

R/6029

DECISIONES

D. IACOBI PVTEI IV-

RISCONSULTI PRÆCLARISSIMI

AC SACRI PALATII CAVSARVM

AVDITORIS ET DEMVM SANCTÆ

ROMANÆ ECCLESIAE CARDINALIS.

*Ex causis tam per ipsum, quàm per alios Dn. auditores rotæ, in eodem sacro palatio relatis, nec-
non ex communibus & concordibus eorundem auditorum votis & suffragiis, summa
cura, singularique industria collectæ, & in tres libros diuise.*

NVNC PRIMVM AD VTLITATEM EORVM,
qui in foro versantur, in lucem editæ.

*Adiecta sunt Summaria, Indexque Verborum, Rerum, Sententiarumque
insignium, locupletissimus.*

M O R I, E T

D
V
R
A
R
E,

N
O
N
P
E
R
I
R
E.

Handwritten signature: J. P. ...

L V G D V N I,
APVD CAROLVM PESNOT.

M. D. LXXXIII

CAROLVS PESNOT BIBLIO-

POLA LVGDVNENSIS STV-

DIOSO LECTORI S.

VM Incredibilem quendam fructum ex recenti admodum editione Decisionum D. IACOBI PVTEI à iuris studiosis perceptum intelligerem, tanto omnium applausu eae sunt ubique gentium exceptae: Ego, qui iamdiu me rei literariae promouendae omnino dicauerim, facere non potui, quin tanti huius emolumenti partem in nostram Galliam pro virili parte deriuarem. Nam, cum liber hic in longè à nobis remotis regionibus excusus, maximis itineribus ad nos comportetur, futurum erat, ut eius cognitio huc ad paucos perueniret, quorum nonnulli ob pretij magnitudinem, ab eo sibi comparando deterreretur. Quare mihi faciendum duxi, ut librum nostra opera à plurimis mendis repurgatum, & quanta maxima diligentia fieri potuit, illustratum, primo quoque tempore hac Gallicana luce donarem. Hunc igitur omnibus suis numeris absolutum tibi, studiose lector, defero. Atque non admodum necessarium esse censeo, ut opus longè per se commendatissimum, ab auctore nunquam satis laudato profectum nostra tibi praedicatione commendem: non enim te latet, quantum in iure civili ea tractatio ceteris antecellat, quae non res vniuersim ad nudam tantum cognitionem explicat, sed quae res singulas particulatim ad praxim deducit, simulque quid de similibus, quae infinite propemodum in diem usu veniunt, statuendum sit, indicat. Si verò tantus honos particularibus huiusmodi decisionibus habetur, quanto iis maior est tribuendus, quae inde sunt profectae, vnde vniuersum ius civile manauit? Quis verò nesciat, Romae leges, quibus tot seculis omnes ferè orbis prouinciæ vtuntur, & conditas, & semper, vbi aliqua difficultas incidisset, prudentum responsis explicatas? Quamobrem hilari vultu tantum opus complectere, est enim Romae elaboratum, ibique non in quouis foro, at in celeberrimo illo, quem Rotam appellant, vbi in praecipuorum totius orbis iurisconsultorum consensu omnium generum controuersiarum virorum disceptionibus & sententiis quodammodo rotatae, actorum expolite deciduntur. Atque eo tibi liber hic gratior esse debet, quod ex eadem nostra officina non diu aliae decisiones Rotae prodierunt, quae cum his comites, imò penè eadem sint, simul absque vilo vnquam dissidio consociari poterunt. Vale, & alia nonnulla eiusdem argumenti à nobis propediem expectata.

INDEX RERVM ET VERBORVM LOCVPLETISSIMVS, QVÆ IN HISCE DECISIONIBVS D. IACOBI

PTETI CONTINENTVR.

Prior numerus Librum, alter Decisionem, tertius numerum marginalem denotat.

- A** B B A S an possit cōtra capitulum collegiatæ præminentias præscribere. 2. 441. num. 1.
Abbas non contradicens capitulo iura sua episcopalia exercenti an iis censeatur reñūciare. 2. 353. num. 4.
abbas tenetur vni vel alteri capitulo communicare. 2. 420. nu. 2.
abbas quando sit in erectione collegiatæ speciale ipsius collegiatæ caput. 2. 335. in princ.
abbas potest Collegiatæ speciale esse caput, licet maioris Capituli sit caput. 2. 335. nu. 2.
abbatis præscriptio contra collegiatæ capitulum, an sufficiat ad excludendum collegiatam quoad commutandum præminentias cum prælato, quæ ipsi de iure competunt. 3. 263. nu. 1.
abbatissa sola potest procuratorem constituere ad agendum super hæreditate ex monialis successione ad monasterium deuoluta. 3. 285. in princ.
abbatissæ eiectione debentur alimenta, sed non expensæ litis. 1. 271. in princ.
abbatissæ in propria causa agentis, non debentur expensæ litis. 1. 271. num. 1.
Abbreniatores de maiori & minori vnum constituunt collegium: & non nisi in pensionis solutione differunt. 1. 240. nu. 3.
abesse, aut in actis non comparere, paria sunt. 2. 105. num. 1.
ab intestato veniens, ex tacita defuncti voluntate venire dicitur. 2. 29. nu. 8.
Absens qui est tenetur procuratorem dimittere, qui ad ipsius notitiam omnia deferat: alioquin nec procuratore, nec amico pro eo comparente, facta denunciatione contra ipsum procedatur ad executionem. 1. 67. nu. 5.
absens qui ex priuilegio habetur, ac si resideret, an percipiat decimas tertiarias. 2. 489. nu. 1.
absenti licet desit ius, sic vt pro eo sententia ferri non possit, adest tamen actio iuris. 1. 138. nu. 3.
absentiam seu præsentiam Canonorum in capitulo quis teneatur probare. 2. 385. per tot.
absentes, intra prouinciam tamen morantes, ad electionem Canonorum sunt vocandi, nisi consuetudo longo tempore obseruata, aliud induxerit. 2. 12. in princ.
Absolutio à pœnis & censuris quando non habilitur clericum pugnantem in duello. 3. 70. in princ. & nu. 2.
absolutio si fiat à censuris ab homine illatis, & non pareatur, iterum causa cognita potest fieri intrusio. 3. 52. nu.
absolutio à censuris in Curia non datur nisi alteri de nullitate constet. 1. 41. nu. 2.
absoluendus ab expensæ condemnatione est, si bene appellauit, si malè ad expensas tenebitur. 1. 410. in princ.
absolutoria data in primo, cum parit exceptionem in secundo, tunc principium litis non probatur. 2. 362. nu. 3.
absolutoria lata in vno iudicio præiudicat alteri. 2. 227. num. 2.
absolutoria primò lata pro aliquo, & postea contra eundem condemnatoria, non datur sequestrum, quòd secundæ sententiæ præsumptio à prima tempore debito elidatur. 2. 480. nu. 10.
ab vno actu ad alium non est arguendum in his, quæ sunt nudæ facultatis. 2. 501. nu. 3.
à Causa intestati ad causam testati arguere non licet. 2. 122. num. 5.
Accrescendi iure si sit assignata portio, imputandum est portionario, si non apprehendat eam. 2. 309. num. 5.
Accessio non requirit iustificationem prioris tituli, & quare. 1. 197. nu. 5. 16. & 24.
accessus ad molendina intermissus post proclamata, an vigore prohibitionis, an verò ex alia iusta causa sit impeditus. 2. 501. nu. 2.
accessus non tutus, quomodo probetur. 1. 164. nu. 1. & nu. 3.
Acolyti per legatum creati si comprehendantur sub extrauag. ad regimen, an requiratur ab iis exercitium ad effectum reservationis. 3. 81. nu. 1. & 3.
Acceptans beneficium dicitur consentire omnibus in prouisione contentis. 2. 369. num. 4.
acceptans beneficium primo vacans an & quomodo altero vacante illud resignare possit, & acceptare aliud. 2. 207. nu. 2. & 4.
acceptans secundum, censetur primo beneficio renunciare. 1. 268. nu. 2. & 4.
acceptans ius aliquod præsumitur illud cum omnibus ei appositis conditionibus generalibus suscipere. 2. 100. nu. 2.
acceptatio expectatis cum eodem die est facta, quòd à Papa data est prouisio, censetur executoris collatio & reservatio præcedere Papalem propter ius præambulatorium. 1. 248. nu. 4.
acceptatio quando fieri possit etiam literis non expeditis. 3. 35. in princ.
acceptatio licet probetur, non tamen sequitur consumptio gratiæ. 1. 257. num. 1.
acceptatio beneficij intra mensem valet, remissiuè nec præsumitur delictum. 1. 24. nu. 10. & 11.
acceptatio præsumitur pro actore contra reum possessorem in tempore esse facta. 1. 268. nu. 5.
acceptatio ex compositione præsumitur. 2. 339. nu. 2.
acceptatio si præsumatur in tempore facta, an ex eo probetur beneficium vacasse in mense apostolico. 3. 266. num. 1.
acceptatio nulla scienter facta consumit gratiam. 2. 367. per tot.
acceptatio probatur per nouam prouisionem. 1. 243. in princ.
acceptatio gratiæ secundam suam interpretationem D. I. P. tei. A

fieri debet. 1.92. num.2
 ceptatio quando præsumitur in tempore facta. & quare. 1.161. num.4. & 5.
 acceptatio si sit falsa, et si prouiso aut collatio occulto criminoso facta valeat, non tamen à resignante ius transit in falsum acceptantem. 2. 232. num.1
 acceptatio præsumitur in tempore. 1.461. in princ.
 acceptatio beneficij quid faciat. 1.243. nu.3
 acceptatione beneficij à Papa collati, primum uoluntariè dimitti censetur. 1. 367. num.3
 acceptatione secunda dimissa: an quis possit ad primam redire. 1.268. in princ.
 acceptationi posterioris gratiæ parti per priorem non derogatur, nec natura gratiæ mutatur. 2.207. num.3
 acceptatio cum solita protestatione beneficio, si aliis ius melius habere videat, potest primum acceptatum dimittere, & non expectata super primo sententia aliud acceptare. 2. 277. nu.1. & 3
 Acta omnia cum procuratore post cessionem facta, quando sint nulla. 2.467. num.2
 acta facta per notarium consignantem bona defunctorum quo casu præiudicauerint ei, contra quem producuntur. 3.185. per tot.
 actibus auctoritatem præstare non est adiuncti, sed tutoris. 1.414. nu.8
 Actio mercium distractarum generaliter obligatarum ad illas restringitur, quæ vel tempore obligationis vel moti iudicij apud debitorem reperiuntur. 2.297. num.2
 actio conductori ex sententiâ non datur, sed tantum exceptio. 1.12. nu.17
 actio arrendatariis ex sententiâ dari potest, si eorum interest. 1.12. num.6
 actio ex sufficienti potestate non saluatur, si ex insufficienti actum sit. 2.383. num.5
 actio ex delicto contra omnem possessorem datur. 2.176. nu.10
 actio si per statutum post annum perimatur, non tamen exceptio. 2.174. num.1
 actio hypothecaria non datur pro supplemento legitime. 2.137. in princ.
 actio non nascitur ante impletam conditionem. 1. 259. num.6
 actio personalis & realis quid sit. 2.37. nu.7
 actio personalis in rem scripta, datur contra tertios possessores. 2.37. nu.12
 actio priuilegiata an & quando transeat in cessionarium. 2.48. nu.1. & 3
 actio quæri non potest in sententia nominato, cuius nihil interest. 1.12. nu.18
 actio quando ratione dominij in feudi successorem transfertur, transit & instantia. 2.181. nu.3
 actio seu conditio ex c. reintegranda, eiectis vel spoliatis perpetuo competit. 1.115. num.2
 actio utilis contra fideiussores datur, si debitor non sit soluendo, etiam si receperit speciem soluta pro quantitate. 1.450. in princ.
 actio utilis quando transeat abque cessione. 1. 11. num.1. & 20
 actione sublata censentur etiam sublata accessoria. & contra. 1.93. nu.3. & 11
 actionem ad ipsam rem qui habet, ipsos quoque fructus habere censetur. 1.11. nu.2
 actionem ad rem qui habet, ipsam rem per fictionem habere dicitur. 1.11. nu.6
 actionem ad rem habens, nec rem in catastro depo-

nere, nec rei onera, in quorum possessione soluendi alius est, ex soluere tenetur. 1.11. nu.7
 actionem qui habet aduersus intrusum, cum pensionem alicui ob fructus soluere tenetur, & intrusus ei ad fructus est condemnatus, actionis cessione à soluendo exoneratur. 1.11. in princ.
 actiones directæ an possint à cessionario nomine cedentis intentari. 2.59. num.1
 actiones contrariæ non possunt in eodem libello cumulari. 1.21. num.2
 actiones contrariæ quomodo possint in eodem libello cumulari. 1.21. in princ.
 actiones dici perpetuas, quid sit. 1.115. num.7
 actiones exercitio tantum contrariæ, non cumulantur. 1.21. num.3
 actiones & exercitio & origine contrariæ eidem libello commodè inferuntur. 1. 21. num.4
 actiones in rem scriptæ actiue & passiue in singularem successorem transeunt. 2. 176. num.7
 actiones personales quamuis sint perpetuæ, non durant nisi ad 30. ann. 1.115. nu.6
 actiones perpetuas restrinxit ius ciuile ad 30. annos. 1. 115. num.11
 actiones quæ dicantur origine contrariæ. 1.21. nu.5
 actiones utiles in priuilegiatis non transeunt. 2. 59. num.2. & 7
 actionibus propositis contrariis altera debet eligi. 1.21. num.1
 actis in iuridicis quando præsumatur expirare locus loci. 1.262. num.2
 Actor ad futuras etiã lites à tutore deputatus potest quoque appellationis causam prosequi. 1.288. num.1
 actor an possit resignare beneficium litigiosum in manibus superioris, super quo tres sententiæ & executoriales obtentæ sunt. 2.311. nu.1
 actor sequitur forum Rei, etiam si sit actor Episcopus, vel clericus. 2.15. num.6
 actor superstes potest agere super attentatis, contra successorem Rei defuncti. 2. 74. nu. 6
 actor vel reus in possessorio succumbens refugium habet ad petitorium, à quo potest appellari. 2.316. nu.4
 actor cum impeditus non adest nõ afficit. 2.307. nu.2
 actor quando possit in possessorio appellare. 2. 316. num.3
 actore in prima instantia mortuo lis finita dicitur, si reus illam prosequi nolit. 2. 159. nu.1
 actore in secunda instantia mortuo non dicitur lis finita propter præsumptionem ex sententia contra reum orientem, etiam licet reus illam non prosequatur. 2.159. num.2
 actori an ex resignatione agenti superuixisse resignantem resignationis tempore, an verò reo mortis resignantis incumbat probatio. 1.85. nu.1. 2. 4. & 9
 Actum qui non potest facere, non potest quoque consisti aliquid, quo actus sibi interdictus efficiatur validus. 3.7. num.1
 actus restitutionis impensam requirens præsumendus est ad cedentis instantiam factus, potissimum si ille non alteri quam cedenti conuenire queat. 3.345. num.3
 actus primus, in quo merita causæ incipiunt tractari, habetur pro litis contestatione. 2.307. nu.3
 actus conditionaliter factus, & nihil ponens in esse à successore, quomodo declaretur. 1.278. nu.9
 actus in vim dispensationis non valens, interpretandus est impetratorem eum omni meliori modo facere in vim vnionis. 1.278. num.7
 actus

actus modicam requirens impensam, ad instantiam eius ad quem spectat, num præsumatur factus. 1. 27. num.1
 actus reuocatorius alterius æquè perfectus & absolutus esse debet atque prior qui reuocatur. 2.92. num.7
 actus protestationi contrarius ut valeat in iudicialibus, si iudex illum admitat, noua requiritur protestatio, ut valeat actus. 2.218. nu.2
 actus ante publicationem priuilegij factus, nullus est si habeat priuilegium decretum irritans. 2.145. num.3
 actus coram eisdem testibus eodemque notario in eodem loco facti quando non sint correspondenti. 2.170. in princ.
 actus, qui in scriptis fieri debet, non præsumitur. 2. 136. num.5
 actus in scriptis redigi non debet necessariè, nisi quando ita actum fuerit. 2. 431. nu.2
 actus scientiæ actus sufficit, sed requiritur etiam circumstantiæ actus cognitio. 1. 197. num.22
 actus contra legem factus non habens clausulam annullatiuam an valeat. 1. 338. nu.2. & 8
 actus quando legitime factus præsumatur. 1. 366. num.6
 Ad agendum potest quis compelli. 1.11. nu.5
 ad actum omnia cum ad sunt necessaria, omnia secundario interuenire intelliguntur. libr. 1. 226. num.8
 ad c. Odoardus. de solut. quando quis sit audiendus. 1. 56. nu.1.6. & 7
 ad dominium illius territorij nõ omne pertinet id quod est intra fines territorij alicuius dominij. 2. 325. num.3
 Aditio hæreditatis si sit erronea, non tenetur hæres ad aliquod factum defuncti: & confessio ex eadem aditione resultans nulla est. 3. 404. nu.3
 aditio hæreditatis si sit spatio 30. annorum præscripta an possit agi ab intestato remedio possessorio etiam stante testamento. 3.54. nu.1
 aditio hæreditatis tanquam erronea est nulla, & l. fi. C. de iur. delib. non habet locum. 3.421. per tot.
 Adjudicatio ab initio nulla quo casu fuerit saluata. 2.283. in princ.
 Adjudicatio bonorum non præcedente subhastatione facta non valet, nisi probetur bona nihilo plus valitura, quam si sub auctione distracta forent. 2. 283. nu.2. & 3
 Adiunctus magis tutori additus censetur, ratione latæ administrationis, si amplæ sint vires hæreditariæ. 1. 414. num.7
 Administratio ratio quomodo sit reddenda. 3. 324. in princ.
 Administrator Ecclesiæ ad tempus deputatus an censetur ordinarius vel delegatus. 2.223. in princ.
 Administrator an teneatur rationem quoque reddere de hypothecæ pensionibus, quam testator ab aliis conduserat. 3. 335. num.1
 administrator deputatus ad causarum vniuersitatem, potest ut & electus confirmans, vicarium deputare. 2.224. num.7
 administrator tenetur conficere librum, ex eoque rationem reddere. 3.324. num.1
 administrator ecclesiæ deputatus an possit vicarium generalem deputare. 2.224. nu.1.4. & 6
 Administratura ecclesiæ si defertur ordinario, administrator dicitur habere ordinariam & non delegatam iurisdictionem. 2.223. num.3

Admissio ad cessionem bonorum in materia spolijs ad effectum agendi in peritorio. 1.221. in princ.
 Adoptio ad hoc tantum prodest, ut filius adoptatus patri adoptiuo succedat, & non e contra. 2. 505. num.2
 adoptiuus filius non succedit adoptanti ratione filiationis, sed quod illud solatium adoptanti præstiterit. 2. 505. num.3
 Aduocatus contra eum, pro quo est aduocatus, potest esse testis etiam inuitus. 3.56. per tot.
 aduocato debetur etiam non conuentum salarium. 3.11. in princ.
 Aedificandi sepulchra dari potest facultas, si de demoliendo caueatur. 2.124. in princ. & lib. 2.129. in princ.
 Aedificator expectabit nunciatam nouum opus ad tres menses, ut iuris sui præiudicium possit probare denunciator. 2.129. num.1
 Actas ad effectum gratiæ ex coniecturis probatur. 1.302. in princ.
 ætatem narratam vtrum resignariis, an verò supplicans teneatur probare. 1.300. nu.1. & 3
 Affectio per nouam provisionem non expirat, sed per resignationem. 2.146. nu.4
 Agens ad fructus ad pensionis solutionem teneatur. 1.11. nu.3
 agens contra fideicommissarium possessorem, filiorum vitam probabit. 1.85. nu.6
 agens ex contractu debet probare se prius eum impleuisse. 3.357. per tot.
 agens in eum, qui habet probationem, & dicens contrarium, tenetur probare. 1.366. num.7
 agenti ex resignatione an incumbat onus probandi. 1.85. in princ.
 agere non volenti non currit præscriptio. lib. 2.151. num.8
 agi ibi potest ad accessorium, vbi principalis contractus ratione. 1.445. nu.2
 Agnati existente filia in bonis allodialibus ius nullum prætere posse: secus in feudalibus. 2. 450. num.5
 agnationis ratio in certis gradibus à patre in dispositione sua obseruata an excludat nepotes. 2. 263. num.4
 Alexandrina habet locum in eo, qui verberauit Procuratorem litis; reuertentem ad Curiam occasione litis, eo reuertente & accedente. 1.104. in princ.
 Allegatio Lapi quomodo procedat, que vult, quod quis possideat ut titularis. 1.360. in princ.
 Alimenta an debeant pro parte, vel pro tota dote, non etiam soluta assignari: si aut hæres filius omnia bona patris occupet, dubium non est, quin integra ex ipsius bonis percipiantur. 3. 265. num.5
 alimenta an debeantur eiecto à religione. 1. 208. in princ.
 Aliud est derogare gratis auditorum, aliud priuilegijs. 1.217. in princ.
 aliud est errare ignorando ius commune, & aliud errare in iure iudicando cõmune opinionem. 1.91. num.4
 aliud est appellare verbaliter, aliud verò in scriptis. 2.104. in princ.
 aliud est beneficij simplicis: aliud curati corpus. 1. 308. num.4
 alium in possessionem immittens, post inhibitionem vigore commissæ nullitatis factam: vtrum

attentare dicatur, & quid probari conueniat an attentatum esse tantum, an quoque attentatorum possessionem. 1. 223. num. 1

¶ Alternatiua quid operetur. 2. 492. num. 2

alternatiua ubi est negatiue concepta, & duo diuersa continet, an vtrumque an verò alterutrum verificari oporteat. 3. 47. num. 1

alternatiua, ubi est episcopus, & cessant impedimenta, an poterit conferri in omnibus mensibus. 2. 492. in princ.

alternatiua non suffragantur ante expeditionem literarum. 3. 387. in princ.

alternatiua antequam detogetur, debet de ea praxise fieri mentio. 1. 215. num. 3

alternatiua temporalis tantum reddi potest inefficax & inutilis, non autem perpetua. 1. 47. num. 10. & 12.

alternatiua non venit sub regula reuocatoria. 1. 215. num. 4

alternatiua stante alicui concessa, an alter vigore gratie sibi concessa Canonicatum in mensis ordinarij vacantem possit capere. 1. 47. num. 1. 2. & 5

alternatiua stante an fit prouisioni Apostolica locus, si inferior presentet, & superior in mensis alternato instituat. 2. 472. num. 2

alternatiua personalis adeo efficit beneficium, vt de ea alius disponere non possit, cum ea durante decretum manet. 2. 156. num. 8

alternatiua in perpetua non potest euenire, vt amplius non operetur. 1. 47. num. 11

alternatiua quando comprehendat tam beneficia secularis quam ecclesiastica quae sunt praesentationis. 2. 472. num. 3

alternatiua non confert priuilegium, sed impedimenta remouet. 2. 488. num. 5

alternatiua episcopi, ad quem pertinet institutio, quomodo sit intelligenda. 2. 472. num. 3

alternatiua concessa episcopo prodest Capitulo in beneficiis ad vtrumque spectantibus. lib. 3. 88. in princ.

alternatiua debet fieri mentio in derogatione. 1. 215. in princ.

alternatiua concedendo videtur tantum Papa, obstat iurisdictionem ordinariam impedientia remouere. 1. 215. num. 5

alternatiuarum de suspensione, non autem totali derogatione ubi agitur, prius de alternatiuis perperuis quam temporalibus est intelligendum. 1. 47. num. 8

alternatiuis per quae verba censetur derogatum. 1. 47. in princ.

alternatiuis an per claus. quomodolibet &c. censetur derogatum, sic vt in alternatiuis vigore suae gratiae acceptari possit. 1. 222. num. 2

¶ Altero colligatum, lite pendente, defuncto, & noua persona surrogata, quo casu dentur colliganti dilationes ad partes. 1. 7. num. 1. 4. & 7

¶ Ambitio cessat in gratia motu proprio concessa, in eaque habet locum regula de verisimili. 1. 252. num. 5

ambitio quando praesumatur in reg. de verisimili. 2. 280. num. 2. & 8

Ambitiosus quando non fiat, qui ad Papam sub expectatiuis pro confirmatione creationis suae recurrit. 2. 376. num. 2

¶ A mercatoribus quod in vna curia obseruatur, id in omnibus ab iisdem obseruari debet. 1. 127. num. 3

¶ Amicus in administratorem electus, tenetur qui-

dem administrationis suae reddere rationem, sed vt solitus est de rebus suis: adeo vt si librum de rebus suis non conficiat, non tenetur quoque in administratione. 3. 324. num. 2

¶ Amissio cum stante regressu non durat, non fit locus regressui. 1. 314. num. 8

¶ An id, quod ratione morae soluenda dotis legatur, sit vsura. 1. 106. num. 1

an villa de Rens vna cum subditis possit alienari per Camerarium in Capitulo Tarraconen. absque consensu hominum. 1. 39. in princ.

an in impetratione dicens priuatum plures annos possidisse, cum decennalis sit possessor, sufficiat ad excusationem regulae de annali, quae vult, vt exprimat, quot annos priuatus possederit. 2. 99. num. 1

¶ Animus vtriusque & acquirentis & tradentis requiritur in acquirenda possessione. 2. 462. num. 1

¶ Annali possessori succedens si non satisfaciatur regulae annali retro vt ex tunc, omnia retro facta de nulla censentur, & ius annullatur. 1. 28. num. 1

annali an non satisfaciens sit audiendus. lib. 1. 128. num. 1

annalis non inducit de nouo vtilitatem. lib. 1. 128. num. 4

¶ Anni 99. reputantur pro antiquo. 2. 209. num. 6

annos ceterum quis viuere posse praesumitur, quod in actore locum non habet, sed in Reo. 1. 85. num. 3

annus ad committendam causam in regula de annali, non incipit currere a die notitiae Rei, nec a die constitutionis procuratorum, nec a die praestiti mandati, sed a die, quo Actor cum Reo venit ad litem. 2. 86. num. 1

¶ Annullatorium & petitorium iudicium an possit cumulari. 2. 227. num. 1

annulatio actus est etiam respectu ordinarij poena. 2. 356. num. 6

¶ Antecedens maior inseparabilis ab actu, quando sit necessarius locus. 1. 238. num. 2

¶ Anterioritas currit in prouisionis diuersis, non autem paribus: daturque prioris tituli canonizatoria. 2. 299. num. 6

¶ Antiquum non reputatur tempus 60. aut 80. annor. in instrumentis, nisi sequatur recognitio. 2. 445. num. 2. & 3.

¶ Appellans quando finiat litem. 2. 374. num. 2

appellans appellatione non intimata potest extra Curiam iudicem impetrare. 2. 240. num. 6

appellandi mandatum in appellatione porrigi & legi debet, vel saltem postea intimari: nec ille contra quem appellatur istud requirere tenetur, si non sponte ostendatur. 3. 405. num. 2

appellans extra iudicialiter seipsum citat: quae citatio informiter facta licet appellanti, non tamen appellato praedictat. 2. 517. num. 7

¶ Appellare an liceat a sententia declaratoria incursum censurarum literis Apostolicis contentarum, in qua simul eas canonizando est pronunciatum. 3. 271. num. 1

appellare quare non liceat tam a sententia in possessorio quam in petitorio. 2. 316. num. 2

appellari an possit a secunda sententia reuocatoria prima iniqua, an verò sit mandanda executioni. 2. 480. num. 2

appellari potest, etiam licet pro tertio sententia lata sit, quae habet claus. appellatione remota, quae non nisi respectu comprehensorum in rescripto operatur. 2. 147. num. 1

appellari

appellari non potest in possessorio, etiam si de legitimatione quoque agatur. 2. 278. num. 4

appellari potest a sententia in possessorio ante superuenientiam Egidiana, quae prima sententiae iniquitatem nondum detexerat. 2. 480. num. 11

appellari potest ab interlocutoria vicarij ad episcopum. 2. 503. per tot.

appellatio, vt erronea, quo casu fuit admissa. 1. 46. in princ.

appellatio valet in possessorio de iure Canonico, non autem ciuili. 2. 293. num. 5

appellatio an valeat in possessorio. 2. 293. nu. 1. 4. & 6

appellatio non impedit trium sententiarum executionem, nec datur cautio. lib. 2. quo. de rei vend. 2. 384. num. 1

appellatio quando stricte accipiatur. 1. 239. num. 5

appellatio a definitiua considerat tantum an legitime sit interposita, & non quod iudex eam deferat, cum a iure ipso deferatur. 3. 103. num. 2

appellatio quando habeatur pro extraiudiciali. 2. 473. num. 1

appellatio non procedit in possessorio, si incidenter de legitimitate fuerit actum, principaliter verò de possessorio. 2. 278. num. 5

appellatio stante inhibitione remouetur per viam attentati. 2. 301. num. 3

appellatio non datur a sententia in possessorio lata. 2. 301. num. 1

appellatio conditionalis non operatur deuolutionem. 3. 311. num. 2

appellatio in regressu non admittitur, si victus contra venditorem non possit regredi, ne suspendatur regressus. 2. 384. num. 8

appellatio procuratoris a sententia, in fauorem alterius lata, valet. 1. 46. num. 1

appellatio si fuerit interposita per appellantem in appellati absentia, necessarium est eam appellato intimare: si autem id fieri non possit, sufficit appellatum eius habere vel habere debuisse notitiam. 3. 405. num. 7

appellatio ab interlocutoria licet sit friuola & non admittenda, si tamen admittatur, & appellati deferatur, tota iurisdictione ad superiorem deuoluitur. 3. 103. num. 3

appellatio propter non praesentationem commissio- nis quo casu iudicetur deserta. 2. 389. per tot.

appellatio sine scriptis fieri in beneficiis tantum, ubi summarie sine strepitu proceditur, a definitiua potest, dummodo in continenti de bono iure docere paratus sit. 3. 103. num. 4

appellatio extraiudicialis a possessione tradenda non sequitur grauamine resoluitur: si autem tradatur possessio, sequitur grauamen, & procedit appellatio. 3. 313. num. 2

appellatio extraiudicialis interposita cum clausu in contrarium faciendo appellat, &c. an operetur deuolutionem causae, sic vt a victo appellationis causa committi, & per contradictas procedi poterit, appellante non citato. 3. 311. num. 1

appellatio extraiudicialis de futuro grauamine, an possit prosequi, antequam subsequatur grauamen. 3. 313. num. 1

appellatio extraiudicialis informis an appellato volente possit deuolui ad curiam. 2. 517. num. 2. 5. & 8. & 3

appellatio extraiudicialis quando informiter interponatur. 2. 517. num. 1

appellatio extraiudicialis praesente appellato facta

causam deuoluit ad Curiam, & vim citationis habet. 3. 399. num. 1. & 6

appellatio a futuro grauamine deuoluit, etsi tempus tacitam habeat conditionem. 3. 311. num. 4

appellatio vnius prodest alteri habenti causam cum altero communem & connectam: sic & prorogatio fatalium. 2. 466. per tot.

appellatio tertij venientis ad litem in tertia instantia, & perentis ad causam admitti in eodem statu & terminis, substantialibus seruatis, non admittitur. 3. 71. num. 1

appellatio deserta creditur, si ab eius interpositione biennium elapsum sit. 2. 151. num. 2

appellatio a definitiua sine scriptis ex interuallo non est valida. 1. 103. in princ.

appellatio a sententia, quatenus contra, non suffragatur aduersario, si nulla in fauorem eius sit lata. 3. 402. per tot.

appellatio extraiudicialis non intimata inducit litis pendentiam ad subrogationis effectum. 3. 109. per tot.

¶ Appellatione a laudo stante non potest ad poenam appositam in compromisso in euentum, in quem a laudo foret appellatum procedi. 2. 394. per tot.

appellatione Ecclesiae venit parochialis: quod fallit, si simpliciter de Ecclesia dicatur. 1. 307. nu. 2

appellatione ecclesiae venit ecclesia principalis, si adiungatur parochialis, secus si simpliciter nominetur ecclesia. 1. 301. nu. 2

appellatione fructuum non veniunt distributiones quotidianae. 1. 34. num. 3

appellatione cleri maioris venit quoque capitulum maius. 2. 368. num. 3

appellatione feudi quomodo in dubio intelligatur de antiquo feudo. 1. 66. num. 8

appellatione intimata aut parte citata causa quoad appellantem, non tamen quoad appellatum dicitur ad Curiam deuoluta. 2. 240. nu. 5

appellatione excommunicationis, quomodo veniat maior. 1. 66. nu. 9

appellationi interpositae per quos actus renuncietur. 2. 304. nu. 2

Appellationis causa ubi in curia a definitiua tantquam negotij principalis committitur, sententia super negotio principali lata non aliter producta appellatione valet. 2. 238.

appellationis causa ubi committitur a grauamine vna cum negotio principali, non valet sententia in negotio principali lata, nisi doceatur de grauamine & illius appellatione. 2. 238.

appellationis causa deserta non censetur etiam nullitatis causa deserta. 2. 172. in epito.

appellationis causa deserta an quoque negotij principalis causa deserta videatur. 3. 344. nu. 2

appellationis causa: facilius, cum eadem censetur esse cum prima, iuxta formam statutorum commissi intelligitur: secus in causa nullitatis sententiae Rotalis, quae noua est causa. 2. 434. nu. 3

appellationis iudex an possit pronunciare de alio iure, quam de quo in primo iudicio actum est. 2. 184. nu. 1. & 7

appellationis prosequenda tempus an a die interpositae appellationis in partibus, an verò a die commissionis in Curia, aut potius a die, quo verisimilius potuit committi, currat. 2. 151. nu. 1. & 3. & lib. 2. dec. 154. num. 1

appellationis sententia non suspendit effectum sententiae declaratoriae, ad hoc vt non abdicetur ius

à non soluentur pensiones reseruat. 2. 81. nu. 1
 appellacionis conditionalis prosequendæ tempus
 à die illari grauaminis currit. 3. 313. nu. 3
 appellacionis & nullitatis causam esse commissam,
 si instrumenta sint amissa, vnde constat. 2. 347. nu. 1
 appellacionis & nullitatis causa si simul committatur,
 causa nullitatis venit principaliter discutien-
 da. 2. 172. in princ.
 appellacionis ratione iudicis fatalia an currant à die
 interpositæ appellacionis. 2. 351. in princ.
 appellacionis tempore beneficii priuatus nemo di-
 ci potest. 2. 91. nu. 1
 appellacionis prosequendæ tempus quando currere
 incipiat. 2. 56. nu. 1
 appellacionis remedium introductum est de iure. 1.
 56. nu. 3
 appellatus obtinens decretum citationis contra exe-
 cutionem, beneficium respectu committentis sit
 litigiosum, quamuis non esset facta executio. 2.
 517. nu. 4
 Apochâ certo pretio singulis annis locata, tene-
 tur illius rationem reddere administrator, nisi ea
 se spoliatum docet. 3. 335. nu. 2
 Appositio diei & loci post subscriptionem an vali-
 da sit. 1. 226. nu. 1
 Apostoli vbi dantur testimoniales non tenentur
 quis infra decem dies committere causam. 2. 371.
 Arbitrio post sententiam pronunciatam, nondum
 tamē subscripam mortuo, alter surrogatus parte
 nō citata subscribere potest, si plenissima negotij
 discussio & citatio ad dicendum contra commissi-
 sionem præcesserit: ita ut subscriptio non valebit.
 2. 249. nu. 1. & 2
 Archipresbyteratus an sit dignitas ruralis. 2. 378.
 per tot.
 Archidiaconus habet iurisdictionem. lib. 1. 303.
 nu. 6
 Archiepiscopus potest resignationem admittere,
 & in permutationem consentire. 3. 76. nu. 1
 Archiuistarum privilegium, quod possint exten-
 dere instrumenta per alios notarios rogata quo-
 modo intellectum. 2. 424. nu. 1
 Argumentum à contrario sensu non nisi ad limi-
 tes verborum sumitur. 3. 83. nu. 2
 argumentum de expresso consensu ad tacitum, quan-
 do non procedat. 1. 180. nu. 14
 argumentum à minori ad maius quando in colla-
 tione procedat. 1. 301. nu. 4
 argumentum quando non ducatur à contrario sen-
 su. 2. 68. nu. 6
 argumentum à solitis optime ducitur, nisi sint diuer-
 sa. 3. 299. nu. 3
 à Receptione iudicis pendet fides probationis. 1.
 36. nu. 11
 Arrestatio quando mutetur in possessionem. 1.
 170. nu. 7. & 11
 Armata militiæ miles condemnatus carenus qua-
 tenus facere potest, cogitur soluere. 1. 56. nu. 9
 Articuli super liquidatione fructuum vigore com-
 missoria sunt dandi in curia, & non extra. 1. 190.
 in princ.
 articuli si super alieno facto dentur, iurare sufficit
 se iuxta scientiam & conscientiam suam credere
 esse veros. 2. 275. nu. 1
 articuli pro remissoria producti an & quando pro-
 sint, & sint releuantes. 3. 420. nu. 1
 articulis respondens si satisfacit petitionibus re-
 spondendo per verbum, credit ius, ponendo

quoque satisfaciet, si credulitate iuret. 2. 265. nu. 7
 articuli siue positiones semper cum sua qualitate ad-
 iuncta, interpretari debent. 3. 270. nu. 2
 articuli ad iustificandum beneficij reseruacionem si-
 cut & titulus & possessio iis probatis discolorer-
 tur, sunt admittendi. 3. 293. nu. 5
 articuli super execrabilitate in materia spoliij, an
 sint admittendi. 1. 74. in princ.
 articuli ad probandum reseruacionem, quod nem-
 pe tale beneficium sit dignitas principalis, vel
 Auditoris Rotæ, admittuntur in suspensione peti-
 torij. 3. 293. nu. 6
 A sententia in possessorio lata quare tam non li-
 ceat appellare quàm in petitorio. 2. 316. nu. 2
 Ascensio vnius Ecclesiæ ad aliam prioris cessatio-
 nem non inducit. 2. 117. nu. 1
 Ascensus ab vna præbenda ad aliam requirit noti-
 tiam primæ præbendæ, à qua quis vult descendere.
 2. 198. nu. 1
 Assertioni Principis de facto prædecessoris credi-
 tur in præiudicium tertij. 2. 359. nu. 5
 Assistens in eo statu & gradu causam debet susci-
 pere, in quibus defensorum eam reperit. 2. 384.
 nu. 6
 Assistentes ita demum tertiam post instantiam ap-
 pellare possunt, si litis motæ scientia post con-
 testationem superuenierit, seu post latam tertiam
 sententiam. 2. 384. nu. 7
 Attentans in acceptione fructuum, de quibus ad-
 huc lis pendet, procurator qui tantum datus est
 ad arripendam possessionem, non auditur nisi
 fructibus perceptis. 1. 118. nu. 1
 attentata cum post appellacionem, vel litis pen-
 dentiam reuocari petuntur, non tenentur petitor
 probare se prius possedisse, nisi aduersarius præ-
 sumeretur de iure communi, & ex causa verissimi-
 li possidere. 1. 223. nu. 6
 attentata sunt que post inhibitionem ab asserto pro-
 curatore obtentam sunt. 3. 142. in princ.
 attentata per assertum procuratorem facta quomo-
 do sint purganda. 2. 327. per tot.
 attentatorum iudicium est priuilegiatum, vt etiam
 procedi non possit in negotio principali ante eor-
 um purgationem. 3. 51. in princ.
 attentatorum commissio quando rei iudicatæ men-
 tionem non requirat. 2. 301. nu. 5
 attentatorum causa commissæ & inhibitione facta
 an rei iudicatæ possit fieri executio, & missio in
 possessionem annullari. 2. 301. nu. 2
 attentatori in causa non potest opponi sequestrum.
 2. 33. in princ.
 attentatorum iudicio pendente mandari potest, vt
 ex fructibus sequestratis congrua detur portio,
 accedens ad pensionis soluendæ valorem. 3. 46. in
 princ. & 5 nu. 2. & 5
 attentat, qui possessionem executione pendente in-
 greditur. 2. 311. nu. 8
 A transiitione an liceat recedi, an verò in totum
 adimpleri teneatur si pro parte sit impleta. 1. 340
 nu. 1. & 3
 à transiitione cum receditur, debet id quod datum
 est, restitui. 1. 353. nu. 6
 Attestatio Papæ de familiaritate continua non
 tollit ius quaesitum, si fiat motu proprio. 1. 317. nu. 1
 attestatio ex imperia præsumitur. 2. 339.
 attestatori Papæ, quæ nō sit motu proprio, & ius
 quaesitum tollit, aduocanda est commissio redu-
 ctiva ad viam iuris. 1. 317.

¶ Audi

¶ Auditor non potest absque aliorum consilio ferre
 sententiam. 1. 348. nu. 2
 auditor Cardinalis an possit ferre sententias inter-
 locutorias. 2. 15. nu. 2
 auditor Cardinalis an possit præfigere terminum
 compulsorium. 2. 15. nu. 1
 auditores Rotæ cum sunt in pronuntiando dele-
 gati, non super negotio principali neglecto, sed
 super omisso grauamine cognoscunt. 2. 184. nu. 3
 auditores Rotæ omnes vnum cōstituunt tribunal,
 & alter alteri surrogari potest. 3. 340. nu. 3
 auditor Rotæ quomodo dicatur præuentus, & sen-
 tentia per secundum lata parte non opponente
 sit valida. 2. 470. per tot.
 auditor Cameræ quibus casibus possit per affixio-
 nem tantum citationis procedere. 1. 178. nu. 1
 auditori Curie quando credatur sine testibus. 3. 5.
 num. 3

B

Banniti quando æquiparentur deportatis. 3. 417.
 nu. 3
 Beneficia Protonotariorum reseruata censentur,
 etiam si in literis dicatur, volumus, quodd ante-
 quam insignia suscipias, iuramentum præstes. 2.
 33. per tot.
 beneficia subcollectorum reseruata non censentur,
 nisi probetur officij debitum exercitium. 1. 315. nu. 2
 beneficia simplicia & perfecta propter clausulas in
 gratis positas pro affectis habentur, sic vt ordi-
 narius de iis disponere non possit. 1. 113. nu. 4
 beneficia incompatibilia coniungendi consuetudo
 quando sit rationabilis. 2. 466. nu. 3
 beneficia vacare apud sedem, idem quòd in Curia.
 2. 36. in princ.
 beneficia regularia in Curia vacantia sunt per ex-
 trauiag. ad regimen reseruata. 3. 190. nu. 6
 beneficia electiua quando veniant sub indulto Car-
 dinalis. 3. 190. nu. 2
 beneficia inferiora an vacent per promotionem ad
 dignitatem maiorem absque retentionis dispen-
 satione. 2. 438. nu. 1. & 3
 beneficia familiaris moriente primo Cardinale
 transeunt ad aliam familiaritatem non potest
 lucrari Papa, sed ex prioris familiaritate affecta
 manent, & secundi Cardinalis consensus non re-
 quiritur. 3. 227. nu. 2
 beneficia Acolytorum an sint per extrauiag. ad re-
 gimen quoque reseruata. 3. 81. in princ.
 beneficia commendata non comprehenduntur sub
 reg. de exprimendo valore. 3. 247. nu. 2
 beneficia post quadriennium restitutionem non
 admittunt. 2. 380. nu. 1. & 7
 beneficia magis præsumuntur libera, quàm ex vni-
 ca presentatione seruientia. 1. 192. nu. 3
 beneficia collectorum & subcollectorum, quam-
 uis officium suum non exercent: an censentur
 æquè reseruata. 1. 315. nu. 1
 beneficia diuersarum diocesium vnita si conferan-
 tur, ambarum an requiratur consensus, an alte-
 rius tantum. 2. 453. nu. 1. & 3
 beneficia abbreviatorum de minori reseruantur. 1.
 263. in princ.
 beneficia Abbreviatorum an de minori sint reser-
 uata. 1. 240. in princ.
 beneficia patrimonialia cadunt sub indulto Car-
 dinalis, si nihil aliud præferunt, quàm iurisdic-
 tionem ordinariam aduersus gratias præuenti-
 uas. 3. 163. per tot.

beneficia omnium protonotariorum sunt reseruata.
 1. 313. in princ.
 beneficia regularia non cadunt sub reseruacione c.
 2. de præb. 3. 180. nu. 1
 Beneficialem committens causam videtur non so-
 lum deducere ius tempore commissionis sibi com-
 petens, sed etiam omne quod in futurum com-
 petere poterit, simpliciter certam non exprimi-
 mendo causam committat. 2. 510. nu. 1
 beneficia tacitum habent contractum, vt merces
 generaliter obligatæ attenda personarum qualita-
 te vendi possint & alix surrogari. 2. 297. nu. 3
 beneficij vacatio quomodo probari possit. 2. 185. in
 princ.
 beneficij ius à resignante non nisi acceptatis omni-
 bus qualitatibus in resignatarium transfertur.
 2. 377. nu. 2
 Beneficij priuatio facta à Papa ex certa scientia va-
 lida est etiam parte non citata. 3. 116. nu. 1
 beneficio commiserationis causa concessio non per
 generalia sed specialia tantum verba derogatur.
 2. 465. nu. 2
 beneficiorum retentio à Papa concessa, ne vacent,
 habet vim prouisionis. 2. 430. nu. 4
 beneficij Officialium fauore vacantis prouisio sta-
 tim ad Papam deuoluitur. 2. 361. nu. 4
 Beneficium de quolis est inter actorem & reum,
 vt non potest in fauorem alterius cedi, ita quan-
 do solus litigat actor non potest in fauorem al-
 terius beneficium litigiosum cedere. 3. 362. nu. 3
 beneficium ad impetrandum c. peruenit. de fide-
 iuss. quid requiratur. 1. 87. nu. 1
 beneficium aut dignitas an dicatur per resignatio-
 nem vacare, an per obitum, si sola supplicatio-
 nis productione facta resignaturus ea non abso-
 luta moriatur. 2. 360. nu. 1
 beneficium vbi vacat ob non expeditam nouam
 prouisionem, an eius collatio spectet ad Episco-
 pum, ita vt Papa prouidere non possit. 2. 356. nu. 1
 beneficium an possit resignare actor in manibus
 ordinarij pendente executione super possessione,
 si sententia transferit in rem iudicatam. 2. 311. nu. 1
 beneficium de facto verè per resignationem vacans
 potest quòd iuris effectum verè per obitum va-
 care. 2. 169. nu. 4
 beneficium per regul. de infir. resign. vacare potest.
 2. 169. nu. 2. & 6
 beneficium & persona cum sunt extra Curiam, va-
 catio quoque magis extra Curiam esse censetur.
 2. 356. nu. 4
 beneficium vacans quando etiam literis expeditis
 possit acceptari. 3. 35. nu. 2
 beneficium, quod de iure patronatus laicorum, &
 forsan ex fundatione & donatione existit, quo-
 modo talis clausula sit intelligenda. 3. 36. in
 princ.
 beneficium litigiosum obtinens potest in forma pau-
 perum impetrare propter dubium litis euentum.
 3. 131. nu. 2
 beneficium superueniente noua prouisione nō va-
 cat, si ordinarius resignationem admittere non
 potest: & noua prouisio non facta vacationis
 mentione est subreptitia. 3. 420. nu. 3
 beneficium an vacet simplici cessione in Papam fa-
 cta. 2. 523. nu. 1
 beneficium si tanquam sibi debitum adjudicari pe-
 tatur, sit litigiosum. 2. 496. nu. 3
 beneficium per appositionem manuum Papalium
 affic

afficitur. 3. 180. nu. 3
 beneficium qui vnum tantum habet, grauari non censetur. 1. 47. nu. 1
 beneficium vt ad Papam ita & ad legatum suum deuoluitur. 2. 266. nu. 2
 beneficium grauatum onere reali, statim transit. nu. 1
 beneficium referuatum non potest in ordinarij manibus permutari. 2. 262. nu. 1
 beneficium sine dote stare non potest. 1. 337. nu. 2
 beneficium si per promotionem Episcopi in Curia factam vacauerit apud Sedem, potest Præceptor generalis contra Episcopum agere, vt ordinarius, vt remoueat, & postea de beneficio alteri provideatur. 3. 230. nu. 1
 beneficium impetratum & gratia generalis vigore acceptatum, præsumitur in gratia inclusum. 1. 24. nu. 9
 beneficium commenda temporali per obitum vel alio quouis modo cessante, vtrum dicatur de nouo vacare. 1. 25. nu. 1
 beneficium mortui ante mortis scientiam impetrari potest, & prouisio valet: secus in beneficio viuents. 2. 280. nu. 10
 beneficium, vbi est commendatum ad tempus, vt prouisio valeat in fauorem eiusdem personæ debet valor in ea expressus verificari. 3. 254. in princ.
 beneficium impuberi commendatum si sit, & possessio durante commenda capta, non sunt verificanda: valoris aut pensionis literæ, nec professionis emissio. 3. 247. nu. 1 & 3
 beneficium lite pendente nec ceditur, ne ad id quispam præsentatur. 2. 74. nu. 5
 beneficium non potest eodem tempore, quo sit per Papam prouisio post possessionem adipisci. 1. 125. nu. 2
 beneficium cessionis quomodo amittatur mendacio. 1. 221. nu. 4
 beneficium cessionis quomodo in fructibus & expensis litis, ad quæ quis est condemnatus iure amittatur. 1. 221. nu. 1 & 3
 beneficium obtinere prohibito, censetur id quoque prohibito, quod spectat ad illud. 1. 267. nu. 1
 beneficium in persona auctoris litigiosum si transeat in vito litis ad cessionarium, non potest dici triennio pacifice possessum. 3. 347. nu. 3
 beneficium aut lucrum aut onus est, attendendo id quod præponderat. 1. 374. nu. 5
 beneficium cum non vacat de iure & facto, impetratio est subreptitia. 1. 30. nu. 4. & 5
 beneficium per obitum vacans non potest per generales clausulas sine alia quauis ratione impetrari, nisi probetur resignatio. 1. 400. nu. 2
 beneficium omne certum quid exigit. 2. 375. nu. 7
 beneficium vacans in mense referuato per regul. referuatoriam octo mensium subiacet decreto indulgenti, quod de beneficijs referuatis teneatur prouisus nouam prouisionem expedire. 2. 363. nu. 1. & 2.
 beneficium impetrans vt de iure patronatus, si istud ab impetrante non verificetur, impetratio nulla est. 2. 120. in princ.
 beneficium censetur ex patrimonialibus bonis dotatum, & ius patronatus laicale habetur, si incertum sit, an bona in dotem data sint ante vel post promotionem in sacerdotem quaesita a clerico. 2. 228. nu. 2
 Beneplacitum Papæ ex forma laudi quo casu non

fuit necessarium. 2. 42. in princ.
 Biennio ab interposita appellatione elapso ipsa deferta creditor. 2. 151. nu. 2
 biennium ad prosequendam à Curia appellationem datur impedito, si intra annum aliquid ab impedito actum sit. 2. 154. nu. 3
 biennium censetur fatalis decursus. 1. 36. nu. 2
 Bona fides in præscriptione quando in mala commuretur, & mala in bonam. 3. 385. nu. 1
 bona fides in consuetudine 40. annorum non requiritur. 2. 387. nu. 3
 bona fides in præscriptione non requiritur, si de iure vni collegio quaesito per aliud præscribendo agatur, secus si de iure querendo. 3. 252. nu. 2
 bona vel mala fides in erectione collegiatæ quoad præminentias an fuerit. 2. 333. nu. 1
 bona fides in matrimonio cum religiosa contracto, quando præsumatur, ad hoc vt filij ex ijs nati fiat legitimi. 3. 262. nu. 1
 bona patris an sint filio obligata, sic vt meliorem ex ijs partem possit eligere. 2. 36. nu. 10
 bona fides potest ex multis imperfectis iuribus seu probationibus simul iunctis doceri. 2. 118. nu. 23
 bona fides an ex vnico quaeratur actu. 2. 366. nu. 1. & 4
 bona fides in præsentante, ex quo præsentatus fuit per 20. annos in possessione præsumitur. 2. 243
 bonam fidem agnoscere quomodo & quando quis possit, etiam si tractus sit in iudicio. 3. 178 per tot.
 bonum ius pro defensione sententiæ quando non consideretur. 2. 383. nu. 12
 Brachium seculare qui habet, habet & idem ille actionem. 1. 11. nu. 4
 Breue signatum & sigillatum non est mittendum ad corrigendum, etiam si de minoris discrepantia in eo constet. 2. 287. nu. 1
 breue quando magis referatur ad possessionem bonorum, quæ quis actualiter habet, quàm quæ vigore decretis accepit. 2. 450. nu. 4
 breue secundum à Papa concessum religioni non tollit primum. 3. 83. nu. 1
 breue expeditum ad collationem alicuius ecclesiæ, vel capituli, post vacationem beneficij, non solum ex data sed per testes quoque probari debet. 1. 130. nu. 1
 breui intentato an censeatur intentatum decreti, an verò statuti remedium. 2. 355. nu. 1. & 2
 Bulla Innocentij quo casu non censeatur subreptitia quoad assertionem Papæ in ea contentam. 3. 218. nu. 1. & lib. 3. dec. 196. nu. 1
 bulla Innocentij quando & quomodo verificata esse censeatur. 3. 195. nu. 1
 bulla Papæ antiquissima quomodo & quare habeatur valida. 2. 210. nu. 1. 8. 9
 bulla Papæ cum motu proprio est expedita, de subreptione agi non potest. 2. 183. nu. 4
 bulla Sixti annullans venditionem factam alteri quàm vicino, intelligitur vicino volente. 2. 8. in princ.

C Ad iudicium pendente iudicio iniusto potest quis de nouo in commissum incidere. 3. 426. per tot.
 Calumnia est, cum id, quod asseritur, non probatur. 2. 245. nu. 6
 calumnia iuramentum non potest omitti etiam in iudicio simplici, & in quo de plano, & sine figura iudicij proceditur. 2. 398. nu. 2. & 3
 Cambimentorum diuisio ex quibus fuerit iudicata.

cata. 2. 331. nu. 1. & dec. seq. per tot.
 cambimentorum diuisio ex congregationibus separatis præsupposita an tollatur ex prouisione. 2. 339. per tot.
 cambimentorum diuisiones quomodo non obstant prouisionibus aliorum, qui alterius sunt prouincie & ordinis fratribus. 2. 399. per tot.
 cambimentis diuisis an nati in vno prioratu recipi possint in alio. 2. 399. nu. 2
 Cambium proprijs pecunijs soluendum, an ad soluentem, an verò ad committentem damnum salimenti spectet. 3. 369. nu. 1
 cambij literæ per debitores factæ, & à mandatario acceptatæ, cum res integra non sit, reuocari, non possunt. 3. 126. nu. 3
 cambij literæ vnde probentur esse factæ. 3. 121. nu. 3
 cambij literæ si doceantur esse factæ, præsumuntur in tempore esse factæ. ibid. nu. 4
 cambij literæ, si commissio & partita adsit, statim à debito liberant, & delegationem inducunt. 3. 124. num. 1
 Camerarius duas habens locatas ædes, easque non restituens, excommunicationem incurrit. 1. 3. nu. 2
 Cancellatio in supplicatione à Papa facta priorem facultatem, si à Papæ voluntate dependeat, & ab ipso cancellatur, adimit, nec diutius durat. 3. 272. nu. 1
 Canonicatum non resignans & obtinens alium, primo non censetur ante possessionem alterius ad eptam renunciare. 2. 308. nu. 3
 canonicatus Doctoralis cum ex privilegio Papæ non nisi sub certa verborum forma qualitates debitas habente conferri possit, an ex oppositione & appellatione Doctoris ipsi quaeratur ius considerabile, sic vt aduersarius eius mentionem facere teneatur. 3. 253. nu. 1. & 4
 canonicatus vacans per obitum familiaris Cardinalis, an dicatur referuatus, etiam si ex privilegio alterius patronatus competat. 3. 308. nu. 1. & 4
 canonicatus & dignitates sunt de iure in eadem ecclesia incompatibiles, at Papali dispensatione & consuetudine obtineri possunt. lib. 3. 189. per tot.
 canonicatus ob portionis affectationem non amittitur. 1. 441. nu. 1
 Canonici vbi habent curam animarum, cura manet penes Collegium, non autem penes singulares. 1. 290. in princ.
 canonici habeantes electionem cum Episcopo communem si non eligant videntur non eligendo collationi à Vicario factæ consentire. 3. 190. num. 4
 canonici de nouo creati, si habeant stallum in choro, & vocem in capitulo, an generent præiudiciu considerabile. lib. 3. 183. per tot. & lib. 3. 6. per tot.
 canonicus contra decretum alienationi consentiens, re ipsa est excommunicatus. 1. 3. nu. 1
 Canonizationem literarum antiquarum qui petit, id quod in eis continetur, probare, si dubitatione recipere possint, teneatur & respectuæ sint. 3. 307. nu. 4
 canonizationem literarum antiquarum post lapsum longi temporis modum in iis relatum docebit esse adimpletum, alioquin non audietur. 3. 309. nu. 1
 Capellanorum deputatio inter onera reputatur, nec per eam possessionem amitti creditur. 1. 360. nu. 11
 Capitula plura vbi sunt in ea se obligatione post-

ra an sint correspondentiæ, vt de vno ad aliud inferri possit. 3. 214. in princ.
 capituli iura priuatiue competentia capite immutato quoque immutantur, si ad capitulum spectent. 3. 335. nu. 5
 capituli maioris iura Episcopalia exercenti mala fides quando non præsumatur. 2. 333. numero 2.
 capitulum non tenetur ad fructus distribuitos, quamuis vt bonæ fidei possessor ad fructus non consumptos & existentes, summo iure teneatur. 1. 417. in princ.
 capitulum maius si præuentiu sit in præminentiarum possessione in collegiatæ erectione possessionem continuando in mala fide non constituitur. 2. 348. nu. 4
 capitulum non potest sede vacante admittere permutationes beneficiorum spectantium ad collationem Episcopi. 2. 329. per tot.
 capitulum id fecit, & Canonici capitulariter congregati id fecerunt, id est dicere. 3. 296. in princ.
 capitulum maius vna cum Abbate contra Capitulum collegiatæ post eius erectionem præscribere incipiens præminentias & quasi possidere, si sedes Abbatialis per aliquot annos vacet, non potest absque Abbate quasi possessionem continuare ad absoluendam præscriptionem contra Capitulum collegiatæ ante litem motam, si præminentia illa Prælato & Capitulo sint communes. 2. 420. nu. 1. & 7.
 capitulum maius si post erectionem collegiatæ sit in possessione exercendi præminentias, quæ ad solum spectant Archiepiscopatum, dicitur esse in mala fide. lib. 2. decisi. 348. num. 3. & lib. 2. dec. 353. num. 1
 capitulum maius, si Abbas præscripserit præminentias, potest se aduersus omiffam allegationem restituere. 3. 273. nu. 2
 capitulum non potest quicquam in rebus communibus sine Prælato agere. 2. 414. nu. 3
 capitulum & qualibet Ecclesia potest præscriptionem contra se currentem interrompere, si prælatus sit negligens. 2. 441. nu. 2. & 4
 capitulum sede vacante potest dare Episcopo alteri licentiam celebrandi ordines & dispensandi in sua diocesi. 2. 407. num. 2
 capitulum licet conferre alicui teneatur, si tamen alteri facta sit collatio, ea non annullatur, vbi capitulum est libera. 3. 100. nu. 3
 capitulum collegiatæ, quando possit agere contra capitulum maius & non e contra. lib. 2. dec. 449. nu. 1. & 3
 C. i. de restitutione in integr. quod in enormissima lesione dat restitutionem. quado procedat. 2. 380. nu. 4
 c. i. de cleric. pugn. in duel. locum habet in quocunque duello. 3. 330. in princ.
 c. i. de electionib. in 6. quomodo sit accipiendum. 3. 399. nu. 2
 c. 2. de præbend. non referuat beneficia regularia. 3. 180. nu. 1
 c. 2. lite pendente in 6. an procedat, vbi lis est quoad actorem tantum, & nullus est reus. 3. 362. numer. 1.
 c. ad Apostolicam de renunc. in 6. quomodo sit interpretandum. 3. 176. nu. 5
 cap. ad audientiam. de cleric. non residen. locum habet in canonicatu doctorali & magistrali. 3. 294. in princ.
 c. auaritia de electionibus. in 6. poena vt incuratur,

INDEX IN DECIS.

statu, quid requiratur, lib. 3. decis. 45. per totum.
c. cum sint homines, de decim. quomodo sit accipendum. 3. 176. nu. 6
c. h. de electio. in 6. procedit in presentatione. 1. 306. num. 1
c. final de clandest. desponsat. pœna an incurrat, si matrimonium in facie Ecclesie contrahatur, etiam si edicta proponi sint solita. lib. 3. 277. nu. 5
c. h. de electio in 6. pœna quomodo euadatur. 2. 484. in princ.
c. gratia de rescript. quando & in quibus gratis locum habeat. 2. 308. num. 2
clator qui sit. sint legit. quomodo sit intelligendum. 3. 223. in princ.
cl. licet de rer. permur. in 6. quando non procedat. 2. 262. num. 3
cl. licet Episcopus de præb. in 6. quomodo intelligatur. 1. 99. num. 3
c. Odoardus. in debito principali operatur, non autem in expensis in lite iniusta factis. 1. 96. nu. 7
c. reintegranda. 3. q. 1. transit in singularem successorum. 2. 176. num. 2
c. reintegranda. 3. quæst. 1. pro damno de futuro non etiam de præterito datur. lib. 2. decis. ead. num. 4
c. reintegranda. 3. qu. 1. contra omnem successorem competit. dec. ead. nu.
c. reintegranda. 3. q. 1. quanto tempore præscribatur. 1. 115. nu. 1. & nu. 17
c. reintegranda. quamvis perpetuo competere dicatur, restringendum tamen est ad 30. vel 40. annos. 1. 115. nu. 2
c. reintegranda, non datur illi, qui ex iusta causa recedit à possessione. 1. 115. nu. 15
Canon, reintegranda, qui sine temporis præfinitione competit, quomodo diffinitur. 1. 115. nu. 13
c. si duo de procurat. in 6. quo casu loquatur. 1. 6. nu. 5
cap. si electio de electionib. in sexto. habet locum in presentatione. lib. 4. decis. 200. in princ.
cap. statutum de rescript. in 6. non comprehendit executores ad compellendum datos. lib. 3. 192. num. 2
c. statutum de rescript. in 6. non habet locum inter laicos & in re profana. 2. 15. nu. 4
c. susceptum de rescript. in 6. an habeat locum in ordinario. 2. 49. nu. 1
¶ Cantoria an sit de iure dignitas. 3. 89. nu. 1
¶ Cantoria quid sit. ibid. nu. 2
Carceratio post inhibitionem facta an sit attentata. 2. 304. nu. 1. & 3
¶ Cardinalis absentis, qui consentire non dicitur, nomen & titulus in gratia, si neutri est exprimentis, & quare. 3. 84. num. 8
cardinales an comprehendantur in aliis regulis post primam editionem. 1. 195. nu. 4. & nu. 6
cardinali coram Papa aliquid asserenti, fides est adhibenda. 1. 2. num. 4
cardinales utrum subiaceant regulæ de publican. resignationibus. 1. 105. in princ.
caritas prima incipit à seipso. 1. 88. num. 2
Castra separata, quæ præfidi prouinciarum subsunt, illam tantum habent iurisdictionem, quæ defensoribus ciuitatum competit. 2. 322. nu. 2
castrum & villam non spectare ad monasterium quomodo probetur. 2. 352. nu. 1
¶ Casus verus, quando etiam locum habeat in ficto. 1. 434. nu. 6
casus omisus quando maneat sub dispositione iuris communis. 2. 507. num. 3
casus vnus in prouisionibus non extenditur ad alium. 1. 25. num. 7
Causa criminalis absorbet civilem. 1. 98. nu. 2
causa criminali pendente coram vno iudice: non potest per eundem coram alio intentari civilis. 1. 275. in princ.
causa criminalis, quando sit præiudicialis civilis. 1. 98. in princ.
causa venditionis in contractu iurato, præsumitur vera. 3. 245. in princ.
causa possessorij & petitorij iudicij est diuisa. 1. 305. num. 4
causa possessionis cum docetur non est vt titularis possessionis attendenda reputatio. 1. 360. nu. 6
causa possessorij rei spiritualis dicitur temporalis. 1. 361. num. 2
causa specificè est exprimentis, cum appellatur ab interlocutoria. 3. 400. num. 2
causa semel ad Curiam deuoluta non nisi de certa scientia Papæ ab ea potest extrahi. 2. 240. nu. 2
causa quæ fuerit considerata sufficiens ad legitimandum. 2. 111. in princ.
causa vt dicatur inter laicos & clericos pendere, attendendus est Reus. 2. 15. nu. 7
causa sufficiens legitimationis quæ sit. 2. 111. nu. 4
causa nullitatis sententiæ quibus casibus, & quare censurarum & interdictorum non attendatur. 1. 20. nu. 1. 2. & 3
causa semel effecta summaria in prima instantia remanet quoque in secunda, etsi nihil dicatur. 2. 426. num. 2
causa expressa in coadiutoria, vel alia simili debet probari. 2. 62. in princ.
causa præiudicialis prius determinatur de iure. 1. 98. nu. 1. 4. & nu. 16
causa inæqualitatis rationabilis, cum nulla dari potest, testamentum semiperfectum vitatur. 1. 431. num. 2
causa cum agitur inter laicum & clericum, quando coram iudice laico agitari possit. 2. 15. nu. 5
causa bona & mala concurrente euitandum est delictum, & eligenda illa, ex qua delictum vitatur. 1. 381. num. 2
causa sacerdotij est perpetua propter perpetuam sacrorum celebrationem. 1. 338. num. 7
causa ad aliquem ex duplici iure pertinere non potest. 1. 197. nu. 11
causa cognitio præsumitur in his quæ ex temporis intervallo fiunt. 2. 252. num. 4
causæ petitorij & possessorij sunt annexæ. 1. 171. nu. 2
¶ Cautio l. is à quo. ff. de rei vendic. quando non datur. 2. 384. num. 2
cautionis præstatio cum non decisoria, sed tantum ordinariam processum partem respiciat, habetur inter præparatoria iudicij; sicut & curatoris datio. 3. 130. num. 1
¶ Cedens attentans non potest in negotio principali procedere nisi attentata sint purgata. 3. 51. nu. 1
cedens post cessionem habetur pro mortuo, quoad actus futuros, non autem præteritos. 1. 354. nu. 2
cedens si fructus tanquam reseruarius percipiat, præsumitur esse in possessione. 3. 337. num. 3
cedens pro mortuo habetur, si cessio sit valida, secus si sit nulla. 3. 354. num. 4
cedens bonis ope exceptionis liberatur. 1. 251. nu. 3
cedens habetur pro civiliter mortuo. 3. 80. nu. 1
cedens an cogatur onera post cessionem imposita, eò quod certam annuam ex beneficio pensionem accipiat

D. IACOBI PVTEI

accipiat, vna cum cessionario soluere. 1. 145. num. 1
cedente ab intestato mortuo fructus debentur Ecclesie, si beneficium sit simplex, vel etiam ad Pontifices deuoluuntur. 2. 315. num. 3
cedenti, qui facto suo semel possessionem amisit, non datur remedium possessorium, etiam si res ad vitam cessa post mortem ad eum redeat. 3. 321. nu. 2
cedentis consensus postea sequens, sed ad cessionem limitatus, nihil de nouo tribuit, si ius superueniens in cessione non comprehendatur. 3. 334. nu. 2
¶ Cedula Banchatia quando habeat vim solutionis. 1. 163. in princ.
cedula aut litera computorum non quærit producta an & quomodo obster debitoribus per delegationem liberatis, sic vt ea mandata vt non possint. 3. 145. nu. 1
cedula an manu patris tantum subscripta, reliquis per alium exaratis in vltima voluntate sit valida. 1. 235. nu. 2. & nu. 3
cedula Cardinalis non creditur, sed Contracedula. Vicecancellarij. 1. 328. in princ.
¶ Censurarum relaxatio habens vim diffinitivæ si fiat cum causæ cognitione, sopitur totum negotium. 2. 123. in princ.
Censurarum data relaxatione potest ei dari mandatum executiuum vltra censuras. 2. 123. nu. 3
censurarum declaratio per viam attentati, si sit per viam nullitatis reuocata, reuocatur & declaratoria. 2. 177. in princ.
Censuum receptio non suffragatur Episcopo: nec potest ab ordinario ad exhibendum dignitatis titulum possessor cogi, nisi illa possessio sit contra ius. 3. 240. num. 3
¶ Cessio quando fiat conditionalis, & quando pura. 1. 314. nu. 3. & 5
cessio non facta litis mentione est subreptitia, & nulla. 3. 354. nu. 1. & nu. 3
cessio nulla litem non extinguit: secus si sit valida. 3. 354. num. 5
cessio ab eius voluntate, qui regressum habet, dependens, si ille eam fieri nolit, ab initio irrita habetur. 1. 314. nu. 6
cessio prodest tantum ad carceris euitacionem. 1. 251. num. 5
cessio realis esse debet & non verbalis, dandusque est terminus ad consequendum bonorum cessionum possessionem, ac postea cedens est audiendus in petitorio. 1. decis. ead. num. 7
cessio habet vim solutionis. 1. 251. nu. 4
cessio ad vitam quando post mortem cessionarij ad cedentem non reuertatur. 3. 321. num. 1
cessio nisi constet de veritate pretij in omni contractu simulata præsumitur, si sit ex causa onerosa. lib. 3. 22. num. 2
cessio iuris etiam currente præscriptione agendi facultatem confert. 2. 365. nu.
cessio litis & causæ extinguit litem etiam si sit facta sine admissione Auditoris & parte absente. 2. 498. per totum.
cessio ex causa venditionis computatur inter casus exceptos à l. per diuersas. C. mand. 3. 22. num. 6
cessione lis non extinguitur. 3. 80. num. 2
cessione possessoris annalis cessat regula de annali, nisi annalis post cessionem in possessione maneat possessor, & contra cedentem non autem cessionarium agatur. 2. 191. num. 1
cessione simpliciter in manibus Papæ facta vacat beneficium, secus si in fauorem certæ personæ sit

cessum. 2. 523. num. 7
cessione facta non habita mentione litis, in qua solus actor aduersario non citato ligat, an Reus & possessor de talis cessionis subreptione dicere possit. 3. 362. num. 2
cessione causa quædo sit aliter quam per confessionem cedentis docenda. 3. 22. nu. 1. & 7
¶ Cessionarij successor: an teneatur titulum suum iustificare. 1. 341. num. 1
cessionarij successor quare & quando de aliquo saltem iure docere teneatur, & non illud iustificare. 1. 341. nu. 3. & 5
cessionario non prodest prorogatio regulæ de triennali cedenti concessæ, in cuius ius omne, quod ipsi tempore cessionis competeat, ipse est subrogatus. 3. 334. nu. 1
cessionario non traditur ius, si cedens verum non habeat. 1. 343. nu. 2
cessionarius quantumuis pauper, non admittitur ad petitorium, nisi fructus & expensas satisfaciatur in possessorio. 1. 143. nu. 1
cessionarius voluntarius nec vtilis nec directas actiones quando pro cedente intentet. 2. 59. num. 3. & 5
cessionarius non tenetur ius cessum iustificare, sed de aliquo tantum iure docere. 1. 343. nu. 1. & nu. 3
cessionarius quando teneatur docere de causa cessionis. 3. 22. in princ.
cessionarius potest actiones directas nomine cedentis intentare. 2. 48. nu. 2
cessionarius num possit reuocare confessionem procuratoris cedentis. 2. 79. nu. 1
cessionarius non potest in alium transferre ius, quod à cedente non accepit, nisi tertius consenserit. 1. 197. nu. 19
cessionarius vt à negligentia excusetur, ad quæ teneatur. 3. 345. nu. 5
¶ Citanda an sit pars ad subscriptionem sententiæ. 2. 249
citato quid ad hanc rem sit agendum. 1. 7. nu. 3. & 5
citans partem tantum infra annum ad videndum prorogari fatalia, nihil dicitur in causa facere, sed eam deserere existimatur. 2. 320. per tot.
citati respectu quando lis mota non censetur. 2. 521. num. 2
citato non comparere per contradictas vocari non debet, nisi pars aduersa voluerit: & non facta actum non vitiat. 2. 381. nu. 4
citatus ad totam causam cum comminatione, quod procedatur ad sententiam, non dicitur iterum citari, nisi comparuerit in causa. 2. 282. nu. 1
citanda non est pars, cum citatio nihil est præfutura. 1. 348. num. 3
citandi sunt per edictum consanguinei, cum non agitur de eorum præiudicio. lib. 2. decis. 6. nu. 4
citata parte coram iudice ad sententiam, si ille alteri sententiæ prolationem demandet, quando requiratur noua citatio. 2. 348. nu. 4
citatus veniens ad causam vigore commissionis dependentis ex interesse, comparebit ad dicendum contra ius producta. 1. 114. num. 2
citatus ad causam omnibus, quorum interest, cum vnus sua interesse allegans, ad causam venit, antequam admittatur, summarie id probare teneatur. 1. 96. nu. 1. & 5
citatio sola cum sit actus, qui malam fidem inducit, præscriptionem inchoari impedit. 3. 385. num. 3
citatio in materia priuationis debet incipere à principali,

INDEX IN DECIS.

cipali, & nō à procuratore. lib. 1. decis. 373. in prin.
 citatio noua requiritur, cum variatur agendi modus. 1. 10. num. 4
 citatio per edictum cum facta est in parochiali, de qua agitur & in cathedrali, negantur dilationes: Procuratori dantur. 1. 16. num. 1
 citatio contra singulares capituli quomodo accipiatur. 1. 10. num. 3
 citatio facta ante diem præcedentem vltimam audientiam, intelligitur de primo die iuridica. 2. 212. num. 2
 citatio per edictum habens terminum breuem ad comparandum nulla, si citatus nec ante nec post citationis executionem eius notitiam habuisset, sic vt à breuitate præfixi termini appellare non possit. 3. 150. num. 1. & 4
 citatio habens terminū breuem non vrget ad comparandum. 3. 150. num. 2
 citatio breuem habens terminum quando requirat appellationem vt nulla reddatur. 3. 150. num. 3
 citatio quādo ad informationem non sit necessaria. 2. 432. per tot.
 citatio nec specialis nec generalis si non probetur in tempore antiquissimo an transumptum valeat. 2. 336. num. 2. 4. & 7
 citatio nō expressa transumpto expresso an sit præsumenda. 2. 336. num. 3. & 6
 citatio informiter ab appellante extraiudicialiter facta quando non appellato sed sibi ipsi præiudicet. 2. 517. num. 7
 citatio quomodo valeat. 1. 213. in prin.
 citatio: in actu translationis non requiritur: & si parte nihilominus comparente opponatur, literæ originales si procurantur, factis in tempore productæ esse censentur. 3. 246. num. 4
 citatio, interesse putantes, non est actoria. 2. 242. nu. 2
 citatio commissā in fauorem Rei, si pro Reo impediatur, non habetur pro executā. & quare. 2. 86. num. 4
 citatio cum non legitur, sed originalis tantum affigitur, copia dimissio est necessaria, lib. 2. decis. 25. num. 5.
 citatio ad certum diem quo casu non fuerit circumducta, & extractio iurium valuerit. 2. 380. nu. 2.
 citatio per edictum requirit affixionem & lectionem. 2. 168. in prin.
 citatio commissā cuiusque Clerico, Tabellioni, Notario, quomodo probetur. 1. 86. in prin.
 citatio an possit Clerico committi, & quomodo. 1. 86. nu. 1. & 3
 citatio etiam legitima non sit, sustinetur tamen sententia in post facto. 2. 168. num. 1
 citatio ad instantiam partis, quando præsumatur facta. 1. 132. in prin.
 citatio cum est æquiuoca veniens ad causam antequam admittatur, sua interesse probabit. 1. 96. num. 7
 citatio quando non sufficiat. 1. 10. num. 1
 citatio habetur pro executā, si Reus eius notitiam habens impediatur, quo minus exequatur. 2. 86. nu. 3
 citatio per edictum cum legitur & originalis affigitur, copia eius non dimittitur. 2. 25. num. 4
 citatio per affixionē absque lectione an ad effectum validitatis citationis sufficiat. 1. 165. in prin.
 citatio quando legi debeat. 2. 25. num. 6
 citatio quo in casu sit bene executā. 3. 355. in prin.
 citatio tanquam vaga & seruitutis speciem inducens, est nulla. 1. 258. num. 5

citatio solennitas est iudicij extrinseca. 2. 336. nu. 8
 citatio ad sententiam domi facta quando teneat. 2. 279. num. 1
 citatio vnica etiam contra incertos creditores in conficiendo inuentario sufficit, nec requiritur peremptorium. 3. 267. num. 4
 citatio in antiquis nedum in antiquissimis præsumitur. 2. 210. num. 6
 citatio originalis ad valuas affixa, non tamen eius dimissa copia, nec lecta, an valeat. 2. 25. num. 1
 citatio facta contra capitulum quando afficiat singulares de capitulo. 1. 10. in prin.
 citatio generalis quando afficiat hæredes hæretici combusti post mortem. 2. 6. in prin.
 citatio sine die facta valeat. 2. 212. in prin.
 citatio sine die, intelligitur ad primam, vel quanto citius comparere potest; si fiat ad causæ dispositionem, secus si ad actus expeditionem. 2. 212. num. 1
 citatio ad primam diem cum sequentibus non valet. 2. 152.
 Citatio legitime facta, procuratori generali dilationes negantur. 1. 43. nu. 3. & nu. 4
 citatio nulliter facta, procuratori generali dilationes sunt dandæ. 1. 43. nu. 5
 citatio cum sunt iura communia non potest à parte productio iurium reuocari. 2. 270. nu. 1
 citatio an probetur dominium, vt de possessione constare possit. 2. 458. num. 3
 citationem duobus in locis exequi fat est. 2. 213. nu. 2
 citatio sine insertione facultatis originalis credendum est, si à Papæ Curia fiat. 3. 246. nu. 6
 citationis exemplum affixum duobus in locis post adhibitam in citando quærendo diligentiam valet. 1. 213. num. 1
 citationis lectio ex quibus verbis non probetur. 2. 168. in prin.
 citationis decreto per primam stantem commissionem obtento, quicquid postea factum fuerit ab ipsis committentibus, an dicatur attentatum. 2. 240. num. 1
 citatus ad videndum aliquid fieri certo tempore, quod alio tempore fieri non poterat, si non comparens statim de contumacia non accusetur, non potest postea contumax dici. 3. 162. num. 3
 ¶ Ciuilem intentari an sufficiat à certa persona: & criminalem ab vniuersitate, vt possint hæretico denegari fructus beneficij. 1. 89. num. 6
 ciuilem cum intèratur ab vno & criminalis ab altero, criminalis non perimit ciuilem. 1. 98. nu. 5
 ciuilem interruptio quoad illū tantum, contra quem lis est mota, operatur. 3. 385. num. 4
 ¶ Claustra naturalis possessio aufertur per ingressum habentis ciuilem. 2. 409. num. 2
 ¶ Clausula generaliter reseruata intelligitur ad tempus 8. mensium à regul. reseruato. inducitur. 2. 472. num. 6
 clausulæ generales tolluntur per familiaritatem Papæ de stricto iure. 1. 444. num. 1
 clausulæ conditionales in euentum acceptationis, ea non secuta omnes euanescent. 2. 418. num. 2
 clausulæ derogatoriæ in prouisione Papæ semper apponi consueuerunt. 2. 418. num. 4
 clausula generalis vnica non facit totam gratiam generalem. 2. 35. num. 9
 clausulæ accessoriæ cum generali reuocatoriæ reuocantur, secus in diuisis. 1. 255. num. 4
 clausulæ generales positæ in parte prouisorie censentur

D. IACOBI PVTEI.

sentur repetitæ in regressu siue accessu, in eadem supplicatione contento. 2. 71. in prin.
 Clausula decreti annullatiua eadem foritur conditiones, quas dispositio principalis. 1. 1. num. 1. & 2
 Clausula generales in gratia datæ, quibus illa quemcumque comprehendat casum, concedenti sunt imputanda. 2. 280. nu. 13
 Clausula vniuersalis referenda est tantum ad ea, quæ sunt eiusdem non autè dissimilis speciei. 3. 226. nu. 5
 Clausula an sine præiudicio expectantium & mandata Apostolica prosequentium, solum prædecessoris gratias præseruet, an verò successoris quoque. 97. 1. nu. 1. & nu. 3
 Claus. appellatione remota, in literis exequutorialibus non nisi cum causæ cognitione ponitur. 2. 328. num. 1
 Claus. appellatione remota procedatur, nihil operatur, vbi quis notorie grauatur. 3. 414. nu. 2
 Claus. appellatione remota, non operatur respectu tituli in rescripto non comprehensi. 2. 147. in princip.
 Claus. appellatione remota, quem effectum operetur. 2. 328. in prin.
 Claus. ab illa vacatione in triennio minimè à iure suo recedat, quomodo operetur. 3. 174. nu. 4
 Claus. absque vlla reservatione & omni exceptione remota, si referatur ad res mobiles, non extenditur ad nomina seu rationes. 3. 20. nu. 4
 Claus. aliis in totum, quando non deroget iuri patronatui cuiusque. 2. 392. nu. 2
 Claus. accedente consensu, an intelligenda sit conditionaliter, an verò dispositiue. 3. 18. per tot.
 Claus. augendo, minuendo vsque ad verum valorem, qui habet, si primò minorem exprimat valorem, & secundo loco verum adferre paratus sit, id poterit, si iustam attulerit causam. 3. 94. nu. 1
 Clausul. assignandas ab ortu solis ad occasum, quomodo accipiatur. 1. 178. num. 2
 Claus. Apostolica auctoritate indultis concessis, quomodo sit accipienda. 3. 164. num. 3
 Clausul. ad Ecclesiam, denorat extrinsecum à re ipsa, proprium tamen ipsi rei. 2. 226. nu. 3
 Claus. augendo, minuendo, vel diuidendo, in supplicatione posita quomodo sit accipienda. 2. 260. per totum.
 Claus. clerus huiusmodi, quando de capitulo maiori, & quando de collegiata accipiatur. 2. 504. nu. 1. & 4
 Claus. cum plenitudine iuris Canonici, ad quæ referatur. 3. 120. num. 3
 Claus. citra reuocationem, quomodo sit in curatoris deputatione intelligenda, si mittor curatorem nulliter à iudice deputatum esse dixerit. 3. 138. nu. 2
 Claus. cum potestate citandi, & c. quid operetur. 1. 196. num. 3
 Clausula, contra quoscumque, comprehendit personas qualitercumque gratificatas, lib. 1. decisio. 248 num. 7
 Claus. cum extinctione litis & causæ quoad cedentem, an intelligatur quoad cedentem & cessionarium, si qua lis erat inter eos, an verò quoad extraneos colligantes etiam. lib. 1. 142. num. 2. & nu. 4
 Clausul. codicillaris, si non valet aut valebit, quando operetur. 2. 234. nu. 2. & nu. 9
 Claus. cum extinctione litis quoad cedentem, extinguit litem, & licet cessionarius possit mouere litem, antequam tamen ad iudicium veniat, lis non præsumitur. 2. 493. num. 3
 Clausula, constituto de literis conseruationis & instrumento transactionis, sine recordatione solute pen-

sionis, an intelligatur de literarum nuda substantia, an vt teneatur iustificare literas validè esse expeditas. 1. 231. num. 1
 Claus. cum derogatione indulti Cardinalis, an sufficienter indulto Cardinalis derogetur. 2. 550. nu. 1
 Claus. cum auocatione & extinctione litis, quoad cedentem. 1. 142. in prin.
 Clausula codicillaris, si non valet vel valebit, & c. an operetur posthumo ignorante & præterito. 2. 234. in prin.
 Claus. bullæ dicētis, vicino instanti per magistr. stratar. emptori cogatur vendere, & c. præsupponit litem quoad viciniam seu qualitatis à statuto requisitæ articulum. 2. 199. nu. 2
 Claus. dummodo medietatis patronum consensus interueniret, quādo titulum coloratum spoliato non præstet. 3. 63. num. 2
 Claus. dedit, transtulerit, & c. si in vita donantis nihil operatur, post mortem eius sortietur effectum. 3. 216. num. 8
 Claus. donec superest aliquis masculus de legitimo matrimonio natus, in priori parte statuti posita, an quoque in posteriori parte censetur repetita. 3. 38. nu. 1. & 3
 Clausula de consensu facit conditionem, & ea non adimpleta non valet prouisio. lib. 3. decis. 282. nu. 2
 Claus. de consensu Cardinalis, quomodo sit accipienda. 3. 269. nu. 2
 Claus. de debitis & oneribus, in instrumento transactionis intelligenda quoque est de aliis debitis hæreditariis. 2. 170. num. 3
 Claus. dedit, tradidit, & assignauit, quid operetur in diuisione hæreditatis posita. lib. 2. 392. num. 2
 Clausul. dummodo non vtaris alia facultate ordinariis concessa, restringit alternatiuam. 2. 429. nu. 6
 Claus. dico sententiam nullam, si præcesserit appellatio, non efficit, vt illa appellatio incidenter competat. 2. 172. num. 1
 Claus. & aliorum quorumcumque capellanorum, an comprehendat acolitos, & quomodo sit intelligenda. 3. 81. nu. 2
 Claus. & aliis constitutionibus, non comprehendit constitutiones maiores expressas. lib. 2. 55. nu. 5
 Claus. ex nunc prout extunc, & e contra, non retrotrahit ad diem datæ in præiudicium iuris alteri medio tempore quæsitæ. 2. 190. in prin.
 Claus. etiam in mensibus ordinariis & can. comprehendat tantum beneficia vacantia, non etiam vacantia & vacatura. 3. 48. num. 3
 Claus. ex certa scientia, nihil operatur quoad ea quæ sunt facti: dum Princeps ea ignorare præsumatur. 3. 70. num. 4
 Claus. & quia iuramentum, quomodo debeat intelligi. 3. 34. num. 3
 Claus. exceptis in quibus S. R. E. Cardinales fuerint collatores ordinarij, quorum ordinariæ collationi ac dispositioni & indulto, illis Apost. auctoritate concessis per præsentis præiudicare non intendimus, respicit tantum verè propriè ac naturaliter & non accidentaliter ordinarios, si gratia reseruatoria sit fauorabilis. 3. 164. num. 1
 Clausula, ex certa scientia, habet vim derogationis. 1. 109. num. 6
 Clausula, & deuolutio, si detur dispositiue, restringit omnem alium modum vacandi. lib. 1. 320. in prin.
 Clausul. forsan ex dotatione & fundatione, quando magis dubitatiue quàm affirmatiue intelligatur. 3. 36. num. 6

- Claus. forsan, quando dubitationem non inducat. 336. num. 5
- Claus. gratificationis, quando sit attestanda. 1. 248. num. 6
- Claus. gratificationis non nisi stante gratiarum paritate operatur. 2. 299. nu. 3
- Claus. gratificationis non tollit privilegium possessionis. 2. 299. nu. 1
- Claus. gratificationis in gratia Papae priori tanquam in possessorio nullum sortitur effectum, si non possessor ab ordinario prouisus suam prosequatur gratiam. 2. 299. nu. 4
- Clausula, in pristinum statum, quomodo sit accipienda in conuentione de decimis percipiendis. 1. 413. num. 3 & 6
- Claus. in causa huiusmodi, intelligitur de ea, quae tunc vertitur instantia. 1. 345. num. 2
- Claus. in praemissis & circa praemissa, quid operetur. 2. 524. num. 4
- Claus. Ita vt specialitas generalitati non deroget, vbi est instrumento inserta, ibi non habet locum l. 2. C. de pig. 1. 38. num. 1
- Claus. non obstantibus praemissis, ac de publicandis resignationibus, & c. in privilegio scriptorum à Papa posita, non derogat regul. de an tollendo iure quaesito. 2. 265. nu. 1
- Claus. non obstantibus praemissis ac nostris & aliis constitutionibus & ordinationibus, Apostolic. & c. an sufficienter regula reuocatoria gratiarum deroget. 2. 515. num. 1
- Claus. omnia pro eo promissa obseruare, obligat promittentem, vt curet ea exequi, quae alter promissit. 3. 255. num. 1
- Claus. omni meliori modo, an & quomodo possit referri ad aliud quam decreti remedium. 2. 450. nu. 1 & 3
- Claus. omni meliori modo, comprehendit omne caput, ex quo actus sustineri potest. 2. 230. nu. 3
- Claus. omni meliori modo, quando possessionis continuationem non respiciat. 2. 343. nu. 5
- Claus. omnibus melioribus an praestet procuratori domino litis effecto substituendi facultatem, etiam si in mandato nullam habeat substituendi potestatem. 2. 230. nu. 1
- Claus. pro parte possessoris, quomodo intelligi possit in executione. 3. 329. nu. 2
- Claus. prout in memoriali, si non appareat, aut exhibeatur, annullat instrumentum, cui inferitur. 2. 319.
- Claus. de publican. acceptationib. non habet locum, vbi Papa moritur durante tempore de publicand. 2. 405. per tot.
- Claus. pars nullatenus audiatur, excludit appellationem. 2. 417. num. 4
- Claus. prout plenius in literis continetur, quomodo accipienda. 3. 307. num. 3
- Claus. publicata, infert sententiam esse lectam. 2. 357.
- Claus. prout praedecessores vestri possederunt, quomodo sit in inuestitura intelligenda. 2. 211. in princ.
- Claus. prout praedecessores vestri possederunt, & vos possidetis, an sit in inuestitura de stilo officialium Imperatoris apposita, sic vt nihil operetur. 2. 225. num. 1
- Claus. per obitum capellanorum, quomodo accipiatur in praesentandi facultate. 3. 348. nu. 2
- Claus. pleno iure, quid significet. 2. 448. num. 3
- Claus. in quantacunque & quacunque instantia, in constitutionibus aut statutis non ad praecedentia, sed sequentia tantum refertur negotia. 3. 173. num. 2
- Claus. quouis modo, cum incidenter confert vacationem per obitum, cessat ambitionis suspitio. 2. 280. num. 7
- Claus. quomodo maiorem & veriore specificationem qualitatum exigit. 1. 294. in princ.
- Claus. quibusuis personis etiam quacunque auctoritate fungentibus, derogat Cardinalis indulto. 2. 500. num. 2
- Claus. quod de obreptione & subreptione gratiae dici non possit, intelligitur iuridice existentibus narratis gratia ad petitionem partis concessa. 2. 213. per tot.
- Claus. quamuis aliam dispositionem & c. refertur semper ad similia expressa. 3. 226. num. 8
- Claus. quae inhibet quid Cardinali & pro tempore Episcopo, an grauet dignitatem an vero personam. 2. 153. num. 6
- Claus. quae duxeris acceptanda, gratiam facit conditionalem. 2. 418. num. 6
- Clausula quando & quid sit insolita. 1. 241. nu. 2
- Clausula, quomodolibet, est vniuersalis, & comprehendit id quod quocunque modo est concessum. 1. 222. num. 1
- Claus. quia mandatum iam est datum, non extendit ex stilo. Camerae consensum in mandato. 2. 360. num. 5
- Claus. quae duxeris acceptanda, quid faciat. 1. 236. nu. 2
- Claus. quamprimum 14. annum compleuerit, an velit, vt si statim professio non fiat, dignitas vacare censeatur. 1. 266. nu. 3 & nu. 5
- Claus. quatenus sit de iure patronatus, quomodo in supplicatione intelligatur. 2. 325. nu. 2. 325. nu. 2. & 4
- Clausula qualitatis potest beneficium simplex in sua qualitate commutare, sed non facere transitum ad diuersum corpus. 1. 308. nu. 5
- Claus. quorum ordinariae collationi, de vera, propria ac naturali collatione est intelligenda. 3. 164. nu. 2
- Clausula, quorum tenores, derogat privilegiis Auditorum. 1. 89. in princ.
- Clausulae quantacunque generales non derogant pactis à Sede Apostolica confirmatis. 3. 172. nu. 2
- Claus. quatenus consensus Cardinalis requiratur, quomodo intelligatur. 3. 302. num. 1
- Claus. quorum tenores, an privilegiis aliorum, quibus cautum est, ipsis non nisi accedere eorum consensu posse derogari, deroget. 1. 89. nu. 1 & 2
- Claus. quatenus de iure patronatus existit, non facit, vt sit recessum à confessione iuris patronatus facta in narrata supplicationis. 2. 325.
- Claus. quouis alio modo, non censetur à Papa concedi, si scierit resignantem tempore datae gratiae obiisse. 2. 280. num. 11
- Claus. sub pena priuationis, etiam à lege posita, dicit canonem ferendam sententiam, & non latae. 3. 129. per tot.
- Clausula sine retardatione solutionis, non dicit nullitatem, sed reductionem lib. 1. decis. 34. nu. 2
- Claus. se nullum aut modicum fructum ex priori gratia retulisse, quando non reddat gratiam subreptionem. 3. 131. num. 1
- Claus. sine filiis, intelligitur tam de masculis quam de feminis. 3. 215. num. 2
- Claus. se extraxisse ex propriis originalibus, intelligitur de originalibus registratis in processu, si prius notarius falsus sit se extraxisse à processu. 3. 152. num. 4
- Claus. si contrarium fiat, appello, quomodo intelligenda

- genda sit. 3. 311. num. 3
- Claus. sublata iudicibus alter iudicandi & interpretandi facultate, quid operetur. lib. 1. 50. nu. 5
- Claus. sine retardatione solutionis, pensionis, quas nullitates excludat. 1. 34. in princ.
- Claus. sine prauidicio regressus, supplicationi inserta facit praesumptionem consensus regressus. 1. 197. nu. 21 & nu. 23
- Claus. sine prauidicio, similes gratias prosequentium, quomodo sit intelligenda. 3. 386. nu. 2
- Claus. subreptionis, & obreptionis, & defectus intentionis, & sic per quoscunque iudices & c. in coadiutoria posita, quomodo intelligenda. 3. 377. nu. 1
- Claus. si quod vacare ad praesens contigerit, an comprehendat beneficium in mense ordinario vacans. 3. 48. nu. 1 & 5
- Claus. siue praemisso siue alio quouis modo, quid operetur. 3. 169. nu. 3
- Claus. transferendi nouam quando contineat reservationem. 2. 24. nu. 3
- Claus. transferendi non censentur per quascunque clausulas concessa. 2. 342. per tot.
- Claus. totam hereditatem & integram restituas, an prohibeat Trebellianicam. 2. 448. nu. 4
- Claus. tollens ius dicendi, quando in feudo nouo aliquid operetur. 1. 66. nu. 14
- Claus. de testibus in codicillis appositae, si non sint de voluntate partium appositae, quoad inuestituram, nihil operantur. 2. 225. nu. 2
- Clausula renuntiatoria quomodo principalem debeat augere dispositionem. 1. 177. nu. 6
- Clausula, vna sententia, intelligitur de prima. 1. 77. num. 2
- Clausula illa, volumus autem quod infra sex menses, & caetera, non inducit diligentiae necessitatem, sed ne Officiales fraudentur in literarum executione. 1. 51. num. 1
- Clem. ad compescendas. de sequ. poss. & fructuum. pena quando incurratur. 2. 45. num. 2
- Clem. causam. de electio. in 6. quomodo intelligatur. 2. 517. num. 6
- Clement. quod filii presbyterorum non possint tenere beneficia parentum, quomodo intellecta. 3. 225. per tot.
- Clem. causam. & ibi glos. de appel. quomodo sit accipienda. 3. 405. num. 6
- Clement. causam. de elect. quomodo procedat. 3. 399. num. 3
- Clericatus illegitimi non probantur per famam. 1. 359. in princ.
- Clericatus, non nisi quis possideat, per publicam vocem & famam probatur. 3. 77. num. 1
- Clerici pro heredibus quando praesumantur quoad ius patronatus. 2. 228. nu. 4
- Clerici Rectori assistere debent. 1. 371. nu. 6
- Clerico ad euitadum carcerem admittitur bonorum cessio. 1. 56. nu. 14
- Clericorum appellatione quando veniant & Canonici. 3. 92. nu. 2
- Clerici dos, si non constet an sit ex patrimonialibus an ex Ecclesiasticis bonis, praesumitur ius patronatus esse laicum, si haeredes sint in possessione praesentandi, donec probetur contrarium. 3. 90. nu. 1
- Clericus ex suo patrimonio fundans Ecclesiam, retinet sibi dominium ius patronatus, quod laicale est. 2. 228. nu. 1
- Clericus debet de fructibus Ecclesiae viuere. lib. 1. 371. num. 4
- Clericus pugnans in duello Inhabilis est ad beneficia. 3. 70. num. 1
- Clericus litigans coram iudice seculari ligatur quoque statuto seculari litis ordinem respiciente. 3. 99. num. 2
- Clericus litigans pro re sua, & non ad Ecclesiam spectante, ligatur statuto laicorum quoad bona sua. ibid. num. 3
- Clericus potest contra laicum statuto laicorum vti, etiam si eodem non ligetur, si sit privilegiatum, & in odium suum retorqueri non possit. ibid. nu. 4
- Clericus eiusdem est fauoris cuius est Ecclesia. 1. 63. nu. 2
- Clericus, de quo constat eum non posse satisfacere, vtrum euitet penam priuationis, an vero carcerem. 1. 56. num. 13
- Clerici simplicia habentes beneficia agentisque ad possessionem trium quartarum ex decimis, an probare titulum. 1. 371. nu. 1 & nu. 7
- Clericatus siue prima tonsura probari potest per 4. ordines minores. 2. 144. nu. 5
- Ciuis possessio actu vero aut ficto non interueniente non transit. 3. 216. nu. 1
- Ciuis & criminalis cumulari non possunt. 1. 275. nu. 2
- Coadiutor si ordinariis cessantibus detur per appositionem manus Papae, an ordinarius de coadiutoria cessante disponere non possit. 3. 226. nu. 15
- Coadiutor futuram successionem canonizari petens, coadiutori etatem docere tenetur, nisi propter claus. quod litera coadiutoriae non possint impugnari vicio nullitatis, & c. teneatur impugnans habere commissionem, quae de subreptione dicendi facultatem praestaret. 3. 377. num. 1
- Coadiutor praedecessoris coadiuti successor quando non tenetur ipsius titulum verificare. lib. 2. 245. num. 4
- Coadiutoria habet vim resignationis propter consensum illius, qui consentit coadiutoriae. 2. 108. num. 2
- Coadiutoria quando non operetur resignationem. 2. 108. num. 3
- Coadiutoria non ob benemerita sed Ecclesiae necessitatem datur, & in laborum recompensam portio coadiutori certa datur. 3. 226. nu. 13
- Coadiutoria mandatum, & arrendamentum super fructibus, an sint actus respectu cui an diuersi. 2. 171. num. 7
- Coadiutoria cum non nisi durante coadiuti vita duret, ipsius morte beneficium vacat. lib. 3. 226. nu. 4
- Coadiutoria cum futura successione in omnibus mensibus per Papam quando non possit concedi. 3. 226. num. 1
- Coadiutoria cum futura successione cum conceditur, an sit derogandum indulto Cardinalis. 2. 478. in princ.
- Coadiutoria fictionem non vacationem, aut primaeui iuris, quod coadiutor habebat, continuationem quando recipiat. 3. 226. nu. 12
- Coadiutoria dum dat futuram successionem dicitur gratia praeventiva. 2. 478. nu. 5
- Coadiutoria licet expiret, no tamen expirat pars pro uisionis in ea contenta. 2. 98. in princ.
- Coadiutoria cum consensu de futura successione non est reservatio simplex, nec simplex reservatio dispositio, sed mixtum quiddam propter consensum. 3. 226. num. 9
- Coadiutoria de futura successione, cuius respectu defuncti consensus nihil operatur, simplex est dispositio. 3. 226. num. 10

- Collatio facta excommunicato stante intimatione, an sit nulla. 1.67. nu. 1
- Collatio in excommunicatum inscium facta, ab his qui hoc quoque ignorant, valida censetur. 1.67. nu. 4
- Collatio beneficij extra Curiam vacantis potest in curia fieri. 1.67. in princ.
- Collatio dubia non debet aduersus posteriorem praelatere. 1.125. nu. 3
- Collatio beneficiorum est fractus Episcopatus. 1.406. nu. 2
- Collatio ab ordinario de Ecclesia facta de curata non intelligitur, etiam si motu proprio facta esset. 1.307. nu. 1
- Collatio in causa euentus ex permutatione facta; an sit nulla absque clausula annullatiua. 1.338. nu. 1. 6. & nu. 101
- Collatio de Ecclesia simpliciter facta, non intelligitur de curata. 1.307. in princ.
- Collatio seu prouisio cum onere illicito facta est nulla. 336. per tot.
- Collatio facta per obitum an capiat vacationem percessionem Commendae ex persona mortui. 1.25. in princ.
- Collatio ante literarum expeditionem in mense alternato non valet. 387. nu. 1
- Collatio voluntaria per praepositum in cuius mense vacabat beneficium, non est facienda in permutatione, sed Episcoporum est auctoritatem praestare permutationibus. 1.331. nu. 2
- Collatio si spectet ad Episcopum & Capitulum, Episcopus consideratur vt singularis, ita vt in collatione, quae fit per Capitulum, interuenire non debeat. 317. per tot.
- Collatio canonicatus & praebendae per Archiepiscopum facta, possessione per capitulum tradita, an sit valida, sic vt impetratio a Papa obrenta cum clausula modo non sit alteri ius quaesitum, in termino sex mensium, in quo Capitulum poterat contradicere, & non contradixit, sortita videatur effectum. 3.125. per tot.
- Collatio Papae quando valet, etiam si propter expectatiam indultum sit in suspensio. 2.141. nu. 3
- Collatio libera ordinariis non sub proprio nomine, sed sub dignitatis nomine confertur. 2.156. nu. 13
- Collatio cum sit beneficiorum fructus, futuro successori referenda est. 2.156. nu. 5
- Collatio si spectet ad Episcopum & Capitulum de iure communi, eaque ex pactis a Papa confirmatis sit in alternatiuam reducta, nisi decretum habeat clausulam derogatoriā alternatiuae, non constare poterit de notorio iure datarij Episcopi, ius excludente. 3.172. nu. 1
- Collatio non fit sub conditione, vt electio. 1.430. nu. 1
- Collatio si fiat pendente appellationis tempore beneficij, appellatio a collatione non est necessaria, sed per nullitatis viam reuocatur. 1.30. nu. 6. & 7
- Collatio cum sit absentium ultra scientiam requiritur & rati habitio. 1.27. nu. 3
- Collatio criminosa facta, an sit nulla vel annullatiua. 2.108. nu. 3
- Collatio facta per nuntium Apostolicum de beneficijs alterius regni, quam in quo ille degit, an valeat. 2.477. per tot.
- Collatio facta sperto patrono, si ipse infra certum tempus non contradicat, est valida. 3.181. nu. 2
- Collatio si ad aliquem de consilio alterius, qui mortuus est, spectet, nec cum consimili haberi possit, pertinebit liberè ad primum. 3.227. nu. 3
- Collatio praebendae in collegiata ecclesia per solum praelatum facta absque capitulo est nulla. 1.135. nu. 1
- Collatio praebendae in Ecclesia collegiata spectat ad Capitulum. 1.135. in princ.
- Collatio ordinarij sperto patrono per obitum sub conditione, non facta esse censetur. 1.412. nu. 1
- Collatio beneficij ob nouae prouisionis non expeditionem vacantis, an sic ad Episcopum stante indulto deuoluatur, vt Papa de eo prouidere non possit. 2.356. nu. 1
- Collatio, quae ex statuto diocesis tantum per Episcopum aut Capitulum fieri debet, potest a Papa etiam in alium fieri. 1.309. nu. 1
- Collatio facta clerico, qui laicus interfuerat duello, idq; ex mandato motus proprii valet. 2.514. nu. 3
- Collatio an possit declarari in literis post vacationem beneficij. 1.148. in princ.
- Collatio excommunicato facta est nulla. 3.78. nu. 1
- Collatio Ecclesiae non continet curatam. 1.301. nu. 1
- Collatio beneficij vacaturi tributus ad rem, non in re. 1.90. nu. 2
- Collationis quasi possessio ex collationibus a Capitulo factis quaesita; an vicario Archiepiscopi conferente post aliquot annos interrumpatur, an vero protestatione praeseruetur. 2.115. nu. 1
- Collationis iuri praescriptio praeducatur receptionis actu: non autem quoad actus futuros. 2.188. nu. 2
- Collationis vbi sit mentio, ibi in supplicatione exprimi debet collatio, & consensus cassata prima gratia praeseruari. 1.439. nu. 1
- Collationis naturam per expensarum moram non mutatur. 1.444. nu. 6
- Collationis vim an habeat inductio, in possessionem per Capitulum. 3.120. in princ.
- Collator ordinarij non potest foundationis terminos mutare: id si fiat, nil agit. 1.338. nu. 5
- Collator & patronus quomodo aequiparentur. 1.244. nu. 5
- Collegiatae Capitulum potest contra Capitulum maius sine praelato, si eius non agatur praedudicium, praescriptionem interrumpere. 2.420. nu. 8
- Collegiatae erectio an interrumpat possessionem naturalem, quam quis ante foundationem accepit. 2.348. nu. 2
- Collegium agens de acquisitione rei alicuius habetur pro priuato. 2.387. nu. 5
- Colligens sciens beneficium posse impetrari, diligens esse tenetur, vt se petat furrogati. 3.144. nu. 2
- Colligens ad videndum, qui de furrogatione & immisione in possessionem decerneret processus, citandus est. 1.7. nu. 2
- Colligens habet post obitum sui colligitoris mensuram ad impetrandum, nec alij de beneficio interim aliter prouideri potest. 2.280. nu. 6
- Colligantium quis praeseratur furrogatus, an prouisus Apostolicus, quando sub eadem data sunt prouisi. 1.248. in princ.
- Colligantibus duobus mortuis extinguitur ius, & beneficium sit liberum. 3.354. nu. 2
- Collusionis fama non statuitur, si altera pars fatam, altera titulum pro se habeat, sed titulum cum legitima non adest conclusionis probatio. 2.118. nu. 7
- Collusua sententia titulum bonum non confert, nec bonam

- bonam fidem in rebus spiritalibus. 2.118. nu. 5. & 11
- Coloni testificantes, locatores suos per 25 annos decimas soluere non esse solitos, sufficientes sunt testes, si de eorum comodo principaliter non agatur. 1.15. nu. 1
- Colono quando datur remedium possessionum. 1.14. nu. 2. & 3
- Colonus non datur remedium possessionum. 1.14. in princ.
- Colonus non detinet possessionem domini. 1.13. in princ.
- Colonus post mortem domini declarare tenetur, se nomine heredis possidere vellet, ad hoc vt haeres eius habeatur dominus. 2.102. nu. 1
- Colonus & ingulnus sibi & suo nomine domini possessionem detinet. 1.13. nu. 2
- Colonus directus non habet remedium possessionum. 1.13. nu. 1
- Colonus nec ciuilitate nec naturaliter possidet. 1.14. nu. 1
- Colonus quo actu praedudicet domino in possessione. 2.118. in princ.
- Colonus conducendo ab eiciente a possessione, an auferat domino locatori possessionem. 2.131. nu. 1. & 3
- Colonus vt dominum possessione priuet, requiritur realis traditio. 2.131. nu. 2
- Commenda perpetua, habet vim possessionis. 1.138. nu. 2
- Commenda ad commendatarij vtilitatem facta etsi sit temporalis, prouisio tamen sequens eius mentionem requirit, ne fiat subreptitia. 2.272. nu. 2
- Commenda facta vsque ad legitimam aetatem profertendi ordinem, intelligitur vsque ad 14. annum. 1.403. nu. 1
- Commenda non inducit execrabilitatem. 1.333. nu. 4
- Commenda ad commendatarij lucrum facta, habet vim tituli. 2.272. nu. 3
- Commenda an ad annum a die habitae pacificae possessionis currat. 1.22. in princ.
- Commenda ad commendatarij commodum facta dicitur, quae fit cum perceptione fructuum. 2.272. nu. 3
- Commenda temporalis si fiat contemplatione Ecclesiae, eius in sequenti prouisione non est facienda mentio. 2.272. nu. 1
- Commenda, quae possessa est per 10. annos, narrata vera esse praesumitur, nisi ex ipsius Praelati productione tituli constet, praetaturam non fuisse datam in titulum, sed in commendam. 3.240. nu. 2
- Commenda de omnibus beneficijs tunc vacantibus, cum dispensatione retinet, cum obtentis & obtinend. facta Cardinali, nulla est, si litera dispensationis non sunt expedita. 2.254. in princ.
- Commenda facta Cardinali ad sex menses, currunt a die factae commendae, non autem habitae possessionis, si nihil sit expressum. 1.407. nu. 3
- Commenda an sit a praebenda distincta, vel non, auditor cognoscere debet, vt pateat, an in impetratione commendae, praebendae quoque meminisse debuisset. 1.405. nu. 2
- Commenda beneficij perpetua afficit beneficium, sic vt vacante ea per obitum commendatarius de beneficio disponere non possit. 1.158. nu. 1
- Commenda perpetua quomodo habeat vim collationis. 1.158. nu. 4
- Commendae temporales & perpetuae aequiparantur in reservationibus. 1.333. nu. 6
- Commendae temporales quando in sequenti prouisione debeat fieri mentio. 2.272.
- Commendae quid sit. 1.25. nu. 2
- Commendatarij perpetui non differunt a vetis titularibus. 1.14. nu. 5
- Commendatarius non facit fructus suos. 1.25. nu. 3
- Commendatarius tenetur verificare valorem, si faciat fructus commenda suos: secus si non faciat. 3.254. nu. 1. & nu. 3
- Commendatarius perpetuus degenerat a depositario, & facit fructus suos. 1.25. nu. 4
- Commendatarius agit spolio contra commendantem. 3.206. per tot.
- Commendatio fructuum an extendatur ad distributiones quotidianas. 239. in princ.
- Comes Palatinus non potest etiam ex generali legitimitate voluntate infantis legitimize, vt in patriam potestatem restituantur, secus quoad ablationem maculae spuriae. 1.320. nu. 1. & nu. 3
- Comes Palatinus etiam cum amplissima potestate non potest spurium absque causa legitimize. 2.187. per tot.
- Communitas aequiparatur minori. 350. nu. 2
- Commisita causa & decreto citationis obtento potest eidem iudici de partibus eadem causa committi, & valebit processus factus coram secundo iudice. 2.240. in princ.
- Commissio cum clausula executoriales in sui auctoris fauorem exequentur veniant, tacitam in se conditionem continet, quae etiam non verificata executio fieri potest. 3.182. nu. 1
- Commissio causa Capitolinae an possit se extendere ad causam futuram post commissionem impetratam. 2.434. nu. 1
- Commissio super priuatione beneficiorum non solutorum, non facit beneficium litigiosum. 2.66. in principio.
- Commissio simplex quamuis ius omne, quod competere potest, comprehendat, si fuerit impetratum post litem cum colligante introductam: secus tamen est, si ante sententiae executionem fuerit impetratum. 2.510. nu. 2
- Commissio, in qua non meminit praecedentis commissionis, quando non fiat subreptitia. 1.132. nu. 1. 3. & 5.
- Commissio, quae habet, quod nullitas procedatur, si sit vltimo loco praesentata, an sit aequè procedendum ad negotij principalis expeditionem absque expensarum refectione & praeseruarum nullitatum declaratione. 3.72. nu. 1
- Commissio attentatorum nullam rei iudicatae mentionem faciens subreptitia est, & nullam iurisdictionem tribuit. 2.301. nu. 4
- Commissio senatoria arbitrio iudicis non operatur, si testes extra tempus & locum procuratore de nullitate & contradicente examinetur, nec sanari potest, nisi interrogatoria data respiciant tam testes inductos, quam in futurum inducendos. 3.301. nu. 1
- Commissio semiplene probata quomodo sufficienter doceatur. 3.121. nu. 1
- Commissione cum derogatione regulae de committendis causis literis non expeditis stante, dummodo litera ante terminum ad articulandum expendantur, non veniunt medio tempore gesta per viam attentatorum reuocanda. 2.263. in princ.
- Commissionem statuto municipali derogare sufficit, licet non derogat regulae de non tollenti iure quaesito. 2.203.
- Commissiones causarum non suffragantur literis non

expeditis, & intra quod tēpus expediti debeant. num. 2
 1. 83. num. 2
 Commissionis appellatiois presentatio penultimo die anni currentis data, si nulla doceatur alia diligentia, an sufficiat. 2. 389. num. 1. & 2
 Commissionis forma in cambio quomodo dicatur servata. 3. 389. per tot.
 Commissa cum est causa contra aliquem, omnēque alios, si tertius venit vigore commissionis ad causam pro suo interesse, is dicitur Reus & non actor. 1. 346. in princ.
 Commissio examine testium, videtur etiam commissio eorum iuramenta. 1. 258. in princ.
 Commodum eius esse debet, cuius & onus. 1. 197. num. 26.
 Commodum non debet reportari ex actis, unde quis penam meretur. 2. 356. num. 6
 Compromissum fieri non potest in causa appellatiois, ne ea videatur cavillosa. 2. 28. num. 2
 Compromissum est contractus praeiudicialis. 1. 162. nu. 3
 Compromissum in secunda instantia, an possit à sententia contra istud lata peti. 1. 28. num. 1. & 3
 Comparandi animus unde praesumatur. 2. 28. numer. 4
 Comparatione voluntaria & sui interesse probatione introducit abscq; citatione litis contestatio. 2. 242. num. 3
 Compensare & retinere in tantum differunt, ut qui compensare non possit, retinere seu excipere possit. 2. 292. num. 2
 Compensatio, si illi sit renuntiatum, in instrumento apponi non potest. 2. 452. per tot.
 Compensatio licet non admittatur in debito iurato, admittitur tamen retentio. 2. 292. in principio.
 Competitio per superiores data quomodo causam ad Curiam in extraiudiciali appellatione devoluat. 3. 399. num. 5
 Compatoro qui non est in praesentandi possessione, non praeservatur praesentandi ius, per compatroni sui praesentationem. 1. 298. num. 1
 Compatoro vnus praesentans alteri compatrono, an possessionem acquirat. 1. 298. num. 3
 Compulsio clericis & tabellionibus tantum, non etiam in dignitate ecclesiastica constitutis committitur. 3. 192. nu. 1
 Compulsor in partibus, auocata ab vno Auditore causa & alteri commissa, si longum post tempus ad iurium extractionē procedat, an validè sint iura extracta parte non opponente. 3. 340. num. 1
 Compulsoriales generales pendente dilacione decernuntur. 1. 362. in princ.
 Compulsoriales quaedam possunt per diuersos iudices exequi. 1. 395. in princ.
 Concedēs precarium si id reuocet, potest eius possessionem propria facultate ingredi, sed non eius hères, ad quem non transit precaria possessio. 2. 462. nu. 2
 Concessio impetrata non facta violentæ possessionis mentione non valet, si ante eius impetrationem vis facta sit: secus si prius facta sit impetratio, & postea violentia sit commissa. 2. 352. nu. 4
 Concessio quando primo actu non expiret. 2. 356. nu. 3
 Concessio omnis fauorem alicuius eam habet conditionem, si ij ea concessione uti velint. 2. 353. nu. 3
 Concessio quomodo ad usum indeterminatum facta intelligatur. 2. 444. nu. 3. & 5
 Concessio quartæ partis non probat totum corpus ad eum spectare. 2. 352. num. 2

Concessum in fauorem, ita non debet intelligi, ut in odium retorquetur. 1. 44. num. 2
 Concessum ad tempus, post illud effluxum censetur prohibitum. 1. 46. nu. 4
 Concilij dispositio generalis non tollit facultatem inferiori datam, nec ad casus sententia vel manifestacione decisos extenditur. 3. 213. num. 4
 Concilio Lateranen. ex quibus causis censetur derogatum. 2. 494. nu. 1
 Concilium Lateranen. procedit etiam in regressibus post concilium. 2. 416. per tot.
 Concilium Lateranen. loquens in collatione & commendatione, an habeat quoque locum in restitutione cum decreto, quod priora beneficia non vacent. 2. 430. in princ.
 Concordata ut sunt favorabilia, & lata interpretanda, ita & indulta. 2. 108. num. 1
 Concordatis per viam extensionis cōcessis, Papa potest derogare. 1. 47. nu. 21
 Concordatis non solet per verba generalia derogari, & semper excepta censentur. 1. 47. nu. 3
 Concordata sicut tollunt coadiutorias, ita etiam indulta. 2. 108. in princ.
 Conclusionem ad vsque non excluditur pars altera à probationibus suis. 2. 341. num. 2
 Concubinarus publicus quando sit graue crimen, & depositione dignum. 1. 209. nu. 2
 Condemnatio ad fructus, qui percipi poterant, & distributiones quotidianas an valeat. 1. 383. n. 4. & 8
 Condemnatio ad fructus, qui percipi poterant, non fit, nisi vbi personæ illata est vis. 1. 383. nu. 2
 Condemnatio ad fructus intelligitur deductis oneribus. 1. 11. nu. 8
 Condemnatus in fructibus perceptis non tenetur de fructibus per alium perceptis. 3. 198. in princ.
 Conditio formam regulæ addēs si respiciat rei effectum, nihil interest, an in modo expresso, an in alio adimpleatur. 2. 252. num. 9
 Conditio, sub qua facta est resignatio, si non doceatur impleta, censetur resignatarius intrusus, & gratia si neutri, in qua conditionis non est facta mentio, subreptitia. 3. 199. nu. 1
 Conditio hæc, sine liberis ex legitimo matrimonio natis, in substitutione facta, an in Episcopo potest facta pro non scripta habeatur, & contra. 1. 55. nu. 1. & nu. 5
 Conditio, quod filius subdiaconus esset hæres, si Papa infra annum dispensaret, ut effectualiter matrimonium contrahere liceret, habetur pro impossibili, quæ non vitiat institutionem. 2. 87. num. 1
 Conditio illa in locatione, si medio tempore aliter non conuenierit, quomodo accipienda. 1. 166. nu. 9
 Conditio sine liberis, an sit ad actum necessaria, an verò voluntaria, sic ut ad alios actus trahi non debeat, sed in forma specifica sit adimplenda. 3. 352. num. 1. & 3
 Conditionalis celsio, quando per regressum, effectuari non possit. 1. 314. num. 2. & 4
 Conditione purificata, non fit retrotractio. 1. 236. nu. 5
 Conditione ante purificatam quod geritur, nihil valet. 2. 283. nu. 1
 Conditionem infert ab latius absolutus. 3. 34. nu. 2
 Conditionem protestatiuam adimplere nemo cogitur. 1. 22. nu. 4
 Conductor non possidet. 1. 170. num. 2
 Conductor an possit agere de spolio, & restitui. 1. 170. num. 1. & 6
 Conductor si rem tenens à locatore, & alium esse dominum

minum existimans rem à bi alio emat, accedente bona fide seu iusta causa, mutat sibi causam possessionis. 1. 170. nu. 1
 Conductores quando possint retinere id, quod iuramento debebant solvere, excusantur que à caducitate & penarum incurfu. 2. 282. num. 1
 Conferendi facultatem habens, an possit resignacionem admittere. 3. 76. in princ. ob. 1. d. i. i. b. 7
 Confessio puellæ impuberis, quando in iudicio non probet copulam carnalem. 2. 463. in princ. nu. 1
 Confessio cedentis, an noceat cessionario. 1. 249. in princ. nu. 1
 Confessio procuratoris domino præiudicat, si à confessione facta 20 anni effluxerint, ex quo nec ipse nec hæres eius creditur, de quo confessum erat, exegerant. 3. 406. nu. 1
 Confessio simplex contrarium probando elidit potest. 2. 212. nu. 4
 Confessio vt plenè probetur duo sunt testes necessarii. 2. 476. nu. 1
 Confessio prædecessoris vt nocet successori in re feudali, ita & in recognitione eius confessio particulari quoque hæredi nocet. 2. 365. nu. 11
 Confessio procuratoris, cum super ea sententia fundatur, à necessario reuocari non potest. 2. 79. nu. 3
 Confessio propria in mandato an se probet simonia. cum. 1. 381. nu. 1
 Confessio quæ fit incidenter, quando noceat. 2. 11. nu. 4
 Confessio extraiudicialis de iure Canonico plenè probat. 2. 11. nu. 3
 Confessio extraiudicialis, quando probet de iure Canonum. 2. 42. nu. 1
 Confessio procuratoris reuocari potest. 3. 16. nu. 2
 Confessio procuratoris secunda omnium actuum ratificatione reuocari non potest, etiam si ratificauerit tantum ea, quorum scientiam habuerit, dummodo ad sit clausulæ quæcunque in causa huiusmodi gerenda sunt per procuratorem. 3. 171. nu. 2
 Confessio procuratoris à principali comprobata quando noceat approbanti. 2. 396. per tot.
 Confessio procuratoris non nocet domino in alio iudicio. 2. 343. nu. 8
 Confessio procuratoris etiam de mandato domini non nocet ei, si sit facta in iudicio inter alias personas. 2. 396. nu. 2
 Confessio ad commodum alicuius facta non est trahenda in eius præiudicium. 2. 461. nu. 7
 Confessio facta in literis, perinde valere, non tollitur per gratiam, perinde valere: & reuocari potest, si de contrario non constet ex instrumentis per gratiam, perinde valere, ac si expressa esset. 3. 136. nu. 2
 Confessio debiti & excommunicationis, nisi infra tres dies obtenta sit per assertum procuratorem, non potest post decretum ante declarationem factum verificari. 2. 388. nu. 1
 Confessio mariti de recepta dote ex alia causa, quam dotis emanata, reputatur donatio. 3. 55. nu. 5
 Confessio facta in prima instantia à procuratore, potest in secunda etiam post sententiam per dominum principalem retractari. 2. 79. nu. 2. & 4
 Confessio in supplicatione de iure patronatus an noceat contenti. 2. 325. nu. 1. & 3.
 Confessio contra ius & contra contententem facta reuocari potest, & contra eam contentens venire. 2. 461. n. 6
 Confessio coram iudice competente valet, & habet vim confessionis extraiudicialis. 2. 288. per tot.
 Confessio defuncti quoad possessionem iurisdictionis debet ab hærede cum omni sua qualitate ac-

ceptari. 2. 461. nu. 4
 Confessio minoris decreta pecunia summa recepta in instrumento venditionis an sapiat donationem. 3. 7. per tot.
 Confessione man probet vnus semiplenè. 2. 476. nu. 2
 Confessione mulieris dominis in re matrimoniali quando non credatur. 2. 118. nu. 14
 Confessione ad obligandum non quæ facile statum, quam confessioni ad liberandum. 2. 476. nu. 5
 Confessione in noua prouisione, quod beneficium vacantis de iure patronatus laicorum, & forsan ex donatione vel fundacione an probetur in patronatus esse laicum. 3. 31. nu. 1
 Confirmatio in beneficio simplici sequitur, ad illud noua se extendit prouisio. 3. 98. nu. 3
 Confirmatio locacionis, defuncti locantis successoribus non vocato per dictum, aut proclamationem, ei non nocet. 1. 421. nu. 9
 Confirmatio Episcopi, in qua conuulsi, siue præmissi siue alio quouis modo vacaret, an valeat. 3. 181. in princ.
 Confirmatio Egidiana, que procedit in causis à prima dependentibus, intelligitur quoque per appellationis viam. 2. 480. nu. 3
 Confirmatoria gratia an stante narratiua, quod fuit prouisum de prebenda, sit subreptitia. 3. 17. nu. 1
 Coniectura an & quomodo, probent quantitatem petitam debito probato. 2. 291. nu. 1
 Coniectura quomodo doceant voluntatem defuncti pro fideicommissio. 3. 115. nu. 3
 Coniuges si habent iustam à patre recedendi causam, an possit alter agere ad residuū dotis. 3. 291. n. 4
 Coniunctus non potest in causa matrimoniali pro vxore interuenire, si ipsa constituerit procuratorem. 3. 224. nu. 2
 Consanguinitatis impedimentis per testes in partibus examinatos probatis, & dispensatione sufficienter non docta, potest iudex pronuntiare matrimonium non esse validum. 3. 82. nu. 2
 Consanguinitatis defectus si sit duplex, & vnus tantum prohibitionis gradus Papæ narratus, super illo tantum, & non super vtroque dispensatum esse presumeretur. 3. 39. nu. 3
 Consanguinitatis ignorantia præsumitur ex matrimonio palam contracto: secus autem quoad impedimenta. 2. 118. nu. 13
 Consensus per obitum præstari, & fraus regulæ de publicand. lege permittente fieri potest. 3. 42. nu. 3
 Consensus conditionem faciens expressè interuenire debet, neq; tacitus sufficit. 3. 282. nu. 3
 Consensus resignationem præcedere potest & sequi, & quandoque superuenit, retrotrahitur ad datam supplicationis. 3. 168. nu. 2
 Consensus quando ad diem datæ supplicationis non retrotrahitur. 3. 268. nu. 3
 Consensus in transactione tam diu præsumitur, donec ante confirmationem peniteat. 1. 353. nu. 7
 Consensus tacitus, ex patientia & facto resultat, qui ad factum limitatum restringitur. 1. 180. nu. 7
 Consensus tacitus vltra id, quod sonat, non extenditur. 1. 180. nu. 8
 Consensus prædecessoris in reservatione pensionis ex celsione, an sufficiat. 1. 342. nu. 2. & 4
 Consensus solus in probatione super petitorio, ab eius suspensione non excludit. 3. 29. nu. 4. & nu. 8
 Consensus bullæ à tergo non appositus eam non vitiat nisi de expeditione bullæ agatur. 2. 368. nu. 4
 Consensus nouus requiritur adueniente dispositione, si à

transfatione recessum fuerit. 1.333. num. 2
Consensus capituli maioris in erectione collegiata
 quomodo probetur. 2.368. num. 1. & 6
Consensus matrimonij renunciationis si sit nullus, so-
 lennitatis defectu, adueniente & conualidari non
 potest, sed de nouo consensus requiritur. 3.218.
 num. 6
Consensus semel prestitus semper durare presumitur,
 si simpliciter sit prestitus, & ad vnicuique actum non
 restrictus. 3.258. num. 7
Consensus ex actu valido pronuntiatus ultra facti stud-
 se non extenditur. 3.288. num. 3
Consensus a procuratore resignantis coram notario
 sine testibus post decem dies citatione facta
 prestitus an valeat. 4.459. num. 3
Consensus qui ex facto elicitur ultra limites facti non
 extenditur, si agatur de re eadem facto conuicta. 2.
 368. num. 7
Consensus defectus ex falsa causa arguitur. 3. 292.
 num. 3
Consensus tacitus an sufficiat in casu, non ed minus
 C. de procur. 2.177. num. 3. & 5
Consensus tacitus filij aut minoris sufficit, cum non
 habet iustam contradicendi causam. 1.177. num. 4
Consensus tacitus per patientiam an pariat prescrip-
 tionem an vero consuetudinem, quoad collegium
 vnum contra alterum. 2.387. num. 1. & 2
Consensus in probatione dominij quare a suspensio-
 ne petitorij excludat. 3.29. num. 10
Consensus partium si statuto tempore effluxo euau-
 erit, non potest contractus post factus sine consen-
 su sustineri. 3.66. num. 1
Consensus in instrumento venditionis facta, vbi di-
 cit se vendere nomine suo & eius mulieris, cuius
 est rerum procurator, an solum interpretetur ad
 contentis interesse, an ad eius quoque cuius vice
 gerit, an ad vtriusque. 3.30. num. 1
Consensus semel prestitus cum renunciatione mari-
 monij reiterari debeat, an si pater filia renuncia-
 tur differat eum vsq; dum oriantur inimicitia,
 possit opponere de consensus defectu. 3.259. num. 1
Consensus partis ad regressum num ex mera Papae
 gratia dependeat. 2.369. num. 2
Consensus in resignationibus vbi & coram quibus
 debeat praestari. 3.111. per tot.
Consensus non reiterabilis promissus si sit, intelligi-
 tur de primo actu valido, non autem inualido. 3.258.
 num. 3
Consensus necessarius etiam tacite interuenire po-
 test, secus in voluntario, que quis non tenetur pra-
 stare, qui expressè tantum interuenit. 1.100. num. 4
Consensus formalis cum de prauidicio agitur, nun-
 quam sufficit. 2.100. num. 5
Consensus quando requiratur, & quando sufficiat ta-
 citus. 2.100. in princ.
Consensus verus inducitur ex patientia & longa ta-
 citurnitate, idemque operatur, quod expressus. 2.
 100. num. 7
Consensus quo casu potuerit praestari per propurato-
 rem per obitum. 2.216.
Consensus Cardinalis in litigijs non requiritur, &
 quare. 3.84. num. 4
Consensus vtriusque partis contrahentis requisitus si
 contractu per aliquod accidens annullato est inua-
 lidus, confirmato contractu, reuoluitur quoque
 consensus. 3.258. num. 4
Consensus filij ad quem procurandum pater neba-
 tur semel si sit prestitus, an si ex euictione sit

nullus, pater promissis suis satisfecisse dicatur. 3.
 258. num. 1
Consensum non dare vel inutiliter dare, paria sunt. 2.
 1360. num. 6
Consentire videtur qui cum potest non contradicit.
 1.1209. num. 3
Consentire an videatur si quis sciens patitur fructus
 crediti ab alio exigij, & non appareat de contradi-
 ctione. 2.463. num. 1
Consignatio facta esse quomodo probetur venden-
 tibus & agentibus praesentibus. 3.100. per tot.
Consil. i. Cardin. de consan. & affi. quomodo intel-
 ligendum sit. 3.79. num. 2
Consilium licet quis tenetur requirere in praesentan-
 do, an idem quoque id sequi debeat. 2.306. num. 2
Consuetudo, quod solus Episcopus procedat in pri-
 uando clericum sine consensu sui Capituli, an sit
 contra ius. 1.18. in princ.
Consuetudo locantium & conducentium atque vili-
 tas rei quomodo inducat tacitam relocationem. 1.
 380. num. 6
Consuetudo, quod locus, vel locus loci in testamento
 omitteretur, non valet. 1.336. in principio.
Consuetudo interpretatiua, quanto tempore prescri-
 batur. 1.285. in princ.
Consuetudo loci vincit legem. 3.176. num. 7
Consuetudo quomodo probari debeat. 1.364. num. 3
Consuetudo immemorabilis habet vim Priuilegij. 2.
 466. num. 4
Consuetudo Archiepiscopatatus & non Archiepisco-
 patatus in modo dandarum decimarum quando con-
 sideretur. 3.176. in princ.
Consuetudo Archiepiscopatus si sit particularis, pra-
 fertur generalis Archiepiscopatatus consuetudo. 3.
 176. num. 2
Consuetudo immemorabilis vbi a iure est reprobata,
 non habet vim priuilegij. 2.466. num. 1.4
Consuetudo contra bonos mores & ad malum inci-
 tans nihil operatur. 1.13. num. 2
Consuetudo non inferendi facultatem a generali vi-
 cario in citationibus non contra sed praeter ius est.
 & quare. 3.241. num. 1
Consuetudo interpretatiua contra iuris dispositio-
 nem debet esse 40. annorum spatio praescripta. 3.15.
 num. 4
Consuetudo interpretatiua decimarum praescribitur
 Priuilegio. 3.12. per tot.
Consuetudo si sit contra communem opinionem, non
 est tamen contra ius. 3.241. num. 4
Consuetudo immemorabilis coniungendi beneficia
 incompatibilia tanquam irrationabilis reprobatur
 2.466. num. 2. & 3
Consuetudo sine scriptis procedendi, & comburen-
 di processus, quanto tempore praescribitur. 1.283. num. 1
Consuetudo quae est contra ius diuinum, non valet. 1.
 365. num. 2
Consuetudo Ecclesiae parochialis praedicialis si sit,
 non est ad alium locum praeter ius extendenda. 3.
 176. num. 3
Consuetudo 46. annis legitime praescribitur. 2. 387.
 num. 2
Consuetudine sola intentio alicuius principaliter sui
 dati non potest. 2.466. num. 5
Consuetudinem, quae est contra communem opinio-
 nem, allegans probare tenetur. 1.306. num. 2
Consuetudini, qua alteri beneficium debetur, colla-
 tione Papali non derogatur. 2.235. num. 4
Consuetudini, quae vult iudices laicos posse de re
 spirituali

spirituali cognoscere standum est in possessorio,
 quando controuertitur, verum res sit spiritualis
 an temporalis. 1.365. num. 3
Consuetudo immemorabilis standum est. 1.14. num. 7
Constitutio generalis, & odiosa, non compre-
 hendit ultra ius commune Cardinales. lib. 1.195.
 num. 6
Constitutio generaliter loquens, non comprehendit
 causam dotis, & quare. 1.95. num. 3
Constitutio an cum decernitur irritanti per non vsum
 seu saltem contrarium tollatur. 1.1. in princ.
Constitutio quae sacerdotium in eo, cui confertur, te-
 quitur, an quoque in permutatione loquatur. 1.331.
 num. 5
Constitutio puniens delicta, est fauorabilis, & quare.
 1.288. num. 4
Constitutio loquens de persona, an extendatur ad
 Capitulum. 1.88. in princ.
Constitutio non omnino noua sed declaratoria prima
 trahitur quoque ad causas per appellationem pen-
 dentes. 2.480. num. 9
Constituens etiam constituti tempore nullam ha-
 beat possessionem, illam tamen transferre potest. 2.
 443. num. 4
Constitutionum appellatione an quoque derogetur
 alijs regulis a Papa. 2.57. num. 3
Constitutio loquens de singulari, an possit quoque ad
 vniuersitatem extendi. 1.88. num. 1.5. & 8.
Constitutum quando operetur quoad futura & pra-
 sentia. 2.443. num. 5
Constitutionis verba quum non verificantur, tunc
 nec ipsa constitutio. 1.331. num. 3
Contractus in scriptis quando dicatur fieri. 3. 43.
 per tot.
Contractus eodem die, coram iisdem testibus, hodieq;
 notario initus habetur pro correptiuo. 2.171. num. 7
Contractus duo coram iisdem testibus, eodemque no-
 tario, loco & tempore facti praesumuntur correpti-
 uum, si ex se inuicem dependant, & ex eadem cau-
 sa fiant, secus si causae fuerint diuersae. 3. 214. num. 4
Contractus venditionis a minore factus cum iuramen-
 to etiam absque causa, est validus. 3.245. num. 1
Contractu obseruato 30. anni ad solennitates pra-
 scribendas sufficiunt. 2.365. num. 4
Contractus potest in fauorem Ecclesiae claudicare. 2.
 365. num. 5
Contractus inter principem & subditum, in mate-
 ria beneficii non cadit, sed expeditur per viam
 gratiae. 1.52. num. 5
Contractus dotis per inobseruantiam resolutus non
 iuuat coniuges contra patrem. 3.291. num. 6
Contractus cum Ecclesia factus ex defectu solenni-
 tatis, non potest contra Ecclesiam declarari nullus.
 1.310. in princ.
Contractus capitula connexa esse dicuntur, si respon-
 sionis communitas & scriptura ad alterius rei de-
 terminationem conueniat. 3.214. num. 2. & 4
Contractus personalis non transit in successorem. 1.
 181. num. 4
Contractus non est simoniacus, etiam si sit correpti-
 uus. 1.440. in princ.
Contrahens cum patre de re filiorum non potest
 a contractu recedere, si pater de rato pro filiis ca-
 ueat. 2.22. num. 2
Contrahentium dispositio recipit interpretationem
 a dispositione iuris, si interueniat dubium. 3. 66.
 num. 3
Contradictio ordinarij ex quo actu elicitur. 2. 67.

in princ.
Contradictor non est legitimus, cum in fidei commif-
 so non est possessor, etiam si continet ius suum pro-
 bare paratus esset. 1.229. num. 4
Contra minorem ignorantem an currat regula de
 publicando. 1.433. num. 6. & 9
Contra eum qui in executione non nominatur, quan-
 do non committitur causa, quamuis in prima com-
 missionis parte contra omnes interesse putantes
 committatur. 1.96. num. 3. & 5
Contra impetratum Apostolicum, postquam impe-
 trauerit, non possunt a vacatione expediri literae. 1.
 148. num. 2
Contra non nominatum in citatione, in partibus ex-
 ecuta non censetur data iurisdictione. 1.196. num. 2
Continuatio possessionis non probatur per testes
 de publica voce & fama, ad effectum primi extre-
 mi. 1.224. in princ.
Controuersia ex quibus verbis in emptione praesu-
 matur. 2.50. num. 2
Contumacia semper & quocumque tempore potest
 accusari citatus, si datus 20. diebus pro termino &
 dilatione ad comparandum, non veniat. 3. 162.
 num. 4
Contumacia si statim non accusetur de contumacia, quan-
 do ex post facto accusari non possit. 3.162. num. 3
Conuentio de soluendo expensas & fructus, pro
 cessione iuris, est illicita. 2.40. in princ.
Conuentio de decimarum perceptione cum aliquo
 facta ipsius tantum personam respicit, & non pra-
 statitulum quoad successores. 1.413. num. 2
Conuentio auctoritate superioris celebrata realis est,
 & ratione illius titulum habere dicuntur conuen-
 nientes. 1.413. num. 4
Conuentio quae fit durante ad soluendum dilatione,
 non valet. 1.324. num. 1
Conuetio nouissima vt deroget priori, ita vt etiam si
 titulus aliquis coloratus ex praecedenti datus sit,
 per posteriorem ille discoloratur. 1.413. num. 9
Coniunx secundi matrimonij potest libere ad illam
 vsque portionem, quam filius de iure habet, in se-
 cundam uxorem restari. 2.14. num. 7
Coniuncta pro disunctis accipi, qui praesumatur. 1.
 86. num. 2
Coniectura plures simul iunctae an probent literas
 relatiuas ante certi temporis lapsum aut 50. annorum
 cursum esse concessas. 3.372. num. 1
Copia dimissio in citatione an sit necessaria. 2.25.
 num. 3
Copula, & que ponitur inter duo diuersa, resoluitur
 inter duas singularitates. 3.341. num. 3
Copula, que, refertur tantum ad expressa. 2. 343.
 num. 6
Corporalium solutio facienda ab eo, qui tenetur
 soluere, nullo interueniente per tertium impedi-
 mento, si denegetur, quomodo quis spoliari dicatur
 2.419. num. 1
Correspondentia instrumentorum quando non fiat,
 etsi eodem tempore & loco conficiantur. 2.490. n. 2
Correspondentia manifesta inducit simoniam. 2. 171.
 num. 3
Creatio in Canonicum a Papa confirmata, non ob-
 stante regula reuocatoria propter de nouo expecta-
 tiuas concedendas, valida est. 2.276. num. 1
Creatio in Canonicum, per Papam confirmata gra-
 tia dicitur iuxta regulam reuocatoriam, & mix-
 tum non comprehendit calum. 2.376. num. 3
Creditor an habeat interdictum vbi possideris, re-
 missiue.

missiue. 1.197. nu.5
 Creditoris de solutione extra tempus facta notitia
 ratificationem eius solutionis non inducit. 3. 403.
 num.2
 Creditor qui pro vna re pignus accepit; potest pro
 alia, pro qua non est facta hypotheca obligatio-
 nem retinere. 3.278. nu.2
 Creditoribus cum ad agendum terminus præfigitur
 peremptorie assignari debet. 3.267. nu.3
 Creditor potest possessionem propria autoritate ap-
 prehendere non solum contra debitore constituen-
 tem se nomine ipsius possidere, sed & contra ha-
 bentem causam ab eo. 2.443. nu.6
 Creditores puri & conditionales & habentes secun-
 darium interesse, sunt saltem per generalem pro-
 clamacionem citandi. 3.91. num.3
 Creditores præferuntur legatariis, & lex magis fa-
 uet creditoribus, quam legatariis. 2.37. num.5
 Creditum an sub eodem hæreat territorio, in quo
 celebratus est contractus. 3.417. num.1
 Criminalis quo casu non supprimat civilem. 1.98.
 num.7
 Criminalis hæretica præiudicat civili. 1.98. num.17
 Criminalis præiudicat civili; sic vt superfeedatur
 civili, si criminalis proponatur. 1.275. num.3
 Criminalis negotij finis à sententia lata, civili qua-
 stioni initium tribuit. 1.98. nu.3
 Criminalis de hæresi lata sententia determinat ciui-
 lem. 1.98. nu.11
 Criminali de causa cum coram Capitulo agitur, non
 potest coram Episcopo ciuili intentari. 1.275. nu.1
 Criminosa facta collatio vigore claus. ad vacatura,
 quando teneat. 2.514. in princ.
 Crimen falsi graue est delictum, sic & simonia. 1.209.
 num.1
 Cumulatio iurium læsam conscientiam non sanat.
 2.365. num.14
 Curatoris non confirmati à iudice datio non valet.
 1.414. nu.3
 Curatoris datio inter preparatoria iudicij numeratur.
 3.130. num.1
 Curatorem qui approbat in preparatoriis, non potest
 eundem in negotio principali reprobare. 3.130. nu.6
 Curator, sicut & procurator, ante litem contestatam
 reuocari potest. 3.119. per tot.
 Curator ad litem non tenetur satisfacere. 3.130. nu.2
 Curator ad litem non est ad inuentarij confessionem
 strictus in causis beneficalibus, vbi summarie pro-
 ceditur. ibid. num.3
 Curatori referenti se aliquem citasse, eumque dixisse,
 se nolle venire, vt creditur, sic etiam eidem referenti
 intimationem sequestri esse acceptatam, crede-
 tur. 3.187. nu.1

D

Data antiqua quamuis recognitionem non re-
 quirat, si tamen aut per testes, aut per instru-
 mentum de scribentis notariatu, non constiterit,
 sola autoritatem instrumento non confert. 3.186.
 num.2
 Data presentia in loco præsumitur scientia publica
 fama. 2.64. in princ.
 Data instrumenti cum adminiculis probat antiquita-
 tem. 1.448. in princ.
 Data parua & consensus resignandi absque signatura
 Papæ non perficit resignationem. 2.94. in princ.
 Datio in solum quando non præcedente subasta-
 tione nulla sit. 2.252.
 Datio in solum numeratur inter casus exceptos

per l. per diuersas. C. mādāt. & si fiat in creditorem
 cessio, de ius cessionis causa constare oportet. 2.22.
 num.3
 Debitor prædecessoris quando successor episcopus
 etiam aliud translatu solvere tenetur. 3.20. per tot.
 Debitor si mandatur à testatore solui, non intelligen-
 tur de debitis bona fide præscriptis; quod si vero,
 non sint alia quam præscripta debita, de iis quoque
 testatorem sensisse credendum est. 3.93. nu.7
 Debitor certis personis extenditur & ad incertis de-
 bita. 1.378. num.2
 Debitor licet quamprimum teneatur solvere, habet
 tamen ad minus duos menses. 1.266. num.6
 Debitor delegatus ante diem solutionis non liberatur
 in mandato de soluendo, non autem in literis cam
 bij, quæ sunt irreuocabiles. 3.126. num.4
 Debitor si rem suam det pignori creditori, & illam
 postea alienet, valet alienatio, nisi promiserit se
 non alienaturum aut venditurum quod hyporhe-
 catum est. 3.261. num.2
 Debitor, qui rem suam pignori tradidit, licet non in-
 sistat in re, habet tamen possessionem ciuilem; &
 ius præscribendi. 3.216. nu.7
 Debitor si constituat se nomine creditoris possidere,
 non potest solum creditor apprehendere possessio-
 nem propria autoritate contra ipsum, sed etiam
 contra habentem causam ab eo. 2.443. num.6
 Debitor à mora excusatur, cum non constet credito-
 rem in loco solutioni destinato comparuisse. 1.8. nu.4
 Debitorum voluntariorum solutio, an ex consuetu-
 dine induci possit. 2.44. nu.1 & 2
 Debitori an possit simul donari suum creditum, & le-
 gari aliud, sic vt vtrunque capiat. 3.331. num.1
 Debitores deleganti aut mandanti & mandatario. si-
 mul obligati non sunt. 3.126. num.2
 Debitores cambij aut nihil aut tardè soluentes con-
 ductori cambij, non poterit locatores aliquod in-
 teresse pretendere, sed transacto cambij tempore ad
 rationem reddendam agere. 3.121. num.2
 Debitori condemnato datur ad soluendum tempus
 quadrimestre, si id confessus fuerit, & dilationem
 perierit. 3.122. nu.2 & 4
 Debitori licet quantum ad soluendum debeat assigna-
 ri tempus, sit arbitrarium: debet tamen iudex si
 magna summa debeatur, maius tempus arbitrari. 3.
 122. num.3
 Debitoris magis quòad territorium, quam creditoris
 consideratur persona: & ad pertinet, vbi de iure
 & facto fieri potest debiti exactio. 3.417. nu.2
 Debitum ad voluntarium non tenetur defuncti Epif-
 copi successor. 2.43. num.1
 Debitum quando confiteri debeat. 2.321. per tot.
 Debitum, quod in scriptis est, solutū esse probari non
 potest, nisi aut per testes idoneos aut per scripu-
 ram, si talis sit actus, qui non nisi in scriptis redactus
 valet. 2.431. nu.1
 Debitum agnoscens non potest obicere exceptionem
 non numeratæ pecuniæ. 2.428. num.3 & 6
 Debitores à mandantibus liberati quando possint di-
 citi eiusdem summae debitores. 3.137. num.1
 Decanus tanquam Capituli caput, non est perso-
 na priuata nisi quòad extraneos. 3.210. num.2
 Decanus potest vt prælatus sine Capitulo in rebus
 communibus agere, nisi sint ardua. ibid. num.3
 Decanus generalem habet rerum Capitulo commu-
 nium administrationem. ibid. num.4
 Decanus Capituli potest agere possessorio recupe-
 randæ pro rebus spectantibus ad Capitulum,
 quibus

quibus per Episcopum erat spoliatus. 3.210. in princ.
 Decimæ ad eam spectant Ecclesiam, intra cuius
 fines fructus colliguntur. 1.154. nu.1.4.6. & 8
 Decimæ regibus & eorum successoribus datæ an pos-
 sint percipi ab ijs, qui aut causam, aut dominia
 temporalia ab ipsis habent, si ex Papæ literis, aut
 prioribus aut posterioribus aliquid constiterit. 3.
 319. num.1
 Decimæ pertinent de iure ad rectorem. 1.371. nu.2
 Decimæ an debeantur, primum ius commune, &
 deinde consuetudo vicinorum locorum attendi
 debet. 3.176. nu.1
 Decimæ ex Ecclesia curata an ratione oneris debean-
 tur à plebe. 1.409. in princ.
 Decimarum quota si alterius quotæ non conueniat,
 dummodò posterior minor sit, prior maior inclu-
 detur. 3.332. num.5
 Decimarum parochialium titulus legitime doceri de-
 bet, nisi rector spoliauerit. 2.221. nu.3
 Decennium, quod requiritur, vt lex non dicatur vsu
 recepta, an incipiat currere à tempore legis, an à
 primo contrauentionis actu. 3.27. per tot.
 Deceptus vltra dimidium in dubio euentu litis, an
 habeat remedium. l. 2. C. de rescin. vend. an verò si vl-
 tra dimidium rei. 1.230. nu.2. & 5
 Dec. 441. Rotæ in nou. quomodo sit intelligenda. 3.
 120. num.2
 Dec. 23. in nou. & 488. in antiq. de decimis anticipan-
 dis quomodo intellecta. 2.336. in princ.
 Decif. 22. in nouis habet etiam locum, quando pro-
 uisio legati est certa & non suspecta. 2.324. in princ.
 Decif. Egid. 563. quomodo sit intelligenda. 2.346. per
 tot.
 Decif. 2. de procur. in nou. quando non seruetur. 2.383.
 num.8
 Decifio Egidij qualiter sit intelligenda. 1. 120. in
 princ.
 Decifio Egid. 156. quomodo sit intelligenda. 2. 159. in
 princ.
 Decifio Egidij 662. quomodo sit intelligenda. 2. 510.
 per tot.
 Declaratoria regula regulæ de publicand. resignat.
 successiones tantum futuras & non præteritas res-
 picit. 3.173. num.1
 Declaratio siue denunciatio excommunicationis
 post appellationem ab excommunicationis sen-
 tentia per ordinarium non habentem ad idem
 factum iuris ministerium lata ad sedem Apосто-
 licam interpositam, non venit per viam attentati reuo-
 canda. 2.177. num.1
 Declaratoria regula regulæ de publicand. quod sex
 menses à die datæ & non præstiti consensus cur-
 rant, an obstat resignationi post obitum consen-
 sum habenti. 3.42. num.1
 Declaratoria vnicam per sententiam, à qua appella-
 tum est, non præbet factum, quo quis excommuni-
 catus esse declarari debeat. 3.271. nu.1
 Declaratoria excommunicationis sententia ob non pa-
 ritionem executorialium ex mādato ordinarij ante
 declarationem facta, post eam tamen producta
 sustinetur, si ex mandato constet de intimatarum
 executorialium notitia. 2.391. num.1
 Declaratoria censurarum potest absque citatione
 fieri. 1.332. num.6
 Decreta gratias etiam Apostolicas irritantia: non
 nisi acceptatione secuta operantur. 1.236. nu.4
 Decreta Ducalia quo casu non procedant. 2.354. per
 tot.

Decreta de continuanda possessione in heredem
 non habent locum in feudilibus. 2.461. nu.5
 Decreta omnia pendunt à clausula acceptandi. 1.249.
 num.2
 Decreti remedium vnde colligatur esse intentatum
 in processu. 2.343. nu.1
 Decreti aut verborum decreti appellatione an com-
 prehendatur quoque statutum. 2.343. nu.7
 Decreti vsu quando necessum sit probare. 2.460. nu.4
 Decreto de vendendis infantium bonis mobilibus
 ob æs alienum causa cognita interposito standum
 est. 3.205. nu.2
 Decretis se vti velle dicens, an vnico tantum vti pos-
 sit, an verò pluribus. 2.343. nu.2
 Decretum in reseruatione positum ligat manus infe-
 rioris, licet reseruationes non acceptentur, non
 autem manus Papæ. 3.391. per tot.
 Decretum tanquam conditionale non inducit nulli-
 tatem gratia, nisi in purificata conditionis euen-
 tum. 1.236. num.3
 Decretum irritans ante publicationem non afficit
 ignorantes, aut etiam ante conditionis euentum.
 1.281. nu.3
 Decernitur remissoria ad excusandum à delicto in
 materia executina etiã absque fumo. 1.219. in princ.
 Decretum in causa priuata futuras potest respicere
 lites, secus in causis vniuersitatis. 1.282. nu.2
 Decretum exorbitans, & ius commune corrigens, non
 extenditur ad causam fictam. 1.434. num.5
 Decretum irritans indulto appositum, inficit prouisi-
 onem Apostolicam. 1.396. in princ.
 Decretum quando non nisi infra tres dies ratificari
 possit. 2.388. per tot.
 Decretum cum causa cognitione factum habet vim
 definitiua. 2.388. num.4
 Decretum irritans quando inficiat titulum & posses-
 sionem in reseruatione appositum. 3.180. num.2
 Decretum si ligat à die notitia, non potest per con-
 sequens regula de publicando ligare, à die notæ re-
 signationis. 1.453. num.4
 Decretum annullatum tum demum operatur, si
 is in cuius fauore opponitur, voluerit. 2.8. num.2
 Decretum irritans non inficit possessionem beneficij
 de vacante, secus est de vacaturo. 2.27. in princ.
 Decretum iudicis quamuis assertionem contractum
 omniãque in eo contenta confirmat. 3.245. nu.4
 Decretum non omne inficit titulum & possessionem,
 sed tantum ad certa beneficij corporei secreta op-
 positum. 1.50. nu.2
 Decretum processus per audientiam potest alio tem-
 pore repeti. 2.205. in princ.
 Decretum quando non possit retorqueri in alium. 2.
 343. num.9
 Decretum iudicis an requiratur in permutatione be-
 neficij, quod est minoris. 2.365. num.6
 Decretum in expectantis fauorem appositum non
 operatur, si expectans non acceptet. 2.90. 2
 Decretum appositum in expectatiua ligat manus in-
 ferioris à Papa, etiam si expectans non accepta-
 uerit. 2.90. num.1
 Decretum irritans quo casu operetur effectum, etiam si
 super negotio principali lis pendeat. 2.183. in princ.
 Decretum irritans, appositum in reuocatorijs ex-
 pectatiuarum, non inficit possessionem vigore
 expectatiua reuocata captam. 1.99. II
 Decretum irritans annihilat quidem beneficia infe-
 riorum à Papa prouisiones, sed eius clausu-
 la

la manus Papæ non nisi acceptatione subsecuta ligat. 2.418. num.3
 Decretum accessorium sequitur naturam regulæ, cui adiunctum est. 2.356. num.7
 Decretum irritans inficiens prouisiones Papæ non apponitur in gratia condicionali. 2.418. num.6
 Decretum intelligitur pro dispositionis, cui adiungitur natura. 2.309. num.3
 Decretum iudicis dicitur esse inconsideratè & erroneè interpositum super rerum immobilium alienatione, si in instrumento venditionis dicatur, quòd venditores (qui erant minores) tenerentur de euictione, etiamsi actoris culpa & negligentia res euinceretur, aut per imprudentiam iudicis. 3.220. num.1
 Decretum irritans statuto adiectum quando irritet omnem titulum & possessionem contra istud currentem. 2.183. num.2
 Decretum per alium acceptatum an sit iuxta alterius declarationem acceptatum. lib. 2.460. num.3
 Decretum irritans regressui adiunctum possessionem spoliati afficit, & si spoliatus nouam de vacanti prouisionem habeat. 2.141. num.2
 Decretum ignorantis afficit quòd actorum annulationem, non tamen quòd pœnam. 1.281. num.4
 Decretum irritans in regressu appositum efficit, ut spoliatus non sit restituendus. 2.142. in princ.
 Decretum irritans positum in Cardinalis indulto non reficit titulum ordinarij, ut prouisus ab eo dicatur habere titulum coloratum. 3.216. in princ.
 Decretum iudicis absque causæ cognitione interpositum non valet, nisi consuetudo aliud obseruet. 1.364. num.2
 Decretum irritans statim ut apponitur, post secuta annullare intelligitur. 1.50. num.6
 Decretum iudicis in iudicio, vbique interponitur. 1.364. num.1
 Decretum irritans adoptatur ad interpositæ dispositionis naturam. 1.1. num.3
 ¶ Defendere dicitur proptiè ille, qui prouocatus venit ad iudicium. 1.423. num.3
 ¶ Defectus citationis an possit sanari per commissionem. 1.119. num.1
 Defectus citationis ad sententiam, an sit defectus iurisdictionis & mandati. 1.119. num.2
 Defectus virtualiter expressus non reddit gratiam subrepticam. 1.278. num.2
 Defectus ex regula de annali proueniens, an per superuenientem gratiam, si neutri, ita foueatur, ut in alterius fauorem cononizari possit. 1.48. num.3
 Defectus iurisdictionis non inducit nullitatem ex defectu citationis. 1.119. in princ.
 Defectus natalium in vnione mentio an requiratur. 1.278. num.4
 ¶ Defensor etiam ante litem contestatam num possit sine causa reuocari. 2.51. num.5
 ¶ Deficiente causa, ob quam Papa aliquid concedit, corrumpit & gratia. 1.285. num.2
 ¶ Definitiva possessorij per iudicium petitorium reparari potest. 2.480. num.7
 ¶ Defunctus cum est subditus statuto, locus quomodo sit attendendus. 2.29. num.14
 ¶ Delegans cum non est debitor non inducitur propria delegatio, nec nouatio, si mandantes non sint creditores mandatarij: & si verò mandatarij, quibus debitor delegabatur, non sint creditores mandantium seu delegantium, ex hoc tamen non cessat delegatio. 3.126. num.6

Delegatio facta ipsi Vicario potest per substitutum in officio executioni demandari. 2.487. in princ.
 Delegatio etiam sine stipulatione inter mercatores fieri potest. 3.124. num.2
 Delegatio facta an possint adueniente solutionis termino debitores a mandantibus liberati, dici eiusdem summæ debitores ratione affectus, non interueniente mandantium seu delegantium consensu. 3.137. num.1
 ¶ Delegatus tenetur procedere secundum stilum delegantis. 1.127. num.1
 Delegatus ad procedendum non stilum ordinarij, sed ius scriptum attendet. 1.127. num.2
 Delegatus in causa appellationis potest habere iurisdictionem in tertium venientem pro interesse suo, etiam si alter eorum, inter quos delegatio facta est pœdente appellationis causa obierit. 3.166. num.1
 Delegatus ad vnâ specialiter causam non potest subdelegare. 1.169. num.1
 Delegatus ad vniuersitatem causarum æquiparatur ordinario. 1.169. num.4
 Delegatus etiam ab anno potest exequi sententiam. 1.376. num.8
 delegatus alteri an possit subdelegare receptionem iuramentorum, & examen restium. 1.269. in princ.
 ¶ Delictum potest probari per instrumentum, vbi civiliter agitur. 2.10. in princ.
 Delictum coram decem personis commissum, dicitur notorium. 1.296. num.3
 Delictum coram multitudine factum communiter ex leni efficitur atrocius. 1.296. num.1
 Delictum an in dubio præsumatur. 1.440. num.2
 Delictum obiciens illud interuenisse clarè probabit. 1.440. num.3
 ¶ Demonstratio falsa non nocet, cum constet de corpore. 1.442. num.5
 Demonstratio falsa quando non vitiat. 2.343. num.4
 Demonstratio falsa appellatione non vitiat. 1.46. num.3
 ¶ Denegatio publicationis testium si non fuit appositæ sententiam reddit nullam. 1.122. num.1. & 3
 ¶ Denunciatio probat excommunicationem. 1.65. num.5
 ¶ Denunciator cum statim potest docere de iure suo, est expectandus, & non obstante oblata cautione non est danda ædificandi facultas. 1.129. num.2
 ¶ Depositarij compensationis exceptione vtri non possunt, nec aduersus principalem nec eius hæredes. 1.377. num.7
 Depositarij sine sui principalis mandato non solent soluere. 1.277. num.1. & 5
 ¶ Deponendi sunt interdicti qui celebrant contra famam, & non eligendi. 2.77. num.6. & 12
 ¶ Deposito in primo iudicio quando non faciat fidem in altero. 1.164. num.2
 Depositum, ut quis non incidat in pœnâ priuationis, an sit necessarium. 1.8. in princ.
 depositus si appellauit infra 10. dies inuito patrono potest restituui. 1.30. num.3
 ¶ Deputatio curatoris cum claus. citra reuocationem, an valeat. 3.138. num.1
 ¶ Derogatio generalis indiuidua non, sed specialis sufficit. 1.109. num.3
 Derogans pluribus iuramento firmatis, vnico præterito non derogari censetur. 1.199. num.1
 Derogatio regulæ de non tollendo iure quaesito, an sit in resignatione & vnione, in qua Papa sciète alteri sit pœiudicium, nec cessaria. 3.289. num.1. & 3
 Derogatio indultorum quando referatur ad extraordinaria, & quando ad ordinaria. 3.93. num.6
 Dero

Derogatio quæ in collatione extraordinaria operari potest, non refertur ad ordinariam. 3.93. num.8
 Derogatio expedita secundum supplicationem, quomodo sit intelligenda. 3.93. num.9
 Derogatio non fit regulæ sub verbis generalibus, cui aliàs Papa non est derogare solitus. 2.265. num.3
 Derogatio patronatus præterquam ex fundatione & dotatione, aliàs in totum, an comprehendat patronatum ex priuilegio ratione fundationis & dotationis. 2.392. per tot.
 Derogatio limitata si non seruetur, nihil operatur. 2.268. num.3
 Derogatio indultorum Cardinalium non derogat indulto ordinarij concessio. 3.93. num.1
 Derogatio indultorum Cardinalium si sit dubia, an sit ad ordinarios, an verò ad extraordinarios referenda. 3.93. num.2
 Derogatio indulti Cardinalis non datur, nisi expresse dicatur. 2.422. in princ.
 Derogatio specialis an sit necessaria, ut censeatur derogatum reg. de non tollendo iure quaesito. 2.265. in princ.
 Derogatio si fiat primæ parti, & impetrans non obseruet secundam partem decreti, an satisfaciatur regulæ de annali. 2.91. num.2
 Derogatione à Principe facta tollitur prius ius commune & ordinarium quàm extraordinarium. 3.93. num.3. & 5
 Derogationes generales quibus facultatibus collectorum derogatur, non præiudicant illis quibus debetur. 1.378. num.1
 ¶ Descendentes de sua & filiorum suorum reciproca successione pacifcentes, si præcesserit istiusmodi patris dispositio, an ex pacto in diuisione appposito, an verò ex patris voluntate venire dicantur. 2.237. num.1
 Descendentes à fœmina quando possint reintegrari, stante statuto fœminas ad tēpus excludente. 2.143. in princ.
 Descendentia quando sit probanda. 2.296. per tot.
 ¶ Dictio, vacaturum, non comprehendit vacans, cum de vtroque separatim sit mentio. 3.48. num.4
 Dictio, meos & suos, in appellatione filiorum non concludit nepotes, si filij sint gratiati, secus si onerati. 2.263. num.3
 Dictio, & copulatiua est & additiua. 2.230. num.2
 Dictio, aliis, intelligitur de similibus, nec dissimilia comprehendit. 2.23. num.1
 Dictio, quacunque, efficit, ut dispositio quæ ex se habet terminos, extendat se in infinitum. 1.115. num.4
 Dictio, ceteri, est similitum qualitatum implicatiua. 1.333. num.2
 Dictio, vos, est astrictiua. 1.369. num.2
 Dictio, dummodo, cum actui imperfecto adijcitur, est condicionalis non modalis, nisi ponatur in parte derogatiua, & prouisio Papæ sit pura & perfecta. 1.430. num.3
 Dictio, in super, multiplicat appositum grauamen. 2.87. num.3
 Dictio, plures, ad duo an solum extendatur, an etiam ad centum. 2.99. num.2. & 3
 Dictio, Prælatos an comprehendat saltem Episcopos, an verò inferiores ab eo, sic ut iurisdictione omnibus accumulatiue concessa dicatur. 3.239. num.1
 Dictio, vacare, intelligitur tam de vacatione iuris, quàm facti. 3.290. num.4
 ¶ Dies termini non computatur regulariter in termino. 2.442. num.3

Dies appellationis non incipiunt currere, nisi quando datus est iudex, cum breuis duorum dierum præfixus est terminus in instantia statutaria. 2.151. num.4
 Diei aduentus quando constituat in mora absque aliquo temporis interuentu. 1.266. num.8
 Dies vacationis cum incerta fuerit, ius certo tempore quaesitum esse, dici non potest. 1.161. num.3
 ¶ Differentia quæ sit inter regulam reuocatoriam expectatiuarum: & regulam reuocatoriam facultatum. 1.150. num.3
 Differentia inter gratiam certi temporis & incerti. 1.24. num.7. & 8
 ¶ Difficultas conueniendi quomodo sit probanda. 1.191. num.3
 ¶ Dignitas posterior superueniens priorem non immutat. 3.100. num.2
 Dignitas minor habens administrationem inter alias personas, cum quibus conuenit, debet, præcedere dignitatem maiorem administrationem non habentem. 3.105. num.3
 Dignitas superueniens maior minorem præcedit: & quamuis antiquitati deferretur, non tamen si vltimò receptus sit in dignitate, etsi omnes sint pares. 3.105. num.2
 Dignitas per maioris superuenientiam vacans, an possit à Papa nulla interueniente fraude aut dolo certo modo supplicanti commendari, non obstante regula contra impetrantes certo modo. 3.170. num.1
 Dignitas minor alia superueniente maiore retineri non potest. 2.438. num.2
 Dignitate ecclesiastica suppressa, supprimuntur quoque iura quæ ad istam spectant. 2.335. num.4
 Dignitatem, personatum, aut aliud perpetuum officium simul cum canonica, vel præbenda in aliqua ecclesia absque sedis Apost. dispositione obtinere nemo potest. 1.441. num.2
 Dignitatum suppressio facta ex facultate in bulla confirmationis concessa valet. 2.194. per tot.
 Dignitas curata requirit 25. annos ætatis, nisi Papa eam contulerit. 1.403. num.2
 ¶ Dilatio etiamsi transierit in rem iudicatam, potest tamen eam ex causa iudex reuocare. 3.273. num.2
 Dilatio ad partes conceditur isto casu, & interim non erit dandum mandatum de admittendo in possessionem. 1.7. in princ.
 Dilatio non nisi ab intimatione currit. 1.174. num.2
 Dilatio non datur ad partes, cum voluntariè adest reus. 1.233. in princ.
 Dilaciones petens in termino, post eum seruatum, eas postea petere non poterit. 1.124. num.3
 Dilaciones extra terminum non dantur, ad partes verò maximè. 1.124. num.1
 Dilaciones ad dicendum contra commissionem, & iura producta fuerunt denegata. 1.124. in princ.
 Dilacionis decretum non transit in rem iudicatam, si infra annum vltra commissionem aliquid factum sit. 3.273. num.1
 Dilacione pendente, quiescit officium iudicis. 1.174. num.3
 Dilacione pendente, nihil debet innovari. 1.7. num.6. & 8
 Dilaciones ad partes non sunt denegandæ ei, qui per edictum in partibus citatus comparere. 1.15. num.1
 Dilatio extrajudicialia est peremptoria, sicut & iudicialia, quæ ad agendum vel accusandum præscribitur. 3.267. num.6
 ¶ Diligentia in surrogatione infra mensem post impetrationem factam fieri debet. 3.144. num.2
 D. I. Putci. C

Diligentia in citatione est faciēda, vt ignorantia non excuset, cum est affecta. 2. 6. nu. 2
 Diligentior in processu alteri est praeferendus, si sint ambo pares in gratia: scilicet cum primus prioritatis prerogatiua est munitus. 3. 327. nu. 2
 Diligentia quomodo à desertione litis excusare possit. 2. 130. in princ.
 Diligentia in partibus cum perfectè facta esse non probatur, certæ probationes omnes nihil conducent. 3. 350. num. 2
 Diligentia quælibet sufficit ad excusandum à destinatione ob non præsentationem commissionis in tempore. 1. 228. in princ.
 Diligentia extraiudicialis quomodo probetur in fructuum perceptione facta esse. 3. 415. num. 1
 Diligentia extraiudicialis quomodo in fructuum appellatione probetur facta esse. 3. 415. nu. 1
 ¶ Dimissio ex sua non autem alterius voluntate fieri debet. 1. 367. num. 2
 ¶ Directus dominus, respectu cuius res est allodialis, fundum cum vasalli consensu inuitis subditis alienare potest. 1. 40. nu. 4
 ¶ Discussio, vt dicatur legitime facta, quæ requirantur. 1. 31. in princ.
 ¶ Discoloratus titulus non est aptus ad restitutionem. 1. 99. num. 8
 ¶ Dispensatio in insolitis etiã tempore 40. annorum non præsumitur. 3. 139. num. 3
 Dispensatio cum professa est insolita, & non nisi ex causa Rempubliam concernente danda est. 3. 139. num. 4
 Dispensatio, in qua vulneratur ius publicum, requirit causam necessariam & vilem publicam. 2. 111. num. 2
 Dispensatio lapsu 30. annorum præsumitur in iis, quæ à Papa concedi solent. 3. 257. nu. 3
 Dispensatio de beneficiis obtinend. literis expeditis non suffragatur. 2. 254. in fin.
 Dispensatio si sit cum prouisione coniuncta, non procedit regul. quod dispensatio non nisi literis expeditis suffragetur. 2. 485. num. 1
 Dispensatio cum professa non nisi de maxima causa, quæ inter priuatos interuenire non potest, conceditur. 3. 257. nu. 4
 Dispensatione à parentibus scientes matrimonium illicitum contrahentibus impetrata, & conditionibus ei appositis ob mortis superuenientiam præmaturam non impletis, si canonicè cõstitit ipsos eas voluisse adimplere, filius habetur pro legitimo. 2. 485. num. 1
 Dispensatur in primis facilius quàm in secundis: & in vno facilius quàm in alio defectu. 1. 278. nu. 3
 Dispensandi facultas super secundo consanguinitatis gradu an comprehendat quoque gradum ex duplici capite prohibitum. 3. 39. num. 1
 Dispensatur cum dolo aliquando in beneficio, & non in officio. 1. 56. num. 11
 Dispensatio nisi ab execrabili probetur, manet titulus discoloratus. 1. 99. nu. 7
 Dispensatio secunda irrita est, cum in eius impetratione reticetur prima super aliquo defectu obtenta. 1. 246. num. 2. & 4
 Dispensatio antè instructionē non dicitur. 1. 256. nu. 2
 ¶ Dispositio legis aut statuti æquiparatur vltimæ voluntati. 1. 12. nu. 19
 Dispositio patris de hæreditate, quæ de iure speciali inter filios tenet, si in ea adit inæqualitas an valeat. 2. 253.
 Dispositiua indulti pars si nihil dicat, non possunt partem dispositiuam augere verba executiua. 2. 148. num. 2
 Dispositiua concedens aliud dissimile beneficium, intelligitur de alio dissimili à Canonatu annexo alteri dignitati, quod sine dispensatione obtinere poterat. 2. 482. nu. 1
 Dispositio omnis quantumcunque generalis, non intelligitur de dispositione in effectu. 1. 116. nu. 4
 Dispositio suffragatur producti ad validitatem prouisionis ordinarij probandam. 2. 482. nu. 1
 Disponentis menti cum non est satisfactum, sermo de prima vice non intelligitur, nisi aliud de ipsius consensu constiterit. 3. 272. nu. 3
 Dilapidatio vnde præsumatur. 3. 265. num. 2
 Disponendi licentia an de bonis feudilibus intelligatur non solum de feudo nouo, sed etiam de feudo antiquo. 1. 66. in princ.
 Dispositio legis aut hominis intelligenda est, prout consuetum est fieri. 3. 355. nu. 2
 Dispositio in titulari loquens, non habet in materia odiosa & pœnali locum in commenda. 1. 333. nu. 3
 Dispositio omnis ex consuetudine sortitur interpretationem. 1. 180. num. 3
 Dispositione in totali si non valet quod ago, vt ago, valeat, vt valere potest. 1. 79. nu. 2. & 6
 ¶ Distinctio præbendarum sola non probat annexionem, sed titulos tantum vnã cum præbendis spirituales esse. 2. 201. nu. 3
 ¶ Distributione ad quotidianas non condemnatur aliquis nisi præcesserit protestatio. 1. 383. nu. 7
 Distributiones dicuntur quoque canonicatus fructus. 1. 239. num. 4
 Distributiones quotidianæ non computantur in valore fructuum. 4. 464. nu. 1
 Distributiones quotidianæ quando reputentur pro fructibus. 3. 375. nu. 4. & 6
 Distributiones quotidianæ licet propter seruitiū dentur, fructus tamen non sunt. 2. 489. num. 3
 Distributiones quotidianæ etiam si pro interestia singularum horarum dentur, non tamen amittunt nomen suum. 2. 375. num. 3
 ¶ Districtus vrbis quomodo probetur se extendere ad 40. miliaria. 3. 24. per tot.
 Distributiones quotidianæ quid sint. 2. 375. nu. 2
 ¶ Diuisio patris inter filios, habet vim vltimæ voluntatis. 2. 84. in princ.
 ¶ Diurnam beneficiorum vacationem iura abhorrent. 1. 22. num. 7
 Diurnitas temporis est patientia longæua, & supplet defectum. 1. 189. nu. 6
 ¶ Doctor antiquior an data graduum paritate præferatur licenciato ex statuto Salamantin. 2. 350. nu. 3
 Doctor an nobilis vter eorum præferri debeat. 1. 126. in princ.
 Doctor tantum per priuilegium præcedente examine præferendus est familiari Papæ post assumptionem. 1. 61. in princ.
 Doctoris occisi operæ quomodo sint taxandæ. 3. 280. num. 7
 Doctoris occisi filio debentur ab interfectore alimenta, etiam si artificium habeat. 3. 280. num. 6
 Doctores præferuntur in ecclesia reliquis omnibus non priuilegiatis. 3. 200. num. 3
 ¶ Dolus amittat beneficiū legis ne commoueat. 1. 56. nu. 10
 Dolus excludit à beneficio cap. peruenit. lib. 1. 394. in princip.

¶ Domi

¶ Dominij alienatio cum in iudicio reali ex causa necessaria fiat, transit instantia ad singularem successorem. 2. 181. nu. 1
 Dominium possessoriū cum non transit in illum, cui res est adjudicata, tum nec instantia. 2. 181. nu. 2
 Dominium alicuius territorij comprehendit quidem dominium castrorum ac iurisdictionem ipsorum, sed non dominium rerum particularium, quæ sunt intra fines illius castri. 2. 323. nu. 4
 Dominium si transferatur reseruat formalis usufructus, censetur quoque omnia translata, quæ domino adhærens fecerit in usufructu causali. 3. 216. nu. 3. & 9
 Dominium alteri reseruat usufructu causali donatū est possessoriū iurisdictionis, habetq; causam proprietatis admixtam. 3. 222. num. 4
 Dominium alicuius rei an ex possessionibus & focularibus, quorum acta meminerunt, ad aliquem spectare constet. 1. 458. nu. 1. & 2
 Dominium & iurisdictione an & quomodo ex verbis sententiæ antiquæ probetur. 3. 260
 ¶ Domino nocet sententia contra vasallum lata, si ex iure ipsius veniat. 3. 336. num. 2
 Dominus cum creditore suo rectè stipulari potest, remissiuè. 1. 12. num. 9
 Dominus cum procuratore suo rectè stipulatur, remissiuè. 1. 12. nu. 8. & 22
 Dominus non potest alienare vasallos absque eorum consensu. 1. 39. num. 1
 Dominus in materia feudi id tenetur vasallis præstare, quod domino vasalli. 1. 39. num. 5
 Dominus potest alienare vasallos cum vniuersitate. 1. 39. nu. 2. & 11
 ¶ Domo legata venit & domus ei adiuncta. 3. 96. per totum.
 ¶ Dona specialiter pro dote hypothecata, si postea alienentur, audiendus est petens residuum dotis vigore instrumenti primi, in quo nouum factum est capitulum. 3. 261. num. 1
 Donans prohibens donatario, ne vita sua durante se in possessione intromittat, reseruat sibi possessionem ciuilem. 3. 216. nu. 5
 Donantis post mortem potest interuenire superior consensus, in præiudicium hæredis. 2. 16. num. 2
 Donare prohibitus si vedaat, & confiteatur se pretium accepisse, fraudem facit legi & statuto id prohibenti. 3. 55. nu. 2
 Donatio in contractibus facta non ex mera liberalitate, sed ad faciendum litium finem fieri præsumitur. 1. 230. num. 9
 Donatio de re Ecclesiastica ad remunerationem est valida. 1. 404. in princ.
 Donatio facta vni cuiusq; descendentes & successoribus, iis deficientibus est resoluta. 3. 274. nu. 1
 Donatio quæ in transactione sit, est insinuanda, si in cessione donationis fiat mentio. 1. 230. nu. 8
 Donatio inter viuos quomodo magis quàm diuisio à patre facta inter filios præsumatur. 2. 84. nu. 3
 Donatio patris in filium morte donantis non confirmatur, nisi sit insinuata. 2. 136. nu. 1
 Donatio absenti etiam notario stipulante facta, potest retractari, & alteri donare antequàm absens ratificet. 1. 22. num. 6
 Donatio honorum suorum ob receptionem in Canonico non est simoniaca, si nullum pactum aut conuentio nulla præcesserit probetur. 2. 171. nu. 9
 Donatio ad beneplacitum donantis facta personalis est, & temporalis, at non realis. 1. 404. nu. 4

Donatio temporalis & personalis quando probetur esse extensa ad vitam filiorum defuncti, cui erat donatio facta. 1. 404. nu. 1
 Donatio larga cuiusque insinuatio inscripta redigi debet. 2. 136. num. 4
 Donatio facta à Rege Equiti vel militi, cuiusq; hæredibus ex ipsius corpore descendētibus, non deseruit alteri quàm ab eo descendenti. 3. 274. nu. 3
 Donatio simplex est perpetua, nec res donata ad donantem reuertitur, si semel perfecta fuerit. 3. 274. num. 5
 Donatio quando sit simoniaca. 2. 171. num. 6
 Donatio rei ecclesiæ ob seruitia præstata, valida est, si careat solemnitate, & non sit excessiua. 1. 404. nu. 1
 Donatione omnium bonorum an ventatius patronatus ex bonis donatis antea iussu defuncti constructum. 2. 351. num. 1
 Donatione iuris præsentandi laico per laicum facta, non potest ante superioris confirmationem præsentari. 2. 16. nu. 1
 Donationes in præiudicium ecclesiæ factæ reuocantur. 1. 404. num. 3
 Donationis insinuatio 30. annis præscripta habetur tanquam morte confirmata. 2. 136. nu. 2
 Donatarius, si ante institutionem hæredis testator quamcunque donationem inter viuos causa mortis factam reuocauerit, an donationem & legatum simul habere possit contra testamēti priorem clausulam. 3. 383. per tot.
 Donantur cum plurà vno sublato, non censentur reliqua sublata. 1. 199. nu. 2
 Donata res deficientibus descendentes, licet non ratione donationis, tamen ratione transmissionis ad matrem superstitem defertur. 3. 274. nu. 7
 Donata res an possint per vltimos descendentes transmitti ad matrem, quæ ad secunda vota transiit. 3. 274. num. 1. & 4
 Donata res in certum euentum ad donantis hæredes reuertuntur. 3. 274. nu. 6
 ¶ Dos vt petitur ratione de dote, sita & fructus dotis, tanquam augentes dotem. 1. 93. nu. 2
 Dos licet ex parte vxoris dicatur ius vniuersale, ex parte tamen mariti, non item. 1. 93. nu. 4
 Dos necessaria quid sit. 1. 337. nu. 4
 Dos non est diutius soluenda patri sustinenti pro parte dotis solutæ tanquam onera matrimonij, sed filio, qui ex iusta causa à patre secessit, & seorsum habitare cepit. 3. 339. num. 1
 Dote per statutum excepta, an quoq; censentur dotalis fructus ob non solutam dotem exempti. 1. 93. num. 1
 Dotationis titulus quando non possit allegari à Cappellanis. 2. 436. nu. 2
 Dotis repetitio ex causa inopie non potuit impediri data cautione etiam in isto casu. 3. 359. in princ.
 Dotis solutio potest consentiente filia seu nuru, & eius patre, ex causa necessaria ei fieri, qui adhuc est in potestate. 3. 153. num. 2
 Dote non soluta an possit retineri pignus, etiam si restitutio detur. 3. 267. nu. 1
 Dotis actio quando incipiat competere filio, & à patre abstrahatur. 3. 339. nu. 3. & eod. lib. 343. nu. 4
 Dotis repetitio ex quibus causis fiat, & cesset. 3. 265. num. 4
 Dotis solutæ & soluendæ et si agatur præiudicium, potest tamen solui illa & de repetitione hæres opponere. 3. 265. num. 3
 Dotem certæ quantitatis pater non promittens, nisi

filia renunciet, non transfert in se onus cogendi ad renunciationem suam filiam. 3. 250. nu. 2
Dotis repetitioni an propter mutationem status sit locus. 3. 64. nu. 2
Dubia doctorum opinio excusat ab attentatis. 3. 156. num. 2
Dubius cum est casus in testando, quomodo interpretari debeat. 1. 79. nu. 7
Dubitans ab initio emptionis ex certa causa non praescribit. 2. 365. nu. 15
Duellum clerico de iure est prohibitum. 2. 514. nu. 2
Duellum cum non tam propter scandala, quam mortis pericula sit prohibitum, omne duellum generaliter prohibitum esse censetur. 3. 330. nu. 1
Duo rei promittendi renunciante illi indulgentibus ut unusquisque pro rata teneatur, an teneantur in solidum. 1. 177. nu. 1. & 5

E.

Ecclesia, cum non est enormiter laesa, non dicitur damnari, sed ius suum amittere. 1. 63. nu. 3
Ecclesia potest durante praelati alienantis vita restitutionem petere etiam quadriennio elapso. 3. 286. nu. 2
Ecclesia si constructionis tempore habuerit bona, praesumitur ex bonis propriis constructa. 3. 314. nu. 3
Ecclesia non censens inuentarium, an teneatur ultra vires hereditarias. 1. 379. in princ.
Ecclesia aut Capitulum potest etiam sine praelato agere, si ex eius facto aut negligentia grauetur. 2. 441. num. 4
Ecclesiae sufficiens & decens constructio arbitrio iudicis remittitur, quod certum est. 3. 307. nu. 2
Ecclesiae si concedatur privilegium, quod nulla contra eam curat praescriptio, intelligitur de 40. annis, non autem 100. 1. 115. nu. 18
Ecclesiae pro iuribus & rebus sine Praelati mandato plerumque agere non licet. 2. 441. nu. 9
Ecclesiae quando solus possit praediacare praelatus in acquirendo. 2. 519. nu. 2
Ecclesiae rebus male alienatis possunt pro iis omnes agere sine consensu aut mandato Praelati aut capituli, etiam non precedente aliqua negligentia. 2. 441. nu. 7
Ecclesiam fundare quomodo quis dicatur. 3. 412. per totum.
Ecclesiae, quae confertur, quando & quare exprimi debeat in confirmatione cum sit parochialis curata. 1. 308. nu. 1
Ecclesias qui habet, altera spoliatus, in vna earum, quam elegerit, restituitur. 1. 99. nu. 2
Ecclesiarum concedens & sufficiens constructio a personis in privilegio Papae nominatis longissimo tempore facta per duos testes praesumitur, si de iure conferuando, non autem quaerendo agatur. 3. 314. num. 1
Edicta congruenti loco & tempore non proposita bonam fidem non faciunt, nec contrahentem matrimonium cum alienigena habitu religioso vten- te purgant. 3. 244. nu. 3
Edicta proponenda iuxta ca. fin. de clandest. non in remotis locis, sed in iis, in quibus maiores nubentium morari solent, proponi debent. 3. 139. nu. 1
Edictum de restibus est prohibitorium, & expressum non prohibitus non censetur prohibitus. 1. 4. nu. 4
Egidiana quando habeat locum tam in spoliato quam in actore. 2. 316. nu. 1
Egidiana mens est, ut possessorium vnicuique sententia

terminari possit. 2. 480. nu. 12
Egidiana constitutioni an sit locus, ubi lata secunda sententia est reuocatoria prima. 2. 480. in princ.
Egidiana confirmatio in causis a prima dependentibus locum habet. 2. 480. nu. 3
Electio quando non tollat privilegium. 2. 344. nu. 3
Electio Praelati ad capitulum maioris Ecclesiae, & non ad totum clerum spectat. 2. 504. nu. 3
Electio vnus viae facit cessare alteram, cum incompatibilia aguntur. 2. 383. nu. 3
Electio cum pacto, quod aliter quid exprimit, quam de iure iussit, est simoniaca. 3. 234. nu. 1
Electio per priuationem contra mortuum facta, & sententia contra eum lata, non valet, nisi superueniente electionis per Vicarium confirmatione, patientia & non contradictio Canonorum inducat consensum. 3. 181. nu. 1
Electio, prouisio non est. 1. 339. nu. 6
Eligens cum est in mora, potest incertus de certis agete. 2. 235. nu. 7
Eligendi ius cui competat an collegiata, an vero capitali maiori. 2. 504. per tot.
Emens rem alienam vel alteri obligatam scienter, non potest de euictione nec ad pretium rei contra venditorem agere re euicta. 2. 217. nu. 2
Emens domum, & eandem coram iisdem testibus, eodemque notario alteri donans eodem die & loco actum non facit respectuum. 2. 171. nu. 8
Emphyteota non solute, extinguitur locatio. 1. 181. num. 2
Emphyteota an habeat purgationem morae, etiam si lex illo canonem non soluente contractum rescindat. 3. 66. nu. 2
Emphyteusis quomodo a muliere post obitum viri ratificari possit. 2. 397. nu. 10
Emptor ante traditionem vi colonum prohibentem se intrare fundum euiciens, cum ante adeptam possessionem non sit dominus, tenetur interdicto, Vnde vi. 2. 176. nu. 9
Emptori imputandum est, si litem motam venditori non denunciauerit. 2. 384. nu. 4
Emptor possessionem ingrediens, quae a venditore est permutata, spoliatur permutantem, & is seu eius haeres ad possessionem est restituendus. 2. 425. nu. 1
Emptor potest sibi retinere venditionis pretium per exceptionem, donec sibi actualis tradatur possessio. 3. 49. nu. 4
Emptor potest ad rei euictae pretium agere contra fiscum, non autem contra venditorem, si euictio ex restitutione Principis oriatur. 3. 381. nu. 2
Enunciatiua verba in antiquis non probant, si materia sit odiosa. 2. 209. nu. 4
Enunciatiua verba posita in duobus instrumentis antiquis probant vnionem. 2. 209. in princ.
Enunciatiua verba in antiquis etiam inter alios probant. 2. 359. nu. 8
Enunciatiua, quae consistit aliquos possidere, cum non est in antiquis, sed tempore litis facta, non probat. 2. 231. nu. 4
Enunciatiua quando non probat. 1. 381. nu. 3
Episcopalis dignitas ad actum concilij non conferens mutationem loci non inducit. 3. 105. nu. 1. & 5
Episcopatus successor tenetur ad pensionem fructuum, si ex iis locupletior fiat. 2. 189. nu. 6
Episcopi obitus non inducit iuris vacationem ex eius persona, si illo moriente consensus tantum sit praestitus & data parua. 2. 94. nu. 1
Episcopo sine Capituli consensu in praescriptione proce-

cedente, non fit de casu ad casum extensio. 1. 107. num. 1. & 3
Episcopus quando possit clericos corrigere. 3. 92. nu. 2
Episcopus cum consideretur ut singularis non debet collationi a cap. factae intervenire, si collatio ad episcopum & cap. spectat. 3. 117. per tot.
Episcopus aut eius Vicarius in causa ad episcopatum pertinente competens potest esse iudex, nec est suspensus. 2. 210. num. 3
Episcopus an possit stante arbitramentali sententia, cuius est nescius, visitare beneficia simplicia suae dioceseos, quae ad certam Praeposituram spectant. 3. 213. nu. 1
Episcopus alternatiua vtrius an possit conferre in mente in alternatiua non comprehenso. 2. 492. nu. 1
Episcopus habens gratiam ad beneficium, quod duxerit acceptandum cum clausula, ex nunc prout ex tunc & e contra, an sit praerendus prouiso a Papa, cui Episcopo non acceptante collatio facta est, si post prouisionem Episcopus acceptet. 2. 190. nu. 1
Episcopus habens alternatiua ad sex menses in aliis conferre non poterit. 2. 507. in princ. & nu. 1. & 4
Episcopus interueniendo Capitulo, ut Canonicus, secundum a capite Capituli locum obtinebit. 3. 105. num. 4
Episcopus non potest in praedictum successorum donare: sed ipsius donatio sic interpretatur, ut minus ius commune laedatur. 3. 237. nu. 2
Episcopus licet totius cleri sit caput, speciale tamen sui capituli est caput. 2. 335. nu. 3
Episcopus non potest concurrere cum Praelato in correctionem Monachorum, qui parochiales administrant. 3. 239. nu. 4
Episcopus non censetur arbitranter renunciasse iuri quaesito ex sententia arbitramentali in praedictum ecclesiae suae. 3. 208. per tot.
Episcopus non tenetur necessario habens Vicarium vel Officiale. 2. 43. nu. 2
Episcopus non potest in grauibus delictis absque Capituli consensu procedere. 1. 209. nu. 3
Episcopus non potest in leuibus quoque criminibus, quicquam aut statuere, aut definire sine consensu Capituli. 1. 209. nu. 5
Episcopus potest minora negotia sine Capitulo expedire quantum ad extrajudicialia: sed in iudicialibus solennitate iudicij requirentibus. 1. 209. nu. 6
Episcopus vnus potest duas ecclesias Cathedrales administrare. 2. 117. nu. 2
Episcopus quando censetur cum consilio capituli habere iurisdictionem. 3. 92. nu. 3
Episcopus quando censetur habere iurisdictionem de consensu capituli. 3. 92. in princ.
Episcopus in delictis grauibus & leuibus non potest procedere sine consensu Capituli. 1. 209. in princ.
Episcopus tanquam caput eligens alternatiua, quam habet cum capitulo comunem, non potest postea eam repudiare, & ad menses ordinarios recurrere. 3. 88. nu. 1
Episcopus an sacerdotem a se depositum inuito patrono possit restituere. 1. 30. nu. 2
Epistola transmissa & accepta continentes factum scribentis, an noceant scribenti. 2. 11. nu. 1
Electio instrumentum non est in forma probanti, si nil constet de subscriptione & sigillo notarij. 3. 384. nu. 1
Erectione collegiatae an capitulum maius bona fide praereminentiarum immemorabili tempore acquiratarum continuari possit. 2. 353. num. 1. eod. libr. 398.

numer. 3
Error iuris quando aequiparetur ignorantiae facti. 2. 118. nu. 19
Error iuris an & quomodo causam praescribendi spatium longissimi temporis praestet. 1. 91. nu. 3
Error iuris praestat causam praescribendi de iure Canonico, spatium longissimi temporis. 1. 91. in princ.
Error iuris quando non excuset contrahentem matrimonium. 2. 118. nu. 1. & 20
Euictio ubi fit facto Principis, non tenetur venditor ad restitutionem pretij. 3. 381. in princ.
Examen factum cum interrogatorijs etiam si nulliter sit factum sanatur, si interrogatoria dederit, sic ut tacitus interueniat consensus. 3. 301. nu. 2
Examen testium quando sit validum. 1. 210. in princ.
Examen testium parte non praesente & tamen citata, quando sit nullum. 2. 317. nu. 1
Examen testium commissum an praesumatur in loco deputato factum. 1. 262. in princ.
Exceptio de statutis verbis contra donationem factam, an requirat altiore indaginem, sic ut exceptio dominij opposita pro donatario non dicatur incontinenti probari. 3. 233. nu. 3
Exceptio omnis defectum possessionis concernens, est in possessorio admittenda. 1. 99. nu. 12
Exceptio non numeratae pecuniae, quo casu sit opponenda. 2. 428. in princ.
Exceptio dominij incontinenter probandi in interdicto retinenda, non admittitur quidem, sed admissa obstat. 3. 29. nu. 12
Exceptio dominij incontinenti probandi, quando possit opponi in tertia instantia. 2. 57. nu. 1
Exceptio non facit ut regula extendatur ad ea, quae sub regula non facta exceptione non venirent. 1. 444. nu. 4
Exceptio, dolo facis, potest opponi in secunda instantia. 2. 57. in princ.
Exceptio criminis non obstat in iudicio restitutorio. 1. 250. nu. 2
Exceptio vnus, est confirmatio alterius. 1. 166. nu. 5
Exceptio dominij incontinenter probanda obstat in remedio adipiscendi. 1. 316. nu. 5
Exceptio excussionis quando possit opponi, & in ea sententia ferri. 1. 188. nu. 2. & 9
Exceptio omnis possessionem respiciens, est etiam in interdicto recuperandi admittenda, dum tamen incontinenti probatio parata sit. 3. 197. nu. 4. & 6
Exceptio vel replicatio, quando dicatur requirere altiore indaginem. 3. 233. in princ.
Exceptio firmat regulam, & facit ut comprehendat ea, quae sui natura non possent. 2. 93. nu. 2
Exceptio transactionis a reo ad processum si sit apposita, & postea super transactione processum fuerit coram iudice, an reiecta dicatur exceptio. 3. 388. nu. 1
Exceptio rei iudicatae est exceptio litis finitae. 2. 311. nu. 3
Exceptio referuationis si spolio agenti obiciatur, & si de ea nil constet, est tamen eius probatio admittenda. 3. 197. nu. 2. & 7
Exceptionem excussionis a lite contestata opposita, & non secuta excussione, an possit procedi ad sententiam contra tertium pigorum possessorem. 1. 188. nu. 1. 8. & 11
Exceptionem transactionis a reo ad processum adiecta si coram iudice procedatur, an valeat processus ad vltiora, sic ut exclusus exceptionibus appellare fuerit necessarium. 3. 400. nu. 7
Exceptionem non numeratae pecuniae qui scit se ha-

bere, & se subdelegari patitur, illi renunciat. 2. 428. num. 2
 Exceptionis rei non traditæ renunciatio quomodo sit intelligenda. 2. 309. in princ.
 ¶ Exciptiens beneficium non cadere sub gratia, id probare tenetur. 1. 257. num. 2 & 4
 Ex clauf. pro affectu, quare refulet tacita locatio. 1. 184. num. 3
 ¶ Excussio exceptio quædo sit peremptoria. 1. 188. num. 6
 ¶ Excommunicati testimonium quando & quomodo, tacite & occulte testimonium valeat. 1. 4. num. 17
 Excommunicatio ad effectum annullandi provisionem alteri factam, an probetur per sententiam de claratoriam, & brachium seculare. 1. 65. in princ.
 Excommunicatio etiam si sit nulla, potest tamen peti absolutio ad cautelam. 2. 96. in princ.
 Excommunicatio an sit vel iusta vel iniusta ex sententia iudicari non potest, pendente super possessione nullitatis iudicio. 2. 281. nu. 6
 Excommunicationis exceptio infra octo dies à die appellationis probanda est. 2. 154. num. 2
 Excommunicationis declaratoria, quæ iuris requirit ministerium, & citationem, per appellationem tantum suspenditur, & non per viam attentati reuocatur. 2. 177. nu. 2
 Excommunicationis sententia potest ab eodem, à quo lata est, reuocari. 2. 388. nu. 5
 Excommunicationis sententia an & quando sit definitiva. 2. 388. nu. 3 & 6
 Excommunicato agenti spolio obstat exceptio. 3. 78. in epit.
 Excommunicator, si quem per epistolam scribat excommunicatum, statim si voluerit erit excommunicatus, non tamen prius oberit, quam alter id rescuerit. 1. 67. num. 3
 Excommunicatus nõ facit fructus suos. 1. 280. in prin.
 Excommunicatus non est idoneus testis. 1. 3. nu. 3. & 4
 Excommunicatus non accipit titulum coloratum habilem ad restitutionem, si ei sub excommunicatione existenti collatio fiat. 3. 78. in princ. & num. 2
 Excommunicatus occultus an sit idoneus testis ante declarationem. 1. 3. in princ.
 Excommunicatus, qui est examinatus & nõdum absolutus quomodo valide deponat. 1. 4. num. 19
 Excommunicatus licet possit rescriptum impetrare, nõ tamen prosequi, si opponatur, absolutio ab excommunicatione non intelligitur, quando infortuit. 3. 128. per tot.
 ¶ Excusatio malæ expressionis valoris. 1. 159. in princ.
 Excusatio sententiæ contra alium absque nouo iudicio, & noua re iudicata, quædo non possit fieri. 1. 305. num. 6
 Excussio, si facilis est exactio, in loco extra territorium sito fieri debet. 1. 191. num. 2
 Excussio bonorum an debeat fieri, vbi victor habet domicilium originarium, an verò vbi res est iudicata. 1. 191. num. 1
 ¶ Execrabilis quando de execrabilitate constat, non est restituendus, nisi dispensationem doceat. 1. 247. num. 2
 Execrabilis non est restituendus, si execrabilis ante suspensionem petitorij sit probata: non autem si super ea probanda dentur articuli. 3. 293. num. 3
 Execrabilis an possit probare aut docere titulum coloratum. 1. 99. num. 6. & 10
 Execrabilitas an impediatur restitutionem in spolio. 1. 99. num. 1
 Execrabilitas non impedit restitutionem. libr. 1. 99. num. 14
 Execrabilitatis materia est odiosa & pœnalis. 1. 246. nu. 5.
 ¶ Executio & citatio originalis tempore diuinorum ad valuas affixa & postea amota, dimissa que copia num valeat. 1. 75. num. 6
 Executio citationis neglecta quando non excusetur. 3. 345. num. 6
 Executio rei iudicatæ an possit fieri attentatorum causa commissa & inhibitione facta. 2. 301. nu. 2
 Executio sententiæ quando impediatur restitutione in integrum petita. 2. 285. num. 1
 Executio si dirigatur alicui, & magnum agatur præiudicium, facultatis suæ insertio à delegato requiritur in citatione decernenda. 3. 241. num. 3
 Executio est sententiæ appendix, si coram eodem iudice petatur. 1. 376. num. 10
 Executio in possessione beneficij, si quoad eam paritum sit, per regul. de trienniali facta, & lis extincta esse censetur. 2. 327. nu. 1
 Executio facta in re immobili ante mobiliū excusationem non est nulla, sed iniusta. 2. 318. num. 1
 Executio trium sententiarum quo casu non fuerit impedita, & à sententia potuerit appellari. 2. 384. per tot.
 Executio sententiæ quoad possessionem an præstita de melioramentis liquidandis cautione sit danda. 2. 471. num. 1
 Executio sententiæ quoad possessionem non impeditur. 2. 456. num. 3
 Executio sententiæ non est danda sed suspendenda pendente super restitutione in integrum iudicio. 2. 456. nu. 1. & 2.
 Executio facta per executores contra ordinem nulla non est, sed iniusta. 2. 318. per tot.
 Executio contra inhibitionem facta, per viam attentati est reuocanda. 1. 299. nu. 2
 Executio sententiæ quando procedat in possessione non obstante appellatione interposita. 2. 480. num. 14
 Executio quæ dependet à iudicato, nullam requirit interiorem cognitionem. 1. 62. num. 9
 Executio facta in habitationis domo, etiam si in particulari non fiat, nulla est. 3. 355. nu. 1
 Executionis an sententiæ tempus in fructuum perceptione sit attendendum. 2. 314. nu. 2
 Executione sententiæ petita, & accedente decreto ad omnes censuras non datur restitutio, nisi parito iudicato. 2. 285. nu. 2
 Executiva in causa decernitur remissoria absque villo etiam fumo, dummodò casus sit prophanus. 1. 219. nu. 4.
 Executiva verba quamuis declarent indultum, non tamen ampliant. 2. 153. nu. 7
 Executiva indulti verba quando augeant dispositiua. 2. 148. nu. 3
 Executiva commissio quando pro sui verificatione Egidianæ repetitionem requirat. 2. 486. num. 2
 Executiue seu summarie quando in surrogationibus procedatur. 1. 302. num. 2
 Executor non nisi præsentatis literis iurisdictionem habet, qui in gratia est nominandus, nisi expressè in supplicatione fuerit deputatus. 3. 275. num. 3
 Executor sacerdotalem præbendam non habenti etatem conferens, nihil agit. 1. 338. num. 3
 Execu

159. num. 3.
 Exemplum instrumenti quando faciat fidem: & an præsumatur Citatio in exemplo antiquo. 1. 159. in princ.
 ¶ Exempti à Papa non tenentur ad ius reuerentiale episcopo: secus si ab ordinario. 3. 115. per tot.
 ¶ Expectans potest duo beneficia in eadem diocesi acceptare, ordinario non contradicente etiam in preiudicium expectantium. 1. 425. in princ.
 Expectans à noua provisione, an possit redire ad priorem. 1. 268. nu. 1
 Expectans potest gratiam suam, si in beneficio vacante nihil operetur, in alio adimplere. 2. 262. nu. 5
 Expectans pauper quando sit præferendus alteri expectanti pauperi etiam in processu diligentiori. 3. 327. in princ.
 Expectans, ordinario defuncto acceptare non potest, cum clausula expectatiuæ est realis, secus si sit personalis. 2. 156. num. 12
 Expectans optionem si grauet beneficium, certa pensionem in fraudem alterius nihil agit, dummodò aliqua coniectura subsit. 3. 155. num. 2
 Expectans qui acceptauit, præfertur eodem die provisione à Papa. 1. 248. num. 2
 Expectantis provisionis annullatur, si infra mensem non acceptet, etiam si ordinarij collatio per alternatiuam sex mensium regulam sit suspensa. 2. 141. nu. 1
 Expectantes an possint in mense ordinarij sede vacante acceptare. 2. 156. in princ. & num. 9
 Expectantes in 4. mensibus ordinariis, an possint sede vacante acceptare. 1. 406. num. 1
 ¶ Expectatiua ad tempus sex mensium concessa, post illud non dat titulum coloratum, si acceptatio sit extra tempus facta. 3. 293. num. 4
 Expectatiua an teneatur ad mentionem statuti personalis. 2. 235. num. 1
 Expectatiua quando cum iure canonizari potest, potest etiam in tertia instatia confirmari ex alio iure. 1. 292. num. 5
 Expectatiua & reseruatia auocatiua regulariter dari nec debet, nec solet ad menses ordinarios, nisi exprimitur. 2. 48. nu. 2
 Expectatiua cum priuilegijs scriptorum Apostolicorum si capiatur beneficium ex statuto portionariis quæsitum, an necessarium sit derogari reg. de nõ rollendo iur. quæsitio. 2. 264. num. 1. & 4
 Expectatiuæ reseruantis beneficia, ad Episcopi collationem pertinentia, latè non sunt interpretanda. 2. 162. num. 7
 Expectatiuæ capiunt beneficia vacatoria per resignationem. 1. 273. in princ.
 Expectatiuam habens ad duas collationes si primò vacans beneficium acceptatum resignet, non potest secundò vacans eiusdem expectatiuæ vigore in eadem Ecclesia acceptare, etiam ordinario non contradicente. 3. 147. num. 1
 Expectatiuæ gratiæ quando in mandato de providendo non considerentur. 3. 35. nu. 4
 Expectatiua reuocata, ita & resignatio ex vigore facultatis resignandi facta, præstat titulum coloratum. 1. 50. nu. 1
 Expectatiua processui inserta, quamuis de originali non appareat, pro colorato titulo probando sufficit. 1. 245. nu. 5
 Expectatiuis gratiis reuocatis, reuocantur quoque regulæ ipsas concernentes. 3. 35. nu. 1
 ¶ Expenso quarumcunque gratiarum non comprehendit regressum, etiam si præferuerit. 2. 401. per tot.

Expensæ in mutatione iudicij, quando non sint re-
ficientiæ. 3. 374. in princ.
Expensæ, quæ pro percipiendis fructibus naturalibus
sunt, in decimis non deducuntur: quæ verò in fru-
ctus non germinantes sunt, maximè. 1. 100.
num. 2
Expensæ in collectos fructus à fructu separando, an
debeant in decimis deduci. 1. 100. num. 1
Expensæ probatio, condemnatio. 1. 218. in princip.
Expensæ attentatorum non cõpensantur cum expen-
sis spolij. 1. 123. num. 1
Expensæ non debent esse maiores quàm rei utilitas. 1.
180. num. 12
Expõsiti, vulgò quæsitis æquiparantur. libr. 1. 435.
num. 2
Expressa tenetur is verificare, qui ab eorum expref-
sione absolui cupit. 1. 300. nu. 2
Expressio illius in cuius favore lata est sententia, non
est facienda in libello appellatorio: & ided si impres-
sione erratum est, appellationi non præscribitur.
1. 46. nu. 2
Expressio familiaritatis, quando sit & non sit neces-
saria in gratia, si neutri. 3. 84. num. 3. & 6
Expressio falsa reddit gratiam subreptitiam. 1. 424. in
princ.
Expressio, an quod quis esset in anno duodecimo,
cùm esset in anno decimo, reddat gratiam subre-
ptitiam. 1. 187. in princ.
Expressio pacti de non expellendo, an operetur ali-
quid, & quare. 1. 166. nu. 4. & 6
Expressio loci requiritur in terminis iuris, quæ si in
actis non fiat, non potest pro eorum validitate præ-
sumi. 1. 262. nu. 4
Expressio falsa, an in impetratione reddat gratiam
subreptitiam. 1. 187. nu. 1
Expressum dicitur id quod oculis legi potest: aut quod
necessario, & non ex persuasione resultat ex verbis
scriptis. 1. 184. num. 2
Extractio iurium eorumque collatio post diem ci-
tationis, quæ comminationem habeat, quod ad vl-
teriora procederet, nisi compareret, facta valida
est. 2. 381. nu. 1. & 3
Extensio in iurisdictionibus ad alios eiusdem spe-
ciei casus fieri potest. 1. 107. nu. 2
Extensio est, cùm retentis collationibus, de quibus
in prima gratia ad aliam collationem extenditur. 1.
439. num. 3
Extimatio bonorum in dote in solum datorum
quando emptionem non constituat. 3. 376. per
tot.
Extraiudicialis declaratio nõ suffragatur impetran-
ti ad excusationem à regula de triennali, nisi in pro-
rogatione adsit clausula, ab illa vacatione in trien-
nio minimè à iure suo recedat. libr. 3. decis. 174.
num. 4
Extraiudicialis appellatio ritè non facta & tamen in-
timata statim causam deuoluit ad curiã, si de appel-
lantis præiudicio agatur, poteritque appellatus
causam in Curia quocumque, voluerit, prosequi.
2. 517. nu. 3
Extractio iurium ex defectu citationis annihilatur.
3. 152. nu. 2
Extrauag. ad regimen, referuat beneficia regula-
ria. 3. 190. nu. 6
Extrauag. execrabilis, quomodo intelligatur. 1. 99.
num. 13
Extrauag. ad regimen, an abbreviatorum beneficia
referuat. 1. 240. nu. 1. & 5

Extrauagantis non notæ probabilis est ignorantia. 1.
281. num. 2
Extrauagans habens decretum irritans, quod afficit
ignorantes: an ignorantia excusetur. 1. 281. num. 1
Extrauagante non publicata datur probabilis igno-
rantia. 1. 281. in princ.
Extrauagantem vsu esse receptam probari debet, an-
requàm ignorantes afficiat. 1. 281. nu. 5

F

Factor Capituli, qui ab eo habet salarium, an possit
esse testis. 1. 4. num. 1. & 9
Facultas absoluendi concessa in mari magno, fra-
tribus Prædicatoribus absoluendi fratres sui ordi-
nis à cõsuris, intelligitur in foro pænitentiali, & non
tribuit absolutionem in foro contentioso. 1. 95. in
princ.
Falsa demonstratio non intrat ex defectu intentio-
nis. 301. num. 3
Falsa expressio reddit gratiam subreptitiam. 1. 350. in
princ.
Fatalia secundæ sententiæ an sit decursa stante nul-
litate tertiæ sententiæ. 2. 106. in princ.
Fatalia an si à tẽpore interpositæ appellationis currãt
in partibus, dari poterit iudex. 2. 154. in princ. &
2. 171. in princip.
Fatalia currunt, cùm non est à sententiæ nullitate ap-
pellatum. 2. 106. nu. 4
Fatalia iudicis scripto impedito nõ currunt. 2. 154. nu. 6
Fatalium prorogatio vnius prodest alteri habet cum
prorogante causam communem & connexam. 2.
469. in princ.
Fama obitus longinqui quando constituat ordina-
rium in mora seu negligentia. 3. 133. num. 1
Fama publica de obitu quo casu non constituat ordi-
narium in negligentia. 3. 132. num. 1. & lib. cod. 143.
per tot.
Fama posterior an tollat priorem. 3. 2. nu. 4
Fama & vox publica inopiè non impediunt excussio-
nem principalis de vitoris aut eius hæredis. 3. 16. nu. 1
Fama & vox publica matrimonij contracti legiti-
mum præstat contrahendi impedimentum. 2. 118.
num. 2.
Fama quando præferatur iuramento quoad senten-
tiam collusoriam. 2. 118. num. 15
Fama quid sit. 2. 118. nu. 16
Fama si vltra instrumentum probetur, quãdo dicatur
tempus antiquissimum. 1. 212. nu. 7
Fama publica & voce stante impedimenti publicitas
matrimonij non excusat contrahentes à mala fide.
2. 95. in princ.
Fama sola etiam in antiquissimis non probat, stante
præsumptione vsurpationis in contrarium, & lon-
gissima possessione. 1. 60. nu. 3
Fama sola non probat filiationem nisi alia adsint
admicula ad effectum succedendi. 2. 173. num. 2
Fama probata quando transferat onus probandi. 2.
138. in princ.
Fama & voce publica si doceatur, quod beneficium va-
care existimatum sit, contra possessorem probatur
beneficij vacatio, nisi titulus iustificari aut verè aut
præsumptiue debeat. 2. 185. num. 1
Fama & vox publica quando non excuset, nec in bo-
na fide matrimonium contrahentem cum religio-
sa constituent. 3. 244. nu. 4
Fama impedimenti quæ extabat tempore contractus
matrimonij, attenditur, vt proles dicatur legiti-
ma.

ma. 2. 77. in princ.
Fama sola in antiquis quando probat. 1. 60. num. 5
Fama bonæ magis est standum quàm malæ. 2. 3. num. 2
Fama cùm sint in legitimitate probanda contraria,
iudicandum est pro legitimitate. 3. 2. nu. 1
Familiaritas ad effectum probationis, ex quibus
probari possit. 3. 134. per tot.
Familiaritas an & quomodo ex descriptione probe-
tur. 1. 411. num. 1
Familiaritas quid hic dicatur. 1. 4. nu. 8
Familiaritas antiqua facit indagacionem reseruat-
ionis in recenter proniso difficilem. 2. 361. num. 2
Familiaritatis expressio vt in pronisione simplici, sic
& in gratia, si neutri, & similibus secundis gratiis;
ex quibus nouum ius acquiritur, euitari non potest.
3. 84. nu. 3. & 6
Familiaritatis regula si non verificetur, vitiat gratiam
2. 277. nu. 2
Familiaris doctor præferatur familiari non doctori. 2.
158. num. 3
Familiaris doctor an præferatur familiari antiquiori.
2. 158. num. 4
Familiaris ex priuilegio expectans non potest eo vti
ante publicationem Bullæ descriptorum. 2. 158. nu. 1
Familiaris, sine salario qui seruit, pro domino testis
esse potest. 1. 4. nu. 8
Familiares antiqui & veri gaudent priuilegio, quod
familiaribus conceditur, & nõ huiusmodi familia-
res, qui ex priuilegio veniunt. 2. 85. num. 3
Festiuus diei non facit delictum eo die commis-
sum esse atrocius. 1. 291. in princ.
Feudali in causa non potest mulier in supplemen-
tum iurare. 2. 431. num. 5
Feudi alienatio in præiudicium successorum, an valeat
cum consensu domini. 1. 66. num. 10. & 13
Feudum vt sit onerosus, an verò lucratiuus titulus, quid
attendi debeat. 1. 74. nu. 6
Feudo legato appellatione fundi, venit vsus fructus
& dominium: & postea legato vsufructu necessa-
riò intelligitur de formali. 3. 222. num. 2
Feudo in antiquo, sicut in nouo, an præiudicium
quoque fieri possit agnatis. 1. 66. num. 6
Feudalibus in bonis admittitur exceptio dominij in-
continenter probandi. 1. 229. in prin.
Feudo in hæredatario sufficit esse hæredem primi in-
uestiti mediãtè vel immediãtè, licet non sit hæres
defuncti vltimò. 2. 179. nu. 4
Fictio quando non consideretur. 1. 434. num. 4
Fideicommissarius quãdo non detrahat Trebellianicam
nec Falcidiam. 3. 394. per tot.
Fideicommissarius à manu hæredis fideicommissum
non accipiens, sed à manu sua vitiosus est possessor.
1. 229. num. 2
Fideicommissarius si non sit saltem per proclama-
turus, non potest sententia contra hæredem lata in
eum exequi. 3. 91. nu. 2
Fideicommissum si sit particulatim factum non insti-
tuto hærede vniuersali, & canonizatum, fideicom-
missarius non detrahat Trebellianicam, nec Faldi-
diam. 3. 394. per tot.
Fideicommissum ex prohibitione alienationis iniun-
cta hæredibus suis & descendentibus quomodo in-
telligatur. 2. 448. in princ.
Fideicommissum adiecta institutionis conditione im-
possibili, quando non valeat, & sit pro non scripto
2. 87. num. 2
Fideicommissarius vniuersalis non potest apprehen-
dere possessionem, ob Trebellianicam seu Faldi-

diam. 2. 73. num. 8
Fideicommissum an infurgat ex tacita mente testato-
ris. 2. 87. num. 4
Fideiusor, qui accessit societate durante ad bene-
placita cum disiecta 15. dierum, quia accessit ad sex
mensès & non vltra, si societas infra sex mensès
dissidatur, conueniri potest. 3. 58. in princ.
Fideiussores duo principaliter & insolidum obligati
non interrumpunt contra inuicem præscriptio-
nem. 2. 512. num. 3. & 5.
Fides bona aut mala tempore contractus matrimo-
nij, an inspiciatur. 2. 77. num. 2. & 9
Fides mala præsumpta spatio 30. annorum non purga-
tur, vbi titulus à iure est reprobatus. 3. 251. num. 1
Fidem frangenti fides frangatur eidem. 1. 340. num. 2
Filia an tacitam habeat hypothecã, aut ius aliquod
reale in bona patris pro dote ex statuto debita. 2.
37. num. 1. & 13.
Filia an & quomodo censetur bonis maternis tem-
poraliter exclusa. 2. 197. num. 2
Filia in testamento præterita, si ex statuto viuentibus
masculus excludatur, iis cessantibus reintegratur
ad bona hæreditaria. 2. 197. num. 3
Filia instituta à patre si per statutum non excludatur
nisi à supplemento legitimæ, cessantibus masculis
non nisi ad supplementum legitimæ dabitur rein-
tegratio. 2. 197. num. 3
Filiæ propter masculos superstitès ab hæreditate ex-
clusæ in codicillis aliquid relinquere potest: quod
si sit minus quàm legitima, ad supplementum non
aget. 3. 38. num. 3
Filiæ exclusæ per statutum, quãdium masculus vi-
xerit, & per testamentum paternum prohibet; ne
plus quàm decem illis relicta peterent, an deceden-
te sine liberis masculo ad hæreditatem pristinam
sint reintegrandæ. 2. 122. nu. 1. 3. & 7.
Filiatio sola fama nõ probatur ad successionis esse
causam. 2. 173. num. 2
Filiatio quando per publicam famam probetur. 2. 518.
num. 3. & 4.
Filiatio communi voce & fama, nisi alia adsint admi-
nicula, non probatur. 2. 518. num. 1
Filiatio aliter probatur cùm agitur de successione pa-
tris vel generalis seu agnationis, aliter cùm de suc-
cessionem matris & cognationis. 2. 518. num. 5
Filiatio quando probetur. 2. 518. in princip.
Filiatio vltra 60. annos habetur pro antiqua. 2. 518.
num. 2.
Filij in legitimam viuente patre nullum ius habent,
nec de ipso superflite disponere possunt. 2. 237.
num. 5.
Filij hæreticorum vel nepotes eorum, qui hæresis
sunt condemnati, an possint obtinere beneficia
Ecclesiastica. 2. 400. num. 1
Filius de voluntate patris seorsum habitare an con-
suet per alimẽta, habitationem separatam, & trans-
actionem cum patre factam, sic vt patri amplius do-
tis non comperat. 3. 343. num. 1
Filij ex matrimonio etiam ignoranter cum religiosa
contracto nati sunt illegitimi, si in loco debito &
consueto edicta non fuerint proposita. 3. 241. nu. 2
Filij positi in conditione, & grauati, quo casu cen-
seantur vocati, vt fideicommissum locum haberet.
3. 215. in princ.
Filij naturales & legitimi in legitimatione sunt citan-
di, si eorum mentio non fiat. 2. 89. num. 1
Filius succedit in locum matris. 2. 160. nu. 4
Filius quando famæ aut dicto matris credere non te-
neatur.

neatur. 2. 118. num. 10
 Filius non habet bona patris hypothecata pro supplemento legitima. 2. 137. num. 2
 Filius quomodo habendus sit pro legitimo, qui conceptus est ex matrimonio illicito scienter à parentibus contracto. 2. 483. num. 1. & 2.
 Filius adoptiuus quare succedat adoptanti. 2. 505. num. 3
 Filius quando priuatur ob hæresum patris reconciliati hæreditate sua. 2. 526. num. 1
 Filius habet pro legitima partem in qualibet re hæreditaria. 2. 37. num. 8
 Filius quomodo ad effectum successionis probetur legitimus. 2. 173. in princ.
 Filius non potest petere, vt sibi legitima in vna hæreditatis parte assignetur. 2. 37. num. 9
 Filius tenetur patrem, si pauper sit, alere. 3. 356. num. 5
 Filius si habitet à patre seorsum an alteri competat actio ad dotis residuum contra eum. 3. 291. num. 1
 Filius bona relicta possidendo declarat ex iuris dispositione possidere se illa pro legitima. 3. 212. in princ.
 Filius legitimatus an excludat filiam legitimam ab intestato. 3. 303. num. 1
 Filius etiam potest omisso supplemento legitima, petere quod sibi magis vile est. 2. 14. num. 10
 Filius si à patre pro legitimo agnoscat, non opus habet certam matrem probare. 1. 435. num. 1
 Filius possidens rem aliquam patre sciente & patre longo tempore ex donato possidere præsumitur, si nihil constet de titulo diuisionis. 2. 84. num. 2
 Filius non est tertius à parentibus, & propter parentum delictum ob radicem in fectam punitur. 2. 77. num. 18
 Filius seorsum à matre habitans, non dicitur iure familiaritatis possidere, et si fructus portet ad domum matris. 2. 73. num. 11
 Filius an possit factum patris, cuius est hæres improbare, eò quòd hæreditatem cum beneficio inuentarij adierit, si simul doceat, se si defuncti factum approbet vltra vires hæreditarias obligatū iri. 3. 264. num. 1
 Filiorum appellatione an veniant nepotes: & quando non. 2. 263. num. 15
 Filio magis fauet in legitima, quàm legatario in legato. 2. 37. num. 3
 Filio & non extraneo hærede instituto, an claus. codicillaris, si non valet aut valebit, operetur, si tunc tempore superuixerit testator, vt testamentum mutare potuerit, & non mutarit. 2. 234. num. 3 & quare. dec. ead. num. 7. & 10.
 Filio seorsum de patris voluntate habitandi, competit dotis actio & non patri. 3. 339. num. 3
 Filio non nato ex damnato coitu, sed meretricio, pater potest legare etiam de iure ciuili, quamuis filij extent legitimi. 3. 188. in princ.
 Filio habitanti seorsum à patre datur retentio, si pater dotem teneatur restituere, nec onera matrimonij sustineat. 3. 291. num. 2
 Filio prioris matrimonij cui minor portio relinquitur, duo competunt remedia: vnum petendi supplementum legitima, alterum reuocandi, quod coniungi alterius relicto est, nec vnum per aliud confunditur. 2. 14. num. 4
 ¶ Finalibus ex duab. causis sufficit, quòd vna subsit. 2. 69. in princ.
 ¶ Fœmina non subiecta, non excluditur à bonis statuto subiectis. 2. 29. num. 2
 Fœmina earumq; filij exclusi per statutum, quando censentur vocati ex testamento. 3. 213. num. 3
 Fœminæ sunt in possessionem bonorum feudalia mittendæ, nisi agnatus de iure suo statim docere paratus sit. 1. 229. num. 5
 ¶ Forma particulari in mandato tradita videtur à generali forma per legem tradita recessum. 2. 255. num. 2
 Formam ad actum corrobādum requisitam per æquipollens adimpleri sufficit. 2. 252. num. 8
 ¶ Fratres vxoris admittuntur in causa matrimoniali etiā inuitis coniugibus pro ipsorum interesse. 3. 224. in princip.
 Fratres Prædicatores capaces bonorum vt vendant. 1. 286. in princ.
 Fratres, vxores venientes vt procuratores, nisi speciale mandatum habeant, non admittuntur. 3. 224. num. 1 & 4.
 ¶ Fructibus vniformibus cum terra est constituta, ad biennium ex taciturnitate relocatio facta censentur: secus in non vniformibus. 1. 180. num. 13
 Fructuum appellatione, an veniant distributiones quotidianæ. 1. 239. num. 1. & nu. 3.
 Fructuum appellatione, qui veniant in reseruatione, 2. 375.
 Fructuum valor, ad quem quis condemnatus est quomodo sit probandus. 3. 418. num. 1
 Fructuum transactio in dote, an faciat constare de voluntate primùm obscura. 3. 291. num. 1
 Fructus in conditione etiam veniunt. 2. 226. num. 5
 Fructus lite super beneficio pendente alienari nõ possunt. 2. 226. num. 6
 Fructuum appellatione an veniant tertiaria, in privilegio concedendo fructus suorum beneficiorum vt tertianas nuncupando. 2. 489. in princ.
 Fructuum perceptorum condemnatione facta an veniant fructus, qui pendente sententiæ tempore & post mandati executiui præsentationem factam à solo separati sunt, vt penes colonos adhuc in arca existunt. 2. 314. num. 1
 Fructus beneficiorum qui dicantur. 2. 464. num. 3
 Fructus ex mora vbi solui debeant. 4. 45. in princ.
 Fructus, qui residentibus tantum debentur, non computantur in valore. 2. 464. num. 6
 Fructus residenti debiti non sunt distributiones quotidianæ. 2. 464. num. 4
 Fructus pendente tempore sententiæ simpliciter veniunt in restitutione rei. 2. 314. in princ. & nu. 3. & 5.
 Fructus cedenti competentes ante cessionem, non debentur surrogato in omni iure & ad omne ius, quòd in Ecclesiam cedens habebat, nisi expressè cedantur. 2. 226. num. 7
 Fructus successorii debentur Episcopo, non autem expectanti sede vacante. 1. 406. num. 3
 Fructus pèdentes pars rei esse censentur. 2. 314. num. 4
 Fructus an debeantur à cessionario surrogato etiam quòd ad actionem spoliij, qui post spoliium sunt decursi. 2. 315. in princ. & num. 1.
 Fructus cedentis ab intestato mortui quando debeantur Ecclesie vel Papæ. 2. 315. num. 3
 Fructus consequenter in beneficio veniunt, cum sine illis beneficium esse non possit. 1. 374. num. 9
 Fructus, vt quis excusetur à pœna regulæ de valore exprimend. quomodo considerandi sint. 2. 464. in princ.
 Fructus pro expediendis literis non computantur, quid dempto Cábio in vrbem importent, sed quantum valeant in absentia ab Ecclesia, ne valor reddatur incertus. 3. 221. num. 1
 Fructus sunt pro pensione obligati remissiuè. 1. 11. num. 11

num. 11.
 Fructus ob non solutam dotem competentes, an possint peti actione de dote, an officio iudicis. 1. 93. nu. 6 & nu. 13
 Fructus in eo loco, vbi collecti sunt, solui debent. 1. 445. num. 1.
 Fructus qui debentur marito, constante matrimonio nec augent, nec conuertuntur in dotem. 1. 93. nu. 7
 Fructus dotales non conuertuntur in dotem. 1. 93. nu. 5
 Fructus an debeantur vigore priuilegij à die intimationis, an verò à die commissionis causa. 1. 175. num. 1
 Fructus non faciunt suos filij, pendente vltima voluntate ex diuisione hæreditatis. 2. 84. num. 4
 Fructus primus & non secundus quando referatur ad distributiones quotidianas. 2. 375. num. 3. & 5.
 Fructus in absentia percipiendi priuilegium, de ordinariis accipitur. 2. 489. num. 8
 Fructus qui debentur ex dote post morã, dicuntur actiones de dote officio iudicis. & quare. 1. 93. nu. 8. & 9.
 Fructus intelliguntur, qui deductis oneribus non temporalibus sed perpetuis supersunt. 3. 202. num. 2
 Fructus non intelligitur deducta pensione, cum agitur de valore in impetrationibus exprimèdo. 3. 202. in princ.
 ¶ Fundatio & dotatio probata in memorabili quando possint allegari. 1. 58. num. 4. & 10.
 Fundationem in monasterio probare non sufficit, sed docendum est quoque Priuilegium Apostolicum ad obtinendum ius patronatus. 2. 366. num. 5
 ¶ Furari licet religioni in necessitate, sed tamen, si ad pinguiorem postea fortunam peruenierit, ad pretium rei tenebitur. 2. 82. num. 1
 Furari licitum est tempore famis, sed furans ditior factus, ad pretium rei furatæ tenebitur. lib. 2. 82. nu. 2
 Futura quænam inducant subreptionem. lib. 2. 97. nu. 7

G

Generalis dispositio nõ comprehendit personam loquentis. 1. 44. in princ.
 Generalia & geminata verba si respiciant res mobiles, non extenduntur ad iura & ad rationes. 3. 20. nu. 3
 Generalibus sub verbis & indultis vniversalibus non censetur derogatum conferendi priuilegio. 1. 222. num. 4
 ¶ Genus quod in vna specie verificari potest, de illo intelligendum est. 2. 368. num. 2
 Genus si legetur vni & alteri species, ob repugnantiã censentur species à genere extractæ. 3. 36. num. 4
 ¶ Graduati licet post nobiles ex illustri genere regulariter ratione prerogatiuarum sequantur, non præferuntur tamen familiaribus antiquis Papæ. 3. 200. num. 1
 Gratia ad primò vacatura restricta, ad certas species restricta censetur. ibi. num. 4
 Gratia ad collationem vnus non extenditur ad collationem alterius. 2. 153. num. 2
 Gratia alius fieri solita si habenti gratiam restrictam denegetur, potest ad superiorem appellare, & admissionem impetrare, nisi iusta subfuerit denegandi causa. 3. 419. num. 2
 Gratia ad vacatura, criminoso facta nulla est. 2. 508. num. 1.
 Gratia ad beneficium pertinens ad institutionem Episcopi comprehendit beneficium, cuius electio ad clericos spectat. 2. 412. per tot.
 Gratia beneficij præuentiuã quando ad illud se non extendat. 2. 235. num. 5

Gratia personalis persona ipsa veniente expirat. 2. 153. num. 5.
 Gratia de vacaturo non comprehendit præbendam alteri ex consuetudine vel statuto debitam. 2. 164. nu. 3
 Gratia quando habeatur pro perfecta. 2. 287. num. 3
 Gratia absentis facta non probat subreptionem nisi probetur absentis acceptatio. 2. 334. num. 2
 Gratia verificanda est specialis, & quare. 1. 260. num. 2
 Gratia ob procuratoris contractum ante mandati receptionem, quando dicatur informis. 1. 368. num. 1
 Gratia quando habeatur insolita. 2. 411. num. 1
 Gratia insolita quando cadat sub regula reuocatoria. 2. 411. num. 2
 Gratia de vacante, quando non censetur exorbitans, licet sit data stante regula reuocatoria gratiarum. 1. 241. num. 1
 Gratia quando sit generalis & incerta. 1. 432. in princ.
 Gratia ad tempus concessa, post tempus illud non præstat titulum coloratum. 1. 416. in princ.
 Gratia subreptitia præstat titulum coloratum. 1. 80. in princ.
 Gratia in alia gratia narrata, cononizari non potest. 1. 134. in princip.
 Gratia in mensibus ordinariis concessa, comprehendit quoque alternatiuos. 1. 215. num. 1
 Gratia quo casu fiat subreptitia. 2. 63. in princ.
 Gratia spoliantis post spoliū pro parte spoliati probatum verificari potest in possessoriis, sic vt verificata gratia, & confitio de bono possessoris spoliatoris iure, spoliato denegetur restitutio. 3. 191. num. 2.
 Gratia subreptitia quando totam causam inficiat: & in totum sit falsa. 1. 397. in princ.
 Gratia, aut per obitum, aut motu proprio impetrata, propter falsam expressionem non dicitur subreptitia. 1. 187. num. 2. & nu. 5
 Gratia cum est nulla, non transfertur ius à resignante in resignarium. 1. 412. num. 3
 Gratia an sit generalis vel specialis, libr. 1. 260. in princ.
 Gratia concessa ad beneficia spectantia ad collationem Cardinalis vacatura de eius consensu, quomodo intellecta. 2. 153. num. 1. & 3.
 Gratia expectatiua ad duas collationes prouisus, an vigore illius possit sub eodem recto duos Canonatus & præbendas acceptare, ordinario non contradicente. 3. 147. in princ.
 Gratia Episcopi ad primum vacaturum, seu quod tu malueris aut duxeris acceptandum, quomodo inter pretanda. 2. 207. in princ.
 Gratia de iure patronatus obtenta per narratiuam, dicendo, quòd patroni præsentarunt indignum, & patronorum procuratores id fecerunt excedendo fines mandati, est subreptitia. 3. 69. num. 1
 Gratia paraphernarij in absentia Papæ concessa, an sit reuocatoria gratiarum ipsis ante datarum. 1. 369. num. 1
 Gratia expectatiua continens falsam narrationem, est subreptitia. 1. 386. num. 1
 Gratia reuocata dat titulum coloratum, & tamen primam gratiam à iure improbari non facit. 3. 78. nu. 3
 Gratia cum est conditionalis valor probabitur. 1. 24. num. 3
 Gratia si neutri, habet duplicem conditionem: si beneficium vacet, & neutri ius competat. 1. 48. num. 4.
 Gratia de vacaturo habens clausulam, quouis modo, præfertur habenti specialem vacandi modum. 2. 35. num. 6

INDEX IN DECIS.

Gratia principali vitata, collabascut omnes alię clau-
sulę accessoria. 1.400. num.3
Gratia ob falsam expressionem est subreptitia. 1.411.
num.2.
Gratia futurorum Pontificum, etiam per verba de præ-
senti, an censetur præseruata. 1.97. num.4
Gratia expectatiua subreptitia. 1.411. in princ.
Gratia reuocatoria præbet titulum coloratum. 1.50. in
princ.
Gratia habens hanc clausulam, dummodò ius non sit
alteri quaesitum, non suspendit priorem gratiam. 1.
90. num.1
Gratia prima, si est specialis, & secunda generalis, non
requiritur in secunda mentio. 1.432. num.2
Gratia collationis cum cassatur, & non retinetur, non
dicitur extensio, sed mutatio. 1.439. num.4
Gratia de consensu Cardinalis concessa tempore,
quo Cardinalis iam obierat, est nulla. 3. 269. in
princ.
Gratia, in qua dicitur se nullum aut modicum fru-
ctum reportasse, quomodo sit intelligenda. 3.131. in
princ.
Gratia siue generalis siue specialis quado mentionem
fecisse oporteat. 1.432. num.3
Gratia in posteriori, quò suspendatur prior, sit de dero-
gatoriarum derogatoria facienda mentio. 1. 109.
num.1. & 4.
Gratia executoribus directa pendet à prouisione eo-
rum, coinciduntque omnes gratia à Papa factę, ni-
si illi impleant & sequantur conditionalem hanc
gratiam. 1.249. num.1
Gratia quò ad pœnam irregularitatis, ignorantiam tam-
en, quò ad nullitatem actus, non excusat. 1.67. nu.6
Gratia quando dicitur specialis. 1.260. num.3
Gratia prima quando est generalis, de secunda, si est
specialis, mentio fiet. 1.432. num.1
Gratia sunt speciales, cum vtraque datur ad certum
corpus beneficij. 2.35. nu.8
Gratia de prima expeditione non nisi qualificatis per
sonis datur. 1.386. num.2
Gratia ad beneficia ad certum vsque valorę acceptan-
da, an sit generalis, an verò specialis, ibi. nu.1
Gratia confirmationis creationis in Canonicum quan-
do possit accipi in omnibus mensibus. 3.19. in princ.
Gratia posteriorem habes datam, an priorem suspen-
dat, etiã si non fiat prioris in secunda mentio. 3.386.
num.1.
Gratia cessat cessantibus verbis regulę, & dispositio
cessante gratia. 2.280. nu.15
Gratia coadiutoria cum futura successione necessario
requirit derogationem indulti Cardinalis. 2. 478.
num.1
Gratia, si neutri, non præsupponit vitam: & tempore
vitę impetrari potest. 2.280. num.12
Gratia, si neutri, est materia ordinaria. 1.27. num.7
Gratia, si neutri, dicitur noua gratia. 1.48. num.6
Gratia, si neutri, an requirat mentionem familiarita-
tis Cardinalis. 3.84. in princ.
Gratia, si neutri eadem requirit expressiones, quas
prouisio simplex. ibid. num.2
Gratia, si neutri, non præsupponit titulum. 2.371. in
princ.
Gratia si neutri, non est subreptitia, si de aliquo ti-
tulo aduersarius non doceat, sed suffragatur produ-
centi. 2.271. num.1
Gratia, si neutri, ab vno ex colligantibus impetrata
cum claus. surrogationis per obitum, nec fraudulen-
ta est, nec ambitiosa. 2.280. num.5

Gratia, si neutri, non requirit præcedentis tituli men-
tionem, sed committitur Auditori, in euentum, in
quem sibi constiterit, vt de ea iudicet. 2.271. num.3
Gratia ad primum vacaturum, seu quod duxeris ac-
ceptandum, quando possit à Papa præueniri. 2.207.
num.1
Gratia pingues omnes obligant, vt in beneficio cer-
tum valorem excedente noua debeat infra 6. men-
ses obtineri prouisiones. 2.255. num.3
Gratia omnes expectatiua, quando generaliter cen-
seantur præseruata. 1.97. nu.6
Gratia primę an per posteriorem sit derogatum de-
pendet ex mente disponentis. 1.109. nu.7
Gratia præuentiuę non ligant manus Papę aut lega-
ti à latere. 2.345. num.1
Gratia vigore, si neutri, nõ potest accipi possessio, an-
tequam per iudicem admittatur. 1.433. in princ.
Gratię speciales derogant generalibus, cum generales
& speciales concurrant. 2.35. num.7
Gratia expectatiuę in prima expeditione non dantur
passim omnibus. 1.411. num.4
Gratiam non omnis vitiat subreptio, sed ea tantum
quę dolosè fit ad facilius mouendum Principem.
3.17. num.2
Gratiam habens expectatiuam in mensibus Apostoli-
cis, an possit acceptare beneficium vacans in men-
se ordinarij. 1.92. num.2
Gratiam habens ad menses ordinarios de beneficiis
referuatis debet probare beneficium referuatum. 1.
35. in princ.
Gratiarum publicatio vt non sit faciendā, si cui-
quam indulgeatur, specialiter concedetur. 2. 178.
num.3
Gratiati quando est electio in beneficio petendo,
vtrum velit ex prioris, an verò ex nouo titulo susci-
pere. 1.197. nu.12
Gratiati non est in potestate pro suo arbitrio gratia
mutata & mutanda vti. 1.439. num.5
Gratiatis cum contra possessorem agit, tenetur pro-
bare beneficium sub sua cadere gratia. 1.24. num.14
Gratiatus, an tenetur probare beneficia non excedere
valorem, de quo in gratia, parte aduersa opponen-
te de valore. 1.24. in princ.
Gratificatio primò in prouisis ab ordinario atten-
ditur: nec inducitur præuentionis præsumptio, sed
post florij tantum datur absolutio. 2.299. num.5
Gratiositas Papę quando cesset. 2.156. nu.4
Gratiis cum derogatur per hoc non censetur priui-
legiis derogatum, nisi intercesserit derogatio spe-
cialis. 1. 211. num.1
Grauamen in possessorio illatum, potest reparari in
petitorio. 1.36. nu.5
Grauamen in substitutione fideicommissi adiectum
annullat fideicommissum. & quare. 2.87. 5

HAbenti beneficium curatum, aliud non nisi
priore liberè ac spontè resignato, conferri
debet. 1.101. nu.2
Habitus pro excommunicato à testificatione res-
pellitur. 1.3. nu.5
Habitus ex gestatione, non præsumitur professio. 1.36.
in prin.
Habilitas auctoris non tam exactè est probanda at-
que propria. 3.67. in prin.
Haredi etiam ignoranti currit 30. annor. tempus.
3.54. num.3
Haredis rogatio ad quid proficit. 2.462. nu.6
Hareditas à pupillo per tutores adita, an defun-
cto

D. IACOBI PVTEI.

cto pupillo in successorem continuetur per decre-
tum. 1.434. nu.1
Hareditas cum nec corpus nec animam habere cen-
setur, pendere non dicitur. 1.434. nu.3
Hareditas aditio præsumitur, ex venditione bono-
rum hareditariorum. 1.447. in princ.
Hareditatis aditio quando non consideretur. 2.519.
num.3
Hareditatis diuisio per patrem inter filios, an habeat
vim vltimę voluntatis, an verò donationis inter
vivos. 2.84. nu.1
Hareditate adita si fideicommissum ab haredede non
præferatur, tenebitur ad id ipsius hares, dummodo
ipse in culpa restituendi fuerit. 2.309. num.3
Haredes Doctoris occisi pro damnis & interesse con-
tra interfectores agere ad tempus, quo de iure v-
rissimi iure viuere potuissent, si agat vt filius: secus si
vt hares. 3.280. nu.1. & 4
Haredes cum præsumuntur extare, an quasi possessio
exigendi nihilominus quaeri possit. 1.217. num.1
Haredes propter vnā in testamento reclamatio-
nem ad restitutionem non tenentur. 2.309. nu.1
Haredum duorum, qui ambo portionem suam pro-
pria autoritate apprehendere possint, si alter to-
tam hareditatem arripiat, contrauenit voluntati
testatoris, & propter contrauentionem amittitur
facultas possessionem propria autoritate capien-
di. 2.134. nu.8
Hares vtilis non potest sine via iudicij hareditatem
propria autoritate adire. 2.134. num.9
Hares si sit incertus non potest esse locus successioni
ab intestato. 3.54. num.2
Hares an possit precatium reuocare vt testatur, sic vt
possessio propria autoritate apprehensa non fiat
vitiosa, aut non debeat restitui. 2.462. num.1
Hares qui possessionem hareditatis ex voluntate tes-
tatoris tradere tenetur, si videat alium possessio-
nem capere, & nõ contradicat, consentire putatur.
2.134. num.6
Hares an sit mittendus in possessionem illā ad quam
prædecessor vigore decreti ex sua confessione sit
immissus. 3.461. num.1. & 8.
Hares conficiens inuentarium potest defuncti volun-
tati contrauenire, cum ex hareditate nihil ipsi hæ-
redi remanet. 3.264. num.2
Hares creditoris si aliquid insolutum à debitore acci-
piat, idque ratum habeat succedere alteri, qui id
quod insolutum acceperat, suum esse asserit, non
confecto inuentario contra debitoris haredem,
qui inuentarium confecit, quamuis euictionem
defunctus debitor promiserat, agere non potest. 3.
256. num.6
Hares habens facultatem, possessionem propria
autoritate apprehedendi, id nõ potest, cum posses-
sio est à tertijs possessoribus occupata. 2.73. num.7
Hares protestationis biduo ante testamentum con-
fectu interpositę ignarus, an aditione hareditatis
sine beneficio inuentarij celebrata, possit ipse, aut
ab ipso causam habens venire contra factum aut
quamcunque confessionem ex dicta aditione resul-
tantem. 3.404. num.1
Hares filius an donationem & prescriptionem alle-
gando contra factum patris sui veniat. 3.360. 1. per tot.
Hares quando possit contrauenire defuncti testatoris
facto. 3.404. num.2
Hares eos suspectus non habetur hareticus. 2. 400.
num.3
Hares eos criminali in causa quomodo præiudicet ci-

uili. 1.98. num.9
Hareticus Canonicus diuisus est à Capitulo. 1. 98.
num.4
Homicida etsi beneficium exercere non possit, cum
eo tamen litigare concessum est. 2.232. nu.2
Homicidij condemnatus non est beneficio priuatus
nisi id specialiter exprimat in sententia. 2. 233. in
princ.
Homicidij condemnatus, nisi expressè per sententiã
beneficio priuatur, potest contra possessorem agere
ad ius in beneficium competens. 2.233. num.1
Homo non accipit extimationem. 3.280. num.2
Hominis operę sunt incertę in homine vulnerato,
non autem occiso. 3.280. nu.3
Hospitale cedendo iura sibi in hareditatem compe-
tentia, eam adire videtur, & tamen in consideratio-
ne non est aditio. 2.519. num.3
Hospitale an possit cedere iura sua hareditaria Prę-
lato, & an ipsi cedenti obster Paulina. 1.119. num.1
Hypotheca specialis, præiudicat generali. 1. 38.
num.4.
Hypotheca an civilem possessionem cõtineat, & tra-
hat ad se naturalē, quàm alius habet. 1.198. num.1
& 3.
Hypotheca an detur pro legatis. 2.37. nu.4
Hypothecam qui habet generalem, is pro arbitrio
suo quam vult prosequitur. 1. 38. num.2
Hypothecam cum quis habet & generalem & spe-
cialem, tunc generalitas sub conditione, quatenus
specialitas non sufficiat, esse contracta videtur.
1.38. num.3
Hypothecaria competit pro legitima legata. 2. 37.
num.6
Hypothecaria actio pro legitima non competit. 2.
137. num.1
Hypothecarium si certum est ex iis, quę specialiter
obligata sunt vniuersum posse consequi debitum,
ad ea, quę postea ex iisdem bonis pignori accepta
sunt, agere non poterit. 1.38. num.5

Ignorans dicitur qui nihil omnino sciuit, siue per
famam aut alia quavis ratione. 2.77. nu.4
Ignorantia affectata vnde præsumatur. 3.73. nu.12
Ignorantia non potest in publicè notis allegari. 1.147.
num.1
Ignorantia referuationis non excusat in mense Apo-
stolico. 2.361. nu.3
Ignorantia beneficiorum referuatorum quando in
primis non sit licita. 2.363. nu.6
Ignorantia probabilis non est in beneficialibus post
quadriennium, cum de diligentia nil constet. 2.
380. nu.2
Ignorantia regulę Cancellarię non est probabilis. 2.
363. num.4
Ignorantia affinitatis præsumitur in publicè contra-
hentibus. 2.95. nu.3
Ignorantiam probabilem non potest causare con-
trahens cum professa, in inclusorio inter Monia-
les habitante, quę ita vt in habitu est iudicari de-
bet. 3.244. num.1
Ignorantia & negligentia quę ex post facto venit,
est, quantum fieri potest, excludenda. 2.118. nu.21
Illegitimus nemo potest ex fama cum vno teste
iudicari. 2.77. nu.13
Illegitimus secum dispensatum esse asserens, quod
non constat, an veniat restituendus ad beneficium,
qui spoliatus est. 1.247. nu.4
Ille qui est eius prouincia, in qua est beneficium,
D. I. Putei. D

an sit idem preferendus alteri, qui est alterius provinciae, quam est beneficium. 1. 254. num. 1
 Immissio quomodo post inhibitionem, licita esse possit. 1. 123. nu. 3
 Immemorabilis in magnate an praesumatur ex usurpatione. 1. 58. nu. 2
 Immemorabilis possessio an probetur per testes de visu & auditu deponentes de tempore 60. annor. 2. 348. num. 1
 Immobilia non possidens tenetur in termino l. is à quo, de rei vendica. cauere tanquam suspectus cum fideiussoribus. 1. 335. in princ.
 Impeditum in primo biennij anno facit ut alius adiciatur postea annus. 2. 154. nu. 4
 Impedimentum ex facto proprio proveniens non releuat impeditum. 2. 327. nu. 4
 Impedito iudicis scripto non currunt fatalia. 2. 154. num. 6
 Impedito in prima anni parte secundus non additur, nisi in secunda, quoque anni parte diligentiam adhibuerit, etiam si non nisi per remissionem decretum causa poterit expediri. 2. 154. nu. 5
 Impeditus per possessionis ingressum fructuum exactione, dominiū suum amisisse praesumitur. 1. 264. 2
 Impensa melioramentorum non solum boni viri arbitrio sunt aestimanda, sed & res mediocrata quantum melior sit effecta. 2. 474. nu. 3
 Impensarum factarum quantitas ex valore & rei melioratione non probatur. 2. 474. nu. 2
 Imperator quoque habet superiorem. 1. 58. nu. 8
 Imperatori an detur remissoria ad probandum ius patronatus, aut per immemorabilem, aut per solam famam. 1. 60. num. 1. & 2
 Imperium merum & mixtum non transit cum continuata in alium iurisdictionis possessione, si castrum à territorio separatur. 2. 322. nu. 1. & 3
 Imperator per obitū praefertur ei, qui impetrat per clausulam, vel alio quouis modo. 2. 35. nu. 4
 Impetrans certi valoris gratiam, tenetur valorem & omnia expressa verificare. 3. 322. nu. 2
 Impetrans Apostolicus probas per famam publicam beneficium maioris esse valoris, quam indultum dicit, transfert onus probandi contrarium in proxiimum ab ordinario, si agatur ad canonizationem. 2. 138. num. 1
 Impetrans quando narratiuam teneatur verificare. 1. 187. num. 4
 Impetrans per certum vacandi modum praefertur ei, qui impetrauit per modum putatiuum. 2. 35. nu. 2
 Impetrans pro se ad suam utilitatem, ambitionis suspitioni subiacet. 1. 244. nu. 3
 Impetratio cum est nulla, ius penes resignantem remanet. 1. 48. nu. 2
 Impetratio superueniens, si est dispensationis prius impetrata executio, in impetratione dispensationis tantum, non etiam excusationis mentio fiet. 1. 101. num. 1
 Impetratio nulla est, si mensis à die impetrationis ad datam surrogationis lapsus non fuerit. 3. 144. nu. 3
 Impetratio est nulla, quando ius remansit penes resignantem. 1. 48. in princ.
 Impetratio, in qua quis se ad fructus perceptos subicit esse inhabilem, non valet. 1. 26. nu. 1
 ex impetratione beneficij pleni, nisi per sententiam nulla esse declaratur, non potest dici nullum ius competere. 1. 197. num. 3
 Impetratio cum est subreptitia & nulla, non est satisfactum regulæ de annali. 2. 91. nu. 3

Impetratione vitata vitatur & clausula quouis modo, in impetratione posita. 2. 35. num. 5
 Impetrantium, & literas expedientium differentia, & diuersitas. 1. 148. nu. 3
 Impetratio nouæ prouisionis quamuis faceret mentionem de intentione impetrantis, attamen si modicæ quantitatis fructus indebitè percepti subiceantur, reddit gratiam subreptitiam. 1. 137. nu. 1
 Impetratio facta de beneficio pleno est nulla, & per consequens istius beneficij cessi regressus. 1. 197. num. 2
 Impetratio quando mentionem dispensationis requirit. 1. 101. in princ.
 Impræstita ut super fructibus ponantur, quid probari conueniat. 1. 5. nu. 2. 3. & 4
 Impuberis iuramentum proximi pubertati firmat venditionis contractum: & in materia indiuidua, in qua iurant pubes & impubes non proximus pubertati, non confirmatur contractus. 203. lib. 3. per tot. & 194. eod. lib. num. 1
 Impugnanti electionem ex defectu ætatis incumbit probandi onus. 1. 300. num. 4
 In cap. reintegranda. 3. qu. 1. non veniunt fructus qui percipi poterant. 1. 383. num. 3
 In dispensatione, dum quaritur, an ob præcedentium ad vitam vnionum taciturnitatē sit nulla, non agitur de execrabilitate, & c. 1. 246. nu. 6
 In gratia executoribus directa, eorum requiritur factum, quod parit tacitam conditionem, & æquiparatur conditioni, quæ duxeris acceptanda, quæ gratiam reddit generalem. 1. 269. num. 5
 Inductio in possessionem per Capitulum an habeat vim collationis. 2. 120. in princ.
 Indulta nihil aliud, quam impedimenta remouent, non autem iurisdictionem ordinariam prorogant. 1. 206. num. 2
 Indulta si sint ordinaria & extraordinaria, derogatio refertur ad extraordinaria: si autem ad alia referri non possit quam ad ordinaria, iis censetur derogatum. 3. 93. num. 6
 Indulta & concordata quatenus æquiparentur. 2. 478. num. 8
 Indulta fauorabilia ad immisionem ordinarij præferuandam, an comprehendant etiam coadiutorias cum futura successione, quæ sunt odiosæ. 2. 478. nu. 2. 4. & 7. eod. lib. decif. seq. nu. 2
 Indulta non implent sed præseruant tantum iurisdictionem, si agatur de præiudicio eorum, ad quos spectat electio. 3. 190. nu. 3
 Indulto Cardinalis ordinarij collatoris, an censetur derogatum per clausulam non obstantibus constitutionibus & privilegiis atque indultis, & literis Apostolicis Ecclesie illiusque Praesuli, etiam Cardinali & Capitulo, & Canonis, & quibusuis aliis personis sub quibusuis tenoribus, & c. etiam latissime extensis derogare placeat. 3. 190. nu. 1
 Indulto Cardinalis quomodo censetur derogatum. 2. 500. in princ.
 Indultum tollens gratias merè præuentiuas non tollit eas, quæ ius sapiunt. 2. 478. nu. 4
 Indultum Cardinalis quando non obstat prouisioni Papæ conferentis illam præbendam, quæ Cardinali in indulto concessa est. 2. 198. nu. 2
 Indultum Cardinalis, quod cessantibus commendis & vnionibus prouideri possit, quomodo sit accipiendum. 3. 13. per tot.
 Indultum Cardinalis suspendi potest per regulam alternatiuam sex mensium, in fauorem expectatiuum. 2. 141.

2. 141. in princ.
 Indultum quamuis non comprehendit beneficia ad inferiorem collatorum collationem, & tantum ad ordinariorum institutionem spectantia, an & quo casu præiudicet Apostolicæ prouisioni. 2. 162. nu. 8
 Indultum Cardinalis de beneficiis vacantibus per cessionem in manibus Papæ quomodo sit intelligendum. 2. 523. in princ.
 Indultum Cardinalis annullat prouisionem Apostolicam de beneficio patrimoniali impetrato. 2. 162. in princ.
 Indultum si duas habeat partes, vnam præseruantem collationem ordinariam, & alteram ligantem manus Papæ cum decreto irritanti, Papa temporaliter conferendo videtur priori parti voluisse derogare. 2. 141. num. 4
 Indultum præseruat collationem ordinarij. 2. 162. nu. 5
 Indultum Cardinalis quando dicatur priuilegium, & quando maius sit quam extraordinarium priuilegium. 3. 93. num. 4
 Indultum ordinarij de beneficiis ad suam collationem iure spectatibus beneficiis, an comprehendat quoque illa, in quorū possessione conferendi alius est. 1. 206. nu. 1. & nu. 3
 Indultum si habeat claus. ad collationem, prouisionem, & c. & quamlibet aliam similem vel dissimilem dispositionem, & c. comprehendit etiam beneficia electiua. 3. 190. num. 2
 Indultum præsentialis si sit validum requiritur ipsius consensus Cardinalis, cuius familiari facta est prouisio cum claus. quatenus consensus Cardinalis requiratur. 3. 305. nu. 1
 Indultum disponendi de bonis feudalibus an intelligatur de nouo, an verò de antiquo feudo. 1. 66. nu. 1. & 3
 In excussione si creditores alia esse bona allegant, quam ea, in qua executio est decreta, non solum bona illa docere, sed & possessores illorum esse probare coguntur. & quare. 1. 191. num. 4
 Infantes quando non possint legitimari. 3. 203. nu. 1. & 3.
 Infanti an negetur Remissoria ad probandum possessionem immemorabilem. 1. 58. nu. 1. 3. & 5.
 Infecto titulo docto semper præsumitur alius. 1. 360. nu. 2. & 4
 Inferior à Papa conditionaliter prouidere non potest. 2. 455. num. 2
 Inhibitio quando sufficienter probetur esse moderata, sic ut sententia prouisionis sit valida. 3. 156. nu. 1
 Inhibitio vigore cõmissionis, quatenus causa non sit instructa, non facit quòd sit attentatum, quòd sit post illius inhibitionem. 3. 323. per tot.
 Inhibitio non tractas de præiudicio alterius, sed facta vigore impetrationis factæ per obitum, quado per literas productas censetur moderata. 3. 162. nu. 1
 Inhibitio siue iusta sit siue iniusta, semper est formidanda, & præter eam nihil faciendum. 2. 395. in princ.
 Inhibitio ligat commissiones prout de iure. 2. 304. in princ.
 Inhibitio quando etiam ignorata reddit iudicium attentatum. 3. 142. num. 1
 Inhibitio non ritè aut rectè facta, id est, sine causæ cognitione, cum nulla declaratur: an nihilominus liget. 1. 121. num. 1
 Inhibitio vigore commissionis præsentata executi habetur pro oppositione & profectione. 2. 470. num. 2

Iniquum est quenquam in propria causa esse iudicem. 1. 88. nu. 9
 Iniuria coram aliquo in dignitate constituto perperata, quando atrox habeatur, & quare. 1. 303. nu. 3
 Iniuria coram iurisdictione habente commissa, quare dicatur atrox. 1. 303. nu. 1. & nu. 5
 Iniuria dicitur atrox, coram persona iurisdictionem habente: secus in persona in dignitate constituta. 1. 303. in princ.
 Iniuria excusatur etiam ex qualibet causa. 3. 52. nu. 2
 Iniuria coram aliquo in dignitate quidem constituto, sed iurisdictionem non habente commissa, atrox non fit respectu ipsius personæ, & quare. 1. 303. nu. 2. & 4.
 Iniustitia & nullitas ex eadem sententia procedunt, sed non causa negotij principalis & appellationis. 3. 344. nu. 3
 Innocentiana an seruet terminos nulliter seruatos, pendente ad comparandum tempore. 1. 69. nu. 1
 Inopia non probatur ex publica voce & fama, ad effectum ut principalis non sit excutiendus in præiudicium tertij. 3. 16. in princ.
 In patrono cessat conspiratio in mortem alterius, cuius est præsentatum beneficium, iuxta cap. ne captandæ. de concess. præb. in 6. & quare. 1. 244. nu. 4. & nu. 6
 In petitorio, in beneficialibus: non denegatur restitutio. 1. 36. num. 6
 Inquinus quando possit ante finitam locationem expelli. 1. 166. nu. 1. & nu. 3
 Inscriptio in executorialibus facta in materia obiectiua, concludenter non probat. 1. 65. nu. 4
 Inscriptio in iudicialibus probat, in extraiudicialibus. 1. 65. nu. 6. & 7
 Inscriptum quamuis non probet, potest iudex ei pro parte non opponente fidem dare. 3. 246. nu. 3
 Insinuatio ex lapsu 30. an. præsumitur. 2. 136. in princ.
 Insinuationis præscriptio non à morte testatoris, sed inchoati iudicij tempore attenditur. 2. 136. nu. 3
 Insinuationis defectus ex statuto, proveniens inducit nullitatem donationis, nec potest iuramento suppleri. 3. 243. num. 1
 In solito negotiari quando habetur ratio interesse lucri cessantis. 1. 237. in princ.
 In spolio absque dolo commissio, an quis possit pro fructibus vsque ad primam sententiam admitti ad beneficium cessionis, ut experiri possit petitorio. 1. 251. nu. 1. 3. & 6
 In surrogationibus quado debeat ordinariè procedi. 1. 302. num. 1
 Instantia non extenditur in fundamento reali. 1. 62. num. 12
 Instantia & lite pereunte perit quoque ius. 2. 426. nu. 1
 Instantia in secunda, quid agatur. 2. 57. nu. 2
 Instantia non datur in executiuis, & tamen lis. 2. 120. num. 1
 Instantia multifariam capitur, remissiuè. lib. 1. decif. 62. num. 100
 Instantia perempta probationes non poterunt remanere. 2. 106. in princ.
 Instantia quando transeat in singularem successorem. 2. 18. in princ.
 Instantia largius ad sententiam, largissime ad executionem extenditur. 1. 62. nu. 11
 Instantis finis finitur & lis. 1. 62. nu. 2
 Institutio debet post præsentationem cum aliquo temporis intervallo celebrari. 1. 189. nu. 4
 Institutio facta sine vocatione, partium legitima non

valet. 2. 484. num. 1
 Institutio cum alteri quam mihi est facienda ex post facto conualescere potest. 1. 316. nu. 3
 Institutus in re certa quando possit possessionem propria auctoritate apprehendere, absque villo vitio. 2. 134. nu. 5 & 7
 ¶ Instrumenta in confinium declaratione variantia an probent possessionem. 2. 236. nu. 1
 Instrumenta antiqua originem a personis suspectis ducentia non probant. 2. 210. nu. 2
 Instrumenta non facientia ad causam possessorij non impediunt manutentionem in possessione & statu antiquo. 2. 501. nu. 1
 Instrumenta producta contra narrationem inuestiturae, an & quo casu probent possessionem praedij rusticici continuatam. 2. 231. nu. 1
 Instrumenta duo, alterum donationis, & alterum retrocessionis, coram iisdem testibus & notario, in eodem loco & tempore facta an sint, simoniaca. 2. 490. nu. 1 & 3
 Instrumenta reperta in archiuo publico fidem non faciunt, si sint priuata, & non publica scriptura. lib. 2. dec. 440. nu. 2. & lib. eod. dec. 445. nu. 1. & eod. lib. dec. 451. nu. 1
 Instrumenta duo antiquissima, facta a tribus vicinis seu parochianis, quando magis collationem seu provisionem de consensu parochianorum factam, quam praesentationem sapiant. 3. 320. nu. 1
 Instrumenta & scripturae in archiuo reperta vt probent, quid sit necessarium. 2. 451. nu. 2
 Instrumenta duo quando non sint in forma probanti. 2. 440. nu. 1
 Instrumenta antiquissima, quae non sunt in forma probanti, sumum producta faciunt. 2. 454. nu. 1
 Instrumenta noua qui procurat super re empti, quando dicatur esse in mala fide. 2. 365. nu. 13
 Instrumenta legitime aut recte non extracta fidem non faciunt. 3. 152. nu. 1
 Instrumenta antiqua possunt errorem narrationis inuestiturae probare. 2. 231. nu. 3
 Instrumenta locationis etiam in antiquis possessionem aut dominium non probant. 2. 454. nu. 2
 Instrumentalis possessio quid sit. 1. 360. nu. 8
 Instrumenti effectus quoad certam summam concessam, & quoad tutelam mulieris, quando per scripturas recenter productas iustificetur. 3. 161. nu. 1
 Instrumenti exemplum originalis, parte non opponente, & iudice non reuocante productum facit fidem. 1. 415. in princ.
 Instrumentis amissis vnde appellatio & nullitatis causam esse commissam constat. 2. 345. nu. 3
 In instrumentis antiquis: an requiratur cognitio. 1. 151. in princ.
 Instrumento concessionis, in quo Pontifex assignat castra illa ad sedem Apostolicam pleno iure spectare, non probetur ipsa esse in Romandiola. 2. 323. nu. 1
 Instrumento in prima instantia producto si pars nihil opponat, iudex ad sententiam procedendo illud recipit, nec potest a parte postea opponi, quod non sit in forma probanti. 2. 119. nu. 1
 Instrumento exemplari in processu creditur. 2. 210. nu. 10
 Instrumento possessionis & arrendamenti trium annorum, an satisfactum sit regulae de publicad. 3. 318. nu. 1
 Instrumentum si sit in forma probanti, & tamen non constat an sit sortitum effectum, non probat pos-

sessionem praesentandi. 3. 136. nu. 3
 Instrumentum substitutionis, interrogatoria, articuli & positiones per substitutum facta, an probent eum habuisse mandatum sufficiens in causa spoliij. 3. 298. nu. 1
 Instrumentum subscriptione & sigillo deficiente, non habetur authenticum. 3. 384. nu. 3
 Instrumentum ex archiuo monasterij extractum, cum sit priuatum, eorumque qui interesse praesidebant, fidem non facit, nisi alia adfuerint testium & notarij adminicula. 3. 186. nu. 1
 Instrumentum sententiae quando manu alterius scriptum esse colligitur, ei non datur fides sine originali. 1. 437. nu. 1
 Instrumentum est diuersum, & iuramentum quod continetur in instrumento. 1. 116. nu. 6
 Instrumentum non signatum a notario, si probetur ab archiuo esse extractum, an per posterius confirmari possit. 3. 135. nu. 1
 Instrumentum qui vult impugnare, quod statuto deroget, ei incumbit onus probandi. 2. 385. nu. 1
 Instrumentum quod habet adiunctam horam, praefertur non habenti adscriptam. 3. 372. nu. 3
 ¶ Interdictum. Vnde vi, a possessione deiecto tantum datur. 1. 14. nu. 4
 Interdictum, Vnde vi, non est in rem scriptum. 2. 176. nu. 8.
 Interdictum, Quorum legatorum, & Quorum bonorum est remedium adipiscendi, quod exceptionem dominij incontinenti probandi admittit. 2. 73. nu. 4
 ¶ Interesse lucri cessantis quando habeatur ratio, in eo, qui solitus est negotiari. 1. 237. nu. 1
 ¶ Interlocutoria illius, super quo fit articulus, casum decidit & determinat. 2. 274. nu. 2
 Interlocutoria etiam parte non citata ad videndum conferri, licet transumptum praesertim fuerit, ferri potest. 2. 359. nu. 2
 Interpellatio statim non constituit moram, sed aliquod temporis interuallum. 1. 266. nu. 7
 ¶ Interpretatio quando debeat contra provisionem fieri. 1. 177. nu. 4
 Interpretatio plena & stricta quando fiat contra Papam. 2. 478. nu. 5
 ¶ Interrogatus de plurimis qualitatibus vnam affirmando, non negando alias, omnes reliquas affirmare videtur, si responsio sit simplex. 2. 312. nu. 2
 ¶ Interruptio facta contra Reum vnum non nocet fidei iuratori, & econtra. & quare. 2. 512. nu. 2. & 6
 Interruptio praescriptionis contrarium prodest contra alium in duobus Rejs: secus in Reo & fidei iuratore. 2. 512. nu. 1
 ¶ Intimatio quomodo annullat actum, postea factum. 1. 174. in princ.
 Intimatio noua executorialium, an requiratur facienda surrogato, qui persecutioni earum successit, vt possit procedi ad declaratoriam. 1. 332. nu. 1. & 4
 Intimatio noua surrogationis non requiritur: aut si procurator fuerit, & intimasse suffecerit. 1. 332. nu. 3
 Intimatio executorialium fieri debet personaliter, nec sufficit, quod domi fiat, cum de censuris agitur. 3. 32. per tot.
 Intimatio legitima ex trina praesentatione, quomodo ad effectum deuoluendi causam non fuit iudicata sufficiens. 3. 402. per tot.
 Intimatione absque personali non potest in causarum incursu procedi. 1. 332. nu. 2. & 5
 ¶ In transactione, in qua dicitur vltra dimidium latus, an ille habeat remedium. l. 2. C. de rescind. vend.

vend. 1. 230. in princ.
 Intrusio praestat legitimum impedimentum, vt quis non incidat in poenam decreti. posit. in duello. 2. 328. in princ.
 Intrusione probata potest cum cautione literas super noua provisione expedire, nisi decretum expresse ad annales soluendas obliget. 3. 328. nu. 2
 Intrusio ne detur regressus auditur contra eum agens, si de bono iure obiciat. 1. 316. nu. 6
 Intrusus quinam habeatur tertius. 3. 62. nu. 1
 ¶ Inuentarij in confectioe sufficit vna citatio contra incertos absque peremptorio. 3. 267. in princ.
 Inuentarij confectio modici est praedij. lib. 3. 267. nu. 7
 Inuentario legitime confecto si proberur haeredem non esse soluendo, vltior non requiritur ab haerede probatio: sed id neganti contrarium incumbit. 3. 264. nu. 3
 Inuentarium cum est conficiendum, citandi sunt tertij per proclamationem creditores, quod cum trium citationum solennitate fieri debet. lib. 3. 267. nu. 2
 Inuentarium, quod careat citationis peremptoriae solennitate, an sit nullum. 3. 267. nu. 1
 ¶ Inuestitura ad 40. & ad centum quoque annos competit. 1. 115. nu. 3
 Inuestitura, si iurisdicatio sit feudalis, obstat agentis petitorio. 2. 284. nu. 1
 Inuestitura suspensa petitorio in iudicio possessorio an ad excludendam precariam iurisdictionem possit pro colore tituli repeti. 2. 284. nu. 4
 Inuestitura an dent directum dominium. 2. decif. 365. nu. 9
 Inuestiturae probatio quomodo aliis innumeris probationibus praeualeat quoad probationem possessionis. 2. 454. nu. 3
 Inuestituram a S. Roman. Imperio esse recognoscens contra eandem recognitionem venire non potest. 2. 225. nu. 3
 Inuestituris in actis productis an censeatur iurisdictionis possessio precaria, sed in haeredem continuatur. 2. 461. nu. 3
 ¶ In vnioue agitur de beneficij substantia, & vnum beneficium separatim fundatum alteri per clericum copulatur. 1. 238. nu. 3
 ¶ Iudex appellatiois potest post directionem sententiam simpliciter confirmare, non autem infirmare. 1. 120. nu. 1
 Iudex quare appellatiois sententiam infirmare non possit. 1. 120. nu. 3
 Iudex potest simul & de negotij principalis tenore, & de nullitatibus processus pronuntiare. 3. 82. nu. 1. & 3
 Iudex primus si victum in expensas condemnare omisit, dum tamen non absoluat, si postea iudex appellatiois confirmando primam sententiam dicat, victum in expensas condemnamus, intelligitur tam in expensis primae quam secundae & tertiae instantiae. 2. 246
 Iudex instrumentum productum si totum recipiat, potest etiam reuocare, & pars ante sententiam dicere, quod non sit in forma probanti. 2. 119. nu. 2
 Iudex potest super fructibus rei immobilis etiam in prima instantia, si legitima subit suspicio, sequestrum ex aequitate opponere. 2. 150. nu. 3
 Iudex laicus an possit cognoscere de petitorio, in quod incidit articulus causae spiritualis. 1. 361. nu. 1. 4. 6. 12. & 14
 Iudex laicus non principaliter, sed accidentaliter de

re spirituali cognoscit. 1. 361. nu. 5. & 7
 Iudex appellatiois non potest de causa a prima non dependente, nec ad illud spectante cognoscere. 2. 184. nu. 4
 Iudex appellatiois primo iudici in iis tantum succedit, quae coram eo sunt deductae & suppleret, addere, & minuere potest ea, quae coram primo sunt tractata, vel quae a priori iudicio dependent. 2. 184. nu. 5
 Iudex appellatiois quomodo pronuntiare possit. 2. 184. in princ.
 Iudex in secunda instantia de primo pronuntiare non potest, sed primam sententiam vel iustam vel iniustam esse proferre debet. 2. 184. nu. 2
 Iudex quando possit sententiam nullam de iure confirmare. 3. 60. nu. 1
 Iudex appellatiois repraesentat in omnibus primae instantiae iudicem: idemque ius seruare dicitur. 3. 166. nu. 2
 Iudex, cui est inhibitorium, stante inhibitione ab officio suo iurisdictionis absteat. 2. 391. nu. 2
 Iudex pronuntiando de iure in iudicium deducto, astringit se ad particulare aliquid. 2. 184. nu. 6
 Iudex qui de vtroque cognouit, de vtroque simul pronuntiat. 1. 82. nu. 2
 Iudex facta probatione, cum termini seruati sunt, potest concludere & pronuntiare. 3. 29. nu. 7
 Iudex transferens in se seu exemplo credat, si iudex processus apposito sigillo suo attestatus fuerit se originales vidisse literas. 3. 246. nu. 5
 Iudex quando possit alteri in actu stipulari, remissive. 1. 12. nu. 10
 Iudex tam potest plenae, quam semiplenae probationi nullam adhibere fidem. 1. 36. nu. 12
 Iudex ad instantiam procuratoris alterius decernendo compulsores, videtur eum venire cuius nomine procurator agit tacite admisisse, nec propterea probationem interesse necessariam esse. 1. 96. nu. 4
 Iudex potest testem etiam post publicationem ex officio examinare: cum ad eum pertineat vndique veritatem indagare. 2. 219. nu. 3
 Iudex auocatus post auocationem causae nihil potest facere, nec iurisdictionem perpetuare, si nihil antea egerit. 3. 340. nu. 2
 Iudex tenetur in electione exprimere causam notorie esse friuolam. 1. 366. nu. 10
 Iudex si ex interuallo & non incontinenti probata exceptione processerit ad vltiora, videtur per talem processum de emergente cognouisse, & exceptioni propositae renunciaisse. 3. 388. nu. 2
 Iudex an possit testificari. 1. 185. nu. 3
 Iudex incidenter potest cognoscere, an quis sit legitimus, si quis sit in possessione legitimitatis. 1. 361. nu. 13
 Iudex laicus quando in possessorio quoad habilitatem personae per probationes summarias, & semiplenas cognoscat. 1. 361. nu. 11
 Iudex recusatus non potest ad vltiora procedere, nisi voluntarie recusans compareat. 1. 380. nu. 5
 Iudicatae rei quomodo praedicitur, etiam a procuratore sit protestatum. 2. 218. nu. 3
 Iudicem nulliter processisse, idque spoliasse & spoliatum restituendum esse si pronuntietur, causa sit appellabilis. 3. 108. per tot.
 Iudici creditur sine processu in modici praedij rebus. 2. 144. nu. 3
 Iudici deponenti an de gestis a se sit credendum. 1. 185. nu. 3
 D. I. Putei. D 3

In principio.
 Iudici quando credatur. 1. 185. nu. 2
 Iudici deponenti in præiudicium partis, quæ hoc negat, non est credendum. 1. 185. nu. 1
 Iudicibus pluribus eadem potest causa committi, coram quocunque, nisi excipiatur, expediti. 2. 240. nu. 8
 Iudicis iussus aut decreti vim habet diffinitivæ. 2. 123. num. 1
 Iudicis absentia impeditur coram viris probis appellare tenetur. 2. 130. num. 2
 Iudices laici an ex possessione immemorabili, & fama privilegij possint cognoscere de possessorio, in quod inciderebat spiritualis articulus. 1. 365. num. 1. & 4
 Iudices in compulsoribus dati, non debent in dignitate Ecclesiastica esse constituti. 2. 192. nu. 1
 Iudicia duo pro seipso & pro altero, an possint cumlativè intentari. 2. 200. in princ.
 Iudicia, quæ non sunt contraria, tempore concurrere possunt. 2. 200. num. 2
 Iudicio ordinario quando sit agendum cum duo interrogati de possessione contendunt. 2. 135. nu. 1
 Iudicio in summano probanda est personæ habitas. 1. 361. num. 9
 Iudicio in possessorio quomodo possit absque probatione, cum non constat de contrario procedi. 2. 245. num. 4
 Iudiciis cumulatis si pars non opponat, præiudicat sibi. 2. 227. nu. 3
 Iudicium prius cum est variatum prima sententia non potest aliquam boni iuris facere præsumptionem. 1. 133. num. 2
 Iura ex processu transcripta fidem non faciunt, cum sint exemplum exempli. 3. 152. num. 3
 Iura cum apud cedentem remaneant inefficacia, nomine illius iudicari non potest. 2. 59. nu. 4. & 6
 Iuramento alicuius non statuitur, cum contra eum iuris est præsumptio. 2. 65. num. 4
 Iuramento non statuitur puellæ existentis in duodecimo anno. 2. 65. in princ.
 Iuramento de iudice suspecto quodcumque potest in iudicio præstari. 1. 279. num. 2
 Iuramenta imuberum quando fidem faciunt. 2. 65. num. 2
 Iuramenta puberum firmant contractum, quamvis venditio ex solennitatum defectu annulletur, & emptores possent, si venditio aliàs teneret, ad solvendum realiter compelli. 3. 194. num. 1. & 203. per totum.
 Iuramentum etsi super pluribus rebus & capitulis interponitur, est tamen unicum. 3. 310. nu. 3
 Iuramentum minoris in bonorum alienatione ex falsa causa interpositum contractum venditionis confirmat, si de falsitate nihil constiterit: secus si causæ falsitatem non ignoraverit minor. 3. 245. nu. 5
 Iuramentum minorum si reperitur invalidum, & pro parte tantum obligatorium an in aliis instrumentis contentis quoque præiudicet. 3. 310. num. 1. & 5
 Iuramentum ratione statuti pro parte præsumptivè invalidum, non reddit cætera invalida. 3. 310. nu. 2
 Iuramentum habet vim lris contestationis, & profert actionem usque ad 40. annos. 1. 116. nu. 3
 Iuramentum perhorrescentiæ potest semper ad iudicij robur, non autem ad annulationem eius præstari. 3. 34. num. 1
 Iuramentum non firmat donationem statuto prohibitam. 1. 377. num. 1

Iuramentum calumniæ est ex dispositione iuris divini, non autem civilis aut Canonici: de quo ob quacunque facultates iudici ordinario datas remitti aut omitti expressè non potest. 2. 398. nu. 3
 Iuramentum non infirmat actum, qui in favorem alicuius personæ annullatur. 1. 377. nu. 2
 Iuramentum supplet defectum insinuationis. 1. 377. num. 3
 Iuramentum puberis aut pubertati proximi ex falsa causa interpositum, an vitiet contractum venditionis, si de falsitate constet. 3. 205. nu. 1. & 3
 Iuramentum, adducta generali renuntiationis regula, validam non efficit beneficii miserationis causa introducti renuntiationem. 2. 465. nu. 3
 Iuramentum potest quidem solennitatis, sed non causæ & consensus defectum supplere. 3. 205. num. 4
 Iuramentum calumniæ petitum non potest omitti, etiam si id remiserit iudex meri imperij. 2. 398. in princ. & nu. 2
 Iuramentum veritatis requiritur in proprii facti articulis. 2. 275. num. 2
 Iuramentum præstandum ab initio: si tamen præstetur ante sententiam, an irritet sententiam. lib. 1. 279. num. 1
 Iuramentum cum in parte verè est nullum propter vnitatem, totum instrumentum annullat: secus si præsumptivè sit nullum. 3. 310. num. 4
 Iuratoria cautio, etsi sit idonea, quando non sufficit. 1. 117. num. 1
 Iura omnia debitoris in creditorem hypothecarium transeunt. 1. 198. num. 2
 Iuris ad rem mentio fieri debet. 2. 97. num. 3
 Iuri suo nemo censetur in dubio renunciare. 1. 413. num. 8
 Iuris quod est de toto quoad totum, idem iuris est de parte quoad partem. 1. 246. nu. 11
 Iurisdicchio prelatorum regularium monachos suos privativa est ad Episcopum. 3. 239. num. 2
 Iurisdicchio cumulativè data censetur, si de ea danda tractetur, non autem si de conservanda prælati in monachos suos. 3. 239. num. 3
 Iurisdicchio cum in favorem ordinarij per indultum conservatur, late est contra concedentem interpretandum, secus est cum iurisdicchio ipsius derogatur. 2. 162. num. 6
 Iurisdicchio Ecclesiæ solum de iure communi spectat ad Episcopum. 3. 92. num. 1
 Iurisdicchio quando etiam in appellatione friuola ab interlocutoria, deolvatur tota ad superiorem. 3. 103. num. 3
 Iurisdicchio data per convalescentiam talis Cardinalis non expirat eius obitu. lib. 2. decisio. 3. in princ.
 Iurisdicchio non censetur data Episcopo Augustano cumulativè cum prælato inferiori, lib. 3. decisio. 239. in princ.
 Iurisdicchio si sit data sub conditione, ea non adimpleta interim acta ut attentata non reuocantur. 2. 268. num. 2
 Iurisdicchio si alio modo quàm de iure competat, requiritur quoque alia literarum, quàm de iure necessaria est, expeditio. 3. 387. nu. 2
 Iurisdicchio mixtam habens proprietatis causam non nisi ex Principis concessione habetur, estque precaria. 2. 284. num. 2
 Iurisdicchio castri an concessio castro continetur in possessorem eiusdem. 2. 300. num. 1
 Iurisdicchio temporalis facit delegatum, perpetua si ordinarij iudicem conferatur non habenti iurisdicchio

rurisdictionem ordinariam. 2. 223. num. 1
 Iurisdictionis possessio in dubio, vbi non docetur de titulo, præsumitur precaria, nisi confessio præsumptionem tollat. 2. 465. nu. 2
 Iurisdictionis iudicis certum esse, est contra rationem legis, si res sit grauis & magnum præiudicium, requiriturque 40. annorum præscriptio. 3. 241. num. 3
 Iurisdictionis possessio quando præsumatur precaria. 2. 296. num. 1
 Iurisdictionem non videtur à primo iudice auocare Papa in dubio, si causa coram aliquo iudice pro parte vtraque sit introducta, aut à primo auocetur. 2. 240. num. 4
 Iurisdictionem qui habet in absoluendo, habet & iurisdictionem in infirmando, maximè cum non opponit pars de re iudicata. 1. 120. num. 2
 Iurisdictionem duobus habentibus ordinariam, cum officium publicum committitur, insolidum deman datur. 1. 6. nu. 4
 Ius accrescendi vnitum cum pupillari substitutione excludit matrem. 1. 329. in princ.
 Ius commune ut Canonici alterius diocesanos resistit ne decimas percipiant, sic & clericis curam Ecclesiæ non habentibus. 1. 371. nu. 5
 Ius considerabile quo casu ex oppositione quæsitum. 3. 233. in princ.
 Ius defuncti ex sola supplicatione iustificatur. 1. 347. in princ.
 Ius familiaritatis quando excuset vitiosam possessionem. 2. 73. num. 2
 Ius in re ante factum non quæritur. 2. 90. num. 4
 Ius ita in parte temporis notabilis tollitur, sicut & in totum. 3. 289. num. 5
 Ius in beneficiis quod non solum ratione commissi sionis, sed & post eam competere poterat, deductum ab vnoquoque existimatur. 1. 83. num. 3
 Ius in re non acquiritur oppositione, nisi quando in constitutione dicitur. 3. 253. num. 3
 Ius in commissione impetratum Reo comparenti est iudicandum, saltem per procuratorem. 2. 110. num. 3.
 Iuripatronatus sine patroni consensu non derogatur: sed si ius patronatus non consentiente patrono alteri conferatur, sub conditione factum esse censetur. 1. 412. num. 4
 Iuripatronatus merè laico semper pro medietate derogat Papa: in mixto verò non admittit, nec pro parte clerici derogatio est necessaria. 3. 157. num. 4.
 Iuripatronatus ex privilegio, non est in gratia Apostolica faciendæ mentio. 3. 308. num. 3
 Iuripatronatus ut in provisione debet fieri mentio, sic & de quali possessione præstandi. 2. 404. per tot.
 Iuripatronatus beneficium nõ cadit sub regula referuatoria limitata, ergò nec referuatum censetur. 1. 319. nu. 5
 Iuripatronatus in potente an ex usurpatione præsumatur. 1. 59. num. 1
 Iuripatronatus narratiua, si sit pars gratiæ, ab impetrante verificari debet. 2. 120. nu. 1.
 Iuripatronatus Parochianorum præsumitur in dubio, ex usurpatione acquisitum. 1. 57. num. 1
 Iuripatronatus an probetur ex actis non obstantè productione literarum, perinde valere. 3. 136. num. 1
 Iuripatronatus non comprehenditur sub donatione particulari. 2. 351. nu. 2
 Iuripatronatus an veniat sub donatione omnium bonorum. 2. 351. num. 1
 Iuripatronatus in Ecclesia conuentuali habere non est

licitum, nisi ex privilegio Papæ. 2. 306. nu. 6
 Iuripatronatus laici simplex confessio omnem comprehendit patronatum. 3. 36. num. 6
 Iuripatronatus clerico competens ex fundatione & dotatione, an sit laicale vel Ecclesiasticum. 2. 228.
 Iuripatronatus mixtum an comprehendi possit sub reservatione. 3. 157. per tot.
 Iuripatronatus mixtum si iudicetur laicale requirit derogationem, ut veniat sub regula referuatoria. dec. ead. num. 5
 Iuripatronatus est Ecclesiasticum, si constiterit clericum ex bonis post clericatum quæsitum aliquid fundasse, crexisse, aut donasse. 2. 228. num. 3
 Iuripatronatus à clerico fundatum, an sit Ecclesiasticum vel laicale in dubio. 3. 90. in princ.
 Iuripatronatus & beneficium vtrum per 10. annor. publicam vocem & famam instar seruitutis præscribatur. 1. 59. nu. 3. & 4
 Iuripatronatus in privatis in statu seruitutis, hoc est, ex fundatione præsumitur. 1. 59. num. 5
 Iuripatronatus laicorum ex fundatione & dotatione, non comprehendit dispositio generalis: secus cum iuripatronatus ex privilegio speciali competat. 3. 308. num. 2
 Iuripatronatus non alteratur ex hoc, quòd quis cum consilio alterius præsentare teneatur. 2. 506. in princ. & num. 1.
 Iuripatronatus in antiquis, quando probetur per publicam vocem & famam. 1. 140. in princ.
 Iuripatronatus verum, & provisionem præstandi competere, an copulativè probari debeat. 1. 193. num. 1.
 Iuripatronatus Parochianorum, an præsumatur ex usurpatione. 1. 205. in princ.
 Ius peremptum nec per actionis, nec per exceptionis viam, exemplo appellationis potest reduci in iudicium. 2. 417. nu. 3
 Ius præambulum nisi conueniat cum sequenti, num habeat effectum. 1. 248. num. 5
 Ius planè probare debet obiciens. 1. 366. num. 4
 Ius omne, quod quis habere potest, in iudicio usque ad sententiæ prolationem delatum censetur: qua pronuntiata ad singulare aliquid se iudex astringit. 2. 184. num. 6
 Ius regressus quando ipso iure abdicetur, & quando non. 2. 81. num. 2
 Ius suum cessum quando quis non teneatur iustificare. 1. 197. num. 4. & 17.
 Ius superveniens post commissionem causæ, quomodo canonizetur. 1. 83. num. 1
 Ius semel in absentia Pontificis ex gratia quæsitum, per aduentum eius non tollitur. 1. 81. num. 4
 Ius tertij qui docet, venire videtur per modum obiectus. 1. 366. nu. 3
 Ius tertij probaturus, clarum & liquidum id dare debet. 1. 366. num. 2. & 8.
 Ius tertij an excludat generalem agentem. 1. 366. nu. 1
 Ius quæsitum vassallis, ipsis inuitis, de iure non potest alienari. 1. 31. num. 3
 Ius qui habet ex dispositione pura, imputer sibi, quòd possessionem non apprehendat. 1. decisio. 22. num. 6.
 Ius, quod quis ignorat, non videtur remittere. 3. 73. in princ.
 Ius, quod defert causam, dilationem efficit notabilem & maximè temporis. 3. 289. num. 4
 Ius quæsitum nisi sit radicum, quando fiat reuocabile. 2. 265. num. 5

L Audi iniquitatem obiciens, de latione docere debet. 3. 113. nu. 1
 Laudum si non ex probationis factis in Curia vel extra eam per remissoriam iustificetur, poterit ex aliis probationibus inscripta non redactis iustificari. 3. 113. nu. 2
 ¶ Lectio citationis & originalis affixio, quæ arbitrio iudicis subiacet in citationis executione requiritur. 2. 25. nu. 2
 ¶ Ladi in beneficialibus, quare nemo dicatur. 1. 63. num. 8.
 ¶ Læso enormis aut falsitas causæ venditionis decreto iudicis factæ non doceatur, etiam si probetur alia fuisse bona, nisi sufficienter deponant alia minus fuisse damnoſa, si iuramentum minorum contractui interuenerit. 3. 292. nu. 1
 Læso enormissima quando non potest in beneficialibus & præcipue parochialibus considerari. 2. 380. nu. 3. & 5.
 Læso enormissima dat remedium l. 2. in dubia litis estimatione, non enormissima in litis estimatione. 1. 239. num. 6
 Læso ultra dimidium iusti pretij, an in transactione quoque refarciatur. l. 2. C. de rescind. vend. 1. 230. nu. 1. 3. & 4.
 Læsus quadriennium negligenter transire permittens restituendi beneficio & iuri competenti renuntiare censetur. 2. 446. nu. 2
 ¶ Legatarij à legato suo cadentis portio an collegatario, an verò heredi accrescat. 3. 424. nu. 1
 Legatarij præcedentes appellatione vineæ venire alia quæ in legato non veniunt, si probabiliter dubitauerint, non priuantur legato ex testamento iis competente. 3. 249. nu. 1
 Legatario tradenda sunt legatorum instrumenta, & quare. 2. 447. in fin.
 Legatarium an excuset causa probabilis veniendi contra testamentum, ne legatum amittatur. 3. 401. nu. 1
 Legatarius si cognito legato ab illo rursus cadat, an sit iuri accrescendi in collegatarij locus. 3. 397. nu. 1
 Legatarius non nisi ex heredis manu legatum capit. 2. 399. nu. 4
 Legatarius in rem certam, apprehendit propria auctoritate possessionem. 2. 73. nu. 9
 Legatarius quando vitiose possidere dicatur, & quando non. 2. 73. nu. 3
 Legatarius quando censeatur contravenisse defuncti voluntati, sic ut à legato cadat. 3. 406. nu. 3
 Legatarius ex titulo legati possidere præsumitur si alius validus non appareat titulus. 3. 406. nu. 3
 ¶ Legati portio amissa an accrescat collegatario an heredi, mens testatoris est consideranda. 3. 407. nu. 1
 Legati expressè in publico consistorio Papæ reuocati gesta quando valeant. 2. 370. nu. 1
 Legati onus, quando in dando consistit, per alium impleri potest, sic quæ ei adimplenti accrescere alterius portio. 3. 414. nu. 2
 Legator ex vnico potest ad omnes annos agi. 1. 259. nu. 4.
 Legatis in annuis potest dari condemnatio, ut in futurum præstentur. 1. 259. nu. 5
 Legatis dulcibus veniunt potabilia & comestibilia & 3. 226. nu. 4
 Legata vini amphora & omnibus dulcibus relatione ad vinum facta veniunt tantum potabilia. decif.

ead. nu. 4
 Legatum quinque an pro ceterario sit vsura. 1. 70. nu. 1
 Legatum eorum, quæ in domo sunt, an comprehendat quoque nomina debitorum, si legata sit omnis supellex & c. 3. 20. nu. 1
 Legatum continet quoque debitoris nomina si id de mente testatoris expressè constitit. lib. 3. 20. nu. 2
 Legatum omnium eorum, quæ in domo sunt, coniunctæ personæ factum comprehendit, & iam res venales, secus si extraneæ fiat. 3. 20. nu. 5
 Legatum agnitum an probetur ex possessione legatarij ante & post publicationem testamenti. lib. 3. 406. nu. 1
 Legatus à latere num possit derogare regulæ de vigin ti. 2. 148. in princ.
 Legati à Latere potestas vltra specialiter cõcessa non extenditur. 2. 148. nu. 1
 Legatus à Latere concurrat cum Papa legationis iure. 2. 266. nu. 2
 Legatus à Latere potest conferre beneficia quæ sunt iurij patronatus, sed non quæ sunt mixta. 3. 157. nu. 2
 Legatus à Latere potest conferre beneficia ad Papam deuoluta, etiam ex propria negligentia. 2. 266. in princip. & nu. 1. & 2.
 Legatus Apostolicus existens in Germania, an possit conferre in mensibus Papæ reseruat, itante concordia. 2. 343. in princ.
 Legati certa prouisio præualeat incertæ ordinarij, secus si æquè sit incerta. 2. 324. nu. 1. & 2.
 Legatus à Latere sic potest conferre in sua prouincia, atque generalis ordinarius. 2. 345. nu. 2
 ¶ Legi permittere qui quid facit, puniri non debet. 1. 56. nu. 5
 Legi generali in conditione contraria, priuilegio reuocari censetur. 1. 266. nu. 8
 Legis ratio vbi non militat, ibi nec ipsius dispositio. 2. 52. nu. 4
 ¶ Legitima debetur ex bonis paternis, non tamen pro eius solutione, sunt bona hypothecata. 2. 37. nu. 2
 Legitima detrahenda est ex vna vel pluribus partibus pro boni viri arbitrio. 1. 420. in princ.
 Legitima si à patre non relinquatur, à lege relicta censetur. 2. 14. nu. 6
 Legitima habet vim dispensationis. 2. 111. nu. 1
 Legitima an competat filio ex conditione, ex lege, quæ est personalis in rem scripta. 37. nu. 11
 Legitima integra relicta censetur esse, quæ quasi inof ficiosa erat, si cum prouisione testatoris legis etiam concurrat prouisio. 2. 14. nu. 9
 Legitimæ imputatur quicquid à patre quouis titulo consequitur filius. 3. 212. nu. 1
 Legitimæ supplementum petendi ius 30. annis præ scribi potest. 2. 127. in princ. nu. 1
 Legitimæ supplementum non petitur actione ex testamento, sed conditione ex lege. 2. 137. nu. 3
 Legitimæ supplementum petitur quoque contra voluntatem testatoris. ibid. nu. 4
 Legitimæ supplementum iudicio testatoris capi dicitur, quamuis etiam conditione ex lege petatur. 2. 14. nu. 15
 Legitimam quousque habeat nouerca aut viticus. 2. 14. nu. 13
 Legitimitas impetrata à filio, cui oberat impedimentum Canonicum, post mortem parentum est valida. 2. 483. in princ.
 Legitimitas quando possit fieri in præiudicium venientium ab intestato. 2. 483. nu. 3
 Legiti

Legitimitas seu dispensatio filij facta extra territorium legitimantis patre ratificante est valida. 2. dec. 222.
 Legitimitas filij facta instante patre facta mentione filiorum, licet non sint citati, est valida. 2. 89. in princ.
 Legitimitas in qua vulneratur ius priuatum patris & filiorum, requirit necessitatem & utilitatem priuatum. 2. 111. nu. 3
 Legitimitas tenet etiam si non probetur certa mater legitima. 1. 435. in princ.
 Legitimitas facta in terris Ecclesiæ à Cesare aut eius Palatino, est nulla. 1. 91. nu. 2
 Legitimitas ius agnationis acquiritur. 2. 111. nu. 5
 Legitimitas vnà cum filia, ab intestato non succedit. 3. 303. nu. 3
 Legitimitas quando non excludat feminam. 3. 303. nu. 2
 Legitimus quis dicatur de iure ciuili quodad effectum succedendi. 3. 8. in princ.
 ¶ Lex superueniens de futuris & non præteritis est intelligenda, nisi talia ad sint verba, quæ quoque ad præterita extendi possunt. 2. 382. nu. 2
 Lex si de aliqua loquatur qualitate, de illa constare necesse est. 3. 22. nu. 4
 Lex puniens actum non dicitur punire actum nullum. 3. 4. nu. 2
 Lex etiam futura respicit, ex sua natura. 1. 407. nu. 2
 Lex generaliter sonans, non comprehendit causam priuilegiatam & specialem. 1. 195. nu. 2
 Lex generaliter loquens generaliter est intelligenda. 1. 240. nu. 2
 L. hac edictali. D. de secund. nupt. quomodo intellecta. 2. 1. in princ.
 L. si quis maior. C. de transact. an tantum habeat locum in maiore & non minore iurante. 3. 123. nu. 1
 L. quod dicimus. de auth. tut. quomodo sit intelligenda. 3. 31. nu. 5
 L. is à quo. ff. de rei vendic. non procedit, quado duo competitores inuicem agunt de executione sententia. 2. 513. nu. 1
 L. is à quo. de rei vend. in duobus competitoribus locum fortitur, si alter instructam & alter non instructam habens causam petatur sententia ferri pro alterutro. 2. 513. nu. 2
 L. in testamento. ff. de reg. iuris locum non habet in legatis. 3. 226. nu. 6
 L. testium. C. de testib. quomodo sit intelligenda. 2. 431. in princ.
 L. si eo tempore. C. de distract. pign. an trinam requirat citationem, & quomodo. 3. 267. nu. 5
 L. femina. §. illud. C. de secund. nupt. quomodo intelligi debeat. 3. 4. in princ. & nu. 3
 L. per diuersas. C. mandat. quis sit verus intellectus. 3. 22. nu. 5
 L. non eo minus. C. de procura. quod sententia lata in fauorem minorum tenet, procedit, etiam si non interuenerit minoris consensus. 2. 157. in princ.
 L. is à quo. ff. de rei vendic. quo casu locum non habuit. 2. 269. in princ.
 L. hac edictali. C. de secund. nupt. quod nouerca concurrat cum filiis vsque ad supplementum legitimæ procedit, etiam si filius supplementum non petat. 2. 14. in princ.
 L. hac edictali. C. de secundis nupt. datur tantum, cum plus sit coniugi secundi matrimonij relictum, quam filio, cui minor est relicta portio: non autem ad supplementum legitimæ, cum coniugi infra legitimam fuerit relicta. 2. 14. nu. 11

L. si constante. ff. solut. matr. quomodo intelligitur. 3. 359. nu. 1
 L. si infanti. C. de iure deliberan. an per authen. corrigatur adiunctam. 3. 378.
 L. Lucius. ff. de euiction. quo casu locum habeat. 3. 351. nu. 1
 L. diffamari. C. de ing. & manum. intentare non potest qui non potest agere. 1. 423. nu. 4
 L. non est ferendus. ff. de transact. quomodo intelligatur. 3. 405. nu. 4
 L. si. C. de iur. delib. quomodo procedat, & quo casu non. 3. 404. nu. 4
 L. 2. C. de Carb. edict. quando procedat. 1. 361. nu. 10
 L. fin. C. de ord. iud. quomodo intelligatur. 1. 98. nu. 8
 ¶ Libellans potest libellum suum interpretari. 1. 96. nu. 2
 Libellus generalis & incertus, quo casu admittatur. 1. 21. nu. 7. 8. 9.
 Liberatur actionem cedendo quoties quis eò, quod habet actionem obligatur. 1. 11. nu. 13
 ¶ Liberatorum defectus quare in vulgari substitutione, quæ habet claus. sine liberis, non sit expectandus. 3. 352.
 ¶ Licentiatum an debeat præcedere Doctorem alibi promotum. 2. 350. nu. 1
 ¶ Licitum in dubio fecisse præsumitur, qui id quod licitum & illicitum potest esse, fecit. 1. 223. nu. 2. & 4
 ¶ Liquidatio fructuum quando debeat præcedere executionem sententiæ. 2. 471. nu. 3
 ¶ Lis an sit finita per sententiam, quæ transiit in rem iudicatam, ita ut pendente executione super possessione actor possit beneficium in manibus ordinarij resignare. 2. 311. in princ.
 Lis an finiatur per sententiam quæ transiit in rem iudicatam. 2. 311. nu. 1. 6. & 7
 Lis à patrono vsufructuarij in Rota translata si fuerit, præsumitur vsufructuarius eius habuisse notitiam. 3. 349. nu. 3
 Lis an inducatur sine expeditione literarum, ad effectum, ut committens non diceretur gaudere regula de triennali. 2. 481. per tot.
 Lis cessione non extinguitur. 3. 80. nu. 2
 Lis ex consuetudine contra bonos mores mota, non valet. 1. 113. nu. 1
 Lis ex quibus non fuerit iudicata inducta. 3. 329. in princ.
 Lis pro calumnia habetur, cum quis de iure suo diffidens liti superfedet. 2. 245. nu. 3. & 5
 Lis pendens inter duos, tertium non afficit. 2. 74. nu. 2
 Lis per citationem non inducitur, cum rescriptum est conditionale. 1. 429. in princ.
 Lis quo casu habeatur pro extincta & calumnia. 2. 245.
 Lis quodad committentem quo casu non fuerit per citationis decretum inducta. 2. 340. per tot.
 Lis quamuis per cõmissionem & citationis decretum pendere dicatur, non tamen ante citationem prouoluta habeatur. 2. 240. nu. 3
 Lis quando inducitur extincta per cessationem litis & causæ. 2. 493. in princ.
 Lis quando in committentis præiudicium pendeat, ut quicquid faciat, attentatum dicatur. 2. 240. nu. 7
 Lis quanto tempore habita pro extincta, etiam quodad partem vide commentatorem regularum cancellariæ super regu. 23. pag. 5. in princip. 3. 236. in princip.
 Lis quanto tempore sit iudicanda pro derelicta. 2. 528. per tot.
 Lis

Lis super fructibus expensis que beneficij p̄dens non facit beneficium litigiosum. 2. 327. num. 2
 Lis super priuatione beneficij licet non faciat beneficium litigiosum, facit tamen illud sententia. 2. 496. in princ. & nu. 2
 Lis tantum per committem introducitur, an per cessionem beneficij sit extincta, non facta litem mentionem à resignante. 3. 354. in princ.
 Lis ubi est quoad actorem tantum, & cedit beneficium in alium, non facta mentione debiti, cessio est nulla. 3. 362. in princ.
 ¶ Litera arreptata non nisi data cautione, etiam si quoque mandatum sit, relaxantur. 2. 393. per tot.
 Litera attestantes aliquid cū alterius consensu factum esse probant mandatum & licentiam. 1. 359. num. 1.
 Litera cambij quando inducant delegationem & liberationem. 3. 124. nu. 1
 Litera decimarum quomodo non probentur ante certum tempus esse concessa. 3. 350. num. 1
 Litera isto casu quoad valorem & possessionem, non sunt verificanda. 3. 247. in princ.
 Litera ordinarij in forma communi expedita, coloratum titulum praestant. 1. 153. num. 1
 Litera Papae erit quid afferentes quoad solutionem decimarum sufficiunt ad victoriam, cum sint antiqua. 3. 306. num. 1
 Litera penitentiaria, quando fiant subreptitia. 1. 285. num. 1
 Litera posteriores superiorum non facientes in decimarum impetratione mentionem, an censeantur subreptitia. 2. 334. num. 1
 Litera relatiua an sufficiant, non constito de relatiuarum tenore, ad probandum duarum tertiarum decimas. 3. 307. num. 1
 Literarum expeditio quoad secundam concessionem an sit necessaria. 3. 387. num. 3
 Literarum expeditio ad possessionem supplicatorem non requiritur. 2. 229. num. 2
 Litem stantibus in forma breuis, an possit coram iudicibus de partibus valide procedi. 3. 57. num. 1
 ¶ Lite pendente an super haeresi, quae est criminalis, possit agi actio civilis. 1. 98. nu. 1. & 7
 Lite pendente super validitate testamenti, potest contra tutorem agi, siue in testamento siue à iudice datum. 2. 427. num. 2
 Lite pendente, non est quis possessione priuandus. 1. 219. num. 2
 Lite super subreptione literarum p̄dente, an eas impugnans sit in possessione manutenendas. 2. 497. num. 1
 Lite super requisita à bulla Sixtina durante, non currit tempus anni ad depositum faciendum. 2. 199. in princ.
 Lite super beneficio pendente fructus alienari non possunt. 2. 226. num. 6
 Lite super subreptione pendente, an sit quis in quasi possessione manutenendus. 2. 183. nu. 1. & 3
 Litem facit iuris praesentio. 3. 182. num. 3
 Liti tacite renunciatum censetur, si etiam executi citatione ad 25. annos committens taceat. 2. 245. num. 1. & 7
 Litis renunciatio expressa vt extinguit litem, sic & tacita. 2. 245. num. 2
 Litis appellatione venit quoque instantia. 2. 417. num. 2
 Litis pendencia propter superueniens decretum cessare non incipit. 2. 183. nu. 5

Litis contestatio quando incipiat. 2. 307. num. 3
 Litis contestatio an ex protestatione interessarij, & iurium sui interesse productione oriatur. 2. 242. num. 1
 Litis initium quando non respiciatur in antiquis. 2. 358. nu. 1. & lib. 2. dec. 359. nu. 7
 Litis initium non attenditur cum tantum de instrumenti recognitione agitur, secus si de eius solennitate & substantia. 2. 356. nu. 7 & lib. 2. 358. num. 1
 Litis tacita contestatio exonerat à mora depositi non facti pro redemptione alterius partis, quae quis vigore contractus habere contendit. 2. 199. num. 1
 Litis scientia etiā ex coniecturis probatur. 3. 349. nu. 2
 Litigandi qui iustam non habet causam, litigando in dolo est. 1. 56. nu. 2
 ¶ Locatio & stipulatio, vt finitima locatione rem locatam conductor locanti restituat, non probant rei proprietatem, si ex certis actis contrarium constet. 3. 30. nu. 2
 Locatio an probet dominium totius rei. 2. 352. nu. 3
 Locatio quamuis in euidenter Ecclesiae utilitatem fiat, necessarius tamen est rectoris, aut ius habentis consensus. 1. 421. nu. 6
 Locatio aut pactio obscura vel ambigua contra stipulatorem, locatorem, aut intentionem suam in eam fundantem interpretatur. 1. 166. num. 10
 Locatio per Ecclesiae Praelatum simpliciter facta, ad tertiam quoque generationem, si ita ferat consuetudo, extenditur, comprehenso etiam sexu foemineo. 1. 180. nu. 4. & 9
 Locatio duorum praediorum rusticorum & separatorem coniunctim facta, an probet praedia esse unita. 3. 341. nu. 2
 Locatione propriae habitationis admissa, vltimus locatarius prohibetur. 1. 2. nu. 2
 Locationi, quae pro successoribus est confirmata, quilibet successor, etiam ex regressu veniens, stare tenetur. 1. 421. nu. 4. & 9
 Locationi ad longum tempus factae per praedecefforem, an successor eius stare cogatur. 1. 421. nu. 1. & 4.
 Locator & dominus prior per conductorem possessionem retinet, si fraudulenter & dolose conductor conducatur ab alio. 2. 131. nu. 4
 Locator quando interuertat possessionem. 1. 170. nu. 4
 Locator etiam ignorans, sua possessione priuari potest. 1. 170. nu. 10
 Locatore post literas exequutoriales à sententia in fauorem ipsius lata obtentas moriente, an possit conductor ea, quae restant, prosecui. 1. 12. nu. 1. 7. 17. 24. & 25.
 Locatores cambij quando non possint durante cambio contra conductores agere. 3. 121. nu. 2
 Locatori succedens, si pensionem recipiat debitam, an censeatur relocasse. 1. 180. nu. 1. & 2
 ¶ Locum tenens alium locum tenentem deputare non potest, si in totum à se iurisdictionem abdicare, & illum ordinarium facere velit. 2. 224. nu. 3. & 8
 Locus loci instrumentum est subiungendus, nisi consuetudo sit in contrarium. 1. 336. nu. 3
 Locus rerum acquirendarum quando attendi oporteat in statuto. 2. 29. nu. 4. 6. & 13
 Locus in testamento omisus, an vitiet illud. 1. 336. num. 1
 Locus testamenti scripti non est de substantia, sed de solennitate. 1. 336. nu. 2
 ¶ Lucrum cessans ex mercatorum stilo in actionibus stricti iuris, non autem bonae fidei, debetur. 1. 237. nu. 2
 Maior

M
 Maior 14. annor. an possit sine curatore beneficium resignare, & ad resignandum procuratorem constituere. 2. 161. in princ.
 Maior 14. annor. an possit constituere procuratorem ad resignandum beneficium, quod ex permutatione sine curatoris consensu obtinere potest. 2. 161. nu. 1. & 5.
 Maior 14. annor. potest beneficium sine curatoris consensu in manibus superioris resignare. 2. 161. nu. 2
 Maior pars capituli quod facit, ab vniuersitate, factum esse censetur. 2. 477. nu. 2
 Maius dignum trahit ad se minus dignum, cum ad fauorem ipsius magis digni spectat minus dignum ad se trahere. 3. 157. nu. 3
 Maius & minus non faciunt in specie differentiam. 1. 240. nu. 4
 ¶ Mala fides quando purgetur, & praesumatur bona. 1. 192. nu. 4
 Mala fides in quibus praescriptionibus non consideretur. 2. 128. per tot.
 ¶ Mandata extenduntur quoque ad personas surrogatas, etiam si sint stricti iuris. 3. 21. nu. 1
 Mandata extenduntur ad annexa, de p̄dencia & quasi vicina ipsi mandato, & iuxta verisimilem mandantis mentem intelligenda sunt. 3. 21. nu. 2
 Mandata post data super vacaturis, si sequatur impetratio, ea non valet, nisi praecedentis mandatis fiat mentio. 1. 236. nu. 6. & 7
 Mandata plura eadem die, & coram eodem notario facta quo casu sint simoniaca. 2. 525. in princ.
 Mandatarij tres cui dati sunt, is ad alterutrum praescriptum faciens excusatur. 1. 19. nu. 1
 Mandatarius plenè credens debitoribus, liberantur debitoribus à mandantibus seu delegantibus, & efficiuntur ipsius mandatarij debitoribus. 3. 126. nu. 5
 Mandati probatio an ex propria exequentis depositione audiatur. 1. 289. in princ.
 Mandati praesumptio quomodo colligatur. 1. 277. in princ.
 Mandato generali ad omnes causas praesentes, & futuras, motas & mouendas actiue & passiue non censetur ratificari id, quod ignoratur. 3. 373. nu. 1
 Mandato duplici sufficienti scilicet & insufficienti vtens distinctè, si ad nullum se restringat, melius elegisse videtur. 2. 383. nu. 7
 Mandatum procuratoris morte principalis re integra extinguitur, etiam si quoque principalis aliquid egerit. secus si procurator. 2. 195. nu. 1
 Mandatum ad consentiendum in infirmitate datum, quatenus valeat. 3. 360. nu. 7. & 10
 Mandatum ad gratiam consequendam habet locum in dioecesi immutata. 3. 21. in princ.
 Mandatum ad consentiendum reservationi pensionis quomodo intelligendum. 2. 524. in princ.
 Mandatum speciale requirentia non veniunt sub generalitate, si in iis quid sit insolitum aut arduum. 2. 524. num. 2
 Mandatum executiuum potest decerni etiam pendente termino ad dicendum, si nihil à parte opponatur & non requiratur causa cognitio. 2. 486. nu. 1
 Mandatum generale ad omnes & singulas causas, non intelligitur solum de praesentibus, sed etiam de futuris. 3. 37. per tot.
 Mandatum de manutenendo quo casu ambobus litigantibus denegetur. 2. 372.

Mandatum habens in causa, an habeat ad illius executionem. 1. 376. in princ.
 Mandatum generale ad specialia non est sufficiens. 2. 251. nu. 4
 Mandatum inducitur ex scientia & patientia in actu positiuo. 2. 214.
 Mandatum dans ad consentiendum coadiutoriae, & eodem die, loco, & tempore, coram iisdem testibus eodemque notario attendans anticipata solutione, an dicatur acti corresponsium celebrare, & mandatum coadiutoriae datum illicitum reddere. 2. 171. nu. 1. & 4.
 Mandatum post resignationem procuratori datum secundum resignationem non expirat. 2. 468. nu. 3
 Mandatum in beneficialibus mandatis extinguitur, etiam post litem contestatam. 2. 186. nu. 2
 Mandatum dans ad apprehendendam possessionem, ea apprehensa per procuratorem potest à domino ratificari, sed non qualitates & modi omnes, quibus est apprehensa, si ea probabiliter ignorauerit. 2. 397. nu. 14
 Mandatum de manutenendo cum datur, cogitur quis ad cauendum, ne in futurum molestetur ad damna verò & interesse agendum est via ordinaria. lib. 3. dec. 61. per tot.
 Mandatum generale non comprehendit ardua. 3. 53. nu. 2
 Mandatum praecessisse ante sententiam doceri potest, sed non ratificari ea sufficiens mandatum. 2. 383. nu. 11
 Mandatum speciale etiam spatio 30. annorum non praesumitur, nisi enuncietur. 3. 53. nu. 3
 Mandatum generale sufficit in beneficialibus ad agendum. 2. 247. in princ.
 Mandatum ad causam totam praesumptum ex patientia, & excessu mandati. 1. 358. in princ.
 Mandatum re integra post mandantis mortem extinguitur. 2. 83. nu. 1
 Mandatum compromittendi semel datum, ad litem finitam vsque extenditur. 1. 105. nu. 1
 Mandatum ad compromittendum arbitrio intelligitur vt toties, quoties posset compromittere. 1. 105. in princ.
 Mandatum & subdelegatio quamuis sine testibus non valeat, in praesentia tamen iudicis facta probat. 2. 24. in princ.
 Mandatum pluribus datum, apud mercatores insolitum intelligitur, non coniunctim. 1. 19. nu. 2
 Mandatum ad recipiendum solutionem, quando procuratoribus datum non censetur. 3. 409. nu. 1
 Mandatum ad lites non est de se actus laeuis. 1. 105. nu. 1
 Mandatum ad instantiam tertiam datum, per sententiam non censetur esse extinctum. 1. 62. nu. 7
 Mandatum an & quando sit simoniacum. 1. 440. nu. 1
 Mandatum ad cedendum & retrocedendum simoniacum est, cum actuum vicinitas est in eadem re, & aliam, quam quae praecesserit, causam non habet. 2. 171. nu. 5
 Mandatum cum constat in actis sufficiens esse, & aliud insufficientis agens habeat, videtur agere seu defendere vigore mandati, quod subsistit. 3. 298. nu. 2
 Mandatum non probatum. 1. 295. in princ.
 Mandatum de dispensando, an habeat vim dispensationis. 1. 256. in princ.
 Mandatum quando de dispensando cum legitimo habeat vim dispensationis. ibid. nu. 1
 Manda

Mandatum qui habet ad iudicium, non dicitur habere ad impediens executum. 1.62. num.4
 Mandatum de manutendo in possessione non datur, nisi parte legitime citata. 1.225. in princ.
 Mandatum datum in fauorem alterius, quando probet. 1.277. num. 2. & 4
 Mandatum extenditur ad pertinentia & dependetia ex mandato. 1.62. num.8
 Mandatum habens ad rem, habet & mandatum ad dependentia & annexa eius rei. 1.376. nu.11
 Mandatum in actu extrajudiciali etiam cum lapsu 75. annorum enunciatur, non fuit presumpsum. 3. 363.
 Mandatum in se factum esse dicenti non creditur, si mandati dominus nullam mandati exequentis mentionem faciat. 1.289. num.1
 Mandatum originale, quomodo & unde constat esse productum. 3.342. num.1.&3
 Mandatum habens ad beneficium conferendum non solum ad vacantia, sed etiam ad vacatura habere censetur. 2.88. in princip.
 Mandatum simplex potest ad libitum reuocari. libr. 1. 440. num.1
 Mandatum de prouidendo ad certum tempus concessum, post tempus effluxum non praestat titulum coloratum. 1.416. nu.1
 Mandatum possessoris an extendatur ad personam competitoris dari ab eo, contra quem mandatum est directum. 3.390. per tot.
 Mandatum suspensionis omnium aliarum gratiarum post vacationem & ius per acceptationem questitum, non auferit ius questitum. 1.161. nu.2
 Mandatum quo casu iudicatum fuerit non esse sufficiens. 3.298. in princ.
 Mansionaria in prouisione Canonici si fiat mentio, censetur etiam facta mentio de praebenda illi annexa. 1.405. num.1
 Manutentio in possessione & statu antiquo, quo casu non impediatur per instrumenta non facientia ad causam possessionis. 2.501. num.1
 Marito vel socero male sua uti substantia incipiente datur repetitio dotis, etiam si ambo pro ea sint obligati. 3.265. num.1
 Marito de dilapidatione suspecto, non nisi data cautione tenetur pater dotem ex iusta etiam causa restituere. 3.153. num.3
 Maritus si constante matrimonio confiteatur se dotem recepisse, donationem facere videtur, si nihil receperit, nisi facta sit illa confessio ratione praecedentis promissionis. 3.55. num.4
 Materia obiectiua non tantum versatur in excludenda aduersarij gratia, sed etiam in meri tituli inclusione. 1.24. num.5
 Mater & filia vbi simul stipulantur rem in emphyteosin, quomodo stipulatio intelligatur. 2.289. per tot. & nu.2
 Mater & auia tutrices ob commodum, quod ex tutela sperare possunt, suspectae non habentur. 3.31. num.2
 Mater quando sine decreto iudicis suscipiat tutelae administrationem. 2.427. num.7
 Mater in indiuiduis nuptiis renuncians Velleiano expressè obligat bona sua. 1.146. num.2
 Mater deputata tutrix in testamento praesens quando dicatur administrasse ut tutrix. 1.146. in princ.
 Mater est tutrix voluntaria. 1.146. nu.1
 Mater cum non possit de lucris nuptialibus ad secunda vota transiens disponere, sed ea prioris

matrimonij filii referuare debeat, an etiam ad id teneatur, si secundae nuptiae aut nullae sint aut inuolidae. 3.4. num.1
 Mater dotando de bonis filiae, dotasse censetur. 1.182. num.1
 Mater tutrix ante inuentarium conditum administrare potest, & processus, de quo cum eo agitur, valet. 1.318. num.2
 Matris tutricis testamentariae administratio, antequam à iudice approbetur, nulla est. 2.427. num.6
 Matrimoniali in causa actor sequitur forum Rei. 2.60. in princ.
 Matrimonij publicitas stante impedimenti scientia nihil operatur. 2.118. nu.12
 Matrimonij publicitas an excusat à mala fide mulierem cum eo contrahentem, de quo fama est eam alteram duxisse. 2.95. num.1.&4
 Matrimonij impedimentum cum inter personas cohabitantes detegitur, non fiunt filij inde legitimi. 3.257. num.2
 Matrimonium verum & putatiuum quando aequiparentur. 2.77. num.8
 Matrimonium in facie ecclesiae contractum, non dicitur clandestinum, nec proles est illegitima, si edita proponi non consueuerint. 3.262. num.3
 Matrimonium spirituale ut per lapsum decemij praesumitur, sic etiam carnale, nisi aliquod detegatur impedimentum. 3.257. num.1
 Matrimonium probatur per diurnam probationem, famam & tractatum maritalem. 2.103. in princ.
 Matrimonium in facie ecclesiae contrahens, etiam si edita proponi soleant, an euadat poenam c. fin. de clandest. despons. 3.262. nu.4
 Matrimonium si propter defectum patris est nullum, superueniente consensu fingitur ab initio fuisse validum. 3.258. num.5
 Matrimonium contrahens si sciat subesse impedimentum & tamen nubat, filios accipit illegitimos. 2.118. num.2
 Matrimonium probatis consanguinitatis impedimentis & dispensatione sufficienter non docta, potest pronuciari inuolidum. 3.82. num.2
 Matrimonium si contrahatur cum illa, quae ex patria moribus & honestate familiae reprobatur, huiusmodi nuptiae nec quoad successionem de iure ciuili dicuntur legitima, nec quoad successionem filij legitimantur. 3.8. num.1
 Matrimonium quando possit à Papa approbari, & filius à Papa legitimari etiam altero coniugum mortuo. 2.483. num.2
 Matrimonium si contrahatur cum tali, quae monialibus cohabitatur, etiam si professionem emisisset non probetur, inquirendum tamen est an sit professa, aut in eo loco proponenda edita, vbi parentes habitant, nisi aliud obseruet consuetudo. 3.139. num.2
 Matrimonium quando in facie ecclesiae praesentibus amicis & testibus contraxisse sufficiat. libr. 3. dec. 139. num.2
 Matrimonium potest contrahi per literas, & quomodo. 2.5. in princ.
 Matrimonium ad effectum legitimationis proles, quando habeatur. 1.72. in princ.
 Melioramenta cum sint illiquida, an per dationem cautionis prouideatur. 2.471. per tot.
 Melioramenta qui facit, ius retinendi habet. 2.471. num.4
 Melioramentorum valor quomodo probandus sit. 2.

474. in princ.
 Melioramentorum eorumque valoris probatio, an probet meliorationis impensas. 2.474. nu.1
 Melioramentorum retentio ut per solutionem sic & per cautionem tollitur. 2.471. nu.6
 Mens & intentio Principis talis esse praesumitur, qualis de iure esse debet. 1.66. nu.5
 Mentem ad cognoscendam Papae communis stilus, & causarum cursus attenditur. 1.47. num.4
 Mensis in noua prouisione per resignationem est exprimendus, & quod resignas obicit infra 20. dies. 2.169. in princ.
 Mensis expressio in prouisione an sit necessaria, si per obitum ordinarij vacauerit beneficiu in mensereferuato. 3.25. nu.1
 Mensis expressio ad quid fiat in supplicatione. 2.25. in med.
 Mensis qui ad petendam surrogationem datur, quando incipiat. 3.141. per tot. eod. libr. 144. in princip. & num.1
 Mensis acceptationis quot dies contineat. 2.442. in princ. & num.4
 Mensis sequentis tot debent suppleri dies, quot praeterierunt de praecedenti in acceptando. 2.44. nu.7
 Mensis currit à die praesentationis factae, & tamen tot dies habebit, quot habet ille mensis, in quo facta fuit praesentatio. 2.442. num.6
 Mensis pro 30. diebus accipitur, si eius simpliciter & absolute fiat mentio. 2.442. num.5
 Mensis, qui non est inter referuatos, sed iuris & casus communis, an comprehendatur sub altera iura. 2.507. num.2
 Mensis ordinarius an coram Papa exprimi debeat. 2.53. num.1. & 4.
 Mensis exprimendus de quo in regula octo mensium habet locum in nouis prouisionibus. 1.443. in princ.
 Menses sex, de quibus in Concilio Lateranen. sunt continui à die commenda. 3.168. per tot.
 Menses ad acceptandum dantur à vacationis notitia. 2.442. nu.1
 Menses sex, intra quos post possessionem ex decreto apprehensam quis literas expedire teneatur, an currere incipiant à die habitae possessionis simpliciter, an vero à pacifica. 1.110. num.1
 Menses alternatiui sunt ordinarij. 1.215. nu.2
 Mensuratio ad declarationem pretij est necessaria. 2.349. num.2
 Mentio specialis in derogando alternatiuis requiritur. 1.222. nu.3
 Mentio de re ad rem in iure, semper requiritur. 1.421. num.8
 Mercatorum libri in preiudicium scribentis, & non tertij probant. 3.124. num.4
 Mercatorum in causis non considerantur apices iuris. 2.11. nu.2
 Mercenarius Cardinali cohabitans, pro eo testificari non potest, non cohabitans potest. 1.4. nu.2. & 3
 Merces alienata quando possint reuocari. 2.297. nu.5
 Merces venales, quae sub generali obligatione erant, si fuerint distractae, datur actio vel ad earum pretium, vel ad merces loco distractarum surrogatas. 2.297. num.1. & 4
 Meritorum assertio inter priuatos non probat, secus inter eos qui in dignitate sunt. 2.114. num.1
 Metus paternus in professione interueniens eam rescindit, nisi purgetur remissione diuina in monasterio. 3.262. num.2
 Milites S. Petri ex vi priuilegiorum suorum cum

possint ad summam certam transigere, an non exhibitis priuilegiis transactio facta valeat. 2.344. num.1
 Milites S. Petri an sint familiares ex priuilegio. 2.158. num.2.
 Milites S. Petri tenentur ad aliqua officia. 1.33. num.4
 Miles S. Petri positus inter descriptos in Rotulo praefertur Doctori etiam pauperi. 3.200. nu.4
 Miles testari incipiens secundum ius commune non videtur priuilegio militari renunciare velle. 2.344. num.4
 Minor quando etiam curatore comparere sit contra latam sententiam restituendus. 2.306. nu.1.6. & 8.
 Minor aduersus omissionem dationis interrogatoriorum non restituitur. 3.23. per tot.
 Minor curatorem non habes, an sicut possit contrahere, sic & confitendo sibi praedudicare. 3.56. nu.3
 Minor maior infante an possit citari: & talis citatio an interrumpat praescriptionem regulae triennial. 3.95. per tot.
 Minor in beneficiis re non integra non restituitur. 3.9. num.1
 Minor vendens & in donatione confitens se recepisse, simpliciter & non ob aliquam causam confitetur, si nihil acceperit. 3.7. num.4
 Minor aduersus regul. de exprimendo vero valore non est restituendus. 3.9. in princ.
 Minor non potest in actu solennitate requirete quicquam absque illa solennitate agere. 2.161. nu.3
 Minor 14. annor. an possit obtinere cautoriam. 3.89. nume 3
 Minor 14. annor. de iure communi est habilis ad Canoniatum. 1.339. num.3
 Minor aduersus probationem omissionem quando sit restituendus. 2.193. per tot.
 Minor qui nullam defensionem habebat, cum eum defendere non expediret, indefensus non dicitur, si nullus pro eo compareat. 2.306. num.3
 Minor decem annorum cum dimidio, sine auctoritate tutoris, potest quaerere possessionem Canoniciatus & praebendam. 2.46. in princ.
 Minor in causa possessorij adipiscendi restituendus aduersus omissionem allegationem, dolo facis. 2.58. in princip.
 Minor verum restituatur, re non integra. 1.453. nu.8
 Minor non habet validum suffragium. 1.339. num.5
 Minor hereditatem sine tutore vel curatore si adeat, aditio ex defectu consensus nulla est, si deceperit se inueniat, & an sit confectum inuentarium, nec ne, nihil refert. 3.404. num.5
 Minor in possessoris legitimam habet facultatem standi in iudicio. 1.162. nu.4
 Minor in resignatione lapsus restituitur. 1.437. nu.1
 Minori an detur aduersus amissionem iuris restitutio. 1.453. num.7
 Minori & non maiori datur aduersus praescriptionem 30. annorum restitutio. 3.50. nu.1
 Minores si non possint ex statuto liberè donare, nisi interuenientibus quibusdam solennitatibus, sine illis etiam in actu venditionis confiteri non possunt. 3.55. nu.1
 Minores non possunt bona immobilia absque causa & decreto iudicis alienare, nisi iuramentum interueniat, quod minorem maiorem facit, & omnes solennitates requisitas supplet. 3.245. nu.2
 Minorum bona cum sint ex decreto vendenda, an potius obligatio quam venditio fieri, an mobilia, an verò immobilia vendi conueniat iudicis est estimatio,

matio, nisi iuramentum solennitates suppleuerit. num. 2. 3. 292.
 ¶ Minuta quando non habeatur originalis. 2. 287. num. 2.
 Minuta discordante à breui quando sit recurrendum ad minutam. 2. 287.
 ¶ Minus grauat habens perpetuam gratiam alternat. quam temporalém. 1. 47. num. 16.
 ¶ Missio custodum in possessionem, qui tantum viderent, ne vitaretur possessio, non est actus possessorius. 2. 509. num. 3.
 ¶ Modus puratius quando præferatur vero. 2. 35. num. 3.
 ¶ Monacho possessori debentur victus & vestitus ex retenta possessione non appposito sequestro. 2. 150. num. 4.
 ¶ Monasterium seu fratrum congregatio habet facultatem reos & delinquentes fratres à canone destituendi. 1. 113. num. 4.
 Monasterium non habetur loco filij, cum filius senatoris est substitutus. 1. 55. num. 3.
 ¶ Moneta minori soluens attenditur tempus solutionis in maiori tempus contractus. 2. 149. num. 7. & 9.
 ¶ Monitio vel citatio noua ad excommunicationem ferendam est necessaria, si prior per contradictionem in simplicem citationem fuerit resoluta. 3. 271. num. 4.
 Monitio iudicum in partibus, vt infra certum diem sub pœna excommunicationis appareant, in simplicem citationem resoluuntur, si monitus contradicat & appellet. 3. 271. num. 2.
 Monitus ex decreto iudicis iustam habet contradicendi causam. 3. 271. num. 3.
 ¶ Mora purgari non potest, si in transactione sit pactum resolutum. 3. 66. in princ.
 Mora quando etiam de æquitate Canonica purgari non possit. 2. 465. num. 1.
 Mora quando remissionem sine retardatione relaxari faciat. 3. 282. num. 1.
 ¶ Mors eius, qui in lōginquo moritur, quomodo probari possit. 2. 520. per tot.
 ¶ Motus proprius non inducit dispensationem irregularitatis, vel alterius defectus, nec gratiati inhabilitatem tollit. 3. 70. num. 3.
 Motus proprius subreptionem excludit, sed non in præiudicium tertij. 1. 386. num. 3.
 Motus proprius quando dicatur in præiudicium tertij factus. 1. 387. num. 1.
 ¶ Mulier semper est in probabili iuris errore, cum peritos consulere non potest, vel sit in casibus in iure non expressis. 2. 118. num. 17.
 Mulier non potest esse testis in causa criminali, nisi sit propria. 2. 431. num. 4.
 Mulier quando se possit obligare quoad dotem. 3. 160. num. 2.
 Mulier sibi in dote, an præiudicare possit. 3. 364. num. 4.
 Mulier sequestranda est, si maritus propter potentiam vereatur ne executio fieri possit, dummodo alteram possideat, & matrimonium plene sit probatum. 3. 249. num. 2.
 Mulier an possit ob inopiam seu mutationem status à cautione, seu dispositione, aut prouisione partis dotis etiam post mandati interuentionem, & transactionem recedere. 3. 364. num. 3.
 Mulieris confessioni in re matrimoniali contra matrimonium suum an stet. 2. 118. num. 14.
 Mulieres cum difficultate citari possunt. 2. 279. num. 2.
 ¶ Multa prohibentur, quæ cum facta fuerint, rata habentur. 1. 99. num. 4.

Multitudinem quot personarum constituent, arbitrio iudicis relinquitur. 1. 296. num. 2.
 ¶ Mutatione collationis facta præcedens acceptatio generalis, non potest deduci ad speciem in collatione mutata. 2. 1. in princ.

N

Narratiua bullæ Innocentianæ verificatur per testes de communi auditu, & per tres de visu, et si quoque in numero discordent, nisi ex aduerso aliud doceatur. 3. 209. num. 1.
 Narratiua dolose facta, gratiam totam vitiat. 3. 268. num. 5.
 Narratiua quomodo in præiudicium tertij probet. 1. 173. num. 2.
 Narratiua probat præsentationem, & non institutionem. 1. 172. num. 4.
 Narratiua Bullæ reservationis pensionis cum clausula, sine retardatione, an sit verificanda. 1. 245. in princ.
 Narratiua in gratiosis est verificanda. 1. 245. num. 1.
 Narratiua Principis motu proprio facta licet non probet, transfert tamen onus probandi contrarium in aduersarium. 2. 323. num. 5.
 Narratiua quando probet in antiquis. 3. 149. num. 2.
 Narratiua antiquarum præsentationum ad parochianos spectantium, quando probet dotationem & fundationem. 3. 149. num. 1.
 Narratiua instrumenti 60. annorum non probat. 2. 445. num. 2.
 Narratiua quando ipsi contenti noceat. 1. 243. num. 2.
 Narratiua in fundationis instrumento posita, an probetur quasi possessio vera præsentandi. 1. 172. num. 1. & 3.
 Narratiua Papæ motu proprio non facta non statuit. 3. 338. num. 1.
 Narratiua in facto suo statuit, in facto autem non suo narratio non probat. 1. 245. num. 2.
 Narratiua Pontificis Max. quando detur. 1. 129. numero primo.
 Narratiua Papæ de facto alieno motu proprio standum est, donec contrarium probetur. 3. 101. per tot.
 ¶ Natalium defectus ex quibus causis non possit exprimi. 1. 278. in princ.
 ¶ Natura dictionis, perpetua, est vt se in infinitum extendat. 1. 115. num. 5. & 8.
 ¶ Necessitate urgente aliquid capere licet, tamen tenetur postea ad pretium. 2. 82. in princ.
 ¶ Negatiua, cum est fundamentum intentionis alterius, probari debet ab negante. 2. 390. num. 2.
 ¶ Negligentia Prælati an non nisi post monitionem deprehendatur. 2. 441. num. 5.
 Negligentia in amittenda possessione ciuili quomodo arguatur. 1. 276. num. 1.
 Negligentia Prælati vnde præsumatur. 2. 44. num. 3.
 Negligentia post contractum matrimonium quando toleretur. 2. 77. num. 10.
 Negligentia amittitur ciuili possessio. 1. 265. num. 2.
 Negligentia in amittenda possessione quomodo excusetur. 1. 276. num. 7.
 ¶ Negotia si sint plura & diuersam responsionem habentia, non sunt connexa. 3. 214. num. 1.
 Negotio cum principali quando appellationis causa committitur, et si nihil appareat de appellatione, potest in negotio principali auditor procedere. 3. 344. num. 4.
 ¶ Nihil

¶ Nihil qui habet, nihil resignare potest. 1. 266. num. 2.
 ¶ Nobili præferatur Doctor de iure Canonico, si inter sit iuris communis. 1. 126. num. 1.
 Nobilitas de maiori genere, quæ datur militi per Papam, est ex priuilegio. 2. 158. in princ.
 Nobilitatis probatio. 1. 297. in princ.
 ¶ Nocere est contra mentem priuilegij. 1. 81. num. 5.
 ¶ Nomina debitorum quando veniant in legato omnium quæ in domo sunt, & c. 3. 20. num. 1. & 2.
 ¶ Nominatio si fuerit respectu priuilegij facta, tenetur nominatus priuilegium verificare. 3. 322. num. 1.
 Nominato incumbit onus probandi collatorem habuisse facultatem nominandi, & ius conferendi vltra sex beneficia. 3. 322. in princ.
 Nominatus ante prouisionem nullum ius habet. 2. 116. num. 2.
 Nominatus in executione citationis extra Curiam facta, potest etiam nominari in ea, quæ sit extra Curiam, nominatione. 1. 196. num. 4.
 Nominatus à milite oportet vt gaudeat priuilegiis, quod miles tempore vacationis non desinit esse miles. 2. 47. in princ.
 ¶ Non est quis audiendus in petitorio, donec satisfaciatur de omnibus, de quibus est condemnatus in possessorio. 1. 143. in princ.
 Non appellans de sequestro decreto: aut citatus ad concordandum de sequestrationibus, nominans pro sua parte sequestratorem, approbare sequestrum censetur. 1. 77. num. 3.
 Non habens facultatem restituendi, non est de iure condemnandus, sed quomodo debeat fieri vide. 1. 145. in princ.
 ¶ Nota originalis cum cassaturis & interlineaturis potest transumptari saluis exceptionibus. 2. 408. per totum.
 Nota scripta diuersa manu suspecta est, si non sit recognita: secus si recognita sit. 2. 408. num. 4.
 Nota in libro Camere reperta quando non probet. 3. 428. num. 3.
 Nota originalis cum non probat, non est publicanda. 2. 408. num. 2.
 Nota sine cassaturis & interlineaturis exceptionem reseruata an negent. 2. 408. num. 3.
 ¶ Notarij duo quando rogantur, tribus casibus distinguendum est. 1. 6. num. 1. 2. & 3.
 Notarius an sit iuramenti capax. 1. 258. num. 4.
 Notarius exequendo citationem debet apponere testes. 3. 5. in princ.
 Notarius qui est rogatus de instrumento simoniaco non potest se eo iuuare contra contrahentes. & quare. 2. 330. per tot.
 Notarius laicus non potest coram se resignantis clerici renunciationem admittere. 3. 420. num. 5.
 Notarius facit fidem de appellatione. 2. 104. num. 1.
 Notarius non connumeratur inter testes testamenti, cum probatio sit per scripturam. 1. 382. num. 2.
 Notarius de præsentatione sed non tenore mandati fidem facere potest. 3. 342. num. 2.
 Notarij attestatio propria, se esse rogatum ad instrumentum scribendum non sufficit, nisi id per plures testes recognoscatur, & manu subscriptio verificetur. 2. 440. num. 3. & libr. 2. decif. 445. num. 4.
 Notarij assertioni lite pendente & parte non citata facta non statuitur in executione decreta. libr. 3. 329. num. 3.
 Notarij duo si ex statuto requiruntur, alterum solummodo interuenire non sufficit. libr. 1. decif. 6. num. 6.

Notarij Auditoris primi defuncti debent scribere coram Auditore primo admissio. libr. 2. decif. 78. in principio.
 Notarij duo quando rogantur, an censeantur infolidum rogati. 1. 6. in princ.
 Notario, qui dicit se commissionem habere ad aliquam rem, non creditur, nisi per aliud quid probet. 1. 289. num. 2.
 Notario in instrumento aliquid factum afferenti creditur, nisi aliud ex certis coniecturis constiterit. 2. 475. num. 1.
 Notario non nisi de actu coram testibus gesto creditur. 3. 5. num. 1.
 Notario, cui iuramento præstito de fidei exercitio officij sui executio citationis est commissa, etiam sine testibus creditur. 3. 5. num. 2.
 ¶ Notitia facti non tantum sed & qualitatis in ratificatione requiritur. 2. 397. num. 3.
 Notitia citationis executæ non inducit litem pendentiam. 2. 86. num. 2.
 Notitiam habens vnus partis mandati, an alterius quoque notitiam habere præsumatur, nec ignorantiam allegare possit. 3. 405. num. 3.
 Notitiam commissionis causæ ad effectum regulæ de surrogando, non sufficit habere contra se impetrata. 1. 194. in princ.
 ¶ Notoriè ante conclusionem in causa de non iure constare non dicitur, etiam quod notoriè constet ex actis de non iure. 2. 284. num. 6.
 Notorium restitutionem impediens non resultat ex probationibus, quæ in actis factæ sunt ante conclusionem. 2. 284. num. 6.
 Notorium potest etiam ante conclusionem esse dominium. 3. 29. num. 11.
 Notorium factum ante conclusionem immutabiliter per aliorum iurium productionem tollitur. 2. 284. num. 7.
 ¶ Noua prouisio an faciat pro titulo colorato. 1. 186. in princ.
 Noua prouisio pro præsentate impetrata, de eius mandato impetrata non præsumitur, nisi aliter constiterit. 1. 27. num. 8.
 Noualia quomodo intellecta. 3. 366. per tot.
 ¶ Noualiorum decima etiam propter recuperationem tertæ à manibus infidelium non debentur. 3. 237. num. 1.
 ¶ Nouatio habet vim solutionis. 2. 428. num. 4.
 Nouatio inducitur, si promissio secunda fuerit sub conuentione primæ, & si fiat circa idem ius. 2. 290. num. 3.
 Nouatio hodie non inducitur, nisi expressè agatur. 2. 290. num. 2.
 ¶ Nouerca an cum filio prioris matrimonij concurrat vsque ad supplementum legitima. libr. 2. decif. 9. num. 1.
 ¶ Nullitas ex altero statuto obiecta an valeat. 2. 417. num. 6.
 Nullitas intra 30. annos de iure communi potest opponi. 2. 192. num. 1.
 Nullitas per viam exceptionis semper opponi potest. 2. 301. num. 6. & 9.
 Nullitas, de qua non nisi post annum ex statuto dici potest, ex sui natura tantum coram iudice appellationis proponi potest. 2. 192. num. 3.
 Nullitas quando cum appellationis causa commissa censetur. 2. 434. num. 2.
 Nullitas per viam attentati non nisi post annum opponi potest. 2. 301. num. 6. & 9.
 D. I. Putei. E 2

- Nullitas ubi deducatur per viam replicationis. lib. 2. decif. 301.
- Nullitas quando incidenter & non principaliter venire dicatur. 2. 301. num. 7.
- Nullitas tituli, non oritur ex probatione non veri valoris, sic vt super attentatis quis non audiatur. 1. 203. num. 1.
- Nullitas notorie ex statuto resultans, quod nullitatem non requirit, non videtur requirere illam, quæ oritur ex alio statuto, cum illud nullitatem excludit. 2. 417. num. 7.
- Nullitatem non inducit ordinis perturbatio, si ex causa fiat, & ab ea non appelletur. 2. 318. nu. 2. & 3.
- Nullitate per viam replicationis deducta fit replicatio temporalis sicut & actio. lib. 2. decifio. 301. num. 8.
- Nullitates si sint in actis, & pars eas reuocari cupiat, negari non potest vt ea tollantur, & quæ sint declarantur. 3. 72. nu. 2.
- Nullitatis iudicium quando fit prius decidendum quam in negotio principali procedatur. lib. 3. decif. 60. num. 1.
- Nullitatis dictio excludit omnem dispositionem. 2. 417. num. 5.
- Nullitatis causa etiam cum principali committi potest. 2. 172. num. 2.
- Nullitatis & restitutionis causæ si sint in eadem commissione intentatæ, dicuntur eadem sententia determinari. 2. 429. per tot.
- Nullus ad proprium commodum testis est idoneus. 1. 277. num. 3.
- Número certo præbendarum & Canonicorum probato, in earum distinctione præscribenda, an sint 40. anni necessarii. 2. 201. num. 2.
- Numerus pluralis sæpè pro singulari ponitur. 2. 343. num. 3.
- Nuncius si habeat facultatem conferendi beneficia ad certum valorem, obligatus est prouisus probare collationem illam esse infra illum valorem. 3. 322. num. 3.
- Nurus an possit executionem instrumenti venditionis census per socerum petitam impedire, ratione dotis aut donationis propter nuptias, aut alimentorum. 3. 356. num. 4.
- O**bitus peregrè defuncti an per supplicationem & testes duos probetur. 3. 171. per tot.
- Obitus de longinquo quando probetur per publicam vocem. 3. 171. num. 4.
- Obitus probatur per publicam vocem & famam, sed non tempus obitus. 3. 266. num. 4.
- Oblationum in Missa perceptarum iniuste, an debeat fieri mentio in noua prouisione. lib. 1. dec. 179. in princ.
- Oblationes non sunt fructus. 1. 179. nu. 2.
- Obligatio bonorum generalis comprehendit omnia, quæ ad sortem debiti extenuandam apta sunt. 2. 444. num. 10.
- Obligatio cum est liquida, & procurator fatetur debitum in actis, nullæ sunt in condemnando partes iudicis. 2. 30. num. 2.
- Obligatio fuit impetrata pro rata, non obstante clausula renunciationis legum, dicentium: duos reos conueniendos pro rata. 1. 177. in princ.
- Obligatio promittentis soluere scuta auri largi iuxta eopmunem cursum interpretatur. 2. 149. nu. 4.
- Obligationis conditio non ex persona successoris immutatur. 1. 197. num. 20.
- Obligationis ad liquidationem quando fit citandus principalis. 2. 30. num. 3.
- Obligetur vt quis per epistolam, oportet vt transmittatur, & in vita eius recipiatur. lib. 1. decif. 114. in princ.
- Obseruantia probatio absque præscriptione sufficit in consuetudine declaratua. 1. 283. nu. 3.
- Obtemerariam & iniustam litem amittitur priuilegium. 1. 56. num. 8.
- Oeconomis literis non expeditis, an stante sola supplicationis signatura beneficia possint conferre. 3. 275. num. 1.
- Officia & procuraciones, quæ alterius vice geruntur incompatibilitatem non inducunt, cum non sint perpetua. 3. 117. num. 3.
- Officiales si probetur nullum rei domesticæ officium administrare, an sint continui commensales habendi, & eorum beneficia referuata esse censenda. 1. 313. num. 3.
- Officialis deputatus habere debet salarium, quod consuetum est dari officialibus similia officia exercentibus, si ita à dignitate, vel à communicate, vel à Capitulo perpetuo sit constitutum. 3. 1. nu. 2.
- Officium iudicis pendente dilatione quiescit. 1. 69. num. 3.
- Officium iudicis, & vitale interdictum, pro annua præstatione de iure ciuili quoque dantur. 2. 180. num. 4.
- Officium iudicis pendente litæ de dilationibus debet cognosci. 1. 69. num. 2.
- Onus vnicuique legatariorum nominatim impostum non transit ad alterum nisi consistat in dando. 3. 424. num. 3.
- Onus acquisitioni legati appositum ad alium non transferunt. 3. 424. num. 4.
- Onus in vna testamenti parte iniunctum in alia repetitum esse censetur. 2. 448. num. 2.
- Opera non veniunt in hereditatem, nec ad illas hæres extraneus agere potest. 3. 280. nu. 5.
- Operarius effectus titularis, Canonicusque non dicitur habere duplicatam portionem. lib. 3. decif. 425. per totum.
- Opinio communis vt sit pro aliqua parte, quid consideretur. 3. 49. num. 3.
- Opinio singularis intelligitur pro legitimitate. 2. 118. num. 22.
- Opinio magis quam veritas inspicitur in iis, quæ dependent ab animo. 3. 288. nu. 8.
- Opponens de oneribus, præsumitur ea non ignorare, & per consequens, ad fructus condemnatus, ea quoque soluere tenebitur. 1. 11. num. 9. & 10.
- Oppositio de decimis statutis per Dominam Helenam recipiebat replicationem ipsius D. Helenæ, & non exceptionem Comitum. 3. 243. in princ.
- Optio non cadit in beneficiis referuatis, motu proprio. 2. 4. in princ.
- Ordinaria causa quid differat à summaria. lib. 2. 130. num. 5.
- Ordinarij locorum tenentur quascunque autoritate apostolica inuisere ecclesias. 3. 213. nu. 3.
- Ordinarij prouisio maioris præsumitur valoris esse, quam habet indultum, si factæ non sint diligentia. 2. 138. num. 3.
- Ordinarij collatoris literis, quibus datur illi facultas conferendi beneficia certi valoris & numeri, non creditur in præiudicium alterius, nisi per hõtarium & testes

- & testes subscriptæ sint, si potestas illa sic limitata. 2. 138. num. 2.
- Ordinarij priuilegium ipso defuncto expirat. 2. 156. num. 2.
- Ordinario in iudicio summariam tantum cognitionem requirente, an de alio quoque iure cognosci possit, quàm de quo agitur. 1. 316. nu. 2.
- Ordinario dicenti resignationem in manibus suis esse factam, etiam si eius literæ cum testibus producantur, si de ea aliter non constet, non creditur. 1. 400. num. 4.
- Ordinario iudicio agendum est, cum duo ex eodem titulo veniant. 1. 316. num. 1.
- Ordinario moriente an extendatur expectatiua ad 4. menses suspensa ad omnes menses. 2. 156. nu. 6. & 11.
- Ordinario quando non obstat affectio per manus appositionem à Papa factam in dispositione de coadiutoria. 3. 226. num. 15.
- Ordinario creditur in iis quæ ad eius spectant officium. 2. 251. nu. 2.
- Ordinario ne in consuetudine præiudicetur, iis qui Apostolicos menses ab ordinariis discernunt, ordinariorum mentionem facere opus est. lib. 2. dec. 33. num. 5.
- Ordinarium plus posse quàm Papam, cõtra mentem ipsius Papæ est. 2. 492. nu. 5.
- Ordinarius an possit eligere minorem 14. annorum in Canonicum. 1. 339. nu. 1. 4. & 7.
- Ordinarius concedens potestatem conferendi ex permutationis causa, an videatur quoque concessisse, vt possit resignationem admittere. 3. 76. nu. 3.
- Ordinarius collator quis dicatur. 3. 164. in princ.
- Ordinarij, & delegatus vniuersalis potest ad vniuersitatem subdelegare. 1. 169. num. 5.
- Ordinarius iudex vt non ad certas causas, ita nec ad certum tempus deputari potest. 2. 223. num. 2.
- Ordinarius præsumitur scire vacationem, non autem modum seu qualitatem vacandi. 2. 31. in princ.
- Ordinarius non potest totam suam ordinationem expedire sine Principis auctoritate. 2. 224. nu. 9.
- Ordinarius non potest beneficij resignationem admittere ab illo, qui ab ordinario est exemptus, antequam illam Papa approbet & admittat. lib. 3. 420. num. 2.
- Ordinarius non tenetur credere fama publica ex auditu quòad obitum alterius peregrè mortui. 3. 132. num. 2.
- Ordinarius tanquam delegatus potest tam regulares extra monasterium degentes, quàm seculares auctoritate Apostolica visitare & corrigere. 3. 213. nu. 2.
- Ordinarius habet omnes menses, nisi obstant impedimenta, liberos. 2. 492. nu. 3.
- Ordinarius, qui cum realiter & naturaliter potestatem conferendi habeat, si accidentaliter impeditus conferat præstat titulum coloratum. 3. 26. num. 3.
- P**actio non operatur in postea quæ sitis. 1. 154. nu. 5.
- Pactum de succedendo sic valet, vt quando tertius velit, pœnitere possit in futurum, quamuis de præsentibus factum sit. 2. 113. num. 7.
- Pactum si fuerit me recuperaturum alteri omnes & singulas pensiones certæ dignitatis sub certa regressu mihi referuandi conditione, an si alter propria auctoritate partem dictorum fructuum recuperauerit, & illos me non citato distraherit, ego sum à promissione mea liberatus, & conditione quasi impleta ad regressum certæ summæ mihi referuari, promissum agere possim. 3. 287. num. 1.
- Pactum de restitutione dotis, quo forma læditur, quo casu comprehendatur sub statuto de pactis non valituris. 3. 153. num. 1.
- Pactum appositum instrumento transactionis, ne ad defensionem teneantur transigentes, an valeat. 2. 170. num. 1.
- Pactum cum tertij consensu factum, valet donec tertius in illa voluntate persistit. 2. 113. num. 6.
- Pactum de successione in bona, quæ ab altero obueniunt, vt quoque ad filios paciscentis deueniant, an valeat. 2. 113. num. 1. & 3.
- Pactum de futuro successore quando teneat. lib. 2. 113. num. 4.
- Pactum de re hæreditaria particulari, vt paciscens quoque ad onera hæreditatis teneatur, valet. 2. 113. num. 2. & 5.
- Pactum in rem & non in personam conceptum non tenet, siue de tota hæreditate, siue de parte agatur. 2. 112. num. 2.
- Pactum de succedendo in re particulari, si quis sine filiis moriatur, an valeat. 2. 112. num. 1.
- Pacificus non est possessor, qui non vult parere. 2. 311. num. 5.
- Papa suspendente gratias, non habentur ea pro iure quæ sitis. 1. 357. num. 8.
- Papa an possit liberè conferre beneficia familiaris Cardinalis, sine consensu secundi Cardinalis, in cuius familiaritatem transiens obierat. 3. 227. nu. 1. & 4.
- Papa semper sine mentione iuris patronatus prouidet. 1. 60. num. 4.
- Papa obligationum actiones, aliæque de iure communi competentia, non censetur velle tollere. 1. 31. num. 4.
- Papa concedens inferiori priuilegium conferendi ex causa resignationis, non dat facultatè admittendi resignationem. 3. 76. num. 2.
- Papa non intendit gratiam sine consensu concedere. 2. 153. num. 2.
- Papa concedens ad duas collationes nominadas cum derogatione indultorum Cardinalium, si illa derogatio in collationibus, in quibus habent extraordinarium indultum, operari potest, non refertur ad ordinarium. 3. 93. num. 8.
- Papa in dubio censendū est, vt minus potuit voluisse ecclesiæ præiudicare. 2. 504. num. 2.
- Papa non intendit nec consuevit tollere ius ad rem quæ sitis. 1. 357. num. 9.
- Papa in beneficio vacanti, cuius prouisio est fauorabilis, concurrat cum quolibet ordinario. lib. 3. 48. num. 8.
- Papa conferendo beneficium aut vacans aut vacaturum, non tenetur de mense ordinario facere mentionem. 3. 48. num. 7.
- Papa reuocando gratiam cum quibusuis reuocationibus, censetur velle comprehendere omnes species, sub illo derogationis genere contentas. 1. 109. num. 5.
- Papa absente, an Paraphernarius habens gratiam ad acceptandum, teneatur ad aliquos dies acceptare. lib. 1. 81. num. 2.
- Papa concedens ordinario sex menses, alios censetur referuare sibi, & ordinario denegare. lib. 2. dec. 492. num. 4.

Papa derogando indultis Cardinalibus concessis non censetur derogare indulto Cardinalis ordinarij, sed tantum extraordinarij. 2. 322. nu. 1
 Papa etiam non secuta acceptatione providere potest. 1. 236. nu. 9
 Papa si post beneficium collatum pendente ad id acceptandum tempore alteri de eo provideat, quomodo valeat. 1. 236. nu. 1. & 8
 Papa temporaliter conferendo cui parti indulti, quod duas habet, derogasse censetur. lib. 2. decif. 141. num. 4
 Papa cum per viam legis generalis procedit, non derogat statutis necessariis. 2. 164. nu. 2
 Papa aut Princeps non potest iure tertij derogare, nec in tertij iniuriam aliquid concedere presumitur. 2. 68. nu. 3
 Papa certæ personæ gratiam dante non censetur statuto certis personis beneficium tribuendi velle præiudicare. 2. 164. nu. 4
 Papa non censetur velle extinguere litem in præiudicium alterius. 1. 142. nu. 3
 Papa nihil excipiens quoad menses ordinarios in gratia, sed eos quoque per copulam exprimens, censetur in omnibus mensibus tam suis quam ordinariis conferre. 3. 59. nu. 1
 Papa solus potest de beneficio tali providere, de cuius provisione facta est quidam diligentia, sed tamen finis inveniri non potest. 3. 174. nu. 2
 Papa si beneficio manus iniiciat, inducitur affectio, sic ut de eo nullus providere possit. lib. 3. decifio. 180. nu. 3
 Papa non potest providere in favorem alterius, quam eius in cuius gratiam resignabatur. lib. 3. decif. 177. nu. 3
 Papa cum longè abfuturus est per privilegium censetur Paraphernarios à diligentia exonerare. lib. 1. 274. nu. 3
 Papa Ordinis mentionem faciens non presumitur eius statum ignorare. 3. 218. nu. 2
 Papa concedens episcopo sex menses alternatos, an in aliis sex mensibus beneficiorum collationem sibi reservaverit. 2. 507. nu. 1. & 4
 Papa non potest imperio subditum legitimare in temporalibus, nisi impedimentum sit canonicum. 2. 483. nu. 4
 Papa multoties conferenda beneficia per Protonotarios decessum vacantia, declarat ea se velle reservare. 1. 313. nu. 1
 Papa excepto, nullus se ad beneficium Commendæ perpetuæ potest intrinicare. 1. 158. nu. 3
 Papa expectativam conferens si concedit eam ad omnes menses, effectum eius in favorem ordinarij per quatuor menses suspendendo, an moriente interim ordinario expectativa ad omnes menses extendatur. 2. 156. nu. 6. & 11
 Papa provisio an non obstante decreto posito in mandato de providendo valeat, etiam si infra mensem non fuerit facta acceptatio. 2. 418. in princ.
 Papæ mens ex futuro eventum in concessione gratiæ non est interpretanda. 3. 147. nu. 2
 Papæ provisio præiudicat expectantibus. 1. 47. nu. 14
 Papæ nil obstat certa sententia vel transactio, ita quoque nec eius delegatio. 3. 213. nu. 5
 Papæ mens in reservatis & similibus magis consideratur quam verborum modus. 1. 197. nu. 15
 Papam vnde colligatur derogare velle alternatiis capitulo concessis. 1. 47. nu. 7
 Papam inter, & Ecclesiam non dicitur contractus, sed confessio ad validitatem actus intervenire. 1. 52. nu. 3
 Parag. Sed & hoc præsentis in Authen. de sanct. episc. C. ad Trebell. & Auth. nisi rogati quomodo intelligatur. 1. 55. in princ.
 Paraphernarij ad diligentias non tenentur. lib. 1. 81. nu. 1
 Paria sunt, non dare vel inutiliter dare consensum. 2. 360. nu. 6
 Paria sunt non esse & non apparere. lib. 2. decif. 383. nu. 9
 Paria sunt in his quæ sunt iuris aliquid esse, & haberi pro tali. 3. 297. nu. 3
 Paria sunt non habere curatorem, & habere si eum defendere nolit, si minori aliqua defensionem comperant, quæ per non comparitionem curatoris amittuntur. 2. 306. nu. 4
 Parochianus alius si oblationes alterius capiat, committit furtum & rapinam. 1. 179. nu. 4
 Parochialis Ecclesiæ rector duos secum clericos de iure habere tenetur. 3. 234. nu. 2
 Parochus dum vel per se, vel per alium in parochiali residere tenetur, à vicario certiorari presumitur. 1. 43. nu. 2
 Partes an ad compromissum possint compelli. 1. 105. nu. 3
 Particulares homines confines vallibus, de cuius possessione agitur, si fuerint, non intra vallem, sed extra eam habitare dicuntur. 2. 236. nu. 2
 Particularium sub nomine quando in materia favorabili comprehenditur universitas. 1. 38. nu. 3. & 7
 Partita extracta quando non probant. 1. 295. nu. 2
 Partita per Episcopum extracta, & dicta restium an probent mandatum Episcopi. 1. 295. nu. 1. & 4
 Partitas integraliter extractas esse, ad quid conducatur. 1. 295. nu. 3
 Partitio & alienatio sine consensu vasallorum facta, etiam Papæ confirmationem irritare dicitur. 1. 31. nu. 2
 Parum qui habet, si id quoque diminuatur, gravabitur nimium. 1. 47. nu. 19
 Pater adoptivus non succedit filio ab intestato. 2. 105. nu. 1
 Pater pro filij consensu quamvis re non integra ex contractu, quem promissit, conveniri non possit, adeo ut à mora quoque excusetur, si tamen ex eodem contractu promissio vult agere, tenebitur simpliciter, nec status mutatus attendetur, nisi aliqua culpa ipsi imputari possit. 3. 259. nu. 3
 Pater de hereditate si disponat, & filij de eadē postea inter se paciscantur, an ex voluntate patris, an verò ex filiorum pacto hereditas adita dicatur. lib. 2. 237. nu. 1
 Pater non potest pro filio invito procuratorē in causa matrimoniali constituere. 3. 224. nu. 3
 Pater dilationem ad solvendam dotem concedens tenetur ad integra coniugum alimenta. 3. 339. nu. 2
 Pater instituens feminas in minimo, propter masculos, cum id fecisse intelligatur, exclusio temporalis habetur. 2. 197. nu. 4
 Pater de re filiorum quos in potestate habet, transigens, eis non obest. 2. 22. nu. 1
 Pater cum filium à plus petitione non prius, dicitur filium habere supplementum legitimæ, ex ipsius patris testantis iudicio. 2. 9. nu. 2
 Pater simpliciter dotando filiam, nec exprimens de quo patrimonio, videtur dotasse de proprio patrimonio ipsius patris. 1. 182. nu. 2
 Pater

Pater non potest de legitima & Trebellianica disponere post mortem. 2. 237. nu. 2
 Pater potest uxori pl' legare, quam vni ex filiis primi matrimonij relicto fuerit, habito legitimi supplementi respectu. 2. 1. nu. 1
 Pater sustinens onera matrimonij pro parte dotis receptæ, videtur etiam alterius partis non solutæ administrationem tacite suscepisse. 3. 291. nu. 11
 Pater stipulando pro se & filiis suis, tam filiis, quam sibi potest præiudicare. 1. 66. nu. 11
 Pater potest in filium manum exercere regiam cum officio iudicis: quod si non faciat, negligens habetur. 3. 304. nu. 3
 Pater de rato pro filiis cauente statim perfectus sit contractus. 2. 22. nu. 4
 Patientia an inducat novæ possessionis civilis acquisitionem, an verò sumum sufficientem ad obtinendum remissionem præster. 2. 463. nu. 3
 Patientia in incorporalibus habet vim traditionis. 2. 281. nu. 4
 Patientia permittentis examinari testes post rem iudicatam nocet rei iudicatæ. 2. 202
 Patientia efficit, ut pro valore fructuum data quæ fuerint, sufficiant impetreturque possessori, quod plura non receperit. 1. 9. nu. 1
 Patria durante potestate, non potest pater contra filium actionem exercere in rebus usufructuariis. 3. 304. nu. 2
 Patrimonialia beneficialia quotupliciter considerantur. 2. 161. nu. 2
 Patrimonialia ad liberam ordinarij collationem spectantia, certo personarum generi sunt conferenda. ibid. nu. 3
 Patrimonialia, quorum præsentatio, electio & nominatio ad patronos, & institutio ad ordinarij spectat, sub Cardinalis indulto non veniunt. ibidem. nu. 4
 Patrimonialia beneficia quando expectantibus debeantur, etiam si ius habeant considerabile. 2. 235. nu. 3
 Patris sola voluntas sufficit pro sufficienti legitimisationis causa. 2. 111. nu. 6
 Patris de legitima & Trebellianica dispositio quando non retrotrahatur post mortem, sed eius initium consideretur. 2. 231. nu. 3
 Patris promissio de procurando consensu filij rebus sic stantibus integris, & durante potestate sua in filium intelligitur, etiam si fuerit iurata. 3. 259. nu. 3
 Patris inter filios diuisio hereditatis si in militiam abeat, an sit potius donatio inter vivos, an verò ultima voluntas. 2. 132. nu. 1. & 2
 Patronatus privilegium ex fundatione & dotacione per non usum amittitur. 2. 392. nu. 2. & 3
 Patronorum laicorum presentatione & institutione sequuta probatis non docetur quasi possessio, si effectum sortitus esse non constet. 2. 120. nu. 3
 Patronus non presentando dicitur post lapsum quadrimestris consentire presentationi per alterum ex comparationis factæ, non tamen ratificare quod ignorabat. 3. 312. nu. 2
 Pauper expectans habens tria beneficia in gratia sua, præfertur alteri pauperi etiam in processu diligentiori, si habeat in gratia claus. sit primus. &c. 3. 327. nu. 1
 Pauperes præferuntur quibusvis quantacunque prærogatiuas habentibus in beneficio simplici & non curato. 3. 200. nu. 2
 Paupertas præstat aduersus lapsum fatalium restitutionem. 2. 446. nu. 1. & 3
 Paupertas opus probatione non habet. 1. 87. nu. 2
 Paupertas quando in restitutione in integrum non consideretur. 2. 446. nu. 5
 Paupertas an sit legitimum impedimentum, ut quis aduersus lapsum quadriennij sit restituendus. 2. 446. in princ. & nu. 1. & 3
 Pecuniæ valor secundum tempus contractus attenditur etiam in obligatione annua, & secundum bonitatem intrinsecam materiæ monetæ. lib. 2. 149. nu. 1.
 Pendente lite nihil est innouandum. 1. 299. nu. 3
 Pensio referuata motu proprio sine consensu partium æquiparatur ultimæ voluntati: secus quando cum consensu partium. 3. 193. nu. 2
 Pensio vbi non est libera, & impræstita ponuntur super fructibus, qui de facili non possunt exigere, & pro exactione ipsorum sequestrantur fructus, tenetur pensionarius ad contributionem, cessata actione per titulum. 1. 5. in princ.
 Pensio referuata sine consensu habetis regressum, est nulla, si in personæ fauorem referuatur: secus si in utilitatem ecclesiæ, quæ etiam moriente rectore semper manet. 1. 421. nu. 7
 Pensio est opus temporale. 3. 202. nu. 3
 Pensio cessus iuris an debeat verificari. 1. 342. in princ.
 Pensionarius quo casu pensionem à successore in beneficio exigere non poterit. 2. 189. in princ.
 Pensio extinguitur per contractum matrimonij contrarium. 2. 459. per tot.
 Pensio stantibus privilegiis, quousque ad quancunque summam transferri possit, an superueniente dectero restringente, si ultra illam summam translaturum sit, valeat translata. 2. 382. nu. 1
 Pensio ritè ex mente resignantis si non sit referuata, an nulla sit, an verò annullanda veniat. 2. 97. nu. 5
 Pensio non deducitur de fructibus, ut excusetur mala valoris expressio. 3. 202. nu. 1
 Pensio, literis non nisi in processu fulminato insertis & non presentatis, translata sortitur effectum. 3. 246. nu. 1
 Pensio transferri potest in articulo mortis. 1. 138. in princ.
 Pensionarius, qui est in possessione exigendi à predecessore titulari, si eius successor non vult soluere pensionem, spoliari dicitur, competitque remedium reintegranda. 3. 9. 1. 3. 151. per tot.
 Pensionarius potest ad pensionem contra novum possessorem agere, si ille contra heredes percipientes agere possit. 2. 189. nu. 4
 Pensionarius, qui habet pensionem liberam, an teneatur contribuere ad onera de facto imposita. 2. 386. per tot.
 Pensionarius potest vel contra possessorem, vel contra heredem defuncti possess. ad pensionem agere. 2. 189. nu. 1
 Pensionarij interest plures habere obligatos. 1. 11. nu. 12
 Pensionarius verum pro rata suæ pensionis ad impræstita contribuere teneatur. 1. 5. nu. 1. & 5
 Pensione regressus non soluta, non potest ad eum agi contra eius, qui non soluit successorem. 1. 341. in princip.
 Pensionem ex regressu nunquam concedit signatura. 2. 97. nu. 2
 Pensionis non solutione propter claus. sine retardatione solutionis, an queratur in hypothecam

quasi possessio. 2.281. num.1
 Pensionis terminus integer ad translarium quando spectet. 3.14. nu.1
 Pensionis terminus quando pro rata inter hæredes transferentis & translarium diuidi debeat. 3.14. in princ.
 Pensionis translatio literis non presentatis, cum iudex potestatem suam & formam ignoret, non tenet. 3.246. num.2
 ¶ Perceptio fructuum in gratia subreptitia dicitur in debita. 1.131. num.3
 ¶ Periculum & fortunam in se suscipiens non dicitur fortuitum insolitum recipere. 3.19. per tot.
 ¶ Petitorum consultatio quando mulierem à iuris erore non excuset. 2.118. num.18
 ¶ Permittitur cum aliquid fieri ita oportet permitti, vt sine iniuria cuiusquam fiat. 1.66. num.2
 ¶ Permutatio à maiore facta sine curatoris auctoritate, etiam si alteri, cum quo permutauit, minus utilis sit, an teneat. 2.161. num.4
 Permutatio beneficij, quod est minoris, an requirat decretum iudicis. 2.365. num.6
 Permutatione dissoluta an in dote res in solutum date vna cum fructibus sint restituendæ, an saltem earum pretium. 3.376. per tot.
 ¶ Persona debet in omni quantumcunque summarie possessorio prius legitimari. 2.278. num.3
 Persona loquentis non comprehenditur in generali sermone. 1.88. num.10
 Persona coniuncta quando possit agere pro coniuncta, etiam quando procuratorem habet. 2.21. in princ.
 Personæ incapaci iuramenti extenditur commissio examinis ad iuramenta. 1.258. num.3
 Personæ ubi quid prohibetur, id etiã quod utiliter faciet, ei censetur prohiberi. 1.2. num.1
 Personæ decem constituunt multitudinem, & per consequens delictum coram decem commissum, ex leui sit atrox. 1.296. num.4
 Personæ electa industria semper demandata esse censetur in generalitate seu vniuersitate causarum. 2.224. num.5
 ¶ Petens duas nullitates contra regulam reseruatoriam, an sit audiendus. 1.34. num.1. & 5
 ¶ Petere qui probetur, retinere non prohibetur. 2.292. num.3
 Petitio dotis interesse est odiosa in c. salubriter de vsur. 1.93. num.12
 Petitio tertio loco differt à petitione secundo loco facta. 2.433. num.1
 Petitor cum contra competitorem agit, cessat l. is à quo. ff. de rei vendic. 2.269. num.2
 Petitores duo si contra eundem possessorem agant, & alterutrius iussu iudicis à possessore fundus restituatur, non nisi data cautione id fieri, vt si alteruter, qui possessionem accipit, si euicta fuerit, eam victori restituat. 2.269. num.1
 Petitorij suspensio an possit fieri quando probationes sunt factæ de consensu, vt quis posset agere in solo possessorio recuperand. seu retinend. posses. 3.29. in princ.
 Petitorio suspensio, testes in possessorio examinati non faciunt fidem in petitorio. 1.171. num.1
 Petitorium an possit pluries suspendi. 2.341. num.3
 Petitorium vt non potest post conclusionem suspendi, ita nec post consensum præstitum ad probandum proprietatem. 3.291. num.9
 Petitorium in interdicto retinendæ possessionis suspendi non potest, etsi proprietati probandæ con-

sentiat. 3.29. num.2
 Petitorium quo casu absorbeat possessorium, & executio, licet sententia super possessorio in iudicatum transiisset, non sit faciend. 1.82. num.1
 Petitorium etiam post probationes factas suspendi potest. 2.341. num.1
 Petitorium quo casu absorbeat possessorium. 1.82. in princ.
 Petitorium & annullatorium iudicium, an possint cumulari. 2.227. num.1
 Petitorium pluries in beneficialibus tantum suspendi potest. 3.29. num.5
 ¶ Pignora capta in causam iudicati, si non reperiunt emptorem, factis subhastationibus, creditori insolutum dantur. 2.252. num.2
 ¶ Pinguedo tituli non ex fructu, sed ex causa consideranda est. 1.374. nu.3
 ¶ Plures eandem rem in solidum possidere non possunt. 1.170. nu.12
 ¶ Plenior aduersus successorem & successoris seu hæredi contra alios amplior econtra potest competere obligatio. 1.197. num.27
 Plus nocent incerta quam tacita. 1.24. num.6
 ¶ Poena conuentionalis apposta in instrumento, eo non obstante potuit agi ad poenam caducitatis. 2.205. per tot.
 Poena hæc eo quod non fecit, antequam incurratur, interpellatio præcedens requiritur. 1.22. num.2. & 5
 Poena c. fin. de elect. in 6. qualibet excusatione declinatur. 2.484. num.2
 ¶ Porrectio sola per procuratorem facta, quo casu non fuerit sufficiens ad præstandum consensum post obitum principalis. 2.360. in princ.
 Porrectio supplicationis demandato in curia presentis principalis facta non præsumitur, si modica requiratur impensa, & de præiudicio principalis, nullo autem favore agatur. 3.299. num.2
 Porrectio supplicationis non facit, quin alia possit per eundem porrigi, & super ea consensum præstare. 2.38. in princ.
 ¶ Portio obtenta tempore, quo antiquior noluit ascendere, non est litigiosa. 3.23. num.1
 Portio legatarij à legato suo cadentis an collegatario, an verò hæredi accrescat. 3.424. nu.1
 Portio non requirit præbendam, sed canonicibus & dignitatibus annexæ sunt præbendæ. libr. 1. 441. num.3
 Portio & dignitas in Ecclesia Salmantina non sunt beneficia incompatibilia, nec ex iure, nec ex constitutione Nicolai V. 3.228. in princ.
 ¶ Portionario, qui retenta portione ascendit ad dignitatem, qua ad seruitia portionariis incumbunt non tenetur nec deputatur, sed sedem & vocem portionarij amittit, an tanquam antiquiori æquè debeat canonatus. 3.217. num.1. eod. lib. dec. 219. num.1
 Portionarius ex statuto potest per antiquitatem ascendere, etiam si relinquat portionem grauatam. 3.155. in princ. & num.1
 Portionatio an præiudicetur per collationem Papæ. 2.235. num.6. & 8
 Portionatus dicitur pars fructus. 1.441. nu.4
 Portionarius in dignitate consistens quomodo possit etiam distributiones quotidianas consequi. 3.219. num.3
 Portionarius dimidijs ascendit ad integram portionem & tempore ascensus non tenetur verificare narrata in prouisione dimidia portionis alijs sibi

sibi facta. 2.197. in princ.
 Portionarius antiquior si ex concordia de vacante canonicatu prouideri debeat, an idem quoque procedat si dignitate aliqua prouisus sit. lib. 3. decisi. 100. num.1
 Portionarius si non apprehendat portionem ad ipsum iure accrescendi deuolutam ei est imputandum. 2.309. num.5
 Portionis per ascensionem non vacat Canonicatus primò adeptus. 1.441. in princ.
 Portionis congruæ assignatio ex fructibus sequestratis fiet in spoliati, non autem spoliantis fauorem, si de attentato & spolio constiterit. 3.46. num.4
 ¶ Possessio de vacanti non potest certo contradicitori præiudicare. 2.259. nu.2
 Possessio presentandi immemorabilis vt probetur, quilibet potest allegari titulus, nisi constet de contrario. 2.436. nu.1
 Possessio ciuili 20. annis amittitur, & cum naturali conglutinatur, si naturalem amissam tanto spatio recuperare sciens neglexerit. 2.509. num.4
 Possessio ciuillissima an per constitutum transeat. 1.434. in princ.
 Possessio cum est sub conditione tradita, non est acquisita. 2.32. num.1
 Possessio particularium cum tantum probatur, inuestitura non de proprietate sed iurisdictione intelligitur. 2.231. nu.2
 Possessio amittitur, negligentia possessionis naturalis recuperandæ. 1.276. num.5
 Possessio pascendi communis non probatur ex eo, quod homines sunt soliti pascere. 2.26. in princ.
 Possessio immemorabilis quando est probanda, in quemcumque & quantumcumque potentem quicumque semper potest allegari titulus. 1.58. num.9
 Possessio ciuili quinam per aditionem iudicis in solutionis mora retineatur. 2.419. nu.2
 Possessio non titulata continuari non potest. 2.343. num.11
 Possessio memorabilis in priuato ex fundatione & dotatione præsumitur. 1.58. num.6
 Possessio per minorem vel Ecclesiasticum translata, solennitate nõ obseruata, conditione indebiti repeti potest. 3.277. nu.2
 Possessio pendente ad appellandum termino capta, si sententia nulla sit, attentata dicitur. 3.414. num.1
 Possessio realis ex quibus verbis acquisita præsumatur. 2.450. nu.2
 Possessio à locatore propria autoritate apprehensa etiam ob non solutum canonem est attentata. 3.46. num.1
 Possessio hypothecaria, an per obitum ciuilitate possidentis extinguatur. 1.207. nu.1
 Possessio, quæ est in hæredes pro hæreditariis portionibus, translata an prælegato possidente sit vitiosa. 2.73. num.1
 Possessio cum presentatione cum conuenit, potest ius patronatus in antiquis per publicam vocem, famam, & auditum probari: sin verò minime, non potest. 1.140. num.1
 Possessio veluti acquiritur ex vno vel duobus actibus in instrumentis corporalibus: ita quoque amittitur. 1.276. num.2
 Possessio superueniens non connumeratur inter diligentias. 1.156. in princ.
 Possessio quæ est attentata, pro spoliatione accipitur. 1.223. nu.7
 Possessio presentandi præsumpta. 1.298. in princ.

Possessio antiqua & noua quoniam inuicem comparantur, ex vtraque quis possidere velle non præsumitur: cum possidere ex vna duntaxat causa possumus. 1.170. num.14
 Possessio per spoliolum non interuertitur. 1.170. num.3
 Possessio decennialis non facit ad restitutionem, cum ius commune iis refragatur. 1.413. nu.1
 Possessio contra ius commune, antequam acquiratur, quid requiritur. 1.113. num.3
 Possessio sine præiudicio alicuius tradita dicitur sub conditione data. 2.32. in princ.
 Possessio beneficij etiam non verificata narratiua vniuersionis quando sit danda vigore surrogationis. 2.495. num.1. & 3
 Possessio pacifica in dubio tanquam significata intelligitur. 1.110. nu.2
 Possessio stante lite non nisi per decretum ritè capi potest. 2.460. num.2
 Possessio ciuili animo & corpore simul est acquirenda: etsi acquisita animo tantum retineatur. 2.163. num.2.
 Possessio quo casu iudicata sint attentata. 2.259. in princ.
 Possessio petita à Capitulo ex collatione Archiepiscopi, sub pœnis & censuris in literis contentis & post Capituli deliberationem, an iusta esset collatio, iuxta superioris mandatum tradita, an dicatur data ob metum censurarum, an quia si iustum esse capitulo videretur. 3.120. num.1
 Possessio sine titulo vera quidem esse potest, sed non iusta. 2.229. nu.3
 Possessio instrumentalis animo & corpore quaesita absque animo amitti non potest. 1.360. num.9
 Possessio quomodo præsumatur continuata. 2.231.
 Possessio quæ animo & corpore retinetur, continuando, non transit ad hæredes. 2.462. nu.3
 Possessio an sit interrupta, sic vt regulæ de trienniali in possidentis fauore locus non esset, si commissio nomine possidentis, decretum citationis, & eius pro parte possessoris executio, cum notarij ex dictis testium assertionibus interuenissent. 3.329. num.1
 Possessio ciuili quo casu in donatarium uasata non fuerint. 3.216. in princ.
 Possessio presentandi an & quomodo sit quaesita, si per 25. annos beneficium vt ius patronatus possideatur. 2.251. nu.1. & 5
 Possessio quomodo ex alterius voluntate quaesita præsumatur. 2.444. num.1
 Possessio non dicitur amissa, si non probetur patientia & scientia. 1.360. num.10
 Possessio data propria autoritate, quando possit apprehendi. 2.73. nu.6
 Possessio quæ animo proprio & corpore alieno retinetur, continuando absque vlla hæredis apprehensione in eum transit. 2.462. num.4
 Possessio quando non dicatur vitiosa iure familiaritatis. 2.73. num.10
 Possessio vnde magis præsumatur capta actualiter quam corporaliter. 2.460. num.1
 Possessio ciuili in hypotheca an veniat. 1.198. in princ.
 Possessio percipiendi non quaeritur ex solutione pensionis propter clausulam, sine retardatione solutionis. 2.281. num.10
 Possessio de vno actu non extenditur ad alium altero in possessionem existente, vel iure communi resistent. 2.310. num.1
 Possessio efficit, cum beneficium ab ordinario collatum est, vt collatio ista prior fuisse præsumatur. 2.299. 2. Possessio

Possessio vniuersi non extenditur ad aliam rem. 2. 310. num. 2.
Possessio quando non sit attentata. 2. 74. num. 1.
Possessio quando dicatur vitiosa, ex iure familiaritatis 2. 73. in princ.
Possessio ob fideiussionem sequestrorum praestitam: an dicatur triennis, & quid ad hoc sit probandum. 1. 325.
Possessio probato domino, de facto recuperatur. 1. 115. num. 10.
Possessio nihil habet commune cum proprietate. 1. 171. num. 3.
Possessio 100. annor. inducit priuilegium praesumptum. 2. 466. num. 9.
Possessio naturalis iusta per ingressum habentis civilem non amittitur. 2. 509. num. 5.
Possessio aut dominum quoad monasterium quando Papae verbis in bulla non probetur. 2. 437. num. 2.
Possessio Canonica quo casu ob commissionem legitimae executioni consentientem sit litigiosa iudicanda. 3. 182. in princ.
Possessio vigore supplicationis capta, si quis ea spoliatur, est restituibilis. 2. 229. in princ.
Possessio castri reseruata vsque ad certas quantitatis solutionem, an non constituta solutione possit propria auctoritate apprehendi, quia alius eam actualiter habeat. 2. 443. num. 1.
Possessio castri separati quando vigore decreti continetur, & cum eo possessio iurisdictionis, quae de iure communi castro separato competit. 2. 322. per tot.
Possessio per narratiuum quaesita, non potest infringi. 1. 173. num. 3.
Possessio per supplicationem peti potest. 2. 229. num. 1.
Possessio acceptata in Ecclesia coram notario & testibus, an valeat. 1. 349. num. 1.
Possessio ciuiliis montis ex quibus actibus amittitur. 1. 276. in princ.
Possessio immemorabilis quando non habet vim priuilegij. 1. 365. num. 5.
Possessio cum habet proprietatis causam annexam potest de sententia in possessorio lata appellari: sed si de nuda possessione agatur: tunc enim sententia, & si appellatio interposita sit statim sortitur effectum. 2. 278. num. 2.
Possessio quoad castrum continuata praesumatur, non quoad merum aut mixtum imperium. 2. 343. num. 10.
Possessio quando possit propria auctoritate ingredi. 2. 443. num. 3.
Possessio immemorabilis an probetur per testes de visu & auditu a 60. annis deponentes. 2. 348. num. 1.
Possessio etsi duret absque apprehensione, non tamen semper continuata censetur in haeredem. 2. 355. num. 3.
Possessio transfertur ex contractu per minorem factum. 3. 277. in princ.
Possessio capta propria auctoritate, licet ea sit spoliatus (si alter doceat de titulo) est restituenda. 1. 402. in princ.
Possessio potest supplicationis vigore capi, praeterquam in commissarialibus. 1. 443. num. 3.
Possessio naturalis ex quibus actibus praesumatur claustrina. 2. 509. num. 1.
Possessione probata aut praesumitur scientia, aut ad eam plene probandum non potest negari remissoria. 1. 264. num. 3.
Possessione hypothecaria extincta: nihilominus competit Salutanum. 1. 207. in princ.

Possessione in momentanea itidem minorennis potest agere procuratorem. 1. decisi. 155. num. 3.
Possessione in acquirenda defuncti, quando non sit necessaria haeredum patientia. 1. 217. num. 2.
Possessione sub conditione tradita, quando a protectione recedi potest. 2. 32. num. 4.
Possessione animo solo retenta; quousque retineamus, aut possidere desinamus. 1. 276. num. 4.
Possessionem quis teneatur probare praecise. 1. 157. in princ.
Possessionem ingrediens post obtentam sententiam citatis interesse putantibus, & decretis executoriis, an dicatur attentare. 2. 59. num. 1.
Possessionem qui habet, de facto non erit spoliandus. 1. 231. num. 2.
Possessionem ad reuocandum vt attentatam, quid debeat probari. 1. 223. in princ.
Possessionem negligens per 30. annos perdit eam. 1. 115. num. 16.
Possessione post resignationem ad sufficiens tempus continuata an detur renuntianti contra tertium spoliatum restitutorium remedium. 3. 158. num. 1.
Possessionem capiens ex gratia, si neutri, etiam ante euentum attentat. 1. 433. num. 3.
Possessionem ex institutione paterna apprehendens non dicitur familiaritatis iure sed nomine proprio apprehendere. 2. 134. num. 1. & 10.
Possessionem habere pacificam, vel quod alius in causa sit, quo minus eam habeat, paria sunt. 1. 22. n. 1.
Possessionem qui a colligante lite pendente acquirat, non dicitur attentare. 1. 30. num. 8.
Possessionem supplicationis vigore intrans, pro intruso non habetur. 1. 433. num. 5.
Possessionem continuans dicitur de nouo acquirere, nec requiritur de nouo acquirendi, sed possidendi animus si prius ex vna causa non possideret. 3. 288. num. 5.
Possessionis causa antequam mutatur, priorem fidem esse requiritur. 1. 179. num. 5. & 13.
Possessionis iustificatio est necessaria, ad obtinendum regressum. 1. 389. in princ.
Possessionis ad continuationem in filio naturali, quid requiratur. 1. 361. num. 8.
Possessionis priuilegium non tollit gratificationis clausulas. lib. 2. dec. 299. num. 1.
Possessionis apprehensio facta per procuratorem, comprobata a domino per vsum & retentionem commodi an censetur ratificata cum omnibus suis qualitatibus. 2. 397. num. 1. & 5.
Possessionis mutatio antequam iudicatur, quid sit inficiendum. 3. 288. num. 4.
Possessor si pro canonizatione agatur, potest per supplicationem de iure tertij dare. 1. 366. num. 9.
Possessor decennalis praesumitur pacificus, si lis mora fuerit cessione extincta. 2. 493. num. 1.
Possessor dolo desinens possidere si in sententia ad fructus simpliciter condemnatur, tenebitur ad verum per ipsum perceptos fructus, & non per alium in quem possessionem dolo transtulit, nomine ipsius perceptos. 3. 198. num. 1.
Possessor non est sine titulo in sua possessione defendendus. 2. 380. num. 6.
Possessor qui olim possedit, hodie possidere non praesumitur, si probetur possessio tertij. 1. 7. num. 1.
Possessor, qui possessionem sine cause cognitio dimittere non vult, monitorio iudicum decreto indebitum non contradicit. 3. 271. num. 7.
Possessor malafidei condemnatur ad fructus, quos percipere

percipere potuit. 1. 383. num. 5.
Possessor qui est semel, adhuc possidere praesumitur, nisi constet possessionem esse interruptam. 2. 171. num. 2.
Possessor vt a possessione sua amoueat teneatur ratificans aperte probare ratificationem suam alterius possessionem praecessisse. 1. decisi. 157. num. 2.
Possessor fideicommissarius, an sit legitimus contraditor. 1. 229. num. 1. & 3.
Possessor qui dolose desit possidere, potest condemnari ad fructus perceptos. 3. 165. num. 1.
Possessore sciente & patiente si de beneficio contra aliquem agatur, sententia contra agentem lata pariet erga possessorem, si agere velit, exceptionem rei iudicatae. 1. 12. num. 14.
Possessori ciuili currit praescriptio, & alia plura. 1. 198. num. 6.
Possessorij in causa, quando transiit in iudicatum, non datur restitutio: nisi personae priuilegiatae. 1. 37. in princ.
Possessorio remedio ab intestato potest agi etiam si statit testamentum, & spatio 30. annorum aditio hereditatis sit praescripta. 3. 54. num. 1. & 4.
Possessorium non requirit probationem, se esse heredem, sed id dicere sufficit. 2. 463. num. 5.
Possessorium ex pacto competens adfert exceptionem, dolo factis. 2. 54. in princ.
Possessorium iudicium rei spiritualis, spirituale est, cum agitur remedio adipiscendi. 1. decisi. 361. num. 3.
Possessorium quando admittat appellationem. 2. 480. num. 11.
Possessorium competit pro denegata annua praestatio. 2. 180. in princ. & nu. 1. & 3.
Possessorium remedium quibus detur minoribus. 3. 277. num. 5.
Possessorium remedium non datur de iure ciuili pro personali praestatio. 2. 180. num. 2.
Possidens ciuiliiter habet remedium recuperandi, seu interdictum, Vt possidetis. 1. 198. num. 4.
Possidens pro haerede dicitur etiam possidere pro legitima: cum titulus pro haerede & pro legitima non sit incompatibilis. 3. 212. num. 3.
Possidere pro haerede, quomodo intellectum. 1. 326. in princ.
Possidere censetur quilibet ex titulo, quem de iure habet. 3. 212. num. 2.
Posthumus post testamentum factum natus, in eoque praeteritus, an ex clausula codicillari, si non valet aut valebit, &c. sit fideicommissio grauatus. 2. 234. num. 1.
Posthumus ignoranter praeteritus etiam ad legata tenetur, si filius natus sit grauatus. 2. 234. num. 6.
Posteriora quando derogent prioribus. 2. 290. num. 5.
Potentia carnalis non praesumitur a iure in foemina impubere. 2. 65. num. 1.
Potentia Capitularis manet in venientibus, qui sunt vocati ab habente potestatem. 3. 284. in princ.
Potens qui est debitor & naturaliter possidet, is ciuilem, quod statim an recuperet, non amittat. 1. 276. num. 6.
Potestas legitimandi Comiti Palatino vnde censetur data, quamuis expressis nil dicatur, sic vt ad legitimam admitti possint. 2. 93. num. 1.
Potestates duae diuersae si concurrant, & altera insufficienti quis vtatur, non saluatur ex altera sufficienti actio. 2. 383. num. 5.
Præbendarum distinctio an probeat annexionem & consuetudinem optandi quoad praebendas distinctio

2. 201. in princ.
Præcedentia an referantur ad sequentia. 2. 75. num. 2. 7. & 9.
Præceptorie in causa Fundan. 3. 230. in princ.
Præceptorie S. Ioannis Hierosolymitan. sunt ad nutum amobiles. 1. 392. in princ.
Prædecessor si non soluerit pensionem debitam, vtum beneficium per priuationem, an per obitum prædecessoris vacasse intelligatur. 1. 8. num. 1.
Prædecessor si tempore impetrationis non possederit, non tantum probandum est fuisse possessorem, verum etiam quod fuerit pacificus triennis. 2. 511. num. 4.
Prædium in vrbano, quare prout quisque habitauerit, obligetur: alioque iure in hoc vtamur quam in rustico. 1. 180. num. 11.
Prædium rusticum vtraque parte tacente, de anno in annum relocatum censetur. 1. 180. num. 10.
Præminentia: si sint iura tantum Capituli & non Ecclesiae, & si ratione dignitatis competant, potest ad eas non solum Capitulum inferioris, sed etiam Cathedralis agere sine praelati sui consensu. 2. 441. num. 10.
Præminentia si sint communes & magni praedij, non potest Capitulum colleg. sede vacante contra Capitulum maius agere. 2. 449. num. 3.
Præminentiarum possessio continuata quando mala aut bona constituat in praescribente fidei. 2. 348. num. 3. & 4.
Præminentiarum possessio & consuetudo a tempore immemorabili, an suffragetur Capitulo praescribenti contra Abbatem. 2. 335. num. 1.
Praefixione duorum terminorum, an quis annali excludatur. 1. 137. num. 2.
Praelati & congregationum rectores, quomodo in correctionis causa procedere possint. 1. 113. num. 5.
Praelatus est in conuentali Ecclesia de iure communis eligendus, & non praesentandus. 2. 379. num. 6.
Praelatus solus potest hereditatem & legatum repudiare, & Ecclesiae in acquirendo praedicare. 2. 519. num. 2.
Praelatus solus potest in possessorio quantumcunque rei arduè agere sine Capitulo. 3. decisi. 210. num. 5.
Praelatus quando possit solus Ecclesiae praedicare, vt non habeat locum Paulina. 2. 519. in princ.
Praelatus speciale caput est collegiarum, & cum ea vni corpus efficit. 2. 420. num. 5.
Praelatus aut Capitulum sicut in Ecclesia defendenda negligens, admittuntur quoque ad defensionem particulares. 2. 441. num. 6.
Praelatus pro re Ecclesiae possessorio recuperandi agens nihil proficit, nisi institutionem suam canonicam plene doceat: si non sit in possessione illius rei. 2. 221. num. 2.
Praelatus quando contractui per praedecessorem factum stare tenetur. 1. 181. num. 1. & 3.
Praelatorum superiorum nemo quod absque sedis Apostolicae literis eorum officia continentius ad commissas ei Ecclesias nec discedere, nec earum administrationem arripere possit, an quoque in commendis procedat. 1. 333. num. 1. & 5.
Præparatoriorum executione an probetur bonorum diuisorum possessio, si ex multis propositis qualitatibus ad vnicam tantum respondeatur. 2. 312. num. 1.
Prærogatiue datæ Officialibus intelliguntur de actu officia sua exercentibus. 2. 75. in princ.
Praescriptio, nec priuilegium, neque legatum, aut quantumuis

quantumuis fauorabilia, ad post quaesita se extendunt. 1.154. num.3
Praescriptio iurisdictionis non admittit extensionem de casu ad casum. 1.107. in princ.
Praescriptio 40. annor. contra Imperatorem ad minus est necessaria. 2.365. num.16
Praescriptio non currit inter Capitulum collegiatum & praetatum. 2.449. num.2
Praescriptio vnica in praestatione annua quando sufficit. 1.259. num.3
Praescriptio currit contra minorem siue de damno, siue de lucro eius agatur, si sciat, secus si ignoret factum. 1.453. nu.5
Praescriptio quando operetur in decimis. 1.154. nu.2
Praescriptio quamuis currat contra hereditatem iacentem, si tamen praescribens eius contra quem praescribit, fiat haeres, & hereditas iacens desepso- rem non habeat dabitur aduersus praescribentem restituitio. 3.286. num.1
Praescriptio non currit, quoad praeminentias inter Capitulum & Episcopum communes, si praedi- cetur praetato. 2.414. num.2
Praescriptio omnis siue legalis, siue statutaria conti- nua est, nisi aliud lege vel statuto cautum sit. 2.151. nume.6.
Praescriptio vnus Ecclesiae ad alteram regulariter 40. annor. spatium exigit. 3. decisi. 252. nu.3
Praescriptio an poterit a filio contra patrem inchoari. 3.304. nu.1. & 4.
Praescriptio dicitur & non consuetudo, cum collegiu vnum contra aliud quicquam acquirit. 2. 387. in principio.
Praescriptio propter dominia, non autem propter possessiones est inuenta. 1.115. num.9
Praescriptio Capituli maioris sede vacante currit con- tra collegiatam, si de modico eius praetati agatur praedicio. 2.420. num.6
Praescriptio 20. annor. requiritur in praescribendo co- tra actum si diuersae sint prouinciae. 2.365. nu.10
Praescriptio centenaria non currit contra Romanam Ecclesiam, sed contra ius eius vasalli quadragenaria, si oblique & non principaliter in vasallo eius praedictum agatur. 2.420. num.3
Praescriptio quando currat contra collegiatam Eccle- siam. 2.420. num.4
Praescriptio in sede quasi vacante an currat in praeminentiis contra Capit. collegiatam. 2. 414. in prin.
Praescriptio longi temporis, & praescriptio longissi- mi temporis, vbi discrepent. 1.115. num.17
Praescriptionem interruptit quilibet actus, qui ma- lam fidem inducit. 3.385. num.2
Praescriptionis interruptio contra fideiussorem non nocet contra principalem. 2. decisi. 512. per tot.
Praescriptioni an renuntietur per vnicum actum con- trarium. 2.188. in princ.
Praescriptioni iuris collationis non nisi actu ex diame- tro contrario renuntietur. 1.88. nu.5
Praesentandi ius in fundatione cum consensu Epi- scopi in fundatione non referuatum in conuentua li ecclesia, sed postea concessum, non est merè pri- uilegium. 2.379. num.5
Praesentandi privilegium in ecclesia. conuent. in bene- ficiis simplicibus est gratiosum. 2.379. nu.7
Praesentandi possessio ex quo actu non fuerit quaesita. 2.251. in princ.
Praesentandi potestatem habens ad beneficium per certa personae obitum vacans, si ab ea tempore mortis fuerit electus, an aequè poterit conferre. 3.

348. num.7
Praesentandi ius nisi de licetia Episcopi potest ex fun- datione in Ecclesia conuentuali quaeri. 2. 379. nu.1
Praesentandi quasi possessio praesumitur in potente ex usurpatione quaesita, nisi probetur contrarium. 2.366. num.2
Praesentandi ius ex fundatione & possessione centu annorum, quando praesumatur. 2. 436. in princ.
Praesentare, aut eligere seipsum, aut sibi met ius ali- quod tribuere nemo potest. 3.253. nu.2
Praesentatio an in tertia sententia, an versus in prima confirmari dicatur. 1.292. nu.4
Praesentatio circa c. fi. de elect. in 6. an habeat locum. 1.306. in princ.
Praesentatio vnica an bonam det vel malam fidem. 1. 192. nu.2
Praesentatio principalis si ad Abbatem, & institutio ad Episcopum pertineat, an alternatiua Episcopo concessa comprehendat praesentationem inferio- ris. 2.472. nu.1. & 5.
Praesentatio institutiua probat quasi possessionem praesentandi. 2.189. num.2
Praesentatio, si renunciat praesentatus iuri suo, aut die claudit extremum, aut propter occultum eius vitium irritatur, deuoluitur ad patronum, nec inducitur noua vacatio. 1.200. nu.1
Praesentatio vnica ad quasi possessionem praesentan- di sufficit probandum. 1.192. nu.1
Praesentatio facta a patrono ecclesiastico habet vim electionis. 3.181. num.3
Praesentatio ab vno patronorum tam suo quam alte- rius patroni nomine facta an valeat, si ex actis de ratificatione tantum alterius constiterit, & de mandato eiusdem aliter non doceatur. 3. 312. nu.1
Praesentatione non confertur ius in re. 1.244. nu.2
Praesentatione in duabus instantiis ex iure, quod nul- lum esse apparebat, canonizata non potest ius il- lud amplius canonizari, sed noua est confirmanda prouisio. 1.292. nu.2
Praesentatione ex vnica, an quaeratur possessio praesen- tandi. 1.192. in princ.
Praesentatione commissionis primo auditori facta, praenuntur secundus parte non opponete. 2. 470. nume.1.
Praesens in loco praesumitur sciens, & per conse- quens ratificans, cum de praesentis commodo agi- tur. 1.27. nu.1. & 3
Praesentia praesumitur in loco, nisi ad sit instrumenti praesentia. 2.385. nu.3
Praesentia vel absentia ab eo probari debet, qui in ea fundamentum suae intentionis habet. 2.385. nu.4
Praeseruari non potest, quod non est. 1.298. nu.2
Praestatio cautionis in datione curatoris ad litem est de preparatoriis iudicij. 3.130. in princ.
Praestatio in annua an sufficiat vnica praescriptio. 1. 259. in princ.
Praestatio pro annua an sic detur remedium posses- sorium de iure ciuili vt de iure Canonico. 2. 180. num.1. & 3.
Praestations an tot requirant praescriptiones, quot habent modos. 1.259. nume.1.
Praestimonium nec residentiam, nec seruitium requi- runt, nec in iis alia possessio quam fructuum per- ceptio considerari potest. 3.371. nu.2
Praesumitur haeres extare, donec sit proclamatu. 1.216. in princ.
Praesumptio duplex cum ex diuerso fonte procedit va- lida est. 3. 314. num. 2
Praesumptio

Praesumptio & probatio possibilis debent conuenire. 1.85. num.5
Praesumptio est pro laudo, licet ab eo post decem dies fuerit reclamatum. 3. 113. in princ.
Praesumptio iuris non ab allegante, sed contradicente probari debet: secus est in praesumptione facti. 2. 285. num.2
Praesumptio non sufficit in obiectiua materia. 1.408. num.3
Praesumptio resultans ex expeditione. 1.452. in princ.
Praesumptio scientiae quae ex publicè notis prouenit sufficit, si legitime probetur. 1.147. num.3
Praesumptio est actus validus quem quis facere vo- luisse. 1.226. num.7
Praesumptio delicti non habet locum in simonia. 1. 440. num.5
Praesumptio pro actu validitate, quando non recte valeat. 1.262. num.3
Praesumptio usurpationis an potest disponi in petere, qui non recognoscit superiorem. 1.58. nu.7
Praesumptio affinitatis inter coniunctos tollitur per publicationem matrimonij. 2.95. nu.2
Praesumitur pro mandato & resignatione donec pro- betur contrarium. 1.85. num.7
Praesumptione ex valida surgit expressus consensus. 1.44. num.3
Praesumptione, non est possessor à beneficio exuen- dus. 1.257. num.3
Praeuentio locus est inter expectantes, qui similes gratias habent in diligentis. 1.110. num.1
Praecaria possessio non venit in generali qualibet bonorum obligatione. 2.444. nu.8
Praecaria iurisdictione quando non continetur in here- des per decretum. 2.284. num.3
Praecariam possessionem qui dicit esse, illud probare tenetur. 2.444. nu.2
Praecari concedens vt potest possessionem propria auctoritate ingredi, an sic quoque eius haeres. 2.462. in princ.
Praecarium vt transit ad haereses ex concessione, sic & possessio praecaria. 2.444. nu.6
Praetij retroconditionis obligatio non requiritur, an- tequam quis agat, dum tamen fiat ante sententiam. 2.140. per tot.
Praetium à venditione est inseparabile. 2. 397. nu.7
Praetia (seclusa consuetudine contraria) soluenda sunt Ecclesiae parochiali praediali, sicut decima. 3. 169. num.1
Praetia quid sint. ibid. num.2
Praetia quoad sui substantiam debentur ex praecipto, sicut decima: quoad quantitatem vero ex voluntate pendunt. 3. 169. num.3
Primogenito an competat ratione primogeniturae actio spolij. 2.176. num.1
Primogenitus, ex quo possessione est priuatus, semper damnnum sentire dicitur: & ideo tam de futuro quam de praeterito. 2.176. nu.5
Primum extremum in antiquissimis probatur per testes de auditu à maioribus iuncta fama. 1.76. in prin.
Primum extremum simpliciter probari debet, nisi ex statuto plena sit necessaria probatio. 3.75. nu.2
Princeps si ex re priuata publicam faciat, tenebitur tamen ad pretium rei. 2.82. num.3
Princeps non potest sibi legem dicere, à qua non liceat recedere. 1.52. nu.4
Princeps cum dat indultum, in casu qui de iure clarus & apertus est, non qui obscurus, intelligitur. 1. 66. num.7

Princeps quando teneatur ad pretium rei. quicquid. 3.81. nu.3
Princeps promovendo inhabilem, scienter secum di- spensat. 1.148. in princ.
Principali non excusso debitore, quando possit proce- dere contra fideiussorem. 1.88. nu.7
Principales infra statutum tempus societate didicta ex eadem tenentur: & si fideiussores de vt principa- les obligauerint eodem modo tenebuntur. 3.81. nu.1
Principalis si non potest refricare quaestiones, tum nec eius haeres. 2.225. num.9
Principis mens ex eius quotidiano & longissimo vsu colligitur. 1.357. num.3
Principis concessio in expectatiuis vt valeat, facienda est de iure tertij & ad rem in specie merito. 2.264. nu.3
Prior Ecclesiae quando possit in concilio praecedere Episcopum. 3.105. in princ.
Prioratus si fuerint diuisi, quomodo fratri alterius prioratus sit scribendum. 2.399. num.1
Prioritas seu praecedentia ex coniecturis probatur. 3. 372. num.2
Priuatio facta lite pendente est attentata, & reuo- canda, nisi aliud doceatur. 3.148. num.1
Priuatio beneficii parte non citata facta à Papa ex certa scientia est valida. 3.116. in princ.
Priuationis sententia quando sit falsa. 3.162. nu.2
Priuationis ad evitandam poenam in terminis con- uentis, deponere num quis teneatur. 1.8. nu.1. & nu.3
Priuatus per contractum non potest mediante senten- tia alteri quaerere actionem. 1.12. nu.21
Priuati iuris ratione non est inter occultum & noto- rium excommunicatum differentia. 1.4. nu.12
Priuilegia Papae, quorum alterum antiquius conce- dit decimarum tertias, prout in certo loco recipi consueuerunt, & alterum recentius eisdem pro locis istius, in quo dantur, qualitate concedit, si regibus & ab iisdem causam habentibus data sint, an deci- mas ex veteri, an vero ex nouo priuilegio recepisse censentur. 3.332. nu.1. & 4
Priuilegia data ad assequutionem beneficiorum, non suffragantur quoad regulam de publicando. 2.178. in princ.
Priuilegia eximentia non res sed personas ordinatas non excipiunt eorum colonos à decimarum solu- tione, quas praestare solebant ante concessionem priuilegij. 2.522. num.2
Priuilegia non dantur scriptoribus Apostol. ratione laborum sed pretij, quod in officiorum emptione exponunt. 3. 104. num.1
Priuilegia scriptorum Apostolicorum circa accepta- tionem beneficiorum in mensibus ordinariis quo- modo sint interpretanda. 2.519. per tot.
Priuilegia & praerogatiuae suffragatae etiam ante pu- blicationem earum, & data familiaribus infra scri- ptis, inter quos scriptores describuntur, an ex fami- liaritate iis scriptoribus competant, an vero ex pri- uilegio. 2.85. num.1. & 2
Priuilegia Pauli data referendariis suis, intelliguntur non solum de praesentibus verum etiam de futuris. 2.7. in princ.
Priuilegia data referendariis competunt eis etiam quod ea ignorent. 2.19. in princ.
Priuilegio gaudent ij tantum, qui sua exercent officia. 2.75. nu.2. & nu.4
Priuilegio decreti Cameralis, quando censetur re- nunciatum. 1.166. num.2
Priuilegio, quod ratione dotat, & fundat. datur etiam in eccl. conuental. per clausulas in totum, non deroga- tur, nisi per non vsum sit amissum. 2.397. nu.2. & 3
D. I. Putei. F

Privilegio ut per non vsum renunciatum censetur
necessarius est 40. anno. cursus. 3. 252. num. 4
Privilegium huic concessum, cum alteri communica-
tur, an idem operetur atque id, ad quod extenditur.
1. 92. num. 1. & nu. 4
Privilegium habens decretum irritans, operatur ante
certificationem, & ligat ignotantes. 1. 175. nu. 3
Privilegium de percipiendis fructibus in absentia, li-
gat à die intimationis. 1. 175. in princ.
Privilegium acceptans censetur illud cum omnibus
oneribus suis acceptare. 2. 19. nu. 2
Privilegium ordinario datum, ipso defuncto expirat.
2. 156. num. 2
Privilegium datum regibus & eorum successoribus,
an sit de vniuersalibus tantum intelligendum. 3. 332. n. 2
Privilegium, quod aliquis possit conferre beneficia va-
cantia in Curia per cessum vel decessum, non com-
prehendit beneficia vacantia per resignationem
certa. 3. 177. in princ.
Privilegium reservationis perditur per negligentiam.
1. 175. num. 4
Privilegium ut operetur, sufficit deuenire ad notitiam
eius, contra quem reservatio conceditur. 1. 175. nu. 2
Privilegium strictè est interpretandum, cum agitur
de praiudicio impetrantis. 2. 23. nu. 2
Privilegium non nisi à die sciencie alicui quaritur, si
personæ priuatæ detur, secus si ratione officij con-
feratur. 2. 19. num. 1
Privilegium parafernariis concessum ab abfuturo vr-
be Papa, an intelligatur tatum de prima futura ab-
sentia, an quoque de omnibus aliis. 1. 274. nu. 1
Privilegium parafernariorum, quod non teneatur ad
diligentias, quomodo intellectum. 1. 81. in princ.
Privilegium quando per consuetudinem non probe-
tur. 2. 466. num. 7
Privilegium facultatum nec 100. nec 120. annorum
spatio amittitur. 2. 379. num. 8
Privilegium operatur etiã ante privilegij notitiam
in eos, in quorũ praiudiciũ conceditur. 2. 145. nu. 2
Privilegium potest fundare intentionem, & ad robur
privilegij adduci consuetudo. 2. 466. nu. 6
Privilegium debet strictè interpretari, ut minus laxa-
tur ius commune. 1. 66. nu. 4
Privilegium ducis Sabaudia, quomodo interpretatur.
2. 23. in princ.
Privilegium relatiuum ad quem probare spectet, &
quando onus probandi transferatur. 3. 372. nu. 4
Privilegium per secundum personale, censetur Prin-
ceps velle derogare primo, nisi adiectas derogato-
rias tollat clausulas. 1. 109. nu. 2
Privilegium durante concessum absentia, cessante ea,
cessabit & istud. 1. 81. num. 3
Privilegium Papa de reuocando Cardinalium indul-
gentiarum nisi in forma certa, quomodo intelligatur. 2. 499.
in princ.
Privilegium percipiendi fructus in absentia, de ordi-
nariis fructibus intelligendum est. 2. 489. nu. 8
Privilegium, quamuis per legem vel statutum conce-
datur publicatio regressus, ligat tamen immediatè,
& sortitur effectum. 2. 145. num. 1
Privilegium concedens fructus non residenti, non
tantum fructus, sed & redditus & proventus com-
prehendit. 2. 489. num. 6
Privilegium scriptoribus Apostolicis datum quando
profit etiam quando non est tempore gratia con-
cessa scriptor. 2. 409. in princ.
Privilegium iuris presentandi quomodo amitta-
tur. 2. 379

Privilegium attentati negotio principali praiudicat.
3. 71. num. 2
Privilegium de non soluendo decimas intelligitur de
extraordinariis. 3. 65. per tot.
Privilegium 120. ann. spatio amittitur. 2. 379. nu. 3
Privilegium vnius Pontificis, an quoque extendatur
ad alium. 2. 499. nu. 1. & 2
Privilegium cum dubitatur an sit personale, an verò
reale, consuetudo sequens dicitur interpretatiua,
siue declaratiua, & non extensiva. 2. 15. num. 3
Privilegium habens decretum irritans annullat actum
ante ipsius publicationem factum. 2. 145. nu. 3
Privilegium, ut absens aequè ac si resideret, fructus per-
ciperet, fructuum appellatione distributiones non
comprehendit. 2. 39. nu. 6
Privilegium si nulla in parte sit sortitũ effectum, con-
tendenti pro eo incumbit onus probandi privile-
gium in vtu fuisse: secus si pro aliqua parte sortitum
esse effectum constiterit. 3. 309. nu. 9
Privilegium de decimis non soluendis datum ordini,
an extendatur quoque ad eorũ colonos. 2. 522. nu. 1. & 3
Privilegium concessiois gratia qui habet, potest age-
re ad contra in gratia, etiam si modus seu onus ad-
iectum non sit adimpletum, dummodo offerat se
onus iniunctum expedituram. 3. 309. nu. 2
Privilegium quod in hæredes transit, etiam extra-
neos, cedi potest. 2. 48. nu. 4
Privilegium reuocans regressum sine consensu de ex-
presso intelligitur, non autè tacito voluntario. 2. 100. 3
Probadi onus cui incumbat, beneficium cadere sub
gratia. 1. 257. in princ.
Probata possessione, an probetur quoque scientia. 1.
264. num. 1
Probato stilo procedendi coram ordinario, non pro-
batur stilus procedendi corã delegato. 1. 127. in princ.
Probatio pensionis translata infra summam præsti-
tam quomodo sufficiat. 2. 406. nu. 1
Probatio exceptionis, cum necessariò non concludit,
dubiam non reddit probationem actoris. 2. 406. n. 3
Probatio non excludit per probationem. 1. 34. nu. 4
Probatio qua fit sufficiens ad dissoluendum matrimo-
nium. 3. 393. per tot.
Probatio vtriusque copulæ: quando requiratur. 1. 193.
num. 2
Probatio per publicam vocem & famam non sufficit,
cum agitur de praiudicio tertij, & semiplena tan-
tum est. 3. 266. num. 3
Probatio non excludit probationem. 1. 203. nu. 2
Probatio per famam causat culpam licet non dolum.
2. 77. num. 15
Probatio per scripturas & testes, quomodo antiquis-
simo tempore, docendo differant. 1. 212. nu. 3
Probatio præsumptiua ad docendum dolum aut frau-
dem non sufficit. 2. 77. nu. 14
Probatio attentatum non excludit. 1. 203. in princ.
Probatio trium sententiarum, parit moderationem
inhibitionis. 1. 204. num. 1
Probatio translata pensionis quado non sit sufficiens
quod ad certam transferendi summam. 2. 390. nu. 1
Probatio semiplena sufficit in antiquis leui in praiu-
dicio. 2. 61. num. 2
Probatio præsumptiua sufficit ad probandum primum
extremum. 3. 75. in princ.
Probatio vera & plena ex iuris dispositione resultans,
non tollitur facillè per coniecturas. 2. 101. nu. 1
Probatio vna præsumpta, tollitur per aliam præsum-
ptam. 2. 101. num. 1
Probatio 15. annorum in immemorabili probanda re-
quiritur.

quiritur. 2. 109. num. 3
Probationes quamuis non sint iudicate, testibus ta-
men mortuis in alia instantia fidem faciunt, non
autem in alio iudicio. 2. 196. num. 1
Probationes in prima non probata instantia, in se-
cunda instantia fidè facere non possunt. 1. 36. nu. 14
Probationes extrinsecæ in petitorio suspenso non ad-
mittuntur, si nondum sint factæ. 3. 293. nu. 2
Probationes non negatur parti ad conclusionem vs-
que. 2. 341. num. 2
Pro patronis mercede conducti, quomodo & quando
deponant. 1. 4. num. 5
Probationes nouæ si super ætate & non latione mi-
norum superueniant, an nouam faciant causam. 3.
279. num. 2
Probationes mille possunt in antiquis ad probandum
coniungi. 2. 101. num. 3
Probationi semiplenæ additur iuramentum in eius
supplementum. 2. 431. num. 3
Procedens contra inhibitionem, an incurrat excom-
municationem seu censuras in inhibitione con-
tentas. 1. 219. num. 1
Procedens contra inhibitionem incurrit censuras. 1.
209. num. 4
Procedi potest in obligationibus in forma Cameræ
ab Auditore Cameræ contra personam, non ci-
tando personaliter. 1. 178. in princ.
Procedi an possit super exceptione debita apposita ad
processum & negotium principale. 3. 367. in princ.
Processus cur & quando fiat nullus. 1. 10. nu. 5
Processus à minorene factus in beneficialibus valet,
etiam si opponatur. 1. 155. num. 2
Processus iudicis recusari post appellationem factas,
est nullus. 2. 39. num. 4
Processus per procuratorem minorene factus, indistin-
ctè parte etiam non opponente, est nullus. lib. 1. 155.
num. 1
Processus ad vltiora factus quando habeat vim ere-
ctionis. 3. 388. in princ.
Processus à minorene factus, quare non valeat. 1. 155.
num. 4
Processus factus cum tutore testamento, dato, quod
testamentum impugnetur, propter dubitationem
est validus. 2. 427. in princ.
Processus non tutus quomodo probetur. 1. 164. num. 1.
& 3
Processus reo petente nullus est, si iudex exceptione
apposita per reum ad processum & super negotio
principali actore petente, vbi simul & semel pro-
ceditur, pronuntiet. 3. 388. nu. 3
Processus contra inhibitionem post tres conformes
datam factus, attentatus est & reuocandus. 2. 395.
num. 1
Processus factus per iudicem recusatum nullus est de
iure ciuili, secus est de iure Canonico. 1. 370. in prin.
Processus factus cum procuratore reuocato post litè
contestatam aduersario non contradicente, sed re-
uocationem acceptante, num valeat. 2. 109. nu. 1
Processus per contradicte factus tenet. 2. 109. nu. 2
Processus iudicis reuocati tenet ante exceptionem re-
uocationis expositam. 2. 41. in princ.
Procurator habens mandatum ad renutiandum sim-
pliciter, vel pro quacunque recompensa: an expre-
sè non consentiens regressui acceptando ius ceden-
tis, tacitè consensisse videatur. 2. 100. nu. 1. & 8
Procurator si sit admissus cum cautione de rato, etiã si
ille cui facta est inhibio in partibus, scire nõ pos-
set, an esset mandatum vel non, ex quo tamen vi-

det procuratorem adsertum, tum cautione sibi ad-
missum, priori liti superfedere, & admissiori con-
tradicare tenetur, aliàs contra inhibitionem veni-
re non poterit. 3. 142. num. 1
Procurator quando in Præstimonio censetur contra
certam personam constitutus. 1. 112. in princ.
Procurator constitutus ad exigendum confitens se re-
cepisse, quo casu praiudicet constituti. 3. 416.
num. 1
Procurator constitutus generaliter, ad omnes causas
motas & mouendas potest appellationem quoque
prosequi. 1. 272. num. 1
Procurator datus in remissoria quid facere teneatur,
ut moram euadat. 3. 282. nu. 2
Procurator ad certam causam constitutus potest ap-
pellare, sed non appellationem prosequi. 1. 272.
in princ.
Procurator appellationis causam qui potest prosequi,
tanquam defensor accipitur, non ut procurator.
1. 272. num. 2
Procurator principalis in quibus potest appellare cau-
sis, & appellationem prosequi, in iisdem & eius sub-
stitutus. 1. 345. num. 5
Procurator pro principali de rato spòdens se, si obli-
gationem principalis non ratificauerit debitũ so-
lutum, cautione data audietur. 1. 87. num. 3
Procurator si pest sententiam ab vno latam, coram
alio in alia prouincia a ditione iudicati velit agere,
mandato nouo opus habet: secus si executionem
coram eodem iudice petat. 1. 376. nu. 9
Procurator, qui saltem mandatum ad defendendum
habet, non potest agere super molestationibus. 1.
423. num. 1
Procurator in vita qui nihil egit, quando post mor-
tem possit consentire. 2. 83. num. 2
Procurator in vltimo momento ad domum absentis
iudicis comparens appellando, & petens absentia
testimoniales, appellationisque schedulam apud
notarium relinquens appellare præsumitur. 2. 130.
num. 1
Procurator ad agendum, est etiam procurator ad de-
fendendum. 1. 376. num. 6
Procurator constitutus ad causas ciuiles & crimina-
les, non censetur etiam ad beneficiales datus. lib. 2.
247. num. 1
Procurator quo casu per resignationem à principali
factam non fuerit reuocatus. 2. 467. in princ.
Procurator in causa inuitus nõ potest examinari non
solum constituyente, sed etiam contra constituen-
tem. 2. 294. nu. 1. & 2
Procurator si nihil fecit in vita resignantis, post mor-
tem illius non poterit præstare consensum, super
supplicatione. 2. 925. in princ.
Procurator in causa habetur pro principali: & sicut
principalis nõ examinatur, ita nec procurator, sed
positionibus respondere tenetur. 2. 294. nu. 3
Procurator specialis non reuocatur per dationem pro-
curatoris generalis. 3. 167. in princ.
Procurator in vna constitutus instantia, potest tantum
appellare, sed non appellationem prosequi. 1. 345. nu. 3
Procurator siue in mandato ab initio, siue ex post fa-
cto conuictim, & alter eorum diuisim constituitur,
semper ratificatio retrahitur, si promiserit man-
dans se ratum habiturum quicquid ab altero eo-
rum gestum fuerit. 3. 98. nu. 2
Procurator, qui nihil facit, an possit præstare consen-
sum post mortem principalis, quando principalis
in vita porrexit supplicationem. 2. 83. in princ.

Procurator quando possit à sententia contra principalem lata appellare, & appellationem prosequi. 1.345. num.1
 Procurator substitutus in negotio executiuo factus dominus litis potest substituere. 2.220. in princ.
 Procurator post litem contestatam quando possit reuocari. 2.302. in princ.
 Procurator non nisi volens accedente suo consensu expresso vel tacito à domino reuocari potest post litem contestatam. 2.303. num.1
 Procurator in causa quando contra constituentē examinari possit. 2.294. num.2
 Procurator si à certis appellas grauaminibus à iudice recedat, in iudicij processum citari nō tenetur, nisi sponte appellationi renuntiet. 2.282. num.2
 Procurator institutus de vigore claus. vnumquodque omnibusque melioribus, an videatur etiam posse substituere, si sit dominus litis effectus. 2. 230. in princip.
 Procurator quando possit vigore mandati siue liberè & expresse consentire reservationi pensionis infra consuetum solutionis tempus danda. 2.524. num.1
 Procurator potest supplicatione porrecta post obitū principalis resignationi consentire, si ad hoc simpliciter sit datus. 2.360. num.11
 Procurator substitutus in causa, non tenetur surrogato respondere, sed nouum requiritur mandatum, & principalis domini citatio. 2.107. num.1. & 3
 Procurator defendens in principali causa, cogitur quoque defendere in iudicio restitutorio. 2.51. num.1
 Procurator quando non nisi parte cōsentiente, possit à domino reuocari. 2.51. num.2. & 4
 Procurator litem ex vnico actu data, eaque contestata dominus litis efficitur, & substituere potest. 2.220. num.2
 Procurator appellationis causam prosequens de nouo cautionem iudicati soluendi dare tenetur. 1.272. num.3
 Procurator an vsque ad sententiam tantum constituatur. 1.376. num.1
 Procurator esse re integra definit si mutata sit testatoris voluntas, etiam si actus mutationis sit nullus. 2.92. num.3. & 8
 Procurator præsumitur dominum de ea re certiorē fecisse, propter quam constitutus erat. lib. 2. decisio. 100. num.9
 Procurator agens ex mandato insufficienti, si producat mandatum sufficiens post sententiam, sententia non sustinetur. 2.383. num.11
 Procurator habens sufficiens mandatum ad consentiendum pensioni quando regressiui consensisse dicatur. 2.369. num.1
 Procurator potest præstare cōsensum, & retinere penes se chartam, super qua consensus præstatur. lib. 2. 216. in princ.
 Procurator quomodo agere possit sine mandato. 2.383. num.10.
 Procurator potest agere cū surrogato, si lis post mortem alterius sustineatur, cum altero ex colligantibus. 2.107. num.2
 Procurator an post sententiam actione iudicati agere possit. 1.376. num.3
 Procuratoris constitutio post primam resignationem factam ad defendendum super canonicatu dominum, non nisi de fructibus per eum perceptis intelligitur. 2.467. num.4
 Procuratoris factum ratificatur per mandatum, sed non qualitates, si earum non probetur notitia, lib. 2.397. num.13
 Procuratoris confessio comprobata per vsum, affectionem & retentionem commodi, nocet domino. 2.396. num.1. & 3
 Procuratoris acta, de cuius mandato non constat, quando valeant. 2.385. num.6
 Procuratoris in substitutum transfundantur omnia iura, quæ ille habet. 1.345. num.4
 Procuratoris cedentis confessio non potest reuocari in secūda instantia per cessionarium, nisi docto de errore. 2.79. in princ.
 Procuratore secundo nulliter constituto videtur reuocatus primus. 2.267. num.5
 Procuratore ad expensarum, damnorum, & interesse reuocacionem constituto contra eum post sententiam possunt decerni executoriales, de nouo citatio. 1.376. num.5
 Procuratore constituto ad omnes lites motas & mouendas, an sententia contra eum post cessionem à principali factam citatum sit nulla. 2. 467. num.1. 3. & 5.
 Procuratore actū resignandæ seu transferendæ pensionis per porrectam supplicationem non absolvente, si dominus postea manum iniiciat, videtur reuocare imperfectum. 2.267. num.4
 Procuratore primo reuocato si alium constituat, animum comparandi habere dicitur. 2.282. num.3
 Procuratorem, iudicem, testes, aut alios executores occasione litis, nec intra neque extra Curiam verberare, aut iis inferre iniuriam licet. 1.104. num.1
 Procuratores duos constituens absque clausula in solidum, cum plena & libera potestate, an censetur constituisse, per talia verba in solidum. 1.71. in princ.
 Procuratores duo simpliciter constituti, quādo in solidum nil agere possint. 3.98. num.3
 Procuratores si sint plures constituti sine claus. & quilibet eorum, cum claus. promittens habere ratum quicquid ab altero eorum factum fuerit, an valeat quod ab vno eodem factum sit. 3.98. in princ.
 Procuratori generali de iure dilationes competunt. 1. 43. num.1
 Procuratori in causa matrimoniali, nullæ quæruntur post sententiam actiones. 3.376. num.4
 Procuratori an cum ampla potestate & ad tertiam vsque instantiam possint decerni executoriales. 1. 62. num.1. & 5
 Procuratori generali, comparenti post citationem per actum in partibus executam, cum de ea ageretur, dilationes negantur. 1.43. in princ.
 Producenti iura postquam citauit contrā, non potest productionem reuocare. 2.270. num.3
 Productio instrumenti, & parte ad contradicendum citata, si nihil contra instantiam dicatur, an possit ante sententiam postea opponi contra hoc instrumentum, quod non sit in forma probanti. 2. 119. in princip.
 Professio an intra annum fiat, vt non incuratur suspensio. c. non solum. de regulis iuris in sexto. 1. 108. num.11
 Professio non constat, an præsumatur ad transferendum onus probandi contrarium in negatē professionem esse factam. 1.408. num.1
 Professionem emittere & habitum suscipere non potest quis eodem tempore. 2.361. num.4
 Prohibitio per literas Apostolicas stante petitorij suspensione legitime facta esse non dicitur. 2. 497. num.3
 Proles est legitima etiam si contrahentes matrimonium

num. sciant subesse impedimentum. 2.77. num.16
 Promissio patris de rato pro filiis cum cedit in fauorem contrahentis, potest à contractu per contrahentem recedi, non expectata filiorum ratificatione. 2.22. num.3. & 5
 Promissio de restituendo decem in omnem casum, quomodo intelligatur. 1.166. num.7
 Promissio de euictione simpliciter & sublimitata conditione, est sibi inuicem contraria. 2.246. num.4
 Promissio simplex in venditione vtilis domini, quod vendens velit teneri ad defensionem rei pro suo dato & facto, & pro iuribus suis, an intelligatur copulatiue. 2.290. num.1
 Promissio de stando vnice sententiæ ferendæ, ad effectum habendi remissionem, an intelligatur, si vigore nouæ remissionis reuocentur duæ sententiæ in fauorem promittentis. 1.54. num.1. & 5
 Promissio cum est conditionalis, & debitor est in mora, tot censentur stipulationes, quot anni. lib. 1.259. num.2
 Promissio de stando vnice sententiæ ferendæ, intelligitur de prima. 1.54. num.4. & 6
 Promissio facta in diem non liberat, nisi literæ acceptatæ & debitores alij eodem die suffeci fuerint. lib. 3. 124. num.3
 Promittens se staturum vnice sententiæ, vtrum quomodocunque & quādoocunque ferendæ stare debeat. 1.54. num.2.4. & 5
 Promitto pro tali, aut nomine talis, paria sunt. lib. 3. 255. num.2
 Promitto nomine ipsius, aliud est, & aliud, recipio promissionem alterius vel dationem in tais. 3. 255. num.3
 Promouendus quando à collatione statim est aliquis. 1.338. num.9
 Pronuntiatio in possessorio prior est: in proprietate prior executio. 1.82. num.3
 Proprietas quando tota alienatur homines veniunt accessorie, nec possunt contradicere. 1.40. num.3
 Prorogatio termini reprobatorij concessa ante expeditionem probationa, & renuntiationem terminorum. 1.312. in princ.
 Prorogatio fatalium quomodo facta censetur. 1.395. in princ.
 Prorogatio reg. triennalis durante triennio impetrata impedit allegationē Lapi, quæ in negligentia fundatur. 3.174. num.3
 Prorogatio termini ad probandum aliquid ex conuentione: an sine consensu concedentis terminum valeat. 2.68. num.1. & 5
 Prorogatio facta per Papam quo casu esset valida absque consensu eius, cui præiudicabatur. lib. 2. decisio 68. in princ.
 Protestatio procuratoris omnes protestationes repentis, repetit tantum protestationes per eum post tertiam petitionem factas, non autem per principalem. 2.433. num.2
 Protestatio facta contraria, in iudicialibus nocet. 1. 380. in princ.
 Protestatio præsumptiua cessat, cum est alia fortior. 2. 436. num.3
 Protestatio facta ab eo, qui mandatum in actis producit, quod non intendit acceptare onus ad effectum substituendi, non sufficit, quod fiat tempore productionis, sed potest procurator non obstante illa protestatione ad sententiam citari. 2.217. num.4
 Protestatio vnica pro conseruatione iuris sui, quādo sufficit. 2.218. in princ. & num.1
 Protestatio contraria facta vitatur. 2.115. num.2
 Protestatio, dum tamen iuribus suis non præiudicatur, compatitur cum facto, & non est ei contraria. 2.115. num.3
 Protestatio si contractum præcesserit, actu ex intervallo sequente, à protestatione præsumitur. lib. 2. 32. num.2
 Protestatio cum fit in ipso actu partibus consentientibus, per actum simpliciter gestum à protestatione non receditur. 2.32. num.3
 Protestationē præter qui facit, vitiat eam, & factum manet solidum. 1.380. num.1
 Protestatiua in commissione non habet locum liure ciuili. de condit. & demonstrat. lib. 1.22. num.3
 Protonotarij, an per regulam Pauli continui esse Cōmensales declarentur. 1.313. num.2
 Prouidendi facultas de vacati in curia per cessionem vel decessum, non comprehendit resignationem in fauorem certæ personæ. 3.177. num.1
 Prouidendi facultas per indultum data ad primum actum est intelligenda, nisi concedentis obster intentio. 2.366. num.2
 Prouisi culpa, non est ordinario imputanda. lib. 2.366. num.5
 Prouisio Papæ quando non annulletur. 2.302. num.3
 Prouisio nō facta illi, in cuius fauorem resignabatur, non inducit vacationem beneficij. 3.177. num.2
 Prouisio noua præcedentis est quasi quædam confirmatio nec excedit confirmationis naturam. 1. 308. num.2
 Prouisio non facta vnionis antea impetratæ mentione, an sit valida. 1.246. num.1
 Prouisio noua non facta expresse familiaritatis mentione non est, surreptitia, si sit motu proprio facta. 3.395. per tot.
 Prouisio seu dispositio pro conseruatione dotis, an ex mandato à matre seu nuru concesso, & permutationis instrumento probari possit. lib. 3. decisio. 364. num.1
 Prouisio Papæ non autem inferioris, qui conditionaliter prouidere non potest, retrotrahitur ad datam supplicationis. 2.455. num.2
 Prouisio seu collatio facta occulto criminoso est valida. 2.232. in princ.
 Prouisio Papæ certa & nullam suspicionem habens, præualeat prouisioni ordinarij. 2.324. num.1. & 2
 Prouisio per resignationem ab altero faciendam, an possit canonizari, etiam si petita sit remissionis. 3. 410. num.1
 Prouisio sine consensu Cardinalis facta, an sit valida, si supplicatio habeat claus. de consensu Cardinalis quatenus requiratur. 3.283. num.1
 Prouisio absq; consensu Cardinalis, qui mortuus erat tempore prouisionis, an sit valida. li. 3.269. num.1. & 3
 Prouisum, qui iussu sex menses à die prouisionis, non obstante, quam docuit intrusione, literas expedire super noua prouisione tenetur, an excuset intrusio à pœna. 3.328. num.1
 Prouisio noua, à spurio seu illegitimo impetrata, non facta mentione defectus natalium, dicitur surreptitia. 1.278. num.1
 Prouisio in euentum restitutionis dotis inopia causam non comprehendit, sed consignatio potius dicitur. 3.356. num.2
 Prouisio noua approbat acceptationem vacantis beneficij, quod, vigore gratiæ expectatiuæ est acceptum. 1.243. num.1

Prouisio Apostolica narratiuæ coniuncta facit fidem 1.173. num.1
Prouisio nuntij seu ordinarij per resignationem alterius accedente asserti procuratoris consensu, post decem dies, an subsistat. 2.445. num.1
Prouisio Papæ ante acceptationem gratiati tenet, si gratia prioris sit conditionalis. 1.393. in princ.
Prouisio si fiat alicui per resignationem tertij defuncti, cum claus. quouis alio modo; non obstat reg. de verisimili. 2.280. num.2
Prouisionum eorum, qui habent Præceptorias in alia prouincia, qui & quot sint modi. lib. 2. decif. 399. num.3
Prouisio noua an suppleat diligentias regulæ de publicand. 3.17. per tot.
Prouisio seu collatio facta cum onere illicito est nulla. 3.396. per tot.
Prouisio hominis facit cessare prouisionem legis. 2.383. num.2
Prouisio Papæ non secuta infra mensem, acceptatione per habentem mandatum de prouidendo, cum decreto irritanti, an sit valida. 2.418. num.1
Prouisio vicarij reuocati per obitum episcopi stante ipsius ignorantia valet. 2.370. num.4
Prouisio noua præsupponit titulum, etsi inualidum. 2.271. num.2
Prouisio Apostolica tollendo decretum, annullatiuæ propter clausulas generales derogatorias, non admittit decretum indulto appositum, nisi eius specialis fiat mentio. 2.141. num.2
Prouisio Apostolica anterior, quando derogat præsentationi Imperatoris posteriori. 1.59. num.2
Prouisio legis aut decreti citius quam hominis in transferenda possessione operatur. 2.134. nu.3
Prouisio & confirmatio creationis, in canonicum per cessum vel decessum, an extendatur ad cessum in fauorem certæ personæ. lib. 1. decifio. 357. nume. 2. & 5
Prouisio quando non sit conditionalis, sed modalis. 1.430. num.1
Prouisio noua ubi potest supplicatis inducere odium, supplicatio ob modicas impensas non præsumetur ad illius instantiam, nisi probetur facta. lib. 1. decifio. 27. num.11
Prouisio noua per resignationem mensis expressionem requirit. 2.169. num.1
Prouisio de Capella duarum missarum celebrationem requirenti, minori facta est nulla. 1.338. nu.4
Prouisio an in dubio alicui facta præsumatur, per eum ratificata. 1.27. in princ.
Prouisio noua an sit nulla, in qua quis narrat se possessorem, licet non faciat mentionem de mala fructuum perceptione. 1.26. in princ.
Prouisio cum super prouisione fundata est, tunc quicumque sit, qui confert, post appellacionem attentat. 1.30. num.1
Prouisione Apostolica & ordinaria eadem die facta, vtra in dubio præferatur. 1.125. num.1
Prouisione in noua, de fructibus iure perceptis, mentio fieri debet. nu. 179. num.1
Prouisione in noua, quando oblationum mentionem fieri conueniat. 1.179. nu.3. & 5
Prouisionem Papæ inficit decretum irritans positum in alternatiuis & indultis ordinariorum, etiam si ipsi infra tempus eorum non prouideant. 2.418. num.5
Prouisionem acceptantis gratiæ canonizari possunt, & ab ijs rursus appellari. 1.161. num.1

Prouisio per episcopum incumbit onus probandi de mense obitus ordinario, vel Apostolico, si agat contra reum possessorem. 3.207. per tot.
Prouisus per ordinarium lite pendente dicitur attentare. 2.74. num.4
Prouisus tenetur indagare, an beneficium acceptandum sit referuatum, nisi magna subit exquirendi difficultas. 2.361. num.1
Prouisus ab episcopo, & spoliatus, quando non habet titulum coloratum, nec possessionem. 3.264. num.1
Prouisus de dignitate, si in instrumento alleget se prouisum, & in possessione esse, supplicetque à bulis & recessu ad Papam & Auditores Roræ; postulans effectum bullarum suspendi, an deuoluta sit causa ad Curiam. 3.316. num.1
Prouisus ab ordinario, si sit possessor, & expectans Apostolicus actor, tenetur hic plenè probare beneficium in mense Apostolico vacasse, sic vt de necessitate concludat. 3.266. num.2
Prouisus quare præferatur surrogato eodem tempore. 1.233. in princ. num.1
Proximior à descendente vocatus, an sit illa liberatus conditione, ad quam omnes descendentes in infinitum extestatoris voluntate tenebatur. 2.448. num.1
Publicatio debet esse populosa. 1.349. in princ.
Publicatio gratiarum, ad quam scriptores Apostolici non tenentur, nec assecutionem, sed retentionem beneficiorum respicit. 2.178. num.2
Publicatio gratiarum vt non sit faciendâ, si cuiquam indulgeatur, specialiter concedatur. ead. nu.3
Publicatio testium super interrogatorijs nõ impedit dationem articulorum continetium, id quod erat in interrogatorijs. 2.258. per tot.
Publicè quæ sunt, omnibus, ad quos spectet negotiũ, nota esse præsumuntur. 3.288. num.2
Publiciana non datur contra directum dominium. 2.265. num.8
Publiciana an possit à tertio obici. 2.365. nu.1
Purgatio non admittitur in eo, qui est in mora, cum dies adest & pœna, ipsoq; iure executio. 1.266. nu.9

Q

Quæstio dubia in iure, quæ varias habet opiniones Doctorum, & in qua non reperitur communis opinio, altiore requirit indaginem. 3.235. num.3
Quæstio in iure debia, licet variæ de ea Doctorum sunt opiniones, si tamè pro vna parte communem habeat opinionem, ius clarum continere dicitur, & altiore non inquirere indaginem. 3.233. nu.4
Qualitas, cuius nõ habetur notitia ratificari non potest. 2.397. num.2
Qualitas causatiuæ aut demonstratiuæ in impetratione expressa, quare debeat iustificari. 2.120. num.2
Qualitates illas, quæ ad præstandum consensum sufficient, explicitè referri satis est. 2.360. nu.4
Qualitates quæ tacitè insunt, si in vna parte expressæ sint, in alia repetitæ esse non censentur. 2.75. nu.3
Quantitas, valor & rei melioratio probata, non probat impenfarum factarum magnitudinem. 2.474. num.2
Quantitas debiti probati potest per coniecturas probari, cum agitur de re, quæ sui natura difficilis est probationis. 2.291. num.2. & 3
 Quasi

Quasi possessio præsentandi licet ex vnico quæratu actu, non tamen bona fides. 2.366. nu.1. & 4
Quasi possessio filiationis vnde p̄betur. 2.118. in princ.
Quasi possessio accessione pistorum & furnariorum ad molendinum non censetur acquisita. 2.183. nu.6
Quasi possessio præsentandi quæ sit per resignationem extenditur ad quasi possessionem præsentandi per obitum, quando alius non erat in possessione præsentandi, & ius commune non resistebat. 2.310. in princip.
Quasi possessio rerum incorporalium non solo animo sed patientia acquiritur. 2.281. num.3
Quasi possessio præsentandi, vt probetur quid sufficiat. 1.189. num.1
Quasi possessionis præsentandi faciendâ est in prouisione non minus quam iuris patronatus mentio. 2.404. per totum.

R

Ratificans quando quoque intelligatur cum facto qualitates ratificare. 2.397. nu.9. & 12.
Ratificatio beneficij per vnum & possessio eiusdem beneficij per alium accepta cum eodem die concurrant, vt teneatur probare, ratificans an possessionem acquirens. 1.157. num.1
Ratificatio non tantum facti sed & qualitatis requirit notitiam. 2.397. nu.3
Ratificatio simplex de facto & non de qualitibus intelligitur, etiam si & facti & qualitatis notitia habeatur. 2.397. nu.4.6 & 8
Ratificatio qualitarum contractui adherentium non præsumitur ex fructuum perceptione, nisi illo contractu quis cum suis qualitibus vtatur. 2.397. nu.11
Ratificatio actus quando censetur à domino personaliter cum omnibus qualitibus facta. 2.397. nu.1
Ratificatio promissa quando possit propter ignorantiam reuocari, aut ob moram faciendâ retractari. 3.73. num.1
Ratificatio sententiæ censurarum quare ante declarationem admittatur. 2.388. num.7
Ratificatio quoad gerenda licet vim habeat mandati, quando tamen vt erronea reuocari non possit, nisi error doceatur. 3.171. num.3
Ratificatio solutionis extra tempus factæ per procuratores creditoris an valeat. 3.403. num.1
Ratificatio commissionis per mandatum subsequens non inducta. 3.373. in princ.
Ratihabitio ex sola impetratione non inducitur. 1.27. num.6
Ratihabitio non vbi per ratihabitionem alicuius induceretur iuris amissio, sed cum in fauorem illius cedat, præsumitur. 1.27. num.4
Ratio cum ignoratur, exceptio ex causa incerta non est sumenda. 1.252. num.4
Ratio folius detentionis propter præcedentis possessionis reliquias, confert interdictum possessorium. 1.14. num.5
Ratio cumulationis remissiuæ. 1.21. num.6
Ratio eadem quæ est in prouisione Papæ, militat in ordinario. 2.49. num.2
Ratione contingentia & status præiudicat hæretica criminalis, ciuili. 98. num.10. & 12.
Rebus in Ecclesiâ locatis, nisi nouus superuenerit consensus, tacita non præsumitur reductio. argu. litem quæritur. §. qui impleto. ff. locati. 1.180. num.9
Recedens an post cessionem possit contrahere acceptationem generalem, & deducere ad speciem. 1.

354. num.1
Recedi in beneficialibus an possit à transactione altera parte inuita ante dispensationem. 1.313. num.1
Receptio iuramentorum est actus iurisdictionalis. 1.169. num.3
Receptio gratiosa non trahenda est in consequentiam. 3.346. per tot.
Receptione in Canonicum, cui Vicarius Archiepiscopi contulerat, an vitietur ius conferendi à capitulo præscriptum. 2.188. nu.1. & 6
Receptionis in Canonicum actus, an prescriptioni sit directo contrarius. 2.188. num.4
Recognitio in antiquis non requiritur. 2.359. num.6
Recognitio vnus quomodo alteri non noceat. 2.257. num.5
Recognoscenti superiorem quare detur Remissoria ad probandum possessionem immemorabilem. 1.8 num.5
Recuperandi interdictum non requirit probationem tituli, si contra spoliantem ipsum agatur, secus si contra tertium. 2.457. num.2
Recuperandi interdictum datur quoque precario possidenti contra tertium. 2.457. num.3
Recuperandi interdictum potest contra detinentem precariam possessionem datam ad debiti principalis fortem imminuendam intentari. 2.444. num.9
Recusato corâ iudice, citra consensum in iurisdictionem comparens, & aliquot actus faciens cum protestatione tamen præmissa, vitiat protestationem, & confirmat processum. 1.380. num.2. & 4
Referendata licet vacent extra curiam, dicuntur tamen in curia vacare. 2.36. num.1
Referens nouam inducit prouisionem, cum de relato non confert, ad quid relatum explicite referatur. 2.360. num.3
Regrediens ad accessum habens duas sententias, an teneatur suum primæuum ius verificare. lib. 1. 19. in princ.
Regressui per decessum fuit locus in casu regulæ de infirmis resignantibus. 3.297. in princ.
Regressui cum per resignationem locus sit, quamuis sit ex causa de præterito, est tamen ius nouum. 2.146. num.5
Regressui locus non est, nisi quis eo vti voluerit. 2.34. in princ.
Regressum habens dicitur ius suum continuare. 1.267. num.4
Regressum ad Canonicatum & præbendam habens quando renuntiare censetur regressui. 2.308. nu.7
Regressus quando habeat causam de præterito. 1.197. num.13
Regressus quando sit nullus. 1.197. num.18
Regressus quomodo absque autoritate superioris valeat. 1.144. num.1
Regressus quando non detur simpliciter per verba supplicationis ex decessu alterius & eius successoris. 1.197. num.25
Regressus liberat à iustificatione iuris cessi. lib. 1. 152. num.1
Regressus vigore an quis possit regredi ad beneficium cessum, accessu sibi referuato. 1.197. num.1
Regressus an & quando noceat tertio. lib. 1. decif. 197. num.6
Regressus potest à Papa sine consensu concedi. lib. 1. 197. num.7
Regressus per cessum in manibus superioris, purè & non in alterius fauorem fieri debet, vt valeat. 1.314. num.1

Regressus datur de quacunq[ue] amissione. lib. 1. decis. 314. num. 7
 Regressus sit consensu voluntario facti reuocatur. 1. 267. num. 1
 Regressus quando sustineatur. lib. 1. decisio. 197. num. 8 & 14
 Regressus si ob malè expressum valorem sit nullus, non abdicatur ius à resignante. 3. 410. num. 2
 Regressus à Papa ei, à quo beneficium est collatum in alium, per cessum vel decessum eius, cui collatum est concessum, an sit exonerato, an verò ex lucratio titulo. 1. 374. nu. 1. & 8
 Regressus prouisio per ordinarium an & quomodo valeat. 2. 146. num. 1. & 3
 Regressus causam de præterito habere potest. 2. 146. num. 2
 Regressus sine consensu resignatarij reseruatus, nullus est. 2. 248. num. 1
 Regressus cum sit ex voluntate resignantis non nisi reseruato regressu resignare volentis, non inducitur noua vacatio, sed est quædam primæ iuris continuatio, propter eius voluntatem, quæ cum locus est regressui adhuc durat, qui legem rei suæ præscribit. 3. 226. num. 11
 Regressus an præferatur accessui, an verò accessus regressui. 2. 35. num. 1
 Regressum concedens quid probare teneatur. lib. 1. 197. num. 9
 Regressus conceditur ad beneficium ex antiquo titulo si concedens bonum ius non habeat. 1. 197. nu. 10
 Regressus ob non solutionem potest reseruari quamuis non consistat de aliquo consensu. 1. 293. in princ.
 Regressus ob non solutionem datur, cum beneficio priuatur. 1. 293. num. 1
 Regressus cum habeat causam à iure de præterito, semper præsumitur, at non coadiutoria. lib. 3. decisio. 226. num. 16
 Regula de triennali quando lite morte non interruptatur. 2. 481. per tot.
 Regula, quòd dispensatio non suffragetur nisi literis expeditis, non procedit, quando dispensatio simul est cum prouisione coniuncta. 2. 485. num. 1
 Regule verba cum defunctis Prælati adaptari non possunt, tum nec eius dispositio. 2. 156. num. 2
 Regul. de triennali quo casu locum habeat. 2. 327. in princ.
 Regula de Prælati loquens magis ad dignitatem, quam personam respicere præsumitur: ideoque magis realis quam personalis est. 2. 136. num. 10
 Reg. de infirmis resign. non nisi specialiter derogatur à Papa. 2. 265. num. 4
 Regul. de publicand. nõ nisi resignatione publicatus possessione petita, & resignante in possessione descendente, quæ tria simul concurrere debent, procedit. 2. 250. num. 1
 Reg. de annali, quando post cessionem fruatur cedens. 2. 191. in princ.
 Regula declaratoria regulæ de publicand. quomodo accipienda sit. 3. 173. in princip.
 Regul. quod potui nolui, quando procedat. lib. 2. 344. num. 6
 Regula de idiomate habet locum in commendis perpetuis. 1. 418. in princ.
 Regula de triennali an obstat petenti restitutionem in possessorio. 1. 36. in princ.
 Regula in nouatoria extrauag. ad regimen, an habeat tale decretum, quod titulum inficiat & possessionem. 3. 191. num. 1

Regula triennalis ex coniecturis non infringitur. 3. 329. num. 4
 Regula, quod quisque iuris &c. habet quoque locum in diuersis causis inter easdem personas intentatis. 2. 434. num. 4
 Regula contra impetrantes certomodo, quomodo sit intelligenda. 3. 171. in princ.
 Regula de mensibus ordinarij remouet tantum reseruaciones & expectatiuus aliorum ordinarij dispositionem impediens. 3. 226. num. 2
 Regula contra impetrantes certo modo procedit etiam in eo, qui non est annalis, dummodo sit pacificus possessor. 2. 435. per tot.
 Regula de publicand. acceptationib. durat, durantiibus expectatiuis. 2. 405. num. 1
 Regula modificatoria indultorum Cardinalium absentium ad sex menses quomodo sit intelligenda. 3. 86. per tot.
 Regula moderatoria indultorum Cardinalium quoad præsentationem collatorum, quomodo intellecta. 3. 140. per tot.
 Regula de triennali quando suffragetur successori pacifico, etiam si possessio sit vitiosa. 2. 421. in princ.
 Regula vt dicatur localis & generalis, quid attendi debeat. 1. 339. num. 2
 Regul. de triennali impedito non currit. 2. 327. num. 3
 Regula vltima Pauli impetrantis beneficia, certo modo non comprehendit illum, qui non habeat quietam nec pacificam possessionem ab illo, qui ea regula iurare se volebat. 2. 182. num. 4
 Regula moderatoria indultorum, an liget Cardinales. 1. 436. in princ.
 Regula Clementis in collationis mutatione, quæ in supplicatione collationis mentionem requirit, quomodo procedit. 1. 439. num. 6
 Regula quæ reuocat gratiam ad vacatura, non reuocat gratiam alternatiuam perpetuam. 1. 47. num. 15
 Regul. de annali annullat & sententiam latam & executionem decretam. 1. 137. num. 1
 Regula de publicando; an currat contra minorem. 1. 453. num. 2
 Regula habens decretum irritans, ligat ignorantes. 1. 453. num. 3
 Reg. de annali tueretur detentionem etiam sine titulo. 2. 191. num. 2
 Regula facilius refertur ad sequentia, quam ad præcedentia. 2. 75. num. 10
 Regula de Annali annullat omnia retro vt ex tunc. 1. 28. in princ.
 Regula de consensu præstando in mutatione collationis locum habet. 1. 439. in princ.
 Regula de infirmis prout in vero titulo, sic & in perpetua commenda locum habet. 1. 25. num. 6
 Regula de annali intuetur possessorem. 1. 128. num. 2
 Regula de infirmis resignantibus, habet etiam locum in resignatione, ex causa permutationis & data æqualitate. 3. 235. in princ.
 Regul. de verisimili loquitur de gratia, surrogatio, iurinitur. 2. 280. num. 14
 Regul. de verisimili, an habeat locum in gratia surrogationis, cum gratia, si neutri impetrata. 2. 280. per tot.
 Reg. de verisimili an habeat locum in surrogatione. 2. 280. num. 1. & 3
 Reg. de verisimili quare sit inuenta. 2. 280. num. 2. & 8
 Regula restitutionis in integrum in Ecclesia limitatur ad quadriennium. 1. 63. num. 1
 Regula de exprimendo valore qualis sit excusatio. 2. 464. num. 5

2. 464. num. 5
 Regu. de publicand. acceptat. quis sit scopus. lib. 2. 255. num. 4
 Regula de annali considerat inualiditatem gratiæ validæ, secus si gratia sit nulla. 2. 91. num. 4
 Regul. Clement. reuocatoria facultatum resignandi & permutandi in quibus procedat. 1. 49. nu. 1
 Regula reuocatoria facultatum, ad quid sit inuenta. 1. 50. num. 4
 Regula de non tollendo iure quæsito, quando procedat. 3. 289. num. 2
 Regula de exprimendo vero valore est primæ editionis. 1. 195. num. 5
 Regula, de pluribus expectatiuis efficit, vt expectans quod collatum est acceptauerit, nec vltiorem fecerit diligentiam, à secundo acceptante maiorem adhibente diligentiam præueniri possit. 1. 51. nu. 2
 Regula de triennali an obstat ei, qui petit restitutionem in possessorio. 1. 36. num. 8
 Regula reuocatoria vnionum suppressatum, reuocat suppressionem portionum. 1. 52. num. 1
 Regula Pauli III. reuocatoria vnionum. 1. 52. in princ.
 Regula de verisimili, an procedat in præsentato. 1. 244. in princ. & num. 1
 Regula Clementis de expediendis literis super reseruacione beneficij, quomodo deciditur. lib. 1. 327. in princ.
 Regula reuocatoria non annullat solum clausulas insolitas in gratis ambitijs & coactis concessas, sed & omnia in gratis data. 1. 255. nu. 1. 3. & 5
 Regula de triennali non habet locum in hospitali, nisi probetur beneficium esse Ecclesiasticum. 1. 261. in princ.
 Regula de verisimili vbi loquatur. ibid. num. 2
 Regula de annali realis est, inuenta in odium impetrantis, & in fauorem possessoris. lib. 1. decisio. 128. in princ.
 Regul. de non tollend. iur. quæsit. an nocet ei, qui gratiam habet restrictam. 3. 419. num. 1
 Regula de annali non est in possessoris, sed in impetrantis fauorem inuenta. 1. 128. nu. 3
 Regula de verisimili non est ad causam ignotam, aut non expressam extendenda. ibid. num. 3
 Regula de verisimili non procedit in præsentatione. 1. 252. num. 1
 Regula reuocatoria facultatem nominandi reuocans: an quoque reuocet ius præsentandi ex privilegio concessum. 1. 322. num. 1
 Regula de triennali, an plures Parochiales possidentem tueatur, qui non docebat de dispensatione. 1. 176. nu. 1
 Regula reseruatoria beneficiorum collectorum intelligitur de actu deseruientibus. 1. 315. in princ.
 Regula reseruatoria 8. mensium; an intelligatur in beneficijs de iure patroni. 1. 319. in princ.
 Regula reseruatoria quare non reuocet indulta patronorum laicorum. 1. 319. num. 2
 Regula Leonis loquens in accessibus, non habet locum in regressibus. 1. 399. in princ.
 Regula Adriani ex causa resignationis, vel alterius diminutionis, quomodo tractatur. 1. 367. in princ.
 Regul. de publicand. etiam ex regressu nulliter reseruato excusatur. 3. 410. num. 3
 Regula de triennali spoliatori non prodest. 1. 36. num. 7 & 9.
 Regula de publicand. acceptation. locum non habet non solum in expectatiuis, sed etiam in reseruatis: 3. 353. in princ.

Regula de impetrando certo modo, vltra impetrationem requirit molestiam. 3. 392. per tot.
 Regula de verisimili, opponens tenetur probare quòd impetratio præcedit obitum. 3. 427. per tot.
 Regul. de publicand. resignationib. quoad decedentes in resignatione, quomodo operetur. 3. 337. num. 5
 Regula de triennali in impetratione omissa, annullat impetrationem, quòd non sit regulæ satisfactum. 1. 48. num. 1. & 5
 Regula de infirmis resignantibus locum habet etiam in propria commenda. 3. 33. per tot.
 Regu. de non acceptando literis non expeditis, quomodo sit intelligenda. 3. 35. num. 3
 Reg. de annali locum non habet in prouisione certo modo à Legato vel ordinario impetrata. 2. 302. num. 1
 Reg. de annali non habet locum in impetratione facta ab inferiori à Papa. 302. in princip.
 Regula Pauli in nouatoria moderna, quando procedat. 2. 302. num. 2
 Regula reuocatoria Pauli gratiarum cõcessarum propter expectates, an comprehendat creationem de Canonico à Papa confirmatam. 2. 376. per tot.
 Regul. de publicand. acceptation. locum habet in mandato de publicand. 2. 255. num. 3
 Reg. de publicand. accept. non procedit in gratis habentibus obligationem nouam infra sex menses prouisionem obtinendi. 2. 255. num. 1
 Reg. de non tollendo iure quæsito, specialiter & indiuiduè est derogandum. 2. 265. nu. 3
 Regula de triennali quando producenti semiplenè probanti suffragetur. 2. 521. num. 1
 Regul. quòd Cardinales absentes vtantur eorum indultis in sex mensibus, quomodo sit intelligenda. 3. 74. per tot.
 Regula reuocatoria quando habeatur pro expressa, etiam si specialiter expressa non sit. 2. 515. num. 6
 Reg. de non tollend. iur. quæsito quando censetur derogandum. 3. 264. & 265. num. 1
 Reg. de non tollend. iur. quæsit. quòd habeat locum. 2. 264. num. 2
 Reg. de annali locum non habet in beneficio consistoriali. 2. 502. per tot.
 Regul. de impetrando per obitum familiarium Cardinalium, an habeat locum in gratia, si neutri. 3. 84. num. 1
 Regula, quod dispensatio non refragetur, nisi literis expeditis, quomodo intellecta. 2. 254. per tot.
 Regulæ de publicand. quando non sit locus. 2. 250. in princ.
 Regulæ de non tollendo iure quæsito in eo quod de iure communi competit, derogari debet. 1. 31. num. 1
 Regulæ de triennali stante prorogatione nõ est locus appellationi. 3. 174. num. 5
 Regula de mutationibus collationi requirenti consensum, debere præstari intra triduum, præsumitur satisfactum, ex quo sunt expeditæ literæ. lib. 3. 232. in princ.
 Regulæ de vacatione per obitum loquentes etiam in ficta vacatione procedunt. 2. 169. nu. 5
 Regulæ de triennali prorogatio quando non proficit cessionario. 3. 334. in princ.
 Regulam de exprimendo valore secundum taxam, quis incidat. 2. 244. num. 4
 Regulis Cancellariæ est in specie derogandum, nisi specialis regularum derogatio præcesserit. lib. 2. 515. num. 2
 Rei suæ quilibet est moderator & arbiter. 1. 39. num. 3
 Re in

Reintegrandi in remedio agentem possedisse probare sufficit & alium hodie possidere. 3. 270. num. 1
 Reintegratio castri ubi datur, dabitur & iurisdictionis reintegratio, si castrum sit separatum & exemptum 2. 300. in princ.
 Relatio et si non adfit, potest tamen referens vim nouae dispositionis habere, cum de nouo actum face- re illi permittitur. 2. 360. num. 2
 Religiosus an & quomodo censeatur exempti à iurisdictione Episcopi. 3. 83. in princ.
 Religiosus non potest esse procurator ad iudicia vel negotia. 2. 286. per tot.
 Remedium recessuum alium motum superfluum red- dit. 1. 2. num. 3
 Remedium ordinarium cum datur, non est recurrendum ad extraordinarium. 1. 63. num. 6
 Remedium c. reintegrand. an sit perpetuum, & prae- scriptione civili tolli possit. 1. 115. num. 12. 14. & 22.
 Remedium cap. reintegrand. & conditio indebiti dantur pro re male alienata, & possessione in alium ex contractu inualido translata. 3. 277. num. 3. & 6.
 Remissoria in causa beneficali in prima instantia pro testibus senibus & valetudinariis conceditur, si eam petens addat senum & valetudinariorum nomi- na, idque sine retardatione processus. 2. 305. num. 1. 2. & 3
 Remissoria ad probandas decimas quo casu sit conce- enda. 2. 334. in princ.
 Remissoria relaxata sine retardatione. 3. 282. in princ.
 Remissoria quando non possit decerni, ad proceden- dum ad confessionem. 2. 30. num. 1
 Remissoria quomodo prolongetur. 1. 220. in princ.
 Remissoria in secunda instantia in beneficalibus non datur. 1. 42. num. 1
 Remissoria in Cambimentis quando decernatur. 2. 43. per tot.
 Remissoria danda est ad probandum quod habentes beneficia pensione grauata, non possint ascendere. 3. 219. num. 4
 Remissoria non datur in beneficalibus, nisi in tertia instantia. 1. 54. num. 3
 Remissoria Compulsoria quando possit decerni. 1. 160. in princ.
 Remissoria quando detur. 1. 201. in princ.
 Remissoria non conceditur, aut decernitur ad attenta- torum excusationem, nisi maximo interueniente fumo. 1. 219. num. 3
 Remissoria an decernenda sit in resignatione in spo- lij casu, fumo laesionis sufficienter probato. 2. 415. per tot.
 Remissoria ad probandum consuetudinem immemo- rabilem reprobam non releuat. libr. 2. dec. 466. num. 8
 Remissoria non datur ubi nullus adest fumus aut co- lor. 2. 366. num. 7
 Remissoria quando detur propter testes. 2. 366. num. 8
 Remissoria ad probandum famam dotationis & pri- uilegij, quo casu concedatur. 2. 366. in princ.
 Remissoria non impetrat impedimentum non suffi- cit probare, nisi doceatur ipsius prosequatio. 2. 446. num. 4
 Renuntians beneficio si à texto spoliatur, habet con- tra eum possessorium remedium, non autem con- tra resignarium. 3. 138. in princ.
 Renuntiandi onus, id est, facere & curare, quod Liua renunciet, hic ad D. Io. Antonium spectat. 3. 23. in princ.

Renunciatio beneficij, an valeat sine superioris aucto- ritate remissiuè. vide gl. in c. ex ore, de his quae si. à maie. per capit. 1. 94. num. 2
 Renunciatio non in vicarij, sed superioris manibus debet fieri. 1. 94. nu. 4
 Renunciatio beneficij de duobus reis, an valeat. lib. 1. decisio. 177. num. 2
 Renunciatio specialis beneficij non purgat moram etiam cum iuramento. 2. 465. num. 4
 Renunciatio laico sine consensu superioris facta, in renunciantis praedictum valet, quoad superiorem minimè. 2. 16. num. 3
 Renunciatio est actus fauorabilis. 1. 27. nu. 9
 Renunciatio ex amnis testium nulliter facti, non aufertur ius aduersario quaesitum. 1. 242. num. 2
 Renunciatio ratificata annihilatur & reuocatur ap- positum sequestrum. 1. 27. nu. 10
 Renunciationem procurabit filia pater, si promiserit se omnia pro ea promissa obseruaturum. 3. 255. nu. 4
 Renunciationem matrimonij filia alterius promit- tens non assumit in se onus, vt faciat filiam alterius renunciare sine consensu mariti. 3. 250. num. 1
 Repetitio quando de vno casu ad alium censeatur facta esse. 2. 75. num. 8
 Replicatio quando sicut & actio temporalis fiat. 2. 301. num. 8
 Repudiatio hereditatis tacita quando ex lapsu tem- poris praesumatur inducta. 3. 54. in princ.
 Reputatio possessionis vt titularis attenditur, cum de nulla possessionis causa appareat, cuius vigore pos- sessio praesumatur. 1. 360. num. 7
 Reputatio & fama ex illicitis procedens actibus non patrocinatur. 1. 4. num. 16
 Res finem controuersiarum pronunciatione iudicis accipit. 1. 376. nu. 2. & 7
 Res iudicata ex falso verum, aequum ex iniquo reddit. 1. 36. nu. 10
 Res soli in solutum curiae si sint datae, iudicis aestima- tio praecessisse praesumitur in ijs, quae iudicij con- cernunt ordinem. 2. 252. num. 3
 Res inter alias acta quomodo noceat tertio. libr. 2. de- cif. 155. in princ.
 Res inter alios acta, non potest alteri vel obesse, vel prodesse: & tamen praesumptionem pro bono iure facit. 1. 133. nu. 3
 Res inter alias acta, quando alteri gignat praedictum. 2. 359. num. 4
 Res occupata habetur pro alienata. 2. 441. num. 8
 Res Ecclesiae immobilis donata, fit temporalis. 1. 494. num. 2
 Res allodialis alienatur, vt & feudalis. libr. 1. decif. 40. num. 1.
 Res soli in solutum non praecedente subhaestatione, dare non possunt. 2. 252. num. 1. & 6
 Res post iudicata, si petatur inhibito extra curiam, inhibito talis non est concedenda. lib. 1. decif. 20. in princ.
 Res in solutum datam, si probetur tempore ad iudica- tionis pluris, quam in subhaestatione, vendi non po- tuisse, sustinetur solutio, etiam si non praecesserit subhaestatio. 2. 252. num. 7
 Rescriptum vnum et si plura contineat capitula, non infertur tamen ex determinatione vnius ad alia, quae sunt separata. 3. 214. num. 3
 Rescriptum per non vsum non perditur. libr. 2. decif. 379. num. 4
 Rescriptum subreptitum parte non excipiente, aut

aut opponente, iurisdictionem confert. 2. 240. nu. 9
 Referuans beneficia vacantia reuocat etiam eorum privilegia & indulta. 1. 319. num. 3
 Referuans fructus futuros, an praeteritos quoque re- seruasse censeatur. 3. 361. num. 2
 Referuarius vacante per simplicem cessionem be- neficio, potest intentum suum consequi. 2. 262. num. 6
 Referuatiorem habens per cessum & decessum, capit. beneficium ex causa permutationis per cessum al- terius. 2. 262. in princ.
 Referuatiorem pensionis infra consuetum solutionis tempus danda, quando procurator consentire pos- sit. 2. 24. num. 1
 Referuatiorem facienda est mentio in gratia: si neutri, & quando sufficiat. 3. 84. nu. 9
 Referuatiorem non excipiunt beneficia alteri, vt Do- ctori, aut S. Theol. Licent. debita. 2. 135. num. 2
 Referuatum beneficium per cessum vel decessum, si permutetur, an cadat sub cessione, & per cessum va- care dicatur. 2. 262. num. 2. & 4
 Referuatiorem regula requirens quidem aliquam discus- sionem, quae tamen de facili sciri potest, vel veri- similiter sciri, si habet decretum irritans, istud titulum & possessionem inficit. 2. 190. num. 5
 Referuatiorem in regula mensium referuatorum me- minisse, & relationem fieri oportet. 2. 52. num. 2
 Referuatiorem regula an capiat beneficia mixti iu- ris patronatus clericorum scilicet & laicorum. 2. 157. num. 1
 Referuatiorem regula an possit post spoliū à spoliato probatum produci à spoliante. 3. 197. num. 1
 Referuatiorem 8. mensium regula an quoque compre- hendat Ecclesiae portionem, quae ex statuto certo personarum generi debetur. 2. 164. num. 1
 Referuatiorem 8. mensium regula, dum in ea non requi- rat mensis expressio in supplicatione, an quoque procedat in mense referuato. 3. 25. per tot.
 Referuatiorem regula non simplicem, sed limitatam in- ducit reuocationem. 1. 319. num. 4
 Referuatiorem 8. mensium regula aduenientibus ex- pectatiuis expirat, dato, quod in loco non sint ex- pectantes. 3. 333. in princ.
 Referuatiorem regula dicens de vacatione per obitum an possit in mense facta & interpretatiua verificari, et si per regulam de infirmis resign. beneficium per resignationem vacare dicatur. 2. 169. num. 2. & 6
 Referuatiorem regula temporalis est, donec expectati- uae fuerint expeditae, ideoque beneficium post ex- pectatiuas datas vacante cessat referuatio. 2. 363. num. 3
 Referuatiorem regula adiunctum habent decretum ir- ritans: illud si solum ponatur in referuatiore claus. in corpore iuris, vel super certo beneficio inficit ti- tulum & possessionem. 3. 180. nu. 2
 Referuatiorem an vna via electa alteram postea elige- re liceat, quae in regressu est admissa. 3. 114. num. 1
 Referuatiorem an debeantur omnes fructus, qui ad om- nes horas praesentibus dantur. 2. 375. num. 1
 Referuatiorem generalis non comprehendit beneficium iuris patronatus. 1. 319. num. 2
 Referuatiorem cum est sine fructu non valet. 2. 170. num. 2
 Referuatiorem ignorantia, cuius indagatio erat neces- saria, quando fuit reperta probabilis, & quando non. 2. 361. in princ.
 Referuatiorem non inducitur ante acceptationem. 2. 339. num. 1. & 3

Referuatiorem quando datis expectatiuis cesset. 2. 363. num. 3
 Referuatiorem notoria non potest probabiliter ignorari. 2. 363. num. 5
 Referuatiorem beneficij ad effectum absolutoriae, non au- tem canonizatiuae, quando ex communi fama & reputatione probetur. 3. 10. per tot.
 Referuatiorem regressus & fructuum cum derogatione regulae renocetur, dependet à gratia Papae non re- quisito vilo resignatiui consensu. 2. 377. num. 3
 Referuatiorem resultans ex obitu, si incontinenti verifica- ri non possit, eius exceptio non admittitur. 3. 197. num. 7. & 2
 Referuatiorem maior offuscat minorem si sit personalis: secus si sit realis. 3. 227. nu. 5
 Referuatiorem nedum titulum, sed & possessionem infi- cit. 3. 197. num. 3
 Referuatiorem non de incerto tantum corpore, sed de certo quoque fieri potest, & de possidentis consen- su, quae specialis nuncupatur referuatio. 3. 226. num. 7
 Referuatiorem an tacito regressu sit subreptitia, & nulla. 2. 97. num. 1
 Referuatiorem ex familiaritate Papae proueniens, non in- ducitur ex generalibus clausulis abique eius scien- tia. 1. 444. num. 2
 Referuatiorem ex familiaritate Papae, venit ex clausulis generalibus. ibid. in princ.
 Referuatiorem ex familiaritate procedit, nisi specialiter dicatur. ibid. num. 3
 Referuatiorem motu proprio facta secundum viam legis generalis impeditur permutatio, quae non nisi cum permutantibus fieri poterat. adeo vt nec expectati- uae generales, nec referuatiões speciales eam im- pedirent. 2. 164. num. 5
 Residentis onus in restitutione in integrum non con- sideratur. 1. 437. num. 3
 Resignantem in possessione, vel non, obisse, an ex in- strumentis apprehensionis & possessionis & arren- damenti probari possit. 3. 337. num. 1. & 4
 Resignans dignitatem pendente conditione, & refer- uans sibi regressum, an valeat regressus. 1. 266. nu. 1
 Resignans quando in praesentium possessione decessisse praesumatur. 3. 371. num. 1. & 3
 Resignans post resignationem percipiens fructus, non dicitur decedere in possessione beneficij. 3. 358. in princ.
 Resignans triennium possidens consensu non praesti- to dicitur iure proprio possidere, nec per supplica- tionis correctionem ius abdicatum esse censetur. 3. 106. num. 3
 Resignans an non sequentibus illis conditionibus, qui- bus resignat, beneficij ius amittat. 2. 377. num. 1
 Resignans bis, & in secunda resignatione iurans, quod non interuenit fraus, quando non sit periurus. 1. 269. in princ.
 Resignans si maneat in possessione per triennium, praesumitur retrocessio, si à principio resignatio sit irreuocabiliter perfecta: secus quando tantum sup- plicatio correctae est, & post triennium consensus praestatur. 3. 106. in princ.
 Resignans in possessione non decedit, si resignarius possessionem non publicatam, & à resignante non continuatam acceperit. 2. 250. nu. 2
 Resignans si ante consensum in Cancellaria praestitum moriatur, beneficium non per resignationem, sed obitum eius vacabit. 2. 92. nu. 6
 Resignans mortuus dicitur ciuilitur: & tamen ha- bet

betius ad beneficium resignatum, quod secunda
signatione amittitur. 2. 468. nu. 1
Resignans si spoliatur a tertio potest petere restituti
nem, nisi spoliatur a subrogato resignatarij. 3. 175. nu. 1
Resignans si ut contra resignatarium, ita nec contra
surrogatum ipsius restitutionem spoliatus petere
potest, id non ex successione, sed ex surrogationis
iure procedit. 3. 175. nu. 4
Resignans in fauorem certae personae, videtur condi
tionaliter resignare, vt scilicet beneficium ipsi qua
ratur resignatario, sin minus, vt nec ius a resignante
abdicitur. 3. 178. nu. 2
Resignans etiam ante acquisitionem possidere, & titulum
coloratum habere dicitur: nec a tertio, in cuius fauore
non est resignatum, suo titulo ac possessione spoliari po
test, si resignatio in fauore certae personae fiat. ibi. nu. 3
Resignans si moriatur infra 20. dies, habes regressum
per decessum beneficium, illud regressus vigore
capit. 3. 297. nu. 1
Resignans in cessione meri iuris a possessione separati,
sic vt nunquam vigore iuris cessi possessionem habue
rit, si decedat, non potest eius resignatarius possessio
nem petere, aut resignationem publicare. 3. 290. nu. 3
Resignans potest contra tertium spoliante ex primo
suo titulo & possessione agere. 3. 178. nu. 5
Resignata beneficia in curia per procuratorem, in cu
ria vacare censentur. 2. 36. nu. 2
Resignatarius ad executorialium prosecutionem cita
tus diligentiam in possessione consequenda adhi
bitam a se docere debet. 3. 290. nu. 2
Resignatarius vt commedatarium excludat, debet resi
gnationem in fauorem factam verificare. 3. 254. nu. 2
Resignatarius surrogatus etiam quoad executionem
executorialium a resignante obtentorum, nondum
tamen publicatarum ipso decedente, potest posses
sionem petere, & resignationem publicare. 3. 290. nu. 1
Resignatarius conditione non impleta, habetur pro
intruso. 3. 199. nu. 1
Resignatio si non queratur, ius non abdicatur a resi
gnante. 2. 94. nu. 4
Resignatario moriente ante resignantem, vno suum
consequitur effectum, si ius non dicatur esse qua
situm. 1. 357. nu. 7
Resignatio si facta sit, & post biennium praestetur con
sensus, an si alter ex obitu veniat, licet sit posterior
in data, priorem resignatarij gratiam subreptitiam
faciat. 3. 268. nu. 1
Resignatio beneficij, cuius aliud alterius parochialis
est vnitum, vnito tacito equè procedit. 1. 442. nu. 1. & 4
Resignatio vbi fit in fauorem certae personae sufficit,
quod intimatio fiat in partibus principali. 1. 428. in
princ.
Resignatio suspendens vniones, quando sit valida. 1. 37.
nu. 1
Resignatio in fauorem copatroni cum narratiua, quod
resignans erat copatronus, est subreptitia, si alternis
vicibus fiat praesentatio, etiam si ipsi consumpserit
voce suam, & ad alium spectet. 3. 107. per tot.
Resignatio quando ciuilitur & naturaliter in regnata
rium transeat. 3. 337. nu. 2
Resignatio respectiua quo casu non teneat. 1. 438. in pri.
Resignatio si sit irrevocabiliter perfecta, & resignans
triennium maneat in possessione, praesumitur re
trocessio. 3. 106. nu. 1
Resignatio ante consensum praestitum non est irrevoca
biliter perfecta. ibid. nu. 2
Resignatio ab altero procuratorum, qui in solidum sin
gulatim non sunt constituti, facta quando valeat. 3.

98. nu. 1
Resignatio sola quando non praestet titulum coloratum
2. 511. nu. 1
Resignatio an regressu ipsi apposito annullato reuocetur
& nullum ius a resignante pacto irrito abdicatum
censetur. 2. 148. nu. 1
Resignatio, ad quam postea accedit consensus per
asserum procuratorem, an sit valida. 2. 455. per tot.
Resignatio facta in curia in fauorem certae personae
requirit probationem extinsecam, & gratiae veri
ficationem. 3. 197. nu. 5
Resignatio quando fiat in fauorem certae personae. 3.
323. nu. 2
Resignatio per obitum quando non dicatur esse facta.
3. 42. nu. 2
Resignatio praesupponit resignantem viuere, cen
seturque Papa, si sciuerit eum tempore datae gratiae
fuisse mortuum, claus. quouis alio modo, non fuisse
concessurus. 2. 180. nu. 11
Resignatio, spreto patrono facta, nulla est, etiam si in
fra quadrimestre ab eo non contradicatur. 1. 412. nu. 2
Resignatio simpliciter & non certae personae facta,
non relinquit renunciantem titulum coloratum. 3. 178. nu. 4
Resignatio, admissio, & prouisio in vno eodemque
contextu cum est relata, resignatio probatur, licet
de Notarij mente non constet. 1. 384. in princ.
Resignatione non probata in manibus Papae, viciatur
nona prouisio. 1. 400. in princ. & nu. 1
Resignatione licet amittatur possessio iuris, detentatio
tamen amissa non probatur. 2. 468. nu. 2
Resignatione non probata, omnes clausulae tanquam
nullae, nihil operantur. 3. 268. in princ.
Resignationem quinam possit admittere. 3. 76. nu. 1
Resignationis & regressus mandatum quando sit simo
niacum. 2. 525. nu. 1
Resolutio ex probatis non ex probandis impeditur. 1.
74. nu. 2
Responsio ad plurimas qualitates si non sit simplex, af
firmando vnam, reliquas negasse dicitur. 2. 312. nu. 3
Responsum in preparatorijs vnâ cõstrens qualitate,
reliqua interrogatoria videtur exclusi. ibi. in prin.
Restituendus si multis sit implicatus vitis, ad euitan
da scandala non restituitur, sed sequestranda est
possessio, nisi alio modo euitari possit sequestrum,
ex breui perpetuum imponente silentium. 3. 414. nu. 3
Restitutio ad matrimonium quando necessario in fe
rat peccatum. 2. 326. nu. 8
Restitutio iurium a Papa concessa si est generalis, ge
neraliter quoque interpretari debet, nec per clausu
las in parte executiua positas restringi potest. 2. 479.
nu. 1
Restitutio quae fit ex gratia, non impedit executionem
sententiae, sicut nec supplicatio. 2. 456. nu. 4
Restitutio an detur aduersus tres conformes senten
tias, etiam si interuenierit iuramenti & lationis ad
futuram parentum successionem absolutio. 3. 201.
nu. 1
Restitutio ad spoliū iustificato instrumento condi
tionali, quomodo sit danda. 2. 425. per tot.
Restitutionem petens ex priuilegio causae beneficialis
si contra inhibitionem a iudice ad executionem
procedatur, non agit per viam attentatam. 1. 299. nu. 4
Restitutio iterum ex causa noua petita, quando dari
debeat. 3. 76. per tot.
Restitutio quando denegetur spoliato. 3. 191. nu. 2
Restitutio in integrum in beneficiis, an post qua
driennium detur vt precat. 1. 64. nu. 1
Restitutio ob scandalum non datur illi, qui alijs de re

re esset restituendus, dummodo id statim probetur.
2. 326. nu. 4 & 6
Restitutio spolij decimae, quomodo fiat clericis. 1. 413.
in princ.
Restitutio aduersus rem iudicatam non datur etiam
ob instrumenta de nobis repta. 3. 279. nu. 4
Restitutio & condemnatio cum in iudicio restituti
orio fieri non possunt, canonizatur alterius ius, & im
mittitur in possessionem, non habentem ad rem ipsam
restituatur. 1. 145. nu. 3
Restitutio in beneficiis, an detur post lapsam
quadrenniū. 1. 33. in princ.
Restitutio non datur, nisi ex enormissima latione. 1. 63.
nu. 7
Restitutio etiam post quadriennium elapsum in bene
ficialibus danda est. 1. 33. nu. 1 & 2
Restitutio non datur, cum de libero captando agitur.
1. 63. nu. 9
Restitutio datur in expectatiua reuocata, licet reuoca
tio notorie de non iure appareat. 2. 284. nu. 9
Restitutio castri & iurisdictionis non impeditur,
etiam si non doceatur de titulo colorato. 2. 457. in
princ.
Restitutio ad tempus elapsam quomodo detur. 2. 151.
nu. 5
Restitutio in integrum quando non impedit execu
tionem sententiae. 2. 285. per tot.
Restitutio non debet fieri contra bonam publicam. 2.
326. nu. 5
Restitutio impeditur peccati euitandi causa. lib. 2. 326.
nu. 7
Restitutio in integrum an detur in beneficiis post
quadrenniū vbi constat de bono iure. 2. 380. per
tot.
Restitutio ad possessionem vitiosam fieri non debet. 1.
413. nu. 10
Restitutio in integrum an detur in beneficiis post
quadrenniū. & intellectus c. de restitu. in integ. 1.
63. in princ.
Restitutio in possessorio datur, etiam si semiplene tan
tum probata fuerit. 2. 61. nu. 3
Restitutio in integrum plenaria restituit, etiam ad bo
na in alium translata. 3. 118. per tot.
Restitutio ex iusta causa negari non potest: & quam
habetur iusta causa. 3. 345. nu. 2
Restitutio ex iure cesso non fit alteri, sed sibi. 1. 316.
nu. 4
Restitutio in integrum an & quando detur aduersus
regulam triennalem, iuxta formam commissionis
impetratae a cessionario. 3. 345. nu. 1 & 4
Restitutione in integrum pendente an impediatur
executio. 2. 456. in princ.
Restituti volens parere, si coram Capitulo compa
rens dicat, se dimittere possessionem aut domino,
aut eius procuratori, censetur possessorio iudicio
satisfecisse, nec in mora esse. 1. 250. nu. 1 & 3
Restitutio in integrum aduersus praescriptionem sta
tuariam 16. annorum, quomodo detur Communita
ti. 3. 50. in princ.
Restitutionem in possessorio non dat Rota. 1. 36. nu. 4
Restitutoria sententiae vigore, an liceat in fauorem al
terius decerni sequestrum. 1. 133. nu. 1
Restitutorium iudicium est principalis prosequutio. 2.
51. nu. 3
Retentio beneficiorum an possit a Papa dari, contra
verba & mentem Concilij Lateranensis id prohi
bitis. 2. 430. nu. 1
Retentio quid sit. 2. 430. nu. 2

Retentio in promotione ad Episcopatum concessa,
cum sit subreptitia, non suffragatur Episcopo. 3. 240.
nu. 1
Retentionem datus qui habet propter melioramen
ta, durante retentione, tenetur compensare pensio
nem cum melioramentis. 3. 276. in princ.
Retentionis ius pro melioramentis datum tollitur, si
ea sint illiquida cautione praestita. 2. 471. nu. 5
Retinenda possessionis remedium quo casu dari pos
sit in corporalibus. 2. 419. in princ.
Retinenda & recuperanda possessio iudicium vt in quocun
que pro spolio competit. 2. 419. nu. 4
Retinenda possessionis iudicium, quid docendum re
quirat. 2. 362. nu. 2
Retrocessio cum verbis, reseruat sibi accessu, & non
aliter, si scienter in supplicatione falsum expressit
valorem, an sub praetextu illo, quod noluerit cedere
nisi accessu valide reseruat, possit ad primam
suam redire prouisionem. 3. 413. nu. 1
Retrocessio quando praesumatur, nec tituli praedece
ssoris requiratur iustificatio. 1. 360. nu. 1
Reuocatoria octo mensium regula comprehendit
etiam beneficia, quae ex forma statuti certis perso
nis debentur. 2. 164. in princ.
Reuocatoria comprehendit ius patronatus, nisi ex pri
uilegio veniat, & quare. 2. 322. nu. 2 & 3
Reuocatoria omnium regressuum, non procedit in
onerosa causa. 1. 374. nu. 2
Reuocatoria non continet vnionem beneficij erecti,
qua pro dote necessaria aliud alij vnitur, secus in
augmentatiua. 1. 337. nu. 1 & 3
Reuocare potest iura producta pars producens, nisi ad
contradicendum sit citata. 2. 270. nu. 1
Reuocatio procuratoris in praedictum reuocantis
domini, etiam non accedente procuratoris consen
su, tenet. 2. 303. nu. 2
Reuocatio procuratoris per domini mortem non in
timatur aduersario: secus in reuocatione per resi
gnationem. 2. 467. nu. 6
Reus citatus & comparens, si cedat liti & causa, extin
git litem quoad se, non quoad committentem. 2.
439. nu. 2
Reus, si actore in prima instantia mortuo, lite profes
qui nolit, extinguatur lis. 2. 159. nu. 1
Reus criminis quamuis appellatione pendente, non
contra accusatores: tamen contra debitores age
re potest. 1. 98. nu. 15
Reus potest se exceptionibus pluribus etiam contra
riis defendere. 1. 368. nu. 2
Reus negans tenetur sua clare probare exceptionem.
2. 406. nu. 2
Reus dolo procuratorum actoris indefensus, & pro
pterea condemnatus, est restituendus. lib. 1. 229.
nu. 1
Reus in exceptione sit actor. 1. 408. nu. 4
Reus, si executi contra se in partibus citatione, bene
ficij capiat possessionem, pendente ad articulandum
termino cum claus. dummodo litera expediantur,
actore tempus quidem articulandi seruante, sed li
teras non expediente, non reuocantur medio tem
pore gesta tanquam attentata. 2. 268. nu. 1
Rex non potest vel vnâ ciuitatem, sine subditorum
consensu alienare. 1. 39. nu. 10
Romandiola tota spectat ad sedem Apostolicam. 2.
323. nu. 2
Rota semper a censuris in partibus solet absolueri,
quando causa appellationis & nullitatum, ad cau
telam est commissa. 1. 41. nu. 1

Rotæ decif. 2. 3. alijs. de iure patron. quomodo accipiatur. 1. 72. num. 2. Rubrica declarat textum, nisi expresse plusquam in rubrica fit, deponat alias textus generalior, quam rubrica esse non potest. 3. 38. num. 2. Nulla prædia quomodo probentur esse diuisa. 3. 341. num. 1. S. Saccharum est fructus naturalis, ex re elementata proveniens, quoad decimas. 1. 84. num. 1. Saccharum quoad effectum decimarum, an dicatur fructus naturalis. 1. 84. in princ. Sacchari decimæ cum nec in cnis, nec in liquore solui possint, expensæ non detrahuntur. 1. 100. num. 3. Salarium si sit ratione personæ constitutum, personam non egreditur. 3. 1. num. 3. Salarium solum, vt nec sola familiaritas, & econtra, à testimonio non repellit, sed hæc duo simul concurrere debent. 1. 4. num. 7. Salarium non conuentum, non debetur. lib. 1. decif. 43. in princip. Salarium non conuentum non debetur, etiam si prædecessores id essent soluere soliti. 2. 7. nu. 1. Saluanum interdictum admittit de iure exceptionem dominij incontinenter probandi. libr. 3. 233. num. 1. Saluanum interdictum non requirit probationem possessionis defuncti, nec dispositionem tertij. 1. 207. num. 2. Saluiano interdicto quando auocari bonorum possessio ex testamento dubio quaesita possit. libr. 2. 444. num. 7. Scientia vera & non præsumpta probabitur, cum contra tertium adducitur. 2. 77. num. 17. Scientia per famam in graui præiudicio non sufficit. 2. 77. num. 7. & 11. Scientia quando præsumatur, vt error probetur. 1. 268. num. 5. Scientia certa & indubitata ante excommunicationem, propter contumaciam irrogandam requiritur. 1. 67. num. 2. Scientia ex quibus coniecturis præsumpta oriatur. 1. 264. in princ. Scientia reservationis an probetur ex testibus de publica voce & fama. 1. 147. in princ. Scientia litis an probetur in usufructuario per inquilinum examinatum, & dicentem usufructarium post motam litem Notarium causæ conuenisse, vt merita causæ ab eo sciret, &c. 3. 349. num. 1. Scientia per testes singulares quomodo probata. 2. 121. in princ. & per tot. Scientia adminiculatiua quid sit. 2. 121. num. 2. Scientia & bona fides, per quæ probari possit. 2. 121. num. 4. Scientia & patientia superueniens an purget præcedens. 2. 463. num. 2. Scientia mandati concessi quamnam post trinam præsentationem sufficiat ad deuoluendam causam ad curiam in appellatione extraiudiciali. libr. 3. decif. 405. num. 1. Scientia ex præsumpta an inferatur possessionis ciuilibis amissio. 1. 265. num. 1. Scientiam, vbi agitur de iudicio grauissimo, per famam præsumptam probare non sufficit. 1. 147. nu. 2. Scire aut indagare, præsumitur id quilibet, quod ad suum pertinet commodum, & ad alterius præiudici-

um. 3. 288. num. 3. Scriptor Apostolicus absens à curia gaudet priuilegijs in eorum bulla contentis. 3. 104. in princ. Scriptor Apostolicus habens expectatiuam ad largam præfertur scriptori archiepiscopi habenti gratiam creationis in canonicum. 3. 295. in princ. Scriptores Apostolici possunt quoque extra curiam in genere acceptare. 2. 409. num. 1. Scriptores absentes gaudent priuilegijs suis, quoad prærogatiuas descriptas. 3. 368. in princ. Scriptores Apostolici, licet sint veri familiares, tamen non gaudent priuilegijs scriptorum ante publicationem bullæ scriptorum. 2. 8. in princ. Scriptores Apostolici an magis gaudeant priuilegio exemptionis, quam alij officiales, qui prænominati sunt. 2. 75. num. 6. Scriptorum priuilegio quando quis possit vti, si tempore gratiæ concessæ scriptor non fuerit. 2. 409. num. 2. & 3. Scriptura cum cassaturis & interlineaturis & quando probet aut fidem faciat. 2. 408. nu. 4. Scriptura est interpretanda, ne in ea remaneat repugnantia. 1. 177. num. 3. Scripta narratiua si in iudicium producta nihil probant, cum nec testes se eas vidisse deponentes fidem faciunt. 3. 350. nu. 3. Secretarij Apostolici iisdem gaudent priuilegijs in beneficijs assequendis, quibus Scriptores Apostolici. 2. 178. num. 1. Secundario vt est ad confirmationem vocandus is, de cuius præiudicio agitur, per edictum per propriam actionem, sit per speciale. 1. 421. num. 10. Secundus iudex, cum alteri causa est commissa, & pars de re iudicata non opponat, potest pronunciare. 1. 120. num. 4. Sedes quando quasi vacare dicatur. 2. 414. num. 1. Sententia prima quando bonam non causet fidem, si secundum eam procedatur. 2. 118. num. 5. Sententia secunda impedimentum non tollit, de quo iudicatum est, cum per collusionem est obferta. ibid. num. 6. Sententia quæ transiit in rem iudicatam, an finiatur. 2. 301. nu. 2. 6. & 7. Sententia declaratoria sustinetur ex scientia intimationis postea superueniente. 2. 391. nu. 1. Sententia eius qui ius habet retrahendi se à retrahendis, de venditione facta non tantum respectu venditionis, sed etiam respectu pretij & aliarum circumstantiarum debet esse certa. 2. 126. nu. 2. Sententia contra fiscum pro spoliatis lata vni non possidenti, nihilominus prodesse debet, quam alteri possessori. 2. 155. num. 1. Sententia censurarum relaxatoria, magis interlocutoria quam diffinitiva naturam habet. 2. 123. num. 2. Sententia lata pro persona non legitima ætatis ratione tenet, etiam si consensus à minori præstitus sit nullus, aut etiam nunquam interuenierit. 2. 157. num. 1. & 2. Sententia nulla, an excuset de lapsu fatalium. 2. 374. num. 1. Sententia contra fiscum lata tertio, de cuius bonis ipso sciente actum est, nõ quoad actionem & exceptionem, sed quoad istius sententiæ executionem tantum nocet, si tertius non sit possessor. libr. 2. dec. 155. num. 1. Sententia primi iudicis ex nouiter deductis, an possit confirmari. 2. 391. num. 2. Sententia, de cuius iustitia in actis constat, confirmari

mari potest, & simul super nullitatibus, si eas pars esse declarandas, & super expensis, si eas esse restituendas videat, est pronuncianidum. 3. 72. num. 3. Sententia sine probationibus lata, vel ex actis iniqua esse apparons, si se referat ad acta notorie non est iniusta. 1. 401. num. 1. Sententia lata, an ex defectu iurisdictionis seu potestatis iudicialis fiat nulla. 3. 344. in princ. Sententia quæ non valet in 600. an valeat in 500. 3. 33. in princ. Sententia pro mortuo in beneficijs non tenet. 2. 186. in princ. Sententia contra mortuum lata vt est nulla, sic & pro mortuo, si sit beneficijs causa. ibid. nu. 1. Sententia super nullitatibus, an sit præferenda negotio principali. 3. 72. in princ. Sententia secunda, an ex Egidiana mandanda sit executioni, si alter primam habeat. 2. 480. num. 1. & 13. Sententia executorialibus inserta, an faciat fidem. 1. 334. num. 1. & 3. Sententia lata per confirmatum iudicem, quando debeat recusari. 3. 66. num. 11. Sententia contra eum lata, de cuius interesse principaliter agitur, nocet omnibus interesse præcedentibus, si illi saltem per contradiclas citati fuerint. 3. 336. num. 3. Sententia ab Episcopo lata, in fauorem certæ personæ, & ab eius successore subscripta, parte non citata, est nulla. 1. 548. num. 5. Sententia quando etiam interposita appellatione sortitur effectum. 2. 278. num. 2. Sententia sine probationibus lata, si tantum defendatur à nullitate conseruatur, sin verò executioni mandati petatur, non exequitur. 1. 401. nu. 2. Sententia quæ se non refert ad acta, an sit nulla. 1. 401. in princ. Sententia lata in possessorio, ab ea appellari non potest, licet titulus pro colore requiratur. 3. 376. per tot. Sententia in restitutione ex priuilegio, non transiit in iudicatum. 1. 299. num. 5. Sententia ex breuitate temporis nulla est. 1. 344. in princip. Sententia ab auditore lata, & nondum subscripta, eo defuncto ab altero potest subscribi, etiam non citata parte. 1. 348. num. 1. Sententia in qua dicitur lata, & publicata, verbum, publicata, importat quod sit lecta. 2. 357. per tot. Sententia non nisi illi, qui ius habet, datur actio. 1. 12. num. 23. Sententia pro mortuo lata in prophanis, tenet. 2. 186. num. 3. Sententia lata contra cedentem, tanquam ciuilitè mortuum, nulla est, nec cessionario nocet. 3. 80. in princ. & num. 3. Sententia priuationis quando sit falsa. 3. 162. nu. 2. Sententia executioni mandata, litis adhuc durare dicuntur reliqua. 2. 311. nu. 4. Idque in odium possessois tantum. ibid. Sententia super possessorio lata, non præiudicat non citato. 5305. num. 3. Sententia tertia quando dicatur. 1. 292. num. 3. Sententia sine probationibus lata, quamuis à principio non sit nulla, post tamen annullatur, etiam absque appellatione. 1. 401. num. 3. Sententia contra intrusum non citato lata, an noceat ei, qui pro suo interesse agit, & citatus est. 1. 375. in princ.

Sententia sine actis quomodo probetur. lib. 2. decif. 338. per tot. Sententia sine probationibus quam quis obtinuit, nõ annullatur, si oblationis in promptu ad eam probationes auferat. 1. 401. num. 4. Sententia contra minorem omnino indefensam, lata in nemine pro eo comparente, nulla est. 2. 306. num. 2. & 5. Sententia in fauorem Capit. lata contra Episcopum spoliante[m] quasi possessione, & obtentam, per procuratorem constitutum à Decano, qui mandatum in causa non habebat, valida est respectu Collegij, cui præest. 3. 210. num. 1. Sententia quando spatio & termino ad docendum de causa restitutionis præfixo effluxo mandetur executioni. 2. 456. num. 2. Sententia ante sufficienti procuratoris mandatum lata, nouo sufficienti producto, post eius pronunciationem labefactatur. 2. 383. num. 1. & 4. Sententia an possit per viam exceptionis dici nulla, si iudicium infra legitimum tempus à statuto prænitum non finiatur. 2. 417. nu. 1. Sententia non citato procuratore quando valeat. 2. 374. num. 3. Sententia lata contra heredem, non præiudicat fideicommissario non citato, saltem per proclama. 3. 91. in princ. Sententia lata contra heredem, quando possit contra fideicommissarium exequi. ibid. nu. 1. Sententia nulla quando possit de iure confirmari. 3. 60. num. 1. Sententia licet non sit mandanda executioni contra possessorem, quando duo competitores se infringunt, secus tamen erit, vbi petitur, quod solum sententia feratur pro primo habente causam instruatam. 2. 113. in princ. Sententia super priuatione beneficij, quando faciat illud litigiosum. 2. 496. num. 4. Sententia si contra possessorem proferri petatur, nullum sit tertio præiudicium, secus si de possessione plena præloquatur iudex. 2. 413. nu. 3. Sententia in expensis contra cedentem lata, est valida. 3. 80. num. 3. Sententia contra minorem lata, curatore tantum comparente, & nihil faciente, non est nulla, si solennia sint seruata, sed minor est restituendus. 2. 306. nu. 1. 6. & 8. Sententia partim ab soluens, & partim grauis, est iniusta, nisi agatur in summarijs, in quibus positio, quæ ante sententiam fit, attenditur. 2. 293. nu. 2. Sententia declaratoria contra cessionarium lata, est nulla. 3. 80. num. 4. Sententia super sequestro in alterius fauorem appo- ro lata executioni non debet mandari, etiam data cautione, ne sequestrum habentis cõditio deterioretur. 1. 111. nu. 2. Sententia lata non præcedente calumnia iuramento petita nulla est, etiam si iudex ordinarius illud remiserit. 2. 398. num. 1. Sententia lata virtute commissionis impetrata contra formam c. oblata, de appellat. parte opponente est nulla. 2. 241. num. 2. Sententia contra heredes hæretici personaliter non citatos lata, est inhabilis. 2. 6. nu. 1. & 3. Sententia super attentis lata, non est pœnalis, nec habet locum in ea dict. Clem. ad compescendas. 2. 45. num. 3. Sententia lata in fauorem locationis, an profit con-

ductori. 2. 12. in princip.
 Sententia cum est nulla, si ab eo, contra quam fertur causa nullitatis committatur, fatalia pendente hoc iudicio, non currunt in casu appellationis. 2. 106. num. 2.
 Sententia pro locatore lata tantum conductori prodest, ut agere volentibus, obstat exceptio rei iudicatae. 1. 12. num. 15.
 Sententia pro locatore lata, non potest ad instantiam ductoris executioni mandari. 1. 12. num. 16.
 Sententia si transeat in rem iudicatam, & aduersus eam petatur restitutio in integrum, sed ea non probata, procedatur ad executionem, an postea superuenientibus nouis probationibus, danda sit iterum restitutio. 3. 279. num. 1. & 3.
 Sententia tertia cum est nulla, an secunda ob decursum fatalium transeat in rem iudicatam. 2. 106. num. 1. & 3.
 Sententia canonicatoria regressus, in qua procurator generalis & non principalis fuit citatus, est nulla. 3. 283. in princ.
 Sententia executioni mandata lis dicitur finita. 1. 62. num. 6.
 Sententia quomodo probet Cambimenta esse diuisa. 3. 331. num. 2.
 Sententia lata, an valeat in negotio principali, omisso articulo grauaminis in appellatione. 1. 150. in princip.
 Sententia quamvis ex defectu iuris sit nulla, cum tamen ex defectu iurisdictionis non collabatur, sequestrum an sit reuocandum. 1. 142. num. 1.
 Sententia condemnans defunctum de heresi, non nocet descendenti non citati. 2. 2. in princ.
 Sententia quae non valet in toto, non valet in parte. 1. 323. num. 1.
 Sententia declaratoria, & brachium seculare, num solum probent excommunicationem, & quando. 1. 65. num. 1. & 3.
 Sententia si postmodum feratur, quam citatio indicat, tunc primam in Rota diem sententia trahit. 1. 73. num. 3.
 Sententia nouae provisionis canonicatoria, an sit prima vel tertia. 1. 292. in princ.
 Sententia lata contra ordinem iudiciorum quamvis sit nulla, tamen vnus causa ordo peruersus, processum aut sententiam non viciat. 1. 188. num. 4.
 Sententia ad instantiam procuratoris lata, ratificari non potest, & quare. 2. 388. num. 2.
 Sententia quando ex defectu iurisdictionis dicitur nulla. 1. 196. num. 1.
 Sententia pro locatore lata, conductori prodest ab eo causam habenti, & e contra. 1. 12. num. 3. & 5.
 Sententia potest confirmari in secunda instantia ex noua causa, quae est in primo processu implicata. 1. 292. num. 1.
 Sententia vt in matrimonio carnali, an sic etiam in matrimonio spirituali non transeat in iudicatum. 1. 63. num. 5.
 Sententia non transit in iudicatum, vbi periculum est animae. ibid. num. 4.
 Sententia iudicis in veluti notorio procedentis irrevocabiliter valet, si bene erat notorium, & hoc postea appareat. 2. 283. num. 4.
 Sententia pro agente lata, omnibus quorum interest proderit, & oberit. 1. 12. num. 3. & 4.
 Sententia in possessorio inter duos lata, tertio non possidenti, & causam suam agitari scienti tantum nocet, vt pati debeat sententiam contra alterum

lata in executionem mandari, non autem vt si-bimet ab sit. 2. 155. num. 3.
 Sententia ante relationem petitorum quando sit reuocanda. 2. 382. per tot.
 Sententia contra proprietarium sciente usufructuario lata, ei nocet, sed eo ignorante minime. 3. 336. num. 1.
 Sententia contra vassallum lata, nocet domino venire volenti exiure condemnati vassalli. 3. 335. num. 2.
 Sententia contra minorem lata, si curator etiam citatus in actibus, in principio, medio, & fine non compareat, nulla est. 2. 306. nu. 7. & decis. seq. eo. lib. num. 1.
 Sententia quando non credatur, nisi doceatur de processu. 1. 204. num. 3.
 Sententiae primae iniquitas, si tempore debito per probationes legitimas non detegatur, mandanda est executioni, & Egidiana operatur. 3. 480. num. 14.
 Sententiae appellatione veniunt definitiua. lib. 2. decisio. 274. num. 3.
 Sententiae ad inducendam nullitatem, appellandum est infra 10 dies a tempore denegationis, vel etiam statim a prolacione sententiae. 1. 122. num. 2.
 Sententiae executio datur non solum in facto illiquido, sed etiam in expensarum illiquidarum condemnatione. 2. 471. num. 2.
 Sententiae latae in retinenda possess. iudicio propter civilem possessionem per aditionem iudicis retentam, quando deseri dicantur. 2. 419. num. 3.
 Sententiae vnus iudicis nemo stare tenetur. lib. 1. decisio. 56. num. 4.
 Sententiae ex stilo non probato latae sine citatione, si inter sit, reuocari debent. 3. 242. num. 2.
 Sententiae duae absolutoriae, vtrum in petitorio & spolio per eundem iudicem possint reuocari. 1. 36. num. 1. & 3.
 Sententiae subscriptio, quae lata est in fauorem eius, cui remissoria erat decreta, & praefixo ad illius expeditionem termino effluxo petita, an sit praetextu iurium post sententiam productorum impedienda. lib. 3. decisio. 398. num. 8.
 Sententiam vsque ad primam dolus in aliquo non praesumitur in spolio. 1. 221. num. 2.
 Sententiam contra quam possint allegari. 1. 12. num. 12.
 Sententiarum de nullitate dicens, de processu docere & probare tenetur. 1. 204. num. 2.
 Sententias post tres, litigans in expensas condemnatur, nec potest vii remedio, cap. Oldradus, de solut. 1. 36. num. 6.
 Sententias obtinens tres in spolio, penitus est restituendus & reintegrandus. 1. 305. num. 1.
 Sequestratio possessionis etiam post tres conformes sententias datur, si non probetur reintegrandum esse victoris personam. 2. 326. num. 10.
 Sequestrum non relaxatur, etiam data cautione, & quare. 1. 311. in princ. & num. 1.
 Sequestrum latum post duas in petitione sententias licet dari non debeat, datum tamen non annullatur, etsi sit iniustum. 2. 256. num. 1.
 Sequestrum, an detur lata primam absolutoria, & postea contra eundem condemnatoria. 2. 480. num. 10.
 Sequestrum non datur pro fructibus contra monachum monasterium possidentem. 1. 150. num. 2.
 Sequestrum etiam si possessor non sit soluendo, non conceditur in possessorio. 2. 166. in princ.
 Sequestrum, cum lata est sententia condemnatoria pro cessore, reuocata priore non datur. 1. 150. num. 1.
 Sequest

Sequestrum non debet contra monachum possessorem decerni, etiam si non sit soluendo, nisi eam fructibus abuti, aut eos dilapidare probaretur. ibid. num. 1.
 Sequestrum, an & quanto suspensio petitorio, sit relaxandum. 1. 305. num. 2. & 3.
 Sequestrum appositum primo in causa petitorij contra intrusum non debet relaxari, in fauorem alterius obtinentis in possessorio. 1. 305. in princ.
 Sequestrum post sententiam in secunda instantia nulliter apponitur. 2. 496. num. 1.
 Sequestrum violans, quando nullam incidat in poenam. 2. 45. num. 1.
 Sequestrum si ab eo, qui tres habet canonizatas sententias apponatur, reuocari debet. 1. 77. num. 1.
 Sequestrum non debet apponi, vbi in negotio restitutionis obtinuit vnam sententiam. ibid. in princ.
 Sequestrum a iudice potest ex aequitate super rei immobilis fructibus etiam in prima apponi instantia. 2. 150. num. 3.
 Sequestrum, vt contra triennem pacificum possessorem non potest decerni, ita nec contra eius cessonarium, nisi beneficium possessionis triennalis sit personale. 3. 347. num. 2.
 Sequestrum, post sententiam in possessorio latam appositum, an sit valitum. 3. 347. num. 1. & 4.
 Sequestrum in iudicio restitutorio ad rem iudicatam, an sit decernendum. 1. 133. in princ.
 Sequestratio mulieris in matrimonio plene non probato, admittenda non est, propter alterius potentiam. 3. 249. num. 1. & 3.
 Sermo generalis non comprehendit personam ad quam verba dirigitur. 1. 41. num. 1.
 Seruitia a fructibus perceptus deducuntur. 2. 314. num. 6.
 Seruus domini, qui rapti adest, an ex raptu teneatur. 3. 403. num. 1.
 Sexmenses apposti, ad expeditionem literarum de beneficiis reseruatis, an incipiunt currere a die notitiae reseruationis. 1. 111. in princ.
 Sigillum Episcopi in dubio de eius voluntate appositum censetur. 1. 359. num. 2.
 Sigillum in citationis executione appositum, habet locum decreti. 3. 335. num. 4.
 Si plus quam legitima sit relicta nouerca, istud quod plus est deductur, & inter filios diuiditur, qui ex priori sunt matrimonio. 2. 14. num. 14.
 Si aliquis commisit causam, & obtinuit citationem, licet eam non exequatur, si reus venit, potest procedere contra actorem per contradicendum. 1. 422. in princ.
 Si confiterit aliquem a principio voluisse testari, nec mutatio voluntaria interuenit, & postea morti appropinquans non facto testamento, an rata sit iure testamenti, an iure Codicillorum. 1. 79. nume. 1. & 4.
 Signatura commissionis appellationis, si apud Vicecancellarij loco regentem vrgeatur, & vt ad curiores deferatur, appellationem a deseruone vindicatur. 2. 389. num. 3.
 Signatura Papae perficit resignationem. 2. 94. num. 2.
 Signatura cum iuramenti praestandi non meminit, existimatur non esse necessarium, nec iurandum est, nisi id specialiter petatur. 1. 279. num. 3.
 Signatura sola quando perficiat gratiam. 3. 275. nume. 2.
 Signatura retrotrahitur ad tempus datae, si supplicatio reperitur tempore datae signata. 2. 94. num. 5.

Simoniam testibus de publica voce & fama, & singularibus de confessione non probatur. 1. 171. num. 11.
 Simoniam quomodo probetur ratione instrumentorum correptiuorum. 2. 490. in princ.
 Simoniam conuentionalis in vno beneficio contracta, reddit inhabilem ad aliud beneficium. 2. 80. in princip.
 Simoniam simplicitas non excusat. 2. 136. per tot.
 Simoniam omni conditione & pacto cessante ex vicinitate actuum non inducitur. 2. 171. num. 10.
 Simoniam inducit manifesta correptiuitas. lib. 2. decisio. 171. num. 3.
 Simplicitas non excusat a simonia. 2. 163. per tot.
 Spacium post 40 annorum nullus super possessione vel dominio inquietari debet. 1. 115. num. 21.
 Societate dissoluta quando possit conueniri fideiusor, qui ei ad certum tempus accessit. 3. 58. in princip.
 Societate dissoluta etiam 15 diebus dissoluta durare dicitur. 3. 68. per tot.
 Societas contrahi potest super officio emendo. 3. 67. per totum.
 Socius mandatum non habens, & emens aliquid, opus habet non particularium, ad totius societatis ratihibitione, antequam ipsi generaliter aliquid quaratur. 2. 70. in princ.
 Solennitas quando actui interuenisse praesumatur. 2. 219. num. 7.
 Solennitas in contractu non enunciatua non praesumitur ex diuturnitate temporis. 2. 365. num. 7.
 Solennitas in iudicio requisita ratione longi temporis, puta 39. aut 40. annor. interuenisse praesumitur ob iudicis autoritatem, qui actum inualidum facere non censetur. 2. 336. num. 5.
 Solennitas in dote requisita tempore legitimo interuenisse praesumitur. 1. 226. num. 9.
 Solennitas eadem necessaria est in reseruacione, quae in provisione. 2. 430. num. 3.
 Solennitas, quae in actus executione requiritur, eadem quoque necessaria est, cum procurator ad illum actum exequendum constituitur. lib. 2. decisio. 360. num. 9.
 Solennitas si omnino non sit necessaria, & tamen adhibeatur, si minus solenniter fiat, actum non viciat. 2. 344. num. 5.
 Solennitas in rebus parui praedictij non praesumitur, nisi longum tempus interueniat. lib. 2. decisio. 136. num. 6.
 Solennitas quando non requirat enunciationem. 1. 355. num. 6.
 Solennitas consensu & autoritate superioris approbata est diuturnitas. 200. annorum. ibid. num. 1.
 Solennitas ex diuturnitate praesumitur. lib. 1. decisio. 355. in princ.
 Solennitates extrinsecas in alienatione rei Ecclesiasticae non enuntiatas, & contractus necessarii requisiti spacio 70. annor. elapso interuenisse praesumuntur. 2. 365. num. 3. & 4.
 Solennitates extrinsecas enuntiatas praesumuntur in decreto voluntariae iurisdictionis. lib. 2. 400. per totum.
 Solennitatis praescriptio, nisi enunciatua fuerit, non praesumitur in scriptura. 2. 210. num. 5.
 Soluens iuxta valorem, qui erat tempore contractus, an liberetur. 2. 149. num. 3. 5. & 8.
 Soluens propter iustam excommunicationem, non dicitur esse in possessione. 2. 281. num. 5.
 Soluere qui praecise tenetur, actionis cessione se non

liberat. 1.17. num. 14
 Soluere quado quis sibi ipsi possit. lib. 1. decif. 277. n. 6.
 Soluere an possit, qui ex contractu ad ducatos auri
 largos tenetur in alia moneta aut diuersa specie. 2.
 149. num. 2. & 10
 ¶ Solutio quæ sit ratione moræ; sicut in eo loco ubi
 res est, etiam in beneficij causa. 1. 445. nu. 3
 Solutio facta tempore confecti instrumenti, quod fi-
 dem non facit, ex eodem instrumento probari
 non potest. 2. 451. num. 3
 Solutio fructuum quando in partibus magis, quam in
 Curia fieri debeat. 1. 444. num. 5
 Solutio corporalium denegata, quomodo quis
 spoliari dicatur. 2. 149. num. 1
 Solutio facta, veritas doceri suspensio petitorio
 non potest. 2. 443. num. 2
 ¶ Soror ab hæreditate non excluditur per statutum: sed
 tacitam defuncti voluntatem. 2. 29. nu. 10
 Soror forensis à statuto quomodo excludatur. 2. 29.
 num. 3. 5. & 9
 Soror quamvis agnationem non cõseruet, est tamen
 agnata. 2. 160. num. 2
 Soror exclusa temporaliter cessante impedimento
 est restituenda, cum sine causa est præterita. 2. 122.
 num. 2. & 6.
 Soror ex latere patris tantum an præferatur in suc-
 cessione fratris defuncti; filio alterius sororis v-
 trinque coniunctæ. 2. 160. nu. 1
 ¶ Specialia duo præsumuntur, cum alterum venit in
 alterius consequentiam. 2. 136. nu. 7
 Species quando non censentur comprehensæ sub ge-
 neralitate. 3. 36. num. 2
 Species adiectæ post genus magis dubitationis tol-
 lendæ aut declarandæ, quam sub genere compre-
 hendendæ causam non minuunt, sed augent potius
 ea, quæ in genere ponuntur, maxime verò respectu
 eiusdem personæ. 3. 36. nu. 3
 Species illa nummi si non aut cum difficultate repe-
 riantur, de qua tempore contractus dictum est, potest
 in alia minutioris monetæ specie eiusdem bonita-
 tis solui. 2. 149. nu. 11
 Specialitas insolita aut ardua non venit sub generali-
 tate. 2. 52. 4. num. 2
 ¶ Spoliati an sit eligere, contra spoliantem ad exti-
 mationem, an verò in succedentem spoliatori ad-
 rem ipsam velit agere. 1. 145. nu. 4
 Spoliatio quado denegatur restitutio. 3. decif. 191. nu. 2
 Spoliatio si execrabilitatem patitur probari, non dar-
 tur restitutio. 1. 99. num. 15
 Spoliator volens audiri in petitorio, quando est au-
 diendus. 1. 56. num. 12
 Spoliatoris articuli contra valorem expectatiuæ pro-
 ducti non admittuntur, etiam si incontinenti eos
 probare sit paratus, si suspensum sit petitorium. 3.
 293. num. 1
 Spoliatus, qui non integraliter restitutus est, potest
 petitorium suspendere in quacunque parte illius,
 & dicere, quod non nisi facta restitutione ulterius,
 recognoscant. 2. 298. per tot.
 Spoliatus, si concesserit spoliatori, vt super proprie-
 tate sua audiatur, priuilegio restitutionis renun-
 tiat. 3. 29. num. 1
 Spoliatus ad beneficium est restituendus, etiam si spo-
 lians probauerit istud esse ius patronatus: secus si
 ex ipsius spoliati confessione, constet de iure pa-
 tronatus. 3. 63. num. 1
 Spoliatus ante omnia est restituendus. lib. 1. 232. nu. 4
 Spoliatio iure communi restituta, spoliatus non nisi
 iustificato titulo, est restituendus. 1. 571. nu. 3
 Spoliatus hodie, nisi de titulo colorato doceat, non
 est restituendus. 1. 99. num. 5
 Spoliatus, cum notorie constet de non iure ipsius, an
 sit restituendus ad possessionem. 2. 284. nu. 5. & 8
 Spoliatus, si probet trium mensium possessionem, & pro-
 titulo certi modi impetrationem, quamuis nõ ve-
 rificauerit, est tamen restituendus. 2. 276. nu. 1
 Spoliatus possessione apprehensa restituendus est ad
 eam. 2. 134. num. 2
 Spoliatus vigore mandati nulliter decreti, confestim
 est restituendus; & quando non. 1. 183. nu. 1. & nu. 4
 Spoliatus post inhibitionem Rotæ etiam in attentatis
 est restituendus, nec tituli exhibitio tum requiritur
 2. 276. num. 3
 Spoliatus ab eo, qui habet accessum ad certum benefi-
 cium, non potest restitutionem petere, etiam si expe-
 ctatiuam & nouam provisionem habeat. 2. 141. nu. 1.
 Spoliatus vi compulsiua, cum constet de bono spo-
 liantis iure, non venit restituendus: secus in ex-
 pulsiva. 1. 183. num. 3
 Spolij actio, nisi specialiter surrogato per conferen-
 tiam detur, non transit ad eum ex gratia prædeces-
 soris. 2. 176. num. 12
 Spolij actio non oritur in beneficialibus ex dominio
 aliquo, quod in beneficio non requiescit, sed ex
 concedentis gratia oritur. 2. 176. nu. 11
 Spolij actio non competit spurio aut illegitimo con-
 tra legitimum. 2. 278. num. 1
 Spolij causa, an alterius causæ non admittatur com-
 pensatio, nisi in re priuilegiata. 1. 123. nu. 2
 Spolij actio in beneficialibus ad singulare successore
 non transit. lib. 2. decif. 166. nu. 11. & quare ibid.
 Spolij actio, putà remediũ c. reintegrand. 3. q. 1. est in
 rem scripta, & in singularem successorem transit.
 2. 176. in princ.
 Spolij actio, an primogenito ratione primogenituræ
 competat. decif. ead. num. 1
 Spolij actio ab initio ratione possessionis datur, & ex
 possessione causatur actio personalis, ex dominio
 verò actio in re scripta descendit, quæ ambe spoliato
 dantur, tũ propter possessionem, quam nõ habet,
 tum propter dominium, quod habet. 2. 176. nu. 6
 Spolio nõ potest agere qui in cessione erat. 1. 145. nu. 2
 Spolium, si civiliter agatur, potest probari per instru-
 mentum notarij. 2. 10. num. 1
 ¶ Sponsio non datur pro sponsa de futuro restitutio,
 secus cum sponsa est per verba de præsentibus. 2. 206.
 ¶ Spuriarum iudicium, an possit contra tutricem tes-
 tamentariam intentari. 2. 427. nu. 1
 Spurius nõ potest à Comite Palatino etiã eũ amplif-
 sima potestate abiq; causa legitimari. 2. decif. 187.
 Spurius nõ potest beneficium absque peccato habere
 & ad peccatum non sit restitutio. 1. decif. 247. nu. 3
 Spurius nulliter legitimatus, an possit succedere pa-
 tri, & ius præscriptionis interrompere. lib. 1. 91. nu. 1
 ¶ Stabilimentum religionis vnus incipiens ratione
 veterum stabilimentorum, loquitur etiam de vaca-
 tione & de mortuariis. lib. 2. decif. 403. per tot.
 Stabilimentũ, quod debitoribus nõ soluẽtibz priua-
 tionis pænã infligit, quomodo intellectũ. 3. 122. nu. 1
 ¶ Statuere est iurisdictionis. 2. 195. in princ.
 Statuta producens, si à sua parte habeat difficultatem
 discutendum est, an casus controuersus contineat-
 tur sub statuto, & non est reseruandum ad merita
 causæ. 3. 243. num. 2
 Statuta loquentia de debito non procedunt in iniu-
 rato debito. 2. 512. num. 4
 Statuto,

Statuto, quod causa nullitatis possit infra annũ pro-
 sequi, quando non sufficienter derogatum per cõ-
 missiones censetur. 2. 364
 Statutum locale sic est interpretandum, vt minus la-
 dar ius commune. 2. 160. num. 3
 Statutum vocans fratres, & excludens sorores, intel-
 ligitur quoque fratrum vocare filios, cum filiorum
 locum representent. 2. 160. nu. 5
 Statutum personale, an faciat ius considerabile, sic vt de
 eo in expectatiua sit faciẽda mentio. 2. 235. in princ.
 Statutum dicens, quod subrogatio vbi esset quoad pos-
 sessionem, quomodo intelligatur. lib. 1. 316. in prin.
 Statutum excludens feminas propter masculos, quan-
 do sit favorabile aut odiosum. 3. 38. nu. 4
 Statutum, quod percipiẽs fructus ex pignore dotali, non
 computentur in sortem principalem. 1. 324. in princ.
 Statutum de instrumentis post 16. annos non valitu-
 ris, an quoque comprehendat instrumentum iura-
 tum. 1. 116. nu. 1. 5. & 7
 Statutum in donatione loquens, non habet locum in
 donatione ob causam. 1. 311. nu. 4
 Statutum etũ contra æquitatem esse putetur, si tamen
 aliqua ex ratione fundatur, est validum. 1. 398. nu. 2
 Statutum siue loquatur in rem, siue in personam, non
 extenditur extra territorium. lib. 1. decif. 351. nu. 2
 Statutum Ecclesiæ Hispanen. inhabilitans descendentes
 ex hæreticis, an comprehendat regressum. 1. 267.
 in princ.
 Statutum vrbis excludens sorores propter fratres: quo-
 modo procedat. 1. 284. in princ.
 Statutum municipale, quod de appellatione & nulli-
 tate simul disponit, non habet locum in nullitate
 in iudicio principaliter deducta. 2. 192. nu. 2
 Statutum municipale, quod de nullitate dici non possit
 post annũ, habet locum, etiam si principaliter nulli-
 tas in iudicio deducatur. lib. 2. 192. in princ.
 Statutum agens in principali parte indifferenter de
 sententia, an in additione quoque indifferenter in-
 telligatur. 2. 274. nu. 1
 Statutum prohibens, ne alteri ex filiis plus quam al-
 teri relinquatur, valet. 1. 398. num. 1
 Statutum exorbitans & odiosum, non est extenden-
 dum ad iuris continuationem. 1. 267. nu. 3
 Statutum non potest extra territorium statuere. 1. 351. nu. 3
 Statutum vrbis de docendo infra annum de nullitate,
 vbi locum habeat. 1. 388. in princ.
 Statutum prohibens donationem, an prohibeat iu-
 diciali. 1. 377. in princ.
 Statutum non signat statuentes. lib. 2. decif. 363. in prin.
 Statuto in dubio se fundans, non est audiendus, cum
 excludendus per illud claram iuris professionem
 habeat. 2. 29. nu. 7. & nu. 12
 Statutum, si per verbum, dicere, loquatur, compre-
 hendit, & actionem, & exceptionem: secus si per
 verbum, agere. 2. 174. nu. 2
 Statutum municipale dicens de nullitate sententiæ, an
 intelligatur de omni sententia. lib. 2. 274. in prin.
 Statutum municipale, quod post annum nõ possit agi
 de nullitate, num tollat exceptionem. 2. 174. in princ.
 Statutum prohibens acceptare beneficium, an exten-
 datur quoque ad regressum. lib. 1. decif. 267. nu. 2 & 5.
 Statutum municipale in prima parte dicens, quod nulli-
 tens audiatur appellans, an etiã tollat ius dicendi
 de nullitate per viam exceptionis. 2. 417. in prin.
 Statutum, quod nulla mulier dotata potest petere sup-
 plementum legitimæ, sed suo contenta sit legaro
 quomodo sit interpretandum. lib. 3. 38. in princ.
 Statutum, quod Licentiatus in Vniuersitate præcedat

Doctore alibi promotum, quomodo accipiendum
 sit. 2. 350. num. 2
 Statutum municipale non ad omnes casus emergen-
 tes, sed ad eos tantum, qui ius commune minus la-
 dunt, extendi potest. lib. 2. decif. 350. nu. 2
 Statutum excludens filias ab intestato temporaliter
 locum non habet, cum sint in testamento institutæ
 à patre. 2. 122. in princ.
 Statutum locale, quod vir lucretur medietatem do-
 tis, quomodo sit intelligendum. 2. 139
 Statutum requirens solennitatem in donatione, proce-
 dit etiã in donatione præsumpta. lib. 3. decif. 7. nu. 2
 Statutum prohibens aliquid, censetur quoque prohi-
 bere per quod peruenitur ad id quod prohibitum
 est. 3. 7. num. 7
 Statutum tollens ea, quæ iuris sunt communis, est cõ-
 tra libertatem Ecclesiasticam. 3. 99. num. 1
 Statutum, quod de nullitate post annum dici nõ pos-
 sit, an sit contra libertatem Ecclesiasticam, & an li-
 get clericum. 3. 99. in princ.
 Statutum municipale concedens facultatem testandi
 damnatis ad mortem, an præferret testamentum
 prius à condemnato factum, quam condemnare-
 tur. 2. 313. in princ.
 Statutum, quod causa nullitatis corã Capitaneo, &c.
 quoad primam partem statuti quo casu liget cau-
 sam. 2. 426. in princ.
 Statutum generaliter loquens de pactis & donatione,
 non valet, nec causam dotis priuilegiatam com-
 prehendit. 3. 160. num. 2
 Statutum de pactis & donationibus non valituris, an
 comprehendat quoque pactum restitutionis dotis
 in instrumento positum. 3. 146. nu. 1. eod. lib. 153. per
 tot. & dec. 160. per tot.
 Statutum excludens feminas propter masculos in li-
 nea descendenti à successione patris vel matris, an
 quoque excludat sororem à successione fratris per
 transuersalem. 3. 127. num. 1
 Statutum inhabilitans ratione criminis non videtur in-
 habilitare ratione suspitionis. lib. 2. decif. 400. nu. 2
 Statutum vrbis in minore non valente donare sine
 certa solennitate, an habeat locum in minore cõ-
 stitente se habere pretium in contractu vditionis.
 3. 55. in princ.
 Statutum municipale, quod filij vel nepotes hæreti-
 corum, vel condemnatorum, vel reconciliatorum
 de hæresi nõ possint tenere beneficia, quomodo
 sit interpretandum. 2. 400.
 Statutum excludens feminas propter masculos, an cõ-
 prehendat bona extra territorium. lib. 1. 351. in prin.
 Statutum strictè est intelligendum. lib. 1. decif. 12. nu. 2
 Statutum excludens nullitatem post terminum præfi-
 xum, comprehendit omnem nullitatem notoriam.
 2. 417. num. 3
 Statutum prohibens donationem, non prohibet re-
 muneracionem. 1. 426. in princ.
 Statutum scriptum in persona, & vel habilitans, vel
 inhabilitans aliquem contra iuris dispositionem, cõ-
 prehendit quoque forenses. decif. 29. nu. 1
 Statutum Insannense excludens filiam propter filium
 masculum, nõ comprehendit filium legitimatum.
 3. 303. in princ.
 Statutum decernens in intestato, an habeat locũ in
 testato. 2. 197. nu. 1. 7. & 9.
 Statutum municipale loquens ab intestato, & exclu-
 dens feminas temporaliter, an locum habeat in
 testamento valido per patrem, in quo filias in dote
 instituit. 2. 197. in princ.

- Statutum prohibens contrahere, non permittit quoque compromittere & transigere. lib. 1. dec. 162. nu. 2
- Statutum municipale non ligans duos heredes, an excludat a iure maternum, volentem succedere nepoti suo. 2. 195. per tot.
- Statutum quod est contra ius commune, stricte est intelligendum. 1. 88. num. 6
- Statutum de casu ad casum, in materia odiosa non extenditur de iure. 1. 93. nu. 10
- Statutum de pactis & donationibus non valituris, an quoque in muliere compromissum, locum habeat. 1. 105. nu. 2
- Statutum laicorum de donationibus non comprehendit donationem clericorum, qua de bonis suis etiam in laicorum fauorem disponunt. 3. 233. num. 5
- Statutum Siciliae, quod minor 13. ann. haberetur pro minore seruandum in vrbe, vt huiusmodi minori non sit deputandus curator. 3. 365. in prin.
- Statutum, quod appellari non possit, an appellatorium sit, an verò decisorium. 2. 480. nu. 4. 6. & 8
- Statutum locale seu provinciale de successione ab intestato, quomodo sit interpretandum, & extendendum. 2. 160. in prin.
- Statutum appellationem prohibens, intelligitur quoque in casibus, in quibus datur appellatio. 2. 293. nu. 3
- Statutus necessariò non derogat Papa, cum per legis generalis viam procedit. 2. 164. nu. 2
- Statutum eius, cum quo contrahitur, debet indagare contrahens, si contrahat cum alienigena, & non ex eodem loco oriunda, praesertim si sit religiosa, aut habitu religioso iudicatur. lib. 3. dec. 2. 44. nu. 2
- Status beneficij probatur spatio 40. vel 50. annorum. 1. 238. nu. 2
- Status prior per contrariam possessionem tollitur. 1. 415. num. 7
- Stili est, vt si Papa materias velit tollere perpetuas, de iis specialem facere mentionem conueniat. 1. 48. num. 5
- Stilus vbi in causis ordinariis non apparet contrarius ab illo, qui in summaris est receptus, extenditur consuetudo ob rationis identitatem de causis summaris ad ordinarias. 3. 130. num. 4
- Stilus qui citationem ad sententiam non exigit, cum sit iuri contrarius per testes non deponetes de obseruantia non probatur. lib. 3. dec. 2. 42. nu. 1
- Stilus Papae quomodo in collatione sit attendendus. 1. 130. num. 2
- Stipulans à fideiussore, quato minus à debitore consequi potest, ante conditionem non erit obligatus fideiussor, nec ab eo ante excussum principalem rectè petetur. 1. 188. num. 5
- Stipulata pecunia, non tot sunt stipulationes, quot numerorum corpora, sed vnica tantum. lib. 1. 323. nu. 6
- Stipulatio vt comitatur, necesse est vt vnique per alteram naturam negatiuam expressè interueniat. 3. 47. nu. 2
- Stipulatio patris stipulantis pro se & filiis suis, intelligitur ordine successio. 2. 289. num. 1
- Stipulationes tot sunt quot sunt summae, totque stipulationes quot res. 1. 323. nu. 5
- Stipulationi in infirmitate factae, non obstat reg. de infirmis, si madatu sit necessarium. lib. 2. 360. nu. 8
- Stipulationi propter inopiam, quando locus non sit, vt detur dotis retentio, & executio instrumenti impeditur. 3. 386. nu. 1. & 3
- Subditi vbi in castru alienandū nullum ius habent: ibi nec eorum necessaria est voluntas. 1. 39. nu. 7
- Subditi interest non habere dominos. lib. 1. dec. 39.
- Subdelegatus Vicarij, qui ab Episcopo substituendi facultatem habet, potest literas ipsi Vicario delegatas expedire. 2. 487. nu. 1. & 3
- Sub generali reuocatione non venit reuocatio eius, quod fit per contractus. 1. 52. nu. 2
- Subhastatione non procedente, quado sustineatur rei immobilis in solutum datio. lib. 2. dec. 252. nu. 7
- Sublato instrumento tollitur, & iuramentum in eo appositum. 1. 116. nu. 2
- Subreptio quado in gratia dicatur facta. lib. 3. nu. 2
- Subreptio quatumcunque minima, vitiat gratiam in beneficialibus. 1. 131. nu. 2
- Subreptio literarum priorum, an per secudas sit sublata, in approbatione matrimonij in secudo duplicis consanguinitatis gradu contracti. 3. 41. per tot.
- Subreptio quando cesset in concessione tacita. 2. 368. num. 8
- Subreptio fieri non dicitur, nisi in casibus à iure expressis. 2. 97. nu. 6
- Subreptio prima non sanatur ex actu legitimo superueniente. 2. 97. num. 4
- Subreptio quando non vitiet confirmationem supplicationis. 1. 421. nu. 3. & 5
- Subreptio non omnis annullat rescriptum, verum illa tantum, quae Principem ad concedentem reddidit difficiliorem. 1. 232. num. 2
- Subreptio vitiat gratiam. 1. 255. nu. 2
- Subreptione agi non potest, cum Bulla Papae motu proprio est expedita. 2. 183. nu. 4
- Subreptionem quanam exprimenda, si subreptio inducant. 1. 187. num. 3
- Subscriptio sententiae prioris iudicis defuncti per alterum surrogatum, quando non valeat. 2. 249. nu. 2
- Subscriptio quando etiam ad sequentia extendatur. 1. 226. num. 6
- Subscriptio quando approbet tantum precedentia, & non sequentia. 1. 226. num. 5
- Subscriptio non tam subsequenda, quam precedentia corroborat, quod fallit vt nu. 4. lib. 1. de. 226. nu. 3
- Subscriptio sententiae faciendae per Auditorem mortuo surrogatum, an ad id requiratur partis citatio. 2. 249. in prin.
- Subscriptio manu patris in termino. §. non igitur. in auth. de testam. imperfect. an sufficiat. 1. 235. in prin.
- Subscriptio defertur ad solennitates sequentes. 1. 226. in prin.
- Substituti pupillaris morte probata praesumitur mortuus in pupillari aetate. 2. 491. per tot.
- Substitutio masculos vocans, restricta ad certos gradus, seu certum personarum genus, ratione obseruandae agnationis facta censetur. 2. 175.
- Substitutio pupillaris facta de extraneo in testamento minus solenni non est valida. lib. 2. decif. 167.
- Substitutus in causa, an possit appellare, & prosequi. 1. 345. in prin.
- Successio in beneficialibus quibusdam non datur. 1. 33. num. 3
- Successio iuris non est in beneficialibus. 2. 176. num. 12
- Successoris appellatione venit etiam particularis. 3. 332. num. 3
- Successor obligatus ad debita praedecessoris post litem motam ad aliam ecclesiam translatus tenetur etiam illa debita soluere. 3. 40. per tot.
- Successor in iure tertij, inter quem & alios duos lis pendebat, possessionem ingrediens, & per octo annos lite mota possidens, an pacifice possidere, & non attentare dicatur. 2. 421. num. 1
- Successor

- Successor in Episcopatu an teneatur ad pensionem à praedecessore pro aliquibus fructibus promissam. 2. 198. nu. 1. & 7
- Successor in Episcopatu non tenetur ad pensionem fructuum, quos non percepit. 2. 189. num. 3
- Successor non potest generalem acceptationem defuncti deducere ad speciem. 1. 23. in prin.
- Successor ad debita necessaria tenetur. 2. 43. num. 3
- Successor in iure non est successor in beneficio. 2. 197. nu. 28.
- Successor praetati tenetur ad salaria aduocari eum defendentis, & ad pecuniam pro eo in necessitate expensam. 3. 11. nu. 1
- Successor in beneficio quando satisfaciatur probando auctoris sui clericatum per publicam vocem & famam. 2. 77. nu. 1. & 4
- Successor non tenetur stare locationi vel conductioni praedecessoris. 1. 181. in prin.
- Successor non tenetur de praedecessoris titulo, etiam si eum infectum esse constet, docere. 1. 36. nu. 1
- Successor in beneficio quis dicatur. 3. 154. per tot.
- Successor mentem praedecessoris non potest declarare. 1. 278. num. 5
- Successor in Episcopatu ad pensionem non tenetur, cum nulli sunt fructus, nisi praecedentes aut futuri sint vberiores, sic vt ex iis locupletior fiat: tunc enim ad pensionem fructuum tenebitur. 2. 189. num. 6
- Successor in beneficio non tenetur ad debita voluntaria praedecessoris. 2. 44. in princip.
- Suffraganei consensu facta conuentio, an constet. 1. 413. num. 5
- Summa quamuis sit diuisibilis, ex vnica tamen petitione & vnica sententia fit indiuidua. 1. 323. num. 7
- Summa minor non inest in maiori, in sententia. 1. 323. num. 2
- Summa omnis si in vnica petitione, vnicaque sententia contineatur, aut plane firma, aut in totum nulla debet esse sententia: secus si clausulas separatas habeat. 1. 323. num. 3
- Summaria potest esse cognitio, quamuis ordinariè procedatur. 1. 316. nu. 7
- Summaria causa differt tantum ab ordinaria circa iudicij abbreviationem, non autem circa solennitates. 3. 130. nu. 5
- Summae plures ex pluribus causis si debeantur, & tamen vna actione comprehendatur, pro vna non pro pluribus habentur. 1. 323. num. 4
- Superior cum potest pro tertio appellare, & appellat, tunc, siue de iudiciali siue de extraiudiciali agatur: & tertius, pro quo ille actus gestus est pro appellante habetur. 3. 399. num. 4
- Superior cum qui ultra parochiales 4. habet, tolerare non praesumitur. 1. 176. num. 2
- Superior quando possit capitulum compellere, vt certis personis conferatur vacans canonicatus. 3. 100. nu. 4
- Superioris mandato qui pareat non ex obediendi animo, sed timore, aduersarium in quasi possessione iuris incorporalis non constituit. 2. 281. num. 2
- Supplementum legitimum filio non petente, an à coninge secundi matrimonij peti possit: & an plus possit habere quam filius habet. 1. 14. nu. 1. & 5
- Supplementum legitimum non petitur actione extrastamento sed conditione ex lege. 2. 14. num. 3
- Supplementum legitimum an proficiat vitrico aut noverca si filius prioris matrimonij dicat, se nolle supplementum. 2. 14. num. 2
- Supplementum legitimum quando non habeatur respectus, si filius non petat. 2. 14. nu. 8
- Supplicans ab actu Principis ad Principem non dicitur appellare. 3. 316. nu. 2
- Supplicatio pro extensione collationis, requirit extensionem pensionis. 1. 439. num. 2
- Supplicatio agens in impetrantis fauore praesumitur, aut per eum aut ipsum procuratorem de ipsius voluntate producta. 3. 171. num. 1
- Supplicatio quando faciat causam deuolui. 3. 316. num. 3
- Supplicatio praesente in Curia principali porrecta, & ab eius sollicitatore scripta, an censeatur de mandato ipsius porrecta. 3. 299. num. 1
- Supplicatio gratiae expectatiuae, an possit collationem extendi, potest acceptationem alterius à vacatione beneficij. 1. 148. num. 1. & 4
- Supplicatio in rebus magni momenti arguit supplicantis praesentiam. 1. 27. num. 5
- Supplicatio quando de mandato resignantis etiam in Curia cum signatur praesentis, quado porrecta non praesumatur. 3. 268. num. 4
- Supplicatio & remissio non impediunt executionem sententiae. 2. 208.
- Supplicationis resignationis vnus ex permutationis causa porrecta iterum potest in fauorem alterius porrigi, & pro illo consensus praestari. 2. 204. per tot.
- Supplicatio alternatiua non tantum litis meminisse, sed & regulae de non tollendo iure quaesito derogare debet, vt ei stetur. 1. 317. num. 2
- Supplicationibus extractis ex registro Legali de Late-re adhibenda est fides. 3. 231. in prin.
- Supplicationis in corpore cum est cassata clausula, etiam si nullum ius, & in clausulis non quid attendatur. 1. 234. in prin.
- Suppressio dignitatum facta ex facultate in bulla confirmationis concessa valet. 2. 194. per tot.
- Surrogatio in forma gratiosa ante literas expeditas, an censeatur inducta. 1. 433. num. 2. & 4
- Surrogatus an praeratur prouiso à Papa cum derogatione regule de surrogando, cum eadem die concurrunt. 1. 248. num. 1. & 3
- Surrogatione beneficij litigiosi in forma gratiosa concessa potest surrogatus etiam lite pendente propria auctoritate possessionem apprehendere. 1. 214. nu. 1
- Surrogatio, Possessio attentatorum. 1. 214. in prin.
- Surrogati cum sint duo etiam quoad possessionem, dato, quod vna surrogatio est prior altera, tamen iudicio agendum est ordinario, etiam si à priore intimatae sint executoriales posteriores ad prosecutionem executorialium quoque surrogato. 3. 135. in prin.
- Surrogatione in omni iure & ad omne ius etiam quoad actionem spoliij veniunt fructus quando sint petiti. 3. 361. num. 1
- Surrogationes duae vbi procedunt à Papa, non est locus iudicio summario, sed ordinario. 1. 302. in prin.
- Surrogato in omni iure & ad omne ius non debentur fructus, nisi à die cessionis, licet de sequestro facta, sit facta mentio. 2. 226. in prin.
- Surrogatus in iure & ad litem potest pretendere sententiam in rem transisse iudicatum, si Reus infra biennium causam appellationis non fuerit prosequutus. 2. 159. num. 4
- Surrogatus cessionarij ad actionem spoliij an teneatur ad fructus praestantiarum, quibus cedens alterum spoliatur, post spoliium decursos. 2. 315. nu. 1. & 2
- Surrogatus quando possessionem absque iudicis consensu ingrediens dicatur attentare. 1. 214. num. 2
- Surrogatus etiam quoad litem, cum fructus sint deducti in iudicio, censetur etiam quoad fructus surrogatos. 3. 159. per tot.

Surrogatus resignatarij in ius ac possessione à resignate in eum dimissam, nō est dicendus tertius. 3. 175. nu. 3
 Surrogatus resignatarij potest eodem, quo ille iure uti. ibid. nu. 2
 Surrogatus apprehēdens possessionem defuncti, nondum est plenē surrogatus. 1. 74. nu. 8
 Surrogatus videtur sapere naturam eius, in cuius locum surrogatur. 2. 74. nu. 7
 Surrogatus ad omne ius, cōsetur quoque ad possessionem surrogatus, si eius fiat. mētio. 2. 226. nu. 2. & 4.
 Surrogatus quoad possessionem immittit, non tenetur narratiuam vniōnis verificare. 2. 495. in princ.
 ¶ Suspectus de heresi non habetur hæreticus. 2. 400. nu. 3
 ¶ Suspendi potest petitorium etiam probationibus publicatis, si sine consensu sint facta. 2. 229. nu. 3. & 5
 ¶ Suspensione petitorij stante, non admittuntur testes in possessorio, ad discolorandum titulum. 2. 76. in princ.
 Suspensione regul. de non tollendo iure quæsito, nullum ei reg. sit præiudicium. 1. 357. nu. 4. & 6
 Suspendio in actu majus sit præiudicium habenti gratiam alternatiuam temporalem, quam perpetuam. 1. 47. nu. 9.
 ¶ Suspicio contra Reum ex sententia oriens si sit propter appellationem suspensa, ea deserta tollitur & suspicio. 2. 359. nu. 3

T.

Tacita & expressa facultas quando æquiparentur. 2. 134. nu. 4
 Tacito ex consensu, quando non censetur, reconductio. 1. 180. nu. 15
 Taciturnitas modicæ quantitatis fructuum indebitè perceptorum, reddit gratiam surreptitiam. 131. in princ.
 Tacitus admissus ad causam, quinam, quis censetur. 1. 96. in princ.
 ¶ Tempora in appellatione & nullitate intentata utriusque concurrunt. 2. 200. nu. 1
 Temporalij iuri vtrum & quando magis quam perpetuo derogetur. 1. 47. nu. 17. & 18.
 Tempus continuum etiam non dato iudice currit impedito. 2. 151. nu. 7
 Tempus centum annorum habet vim constituti. 1. 115. nu. 19
 Tempus appellationis prosequendæ à quo die currere incipiat. 2. 151. nu. 1. & dec. 154. nu. 1
 Tempus quodnam dicatur antiquissimum & immemorabile. 1. 212. nu. 1
 Tempus præfixum ad obuiandum fraudibus, non currit ignorantij. 1. 453. nu. 2
 Tempus 100. annorum est longissimum. 1. 212. nu. 4
 Tempus 80. annorum inducit præsumptionem actōrum solenniter & ritè gestorum. 1. 189. nu. 3. & 5
 Tempus 80. annorum quando non sit antiquissimum, & sic nec immemorabile. 1. 212. nu. 2. & 6
 Tempus post immemorabile, vt quilibet possit allegari titulus, tempus 100. annorum exigitur. 1. 215. nu. 5
 Tempus immemorabile ided datur, vt quilibet possit adferri seu allegari titulus. 1. 205. nu. 3
 Tempus 10. annorum ad præscribendum optadi consuetudinem, quando in præbēdis canonicatui vniōnis non sufficit. 2. 201. nu. 1
 Tempus 89. annor. non habetur in enunciatiuis pro antiquo. 2. 359. nu. 9

Tempus certum appellationibus longinquis non ad finiendam sed ad probandam & prosequendam appellationem præfixitur. 2. 154. nu. 7
 Tempus prædecessoris si successor cum suo coniungere desideret, tenebitur illud cum omnibus suis qualitatibus acceptare. 2. 365. nu. 12
 Tempus conficiendo itineri præfixum, non venit sub præfixione termini legalis. 2. 151. nu. 9
 Tempore audientia cum pars altera pro tribunali non cōparet, credibile est eum pœnituisse petitionis suæ. 1. 122. nu. 4
 Tempore immemorabili si nō probeatur quasi possessio præsentandi, ius patronatus non ex fundatione aut dotatione, sed ex usurpatione potiùs præsumitur. 1. 205. nu. 1
 Temporis propter breuitatē, quo casu est commissā, non pronunciat. 1. 141. in princ.
 Tenuta quando, quæ est à principio nulla, sustineri possit. 1. 183. nu. 2
 ¶ Termini duorum mensium præfixio ad expediendam illegitimitatis causam non accipitur indistinctè, sed quando de malitia constat. 3. 223. nu. 1
 Termini præfixio: an sit sententia interlocutoria. 2. 15. nu. 3
 Termini post præfixionem, an possit dari regula de annali. 1. 137. in princ.
 Termini extensio quomodo detur, si non possit adimpleri promissum. 2. 68. nu. 2. & 4
 Termino ad aliquid contra dicendum pendente an possit aliquid fieri. 2. 486. in princ.
 Terminus ad iudicij prosecutionem præfixus, nō currit durante iudicio præiudiciali. 2. 50. nu. 1
 Terminus cum intimatiōne præfixus, ea non secuta, annullat actum post factum. 1. 174. nu. 1
 Terminus cum in citatione positus fallit, executoriales eo die decretæ nullæ sunt. 1. 73. nu. 1
 Terminus hominis, an computetur in termino legis. 2. 56. nu. 2
 ¶ Tertiarie, quæ debentur ratione laboris, an sint fructus beneficij principales an secundarij. 2. 489. nu. 2. & 4.
 Tertiarie vnde probentur magis esse fructus laboris quam beneficij. 2. 489. nu. 5
 Tertiarie sunt beneficiorum prouentus, cum ex ipsis beneficiis proueniunt, alijs laboris. 2. 489. nu. 7
 ¶ Tertie post conclusionem sententiæ censetur etiam his finita. 1. 62. nu. 3
 Tertij de iure in summaris non potest dari. 1. 316. nu. 8
 Tertij de iure agens de iure claro, & per viam obiectus dare debet. 1. 408. nu. 2
 Tertio impetranti beneficiū defuncti intrusi & triennalis pacifici possessoris, suffragatur allegatio Lapi contra alterum, qui ad illud habebat regressum etiam si vacauerit in Curia. 3. 174. nu. 1
 Tertius veniens in instantia ad litem in eo statu & terminis à sententia contra eum lata appellare non poterit, si est contra eum tertia. 3. 71. in princ.
 Tertius veniens in eodem statu & terminis facit sententias contra alios latus (uas. 3. dec. ead. nu. 2
 Tertius potest venire coram delegato pro interesse suo, licet non sit in commissione expressum. 3. 165. per tot.
 Tertius assistens de necessitate alteri quas exceptiones possit opponere. 2. 365. nu. 1
 Tertius veniens pro interesse suo, qui ante rem iudicatam non fuit in lite, an impediendo executionem trium conformium sit audiendus, aut an sit ei danda cautio. l. is à quo. ff. de vend. 2. 326. nu. 1. 3. & 9
 Tertius

Tertius potest interesse suum doctre ex processu gratia suæ. 3. 169. nu. 3
 Tertius quilibet potest pro suo interesse, si vult, appellare, sed non cogitur: & tamen propterea quod poterit potest contra eum executio fieri. 3. 91. nu. 4
 Tertius accipiens beneficij vacantis possessionem habetur pro intruso, etiam si lara sit sententia teneaturque executorialibus postea decretis parere. 3. 62. nu. 1
 Tertius veniens in petitorio potest impedire restitutionem ante sententiam restitutoriam, secus si post laram interpellat. 2. 326. nu. 2
 Tertius quando non nisi actione cessa possit agere. 1. 12. nu. 13
 Tertius qui litem non agit, si capiat possessionem, non potest alio tertio surrogato tanquam attentator interpellari, sed agatur interdicto adipiscendæ possessionis. 2. 74. nu. 3. & 9
 Tertius qui non est in lite, non attentat. 2. 74. in princ.
 Tertius potest pro interesse suo coram delegato venire, & sententiam referre, quamuis causæ non sit contra eum commissā. 1. 385. in princ.
 ¶ Testamenta duo, vnum habens horam aliud non, vrum præferatur. 1. 321. in princ.
 Testamento reuocato æquè remanet claus. codicillaribus, si non valet vel valebit. 2. 234. nu. 4
 Testamentariorum rerum dispositio faciendā si est vana & fictitia, institutio quoque talis erit, & nihil operabitur, poteritque hæres contrauenire defuncti testatoris factis. 3. 404. nu. 2
 Testamentum scriptum à rogato sed in archiuo non immatriculato notario: an & quomodo valere probetur. 1. 304. nu. 1
 Testamentum in terris Ecclesiæ cōditum, qualiter fieri debeat. 1. 431. in princ.
 Testamentum potest dici nullum ad beneficium alterius, licet præteritus non dicat. 2. 14. nu. 12
 Testamentum sine diei adiectione, est nullū. 1. 226. nu. 2
 Testamentum horam non habens, quando præferatur horam habenti. 1. 321. nu. 1
 Testamentum prius non reuocatur per posterius, nisi sit perfectum. 2. 92. nu. 4
 Testamentum habens horam, præferatur alteri non habenti horam. 1. 321. nu. 1
 Testamentum tempore pestis potest confici cum minori numero septem testium. 1. 372. in princ.
 Testamentum manu propria testatoris scriptum non publicatum coram testibus & notario an valeat. 3. 97. per tot.
 Testamentum, cui non parochianus, sed tres tantum res interuenerunt, inter liberos est validum, nisi magna oriatur inæqualitas. 1. 431. nu. 1
 Testamentum tempore pestis, quomodo valeat. 1. 382. nu. 1
 ¶ Testandi facultas etiam in spurios ex bulla Leonina comprehendit quoque mobilia vrbana. 2. 165. per tot.
 Testandi facultas per statutum damnatis ad mortem admittit si sitan eadem quoque extendatur facultas ad testamentum ante condemnationem factum, cum testari non possit. 2. 33. in princ.
 ¶ Testandi actum præteritum non creditur, nisi eum doceat. 1. 65. nu. 2
 Testari quod quis voluerit, & non codicillari, vnde præsumatur. 1. 79. in princ.
 Testator si vocet filios suos, non veniunt nepotes. 2. 263. nu. 2
 Testator post susceptum posthumum etiam ad annum superuivens, si iuuenis interficiatur, aut morte subi-

tanæ pereat, tempus mutandæ voluntatis nō consideratur. 2. 234. nu. 8
 Testator an possit grauare hæredes, dando singulis annis quid, ratione retardatæ solutionis. 1. 106. in princ.
 Testator si mandauerit hæredi fieri compromissum, & prima vice non fuerit sortitum effectum, vltimus hæredi compromittens non tenebitur, cum menti disponētis satisfecerit. 3. 258. nu. 2
 Testator si literas sciat, primum sua subscriptione tempus declarare, deinde filiorum quoque aut hæredum nomina subscribere teneatur. 1. 235. nu. 1
 Testator an possit vni filiorum in testamento totum feudum prælegare remissiuè. 1. 66. nu. 12
 Testator an possit grauare hæredes ad soluendum. 1. 70. in princ.
 Testatoris & hæredis volūtas est eadem: nec hæres potest contra factum defuncti venire. 2. 73. nu. 5
 Testatoris simplex voluntas ab hereditate excludens perpetua est. 2. 122. nu. 4
 Testes ob interesse secundariò venientes non redduntur insufficientes. 3. 15. nu. 2
 Testes in iudicio retinendæ possessione, examinati non probant in iudicio recuperandæ possess. etiam inter easdem personas. 1. 362. per tot.
 Testes duo deponentes aliquem vti fructuarium possedisse, non probant aliquem animo desuisse possidere. 1. 360. nu. 12
 Testes deponentes coniuges se pro coniugibus inuicem habere, & ab alijs sic quoque reputari, filium probat esse legitimum quoad succedendum parentibus, secus quoad matrimonij essentiam. 2. 173. nu. 1
 Testes odio, amore, aut pretio subornatos denuò examinare permittitur. 2. 219. nu. 2
 Testes sine interrogatorijs examinati, non sunt quidem nulliter examinati, sed illius expensis erunt repetendi. 2. 317. nu. 2
 Testes remissoria vigore examinati, qui sunt in causa & cum vniuersitate supplicarunt, quoad attentatorum causam soli sufficientes, & sunt idonei, si vniuersitatis nō agatur interesse: quoad negotium verò principale soli non sunt idonei, sed vna cum alijs probant. 3. 325. nu. 1
 Testes massarij deponentes se edificasse an & quare probent. 2. 125. per tot.
 Testes singulares probant confessionem non singularitate obstatiua, sed adminiculatiua. 2. 476. nu. 3
 Testes examinati si dicant se ignorare quantitatem, an publicatione facta super quâtitate eadem alij examinari possint. 2. 219. nu. 1. & 5
 Testes pendente dilatione ad dandum interrogatorijs examinati sunt repetendi. 2. 317. in princ.
 Testes duo cum plenè probet confessionem, an vnus ergò semiplenè probet. 2. 476. in princ.
 Testes deponentes de visu coniungendi beneficia incompatibilia an probent. 2. 466. nu. 1
 Testes de publica voce & fama & singulares de confessione simoniam non probant. 2. 171. nu. 11
 Testes interrogatorijs prætermisiss examinati non sunt nulliter examinati, sed sunt repetendi. 1. 427. in princ.
 Testes deponentes de auditu, quomodo voce publica & fama probent valorem beneficij. 1. 29. nu. 1
 Testes de fama deponentes quando probent. 2. 358. per tot.
 Testes deponentes de auditu auditus, & de fama plenè probant in antiquis in possessorio. 1. 78. nu. 1. & 2
 Tests inter alios examinati, quomodo faciunt plenam probationem. 2. 55. in princ.

Testes quando possint & debeant de nouo examina-
ri. 2. 42. num. 1
Testes inter alios examinati semiplenè in antiquis
probant, non tamen primum extremum, cum noto-
rium plenè est docendum. 2. 61. nu. 1. 4. & 6
Testes de fama examinati semiplenè probant. 2. 61. nu. 5
Testes examinati in possessorio non faciunt fidem in
petitorio. 1. 171. in princ.
Testes dicentes quempiam verum esse possessorem,
cuiusq; prædecessorem ad 30. annos portionem alicui
Parochiali vnitam possedisse: an vniionem probent. 1. 238. num. 1
Testes in probanda domus ruina qui ei interfuerunt,
in restitutione quando non sint idonei. 3. 411. num. 1
Testes examinati in vno iudicio an faciant quoque fidem
in alio. 1. 68. num. 1
Testes alioquin inhabiles, vt domestici, & similes, probato
debito per alios admittuntur ad probationem quantitatis. 1. 219. num. 4
Testes examinati & in instrumento producti, & responsio
ad præparatoria, quando transferant onus probandi in contrarium. 3. 64. num. 1
Testes publica voce & fama semiplenè probant. 2. 368. num. 5
Testes examinati per viam exceptionis non faciunt
fidem in iudicio per viam actionis. 1. 68. num. 2
Testes de auditu auditus in possessorio recuperandi
probant primum extremum. 1. 78. in princ.
Testes de numero pares & super eadem re diuersimodè
à partibus producti deponentes, quænam sint præferendi. 3. 428. nu. 1
Testes in remissoria producti, faciunt fidem in possessorio. 1. 36. num. 15
Testimonio in extraiudiciali, & iudiciali occurrente
quid valeat excommunicati dispositio. libr. 1. 4. num. 18
Testimonium de auditu transfert onus probandi in
aduersarium. 2. 13. in princ.
Testi varianti & sibi met in depositione sua contrarian-
ti non creditur, quamuis contrarietas sit in accessoriis
& non in principali, si super tota causa iuratum sit. 3. 28. num. 2
Testibus duobus inuenibus in re antiqua examinatis
cum non adhibeatur fides, datur producti eos remissoria
ad melius probandum. 2. 366. num. 3
Testium singularitas in deponendo quomodo ad faciendam
fidem non obstat. 3. 171. nu. 5
Testium examen cui commissum est, an is, si locus non
apparetur debitus, testes in loco deputato examinasse
presumatur. 1. 262. num. 1
Testium commissio examine videntur omnia commissa,
sine quibus examen non videret. 1. 258. num. 1
Testium dicta in prima instantia probant quoque in
succedente instantia, non autem secunda. 1. 36. nu. 16
Testis cum dixit se nihil scire, an non obstante publicatione
alij sint examinandi. 2. 219. num. 1
Testis religiosus vnus impedit contrahendas nuptias.
3. 118. nu. 2. & 8
Testis quando dicatur habilis. 1. 4. num. 1
Testis idoneus an sit mercenarius. 1. 4. in princ.
Testis excommunicatus occultus an sit admittendus
ad testimonium dicendum. 1. 4. nu. 10. & 15
Testis deponens super valore fructuum quando probet. 1. 9. in princ.
Testis debet esse integræ & inculpata vitæ. 1. 4. num. 14
& 15
Testis deponens se vidisse locationem esse factam,
non probat. 1. 282. in princ.

Testis quado sit omni exceptione maior. 3. 380. per tot.
Testis deponens de visu in tempore immemorabili,
quomodo sit intelligendus. 3. 428. num. 2
Testis habens concomitantiam debiti potest de iure
super quantitate examinari. 2. 219. num. 5
Testis depositio dicentis primò se cognouisse tantum
ex auditu, & postea se non cognouisse, intelligitur
secundum prius testimonium scilicet de auditu. 3. 28. num. 1. & 3
Testis varius in sua dispositione, non habetur pro integro. 3. 375. in princ. per tot.
¶ Tituli probatio est in restitutione necessaria. 2. 457. num. 1
Tituli superuenientis scientia an mutet possessionis
causam, quæ pender ab animo. 3. 288. num. 1
Tituli præambuli vigore an quis possidere presumatur. 1. 360. num. 5
Tituli beneficiales sunt lucratiui, nec onerosi dici possunt. 1. 374. num. 4
Tituli probatio si peratur, docenda est auctoris à successore
possessio. 3. 77. num. 2
Titulo vno dato alius melior presumitur. 1. 356. num. 2
Titulo superueniente valido, causa possessionis censetur
mutata. 1. 451. in princip.
Titulo iusto superueniente mutatur detentatio in possessionem. 1. 170. num. 15
Titulo pro colorato sufficit expectatiua, vel noua pro-
missio. 1. 227. in princ.
Titulo pro colorato sufficiunt ordinarij litteræ, in forma
rationabili expedita. 1. 152. nu. 2
Titulum coloratum, quo casu dicatur spoliatus habere. 3. 63. in princ.
Titulum auctoris non tenetur quis iustificare, quando
possedit auctor pacificè vsque ad obitum seu resignationem. 1. 330. in princ.
Titulum coloratum quò ad effectum regulæ de triennali,
præstat secunda resignatio. 3. 370. in princ.
Titulum quem vult, potest allegare qui est in tempore
immemorabili. 1. 205. nu. 2. & 4
Titulum coloratum in spolio præstat impetratio certo
modo. 2. 276. num. 1
Titulus coloratus quando maneat apud resignantem,
& quando non. 3. 158. num. 4
Titulus coloratus an ex instrumentis semiplene probantibus
oriatur, vt regula de triennali producenti suffragetur. 2. 521. nu. 1
Titulus pro hærede & pro legitima non est incompa-
tibilis. 2. 212. num. 3
Titulus coloratus pro restitutione quando consideratur
ex prouisionibus factis. 3. 180. num. 1
Titulus possessionis ante spolum accedens ex iniusta,
iustam facit & restituibilem. 2. 244. num. 4
Titulus legitimus, ad obtinendam absolutionem vnde
colligatur. 3. 221. nu. 1
Titulus & possessio per decretum irritans inficitur. 3. 190. nu. 5
Titulus coloratus ex quibus iudicatus. 2. 72. in princ.
Titulus validus cum doceatur, possessionem secutam esse
presumitur. 1. 360. num. 3
Titulus quando dicatur coloratus. 1. 99. nu. 9
Titulus ab eo datus, qui conferendi facultatem non
habet, coloratus dicitur. 3. 26. num. 2
Titulus beneficij est indivisibilis, & nec in duobus locis,
nec diuisim subsistere potest. 1. 442. num. 3
¶ Tolerantia in teste nihil operatur. 1. 4. nu. 13
¶ Tonfura prima quomodo ex narratiua probetur. 2. 407. num. 1
¶ Transactio pensionis facta per militem S. Petri coram

ram executore non exhitis militum privilegijs valida
est. 2. 344. in princ.
Transactio pro parte cum est impleta, is quis est in
mora, videtur renunciare iuri suo, & compositionem
approbare in prophanis rebus, non autem in beneficijs.
1. 353. num. 4
Transactio quando sit nulla. 1. 340. nu. 4
Transactio iuxta promissa non adimpleta, si contrahens
fiat periurus, non potest aliquo istius pacti commodo
gaudere. 3. 343. num. 2
Transitu in iudicatum finitur instantia. 1. 36. nu. 13
¶ Transfere quomodo quis possit in alium qui plus
iuris quam ipse habet. 2. 488. num. 6
Transferuntur in generali translatione omnia, quæ sunt
referuata. 3. 216. num. 4
Translatio pensionis in alium in hora mortis an sufficiat,
vt mutatio voluntatis principalis probetur. 2. 92. num. 1
Translatio pensionis facta prout in memoriali, si id
non sit præ manibus, aut non appareat, instrumentum
translationis propter non exhibitionem est nullum. 2. 319. per tot.
Translationis instrumento an præiudicet sententia
Auditoris Camere & notarij depositio dicentis se
lacerasse memoriale. 2. 373. per tot.
Translationis ex actu nullo, voluntas principalis non
mutatur. 2. 92. in princ.
¶ Transumptum extractum ex registro Camere quo
casu non faciat fidem. 3. 422. per tot.
Transumptum vigore compulsorium generalium in partibus
extractum, an sit in forma probanti, sic vt coniunctim
eam alijs coniecturis semiplenis fides faciat, de decimarum
tertijs à Papâ concessis. 3. 423. nu. 1
Transumptum validè quidem sed non ex originali & per
notarium publicum collationando extractum fidem non facit. 3. 423. num. 2
Transumptum si sit expressum an citatio non expressa
sit presumenda. 2. 336. nu. 3. & 6
Transumptum quando probet comparitionem. lib. 2. 359. num. 1
Transumptum suspectum, aut quod citationis non meminit,
num probet. 2. 210. num. 4
Transumptum vnde probetur non fuisse occultatum. 2. 359. num. 3
Transumptum quomodo & quado probet. 2. 336. nu. 1
¶ Tractatus de permutando inter partes licitus est,
non autem e contra. 1. 39. in princ.
Trebellanica non censetur prohibita, etiamsi testator
mandet restitui omnia bona sua. 2. 439. per tot.
Trebellanica & Falcidia quando non detrahatur à
fideicommissario. 3. 394. per tot.
¶ Triennalis possessor non tenetur auctoris sui titulum
iustificare, si ille in possessione decesserit: secus si
tempore impetrationis non auctor sed alter, in possessione
fuerit. 2. 511. num. 3
¶ Turnus episcopi an fuerit consumptus, si acceptans
potuerit datarij bonam fidem agnoscere, & in possessione
remanere. 3. 179. per tot.
¶ Tutela administratio an impediatur executionem
instrumenti dotalis. 1. 146. num. 5
¶ Tutor quando possit super pupilli causa compromittere. 1. 105. num. 4
Tutor vt potest ante litem cōtestatam actorem constituere,
ita & procuratorem de iure Canonico. 2. 133. in princ. & num. 3
Tutor potest actorem ad litem constituere ante constitutionem
iuuentarij. 1. 287. num. 1

Tutor ante confectum repertorium administras, potest
vt fructus remoueri. 1. 187. num. 2
Tutor datus pupillo, contra quem iudicium intentatum
est, nisi conficiat inuētarium, potest vt suspectus
remoueri. 2. 427. num. 4
Tutor non potest pupillo auctor esse in re, ex qua
principaliter commodum sperat. 3. 31. nu. 1. & 4
Tutor quilibet potest in solidum administrare. 1. 414. num. 2
Tutor sine adiuncti consensu an possit procuratorem
constituere. 2. 414. num. 1. & 9
Tutor administrare quidem ante confectum repertorium
potest, sed sic etiam vt suspectus remoueri. 1. 318. in princip. & num. 1
Tutorem suspectum filijs suis pater dare, non presumitur. 1. 414. nu. 6
Tutori seu curatori non potest iudex dare facultatem
constituendi procuratorem ante litem contestatam. 2. 133. nu. 2
Tutoris datio cum est dubia, non est contra talem tutorem
agendum, sed simpliciter procedendum. 2. 2. 427. num. 5
Tutotum bona tacitè sunt obligata pupillo. 1. 146. num. 3
Tutricis mulieris bona sine expressa obligatione, non
sunt pupillo obligata. 1. 146. num. 4
Tutrix testamentaria & data seu confirmata per iudicem
an possit substituere, si eam facultatem in decreta
sibi tutela à iudice acceperit. 2. 133. nu. 1
Tutrix testamentaria non tenetur renunciare secundis
nuptijs. 2. 427. num. 5
Tutrix quando non possit autorizari in re, ex qua
commodum reportare potest. 3. 31. in princ. & num. 1
Tutrix etiam in actu prohibito, qui ex consequentia
venit in actum permissum, autorizare potest. 3. 31. num. 6
Tutrix potest auctoritatem suam præstare pupillo in re,
ex qua secundario resultat sibi & non principaliter
aliquid emolumentum. 3. 31. num. 3
Tutum quomodo ad exequendam citationem, non
patuisse accessum probetur. 1. 164. in princ.

V

Vacandi certum modum quado quis per gratam, si
neutri, non profequi possit. 3. 84. num. 5. & 7
Vacatio beneficij per obitum non nisi à die sepulture
nota esse dicitur. 2. 442. num. 2
Vacatio quando censetur magis esse extra Curiam. 2. 356. nu. 4
Vacatio noua quando in regressu facto ex voluntate
resignantis non inducatur. 3. 226. num. 11
Vacatio Canonicatus quo casu non computetur Episcopo
moriente quod ad turnum suum. 3. 184. per tot.
Vacatio beneficii contra possessorem quomodo doceatur. 2. 185. num. 1
Vacatio beneficii ex persona alicuius quomodo probetur. 3. 87. per tot.
Vacatio facta non venit sub dispositione loquente de
vacatione per obitum, nisi Papa annulet collationes,
si infirmus infra certum diem decedat. 3. 297. num. 2
Vacatio beneficiorum & aliorum iurium obtentorum,
vt per priuationem inducatur non sola electio
sufficit, sed requiritur & confirmatio, & possessio. 2. 116. nu. 1
Vacationis portionem tenetur probare is, qui ex regulis
generalibus ius alicuius sibi vult vindicare, si de
prædecessoris iure nihil constitit. 2. 511. nu. 2
Vacaturi

Vacatiti in collectione beneficij futurum tempus attenditur. 1.97. num.5
 Valor pecunie quo tempore attendatur. 2.149. num.6
 Valor, qui tempore contractus attenditur, bonitas dicitur extrinseca. 2.149. num.6
 Valor intra decem annos probari debet. 3.373. num.2
 Valor gratia secundum taxam decimae probatur per valorem duplicatum secundum communem estimationem, licet non probetur beneficium esse taxatum. 3.351. in princ.
 Valor in literis expressus quomodo sit accipiendus. 3.211. in princ.
 Valor beneficij quomodo consideretur. 2.464. nu.2
 Valor probari debet, cum gratia aduersarij non possessoris habet clausulam certi valoris. 1.24. nu.1
 Valor certus est pars gratiae. 1.24. num.2.12. & 13
 Valor si in resignatione verus non exprimitur: non abdicatur ius. 1.270. in princ.
 Valor beneficij an liquidatus per testes de publica voce & fama ex auditu à Canonicis eiusdem Ecclesiae sufficiat. 1.29. in princ.
 Valor melioramentorum illiquidus arbitrio bonorum virorum aestimandus est, vt fiat executio. 2.471. num.7
 Valor à mala expressione quae requirantur ad excusandum. 1.139. num.1
 Valoris excessus cum in vim datur obiecti, nocet. 1.24. num.4
 Valore minori primò expresso, quando verus oblatu admittatur. 3.94. num.1
 Variatio in electione alternatiua non admittitur: sed vna via electa altera pracluditur. 3.193. num.1
 Variatio in resignatione quando non permittatur reservationario, si vniam viam elegerit. 3.114. in princ.
 Vasallorum interest nò mutare dominium, & idcirco alienationi contradicere, & de ea appellare possunt. 1.31. num.5
 Vasalli sine consensu, vtrum possit dominus alienare feudum. 1.39. num.4. & 9
 Vasallus vt se in prauidicium domini sui alteri non potest subicere: ita nec e contra in prauidicium vasalli domini. 1.39. num.6
 Vendens iura vallis ad se non spectantis, an teneatur ad restitutionem pretij vale euicta. 2.257.
 Vendens ignorat rem alienam quo casu de euictione aut ad pretium quoque re euicta non teneatur. 2.257. num.1
 Vendens rem alienam si constituat se possidere nomine emptoris, manet dominium & ciuili possessio penes emptorem. 3.216. num.6
 Vendens rem pro 100. & equo, an vt dicatur contrahere, an verò permutare, quid considerandum sit. 1.374. num.7
 Venditio facta ab ignorante rem alienam esse, cum claus. quòd vendat rem pro eo iure tantum, quod in eam habet, & non vltra, an ius tantum rei, an ipsam quoque rem abalienet: adeò vt nullum ius in rem venditam habens de euictione teneatur. 2.273. num.1. & 2
 Venditio potest sine qualitate pretij ratificari, etiam si pretium à venditione sit inseparabile. 2.397. num.7
 Venditio, quae non nisi vicino fieri debet eo volente est nulla. 2.8. num.1
 Venditio an possit iuramento confirmari, quae alias irrita esset. 3.194. in princ.
 Venditio vendito iure tertij non est conditionalis: quod si competere non potest, agitur ad recuperationem pretij: secus si in genere vendatur. 2.273. num.3

Venditio possessionis pro certo pretio & magnitudinis expressione, an dicatur ad mensuram facta. 2.349. num.1
 Venditionis sciencia probatur per singulares testes singularitate non obstatiua, sed administratiua. 2.121. num.1. & 3
 Vendito praedio rustico cum omnibus terris & pascuis, an veniat quoque in venditione via pro illius medietate, atq; debeat mensura & pretium. 3.226. nu.1
 Venditor constituens se nomine emptoris possidere, & teneri liberatur actione ex empto. 3.49. nu.1. & 5
 Venditor constitutus se nomine emptoris precario possidere non liberatur actione ex empto. dec. ead. nu.2
 Venditor excludi non potest, etiam si emptoris persona sit ligata, dummodò alienatio citra fraudem sit facta. 2.365. nu.2
 Venditor non tenetur emptori tradere instrumentum rei venditae, sed tantum exhibere, necessitate exigente: secus in legatione. 2.447. per tot.
 Venditor appellationem contra emptorem pendere ignorans, si appellet, ea appellatione potest etiam emptore victo per tres sententias vti: & tamen trium non est impedienda executio. 2.384. num.3
 Venditor comparens in iudicio in prima, secunda, vel tertia instatia, potest eo modo & tempore appellare, quo potest emptor conuentus, & non aliter. 2.384. num.5
 Venditores quado possint ab emptoribus ad traditionem compelli, & ad implementum contractus nominati cogi. 3.315. nu.1
 Verba illa, quamprimum, mox, & id genus alia, quauis variè interpretentur, intelliguntur tamen secundum subiectam rem, & iudicis arbitrium. 1.266. num.4. & 10
 Verba in clausulis executiuis posita, dispositionem non augent. 1.369. num.3
 Verba in contractibus debent intelligi prout sonant, & non vt ex tacito consensu inducant obligationem. 1.177. num.7
 Verba legis quae sunt praesentis temporis, extenduntur quoque ad futurum. 1.240. num.6
 Verba, quae generaliter loquuntur, generaliter sunt intelligenda. 2.75. num.1
 Verba concilij Lateranen. quòd beneficiis, ad quae Cardinales regressum habent, non intendat prauidicare, non solum de praeterito, verum etiam de futuro intelliguntur. 1.407. nu.1
 Verba illa, plenum ius, in vacaturo beneficio conferendo non verè sed fictè inserta esse intelliguntur. 1.90. num.3
 Verba in sententia strictè sunt intelligenda. 1.239. nu.2
 Verba propria auctoritate possessionem apprehendendi, posita in regressibus, quomodo intelliguntur. 2.20. in princ.
 Verba illa, quod volebat bona manere in familia, excludunt monasterium. 1.55. num.4
 Verba literarum mercatorum debent intelligi secundum stilum mercatorum. 1.19. in princ.
 Verba illa, amoro quolibet detentore, facti & non iuris in breui censetur. 1.17. nu.1
 Verba privilegij scriptorum, quomodo interpretata. 3.229. in princ.
 Verba enunciatiua ob fauorem dotis probant. 1.419. in princ.
 Verba illa, pro affectu communiter intelliguntur, de locatione, vel termino locationis. 1.184. nu.1
 Verba, sperant quòd agricultores inibi inhabitare possent, quomodo intellecta. 1.285. in princ.

Verba

Verba in mandato proprie sunt intelligenda. 1.423. num.2
 Verba non sunt sine effectu operandi, & cum operantur tollunt dubitationem. 1.66. num.15
 Verba, volumus autem quòd infra sex menses, &c. quo modo intellecta. 1.51. in princ.
 Verbis, quasi possessio, quid intelligendum. 1.276. num.3
 Verba illa Papae, sine vitio spolijs & attentatorum, breui inserta potest Capitulum iuris detentorem spoliare. 1.17. num.2
 Verborum à proprietate non est recedendum in materia stricta. 3.48. num.3
 Verbum, promitto, generale est, & quamcunque promissionem seu fideiussionem importat. 3.126. nu.1
 Verbum praesentis temporis, intelligitur de ipsis expectatiuis, quae sunt in praesenti. 1.97. num.2
 Verbum, relinquo, relatum ad vniuersitatem bonorum, alio non instituto, haereditatem institutionem importat. 1.79. num.3. & 5
 Verificatio vtriusque copula: quando requiritur. 1.193. in princ.
 Verificatio impetrationis certi modi vacandi non in iudicio restitutorio sed petitorio docebitur. 2.276. num.2
 Verisimile est vnumquemque velle actum facere omni meliori modo, quo valere potest. lib. 1.278. num.6. & 8
 Veritas rei similis est inspicienda. 1.180. num.5
 Via vna, in regressu admittit duplici, electa quando aliam eligere postea non liceat. 3.114. nu.1
 Vicaria perpetua non potest institui in Ecclesia per Vicarium non habentem speciale ab episcopo mandatum. 2.239. in princ.
 Vicarij generalis, ad cuius nondum venit reuocatio, prouisione valet. 2.570. num.1
 Vicarij Episcopi vicarius an possit subdelegare. 1.169. num.1
 Vicarij in generali potestate non veniunt illa, quae ex priuilegio episcopo competunt. 2.488. nu.4
 Vicarij subdelegatus potest agere vt vicarius. 2.487. num.2
 Vicario, in quem omnis episcopi est transfusa potestas non est necessaria noua conferendi facultas, si superuenit alternatiua, vt ipse vicarius in mense alternato conferre possit. 2.488. num.2. & 3
 Vicarius Episcopi an possit locum tenentem deputare, non expressa causa. 1.168. in princ.
 Vicarius Episcopi non nisi expressa aut speciali mandato potest deputare alterum, qui vices suas generaliter obeat. 1.168. num.1
 Vicarius potest in totum & ad tempus, ex causa de consensu Episcopi committere vices suas. 1.168. nu.2
 Vicarius, qui habet potestatem conferendi vt Episcopus, an possit conferre in mense alternatiuo, licet de alternatiua nulla fiat in vicariatu mentio. 2.488. in princ. num.1
 Vicarius, cui Episcopus facultatem dedit omnia beneficia conferendi, an facta tacita renunciatione possit de beneficio commendato in fauorem alicuius disponere. 1.94. nu.1. & 3
 Vicarius episcopi non habens speciale mandatum, non potest supprimere beneficium. 3.33. in princ. & num.1
 Vicarius generalis missus à Cardinali Curiae, à Capitulo non acceptatus, quando possit in possess. manuteneri, etiam si sit Archiepiscopus. 2.419. num.5
 Vicarius perpetuus non potest per Episcopum etiam institui, nisi propter alterius curati annexionem. 2.

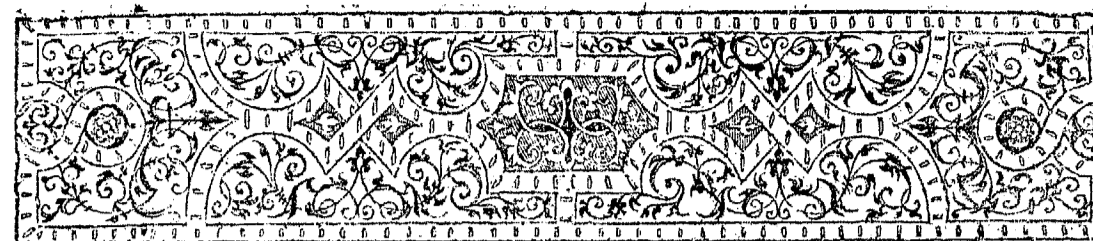
239. num.1. & 2
 Vicinitatis qualitas à statuto requisita, an & quo casu cum iudicio petitorio conueniat. 2.200. in princ.
 Vicinus incendio orto, destrucens sine dolo malo & iniuria domum vicini, adijm suarum defendendam causa, nec de dolo nec Aquilia tenetur. 2.82. nu.4
 Viti & metum semel factum esse, si probetur sufficit. 1.164. num.4
 Vinca legata an quoque veniat cannetu separatum ad octo miliaria. 3.85. per tot.
 Vineae appellatione non venit cannetum. 3.307. num.2
 Vinu, oleu, segetes &c. quoad decimas censentur fructus naturales, apud I.C. industriales. 1.84. num.2
 Violentia non fit tantum armis, sed etiam sine armis. 1.383. num.6
 Violentia si concessionem impetratam sequatur, eam non vitiat. 2.352. num.4
 Viri ex pignore dotali soluto matrimonio septem cum dimidio in sortem computeda, ex statuto exigere possunt, si liberi sint alendi, quod fallit stante matrimonio. 1.312. num.1. & 3
 Vitam absque alia vltiori probatione allegare sufficit. 1.85. num.8
 Vnio, an per prescriptionem immemorabilem probetur. 2.200. num.2
 Vnio collegio facta titulum coloratum, & decimarum collegis ademptarum restitutionem praestat. 2.221. nu.1
 Vnio nò docto de crectione beneficij tribuit titulum coloratum. 2.221. in princ.
 Vnio non probatur per vnium instrumenti verba enunciatiua. 2.209. num.1
 Vnio quae praecedentis dispositionis nò meminit, plane est inualida. 1.246. num.13
 Vnio beneficij quato tempore probetur. 1.238. in princ.
 Vnio perpetua fit ad Ecclesiae vtilitatem, temporalis verò ad vtilitatem personae: ideoque in perpetuis beneficij affecti, non requiritur mentio. 1.246. nu.8
 Vnio an ob taciturnitatem beneficij dicatur subreptitia. 1.246. num.7
 Vnio ad vitam de alijs, etiam ad vitam vnionibus praecedentibus mentionem non faciens, valet. 1.246. nu.12
 Vnio ad vitam respectu eius, qui eam obtinuit, dicitur perpetua: atque ideo eius quoque non est facienda mentio. 1.246. num.10
 Vnio reuocatur per regulam reuocatoriam vnionum Pauli II. 2.215.
 Vnio per viam quoque suspensionis omnia iura tranfire facit. 2.453. num.2
 Vnio tribus sit modis. 1.442. num.2
 Vnionis dissolutio quo casu iudicanda sit perpetua & non temporalis. 2.402. per tot.
 Vnionis titulus etiam si sit inutilis & inualidus praestat probationem praesumptiuam, nisi plena & aperta requiratur. 3.75. nu.1
 Vnione quaeritur ius ad rem si in secunda gratia praecedentis mentionem non faciat. 1.317.
 Vnionis per viam vltra 4. Parochiales etiam quis habere non potest. 1.276. num.3
 Vnionis materia odiosa est. 2.209. num.5
 Vnionis non verificata narratiua gratia, censetur subreptitia. 2.495. nu.2
 Vniones ad vitam aequiparantur dispensationibus. & quare. 1.246. num.3. & 9
 Vnitum si sit alteri beneficium diuersarum diocesum cuius requiratur in conferendo consensus. 2.453. nu.1
 Vniuersitas quando alienatur, subditi etiam inuiti transeunt. 1.40. num.2
 Voce appellandum est incontinenter & non ex inter

interuallo à sententiã definitiua. 3. 103. nu. 1
 ¶ Voluntas colligitur ex actu nullo, sed non ex resolu-
 turo, in quo partes à priori voluntate recessisse vi-
 dentur. 3. 43. nu. 3
 ¶ Voluntas quando sufficienter mutata dicatur, vt con-
 sensus post obitum principalis præstari non possit.
 2. 267. in princ.
 ¶ Voluntas defuncti non cessat, etiam si statuti ratio ces-
 set. 2. 29. nu. 12
 ¶ Voluntas secunda si sit nulla, ad reuocationem primæ
 nõ sufficit esse tacita, sed requiritur expressa. 2. 267.
 nu. 2. & 3
 ¶ Voluntas in concessione mutata non præsumitur, nisi
 probetur. 2. 444. nu. 4
 ¶ Voluntas prior an per posteriorem imperfectam &
 inuãlidam mutata esse censetur. & quare. 2. 92. nu. 5
 ¶ Voluntas testatoris declaratur etiam ex testamento &
 actu, qui postea nullus esse appareat. 2. 92. nu. 2
 ¶ Voluntas ad beneplacitum alterius data, sub contraria
 conditione denegata videtur. 3. 272. nu. 2
 ¶ Voluntas mutatio quando non sufficiat ad annullan-
 dam resignationem, seu translationem pensionis
 potest per procuratorem supplicatione, si princi-
 palis moriatur. 2. 267. nu. 1. & 6
 ¶ Voluntati defuncti quomodo cõtrauenisse censetur
 legatarius, sic vt à legato cadat. 3. 406. nu. 2
 ¶ Vox & fama publica de contractu matrimonio, an
 aliam post hanc perceptam eidem nubens consti-
 tuat in mala fide, & liberos faciat illegitimos. 2. 77.
 nu. 1. 3. & 5
 ¶ Vfus cõtrarius quomodo doceatur & valeat. 1. 1. nu. 4
 ¶ Vfus & consuetudo interpretatiua, aut præscriptio an
 possit ob possessionem præeminentiarum à capitu-
 lo maiore post erectionem collegiatæ habitam al-
 legari, contra capitulum Ecclesiæ collegiatæ. 3. 252.

num. 1
 ¶ Vusufructus à donante reseruatus non de formali
 sed causali intelligitur, qui cum proprietate con-
 iunctus est. 3. 222. nu. 1
 ¶ Vusufructus non venit in generali bonorum hypothe-
 ca: intelligitur tamen de commoditate. 3. 112. per
 tot.
 ¶ Vusufructus & dominium sunt quidem incompatibi-
 lia, sed claus. quòd donans reseruat sibi vsumfru-
 ctum dominiij, indicat donantem derante vita
 suã plenam sibi proprietatem reseruasse. lib. 3. 222.
 num. 3
 ¶ Vusufructus aut seruitute hypothecæ danda percipien-
 dorum fructuum commoditas, quæ consideranda
 venit, non habet locum tempore contractæ hypo-
 thecæ, si nec actu nec habitu vlla subit vtilitas. 1. 198
 num. 7
 ¶ Vti possidetis interdicto agi potest contra turbantem
 de facto in possessione. 2. 497. nu. 2
 ¶ Vulgò quæsi legitimi non possunt, nisi à parte
 agnoscantur. 1. 435. nu. 3
 ¶ Vulnere aut homicidium ex præsumptione, eo
 quod nulla alia appareat causa, qui dicit illata, pro-
 bare tenetur. 1. 102. nu. 1
 ¶ Vulneribus, occasione litis illatis, Alexandrina an lo-
 cam habeat. 1. 103. in princ.
 ¶ Vxor percipiendo fructus emphyteosis, quam ma-
 ritus pro se & vxore sua recepit, ratificat cõtractum
 cum omnibus qualitatibus suis: & si illa infra termi-
 num non soluerit, caderet à iure suo. lib. 2. decif. 397.
 num. 10
 ¶ Vxor defuncti mariti bona in solidum aut possidere,
 aut petere potest, donec ipsi dos & donatio propter
 nuptias soluat, præferenda etiam hæredi præca-
 riò possidenti. 2. 463. nu. 2

FINIS.

DECISIONVM R. P. D.
 IACOBI PVTEI SACRI
 PALATII APOSTOLICI CAV-
 SARVM AVDITORIS.

LIBER PRIMVS.

EPITOME.

An constitutio cum decreto irritanti, tollatur per non vsum,
 seu saltem contrarium?

SVMARIA.

- 1 Clausula decreti annullatiuæ easdem sortitur conditiones,
 quas dispositio principalis. & nu. 2.
- 3 Irritans decretum adaptatur ad interpositæ dispositionis
 naturam.
- 4 Quomodo doceatur, & valeat contrarius vsus.

DECISIO I.

GEBATVR coram Reuerendo
 Contareno causa inter Canoni-
 cos & beneficiatos sancti Petri,
 in qua fuimus adiuncti, Ego Do-
 minus Antonius Gabrielius, & Fa-
 bius Accorambonus aduocati, &
 per nos fuit datum dubium, An
 motus proprius Sixti & Clementis irritantes locatio-
 nes siue annullantes & reuocantes cum decreto irritan-
 ti tolleretur per non vsum, vel saltem contrarium.
 Fuit dictum pro parte Canonicorum, qui instabant
 pro parte affirmatiua, qd sic, quia qualibet dispositio,
 etiam que habeat clausulam annullatiuam, recipit
 istam conditionem si constitutio illa moribus vtenti-
 um recipiatur, prout dicit Archid. Gemin. Card. &
 Alex. in c. quærit tex. §. leges. distin. 4. Felin. in c. 1. de
 treug. & pac. Clausula ergo de decreti annullatiua sorti-
 tur easdem conditiones, quas dispositio principalis,
 cui adicitur, vt est tex. in l. si. ff. de consti. pecun. Cress.
 decif. 78. Et si vulgò dicitur, qd clausula accessoria can-
 dem naturam sortitur, quàm principalis dispositio,
 vtest gloss. in l. si patronus. §. præterquam, & ibi dedi
 multa concordantia. si. si quis in fraud. patr. & est com-
 munis reg. in l. quod per manus. ff. de iur. codic. & in
 regu. accessorium. de reg. iur. in 6. prout in istis termi-
 nis tradit Card. in Clem. 1. q. 18. de elect. Rom. consil.
 § 30. col. 3. vers. quo ad tertium, & videtur sequi Card.
 Alex. in §. leges. vers. tertia conclusio. & hoc videtur de-
 cidere Rhoc. de Curt. in c. si. de consuet. in §. limita. 7.
 conclus. iuncta ampliation. Et ratio est, quia decre-

3 tum irritans regulatur secundum naturam disposi-
 tionis, super qua interponitur, vt in Clem. 1. de con-
 cess. preben. & ibi Bonif. de vit. col. 1. & 5. & Rot. in an-
 tiq. 426. & in no. 936. & Rom. consil. 330. Io. Crot. in
 c. 2. in 3. not. de consue. in 6. Gundif. Villat. in tract. de
 leg. in 9. q. part. 3. Si ergo dispositio habet illam condi-
 tionem, ergo & clausula accessoria. Sed aduertendum
 4 est, qd constitutio nõ tollitur, sed abrogatur per non
 vsum, sed oportet dare contrarium vsum, vt per Felin.
 in d. c. 1. in 4. declar. num. 10. de treug. & pac. & per
 Card. Alex. in d. §. leges oportet. Ergo vt detur con-
 trarius vsus etiam requiritur scientia superioris, &
 tunc sufficit probare contrarios actus factos: & non
 sufficit probare vnum sciente & patiente superiore:
 aut sunt plures actus absque scientia, tamen probatur
 cursus decennij & tunc etiam sufficit, vt per Felin. in
 d. c. 1. & Alex. in d. §. leges. Sed ita in dicto dubio tran-
 suimus cum ista distinctione, & propterea fuit pro-
 cessum ad probandũ & articulandum actus cõtrarios
 motu proprio cũ scientia Clementis, quod tamen non
 potuit probare.

EPITOME.

An constitutio annullans locationes factas in personas Ca-
 nonicorum, beneficiatorum, Clericorum, & eorum consanguini-
 corum, annullat locationes, vbi reperitur factæ in euiden-
 tem vtilitatem ecclesiæ.

SVMARIA.

- 1 Vbi persona quid prohibetur, id etiam, quod vtiliter faciet,
 ei censetur prohibitum.
- 2 Propria habitationis locatione admissa vterius locare pro-
 hibetur.
- 3 Remedium rescisusum alium motum superfluum reddit.
- 4 Cardinali coram Papa aliquid asserenti fides est adhibenda.

DECISIO II.

FVIT dictum secundum dubium, an motus pro-
 prius Clementis & Sixti annullans locationes fa-
 ctas in personis Canonicorum, beneficiatorum, & cle-
 ricorum, ac eorum consanguineorum, annullat loca-
 tionem, vbi reperiretur, quod essent factæ in euidẽtem
 vtilitatem ecclesiæ. Nos inclinauimus in illam par-
 tem, quod sic, quia gloss. in l. cum hi. §. eam transactio-
 nem.

Item ff. de transact. quæ voluit contrarium. communi- ter reprobatur, vt ibi per Iaf. licet Dec. conetur defen- dere illam poff. in c. quo in ecclesiarum. in 3. col. de conftitut. Et quia dicebatur, qd vbi persona prohibe- tur, etiam prohibetur, quod vtiliter faciet, & est text. iuxta. Dd. Paul. de Cast. in authen. quibuscunq. C. de sacros. eccles. Et quia etiam in motu proprio permit- tebatur locatio de propria habitatione: Ergo in con- trariu voluit prohibere omnes alias locationes, quan- tumcuq. vtilis. Et quia considerabatur, qd aliud motus proprius esset superfluous, cum de iure comu- iam sit succursum remedio rescisio aduersus loca- tiones dāhofas. Et quia pro parte Canonicorum con- ductorū prætendebatur, quod Clemens interpretatus fuerat dictos motus proprios, hoc modo videlicet, qd locationes possent fieri in personis tertijs, accomodat- do nomen ad vtilitatem Ecclesie, tunc insurrexerunt duo dubia. Primū, qd an Cardinali aliquid asserētū esset credendum. Secundū, an tres testes excommunicati essent idonei. Circa primū dicebatur, quod Cardinali asse- renti aliquid in præsentia Papæ esset credendum, secun- dum Imol. & latius ibi Felin. in c. quod super his. de fide instrum. Card. Alex. in c. nobilissimus. qd. distin. Bartol. in tract. de testament. Card. in l. q. 2. part. Dec. in l. v. de mandat. princip. Et secundum alios Doctō- res quos Apostell. in vna addit. manu mea cōscrip- ta in d. c. nobilissimus. & dicebatur, quod isti Dd. intelli- gebantur etiam vbi tractaretur de præiudicio tertij, quia ita distiñtē Dd. loquuntur.

EPI TOME.

Excommunicatus occultus, an sit idoneus testis ante decla- rationem.

S V M M A R I A.

- 1 Canonicus contra decretum alienationi consentiens, re ipsa excommunicatus.
2 Camerarius duas habens locatas ades, easque non restituens excommunicatus incurrit.
3 Excommunicatus non est idoneus testis.
4 Habitus pro excommunicato a testificatione repellitur.

DECISIO III.

Circa secundum, an testes excommunicati essent idonei testes, primū dicebatur, quod Canonicus, qd quando consentiat alienationi, erat excommunica- tus, iuxta formam motus proprii. Item & Camerarius, qd quia duas domus in locationem habebat, ex quo nō restituebat, etiam erat excommunicatus, iuxta formam motus proprii Sixti per Clementem. Et excommuni- catus non est idoneus testis. in d. c. decernimus. de sen- ten. excommuni. in 5. in c. veniens. 2. & c. testimonium. de testib. tenet Alber. de Rosa. in tracta. de testib. in 6. quando testis repell. ratione criminis vel infamie. col. 5. versicul. subsequenter videndum est. Lanfr. de Oria. in 2. quoniam contra. in versic. testium depositio. col. 2. vers. quarto. 4. nunquid excommunicatus. de probat. Respondebatur, qd excommunicatus ante declarationē nō est prohibitus testificari: cum nō sit vitādas iuxta declarationē factā, de qua meminit Fel. in c. Rodolph. col. 2. 4. vers. limita quarto. de rescri. Sed profectō, si Fe- lin. bene inspiciatur, non dicit id, ad quod fuit allega- tus, imō totū contrariū, vt patet ibidem in 26. col. vers. & hoc est vtile per id. &c. Et quod dictū excommuni- cati occulti & tollerati nō valeat, tenet Philip. Frac. in c. pia. in prin. in 3. col. ver. in actibus verō qui gerun- tur. de except. in 6. & facti quod dicit Cassad. deci. 1. de præb. pag. 2. nu. 4. vers. sed pro cōclusionē. Secūdo di-

cebat, qd excommunicatus ita demū repellitur, vbi probatur, qd nō solum erat excommunicatus, sed etiam quia erat habitus & reputatus, per U. d. Bar. in l. 1. & ibi Iaf. C. de testa. Sed ad istud respond. bar. qd ex quo in exceptione excommunicationis opposita, etiam deducitur causa excommunicationis, puta, quia dicebatur Canonicum & Camerarium excommunicatos, & quod contrauenerant motui proprio: idē isto casu sufficit dicere eos excommunicatos & nō oportet dicere eos habitos & reputatos, prout dicit Bald. in d. l. 1. in 2. quæst. contra Bar. C. de test. & ibi Alex. in 1. col. hanc opin. dicit communē idē Alex. conf. 182. viso processu. col. 4. circa fin. vers. nō obstat etiam fiduciat. vol. 8.

EPI TOME.

Testis idoneus an sit mercenarius.

S V M M A R I A.

- 1 An factor Capituli, qui ab eo habet salarium, possit esse testis.
2 Mercenarius Cardinali cohabitans, pro eo testificari non potest.
3 Edictum de testibus est prohibitorium.
4 Quomodo & quando pro patronis mercede conducti deponant.
5 Familiaris, sine salario qui seruit, pro domino testis esse potest.
6 Vt ne sola familiaritas sit nec solum salariū, & c. contra.
7 An testis excommunicatus occultus sit admittendus ad te-
8 Quid familiaritas hic dicatur.
9 An testis excommunicatus occultus sit admittendus ad te-
10 Quando testis dicatur habitus.
11 Ratione priuati iuris non est inter occultum & notorium excommunicatum differentia.
12 In re de nihil operatur tolerantia.
13 Testis debet esse integre & inculpate vitæ.
14 Reputatio & fama ex illicitis procedens affibus non patrocinator.
15 Quando & quomodo tacite & occulte excommunicati tes-
16 In testimonio tā extraiudiciali quā iudiciali occulto quid valeat excommunicati depositio.
17 Excommunicatus, qui est examinatus, & nondum absolu-
18 Quidam quomodo valide deponat.

DECISIO IIII.

Vbitani etiā, An factor capituli, qui habebat sala- rium à capitulo, esset idoneus testis, prout dicit gl. in c. in liteis. de testib. Spec. in tit. de testib. in §. 1. quod poss. con. test. oppo. in col. 4. vers. item excipitur quod est domesticus, &c. Alb. de Ros. & Alb. Maluct. in trac- de testib. in §. quando testes repellūt ratione dome- sticitatis. col. 4. vers. vltra prædicta videndū est. de ele. &c. & facit quod dicit in princ. d. col. 4. ad Card. in c. insinuante. de offic. deleg. sed aduerte, qd iura, quæ al- leg. Specul. in d. tituli de testib. vers. licet testis in l. re- spiciendum. §. furta. & tex. in l. si libertas. loquitur in mercenario familiari, id est, cohabitante, qd tunc verū est, qd mercenarius Cardinalis cohabitans nō potest ef- se testis. & ita etiā videtur loqui iura, quæ alleg. Alb. in d. tract. & glo. si bene inspiciatur. in d. c. in literis. & Imol. qui extra allegatur in c. insinuante. de offi. dele. loquitur in mercenario familiari, vt patet ibi in vers. & aduerte. Et pro ista parte, qd mercenarius nō fami- liaris, sed extra domū habitās, potest testificari pro cō- ducēte operas eius, facit, qd edictū de testib. est prohi- bitoriū. & est text. in l. 1. & ibi Jacob. de S. Geor. de te- stib. vnde cum aliās nō reperitur expressē prohibitus, ergo

ergo erit sibi permittum: & qd talis nō prohibeatur, fa- cit id, quod dicit Bal. conf. 50. in 2. vol. vbi consuluit, in istis infortibus & fratricellis apothecarum cer- donum & aliorū artificum, qd qui habent mercedē tan- tum, & non viuunt expensis patronorum suorū, vt pos- sint testificari pro patronis suis, & etiam sequitur addi- tio ad Crot. super tract. de test. in 4. part. col. 5. nu. 127. vers. 3. fallit in illo tertio. Et facit ratio: nam si fami- liaris, qui seruit sine salario, potest esse testis pro domi- no, & dicit idē Crot. in d. vers. 3. fallit. ita vt quis non repellatur respectu solius familiaritatis, sed cum hoc cōcurrere debeat etiam salariū: Ita non debet etiā quis repellī respectu solius mercedis, quā consequitur, sed & cum mercede debet concurrere familiaritas, id est, qd cohabitatio, id est, vt simul viuat expēsis domini, & licet Alex. conf. 91. circa primū. col. fin. vers. accedit & ad perimendū. vol. 4. teneat, qd mercenarius non fami- liaris repellatur, tamen quia Alex. alle. Spe. & iura per Spec. alleg. quæ, vt superius dictū est, procedūt in mer- cenario familiari, idē nos potius inclinauimus in il- lā partē, vt talis mercenarius potest esse testis, & tanto magis in casu, de quo agebatur, vt factor habebat sala- rium de comūni massa Canonicorū, beneficiatorū, & clericorū, & ipse factor agebat negotia omnīū præ- dictorū. Et licet potestas eum admittendi vel remo- uendi esset in Capitulo, & sic in Canonicis, tamē quia in casu, de quo agebatur, non deponerat in fauorē Ca- pituli, & sic Canonicorū & capituli cōgregatorū, sed in fauorē aliquorū Canonicorū particulariū, ad quos locationes, de quibus agebatur, principaliter pertine- bant, idē facilius in hac sententiā declinauimus. Et quod superius fuit dubitātū, an testis excommunicatus occultus esset admittendus, dicebatur aduertendū fore, qd licet verum esset, quod quando aduersus testem specificabatur causa, quare esset excommunicatus, & idē esset præsumptio, quod tunc testis haberetur & reputaretur excommunicatus, & idē nō admitt- teretur, per dictum Bar. in d. l. 1. C. de testi. quod vi- debatur commune, per supra alleg. Tamen diceba- tur, qd aduersus istam præsumptionē volebant assumere onus probandi contrariū, videlicet, qd quia habebat- tur, & reputabatur pro non excommunicato, deberent admitti, prout ita dicit in terminis Fel. in c. veniens. col. fin. vers. 2. fallit. de testib. allegat Bar. in l. 1. vers. quarto quid de infamibus. C. de testa. Dum Bart. voluit, qd, vt testis dicatur habitus, attenditur, quomodo haberetur & reperiretur tēpore depositionis. & per Bar. com- muniter approbatur alia cōmunis opinio. licet in di- cto seq. Bar. reprobetur, puta, qd excipitur contra testē quia secundū Bart. non sufficit dicere, qd erat excommu- nicatus, sed qd esset reputatus, in hoc reprobatur Bar. secundum Bald. sed ego dico qd tunc reprobatur non excommunicatus: qd sit habitus, in hoc cōmuniter approbatur. & quia huic opinioni cōmuni Bar. repu- gnabat alia cōmunis opinio Imo. in c. cū venerabilis. de cōsue. de qua per Abb. in c. Veritatis. de dol. & con- tum. col. fin. Fel. in c. ad probandū. de re iud. Cass. deci. 2. de præben. qd in his quæ geruntur ratione priuati iuris, non est differentia inter occultum & notorium excommunicatū, ita vt non debeat attendi, an habeatur vel nō, sed sufficit, quod sit, pro quo facit vltra dictum Philipp. Franc. super alleg. Fel. in Rub. de testib. cog. 13 dū dicit, qd in teste tolerantia nihil operatur. Ideo ad- cuitandum illud dictū. Bart. fuerunt per nos tres datae plures solutiones. Et fuit primō conclusum per tex. in c. testimoniu. de testib. quod si occultus siue publi- cus excommunicatus repellendus erat, pro quo cōclusio- ne militat ratio efficax, quia testis debet esse integre

& inculpate vitæ. c. ferus. in fin. de verb. sig. l. 3. circa prin. ff. de testi. sed certum est, quod cum excommu- nicatus mutauerit statū suum, & recesserit ab Eccle- sia, non integre vitæ est, ergo non admittendus, & re- putatio cōtraria ex illicitis actibus esset tacitum, puta ex celebratione & immixtione in diuinis, quam fecer- rant, & excommunicatione, quam fecerant cum fide- libus, durante excommunicatione, à quibus actibus de- bebāt abstinere, sunt enim isti actus ipsi illiciti. Et sic qd omnis reputatio & fama ex eis procedēs nō debebat istis excommunicatis patrocinari, imō potius ista ag- grauabant delictū, & per cōsequens faciebant testem non esse admittendū, iuxta textū in d. c. testimoniu. de testib. Ad dictū Bar. in d. l. 1. C. de testi. dedi ego duas solutiones, quas dat Aret. in d. c. testimoniu. col. 2. vers. melior ergo videtur ratio. de testib. quæ potuerūt vi- deri ibi per cum: dedi etiā tertiā solutionem, quā etiā dixit sa cogitasse D. Fabius, videlicet, qd text. in l. 1. & per cōsequēs Dom. Bart. ibi intelligatur, quod ad testes adhibentur ad solemnizandum actum, & à tertio, qui nescit defectum eorum & tunc attendatur eorum sta- tus testamenti tempore, in quo reperiuntur: Secus est autem in actu iudiciali in præiudicium tertij, qui ad- uersus testem inductum de legalitate opponit. & ista videtur communis responsio ad text. illum. & istā re- sponsonem videtur sentire Fel. in c. ad probandū. col. 2. hæc intellige. 2. de re iud. Imō istam responsionem ponunt Bald. Imol. & Aret. in l. cū lege. ff. de testam. dicebat Dom. Antonius, tertius deputatus, quod not. in l. 1. C. de testib. procedebant in testimonio extra iu- diciali occulto, in quo fati est, quod communis opi- nio ita se habeat, vel etiam in testimonio occulto iu- diciali, in quo de excommunicatione esset facta fides iudici: quia tunc non procederet communis opinio, de qua per Bart. in d. l. 1. de testib. & ita tenuit Imol. in d. l. cum leg. ff. de testam. refert & sequitur Fel. in c. ad probandū. col. 2. vers. secundū siue quia dicit Imo. de re iudica. Secundū dicebat Dominus Antonius, qd quod ex quo isti excommunicati deponēbant in fa- uorem eorum, qui sciebant eos esse excommunicatos, puta Canonicorum, qui habebant notitiam etiā mo- tus proprii, quod eorum dictum non valebat, ex his, quæ dicit Dec. in c. post celsionem. col. 1. vers. 2. limi- ta secundum Bald. de proba. Et nota vnum dictum in hac materia, quod excommunicatus, qui fuit exami- natus, nō petita absolutione, potest publicatio iterum produci & absolui ad effectū, vt validē deponat: quod est verum, quando ille, qui eam produxit, ignorabat esse excommunicatum: secus si sciebat, secundū Bertr. quem refert & sequitur Card. in Cle. 2. col. 2. vers. & per hoc inducit D. Bertran. de testib.

EPI TOME.

Vbi pensio non est libera, & impræstita ponuntur super fru- ctibus, qui de facili non possunt exigi, & pro exactione ipsorum sequestrantur fructus, tenetur pensionarius ad contributionem, cessa actione per titulum.

S V M M A R I A.

- 1 Vtrum Pensionarius pro rata sue pensionis ad impræstita contribuere teneatur.
2 Vt impræstita super fructibus ponantur, quid probari con- ueniat.

DECISIO V.

Ranciscus Soderinus habebat referuatam pensio- nem, credo mille ducatorum, super fructibus men-

DECISIONVM R. P.

Episcopalis Vicanus quem Episcopum possidebat Cardinalis de Rodulphis pensio non erat libera: præsumponebatur, quod fructus Episcopatus essent valoris 300. ducat. Senatus Venetus exegerat multa impræstita ab Episcopo tempore possessionis: solutione faciendâ dicebat Episcopus Francisco Pensionario, quod contribuere debeat pro rata suæ pensionis in huiusmodi impræstitis. Franciscus allegabat multa pro parte, ex quibus volebat se defendere, quod non teneretur exsoluere: replicabatur per aduocatos. Fuit resolutum per totum, quod Episcopus probaret, quod impræstita ponerentur super fructibus, ita quod deueniret ad ista impræstita, incipiendo per sequestrationem fructuum, & quod ipse aliter non poterat habere fructus soluendo impræstita, & quod recuperatio istorum impræstitorum erat difficilis, quod Franciscus Pensionarius teneretur ad contributionem ipsorum, cessa actione sibi per Episcopum pro rata super istis impræstitis. Et ista resolutio fuit facta coram D. Mohedano de anno 1540.

EPITOME.

Quando duo notarij rogantur, an censentur in solidum rogati.

SUMMARIA.

- 1 Quando duo notarij rogantur, tribus casibus distinguendum est. & nu. 2.
- 4 Duobus iurisdictionem ordinariam habentibus cum officium publicum committitur, in solidum demandatur.
- 5 Quo casu loquatur c. si duo de procur. in 6.
- 6 Si duo ex statuto requiruntur notarij, alterum intervenire non sufficit.

DECISIO VI.

Fuit dabitatum, quando duo notarij rogantur de eodem instrumeto, an præsumentur in solidum, an verò simul rogati? in quibus fuerit considerati tres casus: quandoque duo notarij simul rogantur, & tunc procedit doct. Bal. in l. iurifurandi. C. de testib. de qua per Dd. in c. quonia contra. col. 2. de probat. Ang. col. 49. & ibi Bolog. in addit. quandoque in solidum rogatur, & tunc procedit doct. Bal. in d. l. iurifurandi. tex. in c. c. cum iuratur. de fid. inst. & ibi Card. in verb. iurati deposuerunt. gl. in auth. de hered. & falcid. si verò absunt. collat. i. vt notat. in c. qui contra falsam. per Hosti. & Io. And. extra de probat. Quandoque dubitatur an sint simul vel in solidum rogati per D. Bar. in l. 1. si plures. col. 2. versic. vt igitur liqueat materia de exercit. actio. vbi quado mandatur duobus habentibus iurisdictione ordinariâ, cuius officium est publicum autoritate & vtilitate, censetur in solidum demandata. & pro ista parte conf. Dec. in d. conf. 36. num. 4. Non obstat tex. in c. causam matrimonij. de off. deleg. quia loquitur in iurisdictione deleg. & in his facit Bar. in d. si plures. in col. 2. differentia inter iurisdictione ordinariam & delegatam. Non obstat tex. in c. si duo. de procur. in 6. & quod ibi dicit Dominicus in 1. not. quia non loquitur in habentibus officium propria autoritate & vtilitate publicum. Non obstat, quod dicit Abb. post Imol. in d. c. quonia contra. de prob. dum voluit quod si ex forma statuti requiruntur duo notarij, quod non sufficit, quod vnus interueniat: quia loquitur Abb. in casu clarò. Et ita cauetur statuto vrbis situato, in 3. lib. c. 29. incipiente ite quod notarius: nos autè fuimus in dubio, & ita die Lunæ 21. Junij 1540. in vna Rom. restitutionis dotis corâ D. Hieronymo Verallo fuit resolutum contra ista decisionem factâ in isto membrò. vide Alex. in conf. 124. vifo processu. 10. col. 1. versic. alia

ratione. vol. 7. ad quod conf. potest responderi ex his, quæ ibi ponuntur. vide Præp. c. si duo. col. 3. in solidum quæ distributio per hanc dictionem cuiuslibet. de procur. in 6. & col. fin. versic. & communis conclusio.

EPITOME.

Dilatio ad partes conceditur isto casu, & interim non erit dandum mandatum de admittendo in possessionem.

SUMMARIA.

- 1 Altero colligitorum, lite pcedente, defuncto, & noua persona surrogata, quo casu denitur colliganti dilationes ad partes. & nu. 4. & 7.
- 2 Ad videndum, qui de surrogatione & immisione in possessionem decernitur processus, citandus est colligens.
- 3 Quid citato ad hanc rem sit agendum. & nu. 5.
- 6 Pendente dilacione nihil debet innovari. & nu. 8.

DECISIO VII.

Litigabatur inter duos, quorum vnus obiit, in cuius iuribus fuit surrogatus tertius non colligens cum derogatione legis de surrogando. Et fuit surrogatus ille tertius per Papam in forma gratiosa, videlicet Episcopus, antea Archidiaconus de Perez: nuncupatus etiam quoad possessionem illius, defuncti, qui erat in possessione beneficii litigiosi, Episcopus surrogatus presentauit literas surrogatorias in forma gratiosa Auditori Domino Hieronymo Verallo, & etiâ commisionem, in qua Papa mandabat Auditori, vt illum induceret in possessionem. Episcopus petiit decerni processum sibi, per quem Auditor maderet, vt immitteretur in possessione, iuxta tenorem literarum. Ad videndum si decerni processum fuit citatus colligens, qui comparès, petiit sibi dari dilationem ad partes, antequam idem processus de immittendo decerneretur al legans decisionem 440. in no. Cassa. de dila. vnde colligebatur, quod ex quo Episcopus erat noua persona debebant dari colliganti dilationes ad partes. & vterius dicebat petens dilationes, vt pendente dilacione Auditor nõ decerneret processum, seu facultatem de immittendo: quia pendente dilacione nihil debebat innovari. Fuit conclusum in Rota corâ Hieronymo Verallo die 6. Octobris, 1540. quod daretur si dilatio procuratori ad consulendum, per dictas decisiones, & quod interim non daretur mandatum de immittendo: quia pendente dilacione nihil debebat innovari, & quia poterat apponi contra surrogationem. Erat intitulata causa Carthagenen. Canonatus & præben.

EPITOME.

Deposuitur, vt quis non incidat in penam priuationis, an sit necessarium.

SUMMARIA.

- 1 Vtrum si prædecessor non solueris pensionem debitam, beneficium per priuationem an per obitum prædecessoris vacasse intelligatur.
- 2 Ad euitandum priuationis penam in terminis conuētis deponere quis num teneatur. & nu. 3.
- 4 A mora debitor excusatur, cum non constat creditorem in loco solutionis destinato comparuisse.

DECISIO VIII.

Verterebatur lis inter Alfonso de Villariel agentem ad priuationem beneficii de Villari contra Ioannè Pigmentel: & quod prædecessor non soluerit pensionem, prout tenebatur, in ciuitate Barchinonen. sic di-

IAC. PVTEI LIBER I.

dicebatur beneficium vacasse per priuationem, non autem per obitum prædecessoris dicti Ioannis, ex quo Alfonso declarauerat voluntatem suam ante obitum per commisionem causa super priuationem. Et dicebatur, quod ille prædecessor ad euitandam penam priuationis in terminis conuētis tenebatur deponere in ciuitate Barchinonen. iuxta doct. Bar. in l. si reus qui paratus. in fi. ff. de procur. Tamen 20. die Februarij 1540. coram D. Ioanne Bartholomæo fuit conclusum contra illud dictum Bart. & dictum, quod est dictum consilij & non necessitatis, per consil. Alex. 92. in 1. volu. Aret. in consil. 163. verum est quod Canonicus. in decis. 56. & per Marc. Ant. & Bal. in tract. de mora. col. pe. & fin. Furpuratus in l. vicinum. ff. si cert. per. & idem, ad excusandum à pena priuationis, fuit dictum, quod non erat necessarium, quod deponeret, sed fuit tenta doc. Barto. in litem illa. col. 5. de const. pec. vbi vult, quod iuxta quo non constat, quod creditor fuerit in loco de- finito solutioni, quod excusatur debitor in mora. & D. Aquen. de anno 1535. sic fuit resolutus.

EPITOME.

Testis deponens super valore fructuum quando probet.

SUMMARIA.

- 1 Patientia efficit, vt pro valore fructuum data que fuerint, sufficit, imputaturque possessori, quod plurimum receperit.

DECISIO IX.

Fuit resolutum coram D. Mohedano, quod testes deponentes super liquidatione fructuum, qui deponunt: quod fructus possunt valere tantum singulis annis computatis fertili cum sterili, & deductis oneribus, asserendo bonam rationem, putà, vt erat in eo casu, quia testis dicebat, quod ipse arreduerat per aliquod tempus illud beneficium, quod probat valorem fructuum secus est secundum duos ad probandum fructus quoad regul. de non exprimendo vero valore: & dicebatur in Rota, quod si licet testis deponit per verbum, potest, tamen sufficit illa patientia, & imputatur possessori, si non receperit.

EPITOME.

Citatio facta contra Capitulum quando afficiat singulares de capitulo.

SUMMARIA.

- 1 Citatio quando non sufficiat.
- 2 Ex citatione, contra Capitulum facta omnes particulares Capituli non afficiuntur.
- 3 Citatio contra singulares Capituli quomodo accipiatur.
- 4 Cum variatur agendi modus, noua citatio requiritur.
- 5 Quando processus fiat nullus.

DECISIO X.

In alia Anturpiè. pro Iacobo Bonnilio contra quosdam particulares, & corâ eodem Mohedano fuerat citatum Capitulum Anturpien. & singulares persone de dicto Capitulo, docto de non tuto accessu & vigore dictæ citationis, Capitulum fuerat declaratum, & habuerat contra se censuras vsque ad brachium seculare. Et non valens dictus Iacobus habere executionem sui brachij secularis contra Capitulum, obtinuit commisionem, in qua committebatur arbitrio Auditoris, vt committeretur executio brachij secularis super quadam domo spectante ad quendam Canonicum extra

Curiam. Fuit processum ad subhastationem & deliberationem nulliter factam, ex quo quia illa citatio, per contradictas tantum facta, non erat sufficiens, neque etiam sufficiebat citatio propria, quæ emanauerat contra Capitulum & singulares Capituli, quia videbatur contra decisio. 10. de sent. ex commu. in antiq. & decis. 1. Bitig. de dol. & contuma. vbi dicitur, quod si ex citatione facta contra Capitulum non afficiuntur omnes singulares de Capitulo. Non obstat, quod dicebatur quod vitra citationem factam contra Capitulum, erant etiam citati singulares de Capitulo: quia respondebatur, quod illa citatio contra singulares intelligebatur quoad rem pertinentem ad ipsum Capitulum: Sed quoad comittitur executio super domo, non sumus super respectante ad Capitulum, sed ad vnum de Capitulo. Et sic, quia tunc variatur modus agendi, debebat ille Canonicus de nouo citari, & citatio per Canonicos non erat sufficiens, quæ non fit, nisi data contumacia, prout dicit decisio. 12. de dol. & contuma. in antiq. dicebat etiam processum esse nullum, quia ad illam subhastationem erat processum ad instantiam surrogati in viribus primi Iacobi, qui obtinuerat sententiam contra Capitulum, & illa surrogatio non fuerat intimata, prout dicebatur iuxta decisio. 440. in nou.

EPITOME.

Actionem qui habet aduersus intrusum, cum pensionem alieni ob fructus soluere tenetur, & intrusus ei ad fructus ei condemnatus, actionis cessione à soluendo exoncratur.

SUMMARIA.

- 1 Beneficium grauatum onere reali, statim transit.
- 2 Qui habet actionem ad ipsam rem, ipsos quoque fructus habere censetur.
- 3 Ad fructus agens ad pensionis solutionem tenetur.
- 4 Qui habet seculare brachium, habet actionem.
- 5 Agendum potest quis compleri.
- 6 Qui habet actionem ad rem, ipsam rem per fictionem habere dicitur.
- 7 Actionem ad rem habens, nec rem in catastro deponere, nec rei onera, in quorum possessione soluendi alius est exsoluere tenetur.
- 8 Condemnatio ad fructus intelligitur deductis oneribus.
- 9 De omnibus opponens, præsuntur canonici ignorare, & per consequens, ad fructus condemnatus, ea quoque soluere tenetur. & nu. 10.

- 11 Fructus sunt pro pensione obligati remissioni.
- 12 Interes Pensionarij plures habere obligati s.
- 13 Quoties quis eò, quod habet actionem, obligatur eam cedendo liberatur.
- 14 Qui praeiise tenetur soluere, actionis cessione se non liberat.

DECISIO XI.

Conferat Antonius Sebter reservationi 24. super fructibus Canonatus, & præbendæ ecclesiæ Tarracon. in fauorem Ioannis Ferrei: qui Antonius obiit, & post eius obitum de Canonatu anno 1522. fuit prouisus Iacobus Vling. in dicto autem Canonatu & præbendâ se intrusit Ioannes de Cadina, Episcopus Barchinonen. & introducta lite inter dictum Iacobum & Ioannem Episcopum, Ioannes fuit condemnatus ad restitutionem fructuum: & super illis decretæ executoriales, & brachium seculare. Postea anno 1532. Iacobus ad instantiam Ioannis Ferrei seruatis quatuor terminis ad docendum se paruisse, &c. fuit declaratus processus contra eum, & omnes ca-

SVMMA RIA.

1 iuris vique ac brachium seculare, a quibus fuit appellatum, & causa in Rota commissa, fuit per me dubitatum. Ex quo fuerat declaratus Iacobus pro illo tempore quo Docardona possederat, an censura fuerant certo late, & an Iacobus pro illo tempore tenebatur: quia beneficii erat grauatum onere reali, & ideo transibat beneficium, vt per Rom. consi. 388. Item secundum, quia Iacobus habebat actionem ad ipsam rem, scilicet ad fructus, ergo ipsos habere videbatur. I. qui actionem ff. de reg. iur. Sicut ergo Iacobus tenebatur, si fructus habuisset, ita etiam nunc habendo ipsam actionem. Tertiò, quia Iacobus elegit istam viam agendi ad fructus, ergo videtur voluisse teneri ad solutionem pensionis, ex quo ex ipsis fructibus veniebat pensio soluenda: ex quo ergo Iacobus istam viam elegit, pateat sibi per iur. vulg. Et pro ista parte fuit facta resolutio die 8. Octobris 1490. Nam considerauit Rota, quod ex quo iste 4 habebat brachium seculare, & sic actionem, non fructus, videtur ipsos fructus habere, & quia potest compelli quis, vt agat per text. in l. cum plures. §. menssem. ff. locat. Tamen ad istud fundamentum potest responderi, quod si tenetur Iacobus agere, quod hodie quando constat, quod tenetur, est paratus agere: sed quia exactio est actualis: cum multa possint interim contingere, quod ipse non effectu aliter exigat, quando non tenetur ad solutionem dictae pensionis: Respondebat Rota ad fundamenta, quae fiebant pro parte aduersarij, & dum primò dicebatur, quod qui actionem habet ad rem, dicitur habere rem, per fictionem, & ideo non tenetur ponere rem in Catastro, & per consequens nec rei onera soluere, prout not. Bartol. in l. forma. §. si cum ego. ff. de censib. quod verum est, quod non tenetur soluere onera, in quorum possessione soluendi alius est: sed cum in casu nostro intrusus non esset in possessione soluendi, iure pretenditur habere ignorantiam reservationis, nimirum si tenetur interim ad solutionem illi, qui habet actionem ad fructus, Iacobus pensionem aut rei onera soluere tenebitur. Non obstat quod secundò dicebatur, quod condemnatio ad fructus intelligitur facta ad fructus, deductis oneribus, unde non est verum dicere, quod Iacobus integros fructus per condemnationem assequi posset: Quare fuit responsum, quod illud esset verum, vbi per intrusum esset de oneribus oppositum, sed quia non est oppositum, tunc non constat, quod intrusus habeat scientiam de onere pensionis: merito igitur Iacobus potest vigore sui brachij secularis ad integros fructus agere. Non obstat quod tertio dicebatur, quod cum pensionarius habeat vim petendi ab intruso, qui fructus col. 11 legit, quia sunt pro pensione obligati, iuxta not. per Fel. in c. ad audientiam. 2. de rescript. quod non posset contra Iacobum agere, cum eadem actio contra possessionem pensionario competat: unde imputandum esset ei, si non egit contra intrusum, per hoc tamen non 12 est elidenda actio contra Iacobum, & interest ipsius pensionarij plures obligatos habere. Fuit tum in eadem audientia conclusum, quod Iacobus cedendo actionem aduersus intrusum liberaretur: quia quod 13 res quis ex eo, quia habet actionem, tenetur, tunc cedendo eam liberatur. I. quod debetur. ff. de pecu. const. gloss. in l. non aduersus. C. si cert. pct. Bartol. in l. 2. §. idem. ff. ne quid in loco public. l. Iulianus. §. pen. ff. de action. emp. & l. sic. §. fin. ff. de leg. 1. secus autem est, 14 quando quis tenetur soluere: quia tunc non liberatur cedendo actionem, iuxta glo. in l. legauit. §. si in glo. magna circa fin. ff. de lib. leg. ponit Bal. in l. in tit. de benef. fratris. in vlt. feud. & facit d. l. non aduersus. C. si certum petatur.

- 1 Locatore post literas exequutoriales a sententia in fauor. n. ipsius lata obtentis moriente, an possit conductor ea, quae restant, prosequi. & nu. 7. 17. 24. & 23.
- 2 Sententia pro locatore lata a conductori prodest ab eo causam habenti. & contra. & nu. 5.
- 3 Sententia pro agente lata omnibus, quorum interest, proderit, & oberit. & nu. 4.
- 6 Ex sententia potest arrendariis dari actio, si eorum interest.
- 8 Dominus cum procuratore suo recte stipulatur, remissim; & nu. 22.
- 9 Item & cum creditore suo.
- 10 Index quando possit alteri in actu suo stipulari remissim.
- 11 Quando transeat actio vtilis absque cessione. nu. 20.
- 12 Quae possint allegari contra sententiam.
- 13 Tertius quando non nisi actione cessa possit agere.
- 14 Si contra aliquem de beneficio agatur, possessore sciente & patiente, sententia contra agentem lata pariet erga possessorem, si agere velit, exceptionem rei iudicatae.
- 15 Sententia pro locatore lata tantum conductori prodest: vt agere volentibus obstat exceptio rei iudic.
- 16 Ad instantiam conductoris non potest sententia pro locatore lata executioni mandari.
- 17 Ex sententia non datur conductori actio, sed tantum exceptio.
- 18 In sententia nominato, cuius nihil interest, non potest queri actio.
- 19 Dispositio legis aut statuti equiparatur vltima voluntati.
- 21 Primatus per contractum non potest mediante sententia alteri querere actionem.
- 23 Ex sententia non nisi illi, qui ius habet, datur actio.

DECISIO XII.

Arrendauerat Angelus de diuitiis fructus cuiusdam monasterij, cuius erat commendatarius Simoni Certurioni: quò arrendamento facto Angelus fuit spoliatus per quosdam fratres, contra quos, tamen nomine suo, Angeli, quam nomine Simonis, commisit tantam super spolio. Et obtinuit illos fratres condemnari: & ista sententia transiit in rem iudicatam. Fuit dubitatum, quia Angelus decesserat post literas exequutoriales obtentas, an illa sententia, lata in fauorem Angeli, prodesset Simonis: ita vt Simon post obitum Angeli, prodesset Simonis: ita vt Simon post obitum Angeli possit prosequi & petere, quod sententia pro parte sua mandaretur executioni. Et pro parte Simonis multa deducebantur. Primò, quod sententia pro locatione lata prodest conductori ab eo causam habenti, & si nocet auctori meo, nocet & mihi. l. si de te. §. fin. ff. de excep. rei iudic. Alex. post Bartol. in l. Pomponius. §. praeterea. col. fin. vers. extra glo. ff. de acqui. poss. Item 3 regulariter sententia lata pro agente prodest omnibus, quorum interest, quamuis in iudicio non fuerint. l. postumus. §. si quis ex his. ff. de inoff. test. not. Alex. in l. sepe. col. 9. nu. 31. ver. vbi autè dicta esset sententia. ff. de re iudic. Secundò, praesupposito, quod sententia nocere vni potest, sic etià prodesse, quado habet causam ab eo, pro quo est lata, vel habet ius connexum cum eo, iuxta tex. in l. 2. C. de re iudic. & not. per Sali. in l. 1. col. 1. in 3. opposit. C. res inter al. acta alijs, &c. Tertio sequitur, quod sententia lata contra locatorem nocet conductori, ita & contra, pro locatore prodest conductori, iuxta not. per Alex. in l. sepe. col. 43. nu. 152. vers. an sententia lata contra locatorem. ff. de re iud. Quarto, quod ex sententia dari potest actio arrendatariis, quorum interest, faciunt not. per Bar. in l. seruo legat. §. si re-

§. si re. legat. ff. de leg. 1. in l. si dicitur. §. interdum. ff. de leg. 2. in l. 1. §. si duo. ff. de collation. bono. Quintò, quod dicit Alex. in l. si cui legatur. §. si Titio. ff. de leg. 1. vbi dicit, quod possim petere & facere condemnari mihi ad soluentem, per no. in l. stipulatio ista. §. si insulam, de ver. oblig. & §. si quis alij. In tit. de inutil. stipul. vbi glo. ponit tres casus, qui vidantur conuenire casui nostro: 8 Prius est, quando dominus stipulatur procuratori suo, & tunc valet stipulatio: & iste erat casus noster, quia Angelus in instrumento arrendamenti constituit Simonem procuratorem suum. Secundus casus est, 9 quando creditor suo: & iste casus est etiam casus noster, ratione anticipatae voluntatis, quoniam soluerat totam pensionem anticipatam Simonis Angelo: sed Simon erat creditor Angeli. Tertius casus est, in factu Iudicis, quando Iudex potest alteri stipulari, & valet 11 stipulatio. Et istis tribus casibus, vt sentit glo. in d. §. si quis alij. transeat actio vtilis absque cessione, vt etiam voluit Bal. d. l. stipulatio. §. si insulam. in 2. col. ff. de verb. oblig. Et sic transeat vtilis, nisi cessione Angeli procederet sententia Simonis saltem quoad illam vtilem actionem. Pro alia verò parte dicebatur, quod sententia, lata 12 pro Angelo, non proderat Simonis: quia licet Simon fuisset nominatus in sententia, tamen non fuerat in iudicio, nec in causa aliquis eius nomine comparuerat, nec sententiam petierat, nec ad eius instantiam aliqui termini seruati fuerant: & ideo illa sententia, lata pro Angelo, non poterat prodesse Simonis: & licet sententia de Simone facta esset, dicebatur, quod facta fuerat secundario, & accessorie, non autem principaliter. Et licet aliquis posset instare & petere, quod ad eius commodum aliquem condemnaret alteri, iuxta Dom. Alex. in l. si cui legatur. §. si Titio. ff. de leg. 1. tamen ille tertius, in quem verba exequutiua erant directa, non poterat agere, nisi vtili actione cessa, vt declarat Alex. cons. 173. col. 5. vers. plus tenuit glo. vol. 1. & idem Alex. col. 118. col. 5. vol. 4. Et nomine ipsius Angeli, vt Angelus videbatur restitutus, dum sui arrendatarij etiam ad possessionem restituerentur, non quia vellet arrendatarios principaliter ex sententia posse experiri. breuiter pro ista parte, pro qua Rota de rigore iuris se resoluit, fuit allegatum consi. 342. Rom. quoad primum. col. 1. vers. & si dicatur. ex cuius dictis sumitur responsio ad maiorem partem argumentorū pro alia parte factorum. 14 Nam dicit Rom. d. cons. quod si agatur contra aliquem super beneficio: possessore sciente & patiente, sententia lata contra illum parit exceptionem rei iudicatae contra possessorem. Intelligitur autè hoc modo, quod si possessor, qui sciuit, voluerit agere super beneficio, obstat sibi exceptio rei iudicatae. Sed dicit ibi Romanus, quod si possessor non vult agere, sed vult retinere beneficium, quod tunc non debet mandari executioni illa res iudicata contra non nominatum in sententia. Ita ergo est dicendum in casu nostro, quod licet sententia lata pro Angelo prodest Simonis ad hoc, vt si isti fratres spoliatores vellent agere contra Simonem super possessione, seu fructibus, obstatet fratribus spoliatoribus exceptio rei iudicatae, sicut eis obstatet, si ageretur contra Angelum. Sed quod ad instantiam Simonis non nominati, saltem principaliter, in sententia mandatur executioni, illud non est verum: Et sic vritus sententia diffunditur, tamen tamè quod ex illa sententia alteri non nominato saltem principaliter actio datur. & istud est, quod sentit Alex. in l. Pomponius. §. propterea. col. fin. ff. de acquiren. posse. & sic cum ista distinctio tollitur vna pars argumentorum. Non obstat 17 not. in l. seruo legato. §. si testator. ff. de lega. 1. in l. 1.

18 de commissa. §. interdum. de legat. 3. si illa iura procedunt, ex quo nominati, cui siue ad quem verba diriguntur, non intererat, nimirum si ex illo actu legandi querebatur illi actio, cuius non intererat: sed in casu nostro principaliter intererat Angeli, quod restitutio fieret, ideo non debet queri actio Simonis, cuius secundario intererat: quia iam sibi in arrendamenti instrumentis erat prouisum, quod Angelus ei teneretur ad dāna & interesse. Vel etiam secundò potest dici, quod illa loquantur in vltima voluntate, seu in dispositione legis vel statuti, quae dispositio equiparatur vltima voluntati, secundum Bar. in l. 1. C. de his quib. vt indig. Secus autem in stipulationibus, prout ita dicit Iaf. in d. l. seruo legato. §. si testator. Et ita erit dicendum in casu isto in sententia, cum in iudicio quasi contrahatur. l. 3. §. idem scribit. ff. de pecul. Non obstat illud, quod dicitur, quod per factum iudicis queritur initio vtilis sine cessione: quia responderetur, quod hic non sumus in actu iudicis, sed in actu priuati. Vel priuatus quasi mediante contractu, quem facit, cum aduersario querebat alteri actionem mediante sententia: quod non potest fieri. & ideo dicit Alex. in d. l. si cui legatur. §. si Titio, quod debet peteri, vt condemnatur sibi, vt tertio soluatur. Vel etiam secundò dicitur, quod ex actu iudicis bene queritur actio Simonis nominato, cum sententia respectu eius non valeat, cum venerit ad causam, nec pro eo sint seruati termini: & sic ex actu nullo, &c. Ad alios autem duos casus positos per glo. in d. §. si quis alij. In tit. de inutil. stipul. dicitur, quod licet glo. dicat ibi, quod quaratur actio, & sic stipulatio valeat in personam stipulantis, eò quia eius interest, non tamen dicit ibi glo. quod in illis duobus casibus transeat vtilis absque cessione, nec etiam Bar. in d. §. si insulam, vbi examinat nouem casus, iuxta quos iste non ponitur, & pro conclusione, in quam inclinatur Rota, de rigore facit quod dicitur Bar. & Doct. in l. 1. C. de sent. exec. vbi not. datur actio ex sententia, nisi illi, qui habet ius: instanti Simonis non habebat, ergo, &c. Vnus tamen ex Dominis considerauit, & non male, quod isto casu, ex quo Angelus egerat ad vtilitatem Simonis: nam ex prima commissione causae, in qua commiserat causam tam nomine suo, quam nomine Simonis, in qua narrabat se arrendasse Simonis & productioni iurium, qui produxerat instrumentum arrendamenti, apparebat, quod ipse tenebatur Simonis, & ita in commissione sua dicebat, & Angelus 24 decesserat, & transeat vtilis absque cessione, & allegauit consi. 441. praesens instrumentum, col. 4. vers. si autem cedere non potuit, vt quia absens, &c. Tandem Rota, quia Simon habebat commissionem, in qua erat admissus ad prosecutionem illius rei iudicatae latae in fauorem Angeli, & ita vigore illius commissionis per tres sententias cum procuratore fratrum erat disceptatum super liquidatione fructuum; sustinuit processum factum pro parte Simonis, & voluit mandatum esse executioni contra dictos fratres, & causa erat intitulata Auriem. nullitarum pratenfarum censurarum pro congregatione Cisterciensis contra Simonem Certurionem coram R. P. D. Io. Paulo.

EPI TOME.

Colonus detinet possessionem dominij.

SVMMA RIA.

- 1 Colonus directus non habet remedium possessorem.
- 2 Colonus & inquilinus sibi & pro nomine dominij possessionem detinet.

DECISIO XIII.

AN Colono directo detur remedium possessorium, confuluit, & non detur, Steph. Bert. conf. 210. non puto. vol. 2. & quod Rota restituit ad detentationem, ponit Caftad. dec. 14. propofita fuit, & c. num. 8. pag. 8. ver. allegabatur, & c. super reg. cancellar. & ibi probat, qd detentator habet remedium possessorium. vide Rip. in c. fep. col. 7. ver. 7. dubitatur. de rest. spo. quod condutori detur remedium reintegrandi. Goza. conf. 99. in hac causa. col. 1. nu. 4. Et nota, qd Colonus & inquilinus detinent sibi & suo nomine posses. dominij, secundum Pau. de Cast. in l. 1. §. ad ipfismur. in final. ver. ff. de acquir. poss. vbi dicit, quod pro detentatione datur officium iudicis. vide Rip. in l. rem qua nobis. col. 1. nu. 19. cum seq. ff. de acquir. posses.

EPITOME.

Colono non datur remedium possessorium.

SUMMARIA.

- 1 Colonus nec ciuilitate nec naturaliter possidet.
2 Quando detur Colono remedium possessorium, & nu. 3.
3 Interdictum vnde vi a possessione d. i. c. r. tantum datur.
4 Ratio solius detentionis propter precedentis possessionis reliquias confert interdictum possessorium.

DECISIO XIII.

EVit in eade causa dubitatu, an colono daretur remedium possessorium: & dicebatur pro vna parte: quod non, tex. in l. 3. §. si seruus. ff. de acquir. poss. & l. si. ff. de vi & vi armat. quia Colonus dicitur possidere nec ciuilitate nec naturaliter. Pro contraria autem parte allegabatur tex. in l. Colonus. & in l. cum fundu. ff. de vi & vi armat. vbi apparet, qd Colono datur interdictum possessorium: & respondebatur ad d. l. si. & ad §. quod si seruus. qd licet dicatur in dictis iuribus, qd domino detur interdictum, tamen non negant illa iura, quin etia detur colono ratione detentationis. Sed pro parte contraria replicabatur, qd licet dicta iura. l. Colonus. & l. cum fundum dent remedium possessorium, tamen illud remedium non datur ei, nisi postquam colonus dominu spoliavit: quo casu per illud spoliu foret quaesita possessio colono. tenet Pau. de Cast. in l. 1. col. 2. ver. sed si intruisset. per l. comunia. ff. de vscap. & probatur, qd interdictu vnde vi no datur nisi ei, qui fuit in possessione, & ab ea fuerit deiectus, l. 1. §. interdum autem hoc. & ibi glo. ff. vnde vi. sed ibi colonus deiectus habet interdictu contra deiecentem: Ergo dicendum est, qd prius colonus possidebat. & hoc modo arguedi videtur glo. magna in prin. in d. l. vnica. vbi Alb. & Paul. de Cast. facit quod dicit Alex. in l. si re. in fi. ff. de acq. poss. Bal. in l. si defundo. circa prin. ver. quareo an colono. C. loca. Rip. in c. fep. in col. 7. ver. 19. circa 2. de rest. spolia. sed veru est dicere, qd colono, eo qd non possidet nec naturaliter nec ciuilitate, non datur remedium possessorium. Nihil fuit determinatu super isto capite. & quod colono non detur interdictum recuperandi, facit, quod dicit Ann. in c. si coluiterit. col. 2. ver. nota quod comendatarius, de accusat. vbi dicit quod comendatario non datur interdictum: quia non possidet, dato, quod sit in possessione. contra istam rationem facit, deci. 153. in no. vbi ratione solius detentionis datur interdictum possessorium. nisi dicatur, qd ibi datur propter reliquias precedentis possessionis, cum illa detentio sit sequela. & dependens ab illa possessione precedentis, glo. si. in l. a quibus. ff. de donat.

EPITOME.

Colono non datur remedium possessorium.

SUMMARIA.

- 1 Colonus nec ciuilitate nec naturaliter possidet.
2 Quando detur Colono remedium possessorium, & nu. 3.
3 Interdictum vnde vi a possessione d. i. c. r. tantum datur.
4 Ratio solius detentionis propter precedentis possessionis reliquias confert interdictum possessorium.

SUMMARIVM.

Et qui per edictum in partibus citatus comparere, non sunt denegande dilaciones ad partes.

DECISIO XV.

Verat citatus per edictum in partibus Didacus de Balderas in quadra causa Parochiali Oxonien. de Gafnar ad instantiam Hieronymi de Enciso. & post exequutacionem, imo decretu, coparuit coram me, & petiit dilaciones ad partes, & de mandato dominorum fuerunt concessa, die 20. Octobr. 1540. pro quo facit decif. 395. in no. & decif. 1. de dilat.

SUMMARIVM.

Cum citatio per edictum facta est in Parochiali, de qua agitur, & in cathedrali, negantur dilaciones Procuratori dantur.

DECISIO XVI.

Ista Oxonien. fuit iterum posita, quod non erat in facto, quod citatio fuit facta per edictum, sed erat facta in parochiali, de qua agebatur, & in cathedrali, etiam fuerunt negata dilaciones, & ideo non ponitur pro constanti decisio hic scripta de citato per edictum in partibus: & procuratori fuerunt data dilaciones. Sed erat consulenda Rota.

EPITOME.

Capitulum, cui dirigitur breue, vt tradat possessionem heredi, amoto quolibet detentore sine vitio spoliij & attentatorum, au liberetur nominando interculum.

SUMMARIA.

- 1 Verba illa amoto quolibet detentore, facti & non iuris in breui censentur.
2 Per verba illa Papa, sine vitio spoliij & attentatorum, sine inserta potest Capitulum iuris detentorem spoliare.

DECISIO XVII.

Episcopus Nucerinus habebat breue directu Capitulo Caurien. vt traderet possessionem Archidiacono natus ecclesie Caurien. de quo erat prouisum ipse Episcopo, amota qualibet detentione sine vitio spoliij & attentatoru. Presentato breui Capitulo, Capitulum respondit, qd ex quo erat intrusus in Archidiaconatu ageret episcopus contra intrusum: Episcopus producto breui ex response Capituli petebat Capitulu declarari incurrisse censuras, de quibus in breui. Replicabat Capitulum, qd non debebat declarari, ex quo nominauerat intrusum. Fuit causa posita in Rota per dominu Marficani Episcopo informante tantu. Et pro illa voce, quia Capitulu non curauit informare, Domini inclinabat, qd ex quo in breui dicebatur, amoto quolibet detentore sine spoliij vitio & attentatoru, quod Capitulum veniret declarandum, quare verba amoto quolibet detentore, facti & non iuris sunt: quia Papa vltorius processit dicendo, sine vitio spoliij & attentatorum, videtur voluisse, qd dato quilibet detentor iuris, tamen Capitulum potuisset eum spoliare, & detentor non posset agere contra breue. Et dicebant, quod si tu fuisset posita illa verba, amoto quolibet detentore, quod per nominationem intrusi Capitulum liberabatur. Tame pro illa vice nihil fuit determinatum: quia non erat pro parte Capituli informatum, nec satis bene pro parte Episcopi.

EPITOME.

An consuetudo, quod solus Episcopus procedat in priuando clericum sine consensu sui Capituli, sit contra ius.

DECL.

DECISIO XVIII.

Vit propositum per dominu Thomam de Thamis. die 20. Octobr. 1540. dubium: an consuetudo quod Episcopus solus procedat in priuando, & destituendo clericum seu Canonicum sine consensu seu consilio Capituli, esset contra ius: Et fuit resolutum, quod sic. per tex. in c. nouit. & in c. quanto. de his que sunt a prelat. & gl. in c. non est. in verbo, teneatur. de consuet. in 6. & text. in c. irrefragabili. vbi dicit tex. in col. 2. vbi multa allegat. de offi. ordinari.

EPITOME.

Verba literarum mercatorum debent intelligi secundum ritum mercatorum.

SUMMARIA.

- 1 Is, cui tres dati sunt mandatarij, ad alterum prescriptum faciens excusatur.
2 Mandatum pluribus datum, apud mercatores in solidum intelligitur, non coniuictim.

DECISIO XIX.

Vit die 20. Octobr. 1540. in vna Mantuana Fucarorum pro Vincentio Gurzono contra Pipecariorum coram domino Aquen. resolutu, qd ex quo pro parte Vincentij erant mercatores examinati, dicentes, quod mandatu datum Vincentio, vt ipse faceret, secundum quod ei dicerent tres destinati per ipsos Pipecarios ad insulam Sicilia, intelligebant, qd etiam posset facere secundum dictum vnus illorum trium. Et si fecit tantum secundum dictum vnus illorum, quod Vincentius esset excusatus: Ex quo mercatores dicebant, qd mercantiliter & de stilo mercatorum est, quod mandatum datum pluribus intelligitur in solidum, non autem coniuictim: licet iuris dispositio aliter dicat, vt patet in pluribus. de procur. quod ex quo agebatur inter mercatores, verba erant intelligenda, prout mercatores intelligunt, vt voluit Alex. conf. 102. col. fin. vol. 6. & in commissione ad mercatore mercatori data, quod debent intelligi secundum quod mercatores verba intelligunt. ponit Corn. conf. 3. 19. col. 9. vol. 3.

EPITOME.

Post rem iudicatam, & omnes censuras, & aliqua interdicta, si committatur causa nullitatis dictarum censurarum, & petatur inhiberi extra Curiam, talis inhibitio non est concedenda.

SUMMARIA.

- 1 Quibus casibus & quare causa nullitatis sententia, censurarum & interdictorum non astendatur. nu. 2. 3.

DECISIO XX.

IN vna Bricharen. Capellania del Corporal coram Hieronymo, in quo Didacus Aluarez obtinuerat sententiam, quae transiuerat in rem iudicatam, contra Christophoru de Cliuando, & omnes censuras contra eum, & nouissime erat deuentu ad aliqua interdicta: tandem Abbas & monasteriu, cui pretebatur vnita dicta parochialis, obtinuerat committi causam nullitatis ipsius sententia, & omniu censurarum, & interdictorum, ea qd rursus petebat inhiberi. Fuit dictu, qd non inhiberetur, tum quia presumptio calumnie obstabat quia per multum tempus Christophorus sustinuerat censuras, & nunc, postquam ciuitas esset interdicta, veniebat ad impedienda executionem: tum quia tractabatur de preiudicio ciuitatis interdicta: quia si fiebat inhibitio, istante inhibitione ciuitatis interdicta, non poterat compellere Christophorum ad satisfaciendum: & maxime quia in isto casu erat prefixus ter-

minus vigore alterius commissionis ad docendum de nullitate, & de aliqua non docuerat.

EPITOME.

Actiones contrarie quomodo possint in eodem libello cumulari.

SUMMARIA.

- 1 Propositis actionibus contrariis altera debet eligi.
2 Contrarie actiones non possunt in eodem libello cumulari.
3 Actiones exercitio tantum contrarie non cumulantur.
4 Actiones & exercitio & origine contrarie eidem libello commode inseruntur.
5 Quae dicantur origine contrarie actiones.
6 Ratio cumulationis remissive.
7 Quo casu libellus generalis & incertus admittatur. & num. 8. & 9.

DECISIO XXI.

Antonius Maria de Papazonibus agebat contra Ioannem Galeatiu iure cessionario, & iure proprio: quia dicebat Flora instituta in quoda testamento, in quo erat heres institutus, erat prohibita alienare bona testatoris, & in euentum alienationis erat hospitale mortis ciuitatis Bononiensis. & quia ipse pretebatur, quod Flora alienasset, quod locus erat substitutioni, & vt cessionarius hospitalis agebat contra Ioannem Galeatiu haeredem Flora: item agebat iure proprio, quia Flora erat instituta, & si Flora decederet sine filiis masculis, erat substitutus pater eius, & sic ex persona patris dicebat. Floram non potuisse procedere, quia bastarda esset, & per hoc pater eius petebat hereditatem. Dicebatur pro parte Galeatij, qd Antonius Maria debebat vniam ex istis viis eligere, & qd ambas non poterat intentare. Na cu istae essent actiones contrarie (quia in vna approbat testamentu, in alia reprobatur) non poterat vtraque intentare, iuxta primam reg. decif. in materia cumulationu. in l. edita. C. de eden. vbi vult, qd contrarie actiones non possunt in eodem libello cumulari, & ibi Dec. col. 13. Tamen fuit resolutum coram D. Hieronymo die 22. Octob. 1540. quod posset cumulare, & non teneretur Antonius Maria altera eligere: non enim dicitur, qd non possunt cumulari actiones contrarie: quia intelligitur, vbi tantum exercitio sunt contrarie: secus si & exercitio & origine, quia tunc possunt cumulari, vt per Ias. in l. col. pe. C. de furt. & dicitur origine contrarie, vt declarat Cur. Inn. in d. l. C. de furt. quando ex, ex quibus nascuntur, sunt contrarie, vt est in casu nostro. & rationem adfert Dec. quare isto casu cumulari possint in d. l. edita. C. de ede. Secundo, qd dicitur, quod non possunt actiones contrarie cumulari, vt intentetur conditionaliter, vt ponit Paul. de Cast. in l. Papinianus. §. sed si tantum. ff. de in offi. test. dicebatur, qd in casu admittitur libellus generalis, vbi agitur summariu, qd libellus incertus admittitur, etia parte opponente, vt per Bar. in §. si figura. in Extrauaganti ad reprim. & Ias. in l. si cert. pet. & ideo ex quo libellus generalis no admittitur (na tunc ex quo tenetur actionem exprimere, inconueniens esset, quod contrarias actiones exprimeret) illo casu exprimens contraria remedia no admittitur, vt in d. l. r. C. de furt. secus est, vbi libellus generalis admittitur, quia tunc non exprimit eodem tempore contraria, sed successiue: quod potest fieri, vt supra dixi.

EPITOME.

An commenda ad annum a die habita pacifice possessionis currat, stante alio possessore, postea, quod commendatarius malitiam fecerit diligentiam contra possessionem.

SUMMARIA.

- 1 Paria sunt habere pacificam possessionem, vel quod alius in causa sit, quo minus eam habeat.

2 Antequam

- 1 Antequam b ac pena, eo quod non se. it. incuratur, interpellatio precedens requiritur. nu. 5.
- 2 In commiffione proteftatiua non habet locum Liure ciuili. de condit. & demonf.
- 4 Nemo cogitur adimplere conditionem proteftatiuam.
- 6 Qui ex difpofitione pura ius habet, imputet fibi, quod proteftationem non apprehendat.
- 7 Diuturnam beneficiorum vacationem iura abhorrent.

DECISIO XXII.

FVit dubitatum in vna Salaman. beneficij de Palatios Rubeos inter Io. Solano ex vna, & Petrum Martinez ex alia, cora domino Marficano, an comenda ad annum a die habitae pacificae possessionis currat, stante alio possessore, posito q commedatarius nullam fecerit diligentiam contra possessorem. Et pro parte affirmatiua dicebatur: q sic. per text. in c. comiffa. de elec. in 6. & text. in c. licet Episcopus. de praeb. in 6. ex quibus cauetur, q paria sint habere pacificam possessionem vel quod per aliquem stet, quominus eam habeat: sed per commendatarium stet, quo minus eam habuerit: ergo, &c. Fuit contrarium resolutum die 22. Octobris 1540. primo per dictum Inn. de quo per Alex. in l. ita stipulatus. ff. de ver. obl. & per Felin. in c. si autem. de rescri. q ad hoc, vt quis incidat in penam ex eo, quia non fecit, requiritur, q procedat interpellatio, quae hic non praecedit. Item & secundo fuit dictum, q cum comenda esset facta sub conditione proteftatiua, si & postquam possessionem pacificam adeptus fuisset, dicebatur, quod in c. comiffione proteftatiua non habet locum l. iure ciuili. de cond. & demon. prout ponit Alex. & ibi Iaf. in l. centesimus. §. si ita stipulatus. ff. de ver. obl. & Dec. in l. iure naturae. ff. de reg. iur. Et ideo cum quis non cogatur adimplere conditionem proteftatiuam, per text. in l. cum ab eo. ff. de contrah. emp. sequitur, quod tempus commende ante implementum sequuntur non curreret. Et ideo ad decisionem istius quaestionis allegat Cuius in l. si plures. col. pen. circa fin. & ibi Alberi. de cond. incert. & Soz. in l. iure ciuili. ff. de cond. & demon. col. si. & Oldr. consil. 142. col. 2. ver. 3. obicitur & in terminis quaestionis no. lxx. Alb. de Rosa. in l. & si potest. col. 2. ff. si quis cont. Non obstat text. in d. c. comiffa. & in d. c. Episcopus. quia vltra ea, quae addita iura respondet Alber. in d. loco, potest etiam dici, quod debent intelligi, quod ad incurrant penam, de qua in illis iuribus dicitur, monitione tamen praemissa, prout videtur intelligere glo. sin. in c. ad apostolicam. de re iud. in 6. & ibi Dom. vol. 2. dicit: quod illa iura loquuntur in dispositione pura: & text. quo ex ea ius quaeritur est, eis impunitandum erit, si possessionem beneficij non adipiscuntur: & hoc in fauorem beneficij, ne detur diuturna vacatio, quam iura abhorrent. Non autem loquimur hic in dispositione conditionali, quam commendatarius non cogebatur adimplere, vt supra dixi. Et ita pro ista parte fuit iterum posita ista causa super eodem puncto, & addita, quod Episcopus Salamant. ratum habuerat, & acceptauerat commendam, tam quod non fecerit diligentiam capiendi possessionem intra annum, nec duos, an hoc casu haberetur pro possessore. & tandem causa posita. 18. Februarij 1541. per eundem Marficano, Domini per eademmet fundamenta tenuerunt resolutionem iam aliam factam.

EPITOME.

Successor non potest generalem acceptationem defuncti deducere ad speciem.

DECISIO XXIII.

FVit tentum in vna Verdunen. parochiali sancti Victoris. 22. Octobris 1540. coram domino Sarn. q

successor non poterat deducere generalem acceptationem defuncti ad speciem, quia successor non potest declarare generalem acceptationem defuncti ad speciem, quia successor non potest declarare generalem acceptationem defuncti ad speciem, vt Pompon. scribit in l. si frumentum. §. fin. ff. de re iud.

EPITOME.

An gratiatus teneatur probare beneficia non excedere valorem, de quo in gratia, parte aduersa opponente de valore.

SVMMA RIA.

- 1 Cum gratia aduersarij non possessoris habet clausulam certae valoris, valor probari debet.
- 2 Valor certus est pars gratiae. & nu. 12. 13.
- 3 Cum gratia est conditionalis valor probabitur.
- 4 Excessus valoris, cum in vim datur obiecti, nocet.
- 5 Materia obiectiua non tantum versatur in excludenda aduersarij gratia, sed etiam in meri tituli inclusione.
- 6 Plus nocent incerta quam tacita.
- 7 Differentia inter gratiam certi temporis & incerti & nu. 8.
- 9 Beneficium impetratum & gratia generalis vigore acceptatum, praesumitur in gratia inclusum.
- 10 Acceptatio beneficij intra mensem valet, remissio nec praesumitur delictum. & nu. 11.
- 14 Gratiatus cum contra possessorem agitur, tenetur probare beneficium sub sua cadere gratia.

DECISIO XXIII.

FVit dubitatum in vna Astoricens. beneficio coram D. Io. Paulo, 22. Octobr. 1540. inter Didacum de Vesga ex vna, & Alfonso Diaz ex alia, an gratiatus teneatur probare beneficia acceptata excedere valorem de quo in gratia, parte aduersa opponente de valore. Et pro parte affirmatiua, q teneatur probare, dicebatur, q ex quo gratia aduersarij non possessoris habebat clausulam, quorum insimul fructus 150. ducat non excedunt, debebat probari valor: q quia erat pars gratiae: & licet dec. 6. de praeben. Bisig. & alias 298. in antiq. videantur dicere contrarium, debent intelligi, parte non opponente, prout dicit Rot. dec. 800. in antiq. vel illa decif. debent intelligi secundum illud tempus, secundum quod valor non ponebatur in parte dispositiua, sed tantum postea in fine limitatur. Secus autem est secundum formam hodiernam, secundum quam valor ponitur in parte dispositiua, prout ita videtur declarare Felin. in c. ad aures. in 3. conclus. de rescrip. in 2. fall. & pro ista parte, quod teneatur probare, facit, q gratia est conditionalis, cum Papa dicit, si cura & personatus &c. Si vero cura & personatus septuaginta valorum non excedunt & quando valor ponitur in vim conditionis, debet gratiatus probare. prout Fel. in c. ad aures. col. 4. de rescri. ver. sed caue etiam si tunc non opponitur. Sed posset dici, q licet, quod sit curatum ponatur in conditione, non tamen valor ponitur hic in conditione. In contrarium tamen pro parte negatiua facit, quod dicit gl. in Cle. constitutionem. in verbo, opponetis. & ibi Card. Imo. & ceteri. de elect. vbi expressit loquitur de opponente excessum valoris. & Oldr. consil. 170. Sed potest responderi ad dictam gl. q loquitur q quando excessus valoris datur in vim obiecti: quoniam materia non dicitur obiectiua quando neditur agitur de exclusionem gratiae aduersarij, sed etiam inclusionem meri tituli, & non consideratur vt obiectum, sed vt ius partis. Rot. dec. 18. de excep. in antiq. cum quibus tenet Cassad. non obstante consil. Oldr. 170. dec. 2. de excep. pro ista etiam parte, quoniam tenetur probare, ad idem facit decif. Egid. 132. & licet ad illam

illi decif. possit responderi, q non loquitur vbi apponitur, tamen ponderando causam illius decisionis. facit mentionem inter impetrantem incertum. Nam dicit, q plus nocent incerta quam tacita, quasi sentiat, quod in gratia certi temporis exprimitur per impetrantem, sed & ideo tenetur illud probare, sed in gratia incerti temporis non exprimitur valor per impetrantem, sed per Papam, ideo non tenetur probare. Secus est in impetratione certi beneficij acceptati vigore gratiae generalis: tunc enim praesumitur beneficium inclusum in gratia, vt est decif. Potest dici q loquitur in acceptatione, qui postquam acceptauit, non potest dicere, quod beneficium sit acceptatum, an cadat in gratia, quia valor excedit & excedit. Sed aduerte, quod ista ratiocinatio non videtur satisfacere. facit etiam, quia scienti praesumitur, q quis acceptauerit intra mensem, vt Rot. in plurib. locis in nou. 125. & in antiq. 19. 94. 125. 628. 748. Egid. decif. 654. circa fi. 873. & sic arguendo de tempore ad rem, ita etiam praesumitur, q quis infra debitam taxam acceptauerit: sed potest responderi, quod illa decif. loquuntur respectiue de diligentia: nos autem loquimur in probando valore: sed ista differentia non satisfacit, quoniam sicuti praesumitur acceptatio facta infra tempus, nec praesumimus delictum: ita etiam erit q praesumatur acceptatio infra taxam factam: cum utroque casu eadem militet ratio. Cum ista causa fuisset posita, domini fuerunt varij: quoniam dominus Mohed. tunc primus responsalis, D. Auen. Ego & D. Thomas dicebamus, quod si materia esset disputanda, quod tenebamus hanc partem per fundamenta superius adducta: quibus non videtur congrua ratio sic dari. D. Marficano dixit quod alius tempore praecedentis fuit coram D. Siluestro causa resoluta pro prima parte, videlicet q tenetur probare valore: quia in forma hodierna videtur q valor esse pars gratiae. & quia videtur poni conditio naturaliter, patet respectu ex supradictis, quia non est pars gratiae respectu partis impetrantis, licet respectu Papae. Sed D. Sarn. dixit quod etiam coram eodem D. Marficano in vna causa Calaguritan. inter Martinum Ximenes, & bonae memorie Martinum Augmanum fuerat facta resolutio pro affirmatiua parte, quod gratiatus teneatur probare. Et cum istis duobus decif. adhaerendo fuerunt D. Marficano & Hiero. Verallus. Marficottus autem dixit, se dubitare. Et sic nihil fuit conclusum, quod de iure esset tenendum, sed fuit dictum, quod non debemus recedere a decif. alijs factis, quam Auditor. si voluerit, potest sequi. Hoc tamen possum dicere, quod de mense Iunij 1540. dum ego ponerem eandem causam Calaguritan. inter Martinum Ximenes & Martinum Augmanum quis teneatur probare, an gratiatus, putat Martinus, an vero Augmanus, qui erat possessor: Dd. voluerunt concorditer omnes, q quod ex quo agebatur contra possessorem, quod tunc illo casu gratiatus teneatur probare beneficium cadere sub gratia sua.

EPITOME.

An collatio facta per obitum capiat vacationem per cessionem Commendae ex persona mortui.

SVMMA RIA.

- 1 Beneficium, commenda temporali per obitum vel alio quouis modo cessante, vtrum dicatur de nouo vacare. & nu. 3.
- 2 Commendare quid sit.
- 3 Commendatarius non facit fructus suos.
- 4 Commendatarius perpetuus aggenerat a depositario & facit fructus suos.

- 5 Perpetui commendatarij non differunt a veris titularibus.
- 6 Regula de infirmis prout in vero titulo, sic & in perpetua commenda locum habet.
- 7 In prouisionibus vnus casus non extenditur ad alium.

DECISIO XXV.

IN vna Bellic. Prioratus ordinati inter Christianum Ferrati ex vna, & Petrum Ballar. fuit dubitatum coram D. Marficano: An collatio facta per obitum Gulielmi caperet vacationem per cessationem Commendae ex persona eiusdem Gulielmi. Et pro intelligentia dubij est sciendum, q Prioratus vacauerat in Curia in manibus Papae per resignationem cuiusdam Stephani: & fuerat comendatus Gulielmo: Quo defuncto & Comenda cessante, quidam commissarius Papae, habens etiam facultatem conferendi beneficia vacantia in Curia, contulit illum D. Petro per obitum Gulielmi, & non erat apposta clausula: vel alijs quouis modo: & sic fuit dubitatum, an collatio facta per obitum Gulielmi caperet beneficium per cessationem Commendae cuiusdam Gulielmi. Et pro ista parte, q caperet allegabatur: Quod licet cessante Comenda temporali per obitum vel alio modo beneficium non dicatur de nouo vacare, sed vacatio, quae prius erat delegata tantum ab alterius possessione liberat. iux. glo. in l. manumissiones. ff. de iust. & iure. Cum q commendare nihil aliud sit, quam deponere. per text. in l. commendare. ff. de verb. sig. & q commendatarius non faciat fructus suos, vt voluit Are. in c. si constituit. col. si. de accus. & de tali Commenda temporali videtur loqui text. in c. nemo deinceps. de elect. in 6. & Rom. consil. 350. Tamen diuersa videbatur ratio in q Commenda perpetua, cuius virtute non est dicendus depositarius, sed facit fructus suos. Card. Ale. in c. cum autem. col. 6. 44. distin. & in c. si quis. col. penul. 58. dist. & propterea tales perpetui q Commendatarij non differunt a veris titularibus: & tales Commendae operantur illos effectus, quos solent operari veri tituli. Et propterea q regula de infirmis prout habet locum in vero titulo, habet etiam locum in Comenda. & multa alia regulae, quae habent locum respectu Commendae, prout omnes ille regulae loquuntur, quae sunt allegatae in informationibus, & alia fundamenta posita in informationibus istius partis. Sed his non obstantibus cum bis aut ter posita esset 22. Octobr. 1540. fuit resolutum pro parte negatiua, quod non caperet, quia licet per cessationem Commendae beneficium non dicatur vacare de facto, vt dicit Rom. in d. consil. 350. colum. pen. tamen illi vacationi de facto Papa, seu executor eius nomine non intendebat prouidere de vacatione iuris & facti, prout not. in c. cum nostris. de concess. praebend. & ideo cum de iure beneficium vacaret per resignationem Stephani, non autem per obitum Gulielmi, sequitur, quod prouiso facta ad vnum casum non extenditur ad alium. per text. in c. susceptum. de rescrip. in 6. & licet speciali ratione in casu regularum illud impetrarent, vel alia speciali ratione, quae posset colligi ex prouisione illorum: tamen q in prouisionibus fuit dictum, quod vnus casus non extendatur ad alium, & in isto casu cum appareret, quod conferens ex persona Gulielmi intenderet prouidere, non poteramus dicere, quod extendatur ad beneficium vacans ex alia persona, vt sunt decisiones clare. Item fuit dictum, quod Rota semper tenuit, quod siue q Comenda sit perpetua siue temporalis, semper cessante Comenda beneficium dicitur vacare, vt prius. Et ita Cancellaria & Camera seruauit, quicquid scriberet Sarnon. in reg. de reuocati.

nali. q. 50. circa fin. vide Cassad. dec. 5. in prin. de priuili. pag. 4. vers. vera Commenda.

EPITOME.

An noua prouisio sit nulla, in qua quis barrat se possesso. rem, licet non faciat mentionem de mala fructuum perceptione.

SUMMARIA.

Impetratio, in qua quis se ad fructus perceptos subicit esse inhabilem, non valet.

DECISIO XXVI.

In eadem Bellicen. eadem die, 27. Octob. 1540. coram D. Marlicano erat datum dubium: an noua prouisio esset nulla narrando se possessorem, ex quo non facit mentionem de mala fructuum perceptione. Et qd esset nulla, allegabatur Ioan. And. in c. dudum. el. 2. colum. 7. & seq. in verb. eausa. de elect. ibi voluit qd non valere impetrationem, in qua quis tacuit se super fructibus perceptis non habitatum, vt Abb. in c. praterea. in vlti. not. de iur. patro. & in c. cum dudum. col. 1. de prab. c. cum in cunctis, & c. quisquis. in prin. de elect. & plenè per Felin. post Ioan. And. & imo. & Anto. in c. postulasti. col. 16. vers. circa quartum & vltimum. & vers. ista limitatio procedit. & vers. & vide Abb. de rescrip. & in istam partem inclinavit Rota: tamen non fuit votata. Quia dominus Ponen. habebat pro resolutio, quicquid dicebat. Spec. in tit. de dispens. §. videndum restat. nu. 22. vers. sed pone maxime quod bona fide illos percepit, tamen si videatur. ibi Ioan. And. videtur sentire contrarium propter compositionem, quae datur Papa: quae compositio non censetur exclusiua per illam regulam, quod causa a nullatiua & infectiua exprimi possint.

EPITOME.

An in dubio prouisio alicui facta presumatur per eam ratificata.

SUMMARIA.

- 1 Actus modicum requirens impensam, ad instantiam eius ad quem spectat, non presumatur factus.
- 2 Praesens in loco presumitur sciens, & per consequens ratificans, cum de praesentis commodo agitur, num. 3.
- 3 Cum collatio fit absenti tunc ultra scientiam requiritur & ratificatio.
- 4 Non vbi per ratificationem alicuius induceretur iuris amissio, sed cum in fauorem illius cedit, presumitur ratificatio.
- 5 Supplicatio in rebus magni momenti arguit supplicantis praesentiam.
- 6 Ex sola impetratione non inducitur ratificatio.
- 7 Gratia, si neutri, est materia ordinaria.
- 8 Noua prouisio pro praesente impetrata, de eius mandato impetrata non presumitur, nisi aliter constiterit.
- 9 Renunciatio est actus fauorabilis.
- 10 Ratificata renuntiatione annulatur & reuocatur appositum sequestrum.
- 11 Vbi noua prouisio potest supplicantis inducere odium, supplicatio ob modicas impensas, non presumitur ad illius instantiam, nisi probetur facta.

DECISIO XXVII.

Coram eodem Marlicano 25. octobris 1540. in vna Salamantin. de Palatio Riuios inter Martinez & Ioannem Salano scriptorem Apostolicum fuit dubitatum: an ex quo commenda certorum beneficiorum,

vt dicebatur valorum 150. ducatorum erat facta tempore direptionis vrbis. Episcopo Salamantin. tunc existente in Castro sancti Angeli, ex quo non probatur, qd illo tempore facta Commenda notitiam habuisset an in dubio praesumatur ratificatio. Et licet Rota soleat tenere, qd vbi factus requirit modicam impensam, non praesumatur actus ad instantiam eius, ad quem spectat, factus, secundum doctrinam Dec. in c. 1. 4. col. de iudi. quamuis illam videatur impugnare ibi Felin. & Rip. tamen in illo casu propter praesentiam Episcopi in eodem loco, puta in Castro, ex quo praesens in loco, praesumitur sciens. vt per Bar. in l. is potest. col. 5. ver. quamquam ille qui dicit. de acq. haered. Et si praesumitur sciens, ergo & ratificans, ex quo de eius commodo aliquo tractabant, iuxta D. Barto. in l. qui cum. ff. rem ratam haberi. & l. qui dotis. ff. solut. mat. licet contra istud videatur facere, quod dicit Collect. cum videtur dicere, quod non sequitur, si collationem sibi factam sciuit, & non contradixit, ergo ratam habuit. Tamen potest responderi illud dictum procedere in terminis suis, videlicet, quado collatio fit absenti, quod tunc requiritur, ultra scientiam ratificatio: secus quando sit praesens, sed ista solutio non placet, & ideo dicitur, quod Collect. loquitur, vbi per ratificationem induceretur amissio alicuius iuris: sed cum est in fauorem illius (vt est casus noster) tunc praesumitur ratificatio. vulg. l. qui patitur. & l. si mandasset. ff. mandata. & l. Paponius scribit. & ibi per glo. Bar. & omnes. ff. de neg. gest. plenè per Dec. in l. semper qui non prohibetur in 1. not. ff. de reg. iur. Et pro ista parte, quod praesumatur scientia a notitia, facit, quia licet in actis ordinariis, quae via ordinaria concedit, puta in nouis prouisionibus, gratia si neutri, commissione causa, citatione, & similiter, possit adaptari illa distinctio, an sit modica vel magna expensa, tamen in his, quae non conceduntur sine magna sollicitatione, fauore & gratia, vt puta, in prouisionibus, & maxime notabilis summae non est verisimile, quod alius, quam praesens, cum de eius commodo tractabatur, sollicitasset expeditionem. Nam cum esset praesens, & persona extrinseca non praesumitur. l. ita stipulatus. §. Chryzognus. ff. de ver. obl. Praesumitur item, qd ipse praesens in loco, & non alius sine mandato & scitu eius impetrauerit, maxime stante verbo, supplicat, vt in ipomet Episcopo supplicante pro sustinendo actu verificetur, ex quo verba id patiuntur. per not. per Felin. in c. tenor. col. fin. de re iud. Bar. & alij in l. Titia. §. fin. ff. de verb. oblig. gloss. circa fin. in l. optimum. C. de contrah. stipul. quo casu videtur loqui Oldrad. in d. consil. 136. & facit, quod dicit Sarn. super regul. de annal. q. 31. pag. fin. in prin. & pro ista parte facit, quod dicit Felin. in c. nonnulli sunt. & alij col. 5. vers. his & ob stare. de rescri. & Sarn. in reg. de impetr. benef. viu. q. 5. in fi. Et quauis in vna Salamatin. S. Martini contra eundem Petrum coram D. Hieronymo Verallo Rota iudicasset tunc sola impetratione non induci ratificationem, fuit dictum, quod in illo casu eramus in impetratione facta pro absente in vita & supplicatio erat signata in vrbe: Item tunc eramus in materia ordinaria, scilicet in gratia, si neutri: Et eadem die 25. Octob. coram D. Sarnon. fuit etiam conclusum, qd noua prouisio impetrata pro eo, qui erat praesens, non praesumeretur de mandato eius impetrata, nisi aliter constaret. Aduerte ad materiam istius decis. quod in vna Segobien. Archipresbyteratus & Beneficiorum inter Episcopum Salas ex vna & Sanctum de Vedina ex alia parte coram D. Ioanne Paulo in 1. instantia, & deinde coram me in secunda instantia voluerunt Domini, qd quia Episcopus resignauerat Archipresbyteratum,

DECISIO XXIX.

In vna Colonien. coram Petro Vontio pro quodam Pœnitentiaro Germano, die 29. Octob. 1540. fuit tentum, quod valor beneficij liquidaretur per testes deponentes de auditu, & publica voce, & fama à Canonicis illius Ecclesiae, de cuius Canonicatus fructibus agebatur attenda difficili probatione, quae in Curia haberi potest, & legalitate personae Pœnitentiarij, petentis sibi deferri iuramentum: ad quod dixi, bene facere, quod ponit Aret. in c. qualiter & quando. col. 9. vers. in glo. quae incipit, sed qualiter de accusat.

EPITOME.

An collatio beneficij, facta per Papam, post priuationem per sententiam latam infra 10. dies, datos ad appellandum, ante transiit in iudicatum, sit nulla, & num postea reuoluetur propter non sequutam appellationem.

SUMMARIA.

- 1 Cum prouisio super prouisione fundata est, tunc quicumque sit, qui confert, post appellationem attentat.
- 2 An Episcopus iuramentum à se depositum inuito patrono possit restituere.
- 3 Si depositus appellauit infra 10. dies inuito patrono potest restituere.
- 4 Cum beneficium non vacat de iure & facto, impetratio est subreptitia. nu. 5.
- 6 Si fiat pendente appellationis tempore beneficij collatio, appellatio à collatione non est necessaria, sed per nullitatis viam reuocatur. nu. 7.
- 8 Qui à colligante possessionem lre pendente acquirit, non dicitur attentare.

DECISIO XXX.

Vit die 27. Octobris, 1540. resolutum pro affirmatiua, quod esset nulla, per dictum Ioannem Andr. Dominic. & Philip. Franc. in c. non solum. §. illa verba. de appellation. in 6. vbi dicti Doctores dicunt, qd quando prouisio est fundata super prouisione, tunc quicumque sit, qui conferat, post appellationem dicitur attentare. Item & Barto. Brix. q. Dominicali, 53. & gloss. quae in hoc communiter approbatur. in c. quamuis de rescrip. in 4. Condif. Villadiego, in tractatu de legat. q. 14. colum. 19. Nunc quaeritur, cum sacerdos fuit priuatus beneficio, quod erat iuris patronatus post sententiam priuatoriam, & Episcopus vult eum restituere, an possit patrono inuito: & distinguitur, aut vult facere postquam sententia transiit in iudicatum, & non potest: cum sit iam quaesitum ius patrono: aut tunc vero quando à sententia fuit appellatum, & tunc potest. Ratio est secundum Gundifal. vbi supra, quod postquam à sententia est appellatum, adhuc ius non est quaesitum patrono, sed mansit in eo, qui est priuatus. Et ideo, cum ius remanserit penes priuatum, tunc impetratio facta tanquam de vacanti per priuationem est subreptitia: cum de iure adhuc non vacaret: & ideo est nulla. per no. in c. in nostris. de concess. prab. vbi si beneficium non vacat de iure & de facto, impetratio est subreptitia. Non obstat, quod in casu nostro non fuit appellatum, quia dicitur, quod tunc collatio facta fuit durante tempore ad appellandum. & ista parificatur. vt in c. non solum. de appel. in 6. per Imol. & Aret. in l. qui à latronibus. §. 1. ff. de testa. Non obstat quod ista equiparantur, quoad executionem iuris absque ministerio hominis, imò statim, quod confertur per superiorem, dicitur esse facta executio facti. Non obstat quod ab alijs quibus diceretur Imol. in d. c. in nostris. circa fi. col. pen.

ratum, & alia beneficia in fauorem Gundifalui Perez, de cuius absentia vel praesentia non constabat, cum extinctione litis quoad cedendum, quod ex quo renunciatio erat actus fauorabilis, concernens fauorem Gundifalui, supplicabat, quod praesumeretur illa renunciatio ratificata per Gundifaluum, & propter impensam, quam fecit in expeditione supplicationis, in registratura & in distributione, quae fit abbreviatori, est satis notabilis, & imò in consideratione erat habenda: & ista per ea not. quae dixi in sequen. pagin. dum facio definitionem de materiis ordinariis ad impetrationem notabilis summae. Et tunc fuit dictum, quod ex quo erat cessio litis & extinctio, quoad cedentem, quod sententia lata in fauorem Episcopi Salas post renunciacionem, tunc praesumebatur ratificata ex defectu iurisdictionis: & ita erat sequestrum appositum nullum & reuocatum per viam nullitatis. fuit facta die 1. Julij. 1541. Item 15. Nouembris, 1541. coram D. Thoma, in vna noua prouisione confirmatoria priuationis facta in partibus de quodam Sebastiano dicebatur, quod ex quo concernit fauorem ipsius praesentis, etiam quod non esset redempta per Sebastianum, qui tunc erat de functus, à regiltro, etiam quod esset modica impensa ad eius instantiam facta, & per consequens induceretur per illum actum ratificatio praesentationis de eo facta: secus vbi noua prouisio potest inducere odium supplicantis, vt potest, quod tractaretur de consumptione gratiae alicuius: quia nisi probaretur, quod ad instantiam eius esset factum, propter modicam impensam non praesumeretur ad illius instantiam factum.

EPITOME.

Regula de annali annullat omnia retro vt extunc.

SUMMARIA.

Annali possessori succedens si non satisfaciatur regulae annali retro vt extunc, omnia retro facta nulla censentur, & ius annullatur.

DECISIO XXVIII.

Adem die 25. Octobris, 1540. coram me in vna Gerunden. inter Iacobum de Sabaudia & Claudium Caranxonai fuit tentum, quod regula de annali annullat omnia retro vt extunc, ita quod dato, quod licet pendente in Curia ordinarius prouidisset in partibus de beneficio, de quo erat lis inter Franciscum & Claudium, & mortuo Francisco annali possessore, de cuius annalitate viuentis Francisco non erat datum, & sic post mortem Francisci Iacobus erat prouisus, qui venit ad litem contra Claudium, & in secunda instantia Iacobus dedit de regul. de annali, dicens, quod Franciscus erat annalis possessor, & Claudius non satisfecerat dictae regulae: in secunda instantia omnia retro facta essent nulla, & ius annullaretur, & per consequens ordinarius potuisset prouidere, sicut Cass. dicit decis. 1. super regul. de annali. & Sarn. super dicta reg. tum voluit, quod beneficium producta reg. dicitur non litigiosum, vt ex tunc: qui male dixit.

EPITOME.

An valor beneficij liquidatus per testes de publica voce & fama ex auditu à Canonicis eiusdem Ecclesiae sufficiat.

SUMMARIA.

Quomodo testes deponentes de auditu publica voce & fama probent valorem beneficij.

Vi discussio dicatur legitime facta, quæ requiratur.

DECISIO XXXII.

Retulit Dominus Aquen. quod de anno 1532. fuit in Rota conclusum, quod ad hoc, vt diceretur legitime facta excusio, erat necessarium, quod pronunticaretur: quia excusio erat bene facta: per istam resolutionem fuit conclusum 5. Nouemb. 1540. dum tractaretur de eadem materia in simili causa in Rota. vide omnino Negus. in tracta. de pig. in 1. memb. 8. partis prin. in 6. col. vers. quia conclusio est. & in seq. col.

Restitutio in beneficiis an detur post lapsum quadriennij.

SVMARIA.

- 1 Restitutio etiam post quadriennium elapsum in beneficiis danda est. & nu. 2.
2 In huiusmodi beneficiis non datur successio.

DECISIO XXXIII.

In vna Astoric. portiois coram D. Marco. Ant. in causa beneficii petebatur restitutio post quadriennium elapsum, & dicebatur, qd erat danda, & quod quadriennium non attenditur propter periculum animæ. per ea quæ dicit Fel. in c. lator. col. 5. vers. nota. 2. quod vbi de sententia & re iud. sed ego dicebam, quod illud dictum Felin. procedat in matrimonio carnali, in quo sententia non transit in iudicatum sed secus erat in matrimonio spirituali. per ea, quæ dicit Felin. in d. lator. col. 3. in 1. declarat. & Abb. in c. dilecti. col. 8. vers. ite nota. de elect. Hoc non obstante Rota tenuit, quod in istis beneficiis semper detur restitutio parito iudicatio, & constituto de bono iure petitis restitutionem, etiam post quadriennium. Ego verò dicebam, quod non per viam restitutionis, sed per viam principalis petitionis, ex quo erat alius, qui petebat audiri, licet veniret ex resignatione illius, qui fuerat condemnatus: cum tamen in istis beneficiis non datur successio: & mouebat per dictum Specul. in tit. de sent. §. nunc de defectu. col. 2. vers. item pone. sed Rota etiam voluit posse audiri per viam restitutionis

Clausula, sine retardatione solutionis pensionis, quas nullitates excludat.

SVMARIA.

- 1 An duas petens nullitates contra regulam referuatiorem sit audiendus. & nu. 5.
2 Clausula sine retardatione resolutionis, non dicit nullitatem sed reductionem.
3 Appellatione fructuum non veniunt distributiones quotidianæ.
4 Probatio non excluditur per probationem.

DECISIO XXXIII.

Proposui ego 5. Nouembris 1540. in vna Hispanen. pensionis 24. ducatorum inter Didacum Vasquez & Alphonsum Alvarez: quia erat mihi commissâ causa cum clausula, sine retardatione solutionis pensionis an Alphonsum pensionarius, qui petebat duas nullitates contra regulam referuatiorem erat audiendus: Non obstante dicta clausula, erat: quia dicebatur in eisdem literis,

literis, constabat de nullitate. Nam erat referuata pensio 24. ducat. quæ tertiam partem fructuum non excedat, tamen in eisdem literis in regressu, ob non solutionem pensionis, dicebatur, quod fructus portiois non excedebat 50. ducatorum. sic videbatur, quod ex eisdem literis apparet de nullitate, vnde talis nullitas non videtur exclusâ per istam clausulam, sine retardatione solutionis pensionis, vt per Cass. dec. 2. de rescript. tamen ad istam exceptionem fuit responsum, quod ista portio & pensio teneret: Idem dicebatur, quod licet quoad utilitatem regressus ille, qui expressit valorem, non excederet 50. ducat. quia tamè iurisdictionis erat data cum illa qualitate, quod prius solueret, & postea in iudicio solutionis forsan probaretur maior valor expressus, opponeretur dicta nullitas. Nam cum pensio esset in fructibus referuata, dicebatur, qd erat probatâ per testes: & ita in facto ego præsupponebâ, qd nulli erant fructus, sed omnes erant distributiones, quotidianæ: & tunc cum appellatione fructuum non veniant distributiones quotidianæ, quod etiam pensio erat nulla, fuit responsum per Rotam, quod etiam ille probasset nullos fructus extare, tamen quod erat in potestate nunc probandi fructus extare, cum probatio non excluderet per probationem, & ex quo iurisdictionis erat data cum illa clausula, sine retardatione, tunc procederem ad executionem, & facta solutione, audiretur in his, quæ vellet opponere. Et ita fuit conclusum.

Habens gratiam ad menses ordinarios de beneficiis referuatis debet probare beneficium esse referuatum.

DECISIO XXXV.

Die 8. Octobris 1540. fuit dictum coram D. Thoma de Thanis, & resolutum in vna causa Placentin. Sacristiæ pro Roderico de Carciano cõtra Franciscum de Miranda, qd habens gratiam etiã ad menses ordinarios, etiam quoad beneficia, de quibus ordinarij disponere non poterant, & sic, quoad referuata, teneatur probare beneficium, de quo agebatur, quod vigore suæ gratiæ acceptare voluisset, videlicet, vel qd esset referuatum, vel quod vacasset in mense Apostolico, præsumitur esse facta: infra tempus, etiam ita præsumitur quis acceptare beneficium sub sua gratia cadens, quia respondebatur, quod illud erat quoad diligentiam, vt quis præsumatur infra tempus acceptare: sed in casu nostro, cum gratia esset data limitata, debebat gratiatus probare, quod beneficium sub sua gratia eaderet: nec in hoc attenditur, quod opponens diceretur obrepere, & sic teneretur probare.

An regul. de trienniali obstat petenti restitutionem in possessio.

SVMARIA.

- 1 An regul. de trienniali obstat petenti restitutionem in possessio.
2 An regul. de trienniali obstat petenti restitutionem in possessio.
3 An regul. de trienniali obstat petenti restitutionem in possessio.
4 An regul. de trienniali obstat petenti restitutionem in possessio.
5 An regul. de trienniali obstat petenti restitutionem in possessio.
6 An regul. de trienniali obstat petenti restitutionem in possessio.
7 An regul. de trienniali obstat petenti restitutionem in possessio.
8 An regul. de trienniali obstat petenti restitutionem in possessio.

pen. tenuisse, quod collatio possit fieri, quia si bene aduertatur, potius dicit cõtrarium: quia dicit, postquam sententia transit in iudicatum. Nec obstat etiã conf. Anch. 93. vltra alia cõmuniter allegata, circa fi. col. pe. quia procedit, quando Papa dat ex certa scientia, & re vera illud consilium nihil facit. Nec obstat, quod dicebatur, qd ex quo postea non appellauerat, quod collatio ista non poterat per viam attentatorum reuocari: quia licet non reuocaretur per viam attentatorum, tamen reuocatur per viam nullitatis, vt per Philip. Fran. in c. sepè. col. 9. vers. in glo. in verbo, rata. cum sequ. col. de appellationib. Item potest dari alia solutio ex his, quæ ponit Ripa. col. 3. ver. declara. de re iud. dum allegat dictum Bal. in l. qui à latronibus. §. 1. Dixit etiam D. Martianus, & alij Domini certificauerunt quod Rota pluries suo tempore tenuit, t quod illi, qui acquirunt possessionem lite pendente à non colligante nõ dicitur attentare, vt per Egid. dec. 102. & 749.

Regulæ, de non tollendo iure quaesito in eo: quod competit de iure communi deroganda est.

SVMARIA.

- 1 Regula de non tollendo iure quaesito in eo, quod de iure communi competit derogari debet.
2 Partitio & alienatio sine consensu vasallorum facta, etiam Papæ confirmationem irritat.
3 Ius quaesitum vasallis, ipsi inuitis, de iure non potest alienari.
4 Papa obligationum actiones, aliæque de iure communi comotentia non censetur velle tollere.
5 Interes vasallorum non mutare dominum, & idcirco alienationi contradicere, & de ea appellare possunt.

DECISIO XXXI.

Fuit conclusum in vna Tarracon. villa de Rès coram D. Io. Paulo. 8. Nouemb. 1540. quod opus erat derogare regulæ, de non tollendo iure quaesito in eo, quod competit de iure communi: puta in casu, qd villa de Rens esset Camerarij Tarracon. & quadam lite existente super dicta villa inter Camerarium & Capitulum, fuit inter ipsos facta concordia, quod villa dismembraretur à Camerario, & incorporaretur Capitulo, & Capitulum præstaret certam pensionem Camerario & Philippo, qui tunc erat pater Camerarij: quæ concordia fuit per Papam confirmata. Et quia t dicta dismembratio, & alienatio erat facta sine consensu vasallorum, dicebatur, quod confirmatio erat nulla: quia tolleretur eis ius quaesitum, cum t de iure non posset alienari ipsi inuitis, ad not. per gloss. in l. inuius. ff. de fideicom. libertat. & per Felin. in c. dilectus. de maior. & obedien. & c. de preba. cum aliis. Et cum non esset derogatum regulæ de iure quaesito non tollendo, dicebatur, qd cõfirmatio erat nulla, fuit conclusum per Rotam, quod necessaria erat derogatio dictæ regulæ isto casu: quia aliter dicendo t Papa posset tollere actiones obligationum & alia competentia de iure communi, quod non est de mente Papæ. Fecerat etiam eadem die conclusum in ea, qd ius, quod domini non possunt alienare vasallis ipsi inuitis, erat considerabile, ita quod faciendâ erat mentio, quia posset vasalli contradicere, & appellare: quia interest eorum, non mutare dominum, prout dicunt doct. in d. c. dilecti. si ergo possunt appellare, est ius considerabile: quia non audiuntur non habentes interesse, l. i. ff. de appel. reciproc. cum aliis plurib.

- 10 Res iudicata ex falso verum, æquum ex iniquo facit.
11 A receptione iudicis pendet fides probationis. is.
12 Index tam potest plena quàm semiplena probationi nullam adhibere fidem.
13 Per transitum in iudicatum finitur instantia.
14 Probationes in prima non probata instantia, in secunda instantia fidem facere non possunt.
15 Testes in remissoria produci faciunt fidem in possessorio.
16 Dicta testium in prima instantia probant quoque in succedente instantia, non autem secunda.

DECISIO XXXVI.

Habuerat Andreas Diaz duas sententias absolutorias in petitorio & super spolio, & iudex, qui tulerat secundam cõfirmando primam dederat prius remissoriam Georgio aduersario, & postea tulerat secundam confirmatoriam primæ decreta remissoria. Duæ primæ sententiæ fuerant reuocata: ex nouiter ductis, & fuerant latæ duæ sententiæ reuocatoria primarum sententiarum. Et quia postea constitit, qd istæ duæ sententiæ erant datæ post fatalem decursum, putâ quia biennium erat elapsum, fuit dictum quod duæ ultimæ sententiæ erant nullæ, tanquã per iudicem non habentem iurisdictionem latæ, & sic fuerat duæ ultimæ sententiæ reuocata, & duæ primæ latæ super spolio petitorio remanserunt, tanquã si transissent in iudicatum. Postea Georgius voluit restitui in possessorio, ex quo constabat de bono iure ipsius Georgij, quia dicebat Georgius, ego probaui Andream esse spoliatorem, & sic quia constabat de bono iure suo, petebat aduersarij sententias super spolio latas restitui: sed t quia Rota nõ solet restituere super possessorio, ex quo est modicum præiudicium, quia t grânam super illo illatum in petitorio potest reparari: idè super restitutione, postea in causa spoliij, fuit Georgius reiectus. Petiit postea Georgius saltem restitui in petitorio, quia dicebatur constare de bono iure eius, & in petitorio non denegatur restitutio in beneficiis: sed replicabat Andreas, qd Georgius nõ erat audiendus in petitorio, ex quo obstat sibi regula de trienniali: cum prætenderet Andreas, qd antequàm lis fuerat mota ipsi, foret nõ solum triennialis, sed etiam decennialis. & vltra replicabat Georgius, quod t regula de trienniali nõ poterat ipsi Andream suffragari, ex quo Andreas erat spoliator, & ipse erat spoliatus: quod prætendebat probatum fore per illos testes examinatos in remissoria. Fuit dubitatum in vna Vlisipon. de Iunibus Vidras coram domino Mariscorto, an t regula de trienniali obstat Georgio petenti restitutionem in petitorio, & pro parte Georgij dicebatur, qd non. ex quo erat probatum, quod Andreas esset spoliator, & t regula de trienniali non suffragatur spoliatori, vt voluit Sarnen. in regula de trien. q. 1. respondebatur pro parte Andream, qd ipse super spolio habebat rem iudicatam: & t res iudicata de falso facit verum, & de iniquo æquum: & quantumuis Andreas haberet veritatem pro se, non erat tamen standum probationibus antea factis, maxime cum illæ probationes probatæ fidem non facerent, ex quo non erant receptæ per iudicem: nam t receptione iudicis pendet fides probationis. l. 3. ver. tamen magis scire potes. ff. de test. Hinc est, quod t potest Iudex plene probationi fidem non adhibere, vt semiplenæ, vt per Bar. in l. Lucius. ff. de his qui not. infra. & sic cum illa probatio non esset adhuc recepta, dicebat Andreas, quod res iudicata, tanquã veritas, erat præferenda. Item dicebat Andreas, quod t per transitum in iudicatum instantia erat finita: ergo probationes t non probatæ

batē non poterant facere fidem in alia instantia. Ale. & Iaf. in l. 2. col. pen. C. de eden. & Fel. in c. causam. de testib. ergo non poterant isti testes in illa instantia fidem facere. Istis tamē nō obstant. die 12. Nouem. 1540. fuit resolutum, q̄ isti testes fidem facerent, & veniret Georgius restituendū, non obstante exceptione regulę de trienniali, quā nō suffragatur spoliatori: dū dicitur quōd Andreas habebat rē iudicatā, & sic veritate, ergo erat preferendus. dicebatur, q̄ in dubio pre sumitur sententia lata, quia nō probatur, vt dicit deci. 550. in antiq. de re iud. & maxime in casu nostro, in quo ille erat absolutus in illis duabus instantiis, & quia apparebat de hoc, & quia nō erat probatū, erat data remissoria. Cū igitur esset probatū in primis duabus sententiis, nō poteramus dicere, q̄ res iudicata subsecuta tolleret effectū probationū. & res iudicata bene operabatur, vt Georgius super spolia non esset amplius audiendus: tamen nō operabatur, q̄ virtus illarū probationū esset euacuata: cū, si illę probationes non fuissent factę, potuisset Georgius ad effectū excludēdi vti regulę de trienniali in petitorio. Non obstat, q̄ illa dicta testiu nō faciunt fidem in alia instantia, quia istud nō est verū in succedente instantia, prout dicit Alex. & Iaf. in d. l. 2. col. pen. & si. in d. c. causam. & quando causa restitutionis sit succedenda, sicut & causa appellationis, ponit Fel. in d. c. causam. in princip.

EPITOME.

In causa possessorij, quando transit in iudicatum, non datur restitutio, nisi persone privilegiata.

DECISIO XXXVII.

Fuit conclusum in vna Lucen. iurisdictionis, 15. Martij 1540. quōd restitutio non datur in causa possessorij, quādo transit in iudicatum: & quōd istud procederet, nisi essemus in persona priuilegiata, vt puta minori vel Ecclesia secundū gloss. in l. vnica in vers. reformationem. C. si de mon. poss. fuerit app. vbi Salic. & Bal. & Fran. in c. 1. de rest. in integ. in 5.

EPITOME.

Claufula in instrumēto Hypothecar. per notarios apponi solita, ita vt specialitas generalitati non deroget, nec e contra, facit, quōd non fiat executio super speciali, sed possit inchoari a generali, etiam in p̄iudicium secūdi creditoris.

SVMARIA.

- 1 Vbi clausula, ita vt specialitas generalitati non deroget, est instrumēto inserta, ibi non habet locum. l. 2. c. de pigno.
2 Hypoth. cam qui habet generalē, is pro arbitrio suo quam vult prosequitur.
3 Hypothecar. cum quis habet et generalem et specialem tunc generalitas sub conditione quatenus specialitas non sufficit, esse contracta videtur.
4 Specialis hypotheca p̄iudicat generali.
5 Si certum est ex iis quę specialiter obligata sunt hypothecarum vniuersum posse consequi debitū, ad ea quę postea ex iusdem bonis pignori accepta sunt, agere non poterit.

DECISIO XXXVIII.

Die 12. Octobr. 1540. in vna Rom. domus pro Alexandro & Leonardo Bartholi contra Magdalenam Fraudanam coram D. Aquen. fuit resolutum, q̄ per illam clausulam, quę solet apponi per notarios in instrumēto hypothecarum, ita quōd specialitas generalitati non deroget, nec e contra, quōd Alexander

Bartholi, qui habebat specialem hypothecā cuiusdam domus, & generalem omnium bonorum, nō tenebatur prius agere specialiter hypotheca, sed poterat incipere super generalitate, etiam in p̄iudicium secūdi creditoris habētis specialem & generalem, & quōd l. 2. c. de pig. non habebat locum, vbi est apposta dicta clausula, & per Cassan. in d. l. 1. in suo Catalogo glor. innum. di in 12. c. fol. 122. col. 2. vers. 35. limita. Ratio: quia habens generalem hypothecam potest pro arbitrio suo prosequi, quam vult. l. si generaliter. C. qui potior. in pig. hab. & l. qui generaliter. ff. eo. quādo autē habet et generalem & specialem, tunc illa generalitas videtur esse contracta sub conditione, quatenus specialitas nō sufficiat. Et idēd specialiter infert p̄iudicium generali: cū hypothecarius possit prosequi generalem hypothecā, nisi ex speciali vniuersum redigere de bitum nequeat. vt eleganter dicit Cig. sing. 5. obliq. & est casus in l. quamuis. C. de pig. col. 2. Cū ergo habens generalem hypothecam & specialem protestatus fuerit, quōd nullū inferatur p̄iudicium per specialem generali hypothecā: sequitur, quōd per eius protestationem remanet ius generalis hypothecę illi. l. si debitor. §. 1. ff. qui potio. in pign. hab. Idem voluit Hippol. 303. in aliis notatis.

EPITOME.

An villa de Rens vnā cum subditis possit alienari per Camerarium in capitulo Terraconen. absque consensu hominum.

SVMARIA.

- 1 Dominus non potest alienare vasallos absque eorum consensu.
2 Dominus potest alienare vasallos cum vniuersitate eorum.
3 Rei sua quilibet est moderator & arbiter.
4 Sine consensu vasalli, vtrum possit dominus alienare feudum. & nu. 5.
5 In materia feudali tenetur vas. illis p̄stare dominus quōd domino vasalli.
6 Vt vasallus se in p̄iudicium domini non possit alteri subditere, ita nec e contra in p̄iudicium vasalli dominus.
7 Vbi subditi in castrum alienatum nullum ius habent, ibi nec eorum necessaria est voluntas.
8 Intereff subditis non habere plures dominos.
9 Rex non potest vel vnā ciuitatem sine subditorum consensu alienare.

DECISIO XXXIX.

Fuit disputatum corā D. Io. Paulo in vna Terracō nens. villa de Rens inter Camerarium & Capitulum Terraconen. ex vna, & homines populi ex altera. An villa de Rens vnā cum hominibus possit alienari per Camerarium in Capitulum Terraconen. absque consensu hominum: & dicebatur, q̄ non. per gl. in l. inuitus. ff. de fid. liber. & per Host. de quo ibi per Fel. in c. dilecti. de maior. & obed. multa ego cumulaui ad Franc. Curt. vel Crōtum in tract. de feud. par. principali. in 2. q. tandem fuit facta post longā disputationē distinctio, quam faciunt Doct. in l. 3. ff. sol. mat. quia aut Dominus vult alienare vasallos, & tūc nō potest absque eorū consensu, & ita loquuntur superius allegata: aut quis vult alienare vasallos cū vniuersitate, puta alienādo Ducatū, Comitatum, aut ciuitatē, & tūc potest. & ita distinguunt Io. Andr. Arct. Bal. & Albe. Alexand. Iason. & Prepos. colum. 33. qui dicit, quōd omnes Doctores sequuntur in d. l. 2. ff. sol. matr. Roma

conl. 35. col. ff. Alex. consi. 25. attentis narratis. col. pe. vers. circa aliud dubium. vol. 5. Iaf. in l. si non fortem. §. si libenter. col. 10. ff. de cond. vnde ibi allegat Abb. consi. 3. col. 1. 2. vol. 2. Guil. Bened. in repet. cap. Raynuntius. in verbo, duas habens filias. col. 35. vers. inter cetera concludit. & ibi Bald. ita tenet in tribus locis, de testib. Ioan. And. Alex. consi. 96. Fab. de Monte, in tract. de emp. & vend. in 1. q. principali. vers. vnde c. iuno quaro, an Rex possit vedere. Barb. in c. ad que stionem. in princ. de rerum permut. Abb. in c. auditis. de rescrip. Bal. consi. 97. in 3. vol. & secundum istam distinctionem fuit facta resolutio die 12. Nouem. 1540. quicquid senserit Roma. in d. l. 2. ff. solut. matr. & Rip. in respons. 25. sub rubrica de rescrip. fundamentum autem eius, quōd dicitur, quōd quādo dominus alienat cum vniuersitate, quōd possit, est ipsa naturalis ratio, quia rei suę quilibet est moderator & arbiter. l. in remanata. C. mandati. l. dudū. C. de contrah. emp. nō obstat, quōd dicit Corñ. consi. 32. in 4. vol. quōd illud esset verū, nisi a lege illi alienatio interdiceretur: quia ad istud respondetur, quōd nescio quomodo alienatio castri prohibetur sine consensu subditorum: quia si allegatur tex. in l. inuitus. ff. de fid. liber. respondebatur quōd ille tex. loquitur in alienatione ipsius hominis, & tūc fateor, quōd talis alienatio non potest fieri sine consensu eorum, ad text. principalem in ipsa materia in l. imperialē. §. pretereā. de prohib. feudali. vbi Feder. dicit, quōd Dominus sine consensu vasalli non potest fundum alienare. Respondetur, q̄ ille tex. loquitur in vasallo, qui ratione feudi concessit sibi ius haberi in re, puta dominium vile, nimirum si interest vasalli, & sic dominus sine licentia ipsius non potest alienare: & in materia feudi illud tenetur p̄stare dominus vasallis, quōd vasalli domino. cap. 1. de noua for. fid. sed vasallus non se alteri subdicere potest in p̄iudicium domini, vt dicit Corn. in d. conf. 32. ita etiam non potest dominus absque voluntate vasalli. Ista autem ratio non militat in casu nostro. vbi castrum seu villa est libera ipsius Camerarij, ita quōd subditi nullum ius in ea habent, & ideo illa iura feudorum non currunt in casu nostro. Non obstant no. per Host. vbi dicit, q̄ dominus se non potest subdicere alteri domino in p̄iudicium subditi, quia interest subditi non habere plures dominos: & istud etiā nos fatemur: sed non est casus noster. Secundō dixit, quōd dominus non potest feudum alienare sine consensu vasalli. l. imperialis. §. pretereā. de prohib. feud. alie. & etiam dicimus quōd nihil ad propositum. Et dum posita inferunt Doctores, quōd Rex seu alius dominus non potest vnā ciuitatem alienare sine consensu subditorū, intelligitur pro rege seu alio domino dismembrante a domino suo: quia istud non potest facere, quia non potest rex Franciæ a suo regno vnā ciuitatem alienare, quia interest eorum subditorū propter eorum affectionem, qui semper fuerunt vniti regno Franciæ, non volunt separari a regno, & transferri ad aliud dominium: & ita procedit, quōd dicit Negus. in ter. conf. Rui. consi. 12. col. 2. 1. quia rex ibi separabat ciuitatem a Comitatu Ascen. & propter illam duram separationem subditi poterant contradicere. Sed in cap. 1. nostro Camerarius alienauit & villam & castra illi ad iurisdictionem & territorium, vnde nil sibi reseruauit. Et ita resolutum fuit, quōd id poterat facere.

SVMARIA.

- 1 Rex alodialis alienatur vt & feudalis.
2 Quando alienatur vniuersitas subditi etiam inuiti transmittunt.

- 3 Quando tota alienatur proprietas, homines veniunt accensuri, nec possunt contradicere.
4 Directus dominus, respectu cuius res est allodialis, feudum cum vasalli consensu inuiti subditis alienare potest.

DECISIO XL.

Die 1. Octobris, 1541. in eadem proposuit D. Thomas, p̄posito, quōd villa de Rens sit allodialis, & non feudalis Pape, an potuit illam alienare sine consensu subditorum. & fuit dictum, quōd stante distinctione, de qua in 1. instantia, quōd quādo alienatur ipsa vniuersitas, quōd transeunt subditi etiam inuiti, quōd multo magis si erat allodialis: quia istius membri illa est ratio, quam ponit Bal. in l. 1. §. ex eadem lege. col. 2. in verbo, non potest. de l. Corradi: quia quādo alienatur tota proprietas, homines veniunt accessorie, & non possunt contradicere: quia rei suę quilibet. & c. & ista ratio militat in re allodiali, & quōd istud sit verum, dicebam, quōd probatur in d. l. lex Corradi. §. ex eadem lege. & d. l. Imperiali. de prohib. feud. alie. vbi dicit tex. dominus nō alienat feudum sine consensu vasalli, sed alienat, quādo est dominus directus, respectu cuius res est allodialis. alienat autē feudū cū consensu vasalli inuiti subditis, ex quo de subditis nihil dicit, etiā quod Perpin. in li. 2. col. 23. istud reiciebat, dū dicit, vasallus vel alius subditus primo casu sentiens de re feudali, secundo de allodiali. Non obstat, quōd dicebatur de rege Franciæ, qui non potest alienare vnā ciuitatem, vt Constantinus, qui donauit de consensu populi, quasi isti videantur loqui de allodiali, & voluit, quōd nō possit alienari sine consensu subditorum. Ad istud fuit responsū, prout in p̄cedenti deci. 39.

SVMARIA.

- 1 Rota semper a censuris in partibus solet absolueri, quando causa appellationis & nullitatum ad cautelam est commissa.
2 A censuris in curia non datur absolutio, nisi aliter de nullitate constet.

DECISIO XLI.

Fuit dictum in vna Terraconen. coram me 12. Nouembris, 1540. quōd Rota semper solet absolueri a censuris in partibus, quando est commissa causa appellationis, & nullitatum in Rota ad cautelam, & ita absoluerunt ad cautelam: licet a censuris in curia non detur absolutio, nisi aliter constet de nullitate. vide deci. Egid. 811. in antiq. in contrarium videtur facere deci. Egid. 174. & 436. in nouell.

SVMARIA.

- 1 Remissoria in secunda instantia in beneficiis non datur.

DECISIO XLII.

Remissoria in beneficiis in secunda instantia non datur, ita est conclusum in vna Legionens. Archidiaconatus pro Reuerendiss. Ironens. in secunda instantia coram D. Thoma, vbi erant dati articuli releuantes, 11. Nouem. 1540.

EPITOME.

Procuratori generali comparere post citationem per edictum in partibus executam cum de ea ageretur, dationes negantur.

SVMARIA.

- 1 Procuratori generali de iure dilationes competunt,
- 2 Parochus dum vel per se, vel per alium in parochiali residere tenetur, a vicario certiorari presumitur.
- 3 Citatione legitime facta procuratori generali dilationes negantur. & nu. 4.
- 5 Citatione nulliter facta, procuratori generali dilationes sunt danda.

DECISIO XLIII.

In vna Oxonia, Parrochialis de Gosmar coram me, in qua agebat Hieronymus contra Antonium super dicta parrochiali: & decreta citatione contra Antonium, & citatione in d. parrochiali, & in Cathedra Oxoniensi, cum non posset apprehendi personaliter, quia absens esset per 100. milliaria, postea reportata est citatio. Et cum Hier. procederet per contradictas, comparuit procurator generalis Antonij, qui habebat mandatum generale, factum ante citationem & causam commissam, & petiit dilationes ad partes, dicens, quod cum principalis suus non fuisset apprehensus personaliter, quia poterat ignorare citationem contra eum exequutam, quod etiam debebantur dilationes procuratori generali de iure. ad c. dilectus. de procu. & Rota 395. in nou. Tamen his non obstantibus. 15. Nouem. 1540. fuit resolutum contrarium, quia talis citatio est legitima, & deuoluit causam ad Curiam: quia cum ipse per se vel per alium tenebatur in parrochiali residere, presumitur propter vicarium fuerit certioratus: & quantumcunque procurator generalis comparuerit, tamen presumitur, quod de mandato domini, qui presumitur habere notitiam citationis, comparuisset. & quia dicebatur, quod non in c. dilectus. de procu. habebat locum, quando fuisset procurator citatus in curia, & ideo dicebant domini, quod quando est citatus in partibus legitime, nunquam solet Rota mandare aut concedere dilationes ad partes secus autem fuisse t. si citatio fuisset nulliter facta.

EPITOME.

Generalis dispositio non comprehendit personam loquentis.

SVMARIA.

- 1 Sermo generalis non comprehendit personam eius, ad quem verba diriguntur.
- 2 Quod concessum est in fauorem, ita non debet intelligi, ut in odium retorquetur.
- 3 Ex presumptione valida surgit expressus consensus.

DECISIO XLIIII.

Episcopus Salamantin. habebat breue a Clemente VII. in quo Papa annullabat omnes collationes factas de omnibus beneficiis existentibus in diocesi Salamantin. sine expresso consensu Episcopi. & quia dicebatur, quod quando Comenda facta in personam Episcopi tempore, quo Episcopus erat inclusus in arce S. Angeli cum Papa, resoluerat Rota, quod propter illam presentiam presumeretur, quod Episcopus porrexisset illam supplicationem, & ratam habuisset Comendam in eius personam factam. Hinc fuit dubitatum, an breue Clementis annullaret dictam provisionem in fauorem Episcopi factam, ex quo non constabat de expresso consensu Episcopi, sed de illo tantum erat presumptio. Fuit tamen resolutum 15. Nouemb. 1540. coram D. Marficano in vna Salaman. de Palatios Ruuios inter Ioannem Solarium, & Petrum Martinez, quod breue Clementis non comprehenderet talem Comendam:

quia generalis sermo non comprehendit personam eius, ad quem verba diriguntur, Dec. in l. i. §. si procurator. col. fi. vers. 2. ff. quod quisque iuris. sicut non comprehendit personam loquentis. Inquisitio. C. de solu. quando in persona, ad quam sermo dirigitur, dicitur esse ser ratio. Nam cum breue concesserit in fauorem Episcopi, non ita erat intelligendum, ut in eius odium retorqueretur, sed potius debet intelligi in Commendis factis in personis aliorum: quia si Rota resoluerat antea quod per presentiam Episcopi in arce, & quia eramus in materia, que non solet concedi, nisi cum magna importunitate, presumptio erat, quod Episcopus porrexisset supplicationem: & facta ista presumptione infurgebat tunc expressus consensus.

EPITOME.

Dicens quod aliquis decessit sine filiis, habet intentionem fundatam: secus si diceret, quod habuit, sed quod mortui sunt quia tunc tenetur probare mortem.

DECISIO XLV.

Rota tenuit in vna Valentini. testam. taria, pro Ludouico Boel. contra Hieronymum Barengier 15. Nouem. 1540. quod si Ludouicus tenebat se vocatum ad quandam administrationem in euentum, in quem filius primogenitus decessisset sine filiis & descendentes ab eo, qui nullos haberet, quod probatam habet intentionem: secus si diceret, quod habuit filios, & descendentes, sed quod mortui sunt, ex no. per doct. in l. ex facto. §. si quis autem. vbi Ripa ita inter ceteros facit istam distinctionem. ff. ad Treb. & Ripa in l. in illa. nu. 26. ff. de verb. obli. & ad primum membrum distinguit. Ita consuluit Iaf. conf. 34. vol. 1. Cass. conf. 19. nu. 12. & vide vnam additionem, quam feci ad Sozin in l. qui duos. §. cum in bello. ff. de reb. dub. vide Alci. in tractatu de presump. pag. 181. in 49. presump.

EPITOME.

Appellatio, ut erronea, quo casu fuit admissa.

SVMARIA.

- 1 Appellatio procuratoris a sententia in fauorem alterius lata valet.
- 2 Expressio illius, in cuius fauorem lata est sententia, non est facienda in libello appellatorio: & ideo si in expressione erratum est, appellationi non prescribitur.
- 3 Demonstratio falsa appellationem non vitiat.

DECISIO XLVI.

Appellauerat procurator cuiusdam Gallolardi a sententia lata in fauorem cuiusdam Michaelis, fuit dubitatum, An talis appellatio valeret, & resolutum, quod est sic, in vna Gerundenf. coram D. Sarnensf. 15. Nouembris, 1540. quia expressio illius in cuius fauorem erat lata, non erat facienda: & ideo si in expressione erat erratum, ita expressio non nocet. ad textum in l. 1. §. libelli. & in l. 3. §. 1. de appellatione. & quia non erat nisi vna sententia lata super canonico tu & prebenda, ita in vna Gerundenf. coram eodem fuit conclusum, ut expressio illa (Salinas) respiciat quandam demonstrationem: & demonstratio falsa non vitiat appellationem. Bald. in l. & de falso caus. & illam doctrinam Bal. ibi singularem refert Præpos. in rubric. de appellatione. col. 2. post princip. vers. 1. ad de prædictis singulariter illud dictum Bald. in c. sed si. de appel.

EPITOME.

EPITOME.

Alteratiuis per quæ verba censetur derogatum.

SVMARIA.

- 1 An stante al. ui concessa alteratiua, alter vigore gratiæ sibi concessæ Canonicatum in mense ordinarij vacantem possit capere. & nu. 2. 5.
- 3 Concordatis non solet per verba generalia derogari, & semper excepta censentur.
- 4 Ad cognoscendam mentem Papæ communis stilus & causarum cursus attenditur.
- 6 De stilo est, ut si Papa materiam velit tollere perpetuas, de iis specialem facere mentionem conueniat.
- 7 Unde colligatur Papam derogare velle alterna iuris capitulo concessis.
- 8 Vbi de alteratiuarum suspensione, non autem totali derogatione agitur, prius de alteratiuis perpetuis quam temporalibus est intelligendum.
- 9 In actu suspensiuo maius sit præiudicium habenti gratiam alteratiuam temporalem, quam perpetuam.
- 10 Alteratiua temporalis tantum reddi potest inefficax & inutilis, non autem perpetua. & nu. 12.
- 11 In alteratiua perpetua non potest euenire, ut amplius non operetur.
- 13 Qui vnum tantum habet beneficium, grauari non censetur.
- 14 Papa prouiso præiudicat expectantibus.
- 15 Regula que reuocat gratiam ad vacatura, non reuocat gratiam alterat. perpetuam.
- 16 Minus grauatur habes perpetuam gratiam alterat. quam temporalem.
- 17 Virum & quando magis iuri temporali quam perpetuo derogetur. & nu. 18.
- 19 Qui parum habet, si id quoque diminuat, nimium grauabitur.
- 20 Non grauatur, qui multa habet bona, si ei aliquid subtrahatur.
- 21 Concordatis per viam extensionis concessis Papa potest derogare.
- 22 An concordatis possit Papa derogare remissiuè.

DECISIO XLVII.

Nicolaus V. inter concordata inter eum & nationem Germanicam concesserat ipsi nationi, ut Capitula in sex mensibus possent conferre beneficia vacantia, ac si reformationes expectatiue mandata, & c. non emanassent. quoad beneficia, quæ ad eorum collationem & provisionem pertinebant, Leo X. extendit huiusmodi concordata ad Ecclesiam Viridunensem, licet ea non esset in Germania, in omnibus & per omnia. Nicolaus Vincilius habuit mandatum de prouidendo a Paulo III. ad Tullenf. & Viridunen. Ecclesias ad duo beneficia (vnu in aliquod dictarum diocesium ad collationem Episcopi & Capellani Viridunenf. & Tullenf. spectans, & in aliquod ex mensibus referuatis aut ordinariis collatoribus prouisam) per literas Apostolicas aut alia priuilegia, & c. & postea ad dita erant verba districtiua, inhibendo Episcopus & Capitulis, collatoribus prædictis, ne de vacaturis huiusmodi beneficiis se intromittant: & in clausula, non obstantibus, dicebatur (non obstantibus præmissis omnibus & singulis, & c.) ita ut referretur ad omnia præmissa, & sic etiam ad alteratiuas: & postea dicebatur (ad Tullenf. & Viridunenf. Ecclesiarum præfatarum, & c. eratque posita clausula (quorum tenores, & c.) Fuit dubitatum an stante alteratiua concessa Capitulo Viridunenf. Nicolaus veniens vigore gratiæ sibi concessæ posset capere Canonicatum, qui vacauerat de mense Augusti, qui erat mensis ordinarij. Pro ne-

gatiua dicebant, quod cum essent communicata, concordata Germania: Ecclesiæ Tullenf. & Viridunenf. in omnibus & per omnia: & quia de concordatis & de alteratiuis perpetuis Capitulo concessis, non fiebat mentio in gratia Nicolai, non videbatur, quod illis esset derogatum: quia concordatis non solet per verba generalia derogari, & semper censentur excepta ab omnibus derogationibus habentibus vim contractus, iuxta textum in c. ex multiplici. de decim. & not. in Clemen. in verbo, pacta. de 2. sepul. Petr. de Ancha. conf. 19. column. 2. Et quia ad cognoscendam mentem Papæ attenditur communis stilus & cursus causarum materiarum, Capitulum allegabat Felin. in cap. 2. super literas. column. 8. versicul. prima regu. de rescriptis & de stilo est, ut si Papa velit tollere materias perpetuas, de eis conueniat facere specialem mentionem. ut patet in omnibus regulis derogatoriis, & aliarum materiarum. Item quia communicatio concordatorum erat data collegio, & de alteratiuis collegio concessis non fit mentio in gratia Nicolai: & per generalia non derogatur collegiis. per nota. per Rom. conf. 439. & 438. Item dicebatur, quod clausula, (quorum tenores) in fine posita intelligitur in parte excommunicatiua. ut est text. in Clem. 1. de præbend. Contrarium tamen fuit decisum 16. Nouembris 1540. coram me & dicebatur ex narratis satis apparere, quod Papa intendebat derogare alteratiuis Capitulo concessis, ex quo dabat gratiam ad collationem Capituli, & in mensibus ordinariis vigore alteratiuarum competentium. Item quia inhibebat Capitulis & ordinariis collatoribus & collatricibus, ut supra dixi: & ideo quod Papa expressè derogabat materiis perpetuis. & si illa verba, (per literas alteratiuarum) intelligebantur de alteratiuis temporalibus, à fortiori debebat intelligi de alteratiuis perpetuis: quoniam hic agebatur de suspensione, non autem de totali derogatione alteratiuarum. Et ibi omnino in actu suspensiuo maius præiudicium fit habenti gratiam alteratiuam temporalem, quam habenti alteratiuam perpetuam: cum possit esse, quod sic suspenditur temporalis gratia. Illa potest reddi inutilis & inefficax, ut quia possit succedere mors Nicolai habentis alteratiuam. quæ ratio non habet locum in alteratiua perpetua: quoniam si non operatur in illo beneficio, quod Nicolaus acceptare proponebat vigore suæ gratiæ non tamen venire potest casus, quod alteratiua amplius non operetur: ergo facilius debet suspendi perpetua alteratiua, quam temporalis, quæ propter suspensionem potest reddi inutilis, non perpetua. Pro quo adducebatur ratio: nam qui habens vnum beneficium non grauatur: quia facultas conferendi in totum extinguitur, & deficeret, ut dicit Rota in nou. decisi. 216. de rescript. gratios. facit text. in Clement. si summus Pontifex. §. similiter. de sentent. excommunic. vbi Gemin. 14. consil. 35. Item videmus quod Papæ prouiso præiudicat expectantibus, quia non cupiunt illud, de quo Papa disposuit: sed alius non per hoc præiudicat electis siue presentatis: quia in totum ius illorum periret, Rot. decisi. 219. in nouel. & 162. in antiq. Fel. in c. in nostra. correll. 28. de rescript. Decisi. consil. 147. column. 2. Et præterea licet regula quæ reuocat gratiam ad vacatura, non reuocat gratiam perpetuam, tamen non sequitur: quia si vult remouere in præiudicium alteratiuæ. quoad vnum beneficium, non censetur tollere velle pro illa vice impedimentum gratiæ perpetuæ, prout temporalis: quia in isto casu minus grauatur habens perpetuam, quam temporalem: ne dicatur, quod facilius tollitur ius temporale, quam

quam perpetuum per nota. per Paulum de Castr. in l. sequitur. §. si viam. ff. de vsu cap. per Abb. in c. fin. co. 3. de præsump. & ibi Felin. col. 2. quia ubi dicitur, quod quando tagitur de tali derogatione iuris, tunc verum est dicere, facilius derogari in totum iuri temporali, quam perpetuo: quia minus deponit habenti ius temporale, quam perpetuum, ut est casus noster: & certum est hoc ut supra, quia si qui patrum habet, si illud etiam dimittitur, admodum grauat. gloss. in l. illicitas. §. ne te donuis. in verbo, lumen. ff. de offi. iudic. Sed non grauat, qui habet multa bona, si aliquid sibi subtrahitur. glo. in l. sed & si suscepit. ff. de re iudic. Franc. in cap. 1. de appellat. Non obstat etiam, quod concordatis non derogatur, nisi per verba specialia, non generalia: cum concordata sint concessa per viam contractus facti: quo casu per verba generalia contractus facti in partibus, puta per Papam & Ecclesias Germanie, non tolluntur, & concordata prædicta sunt communicata Ecclesie Viridunen. ergo non censetur sublata per verba generalia: quia respondebatur, quod concordata ex sui dispositione non erant concessa Ecclesie Viridunen. sed per viam extensionis. & non est bonum, si veniunt sub illis derogationibus cum Ecclesia quorum omnium & singulorum tenores. Quod concordatis non potest derogari per Papam, videtur Rebuff. in tract. de colla. pag. 3. vers. insuper quæro an aliorum.

EPITOME.

Impetratio est nulla, quando ius permanit penes resignantem.

SVMMA RIA.

- 1 Regula de annali impetratione omitti annulat impetrationem, quod non sit regula satisfactum & utitur. §.
- 2 Impetratio cum est nulla, ius penes resignantem emat.
- 3 Ad defectus ex regula de annali pronuncius per superuenientem gratiam, si neutri, ita foueatur, ut in alterius favore canonizari possit.
- 4 Gratia si neutri, habet duplicem conditionem: si beneficium vacet, & neutrius competat.
- 6 Gratia si neutri, dicitur noua gratia.

DECISIO XLVIII.

Ioannes Grimaldus resignauerat in fauorem Francisci de Mendosa, reseruata pensione 500. ducat. in fauore Antonij nepotis Ioannis. & quia tempore resignationis erat intrusus annalis in dicto beneficio Ioannes de Morillas, de quo non erat facta mentio, ita ut non esset satisfactum regulæ de annali, nec quoad primam partem, nec quoad secundam, fuit dictum, quod ex quo impetratio seu resignatio erat nulla, ius remansit penes resignantem, qui erat Ioannes Baptista: quo stante, quia Franciscus postea narrando resignationem & nullitatem sententiarum, quas reportauerat ex defectu, quia non satisfecerat regulæ de annali, obtinuerat gratiam, si neutri, quod etiam Ioanni de Morillas nullum ius competere, & quod auditor conferret Francisco: & sic illa gratia, si neutri fuit, per duas instantias canonizata, primò per Dom. Bartholomeum, secundò per Dom. Moheda. In tertia coram me dubitauit, præsupposito, quod ius remaserit penes Ioannem Baptistam, tan defectus pronuncius ex regula, de annali, foueatur per gratiam, si neutri superuenientem, ita ut dicta gratia in fauorem Francisci canonizari posset. Et 20. Nouembris 1740. in vna Conchen. S. Michaelis inter Franciscum de Mendoza, & Ioannem de Morillas fuit dictum, quod gratia canonizari non potuit. Ratio,

quia gratia, si neutri, habet duplicem conditionem, si beneficium vacet, ut per Brun. consil. 20. & si neutrius competat. Sed cum non fuisset satisfactum primæ parti regulæ de annali, resignationis erat pro non facta, & sic ius non erat abdicatum à Ioanne Baptista: quia cefcio non erat admittit: si ergo illud ius erat in persona Ioannis Baptista, non potuit tanquam vacans conferri Francisco. Et quia in gratia, si neutri, nullum verbum fiebat de amissione cessionis, neque Papa illud intendebat, præterea cum primus consensus Ioannis erat limitatus, & cõrespectiuus ad pensionem 500. ducat. & gratia si neutri, dicitur noua gratia, ut seruat Rom. consil. 362. & in ea nulla fiat mentio de dicta pensione per Ioannem Baptistam, non debent extendi ad istam gratiam, & non videtur isto casu præiudicare.

SVMMA RIA.

- 1 Regul. Clemen. reuocatoriæ facultatum resignandi & permutandi in quibus procedat.

DECISIO XLIX.

In vna Carthaginen. beneficiorum coram Do. Hieronymo inter Alphonsum Diaz & Ioannem Transyluanum, 19. Nouembris, 1740. fuit resolutum, quod regula Clementis reuocatoriæ facultatum resignandi & permutandi non solum procedat in conclauitis, & eorum loco surrogatis, sed etiam in aliis quibuscunque, non obstante quod in illis verbis, omniaque tantum, fieret tantum mentio de Conclauitis & eorum loco surrogatis, tanquam quod potius per errorem fuit commissum de aliis.

EPITOME.

Gratia reuocatoriæ præbet titulum coloratum.

SVMMA RIA.

- 1 Reuocatoriæ reuocata, ita & resignatio ex vigore facultatis resignandi facta præstat titulum coloratum.
- 2 Non omne decretum i. sicut titulum & possessio, sed tantum ad certa benef. ij. corporei secreta appositum.
- 3 Quæ sit differentia inter regulam reuocatoriæ facultatum & regulam reuocatoriæ facultatum.
- 4 Regula reuocatoriæ facultatum ad quid sit inuenta.
- 5 Clausula, sublata in iudicibus aliter iudicandi & interpretandi facultate, quid operetur.
- 6 Statim ut apponitur decretum irritans, post secuta annulla re intelligitur.

DECISIO L.

Adem die in eadem coram eodem fuit resolutum per maiorem partem, quod si sicuti expectatiua reuocata tribuit titulum coloratum, dato, quod in reb. reuocatoriæ expectatiuarum ponatur decretum irritans omne & quicquid prætextu gratiarum, reseruationum & mandatorum contingerit attentari irritum & inane decernimus: Ita quoque resignatio facta vigore facultatis resignandi, & permutandi in manibus probatæ personæ, vel vnus Canonici, datoque quod dicta facultas esset per dictam bullam Clementis annullata, & reuocata, præbet coloratum titulum: ratio fuit, quia non omne decretum est illius potentie, ut inficiat titulum & possessionem, sed tantum decretum appositum super certa secreta beneficii corporei, ut per Rot. decis. 16. in nou. & Sozi. in l. rem que nobis. q. 2. ff. de acquirend. possess. Item quia dictum decretum

tum non est ita notorium, licet regula sit publicata in Cancellaria, ut considerauit Caiad. decis. 1. de restitu. spoliar. Sed per maiorem partem respondebatur, licet Cuius dixerit, quod maior pars tenuerit, tamen ipse tenuit contrarium vna cum aliis, unde est difficultas. Secundò dicebamus, quod erat magna differentia inter regulam reuocatoriæ expectatiuarum, & regulam reuocatoriæ facultatum. Nam regula reuocatoriæ expectatiuarum est odiosa: cum expectatiua habeant facultatem à iure, ut per Ioannem Andream in c. pauper clericus. de præben. in 6. & idèd quamuis eius reuocatio sit odiosa, tamen fuit per istos dominos pluribus restituta. Sed reuocatio facultatis resignandi erat fauorabilis quia inuenta ad tollendas fraudes & ambages, prout dicit ista regula. Item quia in regula reuocatoriæ facultatis ultra decretum irritans erant apposta illa verba, hæc de cetero ad iuris irritationem & annullationem aliquatenus alicui suffragetur, Item quia erat clausula, sublata iudicibus aliter iudicandi & interpretandi facultate, quæ clausula operatur, ut iudices non possint aliter iudicare, ut voluit Caiad. in c. quia diligentia. in 3. senten. 9. oppo. de elect. & Gundif. olim auditor. in tractatu de legat. in 3. q. col. 5. & 6. In regula autem reuocatoriæ expectatiuarum non erat illa clausula: sed respondebant alij, quod illa verba, sublata, & intelligebantur in petitorio: nam per hoc quod fieret restitutio in odium spoliatoris non aliter iudicabant, quam disponitur in regula. Præterea pro parte nostra considerabatur, quod regula reuocatoriæ facultatum habebat decretum annullans omnia secuta, sed decretum in reuocatoriæ expectatiuarum erat decretum simplex, non reuocans inde secuta, sed respondentur, quod statim, quod apponitur decretum irritans, intelligitur annullare inde secuta, per text. in c. si eo tempore, de elec. in 6.

EPITOME.

Verba, volumus autem, quod infra sex menses nouam provisionem expedire, & iura Camera solueretenearis, quomodo intellecta.

SVMMA RIA.

- 1 Clausula illa, volumus autem quod infra sex menses, &c. non inducit diligentiam necessitatem, sed ne officiales fraudentur in literarum executione.
- 2 Regula, de pluribus expectantibus efficit, ut si expectans quod collatum est acceptauerit, nec vltiorem fecerit diligentiam, à secundo acceptante maiorem adhibent diligentiam præueniri possit. & nu. 3.

DECISIO LI.

Fuit in vna Tolcan. coram Domino Maceratesi. resolutum 29. Nouembris, 1740. inter Rodericum de la camera, & Franciscum Ora, quod si illa verba, volumus autem, quod infra sex menses nouam provisionem expedire, & iura Camera solueretenearis, aliis ipsis elapsis beneficium eo ipso vacare censetur: que ponuntur in fine omnium mandatorum non dicunt diligentias necessarias quoad acquisitionem iuris: sed tantum fuit inuenta in Camera, ne officiales fraudentur in expeditione literarum. Sed diligentia quoad acquisitionem consideratur in illis verbis, inter quos locus sit præuentioni in diligentibus. Et pro ista parte fuit considerata regula de pluribus expectantibus, quæ vult, quod si expectans acceptauerit, & non fecerit vltiorem diligentiam, quod secundus acceptans, qui fecit alias diligentias, præualeat: & quod prima acceptatio habeatur pro non facta, nec beneficia ex per-

sona eius vacare censentur, cuius contrarium hic dicitur. Itè quod si noua prorogatio & solutio iurium Camera diceretur, diligentia sequeretur. Quod si vnus primò acceptasset, & alias diligentias non fecisset, secundus verò acceptaret, & expediret noua provisionem, & iura Camera solueret, esset preferendus.

EPITOME.

Regula Pauli III reuocatoriæ vnionum.

SVMMA RIA.

- 1 Regula reuocatoriæ vnionum suppressiua reuocat suppressiua portionum.
- 2 Sub generali reuocatione non venit reuocatio eius quod sit per contractus.
- 3 Inter Papam & Ecclesiam non dicitur contractus, sed conclusio ad validitatem actus interuenit.
- 4 Princeps non potest sibi legem dædere, à qua non liceat recedere.
- 5 In materia beneficiæ non cadit contractus inter principem & subditum, sed expeditur per viam gratiæ.

DECISIO LII.

Fuit conclusum in vna Abulen. portionis coram D. Petro Vorkio in tertia instantia pro Francisco de Hieronymis contra Didacum de Catillo 29. Nouemb. 1740. quod regula Pauli III. reuocatoriæ vnionum repressiua reuocabat suppressionem sex portionum: non obstante, quod suppressione Leonis, quæ non fuerat sortita effectum diceretur, quod videlicet, legitimi contractus inter eos, nimirum Sedem Apostolicam ex vna, & Abulen. Ecclesiam ex alia, partibus, solenni stipulatione, promissa, facti & celebrati vinculo ita nos esse fatemur obstrictos, ut ab eo nobis & minoribus nostris nulla ex causa liceat rescire: nam dicitur, quod sub generali reuocatione non venit reuocatio eius, quod sit per contractus, per not. in c. 1. de pact. quia illud est verum, vbi interuenisset vnus consensus inter Papam & illam Ecclesiam: Sed hic non interuenit, licet Papa fallatur, & nolit se tenere & obstringi, nisi contractus interuenisset: vnde est potius facta illa confessio ad validitatem actus, & ad faciendam eam irreuocabilem potius, quam quod verus contractus interuenit: & princeps non potest sibi legem dicere, à qua non licuisset recedere, & hoc importabant verba generalia regulæ Pauli, maxime cum diceretur, quod in ista materia beneficiæ non cadat contractus inter principem & subditum, cum ista expediantur per viam gratiæ, circa dictum Bal. in l. qui se patris, circa fin. C. vnde liberi.

SVMMA RIA.

- 1 Executoriæ post latis tres sententias nulliter decretis in curia tantum ad vitandam fraudis suspitionem, non extra curiam, datur inhibitiio.

DECISIO LIII.

In vna Olisypohen. in qua erant latis tres sententiæ, & decretæ executoriales, & commissa causa nullitatis super decreto executorialium, quia prætendebatur executorialem nulliter decretam, cum instaretur pro inhibitione, ex vigore commissionis, voluerunt domini ad tollendam omnem suspitionem fraudis 19. Nouemb. 1740. quod tamen inhiberetur in Curia, & non daretur inhibitionem extra curiam. Causa erat Olisypohen. beneficii depones inter Ioannem de Barres & Petrum Ludouici.

EPITOME.

EPITOME.

Promissio de stando vnica sententia ferenda ad effectum habendi remissoriam quomodo intelligatur.

SVMMA RIA.

- 1 Promissio de stando vnica sententia ferenda ad effectum habendi remissoriam, an intelligatur si vigore noua reuocatur reuocatur duae sententiae in fauorem promittentis & num. 5.
2 Promittens se statutum vnica sententia, vtrum quomocumque & quandoque ferenda stare debeat. & num. 4. & 5.
3 In beneficiis non nisi in tertia instantia datur remissoria.
4 Promissio de stando vnica sententia ferenda intelligitur de prima. & num. 6.

DECISIO LIIII.

Dubitauit in vna Motis Regalis inter Vincetium Francisci & Michaellem de Loro, an promissio de stando vnica sententia ferenda, facta per Michaellem, ad effectum habendi remissoriam, intelligatur, si vigore noua remissoria reuocatur duae sententiae in fauorem Michaelis promittentis, quas obtinuerat vigore remissoriae sibi decretae, pro qua obligauerat se de stando vnica sententia. Et pro parte Vincentij contra Michaellem dicebatur, quod cum promiserat stare vnica sententia quandoque & in quacumque instantia ferretur, & certum erat, quia erat lata sententia, ergo debebat stare suae promissioni. Item quia in beneficiis non datur remissoria, nisi in tertia instantia: & sic, si in tertia instantia acceptasset Michael remissoriam eiusdem vnicae, fecisset & probasset contra remissoriam Michaelis: etsi tamen super illa remissoria per vnam instantiam fuisset litigandum: Ergo idem debebat dici in casu nostro, quia Domini idem pro maiori parte dixerunt: qui in nomine tamen discordant. duo enim tenuerunt, quod ista promissio intelligebatur de prima sententia, Clem. ad compescendas, de sequell. post. & fuit in verbo, vt vna contra postestorem, quia tunc non debet fieri sequester, vt per Car. q. 4. Item quia illa promissio de stando vnica sententia ad effectum habendi remissoriae, intelligitur, si illam sententiam contra se habuerit ex illa causa, puta, si intentionem suam ex illa remissoria non probaret: non autem intelligitur, si ex alia causa sententiam contrariam reportaret, & facit quod promissio de stando vnica sententia intelligitur de prima, argu. tex. in l. boues. §. hoc sermone. de verb. sig. Et ita resolutum fuit coram me 24. Nouemb. 1540.

EPITOME.

§. sed & hoc praesenti in Authen. de sanct. episc. C. ad Treb. Authen. nisi rogati, quomodo intelligatur.

SVMMA RIA.

- 1 Condicio haec, sine liberis ex legitimo matrimonio natis in substitutione facta an in Episcopo post facta pro non scripta habeatur, & e contra. nu. 5.
2 Auth. nisi rogati. C. ad Trebell. quando habeat locum.
3 Monasterium non habetur loco filij, cum filius senatoris esse substitutus.
4 Verba illa, quod volebat bona manere in familia, excludunt monasterium.

DECISIO LV.

In vna Romana fideicommissi, pro Bernardo de Bubaliis contra Secretarium S. Ambrosij, coram

D. Britonorien. in qua Franciscus de Bubaliis patruus instituit quorundam filios, inter quos erat vnus vocatus Io. Baptista, & alius Bernardus, & eos inuicem substituerat in euentu, in quem aliquis eorum decederet sine filiis ex legitimo matrimonio natis, quod volebat bona manere in familia. & accidit, quod ex quatuor defunctis duobus, decessit postea Io. Baptista, qui tunc obitus erat Episcopus: & quia in vita sua alienauerat partem post mortem eius, tanquam vocatus ex fideicommissio, Bernardus petebat partem alienatam. dicebat Societas, quod ex quo Io. Baptista decesserat Episcopus, & illa condicio sine liberis ex legitimo matrimonio, pro non scripta habebatur. per tex. in Auth. nisi rogati. C. ad Treb. Tamen hoc non obstante contrarium fuit resolutum: quia dicta Auth. nisi rogati. tunc habet locum quando Io. Baptista effectus Episcopus disposuisset de re illa in fauorem Ioannis: sed hic non disponit, prout vult expressse Cast. in 4. Auth. nisi rogati. C. ad Treb. & Pe. conf. 159. col. pen. seu fin. Item quia erat substitutus vnus ex filiis senatoris, quinimo tali casu monasterium non habetur loco filij, nec conditio tunc non habetur pro non scripta, prout ita dicit Ias. qui dicit se in hoc non reperisse contradictionem, in conf. 212. col. 20. Dicebatur (& tamen per aliquos ex Dominis hoc non fuit firmatum) quod per illa verba, quod volebat bona manere in familia, satis poterat constare de voluntate, praesens ne monasterium excluderetur, vt per Dec. conf. 229. in prim. Et sic fuit resolutum 24. Nouembris. 1540. Dicebatur tamen in praesenti causa, quod si tempore, quo testator fecit testamentum, fuisset Episcopus, quod tantum sub illa substitutione, sine liberis ex legitimo matrimonio natis, non fuisset ipse comprehensus, ad not. per Pau. de Cast. in l. pater filij. ff. ad l. fal. Dec. d. conf. 229. col. 4. nu. 7. q. 1. sed quia non probatur fuisset Episcopus eo tempore, fuit resolutum vt supra.

SVMMA RIA.

- 1 Ad c. Odoardus. de solut. quando quis sit audiendus. & nu. 6. 7.
2 Qui in flam non habet litigandi causam, litigando in dolo est.
3 Remedium appellationis introductum est de iure.
4 Nemo tenetur stare sententiae vnus iudicis.
5 Lege permittente qui quid facit, puniri non debet.
6 Post tres sententias litigans, in expensas condemnatur, nec potest vti remedio capit. Odoardus. de solut.
7 C. Odoardus. in debito principali operari. non autem in expensis in lite iniusta factis.
8 Ob temerariam & iniustam litem amittitur priuilegium.
9 Armata militia miles condemnatus eatenus, quatenus facere potest, cogitur soluere.
10 Dolosus amittat beneficium legis, ne commoneatur.
11 Cum doloso aliquando in beneficio, & non in officio dispensatur.
12 Spoliator volens audiri in petitorio quando est audiendus.
13 Vtrum clericus, de quo constat eum non posse satisfacere, euitet poenam priuationis, an verò carcerem.
14 Clerico ad euitandum carcerem admittitur bonorum cessio.

DECISIO LVI.

Fuit dubitatum in vna Arboren. coram D. Marco Antonio, 24. Nouem. 1540. inter Hieronymum Zapata, & Petrum Villas, vtrum per tres conformes quis sit audiendus ad c. Odoardus. de solu. Quinque ex dominis distinguebant: quod aut quis habuit iustam causam litigandi, & tunc esset admittendus, sequendo Bald. in l. 1. C. qui bon. cedere poss. & quia tunc quando non habet iustam causam litigandi, videretur esse in dolo litigando,

SVMMA RIA.

- 1 Ius patronatus Parochianorum praesumitur in dubio ex usurpatione acquisitum.
2 Idem extenditur ad ius patronatus alicuius magnatis.

DECISIO LVII.

Fuit resolutum in vna Oneten. Parochialis S. Vincentij 23. Nouembris 1540. coram D. Sarnen. quod sicut dicimus per dictum Butrij in c. cum dilectus. de off. ordin. quod ius patronatus Parochianorum in dubio praesumitur ex usurpatione acquisitum: & idem dicitur in iure patronatus alicuius magnatis, prout tunc disputabatur de iure patronatus infantis Hispaniae. ratio est, quia in istis praesumitur, quod ordinarius non audeat contradicere, quod reus est in aliis priuatus, vt per Dec. conf. 146. col. 1.

SVMMA RIA.

- 1 Infanti an negetur Remissoria ad probandum possessionem immemorabilem. & nu. 3. 5.
2 An in magnate praesumitur ex usurpatione immemorabilis.
4 Quando probata immemorabili possit allegari fundatio & dotatio & nu. 10.
5 Superiorem recognoscenti quare detur Remissoria ad probandum possessionem immemorabilem.
6 Possessio memorabilis in primato ex fundatione & dotatione praesumitur.
7 An usurpationis praesumptio potest disponi in petita, qui non recognoscit superiorem.
8 Imperator quoque habet superiorem.
9 Immemorabilis possessio quando est probanda, in quemcumque & quantumcumque potentem quicumque semper potest allegari titulus.

DECISIO LVIII.

Quia in causa Hostien. S. Vincentij fuit negata remissoria infanti ad probandum immemorabilem: ex eo, quoniam dicebatur, quod ex quo rota tenebat, quod in magnate praesumitur ex usurpatione, ideo standum dictae praesumptioni, quod ab initio illa immemorabilis semper diceretur continuata cum illa usurpatione: & ideo tunc non fuit cenceffa, nisi infans doceret de aliqua iusta causa, ex qua ius praesentandi ortum habuisset. Et tamen postea in isto casu eodem fol. in apostilla dico, quod tunc concessa remissoria a fenatore Ioann. Paulo, ad probandum immemorabilem: & cum ista aequiparentur, videntur esse de cisiones contrariae. Ideo 30. Octobris 1540. fuit dictum in vna Fauntin. coram D. Aquilla. quod aut sumus in domino aut in populo, qui superiorem non ignorabat, & tunc probata immemorabili possit allegari fundatio, & dotatio: & ad probandum istam immemorabilem esse danda remissoria. Ratio, quia ex quo isti recognoscunt superiorem, si ius praesentandi vellet usurpare, de facili posset per superiorem prouideri. & ista ratione in priuato, quando sumus in memorabili tempore, praesumitur ex fundatione & dotatione, quia etiam usurpatio, tanquam delictum, non est praesumenda. Aut sumus in potestate, qui non recognoscit superiorem, & tunc potest disponi ista praesumptio usurpationis. Sed in isto casu obstat, quia etiam in potestate non est capienda praesumptio delicti: & semper dato quocumque potente, quantumcumque Imperatore, etiam in istis habet superioritatem, puta Papa, coram quo potest peti administratio iustitiae, quia dictum Specul. de quo infra fol. 91. super quo fundatur Rota, est dicendum, quod praesumatur ex usurpatione: tamen Specul. loquitur

tur in Italia, ergo in aliis locis debet cessare ista praesumptio usurpationis. Et ideo ego dicerem, quod ubi-
cunque probaretur immemorabilis possessio, & in quocumque & quantumcunque potente semper possit allegari quicumque titulus: & ita tunc placeat aliis do-
minis, ut probata immemorabili possessione semper praesumeretur seu allegari posset fundatio & dotatio.

S V M M A R I A.

- 1 Ius patronatus in potente an ex usurpatione praesumatur.
- 2 Provisio Apostolica anterior quando deroget praesentationi Imperatoris posteriori.
- 3 Ius patronatus & beneficium virum per 10. ann. r. publicam vocem & famam inlar servitutis praescribatur. & num. 4.
- 4 Ius patronatus in privatis in statu servitutis, hoc est, ex fundatione & dotatione praesumitur.

DECISIO LXI.

Idem fuit dictum in vna Esnen. Prioratus de Cortiano 23. Nouemb. 1540. coram domino Mohed. ubi tractabatur de quasi possessione praesentandi per vnum actum praesentationis facta per Imperatorem de dicto Prioratu in Comitum de Ruifeler, & ex quo Imperator seu Comes erat potens, quod praesumeretur ius patronatus ex usurpatione: & ideo provisio apostolica anterior, quae habebat derogationem, quando ius patronatus non esset ex fundatione, ad Comitum seu Ducem in totum esset praesentandi praesentationi posteriori, facta per ipsum Imperatorem. Non obstat, quod Imperator novam vice praesentaret, & illa praesentatio esset sortita effectum, ut probatur, quod erant 10. anni ante praesentationem, quod erat publica vox & fama, quod dictus Prioratus erat de iure patronatus ex dotatione & fundatione: & sic dato, quod de patronatu & beneficio inlar servitutis praesumeretur beneficium ex fundatione & dotatione, iuxta de cif. Cass. 4. de prob. & 7. de iure patronatus: quia fuit responsum quod illa fama publica decem annorum, erat recens & sufficiens ad cansandum bonam finem, iuxta not. per Abb. in c. diligenter. col. 4. de praesump. & Bar. in l. Celsus. ff. de v. cap. Et ideo propter istam bonam fidem ex vnicu actu erat quaesita quasi possessio praesentandi: sed illa fama non erat potens, cum esset de recenti, & plene non probat, sed tantum semiplene. Non obstat decis. Cassad. 4. de prob. & 7. de iure patronatus, quia loquitur, dato patronatu, prout erat in eius casu, ubi ex confessione constabat, sed hic non constabat de patronatu, sed constabat de quasi possessione: & aliud est in istis possessorium & petitorium, ut per Cassa. decis. 2. de probat. Secundum dicebatur, quod Cassad. erat intelligendus, ut dato patronatu, hoc est dato beneficio, in statu servitutis, ut praesumitur, hoc est, ex fundatione & dotatione procederet, ubi esset in personis privatis: sed est, ubi eramus in potente: ex quo ex interpretatione Rotae non praesumeretur illa quasi possessio ex usurpatione, sed ex fundatione.

S V M M A R I A.

- 1 An Imperatori detur remissoria ad probandum ius patronatus aut per immemorabilem, aut per solam famam. & nu. 2.
- 3 Fama sola etiam in antiquissimis non probat stante praesumptione usurpationis in contrarium, & longissima possessio.

- 4 Papa semper sine mentione iuris patronatus providet.
- 5 Fama sola in antiquis quando probet.

DECISIO LX.

Et in eadem fuit dictum 27. Nouemb. 1541. in qua petebatur remissoria pro parte Imperatoris ad probandum ius patronatus, quod si volebat probare immemorabile eo modo, quo poterat allegare quem titulum volebat, & sic illa probabat praesumptionem probationis. Et fuit dictum, quod alias ad probandum immemorabile fuerat concessa cuidam senatori D. Joanni Paulo, ubi tractabatur de patronatu cuiusdam civitatis. Si autem volebat remissoriam ad probandam famam: & ita dicendo in antiquis probatur ius patronatus, ut est sententia Baldi in Auth. quas actiones. in fin. C. de sacrosanct. eccle. & Cassad. decis. 2. de praeb. fuit dictum, quod fama sola, etiam quod effectus in antiquissimis, non probaret stante praesumptione usurpationis in contrarium, & possessione longissima. quod constabat ex quatuor provisionibus, quae durauerant spacio centum viginti annorum: quia Papa semper sine mentione iuris patronatus providet. Item Rota tenet, quod sola fama in antiquis non probat ius patronatus, nisi quando adest longissima possessio praesentandi, prout scribit Bal. in l. cum super. de rei vend. & Cassad. decis. 2. de probat. & dixi infra fol. 65. pagin. 1.

EPITOME.

Doctores tantum per privilegium praecedente examine praesentatus est familiari Papae post assumptionem.

DECISIO LXI.

Fuit resolutum 24. Nouemb. 1540. coram domino Aque. in vna Vincentin. hebdomadaria inter Ioannem Cordilias, & Matthaeum Cassalium, quod Ioannes Cordilias, qui erat doctor per privilegium praecedente examine praesentendus (qui vigore examine fuerat decoratus iuxta formam commissionis) esset Matthaeo Cassalio familiari Pontificis post assumptionem.

S V M M A R I A.

- 1 An procuratori cum ampla potestate & ad tertiam usque instantiam possit decerni executoriales. & numer. 5.
- 2 Instantiis finitis finitur & lis.
- 3 Post conclusionem tertia censetur etiam lis finita.
- 4 Mandatum qui habet ad iudicium, non dicitur habere ad impediens executionem.
- 5 Sententia executioni mandata lis dicitur finita.
- 7 Mandatum ad instantiam tertiam datum per sententiam non censetur esse extinctum.
- 8 Mandatum extenditur ad pertinentia & dependentia ex mandato.
- 9 Executio, quae dependet a iudicato, nullam requirit interio rem cognitionem.
- 10 Instantia multifariam capitur remissive.
- 11 Instantia largius ad sententiam, largissime ad executionem extenditur.
- 12 Instantia non extenditur in fundamento reali.

DECISIO LXII.

In vna Olisypponen. beneficii de Poncs, quam proposui die 29. 1540. in qua erat constitutus Antonius Cassalius cum ampla potestate, & tanta, quanta de privilegiis habebant: & dicebat mandatum, quod in dicta causa

causa Olisypponen. cum constituebat procuratorem cum ampla potestate. & in fine dicebatur, quod procurator esset appellare, & appellatione prosequi usque ad tertiam instantiam. Accidit, quod procurator Nicolai reportavit tres sententias contra, & postea fuerunt decretae executoriales citato illo procuratore dicebatur de nullitate illarum executorialium, quia mandatum erat limitatum usque ad tertiam instantiam. & certum est, quod instantiis finitis finitur lis, l. properandum, in princip. C. de iudic. quem allegat Alexander in c. postquam. in 1. col. & ibi Joannes in secunda colum. de pactis. gloss. in c. piater. §. si vero. in versicul. videt. de except. in 6. quam notat ibi Archid. Et Francisc. dicentes notabiliter de constitutione seu dispositione de iustitia loquentes. Imo dicebatur quod post conclusionem tertiae erat finita lis ut dicitur in volumine Bar. in l. 2. col. 2. vers. quare. ff. de furtis. expresse ad hoc in l. properandum C. de iudic. & ideo non solum executoriales, sed etiam tertia sententia videtur esse nulla, & quod executio non esset pars instantie, & per consequens procurator non potuisset citari dicebatur illud primum ponere. Alexan. in l. properandum volu. 1. C. de iudic. & in illo articulo, an in executoriis ut in re iudicata instrumento grauant, & c. sit dare instantiam pro ista parte dicebatur esse dictum Archid. & Dominic. in d. c. pia. §. si. col. 1. versic. nota ex illo. de excep. in 6. ubi dicit quod habens mandatum ad iudicium, non dicitur habere mandatum ad impediens executionem, & Dominic. sequitur Fel. in c. quod ad consultationem. vers. in super pet petuo. de re iudi. col. 12. Tamen istis non obstantibus fuit determinatum contrarium: quia dicebatur, quod mandatum habebat partes: In prima parte procurator constituebatur, & habebat illam potestatem, qua dominus in lite: modo ponderabatur, quod causa non dicitur per sententiam finita, sed per dicitur tunc finita, quando sententia executioni demandata est, prout annotari in vna additione quam feci ad vnam decisionem Rotae in nouis. Et ideo non poteram hoc dicere, quod mandatum esset per sententiam finitum usque ad tertiam instantiam. In secunda parte mandati dicebatur, quod usque ad prosecutionem appellationis & grauaminis. quae acceptatio & prosecutio non potest ultra tertiam instantiam durare. Praeterea dicebatur, quod mandatum extenditur ad pertinentia & dependentia a mandato, prout notat Felin. in l. diligenter. ff. mandati. ad illud de executione: quia nulla praecessit cognitio executionem ipsam, ideo est adhibenda cause cognitio prout est in instrumento grauant, & in forma Camerae, secus est in executione, quae dependet a iudicato in qua non requiritur ulterior cognitio. Ita dicebatur, quod verbum instantiam, multis modis capitur, prout intelligit Specul. in tit. de recō. §. ergo. ubi dicit quod capitur stricte ad doctrinam iudicis dicebatur durare usque ad condemnationem, quia post conclusionem per dicitur institui & considerari largius & dicitur usque ad sententiam, largissime etiam usque ad executionem, sed in hoc non: quia primum fundamentum est reale, ex quo mota fuit Rota ad dicendum contrahanc.

EPITOME.

In beneficiis post quadriennium an detur restitutio integrum & intellectus c. i. de restitut. in integ.

- 1 Regula restitutionis in integrum in ecclesia limitatur ad quadriennium.
- 2 Clericus eiusdem est fauoris cuius est ecclesia.
- 3 Ecclesia cum non est enormiter laesa non dicitur damnum pati, sed ius suum amittere.
- 4 Sententia non transit in iudicatum ubi periculum est animae.
- 5 Sententia ut in matrimonio carnali an sic etiam in matrimonio spirituali non transeat in iudicatum.
- 6 Cum datur remedium ordinarium non est recurrendum ad extraordinarium.
- 7 Non datur restitutio nisi ex enormissima laesione.
- 8 Quare in beneficiis nemo dicitur laedi.
- 9 Cum de lucro captando agitur non datur restitutio.

DECISIO LXII.

Proposuit in vna Astorici. Portionis dominus Moriscotus 29. Nouemb. 1540. an in beneficiis libus post quadriennium non detur restitutio: in tenio regulam limitatam in ecclesia, cum ergo Clericus sit eiusdem fauoris, cuius est ecclesia, sequitur, quod idem textus in c. 1. de restitutione in integrum, non habeat locum. Praeterea in dicto c. 1. tenuit gloss. quod ex causa datur restitutio, ubi gloss. considerat causam, quando est enormissima laesio, sed dato post costet de bono iure, per hoc Clericus non dicitur enormiter laesus cum nullum damnum patiat Ecclesia, sed potius ius suum dicitur amittere: ergo ex tali causa non datur sibi restitutio in integrum. Non obstat fundamentum tenentium contrarium videlicet quod ubi est periculum animae sententia non transit in iudicatum. & ideo quocumque potest peti restitutio ut dicimus in matrimonio carnali, ita etiam dicemus in matrimonio spirituali, per not. per Felin. in cap. lator. de re iudi. quia dicitur quod sicut in matrimonio carnali sententia non transibat in iudicatum, ad c. lator. de re iudic. tamen in matrimonio spirituali quo ad victum, ex quo nullum imminet periculum respectu eius sententia bene transit in iudicatum, prout ibi declarat Felin. in c. 1. col. fin. de prescript. licet victor sit in peccato, & quo ad hoc non transit in iudicatum, tamen tum dicitur remedium ordinarium. quare potest contra illum inquiri per ordinarium, seu contra eum procedi per viam denunciationis. Cum ergo per hanc datur remedium ordinarium, non est recurrendum ad extraordinarium restitutionis: gloss. in d. c. i. in verbo, beneficij. & officij, cum alijs. Et quia non datur restitutio, nisi ex causa enormissimae laesionis, & in istis beneficiis nemo dicitur laedi cum in eis non consideretur aliud quod interesse, ad dec. 8. de procur. in nouis. Et quae agit de lucro captando dicebam quod non datur restitutio. & allegabatur Cassad. decis. 2. de restitut. in integ. fuerunt aliqui, qui pro ista parte allegabant But. in c. ad audientiam. 2. col. fin. de rescript. licet tertia Nouemb. 1540. fuit conclusum.

S V M M A R I A.

- 1 An in beneficiis post quadriennium detur restitutio in integrum. ut praec. decis.
- 2 Quando constat de bono iure Ecclesiae laeditur in totum.

DE anno 1540 mense Ianuario in vna Casarugustana Jurisdictionis Perdia, pro Bartholomaeo Fortunij contra Petrum Valero proposuit D. Thomas, an in beneficiis post quadriennium possit peti restitutio in integrum, & fuit per omnes resolutum, quod daretur restitutio. Solus Mohed. dubitabat, ex quo textus in capitulo primo. de restitutione in integrum, dicit, quod restitutio ex causa datur. glossa ampliat, quando est enormissima laesio: & quando constat de bono iure laeditur totum, ergo & enormissima laesio est. Sed ad motuum D. Mohedani patet responsio ex his, quae dicuntur in precedenti decisione. inde in secundo libro annotationum meorum fol. 129. pag. 1.

EPITOME.

Excommunicatio, ad effectum annullandi provisionem alteri factam an probetur per sententiam declaratoriam, & brachium seculare.

SUMMARIA.

- 1 Sententia declaratoria & brachium seculare non solum probet excommunicationem, & quando. & nu. 3.
- 2 Actum praeteritum testanti non creditur, nisi eum doceat.
- 3 Insuper in executorialibus factam materia obiectiva concludenter non probat.
- 4 Denunciatio probat excommunicationem.
- 5 Insuper in iudicialibus probat, in extrajudicialibus minus. & num. 7.

DECISIO LXV.

Dubitavi in vna Grunen. parochialis de Serranala, an ad effectum annullandi provisionem factam Iacobo excommunicato sufficeret docere de excommunicatione per sententiam declaratoriam, alias de anno 1533. per dominum Carpillum de Balionibus in Rota latam, & vtra dictam sententiam declaratoriam erat productum brachium seculare, an sufficeret, quod solum probabat inuocationem brachij secularis, non autem aliquam declarationem excommunicationis, ex quo nominatus testabatur de actu de praeterito, cui non creditur ad not. per Abb. Innoc. & alios in c. quoniam contra. de probat. & per Iureconf. in. authen. si quis in aliquo. Et dato, quod brachium singulare probaret declarationem, tamen ex quo de huiusmodi excommunicatione opponeretur in vim peremptoriae exceptionis, tunc declaratoria sine denunciatione non probat excommunicationem: sed aliter oportet, quod constet de excommunicatione, vt per decl. octau. in nou. & Egid. dec. sexta. Et insertio facta in executorialibus in materia obiectiva non probat concludenter, ad not. per Egidium in dec. 528. & clarius dec. 56. in ver. hac denunciatio. Pro parte contraria dicebatur, quod de denunciatio probat excommunicationem, vt per Fioslien. in c. prudentiam. de off. deleg. & tanto magis in casu isto, in quo constat in sententia declaratoria de specie excommunicationis, vt per Doct. qui opiniones in contrarium reducere videntur in c. pia consideratione. si quis. de except. in & quia erat productum brachium seculare, & inserto in dicto brachio

seculari creditur, iuxta Rotam dec. 93. in antiq. vbi insertis in executorialibus creditur. ratio, quia solum in iudicialibus, iuxta dec. Rot. 93. & 272. in antiq. & pro illa parte fuit facta resolutio 20. Nouembris 1540. quia ex quo eramus in censuris latis in Curia ex quo de facili poterat recurri ad registrum, quod exederetur insertioni, & si volebat obijcere de nullitate censurarum, quod ipse reduceret registrum.

EPITOME.

An licentia disponendi de bonis feudalibus intelligatur non solum de feudo nouo, sed etiam de feudo antiquo.

SUMMARIA.

- 1 Indultum disponendi de bonis feudalibus an intelligatur de nouo an vero de antiquo feudo. & nu. 1.
- 2 Quotiescunque a iudice fieri permittitur, ita oportet permitti, vt sine iniuria cuiusquam fiat.
- 3 Privilegium debet stricte interpretari, vt minus laedatur ius commune.
- 4 Talis praesumitur esse principis mens & intentio qualis de iure esse debet.
- 5 An in feudo antiquo, sicut in nouo, praedictum quoque fieri possit agnatis.
- 6 Cum Princeps det indultum, in casu qui de iure clarus & apertus est, non qui obscurus, intelligatur.
- 7 Appellatione feudi quomodo in dubio intelligatur de antiquo feudo.
- 8 Appellatione excommunicationis quomodo veniat maior.
- 9 Adrenatio feudi in praedictum successorum an valeat cum consensu domini. & nu. 13.
- 10 Pater stipulando pro se & filijs suis, tam filijs quam sibi potest praevincare.
- 11 An testator possit vni filiorum in testamento totum feudum praelegare remissive.
- 12 Clausula tollens ius dicendi quando in feudo nouo aliquid operetur.
- 13 Verba non sunt sine effectu operandi, & cum operantur tollunt dubitationem.

DECISIO LXVI.

In vna Parmen. Vallum fuit dabitatum coram D. Verallo decima Decembris 1541. an licentia, seu in indultum imperatoris concedentis facultatem disponendi Ioanni Galeatio de Corregia de bonis feudalibus, intelligebatur non solum de feudo nouo, sed etiam de antiquo: Et pro illa parte, quod tantum conferretur licentia disponendi de feudo nouo, facit Afflicus in constitutione vigesimaquarta incipiente vt de successorib. columna decima octaua. versiculo sed iuxta hoc glo. libro tertio. cons. reg. & vltra in fine consideratum est, quod eramus in dubio, vt minus conferretur praedictum iuri tertij. l. secunda. §. merito. ff. ne quid in loco publico. & in l. nec vnus. C. de emancip. liber. & ideo intelligi debet de feudo in nouo, in quo minus praedictum agnatis, quam in feudo antiquo. Ita quia in privilegium debet stricte interpretari, vt minus laedatur ius commune: quod fieri possit iuxta dictum Saliceti in l. secunda. C. de noxalib. actio. & gloss. in l. finali. §. in computatione. de iure deliberandi. Et propterea talis

EPITOME.

An collatio facta excommunicato citato per edictum ad comparandum, & non comparuit ad declarandum, sit nulla.

SUMMARIA.

- 1 An collatio facta excommunicato stante intimatione sit nulla.
- 2 Scientia certa & indubitata ante excommunicationem propter contumaciam irrogandam requiritur.
- 3 Excommunicator si quem per epistolam scribat excommunicatum, statim si voluerit erit excommunicatus, non tamen prius oberit, quam aliter id sciuerit.
- 4 Collatio in excommunicatum inscium facta ab iis, qui hoc quoque ignorant, & alida censetur.
- 5 Qui absens est, tenetur procuratorem dimittere qui ab ipsius notitiam omnia deferat alioquin nec procuratore nec amico pro eo comparere, facta denunciatione contra ipsum procedatur ad excommunicationem.
- 6 Gratia licet quo ad penam irregularitatis ignorantiam, tamen, quo ad nullitatem actus, non excusat.

DECISIO LXVII.

Fuit dubitatum in vna Iennen. Parochialis de Saranala. decima octava Nouembris 1540. stante intimatione executorialium in locis quibusdam cuidam Iacobo de Sabaudia cum declaratione incurfus censurarum ob non partitionem postea subsecutam, an collatio facta tali excommunicato sit nulla. Et pro parte affirmatiua dicebatur, quod negari non poterat, quin ille esset factus contumax, & tamen excommunicari non poterat. l. neque. §. qui in ius. ff. de procuratoribus. l. item ait praetor. §. vlt. & l. sequenti. ff. ex quibus causis maiores. capitulo prout. de dolo & contumacia. & ibi glossa ad verb. diffinitiva. in fine. l. si quis vi. §. primo. ff. de acquirenda possessione. l. & quod dicit Innocen. in capitulo finali. de eo qui mitt. in possess. quod requiritur certa & indubitata notitia. & cum in executorialibus semper ponantur illa verba (quod si contempserit vel distulerit) & hic non sit talis contemptus & contumacia, & ex mente iudicis, qui tales executoriales decreuit, constat, quod aliter non voluit excommunicare, & quod talis excommunicatio non potuit alienare collationes interim factas, prout in executione data contra testes impeditos non venientes, vt dicit Abbas & ibi sequitur Felinus in capitulo secundo. de testibus. & ad istud bene facit, quod dixit decisione 187. de dolo & contumacia. in nouella & quod scripsit Bellen. in tractatu de charitat. subsidio. quaestione 101. Itaque Iacobus quod excommunicationes ignorauit, ergo collatio verè tenuit, ad textum & ibi gloss. in capitulo apostolicae. de cleric. excommunicat. & decisione 44. de rescript. in antiquit. & quod dicit Antonius & Abb. in d. cap. ad probandum. de re iud. quod si sententia est lata in longinquo, tamen nullibi non potest transferri ad notitiam, sic vt actus valeat, & pro illa parte consuluit Card. consilio. quadragesimo. & sequitur. sed his non obstant. fuit conclusum contrarium & dictum quod istam causam determinat Cassad. dec. r. de praeben. & glossa. Antoni. de Buttr. & Abbas, & alij in d. capitulo. apo. stolicae. de cleric. excom. vbi licet quod ad penam irregularitatis

lis praesumitur esse mens principis, qualis de iure esse debet, l. ex facto. vbi Baldus & Arcetinus. ff. de vulgari & pupillar. substituit. Sed an in feudo antiquo possit esse, vt princeps praedictum agnatis, est arduum dubium: & Doctores quasi pro maiori parte videntur inclinare, quod non, vt ponit Cardinalis in capitulo si de feudo. §. Titius. in titulo si de feud. defun. sit content. inter dominum & agnat. vassal. ergo cum princeps concessisset licentiam in casu claro & aperto de iure, videntur in feudo nouo, in quo non dubitatur quin princeps potest. & pro illa parte fuit allegatum consil. Sozin. 164. & Paulus de Castro consilio 168. Non obstat, quod dicebatur, quod in dubio, feudi appellatione intelligitur de antiquo, quod accipitur vbi agitur de feudo iam possessio, vt per Bartolum in capitulo primo. in principio. si de feud. sit contentio inter dominum & agnatum, quem sequitur Alexander consilio decimoquinto, columna secunda, volumine quinquagesimo. Decius consilio 269. columna secunda. & 305. columna prima. & 445. columna tertia. & Curtius Inno. in tracta. de feud. nou. 3. p. quaest. parte 1. columna 3. versiculo ista regula patitur, quia dicebatur, quod illud non fiebat. vbi agitur de praedictum tertij, vt dicit Afflicus. in dicta constitutione, supra allegata in decima octaua columna pro quo facit, quod dicit Felinus in capitulo primo, columna quinta in principio, versiculo declara duobus modis de rescriptis. & dicit Praepos. in capitulo secundo. de cleric. & Felinus in capitulo venerabilis. de exception. vbi licet in dubio appellatione excommunicationis veniat maior, tamen secus est, quando agitur de praedictum tertij. No obstat clausula posita in dicto privilegio succedendi duntaxat in feudo nouo, cum in consensu domini valeat alienatio in praedictum successorum, reputatur ardua quaestio, & quando feudum non fuisse simpliciter receptum, sed pater fuisset stipulatus pro se & filijs & in nouo, iure communi pater potest illi praedictum, prout notat Paulus de Castro per Angelum & alios, qui cum sequuntur, in lapud Iulianum. §. si quis alicui. de legatis primo. in l. cum seruus. ff. de stipulat. seruo. hanc dicit communem esse opinionem Alexand. consilio 106. columna penultima, vel quarta. Et propter plurimum doctorum distinctiones varias habetur pro quaestione multum notabili. & patet ex not. per Dominic. in tractatu feudorum. in quarta parte princip. in materia alienationis. versiculo ex regula praedicta ex communi conclusione. columna tertia. dum per quinque quaestiones examinat quaestionem, An testator possit vni filiorum in testamento totum feudum praelegare. & Iason in l. secunda. versiculo vigesimo secundo. & vltimo. C. de iure emphyteu. & Afflicus. 162. in propriis tractatibus feudi noui, examinat in capitulo septimo, columna tertia, versiculo modo peto quid in feudo nouo, de alien. patron. feud. Et quia per multos Doctores resoluitur commune, in feudo nouo & antecedentia de domini licentia posse successores conueniri & in pluribus remanet quaestio dubitabilis.
- 14 Clausula tollens ius dicendi etiam in feudo nouo nil operatur, tamen quod ad casus in quibus non potest habens domini consensum praedictum fieri, quod ad eos, in quibus res remanet in dubio: nam verba non sunt sine effectu operandi, & cum operantur tollunt dubitationem maxime vbi agitur de tertij praedictum, Abb. in c. certificari. de stipul. col. 3. vers. & hic non obstat.

is gratia exēset, tamen, quò ad nullitatem actus ignorantiam non exulat, & hic sumus in principe, qui mandat, vt constito de non tuto accessu ille possit citari, & si non comparet, procedatur ad excommunicationem, vnde imputandum est ei, qui in tali loco moratur, ad not. in Clem. 1. de iudici: & ex his patet clara responsio ad dicta extremò.

EPITOME.

An testes examinati in vno iudicio per viam exceptionis inter easdem personas faciāt fidē per viā actionis in alio iudicio.

SVMMARIA.

- 1 An testes examinati in vno iudicio faciant quoque fidem in alio.
2 Testes examinati per viam exceptionis non faciunt fidem in iudicio per viam actōis.

DECISIO LXVIII.

1 Fuit dubitatum in vna Spoletan. proposito decursus aquarum, an testes examinati in vno iudicio per viam exceptionis, & in altero per viam actionis inter easdem personas facerent praiudicium partibus, in quibus agebatur de spolio super certo decursu aquarum contra Angelum, ipse Angelus pro defensione sua per viam exceptionis dedit exceptiones, in quibus dicebat, ab antiquissimo se tempore dictas aquas possidere. & in fine posuerat, quod pereret sibi ius & iustitiam ministrari omni meliori modo, & per testes examinatos super antiqua illa possessione, illam probabat: tamen quia Coriolanus docuerat de sua possessione & spolio fuit restitutus, tanquam quod vltimum spoliū esset purgandum, prout postea fuit iudicatum: dicebat Angelus, quod esset restituendus ad antiquam suam possessionem, quod dicebatur probasse per illos testes examinatos per viam exceptionis in articulo discusso.

2 In Rota fuit conclusum, quod illi testes examinati per viam exceptionis non facerent fidem in isto iudicio per viam actionis, & inter easdem personas, per gloss. in c. cum dilectus. in verb. exceptiones. ver. sed quia, & ibi Abb. col. 9. ver. quæro. de ord. cognit. vbi dicit, quod in illa glo. teneretur magis communis opinio, quo dato est ratio, quia quando intendo repellere & sic intendo ad vnum fin. vt videtur innuere Dec. in l. 2. col. vlt. ver. sed annotandum. numero 62. C. de eden. & pendeat causa coram D. Rainaldo & decisio facta 17. Decembris 1540.

EPITOME.

Innocentiana seruet terminos nulliter seruatos pendente termino ad comparandum.

SVMMARIA.

- 1 An Innocentiana seruet terminos nulliter seruatos pendente ad comparandum tempore.
2 Iudicis officium pendente lite de dilationibus debet cognoscere.

3 Pendente dilatione conquisit officium Iudicis.

DECISIO LXIX.

1 IN vna Ligudunen. seu Burgen. Prioratus fuit conclusum coram Dom. Hieronymo vigesimaprima Decembris 1540. quod Innocentiana seruat nullitates terminorum male & nulliter seruatorum durante termino sexaginta dierum ad comparandum fuerunt seruati tres termini ad dicendum contra commissionem libellando & articulando, & postea seruatis aliis fuerat pronuntiatum, & dabatur de nullitate sententiæ. Fuit conclusum, quod lite pendente de dilationibus iudicis officium deberet cognoscere, ita quod quantumuis executio non competebat, tamen competat iurisdictioni, & iudex videtur habere dilationem, vt per decisionem centesimam octauam & trecentesimam quinquagesimam septimam, in nouellat. & sicut dicitur, quod pendente termino ad articulandum iudicis officium debet conquiscere, nihilominus etiam si pendente tali termino alij termini obseruentur, damnatur per Innocentianam: ita erat dicendum in casu isto.

EPITOME.

Testator an possit grauare heredes ad soluendum.

SVMMARIA.

- 1 An legatum quinque pro centenariō sit vsura.

DECISIO LXX.

1 TEstator legauerat vxori suæ dotem 1400. florenorum ad vsum fructum possessionis, & prohibuerat in testamento, ne vxor durante vita sua posset petere dotem nec anticipatum, sed quolibet anno heredes tenerentur soluere ei quinque pro centenario: Fuit dubitatum in vna Placentin. legati coram Dom. Sarnen. pro Lucia de Asinella contra illos de Peruchis, trigesimaprima Ianuarij 1541. an illud legatum testatoris quinque pro centenario esset vsura: in qua causa erat lata sententia in partibus, quod esset vsura: & pro parte negatiua, quod non esset vsura allegabatur Sozin, in l. finali. columna finali. ff. de his, quæ pœn. nomi. vbi hoc dicit. & aliàs ita fuit iudicatum in Curia. Pro parte tamen affirmatiua allegabatur Decius consilio trigesimo nono. columna prima. cum sequent. & quod dicit Iaf. in l. 1. col. 1. C. de som. trinit. & fid. cat. Purpur. allegat in ista materia plenè Soc. in consilio sexagesimo quinto. viso testamento, in prima difficultate. versiculo tertio.

EPITOME.

Procuratores duos constituens absque clausula in solidum cum plena & libera potestate, an censetur constituisse per talia verba in solidum.

DECISIO LXXI.

1 QVando quis constituit procuratores absque clausula in solidum, quibus dedit plenam & liberam

liberam potestatem, fuit dubitatum in vna Olisypponen. contractus Emphiteotici coram D. Thoma 31. Ianuarij 1541. an per illa verba, plena & libera, censetur quisque eorum constitutus, Et quia allegabatur Barto. in rubrica de exceptionibus. Franc. in capitulo si duo. columna prima, de procuratoribus, in sexto. vbi Capra. & Philip. Prob. In contrarium tamen fuit allegatus Aretinus consilio 66. columna quarta. versiculo vnde ipse. Idem Bart. per Bald. fuit allegatus, & Decius consilio 292. non patitur, columna secunda. Et die quarto Februarij 1541. causa iterum posita, facta fuit resolutio per dictum Aretinum dicto consilio 66. columna quarta, & eandem opinionem censuit Bald. tenet Aretin. in leadem. columna penultima. versiculo & prædicta questio limitatur. ff. de legatis 3.

EPITOME.

Matrimonium ad effectum legitimatiois prolis quando habeatur.

DECISIO LXXII.

1 IN vna Venetiarum, Matrimonij coram Do. Voistio 31. Ianuarij 1541. fuit resolutum, quo ad effectum legitimatiois prolis sufficit probare matrimonium per instrumentum dotale, reputationem & famam, vt per Dec. consil. 155. col. 24. versicul. & videamus.

SVMMARIA.

- 1 Cum terminus in citatione positus fallit, exsecutoriales eo die decreta nulla sunt.
2 Executoriales decernuntur in domo absque alia cause cognitione.
3 Si post die feratur sententia, quam citatio indicat, tunc ad primam in Rota diem sententia trahitur.

DECISIO LXXIII.

1 IN vna Toletan. coram me 4. Februarij 1541. fuit resolutum, quod si die Martis quis fuit citatus ad videndum decerni executoriales, & die Lunæ ad videndum in domo, & tunc fuerit seruatus terminus die Veneris in Rota, quod executoriales essent nulliter decreta: quia executoriales solent decerni in domo absque alia cause cognitione: Non obstat, quod in registro dicatur, Datum apud sanctum Petrum, in loco vbi dominum sedere contigerit, quia dixerunt domini, quod ego mandarem registrarum cor rigi, iuxta formam citationis originalis: & correcto registro decerneretur executoriales nulliter decreta: Secus dixerunt domini quando die Martis fuisset citatus ad sententiam, & die Mercurij fuisset sententia lata in domo: quia ex quo sententiæ non feruntur, nisi cum cause cognitione, quod tunc citatio intelligebatur ad primum diem in Rota.

EPITOME.

Articuli super execrabilitate in materia spolij an sint admittendi.

- 1 Articuli super execrabilitate non sunt in spolio admittendi.
2 Ex probatis non ex probandis resolutio impeditur.

DECISIO LXXIII.

1 IN vna Columbrien. Parochialis de Pamacera coram Dom. Thoma quarta Februarij 1541. fuit resolutum, quod articuli super execrabilitate in materia spolij non essent admittendi: quia ex probatis non ex probandis resolutio impeditur, capitulo cum super, de causa possess. & propriet. & Oldradus consilio 227. incipit de toto themate. Rota decisione octaua, de restitutione spoliatorum. in nouel. in vltima additione, & vide quæ ibi posuit Sarnen. vbi dixit quod in illa Gienen. de qua meminit ipse in regula de annali, questione secunda, execrabilitas erat probanda.

EPITOME.

Vbi in executione Citationis dicitur quod nil omittatur de specialibus verbis, quando profit.

SVMMARIA.

- 1 Executio & citatio originalis tempore diuinorum ad valuas affixa & postea amota, dimissaque copia non valeat.

1 IN vna Legionen. Parochialis de Carrecalez, quam proposui septimo Februarij 1541. fuerat facta & executio in Cathedrali ad valuas tempore diuinorum, & affixa citatio originalis, postea amota, & dimissa copia, & quia non dicebatur, quod esset facta tempore diuinorum, Domini dixerunt, quod executio non valeret. Tamen quia nominatus in dicta executione in finalibus verbis dicebat, quod citatio esset bona, & bene executata, cum esset tempore diuinorum, etiam si substantiale executionis dimissum esset.

EPITOME.

In antiquissimis primum extremum pro actur per testes de auditu à maioribus iuncta fama.

DECISIO LXXVI.

1 IN vna Placentin. iurisdictionis castrorum pro Dom. Camerario contra Comites de Rubeis prima february 1541. fuit conclusum quod primum extremum in spolio in antiquissimis, puta in materia excedente centum annos, probaretur per testes, qui deponcbant audiuisse se à patribus eorum, qui audierant à maioribus suis, quod monasterium fuerat Camerario commendatum, processerat contra loca & oppida maxime cõiuncta, eo quod dicebatur, quod ista publice audiuit: quia in istis antiquissimis testes de auditu iuncta fama probant, c. licet ex quadam. de test. & ibi Dd.

EPITOME.

Sequestrum non debet apponi, ubi in negotio restitutionis obtinuit vnam sententiam.

SVMMARIA.

- 1 Sequestrum si ab eo, qui tres habet cononizatas sententias, apponatur, reuocari debet.
2 Clausula, vna sententia, intelligitur de prima.
3 Non appellans de sequestro decreto: aut citatus ad concordandum de sequestratoribus nominans pro sua parte sequestratorem, approbare sequestrum censetur.

DECISIO LXXVII.

Fuit dictum coram D. Marficano in vna Oxoniensi. Capellania de Decis, quando quis habuit primo tres sententias, vigore quarum habuit possessionem, postea restitutus, docto de bono iure, obtinuit illas canonizari, & sententiam super beneficio pro se ferri, quod non debet apponi sequestri in fauorem eius: & si apponatur, quod debet reuocari, per decis. Cassad. 1. de sequest. possession. & fruct. col. 3. vers. 8. fallit. pro quo faciunt illa...

EPITOME.

In possessorio recuperandi in antiquis testibus de auditu auditis probant primum extremum.

SVMMARIA.

- 1 Testes deponentes de auditu auditis, & de fama plene probant in antiquis in possessorio & nu. 2.

DECISIO LXXVIII.

Fuit conclusum in vna Placentina. Castrorum de mense Februarii 1541. pro Cardinali de S. Flora contra Comites de Rubis petente sibi restitui, ratione cuiusdam monasterii, cuius erat Commendatarius, certa castra, & agebat possessorio recuperanda, videlicet remedio Canon. reintegranda: & ad probandum primum extremum adducebatur possessio amissa 10. annorum, & ultra, & quod 100. annos, & forsitan 120. Monasterium possederat, & ideo petebat restitui ad illam possessionem amissam: ad quam probandam inducebat testes de auditu auditis ex quo eramus in antiquis, quod probant primum extremum, prout not. per Inno. in c. quod nonale. & in c. veniens. de ver. signifi. per Dd. in c. licet ex quadam & c. cum literis. de test. l. in rub. ff. de iur. iuran. col. 4. Et tanto magis cum iidem testes, de...

ponente de fama, dicebantur iidem probare plene: & pro ista dec. videtur conf. Cassad. quod tunc non fuit narratum 54. ex narratis. col. 5. vers. sed deuenio ad pleniorum intentionem, & quod dicit Curt. post Inno. in l. 1. col. 13. vers. 1. fallit. ff. si cert. petat.

EPITOME.

Ex quibus praesumatur, quod quis voluerit testari & non contradicillari.

SVMMARIA.

- 1 Si confiterit a principio aliquem voluisse testari, nec ratio voluntatis inueniatur, & postea mori appropinquans non factis testamentis, in eadem voluntate permanens, an ratum sit iure testamenti an iure codicillorum. & nu. 4.
2 In dispositione totali si non valet quod ago, ut ago, valeat ut valere potest. & nu. 6.
3 Verbum relinquo relatum ad vniuersitatem bonorum alio non instituto, heredis institutionem importat. & nu. 5.
7 Cum casus est dubius in testando quomodo interpretari conueniat.

DECISIO LXXIX.

In vna Romana hereditatis coram D. Io. Paulo. 121. Februarii 1541. in qua ex dispositionibus testis constabat quod Pantasilea mater dixerat, licet ante compositionem testamenti, quod volebat testari, & quod volebat omnia relinquere Portiae, vni ex filiabus suis, & exheredare alias duas filias. Postea veniens ad mortem ex interuallo coram multis testibus excedentibus numerum 7. non tamen rogatis ita coram notario rogato ad interrogationem Portiae, num velle facere testamentum, ipsa respondit, quod sic: & quod omnia ipsi Portiae relinqueret, prout toties etiam dixerat, quod ex quo constabat a principio, quod voluerit testari, & mutatio voluntatis, non praesumatur, c. maiores. cum alijs vulg. de baptis. Item quia in eadem voluntate fecerat legata, iuxta text. in illud tractandum est. ff. de iur. codicil. quod ex illa dispositio non valeat iure testamenti, nec etiam poterat valere iure codicillorum, per not. per Bart. & Dd. in l. 1. §. si quis ita. ff. de verb. oblig. vbi quando agitur de totali dispositione, si non valet quod ago, ut ago, valeat ut valere potest. Non obstat dictum Pauli de Castro in l. proxime. ff. de his quae in testamen. vbi verbum, testamentum si non potest valere ut testamentum, valeat ut Codicillus, ideo ibi erat, quia non continebatur in dispositione heredis instituti; hic autem secus erat: quia erat appositum verbum relinquo quod relatum ad vniuersitatem bonorum alio non instituto importat heredis institutionem, secundum Bald. in l. quotiens. C. famil. eriscun. quod ego sic confirmabam, quia ex testibus apparebat, quod Pantasilea mater dicebat, quod si ipsa non poterat cum bona conscientia priuare filias, quod volebat eas exheredare, & totum partem relinquere, & quod in hoc volebat consulere confessorum antequam ad actum testandi veniret, & omnia Portiae relinquere noluit contra leges merito stante voluntate mulieris, matris volentis totum relinquere Portiae tunc verisimile est, quod meliori modo...

do voluerit relinquere cum vniuersitate bonorum ad personam quae de necessitate iusta importat heredis institutionem, ut per Abb. & ibi Guliel. Benedict. in c. Raynutius. de testa. Ergo dicendum est quod titulo institutionis omnia Portiae relinquere voluerit, nec obstat, quod extremo dicebatur quod ex quo testatrix vasa fuerit verbo relinquo, quod erat commune & poterat trahi ad directam & obliquam institutionem, quod si non poterat valere iure directo, quod valeret saltem obliquo ut testator videtur facere modum omni meliori modo, quo poterat ad l. 1. ff. de test. mil. quia responsum fuit, quod illud quod verum nisi impugnetur contrarie voluntati testatoris: quia apparebat, ut superius dixi, quod testatrix volebat omnino priuare filias alias, & totum Portiae relinquere vnde dicerem, ut opus sublinere rem, quod si non poterat valere iure testamenti quod valeret iure Codicillorum. Certum est quod alia filia non fuisset exclusa ab aliqua parte hereditatis matris quod est contra voluntatem matris: ergo de necessitate est concludendum, quod illa testari voluerunt, non codicillari, & quia iure testamenti non valebat, neque valeret iure Codicillorum, valeret ut valere posset. Et istam partem maior pars Dominorum fuit amplexa maxime quia quod agebatur inter filias, & induceretur inaequalitas inter eas, dicebatur, quod quod quando casus fuisset dubius, debebat contra dispositionem matris interpretari.

EPITOME.

Gratia subrepticia praestatur titulum coloratum.

DECISIO LXXX.

In vna Bononien. Capellae S. Lazari coram D. Maccraten. fuit resolutum 8. Januarii, 1541. quod gratia subrepticia praestaret titulum coloratum, facit decis. 14. de caus. poss. & propriet. in antiq. prout dicit Felin. in c. in nostra. in 2. cor. de rescript. in spolio & clausula, etiam si in corpore iuris clausula resultat, caperet vacationem apud sedem, prout etiam erat dictum in vna Bellicen. coram D. Marficano.

EPITOME.

Priuegium Paraphernariorum quod non teneantur ad diligentias, quomodo intellectum.

SVMMARIA.

- 1 Paraphernarij ad diligentias non tenentur.
2 Absente Papa: an paraphernarius habens gratiam ad acceptandum teneatur ad aliquot dies acceptare.
3 Priuegium durante concessum absentia, cessante ea cessabit & istud.
4 Ins semel in absentia Pontificis ex gratia quaesitum, per aduentum eius non tollitur.
5 Nocere est contra mentem priuelegij.

DECISIO LXXXI.

Coram D. Marficano in vna Terracenen. canonici catus & prae ben. in qua erat productum priuegium paraphernariorum Pauli III. in quo dicebatur, quod Paraphernarij non teneantur ad diligentias, videlicet acceptationem publicationem durante absentia Pontificis: sed perinde est, ac si acceptasset, & alia dili...

gentiae factae fuissent: dubitabatur an ex quo Papa fuerat absens per 27. dies an Paraphernarius habens gratiam ad acceptandum, saltem teneretur acceptare in aliquibus diebus remanentibus, videbatur quod sic, quia ex quo priuegium quod erat concessum durante absentia, cessante ea debebat cessare priuegium, & si essent elapsi 27. dies, tamen acceptatio, & alia erant facienda infra 25. dies extantes. Contrarium fuit resolutum 28. Februarii 1541. quia ex quo durante absentia perinde est, ac si diligentiae essent factae ius semel in absentia a Paraphernariorum quaesitum non poterat per aduentum Pontificis tolli, item quia alias retorqueretur in odium, quia si alius expectans acceptasset per duos vel tres dies antea, quod si iste teneretur acceptare intra 25. aut 26. dies, quod prior acceptans ei praeferebatur tanquam diligentior, & sic absentia Pontificis Paraphernario noceret quod est contra mentem priuelegij.

EPITOME.

Petitorium quo casu absorbeat possessorium.

SVMMARIA.

- 1 Quo casu petitorium absorbeat possessorium: & exequutio licet sententia super possessorio in iudicatum transiisset, non sit facienda.
2 Iudex qui de utroque cognouit, de utroque simul pronunciat.
3 In possessorio prior est pronuntiatio, in proprietate prior executio.

DECISIO LXXXII.

In vna Sabinen. coram D. Aquen. inter Octauium Ursinum & Felicem de Ursinis ex alia, quoniam in vna & eadem sententia continebatur condemnatio in spolio, in fauorem duarum sororum super certis castris, & statim illa castra cum alijs castris adiudicabantur spectare ad dictum Ursinum, die 23. Februarii 1541. fuit resolutum, quod petitorium quod absorberet possessorium, & quod executio, licet sententia super possessorio transiisset in iudicatum, non erat facienda, per tex. in c. cum dilectus. vbi glo. & Dd. de cau. poss. & propriet. vbi Dd. dicunt, quod isto casu, licet sit iudex, qui cognouit, super utroque debeat pronunciare, & sic condemnare ad restitutionem fructuum in executionem talis sententia tamen in possessorio sit quasi ventosa, & inanis propter proprietatem praualentem in executione, quamuis in pronuntiatione prior sit possessio. d. c. cum dilectus.

EPITOME.

Ius superueniens post commissionem causae potest canonizari.

SVMMARIA.

- 1 Ius superueniens post commissionem causae quod canonizetur.
2 Commissiones causarum non suffragantur literis non expe-ditis & intra quod tempus expectari debeant.
3 In beneficialibus ius quod non solum ratione commissionis...

sed & post eam competere poterat, deductum ab unoquoque existimatur.

DECISIO LXXXIII.

Fuit conclusum in vna N. Abbacia S. Saluatoris coram me 4. Martij. 1541. quod ius superueniens post commissionem cause potest tanonizari, dato, quod antea competeret ius vigore supplicationis: & in commissione fuit postea derogatio regulæ, quod in commissionibus causarum non suffragentur literis non expeditis Et Domini dixerunt, quod ante terminum ad articulandum expedirentur, fundamentum questionis fuit, quia in beneficiis quis videtur deduxisse ius suum non solum, quod competit ratione commissionis, sed etiam competere poterat & post commissionem, c. Abbate sane, de re iudic. in 6. & in terminis allegabatur decis. Egid. Nec obstat, quod derogatio regulæ fuerit petita, dum tamen literæ expedirentur ante terminum ad articulandum, & sic videbatur, quod ad illud ius se restrinxisset: quia dicebatur, quod verum est, quod etiam illo iure commissionis uti volebat, sed tamen ex hoc non sequitur, quod ad illud ius se restringere voluerit, sed voluit etiam omne ius, quod sibi poterat competere, deducere.

EPITOME.

Saccharum quod ad effectum decimarum aut dicitur fructus naturalis.

SVMMARIA.

- 1 Saccharum est fructus naturalis ex re elementata proveniens quod ad decimas.
- 2 Vinum, olivum, legetes, &c. quo ad decimas censentur fructus naturales, quod I.C. industriales.

DECISIO LXXXIII.

In vna f. Caoarion. decimarum coram D. Verallo 7. Martij 1541. decisum fuit, quod ad effectum decimarum de quibus agebatur, diceretur tantum succedere fructus naturales, & ex re elementata provenientes: quia fructus industriales dicuntur, iuxta glo. in l. ex diverso. ff. de re iud. & in c. gravis. de restit. spoliat. cum in eo magna industria hominis requiratur, prout dicitur in f. segetibus, & in grano, vino, oleo, tantum quod ad effectum decimarum reputantur fructus naturales: cum nisi providentia Dei operaretur, vana esset omnis industria personæ, ut dicit Abb. in c. cum non sit. in 1. not. de decim. & in c. non est. eodem tit. de decim.

EPITOME.

An agenti ex resignatione incumbat onus probandi.

SVMMARIA.

- 1 An actori ex resignatione agenti se pervenisse resignationem resignationis tempore, an vero reo mortis resignantis incumbat probatio. & nu. 2. 4. 9.
- 3 Ad centum annos quis vivere presumitur: quod in actore locum non habet, sed in reo.
- 5 Presumptio & probatio possibili debent connuere.

- 6 Agens contra fidei commissarium possessorem, filiorum vitam probabit.
- 7 Pro mandato & resignatione presumitur, donec probetur contrarium.
- 8 Vitam absque alia ulteriori probatione allegare sufficit.

DECISIO LXXXV.

Martinus Calaferrá produxit quoddam mandatum factum per Martinum Valef. ad resignandum Parochialem de Rego. Valentin. diocesis in favorem suum, quæ fuit facta anno post mandatum contractum. Dicebat Ioannes Baptista Valdasinus possessor parochialis, contra quem Martinus agebat, quod ipse Martinus habebat probare tempore resignationis illi Martinum, qui dederat mandatum, superuixisse, & sic in dicta Valentin. de Rego. coram D. Io. Paulo. 4. Martij. 1541. fuit dubitatum, an f. incumberet onus probandi Martino agenti ex resignatione, quod tempore resignationis factæ Martinus resignans superuixisset: An vero Io. Baptista teneretur probare mortem. Pro parte Ioannis Baptiste dicebatur communem & approbatam esse in l. si liquidum. ff. de soluto matrimonio, ubi dicitur, quod non sufficit probare quem fuisse vivum, & quod quis fundat intentionem suam in vita illius, ad l. spadonem. §. qui absolutus. ff. de excusator & per Bartol. in l. qui inter. & l. qui duos §. cum in bello. ff. de reb. dub. cuius opinionem sequitur Fulgos. in l. sed est. de senten. & re iud. & ibi Alex. col. fin. ff. de acquir. hered. cum ergo Martinus fundaret intentionem suam in resignatione, & per consequens in vita, debet illam probare: licet quis presumatur vivere usque ad centum annos, iuxta ea, quæ habentur in l. 2. §. si dubitatur quemadmodum testa. aper. & in l. fin. C. de sacrosanct. eccles. tamen talis presumptio non sufficit, ubi agitur de bonis defuncti, & in eius vita fundatur: fundamentum fuit iuxta præmissa dictum, ut not. per Corn. consilio 19. col. finali. vol. 1. Secundo quod ex quo f. Ioannes Baptista erat reus & possessor, & Martinus erat actor, presumptio, quod quis presumatur vivere usque ad 100. annos, non habet locum in actore, sed in reo, ut per Sozin. in l. si tutor. col. 2. vers. quarto inferitur. ff. de rebus dub. Et cum Ioannes Baptista sit reus, & Martinus actor debet connuere cum f. probatione possibili, & sic cum presumptione: Sicut etiam dicitur, quod quando agitur contra f. fidei commissarium possessorem agens debet probare vitam filiorum, ut per Sozin. in l. qui duos. §. cum in bello. ff. de reb. dub. Et istam partem fuerunt sequuti Domini, duo autem fuerunt in contrarium, quia dicebatur, quod Martinus non fundabat principaliter intentionem in vita, sed in mandato & in resignatione, f. pro quibus presumitur, donec probetur contrarium: quia quilibet presumitur vivere usque ad centum annos: & sufficit allegare vitam absque alia probatione, ut dicit Bal. in l. 2. §. si dubitetur, quemadmodum testa. aper. Alber. in l. fina. col. 2. post princ. & ibi Salic. col. 1. C. de sacrosanct. eccles. Abb. in c. in presentia. & ibi moderni. de probatio. Dec. consilio. 133. col. 2. vers. nec isto casu. Cum igitur f. principaliter de resignatione, secundario vero de vita agatur, fuit conclusum, quod Martinus non tenebatur

eam probare.

EPITOME.

Citatio commissa cuicumque Clerico Tabellioni Notario, quomodo probetur.

SVMMARIA.

- 1 An possit Clerico committi citatio, & quomodo. & numer. 3.
- 2 Coniuncta pro disunctis accipi qui presumatur.

DECISIO LXXXVI.

In vna Columbrien. de Pennatora coram D. Thoma fuit dictum 9. Martij 1541. quod f. citatio commissa cuicumque Clerico tabellioni notario potest exequi per Clericum, solum dato, quod non esset tabellio: & dictum, quod illa f. solum intelligebantur distributiæ, non autem copulatiuæ, iuxta. not. in l. sepè ita. ff. de verb. signifi. ut probatur per testes, quod in illis partibus f. erat stilus, quod citationes committentur Clerico, & exequantur: & tales executiones factæ coram duobus testibus faciebant fidem: ita quod stante hoc, quod credebatur in partibus illis citationibus factis per Clericos, Rota tenet, quod illa verba intelligebantur distributiæ: cum possit illa clausula qualibet in parte verificari.

EPITOME.

An impetrandum beneficium c. pervenit de fideiuss. requirit speciale mandatum.

SVMMARIA.

- 1 C. pervenit de fideiuss. ut impetretur, quid requiratur.
- 2 Paupertas non opus habet probatione.
- 3 Procurator pro principali de rato spondens se si obligationem principalis non ratificaverit, debitum solvitur, cautione data audietur.

DECISIO LXXXVII.

Fuit conclusum in vna Terraconen. Prioratus S. Michaelis, coram D. Io. Paulo 9. Martij. 1541. quod ad f. impetrandum beneficium c. pervenit. de fideiuss. pro Monasterio Grandimonten. contra Capellanum de Tudela requirebatur speciale mandatum, per not. per Bart. in l. filius familias. col. tert. vers. die ergo quoniam sequitur. ff. de donat. Et quia f. non probatur paupertas, fuit tamen dictum pro maiori parte, quod ex quo procurator f. promiserat de rato pro principali suo, ut in obligatione facta in euentum, in quem principalis non ratificaret, quod solueret debitum, dando cautionem banchariam, quod admitteretur.

EPITOME.

An constitutio loquens de persona extendatur ad Capitulum.

- 1 Constitutio loquens de singulari, an quoque ad universitatem possit extendi. & nu. 5. 8.
- 2 Prima charitas incipit a seipso.
- 3 Sub particularium nomine quando in materia favorabili comprehenditur universitas. & nu. 7.
- 4 Constitutio puniens delicta est favorabilis. & quare.
- 6 Statutum, quod est contra ius commune strictè est intelligendum.
- 9 Iniquum est quemquam in propria causa esse iudicem.
- 10 Persona loquens non comprehenditur in generali sermone.

DECISIO LXXXVIII.

Erat constitutio facta per Capitulum ecclesie Carthaginen. quod si aliquæ contentiones ibi orirentur inter aliquos de suo Capitulo, quod duo vel tres ex antiquioribus Canonicis tenerentur expensas refacere satisfacere iniuriato: & si aliqua partium erat rebellis, & nollet obedire mandato, poena imponeretur, que ipsis videretur, & illi tenerentur eam servare, & ab ea non appellare, & Capitulum faceret executionem tam poenæ, quam mandati. Dubitavi de mense Martij 1541. quia coram me prædicta causa Carthaginen. spoliis inter Thesaurarium ex vna, & Capitulum ex alia pendebat, an prædicta constitutio facta per Capitulum comprehenderet casum, ubi Capitularis persona prætenditur deliquisse contra Capitulum. Dicebatur f. quoque spectare eam ad universitatem, quoniam verisimile est, stantes, dum disponent, si interrogati fuissent, ita respondissent, iuxta. vulg. glo. in l. tale pactum. §. si. ff. de pact. per Alex. consil. 219. nec arguendi sumus. col. 9. & seq. vers. ad certum argumentum, vol. secundo, quod & sentit Dominicus. in c. in multis. col. 22. in fi. vers. sed isti prætensi. de rescriptis. in 6. Et sic constitutio voluerunt emendare damna particularibus inferenda, quanto magis Capitulo: cum f. prima charitas incipiat a seipso. Item, in materia favorabili sub f. nomine particularium comprehenditur universitas, seu Capitulum, ad not. per Feli. in c. cum te. col. 2. vers. quarto. declara. de rescriptis. Materia autem f. constitutionis est favorabilis, cum puniat delicta, & intendat ponere pacem & quietem, quæ nihil dulcius, ut in Auth. omnes nobis, ut iudic. sine quo suo suffragio fiant, in prin. in nouel. 8. & in authen. omnibus. ut non luxurient homin. contra naturam. nouel. 77. in prin. & in authen. semper. de quæstor. nouel. 80. His tamen non obstant, fuit f. resolutum contrarium: quia constitutio contra ius commune, ut iurisdictio pertineat ad Episcopum cum consilio Capituli, ut in c. nouit. de his que fiunt à prelat. & in c. non est. de constit. in 6. tamen quia per constitutionem remouebatur largior appellatio, & in materia f. strictè intelligenda, ut in statuto: quod est contra ius commune, in quo f. appellatione personæ non comprehenditur Universitas, & corpus Collegii, Bald. in rubric. C. ad Trebell. Roma. consil. 400. & consil. 926. At vero constitutio loquitur aperte de singularibus. dum dicit, inter aliquos de nostris socijs: Et idè constitutio f. loquens de connuendis homini-

hominibus de tali religione, non intelligebatur de Collegio, sed de singulis: cum alij sunt singuli, alij vniuersi, vt per Felin. in d. c. cum te. col. 2. de rescriptis. Item & quando agitur contra Capitulum, est pars, & habet interesse, & constitutio etiam vult, quod contra nolentes parere cum duobus vel tribus Canonicis Capitulum faciat executionem. & ideo ratione euitandi absurdi non debet intelligi, quod Capitulum laeditur: cum sit valde iniquum, quod in causa sua quis iudicet. l. vnica. C. ne quis in causa sua. Et vbi etiam de iure communi per ordinarium requirendum est in causa Canonicorum consilium Capituli tenuit non procedere, si ageretur contra Capitulum vel capitulares, maxime ratione consanguinitatis, vel ex alia causa, vt per Holtien. in sum. de his quae fiunt a prelat. sine consen. cap. 6. in quibus consilium. prope fin. & Villard. in e. edocen. de rescript. col. octaua versu. omittitur in expectand. vbi adducit rub. & Abb. in c. nouit. de his quae fiunt a prelat. sine consen. capit. Accedit etiam, quod persona loquentis, & si Capitulum faceret constitutionem, non comprehenditur in generali sermone. l. inquisitio. C. de solut. & pro ista parte fuit facta resolutio.

EPITOME.

Clausula, quorum tenores, derogat priuilegijs Auditorum.

SVMARIA.

- 1 Clausula, quorum tenores, an priuilegijs aliorum, quibus cautum est ipsis non nisi accedente eorum consensu posse derogari, deroget. & nu. 2.

DECISIO LXXXIX.

Oram D. Verrallo in vna Lucan. Canonicatus & Praebende pro Ioan. Baptista de Bernardis contra D. Syluestrum Decanum nostrum, fuit resolutum, quod clausula derogatoria appolita in gratiam Ioannis, in qua dicebatur, quod praferendus esset auditoribus Rotae & alijs officialibus, non obstanti priuilegijs eorum collegiorum, quorum tenores &c. per talem clausulam, quorum tenores, esset derogatum priuilegijs multorum, in quibus caueretur, quod illis non posset derogari, nisi expressse eorum inueniretur consensus. Quoniam propter clausulam, quorum tenores: poterant omnia in priuilegijs concessa extendi & alijs derogare. Bene verum est, quod dicebant Dominus, quod si fuisset dictum, Non obstanti. priuilegijs concessis quibusuis. quod sic illa dictione generali, quibusuis, non conseretur derogatum priuilegijs Auditorum, vt per Rom. consi. 436. sed quia dicebatur, non obstanti, priuilegijs Auditoribus &c. in specie poterat priuilegia auditoribus concessa extendi. Et ista resolutio fuit facta de mense Martij, 1541.

EPITOME.

Clausula, dummodo non sit alteri ius quaesitum, quomodo accipiat.

SVMARIA.

- 1 Gratia habens hanc clausulam, dummodo ius non sit alteri quaesitum, non suspendit priorem gratiam. & nume. 5.

- 2 Collatio beneficii vacatur quando tribuit ius ad rem non in re.
- 3 Verba illa, plenum ius, in vacaturo beneficio conferendo non verè, sed fide inserta esse intelliguntur.
- 4 Ius in re ante factum non quaeritur.

DECISIO XC.

ET quia in gratia Ioannis Baptista posteriori dicebatur, dummodo non sit alteri ius quaesitum, & in gratia D. Syluestri facta, puta, quia erat creatus in canonicum cum expressione praebende, quam ex nunc prout extunc, sibi conferebat, itaque sibi esset ius quaesitum, & solum per perceptionem fructuum expectaret, An regula de non tollendo iure quaesito gaudere dicatur. Ex quo itaque Papa conferebat ipsi ex nunc, dicebatur Domino Syluestro ius quaesitum, & tanto magis, cum Papa vterius processisset, volendo, quod esset plene ius quaesitum, & posset gaudere regula, de non tollendo iure quaesito. Cum ergo gratia Ioannis Baptista esset limitata per illam clausulam, dummodo alteri, dicebant Domini quod gratia Ioannis Baptista non suspendebat gratiam Domini Syluestri, licet gratia Ioannis esset posterior, & cum derogatione priuilegiorum Auditorum iuramento, & quod non solum ius quaesitum in re conseretur esse praesumendum, sed ius quaesitum ad rem: & illud ius est in consideratione, vt per Sarnens. regul. de non tollendo iure quaesito. q. Papa. num. 31. Illis non obstant. fuit resolutum contrarium de eodem mense Martij, & tentum per ea quae dicit Dominus. in c. fin. in principio. de concess. praebend. in 6. dum dicit, quod semper de mente Iulij, quando reuocat gratias, remanet ius quaesitum, ad eum modum collatio beneficii vacaturi tribuit ius ad rem, non autem in re, vt per Dominic. & Franc. in c. final. §. final. de concessio. praebend. in 6. Ergo sic tali reuocatione vel suspensione venit tale ius quaesitum. Item & secundò collatio beneficii ante acceptationem non tribuit ius in re, sed ad rem, Dominic. & Franc. in d. c. fin. §. fin. ergo venit sub reuocatione. Non obstat, quod in gratia sint illa verba plenum ius, nam fictè, & per priuilegium, non autem verè inserta intelliguntur: quod patet, quia si essent verè, sequeretur, quod duo in eodem haberent eodè tempore ius in re: non autem ante vacatione ille, qui tenet beneficium, habet ius in re. Patet et ex eo, quod collatio fiebat in euentum acceptationis, & sic requiritur factum secuto illo facto, non retrahitur in preiudicium alterius: & ante illud factum non potest esse ius quaesitum in re. Et idem sepe dictum fuit in Rotae, pro qua dictum fuit facere decisi. 10. de praebend. in nou. & consil. Rom. 256. de quo per Felin. in c. super literis. column. 7. & 8. de rescriptis. vbi clausula, dummodo alteri ius quaesitum, intelligitur de iure quaesito quo ad canonizatione dicebatur quod ius illud ex verbis non est conditionale ad rem, eo quod de eo debebat fieri mentio, ad decisi. Rotae 26. alias 44. 5. de praebendis. in noui. & tenet Staphyl. in tractatu de lit. gratiae & iustitiae. fol. 8. in prima forma gratiae expectatiuae. Et quia etiam gratia Ioannis Baptista erat clausula, quae communiter solet apponi, videlicet etiam si aliqui in Canonicos sint recepti, ex qua secundum quod dicit Fran. in c. postquam. de praebend. in 6. tollit ius ad rem. & facit decisi. Rotae 224. in no.

EPITOME.

Error iuris praestat causam praescribendi de iure Canonico spacio longissimi temporis.

Summa.

SVMARIA.

- 1 Spurius nulliter legitimatus an possit succedere patri, & ius praescriptionis interrompere.
- 2 Legitimatio facta in terris Ecclesiae à Caesare aut eius Palatino est nulla.
- 3 Error iuris an & quomodo causam praescribendi spatio longissimi temporis praestet.
- 4 Aliud est errare ignorando ius commune, & aliud errare in iure ignorando communem opinionem.

DECISIO XCI.

Oram Do. Verrallo de mense Martij, 1541. fuit resolutum, quod licet spurio resistat ius communi ne ad succedendum patri suo, ita vt spatio longissimi temporis succedere non possit: tamen si spurio foret legitimatus, & nulliter, vt erat in casu illo, quia legitimatio ferat facta per Comitem Palatinum Celsaris in ciuitate Bononiensi, & sic iuris Ecclesiae, & sic legitimatio est nulla, vt per Ferrat. secundum communem opinionem, cautela apparet, si errauit spurio in iure, tamen fuit dictum, quod error iuris praestat iustam causam praescribendi de iure Canonico spatio longissimi temporis: non pronuntiat nisi de bona fide. secundum gloss. in c. de rescript. Paulus de Cast. in l. Celsus. & ibi Baldus in tractat. de rescriptis. in 4. parte quartae partis princip. q. 18. & remissiuè in l. Celsus. in 2. not. in 2. colu. versicul. quod facit ad quae sitio. Nec est verum, quod ex quo iste spurio nulliter legitimatus, puta per Celsarem in terris Ecclesiae, qui errauit in iure, credens valere, quod ex hoc dicatur ei resistere ius commune: quod aliud est, quod quis erret in iure, ignorando communem opinionem: & aliud est, quod alicui resistat ius commune, per not. per Alexand. & Iac. in l. cum praelatus. ff. de re iudic. vbi sententia lata contra ius commune. Et fuit facta resolutio in vna Bononiensi, hereditatis de Papazonibus pro Horat. contra Antonium Mariam.

EPITOME.

An in eadem Diocesi possint acceptari duo beneficia, ordinario contradicente, stante priuilegio. Vide Cassad. decisi. 1. & 2. de concess. praebend.

SVMARIA.

- 1 An priuilegium huic concessum, cum alteri communicatur, idem operetur atque id. ad quod extenditur & num. 4.
- 2 Acceptatio gratiae secundum suam interpretationem fieri debet.
- 3 An habens gratiam expectatiuam in mensibus Apostolicis possit acceptare beneficium vacans in mense ordinarij.

DECISIO XCII.

DE eodem mense Martij, 1541. dubitauit D. Mariscanus ex quo parafrenarius Pauli habebat gratiam in Calaguritan. ordinario contradicente, ex quo de illo prouiderat: & dubium faciebat, quia parafrenarius habebat priuilegium Pauli, quod omnia priuilegia & gratiae concessae per Clementem essent communicatae parafrenarijs Pauli: sed dicebatur, quod parafrenarii Clementis habebant gratias suas ad tres, & dicebatur ad vnum, duo, tria, & tot: & sic cum darentur in tribus collationibus, vltra tria ergo erat per Clementem concessum, vt sui parafrenarii poterant in vna diocesi duo beneficia acceptare: & licuti poterant

parafrenarij Clementis, ita etiam potuissent Pauli: tamen hoc non obstante, de eodem mense, 1541. fuit de terminatum contrarium, quia ex quo vigore gratiae antiquae erat concessa in duabus diocesis, & ibi erat facta acceptatio, debebat fieri talis acceptatio, secundum quod de iure illa gratia erat sortita suam interpretationem, scilicet, vt vnum expectaret beneficium diocesis ordinario reclamante. Non obstat etiam communicatio gratiarum, quia dicebatur, quod tunc verum erat, quod virtute commissionis poterant parafrenarii Pauli expedire tales gratias, quas expedirent parafrenarii Clementis, si in casu isto non erat expedita gratia ad duas collationes, quod per hoc non poterat vltra tenorem illius gratiae acceptare. Et pro ista parte: 8. Martij eiusdem anni fuit similis questio determinata coram D. Ioane Paulo in vna Salutarum Cantoriae pro Gasparo Capharello, contra Iosephum de Spaldis, & Ioanem de Ferratis. Nam habebat parafrenarius Pauli gratiam expectatiuam in mensibus Apostolicis, vigore cuius volebat, potuisse acceptare beneficium vacans in mense ordinarij, & quod parafrenarii Clementis habebant gratias suas etiam in mensibus ordinarijs. Et propter communicationem gratiarum volebat capere beneficium vacans in mense ordinarij. Fuit resolutum, vt supra, quod ex quo acceptatio vigore certae gratiae fuerat restricta ad menses Apostolicos, quod ipsi non poterant acceptare in mense ordinarij, & si volebat vt gratia Clementis communicata, quod eam debebant expedire, & vigore illius acceptare.

EPITOME.

Statutum Urbis de creditoribus negligentibus petere debitum per 18. annos, exceptis dotalibus, verum habeat locum in fructibus debitis ex causa non soluta dotis.

SVMARIA.

- 1 Dote per statuta excepta, an quoque censentur dotalis fructus ob non solutam dotem exempti.
- 2 Vt dos petatur ratione de dote, ita & fructus dotis, tanquam augentes dotem.
- 3 Sublata actione censentur etiam sublata accessoria, & eodè tra. num. 11.
- 4 Licet dos ex parte uxoris dicatur ius vniuersale, ex parte tamen mariti non rem.
- 5 Fructus dotalis non conuertuntur in dotem.
- 6 An fructus ob non solutam dotem competentes possint peti actione de dote, an officio iudicis & nu. 13.
- 7 Fructus qui debentur marito constare matrimonio nec augent nec conuertuntur in dotem.
- 8 Fructus qui debentur ex dote post mortem, dicuntur actiones de dote officio iudicis. & quare nu. 9.
- 10 Statutum de casu ad casum in materia odiosa non extenditur de iure.
- 12 Petitio interesse dotis est odiosa in c. salubriter. de vsur.

DECISIO XCIII.

CAuetur statuto Urbis, quod si creditor fuerit negligens in petendo debitum ex mutui, depositi, vel cuiuscunque rei causa per 18. annos, non audiat vterius: sed sibi efficaciter obstat praescriptio temporis praebati, exceptis dotalibus & donationibus propter nuptias: fuit dubitatum, an huiusmodi statutum excipiens dotem, dicatur etiam excipisse fructus, qui debentur marito ex causa non soluta dotis, sicuti ex causa, quae tunc ventilabatur coram Dom. Marificati-

no de mēse Martij, 1541. fuerat maritus stipulatus sibi dotem solui vna cum fructibus ad rationem septē annorum cum dimidio, iuxta formam statuti vrbis: & pater vxoris dederat seu hypothecauerat omnia bona sua & inter alia quoddā Casale, dubitabatur, an sicuri in statuto excipiebatur à prescriptione 18. ann. dos ipsa, etiā cōseretur exceptifructus, qui deberetur marito ex causa nō soluta dotis. Et dicebatur p parte mariti, q sic, per text. in l. si marito. §. in autē. ff. soluto matrimonio. Vbi sciūt q dos petitur rātone de dote, ita & fructus dotis, tanquam augēant dotem, vt ibi dicitur. Sic ergo in eadem rātone eadem sit disciplina, vt pō sita seu cōseruata sit hic etiā actiō quoad fructus. Et pro ista adducebantur multa generalia, quōd sublata actiōne censeantur etiam sublata accessoria. Tamē his non obstantibus, de mēse Martij causa pōita per D. Mariscānum, fuit tentum contrariūm per maiorē partē Dominorum, quōd licet statutum t ab illa p̄scriptiōne p̄seruat dotem, nō tamen censetur p̄seruare fructus, per ea quae dicit Alex. in d. l. si marito. §. sit. ff. solut. matrim. vbi voluit, q t licet dos ex parte vxoris dicatur ius vniuersale, tamen ex parte mariti nōn. Item quōd fructus, qui percipiuntur ante matrimonium, seu soluto matrimonio, dicuntur augere dotem, prout dicit Alex. in d. §. final. nōn dicuntur tales fructus conuerti in dotem, prout dicitur in l. dotis fructus. ff. de iure dotium. Licet ergo tales fructus possint peti actiōne de dote, vt dicit Alex. in d. l. si marito. §. sit. ff. solut. matrim. quia sicuti fructus naturales etiam cōuertuntur in dotē, vel saltem causam augent dotis: Fructus autē, qui debentur marito, constante matrimonio, nō augent dotē, nec cōuertuntur in dotē, vt dicit Alex. in d. l. dotis fructus. Immo t cum debeatur post mortem, dicuntur actiōnes de dote, sed officio iudicis, vt dicit Alex. in d. l. si maritus. §. final. pōt Bal. & Anchar. ibi. & Bald. in l. final. ff. profocio. l. fin. C. de iure dot. Cum ergo istae actiōnes odiosae sint & non naturales, vt dicit Alex. in d. l. si marito. §. final. idēd non debetur actiōne de dote, sed officio iudicis, cum de iure habent, quōd t statutum nō extendatur de casu ad casum: Tantō magis erat dicendum de casu fauorabili ad casum odiosum non fieri extensionem, vt est iste casus istorum fructuum. Non obstat, quōd dicebatur, quia t dispositio loquens de principali extēditur ad accessorium: quia illud habet locum, vbi etiā est eadem ratio in principali, & in accessorio, vt per Deci. in l. cum principalis. ff. de regul. iur. Cum autem dispositio respectu p̄seruationis dotis sit fauorabilis, non debet extendi ad fructus, qui est casus odiosus. Et quōd etiam in casu c. salubriter. de vsur. petitio t illius interesse sit odiosa, tenet Alciat. in tracla. p̄sumpt. pagin. 133. cum tribus sequentibus, pagin. not. Ripa in d. l. si marito. §. final. qui tenet quōd fructus, qui debentur actiōne ex dote, petantur officio iudicis, & idēd videtur tenere Bal. in Nouel. 2. 19. 61. 91. istud non affirmat, sed videantur ea, quae dicit ipse in d. secunda part. colum. 7. vbi nihil affirmat, sed remittit se ad not. per Bartol. & Petr. in l. final. §. p̄ter ea. C. de iure dot. vbi illi tenent contrariū, quōd t immō t illi fructus petantur officio iudicis: & id tenet Petr. Bald. & Alex. in d. l. si marito. §. final. ff. solut. matrim.

EPITOME.

Facultas data vicario per Episcopum conferendi omnia beneficia, etiam quae Episcopus habet in personam suam, praestat quoque facultatem prouidendi.

SVMARIA.

- 1 An vicarius, cui Episcopus facultatem dedit omnia beneficia conferendi, facta tacita renuntiatione possit de beneficio commendato in fauorem alicuius disponere. & nu. 3.
2 An renuntiatio beneficij valeat sine superioris auctoritate, remissive, vide gl. in c. ex ore. de his qui a se. a. maio. p. r. cap. 1.
4 Renuntiatio non in vicarij sed superioris manibus debet fieri.

DECISIO XCIII.

Fuit tentum in vna Salamantin. de Palatios Riuios pro Ioanne Solano contra Petrum Martinez, quod Episcopus Salamantin. qui dedit Vicarij suo potestatem conferendi omnia beneficia, de quibus ipse poterat prouidere, tam auctoritate Apostolica quam ordinaria, & de his, quae ipse Episcopus habebat in personam suam, intelligitur dedisse facultatem prouidendi: dum tamen ipse Episcopus cederet pro beneficiis, seu Commenda beneficii, in manibus superioris, quae sint in expressa renuntiatione, ita etiā in tacita renuntiatione, quoad praedictum superioris, iuxta communem opinionem secundum Imol. reprobantem gloss. vbi in c. ex ore. in verbo, renuntiat. de his quae sunt a maiori parte capit. vnde cum hic tractaretur de praedictio superioris, videtur noluisse Episcopatum Salamantin. liberare a vinculo Commendae: dictum est, quod talis renuntiatio non poterat quantumcumque tacite fieri, nisi in manibus superioris: si ergo renuntiatio non erat facta, sequitur, q Vicarij non poterat disponere de beneficio commendato in fauorem ipsius: nec aliquid faciebat dicta clausula posita in commenda: quia dicebatur: omni quod intelligebatur t in manibus superioris, nō enim poterat in manibus Vicarij sui cedere, quia erat in manibus propriis cedere, cum ipse & Vicarij idēd sit tribunal. c. Roma. de appell. in 6. & c. 2. de consuet. in 6. & fuit facta resolutio de mēse Martij 1541.

EPITOME.

Facultas absoluendi concessa in mari magno fratribus Praedicatoribus absoluendi fratres sui ordinis a censuris, intelligitur in foro penitentiali, & non tribuit absoluitionem in foro contentioso.

DECISIO XCV.

De mēse Martij, 1541. coram D. Jo. Paulo in vna Valentin. nullitatis professionis inter Moniales S. Catharinae de Senis ciuitatis Valentin. & Beatrix affertā, professam monialē ex altera, fuit tentū q facultas concessa in mari magno fratribus Praedicatoribus absoluendi fratres sui ordinis a censuris, de iure communi intelligeretur de foro penitentiali, per extrauag. super cathedram. & in extrauag. Sixtus Episcopus. §. per hoc tamen. & in Clem. dudum. §. si vero.

ro. vbi dicit Bonifa. quod ex eo, quod concedit fratribus praedicatoribus & Minoribus facultatem absoluendi, & penitentiam iniungendi, per hoc non intendit fratribus potestatem impendere ampliorem, quam Curatis vel parochianis sacerdotibus est à iure concessa. Et ex eo, quod constat, quod concedendo facultatem ipsi fratribus, tantum concedit in foro penitentiali, prout sentit Ioann. Monach. in gloss. magna. versicul. sed quae est ista potestas sentit, quod potestas data Curatis, tantum est in foro penitentiali, prout ita sentit Abb. in c. Deus qui. in 3. not. de peniten. & remiss. & ad idēd est text. in Clem. dudum. in §. si vero. de sepult. & ibi Cardin. 9. q. & ibi Abb. in d. c. dudum. colum. penult. versic. secundum. & ita procedunt de iure communi: sed quia in dicto prin. erant nouella verba, per quae cōprehendebatur, quod plus erat concessa facultas absoluendi in foro penitentiali, quam contentioso, fuit per maiorē partem Dominorum conuersum, quod ex forma priuilegij daretur etiam facultas absoluendi in foro contentioso, & sic reabilitandi à suspensione, de qua in c. non solum. de regularibus. in 6.

EPITOME.

Tacite admissus ad causam, quinam quis censetur.

SVMARIA.

- 1 Citatis ad causam omnibus, quorum interest, cum vnus sua interesse allegans, ad causam venit, antequam admittatur summarie id probare tenetur. & nu. 5.
2 Libellans potest libellum suum int. et pretari.
3 Contra eum, qui in executione non nominatur, quando non committatur causa, quamuis in prima commissiois parte contra omnes interesse putantes committatur. & nu. 6.
4 Iudex ad instantiam procuratoris alterius decernendi compulsores, videtur eum venientem, cuius nomine procurator agit, tacite admississe, nec propterea probationem in interesse necessariam esse.
5 Citatio cum est equiuoca veniens ad causam antequam admittatur, sua interesse probat.

DECISIO XCVI.

Commisserat causam Ioannes Clericus Majoric. contra Ioannem Petrum, & Antonium omnēque alios, sua communiter vel diuisim interesse putantes: & in eadem commissiōne dicebatur cum potestate citandi Ioannem Petrum, & Antonium, omnēque alios in executione nominandos, commissiō causa sic, & habita citatione per Ioannem, Ioannes recessit ad partes relicto mandato contra partes, nominatos, omnēque alios, sua interesse putantes. Venit postea Franciscus, & citauit procuratorem ad videndum decerni literas compulsores, quae fuerunt decretae: & Procurator Ioannis in actis videndo extractionē iurium, constituit procuratorem principalem suum, & Franciscum Calli, qui postea citatus in partibus, licet ipse Ioannes principalis interfuit extractui iurium. Franciscus cum suis, seu eius procurator venit ad Curiam, & per contradictas reportauit sententiam contra Ioannem, quae transiuit in iudicatum, vigore cuius fuit facta executio contra Ioannem. Postea Ioannes venit ad Curiam, & commisit causam nullitatis illius sententiae, dicendo, quod esset nulla, ex eo, quod nō fuerat admissus ad causam: & casu, quo fuisset tacite admissus per decretum compulsores, debebat prius docuisse de suo interesse. per decisi. Bisig. de rescrip. & §. 3. in an.

tiq. & Fel. in c. auditis. col. 1. 4. versic. dixit de rescriptis. 2 Item quia libellans potest libellum suum interpretari. Cum ergo licet in prima parte commissiōis causa esset commissiō contra omnes interesse putantes, tamen quia postea restrixit se ad nominandos per eam in executione, & Franciscus non fuisset nominatus, sequitur, quod contra eum non sit commissiō. Item ter tiodicebatur, quod illa citatio, ad videndum decerni compulsores, erat generalis & vnita: nam poterat intelligi ad effectum, vt mediātibz compulsores extraherentur & iura: & ipse habitis posset docere de iure suo, & admitti, velut simpliciter, & per tale decretum compulsores esse censeretur tacite admissus ad dictam causam. Ergo cum esset generalis & vnita non debebat afficere, ad nota. per Baldum, in l. aut qui alicui. in princip. ff. quod vi aut clam. Iste tamen non obstantibus in vna Maioricen. pro Francisco Aquileia contra Ioannem Calli, 24. Martij, 1541. fuit resolutum contrarium, quod iudex t ad instantiam procuratoris Francisci decernendo compulsores videretur ipsum Franciscum tacite admississe, nec erat necessarium, quod docuisset primò de interesse, quia illud habet locum, quando commissiō mandat, quod constituto de interesse admittatur: sed quia in commissiōne continebatur causa, simpliciter contra sua interesse putantes principaliter, sufficit, quod ipse Franciscus diceret sua interesse putare. Et hoc modo respondebatur ad decisi. 1. de rescript. & §. 3. in antiq. quod illa decisi. loquuntur, quando causa committitur contra interesse putantes. Ita dicebatur quoque, quod verba commissiōis, omnēque alios in executione nominandos, non obstantibus, ex quo illa verba erant in parte potestatiua, commissiō autem in parte principali erat contra omnes sua interesse putantes. Et idēd dicebant Domini, quod si commissiō in parte principali dixisset, omnes alios sua interesse putantes in executione nominandos, quia tunc tantum causa esset commissiō contra nominandos. Non obstat, t quod ita citatio esset equiuoca, quia dixerunt Domini, quod illud procederet quoad hoc, antequam admitteretur esse necessarium, quod doceat de iure suo: sed quia ipsi tenebant, quod non erat necessarium, illud decretum compulsores non poterat intelligi, nisi ex effectu & habitis iuribus posset procedere in causa.

EPITOME.

Clausula sine praedictio expectantium, & mandata Apostolica prosequentium, quomodo sit accipienda.

SVMARIA.

- 1 An clausula, sine praedictio expectantium, & mandata Apostolica prosequentium, solum praedecessoris, an vero successoris quoque gratias praeseruet. & nu. 3.
2 Verbum praesentis temporis: intelligitur de ipsis expectantiis, quae sunt in praesenti.
4 Gratia futurorum Pontificum, etiam per verba de praesentibus, an censeantur praeseruari.
5 In collatione beneficij vacaturi futurum tempus attenditur.
6 Omnes gratiae expectatiuae quando generaliter censeantur praeseruari.

DECISIO XCVII.

In vna Lamacen. Canonicatus & praebend. pro Domino Matthaeo contra Georgium Goffredi Gerardus ex causa celsiōis boni iuris in fauorem Capituli Virdu.

Viridunensis, fuerat creatus in Canonicum cum expectatiua dictae praebendae, & fuerat facta confirmatio die creationis per Clementem VII. cum illis verbis & nihilominus praebendam vacaturam ex nunc, prout extunc, cum vacauerit, conferimus sine praedicio expectantium, & mandata Apostolica prosequendum.

1 fuit dubitatum per me, an dicta clausula solum praeseruet gratias ipsius Clementis, vel etiam gratias successoris. Et pro ista cuiuslibet futuri parte negatiua ponderabatur verbum, prosequendum quod est praesentis temporis: ergo intelligitur de ipsis expectatiuis, quae tunc erant de praesenti. ad l. nomen filiarum. §. fin. ff. de verb. signifi. Card. in Clemen. que de Ecclesiis. de officio Vicarij. q. 2. & secundò ex filio Pontificis, tantum de praeterito & praesenti. & cuiuslibet notissimum est, quòd noluerit intelligere de illis post mortem suam, de quibus nunquam cogitauit. & idèd Rom. c. 6. §. 23. dicit, quòd ubi ex praesumpta mente disponens cadit maior affectio: ita dicebatur considerandum esse verisimilem mentem disponētis, quia nunquam censuerat factas gratias praeseruare, neque de illis rationem post mortem habere, & quòd ita interpretatio contineret absurdum, & posteriores in data, & praecipue successorum Pontificum, praeserentur iam creatis in Canonicum. Tamen illis & aliis rationibus non obstantibus 9. Martij, 1541. maior pars Dominorum tenuit contrarium, videlicet, quòd 4 transferentur etiam praeseruati gratia futurorū Pontificum. Fundamentum istius resolutionis fuit, quòd es quo collatio fiebat de beneficio futuro, ex quo conferebatur in tempus futuri Pontificis, ita etiam & exceptio, & limitatio. Item & secundò, cum collatio 5 transferretur in tempus futurum, illud tempus debebat attendi, & ideo dicebatur non ob stare illud de verbis praesentis temporis: quia ex quo erant collata in illud futurum euentum, debebant intelligi secundum illud tempus, prout erat decisio. Rotae 857. & 858. in antiq. Item tertio, sic per illam clausulam voluit praeseruare gratias praedecessorum: Et quia Clemens praeseruauit gratias expectatiuas. Apostolicas, & non dixit à se concessas, ergo generaliter censetur omnes gratias expectatiuas praeseruare voluisse. Et tandem post multas & longas informationes, 9. Martij, 1541. fuit pronuntiatum pro ista parte.

EPITOME.

Quando causa criminalis sit praedicialis ciuili.

SUMMARI A.

- 1 An pendente lite super haeresi, quae est criminalis possit agi actione ciuili. & nu. 7.
- 2 Causa criminalis absorbet ciuilem.
- 3 Criminalis negotij finis, à sententia lata, initium ciuili quaestioni tribuit.
- 4 Haereticus canonicus diuisus est à Capitulo.
- 5 Cum ciuilis intentatur ab vno & criminalis ab altero, criminalis non perimit ciuilem.
- 6 An sufficiat ciuilem intentari à certa persona, & ab vniuersitate criminalem, vt possint haereticò denegari fructus beneficij.
- 7 Quo casu criminalis non supprimat ciuilem.
- 8 L. fin. C. de ord. iud. quomodo intelligatur.
- 9 Quomodo in causa haeresis criminalis praedicitur ciuili.
- 10 Ratione contingētia & status praedicitur haeretica criminalis ciuili & nu. 12.
- 11 Criminalis de haeresi lata sententia determinat ciuilem.
- 12 Dum de statu controuertitur, reliqua interim silent.

- 14 Praedicialis causa trius determinatur de iure. & nu. 16.
- 15 Reus criminis quamuis appellacione pendente non contra accusatores, contra debitores tamen agere potest.
- 18 Haeretica criminalis praedicitur ciuili.

DECISIO XCVIII.

A Gebat Alexander Fouleri Canonicus Narnien. contra Capitulum Narnien. vt sibi daret fructus Canonicatus, & praebendae, ex quo iusto meta non poterat residere in Ecclesia Narnien. iuxta tex. & ibi no. in c. 1. de cleric. non resid. in 6. cum esset ipse Alexander exul factus per regem Poloniae à suo regno, & per consequens à sua Ecclesia, & omnia eius bona sequestrata. Replebat Capitulum, quòd Alexander erat Lutherana haeresi infectus, & super haeresi pendebat iudicium inter Alex. & Fiscum, coram A. C. Et idèd fuit presentata commissio mihi pro parte Capituli, à quo quaerebatur, an causa criminalis esset praedicialis ciuili. Dicebatur pro parte affirmatiua, quòd sic: quia 2 causa criminalis absorbet ciuilem, Sylua. in l. fin. in gl. ibi in verbo, euenit. C. de ord. iud. quae glo. dicit quòd ita intelligunt ibi Franc. Bart. Bald. Paulus de Cast. & Salic. Anchar. confi. 62. duplici respectu. Primò ratione finis: quia finis criminalis negotij, à sententia lata, initium ciuili quaestioni tribuit: item & secundò ratione maioritatis causae ista criminalis est praedicialis, prout dicit tex. in d. l. fin. & in l. adulterij. C. ad l. Jul. de adulter. l. 1. C. qui accus. non poss. l. per minorem. & ibi Bar. ff. de iud. & in Anch. d. conf. 61. in casu nostro causa criminalis absorbet ciuilem: nam si iudicabitur Alexandrum esse haereticum, tunc erat transferendus à Capitulo Narnien. & tunc Capitalum iuste potuit denegare fructus: cum causa iusta Alexander illos amiserit. sed possit ad illud fundamentum dici, quòd illud quod allegatur, quando causa criminalis absorbet ciuilem, quòd tunc superfedetur in causa ciuili, (in not. per Docto. in d. l. fin.) procedit, prout communiter intelligitur. d. l. fin. licet quando ciuilis mouetur ab vno, & criminalis mouetur à conuentu, tunc ciuilem criminalis non tollat, vt illud l. fin. intelligitur per Alex. in l. res ciuili. col. 2. circa fi. de procu. Et ita communiter intelligitur illa lex, vt Dec. dicit in l. edita. col. 14. vers. quinta reg. C. de eden. Non autem procedit, quando certa persona, sed conuentus mouet actionem criminalē, nec quando fiscus, qui est tertius, prout ita dicit Alex. in l. reum criminis. col. 2. circa fi. C. de proc. & Sal. sentit idem in l. vnic. vers. conclude nūc praedicta. col. 3. C. quando ciuili actio crimin. praedicitur, & hoc vult etiam Paul. de Cast. cum amplificat. d. l. fin. Itaque non sufficit, qd ab vno intentatur ciuili, & à conuentu criminali, sed etiam oportet, quòd ita criminalis absorbeat illā ciuilem. & ita si videatur, loquitur Pet. de Anch. in d. conf. 26. Et idèd dicit Pau. de Cast. post Iac. de But. & Bald. quòd si ego pecuniam mutauero Titio, & Titius conueniat me super homicidio, quia causa criminalis, posito, qd ille esset homicida, non est praedicialis ciuili, ente qua condemnatur, & publicentur bona. idèd non facit, qd superfedatur in ciuili: et si Bellan. & Sozin. ibidē dicant, quòd est communis opinio, quòd criminalis faciat cessare ciuilem. siue absorbeat, siue causa contingat, siue nō. tamē Ang. dicit ibidē in d. l. fin. licet non sint ad inuicē praediciales, aut principales, tamen qd de consuetudine nō seruatur, & qd etiam illa l. fin. intelligatur, quādo criminalis absorbet ciuilem, non autem quando non praedicitur, tenet Dec. in d. l. edita. col. 14. in fi. vers. 2. limita. ibi intelligitur super minore de iud. loqui in causis annexis

annexis, nō autem in causis separatis: & stantibus istis autoritatibus nō potest decerni, quae istarū auctoritatum vel opinionum sit cōmunis, quicquid dicat Salic. in d. l. fin. maxime cum hanc opinionem videatur tenere gloss. in d. l. fin. vers. de crimine. Si ergo in casu nostro ab illo, contra quem intentatur ciuili, non intentatur criminalis, quae absorbet ciuilem, (secundò cōmūnem opinionē, vt dicit Salic. in d. l. fin. cum in istis duobus casibus loquatur d. l. fin.) sequitur quòd, cum causa non faciat ad casum nostrum, (cum non à conuentu intentetur criminalis, sed à tertio, vt dicit Alex. in d. l. reum criminis, col. 2. circa fin.) criminalis super haeresi non facit cessare ciuilem, sic vt nō sumus, in materia illius l. fin. cum alio dupli respectu in casu nostro Criminalis sit praedicialis ciuili.

19 Primò, ratione contingētia, quia sententia ferenda super iuxta haeresi habet parere iudiciū in causa ciuili, iuxta materiā l. fundi. ff. de exceptionib. Et hoc modo dicitur Criminalis praedicialis ciuili, prout considerat Bartol. in l. per minorē. ff. de iud. in 1. exēplo. Quòd autem sententia declarās Alexandrū hereticum, facit fidē quo ad omnes & sic praedicit, vt. tex. in l. ingenuum. ff. de stat. homin. & in c. penult. de re iudic. Item secundò est praedicialis quia agit tur de statu. Et t idèd omnis alia causa debet interim filere, prout dicitur per Bar. in d. l. per minorem. vers. tertio modo dicitur. & hoc tunc quòd ista causa criminalis sit praedicialis, tunc verificantur verba cōmissionis in quibus dicitur, prout iuris fuerit superfedat: Nā de iure est, t quòd causa praedicialis prius terminetur, §. praediciales. inst. de actio. & in d. l. per minorem. Non obstat, quòd reus criminis pendente appellacione, licet nō possit agere contra accusatorē, possit tamen agere contra debitores, prout dicit Bel lan. in d. l. fin. & Paul. de Cast. in d. crimine haeresis dicit Petrus de Anchar. in c. cum secūdū. in 2. no. de hereticis, in 6. quia potest responderi, prout dicit gloss. in d. l. final. de ordin. iudic. quòd quis t non prohibetur agere, tamen differtur donec criminalis terminetur. Tamen ista responsio non satisfacit praedictis Doctoribus. Vel etiam secundò potest responderi, prout dicit Salic. in d. l. fin. quòd possum recipere à sponte solventib. tamen non possum exigere à debitore opponente. Sed ista etiam responsio non placet. sed in casu nostro respondeatur realiter, quòd doctores super praedicti loquuntur in terminis consideratis iuris causis, sed quia in casu nostro adest consilio quatenus criminalis sit praedicialis ciuili, in ea, prout iuris fuerit superfedatur, vt per superius dicta sit praedicialis ciuili: & sic cum sit praedicialis, prius & ante omnia est expedienda: & idèd potest reformari commissio, quòd constituto, quòd de iure non constaret, qd causa criminalis non praediceret inter fiscum & Ale. super asserto crimine haeresis, quòd t Alex. potest contra Capitulum tanquam suum debitorem procedere, quòd auditor moderetur inhibitionē: praesertim quòd ista causa posita 23. Martij, 1541. Domini inclinarunt in 18 hanc partem quòd causa criminalis esset praedicialis in hoc casu ciuili.

EPITOME.

An execrabilis impediatur restitutionem in spolio,

SUMMARI A.

- 1 An execrabilis impediatur restitutionem in spolio.
- 2 Qui duas habet Ecclesias, altera spoliatus, in vna earum quam elegerit, restituatur.
- 3 Licet Episcopus de praebend. in 6. quomodo intelligatur

- 4 Multa prohibentur, quae cum facta fuerint, rata sunt.
- 5 Spoliatus hodie, nisi de titulo colorato doceat, non est restituendus.
- 6 Execrabilis an possit probare aut docere titulum coloratum. & nu. 10.
- 7 Dispensatio nisi ab execrabili probetur, manet titulus discoloratus.
- 8 Discoloratus titulus non est aptus ad restitutionem.
- 9 Titulus quando dicitur coloratus.
- 11 Decretum irritans, ap. positum in reuocatorijs expectatiuarum, non inficit possessionem vigore expectatiuae reuocatae captam.
- 12 Exceptio omnis defectum possessionis concernens est in possessorio admittenda.
- 13 Extraneae execrabilis, quomodo intelligatur.
- 14 Execrabilis non impedit restitutionem.
- 15 Spoliato si execrabilitatem patiatur probari, non datur restitutio.

DECISIO XCIX.

Domino Thoma proponente 27. Martij 1541. fuit dubitatum, an execrabilis impediatur restitutio in spolio: & pro parte negatiua dicebatur, quòd non impediret. adducebatur tex. in c. refrenate. de praebend. ubi t habens duas Ecclesias vna spoliatus, fuit restitutus, & ipsum text. allegat. de c. i. Rot. 371. in fin. in antiquo. sed profectò si bene inspiciatur ille textus, nihil facit, quòd ibi tantum ponitur contingētia facti, non autem principaliter super illo fuit dubitatum. Secūdò fuit adductus text. in c. licet Episcopus. in fin. de praeb. in 6. quia text. est principalis in hac materia. Sed possit t ad illum text. responderi, quòd licet text. ibi dicat, quòd non debet inde amoueri, nihilominus non dicit, si fuerit amotus, quòd debeat restitui. cum multa t prohibeatur, quae postea facta tenent. ad l. patre furioso. cum alijs vulg. ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. Et tantò magis, cum licet quis nō debeat amoueri non citatus, tamē quia hodie receptum est, vt, t postquam quis est spoliatus, nō debeat restitui, nisi doceat de titulo colorato, & t execrabilis non potest de hoc titulo docere, ergo ille textus non facit ad propositum. Et licet ratio illius text. dū dicit, quòd non debet amoueri, quia potest competere defensio, vt puta (vt dicit ibi Rota) quia forsan habebat dispensationē, licet non sufficit in materia restitutionis, quòd possit competere defensio, necessarium est, quòd actualiter doceat de ipso titulo colorato nam cum primus t titulus per extraneam, execrabilis sit discoloratus (vt statim dicitur) nisi doceatur de dispensatione, statim remaneret primus titulus discoloratus, & non aptus ad restitutionem. Tertio dicebatur pro ista parte quòd ad petendum restitutionē sufficit docere de titulo colorato vt per Abb. in c. literis. de restitutio. spoliat. Titulus autem dicitur coloratus, quando procedit ab eo qui habet potestatem dandi, vt per Abba in c. cum in nostris, column. final. de concess. praebend. Execrabilis t autem habet titulum, qui dari potuit: ergo dicitur habere titulum coloratum, & in quantum dici possit, quòd ille titulus est discoloratus, per extraneam, execrabilis, propter decretum ibi appositum, quòd non solum inficit titulum, sed etiam possessionē, iuxta decisio. 16. nam rī detur, (sicut multoties fuerat dictum in Rota) quòd t decretum irritans appositum in reuocatorijs expectatiuarum, non inficit possessionem captam vigore expectatiuae reuocatae, vt proximis diebus fuerat tentum in vna Carthagnien. coram Domino Verrallo.

quod decretum appositum regula reuocatoria indu-
 etorum expectatiuarum grauiarum conclauistarum
 non inficiebat possessionem captam vigore gratia
 conclauista concessa: cum illa decreta dicantur appo-
 sita super incerto corpore. Ita etiam dicendum est
 in casu nostro, quod decretum in ista extrauaganti;
 tanquam appositum super incerto corpore non affice-
 ret possessionem, titulumque priorem: quoniam pra-
 stare posset titulum coloratum ad effectum resti-
 tutionis, ut tenet Sarnens. super regula de triennial.
 9. 10. 11. 12. & ibi Sarnens. ponit multas authorita-
 tes ponentes istam opinionem, quando execrabilis
 non impedit restitutionem. Pro ista etiam parte dicitur,
 quod ista execrabilis concernit petitorium: ergo
 standum est suspensioni petitorij, cuius probatio
 concernens eam non potest probari, nec debet admit-
 ti in iudicio possessorio, prout est decis. Ror. fin. nou.
 Et stante ista ratione dicebant Domini, quod non e-
 rant admittendi, Pro parte tamen, videlicet, quod ex-
 ecrabilis impediatur restitutionem, multum facit,
 quod t omnis exceptio concernens defectum posses-
 sionis est admittenda in possessorio, Abb. in c. soli-
 cite. vers. venio ad gloss. de rest. spoliator. & Dominicus.
 consil. 24. col. 1. & not. in fin. de ordi. cognit. sed eke-
 rabilis est exceptio concernens possessorium, pro-
 pter decretum irritans, quod opponitur in extrauag.
 execrabilis, quod non solum inficit titulum, sed etiam
 possessionem, ut dicit Rota dec. 19. in nou. Si ergo au-
 fert possessionem, ergo exceptio execrabilitatis est admit-
 tenda, & per consequens super ea agendum. Non obstat,
 quod dicitur de decreto appposito in reuocatoria ex-
 pectatiuarum, ut per Cassad. dec. 1. de rest. spolia.
 quia alia in illo, quam isto. Nam illud decretum, sit
 per certo corpore facti super incerto corpore apposi-
 tum: Decretum t autem, de quo in extrauag. execra-
 bilis, est certum super certo corpore facti super illo pri-
 mo beneficio, & etiam secundam suam possessionem non
 dimiserat, ideo nimirum sic debet inficere possessio-
 nem in isto casu. Sed ad istud fundamentum respon-
 debatur, quod per decretum appositum in extrauaga.
 execrabilis, §. porro quia quorundam, tamen priuatur
 iure competenti ille qui est execrabilis, & efficitur in-
 habilis: & circa istam partem nullum apponitur decre-
 tum irritans. Bene verum est quod postea beneficia
 illius, qui est execrabilis referuntur Sedi Apostolicae,
 & inhibetur ordinatione, ne aliquid de his disponat, &
 circa istud apponitur decretum irritans. Et si dicatur,
 si est execrabilis, ergo non restituendus: dicitur quod
 ista consequentia non tenet: cum istud respiciat peti-
 torium: cum posset esse, quod esset contrarium
 nullum, & ex actu nullo quis quod erat sibi possessione
 iuxta not. in l. 1. §. si vir vxori. ff. de acquir. vel amit. poss.
 Tandem 24. Martij 1541. Domini tenuerunt, quod
 execrabilis non impedit restitutionem, & quod
 articuli, qui dabantur super execrabilitate, tanquam
 non releuantes, non essent admittendi: ut tollatur &
 praecludatur via spolijs, cum aliter dicendo pararetur
 via spoliandi possessores, & statim opponatur eis, quod
 essent execrabiles, & via spoliandi est tollenda, d. c. licet
 Episcopus de praeben. in 6. fuit tamen moderata ista
 decisio, nisi t spoliatus fuisset passus probari execrabi-
 litem: quia tunc non esset danda restitutio: quia esset
 imputandum ei, qui passus fuit causam instrui in posses-
 sorio. iuxta not. in c. 1. de restit. spolia. Nam tunc, ex
 quo non constaret de iure petentis se restitui, non sic
 restitutio, etiam in profanis. Et hoc modo fuit intel-
 lecta decisio Rote 361. in antiq. & additio ad decisio-
 nem, in nou. & in Oldrad. consil. 127. in 3. col. & alia deci-

siones, quae dicebantur moderari temporibus in Ro-
 ta facta. ut per Sarnens. super regu. de annali. q. 55. secus
 si non passus fuisset etiam quod in actis constaret de
 execrabilitate, quia per suspensionem petitorij tollebat
 illa probatio. Et ideo articuli super tali materia non
 sunt admittendi, Erat intitulata causa Colubrien. de pe-
 natora pro Petro Vasquez contra Aluarum Gundisal-
 uum.

EPITOME.

Posito, quod in confectioe Sacchari manus hominis praeci-
 pue operetur, ab aucte resolutionem decimarum debeantur detrahi
 expense.

SVMMARIA.

- 1 Expensa in collectis fructus a fructu separando an debeatur
in decimis deduci.
- 2 Expense, quae pro percipiendis fructibus naturalibus sunt,
in decimis non deducuntur: quae vero in fructus non ger-
minantes sunt, maxime.
- 3 Sacchari decima cum nec in cannis, nec in liquore solui pos-
sint, expensa non detrahuntur.

DECISIO C.

Vit dubitatum in vna Canarien. decimarum coram
 Domino Verallo 24. Martij 1541. inter incolae ex
 vna, & Capitulum Canarien. praesupposito, quod
 in confectioe sacchari manus hominis praecipue ope-
 retur ante solutionem decimae debeant detrahi ex-
 penses. Pro parte incolarum dicebatur, quod sic, quia
 aut volumus ius commune tantum: & tunc t verum
 est, quod expensae quae sunt in separando fructus a
 fructu, postquam sunt collecti, de iure debent deduci.
 Hinc est, quod decima debet solui, prout fructus colli-
 guntur in grano, in spica, in vino, in vna, in oleo, in
 liua, ut per Hostien. in c. pastoralis. col. 4. versic. praedia
 lis, & ad Bal. in c. peruenit. de decimis, & procedit in
 fructibus, qui non germinant: cum t expensae, quae sunt
 in colligendo fructus non deducantur, iuxta tex. &
 Abb. in c. pastoralis. in 1. no. de decimis. Aut nos volu-
 imus considerare consuetudinem: & tunc in terris, in
 quibus fiebat saccharum, ut puta in regno Valentiae,
 solutio fiebat deductis expensis, ut est probatum. Aut
 volebamus considerare consuetudinem in alijs rebus,
 in locis vicinis, & erat probatum, quod decima non
 poterant solui in cannis: cum talis solutio fuisset inuti-
 lis, cum de facili competere tur. nec liquore, sed ratu
 in saccharo omnes illae expensae, quae fiebant, vsq; ad
 saccharum, dicebantur expensae factae in colligendo fru-
 ctus, ergo de iure non debent deduci.

EPITOME.

Quando in impetratione sit faciende mentio de dispensatio-
 ne.

SVMMARIA.

- 1 Impetratio superueniens, si est dispensationis prius impet-
rata executio, in impetratione dispensationis tan-
tum, non etiam executionis, mentio fiet.
- 2 Beneficium curatum habenti aliud non nisi priore libertate
ac sponte resignato conferri debet.

DECISIO CI.

Vit dubitatum in vna Oueten. Canonatus &
 Praeben. coram D. Rinaldo, 23. Martij, 1541. quia aut
 impetratio superueniens est executio dispensationis prius
 impetratae

EPITOME.

Alexandrina habet locum in eo, qui verberavit Procurato-
 rem litis reuertentem ad Curiam occasione litis eo reuertentem
 & accedente.

SVMMARIA.

- 1 Procuratorem, iudicem, testes, aut alios executores, occa-
sione litis, vel intra vel extra Curiam verberare, aut iis
iniurias inferre non licet.

DECISIO CIIII.

Coram Domino Ptolomaeo Domini voluerunt, quod
 Alexandrina haberet locum in eo, qui verberavit
 procuratorem litis reuertentem ad Curiam, licet ille
 procurator fuisset verberatus in itinere Placetae, qui
 tamen accesserat ad illam civitatem ad causam exe-
 quendam, remissoriam super liquidatione bonorum
 occasione legitima & Trebellianica detrahende: Li-
 cet verba Alexandrinae in pluribus partibus illius con-
 stitutionis videantur prospicere, ut executores in Cu-
 ria sint tui & liberi: tamen Domini voluerunt, quod
 intelligatur de verberante procuratorem, testem, vel
 iudicem, etiam extra Curiam lite pendente occasione
 litis: tum quia Alexandrina, tanquam fauorabilis est
 applicanda, tum etiam ex quo talis procurator causa
 exequendi recesserat, reuersus post executionem fa-
 ctam ad Curiam, non dicebatur a Curia abesse: tum quia
 eo modo iudicium impediretur per indirectum exer-
 ceri in Curia, si licitum esset procuratores, testes, vel
 iudices a Curia absentes extra Curiam verberare.

EPITOME.

Mandatum ad compromittendum arbitrio intelligitur, ut
 toties quoties posset compromittere.

SVMMARIA.

- 1 Mandatum compromittendi semel datum, extenditur vsque
ad litem finitam.
- 2 Statutum de pactis & donationibus non valitur, an quo-
que in muliere compromissum faciente locum habeat.
- 3 An ad compromissum partes possint compelli.
- 4 Tutor quando possit super pupilli causa compromittere.

DECISIO CV.

Vit resolutum in vna Lucana hereditatis coram
 Domino Io. Paulo 4. Aprilis, 1541. quod manda-
 tum ad compromittendum datum procuratori non
 tantum intelligitur de primo compromisso, ita ut pro-
 curator t non tantum intelligatur habuisse semel fa-
 cultatem compromittendi, sed toties quoties posset, &
 lis esset finita, compromisso, prout dicimus, de statuto
 concernente compromissum, ut per Bal. in l. fideicom-
 missum. §. si quis. de leg. 1. & per Felin. in c. r. de treug.
 & pace, & tanto magis fuit tenta ista opinio: quia pra-
 supponebatur in facto, quod propter terrores tene-
 bantur ex statuto compromittere, ut per Bald. in d. §.
 si quis. Nec obstat, quod dicebatur ex aduerso, quod istud
 erat verum, quando ipse principalis fecisset compro-
 missum, & dixisset, quod vigore statuti fecisset: quia
 quando videtur coacte fecisse, non haberent locum su-
 perius dicta: secus in mandato ad compromittendum
 ad intelligendum illud factum, iuxta dictum Sal. in l.
 si. C. de ind. quod tamen non obstat, nam fuit respon-
 sum quod illud dictum Saliceti reprobat per Dec.
 in c. cum N. Ferrar. col. 2. vers. Abb. refert per totam
 illa col. de re. spo. in l. qui Romae. §. duo fratres. col. 13.
 verb.

impetratae, & tunc in impetratione non est executio,
 sed solum dispensatio venit addenda. Aut per argu-
 mentum contrarium a priori, & tunc oportet in secun-
 da facere mentionem de priori, secundum Dominicus.
 & Fran. in c. 2. de fil. presby. in 6. Item fuit dictum, quod
 illa clausula in dispensatione apposta beneficium di-
 mittere, & loco primi aliud obtinere, debet intelligi,
 ita ut non per hoc, sed praestante beneficio, debeat fie-
 ri collatio: sed t potius debet beneficium dimittere, &
 postea fieri collatio secundi beneficii, per tex. in c. or-
 dinarij. §. in conferendis. in fin. de off. ordi. in 6. & glo.
 in Clem. si plures. in verb. vacare. de praeben. & digni.

EPITOME.

In terminis constitutionis Alexandrinae cum non appa-
 reat alia causa, censetur vulnera occasione litis, illa.

SVMMARIA.

- 1 Qui vulnera aut homicidium ex presumptione, eo quod nul-
la alia appareat causa, dicit illata, probare tenetur.

DECISIO CII.

In vna Vrbeuentan. castri Castellionis coram Do-
 Mohedano pro Ioanne Francisco 28. Martij, 1541.
 fuit conclusum, quod in terminis constitutionis Ale-
 xandrinae, si non appareat alia causa, praesumantur vul-
 nera seu homicidium ex causa litis illata, sed apparen-
 tia alia causa, non praesumitur: sed t dicens ex causa li-
 tis illata tenetur probare, ut per Rom. consil. 183. & Bar.
 in l. ante acta. ff. de poenis. cum alijs, de quibus in l. si
 quis sociorum. ff. de poen.

EPITOME.

Vulneribus occasione litis illatis Alexandrina an locum
 habeat.

DECISIO CIII.

In eadem Vrbeuentan. coram D. Moheda. quia pen-
 dente lite super castro Castellionis Vrbeuentan. di-
 strictus inter Ioannem Franciscum de Sabellis ex vna
 & tres fratres ex alia, qui emerant bona Ioannis Fran-
 cisci, vt praetendebatur: itaque non solum emerant bo-
 na litigiosa, sed etiam non litigiosa. Et post emptio-
 nem sequutam fuit per Io. Franciscum interfectus vnus
 ex fratribus. Fuit dubitatum, praesupposito, quod homi-
 cidium fuisset perpetratum ex causa emptionis bo-
 norum, & sic ex noua causa, an esset locus Alexandrinae.
 Et videtur, quod sic: quia Alexandrina vult, quod quis oc-
 casione litis sit vulneratus & interfectus, ex notatis, quod
 per verbum, occasione, dicit causam tacitam: cum er-
 go ex causa emptionis fuerat interfectus, & emerant bo-
 na: ergo erant verificata verba Alexandrinae, & sic illi
 locus erat. Tamen illis non obstantibus praesumebatur
 in Hieron. quod ab altero, non solum bona litigiosa,
 sed etiam non litigiosa fuerant empta. Vnde diceba-
 tur, quod ista erat noua causa, & non dependens ex illa
 lite: praesumebatur & reputationi ex sola causa illa
 principali homicidium esse commissum: ex quo ante
 emptionem ex sola causa litis Io. Franciscus nihil con-
 tra colligentes fecisset, cum iam obtinisset senten-
 tiam super spolio. Et si licem ita ut remotam confide-
 remus, sequeretur, quod si duo viri, alter Gallus & al-
 ter Hispanus litigarent, in Curia, & lite pendente pro-
 pter verba iniuriosa vnus alterum vulneraret, quod lo-
 cus erat Alexandrinae, cum similiter dici potuit, quod
 occasione litis ad verba iniuriosa deuentum fuisset.

verf. nota etiam pro complemento. ff. de verb. obl. Et in eadem fuit dictum, quod statutum vrbis de pactis, & donationibus non valituris non haberet locum in muliere faciente compromissum nec secunda pars, in qua dicitur, quod mulier ultra tertiam partem. Ita & secundò, quia præsупponitur, quod ad compromissum partes potuerunt cogi per statutum: ergò ad faciendum actum necessarium non erat necessaria solennitas statuti. l. i. §. sed si patri stipulanti. ff. de rebus eorum. & tex. & ibi not. per Dd. in l. pecuniam. in 4. not. ff. si cert. pet. ibi glo. pen. & Bal. qui dicit communem, & Sal. & Ang. in l. si. C. de legit. tuto. Rom. conf. 380. in 3. q. 4. & licet tutor non possit compromittere super causa vel lite pupilli, Ang. in l. nuper. ff. de pactis, Paul. de Cast. & Alex. & Iaf. in l. iurisdictionum. §. ff. de pactis, tamen potest compromittere ex necessitate statuti, vt Inno. Ang. & Bal. ibi dicunt seruari in practica & sequi ibi per Alex. & Iaf. in d. l. iurisdictionum. §. fin.

EPITOME

Testator an possit grauare hæredes dando singulis annis certum quid ratione retardatæ solutionis.

SVMMARIVM

1 An id, quod ratione mora soluenda dotis legatur, sit vsura.

DECISIO CVI.

Testator legauerat vsum fructum cuiusdam possessionis vxori suæ item prohibuerat, qd in vita sua non posset petere partem suam ab hæredibus suis, sed quod hæredes tenerentur ei dare quolibet anno ad rationem quinque pro centenariò item prohibuit quod vxor simpliciter non posset petere ante hypothecam, nisi debitum ab hæredibus suis: Fuit dubitatum in vna Placen. coram D. Sarnen. an ista, quæ tenebantur dare singulis annis hæredes, esset vsura. Et 4. Aprilis, 1541. vota fuerunt paria. nam quinque dicebat quod non esset vsura, per id, quod dicit Socin. in l. 2. circa si. ff. de his qui per. hgr. nam ibi dicit consuluisse, & sic iudicatum fuisse. Item secundò, quia videbantur data esse illa quinque in recompensam ante facti adepti, & sic non dicitur vsura. Quod fundamentum admitterebant alij quinque, si fuisset in facto. Verum dicebant, qd ex verbis testamenti apparebat, quod nõ esset data in aliquam recompensam, sed potius in declarationem retardatæ solutionis dotis. Et pro illa parte, qd esset vsura, alij quinque erant, qui allegabant, quod dicit Iaf. in l. 1. col. 7. in 2. lectur. vers. vltra dotem. & firmat Socin. conf. 36. vol. 3. Alex. conf. 27. vol. 4. Barb. conf. 6. vol. 2. & Ana. in c. super eo. de vsuris. Quod grauamen isto casu reuocatur per aliquos Dd. Io. Anto. Alexan. conf. 108. Tandem 2. Martij, 1541. per septem ex Dominis votantibus fuit resolutum, quod esset vsura, tribus contra dicentibus. & ad istam decis. facit, quod dicit Aymo. & Aret. conf. 129. vide Cagn. in repet. l. curauit. colum. 2. vers. ex quibus inferimus. C. de act. emp.

EPITOME

In materia præscriptionis iurisdictionis non fit extensio de casu ad casum.

SVMMARIA

1 Episcopo sine Capituli consensu in præscriptione procedente, non fit de casu ad casum extensio. & nu. 3.
2 In iurisdictionibus ad alios eiusdem speciei casus fieri potest extensio.

DECISIO CVII.

Dubitauit in vna Carthaginen. spolij fructuum pro Thefaurario Carthagin. contra Capitulum Carthaginen. 4. Aprilis, 1541. an actus iurisdictionis Capituli in capitulares non pro ratione iuris contra Capitulum & capitulares facti, Episcopo existente in possessione procedendi contra capitulares delinquentes, potuerit iure procedere contra Thefaurarium reclamantem. Et fuit resolutum, quod non: & dictum, quod anno præterito in vna Legionen. Archidiaconatus de Saldagnia. coram D. Ptolomeo fuerat tentum, quod in materia præscriptionis procedendo sine consensu Capituli nõ fit extensio de casu ad casum, & eiusdem speciei contentæ sub vno gradu iurisdictionis: & communiter quasi possessio per allegandus ius extenditur ad casum priuationis. Et licet in iurisdictionibus fiat extensio ad alios casus eiusdem speciei, vt per Io. & Paul. de Cast. in l. imperium. col. pe. ff. de iurisdic. omn. iudic. hic tamen intelligitur, nisi ius commune præscribendi obstat, tunc non fit extensio, etiã in quibus aliis fieri debebat, vt per Fel. in c. auditis. vbi refert limitationem regulæ, tantum præscriptionum, quantum possessionum, vt nõ procedat ad alios gradus in extensionem eiusdem speciei, colu. 4. vers. sic. intellige hoc procedere in his, in quibus non præscribitur iure communi resistentem: cum alius sit in possessione, per no. per Abb. & Inno. in c. de relig. dom. & ita tenet Raynal. in c. imperium. col. 2. vers. in quantum dicitur. io. dist. vbi concludit ad exclusionem requiri vtrumque copulatiue tam conformitas iuris communis, quam etiam quod alter possideret. Rom. conf. 369. tenet & rubr. in tracta. de præscript.

EPITOME

An per c. non solum. de reg. iur. in 6. Moniales admittentes ad professionem infra annum probationis excusentur à suspensione illius Canonis.

SVMMARIVM

1 An professio intra annum fiat vt non incurratur suspensio c. non solum. de reg. iur. in 6.

DECISIO CVIII.

Fuit dubitatum in vna Valentin. nullitatis Professionis coram Domino Io. Paulo, 1541. an in terminis c. non solum. de reg. iur. in 6. moniales S. Catharinæ de Senis ciuitatis Valentin. quæ admiserunt ad habitum & professionem intra annum probationis excusentur à suspensione, de qua ibi per canonem. Et fuit resolutum, quod non: quia aliter dicendo redderetur illud foria communis sententia Canonistarum, in d. c. non solum.

EPITOME

An in gratia posteriori ad effectum vt suspendat priorem, non solum fit faciendæ mentio de regula derogatoria, sed etiam de derogatoriis derogatoria.

SVMMARIA

1 An in gratia posteriori, quo suspendatur prior, sit de derogatoriis derogatoria faciendæ mentio. & nu. 4.
2 Per secundum priuilegium personale censetur Princeps velle derogare primo, nisi adiectas derogatorias tollat clausulas.
3 Derogatio generalis indiuidua non, sed specialis sufficit.
4 Papa reuocando gratiam cum quibusuis reuocationibus censetur

SVMMARIA

1 An sex menses, intra quos post possessionem ex decreto apprehensam quis literas expedire tenetur, currere incipiunt à die habitæ possessionis simpliciter, an verò pacificæ.
2 In dubio possessio pacificæ tanquam significata intelligitur.

DECISIO CIX.

In vna Zamoren. Canonicatus & præbend. pro Petro de Villahueca ex vna, contra Gasparem de Monteroso ex alia, prima Aprilis, 1541. dubitauit, an in gratia posteriori ad effectum, vt suspendat priorem, non solum fit faciendæ mentio de regula derogatoria, sed etiam de derogatoriis derogatoria: Et fuit resolutum, quod dicitur, nam conditio illa quæ vult, quod fit faciendæ mentio de regula derogatoria præcedenti est, vt constet de mente Principis volentis suspensione sua reuocare primam gratiam, vt Bal. in l. si quis. in prin. ff. de leg. 3. Et ideo pro concordia non est verisimile, qd per secundum priuilegiu personale Princeps voluerit derogare primo, nisi tollat clausulas derogatorias adiectas in principio, per quas princeps declarat mentem suã futuram esse ex secundo priuilegio contrariam primo, & derogatiue in primo priuilegio contentæ. Et Rota tenuit semper, qd non sufficit derogatio generalis indiuidua, sed sufficit specialis derogatio, vt per Paul. de Cast. in d. conf. 55. alias 178. in 1. vol. & conf. 316. incipient. cum adiectis non indigeat. in c. nonnulli. colum. 3. de præscript. vers. amplia primo. & in c. accedentes. col. 3. d. tit. nec ergò oportet dicere, quod sit tatum faciendæ mentio regulæ derogatoriæ, sed etiam derogatoriis derogatoriæ, vt tollatur omnis protestatio primæ gratiæ, vt voluit Bald. in d. l. si quis. in princip. colum. 4. in fin. vers. quæro quod si Castren. in d. con. 278. col. pen. ad fin. vers. hic ergò, quod dicta clausula. Dixerunt tamen Domini seprem contra tres, quod licet istud sit verum, qd requiratur mentio derogatoriis derogatoriæ, quod tamen in gratia Alfonso sufficiebat in dictis clausulis esse factam mentionem omnium gratiarum præcedentium cum quibusuis clausulis suspensiuis derogatoriis derogatoriæ: Nam sic Papa reuocando gratiam cum quibusuis reuocationibus voluit comprehendere omnes species comprehensas sub illo genere derogationis, & ad hoc fuit allegatum d. conf. Dominici. Item in gratia Alfonso posteriori erat clausula ex certa scientia, quæ habet vim derogationis: Et licet idem Felin. c. nonnulli. colum. 16. vers. fallit. 4. prædicta regula ita limitando regulam, de qua colum. 4. vers. sic. regula prima est ita utilis canonica vel ciuili habens clausulam derogatoriam. & licet idem Felin. colum. 19. hoc tenuerit, quando agitur de præiudicio singularis personæ, dicta immutatione excipit beneficialia propter plenissimam potestatem, & casum etiam modici præiudicij, quæ amba exceptiones non conueniunt. Et quia an sit derogatum, vel non primæ gratiæ, dependet ex mente disponentis, quæ sic in isto casu allegabatur, ex quo gratia prima erat generalis, & ista secunda specialis, & canonizata: & cum in secunda Papa vellet, quod præferretur omnibus etiam familiaribus etiam antiquis descripsit Rotæ Auditoribus ex actis apparebat de mente Papæ, quod secunda primæ gratiæ derogaret.

EPITOME

Decretum, quod possessione habita infra sex menses tenetur literas expedire, vide Staphil. in tract. de lit. grat. & iusti. fol. 33. pag. 1. vers. vlt. riterius, cum sequenti.

1 An sex menses, intra quos post possessionem ex decreto apprehensam quis literas expedire tenetur, currere incipiunt à die habitæ possessionis simpliciter, an verò pacificæ.
2 In dubio possessio pacificæ tanquam significata intelligitur.

DECISIO CX.

In vna Gerunden. Canonicatus & præbendæ in vna gratia erat apposta clausula, quod à die habitæ possessionis pacificæ infra sex menses teneretur expedire literas: de mense Martij, 1541. coram Domino Danielo fuit dubitatum, an filli sex menses inciperent currere à die habitæ possessionis simpliciter, an verò habitæ possessionis pacificæ: & vota fuerunt paria: & quinque, qui tenebant, quod loquitur de decreto, quovtitur cancellaria, vt considerent possessionem pacificam vel non: cum satis sit discussum, quod in euentum, in quem beneficium euincatur, officialis tenetur restituere pecunias illi, qui literas expediuit. Alij verò quinque dicebant, quod iura semper considerant possessionem pacificam, vt in c. commissis. de elect. in 6. & in c. licet. Episcopus. de præb. in 6. & alibi sæpè: & quia in dubio de pacifica possessione esset intelligendum, tanquam de possessione significata. & ibi allegauit Aret. in rubr. ff. de acquirenda possessione, col. pen. qui ad hoc allegat gloss. in Clem. 1. in vers. mentio, vt lit. pendens.

EPITOME

Sex menses apposti ad expeditionem literarum de beneficiis reseruatis an incipiunt à die notitiæ reseruationis.

DECISIO CXI.

ET postea, eadem 23. Martij, 1541. quod illi sex menses erant apposti ad expeditionem literarum de beneficiis reseruatis, fuit dubitatum coram eodem, an illi sex menses currerent à die notitiæ reseruationis, & fuit conclusum, si illa reseruatio erat occulta, & præsupponebatur in facto, quod erat reseruatio multum antiqua de familiari tempore Alexandri, quod tunc non currerent à die notitiæ reseruationis, ad not. per Bald. in l. genere. de his qui notantur infamia. Alex. conf. 316. in 6. col. cum aliis.

EPITOME

Quando in præstimonio censetur procurator contra certam personam constitutus.

DECISIO CXII.

In vna Valentin. Præstimonij coram Do. Britonriem. 15. Martij 1541. fuit dictum, quod si ego constituo procuratorem in tali causa contra Titium, & in omnibus aliis litibus & causis, per d. Bald. in l. quod dicit. ff. de tutela militari. in verbo, procurator. censetur constitutus contra certam personam. & ita in l. si vnus. in princip. in fin. colum. 3. in princip. vers. 2. cum aliis sequentibus.

EPITOME

Consuetudo religiosorum procedendi summarie, qui post latam sententiam comburant processum, quanto tempore præscribatur. vide Felin. in c. cum olim. col. 4. vers. vlt. quærit hic Ioan. Andreas. de consuet.

SVMMARIA

1 Lis ex consuetudine contra bonos mores mota non valet.

DECISIONVM R. P.

- 44 *Confuetudo contra bonos mores & ad malum incitans, nihil operatur.*
- 3 *Possessio contra ius commune, antequam acquiratur quid requiratur.*
- 4 *Monasterium seu fratrum congregatio habet facultatem reos & delinquentes fratres a canone delinquentium.*
- 5 *Quomodo Praelati, & congregationum rectores in correctionis causa procedere possint.*

DECISIO CXIII.

IN vna Rom. praetensi spolij coram Domino Marti- cano pro Francisco Georgij contra societatem S. Saluatoris, fuit dubitatum 23. Martij, 1541. an consuetudo, quam seruauit religiosi S. Saluatoris in priuando aliquem a congregatione, videlicet vt summarie capiant informationes, & constito de delicto per suas probationes religioso cuncto vt comburatur & lacretur processus, ne de causa electionis appareat, sufficiat, quod per 4. annos ea consuetudo obseruetur ad hoc, vt dicatur praescriptum. Et pro hac parte Georgij dicebatur, quod ista esset consuetudo contra bonos mores, praeterea occasio delinquendi & expellendi sine causa: & sic in tali casu lis non valeret, vt per Dominum in c. 2. eol. si. ver. quod si Episcopus. de fil. presb. in 6. & de sent. cont. 275. incip. casus talis. Bart. & Arctin. in l. testamentum factum. ff. de testam. d. c. 2. in princip. not. in l. lectura. de consuet. & consuetudo

¶ contra bonos mores, quae incitat ad iniquum, non operatur, vt dicunt Dd. de consuet. approbata praesertim de succedendo, per quod inducitur votum captan de mortis ad not. Bart. in l. omnes populi. in 3. q. principali. ff. de iurisd. & Alex. in l. pactum quod dotali. colum. 2. in 2. limit. C. de pactis. Item cum ista quasi possessio habeatur secundum iuris communis resisteriam ergo vel requiritur primum legatum, vel quasi possessio temporis immemorabilis. c. ad decimas. de restitu. spol. in 6. Bald. in l. solennibus. de probat. sed istis non obstantibus fuit conclusum pro parte affirmatiua, per text. in c. per nos. in fin. de simo. Secundo, quia ¶ con-

gregatio ex suis constitutionibus habet facultatem destituenti a Canone reos & delinquentes: quo fit, quod cum Praelati, priores, & rectores congregationis procedunt contra delinquentes in causa correctionis ad poenam contentam in statutis, possunt procedere omissa omni forma iudiciali, vt dicit gloss. in verbo, de correctione, quam omnes approbant. in c. ad nostram. de appellat. & hinc est, quod in tali reuocatur appellans, vt est tex. in d. c. ad nostram. & in c. reprehensibilis. & in c. speciale. §. final. de appellat. & hoc quod dicit Ioannes Monach. in c. 1. in fi. de religiof. domib. in 6. quod est regularum renunciatio, vt in d. c. dicitur: facta potius in obseruantiam regularum, & ob diuersas religionum institutiones, quam secundum iuris subtilitatem, & simplicem expediunt in qua non est appellatio admittenda. Item ex text. in c. qualiter & quando. in fine, de accusat. iuxta text. in d. c. per tuas. de Simon. Roman. in c. auditis. de praescript. & in c. cum Ecclesia Sutrina. de causa possessionis. & proprie. est tex. in c. non est. de consuetudin. in 6.

EPITOME.

Ut quis obligetur per epistolam, oportet, vt transmittatur, & in vita eius excipitur.

DECISIO CXIII.

IN vna Massanens. coram Domino Mohamedano inter Simonem Centurionem, & heredes Petri Albani. 25.

Martij, 1541. fuit dubitatum, ad hoc, vt quis obligetur per epistolam vel literas, sit necessarium, quod literae transmittantur, vel sufficiat, quod scriptae reperiantur penes scribentem. Et conclusum fuit, quod requiritur transmissio, vt dicit Bald. in c. de dot. promiss. in fin. & in not. per glo. in l. consensu. ff. de actio. & oblig. & per ea que dixi in apostilla ad gloss. Et ratio est, quia licet litera sit subscripta, potest tamen scribens poenitere, antequam deducatur ad actum id, quod scriptum reperitur, & interim non dicitur obligari. Immo non solum requiritur transmissio, sed etiam receptio literarum ante obitum transmittentis, vt per Rom. in l. nuda ratio. ff. de dona. col. pen. & las. in re. l. ad moneudi. col. 5. c. ver. secundo limita. ff. de iurciu. Hipp. de Marsil. in l. 1. is qui in bello. nu. 42. vers. item ultra praedicta. ff. ad l. Cornelianam de fall.

EPITOME.

Remedium can. reintegranda, 3. q. 1. quanto tempore praescribitur, quod spatio 10. annorum praescribitur, tenet Cassad. de offi. 15. pag. 2. verus. idem tenendum est de restitu. spol. quod spatio 30. annorum praescribitur, tenet Rom. consi. 44. in medio conf. col. 16. vol. 4.

SVMMA RIA.

- 1 *C. reintegranda, 3. q. 1. quanto tempore praescribitur. & num. 17.*
- 2 *Electio vel expoliatis perpetuo competit actio seu conditio ex c. reintegranda.*
- 3 *Imuectur ad 40. & ad 100. quoque annos competunt.*
- 4 *dictio, quocumque, efficit, vt dispositio, qua ex se habet terminos, extendat se in infinitum.*
- 5 *Natura dictionis, perpetuo, est vt se in infinitum extendat. & num. 8.*
- 6 *Actiones personales, quamuis sint perpetuae non durant nisi ad 30. annos.*
- 7 *Quid sit actio dicitur perpetuas.*
- 9 *Praescriptio propter dominia, non autem propter possessiones inuenitur.*
- 10 *Possessio probato dominio de facto recuperatur.*
- 11 *Actio perpetua ad 30. annos restringitur ius civile.*
- 12 *Remedium c. reintegranda, an sit perpetuum, & praescriptione civili tolli possit. & nu. 14. 22.*
- 13 *Quomodo hic can. reintegranda, qui sine temporis praescriptione competit, & actio det. Civili perpetua, que 30. annorum spatio praescribitur, inter ius Civile & Canonium non inducunt diuersitatem.*
- 15 *C. Reintegranda non datur illi, qui ex iusta causa recedit a possessione.*
- 16 *Negligens possessionem per 30. annos perdit eam.*
- 17 *Vbi praescriptio longi temporis potest habere locum ibi non intelligitur de longissima: at vbi longissima praescriptio habet locum, ibi non accipitur de longi temporis praescriptione.*
- 18 *Si ecclesia concedatur privilegium, quod nulla contra eam currat praescriptio, intelligitur de 40. annis, non autem 100.*
- 19 *Tempus centum annorum habet vim consuetudinis.*
- 20 *Quamuis ca. reintegranda, perpetuo competere dicitur, restringendum tamen est ad 30. vel 40. annos.*
- 21 *Post spacium 40. annorum nullus super possessione vel dominio inquietari debet.*

DECISIO CXV.

De 25. Martij, 1541. in vna Placentin. Castris Reuerendiss. Ioanne Flore contra Comites de Rubens fuit propositum, quanto tempore praescribitur remedium canon. reintegranda, 3. quest. 1. cum in illo

illo casu Comites de Rubens esset in possessione quorundam Castrorum, spectantium ad quoddam monasterium, quod ipse Cardinalis habebat in Commenda spatio 30. annorum, & ultra forsitan: & Camerarius tantum commendatarius agebat remedio cano. reintegranda, 3. q. 1. petendo possessionem eorundem, quae probauerat per famam publicam, & auditum a maioribus, quod sui antecessores possederat dicta castra. Et pro parte negatiua, quod etiam spatio 100. annorum non esset praescriptum, adducebatur text. in d. c. reintegranda, ubi text. dicit, quacumque conditione temporis non obstante & Anchar. ibidem, remittit se ad gloss. in c. sollicit. de restitu. spol. dum vult, quod perpetuo competat. idem Dominicus. in d. c. reintegranda. in 3. not. & clarus prope huius super gloss. in ver. captiuitate, ibi post Bal. ubi tenet, quod ad hoc, vt inducat poenam, argui debet infra tempora a iure statuta: tamen ¶ ad rem ipsam non recuperandam, nullius temporis conditio sufficit. Et hoc idem tenet Cardin. Alexand. ibi col. fina & Canonista idem tenent in d. c. reintegranda. licet Archid. Dominicus. Calder. & Card. Alex. eadem opinionem teneant cum gloss. fin. de restitu. spol. & ibi Goufred. Hostien. Io. And. Card. Imol. Anto. Rossal. in tracta. de potestate. Papae. col. 3. ita quod non debet dubitari, quin ista sit communis opinio apud Canonistas, & etiam sentit Decretalis. circa fin. vers. ex supradictis etiam tollitur, & ita Cassad. tenet de offi. 6. de restitu. spol. Sarmen. reg. de triennali. q. 15. circa fin. qui dicit, quod illud remedium datur vltimo ad centum annos. Et in vna Florentin. honor. coram D. Vgone pro fratribus Carthusian. Rota tenuit ¶ inuestituram ultra 40. annos competere, vt testatur Simoneta. & vsque ad centum annos fuisse tentum in vna Afulana. Fundamenta istius partis sunt verba text. in d. c. reintegranda, dum dicit, quacumque conditione temporis non obstante, dictio ¶ enim, quacumque, facit, vt dispositio, quae de se habet terminos, etiam se extendat in infinitum vt dicimus in concessione feudi sive emphyteuseos, quod si cauendo simpliciter pro se & heredibus intelligitur de decernentibus & heredibus tantum, sed si est dictum, pro se & heredibus quibuscumque tunc comprehendit etiam haeredes extraneos vsque in infinitum vt per Ioannem in l. quaedam. §. nihil interest C. de edend. Hoc etiam videtur voluisse gloss. final. dum dicit, quod perpetuo competat, & in infinitum, & est natura ipsius dictionis, perpetuo, quae significat in infinitum, vt dicit Paul. & probatur in capitulo secundo. ibi Archid. circa fin. de haered. insti. in. sexto in l. pure. in fi. ff. de except. dol. mal. no. in l. falso. C. de diuer. recrip. Non obstat, quod ¶ actioes personales dicantur perpetuae, & solum durant spatio 30. annorum, l. cum notissimi. & in l. i. quis emptiones. C. de prescri. 30. annorum ad not. in l. Iulianus. ex quibus causis, maior in integ. quia dicebatur, quod ab initio diu inuentae fuerunt ¶ actioes, dicebantur perpetuae, nec aliqua praescriptione temporis concludebatur de iure: & antequam forent dictae actioes inuentae, non erat cognita praescriptio 30. annorum: fuit resolutum tempus tamen, ex quo illud nouum habebat, per prius non fuit postea adeptum. Et ideo vbi dicitur ¶ perpetuo competere, intelligendum est sine temporis praescriptione. Nec obstat quod praesumebatur, quia ex magis praedialibus, multo magis dicitur praescribi possessio. quia dicebatur quod praescriptio ¶ semper inuenta fuit propter dominia, ne superint in eo puncto. l. i. ff. de vlucap. non autem propter possessionem, quae ¶ de facto postea recuperatur probatur dominio.

Vnde non est inconueniens, quod ei non praescribitur, & maxime in ista materia dominium occupati res alienas. Non obstat, quod praescribatur remedium etiam actionibus: quia omnes actiones ab initio ¶ vel erant ¶ perpetuae nec durabant in infinitum, sed postea ius civile per leges imperiales & rescripta restrinxit ad 30. annos, & vna illud nomen, perpetuae actiones, sicut antea habebatur: sed can. reintegranda. fuit inuentus praeter ius civile a iure Canonico, & ab ipso ¶ initio fuit inuentum etiam remedium perpetuum, vt patet, dum dicit, quacumque conditione temporis non obstante: nec postea per iura civilia fuit remedium praescriptum: ergo dicitur manere perpetuum. Nec obstat, quod tunc dicitur ¶ induci diuersitas in ius civile & Canonico, quia respondetur, quod nulla inducitur diuersitas: cum istud remedium cano. reintegranda, tantum sit inuentum de iure Canonico, & non fuit cognitum de iure civili, ideo non possum dicere, quod per iura civilia fuit restrictum pro ista parte, quod perpetuo competat sine temporis praescriptione. Et fuit hoc dictum tentum 24. Martij 1541. & fuerunt ¶ septem: alij vero tres tenuimus ¶ partem contrariam, videlicet, quod remedium praescribitur 30. vel 40. annorum spatio. Et hanc partem tenet Soz. in l. rem quae nobis. col. 9. in 8. q. ff. de acquir. possess. Dec. in consi. 302. colum. fin. in princ. Bald. in tracta. de prescript. 4. part. quarta partis principal. q. 24. tunc antea debet, & Abb. in c. sollicit. super glo. si. de restitu. spol. & Ang. & Aret. in §. quadrupli. col. 10. & 11. Insti. de actio. Fundamentum huius partis fuit, quod adduxit Marlican. vi ¶ 15 dicitur canon ¶ reintegranda. non datur illi, qui ex ¶ iusta causa recedit a possessione, sed ¶ qui tenuit per triginta annos, dicitur negligens, & sic ex iusta causa eadem possessionem perdit: Ergo de necessitate habemus dicere, quod spatio 30. annorum dictio canonice praescribitur, & istud fundamentum tenuit Socin. in d. l. quae nobis. col. 4. vers. 5. dubitabatur de acquir. possess. sed retorquebatur istud fundamentum, quia spatio 10. annorum propter obliuionem, iuxta not. per gloss. in l. si de eo. §. quod si forte. ff. de acquir. possess. praescribitur hoc remedium. Et ideo dicebam, quod intelligebatur de negligentia, quae interuenisset ab initio, non autem ex post. Secundo dicebam ego, quod contra opinionem superius dictam erat text. & Doctor. in authen. de cetero coniuncta. §. nos igitur. col. 2. de rebus eccles. no. alienand. ubi text. dicit nullam praescriptionem obstat: & tamen Angel. dicit, 30. annorum: non tamen excludit praescriptionem 40. annorum: aut longiorem. an id teneatur, & de illo dicto Ang. vide Felin. in rub. de praescrip. col. penul. vers. considera. 2. & 3. not. Non obstat communis opinio, de qua in c. 1. §. praetor. vbi gloss. & omnes tenuerunt dictum, quod si statutum dicit, quod in aliqua materia non ferretur ¶ praescriptio si ¶ non possit verificari in praescriptione longi temporis, vt puta in actionibus personalibus, ¶ vel in reb. ecclesiae, tunc intelligitur de praescriptione longissimi temporis, ad hoc vt aliquid operetur: sed si possit verificari de praescriptione longa, de illa intelligitur, non autem de longissima, vt minus corrigat ius commune quam sit possibile, & prima pars iuris canonici minus corrigat alia, videlicet c. ex parte. de praescrip. in quibus habet locum praescriptio quadraginta annorum. & sic can. reintegranda. excludamus quacumque conditionem temporis, ac intelligitur vsque ad 40. annos, non autem cetum facit quod per haec verba, semper, omni tempore, perpetuo, quocumque, & c. non videtur quis excludi praescriptione temporis, locum

am Tiraquel. in tract. de vtroque retract. fol. 95. pag. 1. ver. quibus adde Marian. Sozin. in consil. 145. viso pñcto maxime. col. 7. circa fin. facit etiam Grat. consil. 107. ver. respondetur quod illa non pcedunt. lib. 1. vt idem Tiraquel. in tract. de vtroque retract. fol. 303. pag. 1. nume. 6. ver. sed non parum dubij. cum seq. pag. Paul. de Castr. in l. neque vfura. C. de vfucap. facit etiā pro ista parte. quod dicit Aretin. consil. vbi supra. Et quod si licet priuilegium alicui Ecclesie cōcedatur, q̄ nulla p̄scriptio currat intelligitur de p̄scriptioe 40. annorum, non autem 100. Propterea est animad uertendū, quod can. reintegranda. excludit tantum cōi ditionem temporis, sed et temp. 100. annorum habet vlti cōstitutū & priuilegij: ergo talis p̄scriptio non est p̄clusa. Alia fundamenta, colligit ex his, quæ dicit Bald. in d. tract. in locū superius allegato. & Felin. in d. rub. de p̄script. col. penultima. Sed vide ad istam materiam Calder. consil. 66. & 81. num. 38. Chass. in tract. cōstitut. Burg. fol. 31. ver. attende quia cum lex committit, & de cōclusionē excludente quamcunque p̄scriptioem, etiam temerariam, vide Aflit. in cōstitut. reg. incipient. consulendum tamen, in 8. not. in libro 3. si dubitetur. ver. quartō pondera in eodem lib. 3. Et ex omnibus tu poteris colligere super qua stat totum fundamentum pro parte prima, quia licet glo. dicat, quod d. can. reintegranda. competit p̄petuo, tamen intelligendum vsque ad 30. vel 40. annos, vt voluit Aret. & Abb. & quamuis actiones sunt perpetuæ, vt patet in rubric. de perpetuis & tēp. actio. attamen finiuntur spatio 30. vel 40. annorum. & ad verbum, p̄petuo vide pulchra doctrinam, quam tradit Chassan. in tract. consuetud. Burg. fol. 301. col. 2. in fin. ver. aduertendum est, quod can. reintegranda. p̄scribitur spatio 30. vel 40. annorum. Cast. consil. 105. incipit. quod ex quo. in princip. col. ad fin. quod reperitur añnoratum in memorialib. D. Simonet. & pro ista parte videatur bonus text. in c. placuit. vt quecunque ex negligentia. & c. inuenimus. 16. q. 7. vbi dicitur post spatium 40. annorum nullus super possessione vel dominio molestari debet. Et causa iterum posita 27. Aprilis 1541. fuit allegatus Socin. consil. 39. inc. ip. um. in questione, quæ vertitur. col. 3. ver. praterea remedijs dicti canonis. volu. 3. qui tenet, quod spatio 30. annorum p̄scribitur pro alia parte, videlicet quod perpetuo competat. vltra allegata per Sarrin. Ant. Confort. Ang. Felin. in d. c. 2. de restit. spol. tenent, q̄ perpetuo: sed responderet quod perpetuo, id est, vsq; ad 30. annos. Istis non obstantibus vota fuerunt paria: nam quinque tenuerunt, quod nullo tempore p̄scribitur. vt sic sine temporis p̄finitione competeat vsque ad mille annos. Pro alia 27. Aprilis 1541. causa iterum posita pro parte, verò parte fuimus alij quinque. Et quod p̄scribitur spatio 40. annorum fuit alleg. Bertrand. cōsil. 44. Venerabilis, & egregius. col. 3. numer. 8. verfic. & quia si probaretur. vel 30. annorum. Et dominus Verallius mutauit votum per eā, quæ dicit Ioannes in lege. 1. & l. si de fundo. ff. de vi & vi armat. vbi dicit. quod de iure p̄petuo spoliatus ageret, sed dabatur responsio, quæ fuit data ad glo. in c. 2. de restit. spol. Et 2. Maij 1541. causa posita D. Verallius mutauit votū, & sic fuerunt sex pro Reuerendiss. Camerario, videlicet, quod nullo tempore & sine p̄scriptioe temporis remediū can. reintegranda. cōpetat. Et quatuor fuerunt pro parte nostra, quod competet spatio 30. vel 40. annorum. Et fuit facta resolutio, quod si remediū d. canon. reintegranda. p̄petuo & sine temporis p̄finitione competeat.

EPITOME.

Statutum, quod instrumenta post 16. annos fidem non faciant, hebet etiam locum in instrumento iterato.
SVMMA RIA.
1 Statutum de instrumentis post 16. annos non valituris an quoq; comprehendat instrumentū iuratum. & 57.
2 Sublato instrumento tollitur et iuramentū in ea appositum
3 Iuramentum habet vim liti contestationis, & profert actionem vsq; ad 40. annos.
4 Omnis dispositio quantumcunq; generalis non intelligitur de dispositione in effectu.
6 Diuersum est instrumentum et iuramentum quod continetur in instrumento.

DECISIO CXVI.

Die 10. Aprilis 1541. fuit conclusum quod si statutum in 4. lib. sub rubr. 18. de p̄scrip. personaliū actionum, dum in fine dicitur, quod instrumenta & catalogi rationum post cursum certi temporis, vide licet 16. annorum nullam faciāt fidem, quod habet locum etiam in instrumento communi tenent e iuramentum. Et causa erat coram D. Marficano intulata, Romæ dotis pro Ioanne Baptista de Tebolis contra Marcum Antonium Capocium. Fundamentum erat, quoniam tale statutum detrahens fidem in instrumento post cursum certi temporis est validum, vt dicit Socin. consil. 14. col. penult. & consil. 33. col. 8. vol. 2. Alex. consil. 7. ver. 7. Corne. consil. 326. nu. 22. volu. 1. & 180. col. 2. num. 28. volu. 3. & Socin. consil. 87. vnde cū statutū valeat, & tollere vires in instrumento potest per 16. annos, sic etiā nō verbum iuramentum, licet sit aliquod in ea appositum, & veniat accessorie ad instrumentum. Vnde sublato instrumento tollitur etiam iuramentum, tanquam accessorium vt voluit Rom. consil. 103. & per hoc cessat, quod dicebatur, quod si iuramentum habet vim liti contestationis, & perpetuat actionem vsque ad 40. annos, vt per Bart. Alex. & Ioan. in l. manet postea. §. si is qui temporalis. ff. de iureiur. quia istud esset verbum, quauis iuramentum appositum in instrumento probaretur nisi per instrumentum: at quoniam illud non facit fidem, sequitur, quod cessat talis perpetuatio. Non obstat, quod dicebatur, quod si omnis dispositio, quantumcunq; generalis, non intelligitur de dispositione in effectu, vt plura accunt. Felin. in c. constitutus. de rescript. Et sic si statutum quod loquitur, quod nulla fides adhibeatur in instrumento, non intelligitur de instrumento iurato, quia aliud est instrumentum & aliud iuramentum quod cōtinetur in instrumento, iuxta Bal. in l. si qs legauerit. ff. de leg. 1. vnde non est verū quod in instrumento sit iuratum, sed id, quod continetur in instrumento, & idem tollitur id, quod dicit Capel. Tholos. decis. 22. quia verum est, quod debitum non p̄scribitur p̄scriptioe statutaria vnde probatur iuramentum, sed hic non probatur, ergo, & c. Eodem modo responderetur ad consil. Corn. 326. num. 22. volum. 1. & consil. 180. col. 2. nume. 28. volu. 3. Nō obstant adducta in authent. sacramenta puberum. col. 1. ver. nō ora tandem, quod si statutum. C. si aduers. bon. quia loquitur de contractu iurato, secus autem de statuto. & in contrarium fuit allegatus Crot. in repet. l. omnes populi. ff. de iust. & iure. qui voluit post alios, quod si statutum detrahēs fidem iuramento intelligitur etiā de iuramento iurato, quando instrumentum capitur pro illa persona mortua, & illa non est iurata, sed bene contractus conditus in ea.

EPITO-

EPITOME.

Iuratoria cautio non admittitur, vbi tertius venit pro suo in: esse vult admitti ad impediendam executionem.
SVMMA RIA.

1 Iuratoria cautio, etsi sit idonea, quando non sufficiat.

DECISIO CXVII.

Fuit dictum coram me 27. Aprilis 1541. quod Petrus Ridico, qui petebat executionem, & volebat cauere per cautionem iuratoriam, quod tali casu iuratoria ista t̄ cautio non est attendenda, etsi sit idonea: quia quoties quis vult aliquid ab alio consequi, non sufficit cautio iuratoria, vt per Ioan. in l. 1. col. 1. ver. tertio limita. ff. qui satis. cog. & ibi posui in additione per eum: & idem Petrus qui petebat possessionem partis, qua erat spoliatus, & fructus consequi a sequestratoribus, debebat tertio dare cautionem idoneam.

EPITOME.

In casu isto licet non censetur attentata, tamen non fuit auditus nisi restitutis fructibus.

SVMMA RIA.

1 Attentans in acceptione fructuum, de quibus adhuc lis pendet, procurator, qui tantum datus est ad arripendam possessionem, non auditur nisi fructibus perceptis restitutis.

DECISIO CXVIII.

In vna Caurien. coram D. Maceraten. in qua Ioannes acceperat possessionem Castrī Attiliani nomine Hippolyti, a quo fuit mandatū datū. Et postea idem Ioannes acceperat certos fructus eiusdem Castrī, super quibus pendebat lis, & erat commissa attentatorum. In actis fuerat protestatum, quod non rati ficauerat procuratorem factum nomine suo per asserunt procuratorem, de cuius mandato percipiendi fructus presentes non constabat, licet testes deponerent, quod Ioannes tanquam negotiorum gestor esset, & nomine Hippolyte perciperet: tamen voluerunt Domini, quod licet prædicta non essent reuocanda per omnia, tanquam attentata, cum non constaret de mandato expresse, nec ratificatione Hippolyte, quia tantum constabat, quod Ioannes fuit procurator Hippolyte ad capiendam possessionem. & quia gubernabat Castrum nomine Hippolyte. Et propter longitūdinem temporis p̄sumebatur domina Hippolyta aduifata, & poterat facere, quod dicti fructus restituerentur quondam Antonio lue eius heredibus, voluerunt, quod si prædictus non nisi restitutis fructibus perceptis audiretur. Et dixit D. Marficanus, quod ita in vna Rhodien. militis Casalis olim fuerat iudicatum. Et die 9. Maij 1541. similis decisio fuit facta in vna Placentin. pro Comitibus de Rubas contra Reuerendiss. Camerarium corā D. Io. Pannu qui lite pendente inter præfatos legatus Cispadanæ potestatem in vna posuerat cum externis suis in vno castro, cuius erat Dominus prædictus Camerarius, & si non fuisset factum lite pendente, licet non probaretur quod ad instantiam Camerarij, tamen quia erat postea potestas in castro suo, quā poterat ad libitum reuocare, fuit dictum, quod non audiretur nisi potestate amota.

EPITOME.

Defectus iurisdictionis non inducit nullitatem ex defectu citationis.

SVMMA RIA.

1 An defectus citationis possit sanari per commissionem.
2 An defectus citationis ad sententiam sit defectus iurisdictionis & mandati.

DECISIO CXIX.

Die 29. Aprilis 1541. in eadem dixit D. Marficanus, quod defectus iurisdictionis, (puta in dicta causa deficiebant aliqua ad productionem, & erat facta citatio) nō inducit nullitatem ex defectu citationis: Dixerunt Domini, quod talis defectus non possit sanari per commissionem, etiam si dicatur præterquam ex defectu non datæ citationis & iurisdictionis: quod aliis ita fuit resolutum, quoniam intelligitur de defectu citationis ad sententiam. Postea in vna Rom. census coram domino Mohed pro Bernardino de la Cithara contra Paulum Martinez per duas vel tres audientias discussas fuit resolutum, quod defectus citationis ad sententiam non erat defectus: iurisdictionis & mandati defectus inficit totum processum, ita vt ex illo nullo modo iudicari possit: ita non erat in defectu citationis: quia licet sententia sit nulla, poterit tamen ex eodem processu iudicari ad sententiam de citatione & deuolutione causæ, non autem de defectu citationis terminorum prædictorum: quia in illa fuerunt seruati termini, dum deficiunt per commissionem, in qua dicebatur, quod resectis expensis procederet ad confirmationem vel infirmationem: tamen quia commissio dicebat, resectis expensis, voluerunt Domini quod non sufficeret depositum factum de mense Iulio cum oblatione residui, sed oportebat taxare, & realiter soluere.

EPITOME.

Decisio Egidij 438. quæ vult, quod Iudex appellationis post directionem possit confirmare sententiam, quomodo intelligenda.

SVMMA RIA.

1 Iudex appellationis potest post directionem sententiam simpliciter confirmare, non autem infirmare.
2 Qui habet iurisdictionem in absolendo, habet et iurisdictionem in infirmando, maxime cum non opponit pars de re iudicata.
3 Quare iudex appellationis infirmare sententiam non possit.
4 Cum alteri causa est commissa, & pars de re iudicata non opponat, potest secundus iudex pronuciare, & pronuciando primæ rei iudicari a præiudicare.

DECISIO CXX.

In vna Legionen. Prioratus de Saldania inter Bernardinum de Ordas, & Lupetium coram D. Rainaldo fuit conclusum 29. Aprilis 1541. quod deci. Egid. 438. dū vult, quod si iudex appellationis post directionem possit confirmare sententiam, intelligitur simpliciter, prout loquitur, videlicet, vt possit confirmare nō autem infirmare. & fuit allegata decis. 24. in nouis, l. lias 94. & alia deci. etiam in antiq. 41. de appel. & 433. Et ad ea, quæ dicebantur, quod si iudex appellationis poterat sententiam confirmare, poterat etiam infirmare, quia qui habet iurisdictionem in absolendo habet iurisdictionem in condemnando, maxime cum non opponat pars de re iudicata. Quia ad primum, & licet possit confirmare, non possit infirmare, respondet additioni decis. 14. de appel. in nou. Ad secundum est considerandum, quod aut iudex infirmat, aut iudex appellationis: & si quia non habet iurisdictionem, non

non valet infirmatoria, etiam parte consentiente, per tex. in Clem. de appel. & si index appellationis, non potest iudicare contra sententiam, que transiit in iudicatum. Sed si alicui esset commissa causa, & non opponeretur de tali re iudicata, tunc secundus index potest pronuntiare, & pronunciando preiudicat primæ rei iudicatæ, ita ut dicatur illa prima res iudicata enervata & infirmata. Et ita intelligendum est, quod dicit Felin. in d. duabus limitationibus, & ita declarantur hæc ex his, quæ dicit Alex. conf. 114. in 5. volu. Philip. Franc. in c. de citatione. col. 14. vers. circa tertium. & vers. circa septimum. de appel. in c. sepè. col. 5. vers. is casus. de appel. Petrus de Anchar. conf. 343. siue 345. Geor. in Cle. sepè. col. 282. in antiq. impress. vers. sed tunc circa prædicta oritur dubitatio. de verb. signific. Et ita fuit attestatus Marficanius, quod ita alias Rota indicasset. Vide Bonifac. in decret. de appell. nu. 3. vers. concludit quod ita Clem. de appell.

EPI TOM E.

Inhibitio vigore commissionis restitutionis, prout de iure post tres sententias, non facit, ut iudex in tertia instantia procedens ad executionem, dicatur attentare.

S V M M A R I V M.

- 1 Inhibitio non ritè aut rectè facta, id est, sine causæ cognitione, cum nulla declaratur, an nihilominus liget.

DECISIO CXXI.

Voluerunt Domini in vna Placentin. crediti pro Paschali contra N. coram me. 29. Aprilis 1541. quod cum esset commissa causa restitutionis in integrum aduersus tres sententias, & signatura diceret, prout de iure, & per me fuisset inhibitum iudici, qui protulerat tertiam sententiam, & processerat ad electionem calculatorum, & ibidem ad executionem sententiæ, & calculator retulerat, quod illa electio calculatorum, & relatio non esset reuocanda per viam attentatorum, quamuis esset commissa, prout de iure, inhibitio contra sententiam iuxta formam commissionis, ut post tres sententias commissionis restitutionis non impediat executionem sententiæ, quod talis inhibitio non ligauerat manus iudicis, à quo attentio, quod esset calumnia, licet diceretur, quod ex stilo Rotæ, prout dicunt Dd. in d. c. non solum. Inhibitio sine causæ cognitione facta ligat manus iudicis: à quo dato, quod postea declararetur, quod illa inhibitio non esset ritè & rectè facta, putà cum causæ cognitione, quod esset declarata nulliter facta, nihilominus ligaret, ut tentum fuerat coram D. Moheda. pro Io. Petro Cafareto contra Aloisium de Salaris: vbi fuit dictum, quod illud procedit, quando illa inhibitio ab initio constat, quod est calumnia facta, ut in casu nostro, videlicet post tres sententias ad impediendam executionem, licet dicerent, quod etiam istud erat commissum per commissionem præfixionis termini.

EPI TOM E.

Denegatio publicationis testium de iure communi non inducit validitatem.

S V M M A R I A.

- 1 Denegatio publicationis testium, si non fuit apposta, sententiam reddit nullam. & nu. 3.
- 2 Ad inducendam nullitatem sententiæ appellandum est infra 10. dies à tempore denegationis, vel etiam statim à publicatione sententiæ.

4 Cum tempore audientie pars altera pro tribunali non comparet, credibile est eum penitus petitiōis sue.

DECISIO CXXII.

In vna Terraconen, villæ de Rens, pro Capitulo Terraconen. contra vniuersitatem coram D. Thoma fuit resolutum 29. Aprilis 1541. quod de iure Canonico denegatio publicationis, si non fuit apposta, non reddit sententiam nullam. ut per Innocen. & Doctores in c. cum I. & A. de re iudic. & istud dicit commune Card. & Alexander in c. et si sententia. §. sententia. in 1. col. num. 9. de re iudic. in 6. & D. Marficanius dixit, quod si appellatur infra decem dies à tempore denegationis, quod talis appellatio inducit nullitatem sententiæ statim probare licet aliqui Domini vel lent, quod ad inducendam nullitatem oportebat, quod statim appellaretur à prolatione sententiæ, alias sententia esset valida. Tamen super hoc tantum non fuit disputatum: fuit tamen dictum, quod denegatio publicationis petita de stilo Rotæ reddit sententiam nullam, ut dicit Felin. in d. c. cum I. & A. Domini tamen dixerunt, quod illa publicatio esset petita ab auditore & denegata: scilicet tamen, quando est petita à nominato, erat dicenda esse petita, maxime, quia tempore audientie pars non comparuit in tribunali, potuit credere auditor, quod penituerit eum suæ petitionis.

EPI TOM E.

Expensæ in causa attentatorum non computantur cum expensis in causa spolij.

S V M M A R I A.

- 1 Expensæ attentatorum non compensantur cum expensis spolij.
- 2 An in causa spolij alterius causa non admittatur compensatio, nisi in priuilegiata re.

DECISIO CXXIII.

Die 2. Maij 1541. fuit resolutum coram D. Aquen. pro Ludouico de Ludouicis contra Blasium de Cesena in vna Cesenaten. Compensationis, quod Blasius, qui fuerat condemnatus in causa attentatorum in expensas, & sententia transiuerat in iudicatum, non poterat operari exceptionem compensationis super expensis, quæ debebantur ei ex causa rei iudicatæ, ut super beneficio, & in quas Ludouicus fuerat condemnatus, tanquam intrusus in beneficio. Fundamentum fuit, quia si in causa spolij non admittitur compensatio alterius causæ, prout est text. in c. fin. in fi. de refer. nec obstat, quod dicit Felin. in c. sub certa. de re iudic. col. 3. in princip. dum vult, quod in causa priuilegiata potest apponi, & idem tenet Bald. & Salic. in l. fina. de ordin. cognit. His non obstantibus fuit dictum, quod ista causa non erat ita priuilegiata, prout causa attentatorum.

EPI TOM E.

Dilationes ad dicendum contra commissionem, & iura producta fuerunt denegatæ.

S V M M A R I A.

- 1 Dilationes extra terminum non dantur, ad partes maxime.
- 2 Veniens ad causam vigore commissionis dependentis ex interesse, citatus comparere ad dicendum contra iura producta.
- 3 Petens dilationem in termino, post eum seruatum eas postea petere non poterit.

DECI

DECISIO CXXIII.

Fuerunt denegatæ dilationes in vna Conchen. Petrochialis de Montilia coram Do. Sarnen. inter Petrum de Valèzuole & Petrum Valtorilla, 2. Maij, 1541. Petrus de Valtorilla petebat dilationes extra terminum, putà per terminum ad dicendum contra commissionem, & iura producta, per decisio. Cassad. 1. de except. nam licet quando quis venit vigore specialis commissionis, putà quia causa principaliter est commissa inter talem & talem, possunt peti dilationes ad partes, an terminum ad articulandum bene seruatum, & c. ut dicit Cassad. decis. 1. de dilat. tamen quando quis venit ad causam vigore commissionis dependentis pro interesse, tum si ita petat, veniet saltem citatus ad dicendum contra iura producta: & in termino non petens non potest postea petere post terminum seruatum. Ratio est, quia ex quo venit pro interesse in eisdem statu ac terminis, perinde est, ac si tantum fuisset seruati contra eum, & ratio est, si in ista citatione ad dicendum contra iura producta non petat dilationem, debet sibi imputari, si postea ei denegantur.

EPI TOM E.

C. si à sede. de præben. in 6. tantum habet locum, si possessio eadem die est capta. Cassad. decis. 14. de præbend.

S V M M A R I A.

- 1 Provisione Apostolica & ordinaria eadem die facta vtra in dubio præferatur.
- 2 Beneficium non potest eodem, quo fit per Papam provisio, tempore post possessionem adipisci.
- 3 Dubia collatio non debet aduersus posteriorem præualere.

DECISIO CXXV.

Fuit dubitatum in vna Aquilan. Archidiaconatus coram D. Raynaldo inter Baptistam Thomasi & Benedictum Stiria, an c. si à sede. de præben. in 6. habeat locum, cum possessio est capta eadem die, qua fuit facta provisio: an verò etiam, quando possessio superuenit post aliud tempus, putà prout erat in casu illo. Extabat provisio Apostolica, & ordinaria sub eadem die, tunc ignorabatur quæ causa esset anterior aut posterior. Octaua die prouisus ab ordinario assensus fuerat possessionem, dubitabatur, quis esset præferendus. Tres domini voluerunt, quod ob domesticam possessionem ex intervallo præferendus esset Apostolicus, & sic volebat tex. in c. si à sede, valere tunc quando statim interuenisset possessio. fundamentum est in c. si à sede. dum dicit, quod dato concursu propter prerogatiuam conferentis, præfertur provisio Apostolica: ergo per superuenientiam possessoris 7. vel 8. die non poterat amittere beneficium iam quæsitum. Et fuit dictum, quod istam partem tenebat Fran. quem refert Dominicus in d. c. si à sede. & Cassad. decis. 15. de præbend. Maior tamen pars Dominorum, videlicet septem alij tenuerunt contrarium, quod c. si à sede. loquitur indistinctè, vnde ista tenet restrictio magna, restringendo illum tex. quando possessio eodem tempore esset capta: & quia nunquam posset ille tex. verificari in prouisione Apostolica facta de beneficio vacante extra Curiam: cum impossibile sit eodem tempore, quo fit provisio, per possessionem adipisci. Et ita fuit dictum tenere Cassad. conf. 7. de præben. Istam questionem tangit ad rationem supradictam: tunc responsum fuit, beneficium antea quæsitum, & cum sumus in dubio, quæ collatio sit prior, ista

3 dubia collatio non debet aduersus posteriorem præualere: & ita fuit conclusum 4. Maij, 1541. ad dictum cap. & Franc. in c. si à sede. & ad decis. Cassad. de præb. fuit dictum quod non loquitur in nostris terminis.

EPI TOM E.

Quis præferatur nobilis an Doctor, vide Rob. in c. statutum in additio. ad Io. Monach. col. 2. nu. 207. de rescript. in 6.

S V M M A R I V M.

- 1 Si intersti iuris communis nobili præferatur Doctor de iure Canonico.

DECISIO CXXVI.

Fuit dictum in vna Abulen. beneficij de Barro pro Christophoro Martinez, contra Petrum de Molina: coram D. Aquensi, quis esset præferendus nobilis an Doctor ex primo genere nobilitatis. Et licet regula Cancellariæ in 2. col. ponat primò Nobilem, & postea Doctorem, & sic ex ordine nobilis debet præferri, tamen eadem regula dicit, quod si interesse occurrat secundum ius commune, tenuerunt Domini, quod de iure Canonico Doctor præferatur nobili ex inferiori genere, ut loquitur regula in d. c. statutum. per argumentum quod adducit Staphil. de lit. grat. & iust. fol. 137. Non obstat, quod dicitur, quod primò deferbitur Nobilis in illa regula, quia responderetur, quod per hoc non debebat iuris ordo seruari, ex quo regula dicebat, quod concurrentes inter se ius commune seruatur, & sic ordo literæ ostendebatur: & fuit facta resolutio 2. Maij, 1541.

EPI TOM E.

Probato stilo procedendi coram ordinario non probatur stilus procedendi coram delegato.

S V M M A R I A.

- 1 Delegatus tenetur procedere secundum stilum delegantis.
- 2 Delegatus ad procedendum non stilum ordinarij, sed ius scriptum attendet.
- 3 Quod a mercatoribus in vna curia obseruatur, id in omnibus ab iisdem obseruari debet.

DECISIO CXXVII.

In vna Calaguritan. Matrimonij pro Comite de Fuentes contra Mariam Sanctiam, coram D. Marfican. no. 24. Maij, 1541. fuit resolutum, quod stilus procedendi coram ordinario absque citatione ad sententiam probatus, non inferebat, quod esset idem stilus coram iudice delegato: ex quo delegatus debet procedere secundum stilum delegantis, cuius vice fungitur. Ergo attendendum est ius scriptum ad procedendum, & non stilus ordinarij. Et quia cum tractaretur de consuetudine, & stilo probando, non inferebatur de stilo probando coram ordinario ad stilum probandum coram delegato, quia tam præscriptum quàm possessum. Non obstat 2. conf. Corn. 39. in 3. vol. col. u. dum soluitur, quando probatur, quod in curia mercatorum hic obseruatur, quod in alia quacunque curia datur fides iisdem: quia istud habet locum in materia probatoria inter easdem personas, quia si libri probant in curia inter mercatores, debent probare in quacunque curia inter eosdem mercatores.

EPI TOM E.

Regula de annali realis est inuenta in odium impetrantis & in fauorem possessoris, secundum Cassad. super reg. Cancellariæ decis. 14. proposita fuit & in fine 2. pag. & ibidem in principio 3. pag. quod d. est realis.

c S V M M A

SVMARIA.

- 1 An non satisfaciens annali sit audiendus.
- 2 Reg. de annali intuetur possessorem.
- 3 Reg. de annali non est in possessoris sed impetrantis fauorem inuenta.
- 4 Annalis non inducit de nouo utilitatem.

DECISIO CXXVIII.

IN vna Nullius S. Saluatoris pro Petro Aurelio contra Ioan. Felicem 21. Aprilis 1541. in qua Ioan. Felix commiserat causam contra Petrum Aurelium, & obtinuerat brachium seculare, quo medio Io. Felix ascutus fuit possessionem: qua possessione adeptus, Petrus Aurelius commisit causam nullitatis & omnium inde secutorum, & in ista instantia dedit de regula de Annali, dicens quod tempore quo Ioan. Felix impetrauerat beneficium, ipse erat annalis possessor committendo causam in instantia, in qua reportauerat sententiam & rem iudicatam, quod non satisfecerat reg. de annali. Fuit dubitatum, an Petrus Aurelius esset audiendus in tali obtentione. Et pro parte Ioannis dicebatur quod non ex quo ipse erat ascriptus possessor beneficii, & cum reg. de annali intuebatur possessorem, & ipse recordabatur, de reg. quod Petrus Aurelius non erat possessor, sequebatur, quod non poterat dare de reg. de annali. Contrarium autem fuit resolutum. quoniam regula est realis, & quilibet etiam non possessionem habes potest de ea dare. Et sic Petrus Aurelius etiam quod non esset possessor poterat eam allegare. Nec erat verum, quod reg. de annali esset inuenta in fauorem possessoris, quia dicebatur, quod erat inuenta in fauorem impetrantis, & quod licet hodie daretur de reg. non per hoc possessio Felicis legitime erat adeptus: cum reg. de annali producta non induceret de nouo utilitatem, quae erat tempore sententiae, & ideo cum sententia esset praescripta vigore sententiae, & quae erat nulla, non dicebatur illa possessio legitima.

EPITOME.

Non statuitur narratiua Papae asserentis aliquem rebellionem commisisse seu criminatae, ut propterea esset priuandus.

SVMARIUM.

- 1 Quando statuitur narratiua Pontificis Max. & num. 2.

DECISIO CXXIX.

QVOD non staretur in narratiua Papae asserentis aliquem commisisse rebellionem seu alia crimina perpetrasse, & propterea eum priuandum bonis, fuit tentum in vna Vrbenueutana Castris Castellionis pro Sabellis contra Monaldenses, per ea quae dicit Abb. in Clem. de probat. & idem in c. quae in ecclesia rum. col. pen. & ibi Fel. col. 33. in prin. de const. Gem. conf. 53. col. 4. de consti. 544. 445. col. antepenult. & Aret. conf. 155. col. 3. Iason conf. 34. col. 6. vol. 1. & col. 5. vol. 3. Rebuff. in concord. nou. fol. 241. licet Felin. tenuerit contrarium conf. 766. & 12. & Bal. conf. 314. col. 4. vol. 1. & Sozin. consil. 87. col. 6. vol. 3. tamē pro opinione facit, quod quando agitur de alicuius graui prauidicio, non statuitur asserenti Papae, ad consil. 46. col. fin. vol. 2. Petrus de Anchar. conf. 357. & in c. quae ecclesiarum. col. 12. de consti. & in sermone eodem consilio. col. 4. Staphil. de lit. grat. & Iust. cart. 155. Nec obstat, quod quando Papa se fundat in sua narratiua tunc statuit illi. Item quando Papa procedit, tanquam infor-

matus; quod non statuit asserenti, quia hoc non procedit in criminalibus ad probandum delictum, & maxime electione, & confiscatione. Et fuit dictum quod alius in vna Bentiuolorum fuit tentum contra Felfulanos.

EPITOME.

Quando breue est expeditum post vacationem beneficii gratarius tenetur probare collationem in breui parte tempore concessiois gratiae fuisse expressam.

SVMARIA.

- 1 Breue expeditum ad collationem alicuius ecclesiae vel capituli post vacationem beneficii, non solum ex data, sed per testes quoque probari debet.
- 2 Stylus Papae quomodo in collatione sit attendendus.

DECISIO CXXX.

IN vna Terraconen. Archipresbyteratus pro Garnica contra Petrum de Vergas coram D. Marficano, in qua constabat, quod breue ad collationem Terraconen. esset expeditum post vacationem beneficii, voluerunt Domini quod Petrus, qui nitebatur super dicto breui, debebat probare aliunde, quod ex data breuis, quae erat de mense Martij, quod tempore collationis, & sic data, fuisse expressa collatio Terraconen. cum vacatio dicti Archipresbyteratus esset de mense Martij, & praesupponebatur, quod expeditio esset de mense Augusti. Et fundamentum fuit stylus concludens, quia dicebant Domini, quod Papa concedit in gratia ad vnam vel duas collationes. Et quia breuiter expeditum post vacationem, & sic tunc esset expressa vacatio, dicebant Domini, quod aliunde quod ex ipsa data, puta per testes deberet probari, quod Papa tempore gratiae datae commisisset ad collationem Terraconen. Pro parte Petri dicebatur, quod illic statutus erat verus, quando Papa faciebat gratiam alicui collegio, puta auditoribus seu referendariis, quia tunc solet dare ad duas collationes exprimentas, & stat postea expressio cum vacatione: sed quando facit collationem, quando non erat talis stylus, & quod satis erat probare ex ipsa data, quia non est credendum, quod si Papa concessisset de mense Martij quam in genere ad vnam collationem, quod de mense Augusti Secretarius expedituisset ante collationem Terraconen. Tamen praualuit prima opinio. & ista resolutio fuit facta 2. Maij 1541. quod transferretur onus probandi in Petrum, qui fundabat se in dicta gratia concessa de Martio, quod tempore datae fuit facta concessio dictarum expensarum, in breui expedito, an sufficiat probatio ex breui proueniens, vt supra dixi.

EPITOME.

Taciturnitas modicae quantitaris fructuum indebitè perceptorum reddit gratiam surreptitiam.

SVMARIA.

- 1 Quamuis in impetratione nouae prouisionis fuisse facta mentio de intentione impetrantis, attamen si modicae quantitatatis fructus indebitè percepti subiceantur, reddunt gratiam surreptitiam.
- 2 Surreptio quantumcunque minima vitiat gratiam in beneficiis.
- 3 Perceptio fructuum in gratia surreptitia dicitur indebita.

DECL-

DECISIO CXXXI.

Voluerunt Domini in vna Bellice. Prioratus pro Petro Bugliardi contra Christophorum Ferrati coram D. Marficano 29. Aprilis, 1541. quod taciturnitas modicae quantitaris fructuum indebitè perceptorum, puta vnius scuti, siue dimidij, redderet gratiam surreptitiam, quamuis in impetratione nouae prouisionis fuisse facta mentio de intentione impetrantis: ratio fuit, quia in beneficiis surreptio, quantumcunque minima, vitiat gratiam, ad tex. in c. si prophan te. de rescript. & in c. si motu proprio. de preben. in 6. Item quia non curat praetor in his, quae de iure competunt & fieri debent, ad Bart. in l. si proprietarius. ff. de dam. infect. Sed de iure communi perceptio fructuum in isto casu indebita dicitur, vt per Felin. in c. postulasti. in fin. de rescript. & in c. inueniam. Correl. co. tit. propter compositionem, quam facere tenebatur, etiam de fructibus modicis. Ergo licet videatur rigorosa, ita est tenenda in contrarium, facitque quod dicit Aym. circa certa. conf. 182. col. si. nu. 17.

EPITOME.

Citatio ad instantiam partis quando praesumatur facta.

DECISIO CXXXII.

Tenerunt etiam Domini in vna Paduana feudi pro Hieronymo de Siluaticis contra Gasparem de Dandis coram D. Thoma 2. Maij, 1541. quod praesumebatur citatio ad instantiam partis facta, tum quia est actus, qui requirit impensam, ad not. per Bart. in l. cum seruus. ff. de verb. oblig. tum quia ita fieri communiter concludunt Dd. prout refert Felin. in c. 1. col. 1. & ibi Aret. in 3. col. de iudic.

EPITOME.

Sequestrum in iudicio restitutorio ad rem iudicatam an sit decernendum.

SVMARIA.

- 1 An vigore sententiae restitutoriae liceat in fauorem alterius decerni sequestrum.
- 2 Cum prius iudicium est variatum prima sententia non potest aliamquam boni iuris facere praesumptionem.
- 3 Res inter alios acta non potest alteri vel obesse vel prodesse, & tamen praesumptionem pro bono iure facit.

DECISIO CXXXIII.

DE mense Maij, 1541. in vna Astoricens. in qua erat data sententia in fauorem Ioannis Andreae contra Petrum de Candia, quae transiit in iudicatum, & postea Petrus de Candia cesserat ius suum in fauorem Ioannis Iunios, qui parendo sententiae latae contra Petrum possessionem dimiserat in fauorem Garfii Bernardi, qui successerat eidem, & parito iudicato Ioannes Magnus obtinuerat sententiam in iudicio restitutorio in fauorem suum contra Garfiam: Fuit dubitatum, an vigore istius gratiae liceret decerni sequestrum in fauorem Ioannis, & post sequestrum dicebatur, quod sic, ex quo in secundo illo iudicio erat prima sententia, & sic erat locus Clem. ad comparandum. Et quia erat paritum iudicato, videbatur quod illud prius iudicium erat variatum: & sic illa prima sententia non poterat aliqua praesumptionem boni iuris in casu isto facere, in quo erat nouum iudicium, maxime cum erat noua persona, quae successerat Ioanni Andreae, qui ha-

buerat sententiam pro se, & secundum regulam, Res inter alios acta non debet sibi prodesse vel obesse. in Speculat. in 4. def. enten. §. nunc de effectu. col. 2. ver. item pone. Istis tamen non obstantibus fuit tentum contrarium per decif. 2. Cassad. de sequest. post. & fruct. & quod illa prima sententia faciebat praesumptionem pro bono iure. Non obstat dictum Spe. in d. §. nunc de effectu. quia licet res inter alios acta alius non prauidet vel prosit, tamen facit praesumptionem pro bono iure, & istud sufficit ad impediendum sequestrum.

EPITOME.

Gratia in alia gratia narrata canonizari non potest.

DECISIO CXXXIII.

DE 2. Maij, 1541. in vna Nullius seu Genuen. beneficii pro Petro de Barrioueno contra Sebastianum Ponte fuit resolutum, quod gratia in alia gratia narrata cum annotatione data, licet probaret concessioem gratiae, quod tamen gratia narrata cum illa annotatione datae aliter non potest canonizari. & fuit solutum coram D. Mohedano.

EPITOME.

Collatio Praebendae in ecclesia Collegiata spectat ad Capitulum.

SVMARIUM.

- 1 Collatio praebendae in collegiata ecclesia per solum praetatum facta absque capitulo est nulla.

DECISIO CXXXV.

DE 29. Aprilis, 1541. coram D. Mohedano in vna Placentina. Canonatus Vallisoletti inter Doctorem Guesta, & Franc. del Rio ex alia fuit resolutum, quod collatio praebendae in ecclesia collegiata spectat ad Capitulum, licet alius variae fuerint opiniones inter auditores, vt per Rot. decif. 4. de concess. praeben. in nou. tamen secundum istam opinionem fuit alius dictum, ac per Cass. decif. 22. nu. 3. de praeb. Et ideo dicebatur, quod ante appellationem Capituli venerat Praelatus, & tunc collatio spectabat ad praetatum. Et sic in casu illo, cum solus praetatus Collegiatae ecclesiae cotulisset, vel non, dicebatur, quod collatio erat nulla.

EPITOME.

Ex gestatione habitus non praesumitur possessio.

DECISIO CXXXVI.

IN vna Callaguritan. coram D. Marficano inter Dominum Ioann. Angelum & Antonium Fener 14. Maij, 1541. fuit tentum, quod sola delatio habitus S. Antonij, puta illius signi, quod gestauerat Antonius, ultra decem annos, & quod seipsum nominauerat commendatarium, quod non induceret professionem, per tex. in c. vt clerici. de regul. in quibus locis dicitur, quod gestatio habitus extra religionem quantumcunque temporis non inducit professionem. vide Alexand. in c. interrogasti. circa fin.

EPITOME.

An post praefixionem termini possit dari de regula de annali.

S V M M A R I A.

- 1 Regul. de annali annullat & sententiam latam & executionem decretam.
- 2 An per præfionem duorum terminorum, quis ab annali excludatur. & nu. 3.

DECISIO CXXXVII.

IN vna nullius S. Saluatoris inter Petrum Felicem, & Io. Aurelium coram me, in qua D. Marficanus vnam protulerat sententiam, quæ transuerat in iudicatum, quæ fuerat per commissionem commissa, dicebatur de nullitate per illum qui obtinuerat sententiam fuit obtenta alia commissio temporis ad dicendum de nullitate, quo elapso, & non docto, fuerat processum ad executionem, & fuerat facta: quo facto fuit commissio causa nullitatis, & datum de regul. de annali. & erat reformatum & resolutum, quod dicitur de annali. an nullaret etiam sententiam latam & executionem. Fuit dubitatum, an ex eo, quod bis fuerat præfixus terminus, & non erat datum de regul. annullante, an fesset exclusus per illam præfionem, quod posset vterius dari in illo iudicio nullitatis tertio loco intentato. Et fundamentum principale fuit, quia illa vltima præfio fuerat facta ad effectum, vt executio esset bona. & ad illum effectum nõ poterat audiri: & sic si non fuisset facta executio, deberet tamen fieri ad effectum, vt si volebat, doceret de nullitate principaliter dicebatur quod per illam præfionem non erat exclusus, & poterat dari quandoocunque de nullitate sententia.

E P I T O M E.

Pensio transferri potest in articulo mortis.

DECISIO CXXXVII.

IN vna Gerunden. pensionis coram D. Thoma inter Antonium Mandoza, & Lazarum Garzie 13. Maij, 1541. fuit resolutum, quod pensio poterat transferri in articulo mortis, dato quod in facultate aderat clausula, & in mortis articulo, quia non reperiebatur propositum, dato quod ex illo deberet talis clausula apponi, & Dominus Sarnen. in reg. de infirmitate resignanda videtur tenere hanc partem.

E P I T O M E.

Excusatio malæ expressionis valoris.

S V M M A R I V M.

- 1 Quæ requirantur ad excusandum aliquem à mala veri valoris expressione.

DECISIO CXXXIX.

Prima Iulij, 1541. fuit dictum in Rota, quod ad excusandum quem à mala expressione veri valoris tria copulatiue requirantur. Primum arrendamenta præcedentia, impetratio authoris in quibus beneficia ad talem valorem fuerunt impetrata, & testium publica vox & fama, quod beneficia tantum valeant. Pro quo facit decis. 1. super reg. Cancellaria, in qua dicitur, quod ista tria requirantur copulatiue. Sarnen. q. 11. super reg. de valore.

E P I T O M E.

Ius patronatus in antiquis quando probetur per publicam vocem & famam.

S V M M A R I V M.

- 1 Cum possessio cum presentatione conuenit, potest ius patronatus in antiquis per publicam vocem, famam & auditum probari, sin verò minime, non potest.

DECISIO CXL.

Sexta Iulij, 1541. in vltima audientia in vna Teraconen. S. Antonij pro Petro Marmotio contra Antonium, voluerunt Domini, quod ius patronatus, quod ciuitas Pipernien. prætendebat habere in dicto prioratu competere ex quadam fundatione Sergij Episcopi, in qua Episcopus ad instantiam iudicis ciuitatis fundauit ecclesiam prædictam S. Antonij cum promissione habita, quod communitas eam dotaret, quia non constabat de dotatione, sed tantum de promissione. Item erat quoddam statutum dicte ciuitatis in quo dicebatur, quod officialis teneretur obseruare ius patronatus Ecclesiarum, & præcipue S. Antonij. Sed nec istud sufficiebat. Primò quia statutum factum fuit lite pendente, & sic nulliter: secundò, quia illa narratiua statuti per hoc non probabat ius patronatus. tertio, quia erant excommunicati quatuor testes, quorum duo erant minores 24. annorum, qui omnes deponebant de auditu à maioribus suis, quod ius patronatus dicti prioratus erat dicte communitatis Pipernien. de publica voce & fama, & quod audiuerat de representationibus factis per communitatem ad dictum prioratum: & pro hoc faciebat, quia à tempore Georgij fundatoris transierunt 100. anni & vltra. ergo per famam ius patronatus probasset. Tamen Rota tenuit contrarium, quod per talem probationem non probatur: quia illud, quod ius patronatus probatur in antiquis per famam, habet locum, quando conuenit possessio presentandi: hic autem non conueniebat, & idèd talis fama non probat: & ita colliges ex his quæ dicit D. Lambert. tract. de iure patro. fol. 332. col. 3. art. 4. circa fin. in prin. q. 1. 2. lib. & fol. 332. in versi. si verò apparet vbi illud sentit.

E P I T O M E.

Propter breuitatem temporis, quo causa est commissa, non pronunciat.

DECISIO CXLI.

Eadem 6. Iulij, 1541. in vltima audientia voluerunt Domini in vna Placentin. citatorie pro Do. Ant. Romero contra Gundifaluum Luzon. in qua erat commissa causa 23. Ianuarij 1541. ad instantiam Antonij, & citatio excuta 3. Aprilis, & processus decretus 3. Maij quia tamen dabatur 60. dies, processus autem habebat incipere 3. Iunij, quod licet Gundifaluum comparuisset per procuratorem, & sicut misit procuratorem ita potuisset mittere alia iura, licet causa fuisset instruta cum ipso procuratore: quod tamen propter temporis breuitatem non pronuncietur, & ita pronunciant.

E P I T O M E.

Clausula cum auocatione & extinctione litis quoad cedentem.

S V M M A R I A.

- 1 Sententia quauis ex defectu iuris sit nulla, cum tamen ex defectu iurisdictionis non collabescit, sequestrum an sit reuocandum.
- 2 Clausula, cum extinctione litis & causa quoad cedentem an inel-

an intelligatur quoad cedentem & cessionarium, si qualis erat inter eos, an verò quoad extraneos colligentes etiam. & nu. 4.

- 3 Papa non censetur velle extinguere litem in præiudicium alterius.

DECISIO CXLII.

Episcopus solus resignauerat Archidiaconatum & certa alia beneficia, quæ habebat in Ecclesia & dicæci Segobien. in fauorem Gundifalui Suarez, & in supplicatione resignationis clausulis dicebatur, etiam cum auocatione & extinctione litis, aut alia vtiliori via, etiam fatendo nullum ius sibi competere, liberè expediri possit. post istam cessionem & extinctionem litis Episcopus obtinuerat sententiam, & sequestrum contra Sanctium, contra quem litigabat, antequam fieret cessio per eum super Archidiaconatu: post latam sententiam & sequestrum veniebat Sanctius, & producta cessione Episcopi ante sententiam dixit de nullitate sententia, & petebat sequestrum reuocari per viam nullitatis. Coram me dicebatur in secunda instantia, quod licet sententia esset nulla, quoad Episcopum, ex defectu iuris, ex quo cessio præsumebatur attentata: tamen sententia non dicebatur nulla ex defectu iurisdictionis: & idèd sequestrum non erat reuocandum, iuxta Clem. vnic. in gloss. fin. de sequest. poss. & fruct. & licet in supplicatione cessionis dicebatur, & cum extinctione litis & causa quoad cedentem, tamen dicebant ipsi, quod ista clausula intelligebatur quoad cedentem, & cessionarium, si qua erat lis inter eos, non autem quoad extraneos colligentes: quia absurdum esset, si quod quoad illos in eorum præiudicium Papa voluisset litem extinguere. Tamen hoc non obstante fuit determinatum contrarium, cum hoc dicunt Domini, quod propter ista verba, cum auocatione cause & extinctione litis quoad cedentem, iam lis erat penitus extincta quoad ipsum cedentem, ita vt non solum contra cessionarium, sed nec alios colligentes agere poterat: & sic in eius præiudicium lis erat extincta ex quo cessionarius erat surrogatus in ius suum per cessionem: sed non dicebatur extincta, quoad extraneos colligentes, ita quod si voluisset ita agere contra Episcopum, non potuisset. Et sic fuit resolutum, quod in præiudicium Episcopi lis contra quoscunque erat extincta, ita vt Episcopo non liceret agere contra eos, sed & alij colligentes non poterat contra eum agere. Et ita 6. Iulij in vltima audientia confirmari sententiam D. Io. Pauli in vna Segobien. Archidiaconatus.

E P I T O M E.

Non est quis audiendus in petitorio, donec satisfaciatur de omnibus, de quibus est condemnatus in possessorio.

S V M M A R I V M.

- 1 Cessionarius quantumuis pauper, non admittitur ad petitorium, nisi fructus & expensas satisfaciatur in possessorio.

DECISIO CXLIII.

In vna Oneten. Canonicatus & præbendæ coram me Ferdinandus habuerat duas sententias in petitorio contra Andream: postea Andreas venit per viam possessionis, & habuit vnam sententiam contra Ferdinandum cum fructibus & expensarum condemnatione, quæ transiit in iudicatum. Ferdinandus celsit in fauorem Didaci Verga, qui Didacus petebat con-

firmationem duarum sententiarum in petitorio. Rota voluit, quod dato, si quod Didacus esset cessionarius Ferdinandi, non admitteretur ad possessionem, donec satisfaciatur Andree de fructibus & expensis super sententia lata in possessorio: videns sententiam Didaci fecit cautionem, vt alter Andreas haberet duas suas sententias in petitorio & contra: & quoniam erat pauper, sic vt satisfacere expensis per Ferdinandum factis nõ posset, volebat dare cautionem Andree de eis restituendis in euentum succumbentia, ac etiam facere depositum de minima quantitate reddenda, cum obligatione de satisfaciendo fructibus liquidandos, cumque simili cautione de restituendo: & ita auditor procederet, & prout de iure signatura respondebat. Attamen de iure voluerunt Domini, quod dato, quod constaret de paupertate, nihilominus prædictus cessionarius non audiretur, nisi resectis expensis & restitutis fructibus absque alia cautione. Quia ex quo Andreas fuerat spoliatus, in primis & ante omnia esset restituendus: quia si non fuisset spoliatus, fructus percepisset: ita si non fuisset cum super spolio litigare, non fuissent factæ expensæ. vnde imputandum est ei, si spoliavit, & litigauit: vt idèd debeat satisfacere. & ita fuit decisum 6. Iulij, 1541.

E P I T O M E.

Regressus.

S V M M A R I V M.

- 1 Regressus quomodo absque auctoritate superioris valeat.

DECISIO CXLIII.

In vna Valenti. decanatus de Xatina me proponente, an regressus in decanatum ad fauorem Didaci nullus de consensu Nicolai, & potuisset extinguere per ipsum Nicolaum coram notario & testibus absque auctoritate superioris: D. Marficanus dicebat, quod bis viderat casum decisum in Rota, quod sic. & alij Domini sequuti sunt eum 6. Iulij, 1541.

E P I T O M E.

Non habens facultatem restituendi, non est de iure condemnandus: sed quomodo debeat fieri, vide Bald. in stipulationes non diuiduntur. ff. de verb. oblig.

S V M M A R I A.

- 1 An cedens cogatur onera post cessionem imposita, eò quod certam annuam ex beneficio pensionem accipiat, vna cum cessionario soluere.
- 2 Qui in cessione errat, non potest postea agere de spolio.
- 3 Restitutio & condemnatio cum in iudicio restitutorio fieri non potest, canonizatur alterius ius, & immittitur in possessionem, non autem ad rem ipsam restituitur.
- 4 Spoliatus est eligere, an contra spoliatorem ad estimationem, an verò in succedentem spoliatori ad rem ipsam velit agere.

DECISIO CXLV.

In vna Vincentin. parochialis de Longares coram D. Britonoricen. in qua Ambrosius de Auria resignauerat parochialem prædictam in fauorem Hieronymi de Nugis, reseruata sibi annua pensione libera & exempta ab omni decima, & non aliàs, aliter. nec alio modo, qua reseruatiõne facta, & soluta pensione per Hieronymum per aliquot annos, dum postea erant imposita onera per Dominos Venetos, & vellet Ambrosius contra Hieronymum cessionarius concurreret in illis, dicebat

cebat Ambrosius, quod non tenebatur, attento, quod pensio erat libera: dicebat Hieronymus, quod in mandato ad consentiendum resignationi non erat illa clausula, ut pensio esset libera, & consequenter quod procurator constitutus male consenserat. quod ita comperit fuit: Vnde Ambrosius egit contra Hieronymum de spolio, dicens ipsum spoliatum fuisse suo beneficio, ex quo resignatio erat data sub conditione, dummodo pensio esset libera, & quod ius & possessio erat ideo abdicata, ad l. qui absentia. ff. de acquir. poss. Et ita D. Sarnen. iudicauit super spolio Hieronymum fore absolendum. Postea cum in secunda instantia Hieronymus docuerit, quod ante litem per tres annos, antequam dictam parochialem resignasset alteri, ut resignarius possidebat, fuit dubitatum, an sententia D. Sarnen. esset consideranda, quoad caput restitutionis. 18. Maij, 1541. fuit resolutum, quod si quia in commissione erat intentatum iudicium restitutionum, & condonatio, & restitutio fieri non poterat, quod tantum canonizaretur ius Ambrosij, & declararetur nullum ius Ambrosio competere: & Ambrosium quidem immittendum in possessionem, non autem restituendum, intellige ad rem ipsam, secus ad estimationem, secundum tex. in l. r. §. ex interdicto. iuncta gloss. ff. de vi & vi arma. & quod recipiant estimationem dixi supra allegando Abb. in c. conquerente. col. 1. 3. de rest. spol. ex quo Hieronymus non habebat facultatem restituendi, quia quoad litem sine dolo desierat possidere, licet haberetur pro possessore, non tamen ad ipsam rem condemnari possit, sed ad omnem estimationem, prout dicit glo. in c. possessio. ante gl. magnam. de reg. iur. in 6. sentit Imol. & Abb. in c. super. cir. fin. de rest. spol. dum voluit quod esset in electione spoliati agere contra spoliantem ad estimationem, vel succedentem in eo ad ipsam rem.

EPITOME.

Mater deponata tutrix in testamento presens quando dicatur administratrix vel tutrix & administratio non impediatur, quominus non fiat executio.

SUMMARIUM.

1. Mater est tutrix voluntaria.
2. Mater in indiuiduis nuptiis renuncians Velleiano expressè obligat bona sua.
3. Tutorum bonatati sunt obligata pupillo.
4. Mulieris tutricis bona sine expressa obligatione non sunt pupillo obligata.
5. An tutela administratio impediatur executionem instrumenti dotalis.

DECISIO CXLVI.

Die 17. Maij, 1541. coram D. Io. Paulo in vna Vincen. seu Sedenti. dotis fuit resolutum, quod licet mater fuerit deputata tutrix filiorum per maritum in testamento, & probatur, quod ipsa post mortem administravit pupillorum bona, ut per hoc non probatur, quod administrauerit ut tutrix. Ratio, quia mater est tutrix voluntaria, secundum Aret. in authen. mater. & auth. mater tutrix. col. 2. vers. quæro vtrum tutela, quando mulier tutrix efficitur, & non efficitur tutrix nisi seruata forma tradita per Bar. in d. auth. matri. ante col. penult. vbi dicit necessarium fore, quod quando mater renunciet Velleiano in indiuiduis nuptiis expressè obligat bona eius, sed in casu nostro ista non interueniunt, quia non constat, quod mater administrauerit ut tutrix. Et licet iuxta tex. in l. pro officio. C. de administ. tut. dicat, quod bona tutoris tati sunt obligata pro administratione, re-

spondetur, quod illud est verum, vbi quis est tutor, sed mulier non est tutrix nisi seruata forma, ut dixi, & quod requiratur expressa obligatio omnium. Fuit in eadem dubitatum, an dicta administratio matris impediret executionem instrumenti dotalis, quia maritus instituerat filium, & eius bona administrauerat mater, & filio in euentum mortis fuerat substitutus frater mariti: euenerat conditio fideicommissi, & mater ferebat contra fideicommissarium executionem instrumenti dotalis, fideicommissarius petebat in primis sibi reddi rationem administrationis, dubitabatur, an talis conditio impediret executionem instrumentorum & quod impediret, allegabatur Sozin. consil. 180. diligenter. vol. 6. In contrarium fuit allegatus Negus. per Dec. consil. 533. in principi. in tracta. de pig. in 1. memb. 5. part. num. 3. versic. eodem. circa fin. vbi repetebat consil. Sozin. & dicit contrarium iudicatum fuisse in iure. & fuit resolutum circa istud caput.

EPITOME.

An scientia reservationis probetur ex testibus de publica voce & fama.

SUMMARIUM.

1. Ignorantia non potest in publicè notis allegari.
2. Vbi agitur de præiudicio grauissimo scientiam per famam præsumptam probare non sufficit.
3. Præsumptio scientiæ quæ ex publicè notis prouenit, sufficit, si legitime probetur.

DECISIO CXLVII.

Fuit dubitatum coram D. Rainaldo in vna Gerunden. Canonicatus, & præbendæ inter Sebastianum Bret, & Antonium Cordelar, an scientia reservationis probetur ex testibus deponentibus de publica voce & fama, quod in partibus & in curia talis de sanctus habeatur pro protonotario & familiari Cardinalis: & agebatur, ut in concessione super dicto Canonicatu conceiso per datu illius familiaris, ex quo ille non expe diuerat literas infra sex menses, iuxta formam decreti appositu in mandato de prouidendo. Et pro affirmatiua dicebatur, quod præsumebatur scientia: & quod ignorantia tunc non posset allegari, ex eo, quod eramus in publicè notis, ut in c. de postul. prælat. c. cum in tua. qui mar. accus. non poss. gloss. & Docto. in l. tutor. C. de administ. tuto. Fuit resolutum contrarium 16. Maij 1541. quia hic agitur de præiudicio grauissimo, scilicet, de amissione iuris quæriti: ergo non sufficit illa scientia præsumpta per famam, ut not. per Fel. in c. cum contingat. col. 2. vers. & dicit Bald. hic, de re script. & per gloss. in Clement. vnica. in fin. de concess. præben. & ibi gloss. ad verbum nota erit. & quod vult Cardinalis ad d. Clement. col. penult. vers. tertio quæ ratio. Sufficit autem illa præsumptio scientiæ, quæ oritur ex eo, quod publicum est, sed oportet, quod illud legitime probetur. facit quod dicit Lap. alleg. 78. de iure patron. col. penult. vers. an quartam quætionem.

EPITOME.

An collatio possit declarari in literis post vacationem beneficij.

SUMMARIUM.

1. An supplicatio gratiæ expectatiua possit ad collationem extenari post acceptationem alterius, & vacatione beneficij. & num. 4.

2. Contra

2. Contra impetranter Apostolicum, postquam impetrauerit, non possunt à vacatione expeiri literæ.
3. Impetranum & literas expedientium differentia, & diuersitas.

DECISIO CXLVIII.

In vna Cæsaren. Archidiaconatus de Vallibus coram me pro Ioanne Fort contra Ioannem de Sorida, fuit dubitatum, an supplicatio gratiæ expectatiuæ, quæ dicebat collationem in literis exponendam, posset extendi, seu declarari in collatione fienda, expediendo literas post vacationem beneficij, & post acceptationem alterius. dicebatur, quod licet alias Rota tenuerit, quod contra impetranter Apostolicum post ipsius impetrationem non posset quis literas post vacationem expedire: tamen in impetratione alia erat differentia, quomodo impetranti statim est quæsitum ius, nimirum si non potest expectans per expeditionem literarum illud sibi auferre: quod secus est inter impetrantes & literas expedientes. Tamen 16. Maij 1541. fuit resolutum contrarium, quod post vacationem & alterius acceptationem collatio non poterat declarari. hoc enim modo non poterat declarari: quia hoc casu non poterat fieri fraus, & tollere ius alteri quæsitum, licet acceptantes possint quæcunque acceptare, dum tamen infra mensem: intelligit Rota etiam in literis expeditis, non tamen ante expeditionem literarum. pro quo facit, quod pulchre dicit Felin. in c. 1. col. 8. vol. 3. restringe dummodo, de rescri. & vide tex. in c. pastoralis. §. quoniam erat. de rescri. & facit, quod dicit Sarnen. in tract. expectatiuarum. nu. 17. & 18.

EPITOME.

Confessio cedentis an noceat cessionario.

DECISIO CXLIX.

In vna Tirazonen. Archipresbyteratus inter Petrum de Ariaz, & Gasparem de Cortes, coram Domino Marficano fuit resolutum 27. Maij, 1541. quod confessio cedentis noceat cessionario: quando confessio est facta ad commodum cessionarij: & cessionarius non potest habere regressum aduersus cedentem. per not. per Bart. & latius per Castren. in l. facta. & l. si hæres. ff. ad Trebell.

EPITOME.

An valeat sententia lata in negotio principali omisso articulo grauaminis in appellatioue.

DECISIO CL.

In vna Siracusan. feudi coram me inter Alexandrum de Vrlino procuratorem, dominum litis effectum, & Petrum de Volanis fuit dictum 26. Maij, 1541. quod valebat sententia lata in negotio principali omisso articulo appellatiouis & grauaminis, parte non opponente. per dec. 60. 116. & 158. in antiq. vnde ad hoc Innoc. in illis verbis, & super articulo grauaminis.

EPITOME.

In instrumentis antiquissimis non requiritur recognitio.

DECISIO CLI.

Coram Domino Britonorien. in vna Parm. Vallium inter Dominos Corrigien. & Comitum de Sala voluerunt Domini 16. Maij, in instrumentis an

tiquissimis excedentibus hominum memoriâ, seu centum annos, non erat necessaria recognitio. ut per dec. Neap. 245. Imò in illo casu, in quo agebatur de instrumento 80. ann. ex quo illud instrumentum utebatur aliis adminiculis, dixerunt, non esse necessariam aliam recognitionem, Sozin. consil. 186. in controuer. vlt. q. ver. ad secundum responderetur. vol. 2. facit quod dicit Alex. consil. 17. viso instrumento. col. 2. in fi. vers. nec obstat quod not. Host. & Io. Andreas. vol. 4. Item fuit resolutum 6. Aprilis, 1541. idem in vna Tudertin. portionis coram Domino Mohedano in instrumento excedente 100. annos. & Alex. consil. 100. super primo. col. 3. versic. non obstante quod non apparet. vol. 7. alijs vol. 2. versic. circa secundum.

EPITOME.

Ad effectum regressus reservati non tenetur quis iustificare ius cessum.

SUMMARIUM.

1. Regressus liberat à iustificatione iuris cessi.
2. Pro titulo colorato sufficiunt ordinarij literæ in forma rationabili expeditæ.

DECISIO CLII.

Die 16. Maij, 1541. in vna Hispal. beneficij de Carmona coram Domino Marfic. pro Centurione contra Ioanē Bricellinum fuit resolutum, quod Episcopo, qui cesserat ius suum in fauorem Episcopi Castellimaris, reservato sibi regressu, & Episcopus postea cesserat in fauorem Fraciscij Pinelli, per cuius obitum Ceturio veniebat, non esset locus regressus. Et dicebatur, quod Dominicus tenebatur iustificare ius suum cessum, sed vigore regressus, quæ habebat ad beneficium poterat illud capere: & pro titulo colorato sufficiunt literæ ordinarij expeditæ in forma rationi congrua.

SUMMARIUM.

1. Literæ ordinarij in forma communi expeditæ, coloratum titulum præstant.

DECISIO CLIII.

In vna Regien. Capellaniæ S. Jacobi coram D. Aquen. fuit resolutum 16. Maij, 1541. quod pro titulo colorato sufficiunt literæ ordinarij expeditæ in forma communi, prout conuenit Petro legato Bononien.

EPITOME.

An conuentio circa decimas operetur non solum respectu priorum quæstorum, sed etiam de nouo quærendorum.

SUMMARIUM.

1. Decima ad eam spectant Ecclesiam, intra cuius fines fructus colliguntur. & nu. 4. 6. 8.
2. Præscriptio quando operetur in decimis.
3. Nec præscriptio, nec priuilegium, nec legatum, aut quantumuis fauorabilia ad post quæstus se extendunt.
5. Pactum non operatur in postea quæstus.
7. Consuetudini immemorabili standum est.

DECISIO CLIIII.

Fuit dubitatum coram Do. Ioanne Paulo in vna Cæsaraugustana Decanatus. 16. Maij, 1541. inter fratres Sanctæ Fidei & Dominum Centurionem, præsupposito, quod parochialis del Vilar erat solita vel ratione concordie vel præscriptionis percipere decimas ab eius par-

e 4 par-

parochianis cultuatoribus & colligentibus fructus in termino de Cerbera, an dicta concordia, & prescriptio vendicaret sibi locum in possessionibus positus in terminis de Cerbera, quas parochiani vel villarum incolae sibi de nouo acquirunt. Et dicebatur, aliis foret dissensio sanctorum patrum, quando parochianus vnus parochiae colit terras in alia parochiali, an parochiano debeantur decime, vt inquit tex. in c. cum homines, de decim. tamen illa dissensio hodie sublata erat propter communem opinionem gloss. Inno. Host. Abb. in d. c. cum homines, qui tenentur de iure decimas spectare ad Ecclesiam, intra cuius fines terrae sint positae, quarum fructus colliguntur: & ideo non ex prescriptione decimae debentur in casu isto, dicebatur, quod prescriptio non operatur in postea quaesitis, sed tantum in antea, iuxta tex. in c. cum contingat, de decim. & ibi Abb. i. no. immo & prescriptio immemorabilis non operatur in iis, quae de nouo superueniunt, Corn. conf. 134. col. 7. versic. sed tamen constitutum. vol. 1. immo nec priuilegium, quod facilius extenditur, secundum gl. in c. cum capella, de priuileg. immo nec legatum se extendit ad loca postea quaesita, secundum Bal. in l. qui filia. in prin. de legatis 1. & pro ista parte allegatur tex. in c. pen. de priuilegiis. Ibi priuilegium de decimis soluendis non extendit se ad terras quaesitas post priuilegium, ad idem tex. in Cle. de caus. posses. & propriet. Et ideo dicebatur esse in pacto, quod non operatur in postea quaesitis, sed quoad praeterita praesentationem, de quibus potuit esse agitatum, l. cum si pulamur. ff. de verb. oblig. Tamen istis non obstantibus, fuit decisum contrarium per tex. in c. cum homines, & ibi gloss. de decim. quod licet super hoc fuerit dissensio inter sanctos Patres, tamen quod attenditur consuetudo immemorabilis, ergo illi consuetudini standum erat. Immo dicebatur, quod in terminis illis ex hoc non requirebatur probare consuetudinem immemorabilem, sed sufficebat probare consuetudinem decem annorum, ex quo erat positum ius, prout dicit Abb. in d. c. cum contingat. col. fi. non obstat, quod est communis opinio, quod debentur illi parochiae, in qua sitae sunt terre, in quibus fructus colliguntur: quia respondetur, quod illud est verum seclusa consuetudine, cum autem hic probaretur consuetudo in contrarium, ergo illi standum erat. Et ita conclusum est per maiorem partem Dominorum.

EPI TOME.

An processus factus per procuratorem minorem sit nullus.

S V M M A R I A.

- 1 Processus per procuratorem minorem factus indistincte, etiam parte non opponente, est nullus.
- 2 In beneficialibus processus a minore factus valet, etiam si opponatur.
- 3 In momentanea possessione itidem minor potest agere procuratorem.
- 4 Quare processus a minore factus non valet.

DECISIO CLV.

Fuit dubitatum in vna Bononien. Capellaniae S. Lazari inter Nicolaum Campanum & Ioannem Leacchio 29. Maij, 1541. an processus factus per procuratorem, qui erat minor, esset nullus. Et quod esset nullus allegabatur tex. in c. qui generaliter. §. fi. de procur. in 6. & dum dicebatur, quod illud erat verum, si pars opposuisset, quia dicebatur, quod indistincte, & parte non opponente processus erat nullus, vt per Rotam dec. 301.

in antiq. quod videtur sentire Aeg. in dec. infr. allegata, in prin. & ista opinionem sequuntur communiter legiste in l. exigendi. vbi Alex. & Iaf. C. de proc. Abb. in c. non iniuste. in isto verbo, gl. de procu. Dominic. in d. c. qui generaliter. & Fran. ibidem circa finem, qui dicit esse communem opin. Tamen istis non obstantibus, fuit resolutum contrarium, & dictum, quod in beneficialibus, vt est tex. in d. c. qui generaliter. §. fi. non habet locum. vt per Fran. Limitatur ille text. in d. §. fin. dum dicitur, neque id debet intelligi omnino offendere. vt per Aegid. decif. 143. & 183. cum allegata limitatione, quod in beneficialibus minor possit esse procurator. Procebat etiam ista resolutio, dato, quod fuisset oppositum. Item & secundum limitatur ille §. fi. in casu momentanea possessionis, in qua minor potest esse procurator in casu, de quo agebatur iudicio possessorio, etiam per Fran. in d. §. fin. Praeterea ideo processus factus per minorem non tenet propter periculum restitutionis in integrum, vt per Bart. in l. minor. de procur. cum ipse obtinuisset sententiam in suam fauorem, & sic processus tenebat, vt per Ange. & Paul. de Castr. in d. l. minor.

EPI TOME.

Possessio superueniens non connumeratur inter diligencias.

S V M M A R I A.

- 1 Praeuentio locus est inter expectantes, qui similes gratias habent in diligentibus.

DECISIO CLVI.

Tertia Iunij, 1541. in vna Tuden. Canonicatus & praebendae coram D. Thoma. pro Nicolao Lebron. contra Ioannem Fuforum, tentum fuit, quod possessio superueniens non connumeratur inter diligencias: sed attento, quod erant expectantes, in quorum mandatis erat gratia, quod inter similes gratias habentes, locus sit praeuentio in diligentibus, & vnus eorum praueuerat in acceptione per vnum diem in acceptando: quia illa diligentia opus est, quod sit appositae, & possessio postea superueniens dicebatur potius venire ad executionem gratiae iam firmatae, & ita esse deductae, quam ad deducendum.

EPI TOME.

Quis teneatur probare possessionem praesentem.

S V M M A R I A.

- 1 Cum ratificatio beneficii per vnum, & possessio eiusdem beneficii per alium accepta eodem die concurrant, vter teneatur probare, ratificans an possessionem acquirens.
- 2 Vt possessor a possessione sua amoveatur tenetur ratificans aperte probare ratificationem suam alterius possessionem praecessisse.

DECISIO CLVII.

Cardinalis Gursius nomine Cardinalis N. de cuius mandato non constabat, acceperat possessionem beneficii 8. Iulij, & 25. eiusdem ratificauerat Cardinalis possessionem, nomine eius captam: & etiam eadem die 25. alius acceperat possessionem eiusdem beneficii nomine suo. Itaque Cardinalis dicebat se spoliatum, & agebat spolio contra illum: & fuit dubitatum, cum ratificatio Cardinalis, & possessio alterius eodem die concurrerint, ad quem pertineret probare vel pertinentiam ratificationis, vel pertinentiam possessionis.

fionis. Et tandem 8. Iunij, 1541. in vna Perusin. prioratus S. Gulielmi, pro Petro Paulo contra praedictum Cardinalem coram Domino Sarnen. fuit resolutum, quod ad Cardinalem spectabat probare ratificationem suam praecessisse: quia cum Petrus Paulus esset in possessione, ad hoc, vt a possessione sua amoueretur, deberet agens ratificationem suam clare probare. cum illa ratificatio potuisset venire ante ademptionem possessionis alterius, vel dubia probatione agentem non reuelabat. Item quia ipse habebat praesumptionem pro se, quod tempore licito, & sic ante ratificationem adeptus fuisset, per Dd. & Bart. communiter approbatum in l. res sola. §. sed probandum. ff. de nou. oper. nunciat.

EPI TOME.

Commenda perpetua beneficii an afficiat beneficium.

S V M M A R I A.

- 1 Commenda beneficii perpetua afficit beneficium, sic vt vacante ea per obitum commendatarius de beneficio dispo- nere non possit.
- 2 Commenda perpetua habet vim possessionis.
- 3 Praeter papam nullus se ad beneficium Commenda perpetua potest introumittere.
- 4 Commenda perpetua quomodo habeat vim collationis.

DECISIO CLVIII.

In vna Florentin. S. Felicis coram me inter Baltharem de Pefaro, & Rainaldum fuit dubitatum, an commenda beneficii perpetua ad vitam afficit beneficium, ita vt eueniente vacatione Commenda per obitum commendatarii ordinis de beneficio dispo- nere non potest. Et 8. Iunij, 1541. fuit resolutum, quod Commenda afficeret beneficium, dato, quod esset perpetua, vt per glo. in c. is qui. de elect. in 6. & per Rom. conf. 320. col. 7. versic. caeterum. Non obstat, quod sint aliquae decif. Rotae dicentes, quod Commenda perpetua habet vim possessionis: quia stat bene, quod talis Commenda extinguit reservationem praedictam, & quod afficiat etiam futurum beneficium, & tunc nullus praeter Papam de eo se introumittere possit. Et licet Sarnen. dicat in multis locis, quod Commenda perpetua habet vim collationis: quod verum est in illis casibus: sed non sequitur, ergo simpliciter, & indistincte, & in omnibus casibus. Vide Cassad. decif. 15. pag. 3. in prin. versic. & sciat quod Commendatarius. 3. de priuileg. & decif. 2. pag. 5. & idem, quod ad hoc de referu. super Regulis Cancellariae.

EPI TOME.

Exemplum instrumenti quando faciat fidem, & an praesumatur citatio in exemplum antiquo.

S V M M A R I A.

- 1 Exemplum instrumenti parte non citata non probat, & maxime in beneficialibus in antiquis probat. & nu. 3.
- 2 Exemplum instrumenti defectus post terminum opponendi elapsus non potest amplius allegari.
- 4 Exemplum exempli quamuis solemnem tertio non probat.

DECISIO CLIX.

In vna Cassalen. S. Victoris coram D. Marsicano, 2. Iunij, 1541. fuit dictum, quod exemplum instrumenti parte non citata non probat. Item, quia eramus in materia beneficiali, & erat transcriptum per iudicem

seculari, & ideo etiam non faciebat fidem, secundum Abb. & Felin. in c. fi. de fide instr. Tamen fuit dictum, quod si in termino, ad dicendum contra, nihil fuisset oppositum, saltem generaliter contra, quod non esset postea talis defectus allegandus, vt dicit Fel. de fid. instrum. Et quod in antiquis exemplum probat, ponit Arc. conf. 36. casus talis est. col. pen. in prin. versic. ad secundum. vol. 2. vbi ponit communem opinionem: Exemplum exempli licet solemnem tertio non probat. secundum Corn. conf. 24. licet in themate, col. 4. & ibi ponit, quando non est citata pars. & ibidem in sequenti col. ponit de exemplo antiquo.

EPI TOME.

Remissoria compulsores quando possit decerni.

DECISIO CLX.

Die 7. Iunij, 1541. fuit determinatum, quod pendente termino remissoriae ad partes poterant decerni compulsores generales, non obstante tex. in l. siue pars. C. de dilat. quia procedit in pronuntiatione, non autem in his, quae sunt ad expeditionem causae.

EPI TOME.

Acceptatio praesumitur in tempore.

S V M M A R I A.

- 1 Provisionem acceptantis gratia canonizari possunt, & ab iis rursus appellari.
- 2 Mandatum suspensionis omnium aliarum gratiarum post vacationem ex ius per acceptationem quaesitum, non auferi ius quaesitum.
- 3 Cum incerta est vacationis dies certo tempore quaesitum esse dici non potest.
- 4 Quando praesumitur acceptatio in tempore facta, & quare. num. 5.

DECISIO CLXI.

Gregorius Bellagier habebat mandatum de pro- Guidendo cum clausula, ex nunc prout ex tunc, sub data 2. Ianuarij, 1534. & acceptauit provisionem, de qua nunc agebatur sub 15. Ianuarij eiusdem anni: vigo re huius mandati, & acceptationis coram Domino Vorfio fuerunt gratiae ipsius Gregorij in prima instantia canonizatae: a qua sententia appellatum est pro parte Gometij de Auila, & causa mihi in 2. instantia est commissa. Pro parte Gometij dictum fuit de quodam mandato prouidendo, concessio Domino Ioanni Mohedano suspensionis omnium aliarum gratiarum sub 4. Ianuarij eiusdem anni. Dicebat Gregorius quod ex quo mandatum erat concessum Domino Mohedano post vacationem, & ius sibi quaesitum per acceptationem, quod illud mandatum, postea concessum Mohedano, non auferbat sibi ius quaesitum. Ex aduerso dicebatur, quod ex quo non habebatur certa dies vacationis, sed tantum, quod de mense Ianuarij vacauerat, quod non poterat dicere Gregorius sibi ius fuisset quaesitum. Et sic dubitatum, an Gregorius haberet intentionem fundatam ex acceptatione facta 15. Ianuarij ad effectum excludendi mandatum suspensionis omnium gratiarum Domino Mohedano concessum. Fuit conclusum 13. Iunij, 1541. quod ex quo probatur vacatio de mense Ianuarij, quod praesumatur acceptatio in tempore facta. Et fuit dictum, quod hoc semper tenuit Rota, ne praesumatur quis gratiam suam consumere velle, & maxime in isto casu, in quo Gregorius habebat suam gratiam impetratam, vacauerit.

EPI TOME.

EPITOME.

An minor constitutus procuratoribus ad lites non seruata forma statuti, adhibendo proximiores & alias solemnitates, in sententia succumbens restituatur in integrum ob non seruata statuti formam.

SVMMA R. I. A.

- 1 Mandatum ad lites non est de se actus laeuius.
2 Statutum prohibens contrahere, non permittit quoque compromittere & transigere.
3 Compromissum est contractus praedicialis.
4 Minor in possessionis legitimam habet facultatem standi in iudicio.
5 Mandata tot sunt quot negotia sunt vel species.

DECISIO CLXII.

Fuit dubitatum in vna Baluoreginen. restitutiononis in integrum, & nullitatis coram Domino Rainaldo inter Michaelē Vrsum ex vna, & Vincētium Vrsum ex alia, An ex eo, quod Michael constituerat procuratores ad lites, non seruata forma statuti vrbis, adhibendo proximiores, & alias solemnitates, de quibus in statuto, & Michael succubuerat, an talis constitutio valeret. Et dicebatur, quod non: quia statutum dicit in omni actu, in quo minor laederetur. Contrarium tamen fuit resolutum 13. Iunii, 1541. ex quo mandatum ad lites non est de se actus laeuius, & statutum respiciebat actum laeuium, quod ei non conueniunt verba constitutionis. Tamen obstat, quod sufficiebat, quod ex ipso mandato posset quis laedi, prout dicitur, quod quando stante statuto, quod quis non possit contrahere, non possit etiam compromittere & transigere, quod licet non sit actus de se laeuius: sufficit tamen, quod possit tendere ad laesionem, quod de compromisso dicit Lanfranc. decis. 419. per l. diem. ff. de arbit. & Dec. consi. 302. quia respondebam ego, quod compromissum est quidam contractus praedicialis. Lanfr. in l. Lac. de acq. re. do. Et si statutum prohibeat contractum per consequens prohibet compromissum & transactionem: sed in casu statuti vrbis consideratur actus laeuius & mandatum de se non est actus laeuius. Item alia ratione, quia fuit dictum, quod mandatum esset legitimum, quia eramus in possessionis, in quibus minor habebat potestatem legitimam standi in iudicio. & in l. final. C. qui legitim. person. stand. in iudic. hab. & per Lanfranc. in c. qui generaliter. §. final. de procur. in 6. Non obstat, quod in mandato erant multa alia, quae concernebant pctitorium, & mandatum dicebatur actus indiuiduus: quia respondebatur, quod tot erant mandata, quot erant negotia: & non conueniebat, quod mandatum pro vna parte valeret, & pro alia non, l. sci re debemus. ff. de verbor. oblig.

EPITOME.

Cedula Bancharia quando habeat vim solutionis.

DECISIO CLXIII.

Die 2. Iunii, 1541. in emptore & venditore, quorum vnus in alio non confidebat, voluerunt Domini coram Domino Sarnen. in vna Rom. domus, quod Cedula bancharia deposita in manibus Auditoris haberet vim solutionis, per dictum Bartol. in l. si solutio nes. ff. de solut.

EPITOME.

Quomodo tutum ad exequendam citationem non patuisse accessum probetur.

SVMMA R. I. A.

- 1 Quomodo probetur non tutus accessus & nu. 3.
2 Deposito in primo iudicio quando non faciat fidem in altero.
4 Vim & metum semel factum esse si probetur sufficit.

DECISIO CLXIII.

Die 2. Augusti, 1541. fuit facta congregatio in S. Ludouico, in qua fuimus octo, propofui in vna Nepesin. excessu pro Sixto contra Alphonsum de Auoltis, nam clemens concesserat mandatum de capiendo quendam malefactorum, vigore cuius captus fuerat in ciuitate Nepesin. per Barisclum: quo facto familia potestatis rapuit illum a manibus Barisclli, & fecit eum aufugere in arcem: quo in arce recepto Alphonsus Maria noluit eum dare. Quo facto Auditor Cameræ decreuit monitorium ad personaliter comparandum, & executor prima vice, quia fuit in ciuitate Nepesin. fuit bene receptus, & monitus quod recederet, quia posset ei aliquid accidere, quod non putaret, & sic fuerunt ei illatae minae. Auditor Cameræ diuina via ordinaria processit via commissiois, & constituto de non tuto accessu decreuit citationem per edictum in duobus locis exequendam, extra vrbem in Cathedrali S. trina, & in vna Capella prope Nepesin. ciuitatem ad dimidium miliarie. Et quia ad probandum non tutum accessum fuerat recepta depositio Barisclli in primo iudicio examinati, & repetitus Cursor, qui retulit ad primam depositionem, fuit dubitatum, an constaret per hoc de non tuto accessu. Fuit dictum, quod depositio Barisclli in primo iudicio facta non faceret fidem in isto iudicio, in quo procedebat Auditor Cameræ, & iudex delegatus. Item licet Cursor deponeret, quod sibi fuit dictum, quod recederet, & quod si non recederet, aliter sibi accederet, quod non putabat: tum constabat, quod ille, qui talia dixerat, esset de familia ipsius Antonij. Tamen dicebatur, quod sex quo eramus post factum, & sic citationem exequatam, & sententiam latam & commissio dabat de non tuto accessu, summarie & extraiudicialiter Auditor Cameræ poterat moneri, ut constaret sibi de non tuto accessu. Voluerunt Domini quod ista succederent, & allegabant no. per Bar. in l. de pupillo. §. si quis ipsi praetori. in 6. quaest. quam ibi ponit Jas. ff. de no. ope. nuncia. & Dd. in c. si. de appel. vnde, ad probandum vim & metum, sufficit, quod vna vice fecerint: cum constaret, quod Alphonsus Maria cotrauerit in captura delinquentis per familiam, ut per Pen. in c. fin. col. 2. & etiam, quia constabat, quod erant illatae minae cursori.

EPITOME.

An ad effectum validitatis citationis sufficiat citatio per affixionem absque lectura.

DECISIO CLXV.

Fuit dubitatum, ex quo cursor in relatione dixerat se affixisse citationem, tantum non valeret executio, an ultra affixionem requiratur lectio. Fuit dictum, quod de stilo cursorum sit, & quod in relationibus suis, & executionibus, quas faciunt extra Curiam, patere tantum oporteat se affixisse, & non facere mentionem de lectione: & ideo fuit dictum Auditori, ut informaret se super facto a cursoribus.

EPITOME.

An per verba promissionis, in locatione factae de restituendo domum

domum vacuam in fine locationis, censetur decreto Camerali renunciatum.

SVMMA R. I. A.

- 1 Inquilinus quando possit ante finitam locationem expelli & nu. 3.
2 Quando censetur renunciatum privilegio decreti Cameralis.
4 Expressio pacti de non expellendo, an operetur aliquid, & quare. & nu. 6.
5 Exceptio vnus est confirmatio alterius.
7 Promissio de restituendo decem in omnem casum, quomodo intelligatur.
8 Per legem generalem in conditione contraria privilegio reuocari censetur.
9 Conditio illa in locatione si medio tempore aliter non conuenierit, quomodo accipienda.
10 Locatio aut pactio obscura vel ambigua contra stipulatorem, locatorem, aut intentionem suam in ea fundantem interpretatur.

DECISIO CLXVI.

Promiserat conductor locatori, finito termino 4. annorum, pro quibus locatio facta fuerat, si cum eo dicto tempore aliter non conuenierit, domum restituere vacuam & expeditam in fine quadriennij. Nondum finito dicto tempore alia conuentione locator instabat, ut domus relaxaretur iuxta formam instrumenti: Conductor vero uti volebat decreto Camerali. Fuit dubitatum extra Rotam, an dictum Angeli in l. aede. C. locati. quae est probata, ut ibi posui apostillam ad eum, vbi voluit, quod pactum locatoris de non expellendo conductorem, duraret conductionis tempore, operaretur, quod etiam non possit expelli, etiam si voluerit domum pro vsu suo, nisi locator probaret sufficienter nouum casum superuenisse, ob quem legitime possit expelli, sic ut illa verba aliquid operentur renunciare privilegio illius legis. Idem ergo erit in casu nostro, ut illa verba, promissionis de restituendo domum in fine vacuam & expeditam, tantum operentur ut censetur renunciatum privilegio decreti Cameralis. Ad istam doctrinam Ang. potest responderi, quod in casu Ang. non expressio illo pacto inquilinus pro vsu proprio poterat expelli, d. l. aede. Expressio ergo debet operari aliquid: sed in casu nostro, dato, quod illud pactum dimittendi domum vacuam non esset appositum, tamen finita locatione semper intelligitur, quod de iure tenetur: & expressio eius tenet, & nihil operatur ultra dispositionem iuris comunis. nam sicut non apponendo pactum non tenebatur dimittere, iuxta formam decreti, ita etiam expressio pacti, quod tacite inest, non debet operari: Nisi replicetur ad istam responsonem quod expressio eius, quod tacite inest, quando aliquid operatur, quod in eum, qui operatur d. l. 3. hic aliter exprimitur: quia fuit dictum, si medio tempore aliter non conuenierit, sic voluit excludere omnem alium casum, propter conuentiones casuum faciendorum medio tempore: quia exceptio vnus casu firmat contrarium. l. quilibet. ff. de euiction. l. qui libera. de legationibus. & quod aliud exprimit, videlicet quod decretum det conductori retentionem contra voluntatem testatoris: & tamen ex pacto appposito, si aliud medio tempore non conuenierit, clarè apparet, quod vult conuentum in casu nostro retentionem contra voluntatem testatoris: ex quo reseruat, quod medio tempore conuentio fieri possit. & sic apparet, quod procedat mediante voluntate locatoris & conductoris. In contrarium tamè per illa verba, promissionis de

restituendo domum, non videtur quis renunciare de creto facto: quia si promitto tibi restituere decem in omnem casum, intelligitur promissio secundum formam statuti vel consuetudinis tantum. Bal. in l. 2. in fi. C. de bon. quaer. liber. & in l. fin. C. ad l. Falcid. Secundo, quia per legem generalem in quacunque dispositione etiam contraria videtur quis renunciare privilegio. & quod ille actus sit proximior renunciationi, dicit Cor. consi. 402. col. 2. num. 3. & 4. & multa accumulata Afflic. in constit. reg. incip. ca. quae ad dec. fol. 122. col. pen. vers. in gloss. secund. in 1. lib. constit. reg. Aduerte quod illud fundamentum procederet, vbi fuisset facta locatio, & pactum simpliciter in fine locationis restituere domum liberam, & expeditam: quia intelligitur promissio secundum formam decreti, per fundamenta superius dicta. Et quia in casu nostro fuit dictum, nisi medio tempore aliam conuentionem fecerit, & sic patet, quod voluit contrarium privilegio, per talem casum & actum contrarium dicitur renunciare privilegio iuxta not. in c. cum M. Ferrarien. de constitut. & ideo pars aduersa in respondendo ad contrariam decisionem 411. dicit, quod ibi nihil faciebat contrarium privilegio, nimirum cum illa generalis provisio limitetur secundum formam statuti seu consuetudinis. Ad ea, quae dicit Afflic. in dicta constitutione, respondetur, quod illa generalis constitutio contraria non intelligitur in casu privilegij, ex quo de illa specialiter, est mentio facienda. In casu nostro sumus in speciali dispositione, non autè generali. & quia continet contrarium dicto decreto. per talem actum censetur renunciatum ipsi decreto: aduerte in quantum praesupponitur, si illa verba, si medio tempore aliter non conuenierit, sunt contraria decreto, quia partes ita se habent & vniuersa Dominus Antonius promissit ad vsu fundare more boni conductoris, si medio tempore aliter non conuenierit, restituere domum vacuam & expeditam, quae intelliguntur secundum formam statuti: & ita de iure illam interpretationem recipiunt per doctrinas superius allegatas. illa autem conditio appositae, si medio tempore aliter non conuenierit, si venit ad qualicumque dispositionem illam à iure sic interpretatam intelligitur, quod taliter conuenit, quod decreto Camerali uti voluerit, & sic nullam dispositionem importabat: prout quaelibet dispositio ita saluari dicitur, ne importet conditionem, iuxta Doct. & Bald. in l. scriptura. C. de fid. instrum. Et cum saltem negari non possit quin ista verba sint dubia, debent interpretari contra fundantem se in illis verbis, & contra stipulantem, l. veteribus. ff. de pactis.

SVMMA R. I. V. M.

- 1 Collatio beneficij, extra Curiam vacantis, potest in Curia fieri.

DECISIO CLXVII.

Quod collatio beneficij vacantis extra curiam possit fieri in curia, vide Rebuff. in tract. Nominat. pag. 58. col. 2. in fin. vers. etiam ponunt beneficia. Et ita aliis coram me fuit resolutum, quod ordinarius posset conferre in Curia, vide gloss. super reg. 15. de concur. pag. pen. in princi. vide Sarnen. in reg. de non iudican. iuxta for. supplicat. sed libera. q. 3. & in addit. quam ibi ponit Fel. Aeneas de Falco. in trac. reseruat. in 2. part. tract. q. 4. principali in 16.

EPITOME.

An vicarius Episcopi possit locum tenentem deputare non expressa causa.

SVMMA RIA

- 1 Vicarius Episcopi non nisi expressa causa aut speciali mandato potest deputare alterum, qui vices suas generaliter obeat.
- 2 Vicarius potest in totum & ad tempus ex causa de consensu Episcopi committere vices suas.

DECISIO CLXVIII.

Coram Dominò Sarnens. 7. Octobris, 1541. fuit dubitatum in vna Pampilonens. decimarum, An vicarius Episcopi potuisset deputare locumtenentem non expressa causa. Et fuit dictum, quòd communis opinio est, quòd siue in mandato vicarij fuerit potestas, siue non, quòd non possit deputare locumtenentem, vt per Hostien. Abb. & alios in c. clericos. de officio vicarij. per Dominic. & Fran. in c. 1. §. ea tamen. de offic. vicar. in 6. Rota decis. 4. aliàs 378. de officio vicar. in nou. Castren. in tract. de offic. & potest. cap. sed vacant. in 2. part. in 10. quæst. in 5. parte. col. quod verum est, nisi ad modicum tempus ex causa: cum ergo in casu nostro nulla probetur causa, ergo & deputatio nulla erit.

EPITOME.

An delegatus alteri possit subdelegare receptionem iuramentorum, & examen testium.

SVMMA RIA.

- 1 Vicarij Episcopi vicarius an possit subdelegare.
- 2 Delegatus ad vnam specialiter causam, non potest subdelegare.
- 3 Receptio iuramentorum est actus iurisdictionalis.
- 4 Delegatus ad vniuersitatem causarum æquiparatur ordinario.
- 5 Vt ordinarius sic & delegatus vniuersalis potest ad vniuersitatem subdelegare.

DECISIO CLXIX.

Secundò fuit dubitatum, an ille locum tenens possit subdelegare alterum ad recipiendum iuramentum & examen testium. & pro negatiua dicebatur esse decis. 8. de off. deleg. in nouel. aliàs 258. & Fel. in c. cum Bartoldus. col. 7. versic. subdelegatione cum examine testium. de re iud. Ex aduerso autem dicebatur, quòd illa decis. loquebatur de legato ad vnum articulum seu vnam causam, & ille non potest subdelegare, quia receptio iuramentorum est actus iurisdictionalis: sed in casu nostro locum tenens vicarij & erat delegatus ad vniuersitatem causarum, qui delegatus ordinario æquiparatur, glof. & Dd. in c. cum autem. de appell. Ergo si potest ordinarius, potest & delegatus ad vniuersitatem causarum subdelegare. Tamen quia fuit conclusum, quòd deputatio locum tenentis non tenebat, vt supra dixi, ideò iste articulus remanebat irresolutus.

EPITOME.

Arrendatarius, qui durante arrendamento potest possidere ex alia causa, si spoliatur à locatore, an habeat remedium possessorium.

SVMMA RIA.

- 1 An conductor possit agere de spolio, & restitui, & nu. 6.
- 2 Conductor non possidet.
- 3 Per spoliatum non interuenitur possessio.
- 4 Quando locator interueniat possessionem.

- 5 Causa possessionis antequam mutatur, priorem dimissam esse requiritur. & nu. 13.
- 7 Arrendatio quando mutetur in possessionem. & nu. 11.
- 8 Conductor si rem tenens à locatore, & alium esse dominum existimans rem ab alio emittente bona fide seu iusta causa mutat sibi causam possessionis.
- 9 Propria autoritate eum spoliare non licet qui per mutationem causæ possessionis sibi possessionem acquisiuit.
- 10 Locator etiam ignorans sua possessione priuari potest.
- 12 Plures eandem rem in solidum possidere non possunt.
- 14 Possessio antiqua & noua quoniam inuicem compatiuntur ex vtraque quis possidere velle non presumitur: cum possidere ex vna duntaxat causa possimus.
- 15 Superueniente iusto titulo mutatur detentatio in possessionem.

DECISIO CLXX.

In vna Compostellan. spolijs inter Collegium ciuitatis Compostell. & Alphonsum beneficiatum ex alia, in qua collegium arrendauerat collegium quoddam, quod possidebat tanquam vnitum, & de eius solutionibus non constabat: neque etiam constabat, quòd negauisset soluere, impetrauit dictum beneficium, & vigore illius impetrationis accepit possessionem. Et cum in arrendamentum accepisset de anno 1534. ad triennium & paulò post factum arrendamentum Alphonsum impetrasset, & accepisset possessionem proprio nomine, illam continuauit vsque ad annum 1539. de quo anno fuit expulsus à collegio. Ipse tamen Alphonsum commisit causam super spolio, & petebat restitui. Dicebatur pro parte negatiua, quòd non erat restituendus: quia ipse Alphonsum erat conductor, & ideò non possidebat. l. 1. C. commun. de vsucap. & ibi gl. & ideò non competeat sibi remedium possessorium: & merito tanquam esset finita locatio poterat expelli: nec poterat Alphonsum per illam apprehensionem possessionis remoueri, cum obiciatur per talem factum non interuenisse possessionem locationis, per text. in l. si quis rem. 20. ff. de acq. possess. cum tantum tunc dicitur interuenire, quando denegasset solutionem pensionis, vel domini, & non dimississet, aut alteri tradidisset, iuxta glo. in d. l. 1. & ibi doct. C. commun. de vsucap. & per allegat. in d. l. si quis. ff. de acq. possess. in gl. penult. in l. penult. C. de prescript. 30. annor. Item ad hoc, vt quis dicitur sibi mutasse causam possessionis, oportet vt prius possessio dimittatur, & postea acquiratur, per text. & ibi not. Fulg. Paul. de Cast. & Alex. in l. qui bona. §. quod scriptum est. ff. de acq. poss. Castad. decis. 4. pag. penult. in fi. de rest. spol. At cum in casu nostro non conuenerit ista obiectio illi detentori, ergo non fuit mutata, & sic non poterat ei competere remedium possessorium. Sed in contrarium dicebatur, quòd illud, quod dicit gl. in d. l. 1. C. commun. de vsucap. procedit tibi vbi quis solo corpore vult sibi mutare causam possessionis, causa extrinsecus non accedente, & sic accedat titulus habitus à superiore, ergo erat mutata arrendatio in possessionem, sicut ibi dicit Paul. de Cast. in d. l. si quis rem. per l. si aliquam rem. ff. de acq. poss. quod si conductor tenet rem à locatore, & credes, q. alius sit dominus, emat ab illo, accedente iusta causa extrinsecus, dicitur sibi mutasse causam possessionis. & idem dicit Paul. de Cast. in d. l. 1. col. 2. versic. si autem interuenteret. C. comm. de vsuc. sic erat in casu nostro: licet in principio à Collegio conduxisset, tamen quia postea credebatur Collegium nullum ius habere, ideò imperat, & accedente ista causa iusta, vel saltem quia credebatur

SVMMA RIA.

- 1 An ex narratiua in fundationis instrumeto posita probetur quasi possessio presentandi. & nu. 3.
- 2 Rota decis. 423. aliàs 11. de iur. par. in nou. quomodo accipiat.
- 4 Narratiua probat presentacionem & non institutionem.

DECISIO CLXXII.

PER obitum Ioannis de Railmar ad quandam Capellam S. Ioannis, Salamantin. diceceseos seruiebat Ioannes Guidera ex prouisione Cardinalis Sanctæ Crucis, qui habebat indultum conferendi in dicecesi Salamantin. Ex aduerso veniebat Hieronymus Lopes, tanquam presentatus à personis laicis, dicens beneficium esse de iure patronatus: & quòd presentantes eum erant in quasi possessione presentandi. Et ad eam probandam providebat institutione de dicta Capella factam in personam Ioannis de Railmar, vbi dicebantur hæc verba, quam Capellaniam fundauit & dotauit talis N. ad quam presentatus fuisti per ipsum patronum, & ideò in ea te instituiimus. Dicebatur ex parte Hieronymi, quòd t ex tali narratiua posita in instrumento probatur quasi possessio, quòd ex decis. 423. aliàs 11. de iure patronat. in nou. ponderabant, & ibi erat verus patronus: quòd secus est in casu nostro. Tamen dicebatur, quòd istud nihil erat, quia ita euenerat ibi in facto, quod colligitur ex his, quæ dicit Roman. in l. sciendum. column. 14. versiculo 9. quod si constat. ff. de verbor. obligat. & Roman. ponderat duo extrema, videlicet vacationem & institutionem, & nõ dicit, quòd esset patronus: Secundò dicebatur, quòd illa decisio 423. non habebat locum in præiudicium tertij, secundum Felin. in c. sicut. column. 12. versicul. extrinsecus solennitas. de re iudic. Roch. de Curt. in tractatu de iure patronat. versic. honorificum. 6. q. Ad istud respondebatur, quòd etiã in dicta decisionis casu agebatur de præiudicio alterius colligantis, & nihilo minus probatur ex narratiua presentantis: vel secundò, & melius, quòd dicit Felin. habet locum, quando agitur de præiudicio tertij, sed ipsiusmet ordinarij, seu loco eius succedentis, qui habebat indultum in illa dicecesi: vnde non est præiudicium, quod inferatur tertio, quod potius nobis ex facto proprio, ex quo decesserat is, qui veritatem sciebat & ita institutionem factam narrauerat. Et ita pro ista parte tenuerunt quinque, ex Dominis discrepante solo Sarnens. dicente, quòd probabatur presentatio, sed non quasi possessio, 10. Octobris. 1541. Et pro illa parte Sarnen. facit, quia licet quoad validitatem actus, illa t narratiua probaret presentacionem, tñ quia principaliter nõ agebatur an interuenisset ad effectum constitutiendi certos procuratores in quasi possessione, per l. optio. C. de contra. stip. & per dictum Antonij in c. illud. de quibus ibi per Abb. de prescript. tum dicebatur, quòd sic probaretur institutio, & quòd erat sortita effectum, quia vterque veniebat per obitum, ergò probatur itatus & non libertas: & si quis volebat dicere, quòd foris ex alio capite veniebat, quòd debebat probare.

SVMMA RIA.

- 1 Prouisio Apostolica narratiua coniuncta facit fidem.
- 2 Narratiua quomodo in præiudicium tertij probet.
- 3 Possessio per narratiuam quæ sit non potest infringi.

DECISIO CLXXIII.

ISTA causa fuit iterum posita 16. Nouembris, 1541. Et in dubio fuit additum, dato, quòd Ioannes habebat

bat iustam, accepit possessionem, mutauit sibi detentionem, & collegium possessione præuenit: licet eum t possessione spoliauerit, tamen quia per talem mutationem quaerit sibi possessionem, non licuit Collegio autoritate propria spoliare, argu. tex. in l. si colonus, & in l. cum fundum. ff. de vi & vi arma. Nec obstat quòd isto modo Collegium, & sic locator priuatur ignorans sua possessione: quia dico, quòd istud nõ inconuenit, vt sentit Paul. de Cast. in dictis locis, ex quo vult, quòd t mutetur detentio in possessionem: cum duo in solidum t non possint possidere, vt est tex. in l. possideri. §. ex contrario. & l. peregre. §. quibus explicitus. ff. de acquiren. poss. & gloss. in d. l. 1. C. commun. de vsucap. ad illud, quòd t dicitur mutata causa possessionis. oportuit primò dimittere, & postea de nouo assequi, quod hic non interuenit, secundum doctro. superius allegatos: tamen ex hoc dicam, quòd Sozin. in d. l. possideri. §. ex plurimis. col. 2. ff. de acquiren. poss. dicit, quòd quis querendo ex nouo causa dicitur in dubium vertere ex antiquo, & illud tantò magis procedit, vbi t antiqua & noua se compatiuntur: quia tunc non videtur quis velle ex vtraque possidere, prout dicit Castren. in dictis locis, quòd superueniente t iusto titulo detentatio, mutatur in possessionem. Cum ista duæ causæ non se compatiuntur: Nihil fuit resolutum: sed gratia excitandi negotium ista dicta fuere, & causa coram Do. Io. Paulo propõsita. 10. Octobris 1541.

EPITOME.

Testes examinati in possessorio non faciunt fidem in petitorio.

SVMMA RIA.

- 1 Petitorio suspensio, testes in possessorio examinati non faciunt fidem in petitorio.
- 2 Causa petitorij & possessorij sunt annexæ.
- 3 Possessio nihil habet commune cum proprietate.

DECISIO CLXXI.

ERat commissa causa in possessorio tantum, & testes examinati, & dubitatur, an isti testes fidem facerent in petitorio: fuit resolutum coram Domino Thoma in vna Ouetens. Parochialis de Roueras 10. Octobris 1541. quòd, quando t suspensum est petitorium, testes examinati in possessorio, non faciunt fidem in petitorio, respectu iurisdictionis iudicis: & quia quidam dicunt in petitorio actum extra articulum, dicit decis. 393. aliàs 16. de restitut. spol. in nou. & ita hoc vbi causa erat commissa in possessorio, tamen non faceret fidem in petitorio, & testes erant examinati circa habilitatem vacationis. Non obstat, quòd dicit Abb. in c. causam quæ. col. 3. in fin. versic. item dubitatur nunquid inter eadem personas. de testam. circa finem illius quæstionis, dum sentit q. t causæ petitorij & possessorij sunt annexæ, & ita c. 1. & 2. & c. cum dilectus. de causa possess. & propriet. & Rot. decis. 369. aliàs 9. de caus. poss. & propr. in nou. & quòd dicit Laf. in l. 2. column. penult. versic. limita quatuor modis. C. de edend. quia procedit in omnibus connexis, non in his, quæ aliquo modo respectu sunt connexa, vt sunt possessorium & petitorium: quia licet t in aliquibus conueniant, tamen regulariter possessio & proprietates nihil commune habent, vt in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acq. poss.

EPITOME.

Ex narratiua ordinarij deputationis in instrumentis petitionis an probetur quæ si possessio presentandi.

- beret ꝑ provisionem Apostolicam: & fuit decisum quòd illa narratiua faceret fidem. Nec obstat, quòd dicit Rota decis. 42, in nou. ponderat ibi, quòd constabat de vero patrono: quia dicebatur, quòd illud in facto ita contigerat, prout etiam fuit dictum aliàs. Et quòd dicebatur, quòd ꝑ in præiudicium tertij, puta Apostolici, narrata nõ faciunt fidem, per doctrinas hic allegatas, ad hoc respondebatur, quòd tempore narratiuæ non agebatur de præiudicio Apostolici: quia nullus erat, qui concurreret cum Ioanne, qui pertot annos possedit. & quòd defuncto eo & sic illo tempore non tractabatur de alicuius præiudicio: & idè postquam per illam ꝑ narratiuam quæstia erat possessio, illud ius semel quæsitum non poterat infringi per provisionem impetratã per obitum illius, sed debebat acceptari cum suis qualitatibus.

E P I T O M E.

Intimatio quomodo annullat actum postea factum,

S V M M A R I A.

- 1 Terminus cum intimatione præfixus, ea non secuta, annullat actum post factum.
- 2 Dilatio non nisi ab intimatione currit.
- 3 Pendente dilatazione quiescit officium iudicis.

D E C I S I O C L X X I I I I.

- F**VIT dictum in vna Roman. Pecuniaria coram Domino Prolomæo, decimo Octobris, 1541.
- 1 quòd ꝑ si terminus est præfixus cum intimatione, & non sit facta intimatio, actus postea factus est nullus:
  - 2 quia dilatio ꝑ non currit, donec sit facta intimatio. & idè reperitur actus factus pendente dilatazione, quia
  - 3 ꝑ pendente quiescebat officium iudicis, l. siue pars, C. de dilat.

E P I T O M E.

Præiudicium de percipiendis fructibus in absentia ligat à die intimationis.

S V M M A R I A.

- 1 Fructus an debeantur vigore præiudicij à die intimationis, an verò à die commissionis causæ.
- 2 Præiudicium ut operetur, sufficit denuntiare adnotitiam eius, contra quem reseruatio conceditur.
- 3 Præiudicium habens decretum irritans operatur ante certificationem. & ligat ignorantes.
- 4 Reseruationis præiudicium perditur per negligentiam.

D E C I S I O C L X X V.

- F**RANCISCUS de Miranda obtinuerat provisionem de percipiendis fructibus in absentia de anno 1524. cuiusdam Archidiaconatus de Andorra, quem habebat ex resignatione Capituli Castellii maris in Ecclesia Auriens. super medietate fructuum cuiusdam Parochialis de Turribus vnitæ dicto Archidiaconatus: & sic constabat, quòd vigore provisionis factæ de Archidiaconatu mouerat litem: quia eius præiudicij de percipiendis fructibus non expediuerat, nec intimaauerat Capitulo. postea primò anno Pauli, videlicet 24. fuit dubitatum coram me, decimonono Octobris, 1541. an fructus ꝑ vigore præiudicij debeantur Francisco, à die intimationis vsque ad resignationem per eum factam (quia per quatuor menses post inti-

mationem resignauerat) an verò deberentur à die commissionis causæ, quòd fuit de anno 1526. vsque ad diem resignationis. Et pro affirmatiua dicebatur, quòd ad hoc, vt ꝑ præiudicium operetur, sufficit, quòd transeat in notitiam eius, contra quem conceditur reseruatio, c. i. §. dicebatur. cum sequentibus de concess. præbend. in 6. & quòd dicit Franci in c. i. §. ex parte, de reuocat. præiudicij. Item & secundò dicebatur, quòd ꝑ ex quo præiudicium habebat decretum irritans, illud operatur ante certificationem, & ligat ignorantes: & si quid perceptum fuit per Capitulum, indebitè detinebatur. Ex aduerso autem allegabatur Oldra, qui voluit, quòd ꝑ per negligentiam tale præiudicium perderetur: vel saltem non esset agendum contra Capitulum, sed contra Capitulares, in quos fructus erant distributi, stante fundatione dicti Archidiaconatus per Papam appositã.

S V M M A R I A.

- 1 An reg. de triennali plures Parochiales possidentem tueatur, qui non docebat de dispensatione.
- 2 Eum, qui ultra 4. habet parochiales, superior tolcrare non presumitur.
- 3 Ultra 4. parochiales etiam per viam vnionis quis habere non potest.

D E C I S I O C L X X V I.

FVIT dubitatum coram Domin. Sarnens. die 17. Octobris, 1541. an ꝑ regula de triennali tueatur possidentem parochiales, qui non docebat de dispensatione, fuit dictum, quòd omnes rationes, per quas Dominus Sarnens. in regula de triennali mouebatur, militabant in illo, qui tenebat septem: imò multò fortius: quia si ꝑ non haberet dispensationem, verisimile est, quòd superior eum non tolerasset. Non obstat, quòd per Concilium Lateranense dicebatur provide. ri, vt quis ultra quatuor parochiales, etiam per viam vnionis obtinere nõ possit: quia dicebatur, quòd cum super tali Concilio Papa dispensare possit, sufficit dicere possibilitatem causæ.

E P I T O M E.

Obligatio fuit impetrata pro rata, non obstante clausula renunciationis legum, dicentium duos reos conueniendos pro rata.

- 1 An duo rei promittendi renunciantes ill. indulgentibus vt vnus quisque pro rata teneatur, in solidum. & nu. 5.
- 2 An renunciatio beneficij de duobus reis valeat.
- 3 Scriptura ita est interpretanda, ne in ea remaneat repugnantia.
- 4 Quando interpretatio debeat contra provisionem fieri.
- 5 Clausula renunciatoria quomodo principalem debeat augere dispositionem.
- 6 In contractibus verba debent intelligi prout sonant, & non vt ex tacito consensu inducant obligationem.

D E C I S I O C L X X V I I.

QVINGI mulieres promiserunt in instrumentò transactionis dare alteri mulieri certa bona, & in clausulis reuocatorijs fuerat dictum, renunciantes legibus, dicentibus quòd si sunt ꝑ duo vel plures, vnus quisque pro rata teneatur. Fuit dubitatum decimo septimo Octobris, 1541. coram Domino Thoma in vna Placentin. transactionis, an dictæ mulieres promittentes teneantur in solidum. Et pro affirmatiua dicebatur quòd illa ꝑ renunciatio beneficij de duobus reis valida erat, vt per gloss. in Auth. hoc ita. in gloss. final. quæ ibi probatur, colum. 10. in 11. q. C. de duobus reis Et

Et erat valida, licet poneretur in parte executiua. r. me tales clausulæ declarant partem principalem, per Ias. consil. 65. colum. 3. volum. 3. & sumus in eadem dispositione, in qua sequentia declarant præcedentia, l. si seruus seruum. §. final. ff. de leg. 1. in illa clausula declarabat, quòd principalis dispositio in solidum esset facta. Præterea semper debemus ꝑ facere interpretationem, ne in eadem scriptura ad sit repugnantia. l. scripturæ. & ibi Bartol. C. de fide instrument. si non intelligimus, quòd principalis dispositio in solidum esset facta, dabitur repugnantia in eadem ratione & superfluitas: quod in contractibus non debet fieri, vt per Bald. in Authent. de contrahend. emptio. Item an illa dubitatio oriatur ex illis clausulis renunciationum, & sic oriatur ex verbis promissorijs, ꝑ tunc interpretatio dubia debet contra provisionem fieri. Iason in l. stipulatio ista. §. stipulationibus. ff. de verborum obligationibus. Tamen istis nõ obstatibus, fuit resolutum contra riu: quia ex quo principalis dispositio intelligitur non in solidum, sed pro rata, l. reus. §. cum in talibus. de duob. reis. l. Paulus. ff. de re iudic. l. 1. C. si plures vna sentent. clausula ꝑ in parte executiua appolita debeat principalem dispositionem augere. Clement. prima. de præbend. vbi apostilla: & quia illa clausula, renunciantes, tantum inducebat renunciationem. vnde ex tacito consensu debebat induci, iuxta gloss. in Clem. sepè. in verbo, pontificibus, de verborum significatione. Et ꝑ in contractibus debemus verba intelligere, prout sonant: non aut vt ex tacito consensu inducant obligationem, & fuit allegatus Bartol. in l. 3. ff. de pecnis. Et quia in eadem obligatione reperiebantur alia clausula impertinentes, puta renunciatio Velleiano, & epitole diui Adriani, & beneficio de fideiusoribus. non est impertinens, vt per Bart. in Auth. hoc ita. col. 16. versic. 11. quarto. C. de duob. reis, fuit dictum, quòd ex consuetudine tales clausulæ erant appositæ.

E P I T O M E.

In obligationibus in forma Camere Auditor Camere potest procedere contra personam non citando personaliter.

S V M M A R I A.

- 1 Auditor Camere quibus casibus possit per affixionem tantum citationis procedere.
- 2 Claus. assignanda ab ortu solis ad occasum, quomodo accipiatur.

D E C I S I O C L X X V I I I.

DIE vigesimoprimo Octobris, 1541. in vna Mod. pensionis pro Iacobo N. contra fideiussores coram Domino Maceraten. Domini tenuerunt, quòd Auditor Camere, dato, quòd primò citatio non fuit facta contra procuratorem personaliter in curia, sed per affixionem citationis potest procedere: ꝑ quia verba præiudicij, dato, quòd obligatio sit in forma Camere, & in maiori summa 200. ducat. quoniam dicebant Domini, quòd in duobus casibus poterat procedere, videlicet, in obligationibus in forma Camere, & vbi agebatur de summa 200. ducat. Sed voluerunt, quòd doceret de stilo pro maiori satisfactione. Item dixerunt, quòd illa verba ꝑ posita in principio citationis assignandas ab ortu solis ad occasum, non intelligebantur taliter quòd citationes de cætero essent affixæ ab ortu vsque ad occasum, sed affigerentur inter ortum & occasum ad excludendum, ne fierent de nocte. Iste stilus est contra stilum Auditoris Camere, quo seruatur, vt citationes per affixionem in talibus

fiant vna die pro altera, & non fiant per totam audientiam, quasi censetur talis citatio per affixionem debere manere ab ortu ad occasum: & ita standum esset stilo, vnde ad propositum Nipol. c. 7. de vnoquoque. colum. 10. numer. 4. versicul. & hac materia legitimæ citationis de re iud.

E P I T O M E.

(An de oblationibus in missa iniuste perceptis debeat fieri mentio in noua provisione.

S V M M A R I A.

- 1 In noua provisione de fructibus iure perceptis mentio fieri debet.
- 2 Oblationes non sunt fructus.
- 3 Quando in noua provisione oblationum mentionem fieri conueniat. & nu. 5.
- 4 Parochianus alius si oblationes alterius capiat, committit furtum & rapinam.

D E C I S I O C L X X I X.

COram D. Marceraten. eadem die fuit dubitatum, an de oblationibus, quæ fiunt in Missa, iniuste perceptis debeat fieri mentio in noua provisione. Et dicebatur pro vna parte, quòd ꝑ licet de fructibus iure perceptis debeat fieri mentio, iuxta dicta per Felin. in c. postulasti, & in c. in nostra. 2. cor. de præscrip. tamè ꝑ quia oblationes non erant fructus, vt per Fel. in ca. ad aures. in 3. q. de rescrip. tamen hoc non obstante, fuit data distinctio: ꝑ quia istæ oblationes si erant capte, quia de iure debebantur, quod tunc debebat fieri mentio. facit, quòd dicit Abb. in c. 2. de parroch. vbi dicitur, quòd idè habent parochiani in parochijs suis audire missas. propter oblationes: & si ꝑ alius parochianus cõtenderet capere, diceretur committere furtum & rapinam. Si ergo per non rectorem iniuste perciperentur, propter periculum animæ mentio debet fieri de provisione. Et quia die Dominica rector erat pauper, & in loco erat consuetudo dandi, quo casu de iure debentur, vt in c. causa. de verborum signific. Et tunc cum Parochiani videantur vigore sui tituli, tunc si iuste percepit quòd teneretur, de illis facere mentionem, c. si tibi. de præbend. in 6. aut verò de iure oblationes non debebantur quia sunt in loco vbi non est consuetudo soluendi, vt in Italia, & cum tales oblationes censentur dari potius ex voluntate, quàm respectu tituli, in isto casu de talibus oblationibus non est facienda mentio: cum non essent solitæ dari respectu tituli. Causa erat intitulata Vassionen.

E P I T O M E.

Vbi procedit consuetudo locandi ad nouennium, an in ter. §. qui impleto. tacita reconductio censetur facta sine illa consuetudine.

S V M M A R I A.

- 1 Locatori succedens, si pensionem recipiat debitam, an censetur relocasse. & nu. 2.
- 2 Dispositio omnis ex consuetudine sortitur interpretationem.
- 3 Locatio per Ecclesiam Prælatum simpliciter facta, ad tertiam quoque generationem, si ita ferat consuetudo extenditur, comprehenso etiam sexu femineo. & nu. 9.
- 4 In similibus rei est inspicienda veritas.
- 5 Consuetudo locantium & conlucentium atque utilitas rei quomodo inducat tacitam relocationem.
- 6 Ex patientia factio resultat tacitus consensus: qui ad actum limitatum restringitur.

- 1 Consensus tacitus ultra id, quod sonat, non extenditur.
- 2 In rebus Ecclesie locatis, nisi nouus supervenerit consensus, tacita non presumuntur recedunt. arg. l. item quod dicitur. §. qui impleto. ff. locat.
- 3 Rusticum praedium utraque parte tacente de anno in annum relocatum censetur.
- 4 Urbano in praedio, quare prout quisque habitaverit, ita obligetur, alioque iure in hoc utamur quam in rusticis.
- 5 Expense non debent esse maiores quam rei utilitas.
- 6 Frustribus uniformibus cum terra est constituta, ad biennium ex taciturnitate relocatio facta censetur: secus in non uniformibus.
- 7 Argumentum de expresso consensu ad tacitum quando non procedat.
- 8 Quando ex consensu tacito non censetur reconductio

DECISIO CLXXX.

Locaverat Cardinalis Trahen, de anno 1537. Petro de Maximis Casale Portuen. ad novennium cum pacto de soluendo de triennio in triennium. Finito triennio fuit translatum ad Capitulum Host. cui successerat Reuerendissimus Hipporegion. qui accepit per affectum etiam per biennium pensiones debitas: & finito biennio voluit expellere Petrum: qui replicabat non posse se expelli: quia per perceptionem videbatur tacite renunciasse, & relocasse, & ex quo probatur pro parte Petri, quod a 3. annis citra, Casale per Episcopos Portuens. solebat locari ad novennium, de triennio in triennium: item de tali consuetudine erat publica vox & fama in vrbe, & omnes Cardinales, qui erant praesentes, praesumebatur de eo notitiam habere, iuxta gloss. inc. final. de pact. libr. 6. & c. final. de prear. c. fin. de resc. in 6. & quod Cardinalis videbatur tacite relocate ad biennium iuxta formam consuetudinis. Quare coram me de consensu locum tenentis A. C. fuit remissa 21. Octobris, 1541. fuit dubitatum, praesupposita consuetudine locandi Casale ad novennium, cum pacto relocandi de triennio in triennium, an Cardinalis Hipporegion. recipiendo pensionem pro affectu videatur ad tempus, de quo in vltima locatione relocate. Pro affirmativa dicebatur, quod per omnia dispositio recipit interpretationem ex consuetudine, ad no. per Inno. in Clem. sepe. in prin. de verb. sig. atque ideò est factus contractus locationis, ut in l. licet l. excepto & l. circa locationes. C. loca. Hinc videmus quod etiam iuris communis dispositione locatio simpliciter facta per praelatum Ecclesie intelligitur ad tertiam generationem, si ita res consueverat dari. & item pro filiabus feminis, etiam futuris, nedum naturalibus, quae alias non comprehenderentur, ad not. per Imol. in cap. potuit. ad fin. de locat. per Bald. in addit. ad Specul. eodem. titul. per Felin. in c. cum N. Ferrar. in fin. colum. 3. versicul. & dicit Imola. in verb. praecedentia & sequentia. de constit. & per Ias. in l. vt Fabius. colum. 3. C. locat. & in l. certi conditio. §. si verò. colum. 4. & sequent. ff. si cert. peta. Nam per in similibus rei inspicienda est veritas, ut ad tertiam generationem locari solita sit. Tamen locatio censetur vt per superius dicta, facta Petro inter terminis nostris, sic vt censetur tacita reconductio facta iuxta consuetudinem conducentium & locantium, & utilitatem rei ad tempus novennij, vel simile, quo utilitas percipi potest, consideratur per Bar. in d. c. nuper. ad fin. versic. quod in ead. gloss. de donation. inter virum & vxorē. quod & voluit Bald. in 3. volumi. versicul. admitti. quia ibi plus expenderet, quam colligeret: dum etiam ponit exemplum de faba & similibus. ita quod si Pe-

trus, & alij conductores, non minori tempore novennij recepissent: quia ad effectum, quod probatum erat periculum & alia inconuenientia mutandi stabula & expensas faciendi in migrando, & alia similia faciendo, vnde plus exponeret quam recolligeret: vnde sequeretur, quod inspecta natura & utilitate rei, & consuetudine Casalis, & locantium & conducentium, per novennium, & non minori tempore iudicandam si facta reconductio seu locationis renouatio. Istis tamen non obstantibus, Rota tenuit contrarium, per text. in litem quaritur. §. qui impleto. ff. locat. nam ibi procedebat locatio ad iustitiam & etiam vt dicit Dec. in l. semper in stipulatione. ff. de regul. iur. colum. 2. vltima consuetudo aliter daret: & sic esset attendenda consuetudo illius castri: tamen non censetur facta relocatio ad castrum. Et ideò cum per in casu nostro tacitus consensus resultet ex parentia, & facto receptionis, limitari debet ille consensus, & ad factum limitatum restringi, vt Bartol. in l. si quis interdicto. ff. de itin. actio. priuat. Et quia per consensus tacitus non extenditur ultra illud, quod sonat, licet secus sit in expresso, iuxta gloss. in Clement. sepe. in verb. de partium. de verbor. signif. ad quae optime veniunt Rot. decif. 232. 233. in nou. & Egid. dec. 748. superposito, quod Dominus Guido. Ad illud autem, quod dicebatur de consuetudine, respondebat Dominus, dicentes procedere posse in expressa locatione, vt putat si praelatus indifferenter locaret, forsitan intelligeretur secundum consuetudinem: secus autem per esset in tacita, ex quo habemus text. in d. litem quaritur. §. qui impleto. & isto casu non procederet argumentum de expresso ad tacitum quod potest etiam: quia ille expressum considerauit utilitatem, quae erat prospicienda ex se in distinguendo inter praedium urbanum, & rusticum: & quia in rustico non percipiuntur, nisi in anno, ideò per voluit quod de anno in annum vtriusque partis taciturnitate colonus reconduxisse videatur: si secus in urbano, vbi in quolibet momento percipiuntur utilitas, & non consideratur, quod solitus esset facere locator, videlicet, an praecessisset locatio ad Castrum vel non. Item quia verum erat, quod ibi tantum probauerant consuetudinem in casu expresso, extendere autem istam consuetudinem in casu tacito, in quo habemus dispositionem iuris, clarum dicebant, quod ista extensio non esset facienda ad illud dictum Bar. (in d. §. qui impleto. in 3. col.) de utilitate. Dicebat Dominus, quod illud diceretur procedere in expensis, quae fiunt in re ipsa, vt puta in exemplo, quod ponit Bart. quando seminatur faba in terra, vt magis pinguis fiat in sequenti anno, tamen per ne expense sint maiores, quam utilitas. Et quia fructus per non sunt uniformes, ideò censetur ad biennium relocatio facta. Hinc autem quolibet anno fructus uniformes erant, quia semper nascebantur, & renascebantur puta in Bubalis Praeterea considerabatur, quod nulla expensa fuerat facta post reconductionem, sed omnes expense erant in prima locatione, & iam quadriennio Casale habuerat: Item dicebatur, quod in alijs Castellibus, vbi mandabatur Bubulaz, fiebat locationes ad quadriennium, & sic illaz expense non erant in consideratione. Et nota, quod per isto casu non procedit argumentum de expresso ad tacitum ad Dec. in c. dilectus. 2. not. de appella. vbi dicitur, quod ex facto colligitur consensus tacitus, & limitatur ad limites facti: secus autem est in tacito, secundum gloss. in d. Clement. sepe. in verb. partibus. de verbo. signif. de qua per Felin. in c. si quis contra. versic. non oblat ratio. de foro competent. & Dec. in l. 1. colum. 2. in fin. versicul. & coneluso D. d. & ibi dicta

- 1 dicta per eum bene faciunt ad propositum. Cum per ergo consuetudo sit probata in expresso consensu, & ea non potest in ferri, vbi interuenit tacitus, sequitur, quod expressus consensus, vt dixi hic se non extendat ad tacitum, vt per consequens locatio ex tali consensu tacito procedens non valeat, nec reconductio praesumatur: cum illa taciturnitas non extendatur ultra terminos facti.

EPITOME,

- Successor non tenetur stare locationi vel conductioni praedecessoris.
- SVMMA RIA.
- 1 Praelatus quando contractum per praedecessorem facto stare tenetur. & nu. 3.
- 2 Emphyteota non soluente extinguitur locatio.
- 4 Contractus personalis non transit in successorem.

DECISIO CLXXXI.

Die 24. Octobr. 1541. in eadem Portuens. fuit resolutum, quod Reuerendissimus Hipporegion. non tenetur stare contractui praedecessoris, & non realis, per nota. in c. final. ne prelat. vices suas. & per decif. 233. in nou. & quod dicit Egid. decif. 748. Nec obstat, quod dicebatur de emphyteota & pensionario: quia licet cadant a iure suo, intelligitur domino volente, & declarari ita in vna apost. ad Bar. in l. 2. C. de iu. emph. & ita per esset dicendum in casu nostro, vt licet superuenientia successoris extingatur locatio, tamen intelligitur domino volente. Cum autem hic non contradixerit, sed omnino possessionem receperit, ergo videtur contractum ratificare velle, quia responderet ex his, quae dicit Rota d. decif. 232. & ex his, quae superius dixi, nam videtur tantum voluisse pro illo tempore, pro quo recepit, non autem quod in futurum inducatur aliqua obligatio. Simile est dicendum, quod in emphyteota non soluente extinguitur seu resolutur locatio propter non solutionem, sed bene verum est, quod resolutur, si dominus vult. Sed in casu nostro per locatio non extinguitur fauore successoris, sed lis extinguitur: quia praedecessor voluit obligare successorem. Et sic per cum contractus sit personalis, non transit in successorem. Et si postea superuenit tacitus consensus, illa taciturnitas non extenditur ultra terminos facti, vt dixi in decif. praecedenti.

EPITOME.

- Mater dotando censetur de bonis filiae dotare.
- SVMMA RIA.
- 1 Mater dotando de bonis filiae dotasse censetur.
- 2 Pater simpliciter dotando filiam, nec exprimens de quo patrimonio, videtur dotasse de proprio patrimonio ipsius patris.

DECISIO CLXXXII.

Die 26. Octobris 1541. in vna. Rom. domus coram D. Io. Paulo. pro August. de Alexandris fuit dubitatum, an mater, quae administrabat filiae, dotando simpliciter, censetur de bonis proprijs, an de bonis filiae dotasse. Et licet text. in l. fin. C. de dot. promiss. in parte dotante disponat, quod in dubio censetur de bonis proprijs dotasse: tamen secus est in matre, vt per glo. in d. l. fin. in ver. intellige. dum dicit, secus est in auo materno, quae glo. est communis, vt dicit Sali. in dicta. l. si. de extran. neg. gest. dotante & per ea,

- quae ponit Bal. nouel. in tract. de dot. in 6. par. 3. par. princi. q. 45. Campeg. in trac. de dote, in l. 6. & 2. quae sit.

EPITOME.

- Tenuta nulliter data, si constat de bono iure, an sit confirmanda.
- SVMMA RIA.
- 1 Spoliatus vigore mandati nulliter decreti, confestim est restituendus. & quando non. nu. 4.
- 2 Quando tenuta, quae est a principio nulla, suscipi possit.
- 3 Spoliatus vi compulsiva, cum constat de bono spoliantis iure, non venit restituendus: secus in expulsiua.

DECISIO CLXXXIII.

Adem die coram D. Ioanne Paulo in vna Rom. domus inter Bernardinum de Bonaugurijs & Camillu de Scrobertis, in qua Camillus dicebat se spoliatum vigore mandati nulliter decreti: & ideò erat restituendus per nos, in c. conquirente, de rest. spol. & Dec. conf. 125. Et licet diceretur, quod isto tempore constabat de bono iure Barnardi, quia post executionem nulliter factam erat nulliter processum, iterum de nouo Camillus condemnatus est, & sententia transit in iudicatum. Et ideò per cum constaret de bono iure eius, dato, quod tenuta fuisset a principio nulla: tamen debet restituere, vt per Alex. & Ias. in l. a diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iud. tamen Domini dixerunt illud locum habere in vi compulsiva, vt sententiunt Dd. in d. §. in venditione. & Baptista de S. Seuerino in trac. de debit. suspit. q. 14. & Rip. ibi late in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 74. ff. de acquir. poss. Tamen dicebant Domini, quod illud erat verum, nisi Camillus passus fuisset causam instrui super bono iure & de illo constaret, quod non erat restituendus, dato, quod esset in vi compulsiva, non autem expulsiua, per c. 1. de resti. spol. & Sozia. in l. iuste possidet. in 3. col. 2. q. ff. de acquir. posses. Alexan. in d. §. nihil commune. in 4. col. Castren. in l. 2. in fin. vol. 2. Anto. in §. ex maleficijs. col. 6. & in §. quadrupli. col. 6. in fin. & seq. Insti. de action. Sozin. in reg. 369. in 4. fall. istud non solum per probationes, sed etiam per sententiam constabat de nouo iure. quo casu per cum notorie constet per sententiam, tunc spoliatus non restituitur, vt per Alex. reprobat Bart. in d. §. nihil commune. in 6. col. Abb. in c. in literis. in 3. col. de resti. spol. in 6. Sozin. in d. reg. 379. in vlt. fallen.

EPITOME.

- An ex receptione pro affectu inducatur tacita vel expressa locatio.
- SVMMA RIA.
- 1 Verba illa pro affectu, communiter intelliguntur de locatione vel termino locationis.
- 2 Expressum dicitur id, quod oculis legi potest: aut quod necessario & non ex persuasione resultat ex verbis scriptis.
- 3 Quare ex claus. pro affectu, resultat tacita locatio.

DECISIO CLXXXIII.

Quia Reuerendiss. Hipporegion. successor Reuerendissimi Tranen. in ecclesia quitantia pro affectu, quem fecerat Petro de Maximis, dixerat, confiteor esse satisfactum a Petro de Maximis 847. ducat. quae sunt pro affectu, & solutione Pasche resurrexerunt anni 1538. Dubitauit 16. Octobr. 1541. an ex ista receptione induceretur tacita vel expressa locatio. Pro parte Petri dicebatur, quod illa per verba pro affectu,

ctu, secundum communem vsum loquendi, vel intelliguntur de locatione, vel termino locationis, unde utroque modo verbum, locatio, exprimitur. Ergo dicitur expressa locatio, cum illud dicitur expressum, quod oculis legi potest, ad l. primam. in princip. ff. de his quæ in testamen. vbi Bart. & alij: prout etiam dicunt expressum, quod de necessitate, & non ex persuasione resultat ex verbis scriptis, vt per Felin. de transact. col. 2. in fin. verfic. sed generaliter dictum illud. de constit. & latius Anchar. in consil. 393. visa diligenter gratia. & Angel. in l. prator ait. in princip. ff. de oper. nou. nunciat. Ant. & Abb. in c. cum olim. in fi. de censib. Itis tamen non obstantibus. fuit resolutum, quod si resultaret tacita locatio: quia consensus, qui ex facto resultat; tacitus est, vt per Dec. in c. dilectis. 2. not. de appell. Et quia locatio non ex receptione, sed ex taciturnitate & patientia Cardinalis resultabat, erat tacita receptio: unde consecutiue ad illam patientiam veniebat, prout dicit litem quaritur. §. qui simpliciter. ff. locati. & deci. Rot. 233. in nou. Et quia cum causa in quitantia esset antiquanda, nec aliàs sine causa pateret repetitio, ipsi Petro inducta ad vnum effectum non debebat operari locationis expressio, sed tantum locatio pro illa facta, pro qua recipiebat, vt dicit Dec. in d.c. dilectis. 2. not.

EPITOME.

An iudici deponenti de gestis à se sit credendum.

SVMMA RIA.

- 1 Iudici deponenti in praiudicium partis, quæ hoc negat non est credendum.
- 2 Quando iudici credatur.
- 3 An iudex possit testificari.

DECISIO CLXXXV.

Dvbitauit 4. Nouembris 1541. in vna Dolen. pensionis, an de positioni D. Mariscoti, dicentis fuisse decretam reservationem iurium vtrique pacti esset standum. Et pro negatiua allegabatur tex. in c. nunciatus. de test. vbi gl. dicit si non esse iudici credendum, si dixerit se fecisse aliquid in praiudicium partis hoc negantis, ad gloss. in c. post cessionem. & in c. quoniam contra. de probat. & not. in c. cum à nobis. de test. Barto. & Castren. in auth. nisi biennium. C. de senten. ex pen. rece. Contrarium tamen fuit decisum per Rot. decis. 5. in nou. de test. in qua non dicimus coram eodem iudice, sed coram alio, vt erat actus, ex quo non resultabat vituperium: quia non referuando in re grauauit. Et an si iudex possit testificari, vide Felin. in c. dilecti. col. 3. ver. nota quarto. per totam illam col. de accus. in tracta de test. inserto. in 1. lib. quando testes repelluntur ratione affectionis. nu. 9. cum pluribus seq. & alleg. fuit Ampred. in tract. decret.

EPITOME.

Noua prouisio an faciat pro titulo colorato.

DECISIO CLXXXVI.

Edem 4. Nouembris fuit conclusum in vna Columbrien. spolij monasterij coram me, quod noua prouisio narrans electionem in Abbatissam, licet non constaret de electione, sufficit pro titulo colorato in spolio ad restitutionem: & licet electio narrata non verificatur, tamen quia non agebatur de canonizatione, sed tantum ad restitutionem, cum non sit de iure,

sed tantum de stilo, & requiritur titulus coloratus, vt declarant Doctores, quod requiritur nota prouisio, quæ titulum dabit, licet præsupponeret alium.

EPITOME.

An expressio, quod quis esset in anno duodecimo, cum esset in anno decimo, reddat gratiam subreptitiam.

SVMMA RIA.

- 1 An falsa expressio in impetratione reddat gratiam subreptitiam.
- 2 Gratia, aut per obitum, aut motu proprio impetrata, propter falsam expressionem non dicitur subreptitia, & num. 5.
- 3 Quanam exprimenda, si subiteamur, inducant subreptionem.
- 4 Quando impetrans narrationem teneatur verificare.

DECISIO CLXXXVII.

Procurator Michaelis Magnali mandatum de prouidendo pro Michael obtinuit ex istis motu proprio, & agebatur de præceptoris Terraconen. fuit probatum, quod illo tempore, quo fuit impetrata gratia, Michael erat constitutus in decimo anno: fuit tamen dubitatum coram D. Thoma an ex hoc quod esset dictum quod erat in duodecimo anno, & non erat, esset dictum gratia subreptitia. Pro negatiua dicebatur quod gratia erat impetrata per obitum: & ideo non poterat de subreptione dici, ad decis. Rot. 60. & 325. in antiq. & quod dicit Io. Monac. in c. gratia. de rescript. in 6. Itē quia non erat motu proprio, non poterat dici subreptitia, ad c. si motu proprio. de præb. in 6. cum alijs vulg. Tertio, quia non omnino expressio dicit subreptionem, sed quæ mouisset principem ad facilius concedendum, iuxta decis. 4. Egid. istis tamen non obstantibus fuit decisum contrarium: quia considerabatur, quod ista gratia habebat duas partes. Vnam quæ est ad supplicationem, dum dicitur ibi, qui vt asseris in 12. anno: & ideo tamen impetrans tenebatur illam narrationem verificare, ad not. in c. 1. de lit. contest. in 6. & Felin. in c. constitutus. in princ. de rescript. postea autem fiebat gratia motu proprio per Papam: ad contraria respondebatur, quod propter absentiam non potest dari de subreptione, vbi adest ignorantia, & esset dolus, prout considerauit Lap. alleg. 88. in 3. col. prout est casus 3. decis. & in c. gratia. de rest. spol. in 6. & quod dicit ibi Io. Monac. In casu autem nostro, licet adisset ignorantia in procuratore, tamen in principali postea vertente gratia non esset dolus: & ideo sibi suffragantur, ne gratia dicatur subreptitia, & ita colliges ex his, quæ dicit Ioan. Monac. in d. cap. gratia. & Abb. in c. significante. in 2. col. de rescript. Et ad id, quod dicebatur de motu proprio, respondetur, quod illa verba erant ad supplicationem. Item quia motus proprius non purgat expressa, vt per Felin. in c. causam quæ. col. 3. de testib. nec defectum ætatis, vt per Rot. decis. 3. & seq. aliàs, de rest. spol. in nou. Ad tertium respondebatur, quod an pontifex ita esset concessurus, vel non, debet inspicere stilus signaturæ, vt ait Lap. alleg. 49. in 3. col. sed stilus esset vt à duodecimo anno vsq; ad 55. commententur, & deinde dentur in titulum. Et licet esset minus in dignitate non curata, tamen etiam requirit ætatem 25. annorum. Et ita fuit resolutum 4. Nouemb. 1541. in vna Terracon. præceptoris coram D. Thoma

EPITOME.

An vbi ante litem contestatam non opponitur exceptio excussionis, si postea opponatur, & non fiat, possit sequi sententia.

SVMMA RIA.

- 1 An post oppositam à lite contestata excussionis exceptio nem, non sequuta excussione possit procedi ad sententiam contra tertium pignorum possessorem & num. 8. 11.
- 2 Exceptio excussionis quando possit opponi, & in ea sententia ferri. & num. 9.
- 3 Absenti licet de sit ius, sic vt pro eo sententia ferri non possit, adest tamen actio iuris.
- 4 Sententia lata contra ordinem iudiciorum quamuis sit nulla tamen vnus causa ordo peruersus processum aut sententiam non viciat.
- 5 Stipulans à fideiussore. quanto minus à debitore consequi potest, ante conditionem impletam non erit obligatus fideiussor, nec ab eo ante excussum principalem rectè petetur.
- 6 Excussionis exceptio quando sit peremptoria.
- 7 Quando non excusso principali debitore possit procedere contra fideiussorem iudex. & num. 10.

DECISIO CLXXXVIII.

Dvbitauit in vna Rom. inter D. Margaretam de Austria, & creditores Alexandri, Ducis Florentiz, an tibi non opponitur exceptio excussionis ante litem contestatam, si postea opponatur, & excussio non fiat, possit ferri sententia contra tertium possessorem pignorum. & pro negatiua adducebatur id, quod dicit Bal. in l. 2. C. com. diuid. & sequitur ibi Pau. de Cast. & Salic. vbi dicit, quod ad purificandū exercitiū actionis necessarium est, quod executio fiat & quod non opponat nisi doceatur de inopia principalis debitoris, & quod aliàs sententia ferri non potest. Pro affirmatiua dicebatur, quod exceptio diuisionis est peremptoria. & debet opponi ante litem contestatam. Boer. decis. 225. nu. 16. Bal. & Dd. in l. exceptio nes. col. penul. ff. de exceptio. l. exceptione. C. de proba. ita vt nec etiam opponi possit in causa appellatio nis. Bal. & Dd. in l. ita demū. C. de procu. cum alijs traditis per Negus. in trac. de pigno. in 1. memb. 8. par. nu. 34. gum seq. Nec obstat quod licet opponi non possit nec etiam liceat ferri sententia pro absente secundū Bald. in d. l. 2. ex eo, quod licet absenti deficiat ius adest tamen actio iuris: & dicitur quod Bald. in d. l. 2. dicit non obstat, quia ferre possit sententiam vnam: nam regula est, quod peruersio ordinis vnus causæ alium non annullat processum nec sententiam, licet sit in peruersione vnus casus ad seipsum. Quam reg. tradit Bar. & Dd. in l. prolatam. C. de senten. & ibi Castren. in prin. ac principali ac fideiussore seu tertio pignorum possessore. Et ideo Ang. & Bar. in auth. hoc si debitor in l. persequutione. C. de pigno. in fin. & ibi Salic. col. 3. ver. quæro 2. & in l. exceptionem. C. de proba. & Bar. in auth. de fideiuss. sed neq; nouel. 4. col. 1. Bart. & Dn. communiter in l. ff. si cert. pcta. vbi Bar. in fin. hoc firmat intelligendo illū tex. quando non fuit oppositū. Et licet ibi Fulgos. teneat contra Bar. est aduertendū, quod in terminis d. l. si sciens pmiserat, si à Titio principali consequi non possit, & sic tenebatur Sciens sub conditione, & ante conditionem non erat nata obligatio, nec actio, nec agi poterat. l. decē stipulatus. ff. de verb. obliga. l. si decē. ff. de solut. l. si ita à te. ff. de verb. signif. vbi tamen exceptio excussionis est peremptoria: in alijs autē vbi non erant conditionaliter obligati, cessant Fulgos. & Doctorum autoritates. Ipse tamen Fulgos. in t. fideiussore & alijs vult posse conuenire & procedere iudicē etiā non excusso principali, quæ non fuit apposta, prout ipse Fulgos. declarat in d. l. fina. Post principium

verò, quod dictum Barto. in fideiussore intelligitur in obligato conditionaliter, tenet procedere in iudicio, si iudex agemem non repellit, quod sequitur las. col. 2. in fi. quia etiam sine alio iudice repellere valet, si in dicat. Et cum Bart. tenet ibi Angel. & Alexan. 3. volu. 4. Cum itaque in fideiussore cesset conditionalis obligatio cum teneatur, licet purè habeat beneficium excussionis, & difficultates in casu d. l. fin. si fiant propter conditionalem obligationem, remanent ex mente omnium clarè decisiones quæstionis nostræ, quod tamen quodad pignora possessoribus non opponentibus valet iudiciū & fideiussores, & pignora & possessores parificat, & in cis tamen exceptio excussionis non impedit actionē, sed solū dat beneficium opponendi, vt per Salic. in d. authen. hoc si debitor. col. 3. in fin. & seq. C. de pignor. & in l. exceptionem. col. 7. C. de probat. & in l. 2. ff. de except. & latè declarat Aret. in d. l. decem stipulatus. de verb. oblig. col. 4. vbi refert Bald. in d. l. 2. C. commu. diui. & declarat ibi opinionem Bal. procedere in casu text d. l. decem. in quo fideiussor erat obligatus sub conditio ne: scilicet est in t. fideiussore, & alijs, contra quos potest agi via exceptionis: nam cliditur quidē ex exercitiū actionis, sed remanet liberum, & consequenter sequitur condemnatio: & in conditionaliter obligato militant difficultates, an possit per iudicem compelli, vt per Alexan. in l. final. colum. 3. aliàs enim procedit iudicium parte non opponente, secundum Angel. ibi, in fin. colum. 7. ex quibus colligitur solutio illorum, quæ ex aduerso allegantur: & dicendum quod Bal. in d. l. 2. restringi debet in conditionaliter obligato. Nam in fideiussore & possessore pignoris apparet contrarium communiter teneri. Et tamen quod in pignorum possessore valet iudicium, parte non opponente, ante litem contestatam, indistinctè debet denegari, Sozi. consil. 24. 1. vol. col. 5. Allegans Bal. in d. l. 2. C. commu. diui. & col. 18. prope fin. verffi. & tamen si non opponitur, non obstant not. per Baldum. qui concludit valere iudicium parte non opponente, Abb. in consil. 29. in 2. volum. Nihil fuit resolutum.

EPITOME.

Quasi possessio presentandi, quæ est ex presentatione in titutoria sortitur esse etiam.

SVMMA RIA.

- 1 Quasi possessio presentandi, vt probetur quid sufficiat.
- 2 Presentatio instituti probat quasi possessionem presentandi.
- 3 Tempus 80. annorum inducit presumptionem actorum solenniter & rite gestorum, & nu. 5.
- 4 Institutio debet post presentationem cum aliquo temporis intervallo celebrari.
- 5 Diuturnitas temporis est patientia longana, & supplet defectum.

DECISIO CLXXXIX.

In vna Ostien. parochialis de Boil coram D. Sarnen. 17. Nouembris 1541. fuit resolutum, quod tamen ad probandam quasi possessionem presentandi sufficiat probare, quod ultimo productus sit institutus. & possederit, & obierit in possessione beneficii per 30. annos: vt erat in casu illo. Et si tanto tempore non fuisset, sed quod institutio fuisset sortita effectum, licet potuisset annullari si super ea fuisset actum, vt erat in casu illo, in quo institutio erat facta eodem die, quo etiam

praesentatio quia dicebatur, quod sufficiebat, quod do-
ceretur de praesentatione institutiua, & quod esset for-
tita effectum ad hoc vt esset quaesita possessio praesen-
tandi, per conf. Cald. 12. de quo per Roch. in suo trac.
de iure patro. in ver. competens. quaest. 14. tamen con-
tra istam decis. videtur facere cons. Deci. 11. in causa
D. Francisci. col. 2. verb. 3. alleg. in contrarium: tamen
respondetur, quod hic eramus in tempore 80 anno
ru, respectu cuius omnia praesumebatur, solemniter a-
cta, si filius. C. de per. haere. Sed replicabatur, quod
istud verum esset nisi ex productione ipsius instrumen-
ti praesentationis probetur contrarium. Nam proba-
tur in facto, quod eadem die qua facta fuerat presen-
tatio subsecuta fuerat institutio: & cum praesentatio
debeat fieri cum interuallo temporis, quod ex produ-
ctione instrumenti non apparebat interuenire, ergo
illa solemnitas non poterat praesumi, vt per Felin. in c.
quoniam contra de proba. q. licet per antiquitate
praesumatur interuenire citationem & alia solennia, fal-
lit ibi: nam per exhibitionem actorum de contrario appa-
ret & quod dicit Dec. in auth. si quis in aliquo. col.
5. vers. fallit. C. de eden. tamen respondetur, quod ex
quo tanto tempore ille praesentatus & ita institutus pos-
sedit nemine contradicente, & illa diuturnitas tem-
poris est patientia longana, quae supplet illum defe-
ctum: quia verisimile est, quod si quis haberet causa
contradicendi, in toto tempore contradixisset.

EPI TOM E.

Articuli super liquidatione fructuum vigore commissoriae
sunt dandi in curia, & non extra.

DECISIO CXC.

Vit dictum in vna Parmen. in qua erat decreta re-
missoria pro liquidatione fructuum, in qua pars vo-
lebat dare articulos in partibus, dicens, quod hic in cu-
ria non poterat bene instrui super istis fructibus, quod
pars volens dare tales articulos debebat habere instru-
ctionem de partibus, vt darentur articuli per ipsum in
curia: quia iudex remissoriae erat merus executor, & no
poterat admittere illos.

EPI TOM E.

An de bonis istis extra territorium iudicantis debeat fieri
excussio.

SVMARIA.

- An excussio bonorum debeat fieri, vbi victor habet do-
micilium originarium extra iudicantis territorium, an ve-
ro vbi res est iudicata.
Excussio si facilis est exactio, in loco extra territorium sito
fieri debet.
Quomodo sit probanda conueniendi difficultas.
In excussione si creditores alia esse bona allegat, quam ea,
in qua executio est decreta, non solum bona illa docere,
sed & possessores illorum esse probare coguntur, &
quare.

DECISIO CXCI.

Ropofui 14. Nouembris 1541. in vna Rom. pro
D. Margarita de Austria contra creditores Car-
dinalis de medicis, an ipsa teneretur excutere super ea,
vel esset facienda excussio super bonis ipsius Ducis
Alexandri. situs Florentiae, & sic de bonis istis extra ter-
ritorium iudicantis, cum ipsa nunc ageret hic Ro-
mae contra tertios possessores. Pro affirmatiua, quod ef-
ficeret facienda in ciuitate Florentiae, in qua praesentatus

micilium originarium, allegabatur Jacob. de Arena
in suo trac. excus. quem multi male attribuunt Bart.
in 95. quaest. tenuisse, quod sic, quem refert, & seq. Bald.
in l. si fideicommissi. §. tractatum. ff. de iudi. Io. Petrus
de Ferrara, pract. Papien. in sua practica, in forma li-
belli super actione hypothecaria, in verb. executione
excussionis. Idem Bald. in l. si col. 3. ver. sed pone scho-
lares. ff. si cert. pet. cum temperamento tamen, quando
facilior ex exactio, & Angel. in authen. de fideiuss. §.
sed neque. nou. 4. col. 1. Jacob. de S. Georgio in l. si ante
acceptum. ff. iud. solui. & Alexan. cons. 84. in causa. col.
fi. lib. 3. licet contrarium dixerit Bald. in l. sciendum.
in prin. col. fi. ver. ex gloss. ff. qui satisd. cogant. & dice-
bant isti quod nullus negare posset, quia Florentiae
vbi erat ius domus & vbi habebat fortalitia in mani-
bus, Illustrissima haberet faciliem exactioem: & istud
vltimum Domini admittebant. tamen pro parte con-
traria fatebatur, quod erat verum, quod in loco
extra territorium vbi facilius est exactio, debeat
fieri excussio, vt dicit Negus. in trac. de pig. in 1. me. b.
8. part. prin. col. antep. tamen illud dicebatur esse intel-
ligendum, quando fieret extra territorium, itaque non
est extra prouinciam iudicantis, sed etiam locus vici-
nus loco iudicis & sub eadem iurisdictione, vt per
gl. in d. authent. sed neque. de fideiuss. circa prin. in ver.
praesentibus. Barto. in l. 3. §. vbi duo. circa fi. ff. de duo-
bus reis, & Jacob. de S. Georgio in l. sciendum. §. 1. qui
satisd. cogant. Tamen ad istud fundamentum Domi-
ni respondebant q. glo. & Bart. loquebantur in posses-
soriis, in isto casu non erat. locum agere de personis ad
res cum ipsi resbus. Doc. supradicti loquebantur in lo-
cis existentibus extra territorium & extra prouinciam
Ducis: Nam dicunt de scholari teuthonico existente
Bononie, & tamen volunt quod in Germania sit faci-
da excussio, dum tamen facilis sit exactio. Et ideo ali-
qui ex Dominis dicebant, quod ex eo solum, quod agen-
du esset contra ducem Florentiae, non probabatur difficul-
tas conueniendi, sed probanda erat illa quae considerat in
ista materia, Deci. in l. si col. 3. ver. in gl. magna. ff. si cer-
pet. Sed pro illustrissima Domina, quod non teneretur
excutere in ciuitate Florentiae: facit, quia considera-
tum fuit quod ipsa habebat bona ipsius Ducis existen-
tia Florentiae pro parte solutionis suae dotis: unde si cre-
ditores praesentati dicerent esse alia bona debebant docere iux-
ta gloss. in l. cum de lege. ff. de proba. & non solum ostē-
dere quod essent bona, sed etiam docere quod essent
possessores illorum: quia si fuissent haeredes tunc exe-
cutio forsan dabatur: si autem fuerint tertij possesso-
res, forsan opponerent, quod prius fieret executio
hic in vrbe.

EPI TOM E.

Ex vnica praesentatione an queratur possessio praesentandi.

SVMARIA.

- Praesentatio vnica ad quasi possessionem praesentandi pro-
bandam sufficit.
Praesentatio vnica an det bonam vel malam fidem.
Beneficia magis praesumuntur libera quam ex vnica praesen-
tatione seruentia.
Mala fides quando purgetur, & praesumatur bona.

DECISIO CXCII.

Vit dubitatum 14. Nouembris 1541. in vna Ostie.
paroch. de Boil. an vnica praesentatio sufficit ad
praesentandum quasi possessionem praesentan-
di: & fuit dictum, quod sic. prout tenuit Roc. in trac.
de iur.

de in. patro. in verb. competens. q. 14. Dec. cons. 126. in
causa D. Francisci. in prin. 2. col. Rip. in c. cum Ec-
clesia Sutrina. vers. in glo. in verb. tantum. de caus. poss.
& proprie. Sed dubiu fuit, an ex vnica praesentatione
praesumatur bona vel mala fides: & dicebatur, quod ex
quo ista est iure resistente, cum beneficia praesentatio
potius praesumatur libera, quam ex vnica praesentatione, mala fi-
des arguitur contrarium videbatur dicere Boer. d.
tract. in verb. competens. q. 14. & Abb. in c. constitutio-
nibus. col. fi. ver. idem ad praedicta, quod no. Imol. de
iure patro. Rip. in d. c. cum Ecclesia. col. 2. ver. 1. con-
clusio. Et in terminis ponit Alexan. cons. 75. visis pon-
deratis. col. penul. ver. praeerea videtur indubiatum.
vol. 4. Tamen in causa, de qua agebatur, ex quo presen-
tatio illa durauerat, & sic reputatus fuit in possessione
beneficij per 30. annos, fuit dictum, quod illa praesentatio
mala fides esset purgata, & praesumeretur bona, ex quo posses-
sio fuerat longa, per ea, quae dicit Abb. in d. c. constitu-
tionibus. col. fi. Item ad praedicta quod not. Inno. &
Ripa in d. c. cum Ecclesia Sutrina. col. 2. in §. coeetu-
ra. de caus. poss. & propr.

EPI TOM E.

An requiratur verificatio vtriusque copulae.

SVMARIA.

- An verum ius patronatus, & provisionem praesentandi co-
petere, copulatiue probari debeat.
Quando requiratur probatio vtriusque copulae.

DECISIO CXCIII.

In eadem fuit dictu, quod is qui docuerat ius praesen-
tandi prima vice posita in supplicatione confirmatio-
nis illius iuris pontificij, & narraisset, quod erat ve-
rus & indubiatum patronus, & in prouisione praesentati-
di, dubitabatur, an praesentatio debeat vtriusque copulatiue proba-
re, & fuit dictum, quod non: quia hic non agebatur de
prioritate transferendi, sed tantum ius competens ex
possessione debebat probare, quod ille, qui praesentatio-
nem illud ius, esset in possessione: quia tunc requiritur
probatio vtriusque copulae, secundum Ias. in l. 1. col. 3.
vers. septimo limita. ff. de iust. & iur. & forsan expressio
non necessarium non vitiat gratiam, vt per Rot. de-
cis. 60. in antiq.

EPI TOM E.

An effectum regulae de surrogando non sufficit habere
notitiam commissionis causae contra se impetratae.

DECISIO CXCIII.

In vna Hyperbolen. coram me 16. Nouembris 1541.
fuit dictum, ad effectum litis pendente inter aliquos,
vt detur surrogatio, no dicitur lis pendere, dato, quod
quis habeat notitiam commissionis contra se impetratae
discretionem citatio fuerit executio, per ea, quae dicit Felin.
in c. causa quae. 2. col. pen. ver. in glo. in prin. de testib.

EPI TOM E.

Vtrum Cardinales subiaceant Regulae de publican. resigna-
tionibus.

SVMARIA.

- Constitutio generalis & odiosa, non comprehendit ultra
ius commune Cardinales.

- Lex generaliter so ans non comprehendit causam priuile-
giatam & specialem.
Constitutio generaliter loquens no comprehendit causam ad o-
ris. & quare.
Cardinales an comprehendantur in alijs regulis post primam
editionem. & nu. 6.
Regula de exprimendo vero valore est prima editionis.

DECISIO CXCIV.

Die 13. Nouemb. 1541. in vna Concl. Archidia-
conatus de Altarien. pro Ludouico de Torres
contra Marcu de Panada coram D. Maricano, fuit dubi-
tatum, an Cardinales subiaceant regulae, de infirmis
resignationibus. Pro affirmatiua dicebatur, quod cum
disponat praesentatio generaliter, & sit odiosa, non
comprehendit ultra ius commune Cardinales, vt per
Anchar. col. 295. & 297. qui loquitur in reg. de valore,
Rom. cons. 497. Felin. in c. in eos. in fin. de haered. & in
capitulo. cum in iure. col. 2. vers. ibi. secundo limita.
de offic. deleg. & c. cum super his. col. 3. de fid. instr.
Dec. in c. Ecclesia S. Mariae. col. 6. ver. 3. Abb. hoc dice-
bat. de constit. Andr. hic in tract. de praestan. Cardi. 2.
& 7. quaest. & cons. 28. col. 8. in 4. quaest. vol. 1. Rip. 2. res-
pon. 2. col. lib. 1. conuent. regular. Cancell. reg. 1. Rebuff.
in tract. nomina. fol. 24. & in concordantijs Franc. fol.
58. Philip. Prob. in c. fin. col. 3. in fin. ver. quae principes
non comprehendunt. de rescrip. in 6. Dec. in 2. lectur.
de cons. Alber. Bergo. in tract. de Cardina. fol. 42.
pag. 1. ver. 13. & priuilegium. Ita dicebatur, quod lex
generaliter loquens non comprehendit causam specia-
lem & priuilegiatam, vt notat gloss. & Dd. in l. sciendu.
§. 1. qui satisd. cogant. & ibi Ias. col. 7. vers. 3. limita. in
verb. vacan. in authen. de haered. ab intestat. Bar. in ex-
trauagan. ad reprimendum. in verb. non obstat. Et mul-
ta ego cumulaui in l. decurionibus. C. de silentiis. &
decurion. lib. 12. Et propterea praesentatio generaliter
loquens non comprehendit causam dotis favorabilem
& priuilegiatam, vt per Deci. consil. 5. vbi multa accu-
mulat, volu. 1. Et dicebatur non obstare quod diceba-
tur in reg. de praesentatione, quod Cardinales non com-
prehendantur in alijs regulis post primam editionem:
quia respondetur, propterea in 2. editione, declarat sua
intentionem expressa, vt non includantur Cardinales
in prima autem non includit nec excludit expressa,
sed remanet in dispositione iuris communis. Et quod
sit verum, patet, quia praesentatio de exprimendo vero valo-
re, est de prima editione, & non comprehendit Cardina-
les, patet per Anchar. consil. 295. attestante Rot. ita iudicasse
Sozin. consil. 200. col. 2. Sarnen. in reg. de idio-
mate. sed ad illud respondebatur, quod non constat,
quod illo tempore illa reg. quod Cardinales in literis
post primam editionem no comprehendantur, esset
edita. Item etiam, quia Cardinales non tenentur ad ta-
xas. Item dicebatur, quod illa reuocatoria reg. erat de
prima editione, & tamen no comprehendebat Cardi-
nales, vt dicit iudicatum fuisse Ioan. Monach. in c.
1. de schism. lib. 6. Roma. consil. 98. col. 1. in fin. ver. 3.
reg. Et facit, quod dicit Sarnen. in reg. de publican. res-
ignat. q. 12. & in c. de exprin. en. vero valore. q. 1. Felin.
in tract. cum litera apostolicae. in §. ampliat. Staphil. in
tract. de lit. grat. fol. 9. ver. secundo infert. Barba. in c.
nostra. nu. 120. de rest. spol. Ias. consil. 92. col. fi. Ex ad-
uerso, quod praesentatio Cardinales comprehendatur sub dis-
positionibus, allegabant c. 1. de schismat. libro sexto
& c. nemo deinceps. de elect. in 6. Paris. in extrauag.
ad onus. positapost tractatum. de offic. & potest. ca. sed
vacan

Can. & Fel. in c. ad aures. colum. si. ver. octava conclusio, ubi etiam multa accumulatur, de rescri. Cassad. decif. 38. super regul. Cancell. tenet illam partem, & multi ex superius allegatis, & pro ista parte est ratio: quia si Cardinales comprehenduntur in regulis Cancellariae post primam editionem, ergo comprehenduntur in secunda. Et istud fundamentum fuit propositum ad not. in l. 1. §. huius rei. de offic. cui mand. est iurisd. Et quia ista reg. de public. 12. q. 9. extenditur ad eam ut per Dec. consil. 301. col. 2. & consil. 398. in fin. & maxime in constitutione rationabili, & ideo debeat ea regulare, ut per Sarn. in proemio regularum, q. 9. Et ita Dic. 14. Nouembris 1541. Rota pro Ludouico de Torres secuta est hanc. partem nemine discrepante.

EPITOME.

Commissio quae habet, cum potestate citandi, contra quos habeat iurisdictionem.

SUMMARIA.

- 1 Sententia quando ex defectu iurisdictionis dicitur nulla.
2 Contra non nominatum in citacione in partibus executata non censetur data iurisdictione.
3 Clausula cum potestate citandi &c. quid operetur.
4 Nominatus in executione citationis extra curiam facta potest etiam nominari in ea quae sit extra curiam, nominatione.

DECISIO CXCVI.

Reuerendissimus Trimissus comiserat causam contra Episcopum Maioricens. & deficiebat in commissione clausula, omnesque alios sed in parte potestativa dicebatur, cum potestate citandi praefatum omnemque in executione citationis eiusmodi discernendae nominandos in Ro. curia & extra eam in partibus citandi. Cardinalis processit longo tempore cum Hieronymo: postea comparuit Octavius Cibo, seu eius procurator habens eius mandatum. Et citato procuratore Octavij, pro parte Cardinalis fuit lata sententia contra Octavium, dicebatur, quod sententia erit nulla ex defectu iurisdictionis, cum causa esset tantum commissa contra Hieronymum Episcopum Maioricens. Nec obstat quod commissio diceret cum potestate citandi praefatum, omnesque alios: quia respondebatur quod erat restricta ad nominandum in executione citationis, & cum citatio fuisset in partibus executata & non foret nominatus per consequens non esset data iurisdictione contra eum. Illis tamen non obstantibus, fuit determinatum contrarium: quia fuit consideratum, quod dicebatur cum potestate citandi in executione citationis decernenda in Romana curia, & extra eam & licet in executione citationis facta extra curiam ille fuisset nominatus tamen potera fieri nominatio in executione, quae fiebat in curia: cum commissio copulativus diceretur & in curia, & extra eam. Et ita fuit resolutum 16. Nouembris 1541. coram D. Marficano.

EPITOME.

An regrediens ad accessum habens duas sententias tenetur suum primum ius verificare.

SUMMARIA.

- 1 An vigore regressus quis possit reg. edi ad beneficium cessum accessu sibi reservato.
2 Impetratio facta de beneficio pleno est nulla, & per consequens ius beneficii cessi regressus.

- 3 Ex beneficii pleni nulla impetratione, nisi per sententiam nulla esse declaratur, non potest dici nullum ius competere.
4 Quando ius suum cessum quis non teneatur iustificare. & numero 17.
5 In accessione non requiritur iustificatio prioris tituli. & quae. e. & num. 16. 24.
6 Regressus an & quando noceat tertio.
7 Regressus potest a Papa sine consensu concedi.
8 Regressus quando susciatur. & num. 14.
9 Concedens regressum quid probare teneatur.
10 Regressus conceditur ad beneficium ex antiquo titulo, si concedens bonum ius non habeat.
11 Causa ad aliquem ex duplici iure pertinere non potest.
12 Gratia quando est electio in beneficio petendo, utrum velit ex priori an verò ex nouo titulo suscipere.
13 Regressus quando habeat causam de praeterito.
14 In reservationibus & similibus magis consideratur mens Papae quam verborum modus.
15 Regressus quando sit nullus.
16 Cessionarius non potest in alium transire ius, quod a cedente non accepit, nisi tertius consenserit.
17 Obligationis conditio non ex persona successoris immutatur.
18 Clausula sine prauidicio regressus supplicationi inserta facit praesumptionem consensu regressus. & numero 13.
19 Actus scientia non sufficit, sed requiritur etiam circumstantia actus cognitio.
20 Regressus quando non datur simpliciter per verba supplicationis ex d. i. i. aliter & eius successoris.
21 Commodum eius esse debet, cuius est & onus.
22 Plenior aduersus successorem & successoris seu heredi contra alios amplior & contrapotes competere obligatio.
23 Successor in iure non est successor in beneficio.

DECISIO CXCVII.

In Vna Hispanen. de carnua per obitum Petri de Tremado vacauit beneficium de quo fuit pronisum auctoritate ordinaria Francisco Pinello 1527. Nouemb. & eadem die Franciscus fuit assecutus possessionem beneficii, quam continuauit, usque ad eius obitum, Dominicus Centurio impetrauit illud beneficium per obitum, Petri 21. Decembris 1527. Et sic illa impetratio praesumebatur nulla: quia facta de beneficio pleno de mense Nouembris 1527. Dominicus renouauit in fauorem episcopi Castellimaris reseruatore regressu, & pensione, & accessu per decessum dicti episcopi, vel eius mediati vel immediati successoris. Postea sub narratiua erat, quod alias dictum praetimonium esset cessum per dominicum cessionarium cum reservatione pensionis & regressu, ut supra esset dictum praetimonium dicti. Pinelli & castata dicta antiqua pensione Franciscus per procuratorem concessit pensioni nouam, in fauorem dicti Episcopi, & de regressu in mandato nec per procuratorem fuit facta mentio. Ponebatur in casu quod Franciscus de regressu habuerat scientiam: mortuo Francisco Pinello Dominicus per vigore regressus voluit regredi ad dictum beneficium, & iam habuerat duas sententias. In tertia coram D. Mohed. 16. Nouembris 1541. dubitabatur de dictis sententiis. primo quia praesupponeretur, quod ius dominici erat nullum: quia cum impetratio facta de beneficio pleno, & cum regressu etiam ex causa cessionis, & ius cessum per eum esset nullum, sequebatur, quod regressus etiam esset nullus, Tamen ad istud dicebatur, quod ex quo ius Dominici non erat declaratum nullum per sententiam non poterat dicere, quod nullum ius sibi competere cum potuisset beneficium esse reseruatum, vel alia obstat quare ordinari-

ordinarius in mense alternatio non potuisset conferre. Immo dicebatur, quod dato, quod ius videretur nullum, tamen per quia regressus ad dictum beneficium tantum datur vigore literarum, quod Dominicus non tenebatur illud ius cessum iustificare, sed satis erat, quod procurator suus cessisset, quantuncumque Papa ex causa illius cessionis non solum vigore prioris tituli, sed literarum vigore conficienda addebat quod regrederetur. Item ponderabatur, quod in iisdem instantiis dicebatur, accessus: & per in accessione non requiritur iustificatio prioris tituli: quia propter talem accessum videtur notorium ex causa illius cessionis dare. Tamen replicabatur pro parte impetrantis per obitum Francisci, qui concurrebatur cum Dominico, quod ista erant verba in prauidicio conuenientis, sed hic Franciscus non consenserat regressui, nec eius procurator nec notitiam habuerat aliquam de eius narratiua facta excessione Episcopi, sed tantum Episcopus consenserat: unde licet ipse regressus potuisset nocere Episcopo, dici potest, quod per hoc non poterat nocere Francisco, qui erat tertius. Tamen fuit responsum, quod istud erat falsum, quod Franciscus esset tertius: quia cum Franciscus esset successor Episcopi, licet esset ignarus regressus concessi per obitum mediati vel immediati successoris: tamen dicebatur acceptasse ius illud cum suis qualitatibus: cum per regressus sine consensu possit per Papam concedi. Nec obstat, quod Franciscus aliud ius primarium habuisset: quia Dominico sufficiebat, quod ius suum etiam acceptasset non contentus suo primo iure. Et die Lunae 12. Nouemb. 1541. causa iterum posita dicebatur pro parte Ludouici, quod per regressus, ubi erat concessus ex causa cessionis, sustineatur: & quauis concedens per bonum ius non habebat, sufficiebat tamen, quod cedens de aliquo titulo doceret, prout pluries dicebatur in Rota iudicatum, ut in vna Casaraugustana. Archidiaconatus: & attestatur Simone-ta antiquius ita iudicatum: & tunc per ex pinguedine regressus non datur regressus ad ius cessum, sed conceditur regressus ad ipsum beneficium ex antiquo titulo magis quam praesentium vigore, ex quo arguitur mens concedentis volentis valere regressum, etiam si prior titulus non sufficeret: Causa per enim ex duplici iure non potest ad aliquem pertinere, l. 3. §. ex contrario. ff. de acqui. poss. Praedictum verbum, pinguedo, arguit concedentem voluisse valere regressum, si prior titulus non suffragaretur, & electio per esset gratia in petendo beneficium ex priori vel ex nouo titulo, & requirere validitatem tituli antiqui: alioquin praedicta verba nihil operarentur, & operarentur frustratoria. Nec obstat secundum dictum per regressum habere causam de praeterito quia dicebatur, quod constabat de cessione. Et sic verificabatur, cum per praecedens causa sola sufficiat ad validitatem regressus, etiam si antiqui ius stilus non esset validus, cum non esset regressus, nec datur ad ius pristinum, sed ad beneficium: cum antiquum non sufficeret, Papa voluit regressum reseruare ex nouo titulo etiam vigore literarum, & sic in eundem validitatis primi tituli: & per magis in reservationibus & similibus mentem consideremus, ne in fin. ff. commun. praedio. quod tantum magis dicebatur in casu isto, in quo non solum erat regressus, sed etiam accessus, & in cessione iuris praedicti, ut dicit Cassad. decif. vnica. quia aliquando non habens ius cedebat in fauorem possessoris, seu habentis bonum ius & possessor seu habens bonum ius consentiebat reservationi regressus. Et per tunc dicebatur, quod non erat necessarium iustificare ius cessum: ex quo regressus dicebatur de consensu habentis bonum ius. vel etiam secundum dicebatur cessio haec non habente ius possessoris,

aut non habente etiam ius, ut erat in casu, in quo praesupponebatur Dominicum non habere bonum ius, & cesserat in Episcopum Castellimaris, qui etiam si non habebat ius, tamen in consenserat reservationi regressus. Et isto casu dicebatur, quod talis per regressus esset nullus: quia non poterat dari, nisi in ius cessum, & non ad beneficium. Tamen Papa intendebat dare regressum de consensu. Si per ergo cedens non habebat ius, de eo cessionarius non poterat dare: quia sic prauidicaretur tertio non consentienti, quod Papa non intendit facere: alias facile esset, ut quis haberet regressum ad omnia beneficia. Datur ergo isto casu regressus tantum ad ius ergo regressus est nullus. Et licet in casu nostro esset datus regressus non solum per decessum Episcopi Castellimaris, (quo casu ratio praedicta militat) sed etiam per decessum mediati vel immediati successoris etiam ex isto capite regressus videtur sustineri posse, ex quo Franciscus successor erat in possessione, & possessor ius habens: tamen dicebatur, quod regressus ab initio subreptionis est nullus cessante defectu causae subreptionis, & non videbatur de consensu alterius partis, ad not. per Abb. in c. olim. col. 5. num. 13. ver. nota. & facit c. si eo tempore. & c. susceptum §. si duo. de rescrip. in 6. Itē & secundum non dicebatur successor nisi respectu iuris sibi per Episcopum translati quod praesupponitur nullum fore in personam Ioannis Dominici primi cedentis: ergo regressus respectu illius iuris tantum datus fuit. Nam sicut in persona Episcopi Castellimaris regressus ad beneficium non poterat intelligi nisi respectu iuris Dominici cessi, ita per & in persona successoris non immutatur conditio obligationis l. 2. §. ex his. ff. de verb. oblig. & sicut si Franciscus non acceptasset ius dominici, sed illud transuisset in impetrantem: quia si aliter dicemus, apparetur via fraudibus: quia tertius non habens ius cederet etiam in non habentem ius. & reseruaretur regressus, & per obitum habentis bonum ius caperet beneficium, quod tamen non est intentionis Papae. Non obstat, quod dicebatur, quod per Franciscus cesserat pensioni: & in supplicatione erat posita clausula, sine prauidicio regressus, ergo dicebatur etiam consensisse regressui: quia respondebatur, quod Franciscus consenserat per procuratorem, qui erat absens a Curia, & in mandato non erat dictum, quod consentiret regressui. Et licet tanto tempore, quo soluerat pensionem, praesumeretur de omnibus per procuratorem certificatus, iuxta consil. Rom. 480. dicebatur, quod utrumque respectu pensionum: & quod per non sufficiat scientia actus, sed etiam circumstantia notitia requiratur, iuxta glo. in verb. sciuerit. in c. cōcertationi. de appell. in 6. & dato, quod sciuisset, quod procurator consensisset cum illa clausula, sine prauidicio regressus, dicebatur, quod illa per clausula nihil concedit, sed ius siue bonum siue malum praeseruat, iuxta deci. Rot. 198. in nou. Feli. in c. dilectus. col. 7. de fidei commiss. & in c. inter monasterium. columna secunda, de re iudic. & consilio centesimo nonagesimo octavo, columna 2. ad fin. Nec etiam obstat, quod in casu isto ultra regressum erat accessus per consensus, de cuius natura est ut non requiratur verificatio boni iuris: quia dicebatur, quod sicut intelligitur regressus de mente Papae concessus ad ius cessum: ita etiam accessus. Itē non obstat dicta clausula, vigore praesentium, quia etiam intelligebatur vigore iuris cessi. Pro ista parte dicebatur, quod verba supplicationis non simpliciter dabant regressum per decessum Episcopi Castellimaris, & ius successoris: quo casu licet per persona Castellimaris regressus tantum cederetur concessus ex iure cedentis & cessionarij: tamen per illa verba etiam successio

72
 26 **S**uccessores conferent concedi, etiam ex iure successo-
 ris: nam ex quo t emolumentum Franciscus success
 for ex successione senserat, debebat sentire illud emo
 lumentum quoque cum suo onere, iux. tex. in l. secun
 dum naturam. de reg. iur. & l. id quod. in prin. ff. de pe
 ric. & com. rei vend. & obligatio t seu concessio in
 persona successoris ampliari seu augeri potest, iux.
 27 text. in l. si per imprudenciam. §. non mirum. ff. de eui
 ction. & ponit. las. in l. 2. §. ex his. col. 2. de verb. obli.
 tamen in casu nostro debetur regressus isti ex perso
 na Episc. Castell. maris & eius mediati vel immediati
 28 successoris in dictis beneficijs: quo casu dicebatur, q
 licet Franciscus t esset successor in iure, non tamē erat
 successor in beneficio: quoniam antequam Episco
 pus cederet in fauorem Francisci, Franciscus iam bo
 num ius in beneficia habebat. Vnde cum non conue
 nient verba supplicationis, nec etiam dispositio, ad
 vulg. l. 4. §. toties. ff. de damn. infecto. tamē maior pars
 Dominorum fuit pro confirmatione dictarum sen
 tentiarum.

EPITOME.

An in hypotheca possessio civilis veniat.

SVMMA RIA.

- 1 An hypotheca civilem possessionem contineat, & trab at ad senatorem, quam alius habet. & nu. 3.
- 2 Increditorum hypothecarum transeunt omnia debitoris iura.
- 4 Civiliter possidens habet remedium recuperandi, seu interdictum Vti possidetis.
- 5 Creditor an habeat interdictum Vti possidetis, remissum.
- 6 Civili possessori currit prescriptio & alia plura.
- 7 In usufructu aut servitute hypotheca danda percipiendum fructuum commoditas, quae consideranda venit, non habet locum tempore contractae hypothecae, si nec actu nec habitu vlla subit vtilitas.

DECISIO CXCVIII.

DIE Lunae 21. Nouembris 1541. dubitavi in vna
 Rom. 20000. ducat. pro Illustrissima Margareta de
 1 Austria contra creditores, an t in hypotheca genera
 li omnium bonorum veniant bona, quorum possessio
 civilis tantum tempore hypothecae apud hypothe
 cantem, naturalis erat apud alium, & sic possessio civi
 lis veniret in hypotheca generali. Et fuit resolutum,
 2 quod sic: quia cum t in creditorem hypothecantem
 transeant omnia iura, quae erant penes debitorem, sic
 3 videbatur, quod t ex sola civili poterat habere ius re
 cuperandi naturalem: ita etiam creditor, cui omnia
 iura erant obligata. Nam non est dubium, quin in ge
 nerali hypotheca veniant iura, vide omnino Cy. in l.
 cum res. col. fin. vers. si verò agitur de possess. C. si a
 4 lien. res. pig. dar. pos. & t possidens civiliter habet re
 medium recuperandi, & interdicto Vti possidetis vti
 potest contra extraneum possidentem, Cyn. ad l. 1. in
 fi. cum seq. ff. vti possid. ergo, & c. Et istud remedium
 5 t consuluit in creditore per l. 3. §. creditores. ff. vti pos
 sid. Non est dubium, quod t possessio civilis parit om
 nes effectus, puta prescriptionis, acquisitionis, facti,
 ergo habebat etiam istum effectum. Non obstant not.
 per Bart. in l. si is qui bona. §. usufructus. & §. iura
 praediorum. in i. ff. de pigno. Ang. & Aret. in §. item
 Seruiana. col. 5. & ibi las. col. 2. vers. hinc sumpta oc
 casione. cum col. sequen. In fit. de actio, dum voluit,

7 quod in istis iuribus vulgaribus quod ad t hypothe
 cam consideratur commoditas percipiendi fructus,
 non habebat locum tempore contractae hypothecae:
 quia respondebatur, quod illud, quod dicit Bar. pro
 cedit vbi illa iura nec habitu nec actu possunt habere
 vllam commoditatem. Cum possent habere illam
 commoditatem, ergo venirent in obligatione gene
 rali.

EPITOME.

An per clausulas, de quibus hic, censetur derogatio.

SVMMA RIA.

- 1 Pluribus iuramento firmatis derogans, vnicò prae terito non derogari censetur.
- 2 Cum plura donantur, vno sublato, non censentur reliqua sublata.

DECISIO CXCV.

Alvarus de Sande tempore traditae sibi possessionis
 Thesaurariae Ecclesiae Placentin. promiserat eidē
 Capitulo medio iuramento de non impetrando licen
 tiam à Papa de lucrandis fructibus in absentia, & de
 impetratis non vtendo: alioquin ex tunc medio iura
 mento donabat, & remittebat dictos fructus Capitu
 lo & successoribus: & etiam impetrauerat tria benefi
 cia, tunc super secundo erat difficultas, in quo habue
 rat licentiam à Papa cum clausula, non obstantib. pro
 missis & condition. & ordination. Apostolicis, nec
 non dictae Ecclesiae iuramento confirmatione aposto
 lica obseruat. & de illis obseruat. & nō impētran. liti
 ris Apostolicis contra ea, ac de literis ipsis & illis im
 petrat. non vtendo, siue per se vel procuratorem,
 tum iuramentum, quod tibi quoad hoc duntaxat rela
 xamus, praestiteris, ac omnibus alijs, quae in dictis lite
 ris volumus non ob stare, non obstantib. quibuscun
 que contrarijs. Fuit dubitatum coram D. Sarnen. 21.
 Nouembris 1541. in vna Placentin denegationis fru
 ctuum an per dictas clausulas derogatorias esset dero
 gatam sufficienter, quae Alvarus in regressu suo pro
 miserat. Et fuit dictum, quod non: quia t licet suffi
 1 cienter esset duob. derogatum, videlicet promissioni
 bus de non impetrando, & de impetratis non vtendo:
 tamen tertiae derogationi non erat sufficienter dero
 2 gatam, dum dicit, quod donabat: & reg. est, t quod
 quando plura donantur, vno sublato nō censetur re
 liquum sublatum, & ex tenore de autoritate & vsu
 palatij, l. si quis cū procuratorio. §. Iulianus. ff. de pro
 curat. l. si dari. de verb. oblig.

EPITOME.

c. Si electio. de elect. in 6. habet locum in praesentatione.

SVMMA RIA.

- 1 Praesentatio, si renunciat praesentatus iuri suo, aut diem claudit extremum, aut propter occultum eius vitium irritatur & euoluitur ad patronum, nec inducitur noua vacatio.

DECISIO CC.

In vna Paduana parochialis de Aggere magno co
 ram domino Romano 20. Nouembris 1541. fuit re
 solutum, quod t. c. si electio. de elect. in 6. haberet lo
 cum in praesentatione, prout dicit Philip. Franc. in d.
 c. si electio. & Rota decis. 269. in nou. Curt. in tracta.
 iur.

iur. patro. in verb. honorificum, quia tum dicebatur,
 quod per obitum Sebastiani qui fuerat praesentatus, &
 non institutus, non inducebatur noua vacatio, sed va
 cabat per mortem primi, prout dicit Rot. decis. penul.
 in nou. & Sarnen. super reg. de inform. resig. q. 6. num.
 6. verum erat tamen, quod perinde erat, ac si esset no
 ua vacatio, & Patroni potuissent de nouo praesentare:
 dicebantur ipsi patroni praesentare per obitum primi.

EPITOME.

Remissoria quando detur.

DECISIO CCI.

Fuit coram D. Mohedano 21. Nouembris 1541.
 decum, quod remissoria poterat dari in prima in
 stantia sine termino: dum tamen non esset longum
 tempus, quo causa penderet, & ita debet intelligi in
 causa prophana.

EPITOME.

Aetas ad effectum gratiae ex coniecturis probatur.

DECISIO CCII.

Coram D. Thoma 21. Nouembris 1541. fuit di
 ctum, quod quoad canonizationem gratiae, licet
 quis teneatur probare aetatem in gratia narrata, iuxta
 dicta per Felin. in c. constitutus. in prin. de rescrip. non
 tamen plena probatio refurgebat: sed sufficebat,
 quod ex coniecturis probaretur, vt per Bart. & Bal. in
 l. hon. C. de proba. facit, quod dicit Alciat. in tracta.
 praesumpt. pag. 40. in 14. praesump.

EPITOME.

Probatio attentatum non excludit.

SVMMA RIA.

- 1 Nullitas tituli non oritur ex probatione non veri valoris, sic v. super attentatis quis non audiat.
- 2 Probatio non excludit probationem.

DECISIO CCIII.

PROBATIO t non veri valoris non inducit nullita
 tem tituli, vt dicatur de iure constare ad effectum
 vt quis non sit super attentatis audiendus: quia licet
 fit probatum, tamen ex aduerso potest in contrarium
 probari: quia t probatio nō excludit probationem. Et
 2 idē hoc stante fuit conclusum, qd attentata deberent
 reuocari 21. Nouembris 1541. coram D. Thoma.

EPITOME.

Sufficit docere de tribus sententijs absque processu ad effectum moderandae inhibitionis.

SVMMA RIA.

- 1 Probatio trium sententiarum parit moderationem inhibitionis.
- 2 De sententiarum nullitate dicens, de processu docere & probare tenetur.
- 3 Quando non credatur sententiae, nisi doceatur de processu.

DECISIO CCIII.

Fuit decum in vna Valentini, matrimonij coram
 D. Marfican. 21. Nouembris 1541. quod ad effe
 ctum t moderandae inhibitionis vigore commissionis
 in qua dicebatur, quod confito de tribus conformib.

sententijs auditor inhibitionem moderaretur, & cau
 sam ad partes remitteret, quod sufficebat, quod pe
 tens moderationem inhibitionis produceret cum in
 fertione sententiarum. Et ille, qui dicebat t de nulli
 tate debebat probare & docere de processibus: quia
 pro sententia praesumebatur: & illud, quod dicitur,
 quod Rota semper tenuit, quod non creditur senten
 tiae nisi doceatur de processu, fuit dictum quod proce
 3 deret, t vbi ageretur, vt Rota sententiam exequere
 tur, vel ex ea veller iudicare: sed ad effectum remit
 tendi, sufficebat, quod constaret de tribus sententijs.
 Et D. Marficanus attestatus fuit, quod alias ita Rota
 resoluerat.

EPITOME.

Ius patronatus Parochianorum an presumatur ex usurpatione.

SVMMA RIA.

- 1 Tempore immemorabili si non probeatur quae possessio praesentandi, ius patronatus non ex fundatione aut dotatione, sed ex usurpatione potius presumitur.
- 2 Titulum quem vult potest allegare, qui est in tempore immemorabili. & nu. 4.
- 3 Tempus immemorabile ideo datur, vt quilibet possit adferri seu allegari titulus.

DECISIO CCV.

In vna Lucan. Canonatus & praeben. fuit resolu
 tum coram D. Mohedano 21. Nouembris 1541.
 quod t si populus erat in possessione presentandi,
 non tamen probabatur tempus immemorabile, quod
 ius patronatus per hoc non praesumeretur ex funda
 tione vel dotatione, sed potius ex usurpatione, per An
 to. de Butr. in c. dilectus. de off. delegat. Et quia Spec.
 quem refert Curt. in tract. de iur. patro. dicit, quod
 in Italia praesumitur ex usurpatione, quia propter re
 cessum curiae ab Italia omnes populi & domini cepe
 runt esse tyranni, & iura Ecclesiae modo suo tractare.
 Quod in vniuersitate tantum praesumebatur ex usurpa
 tione, potest colligi ex his, quae dicit Lamber. in tract.
 iuris patr. 160. pag. 2. & in art. 2. q. 19. in princ. 1. libr. &
 1 Roch. de Curt. in suo tract. iuris patro. in ver. contra
 2 xit. q. 20. sed t si essemus in tempore immemorabili,
 quod populus posset allegare titulum, quem voluisset
 etiam ex fundatione & dotatione, iuxta not. per Abb.
 in c. quarelam. col. 3. in fin. ver. vtile est ergo. de elect.
 Alex. in c. hortatur. col. fin. vers. est ergo 71. dist. in c.
 Abb. consil. 76. in 1. vers. nec obstat si dicatur. & Bald.
 in l. cum super. C. de rei vendic. Fed. consil. 234. col.
 penult. de rescrip. & in tract. quando literae apostoli
 3 eae. col. fin. vers. considera tria. Alex. consil. 7. col. 4. vers.
 accedat ad hoc quod voluit. volu. 4. & omnino Roch.
 vbi clarē istud videtur dicere in tract. iuris patro. in
 ver. iste vel is à quo 36. & maxime in prin. col. 4. ver. pla
 cet tamen mihi & melius. col. 6. vers. circa illum pun
 ctum, vide quod alias fuit resolutum in materia su
 pra fol. 32. pag. 1. & infra fol. 93. quod t tempus dica
 tur immemorabile, vt quilibet titulus allegari possit.
 Et 17. Inuarij 1542. in vna Rom. Abbatiae de ciuitate.
 Aquaria pro Caesare de Fiano maior pars Domino
 rum huc inclinavit, quod dato quod tractaretur de iu
 re patronatus Domini illius Castri, & tamen quia
 4 t probatur tempus immemorabile, quod posset allegari
 titulus ex fundatione, dato quod nō esset allegatus
 in articulis, super quibus testes erant examinati. Et
 hoc sentit expressē Felin. in c. causam quae. col. 4. de re
 scrip. Et tanto magis fuit dictum in isto casu, in quo
 praesentationes dicebantur ex fundatione.

Indultum fructus Cardinalis.

SVMMARIA.

- 1 *An indultum ordinarij de conferendis ad suam collationem iure spectantibus beneficijs, comprehendat quoque illa, in quorum possessione conferendi alius est. & num. 3.*
- 2 *Indulta nihil aliud, quam impedimenta remouent, non autem iurisdictionem ordinariam prorogant.*

DECISIO CCVI.

Coram D. Maricano 28. Nouembris 1541. fuit dubitatum, an $\dagger$ indultum Cardinalis de conferendis beneficijs ad collationem suam de iure spectantibus, comprehendat beneficia, in quorum possessione conferendi alius erat, licet de iure collatio spectaret ad eum, ex quo erant in sua diocesi: fuit decisum, quod non, per conf. Calder. 23. de pr. ben. & 5. decif. de pr. ben. in quibus habetur, quod attenditur quasi possessio conferendi, non autem quod de iure spectarent ea atque $\dagger$ indulta nihil aliud faciunt, quam remouere obstacula, non autem iurisdictionem ordinariam ampliant, vt per Cass. decif. 30. de priuil. Si ergo $\dagger$ amoto indulto Cardinalis ordinarius conferre non poterat stante alio in quasi possessione conferendi, ergo nec stante indulto.

EPITOME.

Extincta possessione hypothecaria nihilominus competit Saluianum.

SVMMARIA.

- 1 *Possessio hypothecaria an per obitum ciuilitur possidentis extinguatur.*
- 2 *Saluanum interdictum non requirit probationem possessionis defuncti, nec dispositionem tertij.*

DECISIO CCVII.

Eadem die 29. Nouembris 1541. dubitauit in causa Rom. 20000. ducator. pro Illustriss. D. Margarera contra creditores, qui erant in possessione naturali, quod cum Dux $\dagger$ tantum ciuilitur possideret, & illa possessio ciuilis venisset in obligatione generali bonorum, an per obitum Ducis hypothecaria extincta fuit Et pro affirmatiua dicebatur, quod sic: quia per mortem Ducis erat amissa possessio, & illa, quae erat penes creditores, erat noua, & tamen non perempta hypothecaria. l. si. ff. quib. mod. pig. vel hyp. fol. & pro ista parte allegabatur Bart. in l. rem aliena. col. 3. ver. sed contra hoc oppono. & l. cu. & fortis. §. pignus. ff. depign. actio. & ibi Salicet. col. 8. verfi. quaro quinto: & in l. cum res. columna secunda. C. si aliena res pign. dat. sit. Contrarium tamen fuit decisum, quia ista procedunt in hypothecaria, secus tamen est $\dagger$ in Saluiano interdicto, in quo non est necessarium nisi probare possessionem defuncti, & dispositionem tertij: & ideo datur contra tertium possessorem, dato, quod possessio hypothecaria sit amissa l. prima. de Saluian. interdic. & iuxta istam doctrinam scribit Bart. in d. l. rem alienam. col. 4. verfi. item oppono contra praedicta. ff. de pigno. actio. Negul. in tracta. de pign. in 3. part. 8. par. q. 6. & 7. & facit tex. in l. 2. de Saluian. interdic. vbi datur contra haeredes.

Alimenta an debeantur eiecto à religione.

DECISIO CCVIII.

Gregorius Bergonien. frater S. Saluatoris per superiores suos inquisitus, fuit priuatus habitu: & facta priuatione processus secundum statuta & consuetudinem religionis erat cõbustus, ita vt de causa priuationis non constaret. Gregorius agebat ad restitutionem & dicebat se sine causa priuatum: quia de ea apparere non poterat. Ex aduerso fuit probata consuetudo prouidendi per 40. annos. Sed antequam super dicta priuatione disputaretur, petebat Gregorius alimenta & expensas litis, per not. per Abb. in c. si quis. in 2. opposit. col. 2. ver. sed quum forma. sequitur Abb. in c. cum contingat. col. 10. ver. sed sequitur. de for. compet. & Afflic. decif. 10. cum seq. & decif. Rot. 35. in nou. sed maior pars Dominorum tenuit contrarium 28. Nouembris 1541. quia considerabatur, quod Gregorius non erat in possessione Monachatus, per not. per Bart. in l. si negat. ff. de alien. liber. & in isto casu procedit decif. supradicta. Et dum dicebatur, quod Gregorius pretendebat se in iure eiectum & spoliatum, dicebatur, quod ex quo fratres pretendebant se illi eiectis cum iusta causa iuxta consuetudinem religionis, quam consuetudinem pretendebant probasse: in primis erat dicendum, an verum esset quod talis consuetudo esset probata, & ad hoc bene facit decif. Egid. 88. Et fuit allegatus Felin. in c. cum dilectus. col. 29. verfi. monachus non agat etiam, cum seq. col. de rescriptis.

EPITOME.

In delictis grauibus & leuibus Episcopus non potest procedere sine consensu Capituli.

SVMMARIA.

- 1 *Crimen falsi graue est delictum, sic & simonia.*
- 2 *Concubinatus publicus quando sit graue & depositione dignum.*
- 3 *Episcopus non potest in grauibus delictis absq; Capituli consensu procedere.*
- 4 *Procedens contra inhibitionem incurrit censuras.*
- 5 *Episcopus non potest in leuibus quoq; criminibus quicquam aut fatuere aut definire sine consensu Capituli.*
- 6 *Episcopus potest minora negotia sine Capitulo expedire quantum ad extraiudicialia: secus in iudicialibus solemnitate iudicij requirentibus.*

DECISIO CCIX.

In vna Zamoren iurisdictionis coram D. Io. Paulo 28. Nouembris 1541. fuit resolutum, quod crimen falsi graue est, per not. per Hippol. singu. 163. & in rub. de falsis. col. 3. verfi. & circa hanc materiam falsi. Item simoniae crimen graue est, vt per text. in c. 1. & in c. tanta. de simon. & de istis duobus, quae connumerantur inter grauia delicta, ponit Archidia. 27. distinct. Immo $\dagger$ crimen concubinatus publici propter notorietatem & continuationem graue est, & dignum depositione. c. si qui clerici. vbi Abb. de iudic. Dicebatur ergo quod $\dagger$ quia procederet in istis criminibus, erat circa ardua procedere, quod Episcopus sine consensu Capituli non poterat procedere, c. nouit. & c. quanto. de his quae fiunt à praelat. c. 1. vbi Hostien. Ant. & Aret. de excess. praelat. Et cum $\dagger$ processisset contra inhibitionem Rotae, quod incideret in censuras. Et dato, quod ista crimina, in quibus processerat, forent leuia, tamen

tamen dicebatur, quod ex quo contra Capitulum & clerum processerat, quod non poterat esse sine consensu Capituli: quia etiam $\dagger$ in leuibus nihil potest statueri, & definire Episcopus sine consensu Capituli in criminalibus, per tex. in c. si quid. & c. Episcopus nullius. 15. q. 7. & in c. si quid. 25. distinct. tenet Abb. in c. 1. de excess. praelat. & est text. seclusa à consuetudine in cap. 2. de consuet. in 6. & fuit allegatus Barbat. in tract. de Episcopis. in 4. parte 3. libro 9. Non obstat, quod dicit Abb. in cap. nouit. de his quae fiunt à praelat. quod $\dagger$ Episcopus potest minora negotia sine Capitulo expedire, quia loquitur de negotiis extraiudicialibus, secus in iudicialibus, in quibus requiritur solemnitas iudicij.

EPITOME.

Examen testium quando sit validum.

DECISIO CCX.

Voluerunt Dom. in vna Tiburtin. coram D. Mohedano 2. Decembris 1541. quod testes, qui erant examinati citati parte ad videndum iurare per contradictas, non dato de absentia illius, essent valide examinati: Dum tamen postea in processu causae constaret legitime de absentia, sed tempore, quo per contradictas fuit citatus: & ita dixit D. Maricanus, quod aliàs fuit resolutum in Rota.

EPITOME.

Aliud est derogare gratis auditorum, aliud priuilegijs.

SVMMARIA.

- 1 *Cum derogatur gratis per hoc non censetur priuilegijs derogatum, nisi specialis intercesserit derogatio.*

DECISIO CCXI.

In vna Legionen. de villa Muscan. coram D. Sarnen. pro Ludouico de Torres contra Ludouicu Suilla 2. Decembris 1541. fuit resolutum, quod licet gratia iudicis derogaret gratis auditorum Rotae, & per consequens derogando & faciendo mentionem de auditoribus. deroget collegio auditorum Rotae, cum nihil aliud esset collegium, quam auditores: tamen quia in illa gratia non erat derogatum priuilegijs auditorum, quod derogatio non esset sufficiens, & ipse Ludouicus non posset praeferi auditori: quia aliud erat derogare gratis auditorum, & aliud derogare priuilegijs. Et dato, quod $\dagger$ esset derogatum gratis, non tamen per hoc erat derogatum priuilegijs, imò requirebatur specialis derogatio.

EPITOME.

An tempus 85. annorum dicatur tempus immemorabile, vt quilibet titulus etiam fundationis allegari possit.

SVMMARIA.

- 1 *Quodnam tempus dicatur antiquissimum & immemorabile.*
- 2 *Tempus 80. annorum quando non sit antiquissimum, & sic nec immemorabile. & num. 6.*
- 3 *Probatio per scripturas & testes quomodo in antiquissimo tempore docendo differant.*
- 4 *Tempus 100. annorum est longissimum.*
- 5 *Post tempus immemorabile, vt quilibet possit allegari titulus, tempus 100. annorum exigitur.*

- 7 *Fama si ultra instrumentum probetur, quando dicatur tempus antiquissimum.*

DECISIO CCXII.

Fuit dubitatum in vna Lucan. Canonizatus & praeben. coram D. Mohedano 2. Decembris 1541. an tempus 85. annorum, quod probatur per instrumenta diceretur immemorabile, ita vt quis allegare posset titulum, quem voluisset, & sic ius patronatus ex fundatione. Et licet varie sint opiniones quod nã tempus dicatur antiquissimum, ita vt voluit Sozin. consil. 15. vol. 1. quod tempus 50. annorum: & de alijs temporibus, vt per Alex. & Iaf. in l. cum aliquis. C. de iur. delib. Et fuit dictum, quod aliàs Rota fuit arbitrata, quod tempus 70. annorum esset antiquissimum tempus, vt in vna Bononien. de Sanderis: tamen in isto casu fuit conclusum, quod $\dagger$ tempus 80. annorum non esset antiquissimum, ita vt voluit Soc. & sic immemorabile: tamen $\dagger$ quia deputatur tempus per scripturas & sicut habetur probatio huius temporis poterat probari de antiquiori tempore per scripturas: quod fecus est, si essemus in probationibus per testes: quia tunc cum sit deducendum tempus infinitatis aetatis, & sic ad minus 90. annorum tempus requireretur in eo, qui deponeret de tempore antiquissimo. Item quia in alia materia licet sit arbitratum consideratis multis qualitatibus, tamẽ in ista materia Dd. volunt tempus curere immemorabile, vt per Fel. in cap. causam quae de rescrip. capiens tempus $\dagger$ saltem 100. annor. quod est longissimum. Et quia vt superius decif. 205. fuit dictum, quod post tempus immemorabile potest allegari quilibet titulus, $\dagger$ sed illa nõ potest haberi nisi spatio 100. annorum, vt per Cur. in trac. iur. patr. in verb. ipse. vol. 15. à quo. q. 46. col. 5. verfi. circa alium punctum. Et sic fuit conclusum, $\dagger$ quod tempus 85. annorum non sufficiat. Domini tamen dicebant, quod si $\dagger$ ultra instrumentum probaretur fama per testes, quod tunc tempus forsan potest dici immemorabile, ita vt quilibet titulus, etiam fundationis, allegari possit.

EPITOME.

Citatio quomodo valeat.

SVMMARIA.

- 1 *Citationis exemplum affixum duobus in locis post adhibitam in citando querendo diligentiam valet.*
- 2 *Citationem duobus locis exequi sat est.*

DECISIO CCXIII.

Coram Domino Mohedano 5. Decembris, fuit dictum quod citatio esset bona facta diligentia de reperiendo citandum in Curia, & non fuit reperiendus, $\dagger$ affixa copia citationis in valuis Parochialis de qua agebatur, licet non probaretur, quod ibi esset affixa citatio originalis, dum tamen citatio esset legitime executata in duobus locis, vt erat in casu illo in Ecclesia Cathedrali, & quadam collegiata: quia decisiones nostrae volunt, quod $\dagger$ sufficiat, quod citatio in duobus locis exequatur.

EPITOME.

Surrogatio, Possessio, Attentatium.

SVMMARIA.

- 1 *Surrogatione beneficij litigiosi in forma gratiosa concessa potest surrogatus etiam lite pendente propria auctoritate possessionem apprehendere.*

2 Quando surrogatus possessionem absque iudicis consensu ingredens dicatur attentare.

DECISIO CCXIII.

1 Fuit decifum in vna Calaguritan. coram Domino Thoma sexta Decembris, 1541. quod si quando surrogatio beneficij litigiosa est concessa in forma gratuita, quod tunc surrogatus etiam lite pendente propria auctoritate potest apprehendere possessionem absque vitio attentati: secus est quando est in forma rigorosa, tunc si pars absque iudicis consensu possessionem ingrederetur, diceretur attentare.

EPITOME.

De alternatiua debet fieri mentio in derogatione.

SUMMARIA.

- 1 Gratia in mensibus ordinariis concessa comprehendit quoque alternatiuos.
2 Menses alternatiui sunt ordinarij.
3 Antequam alternatiua derogetur, debet de ea precise fieri mentio.
4 Alternatiua non venit sub regula reuocatoria.
5 Alternatiuam concedendo videtur tantum Papa obsequia iurisdictionem ordinariam impediencia remouere.

DECISIO CCXV.

1 IN vna Viridunens. coram Domino Sarnen f. 5. Decembris, 1541. fuit dictum, quod gratia si Alexandri Rufini concessa in mensibus ordinariis quomodolibet concessis, comprehendat etiam menses alternatiuos: quia si menses alteratiui erant etiam menses ordinarij, & tanto magis tacite illa debet intelligi quomodolibet concessa. Fuit dictum, quod ex quo in gratia Alexandri non erat facta mentio de alternatiua Capitulo concessa, & sic ei non erat sufficienter derogatum propter decretum Papae in ea appositum, vt dicit Fel in c. cum ex officij. col. fin. versic. quid autem si Episcopus de prescript. quia de alternatiua debet fieri mentio, si tem in eadem fuit dictum, quod in regu. reuocatoria non venit alternatiua: quia alternatiua est remotio obstaculi. Et sic Papa nihil videtur de nouo concedere, sed tantum obstacula impediencia iurisdictionem ordinariam remouere.

EPITOME.

Presumitur haeredes extare, donec sit proclamatum.

DECISIO CCXVI.

1 Fuit dubitatum in vna Romana 20000. ducator. inter illustrissimum Duceum ex vna, & creditores ex alia, an ex quo creditum Montis constabat sub nomine haeredum Cosmi de medicis, an praesumatur haeredes Cosmi extare. Et fuit conclusum, quod sic, per glo. in l. facta. §. fin. ff. ad Treb. vbi Paul. de Cast. dicit, praesumitur quis habere haeredem, donec sit proclamatum, & non reperiat haeres: & in casu nostro non erant facta ista proclamationes.

SUMMARIA.

- 1 Cum praesumatur haeredes extare, an quasi possessio exigendi nihilominus queri possit.
2 In acquirenda defuncti possessione quando non sit necessaria haeredum patientia.

DECISIO CCXVII.

1 I Tem die 20. fuit dubitatum, posito, si quod praesumatur, an Alexander potuerit quaerere quasi possessionem exigendi: & fuit resolutum, quod sic: quia ex quo possessio tempore, quo Alexander incepit exigere, erat vacans, & praestabatur si de praedictio predecessoris, in qua nua fuit praedictio, ex quo vacabat, quod non est necessaria etiam patientia haeredum, per not. per Innocen in c. bona. 2. col. in fi. cum seq. de postul. praelat. & Bald. f. l. 2. col. 4. C. de feruit. & aqua. Immo dicebatur, quod ex quo eramus in multiplicatione actuum, quia per 18. menses exegerat, quod praesumebatur scientia, per not. per Innocen. in d. cap. bona. in d. 1. col. & sequent. & Abb. in d. cap. cum Ecclesia. col. 5. de caus. possess. & propriet. Fuit resolutum 5. Nouembris 1541.

EPITOME.

Expense, Probatio, condemnatio.

DECISIO CCXVIII.

1 Die 29. Nouembris, 1541. fuit resolutum coram me in vna Calaguritan. Canonatus & praeb. in qua erat causa commissa super iactationibus & molestationibus cum condemnatione expensarum non probatis iactationibus: & molestationibus, quod essent bene latae, & ille esset bene condemnatus in expensis, ratione contumaciae, quia debebat cedere. Faciunt ad istam decisionem, quae posui infra, vbi tractatur, quis dicatur actor & quis reus.

EPITOME.

Decernitur remissoria ad excusandum a delicto in materia executiua etiam absque fumo.

SUMMARIA.

- 1 An procedens contra inhibitionem incurrat excommunicationem seu censuras in inhibitione contentas.
2 Lite pendente non est quis possessioe priuandus.
3 Remissoria non conceditur aut decernitur ad attentatorum excusationem, nisi maximo interueniente fumo.
4 Ea quae in casu decernitur remissoria absque villo etiam fumo, dummodo casus sit prophanus.

DECISIO CCXIX.

1 Die 30. Nouembris, 1541. in vna Zamorens. iurisdictionis coram Domino Io. Paulo, in qua Capitulum Zamorens. commiserat causam super iurisdictione, quam praetendebat habere in Clericos Ecclesiae: & commissa causa fuerat inhibitum Episcopo & vicario. Et vicarius non obstante inhibitione processerat contra Clericos. Pro parte Capituli agebatur, vt si vicarius declararetur incidisse in censuras & penas contentas in inhibitione. Replicabatur pro parte vicarij: quod Episcopus ante inhibitionem erat in possessione procedendi: & ideo si lite pendente non erat sua possessioe priuandus, ad cap. 1. vt lite pendente nih. inno. Et quod esset in possessione seu quasi, produxit quosdam testes i partibus examinatos, licet nulliter: & sic stante illo fumo petebatur, quod decerneretur remissoria. Dicebatur, quod remissoria non erat decernenda: ex quo eramus in alternatiuis: quia clare constabat, quod vicarius processerat post inhibitionem: & cum si esset in attentatis, Rota volebat remissoriam concedere aut decernere. Fuit resolutum, quod si erat clarum definitiue vicarium attentasse, quod

SUMMARIA.

- 1 Clausula quomodolibet, est vniuersalis, & comprehendit id quod: quocunque modo ei concessum.
2 An per illa verba, quomodo libet, & c. censetur alter natus derogatum sic vt in alternatiuis vigore sua gratia acceptari possit.
3 In derogando alternatiuis specialis requiritur mentio.
4 Sub verbis generalibus & indultis vniuersalibus non censetur derogatum conferendi priuilegio.

DECISIO CCXXII.

1 Habebat Alexander Rufinus, vt posset acceptare vigore suae gratiae expectatiuae etiam in mensibus ordinariis Collatoribus quomodolibet concessis, fuit resolutum per maiorem partem duodecima Decembris 1541. quod si propter illam conditionem, quomodolibet quae est vniuersalis, quae comprehendit menses quocunque modo concessos, quod posset si acceptare etiam in mensibus alternatiuis, quia menses sunt per regulam alternatiuam concessi: tamen dicebatur, quod ex quo non derogatur alternatiue, & per illam clausulam, non obstantibus priuilegijs, ex tali defectu non poterat acceptare in mense alternatiuo, quia illud, quod detur facultas acceptandi in mensibus quibuslibet que ordinariis concessis, dicebatur si quod erat necessarium quod alternatiue derogaretur, de qua Rota tenet, quod specialis mentio debet fieri, & licet in clausulis dicebatur non obstantibus priuilegijs, in dictis alternatiuis & literis Apostolicis de alternatiua posset dici priuilegium vel indultum tamen dicebatur quod nunquam sub verbis generalibus in priuilegijs & indultis non censetur derogatum priuilegium de conferendo. Et ita semper Rota tenuit.

EPITOME.

Ad reuocandam possessionem vt attentatam quid debeat probari.

SUMMARIA.

- 1 An immittens alium in possessionem post inhibitionem vigore commissae nullitatis factam attentare dicatur, & quid probari conueniat, an attentatum esse tantum, an quoque attentatorum possessionem.
2 Licet in dubio fecisse praesumitur, quid, quod licitum & illicitum potest esse fecit & nu. 4.
3 Immisio quomodo post inhibitionem licita esse possit.
4 Executoriales quauis intrusos & intrudendos comprehendant, necessarium tamen est probare eum lite pendente incepisse possidere nec prouisionem factam docere sufficit.
5 Attentata cum post appellationem vel litis pendentiā reuocari petuntur, non tenentur petitor probare se prius possedisse nisi aduersarius praesumeretur de iure communi & excusa verisimili possidere.
6 Possessio quae est attentata, pro spoliatione accipitur.

DECISIO CCXXIII.

1 Fratres sanctae Mariae Nouenarrantes se locasse Casale quoddam Zambaccaro commiserant causam super nullitate locationis, & iactationis & molestationis, vigore cuius fuit si inhibitum, & post inhibitionem probabatur Iacobum immisisse alium ad paccedum, petebatur igitur istam immisionem tantquam attentatam reuocari, ex quo post inhibitionem factam

quod tunc non daretur remissoria ex quo clare constabat de attentatis: ex quo ad excusandum attentata Rotan non uolet daretur remissoria, nisi stante maximo fumo prout dicit Cassan. in collectis suis. Sed quia hic non procedebatur, vt super attentatis pronunciaretur, sed via executiua ad incursum censuram & penarum, & sic agebatur, vt declararetur deliquisse, & executiue ita vt illa declaratio haberet vim trium, immo plusquam trium: quia ad executionem deueniebatur, vt ad excusandum a delicto daretur remissoria, etiam si non extaret aliquis fumo: quia in materia profana absque fumo decernitur remissoria, & maxime in casu executiuo.

EPITOME.

Remissoria quomodo prolongetur.

DECISIO CCXX.

1 IN causa Bononien. de Bentiuolis contra Lipium. in qua decreta est remissoria ad tres menses in ciuitate Bononien. quibus elapsis erant dati alij duo. in quibus apparebat de negligentia Bentiuolorum in non exequendo Ad constituendum eos in maiori contumacia, & quia causa erat maximae importanciae, fuit dictum, quod darentur duo menses, quibus durantiibus deberent adducere testes, quos volebant examinari ad Curiam. Et pro testibus impeditis tam de iure quam de facto fieret examen in ciuitate Bononien.

EPITOME.

Admissio ad cessionem bonorum in materia spolijs ad effectum agendi in petitorio.

SUMMARIA.

- 1 Cessionis beneficium quomodo in fructibus & expensis litis ad qua quis est condemnatus iure admittatur & nu. 3.
2 Vtque ad primam sententiam dolus in aliquo non praesumitur in spolio.
4 Mendacio quomodo amittatur beneficium cessionis.

DECISIO CCXXI.

1 IN vna Toletan. de la Stella coram Domino Ioan. Paulo, secunda Decembris, 1541. pro Martino de Corduba contra Episcopum Solis pro fructibus & expensis, pro quibus Martinus erat condemnatus per tres sententias in materia spolijs, fuit Martinus si admittitur ad beneficium cessionis pro dictis fructibus & expensis pro eo tempore, quo fuerat in eo dolus, puta, vsque ad primam sententiam: quia si vsque ad illam dicebatur, quod Martinus non erat in dolo. Fuit dictum: quod non admitteretur in petitorio, quia in illo casu agebatur de admitendo Martino in petitorio facta cessione bonorum vsque ad illud tempus, in quo non erat dolus. Tamen fuit dictum si quod illa cessio debebat esse realis, antequam admitteretur ad agendum, & Martinus assignaret hic fructus beneficiorum, & daret listam seu catalogum bonorum, medio iuramento, & hoc si reperiretur in mendacio postea non esset dignus beneficio cessionis, & praesigeretur terminus Episcopo ad capiendam possessionem, qua capta vel si staret per eum, procederetur postea in petitorio.

EPITOME.

Per verba, in mensibus quomodolibet ordinatis Collatoribus concessis, veniunt menses alternati.

facta erat, & quod fratres non tenebantur nisi proba-
re attentatam per decif. Rot. 89. alias 10. de appell. in
q. 1. licet non probaretur possessio attentatorum,
contrarium fuit resolutum quia faciens id, quod
potest esse licitum & illicitum, in dubio presumitur
fecisse licitum, non solum. §. sed ut probari. ff. de
nou. oper. nunciat. hic potest esse licitum, puta con-
tinuando primam possessionem, si cum prius habeba-
tur non probaret, nisi a tertio possessore habuisset;
non diceretur attentasse, ut per Egidium decif. 349.
Ergo ex quo aliquo casu potuit actum licitum fe-
cisse, presumitur ita, nisi contrarium doceatur. Et in
simili facit, quod executoriales comprehendunt in-
trudendos: & tamen non sufficit proba-
re, quod quis hodie provideat, sed necessarium est pro-
bare, quod lite pendente incepit possidere, non obstante
dicta decif. 89. in antiquis, quia declarat, dum dicit
etiam hoc, videlicet, nisi ille contra quem petuntur
attentata reuocari de iure communi, & ex causa verifi-
canti presumatur possidere etiam ante inhibitionem,
nisi contrarium probaretur, quod post inhibitionem
incepit intrare possessionem. Vel melius responde-
tur ad decisionem, dum dicit quod non tenetur pro-
bare possessionem, quae est attentata, intelligi, id est,
spoliationem. Et quod ita debeat intelligi, colliges
ex his, quae dicit Felin. in c. dilecti colu. penultim. iux-
ta princip. & ibi Innocen. de maior. & obed. ibi in at-
tentatis dicit duo esse probanda.

EPITOME.

Continuatio possessionis non probatur per testes de publi-
ca voce, & fama ad effectum primi extremi.

DECISIO CCXXIII.

In vna Placentin. de Laxar coram me. 16. Decem-
bris, 1541. in qua probabatur, quod Episcopus Solis
apprehenderat possessionem de mense Martij, 1541.
per instrumentum. Postea de mense Aprilis, Ferdinan-
dus Dias apprehenderat possessionem per instrumen-
tum: & ad probandum continuationem possessionis
adducebantur duo vel tres testes de publica voce &
fama, ac etiam ponderabatur dictum instrumentum li-
centi date Ferdinando ad discernendum parochiali
per alium, & data littera, vna Petri de Losado celsio-
narij Episcopi Solis, & altera ipsius Episcopi, fuit du-
bitatum, an ista sufficerent ad probandum primum
extremum: & fuit conclusum, quod quia procedebat
possessio instrumentalis Episcopi, quod illi testes de
publica voce & fama non sufficerent ad probandum
continuationem possessionis Ferdinandi ad effectum
primi extremi, quod secundum Rota debet plenè pro-
bati per aliud videlicet instrumentum: licentia: & litem
aliquid faciebant ut procedatur.

EPITOME.

Mandatum de manutendo in possessione datur, nisi
parte legitime citata.

DECISIO CCXXV.

Coram Domino Mohedano 16. Decembris, 1541.
fuit resolutum, quod mandatum de manutendo
in possessione non datur, nisi parte legitime citata: &
primò presentata commissione, & docto de citatio-
ne ante executionem citationis non possit dari man-
datum. Citatus enim est priuandus per contradicen-
tias.

Subscriptio defertur ad solemnitates sequentes.

SUMMARIA.

- 1 An diei & loci appositio post subscriptionem valida sit.
- 2 Testamentum sine die est nullum.
- 3 Subscriptio non tam subsequens quam precedentia corro-
borat, quod fallit, vt nu. 4.
- 4 Quando subscriptio approbet tantum precedentia & non
sequentia.
- 5 Quando subscriptio etiam ad sequentia extendatur.
- 6 Presumptio est actum validum quem facere voluisse.
- 7 Ad actum omnia cum adjuncta necessaria, omnia secundario
intervenire intelliguntur.
- 8 Solemnitas in dote requisita tempore legitimo intervenisse,
presumitur.

DECISIO CCXXVI.

Nicolaus Vrsinus dictauerat literam, quam scri-
perat eius Secretarius, in qua Nicolaus dicebat,
quod si ipse decederet, volebat, quod in primis eius
filius succederet sibi, & filium instituit: Et in fine epi-
stolae subscripsit: Ita est, Nicolaus Vrsinus: & post
subscriptionem fuit appositus dies & locus, dicebatur,
quod ex quo in testamento inter liberos requiritur
appositio diei, vt Bart. in Auth. quod sine die, in fin. in l.
2. hac consulti. C. de testam. quod illud testa-
mentum est sine die, & per consequens nullum, quia
subscriptio tam precedentia, quam consequentia
non dicitur approbare, ad nota. per Angel. & ibi Iaf.
in l. si ita stipulatus. 1. 26. §. Chrysochorus. ff. de verbor.
obligation. & quia subscribere est subter scribere, vt
per glo. in l. 2. §. recuperanda. ff. de interd. & l. 1.
ff. de integ. restitut. & l. 1. ff. si cert. pet. Illis ta-
men non obstantibus fuit decisum contrarium: quia
si fuit scriptura priuata, & esset statim subscriptum
& postea tres testes appositus & subscripti, sic sequen-
tur, quod illa scriptura non approbaret sequentia, quod
tamen est falsum, vt in l. scripturas. C. qui prior. in
pign. habeant. Et ideo distinguendum, quod aut il-
lud, quod venit ante subscriptionem, non venit ad
solemnizandum primum actum, sed est quid dicitur
sum: vt si a principio promissum centum, & subscri-
psi, postea ante aliam promissionem quinquaginta,
tunc subscriptio approbaret precedentia, & non se-
quentia: sed quando actus veniret ad solemnizand-
um precedentia: quia subscriptio etiam ad sequen-
tia infertur, prout in l. cum antiquitas. §. cum autem.
C. de testamen. vbi subscriptio refertur ad testes po-
stea sequentes, vt per Bartol. in l. patris & filij ff. de
vulgar. & pupill. substitut. Et quia presumpcio est,
vt quis censetur facere actum validum, & non inu-
lidum: & quia vbi sunt necessaria ad actum presu-
mitur, quod omnia illa intencuerint secundario,
9 Sozin. in l. quoties. ff. de rebus dubijs. & solemnitas,
quae in dote requiritur, presumitur, quod tempore le-
gitimo interuenit, vt per Dec. in cap. in presntia.
in 1. notab. de probationibus, & per Abb. in ca. vidua.
de regul. & transf. ad rel.

EPITOME.

Aro riuo colorato sufficit expectatiua, vel noua prop. sua.

DECISIO CCXXVII.

Dixerunt Domini, vt in beneficialibus pro re-
stitutione beneficij consequenda pro titulo
colorato

colorato sufficit sola noua prouisio, ita sufficit sola
expectatiua: & istud fuit dictum vigesimo secundo De-
cembris 1541. in vna Barchinonens. beneficii de Tur-
riano. coram me, vbi pro colore tituli erat producta gra-
tia expectatiua, & noua prouisio, non tamen aderat pro-
uisio executoris.

EPITOME.

Quilibet diligentia sufficit ad excusandum a destitutione
ob noua presentationem commissionis in tempore.

DECISIO CCXXVIII.

Item eadem die dixerunt Domini, quod ad hoc,
quod causa non dicatur deserta, eo quod commis-
sio non erat presentata infra decem dies, non esset re-
deempta: quia quo ad excusationem a destitutione que-
libet causa non erat sufficiens, etiam si solum proba-
retur, quod fuisset in manibus signatoris.

EPITOME.

In bonis feudilibus admittitur exceptio domini inconti-
nenter probandi.

SUMMARIA.

- 1 Fideicommissarius possessor an sit legitimus contradictor.
& nu. 3.
- 2 Fideicommissarius a manu heredis fideicommissum non ac-
cipiens, sed a manu sua, vitiosus est possessor.
- 3 Contradictor non est legitimus, cum in fideicommissio
non est possessor, etiam si confestim suum docere para-
tus esset.
- 4 Feminae sunt in possessionem bonorum feudaliu mitten-
da, nisi agnatus statim de iure suo docere paratus sit.
- 5 Exceptio domini incontinenter probandi quando admit-
tatur.

DECISIO CCXXIX.

Alouisa Palauicena petebat se ad possessionem
bonorum immitti remedio l. final. C. de edict. di-
ni Adrian. tollen. quod operabatur per annotatos pos-
sessores: quia erat ipsa fideicommissoria. & de fideico-
missio constabat in actis, & sic quod erant legatarij co-
tradictores, Bartol. & Alexand. in l. filiam fratribus. ff.
ad Trebellia. Et sic fideicommissarius possessor eod-
em incontinenti docet de iure suo, & legitimus con-
tradictor, vt per Doc. in d. l. fin. col. 29. vers. in eadem
2 gloss. Tamen ad istud replicatur, quod f. erat vitiosus
possessor: quia acceperat fideicommissum de manu
sua, non de manu heredis, prout dicit Alexand. in d. l.
filiam fratribus. & Dd. in d. l. fin. col. 23. vers. &
quod dicitur est de possessore. & ibi supra. Et ideo cum
3 isti jagat, & sint vitiosi possessores, non sunt legitimi
4 contradictores: ratio, quia vbi deest f. possessor in fi-
deicommissio, etiam si incontinenti paratus esset de iu-
re suo docere, non tamen est legitimus contradictor,
vt per Doc. in d. l. fin. col. 27. in fin. Item quia eramus
in bonis feudilibus, prout in scriptura in actis produ-
cta erant: & licet in feudilibus sic f. feminae sint mit-
tenda in possessionem, vt per Alex. in d. l. fin. col. 23.
penul. & ibi multas concordant. postea tamen fuit de-
cisum, quod illud non erat verum, nisi agnatus in con-
tinenti paratus erat de iure suo docere: quia f. in illis
6 remedij si sit adipiscendi, admittitur exceptio domi-
nii incontinenti probandi, secundum opinionem,
de qua per Dd. in d. l. 1. & d. l. fin. & istud in terminis
dicit Brun. conf. 18. col. 3. in fin. cum seq. & ad ad.

conf. 18. col. fin. vers. non obstat quartum. Et ista
resolutio fuit facta 19. Decembris 1541. coram Do-
maricano in vna Portuensi. Castrorum.

EPITOME.

An in transactione, in qua dicitur ultra dimidium laesus ille
habeat remedium l. 2. C. de rescin. vendit.

SUMMARIA.

- 1 Laeso ultra dimidium iusti pretij, an in transactione quoque
resarciaur l. 2. C. de rescin. vend. & nu. 3. 4.
- 2 Deceptus ultra dimidium in dubij euentus litis estimatio-
ne an habeat remedium l. 2. C. de resc. vend. an vero si ultra
dimidium rei & nu. 5.
- 3 Enormissima laesio dat remedium l. 2. in dubia litis estimatio-
ne: non enormissima, in litis estimatio.
- 4 Quomodo si ultra estimationem quid super sit donatum a
cedente insuum presumatur.
- 5 Donatio, quae in transactione fit, est insinuata, si in cessione
donationis fiat mentio.
- 6 Donatio in contractibus facta non ex mera liberalitate,
sed a faciendum liuum finem fieri presumitur.

DECISIO CCXXX.

Fuit dubitatum in vna Castren. hereditatis inter
Episcopum Tuderten. & Ioanem Iacobum de
Decis. coram Reuerendissimo Tranen. in qua fuimus
adhibiti tres auditores, an f. in transactione, in qua
quis est deceptus ultra dimidium partem, habeat locum
remedium l. 2. C. de resc. vend. Bald. in l. si quis cum a-
2 liter. ff. de verb. ob. vbi posuit questionem, f. quod v-
bi quis est deceptus ultra dimidium estimationis du-
bii euentus litis, quod tali casu habet locum dictum
remedium l. 2. secus docto, quod esset deceptus ultra
dimidium rei, prout voluit ibi Alex. col. 3. vers. cu.
iuxta hoc querit hic Barto. vbi dicit, quod opinio di-
3 ni Adriani contraria videatur, quod non habeat lo-
cum, cum est tutor, & verior in puncto iuris est, vt ibi
Aretin. col. 6. vers. extra gloss. Caterum attestatur con-
tinentem esse contra Bart. & eam dicit magis commune
Alexan. conf. 42. col. 5. vers. cu. 8. quer. volum. 1.
& ita decif. Neap. 220. in antiqui. & ita tenet Bene-
uat. in add. ad Iaf. & in summa. column. 2. §. nota. ff. de
cond. indebit. Curt. conf. 166. column. 2. & antep. in fi.
4 contrariam opinionem f. videlicet quod habeat locum
remedium d. l. 2. in transactione, dicit Fab. de Monte
esse communem in tracta. de empt. quem refert Iaf. in
d. l. si quis cum aliter. & ibi Claud. Aquen. dicit, quod
communitur docto. in d. l. si quis cum aliter. tenent ca-
sum Bartol. licet in alio loco magis communiter te-
neat contra Bartol. Bap. de S. Scuerino in tract. de
transact. q. 12. videtur distinguere, vt opinio Bar. pro-
cedat respectu habito f. ad estimationem dubii euen-
tus litis: contra istam definitionem sentiunt Aretin.
Alex. & Iaf. in d. l. si quis cum aliter. & ibi dicunt, q.
5 contraria opinio Bart. loquitur, habito respectu ad ex-
timationem rei. Et in isto articulo videndi sunt alij
Docto. quos posui in addit. quam feci ad Bart. in d.
1. 2. C. de resc. vendit. Dec. conf. 216. num. 6. col. 3. &
6 conf. 479. col. final. & 166. col. pen. Istam distin-
ctionem Corn. secuta fuit Rota 10. Decembris, 1541.
in vna Parmens. remissionis transactionis coram D.
Mohedano, volente etiam, f. quod in illo casu, in quo
quis transferat pro 36. cum tamen debuisset habe-
re, quod erat enormissima laesio: Cum autem sumus
in enormissima laesione, tunc procedit opinio Bartol.
Secundò tamè, quando non est enormissima laesio ita
5 4 procederet

procederet, quod Sozi voluit consi. 9. quod talis transactio iuramento per ea quae dicit Claud. Aque. in d. l. i. quis cum aliter. volum. 2. versicu. 7. mouetur. item quod in predicta transactioe erant alia verba. Item vt praesentia per Dominum Ioan. Paulum in totum tollantur, & praesens transactio sit litium finis, praedictus Ioannes Iacobus sponte, vt ex eius certa scientia dedit, cessit, refutauit per actum de vterius non petendo, remisit, & donauit Episcopo Tudertin.

7 omnia iura: & dicebatur, quod ex quo constabat, & quod Ioannes Iacobus accepisset 1500. ducat, remiserat autem secundum eos 800. vel circiter 1000. ducat, quod in illo pluris erat donatio. Et cum excederet summam 1000. ducator, quod ex summa secuta talis donatio esset nulla, ex quo non esset intimata: & quod si donatio fieret in transactioe indigeret etiam intimatione, allegatur id, quod dicit Sozin. consil. 225. colum. 1. & consil. 2. colum. 4. & quod dicit Bal. in l. illud col. 2. q. 2. vers. verum quod verum crede, quod si in cessioe fit mentio de donatione requiritur intimatio. Roman. in l. 2. 4. part. ff. de verb. oblig. Tamen aduerte, quod ista superius allegata procedunt, quando in contractu, puta, venditionis, aut alio quocunque apparet, quod contra habentem intensionem dicitur donare: sed quia donatio non fit ex vera liberalitate sed vt litium finis: sic & ex causa transactiois: Nec tunc procedunt auctoritates allegatae: & ita declarat Calcan. consil. 25. colum. 5. Idem dicendum est in remissione, Ias. consil. 149. in 4. notab. col. 8. vers. nec obstat si dicatur. vol. 4.

EPITOME.

Clausula consilio de literis reservationis & instrumento transactiois, quomodo accipiatur.

SVM MARI A.

- 1 Clausula, consilio de literis reservationis & instrumento vt auct. onis, sine recordatione solutae pensionis an intelligatur de literarum nulla substantia, an vt teneatur iustificare literas valide esse expeditas.
- 2 Qui in possessione est, de facto spoliandus non est.

DECISIO CCXXXI.

Fuit resolutum in vna Iacen. Pension. coram me, quod claus. in commissione M. Antonij Spina posita in eadem, vt consilio de literis reservationis & instrumento transactiois Auditor in materia transactiois procederet: & tan dicta clausula, sine recordatione solutae pensionis, intelligatur de sola existentia literarum, non autem quod teneretur iustificare literas esse valide expeditas: quia ex quo Marcus Antonius & erat in possessione, non erat de facto spoliandus, & dicere iustificatas literas esse valide expeditas.

EPITOME.

Commissio quando non censetur subrepticia.

SVM MARI A.

- 1 Commissio, in qua non meminit praecedentis commissionis, quando non iur. subrepticia. & nu. 3. 5.
- 2 Non omnis subreptio annullat rescriptum, verum illa tantum, quae Principem ad concedendum reddit difficiliorem.
- 4 Spoliatus ante omnia est restituendus.

DECISIO CCXXXII.

IN eadem 9. anuar. lii, 1542. fuit dictum, quod talis commissio non esset subrepticia, dato, quod non

fecisset mentionem de alia commissione precedenti, in qua committeretur Auditori, vt consilio de differentia remittere bullas ad corrigendum: & etiam quod non fecisset mentionem de praefixione termini: quia dicebatur, quod non omnis subreptio annullat rescriptum, sed tantum illa, quae reddit difficiliorem Principem ad concedendum, c. super literis. & c. postulasti. de rescrip. Egid. decis. 4. Cum autem hic ageretur postessorio, quo Marcus Antonius fuerat spoliatus, & dato, quod narrasset Pontifici de commissione retenta super remissione & praefixione termini, talis materia non retraxisset Principem a concedendo rescriptum cum claus. sine retardatione: cum & spoliatus sit ante omnia restituendus. item dicebatur, quod in remissione ne vltima sit mentio de commissione praecedenti, in quibus dicebatur, non obstante commissione ex aduerso obtenta per quos executio impediri non posset. item erat facta mentio de praefixione termini, ex quo in commissione dicebatur tam ex causa expressis habenda, ad decis. 20. alias 204. in fi. Innoc. Sarn. in reg. de trien. q. 14.

EPITOME.

Dilatio non datur ad partes, cum voluntarie adest reus.

DECISIO CCXXXIII.

Dilationes non dantur ad partes reo venientead causam voluntarie, ita fuit dictum 9. Ianuarij, 1542. coram Domino Ioanne Paulo & etiam coram Domino Marficano.

EPITOME.

Quando in corpore supplicat onis est cassata clausula, etiam si nullum ius, & in clausulis non, quid attendatur.

DECISIO CCXXXIII.

IN vna Valentini. pensionis pro Ferdinando de Vico contra Marcum Calaforna, in qua ex quadam cessioe facta per Ferdinandum in suorem Marci fuit reseruata pensio, & in corpore supplicationis dicebatur, etiam si nullum ius Ferdinando competat resignare: & per resignaturam, seu datarium fuit cancellata illa dictio, etiam, & illa dictio, nullum, & remanet, si Domino Ferdinando ius competat: & tamen in clausulis relicta erat clausula, annullari non possit etiam si Domino Ferdinando nullum ius competat: fuit dubitatum, an Ferdinandus teneretur iustificare ius sibi competisse tempore cessiois, attento, quod in corpore dicebatur, si Ferdinando ius competat. Et sic vt erat facta cancellatio in prima parte, ita censetur facta in clausulis, ita vt per inaduertentiam illa clausula relicta fuerit: fuit conclusum 9. Ianuarij 1542. coram me, quod Ferdinandus non teneretur iustificare ius cessum, quod sufficiebat, quod saltem illa clausula, etiam si nullum ius, esset posita in clausulis. quia ex quo non erat annullata, apparebat, quod per errorem inconuenientem fuit in corpore cancellata. Et fuit dictum, quod licet cancellaria non expediret literas cum illa clausula, tamen quod Camera expediret.

EPITOME.

In termino §. nos igitur. in authent. de testam. imperf. an sufficiat subscriptio manu patris.

SVM MARI A.

- 1 Testator, si literas sciat, primum sua subscriptione tempus declarare, deinde filiorum quoque, aut heredum nomina, subscribere tenetur.

- 2 An cedula manu patris tantum subscripta reliquis per alium exaratis in vltima voluntate sit valida. & numer. 3.

DECISIO CCXXXV.

DIE 19. Ianuarij, 1542. fuit dubitatum in vna Rom. coram Domino Aque. circa intellectum §. nos igitur. in authent. de testa. imperf. nouell. 107. col. 8. dum in ea dicitur, & quod testator propria manu debet subscribere diem & nomen haeredis: quia si cedula manu tertij, & manu illius tertij est scriptum nomen haeredis, & dies appositus, tamen reperitur illa cedula subscripta manu patris, an sufficeret talis subscriptio: & dicebatur, quod non. Primo, quia testis dicit, quod manu propria vidit scribere, ergo non manu aliena, ad not. per Bart. in l. per hanc. C. de erog. mili. lib. 12. Item quia videtur datum pro forma, ergo non potest impleri per aequipollentes. Contrarium fuit conclusum, & dictum, quod sufficiebat subscriptio patris, per tex. in authent. si modo. C. famil. herciscun. & ita dicit Ioannes de Arena, & Ias. in authent. quod siue. in princ. C. de testam. & idem Ias. qui omnino videndus est, in l. iubemus. col. pen. C. de testam. qui ponit questionem in terminis nostris.

EPITOME.

An appositio termini cum decreto, non sentiat acceptatione gratia, videt provisionem alteri infra mensem per Papam factam.

SVM MARI A.

- 1 Post beneficium collatum si Papa pendente ad id acceptatum tempore alteri de eo provideat, quomodo valeat. & nu. 8.
- 2 Clausula, quae duxeris acceptanda, quid faciat.
- 3 Decretum tanquam conditionale non inducit nullitatem gratiae, nisi in purificata conditionis euentum.
- 4 Decreta gratias etiam Apostolicas irritantia non nisi acceptatione secuta operantur.
- 5 Purificata conditione non fit retrotractio.
- 6 Post dat. super vacaturis mandata si sequatur impetratio, ea non valet, nisi praecedentis mandati fiat mentio & nu. 7.
- 9 Papae etiam non sentiat acceptatione providere potest.

DECISIO CCXXXVI.

FUIT dubitatum coram Domino Mohedano in vna Tirafonen. Archipresbyteratus inter Garzia Corter & Petrum de Roias, 9. Ianuarij, 1542. an ex eo quia precedebat mandatum de providendo Ioanni Diosima, in qua dabatur de mense ad acceptandum & sic cum clausula, quae duxeris acceptanda infra mensem, cum decreto annullante contra quascunque provisiones de praedictis beneficijs, etiam Papales: & Papa providebat ex nunc prout ex tunc: provisio Cardinalis Simonetae non faciens mentionem de mandato an valeret tamen secuta acceptatione dicti habentis mandatum ad providendum infra mensem. Validitas gratiae Apostolicae erat clarissima, & etiam ponderabatur appositio mensis, quoad nullitatem provisionis. Et ideo & valet provisio Apostolica infra mensem datum expectanti ad acceptandum, etiam si super veniat post acceptationem dummodo ante provisionem, iuxta decis. 1. de decret. & reseru. Apostol. & per Felin. in c. cum ex officio. colum. antepenultim. in 9. conclus. de praescript. Aut enim, considerabatur de-

creta irritantia etiam provisiones Apostolicas: & dicebatur, quod & clausula apposita, quae duxeris acceptanda, faciebat conditionem, & intelligebatur quatenus gratias beneficia acceptaret, Oldra. consil. 228. colum. 2. Docto. in c. ex parte. in verb. si ad id. de rescript. in 6. & Clemen. 1. in princip. de concess. praebend. vbi & habetur decretum tanquam conditionale non inducere nullitatem gratiae, nisi in euentum purificatae conditionis: tamen mensis non apponitur, qui tamen non operatur, nisi quo ad inferiores Papae. Non obstante, quod decreta & irritantia etiam gratias Apostolicas, non operantur, nisi secuta acceptatione, prout notant Cassad. decis. 2. de decret. & reservationi. Apostolic. Nec aliquid dicebatur operari clausula, ex nunc prout ex tunc. Cum omnia referantur in tempus secuta acceptationis: & sic purificata conditione non fit retrotractio: & efficiunt, vt nil ab initio non secuta acceptatione possunt operari, vt per gloss. & Docto. in d. Clemen. 1. in verb. ex nunc. de concess. praebend. in nou. & alios in c. praeter ea. de appellat. & Cassad. decis. 3. de praebend. Nec obstat, quod dicebatur, & quod quando procedunt mandata super vacaturis, & postea sequitur impetratio, non valet, nisi faciat mentionem de mandato praecedenti, vt per Frac. in c. si postquam. colu. 5. de concess. praebend. quia dicebatur, quod illud & procedit, vbi mandatum praecedens est super certo corpore, prout loquitur text. in d. c. si postquam. Secus quando mandatum praecedens non est super certo corpore, sed incerto: tunc non est necessarium, quod gratia consequens faciat mentionem de mandato incerto & generali, iuxta text. in c. dudum. & c. quamuis. de praeb. in 6. Et propter ista fundamenta Domini inclinabant in hanc partem. Sed propter aliud fundamentum remanserunt varij: nam in gratia Ioannis erat clausula, in qua Papa irritabat provisiones etiam contra acceptationes factas: ergo erat irrita ista provisio, dato, quod non erat secuta ista acceptatio: tamen fuit repertum, quod illa clausula erat apposita in parte inhibitoria, videlicet, inhibentes, quare dicebatur, quod ligabat Papam per acceptationem. Inmò quia & Papa poterat providere etiam non secuta acceptatione, vnde remanebat provisio valida, si gratia esset conditionalis, videlicet si acceptauerit: vnde non secuta acceptatione omnes clausulae videlicet, ex nunc prout ex tunc nondum sunt confirmatae, nec est etiam plenum ius vt quaesitum, quod possit ex tunc vt regulam de non tollendo iure quaesito.

EPITOME.

In solito negociari quando habetur ratio interesse lucris cessantis.

SVM MARI A.

- 1 Quando habeatur ratio interesse lucris cessantis in eo qui solitus est negociari.
- 2 Lucrum cessans ex mercatorum silo in actionibus stricti iuris non autem bonae fidei debetur.

DECISIO CCXXXVII.

DIE 14. Ianuarij, 1542. coram Domino Marficano in vna Lucan. Pecuniaria, pro Petro Sarniceo contra haeredes Anfaldi de Grimaldis, fuit resolutum, quod in solito negociari, tunc demum habeatur ratio interesse lucris cessantis, & quando probaretur, quod solitus negociari probaret se habuisse merces paratas ad emendum, & quod propter defectum pecuniarum non potuisset illas emere, vel alio modo celsi tunc do lucris probetur, per dictum Pauli de Cast. in l. 3. §. final. ff. quod certo loco. & ibi Ias. column. final.

final. & Alexand. & Taf. in 1. minut. in fin. ff. de in lit. voc. in casu idem Iason in 1. final. in 1. lectur. colum. 2. & 5. C. de transact. quod pro eo quod interest pro se est. ubi Sebastianus Apian. consil. 322. colum. final. Ioan. Ant. Alexand. consil. 20. Afflict. 20. & Paul. & Paris. in c. cum venerabilis. colum. 9. de except. & Roman. in 1. si constante. ff. solut. matrim. Anton. in tract. de usu. infect. in 5. volum. fol. 207. colum. 3. Aim. consil. 89. nobilis. colum. 2. post numerum quartum. versu. cul. interesse autem. Ista causa in gradu appellationis fuit proposita per Dominum Thomam. 27. Ianuarij. 1542. & Dd in eisdem perstitit. addentes. quod lucrum cessans debetur stilo negotiali. quando sumus in actione stricti iuris: secus quando sumus in actione bonæ fidei. vt in decisi. Neapol. capit. 19. in causa Franc post numer. 9. Et pro ista decisi. facit. quod dicit Tiraquellus in tracta. de vtroque retractatu. chart. 360. pag. 1. numer. 27. Contra istam decisi. facit Alexand. consil. 17. viso themate colum. 2. circa princip. versu. cul. verum est secundum Ioann. de Imol. volum. 4. vide Caecialup. in repet. l. 1. colum. 36. versu. cul. inter dum percutunt vsuræ. C. de summa Trinit. Chassan. super consuetud. Burg. fol. 193. colum. 4. versu. sexto limita. Alberi. But. in tractatu de augmento. char. 36. colum. 4. versu. cul. item 2. limita. Et 22. Ianuarij. 1542. in eadem causa coram Dōm. Ioan. Paulo idem fuit conclusum. videlicet. quod dictum Pauli de Castro in d. l. esset verum.

EPITOME.

Vnio beneficij quæno tempore probetur.

SVMMA RIA.

1. An testes dicentes quempiam verum esse possessorem. eius que prædecessorem ad 50. annos portionem alicui parochiali vniam posse disse. vnionem probent.
2. Status beneficij probatur spatio 40. vel 50. annorum.
3. In vnione agitur de beneficij substantia. & vnus beneficium separatim fundatum alteri per clericum copulatur.

DECISIO CCXXXVIII.

Dvbitani 13. Ianuarij. 1542. in vna Segobien. pro Alphonso Diaz contra Ioan. de Auilla. an vnio portionis parochialis Ecclesiæ Sancti Andree suffi. ciente probaretur. si testes dicant Alphonsum verum possessorem. & eius prædecessorem 40. vel 50. annis possidere portionem vnitam parochiali. Et pro affirmatiua dicebatur. quod sic: quia si status beneficij tanto tempore probatur. iuxta dec. Rot. 2. de præb. in nou. alijs 32. & decisi. 22. in titul. de probationib. in antiqua. alijs 487. refert & sequitur Felin. in c. in nostra. 1. & vit. Correl. versu. cul. 4. nota de rescriptis. & docto. in c. cum de beneficio. de præbend. in 6. quod vnio tanto tempore probetur tenet Cassad. consil. 10. Tamen contrarium fuit resolutum per doctrinam Ioannis Andree in tracta. de regul. iuris in 6. Oldrad. consil. 206. Rota decisi. 9. & 10. de rebus Eccles. non alienand. in anti. alijs 215. & 171. Item in d. decisi. videnda est apostilla. quam posui. Non obstat. qd status beneficij probetur spatio 40. annorum: quia hic nõ agitur de statu beneficij. id est. qualitate. vt putat. quod sit regularis vel secularis. sed agitur de beneficij substantia. videlicet. quod vnus beneficium. quod de se est fundatum. per vnus clericum sit alteri beneficio vnium. Et ad consil. Cassad. respondebatur. quod ex præ-

dictis decisi. apparet illud non esse verum.

EPITOME.

Condemnatio fructuum an extendatur ad distributiones quotidianas.

SVMMA RIA.

1. Fructuum appellatio an veniat distributiones quotidianas.
2. Verba in sententia strictè sunt intelligenda.
3. Distributiones dicuntur quoque canonicatus fructus.
4. Appellatio quando strictè accipitur.
5. In priuilegio. vt absens æque ac si resideret. fructus percipere. fructuum appellatio distributiones non veniunt.

DECISIO CCXXXIX.

Sanctus de Gaules fuerat prouisus de Canonica. tu & de præbenda Ecclesiæ Feliciens & literas impetrauit. vt darent sibi possessionem. quam non potuit consequi: causa commissa contra Capitulum Sanctius protestatus fuit procuratori Capituli. vt daret sibi possessionem canonicatus. quia intendebat residere. alioquin protestabatur de omni interesse. & precipue de distributionibus quotidianis. Fuit processum. & obtinuit sententiam contra Capitulum. in qua Capitulum fuit condemnatum in expensis & fructibus. quos ipse Sanctius propter impedimentum Capituli percipere fuit impeditus. Dubitauit 13. Ianuarij. 1542. an appellatio fructuum in sententia venirent distributiones quotidianæ. siue alterius generis stipendia: sed quod non venirent appellatio fructuum. allegabatur Cassa. decisi. 1. de cleric. non resid. Contrarium tamen fuit conclusum. quia si est verba in sententia sunt strictè intelligenda: tamen cum sententia referat se ad acta. & Sanctius protestatus fuit de distributionibus quotidianis. dicendum erat. quod verbum fructus largè erat intelligendum: cum negari non possit. quin si etiam distributiones dicantur fructus canonicatus: & maxime stantibus verbis sententiæ ad fructus. quos propter impedimenta percipere non potuit. Non obstat. quod dicitur. quod appellatio fructuum non veniunt distributiones quotidianæ. quia si ex quo valor exprimitur contra iuris dispositionem. idem in tali materia contra ius appellatio strictè intelligitur: Idè erat in casu decisi. Cassa. vcz. in priuilegio. qd absens perciperet fructus ac si resideret: & istud intendatur in diminutionem cultus diuini. & idè strictè stat interpretario. quod secus est hic. eò quia protestatio deseruendi præcesserat.

EPITOME.

An beneficia Abbreviatorum de minori sint reseruata.

SVMMA RIA.

1. Extra. ad regimen. an abbreviatorum beneficia reseruetur.
2. Lex generaliter loquens generaliter est intelligenda.
3. Abbreviatores de maiori & minori vnus constitunt collegium. & non nisi in pensionis solutione differunt.
4. Maius & minus non faciunt in specie differentiam.
6. Verba legis. quæ sunt presentis temporis extenduntur quoque ad futurum.

DECISIO CCXL.

DIE 13. Ianuarij. 1542. in vna Archipresbyteratus & beneficiorum coram D. Marficano fuit resolutum. quod si beneficia abbreviatorum de minori sint re-

sint reseruata per extratag. Benedicti. ad regimen. in nouatam per Paulum: quia in ea dicit. quod reseruat beneficia abbreviatorum. Et si cum lex generaliter loquatur. debet generaliter intelligi. maxime si cum abbreviatores de minori & maiori faciant vnus collegium. & non differunt nisi in solutione portionis: & si maius & minus non faciunt differre specie. l. si. ff. de fid. instr. Et cum dicebatur quod tempore Benedicti non erant adhuc abbreviatores de minori. ergo non poterant eorum beneficia reseruari. dicebatur. qd hoc non constabat. Et quando constaret. dicebatur. si quod ex quo Paulus fecerat similes reseruaciones. & tempore regulæ iam esset auctus numerus abbreviatorum. quod per regulam erant reseruata. Item si quia verba legis presentis temporis extenduntur ad futurum. vt probat Barto. in l. si ita. in prin. col. 2. ff. de aur. & arg. legat.

EPITOME.

An clausula in gratia appositæ sint in solite ad effectum regulæ reuocatoriæ factæ in Arce Sancti Angeli.

SVMMA RIA.

1. Gratia de vacante. quando non censetur exorbitans. licet si data stante regulæ reuocatoriæ gratiarum.
2. Clausula quando & quid sit insolita.

DECISIO CCXLI.

IN vna Conchen. parochialis de Marcon. coram Do. Ioan. Paulo. 13. Ianuarij. 1542. fuit resolutum. quod si stante regula reuocatoria Clementis omnium gratiarum factarum in Arce S. Angeli. habente clausulas insolitas. quod gratia de vacante. in qua erat posita clausula gratificationis contra quoscunq. etiam gratificatione oppositiua latissime extendenda. non esset exorbitans. dato quod alius impetrans concurreret sub eadem data: quia stante incertitudine propter concursum nulli fiebat iniuria. sed Papa vnus potius quam alium præferre volebat. Bene tamè fuit dictum. quod si quia gratia eadem annuabat prouisionem eodem die alteri factam. & quod in ea nõ censetur appositæ hora. quod talis clausula esset insolita: cum de more ac stilo sit apponere clausulas in prouisionibus suis. dum tamen alteri non sit ius quæsitum. per text. in c. si postquam. de præbend. in 6.

EPITOME.

Pars. quæ est vsa testibus post publicationem. potest dicere de nullitate examinis ad effectum de nouo examinandi.

SVMMA RIA.

1. Quando testes possint & debeant de nouo examinari.
2. Renunciatione examinis testium nulliter facti non aufertur ius aduersario quæsitum.

DECISIO CCXLII.

DIE 16. Iunij. 1542. fuit resolutum in vna Parment. Vallium coram me. quod si testes. quibus sunt vsi aduersarij. post publicationem examinati fuerint. possunt dicere de nullitate ad effectum habendi remissoriam. vt super iisdem materijs possint de nouo testes examinari: non obstante. quod pars aduersa diceret. quod nolebat impugnare examen. tanquam nullum: quia cum Docto. in c. 2. de rellibus. & Bartol. in authen. de testib. §. & hoc verò. nõ uel. 90. collat. 7. dicant. quod quando testes sunt nulliter examinati. non obstant publica voce & fama possint de nouo super

eisdem examinare. & præsupponendo supplicationes præsupponant vsum. Non obstat. quod pars nollet impugnare de nullitate: quia dicebatur. si quod ius alijs quæsitum aduersario ex tali renunciatione non poterat auferri: quia poterat dicere. si primo examine nõ probauit. probabo in secundo. ad istam decisi. videntur facere quæ dicit Bonifac. Clemen. testibus rite. col. 4. num. 91. vers. ex præmissis infero. de testib. & quæ ponit ibi Rot. decisi. 258. in nou. in fin.

EPITOME.

Per nouam prouisionem probatur acceptatio.

SVMMA RIA.

1. Prouisio noua probat acceptationem vacantis beneficij. quod vigore gratiæ expectatiuæ est acceptum.
2. Narratiua quando ipsi consentienti noceat.
3. Acceptatio beneficij quid faciat.

DECISIO CCXLIII.

EAdem die in vna Valctin. de Pego pro Martin. Caslahorra contra Ioan. Baptist. Baldasium. in qua dabatur de consumptione gratiæ expectatiuæ. in qua Hieronymus dicebat. quod alijs vacauit tale beneficium. & illud vigore suæ gratiæ expectatiuæ acceptauit. & de illo fecit sibi provideri. quod per illam nouam prouisionem probabatur acceptatio. Primò. quia illa si narratiua nocebat ipsi consentienti. ad nor. in l. optiam. C. de contrahend. stipulat. Item & secundò quia acceptatio nihil aliud faciebat quam inducere declarationem que per quemcunq. actum inducitur. adnot. in l. pro herede. ff. de acq. hæ. facit quod dicit Perusius in c. ne captandæ. §. immò. in 6. not. de concess. præb. in 6. Et hoc statim. quod inducitur acceptatio inducebatur consumptio gratiæ. per Old. consil. 229. col. 2.

EPITOME.

An regula de verisimili habeat locum in ordinario. & an quoque in presentatione.

SVMMA RIA.

1. An regula de verisimili procedat in presentato.
2. Presentatione non censetur ius in re.
2. Impetrans pro se ad suam vilitatem ambitionis suspicioni subiacet.
4. In patrono constat conspiratio in mortem alterius. cuius est presentatum beneficium. iuxta c. ne captandæ. de concess. præb. in 6. & quare & nu. 6.
5. Collator & patronus quomodo equiparentur.

DECISIO CCXLIII.

IN vna Sancti Andree de Saraualle coram Domino Maceraten. 16. Ianuarij 1542. in qua dubitarunt Domini. an regula de verisimili habeat locum in ordinario: quia hoc dicit gloss. peregr. sub titu. de collation. in verb. facien. fol. 685. in 2. col. circa fin. & alij. quos alleg. Sarnen. super reg. de verisimili in. 1. q. vbi apostilla in aliquos: licet glossator antiquus super illa regula dixerit qd alijs Rota inclinauit in illam partem. Et hoc præsupposito. quod illa regula habeat locum in ordinario. tunc intrabat dubium. An si haberet locum in presentato. Et Domini pro maiori parte inclinarunt in aliam partem: quia regula loquebatur in gratia tribuente ius in re. quod si per presentationem non tribuit. Ergò extendenda non erat. & hoc. quia excusabant omnes rationes. quæ mouerunt Papam ad prædictum argumentum in cap. ne captandæ. de concess. præben. in 6.

in 6. Pro alia parte dicebatur, quod cessabat ratio, quae considerabatur in impetrante. Nam ex quo ad utilitatem propriam impetrat, impetrando verisimiliter ac notorie incurrit notam ambitionis. Et cum sit ambitiosus, militat in eo ratio peccati, quae cessat in patrono, & tunc cessat ratio conspirationis in morte: ex quo non ad utilitatem propriam, sed potius pro conferuatione iuris sui patronus praesentat. Non obstat, quod dicit Abb. in c. final. in vltim. not. de concess. praebend. & Dec. consil. 54. incipit. vbi dicitur equiparari Collator & patronus: quia sicuti collator, ita & patronus, non potest dare ius ad primu vacaturum: quia respondetur, quod illa equiparatio fit respectu eius, cui commodum venit acquirendum, in quo in vtroque casu militat eadem ratio, videlicet ambitio & timor conspirationis in mortem alterius: quae ratio cessat in casu nostro, in quo patronus potest dicere se facere praesentationem pro conferuatione iuris sui, ex quo illud non facit ad utilitatem suam Nihil pro illa audientia resolutum fuit.

EPITOME.

Narratiua Bullae reservationis pensionis cum clausula, sine retardatione, an sit verificanda.

SVMARIA.

- 1 Narratiua in gratiosis est verificanda.
- 2 Narratiua in facto suo statuitur, in facto autem non suo narratio non probat.
- 3 Expectatiua processui inserta, quamuis de originali non appareat, pro colorato titulo probando sufficit.
- 4 In possessorio iudicio quomodo possit absque probatione, cum non constet de contrario, procedi.

DECISIO CCXLV.

DIE 17. Ianuarij, 1542. coram me in vna Liuian. pensionis, in qua dubitavi, an itante pacifica possessione Marci Antonij cum clausula, sine retardatione solutionis pensionis, teneatur verificare narrata in literis reservationis eius, qui consenserat transactioni, puta, quia in eo Papa narrauerat, quod alias reseruauerat pensionem 400. ducatorum, super mensa Episcopali Senens. de consensu tunc Episcopi in fauorem Cardinalis Silij cum facultate transferendi, & quod eam de consensu Cardinalis extinxerat, & cassauerat transferens eam in Iacobum Antonium, & tamen non constabat de reservatione in fauorem Cardinalis, nec de extinctione. Et pro affirmatiua dicebatur, quod narratiua in gratiosis erat verificanda, ad nota. per Abb. & Dd. in c. si. & in c. constitutus. de reser. Pro negatiua dicebatur quod erat narratiua propria in facto proprio, ergo ei standum erat, ad Clement. literis. & ibi glo. in verb. fecisse. de probationib. Tamen Domini, qui tenebant istam partem, dicebant, quod illa narratiua non erat simpliciter & de facto proprio: nam cum dicit de consensu Episcopi reservationem factam, ita de consensu Cardinalis esse extinctam, & hoc non esset factu proprium, propterea hoc argumentum non simpliciter probat: Sed dicebatur, quod illa narratiua satis concluderebat pro colore tituli in isto iudicio possessorij. Dicimus etiam, quod expectatiua inserta in processu fulminato, quamuis non appareat de originali, sufficit pro colore tituli: & tanto magis quia Episcopus longo tempore soluerat: vnde actum per eum approbatum non potuisset improbare, & retentio in eodem tempore. Fuit etiam conclusum, quod poterat in isto possessorio procedi non probato, quod Marcus Antonius esset clericus, nec quod iudex transferens esset Canon-

nus: quia ex quo de contrario non constabat, & eramus in possessorio, & erat in primis facienda mentio, & impetratio ista erat discutienda.

EPITOME.

An de beneficijs incompatilibus debeat fieri mentio in dispensatione super incompatibilitate.

SVMARIA.

- 1 Prouisio non facta vnionis antea impetrata mentione an sit valida.
- 2 Dispensatio secunda irrita est cum in eius impetratione reticetur prima super aliquo defectu obtenta. & num. 4.
- 3 Vniones ad vitam equiparantur dispensationibus, & quare. & nu. 9.
- 5 Execrabilitatis materia est odiosa & poenalis.
- 6 In dispensatione, dum quiritur an ob praecedentium ad vitam vnionum taciturnitatem simul non agitur de execrabilitate, sed si sciisset dispensans priores vniones, an de secundis difficiliter dispensasset.
- 7 Vnio an ob taciturnitatem beneficij dicatur subrepticia.
- 8 Vnio perpetua fit ad Ecclesie temporalis ac personae utilitatem ideoque in perpetuis beneficij affecti non requiruntur mentio.
- 10 Vnio ad vitam respectu eius, qui eam obtinuit dicitur perpetua: atque ideo eius quoque non est facienda mentio.
- 11 Quod iuris est de toto quoad totum, idem iuris est de parte quoad partem.
- 12 Vnio ad vitam de alijs etiam ad vitam vnionibus praecedentibus mentionem non faciens valet.
- 13 Vnio quae praecedenti dispensationis non meminit est plane inualida.

DECISIO CCXLVI.

FVIT dubitatum 18. Ianuarij coram Domino Sarnen. in vna Portugalen. septem parochialium, an si prouisio esset valida non facta mentione de vnione antea obtenta. Ex septem votantibus tres tenuerunt, quod non valeret, & esset subrepticia: cum illa non faceret mentionem de vnione praecedenti ad vitam super beneficijs incompatilibus, prout dicitur de secunda dispensatione non faciendo mentionem primae, c. 2. de fil. presbyter. in 6. Et si vniones ad vitam dispensationibus simulantur: cum foueat personam obtinentis & respiciat commodum Ecclesiarum, secundum Gemin. consil. 58. col. pen. Et quia semper interpretati fuimus vniones ad vitam, quae sunt hactenus dispensationes, tamen nihil quoad effectum differre videntur: nam ideo dispensatio si secunda tacens primam est nulla, non simpliciter propter eam praecedentiam primae: sed quia nos interpretamur non esse verisimile Principem super secundo dispensare, si sciret iam eum aliud incompatible obtinere. Et haec ratio militat non solum in alia dispensatione praecedenti, sed in omnibus alijs gratijs & qualitatibus. tacitis, quae si fuissent potuissent mouere principem ad non concedendum vel difficiliter concedendum. Nec obstat, quod dicebatur, quod materia execrabilitatis erat odiosa, & poenalis: quia dum quae ritur, si an dispensatio sit nulla ob taciturnitatem praecedentium vnionum ad vitam, non agitur de execrabilitate, sed an, si concedens dispensationem intellexisset de vnionibus, difficiliter dispensasset. Non obstat si vnionem non esse subrepticiam ob taciturnitatem beneficij, vt dicit Rot. in dec. 13. de reb. eccl. non alien. in antiq. quia loquitur in vnionibus perpetuis: & tunc propter subreptionem tituli, cum beneficium sit affectum, eius, cui confertur, fieri non debet mentio: cum si vnio perpetua fiat ad utilitatem Ecclesie: temporalis vero

DECISIO CCXLVIII.

IN vna Salamant. Parochialis inter Georgium de Guignanes, & Andream Lopez in qua Georgius, tanquam colligens erat surrogatus cuidam Ioanni Roderici, sub data obitus, & sub eadem data de eodem beneficio cum derogatione regulae, de surrogando, ac de idioma fuerat, prouisum Melchiori de Valero familiari Cardinalis Farnesij, dubitatum fuit, quis illorum esset preferendus. Quia si cuti dicimus in si expectante, qui acceptauit, & sibi fuit prouisum eadem die, qua fuit alteri prouisum per apam, quod expectans est preferendus: vt per Fel. i. c. causam quae. ver. & praeter ea differen. versic. de duabus collationib. de rescriptis, propter praebulum iuris, quod habebat in principio. Ita etiam esset dicendum in casu isto, vt Georgius si praeretur propter ius praebulum, quod habebat in principio litis: veluti, si cum eadem die emanauit acceptatio expectantis vt collatio executoris & referuatio censetur praecedere reservationem Papae propter ius praebulum vt per decisi. 25. Egid. & 235. & Rot. decisi. 352. in antiqua. ita & hic. Sed dicebatur ad istud fundamentum, quod si illud ius praebulum in casibus supradictis erat quoddam ius conueniens cum sequenti, & quod omnino illud inferebat, sed in casu nostro ius illud praebulum Georgij non inferebat ius illud surrogationis: & ideo quod illud argumentum non conludebat. Secundum pro ista parte dicebatur, quod Georgius respectu litis nitebatur surrogatione iuris communis. argu. c. si hi contra quos, de regulis iuris. Aduersarius vero venit per priuilegium derogando regulae del surrogando contra ius commune & contra regulam, facilius ergo succumbere debet, ad vulgat. l. eius rei. de rei vendic. Alia vero pars tenebat contrarium respondens ad hoc fundamentum quod verum est, quod tex. in d. c. si hi contra quos. vult quod nouus colligens non est dandus, sed lex non dicit quod colligens est surrogandus: Si ergo colligens venit ex gratia Papae sicut etiam venit non colligens ex quo erant pares in data, dicebatur quod erat attendenda si clausula gratificationis, ex quo in gratia erat facta mentio de lite, & liti erat derogatum. Et quia clausula gratificationis erat fortior gratia Melchioris, quia dicebatur in ea quod praeretur contra quoscumque, & sic comprehendebat personas qualitercumque gratificatas quae Melchior esset preferendus. Verum est quod quartus auditor remansit dubius, & sic nihil resolutum fuit. Vide resolutionem infra, 253.

EPITOME.

Gratia vbi dirigitur executoribus, requiritur factum executorum.

SVMARIA.

- 1 Gratia executoribus directa pendet a prouisione eorum, concluduntque omnes gratiae a Papa factae nisi illi impleant & sequantur conditionalem hanc gratiam.
- 2 Omnia decreta pendunt a clausula acceptandi.

DECISIO CCXLIX.

FVIT concessa gratia Raynaldo Petruio, directa quibusdam executoribus in qua dicebatur, quod velentes prouidere D. Raynaldo, constituebatur eos & quemlibet eorum procuratores ad capiendam possessionem quoruncumque beneficiorum in dominio Florentino per cessum vel decessum vsque ad summam mille ducat, & voluit facere gratiam speciale D. Raynaldo motu proprio. Secundum dabat facultate dictis executoribus

verò ad utilitatem personae, secundum Dominic. consil. 38. col. pen. Alij quatuor Domini fuerunt in contrario voto: quia, si vnio non esset proprie dispensatio: ergo de ea non debet fieri mentio: & maxime quia ad vitam dicitur perpetua respectu eius qui obtinuit vnio: de sicut de perpetua simpliciter non est facienda mentio, ita etiam de vnio ad vitam: quia si idem est iudiciu in toto quod ad totu, quod est de parte quo ad partem. l. an pars. ff. pro derelic. l. pro parte. ff. de seruit. c. in toto. de reg. iur. in 6. Et etiam dicebatur, quod iste stilus vt de vnio ad vitam non fieret mentio: ergo à stilo Curiae non erat recedendum. & die 27. Ianuarij 1542. fuit resolutum coram Dom. Sarnen. quod si vnio ad vitam non faciens mentionem de alijs vnionibus etiam ad vitam praecedentibus sit valida per fundamenta, de quibus hic. Itē vnio si ad vitam non faciens mentionem de praecedenti dispensatione est omnino inualida.

EPITOME.

An illegitimus sit restituendus, vide Sarnen. in regula de nonali.

SVMARIA.

- 1 Illegitimus secum dispensatum esse asserens quod non constat an veniat restituendus ad beneficium quo spoliatus est. & num. 4.
- 2 Execrabilis quando de execrabilitate constat, non est restituendus nisi dispensationem doceat.
- 3 Spurius non potest beneficium absque peccato habere & ad peccatum non fit restituitio.

DECISIO CCXLVII.

FVIT dubitatum 18. Ianuarij 1541. in vna Imol. S. Sabinae coram D. Mohedano, quia constabat, quod quis si esset illegitimus & dicebat se fore dispensatu & de dispensatione non constabat, an esset restituendus ad beneficium quo erat spoliatus. Et pro negatiua dicebatur, quod sicut quando ex actis constat de execrabilitate: execrabilis non est restituendus, nisi doceat de dispensatione, vt superius est annotatum: idem etiam in isto casu, & etiam quia spurius non poterat tenere beneficium sine peccato. c. final. de fil. presbyter. ergo ad materiam peccati non debet fieri restituitio: quia allegabatur, quod hoc tenebat Innocens Ioan. Andr. & Abb. in c. constitutus. de fil. presb. in clemen. vnica. col. penult. versu. aduerte tamen. & nota. Bened. de caus. possess. & proprie. Et die 2. Ianuarij, 1542. fuit resolutum per superius dicta, quod si non esset restituendus: tamen voluerunt quod mandatum de disponendo sufficeret.

EPITOME.

Qui praeretur ex colligantibus surrogatus, an prouisus Apottolicus, quando sub eadem data sunt prouisi.

SVMARIA.

- 1 An surrogatus praeretur prouiso à Papa cum derogatione regulae de surrogando, cum eadem die concurrunt. & nu. 3.
- 2 Exceptans qui acceptauit praeretur eodem die prouiso à Papa.
- 4 Acceptatio expectantis cum eodem die est facta quo à Papa data est prouisio, censetur executoris collatio & referuatio procedere Papalem propter ius praebulum.
- 5 Ius praebulum nisi conueniat cum sequenti non habet effectum.
- 6 Clausula gratificationis quando sit attendenda.
- 7 Clausula quoscumque comprehendit, personas qualitercumque gratificatas.

executorib. conferēdi & prouidenti de dictis beneficiis D. Raynaldo cum clausula, quod beneficia ad D. Raynaldum ex nunc, prout ex tunc, & è contra, de iure spectarent, & plenum ius verè & non fictè penitus & omnino requisitum fore & solam fructuum perceptionē & actualem possessionem expectare ac regulis de non tollendo iure quasito ac de triennali possessore gaudere & quęcunq; acceptationes, prouisiones & cōmōdē per nos seu alterū faciēda nullius sint roboris, & discernētēs irritū & inane, si secus factū fuerit. Super his fuit conclusū in vna Luccā. Canonatus & prębendę coram D. Mohecano 23. Ianuarij 1542. quod in nulla parte gratię Papa prouidebat, sed ꝑ dabatur facultas prouidendi executoribus, & sic cum gratia erat directa executoribus, erat necessaria prouisio executorum. Et ex quo ex illo casu non cōstabat de prouisione & gratia condicionali in euentum, in quem fuisset facta prouisio executorum, quod non erat secuta prouisio, dicitur, quod illę gratię postq; deficiebant cum omnia talia decreta conferentur pendere à prouisione executorum: sicut fuerat conclusum in vna Tiraſonē, in qua voluerunt Domini, quod ꝑ omnia decreta pēderēt à clausula acceptādi.

EPITOME.

In casu isto sufficienter est primum in possessorio.

SUMMARIUM.

- 1 Volens parere restitutioni si coram Capitulo comparens dicat se dimittere possessionē aut domini aut eius procuratoris, censetur possessorio iudicio satisfecisse, nec in mora esse & nu. 3.
- 2 Exceptio criminis non obstat in iudicio restitutorio. & nu. 4.

DECISIO CCL.

IN vna Oneten. Canonatus & prębendę, in qua Ferdinandus de Villa spoliavit Andream de Cogolo, & ꝑ volens Ferdinandus parere restitutioni, quoad possessionem existentem in partibus comparuit in capitulo, & dixit quod dimittebat possessionem Canonatus & cōtendebat quod possessio daretur ei seu eius procuratori. Et statim presentatis executorialibus Capitulo per procuratorem Andree fuit petita possessio Capitulum respondendo dixit, quod quia eis constabat, quod Andreas fuerat priuatus per ordinarium propter eius demerita, & stante in habilitate non poterat possidere canonatum & prębendā, cum Andreas erat habitatus quod darent ei possessionē, Dicebatur pro parte Andree, quod Ferdinandus statim data restitutione Capituli non poterat ideo contra eum procedere ad reliquas censuras, ꝑ quę exceptio non obstat remedio recuperandi, Abb. in c. cum quis, de resti. spol. & Felin. in c. si constitit, col. 2. circa fin. de accus. Item quia non constabat de aliqua sententia priuatoria & assertioni capituli non erat standum Et quatenus constaret quod poterat illa esse nulla vel iniqua, domini tamen 27. Ianuarij 1542. me proponente dixerunt, quod Ferdinandus non cōsilio ꝑ de aliqua collusione inter eum & capitulum sufficienter dicebatur paruisse ex quo fecerat, quod in se erat: & non culpa sui, sed Capituli Andreas possessionem non habebat & contra capitulum militat id, quod superiorius fuit dictum, videlicet quod ꝑ non obstat exceptio criminis in iudicio restitutorio, contra quod Andreas agere debebat.

EPITOME.

In spolio commissio absque dolo admittitur quis ad beneficium cessionis bonorum, vt agit in possessorio.

SUMMARIUM.

- 1 An in spolio absque dolo commissio quis possit pro fructibus vsque ad primam sententiam admitti ad beneficium cessionis vt experiri possit petitorio. & nu. 3. 6.
- 2 Cedens bonis ope exceptionis liberatur.
- 3 Cessio habet vim solutionis.
- 4 Cessio prodest tantum ad carceris curacionem.
- 5 Cessio realis esse debet & non verbalis, dandus que est terminus ad consequendam bonorum cessorum possessionem, ac postea cedens est audiendus in petitorio.

DECISIO CCL I.

IN vna parochialis de stella inter Episcopum Soſis & Martinum de Corduba coram D. Ioanne Paulo 27. Ianuarij 1542. in qua agebatur de spolio, & Martinus reportauerat tres sententias contra tamen pręsupponebatur, quod spoliū quodam Martinum esset commissum absque dolo & vsque ad primam sententiam erat in bona fide, fuit dubitatu, ꝑ an Martinus pro fructibus vsque ad primam sententiam esset admittendus ad beneficium cessionis bonorum ad effectum, vt age retin petitorio, & fuit pro maiori parte conclusum, quod sic: quia decif. 93. in antiq. considerat quod spoliū esset dolo commissum. Et sic à contrario, vbi nō esset dolus, ꝑ admittetur, pro quo est decif. 554. in antiq. Ratio est, nam domini dicebant, quod ex quo non erat dolus esset admittendus ad beneficium cessionis: & cum ꝑ per cessionem esse liberatus licet non pro ipso iure saltem ope exceptionis vt dicit gl. in l. i. C. qui bon. ced. pos. & est cōmunis opinio secundum Salice. ibi. & ratio est inefficax. ergo in ꝑ quandam consequentiam videtur quod est audiendus in petitorio: ex quo ꝑ cessio habet vim solutionis saltem in effectu Nec obstat quod ꝑ cessio tantum prodest ad euitandum carceres, vt dicit text. in d. l. i. qua lex licet loquitur per dictionem taxatiuam, & per glo. extendatur ad tres casus, tamen nec glo. nec Dd. extendunt illam legem, vt possit agere petitorio: quia fuit extensum, quod extensio non erat necessaria, sed statim quod glo. & Dd. volebant, quod cessio haberet vim solutionis, volebant quandam consequentiam, vt admittetur in petitorio. Dixerunt tamen Domini, quod cessio ꝑ debebat esse realis, & non verbalis, puta quod Martinus indicaret bona, & daret tempus congruum Episcopo. & fuerunt dati quatuor menses ad effectum vt Episcopus possit facere diligentias suas in partibus in consequendo possessionem bonorum cessorum.

EPITOME.

Regula de verisimili non habet locum in presentatione.

SUMMARIUM.

- 1 Regula de verisimili non procedit in presentatione.
- 2 Regula de verisimili vbi loquitur.
- 3 Regula de verisimili non est ad causam ignotam aut non expressam extendenda.
- 4 Vbi non militat ratio legis, ibi nec ipsius dispositio.
- 5 Ambitio cessat in gratia motu proprio concessa in eaque habet locum regula de verisimili.
- 6 Cum ratio ignoratur exceptio ex causa incerta non est sumenda.

DECI-

IN dubio, an reg. de verisimili habeat locum in presentatione, de quo supra decif. 245. coram D. Maricano fuit resolutum 27. Ianuarij 1542. quod dicta reg. ꝑ non habeat locum in presentatione. Ratio quia reg. ꝑ expressè loquitur in prouisione apostolica, & quia non erat in ea ratio expressa, non debeamus ꝑ ad causam ignoratam, & non expressam eam extendere, cum regula strictè sint intelligendę. Bartol. in l. constitution. ff. de municip. quia ante omnes ille tres rationes quę assignantur per doctores videlicet pręuentionis, ambitionis, & peccati erāt finales coniunctim. Et cum isto casu ꝑ ratio pręuentionis non militet, sequitur, quod non militabit dispositio aut vnica istarum, aut si est ratio pręuentionis cessat isto casu. Ergo cessabit regula aut dies ꝑ ratio regulę fuit, fuit & ratio ambitionis & peccati: & ista ratio non potest considerari, quia secundum dictum Sarnen. super dicta regula de verisimili habet etiam locum in ꝑ gratia concessa motu proprio: & tamē ibi cessat ratio ambitionis: per quod ista ratio non sit causa finalis istius regulę, sed potius ex gratiis pręuentionis, patet ex gratiis Clementis quas passim concedit prout text. ibi: non erat dicendum quod illa sit causa finalis: ex quo ꝑ ratio ignoratur non debet sumi exceptio ex causa incerta argumēto eius quod dicit Bar. in l. in antiq. ff. de reb. dub.

SUMMARIUM.

- 1 Prouisus qua re pręferatur surrogato eodem tempore.

DECISIO CCLIII.

MORTUO Ioanne Roderici colligante Gregorius obtinuit se surrogari ad ius illius sub data obitus, & sub eadem data Melchior de valeris obtinuit prouisionem, quę facit mentionem de lite, & cū derogatione regulę de surrogando ac regulę de idio mate: fuit dubitatum, quis istorum pręferretur. argumēta posui supra decif. 248. Tamen 3. Februarij 1542. fuit conclusum per maiorem partem, quod Melchior ꝑ propter ꝑ clausulam gratificationis, qua gratificabat eum contra quoscunq; qualitercunq; gratificatos esset pręferendus: quia ex quo omnes veniebāt ex gratia Principis, postquam Princeps intellecta lite derogauerat regulę de surrogando quod esset pręferendus in illa.

EPITOME.

Quod quis sit de regno, dat qualitatem, sic vt propterea sit pręferendus.

SUMMARIUM.

- 1 An ille est eius prouincie in qua est beneficiū sit ideo pręferendus alteri qui est alterius prouincie quā est beneficiū.

DECISIO CCLIIII.

ET 1. Februarij corā eodem D. Aquen. in eadē fuit dictum quod ex quo Georgius erat Hispanus, & Martinus Italus, ꝑ an propter illam qualitatem, cum beneficium esset in Hispania, esset pręferendus: Et fuit cōclusum, quod non, per tex. in c. ad decimas, de insti. & per ea, quę dicuntur in c. si proponen. de rescrip. in fi. de clericis peregr. & c. hoc tamen. 71. distinct. habet locum in diocæsano, non autem in eo, qui est in eadem prouincia seu regno sub eodem rege vt erat in illo casu, in quo Georgius erat de regno Legionis, & beneficium erat in ciuitate Salamantin.

Regula reuocatoria de regno Castellę de re. et. is. quare & quomodo omnia annullat.

SUMMARIUM.

- 1 Regula reuocatoria non annullat solum clausulas insolitas in gratiis ambitiosis & coactis concessas, sed & omnia in gratiis dato. & nu. 3. & 5.
- 2 Subreptio vitiat gratiam.
- 4 Clausula accessoria cum generali reuocatoria renouantur, sicut in diuisis.

DECISIO CCLV.

IN vna Conchen. parochialis maior pars inclinabat coram D. Io. Paulo, quod reg. reuocatoria Clementis quā edidit in ciuitate Vrbeuentan. post liberationem suam de omnib. gratiis, ꝑ quas concesserat in arce S. Angeli cum clausulis insolitis non solum reuocaret illas quodad illas clausulas insolitas, sed etiam in totum fundamentum principale: quia Papa dicebat, quod eadem quadam ambitione, & quasi coactus: concesserat quo casu quando ꝑ est surreptio, gratia vitatur in totum, c. ceterū. & c. super literis, & ibi Abb. de referri. Tum quoque, quia fuit producta quadam declaratoria die 10. Februarij 1542. fuit resolutum, quod illa declaratoria nō faciebat ad rem: quia cum esset facta in eodem cōsistorio in quo erat facta reuocatio generalis & in illa de vacaturis tantum eam reuocaret, quā ad clausulas insolitas debebat intelligi quod in alia reuocatoria generali in totum gratias reuocauit quia ibi Papa voluit limitatē loqui: quia illud expressum vulgat. c. ad audientiam, cum aliis, & ita fuit resolutum quod ꝑ gratia generalis reuocatoria reuocat quodad omnia nō obstante dicta declaratoria producta iudicē Clementis ad demonstrandū ꝑ rātū Clementis intēdebat reuocare quoad clausulas insolitas & fuit dictū quod super ea informaretur. Vnus etiā ex Dñis dicebat, ꝑ dicta reg. reuocatoria reuocaret gratiā in causa de qua agitur: quia erat prouisio, & ad effectū illius prouisionis erāt concessa clausula, puta quod omnibus pręferretur annullando collationes alteri factas. Nam cū illę ꝑ clausulę ad corroboracionem gratię cōcessa essent accessoriae tunc denota gratia reuocarentur omnes istę clausulę & sic propter connexitatē. Secus videbatur esse quādo essent diuisa capitula in eadem gratia non connexa, vt puta si contineret collationem & dispensationem: quia tunc tantū ꝑ annullaretur illa pars gratię, quę contineret clausulas insolitas. Nihil tamen fuit resolutum.

EPITOME.

An mandatum de dispensando habeat vim dispensationis

SUMMARIUM.

- 1 Quando mandatum de dispensando cum illegitimo habeat vim dispensationis.
- 2 Ante instructionem non dicitur dispensatio.

DECISIO CCLVI.

Voluerunt Domini in vna Imolen. parochialis de Manzicol. 1. Februarij 1542. coram D. Mohecano quod mandatum de dispensando super illegitimatione habeat vim dispensationis quodad hoc vt illegitimus spoliatus beneficio restitueretur, per ea quę dicit Ioan. Andr. in c. literas, de rest. spol. Card. Alex. in c. quia circa. de cōsanguinitat. & affinit. col. 2. ver. qro nunquid

nunquid & Egid. conf. 28. col. 4. ver. sed oppones Dominic. consil. 106. in fi. Solus ego cōtradixi, quia aliud est dispensatio, aliud mandatum de dispensando id autem quod dicit Egidius conf. 28. procedit, et quando Papa intellecto defectu mādati dispensauit: Itaque nō est mirum, si habeat vim dispensationis. In casu autē nostro non simpliciter fuit mandata dispensatio, sed considerata vita laudabilis, & quod paternæ incontinentiæ non fuit imitator. Et licet ista non faciāt conditionem, sed quandoq; instructionē prout dicit Rota decif. 846. in antiq. tamē et ante illam instructionē non dicitur dispensatio. Itaque quocunq; modo verificanda sint illa, antequam dicatur dispensatum: & pro ista parte. quōd mandatum de dispensando, nō habeat vim dispensationis, vide Paris. consil. 57. vol. 4. cū seq. col.

EPI TOME.

Cui incumbat onus probandi beneficiū cadere sub gratia.

SVM M A R I A.

- 1 Licet probetur acceptatio, non sequitur tamen consumptio gratiæ.
- 2 Excipiens beneficium non cadere sub gratia, id probare tenet r. & nu. 4.
- 3 Per presumptionem non est possessor à beneficio exuendus.

DECISIO CCLVII.

Proposui in vna. Valēt. de Pego. inter Martinū Calahorra & Ioānem Baltazinum, in qua Martinus dabat de quadam consumptione gratiæ expectatiuæ: Hieronymus Dominicus, qui cesserat in fauorem ipsius Ioannis dictam parochialem pro eo, quōd dicebatur, quōd Hieronymus prius fecerat vnam nouam prouisionem, aliud beneficium acceptauerat. Dicebatur pro parte Ioannis, quōd licet probaretur acceptatio, tamen non sequebatur consumptio gratiæ: quia non probabatur, qd beneficium caderet sub gratia. Nam poterat esse, quōd acceptasset, & tamen nō caderet sub sua gratia & 22. Ianuarij 1542. maior pars Doctorum tenuit, quōd Ioannes, et qui excipiebat, qd beneficium non cadebat sub gratia, ideō teneretur probare: cum aliās ex acceptatione haberet intentionem fundatam, per ea quæ dicit Gemin. consil. 103. Io. And. & alij in c. cum in multa de rescri. in 6. Rot. decif. 8. de caus. poss. & propriet. Duo verō Domini tenuerunt contrarium per decif. Egid. contradixerat decif. 349. & 573. cum seq. Et 1. Februarij eiusdem anni causa iterum posita vota fuerunt paria. Et fundamentum maximum fuit, quōd acceptatio præsumatur valida, illud est præsumptiuū, & et per præsumptionem possessor non erat à beneficio eiciendus. Et causa posita 6. Februarij iterum vota fuerunt paria. Et pro Martino, quōd Ioanni et dicenti beneficium non cadere sub gratia, incumberet onus probandi, allegabatur Lap. al leg. 120. de concess. præbend. & Ioānes de Silua in tracta. de benef. in 3. par. q. 15 co. penult.

EPI TOME.

Commisso examine testium videntur etiam commissa eorum iuramenta.

SVM M A R I A.

- 1 Testium commisso examine videntur omnia commissa, sine quibus examen non valeret.
- 2 Antecedens maior inseparabilis ab actu quando sit necessarius locus.

- 3 Persona incapax iuramenti non extenditur commissio ex animis ad iuramenta.
- 4 Notarius an sit iuramenti capax.
- 5 Citatio tanquam vaga & serui. uti speciem inducens, est nulla.

DECISIO CCLVIII.

DIE 6. Februarij 1542. coram me est resolutum in vna Parmen. Vallium quōd ex quo fenatus Mediolanen. commisit examen Mediolani notario faciendū in ciuitate Parmæ, quōd per consequens videtur etiam commississe iuramenta testium, per id quōd dicit Bald. relatus per Felin. in c. 2. in prin. col. 2. vers. 2. declara. de testib. Et et quia commissio examine videntur omnia commissa, sine quibus examen non valeret ad not. in l. 2. ff. de iurisdic. c. m. iud. Non obstat quod illud erat verum, nisi illud communiter sit sub magis expresso prout Bart. in d. l. 2. sequitur Iaf. ibidem in 5. fallen. Et est communis opinio: sed multi illam opinionem reprehendunt, vt per Alex. Aquen. Curt. iun. ibi. Et quoniam illa opinio Bartoli non omnino est vera placuit Dominis opinio Aquen. quæ ibi ponit, & non et procedit in antecedenti maiori inseparabili ab actu quia est necessarius locus, qñ est antecedens corrigens & ibi per Aquen. & cum commissio iuramenti sit antecedens necessarium ad examen, ergo videretur esse commissum. Non obstat, quod dicebatur quod notarius non erat capax acceptationis iuramenti, & tunc etiam limitatur d. reg. l. 2. vt non et procedat in persona incapax, vt per Iaf. in d. l. 2. ver. 4. limit. quia respondetur, et qd immo notarius hoc habet de iure ciuili, quod in casu nostro attendebatur: cum ageret de causa agitata in causa iudiciali, & causa erat capax, vt notarius acciperet testium iuramenta: vnde ex causa ei committi poterat, vt per Alex. in l. hac consultiſſima. §. si quis autem. C. de testib. & per Felin. in c. cum causam, col. penult. de testib. Fuit etiam in eadem resolutum, quōd et citatio siue monitorium pro singulis diebus & horis tanquam vaga & speciem feruitutis inducens: esset nulla, vt per Bal. consil. 268. factum tale. l. vo. Aret. & Alex. in l. qui ante Calendas. ff. de verb. oblig. Bart. in extrauag. ad reprimendum. in verb. & prædictum. facit quod dicit Rota decif. 17. de re iudica. in nou. & Rom. consil. 309. circa princip. col. 2. versic. illa autem citatio. Philip. Fran. in c. cum parati. col. 4. versic. secundo queritur. de appel. & ibi præpof. col. 4. versic. verum cum scriptum sit.

EPI TOME.

In noua præstatione annua an sufficit vnica præscriptio.

SVM M A R I A.

- 1 Præstationes annuæ an tot requirant præscriptiones, quot habent modos.
- 2 Promissio cum est conditionalis, & debitor est in mora, tot cõtinentur stipulationes, quot anni.
- 3 Præscriptio vnica in præstatione annua quando sufficiat.
- 4 Legato ex vnico potest ad omnes annos agi.
- 5 In annuis legatis potest dari condemnatio, vt in futurum præsentur.
- 6 Actio non nascitur ante impletam conditionem.

DECISIO CCLIX.

IN vna Rom. dotis inter fratres de Capoinis & Ioānem de Sabelis, fuit dubitatum, an in et annua præstatione esset necessaria: tot præscriptiones, quot sunt modi quam quæst. ponit glo. in l. cum notissimi. §. in his. C. de

C. de præscript. 30. vel 40. annorum. & dictum fuit qd communis opinio fuit Ultramontanorum, quod requirentur tot præscriptiones, quot erāt anni. prout eam attestatur communem Pan. de Cast. in l. si plures. §. si. C. de fid. instr. Guid. Papa dec. 406. in fi. Cap. pel. Tolof. Dec. 342. & ibi addi. tamen communis opinio fuit Citramontanorum qd sufficeret vnica præscriptio pro omnib. annis, prout eam dicit communem opinionem Citramontanorum addi. ad dictam decif. Capel. Tolof. 342. Bal. in tract. de præscrip. in 4. part. prin. q. 4. & Paris. in c. auditis circa fi. de præscri. Et in hanc partem inelinarunt Domini amplectentes opinionem Citramontanorum, ex quo eramus citra moneres: verum quia in dicto calu decisionis erat promissa intra annum, ac deinde ad beneplacitum ad voluntatem ipsius mariti, & donata fors solemniter erat promissa septem cum dimidio pro centenarij iuxta formam statutorum dicebatur, quōd ex quo promissio inest, et erat promissio conditionalis, si debitor esset in mora, quod tunc tot essent stipulationes quot anni: & idem in plurib. præscriptionibus, quōd plures præscriptiones essent necessariae, vt per Iaf. in l. vbi autem non apparet, §. qui sortem. ff. de verb. oblig. tamen ex aduerso replicabatur, quōd cum pro vsuris debitis percipiebantur, vt erat in isto casu, poterat agi in principio: videlicet agendo ad sortem & vsuras, vt in futurum sibi præstaretur, & donata fors sibi solueretur, vt per Dd. & in speciē Iaf. in d. l. vbi. §. qui sortem. Tertio à principio ad vsuras poterat, et ergo vnica præscriptio currere debebat. Nam ideo in annua præstatione vnica annis agi potest, secundum Bar. & Dd. in l. Stichum. §. stipulatio in his. C. de præscrip. 30. annorum. Sed contra istud replicabatur, quōd attempta ista ratione idem dicendum et esset in vno legato, cum in eo primo potest agi pro omnibus annis, & verè competit actio & petitio: licet ex actis differant. In et annuis legatis verum est, quod potest fieri condemnatio, vt in futurum præstarentur iuxta notata in l. 1. C. de fideicommiss. tamen verè non competit actio: quia legatum pro septem annis est conditionale, & ideo non est nata actio ante conditionem. l. cedere diem. de reg. iur. vt per consequens nec præscriptio, ita etiam nec stipulatio vsuratum cum pro primo anno esset pura, pro sequen. conditionalis si fors non solueretur: prout idem dicitur Dd. saluando gl. ibi de mente Bar. in d. l. vbi autem apparet. §. qui sortem. & ibi expresse Iaf. ff. de verb. oblig. Et ita resolutum fuit 13. Februarij 1542.

EPI TOME.

An gratia sit generalis vel specialis, SVM M A R I A.

- 1 Gratia ad beneficia ad certum vsque valorem acceptanda, sine claus. quæ duxeris acceptanda, an sit generalis an verò specialis.
- 2 Gratia verificanda est specialis. & quare.
- 3 Gratia quando dicatur specialis.
- 4 Gratia ad primo vacatura restricta, ad certas species restricta censetur.
- 5 In gratia executoribus directa eorum requiritur factum quod parit tacitam conditionem, & æquiparatur conditioni, quæ duxeris acceptanda, quæ gratiam reddit generalem.

DECISIO CCLX.

Habebat D. Raynaldus in dominio Florentino gratiam et ad tot beneficia, quæ ascenderent ad

valorem mille ducat. etiā si Canonicatus parochialis dignitates seculares vel regulares sine tamen clausula, quæ duxeris acceptanda, dubitatum est, an illa. g. atia esset generalis vel specialis. Et quod esset generalis considerabatur quōd gratia esset in dominio Florentino. item qd diuersa beneficia capiebat. Tamen contrarium fuit resolutum corā D. Mohedano 16. Februarij 1542. in vna Lucā. Canonicatus & præbendæ. quia licet ex verbis gratiæ videbatur generalis tamē quæ erat et verificanda in primis de beneficiis vacaturis specialis esse apparet, iuxta text. & gl. in c. mandato. de præb. in 6. & reg. l. bong. §. ex hoc sermone. ff. de ver. oblig. & sic gratia erat verificanda in verbis specialibus, cū generalib. per not. per tex. in glo. & Abb. in c. ex parte. col. 1. circa fin. de offic. delega. & in c. pasto. alis. §. quæ. col. 1. & ibi Felin. de rescript. Bartol. in l. si dominio. ff. de le. 1. & ibi Innoc. in vltim. not. tex. in l. si. cum gl. in verbis eadem. et ibi Dominic. in l. q. de renunciat. in 6. facit quod dicit Cardin. in Clem. si plures. col. 1. & in 2. opposit. de præben. gl. in c. ex parte. in verb. certam. cum gl. seq. de concess. præben. in 6. Nec obstat, quōd Abb. in d. c. ex parte. dicit, quōd tunc est specialis quādo in vna gratia est verificanda. quia idem est, si in duabus vel speciebus. Et sic et cum gratia esset restricta ad primo vacatura, erat restricta ad certas species: ergo erat speciei, & minimè generis quod nō potest verificari, vt in l. 2. ff. de lib. & posthu. & ad idem fuit allegatus Decius in c. 1. de rescript. Nec obstat, quōd et resolutum fuisset in ista causa, quod ex quo gratia erat directa executoribus, quōd requirebatur factum eorum & sic tacitam conditionem haberet, & sic æquiparatur conditioni quæ duxeris acceptanda, quæ facit gratiam generalem, vt per glof. in c. mandato. de præben. in 6. quia respondebatur quod executores tenebantur de primo prouidere ad voluntatem D. Raynaldi, & eo negligente gratia consumebatur, per tex. in c. si clericus. & c. mandato, de præben. in 6.

EPI TOME.

Regula de triennali non habet locum in hospitalibus probetur beneficium esse ecclesiasticum.

DECISIO CCLXI.

DIE 10. Februarij 1542. fuit resolutum coram D. Mohedano, quod reg. de triennali, nō haberet locum in hospitali nisi probaretur quod esset beneficium ecclesiasticum: quia reg. est strictè intelligenda, Barto. in l. constitutionis. ff. ad municipal. & loquitur in beneficio, & hospitale non dicitur beneficium ecclesiasticum, Clem. per literas, de præben. Felin. in c. ex parte. de præscrip. Sarnen. reg. de trienna. q. 7.

EPI TOME.

Examen testium commissum an præsumatur in loco deputato factum.

SVM M A R I A.

- 1 An is cui commissum est testium examen & locū non appoint debiti testes in loco deputato examinasse præsumatur.
- 2 In actis iudicialibus quando præsumatur expirare locus loci.
- 3 Præsumptio pro actu validitate quando non rectè valeat.
- 4 Expressio loci requiritur in terminis iuris quæ si in actis nō fiat non potest pro eorum validitate præsumi.

DECISIO CCLXII.

Enatus Mediolanen. commiserat examen testium notario, vt examinaret in ciuitate Parmen. in curia

DECISIO CCLXV.

1 curia prætoris notarius examinavit testes, tamen nõ
 posuit locum debitum, unde fuit dubitatum in vna
 Parmen. vallium 10. Februarij, 1542. an testes præsu-
 merentur in loco deputato examinati. Et pro affirmati-
 2 ua dicebatur, quod si ciqua t etiam in actis iudicis
 præsumitur, quod expiratur locus loci, vbi actus in-
 formiter nõ possunt fieri, secundum doctrinam Bart.
 & aliorum in l. de pupillo. §. qui nunciat. Felin. in c.
 colum. 4. de fid. intra. & quia esset in iudicialibus
 solemnitas extrinseca non præsumitur, vt per Aret. in
 l. sciendum. col. 7. vers. 1. limita. de verb. oblig. Non ob-
 3 stat, quod t in dubio præsumendum erat pro validita-
 te actus: quia talis præsumptio non habet locũ, quãdo
 id, quod venit præsumendum: nullo modo est expres-
 sum, sed in totum præsumi etiam deberet, vt per Ias in
 4 l. quoties. in fi. & cum t expressio loci in terminis iuris
 nullo modo repeiatur facta, & illa requiratur, non
 potest pro validitate actus aliquo modo præsumi.

EPITOME.

Beneficia abbreviatorum de minori reseruat.

DECISIO CCLXIII.

DIE 10. Februarij, 1542. fuit resolutum in vna
 Cæsaraugustana Archiepiscopatus & aliorum
 coram D. Maricano, quod beneficia abbreviatorum
 de minori essent reseruata per extrana. ad regimen. iu-
 xta regulam inuocatoriam: & fuit dictum, quod Bulla
 Pij in qua dicebatur quod tempore benedicti erant 24.
 abbreviatores de minori.

EPITOME.

Ex quibus coniecturis præsumpta oriatur scientia.

SUMMARIA.

- 1 An probata possessione probetur quoque scientia.
- 2 Impeditus per possessionis ingressum a fructuum exactione, dominium suum amisisse præsumitur.
- 3 Possessione probata aut præsumitur scientia, aut ad eam plene probandam non potest negari remissio.

DECISIO CCLXIII.

Proposui 13. Februarij 1542. in causa Rom. viginti
 millium ducat. Pro Illustrissima Domina contra
 1 creditores, posito, quod probaretur possessio Cardinalis
 an probaretur scientia Ducis: & quia erat vnus
 testis de auditu de possessione Cardinalis: Item quia
 Petrus vrsinus dicebat in sua depositione, quod post
 mortem Cardinalis intrauerat possessionem, licet igno-
 raret, an perceperit aliquos fructus. Item quia præsup-
 ponebatur pro parte Illustrissimæ Domine, quod Epi-
 scopus habebat mandatum de exigendo dictos fructus
 2 montis & t per ingressum possessionis Cardinalis fuis-
 set impeditus in exactione, quod præsumebatur domi-
 nium suum amisisse, per cons. Rom. 480. concurrebat
 etiam illa multiplicitas actuum, & satis notabilis, pe-
 cunia exacta, per ea quæ not. Inno. in c. benè. fol. 2. col.
 2. de postul. Abb. in c. cum Ecclesia S. Mariz. col. 2. de
 caul. pos. & propriet. & in c. sepè. de rest. spol. Et ideo
 3 t concludebant Domini, quod in his præsumatur scien-
 tia: vel saltem ad eam plene probandam non poterat
 negari remissio.

SUMMARIA.

- 1 Ex præsumpta scientia an inferatur possessionis civilis amissio.
- 2 Negligentia amittitur civilis possessio.

Item, & 20. fuit propositum, si præsumebatur scien-
 tia, t an ex ea induceretur amissio possessionis civi-
 lis quam Dux habebat. Et fuit resolutum, quod sic:
 quia ex illa scientia inducebatur negligentia in Duce:
 & in ea recuperanda induceretur amissio possessionis
 civilis, per ea quæ dixit Barto. in l. 1. §. huius autem in
 terdicti. vers. sed pone. cum seq. vt possideris. Et Domi-
 ni pro maiori parte inclinarent in illam opinionem,
 quod attento, quod non agebatur de fortalio, sed de
 ipso monte, & in vrbe in qua vnusquisque quod suum
 est prosequi potest maxime cum non coniet, quod
 dux etiam per mortem Cardinalis possessionem ipsius
 2 montis recuperare quæsuisset, quod decretum t est
 in negligentia & per consequens possessionem amissis-
 se præsumatur. Et 13. Martij 1542. causa iterum. posita
 Domini etiam fuerunt pro amissione civilis.

EPITOME.

Qui tenetur cum primò decimum quartum annum com-
 pleuerit professionem emittere, an teneatur statim finito 14.

SUMMARIA.

- 1 An resignans dignitatem pendente conditione, & reseruans
 sibi regressum, valeat regressus.
- 2 Qui nihil habet nihil potest resignare.
- 3 An verba illa quamprimum 14. annum compleuerit, velint
 vt si statim professio non fiat dignitas vacare censatur, &
 num. 5.
- 4 Verba illa quamprimum mox & in genus plurima, quam-
 uis verè interpretentur, intelliguntur tamen secundum
 subiectam rem & iudicis arbitrium. & num. 10.
- 6 Debitor licet quamprimum teneatur soluere, habet tamen
 ad minus duos menses.
- 7 Interpellatio statim non constituit moram, sed aliquod tem-
 poris intervallum.
- 8 Diei aduentus quando constituat in mora absque aliquo tem-
 poris interuentu.
- 9 Purgatio non admittitur in eo qui est in mora, cum dies ad-
 est & pœna, nisi iure executio.

DECISIO CCLXVI.

Fuit commendata Præceptoriam S. Antonij minoris
 14. annorum & dicebatur quod quamprimum 14.
 compleuerit annum teneatur emittere professionem,
 alioquin præceptor iam vacare ceneatur. Ex eo quod
 1 t constabat q post dies 35. Matheus cui erat. Præcep-
 toria commendata postquam 14. annum compleue-
 rat, Præceptoriam resignauerat & sibi regressum refer-
 uauerat dicebatur de validitate regressus ex quo re-
 signauerat p 35. dies ante 14. annũ & ante professionem
 2 emissam: & sic t cum nihil haberet, nihil poterat resi-
 gnare: fuit dubitatum in vna Aurien. Præceptoriam S.
 Antonij coram D. Ioanne Paulo inter Ioannem Ia-
 3 cobum Baicha & Antonium de Duerbas, t an illa
 verba quamprimum 14. annum compleuerit, impor-
 tarent vt statim professionem non emisset, Præcepto-
 4 ria vacare cœsetur. Et pro negatiua dicebatur, quod
 t licet ista verba quamprimum, mox & similia habe-
 rent varias interpretationes, (vt per Ias. in l. fructus. so-
 lut. matrim.) tamen sunt intelligenda cum aliquo tem-
 peramento, iuxta text. in l. quod dicimus. ff. solut. matr.
 & in l. ratum. eodem titu. & secundum subiectam
 5 materiam arbitrarium erant iudici, quod tempus doce-
 ret ipsum taxare. Et ideo cum essemus hic t in mate-
 ria professionis quod nõ poterat fieri infra 14. an-
 nũ dabatur annus probationis ad deliberadũ an vellet
 profi-

profiteri, & pro hoc illèg. text. in l. si fraudem. §. fin. ff.
 6 de iur. fidei. t vbi licet quam primum teneatur soluere,
 tamen habet ad minus duos menses. Ex aduerso dice-
 batur, quod hic erat adiecta certa dies, videlicet an-
 7 nus decimus quartus complexus: vnde t licet inter-
 pellatio hominis non constituat statim in mora, sed
 requiratur aliquod temporis intervallũ. d. l. fin. quod
 dicimus. ff. solut. matrim. & in tacita die, vt in d. l. ratũ.
 8 solut. matrim. & in l. quominus. ff. rem rat. habi. Tamen
 vbi t est extra dies aduentus illius diei statuit & con-
 9 stituit in mora absque aliquo intervallò temporis, vt
 per Ias. in l. si ex legati causa. col. 4. de verbo. obliga.
 t Et cum statim sit in mora non admittitur purgatio
 eius, cum adesset dies, & pœna, ad not. in l. si insulam.
 ff. de verbo. obligatio. Item hic fiebat executio ipso iu-
 re, & tunc non admittitur purgatio morę, vt in c. licet
 casus. in glo. vers. priuatus. de elect. in 6. & in d. l. si
 10 insulam. Item dicebatur, quod t verba intelligenda
 erant secundum materiam subiectam: quia verum er-
 rat, vbi essemus in dubio, in quo iudex posset arbitra-
 rised hic eramus in casu, in quo professio statim cõ-
 plecto 14. anno poterat fieri, vt in c. 1. de regular. in 6.
 & ita superius voluerat. Nihil fuit resolutum, quia vo-
 ta fuerant paria.

EPITOME.

An statutum Ecclesie Hispalen. inhabilitans descendentes ex
 hæreticis comprehendat regressum.

SUMMARIA.

- 1 Beneficium obtinere prohibito censetur id quoque prohibi-
 tum quod spectat ad illud.
- 2 An statutum prohibens acceptare beneficium, extendatur
 quoque ad regressum & nu. 4.
- 3 Statutum exorbitans & odiosum non est extendendum ad
 iuris continuationem.
- 4 Regressum habens dicitur ius suum continuare.

DECISIO CCLXVII.

In vna Hispalen. Portionis inter Episcopum Solis
 & Ioannem Morillas, fuit dubitatum coram D.
 Maricano de mense Februarij 1542. an statutum
 Ecclesie Hispalen. quo cauetur, quod filii & descen-
 dentes per lineam paternam vel maternam, vsque ad
 secundum gradum ex hæreticis seu reconciliatis non
 possint de cetero obtinere Canonicatus & præbendas
 aut assequi, vel ius aliquod in eis acquirere, compre-
 hendat illud, quod post dictum statutum causa resi-
 gnationis de dicta portione facta obtinuerat sibi refer-
 1 uari. Et pro affirmatiua dicebatur, t quod si tales erant
 prohibiti obtinere beneficium, ergo erant prohibiti
 obtinere id, quod peruenit ad illud, l. oratio. ff. de spõ
 sal. l. 2. & ibi Bartol. ff. de iurisdic. omn. iudi. c. cum
 2 quid. de reg. iur. in 6. t per regressum verò quoniam
 deuenitur ad beneficium, ergo & licet regressus habeat
 oculos, quia esset commissus ex causa de præterito,
 ideo statutum debet illud comprehendere, vt per Fe-
 lin. in c. fina. col. 12. vers. sed declaratio huius fallen-
 de constit. tamen istis non obstantibus fuit determi-
 natum contrarium per maiorem partem: quia tale sta-
 tutum fit in fauorem fidei, & vt Ecclesia Hispalen.
 purgaretur à viris suspectis & infectis huiusmodi la-
 bebatur in quantum comprehendit descendentes ex
 linea materna vsque ad secundum gradum, erat exor-
 bitans à iure, vt patet in c. statutum. de hæreticis. in 6.
 Item in quantum alterius odio prægrauabatur, erat
 odiosum. vt dicit Bartol. in l. 1. col. 2. circa princ. ff. de

verbo. signifi. per text. in l. quisquis. ad l. lul. maie. ff. est
 3 odiosus factum irrationabilis. Cum ergo t constitutio sit
 in beneficio, nõ debebat extendi ad continuationem iu-
 4 ris. Nam habens t regressum dicebatur ius suũ, quod
 habet, continuare, argum. l. qui sic. ff. de solut. Et non
 videbatur eadem ratio in vtroque casu: cum statutũ
 non inhabilitaret quò ad ius quæsitum de præterito,
 vt patet ex illa distinctione, de cetero. Secundo non
 obstat Felin. in d. c. fin. vers. hanc fallentiam limita.
 de constit. vt si constitutio non habilitat quo ad ius
 de præterito. facilius est ipsum tolerare in suo regres-
 5 su, quam quòd actualiter in iure quæsitum perseueras-
 set: Item quia regressus habet vim de præterito t non
 videtur constitutio extendenda, argumento eorũ que
 dicit Caslado, decisio. 1. de pact. item regressus conce-
 ditur ob causam, vt not. in l. 1. ff. de donat. ita & statu-
 tum istud. Et ita resolutum fuit.

EPITOME.

An dimissa secũda acceptione possit quis ad primam redire.

SUMMARIA.

- 1 An expectans à noua prouisione possit redire ad priorem.
- 2 Acceptas secundũ censetur primo beneficio renuntiare. &
 nu. 4.
- 3 Scientia quando præsumatur, vt error probetur.
- 5 Acceptatio præsumitur pro actore contra reum possessorem
 in tempore esse facta.

DECISIO CCLXVIII.

Dubitauit in vna Valentin. de Pego 25. Februarij
 1542. an stante acceptione secundo loco facta
 1 per nouam t prouisione de beneficio S. Lucie potuis-
 set Hieronymus expectans ad primam acceptionem
 redire, quæ erat generalis. Et quinque ex Dominis,
 tribus cõtradicentibus, dixerunt, q nõ, per ea, quæ di-
 cit Dominic. post Lap. in c. cum in multis. col. fi. de re-
 script. in 6. & idè cõfi. 78. in 1. dub. Nõ obstat q dice-
 batur in d. c. cum in multis. remittens se ad Ioannẽ An-
 2 dreã in c. madata. de re script. vbi videtur voluisse, q
 istud verũ est, t vbi quis fatetur nullũ sibi ius cõpete-
 re, ex quo secundũ illud acceptauit, quia videtur tũc
 primũ renuntiasse, an in dubio ignorantia præsuma-
 tur, si verò diceret illũ sciens fecisse incũbit onus pro-
 bandi: quia respõdetur, q d. reg. non procedit in actu
 in quo quis præsumitur, & tenetur indagare: quia tũc
 præsumitur scientia, vt error probetur, argum. l. cete-
 rum. §. fin. ff. de legat. 1. per Rot. decis. 108. in antiq. &
 in nouis 203. item non obstat, quod dicit ibidem Ioã.
 4 Andr. q tunc t per acceptionem secundi videtur re-
 nunciari primo, quando sic volebat. Non obstat, q
 prætendendo istam opinionem sit iudicatum, q pro
 actore contra reum possessore semper præsumitur ac-
 ceptatio in tempore facta. Et sic iudicamus ex præ-
 sumptionibus contra reum.

EPITOME.

Resignans bis & in secunda resignatione iurans, quod non in-
 teruenit fraus, quando non sit periusus.

DECISIO CCLXIX.

In vna Brixien. fructuum inter Hospitale Baccien. &
 Franciscum Petrucium coram D. Sarn. 27. Februa-
 rii 1542. fuit tentum, q resignans bis idè beneficium, &
 iurans, q in hac resignatione nõ interuenit fraus, nec
 dolus, non dicitur periusus, q secundo resignans dici-
 tur resignare ius, quod habet, nõ autè affirmat habere
 ius:

Ius: & illud iuramentum, quod quis præstat, quod non interuenit in resignatione fraus nec dolus, respicit ipsum actum resignationis. Itaque verum est dicere, quod in resignatione non interuenit dolus neque fraus, nec refert an ille actus resignationis verbo fiat, & maxime dicitur in casu illo, in quo Franciscus I. resignauerat de anno 1525, & secundo de anno 1530. itaque ex distantia temporis poterat presumi obliuio primæ resignationis in Patriarcham. Et quia quælibet causa excusatur, ita quia ex tanto tempore presumebatur ius de nouo quæsitum in personam Patriarchæ

EPITOME.

Si in resignatione non exprimitur verus valor, non abdicatur ius.

DECISIO CCLXX.

In vna Conchen. de Annales coram D. Thoma fuit conclusum 27. Februarii 1542. quod si resignatio fuit facta in manibus Papæ in fauorem certæ personæ, & resignatarius non expressit verum valorem, quod ex quo gratia à principio est nulla propter regulam de exprimendo vero valore in literis, & sic à principio nullum ius fuit resignatio quæsitum, quod per gratiam non fuit à resignante abdicatum, per text. in l. nec vile. ff. ex quibus causis maio. in int. rest. ex quo autem fuit facta in fauorem certæ personæ, quod intelligebant Domini nisi in supplicatione resignationis erat expressus verus valor: quia ex quo poterat expedire secundum verum valorem fuerat à principio ius quæsitum, & postea expediendo literas non expresso vero valore ius vacaret, quod in supplicatione erat expressus verus valor, vel talis, quicumque sic animo, quo solet dari, ascenderet ad verum valorem, & probaretur quod literæ ex interuallo essent expeditæ.

EPITOME.

Abbatissæ eiectione deberentur alimenta, sed non expensæ litis.

SVMMARIA.

1 Abbatissa in propria causa agenti non debetur expensæ litis.

DECISIO CCLXXI.

Philippa Dezu Abbatissa Monasterii de Valdemoto fuit eiecta per Moniales à Monasterio de Tarien. Columbrien. in qua stetit per aliquot tempus Abbatissa, & fuit ea spoliata per aliam. Pendente causa super spolio petiit Philippa, vt sibi decernantur alimenta & expensæ litis Dubitauit 27. Febr. 1542. an Philippe essent decernenda alimenta & expensæ litis. Et quod non essent decernenda dicebatur, quod ex quo erat monialis alterius Monasterii: secundo quia monasterium non tenebatur, nisi ei administrare alimenta, iuxta gloss. in fin. in c. fin. de regular. & quod ibi dicit Abb. Contrarium fuit resolutum per decis. Egid. 88. circa expensas, quod ex quo ipsa prosequeretur causam propriam super eiectionis quod Monasterium non tenebatur, per id quod dicit Abb. & Felin. in c. ex parte. de accusatio: & ibi Innoc. in verb. & quod ipsa supplicaret Papæ. prout dicit Felin. in c. cum dilecti. col. 20. versic. ex not. per Abb. de rescrip.

EPITOME.

Procurator ad certam causam constitutus potest appellare, sed non appellationem prosequi.

SVMMARIA.

1 Procurator constitutus generaliter ad omnes causas motas & mouendas potest appellationem quoque prosequi. 2 Procurator appellationis causam qui potest prosequi, vt defensor accipitur, non vt procurator.

3 Procurator appellationis causam prosequens de nouo cautio nem iudicari si licet dare tenetur.

DECISIO CCLXXII.

In vna Bononie. S. Ch. illofori pro Angelo Cabalano contra Reuerendissimum Cambaram, fuit relictus coram D. Marco Antonio 27. Februarii 1542. quod procurator constitutus in causa, & causis motis contra Reuerendissimum Cambaram tam habuisset mandatum in prima instantia, ita vt appellare potuisset, non autem appellationem prosequi, etiam si voluisset: secus si fuisset procurator constitutus generaliter ad omnes causas motas & mouendas, prout ita distinguebat Bar. in l. inuitus. vbi Salic. istam communem esse opinionem allegat col. in. C. de procur. l. mol. in c. non iniuste. in fine, de procur. & Rot. decis. 2. in nou. & 12. Bisig. de procur. Nec obstat doctrina Bar. in d. l. inuitus. col. 2. quod procurator etsi poterat defendere & prosequi, causam appellationis prosequi non potest: quia intelligitur, vt defensor, non autem vt procurator, prout ita intelligunt Dd. & maxime Imol. in d. c. non iniuste. circa fin. Et oportet, quod de nouo det cautionem de iudicato soluendo, secundum Gemin. in l. si actor. C. de appell.

EPITOME.

Expectantia capiunt beneficia vacatoria per resignationem.

DECISIO CCLXXIII.

Vit dubitatum in vna Columbrien. Canonicatus & præben. pro Eduardo de Milla contra Franciscum Bopcz coram D. Marficano 27. Februarii 1542. an expectantia possint acceptari beneficia vacantia per resignationem, prout notat Philip. Franc. in c. susceptum. ver. secundo tenet singulariter de rescrip. in 6. pro quo facit text. in c. vnic. de rer. permu. in 6. & videtur decidere Collect. in c. pro illorum. col. 1. vers. sed quid Papa madabat. de præben. & idem Collect. in c. 1. col. 3. in fin. vers. sed quid de quest. facta. de reg. iur. Aencas de Falco. in trac. reseruat. in 7. q. prin. pag. penult. circa fin. vers. beneficia vacantia ex causa resignationis. & facit decis. Rot. 296. in nou.

EPITOME.

Præuilegium Parafrenariis concessum, quod durante absentia Papæ non teneantur ad diligencias, quomodo accipiatur.

SVMMARIA.

1 Præuilegium parafrenariis concessum ab absentio ab vrbe Papæ, an intelligitur tantum de prima futura absentia, an quoque de omnibus aliis. 2 Sermo, qui in pluribus actibus potest verificari, non refertur ad vnicum & quare. 3 Cui longe absentio est Papæ per præuilegium censetur Parafrenariis à diligenciis exonerare.

DECISIO CCLXXIII.

Sancitissimus Dominus noster volens recedere ab vrbe ad ciuitatem Nicæ, dedit præuilegium Parafrenariis, vt durante absentia Papæ non tenerentur ad diligencias fuit dubitatum in vna Burgen. Canonica-tus & præben. inter Claudium Moran. ex vna & Claudium Seblone ex alia, an illud præuilegium intelligeretur non solum de prima absentia, an de omnibus aliis, per d. Barto. in l. maritus. C. de procura. & in l. fundus. §. si ad causam. ff. de leg. 3. vbi dicitur, quod sermo, qui potest

potest verificari de pluribus actibus, non refertur ad vnum tantum: quoniam intentio concedentis in illo non verificatur: sed præuilegium erat concessum propter seruitium Papæ: quia parafrenarii non poterant vacare in faciendis diligenciis: ergo &c. Item quia dicebatur de cætero, & sic in futurum. Tertio, quia dicebatur quod erat præuilegium, & quia deest mensura dispendio liberos. §. hoc sermone. ff. de verb. signif. habet locum, vt per Felin. in c. ignoramus. col. fin. vers. se primo solit. de transact. fuit etiam conclusum, quod intelligeretur de simili absentia longinqua à consuetudine patris familias: Nam certum est, quod Papa ante recessum eius à ciuitate solitus erat ad loca vicina vrbi diuertere, non tum simile præuilegium concessit parafrenariis, nisi quando longe abesse voluit. Ergo de simili absentia intelligi debet ea, cum absentia semel in mense debeat fieri, & non soleat nisi per octo vel decem dies Papa abesse, non est verisimile, quod ratione breuis temporis voluerit eos à diligentiis liberare.

EPITOME.

Pendente causa criminali coram vno iudice non potest per eundem coram alio intentari in ciuili.

SVMMARIA.

1 Criminali de causa cum coram Capitulo agitur, non potest coram Episcopo ciuili intentari. 2 Ciuili & criminali cumulari non possunt. 3 Criminalis præiudicat ciuili: sic vt super sedeat in ciuili, si criminalis proponatur.

DECISIO CCLXXV.

In vna Segobien. iurisdictionis coram D. Marficano inter Capitulum Segobien. & episcopum ex alia 3. Martii 1542. fuit resolutum, quod si damnum passus ageret coram Capitulo, vt poterat in illo casu criminali, quod idem non possit agere ciuilitate ad rem coram Episcopo: quia ciuili & criminali non possunt cumulari: cum sententia ferenda in causa criminali præiudicet ciuili, vt puta si feratur sententia, quod non commisit delictum, secundum Bar. in l. 2. §. 1. col. 9. & l. penul. ff. de calumn. Item obstat ratio maioritatis: quia criminalis præiudicat ciuili, & facit quod interim in ea super sedeat. l. fina. C. de orig. iur. l. vni ca. C. quand. ciuili. actio crimin. præiudic.

EPITOME.

Possessio ciuiliis montis ex quibus actibus fuit amissa.

SVMMARIA.

1 Negligentia in amittenda possessione ciuili quomodo arguatur. 2 Possessio vt queritur ex vno vel duobus actibus in instrumentis corporalibus, sic & amittitur. 3 Quasi possessio quid sit. 4 Possessionem solo animo relictam quorsque retineamus aut possidere desimus. 5 Negligentia possessionis naturalis recuperanda amittitur possessio. 6 Potens qui est debitor & naturaliter possidet, is ciuili, quod statim an recuperet, non amittat. 7 Negligentia in amittenda possessione quomodo excusetur.

DECISIO CCLXXVI.

Die 3. Martii 1542. in vna Rom. 20. milliū, dubitatum fuit, an per exceptionem septem mensium

facta à Cardinali, & per eius obitum & taciturnitatem Ducis, arguatur negligentia Ducis propter amissionem ciuili possessionis. Et conclusit Domini, exceptis duobus, quod esset amissa: quia sicuti ex vno vel duobus actibus in instrumentis corporalibus queritur possessio, Bar. in l. 1. §. hoc interdictum. col. 1. in prin. ff. de iur. act. vt e priuat. Innoc. & alii, in c. bonæ. 2. de postul. præl. Abb. in c. cum Ecclesia Sutrina. col. 4. de caus. possess. & prop. tradit expresse alias Aluarus Martinus in c. inuestitura. §. si verò vasallus, quid sit inuestitura. in v. lib. feud. Angel. in l. si certis annis. ante fin. C. de pact. ita etiam ex vno vel duobus actibus amittitur possessio. Quia omnis res per quascunque causas acquiritur per eandem amittitur: & ita in materia possessionis dicit Innocen. in l. rem quæ ad. ff. de acquir. poss. Si ergo ex vno vel duobus, ex fortiori ex septem: cum in istis incorporalibus non sit aliud quasi possessio, quàm quidam vsus cum scientia & patientia aduersarii, l. quoties. ff. de seruitut. & in l. 2. C. cod. titu. & tradit expresse Bart. in l. 1. §. huius autem interdicti. ff. vt possi detis. Et licet possessio ciuiliis non probetur amissa, nisi donec reuertentes nos aliquis repellat, aut quod suspicemur repelli nos posse ab eo, qui ingressus sit in possessionem, vt scribitur in l. si id quod. §. fin. ff. cod. tit. Dicebatur, quod ex quo dux fuerat in negligentia recuperandi possessionem naturalem, ex tali negligentia videbatur suspicari se posse repelli, & per consequens amitti, vt per Barto. in d. l. 1. §. huius autem interdicti. col. 2. ff. vt possidetis. Nec etiam obstat, quod dicebatur quod quando potens sit debitor, & occupat naturalem, quod licet incontinenti non recuperet, non per hoc dicitur ciuilem amittere, vt per Alex. in l. si de eo. §. si forte. col. 1. vers. ite aduerte. ff. de acquir. poss. Felin. in c. vigilanti. col. 2. de prescript. Et cum dux esset potentior Cardinali, & non à contra. Item cum in vrbe non erat intentanda, sed solum considerabatur negligentia vnius. Item non obstat, quod ad excludendum verisimilem præsumptionem Domini considerarent nedum potentiam habentem ciuilem, sed etiam vbi adest alia consideratio probabilis quod possessor ciuiliis distulit ex alia causa, quam quod suspicaretur, quod posset, repelli, vt puta, quia potens & ciuiliū possessor esset homo, qui propter bonitatem timeret rixam & fraudes, prout dicit A. et. in d. §. si forte. col. 5. & quia oportebat tunc maioribus negotiis incumbere, & idem videbatur animus Ducis à negligentia excusandus, vt per Felin. in c. significasti. col. 5. de homicid. vers. aduerte tamen dum limitat recuperationem incontinenti non considerabilem, quando aliquis inuitus trahitur ad actus extraneos grauiori fortuna distectus, qui ad ista respondebant Domini, quod dux cessaret propter timorem rixæ & scandali, non erat in consideratione in vrbe, in qua quis potest ius suum petere? Itè quod licet dux aliis curis premeretur, poterat tamen proteſtari ad illud.

EPITOME.

Præsumptio mandati quomodo colligatur.

SVMMARIA.

1 Depositarii sui principalis mandato non solent soluere. & nu. 5. 2 Mandatum datum in fauorem alterius quando probet & nu. 4. 3 Nullus ad proprium commodum testis est idoneus. 6 Quando quis sibi ipsi soluere possit.

7 Depositarii

Depositi et compensationis exceptione vti non possunt, nec auersus principalem nec eius heredes.

DECISIO CCLXXVII.

De 6. eiusdem mensis 1542. proposui in caus. R6. 20000. ducat. an probaretur scientia vel ratificatio exactiois per creditores Cardinalis, quod in articulis pro parte Illustrissimę dabatur, in quibus articulabat, quod depositarii non solent sine mandato sui principalis soluere: fuit resolutum, quod cum probabatur mandatum Cardinalis datum Strozis de accipiendo solutionem, de quibus in libro eorum, non obstat, quod illę partitę essent in fauorem & comodũ Stroziorum, cum dicit: Noi Strozi per li heredi di Cosmo di Medici: pro Illustrissimo Cardinali de Me...

EPITOME.

Ex quibus causis non possit exprimi defectus natalium.

SYMMARIA.

- 1 Provisio noua a sturio seu illegitimo impetrata non facta mentione defectus natalium, dicitur surreptitia.
2 Defectus virtualiter ex expressis non reddit gratia surreptitiã
3 In primis facilius dispensatur quim in secundis: & in vno facilius quam in alio defectu.
4 An in vnione requiratur mentio defectus natalium.
5 Successor mentem predecessoris non potest declarare.
6 Verisimile est vnumquemque velle actum facere omni meliori modo, quo valere potest. & nu. 6.
7 Actus in vim dispensationis non valens interpretandus est impetrantem eum voluisse valere omni meliori modo, in vim vnionis.
8 Actus conditionaliter factus, & nihil ponens in esse a successore quomodo declaratur.

DECISIO CCLXXVIII.

Actus defectum natalium obtinuerat noua provisionem, non faciens mentionem expressę de defectu natalium: & ideo dicebatur, quod noua pro-

uisio erat subreptitia, ex quo super beneficio curato- ius, tex. in c. 1. de fil. presby. in 6. Tame ex aduerso dicebatur, quod virtualiter erat facta mentio, ex quo in clan- sulis dicebatur, & quod obstantia oratoris & ius & ti- tulus oratoris ant aliorumcunque habebatur pro ex- pressis seu quod exprimi possint: & in fine dicebatur: Li- ceat quoque, si videbitur, defectum titulum suum ad causas infectionis exprimere: & sic per istas clausulas videbatur, quod salte defectus virtualiter erat expressus. Fuit resolutum contrarium in vna Paduan. parochia- lis de Aggere magno corã D. 1. homa, 6. Martij 1542. quia illa verba, obstantia oratoris, respiciunt tantum obstantias beneficiales, non tamen per hoc possunt ex- primi obstantię, que proueniunt ex defectu natalium: cum in primis facilius dispensatur quam cum secun- dis, vt per glo. communiter approbatam in c. 1. ver. sedis Apostolicę. de fil. presbyt. in 6. & ideo cum in vna facilius dispensetur, quam in alia. in illa generali mentione obstantiarũ non venit ista dispensatio in pro- ueniendo ex defectu natalium. Et quia in eadem noua- provisione ille impetrauerat cũ oportuna dispensatio- ne ad duo, aut si melius videbatur agi de vnione. Et quod ad dispensationem valebat, attento quod, (vt su- perius dictum est) non fiebat mentio de defectu nata- liũ, dicebat successor quod ipse poterat declarare, quod predecessor tacuerat beneficium vnitum: quia præ- supposebatur, quod in vnione non erat necessaria men- tio defectus natalium: & dicebatur, quod licet successor non possit declarare mentem predecessoris, ad glo. in l. Pomponius scribit sic firmatũ. ff. de rei vendic. tamẽ illud non est verum, quod ex verisimilibus coniectu- ris declarat Bart. in l. si inter stipulantem, §. Stichum. col. fin. ff. de verb. oblig. & ibi Iaf. col. penul. verisimi- lis autem mens erat, quod quis voluerit facere actũ meliori modo, quo valere possit, iuxta text. in l. 3. ff. de militari testam. Et quia actus non valebat in vim dis- pensationis: ergo debebat interpretari, quod ab initio impetrans valere voluerit in vim vnionis: secundũ quẽ modum supposebatur non esse necessarium factã esse mentionem defectus natalium: tamen contrarium fuit resolutum, & dictum, quod procedit illud, quando quis facit actum primum, prout procedit il- le text. allegatus in d. §. si Stichum. non tamen verum est, quod liceat fumere declarationem ex verisimili coniectura: sed hic actus erat conditionalis, videlicet seu si nulla videbitur de vnione, & conditio nihil po- nit in esse, l. si quis sub conditione dandorum. ff. si quis omis. caus. test. Et ideo cum actus est factus conditio- naliter, & nihil poneret in esse, successor, qui debebat declarare mentem defuncti, tractabat declarare, quod consistebat in mente & voluntate, quæ debebat fieri, & non poterat per successorem hoc fieri.

EPITOME.

Quando in commissione dicitur, prout iurare paratus est, & signatura non dicit, prestito iuramento non tenetur presta- re nisi petatur.

SYMMARIA.

- 1 An iuramentum prestandum ab initio, si tamen prestetur ante sententiam, irritum tenentiam.
2 Iuramentum de iudice suspecto quandoque potest in iudi- cio prestari.
3 Signatura cum iuramenti prestandi non meminit, existima- tur non esse necessarium, nec iurandum est nisi id specialiter petatur.

DECI

DECISIO CCLXXIX.

In vna Florentin. Pecuniaria coram D. Marficano, 6. Martij 1542. in qua Petrus Paulus nomine vxoris attento, quod vxor erat notarii Camerę, & quod per- horrescebat litigare in ciuitate Florentię, in qua non intendebat se posse consequi iustitię complementum prout paratus erat iurare, & obtinuerat committi cau- sam in curia contra Clericum Florentinum, & iura- mentum perhorrescentiã nõ fuerat prestatum ab ini- rio, sed in fine ante sententiam: fuit dubitatum, an ex hoc sententia esset nulla: est conclusum, quod de iure communi esset nulla, per text. in c. susceptũ. 6. cum ve- rō de rescript. in 6. Non obstat, quod istud iuramẽ- tum prestari poterat in quacunque parte iudicii, prout dicit Cassad. decis. 1. de iureiur. quia illud est vigore ignoscentiã, quæ non habet locum extra Rotam, & sic coram auditore Camerę: Tamen fuit dictum, quod ex quo fuit dictum in commissione, si opus fuerit, in extensione non erat extensum recepto iuramento præ dicto: & sic signatura non insinuauerat esse iuramen- tum necessarium, ideo potuit prestari quandoque quia aestimabatur, quod iudex putauerit non fore ne- cessarium, & ideo potuit prestari quandoque: nec tenebatur prestare, nisi peteretur: quia presumitur, quod non esset opus.

EPITOME.

Exco mmunicatus non facit fructus suos.

DECISIO CCLXXX.

Sexta Martij 1542. coram D. Sarnen. in vna Brixie. fructuum inter Patriarcham Hiero solymitanam & magnum Hospitale Brixie fuit conclusum, exco- municatum percipiendo fructus non facere suos, per decis. Rot. 8. de sentent. excomm. in antiq. & text. in c. pastoralis. §. verum. vbi Abb. col. 4. & seq. & cõmu- Dd. de appell. Feli. in. c. apostolicę col. quinta de- niter excep. Rip. in c. 1. co. 12. ver. 8. nota. de iudic. Ioan. And. in tract. de fructib. pag. 261. sub rubri- ca, quod exco mmunicatus fructibus sui beneficii priuetur.

EPITOME.

Extravagante non publicata datur probabilis ignorantia.

SYMMARIA.

- 1 Extravagans habens decretum irritans, quod afficit ignorã- tes, an ignorantia excusetur.
2 Extravagantis non notę probabilis est ignorantia.
3 Decretum irritans ante publicationem nõ afficit ignorã- tes, aut etiam ante conditionis euentum.
4 Decretum ignorantes afficit quod ad actorum annulla- tionem, non tamen quod ad pœnam.
5 Extravagantem vsu esse receptam probari debet, antequam ignorantes afficiat.

DECISIO CCLXXXI.

Decima Martij 1542. in vna Brixien. donatio nis fructuũ coram D. Sarnen. fuit resolutum, quod ignorancia extravagantis Iulii de Annatis soluendis excuset, licet haberet decretum irritans, quod afficit ignorantes: tamen ex quo non constabat de eius pub- licatione non afficeret Patriarcham Constantinopo- litanum quod ad pœnas censurarum & priuationis beneficiorum. Dum extravagantis non notę proba- bilis est ignorantia, vt per Felin. in c. 1. col. 5. versu. fa- cundus casus. de re iudicat. Iaf. in l. cum prælatas. col.

2. ff. de re iudic. Et licet decretum afficiat ignoran- tes, c. tibi qui. de rescript. in 6. non tamen afficit ante publicationem, vel ante conditionis euentum, secundũ Felin. in c. ceterum. col. 1. 3. versu. collationis gratia. de rescript. & licet decretum afficiat ignorantes quod ad annulationem actorum, non tamen quod ad pœnã, glo. in c. volētis. in verb. exmatre. de hęret. in 6. Felin. in d. c. ceterũ. col. 21. in ver. prima restitutio. & quis te- netur probare extravagantem esse vsu receptam, vel non, vt vult Gozad. cõn. 16. in hanc causã. col. pen. Nõ obstat, quod dicit Afflic. dec. 629. col. 2. vol. 3. Bertrã. cõn. 195. probruciori. col. penult. versu. 6. & vlt. dico. & cõn. 174. procedendo. col. penul. ver. ad quintum quæ situm. cõn. vol. 1. 9.

EPITOME.

Testis deponens se vidisse locatorem factam esse non probat.

DECISIO CCLXXXII.

Fuit resolutum 12. Martij 1542. in vna Rom. Macel- li corã D. Prologo, quod testis, qui dicit locatio- nem Macellorum factam fuisse vniuersitati Hebræo- rũ, quia vidit, nõ probat: quia deponit de his, quæ per- cipiuntur indicio intellectus, & non corporis, nisi de- ponendo, etiã non interrogatus, reddat rationem, ex qua inferatur ad ius, vt per Felin. in c. cum causam. 1. col. 2. de testib.

EPITOME.

Consuetudo interpretatiua quanto tempore præscribitur.

SYMMARIA.

- 1 Consuetudo procedendi sine scriptis & combuendi processus quanto tempore præscribitur.
2 Contra regulares procedi potest non seruato iuris ordine.
3 Observantia probatio absque præscriptione sufficit in con- suetudine declaratiua.

DECISIO CCLXXXIII.

Voluerunt Domini 16. Martij 1542. in vna spoliũ habitus inter fratres S. Saluatoris & Georgium agentem ad restitutionem habitus, quod ex quo pro- babatur, quod fratres à 28. annis habuerant consue- tudinem obseruatam procedendi sine scriptis & com- burendi processus, ne delicta fierent manifesta, quod ex quo consuetudo esset interpretatiua seu declarati- ua, & non contra ius, cum de iure habeatur, tanto tẽ- pore præscribitur, vt per text. in c. qualiter & quando. in fin. de accus. vbi dicitur, quod contra regulares procedebatur iuris ordine non seruato: & illa nõ ob- seruantia iuris cum consuetudine erat interpretatiua vt sine scriptis fiant processus, quod tale tempus suf- ficeret: immo quod dicebatur, eod quod non probatur tanta præscriptio temporis, ex quo eramus in con- suetudine interpretatiua, sufficeret probare obseruatã absque præscriptione, vt per Alexand. cõn. 107. pe- nult. col. volum. 2. Socin. cõn. 3. column. penultim. Roch. de Curt. rubric. de consuetudin. in 4. q.

EPITOME.

Statutum vrbis excludens sorores propter fratres quomodo procedat.

DECL

Licet Bald. dicat, quod l. 1. C. de leg. heredib. quod statutum excluderet fœminam dotatam intelligitur a bonis dotantis, tamen vt Bal. ibi dicit, nullum nisi vltierus statutum procedat. Et idem dixerunt Domini 17. Martij 1542. in vna Rom. bonorum pro Fracisco, Flores contra Brigidam, quod statutum vrbis in nouis reformationibus, c. 24. sub rubr. de succe. ab intesta. quod incipit, Defectus non procederet etiam in bonis fraternis non dotantis: quia statutum vltra processum specificando, ita voluit Alexand. con. 29. colum. penul. volum. 1. In fine l. vt liberi, colum. 2. C. de testamen. vide Brun. in tracta. de statuto excludente fœminas propter masculos, in §. art. q. 16. Et facit pro statuto ibi Franc. & Felin. in c. in præsentia. col. 23. versic. 2. contra. de proba. Dec. consil. 559. vbi dicit, quod ista conclusio est vera de iure, & de consuetudine, & ibi loquitur in fratre sacerdote.

EPITOME.

Verba, sperant, quod agriculatores inibi inhabitare possent, quomodo intellecta.

SVMMARIA.

- 1 Littere penitentiariæ quando fiant subreptitiæ.
- 2 Deficiente causa, ob quam Papa aliquid concedit, corrumpit & gratia.

DECISIO CCLXXXV.

DVbitani 17. Martij, 1542. præsupposito, quod testes probant locum esse inhabilem, an littere penitentiariæ sperant, postmodum agriculatores & alios in futurum inibi inhabitare posse, essent subreptitiæ. Pro parte negatiua dicebatur, quod non affirmare dicebatur, quod ibi posset habitare, sed tantum quod sperabat: licet illa spes postea euanescat, tamē per hoc non censentur littere surreptitiæ, tamen contrariū fuit resolutum: Nam cum ex literis colligeretur, quod ex nulla alia causa sit motus Papa ad concedendum decimas pro illa tertia parte Alphonso, nisi quia is sperabat facere, si illa causa defecit propter quam Papa primo parochiæ in decima præiudicabat, sequebatur quod ex causa non existente falsa gratia corrumpet, per Abb. in c. quia. de consanguini. & affini. Cardin. con. fil. 96.

EPITOME.

Fratres Prædicatores capaces bonorum vt vendant.

DECISIO CCLXXXVI.

Dic 17. Martij, 1542. in vna Abulen. bonorum coram Domino Thoma fuit resolutum quod fratres Prædicatores censum caperent bonorum, vt venderent, secundum gloss. communiter approbatam in c. 1. §. confirmatos. & ibi Domin. de religiof. domib. in 6. & ibi Felin. & Franc.

SVMMARIA.

- 1 Tutor potest actorem ad litem constituere ante confessionem inuentarii.
- 2 Tutor ante confessionem repertorium administrans potest vt suspectus remoueri.

DECISIO CCLXXXVII.

In vna Bononiens. coram Domino Aquen. 17. Martij 1542. fuit resolutum, quod tutor ante confessionem

nem inuentarii poterat deputare actorem ad litē, & illa deputatio valida est, per dictum Bart. in l. tutor qui repertorium, colum. 2. ff. de administr. tuto. vnde si tutor administraret ante confessionem inuentarii, quod posset remoueri, vt suspectus: tamen interim tutor est, & sic administrare potuit, vt per Dec. in c. ex parte. 2. col. de appell.

SVMMARIA.

- 1 Actor ad futuras etiam lites a tutore deputatus potest, quo que appellatiōis causam prosequi.
- 2 Decretum in causa priuata futuras potest respicere lites, secus in causis vniuersitatis.

DECISIO CCLXXXVIII.

Item fuit dictum, quod si tutor deputasset actorem ad lites etiam futuras, quod causam appellatiōis prosequi potuisset, post dictū Salic. per Imol. & Bart. in l. si actor. C. de appella. & quod decretum in causa priuata potest respicere futuras lites, secus in causis vniuersitatis, secundum Bart. & Bal. & Ang. in l. item corū. §. sed si. quod cuiusq; vniuersitatis nomine.

EPITOME.

Mandati probatio an ex propria exequentis depositione audiatur.

SVMMARIA.

- 1 Mandatum in se factum esse dicenti non creditur, si mandatū dominus nullum mandatum exequentis mentionem faciat.
- 2 Notario, qui dicit se commissionem habere ad aliquam rem, non creditur, nisi per aliud quid probet.

DECISIO CCLXXXIX.

Dic 20. Martij 1542. in causa Romana 20000. ducatorum. dubitatum est, posito quod Leonardus esset familiaris Episcopi Efinen. an ex eo, quod dicit se exegisse de mandato Episcopi, & Episcopus dicit fructus exegisse vsq; ad obitum Clementis, probetur mandatum Episcopi in personam Leonardum. Et fuit resolutum, quod non. principale fundamentum fuit, quia Episcopus Efinus deponendo dicebat se exegisse de anno 1532. per aliquot menses & ex partitis productis pro parte Illustrissimæ apparebat, quod de dicto anno Episcopus exegerat per tria trimestria. Et postea Episcopus dicebat, quod exegerat Reuerendissimus de Cambara, & tertio loco Baro de Burgo, & tunc Episcopus nullam mentionem faciebat, quod Leonardus de mandato suo, exegisset, & sic dicto Leonardum dicenti se exegisse de mandato Episcopi non crederetur: tum quia deponerat in causa propria, tum quia ad sui exonerationem: & dicenti se habuisse commissionem ibi quid faciendi non creditur: vt patet in Notario, qui dicit se habuisse commissionem ad aliquid, vt per Doctores. in l. 2. C. de eden. Tum quia per depositionem Episcopi excludebatur mandatum in persona ipsius Leonardum.

EPITOME.

Canonici vbi habent curam animarum, cura manet penes Collegium, non autem penes singulares.

DECISIO CCXC.

Dic 20. Martij 1542. fuit resolutum coram D. Saranen. in vna Vrgclen. Canonicatus & præbend. quod

cura animarum, que pertinet ad Canonicos collegiæ Ecclesiæ, dicitur pertinere ad Collegium, non autem ad singulos, aut ad quencunq; Canonicum per se. Ita vt Canonicus dicatur curatus, & fuit allegat. consil. Oldra. 67. de quo meminit Felin. in c. in nostra. col. 12. in fin. de referrip.

EPITOME.

Festiuitas diei non facit delictum eo die commissum esse atrocium.

DECISIO CCXCI.

In vna Segobien. iurisdictionis 20. Martij, 1542. fuit resolutum coram Domino Mariscoto, quod festiuitas diei non facit delictum ex hoc solo, quod in die festo esset commissum, esse atrocium. ita vt si prius Capitulum posset cognoscere de leuibus criminibus, non ideo diceretur esse atrocium, idem quod in die festo esset commissum: nam licet text. in l. prætor ait. §. aatore. ff. de iusti. & iur. & in §. atroc. Institut. de iniur. dicat atrocem esse iniuriam respectu temporis, tamen text. explicat, puta, si coram multitudine, aut in præsentia magistratus: item quia cōuenit multitudo altantium, & idem non solum concurrat sola qualitas temporis, sed etiam alia, vide Abba. in c. 1. in 1. notab. qui Cleric. vel. ibi in additione ad eum.

EPITOME.

Sententia nouæ prouisionis canonizatoria an sit prima vel tertia.

SVMMARIA.

- 1 Sententia potest confirmari in secunda instantia ex noua causa, quæ est in primo processu implicata.
- 2 Præsentatione in duobus instantijs ex iure, quod nullum esse apparebit. canonizata non potest ius illud amplius canonizari. sed noua est confirmanda prouisio.
- 3 Tertia quando dicatur.
- 4 Præsentatio an in tertia sententia an verò in prima confirmari dicatur.
- 5 Expectatiua quando cum iure canonizari potest, potest etiā in tertia instantia confirmari ex alio iure.

DECISIO CCXCII.

In vna Abulen. Capellanæ coram Domino Ioāne Paulo erat canonizata præsentatio quo ad duas sententias: & quia in tertia instantia erat productus processus de partibus, licet in duabus instantijs esset præfixus terminus ad docendum de illo: ex quo processu apparebat de bono iure ipsius, idem petebat duas sententias confirmari. Fuit dubitatum an sententia canonizatoria nouæ prouisionis diceretur esse prima vel tertia. Et videbatur, quod tertia: quia sententia potest confirmari in secunda instantia ex noua causa, l. final. vbi Docto. ff. quod cum eo. Tamen ad ista respondebatur, quod illud procedit, quando illa causa noua esset implicata in primo processu, per id quod notat Alexand. in l. si is ad quem. colum. penultim. num. 6. versic. item in quantum. ff. de acquir. hæred. Fuit resolutum quod sententia debebat esse prima: Nam si cum præsentatio incidenter esset canonizata in duabus instantijs, & sic etiā tantū ius esset canonizatum modo, quo apparebat illud ius esse nullum, non poterat amplius canonizari, sed canonizanda erat noua prouisio. Et sic cum esset diuersum ius, debebat esse prima sententia non autē tertia: Quia si tunc dicitur tertia: quando super eodem iure non autē diuerso est data, argumēt. gloss. in Clem. 1. in verb. alicuius, de re iud. Et licet præsentatio esset canoniza

ta: cum in die fecutis: tamen dicebatur, quod illa veniebat accessorie: nunc autem noua prouisio simpliciter canonizabatur. Et licet expectatiua canonizatur cū iure, sequitur, quod illa in tertia instantia posset confirmari ex alio iure. Dicebant Domini, quod illud erat verū, quādo gratia expectatiua & acceptatio erat bona: non autem quādo apparebat de nullitate earum. Item licet in beneficiis quis videatur deducere, & postquam competere posset, vbi licet quis non se, restringeret ad certam causam, vt per Egidium, decis. 662. illud est verum, quando certum ius non est in principio canonizarum, prout erat hic.

EPITOME.

Regressus ob non solutionem potest referuari quamuis non constet de aliquo consensu.

SVMMARIA.

- 1 Regressus ob non solutionem datur, cum beneficio priuatur: sic vt cum sua non interfit eius consensus in reservatione non sit necessaria.

DECISIO CCXCIII.

In vna Conchen. coram Io. Paulo 20. Martij 1542. fuit resolutum, quod regressus ob non solutionem potest referuari, dato, quod non constaret de aliquo consensu, quia dicitur apponi in pœnam, vt accessorie. Item & secundum, quia regressus ob non solutionem datur eo tempore, quo quis beneficio priuatur, & quo tempore iam sua non in interest, idem non requiritur eius consensus.

EPITOME.

Clausula quomodo maiorem & veriozem specificationem qualitarum exigit.

DECISIO CCXCIII.

FVIT dictum in vna Paduā. Parochialis de Aggere magno coram Domino Thoma vigesimo Martij, 1542. vigore clausulæ, maior & verior specificatio qualitarum, quod si in noua prouisione erat dictum, quod de Cappelania poterat expediri Bulla de parochiali, & quod ita dicebat Commentar. regular. Canellarie quod quoad literas essent exprimendæ super regula 63.

EPITOME.

Mandatum non probatum.

SVMMARIA.

- 1 Partita per Episcopum extracta & dicta testium an probent mandatum Episcopi. & nu. 4.
- 2 Partita extracta quando non probant.
- 3 Partitas integraliter extractas esse ad quid conducant.

DECISIO CCXCV.

Proposuit dubium in causa Romana viginti milium ducatorum 24. Martij, 1542. an ex partitis per Episcopum extractis vna cum dictis testium probaretur mandatum Episcopi. Et primò fuit dictum, quod partitas non erant informa probanti: quia extracte ex libro per Leonardum Regulum parte non citata, & sic non probant. Itē quia Leonardus dicebat, quod credebat se extraxisse ex originalibus. & sic non expressè

presc affirmabat. Item dicebatur, quod non integra- liter extraxerat. sed annotando diem mensum & qua- litatem: & tamen propter precedentes partitas, in qui bus docebant, de mandato datarij & ducis, ex quibus apparebat, quod ei no erat questita possessio. Intererat 3 multum, quod integraliter partitas extraxisset, quia si illæ que cadebant in personam Episcopi essent de mādato ducis & datarij, sequebatur, q non constitue batur dux solum in possessione exigēdi. Secundo t di cebatur, quod dictum Episcopi dum dicebatur se de mandato ducis exegisse, non probabat mandatum, etiam dicendo se fecisse de commissione, vt per Ioan nem Andr. in reg. qui in memorialibus in 6. Bald. in li iudices. ad fin. de fid. instrum. & moderni in l. is apud quem. C. de edend.

EPI TOME.

Delicti atrocitas coram multitudine.

SVM MARI A.

- 1 Delictum coram multitudine quod committitur ex leui efficitur atrocius.
2 Quot personæ multitudine constituant, arbitrio iudicis relinquuntur.
3 Delictum quod coram decem personis committitur, est notu rium.
4 Decem personæ constituunt multitudinem, & per conse- quens delictum coram decem commissum ex leui sit atrox.

DECISIO CCXCVI.

Proposuit Dominus Mariscanus 24. Martij, 1542. 1 Præsupposito. t quod delictum leue efficiatur gra ue ex eo, quod committitur in eo loco, vbi est multi tudo populi. quot t personæ multitudinem facerent: & inclinarent Domini, quod licet multitudo varijs modis accipiatur, & post plures declarationes hoc to- rum arbitrio iudicis remittunt, vt per glos. & Doct. inc. larones. de cleric. excommunic. & ibi Bertran. tit. de annali. in c. tuam. col. 3. de simo. Alexan. in li. cet Imperator. de leg. 1. Card. & Alex. in c. vidua. 24. dist. tamē in casu isto, ex quo propter notorietatē leue t efficiatur graue, vt per Abb. in c. cū. col. penul. vers. in fin. gloss. de sent. excommu. & delictum, t quod in presentia decem personarū committitur, dicitur no toriū, vt est text. & gl. in c. manifest. 2. quest. j. cum quo tranfit Anchar. Gemini, & moderni ibi. & in c. cum oporteat. col. 9. vers. item adde. Bald. de accus. Ergo 4 t delictum factum coram decem personis, coram multitudine factum essebitur.

EPI TOME.

Nobilitatis probatio.

DECISIO CCXC VII.

Vlgesima quarta Martij 1542. in vna Abulē. bene- ficij. del Vasso coram D. Thoma fuit resolutū, quod ad effectū regulæ præferentis nobiles, sufficie- bat, quod nobilitas probaretur secundum communē & vulgarem modum loquendi, nempe ex stirpe, & ex stirpe non multum magna, vt per Staphil. de lit. grat. & iust. fol. 121. pagin. 1. & licet quando agitur de nobilitate, ex antiquo oporteat probare de patre, aūq, & maioribus, vt per Rebuff. in tract. de nobil. pa. 78. in 2. quest. in princ. col. 2. vers. 7. quod tamen secus est quando agitur de simplici nobilitate, vt ibi per Rebuff. pag. seq. col. 1. vers. tunc non obstat, quod dixerit de patre. & vide Felin. in c. super eo. col. 2. vers. se- cunda qualitas est notabilis. de testibus.

EPI TOME.

Possessio presentandi præsumpta.

SVM MARI A.

- 1 Compatorno qui non est in presentandi possessione, non pra seruatur presentandi ius per compatroni sui presentatio- nem.
2 Quod non est præseruari non potest.
3 An vnus compa- ronus presentans alievi compatrono pos- sessionem acquirat.

DECISIO CCXC VIII.

Fuit resolutum in vna S. Andrea Canonatus & præbend. Coram Domino Maceraten. 13. Martij 1542. quod t vbi sunt duo Compatroni per presenta- tionem factam ab vno, si alter Compatronus non est in possessione presentandi, non potest dici, quod eius possessio præseruetur, vt per Dec. consil. 129. col. pen. vers. c. no obstat, quod electio facta. Et quia t quod non est, præseruari no potest: sed potius est quærendū, an vnus t Compatronus presentans non solum quæ reret sibi possessionem, sed etiam alteri Compatrono, & istud non dependet ab alijs, quæ dicit Bart. in l. qui iusta familiaritatis. & Paul. de Cast. in l. communis seruus. ff. de acq. poss. benè tamen fuit dictum, quod si duo erant patroni præseruabat ius presentandi alter alteri compatrono, vt per Felin. consil. 112. circa fin. Abb. consil. 54. col. 2. vers. pro hoc etiam facit. vol. 1. Calder. consil. 15. de iure patro. Roch. de Curt. in tract. iuris patro. in verbo, competi ns & quod dicit q. 20.

EPI TOME.

Inhibitio emanata vigore commissionis restitutoria, prout de iure, facit, quod executio postea facta sit attentata.

SVM MARI A.

- 1 Reus dolo procuratorum actoris indefensus, & propterea condemnatus, est restituendus.
2 Executio contra inhibitionem facta per viam attentati est reuocanda.
3 Pendente lite nihil est innouandum.
4 Restitutionem petens ex privilegio causa beneficalis, si contra inhibitionem a iudice ad executionem procedat, non agi per viam attentati.
5 In restitutione ex privilegio non transit sententia in indi- catum.

DECISIO CCXCIX.

Voluerunt Domini in vna Salamantin. Paro- chiali de Mansueto corā me vltima Martij 1542. in qua erat lata vna sententia, quæ transuerat in iudi catum: contra quam t reus petierat se restitui, attento, quod fuerat indefensus dolo procuratorum actoris: & signatura dabat prout de iure, vigore cuius commif- sionis fuerat inhibitum. t Non obstante inhibitione iudex processerat ad executionem, quod illa executio veniret reuocanda per viam attentati: quia ex quo pe tebat ex causa restitutionis, dato, quod signatum da bat, prout de iure interim dum disputabatur, an esset sufficiens causa restituendi, vel non, pendebat: lis: & t idē lite pendente nihil erat innouandum: licet con- trarium diceret decif. Rota. 446. in nou. quæ si benè vi deatur, non obstat: secus dicebant Domini, si non ex causa petisset restitutionem, t sed tantum ex privile- gio causa beneficalis: cum in eis t sententia non rā- feat in iudicatum: quia tunc sentiebat, quod procede ret in futuro euentu.

EPI TOME.

Ætatis probatio.

SVM M

SVM MARI A.

- 1 Aetatem narratā an resignarij, an verò supplicans tenea tur probare. & num. 3.
2 Expressa tenetur is verificare qui ab eorum expressione absol ui cupit.
4 Impugnantis electionem ex defectu a tatis incipit probā di onus.

DECISIO CCC.

Dvbitauit vltima Martij 1542. in vna resignatione facta in fauorem Vincētij, an t tibi asserenti constitutum esse in 13. anno, an verò ipsi resignatario incumbat onus probādi: quia instabat pro absoluto ria, teneretur probare aetate narratam, quia t teneba tur expressa iustificare, vt per Innoc. inc. 1. vt lit. cō test. in 6. & Felin. in c. constitutus. in prin. de rescript. aut verò t ambo non veniebant ex eadem vacatione, sed impetrauerat certo modo, & petebat, quod benefi cium ex quo non expresserat certam aetatem, & tunc teneretur illū no fuisse in illa aetate, vt per Felin. in c. in presentia. col. 12. vers. glos. de probat. vbi dicit, t q impugnanti electionem ex defectu aetatis incum bit onus probandi, Alex. consil. 149. col. fin.

EPI TOME.

Collatio facta de ecclesia non comprehendit ecclesiam cura tam.

SVM MARI A.

- 1 Collatio ecclesie non continet curatam.
2 Appellatione ecclesie venit ecclesia principalis si adiun gatur parochialis, secus si simpliciter nominetur eccle- sia.
3 Falsa demonstratio non intrat ex defectu intentionis.
4 Argumentum a minori ad maius quando in collatione pro cedat.

DECISIO CCCI.

DIE 17. Aprilis 1542. in vna Paduana Parochialis de Aggere magno fuit conclusum coram D. Thoma, quod t collatio de Capella ecclesie collegia ta B. Mariæ de Aggere magno, facta etiam ab ordi- nario, non intelligatur facta de ecclesia curata: quia non fuit expressa illa qualitas curæ, per text. in c. cum in illis. in princ. de præbend. in 6. & sic etiam in col- latione ecclesie facta motu proprio, per id quod dicit Abb. in c. ad aures. col. 3. vers. si verò motu pro- prio. de rescript. & decif. Rota. 3. in nou. Et dictum fuit, quod non omnis collatio facta ab ordinario na- turali & originario, puta, Episcopo, Archiepiscopo, vt per Card. in Clem. 2. col. penul. vers. c. & per hoc habet singulariter notare. de offic. ordin. Non obstat quod collatio facta esset de ecclesia B. Mariæ: & t ap- pellatione ecclesie veniat ecclesia principalis, licet canon. de rescript. in 6. quia verum est cum adiuncto dicendo ecclesie parochialis: secus si simpliciter dice- retur ecclesia, per text. in d. c. cum in illis. in prin. Nō obstat quod si constaret de corpore, cum parochialis illa vacauerit per mortem Antonij Galli, per cuius obitum fuerat prouisum per capellanum de dicta Ecclesia, inde falsa demonstratio nō debet variari, vt per Abb. in c. significasti. circa fin. de rescript. quia ref- trabat ex defectu intentionis: quia licet intentio eorū esset conferre ecclesiam non curatam, non sequeba- tur, quod vellent quod conferret curatam: & in t isto casu non procedit argumentum a maiori ad minus, sed bene e contra: & ita loquitur Abb. in cap. signifi- ficasti.

EPI TOME.

Vbi duæ surrogationes procedunt à Papa, non est locus iu dicio summario, sed ordinario.

SVM MARI A.

- 1 In surrogationibus quomodo debeat ordinariè procedi.
2 Executiue seu summarie quando in surrogationibus proce- datur.

DECISIO CCCII.

Franciscus de Miranda per obitum Ioannis de An- guiano obtinuerat sibi prouideri de Archiepresby- teratu Calaguritan. cum surrogatione etiam quoad possessionem Martinus Ximenes, qui litigabat cum Ioanne Anguiano, obtinuit infra mensum gratiam, si neutri, cum surrogatione etiam quoad possessionem: & cum apprehenderet, obtinuit Franciscus Miranda commissionem, vt per possessionem procederet exe- cutiue contra Martinum: quæ commissio fuit per Martinum restricta, prout de iure. Nouissimè Fran- ciscus obtinuit commissionem, in qua dicebatur, vt procederetur in possessione huiusmodi, prout iuris fue rit: & secundum Rot. prætendebatur, vt procedere- tur executiue. Fuit t resolutum, quod ex quo ambo veniebant ex eodem iure, cum ex cognitione Papæ, quod esset potior in iure præferendus, & ordinariè, prout iuris fuerit, procedendum, per doct. Bart. con- muniter approbatam in l. si. §. si tamen. col. 6. ver. aut comparet aliquis. C. de edict. diu. A dria. tollend. Illud autem, t quod dicebatur, quod in istis proceditur e- xecutiue, erat, si possessor, dato quod litigaret, cederet in fauorem alterius, cum surrogatione etiam quoad possessionem surrogationis summarie erat immiten- dus: quia in tali casu non censetur, dato, quod veniat ex eodem iure. Et ita fuit resolutum 21. Aprilis 1542.

EPI TOME.

Atrox dicitur iniuria coram persona iurisdictionem habente, secus in persona in dignitate constituta.

SVM MARI A.

- 1 Iniuria coram iurisdictionem habente commissa, quare di- catur atrox. & num. 5.
2 Iniuria coram aliquo in dignitate quidem constituto sed iu- risdictionem non habente, commissa, atrox non sit respec- tu ipsius personæ. & quare. & nu. 4.
3 Iniuria coram aliquo in dignitate constituto, perpetrata quanto atrox habeatur & quare.
5 Archiepiscopus habet iurisdictionem.

DECISIO CCCIII.

Fuit conclusum in vna Segobien. iurisdictionis, 11. Aprilis 1542. quod iniuria facta coram persona iu- risdictionem habente, dicitur atrox. Infit. de iniur. & 1. prætor ait. §. atrox. ff. eodem. & hoc t propter mul- titudinem, quæ præsumitur adesse circa tales personas ad not. in l. omnes. C. de testib. quæ etiam ad interdi- ctum extenditur, vt per Paul. Castr. in d. l. omnes. & Iac. in l. certum. col. 5. C. vnde legit. siue propter re- uerentiam, quam magistratus debemus vt per Bart. & gl. in l. in vim. ff. de iust. & iur. Tamen fuit dictum, quod si iniuria t fieret coram quacunque alia perso- na in dignitate constituta, dum tamen non haberet iurisdictionem contemptiosam quod per hoc iniuria non dicebatur atrox respectu personæ principaliter enuaciata, quia hoc non reperiebatur in iure, nam li- cēt inferatur iniuria alicui in presentia personæ in digni- tate.

dignitate constituta, argum. eius, quod dicit Alex. in Lapud Labonem, §. pen. ff. de decurion. puta de iniuria illata socio itineris, vt socius possit agere actione iniuriarum, si eam ad Curiam reuocat, & ita ¶ isto casu persona in dignitate constituta possit agere, si causa ad Curiam reuocat, & illa iniuria dicitur atrox ex qualitate personarum: puta, quia illata per minorem maiori, vt per Castren. in l. sed si hanc. §. preter ait. ff. de iurisdic. omn. iudic. & est text. in l. sed est quæstionis, in verb. persona atrocitate faciente. de iniur. vt per Bald. in auth. habita. col. 4. C. ne filij pro patre. dum dicit de iniuria per minorem illata maiori, maior est & grauius facienda, iuxta ea quæ dicit Alexand. consi. 24. vol. 2. Tamen fuit conclusum, quod ¶ respectu principaliter iniuriati iniuria ex eo, quod esset commissisa coram persona in quacunque dignitate constituta non habente iurisdictionem non esset atrox. Et 24. eiusdem fuit resolutum, quod ¶ iniuria commissisa coram Archidiacono, seu diacono seu quocunque alio iurisdictionem habente de iure vel consuetudine esset atrox, per supradicta. Et ¶ quod Archidiaconus habet iurisdictionem, est text. cum glo. in c. j. & in c. ad hanc. de offic. Archid.

EPITOME.

Bulla Archiui annullans instrumenta rogata in vrbe per notarium non immatriculatum isto casu non fuit vsu recepta.

SVMARIA.

1 Testamentum scriptum à rogato, sed in archiuo non immatriculato notario au & quomodo valere probetur.

DECISIO CCCIII.

DIE 21. Aprilis 1542. circa bullam, quæ habet, quod instrumenta rogata per notarium non immatriculatum non faciât fidem: & quando instrumenta non sunt transportata ad archiuum quod non faciunt fidem, sed quod notarius vt fallarius sit puniendus: fuit resolutum per testes examinatos in vna Rom. domus inter D. Claudium de Sabellis, & Episcopum gratia coram domino, Mohedano, quod illa bulla non est vsu recepta, quando constat de legalitate notarij & de veritate rei, videlicet, quod esset factum, licet non constaret de tenore rei facte, prout erat in illo casu, in quo Petrus Soderinus fecerat testamentum, ¶ de quo fuerat rogatus quidam Henricus, qui non erat immatriculatus in archiuo, & sic dabatur de bulla archiui, quod tale testamentum non faciât fidem, fuit dictum quod ex quo testes deponerent de legalitate notarij, & quod esset factum testamentum, licet eius tenorem non probarent, quod probaretur isto casu per testes bullam non esse vsu receptam.

EPITOME.

Sequestrum appositum primò in causa petitorij contra intrusum non debet relaxari in fauorem alterius obtinentis in possessorio.

SVMARIA.

- 1 Obtinens tres in spolio sententias penitus est restituendus & reintegrandus.
- 2 An & quando sequestrum petitorio suspensio sit relaxandum, & num. 5.
- 3 Sententia super possessorio lata non præiudicat non citato.
- 4 Causa possessorijs & petitorij iudicij est diuisa.
- 6 Executio sententia contra alium absque nouo iudicio & noua re iudicata quando non possit fieri.

DECISIO CCCV.

Lite pendente in prima instantia inter Ioannem de Porrus & Alphonsum Dias, & quosdam intrusos super quodam beneficio Carthaginen. de Villoria, Alphonsum Dias suspendit petitorium: quæ suspensio petitorij quoad Ioannem contra intrusum procedendo obtinuit vnam sententiam super petitorio, & sequestrum apponi iuxta Clemen. ad compescendas. extra de sequestre. poss. & fruct. Postea Alphonsum Dias contra intrusum procedendo obtinuit tres sententias, & petebat vigore illarum sequestrum pro parte Ioannis datum in fauorem suum relaxari. dicens, quod cum obtinisset ¶ super spolio, erat penitus reintegrandus & restituendus, & sic sequestrum in eius fauorem relaxandum: tamen prædicto non obstantem in vna Carthaginen. beneficij de Villoria inter prædictos 21. Aprilis 1542. coram D. Maricano fuit resolutum ¶, non fore relaxandum: quia sententia lata super ¶ possessorio non præiudicabat Ioâni de Porrus non citato: cum ¶ esset diuisa causa possessorijs & causa petitorij. Et sicuti latis tribus ¶ sententijs super possessorio, si fertur sententia super petitorio, potest sequestrum apponi, vt per Castl. decif. 2. de caus. poss. & propriet. ¶ a fortiori appositum non debeat reuocari. Et ¶ quia executio sententiæ contra alium aliquando fieri non poterat absque nouo iudicio & noua re iudicata ad decif. fin. de re iud. in nou. Felin. in c. cum super. colum. fin. vers. item nota in illis verb. tamen tempore meo, de re iud. decif. 2. de caus. poss. & propriet. Egid. decif. 215. & quia si gratia Ioânis de Porrus poterat expedire executionem rei iudicatæ super spolio, vt per Rot. decif. 438. in nou. & per Felin. in c. veniens. 2. col. 4. ver. quarta conclusio, de testib. Ioan. And. Alex. cons. fin. a fortiori poterat impedire, ne sequestrum relaxaretur.

EPITOME.

Præsentatio circa c. final. de elect. in 6. an habeat locum.

SVMARIA.

- 1 C. fin. de election. in 6. procedit in præsentatione.
- 2 Consuetudinem, quæ est contra communem opinionem, allegans probare tenetur.

DECISIO CCCVI.

DIE 21. Aprilis, 1542. in vna Sanctæ Andree canonicatus de Cerrato coram Domino Maceratenf fuit resolutum, quod communis conclusio est, ¶ quod c. final. de elect. in 6. habeat locum in præsentatione, vt per Carol. Molin. super consuetud. Paris. fol. 315. colum. 5. nume. 27. quod illud esset verum, nisi consuetudo esset in contrarium: & ¶ quod allegans consuetudinem, ex quo erat contra communem opinionem, debebat illam probare, quicquid sentit Egid. decif. 620. Et D. Marica, dixit ita alias fuisse resolutum coram Domino Aragonia.

EPITOME.

Collatio de Ecclesia simpliciter facta non intelligitur de curata.

SVMARIA.

- 1 Collatio ab ordinario de Ecclesia facta de curata non intelligitur, etiam si motu proprio facta esset.
- 2 Appellatione Ecclesie venit parochialis: quod fallit, si simpliciter de Ecclesia dicatur.

DECISIO CCCVII.

Dodecima Aprilis 1542. fuit resolutum in vna Paduan. parochialis de Aggere magno quod ¶ colla-

1 ¶ collatio facta de Ecclesia ab ordinario non intelligitur facta de Ecclesia curata, per text. in c. cum in illis. in princip. de præbend. in 6. etiam si facta foret motu proprio, vt per Abb. in c. ad aures. col. 3. de rescript. & Rota decif. 3. de rescript. in nou. non obstat, quod 2 ¶ appellatione Ecclesie veniat parochialis, vt per text. in c. licet canon. de cleric. in 6. quod procedit, si dicatur de Ecclesia parochiali, secus si simpliciter dicatur de Ecclesia, vt per text. in d. c. cum in illis. in princip.

SVMARIA.

- 1 Quando & quare exprimi debeat in confirmatione Ecclesie, quæ conseruitur, esse parochialem curatam.
- 2 Noua prouisio est præcedens quasi quædam confirmatio: nec excedit confirmatio uis naturam.
- 3 Confirmatio si in beneficio simplici sequatur, ad illud noua se extendit prouisio.
- 4 Aliud est beneficij simplicis aliud curati corpus.
- 5 Clausula qualitatis potest beneficium simplex in sua qualitate commutare, sed non facere transitum ad diuersum corpus.

DECISIO CCCVIII.

ET 12. Aprilis, 1542. fuit resolutum pro nullitate prouisionis factæ de Capellania siue Ecclesia Beatæ Mariæ de Aggere Magno ¶ ex defectu Canonicorum prouidentium de Ecclesia, ex quo cessabat eorum intentio prouidendi de Ecclesia parochiali, & quod non posset in noua prouisione à Papa Imperata propter clausulam, & quod præmissorum omnium & singulorum maior & verior esset specificatio & expressio nominum, cognominum, & qualitatum, exprimi quoque debeat, quod dicta Ecclesia esset parochialis curata: quia cum ¶ noua prouisio sit quædam confirmatio de natura eius est non excedere confirmationem, vt per Deci. in rubr. de confirm. column. 1. ¶ confirmatio sequitur in beneficio simplici, ergo ad illud noua prouisio se extendebat: & istud tanto magis, fuit dictum, quia in noua prouisione in nulla sui parte poterat comprehendi, quod fieret mentio de Ecclesia parochiali, sed semper dicebatur, quod fuerat prouisum de Capella: & ideo dicebatur, quod per verbum, qualitatum, non debebat alterare corpus. 4 Nam ¶ cum aliud sit corpus beneficij simplicis, aliud corpus beneficij curati: licet ¶ narrando de beneficio simplici posset alterare qualitatem, quod beneficium simplex, non tamen propter illud verbum poterat de beneficio simplici transire ad curatum, cum sint diuersa corpora.

EPITOME.

Statutum Ecclesie Elacentin. quod certo generi personarum conferatur, intelligitur, quando collatio fit ab Episcopo, secus si à Papa.

SVMARIA.

- 1 Collatio, quæ ex statuto diocesanis tantum per Episcopum aut Capitulum fieri debet, potest à Papa etiam in alium fieri.
- 2 Auctoritas in dispositione excepta censetur, non obstante confirmatione ex consensu auctoritatem habentis opposita.
- 3 Decretum intelligitur pro dispositionis, cui adiungitur, natura.

DECISIO CCCIX.

ERAT statutum in ciuitate Placentin. huiusmodi sub tenore: cū autē ad locum vacantis portionis aliqui fuerint assumendi de seruitoribus Chori bene-

meritis de ciuitate vel diocesi oriundis, in quos Episcopus, vel Capitulum, vel maior pars, vel sanior consenserit, assumuntur: Nec ad hoc alij assumantur dummodò ibidem idonei poterunt reperiri ad Canonice etiam vacantes de prædictis portionarijs benemeritis, & non alij per Episcopum aut Capitulum assumantur: fuit dubitatum in vna Placentin. Canonice & præbendæ inter Ioannem Sabo & Garziam de Camassal, an gratia expectatiua Francisci caperet Canonice & præbendam, stante dicto statuto Ecclesie Placentin. Et ideo 31. Aprilis, 1542. fuit resolutum coram Domino Thoma, ¶ quod tale statutum tantum recipiebat collationem factâ per Episcopum & Capitulum: & isto casu dicebatur, quod recipiebatur, quod persona, cui collatio faciendâ erat, esset qualificata, vt in statuto dicitur: secus quando collatio fiebat per Papam: vt in gratia expectatiua, dato, quod istud statutum esset conditum à Cardinali de mandato Papæ, & sic diceretur statutum ex eius confirmatione appositum: Quia verò in causa dispositionis semper intelligitur excepta auctoritas: non obstat decretum irritans in confirmatione Pontificis appositum: quia dicebatur, quod erat accessorium. & intelligebatur, & reducebatur ad terminos specialis dispositionis. ¶ Si ergò principalis dispositio erat, quando collatio fiebat per Episcopum, & Capitulum: ita etiam intelligebatur decretum.

EPITOME.

Contractus cum Ecclesia factus ex defectu solemnitatis non potest contra Ecclesiam declarari nullus.

DECISIO CCCX.

VBI quis contrahit cum Ecclesia, & ille contractus habet defectum solemnitatis non potest ille contractus allegari nullus ex defectu solemnitatis contra Ecclesiam, si Ecclesia illi contractui vult stare. Ita resolutum fuit in vna Burgens. administrationis seruitij pro Abbatissa & monialibus de Villa maior, contra communitatem, & equites dicti loci, coram Domino Aquen. vigesimo quarto Aprilis, 1542. per ea quæ dicit Iaf. in l. cum his. §. eam autem transactionem. ff. de transaction. idem in l. 2. in 1. not. C. de iure emphiteot. Deci. in c. quæ in Ecclesiis. §. not. de constitut.

EPITOME.

Sequestrum non relaxatur etiam data cautione.

SVMARIA.

- 1 Sequestrum etiam data cautione non relaxatur. & quare.
- 2 Sententia super sequestro in alterius fauorem apposto lata executioni non debet mandari etiam data cautione, ne sequestrum habentis conditio deterioretur.

DECISIO CCCXI.

IN causa Carthaginenf. inter Alphosum Dias & Ioannem de Porrus fuit dubitatum vigesimo quarto Aprilis, 1542. an ¶ saltem tale sequestrum esset relaxandum data cautione: & maior pars Dominorū inclinavit: quod non: quia tres sententiæ late in possessorio contra intrusum non nocerent Ioanni de Porrus, quia primâ sententiam in petitorio habebat. Et ideo ¶ sententia super sequestro in eius fauore apposto executioni mandari non debebat, etiâ data cautione: cū per hoc posset eius conditio in hoc deteriorari: quia si possessio relaxaretur data cautione, si Alphonsum moreretur, posset in aliam trāsferre. Et pro ista parte bene facit, ¶ dicit Felin. in c. cum super. colum. 4. in 3. limitation. de re iudic.

EPI TOME.

Statutum vrbis, quod si viri soluto matrimonio fructus ex pignore percipiatur non computatur in sortem, quomodo inter preterit.

S V M M A R I A.

- 1 Viri ex pignore dotali soluto matrimonio septem cum dimidio in sortem computanda ex statuto exigere possunt, si liberi sint alendi, quod fallit stante matrimonio. & num. 3.
- 2 Statutum strictè est intelligendum.

DECISIO CCCXII.

- 1 Statutum vrbis, quod taxat septem cum dimidio pro. centenariis in illis verbis, & similiter masculi soluto matrimonio cum liberis percipientes ex pignore dotali nõ ita præstentur fructus in sortem, sed secus alendis communibus liberis, fuit interpretatum 24. Aprilis, 1542. quod haberet locum in pignore sine hypotheca tradita: quia cum essemus in materia odiosa, & in materia statuti debebat fieri stricta interpretatio, ad id quod percipit ex pignore tradito, nec obstat consil. Alexand. 3. l. in 6. volum. quia fuit dictum, quod debet locum habere stantibus oneribus matrimonij, puta vivente vxore, quod non erat in casu isto, in quo erat præmorta. Item & secundò loquebatur in fructibus, qui diuino iudicio subiacet, prout loquitur Ioannes Andreas, quod non erat in casu, de quo agebatur: quia fructus erant taxati ad septem cum dimidio iuxta formam statuti, & dabantur siue essent fructus siue non.

EPI TOME.

Beneficia omnium protonotariorum sunt reseruata.

S V M M A R I A.

- 1 Papa multoties conferendo beneficia per Protonotariorum decessum vacantia, declarat ea se velle reseruare.
- 2 Protonotarij an per regulam Pauli continui esse commensales declarentur.
- 3 Officiales si probetur nullum rei domesticæ officium admittit, an sint continui commensales habendi, & eorum beneficia reseruata esse censenda.
- 4 Milites S. Petri tenentur ad aliqua officia.

DECISIO CCCXIII.

- 1 Die 28. Aprilis, 1542. coram Domino Sarnenf. in vna Adrien. villæ Riani pro Marullo de Gaspar contra Iulianum de Grandis, fuit dictum, quod beneficia Protonotariorum etiam non participantium sunt reseruata: & quod ita pluries sit iudicatum in Rota, quod Papa faciendo multoties collationem de beneficijs vacantibus per obitum talium protonotariorum contulerat ex iure consueto, & sic declarauerat, quod voluerat esse reseruata: prout sentit Aeneas de Falco, in tractatu reseruati, in 4. q. prin. in 6. effectu, pag. 5. vbi dicit, quod tamè æquū est, quod protonotariorū participantū beneficia sint reseruata, & ibi allegat quandā extrauagantē, sub rubric. de treng. & pace. tamè in d. casu inter Dom. Marcellū & Iuliu non quærebatur an essent reseruata: quia Cardinalis Tranes. habebat facultatē conferendi beneficia reseruata: sed difficultas erat, an per regulā Pauli tales protonotarij declararentur cōtinui Cōmensales. Et Domini dicta die inclinātur, quod ex quo regula erat exorbitās, quia faciebat cōtinuū Cōmensalē, qui reuera non erat, iuxta text. in c. final. de verborum signifi-

cation. in 6. quod regula esset strictè intelligenda de Officialibus, qui panem in palatio accipiunt, aut custodiunt, seu deseruiunt, prout regulā illud denotant: 3. Et si ex aduerso prætendebatur, quod aliqui ex Officialibus essent inuenti, qui nec panē accipiunt, nec custodiam habent, nec in palatio deseruiunt, & tamen eorum beneficia sunt reseruata, vt prætendebatur de militibus Sancti Petri, fuit dictum, quod istud probaretur: quia aliqui ex Dominis dicebant, quod immò ex forma erectionis dicti officij tales milites tenebatur ad aliqua officia.

EPI TOME.

Regressus per cessum intelligitur, vbi cessio fit in manibus superioris purè & non in fauorem alterius.

S V M M A R I A.

- 1 Regressus per cessum in manibus superioris, purè & non in alterius fauorem fieri debet, vt va eat.
- 2 Conditionalis cessio quando per regressum effectuari non possit. & num. 4.
- 3 Cessio quando fiat conditionalis, & quando pura. & num. 5.
- 4 Cessio ab eius voluntate, quis regressum habet, dependens, si ille eam fieri nolit, ab initio irritata habetur.
- 5 Regressus datur per quamcunque amissionem.
- 6 Amissio cum stante regressu non durat, non fit locus regressus.

DECISIO CCCXIII.

IN vna Censaten. Parochialis Sancti Dometij pro Blasio de Cetera contra Bartholomæum de Vsfu farinis, fuit resolutum corā Domino Sarnenf. 28. Aprilis, 1542. quod Bartholomæus, qui habebat regressum per decessum Blasij, & quia Blasius resignauerat in fauore alterius, reseruatis sibi fructibus, quod quia stante tali regressu resignatio Blasij secuta esset, & quia Blasius resignauerat in fauorem illius, non esset locus regressus, & regressus per cessum intelligeretur, quando cessio fieret purè & simpliciter in manibus superioris, non in fauorem quando sub conditione, quæ conditio per regressum effectuari non poterat, Cassad. decisi. 3. de renun. Nam dicebant, quod quādò Blasius cedebat in fauorem tertij, reseruatis fructibus, quod talis cessio erat cōditionalis: & si illius parochialis quoad res & fructus sibi reseruatas cessio erat nulla, ergo locus nõ erat regressus: quia verū est, quod Blasius nõ resignabat, nisi resignatio acquirere parochialem, vt sibi reseruarentur fructus: sed propter regressum parochialis non potest reseruatio quæri, nec fructus reseruari, ergo cessio nõ valet. Nec obstat, quod dicebatur, quod cessio nõ erat conditionalis, sed erat pura, eo quia habebat regressum volentē locū esse regressus, quod pensio veniebat resoluēda, per ea quæ dicit Cassad. decisi. 1. de pensio. dū dicit tūc demū esse locum regressus, quia dicebat, quod immò dispositio nõ cessio erat cōditionalis, vel cōtēntialis, sed dependens à voluntate eius, qui regressum habebat: quia cū eo volente esset locus regressus, declarabatur, vsque ab initio cessio esse nullam. Non obstat, quod regressus daretur per quācūq; amissionē, & in illo casu decretū esse ad traditionem, quod talis protestatio non releuabat quia dicebatur, quod ex quo talis amissio non durabat stante regressu, quod non esset locus regressus.

EPI TOME.

Regula reseruatoria beneficiorum collectorum intelligitur de actu deseruientibus.

S V M M A

S V M M A R I A.

- 1 Beneficia collectorum & subcollectorum, quamuis officium suum non exercent, an censentur æquè reseruata.
- 2 Subcollectorum beneficia reseruata non censentur, nisi probetur officij debitum exercitum.

DECISIO CCCXV.

- 1 Licet Rota decisi. 207. in nou. & 200. in antiq. & in eas de Falco in tract. reseruatio. in 3. q. prin. post preclud. in 23. pag. circa fin. vers. quid autem si Papa creat aliquos. Cassad. decisi. vnica. nu. 3. de verb. sig. dicit, quod beneficia collectorum & subcollectorum sunt reseruata, licet non probetur, quod officium illorum exercent: tamen in vna Region. præbend. coram D. Thoma pro Thadæo contra Cassalen. 31. Maij, 1542. fuit resolutum contrarium, eo quia verba regulæ repugnant, dum dicunt eorum, qui pro tempore officia exercent: nec fuit admilla consideratio Commens. super reg. dum facit differentiam inter collectores & subcollectores. Non obstat quod dicitur de decisionibus contrarium dicant, quia fuit resolutum, quod in dictis decisionibus, non attendebatur, quod regulæ Cancellariæ habebant illa verba, dum tamen eorum officia exercent: & Dominus Mariscanus attestatus fuit, quod ita aliàs fuit resolutum. Et ita domini secuti fuerunt, & 16. Iunij, 1542. in vna Calaguritan. Scolastræ de Logromo coram D. Ptolomæo in subcollectore à collectore in partibus, fuit resolutum, quod beneficia subcollectorum non essent reseruata, dato, quod probaretur, quod ille fuisset deputatus subcollector, quia nõ probatur, quod officium exercisset propter verba regulæ, quæ inficiari non poterant, quin referrentur ad subcollectores, quamuis dixerit Fel. cons. 24. in q. 21. Correll. 25. col. vers. & causæ cum dicunt verba, qui officia exercent. & per dictam decisi. Rotæ, dum facit differentiam inter collectores deputatos à Papa, & subcollectores deputatos ab inferioribus.

EPI TOME.

Statutum dicens, quod subrogatio vbi esset quoad possessionem, quomodo intelligatur.

S V M M A R I A.

- 1 Ordinario iudicio agendum est, cum duo ex eodem titulo veniunt.
- 2 An in iudicio ordinario summariam tantum cognitionem requirentem de alio quoque iure cognosci possit, quam de quo agitur.
- 3 Institutio cum alteri quàm mihi est faciendā ex post facto conualescere potest.
- 4 Restitutio ex iure cesso non fit alteri sed sibi.
- 5 Exceptio domini incontinenter probanda obstat in remedio adipiscendi.
- 6 Intruso ne detur regressus auditur contra cum agens, si de bono iure obiicit.
- 7 Summaria potest esse cognitio quāuis ordinariè procedatur.
- 8 In summariis non potest dari de iure tertij.

DECISIO CCCXVI.

PER obitum Ioannis de Aguiano fuit surrogatus in eius ius in Archidiaconatu Calaguritan. Franciscus Miranda sub die obitus, ex quo vacauerat in Curia: & etiam id peteret Martinus Muuios colligens cum eodem Aguiano, qui expressè non potuit habere surrogationem in quadam gratia, si neutri, die sequenti dicti obitus data, & tamen surrogatus non solum ad

ius, sed etiam ad possessionem vigore sue surrogationis: quia ambo veniebant ex eodem titulo, fuit decisum, quod esset agendum iudicio ordinario. Fuit dubitatum coram eodem D. Thoma 2. Ianuarij, 1542. an in isto iudicio ordinario, tamen requirenti summariam cognitionem, etiam infra diem posset Martinus dare & discutere non solum de surrogatione vtriusque, sed etiam de alio iure: dum tamè ius illud esset cessum in personā Martini. Et fuit resolutum, quod sic: quia hic agebatur de possessorio adipiscendi, & in tali remedio obstat exceptio, dolo facis, vt per Alex. in l. quæ ab initio. penul. col. 8. & ibi Dec. in vlt. not. ff. de reg. iur. Nec obstat, quod dicebatur, quod talis regula non haberet locum, quod quando institutio alteri, quàm mihi, erat faciendā, prout dicit Alex. in dicto loco, quia respondebatur, quod ex quo ius erat cessum in personam Martini, quod illo tempore restitutio ex iure cesso erat sibi faciendā, & non alteri. Secundò, pro Martino fuit dictum, quod in remedio adipiscendi obstat exceptio domini incontinenti probanda, prout dicit Bal. in d. l. pen. secundum intelligentiam Dd. & ibi Dec. in vlt. not. col. 13. Si ergo Martinus opponeret de bono iure erat audiendus, nedum daretur intruso regressus. Nec obstat, quod dicebatur, quod licet in isto iudicio procederetur via ordinaria, prout erat conclusum, sed tamen cognitio erat summaria, prout dicit Dec. in d. l. pen. col. 13. circa fin. in princ. & seq. Nec obstat, quod vbi sumus in remedio summariis non poterat dari de iure tertij, vt dicit Alex. in d. l. pen. col. 8. quia respondebatur, quod illud erat verum, quando dabatur de iure tertij executio in persona Martini, & sic dabatur de iure proprio: quoniam discutiendum erat illud ius.

EPI TOME.

Attestatio Papæ, quod aliquis esset seruus familiaris, continens Commensalis lite pendente tollit ius quæsitum.

S V M M A R I A.

- 1 Attestatio Papæ de familiaritate continua non tollit ius quæsitum, si fiat motu proprio. & num. 3.
- 2 Supplicatio alternatiue non tantum litis meminisse, sed & regulæ de non tollendo iure quæsitio derogare debet, vt et fietur.
- 3 Attestationi Papæ, quæ nõ fit motu proprio, & ius quæsitum tollit, adiungenda est commissio reductiua ad viam iuris.

DECISIO CCCXVII.

DE anno 1543. Claudius de Carazona obtinuerat in omnibus impetrationibus, per cum faciendis, quod non teneretur facere mentionem de defectu natalium, quæ patiebatur: & in expeditione illius gratiæ narrauerat se familiarem continuum cōmensalem: fuit dictum ex aduerso de reg. de fidei familiaribus. Et ipsius Claudij lite pendente de anno 1540. Papa attestatur, quod Claudius anno 1542. & tempore expeditionis pendente erat familiaris suus & continuus cōmensalis. Ex aduerso fuit facta reformatio, quod quatenus ex dicta attestatione esset ius quæsitum Iacobo de Sabaudio tolleretur, quod reduceretur ad viam iuris: & fuit conclusum, quod non ex quo Papa per reg. de non tollendo iure quæsitio, ad not. per Agydium decisi. 468. in fine. & Caccialup. in tract. de pehion. q. 7. aliàs 17. ad fin. vers. putarem pendere. declarat, quod per suas attestations factas non intendebat tollere alicui ius quæsitum. Et idem non obstat, quod in supplicatione alternatiue diceretur, quod si per quoscunque iudices,

etiam in causis nunc pendentibus, iudicaretur, & sic per talia verba diceretur fieri mentio de lite: quia ultra mentionem litis debebat derogare regula. de non tollendo iure quaesito. Et licet Dominus Sarnen. in reg. de impetra. benef. vacan. per obitum familiarium Cardinalium. q. 13. pag. 2. in fi. dicat quod alias Rota statuit tali declarationi standum: tamen dicebat ipse, quod si illa attestatio, de qua in illa q. erat motu proprio, quod secus erat in casu nostro: ubi dicta attestatio tollit ius quaesito, q. 13. col. 2. & ibi posui in apostilla ad eum: propterea in isto casu nostro aderat commissio reductiva ad viam iuris.

E P I T O M E.

Tutor ante confessionem inuentarij potest administrare, licet possit ut suspectus remoueri.

S V M M A R I A.

- 1 Tutor administrare quidem arte confectum repertorium potest, sed sic etiam ut suspectus remoueri.
2 Mater tutrix ante inuentarium conditum administrare potest, & processus, de quo cum ea agitur valet.

DECISIO CCCXIII.

Quinta Iunii in vna Romana reuocationis indempnitatis coram Domino Ptolomæo fuit tentum, quod tutor ante confessionem inuentarij posset administrare, & procuratorem ad causas constituere, licet hoc possit, ut suspectus remoueri, per dictum Barto. in l. tutor qui repertorium. col. 2. ff. de administrat. tutor. de quo per Decium in cap. ex parte. l. num. 5. de appellat. & hoc fuit tentum pro maiori parte, vide Capic. in decision. Neapolit. 5. incipit, in causa Iacobi. & Corn. consil. 207. in 1. facie. colum. 2. versic. ne pereat de venditione. vol. 3. & melius consil. 164. cum in hac constitutione libri quarti. decis. Capell. Tholof. 288. & ibi addit. Et ad id, quod dicitur, quod mater & tutrix possit administrare ante confessionem inuentarij, ita ut processus cum ea agitur foret validus, fuit decisum coram me in vna Messanen. Baroniæ 2. Aprilis 1542.

E P I T O M E.

Regula referuatoria 8. mensium an intelligatur in beneficiis de iure patron.

S V M M A R I A.

- 1 Regula referuatoria 8. mensium an intelligatur in beneficiis de iure patron.
2 Referuatio generalis non comprehendit beneficium iurispatronatus.
3 Referuans beneficia vacantia reuocat etiam eorum priuilegia & indulta.
4 Referuatoria regula non simplicem, sed limitatam inducit reuocationem.
5 Iurispatronatus beneficium non cadit sub regula referuatoria limitata, ergo nec referuatum censetur.

DECISIO CCCXIX.

Adem die in vna Sancti Andreae Canonicatus & præbendæ coram Domino Maceraten. fuit resolutum, quod regula referuatoria 8. mensium per Clement. quæ reuocat priuilegia & indulta de conferendo, concessa personis quibuscunque, non censetur reuocare indulta concessa quoad beneficia, quæ sunt iurispatronatus laicorum ex fundatione. Primò, quia in procemio illius regulæ Papa intendit providere de

beneficiis iurispatronatus laicorum, dum dicit reseruata, & ratio est, quia in generali reseruacione non venit beneficium, quod est de iure patronatus, ut per gl. communiter approbatam in c. 2. de præb. in 6. Et idem fuit dictum quod postquam Papa in d. reg. reseruabit sibi Beneficia vacantia in 8. mensibus, reuocat etiam priuilegia & indulta à dictis beneficiis, & sic reseruatur. Itaque fuit dictum, quod regula illa non inducit simplicem reuocationem, sed reuocationem limitatam de beneficiis reseruatis: Et cum beneficia iurispatronatus non veniant in huiusmodi reseruacione, ergo de talibus beneficiis non intelligitur regula referuatoria 8. mensium.

E P I T O M E.

Clausula, & deuolutio, si detur dispositiue restringit omnem alium modum vacandi.

DECISIO CCCXX.

Adem die 5. Iunii fuit resolutum in vna Valentini. parochialis coram D. Maceraten. quod quando quis impetrat certo modo, & dicit beneficium tanto tempore vacasse, quod eius collatio est ad Sedem Apostolicam legitime deuoluta, si in supplicatione est dictum, & detur deuolutio dispositiue, quod licet literæ essent expeditæ cum narratiua deuolutionis, & cum clausula, quouis modo, & per extrauagantem execrabilis: tamen quod non daretur alius modus vacandi, quàm per deuolutionem: etsi deuolutio dispositiue non probaretur, etiam quod probaretur execrabilis, non daretur alius modus vacandi, per decis. 5. Cassad. de præb. & dictum fuit quod omnes alie clausule, etiam si vacauerint iuxta constitutionem Iohannis II. stabant accessorie, non probata deuolutione: ad quam probandam dicebant Domini quod se arctauerat, ex quo certo modo impetrauerat dicendo copulatiue & tanto tempore vacauerit, quod eius collatio iuxta Lateranen. statuta concilij sit ad sedem Apostolicam legitime deuoluta, cum per resignaturam fuerat additum, & deuolutio detur dispositiue.

E P I T O M E.

Duo testamenta vnum habens horam aliud non, vnum præferatur.

S V M M A R I A.

- 1 Testamentum habens horam præfertur alteri non habenti horam.
2 Testamentum horam non habens quando præferatur habenti horam.

DECISIO CCCXXI.

Fuit dubitatum in vna Fulginaten. coram D. Mariscoto 12. Iunii 1542. an quando producuntur duo testamenta eadem die confecta, quorum vnum habet horam, alterum non, quod eorum præferri debeat. Et dicebatur per tres ex Dominis, quod testamentum habens horam: quia ita dicebat Sebast. Sapia in l. fin. col. pen. & sentit idem Gujcl. Bened. in rep. c. Ryanutius. in verb. testamentum. col. 1. in prin. vers. & præmissa sunt vera. de test. Quod tamen alij quatuor dicebant non verum fore, si actor fuisset contra alterum ex constitutis in vno ex dictis testamentis existentibus, in possessione, per ea quæ dicit Dec. in c. pastoralis. de rescr. col. 3. vers. 1. infert. & idem Dec. in l. ambignis. ff. de reg. iur. Rebus. in tract. de pacif. posses. pag. 16. col. 2. vers. nam fallit. Item & secundò causa posita maior pars Dominorum fuit pro possessione contra testamentum habens horam.

E P I T O M E.

In gratia reuocatoria facultatè reuocandi, facta per regulam, non venit facultas nominandi, quæ competit ex priuilegio.

S. P. M.

S V M M A R I A.

- 1 Reuocatoria regula facultatè nominandi reuocans an quoque reuocet ius presentandi ex priuilegio concessum.
2 Reuocatoria comprehendit ius patronatus, nisi ex priuilegio veniat, & quare. & nu. 3.

DECISIO CCCXXII.

Lemens 7. de anno 1530. concesserat Marchioni Astoricen. ius nominandi & presentandi personas idoneas ad Canonicatus & præb. Ecclesiæ Astoricen. & ad alia beneficia tunc expressa: & quod personæ presentatæ inlituerentur per priorè Archidiaconum: & quod ius patronatus, seu presentandi personas huiusmodi, ac si ex fundatione & dotacione eidem Marchioni competeret: & quod non possunt derogari, prout in breui: fuit dubitatum in vna Astoricen. Canonicatus & præbendæ coram Dom. Io. Paulo inter Didacum Osorio & Alphosum Diaz, tan dictum ius patronatus esset reuocatum per regulam Pauli publicatam 22. August. 1536. in qua reuocatur facultas nominandi. Et 2. Iunii, 1542. fuit dictum, quod alias fuit resolutum coram Domino Rainaldo, quod regula non comprehenderet ius patronatus ex priuilegio, licet enim in principali derogatione veniant patronatus, quod competit ex priuilegio, non venit ex usurpatione, sed potius ex meritis, & quadam renunciatione. Et idem in generali reuocatione non venit istud ius patronatus, iuxta Cassad. decisi. 4. de iur. patron. & sic videantur verba regulæ reuocatorie in fauorem expectatiuum reuocare ibi facultates nominandi datas ordinarijs: de datis verò laicis nulla fit mentio, & ne videantur excepti, ex quo in concessione priuilegij interuenit expensa propter compositionem. Et ita fuit tunc decisum.

E P I T O M E.

Sententia, quæ non valet in 600. an valet in 500.

S V M M A R I A.

- 1 Sententia quæ non valet in toto, non valet in parte.
2 Minor summa non inest in maiori in sententia.
3 In vnica petitione vnicaque sententia si omnis summa continetur, aut plane firma aut in totum nulla debet esse sententia: sed si clausulas separatas habeat.
4 Summa plures ex pluribus causis si debeantur, & tamen vna actione comprehendantur, pro vna non pro pluribus habentur.
5 Tot sunt stipulationes quot sunt summa, totque stipulationes quot res.
6 Pecunia stipulata non tot sunt stipulationes quot nummorum corpora, sed vnica tantum.
7 Summa quæ vnica sit diuisibilis ex vnica tamen petitione & vnica sententia fit indiuidua.

DECISIO CCCXXIII.

Ad instantiam Archiepiscopi Turritan. monitus fuerat per Auditore Camerae Petrus Marres de soluendis 500. ducat. & ultra, in quibus dictus Petrus tenebatur in 600. condénauit eum in 500. Dubitauit in vna Turrita. Tartaria 15. Iunii 1542. an ex quo illa sententia non valebat in 600. in quibus sibi tenebatur, & ultra, an sententia valeret in 500. cum esset maior in hoc. Et eadè die fuit resolutum, quod non valeret sententia, sed esset nulla: quia quædo sententia continet vnã summã, & non valet in toto, non valet in parte, quia in sententia in maiori summa non inest minor, quia est sententia non diuisibilis, glo. in l. fin. ff. de iurisdic. omn.

iudic. vbi Bar. & alij. Iaf. in l. 1. §. stipulanti. colum. 4. de verb. obl. Et quia in vnica petitione, & in vnica sententia omnis summa continetur, sententia aut debet in totum valere, aut in totum esse nulla: secus quædo sententia & petitio haberet clausulas separatas ut declarat gl. in l. etiam. §. 1. in verb. audiendus. ff. de minor. Iaf. in l. si seruus plurium. §. 1. ff. de leg. 1. immò & plures summa, ex pluribus causis debita, vna actione comprehensa, dicuntur annullari, & pro vna reputari non pro pluribus, ut per Bar. & text. in l. si quis cum ita. ff. de appel. Præterea & tunc iudicantur ut plura ea, quæ deducta sunt in stipulatione, ut in terminis l. scire debemus. ff. de verb. oblig. quando sunt separata, aut sunt deducta corpora, æque principaliter vna erit stipulatio: Nam quauis placuerit tot esse stipulationes, quot summa: totque stipulationes, quot res tamen si pecuniam quis, quæ in conspectu est, stipulatus sit, vel aceruum pecuniarum, non tot sint stipulationes, quot nummorum corpora, sed vna stipulatio: Sic & in legatorum stipulatione, quam vnum esse constat, licet plura sint corpora: sed quando tantum vnum est corpus, non possunt videri plura. l. vbi autem. §. vlt. l. 82. de verb. obl. item quot facta, & l. quia dicitur. ff. de euiction. & per Iaf. in l. petens. col. 6. C. de pact. & in sententia hoc tenuit Iaf. consil. 187. col. 7. vol. 2. sed quando & deductur plura vnica verborum conceptione, non stipulationes, sed vna fit, ut supra de pecuniis diximus, & probat text. in d. l. scire debemus. in prin. de verb. obl. Fel. in c. pastoralis. l. q. col. fi. de rescrip. nam licet & summa sit diuisibilis, tamen propter vnica petitionem & vnica sententiam videtur indiuiduum ex voluntate disponentis, Bart. in l. ob carmen. §. illud. de testib.

E P I T O M E.

Statutum, quod percipiens fructus ex pignore dotali non computentur in sortem principalem.

S V M M A R I A.

- 1 Conuentio quæ fit durante ad soluendum dilacione non valet.

DECISIO CCCXXIII.

Fuit resolutum in vna Rom. dotis coram D. Marficano inter D. Octauiam Vrsinam ex vna & Barbatum & Antiquum Vrsinum ex alia, 24. Aprilis 1542. quod statutum volens, quod fructus percepti ex pignore dotali non computentur in sortem, non haberet locum quando pignus esset traditum, & quis ex pignore tradito percipisset fructus, ex quo illa subiaceret iudicio Dei ad consil. Alex. 31. in 6. vol. habet locum stantibus oneribus matrimonij, id est, vxore viua, & etiam loquitur in fructibus, qui diuino iudicio subiacerent, puta in pensionibus domorum, ut in consil. 179. col. 3. dicit quod communis est opinio Canonistarum, quod & conuentio, in qua promittitur durante dilacione ad soluendum non valet.

E P I T O M E.

Possessio ob fideiussionem sequestro præstitam an dicatur triennialis: & quid ad hoc sit probandum.

DECISIO CCCXXV.

Die 27. Iunii 1542. in vna Vincentin. Canonicatus & præbendæ inter Petrum Gomezium & Antonium Salazar, fuit resolutum, quod datio fideiussorū præstita per Petrum Gomezium ad tollendum sequestrum appositum per iustitiam regni Aragonum, non faciebat,

bat, quod Petrus Gomez, qui ab illo tempore possidebat per tertium, non diceretur triennis pacificus possessor, oportet quod probetur de iure vel de facto in perceptione fructuum: quæ probatio nõ adesset in isto casu, & faciatur quæ dicit Sarnen. in reg. de annali. q. 45. ubi decidit casum, & melius decif. 46.

E P I T O M E.

Possidere pro hærede quomodo intellectum.

DECISIO CCCXXVI.

Voluit maior pars Dominorum 23. Iunii, 1542. quod partem montis in quibus dicebatur, quod Alexander vel agens eius exegerat pro hæredibus Cosmi de Medicis, intelligeretur, quod Alexander exegisset ut procurator seu negotiorum gestor hæredum Cosmi de Medicis: & sic quod ex illis exactionibus nulla esset quæ sita quasi possessio exigendi ipsi Alexandro, ita quod non diceretur fuisse pro hæredibus Cosmi, id est tanquam hæres Cosmi, sed potius diceretur fecisse ut procurator seu negotiorum gestor Cosmi de Medicis, & sic quod quasi possessio esset quæ sita hæredibus Cosmi: & fuit hoc resolutum, facto præsupposito in dubio, quod constaret de illegimitate Alexandri ducis: & etiam præsupposito, quod probaretur Alexandrum ducem possedisse in ciuitate Florentina bona spectantia ad illos de Medicis: & etiam præsupposito, quod constaret, qui esset hæres Cosmi de Medicis: & fuit resolutum hoc in causa Rom. 20000. ducat, contra Illultrissimam Dominam pro creditoribus.

E P I T O M E.

Regula Clementis de expediendis literis super referuatione beneficii.

DECISIO CCCXXVII.

Motus proprius Clementis, quo cauebatur, quod quando quis peruenerit ad Episcopatum, quod de retentione beneficiorum essent expediendæ literæ, fuit interpretatus de mente Iunii non habere locum in permutatione Episcopatus, ut ibi quis ex causa permutationis deinet alium Episcopatum, ei datur retentio beneficiorum, & quod non expediat literas super tali retentione, non cadit in penam motus proprii, per cons. Feder. 73. in tracta. de rer. permut. q. 18. quem sequitur Mil. in repert. suo, in verb. gratiam beneficii impetrans ex causa permutationis. Fuit resolutum in vna Brixien. fructuum pro Patriarcha Constantino politano contra hospitale coram D. Sarnen.

E P I T O M E.

Cedula Cardinalis non creditur, sed Contracedula Vicecancellarij.

DECISIO CCCXXVIII.

Coram eodem D. Sarnen. in eadem Brixien. fructuum inter eosdem fuit resolutum 9. Iunii, 1542. quod cedula Cardinalis non stetur, sed contracedula: quia contracedula dabatur à Vicecancellario officia li deputato, eoq; liber Vicecancellarij erat scriptura matrix: quia licet proponentes multa attestarentur in eorum cedula propositionis, tamen standum erat contracedula Vicecancellarij, qui erat officialis, & attestabatur de his, quæ Papa concebat.

E P I T O M E.

Ius accrescendi vnitum cum pupillari substitutione excludit maritum.

DECISIO CCCXXIX.

In vna Romana domus coram D. Sarnen. inter Bernardum de Quaternionibus & Iacominam fuit resolutum, quod quauis ius accrescendi sit vnitum cum pupillari substitutione, excluditur maritus, per text. in l. qui patri. ff. de acquir. hæred. vbi Angelus in fin. Alexan. col. penult. penult. quæst.

E P I T O M E.

Titulum auctoris non tenetur quis iustificare, quando posedit auctor pacificè vsque ad obitum seu resignationem.

DECISIO CCCXXX.

In vna Salamatin. parochialis S. Michaelis fuit resolutum coram me 28. Aprilis 1542. quod alleg. Lap. ut quis nõ teneatur iustificare titulum sui auctoris intelligitur, quando quis tanquam auctor possedit pacificè vsque ad eius obitum seu resignationem: secus quãdo nõ fuit pacificus possessor, ut erat in casu illo, in quo tempore resignationis non erat pacificus possessor.

E P I T O M E.

Constitutio requiritur sacerdotum in eo, cui confertur, vnde decif. 108. in antiq.

S V M M A R I A.

- 1 Constitutio quæ sacerdotum in eo, cui confertur, requirit, an quoq; in permutatione loquatur. & num. 5.
- 2 Collatio voluntaria per præpositum, in cuius mense beneficii vacabat, non est facienda in permutatione, sed episcoporum est per mutationibus auctoritatem præstare.
- 3 Constitutionis verba quomodo non verificantur, tunc nec ipsa constitutio.
- 4 Statutum in donatione loquens non habet locum in donatione ob causam.

DECISIO CCCXXXI.

Constitutio Gerunden. Ecclesie, ut diuinus cultus augeatur, est, quod deinentes beneficia del Coho tenerentur ad sacerdotium promoueri, & ter in septimana missam celebrare. Item quod quoties beneficii vacabat, conferat ille Præpositus, in cuius mense beneficium vacabat: fuit dubitatum per me, & an constitutio requiritur sacerdotum in eo, cui confertur, habeat etiam locum, vbi confertur ex causa permutationis quæ dicitur necessaria, argumen. tex. in cap. 1. de rerum permuta. in 6. & ratio doctrina: etiam erat: quoniam & collatio voluntaria non est facienda per præpositum, in cuius mense beneficii vacabat, prout dicitur constitutio: sed quãdo vacat ex causa permutationis inferioris collatoris ordinarius nõ confert sed ordinarius de consensu tantum inferioris collatoris, secundum gl. in Clem. vnica. de rer. permut. & Rot. decif. 6. de renun. alijs 308 in nou. Vnde cum & verba constitutionis nõ verificentur, ne ipsa constitutio. Itẽ dicebatur, quod constitutio simpliciter disponebat, & idẽ non debebat comprehendere dispositionem ex causa permutationis, prout dicitur Dd. in l. 1. & in l. filiusfamilias. ff. de don. quia & statutum loquens in donatione, non habet locum in donatione ob causam. Pro affirmatiua dicebatur, quod si ista opinio esset vera, quod non veniret collatio, quæ fit ex causa permutationis, sequeretur, quod iura, quæ requirunt anterioritatem in beneficio sacerdotali, prout est text. in c. ei cui prouideri mandatur. & in c. si pro clericis pauperibus. de præben. in 6. limitarentur, vbi beneficium conferretur ex causa

E P I T O M E.

Extrauag. iniuncte de elect. num. habeat locum in monasterio commendato.

S V M M A R I A.

- 1 Quod nemo Prælatorum superiorum absque sedis Apostolicæ literis eorum officia continentibus ad commissas eis ecclesias nec discedere, nec earum administrationem arripere possit, an quoq; in commendis procedat. & num. 5.
- 2 Dispositio in titulari loquens nõ habet in materia odiosa & pœnali locum in commenda.
- 3 Commenda non inducit execrabilitatem.
- 4 Commenda temporales & perpetuæ æquiparantur in referuationibus.

DECISIO CCCXXXIII.

DIE 9. Octobris 1542. in vna Mutinen. Monasterij pro Archiepiscopo S. Seuerini contra Vicarium vrbis. inclinatum Domini ferè omnes, quod Extrauag. iniuncte de elect. prout erat in isto casu, & in quo præsupponebatur, quod erat capta possessio huius Monasterij absq; expeditione literarum, sed solum vigore supplicationis, non habet locum in beneficijs commendatis, dato, quod essemus in commenda perpetua & hodierni temporis: quia monasterium erat commendatum iuxta formam hodiernam, per cons. Oldrad. 179. quod refert Paris. in tract. de off. & potest. capit. sede vacante. in 6. in 3. vol. tract. in vltimo prælud. ad penult. vers. & dictum etiã, in 3. q. 2. par. col. 4. ver. & adde Casad. decif. 82. Pasca. de Rota pag. 2. ver. 3. de hoc est. & D. Sarn. in reg. de infirm. refig. 973. nu. 6. Nec obstat, quod text. dicat Abbates, Priores, ceteriq; monasteriorum regimina exercentes, quocumque nomine censeantur: quia intelligebant Domini de alijs titularibus & prælati propter & dictionem, ceteri, quæ est implicatiua similium qualitatum. Et quia in materia pœnali & exorbitanti dispositio & loquens de titulari non habet locum in commenda: & idẽ & commenda non inducit execrabilitatem. Die 9. Octobris 1542. causa iterum posita fuit conclusum per omnes, quod & non haberent locum in beneficijs commendatis perpetuè, non solum temporaliter, sed etiam in commendis tunc temporis, propter autoritatem Oldradi. Et quia Rota semper tenuit, quod & in referuationibus & vnionibus commendarum, temporales & perpetuæ æquiparantur.

E P I T O M E.

Executoriales decreta: vigore sententiæ insertæ in executorialibus an probent.

S V M M A R I A.

- 1 Sententia executorialibus inserta an faciat fidem. & num. 3.
- 2 Exemplum extractum facit fidem contra producentem.
- 4 Sententia in executorialibus relata in antiquis est contra producentem.
- 5 Executorialium virtus anno eualescit, si semel est in effectum deducta.

DECISIO CCCXXXIII.

In vna Segobien. inter Episcopum Segobien. & Capitulum, 9. Octobris, 1542. quia Capitulum produxerat executoriales, in quibus erat inserta sententia communis Episcopo & Capitulo, dicebatur vltra, & quod sententia inserta executorialibus facit fidem, iuxta decif. Rot. 1. in antiq. Tamen quia erat producta pro parte Capituli, & sic contra, cum faciebat fidem, licet non constabat

sa permutationis, vnde omni casu requirebatur sacerdotium. Item quia finalis ratio constitutionis est, ut diuinus cultus augeatur, ideo militabat ex causa permutationis, sicut in causa simplicis collationis: ergo & dispositio. Tandem 9. Octobris 1542. in vna Gerunden. contra Hieronymum coram me fuit resolutum & per omnes, constitutionem locum habere ex causa permutationis: & pro ista parte fuit allegatum, quod dixit Rebuff. in tracta. de colla. pag. 38. in ver. alteri, vbi dicit, quod si præbenda est conferenda ex causa permutationis, quia onus infixum est rei, & si aliter fieret, esset nulla.

E P I T O M E.

Vbi quis est surrogatus quoad prosecutionem executorialium iam intimatum, ut procedatur ad declaratoriam, an requiratur noua intimatio eorumdem.

S V M M A R I A.

- 1 An requiratur noua intimatio executorialium faciendæ surrogato, qui persecutioni earum successit, ut possit procedi ad declaratoriam. & num. 4.
- 2 In censurarum incursum absq; personali intimatione non potest procedi. & num. 5.
- 3 Noua surrogationis intimatio non requiritur aut si procurator fuerit, ei intimasse iussit.
- 6 Declaratoria censurarum potest absque citatione fieri.

DECISIO CCCXXXII.

Ad instantiam Ioannis de Laz, fuerunt intimatæ executoriales personaliter Antonio Gazar aduersario, & Ioanne defuncto de Portione, ex quo Antonius fuit defunctus lite pendente fuit intrusus Marcus de Parrada cum decreto quod ad prosecutionem dictarum literarum admitteretur, ac pro eo decreta essent, & sententiæ pro eo late essent cum commissione spolijs, quod committatur in eisdem statu & terminis, in quibus reperiebatur narratis literis executorialibus & earum intimatione: fuit dubitatum in vna Salamantin. Portionis coram D. Aquen. inter Marcum de Parrada & Antonium de Gazar 9. Octobris 1542. an & possit procedi ad instantiam dicti Marci ad declaratoriam censurarum non facta de nouo mentione executorialium. Pro parte Marci contra Antonium, & pro parte negatiua dicebatur, quod non: quia & hic agebatur de incursum censurarum: quo casu absque personali apprehensione nõ poterat procedi, secundum Inno. in cap. si aduersus. de eo qui mittit. in possessione, causa rei seruand. per Rot. decif. 178. in nou. Item fuit allegatus Staphil. de lit. grat. & iust. fol. 152. pag. 1. in fin. Istis non obstantibus fuit decifum, quod non & requirebatur noua intimatio surrogationis, & quod si esset procurator in causa, sufficiebat ipsi procuratori intimare, iuxta decif. 71. vt lit. pendem. in nou. sed & quod ad executoriales nõ erat noua intimatio faciendæ. Nec erat verum, quod à iure recesserit & procedendo absque intimatione personali, ex quo semel iam intimatæ fuerant, ad cuius prosecutionem Marcus fuerat surrogatus. Item dicebatur, quod facta prima intimatione ad instantiam Ioannis defuncti, lapsa termino dato ad parendum Antonius incidere in censuras: vnde & hodie non tractabatur de incursum censurarum, sed tantum de declaratoria ipsarum, quæ fieri potest absque citatione, secundum Rom. col. 481. col. 2. vers. quod ad secundum, Et ita aliàs fuit iudicatum coram D. Ioanne Paulo, vt attestatur Sarn. in compendio vtriusque signaturæ. fol. 36. pag. 1. vers. & secundum hoc esset dicendum.

constabat de originali, vt per Iaf. in auth. si quis in alio quo. Dum vult, quod exemplum extractum facit fidem contra producentē. Voluit tamen maior in pars, quod facta diligentia de reperiendo acta in curia, non fuisset lata sententia per Rot. & præfixio termini partibus ad docendum de appellatione & eius prosecutione. Et qui acramus in antiquis, puta tempore 60. annorum, quod vigore illius sententiæ in partibus faciēdæ pro Episcopo decerneretur. Et die 11. Octobris 1542. fuit dictum idem, quod decerneretur executoriales, non obstante, quod essent productæ per compulsum, eo quod erat instrumentum proprium Capituli: quo casu sententia in ipsis executorialibus narrata stabat contra Capitulum, per decis. 82. in nou. Non obstat etiam, dum dicebatur, quod victus executoria liū euaneſcit anno, per c. quærenti, & ibi Abb. col. 1. in fi. & Fel. col. fi. in fi. de off. deleg. quia illud est verum, quando executoriales semel erant effectuatæ, & effectus earum durauerat anno: hic autem non poterat dari effectuatio: quia Capitulum tenebatur de prestanda patientia non solum de præterito, sed etiam de futuro. & quod licet de præterito tempore habuisset patientiam tamen quod in futurum poterant contradicere: sed non erat verum, quod fuissent effectuatæ.

EPITOME.

Immobilia non possidens tenetur in termino l. is a quo. de rei. vendic. cauere tanquam suspectus cum fideiussoribus.

DECISIO CCCXXXV.

In vna Carthaginen. beneficiorum pro Iohanne de Porrus contra Alphonsum Diaz 9. Octobris 1842. coram D. Fabio fuit resolutum, quod Alphonsus Diaz, qui petebat relaxari sequestri, & qui tenebatur cauere Iohanni, tanquam tertio venienti ad causam, iuxta formam l. is a quo. ff. de rei vendic. ex quo non possit debet immobilia, & sic dicebatur persona suspecta, tenebatur cauere cum fideiussoribus vel alio modo cautum reddere suum aduersarium, iuxta gl. in d. l. is a quo. per text. in l. si fideiussor. §. fin. ff. qui satisf. cog. Non obstat opinio Bald. in d. l. si quam ibi videtur sequi Iaf. qui pro contraria opinione stat. glo. Bart. & alij quos refert Alex.

EPITOME.

Consuetudo, quod locus, vel locus loci in testamento omittatur, non valet.

SVMARIA.

- 1 Locus in testamento omittitur an vitiet id.
- 2 Locus testamenti scripti non est de substantia, sed de solemnitate.
- 3 Locus loci in instrumento est subiungendus nisi consuetudo sit in contrarium.

DECISIO CCCXXXVI.

Consuetudo si num valet, quod locus omittatur in testamento Rot. decis. 6. de consuet. aliis 440. in antiq. tenet, quod non: quia est detestabilis, sed illam decis. reprobatur Alex. in l. de pupillo. §. qui nunciat. ff. de ope. nou. nuncia. & Bal. per Dec. relat. in c. 1. col. 3. ver. quarto requiritur, de fid. instrum. licet ibi Deci. conetur defendere decisionem: quia vt dicunt Alex. & Barba. si locus non est de substantia, sed de solennitate. Idem tenet Rota deci. 735. circa locum loci dicit quod statet consuetudine. Et istam partem secuta est Rota col.

ra D. Thoma. in vna Hispale n. matrimonij 11. Octobris 1542. Item 13. Aprilis coram D. Mohedano in vna Rom. pecuniaria fuit iterum tentum, quod locus loci debet poni in instrumento, nisi consuetudo sit in contrarium, per doctrinam Alex. in d. §. qui nunciat.

EPITOME.

Regula Adriani reuocatoria vnionum & suppressionum &c. an comprehendat vnionem factam Ecclesiæ pro dote ipsi necessaria.

SVMARIA.

- 1 Reuocatoria non continet vnionem beneficij erecti, qua pro dote necessaria aliud alij vnitur, secus in augmentina. & nu. 3.
- 2 Beneficium sine dote stare non potest.
- 4 Dos necessaria quia sit.

DECISIO CCCXXXVII.

In vna Conchen. Præstimonij de Varras coram D. Prolemao pro Constantino del Castiglio cōtra Antonium de Foneca, 11. Octob. 1542. Domini tenuerunt, quod regula reuocatoria Adriani vnionum annexionum &c. non comprehenderet vnionem, quæ fieret Ecclesiæ erecta, & pro dote necessaria ipsius Ecclesiæ, puta, quando erecta, & pro dote illius vniretur aliud beneficium, & sic erat dos necessaria: quia beneficium sine dote stare non poterat. Item dicebant Domini ea ratione, quia non est verisimile, quod Papa voluerit, quod beneficium sine dote staret: & si fuisset interrogatus, ita statuisset, ad gl. in l. tale pactum. in fi. ff. de pact. vnde responderetur, quod regula intelligitur de vnione, quæ sit prodote augmentatiua, non autem prodote necessaria: quæ est, quando beneficium erectum aliis sine dote maneret. Et propterea eadem die D. Crescen. dixit mihi, quod aliis in vna Malacitan. Rota ita intellexerat.

EPITOME.

Collatio, facta contra constitutionem non habentem clausulam annullatiuam, an valeat.

SVMARIA.

- 1 Collatio in causa euentus ex permutatione facta an sit nulla absque clausula annullatiua. & num. 6. & numero 10.
- 2 Actus contra legem factus non habens clausulam annullatiuam valet. nu. 8.
- 3 Executor sacerdotalem præbendam non habenti ætatem conferens nihil agit.
- 4 Prouisio de Capella duarum missarum celebrationem requirenti, minori facta, est nulla.
- 5 Collator ordinarius non potest fundationis terminos mutare: id si fiat, nihil agitur.
- 7 Sacerdotij causa est perpetua propter perpetuam sacrorum celebrationem.
- 9 Quando à collatione statim est aliquis promouendus.

DECISIO CCXXXVIII.

Constitutio Gerunden. volebat, quod prepositus illius mensis, in quo vacabat beneficium, conferret illud: & quod teneretur ille, cui conferretur, se promoueri facere ad sacerdotium: & interim per hebdomadam celebrare: quia superius fuit resolutum, quod constitutio haberet etiam locum, vbi collatio fieret ex causa permutationis: & quia in causa contingētiz ex causa permutationis collatio fuerat facta 15. vel

DECISIO CCCXXXIX.

18. annorum, dubitauit, an talis collatio esset nulla. Et pro negatiua adducebatur, quod dicit Bar. in l. vnuerſitas. C. de decur. lib. 10. vbi si actus factus contra legem non habens clausulam annullatiuam valet, & quæ ponit Dec. in c. penul. col. 3. in fi. de præb. in 6. vbi dicitur quod si executor conferat præbendam sacerdotalem non habenti ætatem, non valet. & quod dicit Barba. conf. 33. scripsit Pal. col. 3. ver. ex istis infertur correlarium. 4 vol. 1. vbi voluit prouisionem si factam impuberi de capellania requirenti celebratione duarum missarum factam minori esse nullam. Et quia ordinarius collator non potest fundationis terminos alterare, & si aliter fiat, est nulla, vt dicit Feli. in c. cum accessissent. col. 7. de constit. & istud etiam dicebatur, quod tenebat Rebuff. in tracta. de collat. pag. 38. vbi loquitur de collatione, quæ est nulla, quando constitutio requirit, quod fiat vacatio. Non obstat, quod constitutio non habeat clausulam annullatiuam, quia absque decreto annullationis actus est nullus, non seruata forma constitutionis, quando datur potestas non habenti cum certa qualitate, præsertim in habenti causam perpetuam prohibitionis, ad not. per gl. cōmuniter appobata in Clem. 1. de iur. patr. & per Fel. in c. ex parte. col. 4. ver. 2. limita. & col. penult. & ver. quartus casus est. de cōsti. Alex. in l. 1. col. 2. ver. istud etiam verum. de liber. & posthu. si autem in casu nostro daretur præposito mensis aliis non habenti collationem ipsam, daretur potestas conferendi aut consentiendi: quia eramus in permutationibus cum qualitate, quod statim deberet promoueri ad ter celebrandum in hebdomada: & perpetua est causa sacerdotij propter perpetuam celebrationem missarum: & istud idem tenet Ab. in c. quia insulis. de reg. 8. Et quod actus factus contra legem vel consuetudinem non habentem clausulam annullatiuam sit nullus, declarant Dec. conf. 494. quod supra. col. fi. ver. sed tamen his non obstant. vol. 3. Non obstat si diceretur, quod prædicta procedunt, vbi actus fuit contra legem prohibentem, quod tunc actus sit nullus, sed in casu nostro quod cum constitutio dicat quod conferat ille præpositus, in cuius mense vacat, & subiicitur, & teneatur ille ad sacerdotium: statim promoueri, & ter in hebdomada celebrare debet, & ex his non videtur lex probationis loqui, sed potius aliquid mandat fieri certo modo, & tunc si ille modus non reseruatur, actus ille est nullus, prout ita voluit Alexan. confil. 24. in puncto. col. 2. ver. si. sed ad hoc respondeo, vol. 4. tamen ad hoc respondeas, quod illud dictum Alexandri reprobatur per eundem Alex. in l. 1. col. 2. ver. & per istam opinionem, ff. de lib. & posthu. per Deci. conf. 2. ver. secundò limita 3. de testam. & per eundem confil. 32. col. 1. ver. & videntur stare prædicta. volum. 3. Et ista pars fuit tenta per vnum ex 10 Dominis allegando pro ista parte, quod collatio esset nulla, Egid. decis. 759. & Anchar. confil. 20. quæ tamen parum faciunt.

EPITOME.

Regula quod Canonici in Cathedralibus non conferantur minori 14. an habeat locum in ordinario.

SVMARIA.

- 1 Ordinarius an possit eligere minorem 14. annorum in Canonico. & nu. 4. 7.
- 2 Regula vt dicatur localis & generalis quid attendi debeat.
- 3 Minor 14. annorum de iure communi est habilis ad Canonatum.
- 5 Minor non habet validum suffragium.
- 6 Electio non est prouisio.

Dubitauit in vna Mediolanen. Canonici in Cathedralibus cum dicebatur, non prouideantur de canonicatibus & præbendis in ecclesiis cathedralibus an habeat locum in ordinario prouidence, vt erat in illo casu in Capitulo Mediolanen. quod ad dictum Canonatum eligebat minorem 14. annorum. Et pro negatiua dicebatur, quod ad hoc, vt regula dicatur generalis & localis attenditur ratio regulæ, prout dicit Cassad. decisione tertia, post princip. super regulæ: aut enim volumus dicere quod ratio regulæ fuerit imbecillitas, ista ratio non potest considerari: quia de iure communis minor 14. annorum est habilis, glo. & Dd. in capitulo ex eo. de election. in 6. Aut ratio fuit propter ignorantiam Papæ circa prouisionem personæ, in quibus de facili potest decipi: & ista ratio non militat in ordinario qui scientiam habere præsumitur, d. Clem. fin. de offic. ordin. Sed ista ratio in primo membro retorquebatur: quia dato quod de iure communi minor posset esse Canonicus, tamen non haberet validum suffragium, prout dicit text. in d. c. ex eo. & idem si Papa ligauerat sibi manus ordinarij dicebatur quod verba regulæ non conueniebant: quia loquitur de prouisionibus: & certum est, quod electio non est prouisio, iuxta text. in c. vt circa electionem. in verb. electionis. de election. in 6. nec concessio nec mandatum de prouidendo respicitur, quod poterat comprehendere electio sub verbis concessionis: & in materia fauorabili, si est distincta significatio & identitas rationis, ad legem sit extensio, iuxta glof. in authen. vt hi qui oblig. prohibent. Pro affirmatiua fuit allegatus comment. regul. super dicta reg. 17. & ita determinat Sarnen. in commento regularum, in 2. q. proemij. Et ita pro ista parte, quod haberet locum in ordinario fuit decisum 16. Octobris 1542.

EPITOME.

Quo casu non potuerit recedi à transactione.

SVMARIA.

- 1 An liceat recedi à transactione, an verò in totum adimpleri teneatur si pro parte sit impleta. & nu. 3.
- 2 Fidem frangenti est quoque fides frangenda.
- 4 Transactio quando sit nulla.

DECISIO CCCXL.

Fuerat concordatum inter Petrum Valero & procuratorem Antonij, quod Antonius teneretur infra 4. menses à die 2. Octobris computando cedere liti, vel mittere mandatum ad cedendum infra 8. dies, tenebatur dimittere possessionem à die requisitionis facienda pro parte Petri Antonij. Infra 4. menses Petrus interpellauit Antonium, & Antonius dimisit possessionem post longum verò tempus, quia Antonius non cesserat liti, volebat Petrus à concordia recedere: Fuit dubitatum, quod an posset recedere, attento, quod in totum non adimpleuerat, an verò teneretur seu deberet agere pro complemento. Et videbatur, quod liceret discedere, attento, quod in totum non adimpleuerat: An verò teneretur seu deberet agere pro complemento, & videbatur, quod liceret discedere, attento, quod frangenti fidem etiam in minimo fides posset ei frangi, secundum Dec. in l. cum proponas. 2. col. 2. ver. 4. amplia. C. de pact. quod Domini concedebant, nisi Petrus post tempus 4. mensium elapsum egisset pro parte ad implem-

plementum concordie: quia tunc videtur voluisse ci-
stare, & eam appobare, & nulliter renun. iuste, per tex.
in l. fideicommissoria, in fin. l. seq. ff. de legat. & fidei-
com. Et quia f. tractatio non est nulla, nisi volente eo,
qui pro parte impleuerat, secundum Bart. in d. l. cum
proponas. C. de pact. vnde cum Petrus non declara-
uisset se velle concordiam esse nullam, imò potius con-
trarium demonstrauerit, ergò ab ea non potest recede-
re, sed pro complemento agere debet. Et ita fuit de-
cisum 16. Octobris 1542. in vna Casaraugustan. con-
cordia coram D. Mohedano.

EPITOME.

Pensione regressus non soluta non potest ad eum agi contra
eius, qui non soluit, successorem.

DECISIO CCCXLI.

DIE 15. Octobris 1542. in vna Terraconen. parochia
lis pro Francisco Robuster contra Ioannem Fel-
licem coram D. Aquen. fuit resolutum, quòd Felix,
qui non egerat de regressu, propter pensionem non
solutam per Iacobum eius predecessorem quòd ex ta-
li solutione non facta non poterat agi de regressu
contra Franciscum Robuster eius successorem, per
decis. Cassad. 4. de collat.

EPITOME.

Pensio cessus iuris an debeat verificari.

SVMARIA.

- 1 Cessionarij successor an teneatur titulum suum iustificar.
- 2 Consensus predecessoris in reservatione pensionis ex cessione
an suff. ciar. & nu. 4.
- 3 Cessionarij successor quare & quando de aliquo saltem iure
docere non an. em. illud iustificare teneatur. & nume. 5.

DECISIO CCCXLII.

Ad eam die fuit propositum, an pensio assignata ei-
dem Ioanni Felici super parochiali de Reudecan.
ex cessione eiusdem beneficij, ex quo dicebat Ioannes
Felix sibi fuisse prouisum ex tali cessione: Antonius
tertius consenserat pensioni 12. librarum super fructi-
bus dictæ parochialis in qua postea successit Francis-
cus Robuster quòd attentò, quòd in supplicatione re-
seruationis dicebatur, ne nimium dispendium patiaris
ex cessione: fuit dubitatum, an f. Ioannes teneretur iu-
stificare suum titulum, Quatuor Domini dicebant,
quòd f. sufficiebat, quòd Antonius predecessor con-
senserat reservationi pensionis, & quòd hodie consta-
ret de cessione. Quatuor vero alij dixerunt, quòd ex
quo in pensione fundabatur clausula ad successores
sine causa: & causa sit: ne nimium dispendium patere-
tur, quòd saltem f. Ioannes Felix teneatur de aliquo
iure docere non autem quòd teneatur ius illud iusti-
ficare, maxime quòd illud ius narraffet in supplicatio-
ne: aliàs facile esset grauare beneficia pensionibus
contra successores. Nec obstat, quòd f. Antonius pre-
decessor cessisset: quia istud sufficiebat, quòd ius accep-
tasset. Sed f. quia agebatur contra successorem, oport-
rebat docere de aliquo iure cesso, non autem illud
iustificare propter fraudes amouendas. Non obstat e-
tiam causa Hispalen. de Cannonar: quia ibi constabat
de cessione iuris, licet, quòd esset nullum, constaret
vt late dicebatur in casu nostro, sed deberet constare
de aliquo iure.

SVMARIA.

- 1 Cessionarius non tenetur ius cessum iustificare, sed de aliquo
talem iure docere. & nu. 3.

2 Cessionario non traditur ius, si cedens verum non habeat.

DECISIO CCCXLIII.

Similis casus fuit propositus per D. Fabium 9. De-
cembri 1542. in qua Cardinalis SS. 4. Coronat. af-
serens sibi quoddam beneficium simplex commen-
dacum illud resignauit, & cum ex cessione Cardina-
lis nimium dispendium pateretur, erat reseruatà pen-
sio super beneficio tertij in fauorem alterius tertij. Po-
stea successor dicebat, quòd doceret de iure cesso per
1 Cardinalem, Et f. ex septem votantibus quatuor te-
nuerunt, quòd deberet docere de aliquo iure: & Hie-
ronymus de Castello aduocatus allegauit plures deci-
sion. & nouissimè coram D. Mohedano in vna Nauar-
ren. Et ratio secundum eum erat, quia f. nisi ius ce-
dentis esset verum, cessionarius non acceptasset ces-
sionem, nec ei conuenisset pensio, si aliud ius non fuis-
set validum. Tres verò tenuerunt, quòd f. ex quo era-
mus in successore, & verba illa, ne nimium dispendi-
um patiatur, verificarentur, quòd saltem debebat do-
cere de aliquo iure Cardinalis, licet illud non debe-
ret iustificare.

EPITOME.

Ex breuitate temporis sententia nulla est.

DECISIO CCCXLIII.

In vna Salamantin. coram me 16. Octobris 1542. fuit
resolutum, quòd sententia esset nulla ex breuitate
temporis, ex quo eadem die, qua causa fuit commissa,
fuit etiam pronuntiatum, & expressum, non consta-
bat ex breuitate temporis, non poterat interuenire
debita causæ cognitio, secundum Bart. in l. prolatam.
C. de senten. & breuitas arguitur ex termino, secun-
dum Cald. consil. si. de re iud. & ad hanc materiam vi-
de Paris. consil. 79. quamplures, vol. 1. & Franc. in c.
dilectus. col. 48. vers. iimita tamen. cum seq. col. de ap-
pel. Dec. in c. ecclesia. col. 10. ver. 3. quæro in fi. de const.

EPITOME.

Substitutus in causa an possit appellare & prosequi.

SVMARIA.

- 1 Procurator quando possit à sententia contra principalem
lata appellare, & appellationem prosequi.
- 2 Clausula, in causa huiusmodi, intelligitur de ea, que tunc
vertitur, instantia.
- 3 Procurator in vna constitutus instantia potest tantum ap-
pellare, sed non appellationem prosequi.
- 4 In substitutum procuratoris transfunduntur omnia iura,
que ille habet.
- 5 Procurator principali sin quibus potest appellare causas, &
appellationem prosequi, in istis demet eius substitutus.

DECISIO CCCXLV.

DIE 20. Oct. 1542. fuit resolutum in vna Toletan.
Matrimonij coram D. Fabio pro Comite de Pu-
gnocerosiro contra Beatricem de Salsedo quòd f. pro-
curator, qui habet mandatum ad omnes causas mo-
tas & mouendas cum facultate appellandi, & appella-
tionem prosequendi substituendo alium, licet in sub-
stitutione diceretur quòd procurator talis substituit
talem in causa huiusmodi ad faciendum & gerendum
quicquid ipse procurator habebat, quòd talis substi-
tutus, si sententia cõtra eius priuilegium ferretur, pos-
set appellare & appellationem prosequi. Nec obstat,
quòd f. illa verba, in causa huiusmodi intelligeban-
tur in illar

in illa instantia quæ tunc vertebatur. Et erat resolu-
tum in vna Bononic. S. Christophori coram D. Mar-
ficano, quòd f. procurator constitutus in vna instan-
tia poterat appellare, sed non appellationem profe-
qui per not. per Bar. & Alex. in l. non eo minus. C.
de procur. per verba generalia procurator non po-
terat appellacionem prosequi, prout dicit Barr. Alex. &
alij, quos in dicto consilio annotauit in d. l. non eomi-
nus. C. de procur. nisi specialiter haberet, q. posset pro-
sequi vel habeat ad causas futuras. ideo dicebant tres
ex octo Dominis quòd omnino illa verba videlicet,
transfereas omnimodam potestatem, quòd sicuti pro-
curator constitutus, si in illa instantia succubisset,
potuisset appellare: ita etiam f. eius substitutus in quem
omnimoda potestas erat translata: vel melius dicitur
quòd procurator substitutus in illa causa, quæ pen-
debat in illa instantia, et similiter vt in tali casu in il-
la instantia procedere posset procurator principalis ap-
pellare, ita etiam eius substitutus, eò quòd dicebatur,
coram aliis iudicibus quibuscunque. Et certum est,
quòd iudex surrogatus non dicitur simplex eius iu-
dex, sed cum adiuncto surrogatus. Item aderat stilus
curiæ qui ista habet aliàs oporteret annu lare mille
causas, in quibus fuerat ita processum. 29. Octobr.
causa iterum posita fuit hoc resolutum.

EPITOME.

Quando est commissa causa contra aliquem omnesque a-
lios si tertius venit vigore commissionis ad causam pro suo
interesse, is dicitur reus & non actor.

DECISIO CCCXLVI.

Ioannes de Valdes commiserat causam cõtra intru-
sum, omnesq; alios, vigore cuius fuerat decreta ci-
tatio postea cessit in fauorem Alphonfi, & Ioannes de
Porrus qui non fuerat citatus fecit commissionem in
qua petebat se admitti ad causam pro suo interesse in
eisdem statu & terminis. & cum clausula nec non quæ
& quas & vigore illius commissionis citato Alphonfo
petiit se admitti pro suo interesse: & est in causa pro-
cessum. Fuit dubitatum in vna Cartagenen. beneficio-
rũ coram D. Aquen. 28. Octobris 1542. an Alphonfus ef-
set actor & Ioannes de Porrus reus: quia hoc modo
cognoscendi proceditur, quando quis procedere vel-
let: certum est enim, quòd Ioannes poterat venire
per clausulam nec non quam & quas, & Petrus fuis-
set actor: cum à nemine prouocatus. Sed quia non ve-
nit vigore dictæ clausule, sed tantum potest admit-
ti pro suo interesse in eisdem statu & terminis. in qui-
bus erat causa, & demonstrauit animum suum perue-
nit ad eum, vt prouocatus quo casu dicitur reus l. in
tribus, ff. de iudic. Alexan. cons. 2 17. res ista. Quis au-
tem dicatur reus & quis actor, vide Deci. consil. 487.
in q. proposita. colum. 3. nu. 10. vol. 3. & consil. 43. in
prin. in 5. volum.

EPITOME.

Ius defuncti ex sola supplicatione iustificatur.

DECISIO CCCXLVII.

In vna Mediolanen. Canonicatus & prebendæ pro
Ioanne Valez de Puteo contra Scipionem de Vascello
coram me 20. Octobris 1542 fuit resolutum q.
surrogatus ad ius defuncti poterat & sufficienter do-
cebat de iure defuncti ex sola supplicatione, quia de
eis. Egid. 603. & 644. nõ tenentur in prac. vt per Cas-
sadin. deci. 8. de rest. spol. Sarn. q. 1. nu. 7. de non iudican.

iuxta formam supplic. & quia hic non agebatur de
canonizando iure defuncti, sed tantum de canoniza-
toria surrogationis: & quia non ita strictè erat proba-
dum ius defuncti. Non obstat, quòd gratia apostoli-
ca non probetur, nisi per literas: nam id verum est ad
effectum canonizatoriz.

EPITOME.

Vnus auditor potest subscribere sententiam auditoris de-
functi ex generali commissione absque partis citatione.

SVMARIA.

- 1 Sententia ab auditore lata, & nondum subscripta, eò defun-
cto ab altero, potest subscribi etiam non citata parte.
- 2 Auditor non potest absque aliorum consilio ferre sententiã.
- 3 Citanda non est pars, cum citatio nihil est profutura.
- 4 Citata parte coram iudice ad sententiam si ille alteri sen-
tentiz prolationem demandet quando requiratur noua ci-
tatio.
- 5 Sententia ab Episcopo lata in fauorem certæ personæ, &
ab eius successore subscripta parte non citata est nulla.

DECISIO CCCXLVIII.

Fuit dictum in vna Astorican. Canonicatus & pre-
bendæ pro Petro Ferdinandi contra Ioannem Mar-
tinez. 2. Octobris 1542. coram D. Maceraten. quòd-
1 f. vnus auditor posset subscribere sententiã alterius
Auditoris defuncti propter commissionem gene-
ralem, quæ dat formam, vt defuncto vno audi-
tore alius possit subscribere sententiam per de-
functum latam nondum subscriptam: Item quòd
in tali subscriptione non requiritur citatio partis.
2 Primò quia vnus auditor f. non potest senten-
tiam, nisi de consilio aliorum, & in fauorem certæ
personæ, & ideo cum omnes dicantur proferre non
mirum si auditor subscribens tanquam nudus mini-
ster non f. tenetur aliquem citare ex quo citatio nil
esset profutura & profusa parte, facit, quòd dicit
Castr. & Jacob. de S. Georgio. in l. edita. ff. de e-
den. in illa quæst. quando citata f. parte coram iu-
dice ad sententiam, si iudex delegat alteri iudici pro-
lationem sententiæ non requiritur de nouo citatio:
quòd Domini dicebant fecus fore dicendum in alio tri-
bunali, in quo pronuntiat, prout in cedula, & non
in fauorem certæ personæ prout alias fuerat resolutum
coram D. Ioanne Paulo in vna sententia, quam tulerat
archiepiscopus gubernator f. quam postea subscri-
pserat Episcopus Ehinus eius successor: quia illa senten-
tia non erat lata à principio in fauorem certæ perso-
næ quia fuerat subscripta parte non citata fuit resolu-
tum quòd esset nulla.

EPITOME.

Publicatio debet esse populosa.

SVMARIA.

- 1 Possessio acceptata in ecclesia coram notario & testibus, an
valeat.

DECISIO CCCXLIX.

Fuit dictum in vna Cassalen. coram D. Mohedano
20. Octobris 1542. quòd f. non dicitur, satisfecisse
regulæ de publicandis qui cepit possessionem coram
notario & testibus in ecclesia quia publicatio debet
esse populosa vt dicit Dominic. consil. 75 & Abb. consil.
96. in 1. volu. & hoc bene dicit Dominic. in d. col. 75.
sed in quantum Dominic. vbi vult quòd ad continua-
tionem dictæ possessionis per vnum vel duos menses
non

non dicatur satis factum dictae regulae in dubio, reprehenditur à Rota, prout dicit Caslad. decis. 26. super regulis Cancellariæ. & Sarnæ. super regu. de publicâ q. 11.

EPI TOME.

Falsa expressio reddit gratiam subreptitiam.

DECISIO CCCL.

DIE 20. Octobris in vna Hispalen. Portionis pro Ioanne de Moriglias contra Ioannem Martinez coram D. Thoma fuit resolutum, quod dispensatio Episcopi Scalen. subreptitia super habilitate ad beneficia obtinenda, non obstante, quod pater eius fuisset combustus vt hæreticus, & eo quia in dispensatione expresserat tempore sententiæ latæ contra partem se fuisse constitutum in quinto anno, & tantum erat induodecimo: quia expressio falsa ingratias, etiam quod aliàs princeps sit concessurus, reddit gratiam subreptitiam, vt per Innocen. in c. super literis. in prin. de rescript. & Collecta. ecclesia nostra. col. 4. de fortit. & cum pater Episcopi esset hæresarcha, non sine dolo expresserat fuisse in quinto anno constitutum tempore sententiæ: quia si sciuisset Papa fuisse talis ætatis, & quod potuisset malis moribus instrui, difficiliter dispensasset: & idè gratia fuit resoluta subreptitia per quinque ex Dominis, tribus contradicentibus. Contrarium videtur dicere Caslad. decis. 6. de cõcess. præben. in 6. circa veritatè istius decisionis vide Rot. decis. 4. de rescript. in antiq. aliàs 532. vbi notabiliter distinguit, & vide quæ dixi infra, & Caslad. decis. 12. pag. si. in fine, vbi cõtrarium sentit.

EPI TOME.

Statum excludens fœminas propter masculos, an comprehendat bona extra territorium.

SVMMARIA.

- 1 An statutum extendatur ad bona extra territorium sita.
- 2 Statutum siue loquatur in rem siue in personam non extenditur extra territorium.
- 3 Statutum non potest extra territorium statuere.

DECISIO CCCLI.

DVbitani 20. Octobris 1542. in vna Parmen. parochialis pro Michaele Casali contra Liuiam Pala uicinam,posito, quod Franciscus, de cuius hæreditate agebatur, fuisset sub iurisdictione Parmen. an statutum Parmen. excludens fœminas propter masculos extendatur ad bona sita extra territorium, & fuit resolutum, quod non, per doctrinam Bartol. in l. 1. q. 7. de descenden. in Anglia. C. de sum. Trinit. Alexan. consil. 128. lib. 1. Caslr. consil. 224. circa principi. in veteri impress. Card. consil. 2. Brun. in tractat. de statuto excluden. fœminas propter masculos art. 8. q. 25. Deci. consil. 314. in fin. Iaf. consil. 163. col. 1. 2. & 3. vol. 2. Curt. Iun. consil. 108. col. 7. ver. & præterea 2. Alexan. consil. 71. in vlti. dub. & consil. idè in hac consultatione. col. 1. vult. 2. Georg. Natt. in rep. c. quamuis col. 6. vers. nono quæro. de pact. in 6. Gazad. consil. 49. circa princip. maximè in 2. col. ver. quibus non obstat. vbi dicit, quod communis est opinio, quod siue statutum loquatur in rem, siue in personam, non trahitur ad bona sita extra territorium. Non obstat distinctio Campegij in tract. de dote, in vltima part. q. 69. quia ex prædictis apparet, quod est contra communem, vt attestatur Gozad.

conf. 49. circa prin. non obstat quod Brun. in tract. de statuto excludente fœminas propter masculos, dicit, quod sit fauorabile, ergo erit extendendum, vt per Bart. in d. l. 1. q. 6. C. de sum. trinit. quia respondetur, quod cõmunis opinio, quã tenet Bartol. est, quod tale statutum non extendatur extra territorium. Nemo idè tenet opinionem Bart. quia tale statutum nõ sit fauorabile, sed quia statutus nõ possunt extra territorium statuere & ita dicit Iaf. consil. 80. col. 2. vers. restat videre vol. 3.

EPI TOME.

Prorogatio termini reprobatorij concessa ante expeditionem probationum, & renunciationem terminorum.

DECISIO CCCLII.

DIE 23. Octobris 1542. coram D. Ptolomæo pro Archiepiscopo Corciren. fuit concessa prorogatio termini reprobatorij, non obstante, quod ille, qui habebat remissionem, ante tempus expediuisset probationes suas, & reliquo termino renunciauisset.

EPI TOME.

In beneficalibus licitum est ante confirmationem pœnitere etiam altera parte non consentiente.

SVMMARIA.

- 1 A transactione an possit in beneficalibus altera parte inuita recedi ante dispensationem.
- 2 Consensus nouus requiritur adueniente dispensatione, si à transactione recessum fuerit.
- 3 Pactiones quando in beneficijs sint illicitæ sine superioris consensu. & nu. 5.
- 4 Transactio pro parte cum est impleta, is qui est in mora, videtur renunciare iuri suo. & compositionem approbare in prophanis rebus, non autem in beneficalibus.
- 6 A transactione cum receditur, debes id quod datum est, restitui.
- 7 Consensus in transactione tam diu præsumitur, donec ante cõfirmationem pœnitatur.

DECISIO CCCLIII.

IN vna Casaraugustan. concordia pro Valero contra Antonium Vertium coram D. Mohedano 23. Octobris 1542. fuit resolutum, quod in beneficalibus vna pars altera inuita potest retrocedere à cõcordia facta, saluo beneplacito sedis Apostolicæ ante confirmationem Papæ, & quod ab vna parte fuisset in eo lata pro parte obseruari, per ea quæ dicit Abb. & Card. in c. super eo. de cõdit. apposit. de eo qui cõtrahit matrimonium in gradu prohibito, si Papa concessit, quia ex quo ille cõtractus est à iure prohibitus, ex causa nã scitur obligatio, & idè ante dispensationem pars altera potest recedere: idè quod adueniente dispensatione requiritur nouus cõsensus, vt per Abb. ibidè: & cum pactiones absque autoritate superioris in istis beneficijs sint illicitæ, nisi esse in iusta causa, prout probatur in c. de cætro. de transact. vbi loquitur, quando pars altera inuita potest recedere. Non obstat, quod in casu nostro post moram illius, qui volebat stare concordia, altera pars, quæ volebat obtinere, pro parte obtinuisset concordiam adimplere, vt idè videretur renunciare iuri dicendi de nullitate, & teneretur age re ad complementum pro reliquo, iux. text. in l. si fundus. §. 1. & in l. post legem. §. si. & l. seq. ff. de legat. 2. quia dicebatur, quod hoc habebat locum in pro

SVMMARIA.

5 prophanis, secus in beneficalibus, quod in quibus pars nõ potest pacisci. Et ita aliàs resolutum est in vna Calaguritan. pro Anguiano contra Didacum Paternia. Fuit tamen dictum, quod Petrus, qui obtinuerat pro parte adimpleri, debebat tantum, quod receperat, restituere, & postea à concordia recedere. Et dixit D. Mohedanus, quod in supplicatione confirmationis concordia dicebatur attento, quod ambæ partes supplicat, quod Rota intelligit de consensu illo præstito in concordia nõ semper durare, nisi ante cõfirmationem pœniteat: & quod illa verba intelliguntur distributiue, ita, vt vtraque pars possit per se supplicare, nõ autem collectiue: Et ita etiam fuit dictum in vna Salamantin. coram D. Thoma 6. Aprilis. 1542.

SVMMARIA.

- 1 Recedens an post cessionem possit contrahere acceptationem generalem, & deducere ad speciem.
- 2 Cedens post cessionem habetur pro mortuo, quoad actus futuros non autem præteritos.

DECISIO CCCLIIII.

DIE 24. Octobris 1542. fuit dubitatum, an recedens post cessionem possit contrahere acceptationem generalem, & deducere ad speciem: aliqui dicebant, quod non: quia cedens post cessionem habetur pro mortuo: alij verò dicebant, quod immò poterat: quia licet habeatur pro mortuo quoad actus futuros, non autem quoad actus præteritos, attento, quod de claratio retrotrahatur. Fuit dictum, quod aliàs de hoc fuit dubitatum, & nihil decisum.

EPI TOME.

Solennitas ex diuturnitate præsumpta.

SVMMARIA.

- 1 Diuturnitas 200. annorum est solennitas consensu & auctoritate superioris approbata.
- 2 Solennitas quando non requirat enunciationem.

DECISIO CCCLV.

IN vna Portugalen. Præceptoris de Sora pro Episcopo Portugalen. contra magnum magistrum Rhodi fuit resolutum 22. Octobris 1542. quod transactio inter quosdam religiosos S. Ioannis ex vna & Capitulum & Episcopum ex alia diuturnitate temporis immemorabilis, puta, p. 200. annos, & vltra, præsumetur solennitas, & approbata consensu & auctoritate superioris. Et quia solennitas extrinseca diuturnitate temporis præsumitur, vt patet per Curt. Sen. consil. 66. vers. sed præmissis. & Caslad. decis. 3. de pro cur. & ex notatis per Alex. in l. sciendum. col. 4. & per Iaf. ibi in 4. limit. ff. de verb. obli. & per Felin. in c. scit. col. 17. de re iud. prout in terminis, & cõf. Anchar. 136. Dec. consil. 474. col. 2. maximè cum temporis diuturnitate concurrat obseruantia transactionis, per quam tolleretur omne vitium, vt per eundem Anchar. in prædicto consil. 136. & Deci. in d. consil. 474. Non obstat, quod solennitas non reperitur enunciat: quia prædicta procedunt absque earum enunciatione, vt per Felin. in c. Albericus. col. fin. Dec. consil. 342. col. 7. ver. non obstat. per Iaf. in d. l. sciendum. in 4. limit.

EPI TOME.

Allegatio Lap. 89. tuetur illegitimum.

- 1 Successor non tenetur de prædecessoris titulo, etiam si eum infectum esse constat, docere.
- 2 Titulo vno dato alius melior præsumitur.

DECISIO CCCLVI.

EAdem die 23. Octobris 1542. fuit resolutum in vna Conchen. Præstimonij de Varrafas, quod alleg. Lap. 89. tuetur illegitimum: quia procedebat per 30. annos prout erat in casu isto & postea resignauerat: dicebatur, quod successor non tenebatur docere de titulo sui prædecessoris, vt per Anchar. consil. 517. etiam si constet de infecto titulo: quia semper dato vno titulo præsumitur alius melior, super Sarnen. in reg. de trien. q. 10. in fin.

EPI TOME.

Resignatio facta in fauorẽ cõnarratiua vnionis, dato, quod præcedat vnio, non tollit ius quæsitum.

SVMMARIA.

- 1 Resignatio suspendens vniones, quando sit valida.
- 2 Provisio & confirmatio creationis, in canonicum per cessionem vel decissionem, an extendatur ad cessionem in fauorem certæ personæ. & nu. 5.
- 3 Principis mens ex eius quotidiano & longissimo vsu colligitur.
- 4 Suspensio reg. de non tollendo iure quæsitum, nullum ei reg. sit præiudicium. & nu. 6.
- 7 Resignatario moriente ante resignantem vnio suam consequitur effectum, si ius non dicatur esse quæsitum.
- 8 Papa suspendendo gratias, non habentur ex pro iure quæsitum.
- 9 Papa non intendit nec cõsuevit tollere ius ad rem quæsitum.
- 10 Ex vnione quaritur ius ad rem, si in secunda gratia præcedentis mentionem non faciat.

DECISIO CCCLVII.

FVt etiam in eadem decisum, quod resignatio, quæ suspendebat vniones, prout erant in illo casu, in quo præcedebat vnio quatuor præstimoniorum vni beneficio seruitorio per cessionem vel decissionem ita obtinendum, & resignatione Clemens etiam suspendebat vniones per Innoc. & ob diuinum cultum factas, etiam quod non haberent derogationem regulæ, de non tollendo iure quæsitum, esset valida: & considerabatur, quod illa vnio, de qua in casu isto, etiam quod haberet de vacando per cessionem vel decissionem intelligebatur de resignatione simplici, prout dicit Caslad. decis. 3. de renun. vbi Papa confirmauerat creationem in Canonicum providendo ex nunc prout ex tunc, quæ primùm vacat per cessionem vel decissionem: & conclusum fuit nõ intelligi per cessionem in fauorem certæ personæ, arguendo ab vltu patrisfamilias, qui consuevit similes resignationes impedire, & alijs providere, quàm resignatarijs & quod ex longissimo & quotidiano vsu principis colligitur eius mens, argumento l. vel vniuersorum. ff. de pigno. actio. Felin. in c. in nostra. cor. rel. 6. de rescript. ex quo infertur quod primò ad exclusionem reg. de iure quæsitum, quod suspendendo nullum sit præiudicium. Nam dicta vacatio nõ cõprehendebatur, siue etiam terminus in regressu per cessionem vel decissionem, vt non comprehendat resignationem factam in fauore certæ personæ. Secundò infertur responsio, quod quando Papa dat similes vniones & suppressiones, ex quo etiam consuevit eadem materias in resignationibus suspendere à principio, videtur etiam concessis se sub ista tacita conditione, vt locum non habeat in euentum

uentum cessionis in fauorem certæ personæ, quod non potest fieri, nisi in manibus Papæ, c. ex parte. de off. deleg. ergo Papa ꝛ suspendendo nõ dicitur facere præiudicium considerabile vnioni: quia potest esse, qꝛ resignatarius præmoriatur ꝛ resignanti, & tunc vnio suum consequitur effectum, nimirum si nõ dicitur ius quæsitum tollere. Et cum P. pa similes gratias ex stilo passim suspendebat, ꝛ constat arguendo ab vsu patrifamilias etiam non habere pro iure quæsito similes gratias, quas sine difficultate suspendere solet: prout etiam videmus in iure spectante etiam post vacationem & acceptationem, vt Rot. decis. 17. alijs 244. de præbend. in nou. immò quoddam etiam procedendo ex vsu palatij scientis & approbantis, per Egid. decis. 167. hoc firmat decisionem nostram. Nam hic non disputatur de alijs, nisi de mente Pontificis, à quo gratiæ & regulæ emanarunt: si quidem ipse ꝛ non habet pro iure considerabili ius quod non est specialiter à iure acquisitum, sed parum illud consuevit tollere. Non obstat conf. Oldrad. 257. factum tale est. col. 6. nu. 29. vbi vult, quod ꝛ ex vnione quærat ius in re, est falsum, sed potius ius ad rem: quod ita facer, quod si in secunda gratia non faciebat mentionem de vnione præcedenti, quod esset subreptitia: quod non erat in casu nostro, ex quo etiam dicit Felin. in cap. in nostra. correll. 27. de rescript. Sed quod sit necessarium derogare regulæ de non tollendo iure quæsito, prout etiam videtur dicere Oldrad. conf. 223.

EPITOME.

Mandatum ad rotam causam præsumptum ex patientia, & excessu mandati.

DECISIO CCCLVIII.

IN causa Placentin. Castri Sarmati pro Comite Olerico contra Comitem Gasparè 23. Octobris 1542. fuit resolutum coram D. Ioanne Paulo, quod licet ex sola scientia principalis scientis causam agitari non inducatur mandatum, & ideo reprobat. Innocen. in c. ex parte Decani. de rescript. Tamen quia ultra scientiam principalis in casu illo concurrerat productio 150. instrumentorum per Christophorum, qui prætendebatur se habere mandatum à Comite Bartholomæo. Ex productione iurium fuit dubitatum de mandato, vt per Felin. in c. communia. col. 4. de offic. deleg. idè quia concurrerat scientia cum dubio de mandato, tunc ex patientia præsumitur mandatum ad totam causam, vt per Felin. in c. ex parte decani. col. 3. versic. item vltra 10. solutiones. de rescript. Et istud fuit principale fundamentum. Item etiam propter excessum mandati præsumitur mandatum, vt Rot. decis. 2. de caus. possess. & propriet. in antiq. & ex his coniecturis fuit resolutum, quod præsumebatur mandatum ad totam causam.

EPITOME.

Clericatus illegitimi non probatur per samam.

SVMARIA.

- 1 *Literæ attestantes aliquid cum alterius consensu factum esse probant mandatum & licentiam.*
- 2 *Sigillum Episcopi in dubio de eius voluntate appositum censetur.*

DECISIO CCCLIX.

IN causa Calaguritan. de lo Gerogno 20. Octobris 1542. fuit resolutum coram D. Thoma, quod Rota seruat, quod clericatus illegitimi non probatur per

communem reputationem & famam, vt per Gemin. conf. 91. Item quod Episcopus de Grias, qui in Episcopatu Calaguritan. promouerat Martinum ad clericatum, ꝛ in litetis dicebatur, quod hoc fecerat de licentia Episcopi Calaguritan. quod probat licentiam & mandatū, per not. per Abb. & Felin. in c. Albericus. de testib. p. Felin. expressè in c. sicut col. 12. ver. fallit primò. de re iudic. vide Prob. in c. 1. in fin. de temp. ordi. in 6. Cassad. consil. 20. maxime quia agebatur de modico præiudicio, & ordinarius erat bonæ fame, prout erat probatum in illo casu, & per Felin. in d. c. Albericus. col. fi. & in l. sicut datam. colum. 18. versic. 4. d. regul. C. de lib. caus. Item aderat appositio sigilli Episcopi Calaguritan. & ꝛ in dubio de eius voluntate appositum censetur, vt per Felin. & Dec. in c. 2. de fid. instrum.

EPITOME.

Allegatio Lapi quomodo præcedat, quæ vult, quod quis possideat vt titularis.

SVMARIA.

- 1 *Retrocessio quando præsumatur, nec tituli prædecessoris requiratur iustificatio.*
- 2 *Infectio titulo doto semper præsumitur alius. & num. 4.*
- 3 *Titulus validus cum docetur possessionem secutam esse præsumitur.*
- 5 *Tituli præambuli vigore an quis possidere præsumatur.*
- 6 *Causa possessionis cum docetur non est vt titularis possessio nis attendenda reputatio.*
- 7 *Reputatio possessionis vt titularis attenditur cum de nulla possessionis causa appareat, cuius vigore possessio præsumatur.*
- 8 *Instrumentalis possessio quid sit.*
- 9 *Instrumentalis possessio animo & corpore quæsitā absq; animo amitti non potest.*
- 10 *Possessio nõ dicitur amissa si nõ probetur patientia & scientia.*
- 11 *Capellanorum deputatio inter onera reputatur, nec per eam possessionem amitti creditur.*
- 12 *Duo testes deponentes aliquem vt fructuarium possedisse non probant aliquem animo desisse possidere.*

DECISIO CCCLX.

LEO X. alijs vniuerat Monasterium S. Mariæ de Balneo Nullius diocesis Camaldulen. cum primū vacaret per cessum vel decessum tunc obtinentis. Facto loco vnioni Laurentius de balneo illud impetrauit: sed quia dictæ impetrationi obstat dicta vnio, idem Laurentius illud resignauit in fauorem dictæ congregationis referuatis sibi fructibus etiam propria auctoritate percipiendis: congregatio habens notitiam de dicta resignatione illam acceptauit, & Abbatē deputauit, qui Abbas possessionem monasterij vniti nomine congregationis accepit: tamē illa clausula erat instrumentalis, quia non probatur aliqua continuatio, immò probatur, quod Laurentius per triennium & vltra possederat Monasterium per titulares, prout per testes probatum fuerat. & idè per mortem eius Dominus Archintius Vicarius vrbis, qui beneficium impetrauerat, prætendebat ꝛ congregationem nullum ius ex sua vnione prætere posse: cum attempto, quod Laurentius longo tempore possederat, vt titularis præsumebatur retrocessio, & nõ tenebatur ipse titulum sui prædecessoris iustificare, per alleg. Lap. 89. addète, quia licet in termino allegationis Lapi, quædo ꝛ doceretur de titulo infecto, semper præsumitur alius titulus, & ita loquitur Lapi: tamē ꝛ quando docetur de titulo valido, ex illo præsumitur, quod fuerit secuta

secuta possessio: ita hic, vt per Cassad. decisione tertia & 4. de caus. poss. & propriet. tamē in isto casu fuit dictum, quod alleg. Lap. non obstat: tamē quia vt alleg. Lap. locū habeat, ꝛ est necessarium, vt quis possideat, vt titularis, & hoc est ex parte, puta tui siue titularis: ex parte verò non titularis requiritur negligentia eius, prout dicit Cassad. decis. 7. de caus. poss. & propriet. Et si ista duo concurrant alleg. Lap. non habet locum: at in casu nostro neutrum concurrat, quod vt iuste possidet, vt titularis, dici non potest, ex quo docebatur de titulo ipsius Laurentij, puta de referuatione fructuum. Et ꝛ vigore illius tituli preambuli præsumebatur possidere, ad l. quædam mulier. ff. de rei vendica. Et idè cum ꝛ doceretur de causa possessionis, non debebat attendi, quod communiter reputaretur possidere vt titularis: cum talis communis reputatio tunc debeat attendi, ꝛ quando de nulla causa possessio nis appareat vigore cuius quis præsumitur possidere, ad d. l. quædam mulier. Et idè cum ab initio capta fuisset possessio Monasterij per Abbatem, licet instrumentalis, quia per instrumentum factum super isto actu apprehensæ possessionis, cum in ipsa re præsentis, vel in eius conspectu, instrumentum celebratum fuerit, ad l. prædia. vbi Barto. & Alexan. in l. col. ff. de acquiren. poss. tamen ꝛ idè quod illa possessio fuisset animo & corpore quæsitā, non poterat absque animo amitti. l. 3. §. in amittendo. ff. de acquiren. poss. Et idè licet testes dicerent, quod Laurentius possederat, vt titularis, tamen quia ꝛ non probatur patientia & scientia fratrum & congregationis, non poterat dici amissa prima possessio per eos capta, nec Laurentius vlla causa extrinsecus adueniente poterat sibi mutare causam possessionis, l. cum nemo. C. de acquiren. poss. nec possessionem congregationis ea necessitate interueneret. Nec obstat, quod probaretur, quod Laurentius ꝛ sibi Capellanos deputauerit: Nā deputatio Cappellanorum inter onera computabatur, vt per Cassad. deci. 19. de præb. maxime in isto casu dicebatur, in quo per duos testes congregationis dicebatur, quod congregatio singulis annis solebat Abbatem deputare: & licet ille Abbas ad monasterium non accederet tamen ex hoc arguebatur animus congregationis, qꝛ non possit præsumi aliqua retrotractio. Et quia aliqua diligentia non dabatur, vt per Cassad. decis. 3. de caus. poss. & propriet. eramus extra allegat. Lap. Et in isto casu ꝛ per duos testes pro parte congregationis probabatur, quod Laurentius vt fructuarium possederat, tamen attentis præmissis non fuit curatum de istis duobus testibus. Et ita fuit resolutum in vna Nullius Monasterij sanctæ Mariæ de Balneo pro congregatione Camaldulen. contra D. Archintium vrbis Vicarium, 27. Octobris 1542. coram D. Ioanne Paulo.

EPITOME.

Index laicus sit competens in causa possessorij spiritualis

SVMARIA.

- 1 *Index laicus an possit cognoscere de petitorio, in quod incidit articulus cause spiritualis. & nu. 4. 6. 12. 14.*
- 2 *Causa possessorij rei spiritualis dicitur temporalis.*
- 3 *Possessorium iudicium rei spiritualis spirituale est, cum agitur remedio adipsicendi.*
- 5 *Index laicus non principaliter, sed accidenter de re spirituali cognoscit. & nu. 7.*
- 8 *Ad continuationem possessionis in filio naturali quid requiratur.*
- 9 *In iudicio summario probanda est personæ habitas.*

- 10 *L. 2. C. de Carb. edict. quando procedat.*
- 11 *Quando index laicus in possessorio quo id habilitatem personæ per probationes summarias, & semiplenas cognoscit.*
- 13 *Index incidit: ex potest cognoscere, an quis sit legitimus si quis sit in possessione legitimitatis.*

DECISIO CCCLXI.

Fuit dubitatum 30. Octobris 1542. in vna Toletan. Matrimonij pro Comite de Pongero Castro contra Beatricem de Mena. & Ioannē Ariam eius filium, ꝛ an iudices laici possent cognoscere de petitorio cause spiritualis, in quo incidit articulus cause spiritualis: super quo est dictū, quod est opinio communis Doctorum. Nam decis. Capell. 7. holos. 420. & ibi addi. dicit, quod communis opinio est, quod ꝛ causa possessorij rei spiritualis dicitur temporalis: & subiungit, quod istud obseruauit Parlamentum Fraciæ in omni possessorio adipsicendo, & allegat Guid. Pap. istud dicentē decis. 1. multa etiam ponit Staphil. & Aufred. in tractat. de potest. Seni. super Ecclesiasticis personis, inserto in vno volumine tractatus fol. 102. col. 3. ver. 24. in poss. Et idè in casu, in quod dubitatur, an pendente iudicio natalium Ioannis Ariæ in rota iudices laici in partibus in iudicio possessorio inter ipsam & Gundisaluum Possessorem Comitatus ex alia, contra dicente Ioanne & immiti in possessione Canonici cupiente, iuxta leges Hispaniæ, & tenorem maioritatis, dicebatur, siue teneremus primā opinionem, que ꝛ in distincte tenet, quod iudicium possessorium rei spiritualis sit spirituale, quando agitur remedio adipsicendi, quod in omni casu iudices ꝛ laici non essent iudices competentes, quæ opinio tanto magis procedebat, ex quo ex forma maioritatis succedere debebat illius legitimus, & de legitimo matrimonio natus. Et idè cum istud ꝛ possessorium haberet immixtā causam proprietatis, index laicus non poterat principaliter, sed incidenter de spirituali cognoscere, c. tuo. de ord. cognit. c. lator. qui fil. sint legi. Alex. in l. Titia. ff. fol. mar. Dec. in c. 2. colum. 15. de iudic. & cum articulus hic discutiedus erat, quod de facto plene constabat, cum coram multis matrimonium contractum fuerat, sed articulus ꝛ iuris, videlicet matrimonium tenere vel non, & per consequens index esset legitimus, quo casu iudices laici nõ sunt competentes iudices, vt per Alex. & Dec. in dictis locis. Et que ex aduerso considerabantur, non concludebant. Et primò dum dicebatur, quod ex quo iuxta formam legum Hispaniæ possessio defuncti continuabatur in filium seu successorem absque aliqua apprehensione possessionis, quod ex tali lege producebatur remedium recuperandi, vt per Iaf. §. fi. In sti. de hæred. qualit. & dist. Guid. Pap. q. 552. Prob. in c. si tibi absent. num. 25. de præb. in 6. Dec. conf. 64. colum. 2. & in ꝛ iudicio recuperandi index laicus de articulo spirituali incidenter cognoscere potest, prout dicit Guid. Pa. q. 38. quod index laicus cognoscit de possessorio beneficij: ad istum respectum dicitur, quod assumptum est falsum: immò dictum fuit, quod talis possessio à longè data, quæ dicitur ciuilibus non inducit talē effectum recuperandi, vt per Alex. & Iaf. in l. si sorori. colum. 1. C. de iur. delib. & tunc dicitur communem Rip. in rubr. de caus. poss. & propriet. col. 6. versic. communia verò. & idem Guido Papa in l. 2. C. de legib. & constitu. impositionis casu licet ibi consuetudo contra comunem tenere notat. Idè dicebatur, quod illa opinio Guidonis nõ erat à Rota recepta, vt sup. dicitur. Secundo opponebatur

DECISIO CCCLXIII.

1.2.&not.ubi per Dd. de Carbo. edict. vbi oportet, qd
 8 ¶ sit filius legitimi & naturalis: & tamen in illo casu, ex
 quo sumus in iudicio possessorio, sufficiunt probatio-
 nes summarie, & semiplene possunt illae fieri coram
 iudice laico, & idem dicunt Dd. in l. 3. §. summatim. ff.
 de Carbo. edict. & voluit Bal. in l. filium desinimus. ff.
 de his qui sunt sui vel alien. iur. las. in l. quotic. 10. li-
 mit. C. de iudic. Hippol. singul. 70. Idem ergo dicendū
 in casu nostro & summarie fieri debere: sed ad istud
 respondebatur, quod dicit Dec. in d. colum. 2. quod
 coram iudice laico, quod non possit cognosci de arti-
 culo spiritali, & remittit se ad notata per Dd. in c. 2.
 de iudic. Deci. col. 16. in 7. limit. dicit, quod opinio
 Doctorum ind. l. 2. propter alias auctoritates Docto-
 rum varias non erat tuta, & ante cum dixit Felin. in c.
 cum sit generale. colum. 3. versicul. 3. declaratio. de
 for. comp. immo dicebatur, quod contra not. in d. l. 2.
 de Carbo. edict. obstabat comunis opinio, de qua per
 9 Dd. in l. 2. de edict. diui Adria. in ¶ iudicio summatim ta-
 men habilitas personae semper probanda est: nisi con-
 i cordando ista dixerimus, ¶ quod notat in l. 2. de Car-
 bo. edict. procedunt, quando non tractatur nisi de præ-
 11 iudicio temporalis, ¶ secus in casu nostro, in quo præiu-
 dicium potest esse perpetuum: vel tertio illa possunt
 procedere in possessorio, quod est preparatorium alteri-
 us possessorij, secus vbi non est preparatorium, sed
 potius definitiuum vt hic sentit Alex. in l. Titia. in 8.
 fall. solut. matr. & deci. Regn. 4 5. in nou. tamen illa pri-
 ma responsio melior est, vt illa opinio non sit tuta, ex
 12 quo iudex laicus ¶ nec principaliter nec incidenter de
 articulo spiritali cognoscere potest. Tertio opponen-
 13 batur, quod ex quo Ioānes Arias ¶ erat in possessione
 legitimacionis & eramus in iudicio possessorio, quod
 iudex laicus incidenter de legitimitate eius cognosce-
 re poterat, per dictum Bal. in auth. eum qui. C. de bō.
 auth. iud. possid. fuit responsum, quod dictum Bald.
 reprobatur per Alexan. in d. l. Titia in 8. fallen. ad text.
 in c. causam. 2. qui fil. sint legitim. fuit responsum qd
 ille text. loquitur in vero possessorio, & in quo actien-
 14 tus spiritalis non incidit. Et tamen ¶ non est discre-
 te pro ista parte, quod iudices laici non ¶ sunt iudi-
 ces competentes, resolutum fuit in isto casu: & iudicium
 conclusum fuisse in alijs causis attestatus fuit D. Sarnen.
 & alij Domini confirmarunt reg. de annali. p. 45.

EPI TOME.

Cum pulforiales generales pendente dilacione decernuntur.

DECISIO CCCLXII.

CORAM DOMINO THOMA 30. OCTOBRI, 1542. IN VNA
 GERUNDEN. fuit resolutum, quod compulsoriales
 generales poterunt decerni & exequi, non obstant.
 dilacionibus sibi ad partes concessis, etiam quod pars
 ante decretum, & post protestata fuisset, quod non de-
 cernerentur, atento, quod dilatio datur de deliberado
 an velit cedere vel contendere, vt per Castad. decisi.
 r. de dilat. quod isto casu nihil faciebat contra dilatio-
 nem, sed magis ad expeditionem, prout dicit Paul. de
 Castr. in l. siue pars. C. de dilacione. Abb. in c. significan-
 te. col. fin. & ibi Franciscus. colum. 50. in 10. limit. de
 appellacione. Sozin. in regul. 93. nam ex iuribus vigore
 compulsoriale extrahis melius deliberare poterint.
 Et quia erat tempus feriarum, quo tempore iudicis of-
 ficiū cas decernimus.

EPI TOME.

Statutum non ligat iudices.

DI E 30. OCTOB. 1542. IN VNA PARM. bonorū pro
 Michaelē Casallo contra D. Iulij resolutum fuit
 coram me, quod statutum Parm. excludens lineam
 maternam à successione filij non comprehenderet
 statuētē, Bartol. in l. Lucius Titius. ff. de fidei com-
 miss. liber Alexand. & las. in l. 1. in princ. ff. quod quis
 que iur. Fel. in c. 1. colum. 7. versic. amphi 4. nume. 24.
 de consuet. & ratio est, quia cum condiderint statuta
 suae iurisdictionis sunt, secundum Bar. in l. omnes po-
 puli. in l. q. ff. de iust. & iur. fed nemo potest in seipsum
 iurisdictionem exercere l. pen. de arbit.

EPI TOME.

Decretum iudicis potest in quacunque parte actus interponi.

SUMMARI A.

- 1 Decretum iudicis in iudicio vbiq; interponitur.
- 2 Decretum iudicis ab ijs causis cognitione interpositum non valet, nisi consuetudo aliud obseruet.
- 3 Consuetudo quomodo probari debeat remissimè.

DECISIO CCCLXIII.

IN VNA PERUSI. hereditatis coram Domino Paulo, 6.
 1 OCTOBRI, 1542. fuit resolutum non referre, ¶ an de-
 cretum iudicis interponatur siue in principio siue in
 fine. per ea que dicit las. in l. si quis mihi bona. §. iustu.
 colum. fin. ff. de acquirend. hered. Item tenrum, ¶ qd
 licet decretum iudicis non valeat interpositum ab ijs
 2 cognitione causae, per ea que dicit las. in l. nec quic-
 quam. §. vbi decretum. colum. 1. 2. ff. de offic. proconf.
 & in l. 2. C. de eden. Tamen de consuetudine contra-
 rium seruatur, prout dicit Albe. & Pau. de Castr. in
 l. actis. C. de senten. & idem Paul. consil. 38. super eo
 quod requiritur infra. sol. 2. in vltima impress. prout
 erat in illo casu, in quo erat probata consuetudo. Quo
 modo ¶ antem debeat probari consuetudo, vide Cur.
 Jun. consil. 23. habita diligentia. col. 3. in præmissis cla-
 rissimè. eum seq. colum.

EPI TOME.

An possessio immemorabilis faciat, quod iudices laici sint iudices competentes in causa possessoria rei spiritalis.

SUMMARI A.

- 1 Iudices laici an ex possessione immemorabili, & fama priuilegij possint cognoscere de possessorio, in quod incidat spiritalis articulus. & nu. 4.
- 2 Consuetudo, quae est contra ius diuinum, non valet.
- 3 Consuetudini quae vult iudices laicos posse de re spiritali cognoscere standum est in possessorio quando controuertitur, vtrum res sit spiritalis an temporalis.
- 5 Possessio immemorabilis quando non habeat vim priuilegij

DECISIO CCCLXV.

IN CAUSA TOLETAN. matrimonij. 6. Nouembris, 1542.
 1 fuit dubitatum, an ¶ iudices laici haberēt iurisdictio-
 nē in illo possessorio, in quo incidat articulus spiri-
 tualis: probato exercito ab immemorabili tempore
 concur rebat fama priuilegij, quod tunc intrabant, vt
 not. per Fel. in c. causam que. colum. 2. de prescript. &
 tunc non ex tempore, sed potius ex priuilegio possunt
 cognoscere de causis spiritalibus, secundum Deci.
 in l. 2. in 6. colu. versicul. in eam gloss. de re iudic. & fa-
 ma, ex quo sumus in antiquis. In isto casu bene pro-
 baret

baret priuilegium, secundum Baldum in authen. quas
 actiones. C. de sacro sanct. Eccles. si autem fama priui-
 2 legij non probaretur, tunc ex ¶ quo ista consuetudo
 est contra ius diuinum, non valet, vt per Rot. deci.
 si. 3. de iur. patro. in nou. & 2. de consuetud. in antiquior.
 & 10. alias 8 40. de consuetud. in antiqu. quae decisi. lo-
 quitur in consuetudine tanti temporis: cuius initij nō
 est memoria, prout intelligit Curt. in c. fin. colum. 1.
 67. in fin. de consuetud. vbi dicit in 5. limit. bene con-
 firmari istam partem. Non obstat, quod ¶ si datur
 3 contentus opinionum, prout in ista materia possessio-
 rij, an dicatur spiritalis vel temporalis, quod tunc
 standum est consuetudini, secundum Curt. in d. c. fin.
 col. 6. vers. 6. limita. Tertio respondetur, quod ex quo
 agitur iudicio possessorio adipiscēdi, & ne habeatur ha-
 bilitas personae, quo casu planè erat probatum, per
 not. per Dd. in l. 2. C. de edict. diui Adria. tollen. nemo
 4 in isto casu discrepabat, ¶ quod iudices laici nō possent
 agere de articulo incidenti, in quo plenarie requi-
 rantur probationes, non est iudex competens, vt per
 5 Dec. c. 2. col. 68. vers. 6. limita. Et ¶ quod possessio im-
 memorabilis non habeat vim priuilegij, vbi non su-
 mus in possessorio habili, fuit allegatus Card. cōf. 17.
 & 89. Soz. consil. 260. cō l. fin. & in c. dilecti. de testib.

EPI TOME.

Ius tertij admissum.

SUMMARI A.

- 1 Anus tertij excludat generalem agentem. & nu. 5.
- 2 Ius tertij probaturus clarum & liquidum id dare debet. & nu. 8.
- 3 Ius tertij qui docet, venire videtur per modum obiectus.
- 4 Obij liens debet ius planè probare.
- 6 Actus quando legitime factus presumatur.
- 7 Agens in eum, qui habet probationem, & dicens contrariū tenetur probare.
- 9 Pro canonizatoria si agatur, potest possessor per supplicatio- nem de iure tertij dare.
- 10 Iudex tenetur in electione exprimere causam notorie esse friuolam.
- 11 Sententia lata per confirmatum iudicem quando debeat recusari.

DECISIO CCCLXVI.

PRATER Hieronymus de Lorgio generalis Humilia-
 torum, vigore suae gratiae acceptauerat prapositu-
 ram S. Laurentij de peti colio vacantem per obitum
 Hieronymi de Maximis, de anno 1536. & agebat cō-
 tra Io. Solano intrusum. Hieronymus reus & posses-
 sor dedit de resignatione facta per Hieronymū de an-
 no 1521. in fauorem Georgij, in qua Papa narrabat,
 quod Georgius afferebat se esse in duo decimo ætatis
 anno, & m. indabat certis iudicibus, vt Domino Geor-
 gio commendarent dicta in Praposituram vsque ad
 ætatē legitimam, & deinde eidem conferrent. Literis
 in partibus coram certis iudicibus presentatis per di-
 ctan Georgium, fuit eidem Commenda facta, iuxta
 formam literarum, & inductus in possessionem. Dubi-
 1 tati 3. Nouembris, 1542. an istud ¶ ius tertij, ex quo
 Georgius dabat, excluderet generalem agentem. Et
 pronegitiua d. cebatur, qd ex quo non probatur, quod
 Georgius esset clericus: item esset in ætate 12. anno-
 rū narrata, & ad litem valor, & alia in cōuentia, prout
 probari voluit, iuxta not. per Felin. in c. constitutus. in
 prin. de rescript. & non solum ita, sed etiam quod esset

spontaneè facta, dicendum erat, vt not. per glo. in c.
 in presentia. in glo. r. ad fin. de renunciati. & cum ¶ dā-
 dum est de iure tertij, debeat dare de iure claro &
 liquido, vt per Sarnē. in reg. de nō iudicand. iuxta for-
 mam supplicat. q. 1. num. 4. videbatur istud ius nō esse
 3 aliās clarum, nisi istis verificatis: cum ¶ qui dat de iure
 tertij, videatur venire per modum obiectus, & ille qui
 4 ¶ obijcit, debet planè intentionē probare, vt per Egid.
 361. & 528. in nou. & c. super his. & ibi Fel. colum. 7. &
 seq. de accus. Tamen his non obstantibus fuit resolu-
 5 tum ¶ contrarium: quia ex quo Commenda erat in for-
 ma rigorosa, & iudex processerat ad executionē, ¶ præ-
 sumebatur, ex quo actus reperiebatur factus, qd esset
 legitime factus: & quod omnia iustificanda fuisset legi-
 time iustificata, vt per Abba. in c. video. de regul. & ibi
 Imol. & Felin. in c. presentia. 2. & ibi Decius in 12.
 nota. de probationibus. & Abb. inc. vnic. in 2. notab.
 vt eccles. benefic. & cum iste ¶ habeat probationem
 per se, dicens contrariū debet probare, maxime cum
 Ioānes dans de iure tertij nō ageret p. canonizatoria,
 8 sed tantum pro absolutoria: & licet dans de ¶ iure ter-
 tij debeat dare de iure claro, non tamē est necessaria
 ita exacta demonstratio & probatio: per vt si ageret
 9 ¶ pro canonizatoria, tunc videmus, quod Rota ait, qd
 posset possessor dare de iure tertij per supplicationē,
 quod tamen ius non est ita exactè clarum: prout sup-
 plicatio erat in illo casu, prout tenet Franc. in c. cum
 speciali. colum. 4 5. versicul. 4. quero de appella. in 6.
 Abba. in c. cum speciali. in colum. final. numer. 15.
 versicul. si tamen Docto. de appella. & verum est, quod
 10 isti Doctores dicūt, quod debet ¶ iudex in electione
 exprimere, quod causa rei sit notorie friuola, plus di-
 11 cit Alexan. consil. 67. volum. 6. quod ¶ sententia lata p-
 iudicem confirmatū debet recusari, si habet fundamē-
 tum ex actis ante recusationem factis.

EPI TOME.

Regula Adriani ex causa resignationis vel alterius dimissionis

SUMMARI A.

- 1 Regressus sine consensu voluntario facti reuocantur, nisi sit ex causa resignationis, cessionis aut alterius dimissionis.
- 2 Dimissio ex sua non autem alterius voluntate fieri debet.
- 3 Acceptatione beneficij à Papa collati, primum voluntariè dimitti censetur.

DECISIO CCCLXVII.

EPISCOPUS SANCTI SEUCRINI habebat tempore Iulij
 Monasterium de Fruxinan. Mutinens. & vacante
 ministerio Nouentellæ Iulius Papa decreuit illud de
 Fruxinano vacare, & eidem Archiepiscopo contulit
 Monasterium de Fruxinano. fuit dubitatum corā D.
 Sarnen. 13. Nouembris, 1542. an talis regressus esset va-
 1 eatus per regulam Adriani: nam dicebatur, ¶ quod A-
 drianus reuocat omnes regressus sine consensu: exci-
 piebat tamē regressum ex causa resignationis siue ces-
 sionis, vel alterius dimissionis: hic autem non erat
 resignatio, nec cessio, nec dimissio, cum per dictionē
 alterius, quæ denotabat multitudinem, ad glo. in l. si
 fugitiui. C. de seru. fugit. oportet, ¶ quod sciret, an resi-
 2 gnatio & cessio erat de voluntate partis: Ita etiam de-
 bebatur simul esse dimissio, scilicet ex voluntate sua, non
 autem ex voluntate Papæ, prout erat hic. Sed hoc non
 obstante, fuit resolutū, qd essemus in casu dictæ exce-
 ptionis Nā cum beneficium nō conferatur in initio, ac-
 cep-

ceptado beneficium collatum per Papam satis dicitur primum voluntarie dimittere.

EPI TOME.

Decis. 7. de procur. in nou. intelligitur etiam in extra iudicialibus.

SVMMARIA.

- 1 Gratia ob procuratoris contractum ante mandati receptionem quando dicatur informis.
- 2 Reus potest se exceptionibus pluribus etiam contrarijs defendere

DECISIO CCCLXVIII.

Voluerunt Domini in vna Ciuitate. Concordie coram Domino Thoma 13. Nouembris, 1542.

- 1 quod si procurator, qui contrahit ante receptionem mandati, cum tamen reuera illo tempore contractus statim, quod valide conferret, dicatur gratia informis, vt per Sarnen. in d. regul. de non iudican. iuxta formam supplicationis. in 4. q. Nam etiam constabat, quod idem Ioannes possessor impetrasset beneficium siue prapositionem per obitum eiusdem Hieronymi. quasi fateatur ex eiusdem obitu vacare, & sic sua confessio ei noceret: quia fuit dictum, quod si ex quo erat reus, poterat se pluribus exceptionibus etiam contrarijs defendere.

EPI TOME.

Gratia Pauli reuadicatoria gratiarum Parafrenariorum.

SVMMARIA.

- 1 Gratia parafrenarijs in absentia Papa concessa, an sit reuadicatoria gratiarum ipsis ante datarum. & nu. 4.
- 2 Dicitio, vos, est restrictiua.
- 3 Verba in clausulis executiuis posita dispositionem non augent.

DECISIO CCCLXIX.

Die 18. Nouembris 1542. in vna Oxoniensi. beneficij del Ricci pro Bernardino de Zuiro contra Remigium Parafrenarium, dubitauit Dominus Marif cotus, an si gratia concessa parafrenarijs vndecima Calend. Aprilis, anno 1539. anni quinti esset reuadicatoria gratiarum parafrenariorum. Et fuit resolutum per maiorem partem, quod non esset reuadicatoria: quia principale intentum illius gratie erat priuilegiare parafrenarios, vt non tenerentur ad diligentias, durante absentia Pontificis vigore quarumcunque gratiarum concessarum, & in posterum concedendarum: & subiungebatur dicitio, vos propterea: quae est dicitio restrictiua: & erant verba, quae declarabant praecedentia. Et ideo licet in eadem parte diceretur, quibuscunque regulis reuocatorijs emanatis non obstantibus, tamen per haec verba dispositiua non erat adimplenda: cum verba si in clausulis executiuis posita non augeant dispositionem. ad Clem. 1. de priuileg. Et illa verba debent intelligi, & sic quia si regulae reuocatorijs erant, quod illis non obstantibus tenerentur ad diligentias.

EPI TOME.

Processus factus per iudicem recusatum nullus est de iure ciuili, secus est de iure Canonico.

DECISIO CCCLXX.

Fuit conclusum in vna Placentina. Castri Sarmiatensis coram Domino Ioanne Paulo 13. Nouembris.

bris, 1542. quod processus factus per iudicem recusatum post recusatorem sit nullus de iure ciuili, vt per Alex. Claud. A quen. qui eam ponit communem in l. quia potuit. ff. ad Trebellianum. & communiter etiam attestatur Bertran. consil. 58. colum. 1. vol. 1. Tamen tenuerunt Domini, quod secus esset de iure canonico sequendo communem, quamuis sit communior. Ita. in c. cum speciali. in princip. in 8. col. versicul. vltimo quæro quid sit. & ibi Dec. col. fin. de appella. Itē fuit dictum in vna Caesaraugustana Praeceptorij de Ville coram D. Io. Paulo, nisi causa suspicionis esset notorie iniusta, vt per deci. 7. de procur. in nou. quae habet locum in extra iudicialibus: sed in illo causa concurrerant duo: primum, quod procurator contraxerit, vt assertus procurator, & promiserat de rato sub poena 30. & ideo quod assererat se procuratorem, dicebant Domini, quod praesumptio erat, quod notitiam habuisset, maxime quia non promiserat de rato sub poena 30. quia erat materia concordiae cui Rota semper fauet.

EPI TOME.

Clerici simplices beneficiati agentes ad decimas, debent de titulo docere, & non sufficit decennalis possessio.

SVMMARIA.

- 1 Clerici simplices habentes beneficia agentes quae ad possessionem trium quartarum ex decimis, an teneantur probare titulum. & an pro eo probando decennalis possessio sufficiat. & nu. 7.
- 2 Decima pertinet de iure ad rectorem.
- 3 Spoliato iure communi restituito spoliatus non nisi iustificato titulo est restituendus.
- 4 Clericus debet de fructibus Ecclesiae viuere.
- 5 Ius commune vt Canonice alterius dioeceseos res possit, ne decimas percipiant, sic & clericis curam Ecclesiae non habentibus.
- 6 Clerici Rectori assistere debent.

DECISIO CCCLXXI.

In vna Veronensi. Decimarum de Roncho coram me, in qua praesupponebatur, quod in plebe de Roncho erat Arcpresbyter, ad quem spectabant iura Ecclesiae & qui administrabat in Ecclesia, & iura Ecclesiae & Sacramenta parochialis: Et in eadem Ecclesia erant multi Clerici habentes simplicia beneficia, non tamen circa curam Ecclesiae, sed aliquo modo se intromittebant. Isti Clerici fuerunt in possessione percipiendi quartas partes decimarum per 30. annos, & erant lapsi 20. & ultra, postea fuerant per dictum tempus in possessione percipiendi duas quartas partes, & Archipresbyter duas alias partes; agebant Clerici ad restitutionem possessionis antiquae trium quartarum. Dubitauit 17. Nouemb. 1542. an isti Clerici si agentes ad possessionem dictarum trium quartarum debeant docere de aliquo titulo: et si teneantur probare an decennalis possessio sufficeret. Causa bis posita semper per maiorem partem fuit tentum, tribus contradictibus, quod probatur titulus, & quod eramus in terminis, ad decimas rest. spol. in 6. Nam si de iure decimae ad rectorem pertinent, ca. ad audientiam. de cleric. non resid. Clem. vnic. d. tit. c. cum contingat. de decim. & vtroque; Abb. & ideo si spoliator restituito iuri communi non erat restituendus spoliatus, nisi possessio iustificaretur, vt dicit ibi tex. Non obstat quod tex. in d. c. ad decimas. loquitur in Canonice, qui in aliena dioecesi decimas percipiant: Nos autem sumus in clerico eiusdem Ecclesiae, quos si conuenit de fructibus Ecclesiae viuere. c. cum sedu de praeb. & tex. in c. antiquos, de deci. quæ

que eandem ponebant contingentiam facti: nam ita resiebat ius commune si Clericus, qui non habent curam Ecclesiae licet essent eiusdem Ecclesiae, sicut resiebat illis canonicis, qui in aliena dioecesi volebant percipere: si licet Clerici debent assistere rectori, iuxta textum in capitulo vt vnusquisque, de vit. & honest. clericor. tamen debent habere de manu rectoris, non tamen ipsi poterunt ex hoc decimas percipere, ad text. in cap. antiquos. Fuit dictum, quod non loquitur in decimis, sed in obligationibus: & loquebatur de iure antiquo, antequam essent distinctae dioeceses, & beneficia dota: & tunc temporis Episcopus capiebat omnia, & communicabat clericis, iuxta text. in c. 1. 16. q. 7. secundum Abba. in c. cum contingat. col. 2. vers. secundum casu principali. de decim. Ad secundum etiam dicebatur, & ita fuit resolutum, quod licet Fran. in d. c. ad decimas. col. 3. in 4. limit. teneat, quod si possessio decennalis illo casu iustificet illam possessionem percipiendi, iuxta vnum intellectum c. cum Ecclesia, tamen fuit dictum, quod in illo textu tria concludebant: quia non actus possessionis sed potius erat mera negligentia, ita non erat modicitas praedictij, prout declarat ibi. in c. cum Ecclesia. Imol. col. pen. vers. sed ista solutio. per totam illam col. & quod sola possessio decennalis in terminis, c. ad decimas, non sufficit, dicit Alex. consil. 7. in causa vertente. col. 1. vers. & per hoc pact. vol. 3.

EPI TOME.

Testamentum tempore pestis potest confici cum minori numero septem testium.

DECISIO CCCLXXII.

Licet videatur communis opinio, quod testamentum factum tempore pestis ab infecto, prout in illo casu in quodam testamento confecto tempore de praedationis vrbis, in quo tempore vigeat pestis, & in qua vrbe ex forma statutorum ius ciuile seruandū non erat cum minori numero septem testium, vt per Alex. & Iac. in l. fin. vbi per Corn. & ibi Bald. C. de testam. & communiter attestatur Alex. consil. 177. col. 7. vol. 2. Rip. in tract. de pest. fol. 73. vers. nemo ad secundum. A. H. dec. 25. Soz. consil. 86. col. 4. Tamen Rota in vna Rom. hereditatis de Ballionibus coram D. Thoma 17. Nouemb. 1542. fuit secuta opinionem Iac. in d. l. fin. quod quando pestis est ita vicens, quod verisimiliter testes inueniri non possunt, quod tunc cum minori numero septem testium valeat. & ista distinctio posuit Rip. in d. loco. Deci. in l. si cum anus. C. de test. milit. Aret. in tract. de testam. vers. sum condidit testamentum, in fine ponit. et Dec. consil. 281. & Anto. Alexan. consil. 165. Bertran. consil. 179. in princip. & consil. 233. in 2. volum. & ista distinctio summam habet equitatem, vt dicit Rip. in d. tract. fol. 29. versicul. 13. & qui dicit se plures testes non potuisse inuenire, habet intentionem fundatam, & ita dicit Bartolus in l. conficiunt. §. codicilli. ff. de iure codicillo.

EPI TOME.

Citatio in materia priuationis debet incipere a principio & non a procuratore.

DECISIO CCCLXXIII.

Die 16. eiusdem 1542. in vna Burgen. pensionis pro Petro Milla contra Didacum Rubin. fuit serua opinio Rotae dec. 77. & 750. in antiq. quod quando

agitur de priuatione citatio non potest incipere a procuratore. Item quod quando agitur ad poenam priuationis, quod si quis consentit regressui per procuratorem, requiritur intimatio literarum, vt per Cassa. dec. 2. de praeb. & 12. de rescrip.

EPI TOME.

Regressus per cessum vel decessum an sit ex onerosa, an vero ex lucratiua causa.

SVMMARIA.

- 1 Regressus a Papa ei, a quo beneficium est collatum in alium per cessum vel decessum eius, cui collatum est, concessum an sit ex oneroso, an vero ex lucratiuo titulo. & nu. 8.
- 2 Reuocatoria omnium regressuum non procedit in onerosa causa.
- 3 Pinguedo tituli non ex fructu, sed ex causa consideranda est.
- 4 Tituli beneficiales sunt lucratiui, nec onerosi dici possunt.
- 5 Beneficium aut lucrum aut onus est, attendendo id quod praponderat.
- 6 Fendum vt sit onerosus an vero lucratiuus titulus, quid attendi debeat.
- 7 Vendens rem pro 100. & equo an vt dicatur contrahere, an vero permutare e quid considerandum sit.
- 9 Fructus consequenter in beneficio veniunt, cum sine illis beneficium esse non possit.

DECISIO CCCLXXIII.

In vna Mutinensi. Monasterij pro vicario vrbis contra Archiepiscopum Sancti Seuerini, in qua Archiepiscopus dimiserat Monasterium valoris 400. ducatonis annuae, quod Papa decreuerat vacare, & eidem Archiepiscopo contulerat aliud Monasterium valoris 400. ducato. & postea Papa ad idem primum monasterium eidem Archiepiscopo dederat regressum per cessum vel decessum eius, cui contulerat: Dubitatum est coram D. Sarn. 20. Nouemb. 1542. an talis regressus esset ex causa onerosa, vel lucratiua, & sic non comprehenderetur sub regula Leonis reuocatoria omnium regressuum, praeterquam ex causa onerosa: & praesupponebatur, quod regula Leonis loqueretur in regressu habendo respectum ad titulum, qui titulus non respicit estimationem, & sic respectu eius non poterat dici vnus magis pingue alio: & isti Domini dicebant, quod debebat haberi respectus ad fructus, respectu quorum causabatur dicta pinguedo. Tres tenuimus contrarium, dicentes, quod tituli beneficiales sunt tituli lucratiui, vt dicit Abb. in c. ex parte. col. 4. in medio, & col. 5. post prin. de rest. spol. & ideo cum titulus non possit dici onerosus, debebat si haberi respectus ad causam: & tunc dicebatur, quod licet respectu eius, qui pingue beneficium acceptauit, poterat dici lucrum aut onus attendendo quod praepoderat, iuxta id, quod dicit Bal. in preludio feudorum, cum quaeritur, an feudum sit titulus lucratiuus, vel onerosus, vel, quod attenditur id, quod praeponderat. & idem dicit Bal. in l. quid si patris. colum. pen. ti. C. vbi legit. & ibi multas concordantias allegauit. facit quod dicit Bald. in l. Aristo ait. ff. de donat. si quis vendit rem pro 100. & equo, an dicatur contractus emptionis an permutationis, vt attendatur id, quod praeponderat. Ita vt si cum hic fieret dimissio beneficij & fructuum, & consequeretur aliud beneficium, & fructus pinguiore, dicitur ex causa lucratiua consequi regressum ad titulum: cum si fructus semper veniant consequenti ad illud, cum non possit esse beneficium sine fructibus.

EPI TOME.

EPI TOME.

Sententia contra intrusum non citato lata an noccat ei, qui pro suo interesse agit, & citatus est.

DECISIO CCCLXXV.

Iohannes de Porrus litigabat contra intrusum super beneficio de Villena, & eo litigante venit Alphonfus pro suo interesse, & protestatus fuit nihil fieri in ipso citato, & dixit de interesse suo constare in tali regressu: postea fuit citatus ad sententiam, tamen sententia non fuit contra eum lata, sed contra intrusum, quem transfuit in iudicatum: Fuit dubitatum in vna Carthaginen. beneficiorum coram D. Aquen. 20. Nouemb. 1542. an talis sententia noccat Alphonso, Et fuit dictum, quod quia Alphonfus cum prohibere non poterat, quod non noceret, ad text. in l. sepè. §. ff. de re iud. & quod dicit ibi Alex. col. 7. versic. ex quibus causis,

EPI TOME.

Habens mandatum in causa an habeat ad illius executionem.

SVM MARI A.

- 1 Procurator an vsque ad sententiam tantum constituatur.
2 Res in nem controversiarum pronuntiatione iudicis accipit & num. 7.
3 Procurator an post sententiam actione iudicati agere possit.
4 Procuratori in causa matrimoniali nullæ quaruntur post sententiam actiones.
5 Procurator ad expensarum, damnarum, & interesse reversionem constituto contra eum post sententiam possunt decerni executoriales, eo de nouo citato.
6 Procurator ad agendum est etiam procurator ad defendendum.
8 Delegatus etiam ab anno potest exequi sententiam.
9 Procurator si post sententiam ab vno latam, coram alio in alia provincia actione iudicati velit agere nouo mandato opus habet: secus si executionem coram eodem iudice petat.
10 Executio est sententiæ appendix, si coram eodem iudice petatur.
11 Mandatum habens ad rem, habet & mandatum ad dependentia & annexa eius rei.

DECISIO CCCLXXVI.

IN vna Toletan. matrimonij coram Do. Fabio 20. Nouembris, 1542. fuit dictum, quod licet Bart. dicat in l. procurator. ff. de procu. procuratorem tantum constitui ad causam iudicati quod confirmatur ratione: quia causa per rem iudicatam pronuntiat finitur controuersia, l. 1. ff. de re iud. & ideo quod non potest actione iudicati agere, quia finita est. Dicebatur tamē, quod poterat agere, si non opponeretur, prout dicit Bar. & reliqui sequuntur in l. hoc iure, ff. de solut. tamen istud vltimum dicebatur esse verum in illis causis, in quibus decreta actiones procuratorum querebantur, prout declarat Castren. in d. l. hoc iure, sed cum nos esse in causa matrimoniali, in qua procuratori nulla actio requiritur, vt dicit Bald. in l. 1. col. 3. C. de senten. & glo. & Doct. & specialiter Salic. in l. nihil. C. de procur. & dicebatur quod mandatum procuratoris habebat ad retorquendum expensas, damna & interesse. Fuit resolutum, quod contra talem procuratorem potuissent decerni executoriales, sed verius eo citato: quia procurator ad agendum erat etiam procurator ad defendendum, l. seruum. §. publicè. & §. ait prætor. ff. de procur. aliqui verò ex Dominis dicebāt, quod per sententiam non extinguatur lis, donec

esset mandata executioni. per dictum Iohannis Facinora l. 1. C. de litigios. quod dictum sequitur Rota: & ideo videmus, quod si iudex delegatus habet auctoritatem ad exequendum sententiam, vt in c. querenti, de offi. deleg. Et licet in Curia fiat commissio executorialis, est ad cautelam, & aliqui considerabant, quod si procurator vellet agere principaliter actione iudicati coram alio iudice, iuxta text. in l. a Diuo Pio. §. sententiam Romæ. ff. de re iud. quod tunc diceretur notabile & necessarium esse nouum mandatum, secus quando quis executionem peteret coram eodem iudice: quia nulla executio diceretur de appendicibus: & habens mandatum ad vnum, habet mandatum ad dependentia & annexa, vt Curt. Iun. latè declarat in l. diligenter. ff. mandati.

EPI TOME.

Statutum prohibens donationem an prohibeat iuratum;

SVM MARI A.

- 1 Iuramentum non firmat donationem statuto prohibitam.
2 Iuramentum non infirmat actum, qui in fauorem alicuius personæ annullatur.
3 Iuramentum supplet defectum infirmationis.

DECISIO CCCLXXVII.

Iste articulus fuit propositus 27. Octobris 1542. & fuit contrarium eius, quod hic annotauimus tantum quinque ex Dominis, me & duobus alijs contradicentibus: quorum rationes non annotaui, quia non placent: sed pro hac decisione facit, quod dicit Gozad. consil. 321. facie. & Deci. consil. 302. viso puncto colum. final. in 1. versicul. Et ex his etiam responderi potest ad Bertrand. consil. 306. antiquorum consiliorum. & consil. 374. visa consulta. versic. 1. antiq. consil. 174. ex progressu. num. 6. & consil. 134. visa consulta. num. 4. & consil. 255. visa consulta. nu. 6. & consil. 335. ponitur in facto. nu. 6. volu. 2. in antiq. consil. & consil. 59. nulla sunt. num. 8. & consil. 19. nu. 6. & consil. 130. statutum & consil. 279. circa casum. nu. 4. volu. 3. in antiq. vide etiam Bertrand. consil. 38. ex themate mihi exhibitio. colum. 1. numero. 3. & consil. 316. viso iuramento. num. 3. & consil. 132. quilibet est. num. 4. vol. 3. consil. nouiter impress. & consil. 355. circa ea. in princip. & consil. 33. viso instrumento. num. 3. & consil. 163. in casu mihi exhibitio. num. 3. & consil. 167. visis instrumentis. num. 2. versic. 2. in consil. nouiter impress. & nota quod iuramentum non firmat actum, qui annullatur fauore alicuius personæ, Tiraq. in repet. l. si vnquam. nu. 92. versic. quia quando contractus infirmatur. C. de reuoc. donat. In contrarium facit, quod dicit Barto. in l. Modestinus. colum. 2. versic. quæro in illis legibus. ff. de donation. & tunc constat, quod iuramentum supplet defectum infirmationis secundum Ias. consil. 52. tota dubitatio. col. fin. vol. 1.

EPI TOME.

Statutum Ecclesiæ Placentin.

SVM MARI A.

- 1 Derogationes generales, quibus facultatibus collectorum derogatur, non præiudicant illis quibus debetur.
2 Debent certis personis extenduntur & ad incertis debitæ.

DECISIO CCCXV.

Statutum Ecclesiæ Placentin. est quod canonicatus consecratur portionario & portio dimidia portiona-

portionario: fuit conclusum in vna Placentin. canonicatus coram D. Rainaldo, 14. Nouem. 1542. quod esset reale stante consuetudine, prout præsupponebatur, quod tale statutum esset obseruatum per 40. annos, quod esset dubium in illis personis, ita vt per generales derogationes, per quas derogatur facultatibus collectorum, non censetur derogatum illis, quibus debetur, per tex. in c. si. de consuetud. lib. 6. & per glo. in c. cum Ecclesia. in glo. magna. in fin. de præb. in 6. Non obstat quod dicebatur, quod illa iura loquebantur, quando certæ personæ erant debita: hic autem in certis: vnde ab vno casu ad alium non erat argumentum. quia maior pars dominorum etiam voluit, quod isto casu haberet locum glo. in d. c. cum ecclesia. pro quo videtur tex. in c. si post. & c. quia sæpè. de præb. in 6.

EPI TOME.

Ecclesia non conficiens inuentarium an teneatur vltra vires hereditarias.

DECISIO CCCLXXIX.

Vigesima quarta Nouemb. 1542. in vna Brixien. excessus legati coram D. Sarnen. fuit tenta doctrina Alex. in l. si. C. de iud. delib. & ibidem Corn. videlicet, quod Ecclesia non conficiens inuentarium teneatur vltra vires hereditarias creditoribus eius legatariis, prout erat in illo casu in fratribus S. Dominici ciuitatis Brixien. qui in consulti adierunt hereditatem cuiusdam. Nam voluit Rota, quod non tenerentur legatariis vltra vires hereditarias. Pro distinctione facit, quod dicit Angel. Aret. in §. extraneus. in l. de hære. qualitat. & differ. & Io. de Anan. in c. in literis. de testam.

EPI TOME.

Protestatio facta contraria in iudicialibus nocca.

SVM MARI A.

- 1 Præter protestationem qui facit, vitiat eam, & factum manet solidum.
2 Recusato coram iudice citra consensum in iurisdictionem comparens, & aliquot actus faciens cum protestatione tamen præmissa, vitiat protestationem, & confirmat processum. & nu. 4.
3 Qui potest facere vt possit iudici parere, id faciendo censetur renunciar e protestationi.
4 Iudex recusatus non potest ad vltiora procedere, nisi voluntariè recusans comparcat.

DECISIO CCCLXXX.

IN vna Placentin. Castri Sarmati pro Comite Olerico contra comitem Gasparè Omnes de Scottis, 25. Nouembris, 1542. coram Domino Io. Paulo tenit maior pars Dominorum, quod in iudicialibus, vbi est protestatio contraria facta, & iudex non repellit potestatem, sed factum fuit sortitum effectum suum, quod tunc vitiat protestatio, & factum manet, prout tenet Abb. Imo. & Ioan. And. & Ant. de Butr. quos refert Dec. qui eos sequitur in c. sollicitudinem. col. pen. circa fin. de appel. Istam opinionem dicit magis communem Alex. in l. non solum. §. morte. col. 5. versic. vnde dici potest. de nou. oper. nunc. quam ibi sequitur Claudius col. 9. versic. 6. limita. & Felin. in c. cum sit. col. 27. versic. fallit 2. de constitut. prout erat in illo casu: nam Christophorus comparuerat coram iudice recusato citra consensum in iurisdictionem, tamen non obstant protestatione obtinuit iurare testes, & examen eorum, & multos alios actus fecerat semper eum dicta

protestatione: Dicebatur, quod ex quo iudex non repulerat eum, quod vitaretur protestatio, & per comparitionem factam coram iudice recusato validatur processus, prout dicit Ale. in l. qui potest. de reg. iur. & quia videtur renunciaste recusationi per illud factum contrarium protestationi conualescit, vt sentit Dec. in d. c. sollicitudinem. col. si. de appel. nec obstat dictum Inn. in c. Cumana. de elect. quod dictum communiter sequuntur Dd. quod vbi quis compareret protestando, quod non intendit consentire, quod tunc tenet protestatio, & factum vitatur: ita quod protestatio dicitur amouere consensum a facto: quia respondebatur, quod in dicto Inno. adest sola comparitio, & per illam protestationem apparet, quod adest consensus a comparitione. Sed secus est in casu nostro, vbi vltra comparitionem factum sortitur effectum suum: quo casu videtur protestationi renunciare. quod confirmabatur, quia postquam iudex per Christophorum fuerat recusatus de iure Ciuili secundum legistas, iudex ad vltiora procedere non poterat. Cum ergo Christophorus postea comparuerit, licet cum protestatione, & institerit, dicitur voluntariè institisse, & sic recusationi renunciaste. Et 10. Decembris, 1542. fuit iterum posita, & per maiorem partem tentum, prout supra.

EPI TOME.

Consensus, Probatio, Simonia.

SVM MARI A.

- 1 Confessio propria in mandato an se probet simoniacum.
2 Causa bona & mala concurrente euitandum. est delictum, & eligenda illa, ex qua delictum vitatur.
3 Enunciatiua quando non probat.

DECISIO CCCLXXXI.

IN vna Hispalens. Canonicatus & præben. in qua 24. Nouem. 1542. dubitauimus, an confessio Christophori, de qua in mandato, probaret eum Simoniacum, fuit resolutum, quod non: quia in processu duplex causa finalis assignatur: Prima erat, non immemor liberalitatis: Secunda, non immemor concordie inite. Et ideo quod cum concurrerent causa bona & mala, vt euitarem delictum, sumenda erat illa, ex qua delictum euitabatur. Et quod illa prima esset similis, apparebat in conclusionem, de qua in mandato: dum in eo dicebatur, siue ex mera liberalitate, siue ex alia quauis causa: & illa verba de concordia inita, poterunt intelligi de concordia quoad tractatum, non autem imperfecta. Et quod istud esset verum, apparet, dum in superiori parte dicitur, quod Rodericus liberè resignauerat, non obstante concordia, non esset iam libera resignatio. Item dicebatur, quod ex quo illa enunciatiua non erat necessaria ad hunc effectum cum ex aliis causis resignatio sustineretur, quod non probaret, iuxta nota. in l. optimus. de cōtrahend. stipulat. Et tantò magis vbi principaliter de enunciato disputatur, vt per Anton. & alios in c. illud. de præsumpt.

EPI TOME.

Tempore pestis valet testamentum cum minori numero testium.

SVM MARI A.

- 1 Testamentum tempore pestis quomodo valeat.
2 Notarius non connumeratur inter testes testamenti, cum probatio sit per scripturam.

DECISIO CCCLXXXII.

Vit resolutum in via Rom. hereditatis de Ballio-
nibus coram D. Thom 24. Nouemb. 1542. q. pte-
stamentum factum tempore pestis non valet cum mi-
nori numero quinque testium: & quod licet Alex. in
l. sententiam. C. de testa. milit. dicat sufficere duos: ta-
men ibi Dec. cum reprehendit. Contrarium etiam vi-
detur sentire Alex. in l. fin. & alij Docto. quos allegauit
superius in illa decisi. an testamentum conditum tem-
pore pestis valeat cum minori numero septem testium
2 notarius etia non poterat connumerari, ex quo pro-
bationem fiebat per testes, sed non per scripturam,
iuxta not. in l. Donitius. per Docto. ff. de testam. & gl.
in l. hac consultissima. C. de testa. vbi Doct. Alex. con.
133. vol. 1. circa fin.

EPITOME.

Condemnatio in fructibus qui percipi poterant.

SYMMARIA.

- 1 Condemnatio ad fructus, qui percipi poterant, & distribu-
tiones quotidianas an valeat & nu. 4. 8.
2 Condemnatio ad fructus, qui percipi poterant, non fit, nisi
vbi persona illata est vis.
3 In c. reinte granda. 3. q. 1. non veniunt fructus qui percipi
poterant.
5 Possessor mala fidei condemnatur ad fructus, quos percipe-
re potuit.
6 Violentia non fit tantum armis, sed etiam sine armis.
7 Ad distributiones non condemnatur aliquis nisi praecefferit
protestatio.

DECISIO CCCLXXXIII.

Capitulum Cæsaraugustan eiecerat de Choro Mat-
thæum Pasquali: qui postea egit spo-
lio, & obtinuit Capitulum condemnari ad fructus per-
ceptos, & qui percipi potuerunt, & ad distributiones
quotidianas. In secunda instantia, pro parte Capituli
dicebatur, quod Capitulum malè fuerat condemna-
tum ad fructus, qui percipi poterant. Nam talis con-
demnatio non fit, nisi vbi adest violentia circa perso-
nam, Rot. decisi. 15. de rest. spol. in nou. Et in c. reinte-
granda. 3. q. 1. non venire fructus, qui percipi poterat,
notat Rota. decisi. 16. de rest. spol. in antiq. Bisig. eod.
tit. Tamen contrarium fuit tentum in vna Cæsaraug-
ustan. pro Matthæo Pasqual. contra Capitulum 27.
5 Nouemb. 1542. coram D. Sarn. tamen male fidei pos-
sessor sine titulo condemnatur ad fructus, qui percipi
poterant, secundum Abb. in c. grauius. col. 3. vers. nunc
venio ad secundum. col. 5. vers. 2. quæritur. de rest. spo.
& las. in l. apud Iulianum. §. fructus. ff. de leg. 1. quod
etiam Rota videtur sequi, quando spoliatus non ha-
bet iustam causam, quare spoliatus, iuxta decisi. fina. de
rest. spol. in antiq. Ex quo Matthæus admittit dice-
batur violenter eiectus, ad l. clam possidere. §. sequi ad
nundinas. cum l. seq. ff. de acquir. poss. & non solum di-
citur violenter fieri cum armis, sed etiam sine armis,
vt etiam teneatur interdico. l. 2. in versic. ad solum au-
tem. & ibi gloss. in verb. actorem. de vi & vi arma. Et
7 licet Rota non soleat condemnare ad distributiones
nisi vbi procedit protestatio: tamen dicebatur, quod
8 istas distributiones ipsum Capitulum actu percipie-
bat, ne ex facto suo & culpa locupletiores fierent: i-
dedò Rota in vtroque casu sustinet sententiam Domi.
Maceratenf.

EPITOME.

Resignatio, admisso, & prouiso in vno eodemque conte-
xtu cum est relata, resignatio probatur, licet de notatij mente
non constet.

DECISIO CCCLXXXIII.

Vigesima quarta Nouemb. 1542. in vna Toletan.
de Alpedreta coram D. Thoma fuit dictum, qd
quando in vno & eodem contextu ordinarius in suis
litteris facit mentionem de resignatione in admisione
& prouisione, quod probatur resignatio, licet aliter de
consensu resignantis per notarium rogatum non con-
staret: secus si ordinarius referret resignationem fa-
ctam de praterito, vt per decisi. Rotæ 2. in nou. & 397.
in antiq. tamen in illo casu licet ordinarius attestare-
tur de prædicto, fuit creditum: quia constabat, quod
resignans veniebat, & non contradicebat, immò ap-
probabat.

EPITOME.

Tertius potest pro interesse suo coram delegato venire, &
sententiam referre quamuis causa non sit contra eum commissa.

DECISIO CCCLXXXV.

In vna Valentin. de Pego 4. Decembris, 1542. fuit
resolutum coram me, quod tertius potest venire pro
interesse suo coram delegato, & sententiam pro se re-
portare, licet causa non esset commissa contra eum, vt
per Abb. in c. veniens. col. 2. vers. nunquid iste tertius.
& ibi Felin. col. 5. circa fin. ver. vltimo in hac materia.
de test. Item dicebatur, quod licet in clausula dispo-
situa, tantum esset commissa contra intrusos & intru-
dendos: tamen, quia in parte potestatiua dicebatur
cum potestate citandi N. omnesque alios sua commu-
niter vel diuisim interesse putantes, quod sicut pote-
rat Ioannes Baptista citare Martinum, quod ita etiam
Martinus potuisset venire ad causam, nec ad paria iu-
dicarentur.

EPITOME.

Gratia expectatiua surrepticia ob falso narratam familia-
ritatem.

SYMMARIA.

- 1 Gratia expectatiua continens falsam narrationem est sub-
reptitia.
2 Gratia de prima expeditione non nisi qualificatis personis
datur.
3 Motus proprius subreptionem excludit sed non in præiudi-
cium tertij.

DECISIO CCCLXXXVI.

Ad die in vna Calciaten. dimidiz portionis pro-
Didaco Monroi contra Ioannem de Guara, qui
f dederat gratiam expectatiuam de prima expeditio-
ne, in qua narrauerat se esse familiarem Papæ, & con-
tinuum Commensalem, cum tamen non esset: fuit ta-
men dictum quod gratia de prima expeditione non
datur, nisi personis qualificatis, & idedò se talem nomi-
nauerat: tamen quia gratis expediuerat, qd gratia esset
surrepticia. per Consil. Gemin. 128. Item erat alia sur-
reptio: quia dixit se nominatum à Conclauista, & ta-
men non fuit, sed nominatus per 4. menses post cefsio-
nem gratiæ. Non obstat quod gratia expectatiua expe-
dita motu proprio: quia motus proprius per regu-
lam Cancellariæ tantum excludit surreptionem, sed
non excludit præiudicium tertij, prout erat hic
quia

quia tractabatur de præiudicio alterius expectantis,
qui in gratia sua impediabatur per expectatiuam Ioanis.

SYMMARIA.

1 Motus proprius quando dicitur in præiudicium tertij factus.

DECISIO CCCLXXXVII.

Die 21. Decembris, 1542. causa iterum posita, fuit
dictum, quod motus proprius per regulam ex-
cludit surreptionem, non autem in præiudicium ter-
tij, vt puta, si propter illam nominationem familiari-
tatis propter priuilegia, quæ dantur familiaribus, pfe-
vinceret alium expectantem: tunc motus proprius in
præiudicium alterius non operatur, sed tantum ope-
raretur, si de expeditione facta gratis propter narra-
tam familiaritatem: Et si dicitur, quod etiam isto casu
tractatur de præiudicio officialium excusat tempore
expeditionis: quia non expediuisset, nisi titulum indi-
cent: & idedò tertius potest hodie dare de illo præ-
iudicio.

EPITOME.

Statutum vrbis de docendo infra annum de nullitate, vbi
habet locum.

DECISIO CCCLXXXVIII.

Statutum vrbis, quod infra annum dicatur de nul-
litate, aliàs non audiatu habet locum vbi nullitas
est eiusdem ex actis, cum videlicet ex defectu citatio-
nis, vt semper Sozin. consil. 121. in causa reclamationis.
col. 2. vol. 3. Alex. consil. 105. ponderatis his. in 2. colu.
nu. 7. vol. 5. las. consil. 20. nu. 2. Et ita fuit resolutum in
vna Roman. dotis, quarta Decembris, 1542. coram Do-
mino Vorstio. In contrarium tamen facit, quod dicit
Abb. consil. 55. in causa. in 2. dub. in 2. vol. Anchar. con-
sil. 211. de iure communi.

EPITOME.

Possessionis iustificatio est necessaria ad obtinendum re-
gressum.

DECISIO CCCLXXXIX.

Ratri Felici in cessione cuiusdam vicariæ, facta in
fauorem Benedicti, fuerat referuata pensio vnde-
cjm librarum super parochiali de Rendecannas de
consensu Antonij Filtren. successoris per se & succes-
sores suos, ne ex cessione huiusmodi nimium dispen-
dium pateretur, & afferendo postea, quod dicta vica-
ria eidem Felici fuerat commendata per obitum eu-
iusdam Pistorien. idem Felix postea agebat contra fra-
trem Robuster successorem Antonij immediatum ad
regressum ob non solutionem pensionis. Voluerunt
Domini 23. Decembris, 1542. quod quia agebatur ad
regressum beneficij, super quo consenserat, qd Felix
iustificaret aliquod ius sibi in vicaria cefsium compe-
tuisse. Et etiam quod non iustificaret, quod ipse produ-
xisset quandam reservationem & acceptationem: Sed
necessarium, quod ipse doceret de obitu ipsius Ioan-
nis. Et quod per eius obitum vicaria vacasset, ex quo
ipse affererat, quod vicaria fuerat sibi comendata per
obitum illius, & ne cessione huiusmodi nimium dispen-
dium pateretur & ultra. Et hoc dicebant omnes domi-
ni, videlicet, quod ille beneficiatus, in cuius fauorem
fuerat facta cefsio, & cuius causa Antonius consense-
rat, acceptasset illud ius, aliàs quod Antonius nec eius

hæredes non tenebantur. Et Domini videntes inniti
cuidam concordia dixerunt, quod attento, quod om-
nia ista non verificabantur pro parte fratris Felicis,
quod Franciscus quoad regressum excusaretur, sed
quod solueret pensionem. Causa erat intitulata Ter-
raconen. pensionis.

EPITOME.

Hæres, inuestitura.

DECISIO CCCXC.

Vm feudum est acceptum pro se, filiis & heredi-
bus, licet requiratur, quod filij & hæredes succe-
dant, prout dicit in l. & iurifurandum. §. liberè. ff. de
oper. liber. tamen sufficit, quod non esset per filios,
quin sint hæredes, prout dicit Deci. consil. 208. col. fi.
decisi. Neapol. 64. in nou. & 199. & Afflicti. in c. 1. an a-
gnato. versic. filio. col. 2. versic. & hoc verum. Sozin. in
tract. feudorum in 8. part. de feud. success. in 3. chart.
87. & ita fuit resolutum in vna Paduan. Feudi coram
Domino Mariscoto quarta Decembris, 1542. Non
obstat, quod contrarium teneat Brun. consil. 40. col.
2. & Curt. Iun. consil. 138. col. 5. & sequen. & consil. 155.
col. 2. & sequen.

EPITOME.

Quædam compulsoriales possunt per diuersos iudices
exequi.

DECISIO CCCXCI.

In vna Portugalen. coram Domino Sarnens. fuit re-
solutum, quod compulsoriales, quæ diriguntur vni-
uersis & singulis, & in quibus dicitur, ita quod vnus
vestrum alium non expectet, possunt exequi per diuer-
sos iudices, ita qd processus inchoatus per vnum iudi-
cem potest finire per alium, attentis verbis, qd vnus ve-
strum alium non expectet. Non obstat tex. in c. cum
plures. de offic. deleg. in 6. quia in illo tex. non sunt ap-
posita verba supradicta. Et ita resolutum fuit 10. De-
cembris, 1542. quia illa verba, quæ in presentia aliorum
non possunt verificari, verificantur presentationem.

EPITOME.

Præceptoræ S. Ioannis Hierosolymitan. sunt ad nutum
amobiles.

DECISIO CCCXCII.

Oram Domino Mariscoto 10. Decembr. 1542.
fuit dubitatum, an præceptoræ S. Ioannis Hiero-
solymit. sint beneficia ad nutum magni magistrj &
conuentus antobilia. Et pro affirmatiua dicebatur,
quod isti fratres Hierosolymitan. emittunt tria vota,
iuxta c. cum ad monasterium. §. tales. & c. 2. & vtrobi-
que per Abb. & alios, de statu monachor. nam 1. di-
cuntur personæ religiosæ, quæ non possunt matrimo-
nium contrahere, & promittunt obedientiam superio-
ris, quam promittunt necessariò, dicuntur amouibiles
ad nutum superioris, ad nota. per Abb. in c. 2. colum.
final. versicul. sed ego reddo aliam rationem. de statu
monachorum. & idem dicit Abb. post Imol. & Anton.
in c. cum disputare. in 1. not. in 2. colum. versicul. quæ-
ro 2. & ibi possunt huiusmodi præceptores amoueri
quandocunque. & versicul. & puto. quod comparatur.
de iudic. & tale non est dubium etiam de foro Ecclæ-
siastico, ad not. per Felin. in capit. 2. in 2. colum. ver-
sicul. tria sunt Modern. & Dominic. de foro com-
peten. & religio istorum dicitur ad hospitalitatem
fundata

DECISIO CCCXCV.

fundata secundum Lap. in tractatu de hospital. in 2. q. vers. sed quæro an possint ordinarij in 4. vol. tracta. & quod sint ad nutum amouibiles, facit text. in c. c. ad monasterium. §. tales. & ibi Abba. in 2. prin. q. vbi dicitur quod procedat, etiam quod superior cõcederet in perpetuam administrationem, quod declarat Dec. in c. ad nostram. de confir. vtili vel inutili & Oldra. cõ sil. 128. vbi voluit quod magnus magister possit amoueri, sed Old. sequitur ibi ex causa.

EPITOME.

Prouisio Papæ ante acceptationem gratiæ tenet si gratia prioris sit conditionalis.

DECISIO CCCXGIII.

Episcopus solis habebat gratiam ad vnum vacaturum quod duceret acceptandum & in gratia non erat mensis, nec decretum irritans Papæ quod est nõ in parte dispositiua, sed in parte executiua, videlicet in illis verbis, sublata aliter interpretãdi facultate irritum & c. fuit dubitatum, an prouisio Papæ proueniens ante acceptationem esset valida. Et 5. Decembris 1542. coram Domino Maceraten in vna Hispanen. Archipresbyteratus de Carnuona fuit resolutum qd gratia esset conditionalis, vt per Cassa. decif. 3. de præben. Et ideo prouisio Papæ ante purificationem possessionis esset valida. per tex in Clemen. Papa de cõces. præben. vbi Innoc. Cardin. & Anchar. & gloss. considerauit Clem. illam. ex nunc prout ex tunc ante conditionis euentum nil operari, vt in c. si pro te. de rescri. in 6. Cassa. decif. 23. super reg. Cancell.

EPITOME.

Dolus excludit à beneficio c. peruenit.

DECISIO CCCXCIII.

Petrus Illaret commiserat causam super c. peruenit. & existens carceratus datis fideiussoribus fuit relaxatus. & post relaxationem obtinuit pronunciarj per locum tenentem per cedulam & ante apertionem cedule iudice insalutato recessit postea aperta cedula iudex pronunciauit cum fore admittendum ad beneficium c. peruenit. confilio prius & ad voluntatem Creditorum dato œconomõ. Agebatur contra fideiussores qui post 16. menses producerunt mandatum ipsius Petri ad constituendum œconomũ ad voluntatem creditorũ, dicebatur, quod Petrus erat dolosus, & amplius non erat admittendus ad d. beneficium, vt per Abb. in c. Odoardus. de solut. & per eundem Abb. post Innoc. in c. cum aduersus. col. penulti. & sequent. de eo qui mittitur in posse. rei. feruand. cau. ibi ille qui tenetur stare in loco, vt aliquid faciat vel non faciat dicitur esse dolosus: & tanto magis quod post litem contestatam recedit, cum tenetur stare vt fructus cõseruaret in euentũ amissionis: ergo dicebatur dolosus. Item quia recesserat illicitus, dicebatur contumax, ad c. 1. de iudic. & sic non potuit dici dolo carere, l. non potest dolo carere. in gloss. ff. de reg. iur. Et ita fuit resolutum 11. Decembris 1542. coram D. Thoma. in vna Rom. Pecunia pro Alexandro contra Antonium de Barroz.

EPITOME.

Exrogatio fatalium quomodo facta censetur

DIE 14. Decembris 1542. in vna Abulens receptionis in hospitem coram me fuit resolutum, quod prout gatio facta citra communia die lapsi fatalis censetur facta à sine biennij, non autem anni quia ex quo beneficiumpassim in Curia datur, non est dicendũ quod inducta ad vnum finem, puta vt quis sit diligentior ne si per lapsum biennij fatale expiret, operetur contrarium effectum.

EPITOME.

Decretum irritans indulto apostum inficit prouisionem apostolicam.

DECISIO CCCXCVI.

In vna Ratennaten. Sanctæ Crucis coram Domino Thoma decimaquinta Decembris 1542. fuit resolutum, quod prouisio Apostolica esset nulla etiam stante indulto Cardinalis Rauennaten. propter decretum irritans appositum in indulto dato, quod Cardinalis infra sex menses non cõtulisset, vt per Cassa. decif. 5. de concef. præben. Non obstat quod ex aduerso diceretur quod decretũ nõ debebat intelligi, quatenus Cardinalis voluisse adesse indulto. vt per decif. 422. in antiquo. & not. in l. Titio. ff. de iniult. rup. irrit. fac. resta.

EPITOME.

Gratia subreptitia quando totam causam inficiat, & intantum sit falsa.

DECISIO CCCXCVII.

In vna Tulens. Canonicatus & præbendæ pro Ioanne Buleo contra Gerardum Barsini. 15. Decembris, 1542. fuit resolutum coram me in dubio per me dato, videlicet an verba infra scripta, quia dilectus filius noster Sancti Onofrij Diaconus Cardinalis de Lotharingia, cui ecclesia Tulens. in perpetuam administrationem datur, cesserat administratione huiusmodi in manib. nostris sponte & liberè nullo de indulto cõfere di beneficia præfacta mentione ciuitatis & Diœcesis sibi cõcesso in gratia Philii. Desiderij apposita: ex quo fuit falsa quia cõstabat de indulto & detractione collationis, an reddat gratiã Philippi Desiderij in totũ subreptitiã. Quia prima gratia erat ad collationem Episcopi Tulen. & aliorum collatorum & collatricũ, in dicecesi Tulen. sola illa gratia quoniam erat restricta de consensu Cardinalis collatoris, fecit illam narrationem falsam & in secunda gratia dicebatur, attento, qd Cardinalis resignauit nullo retento indulto. Cũ ergo tractaretur de motu proprio Papæ restricto, dicendum erat quod subreptitiũ in eo debebat totã causam inficere, quia aliã eadem gratia esset pro parte valida & pro parte inualida, quod dicebatur videri inconueniens. & quia causã totius concessionis gratiæ erat, quia Cardinalis non retinuerat sibi collationem beneficiorum vnde gratia erat in totum falsa, vt per Abb. in c. sedes Apostolica. col. 2. de rescrip.

EPITOME.

Statutum Vrbueran. quod mater non possit plus vniquã alteri ex filiis relinquere, est validum.

SVMARIA.

Statutum prohibens, ne alteri ex filiis plusquam alteri reliquatur, valet.

Statutum & si contra æquitatem esse putetur si tamen aliq. ex ratione fundatur validum est.

DECISIO CCCXCVIII.

DIE 14. Decemb. 1542. fuit resolutum in vna Vrbueran. Domorum, coram Domino Aquen. quod statutum prohibens, quod ÷ neque in vltima voluntate, neque inter viuos mater possit plus vni quam alteri ex filiis relinquere, esset validum: non obstante quod Alex. & Ias. referend. de vulg. & pupi. subit. quod non fundatur: quia Ias. dicit in d. l. ex facto §. ipse. quod sequeretur iudicando & consulendo opinionem contra communem quam ibi etiam sequitur Claud. referens multos alios Doctores contrarium tenentes. vide omnino Hieronimum Ver. in rep. d. l. ex facto. colu. 14. vers. nota 12. idem tenet Cal. consil. 20. in statu. de consil. Dec. consil. 361. habita column. 1. & statutum ÷ licet videatur contra æquitatem, tamẽ quia habet quid rationabile, est validum, vt per Bald. in l. cum tabulas col. 2. vers. & ideo C. de legat. Corn. consil. 73. column. vltim. vers. & sufficit quod statutum volu. 4.

EPITOME.

Regula Leonis loquens in accessibus non habet locum in regressibus.

DECISIO CCCXCIX.

Eadem die in vna Mutinens. monasterij coram D. Sarnen. fuit resolutum, quod regul. Leonis reuocatoria accessus nõ habet locum in regressibus: quia differentia est, cum vnum habeat causam de præteri to alterum non, vt per Cassa. decif. 1. de pact.

EPITOME.

Non probata resignatione in manib. Papæ vitatur noua prouisio.

SVMARIA.

- 1 Resignatione non probata corrumpit noua prouisio.
2 Beneficium per obitum vacans non potest per generales clausulas sine alia quauis ratione impetrari nisi probeatur resignatio.
3 Gratia principali vitata colabascunt omnes alie clausule accessoriae.
4 Ordinario dicenti resignationem in manibus suis esse factã etiam si vius literæ cum testibus producantur si de aliter non constet non creditur.

DECISIO CCCC.

In vna Salamantin. de villoria 15. Decembris 1542. fuit resolutum, quod ÷ noua prouisio in qua narrabatur resignatio in manibus ordinarij, non probata resignatione esset subreptitiã, per Rot. decif. 24. de præben. in nou. & ideo Ioannes de Grado, in ÷ fauorem cuius concessa erat prouisio nõ poterat per clausulas generales, siue alio quouis modo, impetrare beneficium vacans per obitum eiusdem: quia narrabat se resignasse, nam ÷ vitata gratia principali omnes alie clausule accessoriae corrumpunt, vt no. per Abb. in c. sedes Apostolica. colu. 2. & in c. super literis de refer. i. Non obstat, ÷ quod ordinarius dixisset resignationem in manibus suis fuisse factam & literæ ordinarij producerentur cum testibus quia ordinarius dicebat resignationem per procuratorem esse factam & non con

stabat & sic resignatio narrata non verificabatur.

EPITOME.

Sententia, quæ non se refert ad acta, an sit nulla.

SVMARIA.

- 1 Sententia sine probationibus lata vel ex actis iniqua est: ap. pa. eius si se refert ad acta notoria non est iniusta.
2 Sententia sine probationibus lata si tantum defendatur à nullitate & conseruatur, sin vero executioni manari ÷ a. tur non exequitur.
3 Sententia sine probationibus lata quãuis à principio non sit nulla de post tamen annullatur etiam absque appellatione.
4 Sententia, sine probationibus quam quis obtinuit non annullatur si obtinens in promptu ad eam probandam probationes offerat.

DECISIO CCCCI.

In Causam Toletan. matrimonij coram me. 15. Decembris 1542. fuit resolutum, quod ÷ sententia lata sine probationibus vel quando appareret iniqua ex actis, dum tamen sententia ad acta non se refert, non esse notorie iniusta ita vt esset nulla per ea quæ dicit Alexander in l. preses. ff. de re iudic. in principio vbi ponit communem, & Afflictus, decition. 18. & 47. Petrus in c. dilecti colu. 47. vers. tertius casus de appellat. vbi loquitur in sententia sine probationibus. lata, Felin. in c. Ecclesia. colu. 11. & ibi Dec. colu. 11. de const. Dec. in l. u. column. 3. vers. 4. & vltim. C. de error. calcul. & maxime in casu illo, in ÷ quod non tractabatur de executione sententia illa, sed tantum eam defendendo à nullitate, quia si fuisset tractatum de executione dicendum esset, quod tunc esset etiam seruanda æquitas Rotæ quæ tales sententias non exequitur, vt dicit Rotæ. decif. 340. in nou. Non obstat etiam, quod dicebatur ÷ quod talis sententia, licet non nulla à principio, tamen ex post venit annullanda etiam absque remedio appellationis, prout dicit Felin. in c. per tuas de senten. excom. in 6. limitat quia dicebatur, ÷ quod pro parte eius. qui obtinuerat offerebantur probationes in promptu ad probandum sententiam latam.

EPITOME.

Possessio capta propria auctoritate, licet ea sit spoliatus, si aliter doceat de titulo, est restituenda. Bertraa. consil. 320. in interdicto. col. fin. ver. non appareat. vol. 1.

DECISIO CCCCI.

DIE 15. Decembris 1542. fuit resolutum in vna Asten. præceptorie pro Ioanne Iacobo Buco, coram D. Mohedano quod possessio dicte Præceptorie propria auctoritate capta à qua fuerat spoliatus, dõcto de titulo erat restituenda, quia possessio similiũ beneficiorum præcedente titulo propria auctoritate capta non potest, vt dicit milis in repert. suo in verb. possessio beneficij & concludunt communiter Dd. & ibi Abb. in c. transmissa de elect. & c. cum venissem col. 3. vers. an autem ille tertius de restit. spo.

EPITOME.

Commenda, Possessio, Minor.

SVMARIA.

Commenda facta vsque ad legitimam etatem profecti ordinem, intelligitur vsque ad 14. annum.

1 3 2 Digni

1 *Dignitas curata requirit 25 annos ætatis, nisi Papa eam contulerit.*

DECISIO CCCIII.

1 **F**uit resolutum coram me in vna Taurinen. de Pignarolo, quod commenda cuiusdam Præpositi reg. facta vsque ad ætatem legitimam profitendi dicti ordinem Humiliatorum, intelligeretur vsq; ad 14. annum, per tex. in c. 1. & 2. de regular. in 6. Non obstat quod ÷ dignitas curata requirat annos 25. per tex. in c. cum in cunctis. §. inferiora. de elect. quia Papa prouidebat & non obstat defectu facta prouisione potest Præposituram retinere.

EPITOME.

Donatio de re Ecclesiastica ad remunerationem valida est.

SUMMARIA.

- 1 Donatio rei ecclesie ob seruitia præstita, valida est, si careat solemnitate, & non sit excessiua.
- 2 Res ecclesie immobilis donata sit temporalis.
- 3 Donationes in præiudicium ecclesie factæ renocantur.
- 4 Donatio ad beneplacitum donantis facta personalis est, & temporalis, at non realis.
- 5 Donatio temporalis & personalis quando probetur esse extensa ad vitam filiorum defuncti, cui erat donatio facta.

DECISIO CCCIII.

1 **I**n vna Neapolitan. Cassalium coram D. Thoma 18. Decembris 1542. fuit resolutum, quod donatio facta per Hugonem de Manceda propter debita & seruitia sibi prestata esset valida, dato, quod careret solemnitate vt per Bart. & ibi Cast. in l. iubemus. col. 2. C. de sacrosan. eccles. vbi donatio propter seruitia prestata Ecclesie vel prælato absque solemnitate est valida, dñ tamen non sit excessiua ÷ si est de re immobili sit temporalis vt per Cast. ibi. & Iaf. conf. 73. inci. dubitabatur volu. 3. maxime in 5. col. Item fuit dictum, quod Paulina non obstat: quia Paulina annulat donationes in præiudicium Ecclesie factas: illa autem donatio ÷ cum esset ad beneplacitum Hugonis. erat personalis, & non realis. iuxta. tex. in c. veniens de trãsa. Et ideo cum esset ad beneplacitum erat temporalis, vt declarat Iaf. in d. conf. 78. col. 5. vers. 4. mouetur. item fuit conclusum quod ÷ confirmatio, vt extendatur ad vitam filiorum defuncti, esset valida: quia facta ex certa scientia. Primò quia erat expressè posita clausula ex certa scientia. Secundò quia erat tenor instrumenti habitus pro expresso. Item quia erat facta donatio de plenitudine potestatis. Item quia erat apposita clausula suppleto omnes & singulostã iuris quam facti defectus.

EPITOME.

Mansionaria præbenda.

SUMMARIA.

- 1 In prouisione canonicatus si fiat de mansionaria mentio censetur etiam facta mentio de præbenda illi annexa.
- 2 Commenda an sit à præbenda distincta, vel non auditor cognoſcere debet, vt pateat an in interpretatione commendæ præbendæ quoque meminisse debuisset.

DECISIO CCCV.

1 **D**IE 18. Decembris 1542. coram D. Mohedano in vna Ferraricn. Mansionaria fuit resolutum quod

1 cum in ÷ prouisione Canonicatus sit mentio de Mansionaria quamquam quis in eadem Ecclesia obtinet præbendam satis dicitur etiam facta mentio de præbenda illi annexa: & tamen ÷ fuit commissum Auditori vt se informaret an commenda esset distincta vel nõ per ea quæ dicit Rot. decif. 449. in nou.

EPITOME.

Sede vacante an expectantes in quatuor mensibus ordinariis accipiant.

SUMMARIA.

- 1 Expectantes in 4. mensibus ordinariis an possint sede vacante accipere.
- 2 Collatio beneficiorum est fructus Episcopatus.
- 3 Fructus successorii debentur Episcopo non autem expectanti sede vacante.

DECISIO CCCVI.

1 **I**n vna Cartaginens. parrochialis coram D. Aquen fuit dubitatum, an ÷ expectantes sede vacante possint accipere beneficia vacantia in 4. mensibus ordinariis & coram D. Sarnen. pro Christophoro de Vaccallis dicebatur, quod non, & quod ita tenebat Petrus in tract. 11. de off. & potest. capit. sed. vac. in 8. q. princ. s. par. in prin. col. 2. in fi. in verb. item virtute regulæ de sex mensibus. Pro parte autem D. Sarnen. quod immò potuerint accipere expectantes in 4. mensibus sede vacante: fuit allegatus idẽ Petrus in d. trac. q. 1. par. prin. col. 6. vers. quæro an sede vacante. vbi principaliter id examinat quare huic dicto potius erat standum, quam illi, quam de discursu dixerat in 8. q. vt per Abb. in c. bonæ cl. 2. circa fin. de potest. prælat. Claud. in l. cum eadem. §. si. de iuris. omnium iudic. Abb. conf. 64. col. 2. 9. Pro prima tamen parte fuit ratio: quia ÷ collatio beneficiorum est fructus Episcopatus secundum glo. in c. cum olim. de maior. & obed. Ergo ÷ fructus successorii Episcopo non autem expectanti debet concedi. Et causa posita coram D. Aquen. 1542. 15. Decembris nil fuit decisum.

EPITOME.

Concilii Lateranen. verba de regressu etiam de futuro accipiuntur.

SUMMARIA.

- 1 Verba concilij Lateran. quod beneficiis, ad quæ Cardinales regressum habent, non intendat præiudicare, non solũ de præterito, verum etiam de futuro intelliguntur.
- 2 Lex etiam futura respicit ex sua natura.
- 3 Commenda facta cardinali ad sex menses, currit à die factæ cõmendæ non autem habita possessionis: nihil sit expressum.

DECISIO CCCVII.

1 **I**n vna Placentin. Canonicatus & præben. coram D. Io. Paulo inclinatur Domini, quod ÷ illa verba concilij Lateranen. in quibus dicitur quod in beneficiis, in quibus Cardinales regressum habent, non intendit præiudicare intelligerentur non solum de regulis de præterito, sed etiam de futuro concedendo: cum ÷ ea sit natura legis etiã futura. respicere: vt cum regressus datur ad ius antiquum. Item ÷ quod commenda facta Cardinali SS. quatuor coronat ad sex menses à die cõmendæ factæ currerent, non autem à die possessionis ex quo istud quod non fuerat expressum. Et sic fuit resolutum 18. Decemb. 1542.

EPI-

EPITOME.

Professio non præsumpta.

SUMMARIA.

- 1 Professio cum non constat, an præsumatur ad transferendum onus probandi contrarium in negantem professionem esse factam.
- 2 De iure tertii agens de iure claro, & per viam obiectus dare debet.
- 3 Præsumptio non sufficit in obiectiua materia.
- 4 Reus in exceptione sit actor.

DECISIO CCCVIII.

1 **I**oannes Salano ad excludendum fratrem Thomã de Lorgio generalem dabat de iure tertii, quia dabat de quadam commenda facta cuidam Georgio vsque ad ætatem legitimam profitendi dictum ordinem: & Rota fuit interpretata vsque ad 14. annum: & deinde de facta prouisione in titulum, dubitabatur, ÷ quia nõ constabat de professione, an præsumeretur professio, itavt transferatur onus probandi contrarium in generalem. Et pro affirmatiua dicebatur, quod hic nõ agebatur de canoniciua illius iuris, sed tantum producebatur ad effectum excludendi generalem. Tamẽ hoc non obstat 18. Decembris 1542. fuit resolutum coram me in vna Taurinen. quod nõ præsumeretur professio fecisse: ÷ quia cum Ioãnes daret de iure tertii, debebat dare de iure claro, & per viam obiectus: cum in ÷ materia obiectiua præsumptio non sufficiat vt per Egid. decif. 528. & 561. col. 2. Item ÷ quia reus in exceptione est actor, & ideo non sufficit probare, quod dicit, sed eius qualitatẽ probare tenetur, vt per Bart. in l. actor. C. de probat.

EPITOME.

Decima ex ecclesia curata an ratione oneris debeatur à plebe.

DECISIO CCCIX.

1 **Q**uãdo sub plebe est Ecclesia curata, & parochia ni illius Ecclesie curata: ratione illius oneris, an ex hoc decimæ debeantur: fuit posita coram D. Fabio 20. Decembris 1542. & nil resolutum: vide Barto. conf. 49. illum in modum. vol. 3. & secundum illud conf. fuit decisum 9. Ianuarii 1543.

EPITOME.

Ab expensæ condemnatione est absolvendus, si bene appellauit, si malè ad expensas tenebitur.

DECISIO CCCX.

1 **P**ronunciauit vnus ex Dominis canonizando gratiam, & condemnando in fructibus: & quia non probabatur intrusio, & sic sententia erat referuanda quoad fructus: Dubitavi in vna Placentin. præstimonii de Malguerreto, an etiam deberem absolucere à condemnatione expensarum. Et dixerunt Domini 22. Decembris 1542. quod erat absolucendus: quia licet quod ad illud caput bene appellasset, tamen quoad aliud malè appellauit. & ideo non debebat in expensas cõdemnari, nisi respectu illius capitis, in quo bene appellauerat aliquas expensas fecisset, à quibus erat absolucendus.

EPITOME.

Gratia expectatiua surreptitia.

SUMMARIA.

- 1 Familiaritas an & quomodo ex descriptione probetur.
- 2 Gratia ob falsam expressionem, est surreptitia. & nume. 3.
- 4 Gratia expectatiua in prima expeditione non dantur passim omnibus.

DECISIO CCCXI.

1 **I**oannes de Vergara obtinuerat gratiam expectatiuam huiusmodi sub tenore, videlicet, dilecto filio Ioanni de Vergara Clerico Calaguritan. familiari nostro salutem: hinc est, quod nos tibi, qui in locum dilecti etiam filii Alexandri Polilla Clerici Corciren. qui in collegio, in quo, diuina fauente clementia, ad summi Apostolatus apicẽ assumpti fuimus, interfuit, quod ad infra scriptam gratiam & omnia & singula gratiã huiusmodi concernentia surrogatus & continuus cõmensalis noster existens &c. Achuiusmodi gratia erat sub data Calendis 1536. & sic 40. mensibus post, fuit dubitatum per me in vna Calciaten. dimidiã portionis pro Francisco de Menithiacha cõtra Ioannem de Vergara 8. Ianuarii 1543. an gratia expectatiua dicti Vergara sit surreptitia, ex quo in ea narrat se surrogatum in locum Conclauistæ, & tempore gratiæ impetratæ nõ erat. Pro parte negatiua dicebatur, quod Ioãnes nullum ex ea iuamen conſequebatur: ergo non erat surreptitia: cum propter illam narratiuam Vergara non expedisset: cum esset productus titulus, in quo probabatur, quod 15. Nouembris 1443. Rotulus familiaris erat cõsignatus Rescribendario, in qua erat descriptus Ioannes de Vergara, apparet, ÷ quod ex descriptione in Rotulo probatur familiaritas, vigore cuius gratiatus expedierat. Fuit resolutum, quod ex illa descriptione in Rotulo probatur, quod illo tempore esset familiaris: quia in extrahione Rotuli procurator interrogauerat Computillã, an esset verum, & an Rotul? fuisset cõsignatus Rescribendario, & Cõputilla respondit, quod verũ erat, quod scdm exigentiã expeditionũ quotidiè noui describuntur: & sic necessariò Ioannes de Vergara non probabat se illo tempore esse familiaris, quod probabatur ex verbis expectatiuæ: Nam dicebatur surrogatus: & postea subdebatur, continuus cõmensalis noster existens. Itaque apparebat, quod illa familiaritas procedebat ex illa surrogatione. Et licet pro parte diceretur, quod etiam si tempore datæ non fuerat surrogatus, tempore expeditionis fuerat, quæ fuit facta 30. Decembris 1537. iam erat surrogatus, & sic in expeditione familiaris non fraudaretur. In ÷ expeditione tamen, quia erat gratia surreptitia, ex quo dicit se surrogatum tempore datæ, cum tamen non esset. Et licet nec respectu expeditionis aliquod commodum reportasset cum tempore expeditionis iam tunc surrogatus esset Conclauista: quia tamen narrauerat se surrogatum, cum reuera illo tempore esset surrogatus, ad effectum expediendi gratiã: tamen quod ad substantiam gratiæ, vt gratia non diceretur surreptitia, non potuit narrare: cum non esset, pro quo facit dictum Innocen. in c. super literis. de re script. dum dicit quod si sit in ÷ gratiis falsitas expressa, quod et si reddat principem faciliorem ad concedendum: tamen gratia est surreptitia. Et ita aliàs fuit tentum in vna Calaguritan. Archidiaconatus, pro Ioãne de Aguiano contra Martinum Ximenez. Et fuit dictum

etum, quod non iunabat Ioannem, si diceret, ego no-
lo uti priuilegiis Cōclaustrarum: quia satis erat quod
4 expressisset surrogatum, cum non esset: quia t̄ in pri-
ma expeditione non passim omnibus gratiæ expecta-
tiuz dantur.

EPITOME.

Institutio iuris patronatus.

SVMARIA.

- 1 Collatio ordinarij spreto patrono per obitum sub conditione non facta esse censetur.
- 2 Resignatio spreto patrono: Et nulla est, etiam si infra quadrimestre ab eo non contradica. ur.
- 3 Gratia cum est nulla, non transferitur ius à resignante in resignarium.
- 4 Iuripatronatus sine patroni consensu non derogatur: sed si ius patronatus non consentiente patrono alteri conferatur, sub conditione factum esse censetur.

DECISIO CCCCXII.

FVit resolutum in vna Mediolanen. Canonicatus & prebend. 8. Ianuarij 1543. coram D. Ptolomæo, q̄ collatio ordinarij t̄ spreto patrono, per obitum censetur sub conditione facta, per decif. 528. in antiq. & Fel. in c. cum Bertoldus. col. 3. de re iud. & Curt. Iun. in tract. iur. patro. in verb. honorificum. in princ. & Lambert. tract. iur. patro. in 2. art. 2. q. prin. 3. part. 2. lib. col. 2. ver. sed difficultas remanet. & ver. 4. est ergo. Et 15. Ianua. coram eodem fuit resolutum quod resignatio facta per Marcum Simoneta de eodem canonicatu, spreto patrono esset nulla, etiam non contradicente infra quadrimestre, ita ut ab initio non esset abdicatū ius à Marco, nec per mortē Cardinalis vacasset: quia t̄ ex quo per comparitionem gratia esset nulla, & sic Cardinali in cuius fauorem erat facta in manibus Patris ius non poterat quæri: ergo non erat à Marco Antonio ius abdicatum, vt per Abb. in c. cum quidā. de pact. in fin. quod sepius Rota tenuit. Item quia derogatum iuripatronatus, & sic requirebatur cōsensus alterius medietatis, videbatur sub conditione facta, vt per Rot. decif. 577. in antiq. Bisignet. decif. 6. de renun. Et 12. Februarii 1543. causa iterum posita fuit resolutum, quod prouisio Apostolica est valida ab initio, sed irritanda contradicente patrono, vt per Rot. decif. 528. Fel. in c. cum Bertoldus. col. 5. de re iudic. & in tract. quando liter. aposto. in 10. limit. Roch. de Cur. in suo tract. in verb. honorificum. in princ. Gom. in reg. de publican. q. 17. in fin.

EPITOME.

Restitutio spoliū decimæ: quomodo sit clericis.

SVMARIA.

- 1 Possessio decennalis non facit ad restitutionem, cum ius commune iis refragatur.
- 2 Conuentio de decimarum perceptione cum aliquo facta ipse tantum personam respicit, & non prestat titulum quod ad successores.
- 3 Clausula, in pristinum statum, quomodo sit accipienda in conuentione de percipiendis decimis. & nu. 6.
- 4 Conuentio auctoritate superioris celebrata realis est, & ratiōne illius titulum habere dicuntur conuenientes.
- 5 Suffraganei consensu facta conuentio an constet.
- 7 Status prior per contrariam possessionem tollitur.

- 8 Iuri sua nemo censetur in dubio renunciare.
- 9 Nouissima conuentio vt de ogat priori ita etiam si titulus aliquis coloratus ex præcedenti datus sit, per posteriorem ille discoloratur.
- 10 Restitutio ad possessionem vitiosam fieri non debet.

DECISIO CCCCXIII.

Die 12. Ianuarij 1543. in causa Veronen. de Roncho propositi in attentis conuentionibus inter Episcopum & clericos factis de possessione decennali antiqua, an Clerici ad decimas essent restituendi. Et fuit resolutum, quod t̄ possessio decennalis nil faciebat ad restitutionem, prout antea fuit resolutum: ex quo ius commune clericis i fragabatur. Item conuētio inter quendam Antonium & Clericos, vt per 8. annos Antonius perciperet medietatem decimarum, reliquarum medietatem perciperent Clerici: & quod Archipresbyter cotulerat quendam Clericatum Marco, & quasdam possessiones, quas tenebat. Deinde de anno 1523. cum auctoritate cuiusdam asserti vicarij, fuit declaratum, quod per 8. annos Antonius perciperet medietatem, elapsis vero 8. annis perciperet tertiā. Dicebatur, quod ista conuentio, data, quod esset facta t̄ cū auctoritate superioris, quod tantum respiciebat personam Antonij, & sic non poterat dare titulum quod ad successores. Item dicebatur, quod conuentio t̄ facta de anno 1535. in qua concedebatur Petro Rectori medietas, durante vita eius, & post obitum quod reuerteretur ad pristinum statum: quia intelligebatur de illo statu possessionis trium quartarum, in quo prius Clerici fuerunt; & cum illa t̄ conuentio fuisset facta auctoritate superioris, quod diceretur realis; & per cōsequens ratione illius conuentionis Clerici dicuntur habere titulum: quia primò responderet, quod ex quo ille Episcopus t̄ erat suffraganeus, & non erat Episcopus Veronen. quod auctoritate eius non constabat: nisi ad hoc responderetur, quod ex tempore præsumatur pro vicariatu: tamen illa verba, t̄ quod reuenterentur in pristinum statum, non intelligeretur de illa possessione antiqua desierat esse per aliam possessionem 40. annorū Archipresbyteri: ita quod ille status non poterat considerari: quia iam desierat esse status per contrariā possessionem 40. annorum. Absente iure communi Archipresbytero erat secuta prescriptio, & t̄ nemo in dubio videtur renunciare iuri sibi competenti, vt l. cum de indebito. ff. de probation. & ideo secus est, q̄ cum conuentio fieret, de anno 1523. quo tempore per conuentionem factam de anno 1521. erat inceptus ex conuentione alter status, & post mortem Petri possiderent, vt prius erant soliti, scilicet ante conuentionē: patet, quia non constat, quod Petrus haberet scientiā illius possessionis antiquæ trium quartarum. Item dicebatur, quod ab illa conuentione erat recessum per aliam conuentionem de anno 1530. in quo cum auctoritate superioris fuit facta alia conuentio, videlicet quod Clerici medietatem, & Archipresbyter aliam medietatem perciperet, & sic erat simplex conuentio & vltima. Itaque t̄ tanquam nouissima derogabat prioribus & præcedentibus: ita vt si super illis aliquis titulus coloratus esset datus, per illam vltimam discoloraretur. Item quādo conuentio facta de anno 1525. aliquem titulum coloratum tribueret, prodesset quod ad possessionem postea quæsitam, que in casu nostro nulla erat immò semper Archipresbyteri continuauerunt suam possessionem antea quæsitam, quæ desierat cum illa esset vitiosa, & t̄ ad illam tanquam vitiosam restitutio

restitutio fieri non debebat.

EPITOME.

Testamentum tutoris datus an possit sine adiuncti consensu procuratorem constituere.

SVMARIA.

- 1 An tutor sine adiuncti consensu possit procuratorem constituere & nu. 9.
- 2 Quilibet tutor potest in solidum administrare.
- 3 Curator non confirmat à iudice datio non valet.
- 4 Curator non potest actis auctoritatem præstare.
- 5 Adiunctus propter suspicionem vices curatoris agit.
- 6 Suspectura tutorem filijs suis pater dare non præsumitur.
- 7 Adiunctus magis tutori additus censetur ratione latæ administrationis, si amplæ sint vices hæredit. via.
- 8 Actibus auctoritatem præstare non est adiuncti, sed tutoris.

DECISIO CCCCXIII.

Ioannes Franciscus de Vardis dederat tutores filiis suis Cardinalem Sanctor, quatuor coronat. & Rainerium eius fratrem & cum Rainerio in rebus vrbanis in administratione eorum voluit adiunctum esse Antonium Malefrini. quem in gubernatione rerū Florentij voluit esse adiunctum postea Rainerius t̄ agens nomine pupillorum contra Comitē del Anguillara constituit procuratorem: dicebatur, quod ille procurator esset nulliter constitutus, quia à Rainerio tantum & non ab adiuncto esset datus. Et 12. Ianuarii 1543. fuit resolutum, quod constitutio procuratoris valeret: quia si illa datio adiuncti importabat, vt etiam adiunctus t̄ esset tutor, & tunc quilibet tutor potest in solidum administrare, per text. in l. fina. C. de auctor. præstan. & in l. i. C. si vnus ex pluribus aut t̄ si illa datio adiuncti importabat, vt censeretur vt curator datus: & tunc si non fuisset confirmatus per iudicem, eius datio nō valebat, Instit. de curat. §. fin. in princip. & quia t̄ vt curator esset datus, eius auctoritas in actis inutilis, est cum non possit in actis autorizari, iuxta text. in l. cum vna. §. tutor. ff. de appella. & sic iste adiunctus t̄ fuisset deputatus ratione suspicionis, tunc vices curatoris sustineret, Instit. de curat. §. interdum. & eius auctoritas esset inutilis, vt dicit glo. quam Docto. sequuntur in l. licet. C. ex quibus caus. tutor. habent. Et t̄ non erat præsumendum patrem tutorem filiis reliquisse suspectū: cum propter suspicionem soleat remoueri: & ideo fuit conclusum, t̄ quod potius tutori restitutor adiunctum dederit ratione commissionis administrationis, quod solet de iure fieri, quando sunt amplæ vires patrimonij, vt in §. fina. Instit. de curato. & l. propter. & l. ob argumentum. C. in quibus caus. tuto. habent & hoc important suadentque illa verba, in administratione adiunctum dedit ei. Et ideo cum t̄ autorizare in actu ad ipsum tutorem, & non adiunctum pertineat, vt dicit text. in d. l. cum vna. §. tutor. sequēbatur quod t̄ Rainerius solus bene procuratorem constituitisset.

EPITOME.

Exemplum instrumenti originalis parte non opponente, & iudice non reuocante productum facit fidem.

DECISIO CCCCXV.

In vna Toletan. matrimonij coram D. Fabio fuit decifum 15. Ianuarii 1543. quod exemplum originale productum parte non opponente, nec iudice reuo-

cante faceret fidem, vt per Sozin. in authen. si quis in aliquo. in fin. & ibi Curt. lun. col. 5. & Dec. col. 10. in exempli. Domini dubitarunt per ea quæ dicuntur in d. authen. col. 5. vers. declara prædicta omnia.

EPITOME.

Gratia ad tempus concessa post illud tempus non præstat titulum coloratum.

SVMARIA.

- 1 Mandatum de prouidendo ad certum tempus concessum, post tempus effluxum non præstat titulum coloratum.
- 2 Concessum ad tempus, post illud effluxum censetur prohibitum.

DECISIO CCCCXVI.

Die 15. Ianuarii 1543. in vna Astoricens. parochialis coram D. Thoma fuit resolutum, t̄ quod mandatum de prouidendo ad certum tempus concessum non præstaret titulum coloratum quod ad possessionē beneficij capiendam, quod vacauerat post illud tempus: quia t̄ concessum ad tempus, post illud censetur prohibitum: & quia gratia habebat tempus in se limitatum. Non obstat, quod dicebatur de gratia expectatiua, quod secus erat in isto mandato limitato, & sic de nullitate tituli apparebat, vt notatur per Barto. in l. 1. §. quod parui. ff. quod vi aut clam. Cassad. decif. 12. de rescript.

EPITOME.

Capitulum non tenetur ad fructus non distributos, quamuis vt bonæ fidei possessor ad fructus non consumptos & existentes summo iure teneatur.

DECISIO CCCCXVII.

In vna Conchen. 15. Ianuarij 1543. fuit resolutum, quod Capitulum non teneatur ad fructus non distributos existentes penes Capitulum ipsi Constantiniano, etiam quod esset per Canonicos: dum tamē essent post datam priuilegij: quia dato, quod sint Canonici ante intimationem, tamen bonæ fidei possessor tenetur ad fructus non consumptos & penes, eum existentes, vt in l. certum. C. de rei vendic. glo. & Abb. in c. grauis. de restit. spol. & Bald. in l. ex diuerso. ff. de rei vendic. Oldrad. consil. 56.

EPITOME.

Regula de idiomate habet locum in commendis perpetuis.

DECISIO CCCCXVIII.

Die 12. Ianuarij 1543. in vna Caurien. parochialis S. Iacobi fuit tenta decifio D. Sarn. in reg. de idiomate. q. 5. vbi refert Cassad. quod regula de idiomate habet locum in commenda perpetua.

EPITOME.

Verba enunciatua ob fauorem dotis probant.

DECISIO CCCCXIX.

FVit resolutum in vna Ariminen. coram me, quod verba illa prolata à muliere, presente viro: ego accepi eum in maritum, & ei dedi omnia, quæ habebā in mundo: & licet verba essent enunciatua, tamen præualebant

præualebant, mulierem dedisse omnia bona in dotē: & fuit dictum, quod non referebat, an esset dictum in præsentia vel in absentia, nisi vt per Bal. in tract. de dote, in 1. par. q. 10. 7. que est vltima illius partis. Iaf. in 1. ex his. in 2. fallen. C. de testa. mino. Dec. consil. 35. col. 2.

EPI TOME.

Legitima detrahenda est ex vna vel pluribus partibus pro viti boni arbitrio.

DECISIO CCCCXX.

Legitima detrahitur de rebus & bonis in vna vel pluribus, prout, & quemadmodum vir bonus arbitrat, vt per Alex. in l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebell. per Abb. in c. Rainaldus. in 7. nota. de testa. Ita conclusum fuit in vna Senen. hereditatis corâ D. Thoma 29. Ianuarii 1543.

SVM MARI A.

- 1 Locationi ad longum tempus per prædecessorem facta an successor eius stare cogatur & nu. 4.
- 2 Locationi, que pro successoribus est confirmata, quilibet successor, etiam ex regressu veniens, stare tenetur.
- 3 Subreptio quando non vitiet confirmationē supplicationis. & nu. 5.
- 6 Locatio quamvis in eundem ecclesia vtilitatem fiat, necessarius tamen est rectoris, aut ius habentis consensus.
- 7 Pensio reservata sine consensu habentis regressum est nulla, si in fauorem persone reservetur: scilicet si in vtilitatem ecclesie. que etiam moriente rectore semper manet.
- 8 De re ad rem in iure semper requiritur mentio.
- 9 Confirmatio locationis, de summi locantis successore non vocato per edictum aut proclamationem, ei non nocet.
- 10 Secundario vt est ad confirmationem vocandus is, de cuius præiudicio agitur, per edictum vel propriam actionem sic & per specialem.

DECISIO CCCCXXI.

Julius Cæsar Rangonius Commendatarius S. Stephani Bonon. ꝑ lo cauerat per octo annos omnia iura & actiones pertinentes ad monasterium cuidam Frâncisco Tusignano: & dicta locatio vigore gratiæ supplicationis, si in euidentem vtilitatem fuerat confirmata per mortē Iulij Cæsaris Clerici: tamen ille, qui ad dictum monasteriū habebat regressum, & qui vigore eius monasterium adeptus fuerat, impugnabat locationem. Pro alia verò dicebatur, quod ex quo locatio erat per Papam confirmata pro Iulio & successoribus suis, quod Cardinalis, tanquam successor, tenebatur illi stare. Item quia locatio erat facta in euidentem vtilitatem, vt præsupponebatur, iuxta tex. in c. 1. de reb. Eccles. nō alien. Ergo ꝑ cum esset confirmata pro successoribus, debet quilibet successor etiam veniens ex regressu ei stare. Nam hic nihil erat obreptū quia tacitū erat, quod Cardinalis haberet regressum, sed dato, quod istud esset expressum, idem concessisset Papa propter vtilitatem ecclesie, quam verisimiliter præposuit vtilitati Cardinalis: ergo talis obreptio non debebat vitare confirmationem. Sed istis non obstantibus in vna Bononien. nullitatis professionis pro Reuerendissimo Tranen. contra Abbatem de Tusignano me proponente 29. Ianuarii 1548. fuit ꝑ tenentem contrarium quod Cardinalis non teneretur stare: quia certū est, quod de iure communi locatio ad

longum tempus non valet, Clem. 1. in fin. de reb. eccles. & extrauag. Pauli tota: Ergo cum vigor istius locationis erat in confirmatione, & cum in ea narratum non fuisset de regressu Cardinalis, & mens Papæ non sit tertio præiudicare, quod procedit etiam si agatur de præiudicio ad rem, vt no. Abb. in c. in nostra. in 3. notab. de rescript. & Deci. in c. super eo. de off. de leg. ergo talis confirmatio erat tanquam surreptitia & nulla maximè, quod confirmatio satis operari non poterat, quod ad locantem tollendo defectum solennitatis pro uenientem de iure communi, vel in successoribus, qui non habent causam de præterito, & succederet in titulo postea acquisito, prout non est veniens vigore regressus, vt per Casad. decis. 1. de pñio. Non obstat, id quod dicebatur, quod esset facta in vtilitatem Ecclesie, & sic in casu permisso: & ideo debebat omnes successores comprehendere: quia respondebatur, ꝑ quod certus erat is, de cuius præiudicio agebatur, puta Cardinalis, quod de eo mentio saltem fieri debeat, arg. not. in c. si. de elect. in 6. Nam licet ꝑ locatio fiat regulariter in euidentem vtilitatem Ecclesie, tamē semper fit de consensu Rectoris, & sic ius habentis, nisi diceretur, quod sufficeret consensus Iulij Cæsaris, qd erat tunc temporis principalis, non autem illius, qui euentualiter possidebat, vel ius habebat, argum. glo. & quod ibi dicunt Dd. l. quod ius sit. ff. de re iudic. Et quod dicitur ꝑ de pensione, reseruata sine consensu habentis regressum, quod sit nulla, possit replicari: quod ideo illud est, quando pensio fauore persone reseruatur: sed hic præsupponitur, quod in fauorem Ecclesie & in vtilitatem eius fuerat facta: ideo licet rector moriatur, manet tamen semper vtilitas Ecclesie. Pro parte tamen resolutionis fuit allegatus text. in c. super. de donat. inter vir. & vxor. Gigas q. 79. & fuit alleg. Gomez. decis. 17. in fin. vbi vult, quod ꝑ debeat fieri mentio in iure de re ad rem, & in specie, decis. Neap. 101. Calder. consil. 1. & 7. de locat. Sed aduerte ad istam decis. quod licet semel fuerit proposita, & pro ista parte resolutum: tamen iterum ponitur, Et ideo extra nō firmo. Et punctus iste iterum solutus fuit coram D. Fabio 1543. & fuit iterum resolutum, quod ꝑ confirmatio facta non vocato Cardinale Tranen. saltem per edictum seu proclamationem ei nō noceret, quia breuē confirmabat locationem, vocatis vocandis: vnde de ꝑ licet is, de cuius præiudicio agitur, secunda: id est saltem vocandus per edictum, & propriam actionem, vt per Alex. in l. de vnoquoque. col. fin. de re iudic. idem tamen etiam est in eo, qui habet specialem, vt puta, de substituto, de vocato, & in uel iura deficiēte. primò quod debebat vocari, ponit Deci. consil. 445. col. 9. ver. & certè nullo. vol. 3. & pro ista decis. facit, quod dicit Rip. in tract. de pensio. q. 79. pag. 2. versic. quia respondetur quod Papa onerâs.

EPI TOME.

Si aliquis commisit causam, & obtinuit citationem, licet eum non exequatur, si reus venit, potest procedere contra auctorem per contradistat.

DECISIO CCCCXXII.

Commiserat causam Ioannes Baptista de Balda. finis in vna Valentin. del Pego contra N. omnesque alios, & decreta citatione recesserat constitutis procuratoribus apud acta causæ absentibus, & nō acceptantibus. Postea per aliquot annos vigore clausulæ generalis, omnesq; alios venit Marcus Calahorra &

& petiit se ad causam admitti: qui fuit admissus pro interesse suo, & monitis procuratoribus, & volebant acceptare: Et illis nolentibus fuit decretus processus per contradistat, & obtinuit sententiam per D. Marficaniū canonizari in tertia instantia. Ioannes Baptista coram me dixit de nullitate sententiæ: quia dicebat se non fuisse citatum ad causam. Nam licet ipse commiserat causam: tamen dicebat citationem obtentam esse nulliter executam, nec de aliqua executione in actis apparebat: & pro parte sua allegabatur decis. 4. 56. & 42. Egid. & Rot. decis. 17. de dōl. & contum. in nou. aliter 402. Respondebatur quod ibi erat diuersus casus: quia erat commissa causa contra specialiter nominatos: hic autem Marcus veniebat vigore clausulæ generalis. Item illa decis. circa fin. ponit distinctionē, & dicit, quod debet dari absolutoria ab obseruatione iudicii, non autem super negotio principali pronunciarī tamen illis non obstantibus. Domini voluerunt sententiam esse bonam, & isto casu tenere decis. 402. per rationes, de quibus in ea, maximè quia tractabatur de saluanda sententiā: cum aliqui dicerent quod si fuisset ante sententiam in isto casu, cum augetur contra vocatum vigore clausulæ generalis, forsan aliter dixisset. Ad decis. Egidij dicebatur, quod ille sine iure loquitur, & quod stilus Rotæ valet: quia in contrarium est decis. 402. & ita fuit resolutum coram me in dicta Valentin. del Pego. 24. Ianuarij 1543.

EPI TOME.

Procurator ad defendendum non potest committere causam super molestationibus.

SVM MARI A.

- 1 Procurator, qui saltem mandatum habet ad defendendum, non potest agere super molestationibus.
- 2 Verba in mandato proprie sunt intelligenda.
- 3 Defendere dicitur proprie ille, qui prouocatus venit ad iudicium.
- 4 Is qui non potest agere non potest intentare remedium l. diffamari. C. de ingen. & manum.

DECISIO CCCCXXIII.

In vna Salamantin. Scholasticæ fuit resolutum 24. Ianuarii 1543. quod procurator habens mandatū ꝑ ad defendendum, non haberet mandatū ad committendum causam super molestationibus ad glo. in c. constitutus. de procur. & videtur text. in c. accedes. eodē tit. Non obstat, quod ille, qui commisit causam super iactatione, dicatur quodammodo defendere, ad glo. in l. diffamari. C. de ingeuu. & manumiss. quia dicebatur, ꝑ quod cum verba proprie in mandato sint intelligenda, quod proprie dicitur ꝑ defendere ille, qui prouocatus venit ad iudicium Paul. Cast. in l. ad pupill. §. qui commissionem. ff. de nou. oper. nunciat. & idem in l. libertus patrono. ff. de iniult. vbi dicit, quod ꝑ ille, qui non potest agere, non potest intentare remedium l. diffamari. C. de ingen. & man.

EPI TOME.

Expressio falsa reddit gratiam subrepticam.

DECISIO CCCCXXIIII.

In vna Calaguritan. dimidiæ Portionis in vltima Iudicentia ante Carnisprinium fuit resolutū, quod licet Ioānes Barba, propter clausulam, motu proprio, non teneatur probare se familiarem, tamen quod ex-

presseras se nominatum à Conclauista tempore data esset subrepticam, dato, quod illa narratiua non mouisset Principem ad facilius concedendum, secundum Imo. in c. super literis. de rescript.

EPI TOME.

Expectans potest duo beneficia in eadem diocesi acceptare ordinario non contradicente etiam in præiudicium expectantium.

DECISIO CCCCXXV.

Fuit tentum in vna Vrgellen. Canonicatus, & præbend. 29. eiusdem 1543. quod D. Bernardus della cruce vigore expectatiua ad tres collationes, & tria beneficia, potuit acceptare duo beneficia in d. diocesi Vrgellen. ordinario non contradicente, in qua erāt expectatiua etiam in præiudicium expectantium: & sic quod decis. 1. & 2. de concess. præben. ampliaretur, dato, quod in illa diocesi essent expectatiua, & tractaretur de præiudicio expectantium. Nam dicebatur, quod illud præiudicium non erat considerabile. Nam principaliter Papa intendebat dando expectatiua grauari ordinario: si vigore ordinarius non sit in consideratione, sed tantum præiudicium ordinarii, quod non tollitur per contradistationem, & istud præiudicium est delatiuum, non autem preemptorium, quod non est in consideratione, iuxta decis. Rot. 248. in nou. Nō obstat, quod ordinarius stante expectatiua alterius non possit contradicere, conferendo alteri propter decretum appositum in expectatiua: quia respondetur, quod expresse poterat contradicere dicendo, quod gratia erat cōsumpta, & quod cum ipse non potuit secundum acceptare, ad alterum expectabat: quod cum non fieret sibi præiudicabat, & præiudicium expectantium non erat in cōsideratione, ex quo aliud acceptare poterat. Et ista resolutio fuit facta coram D. Mariscoto.

EPI TOME.

Statutum prohibens donationem non prohibet remuneratorem.

DECISIO CCCCXXVI.

Fuit resolutum coram D. Aquen. 29. Ianuarij 1543. quod statutum prohibens donationem, non videtur prohibere donationem remuneratorem, prout patet in multis partibus iuris: nam licet inter maritū & vxorem sit prohibita donatio, non autem remuneratoria sicut inter patrem & filium etiam remuneratoria non erat prohibenda: Ita erat dicendum in statuto Vrbeuetan. vt tantum prohibeat donationem non remuneratorem.

EPI TOME.

Testes interrogatorijs prætermisiss examinari rō sunt nulliter examinati, sed sunt repetendi.

DECISIO CCCCXXVII.

Fuit tentū in vna Burgen. matrimonij, quod testes examinati interrogatorijs prætermisiss per hoc nō essent nulliter examinati: sed quod essent repetendi, & interim causa non expediretur, vt per Alexand. consil. 178. col. penul. versic. 2. & consil. 42. col. pen. volum. 4. & Dec.

& Dec. in c. licet causam 8. notab. de probat.

EPI TOME.

Resignatio ubi fit in fauorem certae personae sufficit quod intimatio fiat in partibus principali.

DECISIO CCCCXXVIII.

DIE 29. Ianuarij 1543. fuit resolutum in vna Burgen. Cappellanie coram D. Sarnen. q. resignatio esset intimata in partibus principali, sicuti dicimus in permutatione, vt per Felin. in c. ex parte. col. 8. vers. li. mita. 1. de rescript. & ibidem quod ponit Felin. vers. ex hoc infero. quia cum illo facit pro ista de c. glo. in Clem. 1. de renun. in verbo, faciendo. sed text. in Clem. 1. non obstat, dum considerat, quod intimatio debet fieri procuratori, vt superiori: quia cum illo tempore Clementis non fuerint resignationes in fauorem certae personae, sed simpliciter, ideo considerauit intimacionem sciendam procuratori vt superiori: Cum autem inualuerint hodie istae resignationes in fauorem certarum personarum, dicendum est, quod in tali resignatione militat illa ratio, quae militat in permutationibus: & ita dicit Ioannes de Silua, in tract. de benef. in 5. par. q. 13. col. 1. 3. in fin. & Prob. in addi. ad Io. Monach. super rubr. de renun. col. fin. lib. 6. Idem fuit resolutum in vna Salamantina. Abbatiae S. Saturnini coram D. Mohedano 12. Nouembris 1543.

EPI TOME.

Lis per citationem non inducitur, cum rescriptum est conditionale.

DECISIO CCCCXXIX.

Fuit resolutum coram me in vna Hispalen. dimidia portionis pro Francisco Verregas contra Alphosum Anaxa, 5. Februarij 1543. quod commissio causae restitutionis in integrum cum clausula, parito iudicato, quod licet vigore illius commissio pars esset citada ad dicendum contra: tamen quod ante partitionem non esset per illam citationem inducta: quia rescriptum erat conditionale, l. a tractatore. ff. de condit. & demonstra. & iurisdictio sola conditione data, nisi purificata. Sozin. consil. 99. col. 7. vers. 3. aut 4.

EPI TOME.

Provisio cum clausula, dummodo accedat consensus medietatis, non est conditionalis, sed modalis.

SVMARIA.

- 1 Provisio quando non sit conditionalis sed modalis.
- 2 Collatio non fit sub conditione vt electio.
- 3 Electio, dummodo, um alicui imperfecto additur, est conditionalis non modalis, nisi ponatur in parte derogatoria, & provisio Papae sit pura & perfecta.

DECISIO XXX.

Fuit resolutum in vna Mediolanen. Canonicatus & praebend. coram Ioanne Paulo 12. Februarij 1543. quod provisio apostolica de beneficio iurispatronatus cum clausula, & quatenus de iure patronatus eum derogatione cum dimidio, quae verba resoluuntur, id est, quia consensus medietatis patronorum debet accedere, non esset conditionalis, sed modalis, iuxta not. per Alexand. & Ias. in l. cum mora. C. de transact. Et

2 quia collatio sicut electio non solet satis fieri sub conditione, c. 2. de elect. in 6. Non obstat, quod illa dicitur dummodo, quando additur alicui imperfecto dicitur conditionem, non modum, vt per Paris. in c. no. potest. §. illud. col. 2. in fin. ver. in ea gloss. de praeb. in 6. & Alex. in l. 1. ff. ad l. Falcid. quia dicebatur, quod provisio Papae erat pura & perfecta: & illa verba, dummodo, ponebatur in parte derogatoria ad validitatem non autem vt collatio conditionalis efficeretur: quod apparebat ex verbis supplicationis, dum dicunt, quod quatenus de iure patronatus &c.

EPI TOME.

Testamentum in terris Ecclesiae conditum, qualiter debeat fieri.

SVMARIA.

- 1 Testamentum, cui non parochianus, sed tres tantum testes interueniunt, inter liberos est validum, nisi magna oriatur inaequalitas.
- 2 Inaequalitas cum nulla rationabilis potest dari causa, testamentum semper factum vitatur.

DECISIO CCCCXXXI.

IN vna Senen. hereditatis coram D. Thoma fuit resolutum 16. Februarij 1543. quod licet testamentum factum in terris Ecclesiae esset nullum: quia non interuenerat parochianus, seu confessor, sed tantum tres testes, per text. in c. cum omnes. de testam. tamen quia eramus inter liberos, erat validum: & licet diceretur, quod ubi sunt inaequaliter constituti, maxime ubi esset magna inaequalitas, testamentum non valeret, vt per auctoritates quas allegat Alexand. consil. 6. Tamen illud procedebat, ubi nulla rationabilis causa assignari poterat illius inaequalitatis, & quare illa inaequalitas tolerari poterat vt dicebatur in illo casu, quia foeminae erant per statutum exclusae. Item ratione conseruandae agnationis, nimirum si inter masculos & foeminas erat inducta per testatorem inaequalitas, & nulla erat praesumptio propter hoc falsitatis. Item inaequalitas inter masculos etiam erat rationalis ratione primogeniturae, & quia agebatur de fortalitiis & iurisdictione, quorum natura est, vt penes annu mancant.

EPI TOME.

Gratia quando sit generalis & incerta.

SVMARIA.

- 1 Gratia prima cum est generalis, de secunda, si est specialis, mentio fiet.
- 2 Gratia prima, si est specialis, & secunda generalis non requiritur in secunda mentio.
- 3 Gratia siue generalis siue specialis quando mentionem fecit se oportet.

DECISIO CCCCXXXII.

EAdem die in vna Hispalen. Archidiaconatus de Carmona coram D. Maccraten. fuit resolutum, quod gratia erat generalis, ex quo habebat clausulam acceptandi, per dec. 3. Cassad. de praeb. etiam quod esset alternatiua, erat incerta & ideo cum gratia esset generalis, de ea secunda gratia speciali debebat fieri mentionem: quia maior potestas erat in prima, per c. dudum

dudum. de praebend. & dec. 217. in nou. fecus fuit dictum, si prima gratia esset specialis: quia in secunda speciali de ea debebat fieri mentio. An autem secunda gratia de prima debebat facere mentionem, vide Staphil. in tracta. de lit. grat. fol. 38. pag. 2. vers. ex hoc infero vnum, quae dicitur gratia generalis vel specialis. & fol. 199. pag. 2. in princip. in ver. licet autem standum. facit ad hoc gloss. in d. c. in verb. certum. de concess. praeb. in 6. cum seq. gloss. & aduerte, quod siue gratia sit generalis, siue specialis, videtur, quod si sequatur gratiam de vacante saltem per clausulas generales derogatorias de providendo, debeat facere mentionem, Cassad. dec. 5. de concess. praeb. & de decret. in referuat. ubi distinguit Staphil. in tracta. de lit. grat. fol. 32. pag. 1. ver. idem dico. & fol. 32. pag. 2. eod. ver.

EPI TOME.

Vigore gratiae, si neutri, non potest accipi possessio, antequam per iudicem admittatur.

SVMARIA.

- 1 Possessionem capiens ex gratia, si neutri, & ante euentum attentat.
- 2 Surrogatio in forma gratiosa ante literas expeditas attendatur inducta. & nu. 4.
- 3 Possessio potest supplicationis vigore capi, praeterquam in commissorialibus.
- 5 Supplicationis vigore possessionem intrans pro intruso non habetur.

DECISIO CCCCXXXIII.

IN causa Calaguritan. coram D. Fabio fuit resolutum 26. Februarij 1543. quod vigore gratiae, si neutri non solum cum supplicatione, sed nec etiam cum literis Martinus Ximenez poterat capere possessionem quod talis gratia dirigitur Auditori in euentum, in quem constet: Ergo ante illum euentum, & sine iudice Martinus non poterat possessionem capere: & sic attentabat. Item maior pars inclinabat, quod vigore illorum in dicta gratia, si neutri, etiam literae in forma gratiosa surrogationis expediti possint: & non inducebatur surrogatio, antequam literae essent expeditae: quia illa verba dant potestatem expediendi literas. Et ideo ante expeditionem non data surrogatio. Item in eadem fuit dictum, quod si vigore supplicationis, praeterquam in commissorialibus, potest quis capere possessionem, vt per Sarnen. in regu. de non iudican. iuxt. formam supplicat. 5. q. Et 16. Februarij 1543. causa iterum posita, fuit resolutum, quod immo per illam clausulam, etiam quod literae in forma gratiosae surrogationis expediti possint, ante expeditionem literarum, per illam supplicationem daretur surrogatio: quia si literae possent expediti vigore gratiae praestitae, quae gratia ex supplicatione oritur, ideo intrans possessionem vigore huiusmodi supplicationis non dicitur intrusus.

EPI TOME.

Possessio ciuillissima an per constitutum transeat.

SVMARIA.

- 1 Haereditas a pupillo per tutores adita, an defuncto pupillo in successorem continuetur per decretum. & nu. 7.

- 2 Possessio ciuillis per constitutum quando non transeat.
- 3 Haereditas cum nec corpus nec animam habere conseruatur, pendere non dicitur.
- 4 Fictio quando non consideretur.
- 5 Decretum exorbitans, & ius commune corrigens, non extenditur ad casum fictum.
- 6 Casus verus quando etiam locum habeat in ficto.

DECISIO CCCCXXXIII.

DEcreuit Polidorus Palauicinus relicto Ioanne Francisco filio infante tutores suprascriptos: adierunt haereditate, dicendo inuenisse se in bonis Polidori ius petendi talia bona, non tamen fuit apprehensa possessio bonorum. Postea deceffit Ioannes Franciscus cui successit Michael Bonricus auus maternus. Dubitauit 19. Februarij 1543. in vna Parmen. bonorum tanquam furrogatus Verulli pro Michael Cassalio contra D. Liuiam, attento, quod si haereditas Polidori fuit addita per Ioannem Franciscum medietate persona tutorum, an possessio bonorum, de quibus agitur, vigore decreti fuit continuata in Bonricum. Pro parte Liuae dicebatur, quod querebatur de possessione Polidori, & dicebatur, quod ex quo haereditas fuit adita per Ioannem Franciscum, quod vigore decreti in illum fuerat continuata: Et ideo illa possessio quoad Bonricum non erat transmissibilis defectu decreti in Ioanne Paulo iam confirmato: cum decretum intelligatur in primo haerede iam continuato effectu in ipso, vt per Alexand. consil. 35. col. 2. vol. 1. & quod in ista possessione ambo informantes conueniebant: aut querebatur de possessione Ioannis Francisci transmissibili vigore decreti in Bonricum. Et dicebatur duplici ratione, quod non poterat dici. Primo quia concurrebant duae rationes: prima, quod possessio capta transmitteretur: secunda, quod per istud factum per decretum, quod esse non potuit, vt per Bald. in rub. de caus. posses. & propriet. col. pen. dum dicit, quod si possessio ciuillissima per constitutum non transit: quia concurrebant duae rationes. Sed ad istud respondetur, quod istud immo veniens per decretum cessabat: nam prima possessio transmittatur in haereditate, quae non habet corpus, nec animam, & ideo non dicitur pendere, l. 1. §. s. obole. ff. si quis testam. liber iustus fuerit, & tamen ab haereditate transiit in haereditem, & sic duae fictiones concurrebant: quia si possessio ficta existit in haereditate, & per decretum. Et tamen stante ista duplici fictione decretum disponebat quod continuaretur. Ergo illa duplex fictio non erat in consideratione, & sic per istam responsionem tollitur prima ratio. Secunda ratio erat, quia si decretum exorbitans erat etiam correctorium iuris communis, ergo non erat extendendum ad casum fictum, vt per Alexan. consil. 2. in 3. volu. & consil. 202. volum. 1. & 207. col. 2. vol. 7. Curt. Jun. Conf. 108. nu. 17. & 120. nu. 8. sed fuit responsum, quod ubi casus fictus & verus aequiparantur quoad communem euentum, tunc in materia etiam exorbitati dispositum in casu vero habeat locum in ficto, c. ad audientiam. de Cleric. non residen. Rom. in l. 1. §. de illo. ff. ad Tre. Bal. in l. omnes populi. col. penul. vers. sed pone quod statuto cauetur. ff. de iust. & iur. Cum ergo per statutum possessio in haredem transferatur, quoad communem effectum, etiam quod actualiter apprehensa non fuit, & vnus effectus possessio translata est, quod ad aliam transferatur: Ergo si pro ista parte, quae possessio ciuillissima continuata in Ioannem Franciscum per mortem

tem eius, quod etiam esset in Bonricum continuata. Pro quo facit, quia gratia resignata in proemio, vt malitius obuietur, habet locum in casu isto.

EPITOME

Legitimatio tenet etiam si non probetur certa mater legitima.

SVMARIA

- 1 Filius si a patre pro legitimo agnoscatur, non opus habet certam matrem probare.
- 2 Expositi vulgo quasi equiparantur.
- 3 Vulgo quasi legitimi non possunt, nisi a patre agnoscantur.

DECISIO CCCXXXV.

Fuit resolutum in vna Parmen. legitimatio coram me 19. Februarij 1543. quod legitimatio tenet etiam quod non probetur certa mater legitima, sed quod sufficiebat, quod pater cognouisset eum in filium, ex quo tantum pro praiudicio eius agebatur, per doctri. Bartol. in l. quod senatus. §. item per contrarium. ff. de liber. cognosce. & late per Ial. consi. 106. volu. 1. Non obstat, quod gratius fuisset expositus, & expositi equiparentur vulgo quasi, vt per Bald. in l. vel assumptio. in fin. ff. ad municipa. & vulgo quod quasi legitimi non possunt: quia est verum, nisi tales vulgo quasi essent a patre cogniti, vt per Bal. in l. si qua illultris. circa fin. C. ad S. C. Orfician.

EPITOME

Regula moderatores indulgentum an liget Cardinales.

DECISIO CCCXXXVI.

Dvbitau coram D. Mohedano 3. Martij 1543. an Cardinalis Ariminen. qui praeerat Ecclesie Ariminen. & praepositor, quae dignitas est in collegiata Ecclesia Lungra. habens prouisionem beneficiorum, & etiam habebat reseruatam collationem vnus monasterij, licet illud resignasset, subiiceretur regulae de moderatione indulgentum super nominatione facienda, videlicet, quod debebat nominare vnam collationem omnium a dicta die. Fuit resolutum, quod Cardinalis subiiceretur regulae moderatores indulgentum: quia mens Papae propter expectantes debebat moderari. Item licet resignasset monasterium, tamen reseruauerat sibi beneficiorum collationem ratione monasterij: & vt ista pluralitas euitaretur, habebat nominare, & pro ista resolutione multum ponderabantur verba circa princip. regulae, quae dicunt ratione Ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum.

EPITOME

Minori ad beneficium resignatum, si datur, datur restitutio.

SVMARIA

- 1 Minor in resignatione laesus restituitur.
- 2 Residencia dicitur onus, & quodlibet beneficium requirit residentiam.
- 3 Residencia onus in restitutione in integrum non consideratur.

DECISIO CCCXXXVII.

De 5. Martij 1543. fuit resolutum in vna Ciuitate. Capellaniam maioris, quod minori, qui resignauerat beneficium residendo & interessendo erat valoris 80. ducatorum, licet in absentia nullos fructus haberet: tamen pro recompensa dabatur ducati 58. daretur restitutio tanquam laeso, per not. in c. ex parte. de restit. spol. & in l. ait pretor. in princip. ff. de maior. in int. rest. Non obstat, quod nullos haberet fructus, nisi interessendo, & interessenda dicatur onus: quia dicebatur quod de iure communi, quodlibet beneficium requirit residentiam, c. fin. de cleric. non residen. & c. fin. de rescript. in 6. Et tamen Dd. passim dicunt, quod datur restitutio ad illud: & onus residentiae non consideratur, quia si onus interessenda consideraretur, ad nullum beneficium daretur restitutio.

EPITOME

Resignatio respectiva quo casu non tenet.

DECISIO CCCXXXVIII.

In vna Gennen. Serraulis inter Guidonem Pillellium & Claudium Caransonaram 5. Martij, 1543. fuit resolutum, quod celsio Guidonis non valeret: quia erat facta intuitu poenae & accessus in fauorem Flaminiij: quia accessus non poterat habere locum, An propter minorem aetatem & propter regulam de idiomate: & ideo quod celsio esset condicionalis & respectiua, secundum Dd. & Abb. in c. cum pridem. de pact. & Paul. de Castr. in l. cum quid. ff. de inoff. testa. & licet aliqui vellent eum examinare super minori, iuxta c. dilecti. de empt. & vend. obstat ex eo, quia contractus erat prohibitus, & non dependebat a voluntate partium contractum iustificare: & omnes Domini dicebant, quod attenda regula de idiomate non potest Claudius excusari, ex quo sciebat Flaminium esse Romanum, & parochialis in Sabaudia.

EPITOME

Regula de consensu praestando in auratione collationis locum habet.

SVMARIA

- 1 Collationis vb fit mentio: ibi in supplicatione exprimi debet collatio, & consensu cassata prima gratia praestari.
- 2 In supplic. ioe pro extensione collationis requiritur expressio prioris.
- 3 Extensio est, cum retentis collationibus, de quibus in prima gratia ad aliam collationem extenditur.
- 4 Gratia collationis cum cassatur, & non retinetur, non dicitur extensio sed mutatio.
- 5 Gratia non est in potestate pro suo arbitrio gratia mutata & mutanda, & i.
- 6 In collationis mutatione regula Clementis, quae in supplicatione collationis mentionem requirit, quoque procedit.

DECISIO CCCXXXIX.

Hieronymus Douernen. habebat gratiam expectatiam in Maioricens. & Illerden. cum creatione in canonicum in Valentin. petiit ad largam ad vnum beneficium in eadem Valentin. Dubitauit 9. Martij, 1543. an ista vltima gratia subiiceretur regulae Clementis, quae cauebatur, quod vbi fiebat mentio collationis, debebat exprimi in supplicatione collatio, & consensus cassatae primae gratiae praestari in Cancellaria seu Camera, aliis quod litterae expediri non possent.

&

1 & idem in literis extensionis collationis quoad extensionem pensionis. Eadem die fuit resolutum, quod esset renunciatio, & non extensio collationis. Quia extensio dicitur, quando retentis collationibus, de quibus in prima, extendebatur gratia ad aliam collationem: hic autem gratia collationis non retinebatur, sed cassabatur, & addebatur ad largam: & ideo dicebatur mutatio. Item quia militabat ratio regulae, videlicet, ne sit in potestate gratia vti gratia mutata & mutanda: quae ratio militabat in casu isto.

2 Et ideo fuit dictum, quod regula Clementis in isto casu locum haberet, ex quo eramus in mutatione. Sed Domini inclinabant, ex quo in Bulla dicebatur, primam gratiam cassantes id te volente & expresse consentiente, quod praesumebatur consensum interuenisse, ita quod expeditores nec expediuissent, nisi consensu legitime praestito.

EPITOME

Contractus non est simoniacus, etiam si sit respectiuus.

SVMARIA

- 1 Mandatum an & quando sit simoniacum.
- 2 Delictum an in dubio praesumatur.
- 3 Delictum obicitur illud interuenisse clare probabit.
- 4 Mandatum simplex potest ad libitum reuocari.
- 5 Praesumptio delicti non habet locum in simonia.

DECISIO CCCXXL.

Franciscus de Ayala vna die dedit mandatum ad consentiendum, vt Ginesius de Santigliana deputaretur sibi coadiutor in Canonicatu & praebenda, quam possidebat. Et eadem die arrendauit fructus dictorum Canonicatus & praebendae eidem Ginesio pro 300. ducat. coram eisdem notario & testibus. Dubitauit 9. Martij 1543. an huiusmodi mandatum ad consentiendum coadiutoriae censeretur simoniacum. Pro affirmatiua dicebatur, quod sic, propter respectiuitatem: vt per Bart. in l. si neutri. §. fin. ff. de priuil. credit. & notat late Felin. in c. pastoralis. de rescript. & licet diceretur, quod in dubio praesumeretur delictum: tamen isto casu dicebatur, quod alia praesumptio pati non poterat, ideo constituit procuratorem ad consentiendum coadiutoriae, & tamen in instrumento arrendamenti dicebatur, quod promittebat deferuire canonicatu, vt quilibet Canonicus quoad magis canonicatu deferuisset. fuit tamen contrarium resolutum: tum quia in dubio non praesumitur delictum: & quia opponens delictum debet clare probare: tum quia erat praestandum iuramentum, quod interuenit dolus. Item quia non erat, quod dedisset 300. ducat. & voluisset stare simplici mandato, quod poterat ad libitum reuocari. Item quia 300. non poterant referri ad mandatum, sed ad causam arrendamenti. Item quia dicebatur, quod praesumptio Bartol. de qua in l. si neuri. §. si. ff. de priuil. credit. non habet locum in crimine simoniae, vt per Card. & Ioan. Andr. in c. tua nos. de simonia.

EPITOME

Per assecutionem portionis non vacat Canonicatus primae adeptus.

SVMARIA

- 1 Canonicatus ob portionis assecutionem non amittitur.
- 2 Dignitatem, personatum, aut aliud perpetuum officium si-

mul cum caueatur aut praebenda in aliqua ecclesia absque sed. a post. dispensatione obtinere nemo potest.

3 Portio non requirit praebendam, sed canonicatus & dignitatibus annexae sunt praebenda.

4 Portionatus est pars fructus.

DECISIO CCCXXLI.

Licet portionarius seu Dimidius in Ecclesia Carthaginen. habeat vocem in Capitulo, praeterquam in prouisionibus & erectionibus, & teneatur residere, si vult lucrari fructus, & alia praestare prout in constitutionibus Ecclesiae continetur, & testes dicebant, quod reputabantur portio, & canonicatus, & praebenda: me proponente tres ex quatuor dominis tenebant, quod per assecutionem portionis non induceretur vacatio canonicatus, vt in duobus curatis, & duabus praebendis, per tex. in c. literas. de praebend. & in Clem. 2. fin. de praebend. Item in canonicatu, & dignitate, & officio, per tex. in c. r. de consuet. in 6. sed in Canonicatu & beneficio simplici, quod non censetur expressum, inde poena vacationis non debet extendi, quod per assecutionem portionis vacaret canonicatus. Et pro ista parte fuit dictum, quod erat conf. Calder. 3. & quod fulte debebat praefigi terminus, prout dicit Abb. in c. referente. de praebend. Non obstat, quod isto casu militat ratio Clem. fin. de praebend. quia respondetur quod in portione non erat proprie danda praebenda: sed tantum in canonicatibus & dignitatibus dabatur praebendae: & quod illud, quod habebat portionatus, dicebatur pars fructus: & licet portionarius teneretur ad residendum, illud erat causatiue, si non volebat fructus perdere.

EPITOME

Resignatio facta de vno beneficio vnico capit illud beneficium ei vnico.

SVMARIA

- 1 Resignatio beneficij, cui aliud alterius parochialis est vnico, vnico vacato a quo procedit. & nu. 4.
- 2 Vnio tribus fit modis.
- 3 Titulus beneficij est indiuisibilis, & nec in duobus locis nec diuisim subsistere potest.
- 5 Demonstratio falsa non nocet, cum constat de corpore.

DECISIO CCCXXLII.

In vna Abulen. de Serentin. 14. Martij 1543. fuit resolutum, quod Bartholomeus, cui erat resignatum per eius patrum beneficium in Ecclesia S. Ioannis de Serentin. quod poterat capere beneficium vnico S. Ioannis & S. Mariae Magdalene oppidi de Serent. in & quod istud non erat situationem mutare: quia tunc non potuisset, quia erant cassata illa verba in supplicatione situationis: & ratio fuit, quia cum vnio fiat tribus modis, vt per gloss. in c. i. ne sede vacante. in 16. q. & in c. pastoralis. & ita vnio diceretur esse facta secundo modo, videlicet, de clericis inuicem vnitis. Et cum titulus beneficij sit indiuisibilis, ita vt nec simul in duobus locis, nec diuisim stare possint, vt in d. c. i. & in c. minoribus. de praeb. sic cum beneficium erat in ecclesia S. Ioannis & Mariae Magdalene, dicendum erat, quod illud erat communicatiue, id est, quod beneficia vnus Ecclesiae censebantur etiam esse alterius: & ideo ex quo expresserat etiam vnico ex Ecclesiis, poterat etiam capere in alia inuicem vnico.

maxime

ta, maxime quia expresserat, quod erat principale, de nominatione: quia semper dicebatur a priore S. Ioannis & subsequenter Mariæ Magdalenz. Item quia constabat de corpore, idem falsa demonstratio non debet nocere.

EPITOME.

Mensis exprimendus, de quo in regula octo mensum, habet locum in nouis prouisionibus.

DECISIO CCCCXLIII.

Quod mensis, de quo in regula octo mensum, sit exprimendus in nouis prouisionibus, attestatur Sarnen. fuisse resolutum in regula de annali, q. 18. col. pen. Et ita secuti sumus in vna Conchen. canonicatus & prebend. Magistralium pro Alphonso Villanoua contra Didacum Perez. Ratio, quia in regula dicitur non solum de supplicationibus, sed etiam de prouisionibus gratiarum, vt noua prouisio esset concessa. Resolutio fuit facta coram D. Prospero.

EPITOME.

Reservatio ex familiaritate Papæ venit ex clausulis generalibus.

SVMARIA.

- 1 Clausula generales tolluntur per familiaritatem Papæ de stricto iure.
2 Reservatio ex familiaritate Papæ proueniens non inducitur ex generalibus clausulis absque eius scientia.
3 Reservatio ex familiaritate nunquam procedit, nisi specialiter dicatur.
4 Exceptio non facit vt regula extendatur ad ea, quæ sub regula non facta exceptione non venient.
5 Solutio fructuum quando in partibus magis quam in Curia fieri debet.
6 Collationis natura per expensarum moram non mutatur.

DECISIO CCCCXLIIII.

Clausulae generales etiam quamcumque generalem reservationem importantes, etiam si in corpore iuris clausula resulet, & licet de stricto iure capiant vacationem resultantem ex familiaritate Papæ: tamen fuit dictum 16. Martij, 1543. in vna Valentin. de Torren. coram Domino Ioanne Paulo, quod propter reuerentiam Papæ nec cancellaria nec Camera dabit per tales clausulas reservationem proueniens ex familiaritate Papæ absque eius scientia. Et in eadem fuit dictum, quod procedit, etiam si in prouisione dicatur, præterquam per obitum apud sedem, quod in aliis videbatur firmari regula, vt omnis alia vacatio veniret per tex exceptuatum in l. nam quod liquide. ff. de pen. legat. Tamen fuit resolutum contrarium: nam nunquam venit resolutio ex familiaritate, nisi specialiter dicatur, cum exceptio non arguat, nec faciat, quod regula extendatur ad ea, quæ aliis non facta exceptio ne sub regula non venient, l. generaliter. & ibi Bart. de fideiuss. & postea nõ seruauit promissionem, & fuit munitum ab Auditore Camere, & condemnatum per tres sententias: petebat Didacus solutiones fructuum in Curia, & quia fuerat in mora, saltem post primam sententiam. Item pro ista parte allegabatur Ioannes Faber in §. præterea. col. 3. vers. in personali. In sit. de actio. fuit resolutum 2. Aprilis, 1543. me proponente in vna Altorien. fructuum, quod non esset solutio facta in Curia, sed in partibus. Ergo & ad illud, quod

dicebatur de mora, respondetur, quod idem condempnatus in expensis in mora non habebat mutare naturam collationis. Ad dictum Io. Fab. in §. præterea dicebatur, quod procedebat in actionibus arbitrariis, & quod Ioannes Faber loquebatur ibi de interesse ad Bart. in l. eam quam. C. de fideicom. quod ibi quis tenetur soluere, respondebatur, quod illud erat propter naturam verbi, respondere, vt per Bald. in l. exigendi. C. de procur.

EPITOME.

Fructus ex mora vbi solui debeant.

SVMARIA.

- 1 Fructus in eo loco, vbi collecti sunt, solui debent.
2 Ibi potest agi ad accessorium, vbi principalis contractus ratione.
3 Solutio que fit ratione moræ, fit in eo loco vbi res est, etiam id beneficij causa.

DECISIO CCCCXLV.

Idem fuit resolutum in vna Carthagin. liquidationis fructuum contra Alphonsum Dias. Martij, 1543. nam Alphonsus obtinuerat rem iudicatam super spolio cuiusdam beneficij, & quia fructus erant liquidati petebat, quod isti fructus soluerentur in Curia ex quo ibi sustinuerat iudicium, & erat in mora, & malæ fidei possessione propter spoliū, per tex. in l. si res mobilis. cum duabus ll. sequentibus. de rei vendic. & in l. sed & si susceperit. §. quoties. de re iudic. Istis non obstantibus dicta die coram Domino Augustino fuit resolutum contrarium, quod solutio erat facienda in partibus, vbi erant collecti fructus, vt per Iacobum de sancto Georgio, in d. l. sed & si susceperit. colum. 1. vbi allegat Castr. Non obstat d. l. si res mobilis. cum duabus ll. sequentibus. quia loquitur, vbi res fuit translata de loco ad locum, vt declarat Angel. in d. l. sed & si susceperit. vt declarat ibi per Iacob. post Castren. Et 3. Aprilis, 1543. idem resolutum est, vt per Deci. in l. vnum. colum. 5. in 6. not. & ibi Curt. colum. 3. in fin. cum sequentibus. ff. si cert. petat. dum dicunt, quod ibi potest agi ad accessorium, vbi potest ratione contractus principalis, vt per Bartol. in d. l. item illa. colum. 2. dum dicit, quod quando fit solutio respectu moræ, debet fieri in loco, vbi est res, licet sit ratione beneficij.

EPITOME.

Reintrusio Episcopi Salamantin. stat. donec alij Episcopo procurante effectualiter ad pristinum statum reducantur.

DECISIO CCCCXLVI.

In vna Salaman. pro Capitulo contra Episcopum fuit resolutum, quod ego reintruderem Episcopum ex quo erat probatum per duos testes, quod de decretis & ordinationibus factis in partibus Hispaniæ non dabatur fides, & etiam erat probatum per scribentes literas, quod erant personæ legales, quæ non scripsissent, nisi quæ vera essent: & in literis scribentium continebatur, quod ipsi erant delegati ad instantiam Episcopi, & licet ista non probarent: tamen quia in partibus illis procedebatur de facto, & fiebat contra libertatem Ecclesiæ: dictum fuit, quod cum esset de facto, nos procederemus, vt iudices laici infra suos terminos iurisdictionis se contineant, & non se intro-

se intromittant inter personas Ecclesiasticas, maxime quando inter eas lites pendent à Curia, & reintrusio stare, donec Episcopus curaret, quod effectualiter ad pristinum statum reducerentur. Resolutum fuit 6. Aprilis, 1543. causa iterum posita 9. Aprilis, 1543. Domino dixerunt, quod bene fecerant non dando visionem testium examinatum procuratori Episcopi.

EPITOME.

Aditio hereditatis præsumitur ex venditione bonorum hereditariorum.

DECISIO CCCCXLVII.

Die 6. Aprilis 1543. in vna Parme. releuationis indempnitatis fuit resolutum, quod Francisca Petrucina, quæ vendidit terras proueniens ex hereditate eorum filiorum, quæ hereditas erat ei delata, licet prætenderet se creditricem respectu dotis suæ, tamen ex tali venditione diceretur hereditatem aditisse, per doctrin. Bart. in l. gerit. col. 5. versic. 3. quando potest vtroque modo. ff. de acquir. hered. Corn. consil. 165. col. 1. vol. 2. vers. his certis. Alex. consil. 126. colum. 1. volum. 7.

EPITOME.

Princeps promouendo inhabilem scienter secum dispensat.

DECISIO CCCCXLVIII.

Fuit tentum in vna Salamantin. coram Do. Mohedano, 1543. quod quando Papa vel imperator promouet inhabilem scienter secum dispensare, dato, quod non utatur verbo dispensationis. Et quod ita attestabatur Alexand. in l. quidam consulebant. ff. de re iud. & Ias. in l. Barbarius. col. 11. ff. de offic. praco. Felin. in c. propterea. de test. cog. tamen quia fuit dictum, quod Papa in regula 49. vult, quod per quamcumque signaturam non censetur dispensatum, nisi specialiter concessio fiat super dispensatione, & idem attentate mente Pontificis fuit dictum, quod super dicta regula infortaretur.

EPITOME.

Data instrumenti cum adminiculis probat antiquitatem.

DECISIO CCCCXLIX.

Fuit tentum in vna Mediolanens. optionis coram Domino Mohedano 6. Aprilis, 1543. quod data instrumenti probat eius antiquitatem in illo casu, in quo per duos notarios dicebatur, quod illud extractum erat ex protocollis illius notarij, & eis fuerat adhibita fides: & sic ex quo erat illud adminiculum, illa probarent antiquitatem: quia illud instrumentum erat insertum in illo protocollo, vbi erant etiam alia instrumenta. Non obstat etiam, quod dicit Bertran. consil. 185. col. 73. incipit, contra venerabilem. vol. 3. in nou. impress. quæ loquitur de priuata scriptura, & nullis existentibus adminiculis.

EPITOME.

Actio utilis contra fideiussores datur, si debitor non sit solvendo, etiam si receperit speciem soluta pro quantitate.

DECISIO CCCCCL.

Licet sit communis opinio, quod si creditor recipit speciem soluta pro quantitate, quod debitor li-

beretur, & per consequens fideiussores, & pignora, & res euincatur, nisi specialiter referentur, vt per Bar. & alios in l. si quis alium. ff. de solut. & in l. eleganter. in princip. ff. de solut. & in l. eleganter. in princip. ff. de pign. action. tamen quando debitor efficitur non solvendo, fuit tæm, quod ex æquitate datur utilis actio contra fideiussores, etiam quod non fuerit facta præseruatio, vt per Specul. in tract. de fideiuss. circa fina. aliàs esset parare viam fraudibus.

EPITOME.

Superueniente titulo valido causa possessionis censetur mutata.

DECISIO CCCCCLI.

In vna Terraconens. contra Franciscum Robulster pro Ioanne Fore dictum coram Domino Ioanne Paulo, quod quoties superueniret titulo validus, vbi quis possidebat prius ex titulo inualido absque alia declaratione voluntatis, censetur mutata causa possessionis, quicquid dicat Alexan. in l. qui bona. ff. de acquir. possess. Cassad. decis. 4. de restitut. spoliat. vbi impugnat decisio. Bisignet. §. 8. de restitut. spoliat. & dictum, quod hoc tenet Areti. in d. l. qui bona. & Sozin. in l. 3. versicul. quod facit à fortiori. facit quod dicit Aymo consil. 171. colum. penult. in fin. versic. non obstat dictum Bald. contrarium dicit Sarnens. in regul. de triennial. q. 46.

EPITOME.

Præsumptio resultans ex expeditione.

DECISIO CCCCCLII.

Fuit resolutum in vna Valentin. del Pego. coram me, 1543. quod licet in Bulla mutationis creationis in Canonicum Hieronymi Dominiæ diceretur, quod dictam creationem te ad id expressè consentiente cassantes, præsumeretur pro expeditione, quod interuenisset per instantiam pro Martino Callahorra: ego præfixeram terminum, Ioannes Baptista produxerat supplicationem originalem, & à tergo nõ aderat consensus: non obstat Clem. 1. de probat. quia eramus in casu, in quo Papa narrabat factum in alicuius: & licet transferret onus probandi: tamen per illam diligentiam erat facta probatio, iuxta no. per Felin. in c. illud. de proba. & illa verba, te ad id expressè consentiente, poterant intelligi, id est, quia accessit consensus.

EPITOME.

Regula de publicando an currat contra minorem

SVMARIA.

- 1 Contra minorem ignorantem an currat regula de publicando.
2 Tempus præfixum ad obuiandum fraudibus non currit ignorantibus.
3 Regula habens decretum irritans ligat ignorantes.
4 Decretum si ligat à die notitia, non potest per consequens regula de publicando ligare à die nota resignationis.
5 Præscriptio contra minorem currit, sine de damno siue de lucro eius agatur, si sciat, secus si ignoret factum.
6 Minori an detur aduersus amissionem iuris restitutio.
7 Re non integra minor vtrum restituatur.

DECISIO CCCCLIII.

1 De 9. Aprilis 1543. proposui, an contra minorem
 14. annorum ignorantem curreret tempus, de quo
 in regula de publicando, in vna Fulginatens. Priora-
 tus. Et pro parte negatiua allegabatur Bart. in l. vnus.
 ff. de calumni. vbi illud statutum erat factum ad obuian-
 dum fraudibus, iuxta not. per Castr. in c. illud. C. de fa-
 2 crosanct. Eccle. & tamen tempus praesentum a statu-
 to non currit ignorantem. Item quod dicit Alexand. in
 l. quandiu. C. de donat. & ibi Deci. quod vbi Episco-
 7 pus apponitur ad puniendum negligentiam, non cur-
 rit ignorantem. Idem dicit Felin. in c. quarenti. in prin.
 de offi. deleg. & Bart. in l. genero. ff. de infam. ibi regu-
 la erat inuenta ad obuian dum fraudibus, vt per Cor.
 3 consil. 157. in 3. vol. quae fraudes non praesumebantur
 in minore. Et quod dum dicebatur, quod regula ha-
 bebat decretum irritans, idem ligabat ignorantes, iuxta
 not. in c. si eo tempore. de legat. in 6. & Felin. in c. 2. de
 4 const. dicebatur, quod decretum veniebat accessorie
 ad regulam. Et idem si in regula tractaretur, an ligaret
 5 minores ignorantes, tunc haberet locum, quando ad-
 rat, quod ratio regulae, videlicet tan ligaret decretum
 a die notitiae, per consequens non poterat nisi iuxta
 intellectum ligare a die notae resignationis. Sed in con-
 6 trarium allegabatur, quod praescriptio statutoria cur-
 reret contra minorem, siue tractaretur de damno, siue
 de lucro, iuxta doct. Bar. in l. si. C. in quibus caus. rest.
 in integr. non est necess. prout illud dictum Bart. com-
 muniter approbat Bald. in tract. praescript. in prin. par.
 6. part. prin. in 23. casu. col. 7. vol. 7. Sed ad istud res-
 pondetur, quod statutum bene ligat, & currit contra
 minorem scientem factum: sed vbi ignorat, non vide-
 tur honestum, quod liget ignorantem. Secundum dice-
 6 batur, quod regula erat fauore animarum, & ibi tra-

ctatur de tali fauore, ergo tempus non curreret igno-
 ranti. c. statutum. vbi gloss. vn. verb. minorem. de preb.
 in 6. Ita ergo erat dicendum in isto casu, quod ille tex.
 cum gloss. maxime vrget: quia aliis dicendo regula
 redderetur illusoria, cum quis resignaret, & teneret re-
 signationem penes se cum consensu: & post mortem
 illius resignatarus vellet facere diligetias. Et in istam
 partem Dd. inclinarunt. Retento, quod non currat mi-
 nori ignorantem, fuit dubitatum per me eadem die, an
 7 saltem minori daretur restitutio aduersus omnia. Et
 pro affirmatiua dicebatur, quod hic tractabatur de a-
 missione & priuatione iuris: cum durante tempore pu-
 blicationis de illo iure non potest alteri prouideri, vt
 per Sarnens. q. 27. in reg. de publican. & tractatur ibi-
 dem de amissione iuris, licet currat tempus, restitui-
 tur, secundum Bar. in l. fin. C. in quibus. caus. rest. in in-
 8 tegr. non est necess. Sed respondebatur, quod hic non
 tractabatur de amissione iuris: quod si verum est, quod
 tempus sex mensium per regulam erat absolutum, &
 sic minori nil erat acquisitum: & idem minor potius
 tractabat de lucro quam de damno, & res non est in-
 9 tegr. vt erat in casu nostro, in quo per mortem Epi-
 scopi Esini beneficium erat alteri collatum: tunc mi-
 nori non datur restitutio, per ea quae dicit Abb. in c. ex
 parte. de rest. spol. & gloss. in l. ait praetor. de iniur. &
 ita pro ista parte, quod non daretur restitutio, Domi-
 ni inclinarunt. Sed quia erat causa exemplaris, & tra-
 ctabatur de interpretatione regulae, voluerunt Domi-
 ni sententiam differre ad primam Rotam.

LAUS DEO.

Finis Libri Primi.

DECI-

DECISIONVM R. P. D.
 IACOBI PVTEI SACRI
 PALATII APOSTOLICI CAU-
 SARVM AVDITORIS,

LIBER SECVNDVS.

EPITOME.

L. hac edictali. C. de secund. nupt. quomodo intellecta.

SVMARIA.

Pater potest vxori plus legare, quam vni ex filiis primi ma-
 trimonii relictum fuerit, habito legitimi supplementi
 respectu.

DECISIO I.

ONCLUSVM fuit in vna
 Fulginatens. legati coram Dom.
 Thoma de Thauis, die 23. Apri-
 lis, 1543. quod pater potest plus
 legare vxori, quam vni ex filiis
 primi matrimonii, cui minus reli-
 quit, per tex. in l. hac edictali. C.
 de secun. nupt. Tamen fuit dictum, quod istud intelli-
 gitur, habito respectu legitimi supplementi, per ea quae
 dicit Deci. in l. humanitatis. colum. 5. versicul. 2. quia
 supputato. & ibi Aret. colum. 6. circa fin. versu. pro ista
 quaestione. C. de impub. & al. subst. vbi attestatur com-
 munem, & multum late tractat, istum articulum Ber-
 trand. in repet. l. hac edictali. versic. primo queritur de
 tali quaestione. C. de secun. nupt.

EPITOME.

Sententia condemnans defunctum de haeresi non nocet de-
 scendentibus non citatis.

DECISIO II.

Fuit dictum in vna Burgen. matrimonii coram d.
 Io Paulo die 23. April. 1543. quod sententia lata
 contra defunctum condemnans eum, vt haereticum,
 non nocet descendentes eius, per decis. Egid. 178.
 cum seq.

EPITOME.

Iurisdictio data per conualescentiam talis non Cardinalis non
 expirat eius obitu.

DECISIO III.

De 16. Aprilis 1543. in vna Anaguina Christi, coram
 Do. Thoma de Thauis fuit conclusum, quod com-
 missio directa Cardinali Parisio vsq; ad conualescentiam

Cardinalis de Cesarinis, quod post mortem Cardina-
 lis non expiraret, sed duraret iurisdictio attenda men-
 te Papae, qui, si interrogatus fuisset, ita rescripsisset, iux-
 ta gloss. not. in l. tale pactum. §. fin. ff. de pact. quae fecerit
 dum Bald. ibi habet etiam locum in rescripto.

EPITOME.

Optio non cadit in beneficiis referuatis motu proprio. Staphil.
 de lit. grat. fol. 101.

DECISIO IIII.

IN vna Mediolanens. optionis coram Do. Mohedano
 16. Aprilis 1543. fuit dictum, quod si referuatio est
 facta motu proprio, siue generalis sit siue specialis, im-
 pedit optionem per Canonicum faciendam, per deci-
 si. Cassad. 4. de concess. prebend.

EPITOME.

Matrimonium potest contrahi per literas, & quomodo.

DECISIO V.

Fuit dictum in vna Colonien. matrimonii coram
 Domino Maceraten. 16. Aprilis, 1543. quod ma-
 trimonium potest contrahi per litera, quando mulier
 declarat mentem mittenti vel alteri & quod per tale
 receptionem non erat sufficiens declaratio, secundus
 Franc. in c. fin. de procur. in 6

EPITOME.

Citatio generalis quando afficiat haeredes haeretici combusti
 post mortem.

SVMARIA.

- 1 Sententia contra haeredes haeretici personaliter non citatos
 lata est inhabilis. & nu. 3.
- 2 Diligentia in citatione est facienda, vt ignorantia non ex-
 cuset, cum est affecta.
- 4 Citandi sunt per edictum consanguinei, cum non agitur de
 eorum prauidicio.

DECISIO VI.

De 16. Aprilis 1543. in vna Burgen. matrimonii, in
 qua per edictum erat citati filii & haeredes cuius-
 dam

dam, qui fuerat combustus: Fuit resolutum coram D. Io. Paulo quod talis sententia non esset habilis; ad hoc ut sententia noceret illis; quia non est certus contradictor, qui de facili possit reperiri: & erant illi personaliter citandi, per not. per Franc. in c. final. de election. in 6. & quod istud sentiebat Egid. decis. 679. & quod ibi fuisset facienda diligentia, ut ignorantia non excuset: quia præsuntur affecta, ut per Alexan. conf. col. 1. lib. 2. Et die 24. Junii 1543. fuit resolutum in eadem, quod dato, quod duo filii eiusdem fuissent citati, quod talis sententia non nocebat nepoti & alio filio prædefuncto, quia etiam ille nepos erat specialiter citandus, licet fuisset absens à loco iudicii per 30. miliaria: ex quo de facili poterat reperiri per diligentiam, & hic de nulla diligentia constabat, etiam licet gloss. in l. hac. ff. ex quibus caus. poss. dat. dicat: quod si consanguinei sunt citandi per edictum, intelligitur in terminis illis, non tamen ubi ageretur de præiudicio eorum.

EPITOME.

Privilegia Pauli data referendariis suis intelliguntur non solum de præsentibus sed etiam de futuris.

DECISIO VII.

Fuit resolutum in vna Caurien. coram Dom. Thoma de Thauis 22. Aprilis 1543. quod privilegia Pauli data referendariis non solum comprehenderent referendarios, qui erant tempore concessionis, sed etiam futuros, quodque semel admissus & receptus in referendarium tam hæctenus quam in futurum. Non obstat, quod privilegium dicat referendariis nostris, & sic intelligitur de referendariis tunc existentibus non autem de futuris, per not. in l. si ita. ff. de aur. & argen. legat. quia responderet ex his, quæ ponit Ias. in l. qui filie. col. 3. 4. not. ff. de legat. 2.

EPITOME.

Bulla Sixti annullans venditionem factam alteri quam vicino intelligitur vicino volente.

SUMMARIA.

- 1 Venditio, qua non nisi vicino fieri debet, eo volente est nulla
- 2 Decretum annullatum demum operatur si is, in cuius favorem apponitur, voluerit.

DECISIO VIII.

In vna Roman. domus contra Episcopum Sancto. Inen. 20. Aprilis 1544. fuit resolutum, quod licet bulla Sixti annullat venditionem factam alteri quam vicino: tamen quod ita demum venditio sit nulla, si vicinus voluerit, per ea quæ dicuntur de emptore & fundatario, ut per Ias. in l. nota. 5. C. de iure emphyteut. Et de habente regressum, ut per Cassad. decis. 2. de locat. ubi dicitur, quod dicat eo ipso volente. Et quia decretum annullatum ita demum operatur, si is in cuius favorem apponitur, voluerit, ut per decis. 422. Imol. Philip. Prob. in addit. ad nota. in c. tibi qui colum. 3. num. 7. de rescript. in 6.

EPITOME.

Quod nouerca concurrat cum filio vsque ad supplementum legitime, procedit etiam, quod si filius supplementum non petat.

SUMMARIA.

- 1 Nouerca an cum filio prioris matrimonii concurrat vsque ad supplementum legitime.

2 Pater cum filium à plus petitione non priuet; dicitur filius habere supplementum legitime ex ipsius patris testantis iudicio.

DECISIO IX.

Fuit resolutum in vna Fulginatenf. coram Domino Thoma de Thauis 27. Aprilis 1542. quod l. hac edita. C. de secund. nupt. videlicet, quod si nouerca concurrat cum filio vsque ad supplementum legitime, procederet etiam in casu, quo filius non peteret supplementum, ut erat in casu illo: & dictum fuit, quod Bald. in d. l. hac edita. 2. quæstione. & quod Corn. conf. 28. circa fin. volum. 1. & Ioannes Andr. & Alex. conf. 25. perfunctorie dictum Bald. sequebantur; & licet Salicet. in d. l. hac edita. quæst. 2. expressè dicat, quod si filius non petit supplementum, nouerca non possit habere vsque ad tale supplementum. Tamen Rota tunc tenuit contra Salicet. per tex. in l. quoniam præteritæ. C. de secund. nupt. dum dicit dando vel relinquendo. & in §. optimè. authentic. de nupt. Ratio est contra Salicet. quia ex quo pater non priuauerat filium plus petere, dicitur supplementum etiam ex iudicio testatoris habere, ut est communis opinio per Bertrand. in d. l. hac edita. non debebat ergo factio suo & culpa excedere nouercam ab eo, quod sibi à lege & dispositione testatoris erat debitum; & idè nouerca esset excludenda; aliàs faceret cum aliis filiis esset colludere, suadendo illi cui minus erat relictum, ut non peteret, & sic nouercam defraudaret.

EPITOME.

Delictum potest probari per instrumentum, ubi ciuilitè agitur.

SUMMARIA.

- 1 Spolium, si ciuilitè agatur, potest probari per instrumentum notarii.

DECISIO X.

In vna Calaguritan. Abbatias 27. Aprilis, 1543. coram D. Io. Paulo fuit resolutum, quod quando agitur ciuilitè, crimen possit probari per instrumentum, ut erat in illo casu, in quo spoliū probabatur per instrumentum Notarii, ut per Felin. in c. cum in Ecclesiis. col. fin. in pen. fallen. de maior. & vide Ruin. in athen. si quis in aliquo. col. 2. circa. fin. ita non potest Notarius esse rogatus. C. de eden.

EPITOME.

Mutatione collationis facta præcedens acceptatio generalis non potest deduci ad speciem in collatione murata.

SUMMARIA.

- 1 Epistola transmissa & acceptata continentes factum scribentis an noceant scribenti.
- 2 Mercatorum in causis non considerantur apices iuris.
- 3 Confessio extrajudicialis de iure Canonico plenè probat.
- 4 Confessio que sit incidenter quando noceat.
- 5 Confessioni ad obligandum non tam facile statatur, quam confessioni ad liberandum.

DECISIO XI.

Die 27. Aprilis, 1543. fuit resolutum, quod postquam fuerat facta mutatio ab Oueten. ad Abulè. quod

EPITOME.

Testimonium de auditu transfert onus probandi in aduersarium.

DECISIO XIII.

Testimonium de auditu facit presumptionem, ita ut tranfferat onus probandi contrarium in aduersarium, secundum Archid. in c. hoc restat. 22. q. 6. Roman. in l. si viro. §. de viro. versic. 2. probatur. ff. solut. matrim. Alex. confil. 77. in causa inquisitionis. col. 2. lib. 1. Deci. confil. 595. pro resolutione dubiorum, column. 1. & in authen. si quis in aliquo. col. 6. C. de eden. Roma. confil. 812. Curt. lun. in d. authen. si quis in aliquo, colum. 4.

EPITOME.

L. hac edita. C. de secund. nupt. quod nouerca concurrat cum filio vsque ad supplementum legitime procedit, etiam si filius supplementum non petat.

SUMMARIA.

- 1 Supplementum legitime filio non petente, an à coniuge secundum matrimonij peti possit: & an plus possit habere quam filius habet. & nu. 5.
- 2 Supplementum legitime an proficiat vitrico aut nouerca & si filius prioris matrimonij dicat, se nolle supplementum.
- 3 Supplementum legitime non petitur actione ex testamento, sed conditione ex lege.
- 4 Filio prioris matrimonij cui minor portio relinquitur, duo competunt remedia: vnum petendi supplementum legitime: alterum reuocandi, quod coniugi alterius matrimonij relictum est: nec vnum per aliud confunditur.
- 6 Legitima si à patre non relinquatur à lege relicta censetur.
- 7 Coniux secundum matrimonij potest liberè ad illam vsque portionem, quam filius de iure habet, in secundam vxorè testari.
- 8 Quando non habeatur respectus ad supplementum legitime si filius non petat.
- 9 Legitima integra relicta esse censetur, quæ quasi inofficiosa erat, si cum prouisione testatoris legis etiam concurrat prouiso.
- 10 Filius potest etiam omisso supplemento legitime, petere quod sibi magis utile est.
- 11 L. hac edita. C. de secund. nupt. datur tantum cum plus sit coniugi secundum matrimonij relictum quam filio, cui minor est relicta portio: non autem ad supplementum legitime cum coniugi infra legitime fuerit relictum.
- 12 Testamentum potest dici nullum ad bene sciualterius, licet præteritus non dicat.
- 13 Legitimam quousque habeat nouerca aut vitricus.
- 14 Si plus quam legitima sit relicta nouerca istud quod plus est deducitur, & inter filios diuiditur qui ex priori sunt matrimonio.
- 15 Legitima supplementum iudicio testatoris capi dicitur, quamuis etiam conditione ex lege petatur.

DECISIO XIII.

Terum causa Fulginatenf. fuit posita 4. Maii, 1543. An videlicet, nouerca seu vitricus possit habere seu retinere, quod sibi legatum est, habito respectu ad supplementum legitime, quod filius ipso iure habet, per text. in l. Lucius. §. repletionè. & in l. vnica. C. de inoff. test. per illum tex. videtur, quod sit necessarium, ut filius illud supplementum petat: aliàs si illud non petat

quod illæ acceptationes generales, quæ erant factæ durante gratia in Abulen. non poterant deduci ad speciem quo ad collationem ab Oueten. quia per mutationem illis erat renunciatum, per Clem. gratia. de rescript. Eadem die in vna Neapolitan. seu Romana Cambii coram Domino Rauenenat. in qua Andreas Probarca scripserat literas Cambii Paulo Rolino, ut solueret hæredibus de la Casa ducatos 400. ratione Cambii facti cum Camillo Heruicho: quæ literæ præsentatæ fuerunt acceptatæ per Paulum: & postea Camillus scripsit dictis hæredibus, ut nõ exigent à Paulo, quia Cambium erat extinctum, & remitteret sibi literas Cambii. fuit dubitatum an illa confessio noceret Camillo: quia postea Andreas decessit, & Paulus dicebat, quod non tenebatur soluere literas acceptatas: quia Cambium erat dissolutum, ut constabat ex confessione Camilli, dubitabatur, ex quoerata facta, an noceret. Pro parte negatiua, quod non noceret, allegabatur decis. Rot. 430. aliàs 18. de probat. in antiq. & Bisignet. decis. 1. de confess. Felin. in c. 2. colum. 1. vers. rem probauit. de fid. instrum. Sed pro parte contraria, pro qua fuit facta resolutio, fuit dictum quod dicta decis. post longam disputationem duarum opinionum definit aliter quam malueris in hoc casu: & ad tenendum illam partem dicebatur, quod debebant Domini moueri ex eo, quod agebatur inter mercatores, in quibus apices iuris non considerantur, l. si fideiussor. §. quædam. & l. quintus ff. mandati. & vtrobiq; Bart. Et quoniam nos eramus in terminis Ecclesiæ ubi seruandum erat ius Canonicum: & de iure Canonico confessio extrajudicialis plenè probat, ut per Felin. in c. si cautio. de fid. instrum. quam opinionem Rota semper seruauit. Nec obstat, quod dicebatur illud esse verum, quando confessio est facta incidenter: & in casu nostro confessio est facta incidenter, & non principaliter: hæc principalis intentio Camilli esset, ut inhiheret hæredibus de la Casa, ut exigeret. licet incidenter, ut aliquam causam reddere, cur esset facta, non obstat: quia replicabatur, quod cum vno & eodem cõtextu verborum confessio vna cum inhiheret non esset facta, prout erat ista, confirmatur, quia illa confessio erat per viam causæ probandæ, ut per Ias. in l. ex his verbis. ff. de testam. milit. Adicienda, quod decis. Rota procederet, ubi tractaretur de aliquo obligando, & tunc possunt procedere disputationes, ut ibi per eas. Nos autem eramus in confessione, quæ tendebat ad liberandum, in qua causa plenè probationè debebat facere, per ea quæ dicit Bald. in l. generaliter. q. 12. de non num. pecun. & Alex. conf. 115. col. 2. lib. 2.

EPITOME.

Absentes, intra prouinciam tamen morantes, ad electionem Canonicoꝝ sunt vocandi, nisi consuetudo longo tempore obseruata aliud induxerit.

DECISIO XII.

In vna Terraconen. coram D. Io. Paulo, die 30. Aprilis, 1543. fuit dictum quod licet de iure absentes existentes intra prouinciam, sint vocandi ad electionem Canonicoꝝ, per tex. in c. cum in Ecclesiis de præbend. in 6. Tamen consuetudo in contrariu spatio de cõ anno. obseruata poterat inducere contrariu: quia illa consuetudo non erat à iure reprobata, per tex. in d. c. cum in Ecclesiis. Tamen quia ita dicebat Oldra. conf. 259. col. 3. propterea in hoc inclinabatur.

nō petit nouerca vel vitricus, nec possit habere aliud, nisi quantum actualiter filio inuenimus relictum. Et pro parte, quod non possit plus habere contra conclusionem superius factam infurgebat aduocatus, primò repetens auctoritates superius allegatas, vnde Felin. in d.l. hac edictali. 2. q. Bal. in l. vnic. circa fin. C. de inoff. test. Nam licet Bal. in d. l. vnic. principali q. ad supplementum, an sufficiat vitrico, habet dubium: tamē in ratione quam facit, quod potest dicere filius: nolo supplementum, non est dubium: & tunc isto casu sentit, quod tūc supplementū non proficeret vitrico. ad id etiam adducebatur Corn. consil. 8. circa fin. vol. 1. & Anton. Alterius aduocatus etiam circa fin. addebat, q. pro ista parte in terminis videbatur doctrin. Bartol. in d. l. hac edictali. col. 6. versicu. modo statim occurrit aliud dubium: vbi filio nihil est relictum, & vxori legatū factum pro media parte: & sic patet ibi, quod eo nolente petere non habetur respectus ad supplementum legitimā. Nam si haberet de illis forsancentum, nihil filius auocaret: cum supplementum posset vltra illa 100. esse. Secūdo dicebatur quod secundū communem opinionem filius ponderabit legitimam & postea de residuo peteret viriles portiones inter filios primi matrimonij, & coniugem, secundum Cyn. consil. 117. Socin. consil. 35. col. fin. vers. circa tertium dubiū. vol. 1. & Dec. consil. 246. col. 1. Igitur legitima non poterat nouerca, seu vitrico prodesse. Tertio dicebatur quod supplementum legitimā non petitur actione ex testamento, sed conditione vt per Paul. & Iac. in l. omnino. C. de inoffic. testamen. nam non dicitur relictum ex testamento, & idē non potest nouerca seu vitrico suffragari. Præterea in casu l. hac edictali. filio competit duplex remediū, vnū petendi supplementum legitimę & alterum reuocandi, quod nouerca & vitrico relictum est: & vnū per aliud non confunditur, vt per Ang. in §. optimē. authen. de nupt. Bartol. Bald. & Angel. in l. 1. C. de iur. dotium. Fulgos. consil. 97. Et idē cum vtrumque remediū competat, poterit filius remediū reuocarium intendere, & non potest supplementum legitimę: Idē debet vitrico suffragari. Illis non obstantibus Rota fuit in eadem opinione, & octo, quod non nouerca possit tantū habere, quantum erat supplementum: & quod non poterat, primò per tex. in l. hac edictali. vers. sic. ita tamen. vbi licet patet non relinquat legitimā tamē à lege censetur relictā, vt per tex. in l. quoniam præterita. C. de secund. nupt. in vers. danda vel requirenda. & in d. §. optimē. & ne esset in potestate filij priuare nouercam legato sibi facto. Nam tunc non propter iniuriam à testatore illatam ex quo lex illud relictum testatoris suppleret vsque ad legitimam: sed ex facto ipsius filij priuaretur, & daretur tūc materia fraudandi nouercam: cum possent filij alij vnā cum filio nolente petere colludere. & pro ista parte adducebatur auctoritas Bal. in d. l. hac edictali. col. 5. vers. 2. amplia circa istam materiam. C. de secund. nupt. vbi Bald. expressē sentit, q. secundus vir vsque ad illā portionē, quā filius de iure potest habere, liberē in secundā vxorē testari potest: & sic not. q. Bald. tantū confiderat, quod ita filius acceptare velit, vel nō: ad auctoritatem Bald. in l. hac edictali. column. 6. versicul. modo statim occurrit aliud dubiū respondetur duobus modis: & primò retorquendo illud reuera facit pro conclusionē Rotæ: nā si sibi nō consideretur potētia petentis actualiter, vt nō petat ab hærede instituto, certē vxor nō concurrat in illis centū, sed propter illā potētiā petēdi voluit Bal. quod datur cōcurfus. Secūdo etiā ista responsio declaratur, q. casus noster est diuersus

à casu Bald. in d. vers. nā in casu nostro fuit aliquid relictum filio seu filie moniali: & quia isto casu cum provisione testatoris cōcurrit provisio legis ad fortificandū iudiciū definiti, perinde est, ac si testator integram legitimam reliquisset: & ita loquitur Bal. in d. l. hac edictali. column. 2 in fin. versicul. ista questio, stat in hoc. cum sequenti col. & ex quo nihil fuit relictum, & provisio testatoris nō cōcurrit cū provisione legis, inde nihil facit ad casum nostrum. Non obstat quod dicit Salicet. in d. l. hac edictali. in q. 5. dum vult, q. si filius nō petat supplementū, q. nouerca nō potest habere tantū, quantum est supplementum: quia si filius potest petere, quod sibi vile est: & idē omisso supplemento filius petere potest remediū legis, tanquā sibi vile. vt ibi per eum. Quia respondetur, q. dictum Salicet. nō potest accommodari ad casum nostrum: cum Salicet. loquatur, quando filius nō vult intendere remediū d. l. hac edictali. nam dicit, q. etiam in isto casu illud remediū non potest intentari: quia illud remediū datur, quando nouerca est relictum vltra legitimā, tunc verò concedo, quod ad illud plus datur remediū illius legis: sed quando infra legitimā est relictū filio, tunc non potest, nisi ad supplementum habeat per relictū, per d. l. hac edictali. in vers. ita tamen. & per tex. in d. l. quoniam præterita. C. de secund. nupt. & licet filius non poterat, tamen nouerca potest beneficio filij vsque ad supplementum: sicut dicitur, q. ad beneficium alterius potest dici testamentum nullum, licet filius præteritus non dicat, prout ista veriorē dicit Alex. in l. post hanc. col. 2. vers. sed dubium notabile. & cū sequen. col. 2. vers. sed dubium est. C. de conductor. & ibi Iac. dicit istam esse magis cōmumem, col. 6. vers. sed dubium notabile. cum sequen. col. Et hoc comperitur non esse verum, quod dicit Bart. in l. vnica in fin. C. de inoffic. testamen. & conc. Anton. & Alexan. in consil. superius allegato, quia per dictam communem opinionem nouerca petiit vt beneficium filij competenti, etiam q. ipse eo vti noluerit. Nec obstat quod filius detrahit legitimam, & postea residuum diuiditur inter nouercam & filium: quia pro resolutione est aduertendum, quod si filio portio vnus legitimæ non est relictā, ex quo legitima ei ipso iure suppletur, vsque ad illud supplementum potest habere nouerca, & si reperitur plus nouerca relictū, illud plus inter filios diuidatur, vt dicit text. in d. l. hac edictali. vers. si verò plus. & in l. quoniam præterita. cum authent. sequen. Nec obstat, quod supplementum non petatur actione ex instrumentum, sed cōditione ex lege, quia hoc non obstante dicitur iudicio testatoris percipi, ex quo nō prohibuit, prout ista dicit communem opinionem Bertrand. in d. l. hac edictali. fol. 159. nu. 19. cum sequen. & tātō magis, quia hic non constabat, quod filius vellet, licet non peteret, quia postea peteret.

EPITOME.

Auditors Cardinalis an possit præfigere terminum compulforialium vigore commissionis, in qua dicitur, quod præfixo termino quis aliquid facere compellitur.

SVMMARIA.

- 1 Auditor Cardinalis an possit præfigere terminum compulforialium.
- 2 Auditor Cardinalis an possit ferre sententias interlocutorias.
- 3 Terminū præfixio an sit sententia interlocutoria.
- 4 C. statum. de rescrip. in 6. non habet locum inter laicos & in re-

- in reprophana.
- 5 *Causa cum agitur inter laicū & clericum quando coram iudice laico agitari possit.*
- 6 *Aktor sequitur forum rei, etiamsi aktor sit Episcopus, vel clericus.*
- 7 *Causa vt dicatur inter laicos vel clericos pendere, attendēdus est reus.*

DECISIO XV.

Quarta Maij 1543. fuit dubitatum in vna Signina Castrī coram D. Thoma de Thaus, quod And. Georgius Auditor & Cardinalis Cæsariis potuisset præfigere terminum compulforium inducentem, vt termini præfixio inducit, qua quis compellitur aliquid facere in termino præfixo. Item eadem decisio dicit, quod nō potest ferre sententias interlocutorias: & præfixio termini videtur sententia interlocutoria: tamē ex opposito dicebatur, quod termini præfixio non est sententia interlocutoria. & allegabatur consil. Paul. de Castr. 25. column. 3. secundum antiquam impressionem, quod consilium non reperitur in aliis impressionibus. Tamen Rota non fuit mota ex his, sed ex quo constabat de subdelegatione D. Cardinalis in personam D. Georgii, fuit attenda illa subdelegatio. Non obstat, quod d. Georgius non esset Canonicus iuxta formam c. statum. de rescrip. in 6. quia fuit dictum, q. non habet locum inter laicos, & de reprophana, vt per Fran. in c. tuā nos. col. 2. vers. ergo de appell. Non obstat, quod causa erat inter laicum & clericū: quia aderat in ea Episcopus aduersarius, & tunc etiā habet locum dictum c. statum, vt per Fran. in d. loco: quia dicebatur, quod d. ex quo Episcopus erat actor, & sic debebat sequi forum rei: & quod reus atē debeatur ad hoc, vt diceretur causa inter clericos vel laicos quo ad illum effectum.

EPITOME.

Donatio iuris presentandi non abdicat ius à donante ante confirmationem superioris.

SVMMARIA.

- 1 Donatio iuris presentandi laico per laicum facta, non potest ante superioris confirmationem presentari.
- 2 Donantis post mortem potest intervenire superioris consensus in præiudicium hæredis.
- 3 Renunciatio laico sine consensu superioris facta in renuntiantis præiudicium valet, quo ad superiorem minime.

DECISIO XVI.

Quarta Maij 1543. in vna Astoricens. de Confortis, fuit resolutum coram me, q. laicus donans laico ius presentandi absque consensu superioris, q. antequā superior donatōne confirmet, quod donans & eius hæredes nō possunt presentare: cum ius à donante ante confirmationem nō sit abdicatum, per d. Str. Abb. in c. cum saeculum. in fin. de iur. patro. In contrarium allegabatur decis. Rota 873. de iure patr. in antiquis: Sed contra illam decis. late scribit Abb. in responsione. incip. augeri. in 4. dubio. col. 3. & multa scribit Lambert. in tractat. iur. patron. col. 4. articulo 1. 2. part. q. princ. 1. lib. fol. 109. quia fuit responsum, quod nō obstat: quia loquitur in alio casu, videlicet, quod si consensus superioris potest intervenire post mortē donantis in præiudicium hæredis, nō autē dicit, quod si nō interuenierit, quod interim hæres omnino possit presentare. & istud tenet Lambert. in d. tracta. in 7. art.

1. q. princ. 2. part. 1. lib. fol. 102. col. 2. vers. tu confidera. sicut etiam dicimus in renunciatioe q. quod licet quo ad renunciante valeat in eius præiudicium sine consensu superioris, tamen priuatur eo non nisi superiore volente, c. quod in dubijs. de renunciat. & ibi Abb. & alij, Bisignet. decis. 1. de renunc.

EPITOME.

Præsumitur olim possidere, quando agitur de possessione tertij

SVMMARIA.

- 1 Possessor qui olim possedit, hodie possidere non præsumitur, si probetur possessio tertij.
- 2 Possessor qui est semel, adhuc possidere præsumitur, nisi constet possessionem esse interruptam.

DECISIO XVII.

In vna Taruisin. Prioratu corā me die 7. Maij 1543. fuit resolutū, q. olim possessor non præsumitur hodie possidere, quado datur de possessione tertij, vt erat in illo casu, in quo Ioannes de Porta ceperat possessionē Prioratus de anno 1536. Et quia erat probatū, q. Capitulū Taruisin. possederat: tamen contrariū fuit dictū per consil. Anchar. 297. col. 6. & optimē declarat Alciat. in tract. de præsump. pag. 269. vers. limita 4. Non obstat decis. 124. aliās 4. de prob. in nou. per l. 3. §. in amittēda. & §. q. si feruus. ff. de acquiren. possess. l. eū qui. ff. de procur. & Are. consil. 102. col. 2. vol. 3. vbi loquitur in possessione tertij: & tamen dicit, q. semel possessor præsumitur possidere, quia intelligitur post mortem tertij: & ita istam decis. intelligit Abb. in c. cum ad audientiam. 2. col. de rest. spol. Præterea in illa decis. non constabat quod possessio esset interrupta, prout in casu isto.

EPITOME.

Quando intelligitur, quod virtus executoris alio durat anno.

DECISIO XVIII.

In vna Bononiens. N. provisionis, die 7. Maij, 1543. fuit dictum, coram D. Thoma de Thaus, q. illud, quod dicitur virtus executoris alio durat anno, per c. conuenerente in literis, de offic. delega. propter clausulam defendat habere locū, quando agitur contra eū cōtra quē sunt decreta executoriales infra annū spoliati: quia non dicitur paruisse, ex quo infra annum non præsens erat, secundum interpretationem Rotæ: secus est, quando alius spolians, contra quem executoriales nō fuerunt decreta: quia iudicio ordinario cōtra eum agendum est.

EPITOME.

Præiudicia data referendariis competunt etiam q. ea ignorent.

SVMMARIA.

- 1 Præiudicium non nisi à die scientia alicui quaritur, si personæ priuatae detur, secus si ratione officij conferatur.
- 2 Præiudicium acceptans cōferatur illud cum omnibus oneribus suis acceptare.

DECISIO XIX.

Septima Maij 1543. fuit resolutum in vna Tauricē. parochialis Sancti Iacobi, quod præiudicium datum referendariis, dato, quod nō faciant Collegiū, tamē

mēn competunt eis, etiam quod ignorent priuilegia: & licet communis opinio sit, quod priuilegium non queratur alicui, nisi à die scientie, vt per Ias. in l. fin. ff. de constitut. princip. Tamen fuit dictum, quod illud verum est, cum priuilegium datur alicui personæ priuilegiæ quando datur ratione officii. Vnde acceptando illud videtur acceptare cum omnibus oneribus, & honoribus in genere, pro quo facit, quod dicit Ias. in d. l. final. in 6. seu 7. colum. dum respondet ad Bartol. in l. omnes populi. ff. de iust. & iur.

EPI TOME.

Verba, propria auctoritate possessionem apprehendendi, posita in regressibus, quomodo intelliguntur.

DECISIO XX.

Die vndecima Maii, 1543, fuit dictum in vna Bonic. Canoniciatus quod illa verba posita in regressu Canoniciatus, quodque illorum corporalem possessionem propria auctoritate apprehendere valeas, non excludant consensum Capituli, ita vt non obstantibus talibus verbis, nihilominus possessio debebat capi capitulariter: sed tantum importabant, vt quis non teneretur apprehendere possessionem cum suo executore, sed eo excluso posset cum auctoritate tamen Capituli: ne Papa videatur tertio preiudicare: quod non est dicendum. Et ista causa pendebat coram me.

EPI TOME.

Coniuncta persona quando possit agere pro coniuncta, etiam quando procuratorem habet.

DECISIO XXI.

Eadem die in vna Nursina coram me fuit dictum, quod coniuncta persona non excluditur à comparando pro coniuncta, etiam quod coniuncta persona constituerit in illa causa procuratorem, quando procurator est negligens, vt per Alex. in l. exigendi. C. de procur. inter limitationē ibi positam: & ideo licet Fabricus citatus constituisset procuratorem in partibus, quia tamen secū dum statuta ciuitatis Nursine procurator non potest in causa comparere, ideo fuit dictum, quod in illa causa potuit pro eo coniuncta persona comparere.

EPI TOME.

Pater vt legitimus administrator potest pro filiis transigere, & late vide, quando promisit pro eis de rato.

SVM MARI A.

- 1 Pater de re filiorum quos in potestate habet, transigens eis non obest.
- 2 Contrahens cū patre de re filiorum non potest à contractu recedere, si pater de rato pro filiis caueat.
- 3 Promissio patris de rato pro filiis cum cedit in fauorem contrahentis, potest à contractu per contrahentem recedi non expectata filiorum ratificatione. & nu. 5.
- 4 Patre de rato pro filiis cauente statim perfectus fit contractus.
- 6 Donatio absenti, etiam notario stipulante, facta potest retractari, & alteri donare antequam absens ratificet.
- 7 Absenti & ignorantem cum sit donatio nihil queritur.

DECISIO XXII.

Fuit dictum in vna Senens. hereditatis coram me, 13. Maii, 1543, quod pater poterat tanquam legitimus administrator suorum filiorum transigere & pacisci,

ex quo eramus in his, in quibus poterat ipsi patri queri usufructus: & quod ei querebatur quo ad usufructum, etiam filiis non ratificantibus contractum, per text. in l. final. §. vbi autem. C. de bon. quæ lib. & per Bartol. in l. final. §. pupillus. de verborum obligat. & quod pater pro filio possit transigere, erat text. cū gloss. in l. de re filiorum. ff. de transact. & not. Bartol. in l. pre. ses. C. de transact. Item dicebatur, quod ex quo etiam in illo casu pater nomine filiorum, pro quibus de rato promiserat, teneri voluit de suo, & contraxerat, quod contractus esset perfectus, ita vt ab eo contrahens cum patre non posset recedere, dato, quod non constaret de ratificatione filiorum. Non obstat, quod dicebatur, quod ex quo illa promissio de rato erat in fauorem contrahentis cum patre, quod poterat ipse recedere à contractu, & non expectare ratificationem filiorum, per not. per Ias. in l. cum proponas. col. 3. versicul. extende. C. de pact. Alexand. consil. 13. colum. 2. volum. 4. Felin. in c. peruenit. el. 2. colum. final. de iure iurad. Rip. in l. final. colum. 13. C. de reuocat. donat. dum loquitur de clausula rato manente pacto, quæ apposita operatur, quod si obseruans vult recedere à contractu, possit recedere: quia dicebatur, quod ex quo erat contractus cum patre, qui promiserat de rato pro filiis, quod contractus erat statim perfectus, ita vt non esset amplius in potestate alterius partis contrahentis ad libitum suum à contractu recedere, cum pater non possit recedere: aliàs d. ceterum, quod contractus claudicaret. Non obstat, quod allegabatur Deci. consil. 226. col. 3. & in l. contractus. colum. 3. de regul. iur. vbi si quis fecit donationem absenti, Notario stipulante, potest postea à donatione recedere, & alteri donare, antequam absens ratificet: quia dicebatur, quod procedit in contractu, quem quis fecit cum absente: quo casu si absenti ignorati nihil queritur, & ideo potuit recedere: sed secus erat in casu nostro, in quo contractus cum patre erat perfectus, atque idcirco non potuit à contractu recedi.

EPI TOME.

Priuilegium ducis Sabaudie quomodo interpretatur.

SVM MARI A.

- 1 Dictio alius, intelligitur de similibus, nec dissimilia comprehendit.
- 2 Priuilegium strictè est interpretandum, cum agitur de præiudicio impetrantis.

DECISIO XXIII.

Die 17. Maii, 1543, fuit resolutum in vna Gebenn. parochialis Serrauallis coram me, quod priuilegium Illustrissimi Ducis Sabaudie non comprehendit parochiales reseruatæ: quia illa verba, nec nõ de dignitatibus prioratibus, conuentibus, & aliis illa si dictio, aliis, intelligebatur de similibus: vnde cū parochiales non essent similes, non comprehendere in priuilegio, in quo strictam debemus facere interpretationem: ex quo tractabatur de præiudicio impetrantis. Item dicebatur, quod istud colligebatur ex procemio dicti priuilegii, in quo Papa tractat de Ecclesiis Cathedralibus, & monasteriis consistorialibus Nam cum in his posset agi de præiudicio Ducis, ac etiam circa dignitates conferendas, ideo in illis voluit præseruare consensum Ducis: secus autem erat in ipsis Parochialibus.

EPI TOME

EPI TOME.

Mandatum & subdelegatio quamuis sine testibus non valeat in præsentia tamen iudicis facta probat.

DECISIO XXIII.

Fuit dictum in vna Toletan. de Ochanna, 8. Ianuarij, 1544, quod licet Felin. dicat in c. quoniam contra. colum. 6. in fin. versicul. vtrum autem procedat: de probat. quod mandatum & subdelegatio sine testibus facta non probant: tamen quando fiunt in præsentia iudicis, siue eo mandante, quod tunc fidem faciant, propter colorem iudicis: & quia presumuntur multi assistentes, vt per Felin. ibidem, colum. 5. versicul. sed reuocat in dubium. & dictum est, quod illam opinionem erat aliàs Rota sequuta in vna de Turribus Vedas.

EPI TOME.

Citatio vbi fit per edictum an debeat dimitti copia citationis

SVM MARI A.

- 1 Citatio originalis ad valuas affixa, non tamen eius dimissa copia, nec lecta an valeat.
- 2 Lectio & originalis affixio, quæ arbitrio iudicis subiacet, incitationis executione requiruntur.
- 3 Copia dimissa in citatione an sit necessaria.
- 4 Citatio per edictum cum legitur & originalis affigitur, copia eius non dimittitur.
- 5 Citatio cum non legitur, sed originalis tantum affigitur, copia dimissa est necessaria.
- 6 Citatio quando legi debeat.

DECISIO XXV.

- 1 Item eadem die in vna Tolentan. quia si citatio ad videndum committi iuramenta testium fuerat decreta per affixionem ad valuas Ecclesie Sancti Michaelis ad primam diem, & notarius attestabatur affixisse originales, & non dicebat, quod post illarum amotionem dimississet copiam nec literas originales legisset: Dubitatum fuit, an talis executio esset bona. Et pro parte affirmatiua dicebatur, quod nullibi cauebatur quod quis teneatur dimittere copiam affixam. Nam decis. 223. in nou. requirit duo, scilicet lectioem & affixionem originalis, & illa affixio debet manere arbitrio iudicis: vt dicit Bart. in extrauagan. ad reprimendum. in l. final. de dimissione autem copiarum nihil ibi dicit. Quod non sit necessaria dimissio copiarum, vide tur sententia Bonifac. de Vital. in Clement. 1. de iudic. numer. 14. & idem Bonifac. in Clem. causam §. quod si forsitan. num. e. 15. de electio. Pro alia autem parte quod immo esset necessaria dimissio copiarum, considerabatur, quod si aut citatio per edictum legitur, & originalis affigitur, & tunc non requiritur dimissio copiarum, ita procedit decis. 223. in nou. & quod dicit Bonifac. in d. Clement. causam §. quod si forsitan. versicul. publicari. Aut verò citatio non legitur prout erat in casu nostro, sed tantum originale affigitur, & tunc non loquuntur prædictæ decis. Et quia de mandato iudicis potest fieri per affixionem, & affixio originalis non potest esse perpetua: sed debet amoueri: ne sint in potestate partis originale affigere tali tempore, vt non possit ad notitiam partis: de uentre: ideo ante originalis affixio amotionem debet copia citationis dimitti: quæ fraus cessat quando leguntur: si quia lectio debet

fieri, quando adest multitudo. Et ista distinctio multum mihi placebat. Sed aliqui volentes distoluere nodum, dicebant quod ista distinctio posset procedere in prima citatione de uolutiua cause, sed ex quo hic in tali citatione non eramus, dicebant ipsi, quod ista citatio poterat sustineri. Tamen nihil fuit resolutum.

EPI TOME.

Possessio pascendi communis non probatur et eo, quod homines sunt soliti pascere.

DECISIO XXVI.

Eadem die 8. Iunii, 1543, in vna Nursina coram me fuit resolutum, quod dato, quod testes dicerent, quod homines Castri Armilphi lignauerunt, & pasculauerunt cum territorio, de quo agebatur: ita men per hoc non probatur possessio lignandi & pasculandi pro parte communis, per consil. Corn. 299. volum. 1. & 45. in 3. volum.

EPI TOME.

Decretum irritans nõ inficit possessionem beneficii de vacante secus est de vacaturo.

DECISIO XXVII.

In vna Gerunden. beneficii, S. Dominici, coram D. Ioan. Paulo 26. Iunii, 1543, in quo Antonius primò resignauerat in manibus Papæ in fauore Stephani, & postea adhuc existens in possessione in partibus idem Antonius resignauit in manibus ordinarij, qui admissa resignatione de eodem beneficio prouiderat cuidam Iacobo. Idem Iacobus vigore dictæ prouisionis assequutus fuerat possessionem. Postea Stephanus primus resignatarius Iacobum spoliauerat: dubitatum fuit, an Iacobus secundus resignatarius possit agere spolio contra primum resignatarium. Et dubium faciebat quod ex quo primus resignatarius habebat decretum irritans in sua prouisione, quod tale decretum non inficit, nisi in prouisionibus seu beneficijs de vacaturo, secus est in gratijs, per deci. 2. Cassad. de restitut. spoliat. vbi innotuit reddere rationem: & quamuis eam non reddat, videtur dicendum, quod decisio sit vera: quia aliàs dicendo omnes secundæ prouisiones de vacante factæ per Papam essent nullæ, Et ita etiam per prius in vna Herden. coram D. Maceratenf. conclusum fuerat.

SVM MARI A.

- 1 Compromissum an possit in secunda instantia à sententia contra istud lata peti. & nu. 3.
- 2 Compromissum fieri non potest in causa appellationis ne ea videatur canillofa.

DECISIO XXVIII.

In vna Tudertin. grani coram me, in qua Ioannes Andreas existens in Curia ad prosequendum causam contra Sebastianum maritum Agnetis, sororis suæ Agnes ipsa obtinuit sententiam in ciuitate Tudertin. contra ipsum Ioannem Andream super alimentis Et fuit commissa causa nullitatis coram me vigore Eugenianæ & in calculo ferendæ sententiæ fuit petitorium compromissum per ipsum Sebastianum vigore statutum Tudertin. volentis causas inter consanguineos comitti debere: & quia non constabat de dicto statuto, tituli sententiam ad annullandam sententiam in partibus

latam vigore dictæ Eugenianæ. Postea in secunda instantia fuit productum statutum Tudertin. in forma probanti, & petium compromissum: & non obstante tali petitione, fuit negatum, & fuit confirmata prima sententia, Ratio quia sicut in causa appellationis non potuit peti fieri compromissum, tanquam ea petita sit cauilliosa, vt per Ias. in l. si causa. col. 2. versic. nota etiam diligenter. C. de tranfact. & in l. elegans. in 4. not. de condic. in deb. ita & in ipso casu, cum iudicium nullitatis videatur accessorium, & dependens à primo. Et ideo cum agens non elegisset in partibus viam iudicij, cum poterat tum per tere viam compromissi, ita quod res videbatur clara, quod iudicium esset nullum agitatum contra existentem in Curia, Et quamuis est quæstio iuris clari vt nulla, videre poteris per Marcum Antonium Blandin. in tracta. d. commi. 4. q. de quibus caus. possit aut debeat committi. in princip. cum sequenti colum. in versic. 6. declarata.

EPITOME.

Statutum vrbis excludens sororem propter fratrem an habeat locum, vbi frater & soror sunt forenses.

SVMMARIA.

- 1 Statutum scriptum in persona, & vel habitans vel inhabilitans aliquem contra iuris dispositionem comprehendit quoque forenses.
- 2 Fœmina non subiecta non excluditur à bonis statuto subiectis.
- 3 Soror forensis à statuto quomodo excludatur. & nu. 5. 9.
- 4 Locus rerum acquirendarum quando attendi oporteat in statuto. & nu. 6. 13.
- 7 In statuto dubio si fundans non est audiendus cum excludendus per illud clarum pro se appositionem habet. & nu. 12.
- 8 Ab intestato veniens ex tacita defuncti voluntate venire dicitur.
- 10 Soror non excluditur ab hereditate per statutum sed tacitam defuncti voluntatem.
- 11 Voluntas defuncti non cessat etiam si statuti ratio cesset.
- 14 Defunctus cum est subditus statuto locus quomodo sit attendendus.

DECISIO XXIX.

Statutum Romanum in successione fratris ab intestato vocat fratrem ad successione excludit sororem, vt patet in nouis reformationibus c. 24. incip. defuncto sine filijs. sub rubric. de success. ab intestato. Dubitari modo contingit, an soror forensis excludatur à fratre forensi, in quo defunctus erat Romanus & agitur de bonis in petitorio Romano, & sic statutum pro sorore facit. Nam si statutum est scriptum in persona, & tunc statutum habitans vel inhabilitans aliquem contra iuris dispositionem comprehendit forenses, secundum Bartol. in l. cunctos populos, colum. 11. versic. & ideo dico si statutum. C. de summa Trinit. & Abb. & Brun. ibi concordant. allegant, in tracta. de statut. excluden. fœmin. propter masculos, articulo. 1. colum. 5. Calder. consil. 34. de testamen. Anchar. consil. 196. in fin. Barba. consil. 75. in 3. vol. vbi infert opinionem communem esse cum Bart. reprehendendo Salicet. & alios tenentes contrarium: nec esse ab huiusmodi opinione in iudicando recedendum dicit Paul. de Cast. consil. 32. 2. col. & quod si fœmina non subiecta non excludatur à bonis statutis subiectis tenet Felin. in c. postulatis. colum. 2. de foro compet. Roch. in c. fin. 100. in 1. limit. dictam conclusionem de consuetu. pro fratre. & quod statutum si operetur exclusionem sororis etiam forensis, attentò, quod de-

functus subijciebatur statuti decreto, et si statutum loquatur in rem, vel in personam, quam refert esse communem Petrus de Anchar. in repetit. c. canonum statuta. & dicit haec esse communem post Ias. Butr. Bar. & Salicet. Ioann. de Anania. & alios Curt. Jun. consil. 5. colum. 2. versic. ad secundum responderetur. & sequent. & iudicando dicit Socin. in consil. 288. post princip. & ex quo non agitur de persona, sed de acquisitione, ideo debet attendi locus rerum acquirendarum, secundum Bal. in d. l. cunctos populos. colum. 1. venio ad secundum, vbi Salicet. colum. 16. videlicet ad successores ab intestato. dicit se consuluisse sic, & de facto obtinuisse. Socin. consil. 36. late examinat articulum referendo Bartol. & aliorum opinionem, & concludit secundum opinionem Salicet. & vt in causa intestati attendatur persona dicentis. & idem Socin. consil. 292. Albert. Brun. super statuto excluden. fœmin. propter masculos in 6. articulo. princip. mouet questionem, an fœminæ forenses excludantur. & colum. 3. in fin. dicit, quod opinio Bald. apud antiquos fuit communis, & non fuit distinctio in verbis statuti. & refert Corn. dicentem hanc esse communem opinionem in con. 147. in 3. volum. sed corrupte. nam est in consil. 162. & in fin. tenet si statutum ligare fœminas forenses volentes succedere statibus masculis. & fœminis, vbi tantum masculus & fœmina essent forenses: in princip. quærit, videtur sentire, quod masculi non gaudent favore statuti: Tamen si attendimus rationem Bald. & aliorum tenentium considerandum esse acquisitionem, & locum rerum acquirendarum, propter quæ excluditur fœmina, idem posset dici, quando ambo essent forenses, Io. Argui. in tract. primogenituræ. in 2. quæst. 2. lib. examinando questionem primogenitici, de qua per Bart. in d. l. cunctos populos inculcat & male à Doctoribus examinata & refert latius, quam aliquis alius modernus omnia dicta antiquorum in d. l. cunctos populos, & tenet opinionem Salicet. Socin. quod sit seruanda consuetudo locorum, in quibus decedens habebat domicilium, tenendo hanc esse. veriorum & communem, prout dicit Socin. consil. 288. Curt. etiã in d. c. canonum. colum. 1. in versic. 4. limit. 7. licet superius concluderit statutum non ligare forenses: & in hoc comprehendit Anchar. & Socin. dicentes communem esse contra Bartol. tamen in d. col. in d. versic. 4. limit. concluditur, si attendi consuetudinem loci, vbi defunctus habebat domicilium, licet volens succedere esset forensis, secundum Anchar. in d. c. canonum. attenditur etiam: nam si recte consideretur, non videtur quod Bart. in d. l. cunctos populos, ab ista opinione dissentiat. Nam in statuto disponente circa personam distinguit, an talis decedens erat Anglicus primogenitus, succederet in bonis Angliæ considerando quod persona decedentis videtur ligata, hæc omnia Ioan. Aloisius allegauit, qui causam pro veritate terminaturus erat, & voluit, quid sentirem intelligere: cui respondi, quod in tanta Doctorum varietate in iudicando eorum sententiam sequeretur, qui tenuit fratrem vocari exclusa sorore: non inficiebatur tamen, quod ex tribus prima fronte contrarium sentiebam, Et primò occurrebat, quod statutum non potuit habitate vel inhabilitate personam, & sic forenses comprehendere, per dictum Bartol. in d. l. 1. C. de summa. trinit. Secundo etiam istud magis urgebat: quod ratio statuti excludentis sororem propter fratrem, quod est ratione agnationis seruandæ vbi frater & soror sunt, cum ad statuentis proprias non autem ad alienas cognationes seruandas spectant

spectant: & istud est, quod voluit Brun. in d. tracta. de statu. excluden. fœmin. propter masculos. in 6. articulo. prin. col. 2. ver. aut verò statutum simpliciter. Et ideo cum ratio statuti in isto casu non cesset, debet cessare eius dispositio. l. 4. §. toties. cum vulgat. de dam. in fest. Tertio negare non possumus cum in articulo sit dubius & cum soror claram habeat dispositionem iuris pro se ad l. maximum vitium. C. de lib. preterit. fundans se in statuto dubio non est audiendus, ad l. ceteris, cum aliis, sed subtiliter pro veritate indaganda dixi considerando quod præmissis fundamentis omnia que pro ista parte construi possent facile conuincunt, & clara habetur pro parte statuti dispositio. Nam si verum esset prout ita est, quod veniens ab intestato ex tacita voluntate defuncti venire dicitur, l. si quis cum nullum. & l. conficiuntur. in prin. ff. de iur. codicill. & ita voluntas defuncti censetur dispositio statuti conformis, per doctri. Bart. ab omnibus approbatam in l. heredes mei. §. vltim. ff. ad Trebel. Tertio scire potuit expresse sequendo legem patriæ suæ sororem si excludere expresse, ita potuit & tacite & istud fundamentum dicit inuincibile Salice. in d. l. 1. col. 6. in fin. Et ex hoc fundamento sequitur responsio ad supplementa dum dicitur quod statutum non potest habitare forenses: quia dico, quod non ex statuto si soror excluditur, & frater vocatur, sed ex tacita voluntate defuncti, que sicut potuit contra iurisdictionem expresse eam excludere potuit & tacite. Item & dum dicebatur, quod ratio excludentis in hoc casu cessabat, ergo cessare debebat statuti dispositio quia responderetur, quod licet cesset si ratio statuti, non tamen cessat defuncti voluntas cum interest agnationem suam vbique conseruare. Non obstat quod sumus in casu dubio, & ideo à clara iuris dispositione non est recedendum quod argumentum multum facit Bartol. in alleg. consil. 75. in 3. vol. quia responderetur quod in casu statuti vrbis sumus in claris. Nam statutum dicit defuncto sine filijs, & sic considero, quod si cut voluit Bar. & sequaces, vt quando statutum si est reale, quia bona sunt per statutum affecta attentis statuti locis, ita pariter erit dicendum, quod quando persona defuncti, vt subdita est affecta per statutum, quod statutum loci sit attendendum, arguendo de rebus ad personas, & ideo diligenter intueatur doctrina Bart. quæ facit differentiam inter statutum reale & personale, quando si persona defuncti non est subdita, sed quando est subdita tunc indistincte Bart. vult statutum loci attendendum fore. pro ista parte est consil. Ale. nunc videtur primò considerandum. vol. 2. & vltra auctoritates superius allegatas hanc secundam partem consulendo in terminis siue in fortioribus tenuit Gozad. consil. 46. pro Reuerendissimo Cardinali Grimaldo. vbi quasi omnes doctores supradictos allegat, & plures alios, & ibi etiam ponit communem opinionem fore pro hac parte, à qua in iudicando non discederet, intellexi etiam quod ipse Ioan. Aloisius in hanc partem inclinauit.

EPITOME.

Remissoria ad liquidandam obligationem in forma Camere potest decerni præcedente citatione per contradicta vel iurata absentia, sed prius principales debent personaliter citari.

SVMMARIA.

- 1 Remissoria quando non possit decerni ad procedendum ad confessionem.
- 2 Obligatio cum est liquida, & procurator fatetur debitum

in actis, nullæ sunt in condemnando partes iudicis. Ad liquidationem obligationis quado sit citatus principalis Processus iudicis recusati post appellationem factus nullus est.

DECISIO XXX.

Resolutum fuit in vna Aquen. quam proposui 5. Octobris 1543. quod licet Auditor Camere (ex stilo in oblig. in forma Camere liquida iurata absentia partis, facta confessione, per procuratorem, procedat ad executionem. & reliquas censure non aliter nisi citato personaliter principali. tamè ad liquidandam obligationem in forma camere, vt erat in casu illo, in quo prætendebatur Ioan. Dominicum contrauenisse concordie initæ contra quæ non venire, & eam obseruare promiserat sub pœna priuationis beneficiorum suorum, & ducen torum ducatorum. Et ideo ad probandum conuictio nem vt postea posset procedi ad confessionem, non poterat decerni remissoria principali ex aduerso non citato personaliter: & ille stilus cum sit stricti iuris non dedit extendi ad istum casum. Ratio est, quia si quando obligatio est liquida, si procurator constitutus in actis fatetur debitum, nullæ aliæ sunt partes iudicis in condemnando. Et ideo sufficit, quando cum que principalis citetur, secus est quando obligatio non est liquidata. Nam cum agatur si de liquidando eam, & sic de graui præiudicio, & procurator constitutus in actis, nihil fateatur, nec possit fateri, nisi liquidata obligatione, ad illam liquidationem faciendam est principalis citandus, aliter reputaretur remissoria decreta absque citatione, & sic inferretur præiudicium parte non citata. Nec quidquam faciebat in isto casu, quod postea Ioan. Dominicus contra quem erat decreta remissoria in partibus, fuisset personaliter citatus, quia dicebatur, quod comparuit, & allegauit iudices suspectos, & appellauit, quo casu si processus iudicis recusati post appellationem factus est nullus, vt per Dd. in c. cum speciali. in prin. in fin. col. de appel. etiam quod appellatio postea foret defecta, vt per Lap. allegat. 1.

EPITOME.

Ordinatus præsumitur scire vacationem non autem modum seu qualitatem vacandi.

DECISIO XXXI.

In vna Leodien. Cononicatus sancti Pauli pro Gerardo Boncorcet contra Eduardum, fuit resolutum 8. Octobris 1543. quod Cardinalis Leodien. qui contulerat vigore indulti beneficium vacans in curia præsumeretur habere notitiam vacationis, per decis. 263. in nou. & tex. in Clemen. vnica. in fin. de concess. præbend. sed non qualitatem, videlicet, quod vacauerit in curia: quia ordinarius bene tenetur scire modum vacandi, & tanto magis in illo casu, nec aliàs dicemus, quod Cardinalis voluisset facere actum nullum: cum de vacanti in curia non poterat prouidere, sed Papa prouidebat de consensu Cardinalis: & præsuppositio semper est pro validitate.

EPITOME.

Possessio sine præiudicio alicuius tradita dicitur sub conditione data.

SVMMARIA.

- 1 Possessio cum est sub conditione tradita, non est acquisita
- 2 Protestatio si contractum præcesserit, actus ex intervallo sequenti

- 3. *Protestatio cum sit in ipso actu partibus consentientibus per actum simpliciter gestum a protestatione non receditur.*
- 4. *Possessione sub conditione tradita quando a protestatione recedi potestur.*

DECISIO XXXII.

Decima Octobris 1543. in vna Milenitan. fuit resolutum coram D. Ioan Paulo quod si possessio per magnum magistrum tradita sine prauidicio alicuius esset sub conditione tradita, per text. in l. testamento centurio. §. 1. ff. de manu. testam. & ideo non esset quesita possessio, per text. in l. qui absentis. §. 1. ff. de acquiren. possess. & in c. olim. §. 1. iuncta. gl. in verb. traditum. de restit. spoliat. & ibi Abb. in 2. col. 1. opin. Nec obstat quod licet a principio possessio esset sub conditione tradita, tamen cum postea Prior passus fuisset Episcopu sedere sine aliqua protestatione, & ideo videbatur ex intervallo a protestatione recedisse per text. in l. cum plures. §. locator horrei. ff. locat. & in l. per retentionem. C. de vsur. & quod dicit Felin. in c. cum M. 1. 2. col. 1. conclusio de constit. quia respondebatur quod istud est verum, quando protestatio est apposta in contractu seu in praambulis actus quod si post sequatur actus ex intervallo videtur recessisse ab illa protestatione & ita loquuntur iura. inferius allegata secus si quando protestatio est facta in ipso actu partibus consentientibus, tunc per illum actum simpliciter gestum ab illa protestatione non receditur, per ea quae dicit Alex. conf. 27. actis narratis. col. 1. vers. & quod non sit. vol. 3. & ideo cum magnum magister tradidisset possessionem sine prauidicio prioris istud idem fuisset protestatum & si no fuerat pro parte Episcopi contradictum quod ab illa protestatione per patientem in futurum cessabatur recessum pro quo bene facit tex in l. in rebus. §. si. ff. de procur.

EPI TOME.

In causa attentatorum non potest opponi sequestum iuxta formam Clem. ad compescendas de sequest. poss. & fruct.

DECISIO XXXIII.

Fuit resolutum 12 Octobris in vna Barchinonen. beneficij S. Bartholomaei coram me quod lata sententia super attentatis post eam non potest decerni sequestum, iuxta formam Clem. ad compescendas. de seq. posses. per decis. Egid. 54. & quia d. Cle. ult. quod feratur in petitorio, sed tamen erat, vt possessio restitueretur in pristinum statum: & pristinus status erat quod esset reducenda ad manus cuiusdam curatoris deputati ad custodia beneficij & ideo non erat super aliquo possessorio, nec recuperandi nec retinendi, nec adipiscendi. Item patet, quod sententia feratur pro petitorio prout dicit gl. in d. Clem. in vers. contra possessorem. & ibi Cardin. in 6. q. non obstat, quod Rota decernat sequestum, quando auocat possessionem ex officio non adiudicando illam alicui parti: quia dicebatur quod tali casu, si apponit causas, de quibus in d. Clem. quod tunc illud facit ex officio, prout potest iuxta tex. in c. 1. ff. de offic. delega. sed in casu nostro auditor non decernit sequestri ex officio, sed vigore commissionis super attentatis, sed istud non poterat facere cum talis commissio no tribuat iurisdictionem nec vigore dictae Clementin. cum non loquatur in tali casu.

Non est locus regressui nisi quis eo vti voluerit.

DECISIO XXXIII.

Gratianus Merchi. super quodam prioratu referuatam pensionem de anno 25. cum regressu ob non solutionem de consensu Hieronymi Torrella possessoris de anno 27. Idem Hieronymus super eodem Archiepiscopo biteratu consensit reservationi tertiae pensionis non facta mentione de prima in fauorem Archiepiscopi Brundusini cum accessu & regressu ad Archiepiscopum biteratum in euentum nullitatis, & quonia successor Hieronymi de anno 35. cessauit a solutione pensionis egit Gratianus ad regressum ob non solutionem & obtinuit duas sententias. In tertia instantia de anno 1540. comparuit Archiepiscopus & dixit non esse canonizandum regressum Gratiani, ex quo primus sortitus fuerat effectum suum. cum tempore reservationis propter nullitatem statim fuisset locus regressui de anno 35. videlicet tempore cessationis solutionis. Tamen aliquando tunc est locus regressui, si ille, in cuius fauorem fuisset appositus, eo vti voluerit per decis. Cassad. 2. de locat. Et primo Gratianus declarasse suam voluntatem, quod in prauidicio eius Archiepiscopus non poterat amplius declarare, etiam habebat locum, dato, quod a principio actus esset nullus, si ille in cuius fauorem annullatur, voluerit, vt dixi supra in alio simili casu incipien. in vna Roman. domus.

EPI TOME.

Gratia cum clausula, alio quouis modo praefertur gratiae posteriori habenti certum & verum modum vacandi.

SVM MARI A.

- 1. *Regressus an praefertur accessui an accessus regressui.*
- 2. *Impetrans per certum vacandi modum praefertur ei qui impetravit per modum putatiuum.*
- 3. *Putatiuus modus quando praefertur vero.*
- 4. *Impetrans per obitum praefertur ei, qui impetrat per clausulam, vel alio quouis modo.*
- 5. *Impetratiua vitata vitatur & clausula, quouis modo, in impetratione posita.*
- 6. *Gratia de vacaturo habens clausulam, quouis modo, praefertur h. beneficij specialem vacandi modum.*
- 7. *Speciales gratiae derogant generalibus, cum generales & speciales concurrunt.*
- 8. *Gratiae sunt speciales, cum vtraque datur certum corpus beneficij.*
- 9. *Generalis clausula vnica non facit tota gratiam generalem.*

DECISIO XXXI.

Cardinalis S. Crucis habebat regressum ad Cantoriam Hispalensis ex cessione boni iuris in fauore Io. Zamera, ipso Io Zamera seu quocunque in cantoria successore decedente, aut illa alio quouis modo praeter qua per resignationem simpliciter, vel ex causa permutationis, Ioan. & successoru vacantem. Postea Franciscus Bannalosa obtinuit accessum ad eandem Cantoriam praedictam, quomodo libet dimittenda, vel amitenda, & illa quouis modo vacante etiam per inhabilitatem seu incapacitatem Ioan. Cortez. Et post istos regressus & accessus respectiue concessos Ioan. Cortez. assequutus fuit decanatum Ofcen. per cuius assequutionem praesupponebatur vacasse Cantoriam: Dubitauit ergo 16. Octobris 1543 quis esset potior in iure

1. in iure, an Cardinalis si vigore regressus, an vero Franciscus Bannalosa in accessu. Et pro Francisco dicebatur, quod impetrans per verum modum vacandi praefertur impetranti per putatiuum, vt per Domin. & Franc. in c. susceptum. de rescript. in 6. & per Felin. in c. in nostra. 37. correla. de rescript. nisi si putatiuus haberet clausulam vel alio quouis modo: quia tunc impetrans per modum putatiuum praefertur, per decis. 12. de rescript. in nou. alijs 145. Argumentum habebat locum, vbi tantum erat expressus verus modus, & putatiuus ab eo, quia tunc veritas opinioni cedere debet. Secundo pro Francisco allegabatur commentator regul. in reg. 18. de infirm. resigna. vbi si impetrans per resignationem cum clausula, vel alijs quouis modo & alius impetrat per obitum, & vacat 20. dies praefertur ille, qui impetrat per obitum: & illa clausula, quouis modo, nihil operatur: sed respondebatur, quod illa decisio habebat particularem rationem videlicet, fraudis tollendae, ex quo regula non erat derogatum: & vitata principali si impetratione per resignationem, honestum erat, quod illa clausula, quouis modo, nihil operaretur. Et dum ibi commentator facit differentiam inter gratiam de vacanti & de vacaturo. fuit dictum, quod talis differentia reprobandur per decis. 1. de rescript. in nou. & gratia si de vacaturo habens clausulam, quouis modo, praefertur habenti specialem modum vacandi, & sic est decisum in d. decis. 17. de rescript. Tertio pro Francisco dicebatur, quod si quando concurrunt gratiae speciales & generales, species derogat generi, per text. in c. dudum. & tex. in c. quamuis. de praebend. in 6. sed fuit responsum, quod in isto casu vtraque si gratia esset specialis: cum vtraque esset data ad certum corpus beneficij, videlicet ad cantoriam, per text. in c. ex parte el. 1. de offi. deleg. Non obstat, quod gratia Cardinalis haberet clausulam si generalem, vel alijs quouis modo: quia cum tantum in vno modo gratia debebat verificari, non poterat dici generalis: & ita considerabat commentator in d. reg. in si. reg. Item dicebatur, quod si ex eo gratia Cardinalis dicebatur generalis, quia habebat dictam clausulam, quouis alio modo: Immo dicebatur, quod virtute iuxta gratia Cardinalis comprehendebat eisdem casus, quos comprehendebat gratia Francisci. Nam cum diceret, praeterquam per resignationem, simpliciter, vel ex causa permutationis, excipiendo istos duos casus excludere omnes alios, per text. in c. qui generalis. de procur. in 6. Imo dicebatur, quod gratia Francisci specificè non habebat casum assecutionis, vel sub verba inhabilitatis, quae tamen verba sunt generalia.

EPI TOME.

Beneficia vacare apud sedem idem quod in curia: vide si monet in tractat. reserua. t. q. 22. qualiter vacantia in curia dicuntur vacare apud sedem.

SVM MARI A.

- 1. *Referenda licet vacent extra curiam, dicuntur tamen in curia vacare.*
- 2. *Resignata beneficia in curia per procuratorem, in curia vacare censentur.*

DECISIO XXXVI.

Fuit dictum in vna Gerunden. beneficij coram D. Ioan. Paulo 18. Octobris 1543. quod beneficia vacantia apud sedem dicuntur vacare in curia, per text. in c. 1. de praebend. in 6. cum in principio dicit, apud sedem, & in fine dicit in Romana curia, per text. in c. praesentia. de praebendis. in sexto, voluit Lap. alleg. 96.

in principio bonè verum est, quod non omnia vacantia incuria dicuntur apud sedem vacare, vt puta, referenda, si per extrauagan. ad regimen, quae licet vacent extra curiam, dicuntur tamen vacare in curia, quia eorum dispositio pertinet ad curiam. & hoc est: quod voluit dicere Sarnen. quest. 81. in princip. super regul. de trienniali: & fuit dictum, quod si beneficia signata in curia per procuratorem, dicuntur vacare in curia, vt per Dd. & Archid. de praebend. in 6. & decis. 1. de rerum permut. in nou.

EPI TOME.

Filia an habeat bona patris hypothecata, pro legitima.

SVM MARI A.

- 1. *Filia an tacitam habet hypothecam, aut ius aliquod reale in bona patris pro dote ex statuto debita. & nume. 13.*
- 2. *Legitima debetur ex boni spaternis, non tamen pro eius solutione sunt bona hypothecata.*
- 3. *Filio magis fauet lex in legitima, quam legatario in legato.*
- 4. *Hypotheca an decur pro legatis.*
- 5. *Creditoribus praefertur legatarijs. & lex magis fauet creditoribus, quam legatarijs.*
- 6. *Hypothecaria compositio pro legitima legata.*
- 7. *Personalis & realis actio quid sit.*
- 8. *Filius habet pro legitima partem in qualibet re hereditaria.*
- 9. *Filius non potest petere, vt sibi legitima in vna hereditatis parte assignetur.*
- 10. *Bona patris an sint filio obligata, sic vt meliorem ex ijs partem possit eligere.*
- 11. *Legitima an competat filio ex conditione ex lege quae est personalis in rem scripta.*
- 12. *Actio personalis in rem scripta datur contra tertios possessores.*

DECISIO XXXVII.

Fuit deliberatum in vna Florentin. pecuniaria coram D. Prospero, an si filia si habeat in bonis paternis hypothecam saltem tacitam, vel ius aliquod reale pro dote debita vigore statuti Florentin. mandantis filiam dotari de bonis paternis idque pro legitima. Et pro parte negatiua, quod non haberet hypothecam in bonis paternis pro legitima, allegabatur Alexand. in l. 4. col. 8. nu. 16. ff. ad l. Falcid. & idem consil. 78. clarissimè Dd. 2. col. fin. vers. non obstat id. volu. 3. vbi dicit, quod ista opinio est communis, & idem Alex. consil. 127. viso tit. num. 18. vol. 6. Dec. consil. 235. in glo. magna. col. 4. in 4. dub. vol. 2. Negus. late in tractat. de pignor. in 2. part. 4. memb. fol. 53. secundum partem impressionem, vers. 245. vsque in princ. 1. col. Ludouicus Bologn. consil. 59. vol. 1. Gozad. conf. 282. col. 2. in princip. in 2. not. de legat. 1. vbi ponit, an etiam per supplementum legitima: & idem dicit Negus. in loco superius allegato. Non obstant verba statuti, dum dicunt, quod filiae exclusae debeant dotari de bonis paternis, & ideo videtur, quod sit exponenda per dicta ad Alex. & glo. in l. pretor ait. §. in eum. ff. de damn. infest. & habetur per Abb. in dictionario suo. in ver. de: & per Lucam de Penna. colum. 15. C. de decurio. lib. 10. & ideo importat hypothecam, vt per Bar. in l. codicillus. §. instituto. q. 2. quia respondetur, quod non semper dictio, de, stat pro super: nam videmus, quod legitima si debetur ex bonis, seu de bonis patris, athen. cō iuncta. C. de inoffi. testa. & tamen per supradicta bona patris non dicitur hypothecata. Et in terminis huius questionis quod quando lex iubet dotari si filiam de bonis, quod propterea non inducit neque tacite neque expresse hypothecam ponit Mattheus in Affict. n. 3.

Afflict. in decif. Neapol. 162. vbi etiã dicit, qd communis opinio est quod nõ habeat filius bona paterna pro legitima obligata. Tamen pro parte contraria allegabatur Paul' de Monte, in repet. l. 4. in 4. col. ver. Falcid. vbi Paul. reprehendit Alex. & dicit, quod nõ erat in terminis. & allegabat Bal. & Aret. tenentes contrarium & ibi adducit fundamentum inconuincibile, sed præcipue mens Caroli. ibidem col. in fin. item quæritur, im pugnabit ibi Pau. de Monte pio, & dicit, qd Bal. & Aret. per eum allegati non dicunt, qd filius in legitima est fauorabilior seu lex magis fauet filio in legitima quã legatario in legato: & tamẽ pro legatis datur hypotheca, ergo & p legitima: quia ista ratione quilibet creditor haberet hypothecam pro suo credito: cum lex magis faueat cuiusq; creditori, quã legatario: ex quo creditores præferuntur legatarijs. Tamen opinionem, quod bona paterna sunt obligata pro legitima, licet teneat Alexander consil. 156. circa prædicta. col. 2. in princip. Sed non facit ad propositum: quia loquitur pro legitima legata, quo casu nõ est dubium, qd competit hypothecaria, iuxta text. in l. 1. C. communia de legat. & in quantum Oluin. in loco superius allegato dicit, quod Bal. & Aret. nõ dicunt id, ad quod per Paul. de Monte pio allegatur. Aduertatur, quod imò iudicio meo præsuppono, quod actio personalis est illa, qua dico personam mihi obligatam, realis verò, qua dico rem mihi debitam vel obligatam, §. omnis. Instit. de actio. modò si communis conclusio est, Paul. de monte pio in d. l. 4. col. 4. in 8. q. quod si filius pro legitima habet partem in qualibet re hæreditaria, licet in dispositione dicitur assignari legitima ex vna vel duabus rebus arbitrio iudicis propter periculum diuisionis. Si ergo filius in qualibet re habet partem ergo habet illam partem obligatam, non autem totam. Et idẽ non potest petere legitimam sibi in vna assignari: quia tunc peteret plus debito, & istud est quod dicit Aret. in d. l. si cum, si ergo expressẽ sentiunt, quod filius habet ius reale in qualibet re hæreditaria. esse contrariam dicit Alexan. in d. l. 4. quia si bene videatur Alex. dicit, quod nõ reperitur, quod filius si habeat bona patris in solidum obligata, vt possit meliorem partem eligere. & idem dicit Alexan. consil. 112. superius allegato: vbi dicit, quod communis opinio est in solidum, ne aliã contrarietur super dictis, & ista est distinctio Pau. de Monte in d. loco: licet ratio non sit bona, & idẽ non inhæreo. dicebat Bal. in authen. presbyterorum, circa si. lib. 3. C. de Episcop. & cleric. quod legitima competat si ex conditione ex lege, quæ est personalis in rem scripta, vt per Deci. consil. 633. col. fin. volu. 4. & per Corn. consil. 109. de annali. & col. 3. versic. 3. quæritur, & ibi ponit, quod ibi datur actio si personalis in rem scripta contra tertios possessores, & sic contra decif. Neapol. Causa fuit proposita 15. Octobris 1543. sed nihil fuit decisum.

E P I T O M E.

Porrectio supplicationis non facit, quin alia possit per eundem porrigi, & super ea consensus præstare.

DECISIO XXXVIII.

Fuit resolutum in vna Placentin. Canonicatus & præbendæ coram me 19. Octobris 1543. quod porrectio supplicationis facta p procuratorẽ vel principalem non perficit ita resignationem, quo minus aliam porrigere possit, & super ea consensus præstare: quia Rota non amplectitur rigorem text. in cap. quidam. de renunciat. Iste punctus fuit iterum positus, præ-

supponendo, quod vltra mandatum ad corrigendum aderat etiam ratificatio supplicationis porrectæ per principalem: & tamen 23. Ianuarij 1544 fuit resolutum id, quod supra, dum oddi probaretur filius curiæ.

E P I T O M E.

Tractatus de permutando inter partes licitus est non autem contra.

DECISIO XXXIX.

Fuit resolutum in vna Canonicatus S. Andree coram me 19. Octobris 1543. quod tractatus de permutando est permissus inter partes, non autem contra, per c. quæsitum. & c. vniuersorum, de rer. permuta. & Barto. in d. c. quæsitum. & idẽ in casu illo, in quo Mathæus promiserat constituere procuratores irreuocabiles ad renuiciandũ parochiã in manibus Archiepiscopi vel Papæ an electionẽ Georgij, & Georgij promiserat consentire reservationi pensionis annuẽ 10. ducat similiter constituere procuratores ad resignandum quoddã beneficiũ in fauorem dicti Mathæi, ac etiam soluere 20. libras pro expensis, & vnum equũ seu 20. marchas pro fructibus, & se obligauerunt & iurauerunt ita facere, quod talis conuentio respectu tractatus permutationis esset licita, ex quo dixerant in manibus Archiepiscopi vel Papæ, virtualiter esse reseruatũ beneplacitum superioris.

E P I T O M E.

Conuentio de soluendo expensas & fructus pro cessione iuris est illicita.

DECISIO XL.

Eadem die fuit resolutum, quod eadem conuentio quodã pactum promissionis 20. librarum, & vnius equi, seu 20. marcharum pro expensis & fructibus, & quod Georgij teneretur ad expensas, & fructus, esset illicita, per text. in c. cum pridem, de pact. nec obstat, quod dicebatur, quod ille text. non loquitur, quando ab altera parte datur etiam beneficium, & sit etiam promissio expensarum pro iure: quia dicebatur, quod cum renunciatio debeat esse libera, Mathæus non attendebat renunciare, nisi etiam habuisset beneficium, & fructus, & expensas, & sic ratione illius totius, quod promittitur per Georgium erat contractum parochialem renunciare. Nec obstat, quod in causa illius d. c. cum pridem tempore daretur pro tempore, vt puta pro expensis & fructibus dabantur 20. libræ, & equus: quia dicebatur cum in c. cum pridem etiam pecunia dabatur pro expensis, tamen quia dabatur correspectiue ad concessionem iuris ideo Papa reputauit illam pactiõnem illicitam.

E P I T O M E.

Processus iudicis reuocati tenet ante exceptionem reuocacionis oppositam.

DECISIO LVII.

Die 18. Octobris 1543. in vna Messanen. Baronie coram me fuit resolutum, quod processus iudicis reuocati ante reuocacionẽ intimatã esset habitus validus p ea que dicit Abb. in c. audita. col. 3. ver. in hoc argumen. multa ponit Felin. in c. cæterum. col. 3. versic. valet processus factus vigore primi rescripti reuocati donec de eo excipiat, & ibidem Felin. in col. 10. versic. 4. 4. correl. & ibidem Felin. in column. 10. in 1.

in 1. extensione dicit, quod non sufficit scientia aliu de habita de reuocacione, nisi deducatur pro exceptione partium, & debet excipiens appellare ab vltiori processu, & reuocacione exceptionis.

E P I T O M E.

Beneplacitum Papæ ex forma laudi quo casu non fuit necessarium.

DECISIO XLII.

Domini Aquen. in quodam laudo dato inter Cornelium ex vna, & Io. Strozium Decanum ex alia laudauerat, quod quoniam idem Ioannes procurasset provideri sibi ipsi, vel Decanus provide-ret in fauorem Cornelij de beneficio decem ducat. quod Cornelius prætendebat habere reseruatũ super fructibus Decanatus S. Pauli Leodien. pensio esset extincta. Idem dabat terminum vnius anni cum dimidio ad effectum dictæ pensionis seu reservationis soluendæ, primo ad rationẽ 12. ducat. & voluit, quod si præmissa nõ adimpleret quilibet remaneret in iure suo excepta actione petendi pensionem, quam extunc Cornelius quietabat, & præsupponebatur in facto, quod Cornelius pro tali commissione habuerat 40. ducat. prout probatur per testes. Postea dicebatur, quod pro exoneratione sua D. Aquen. voluit, & decreuit, quod super præmissis partes impetrarent signaturam confirmationis à Papa. Dubitauit ego de mense Octobris 1543. an pro pensionibus decursis requireretur confirmatio Papæ propter illa verba, super præmissis, & fuit conclusum, quod non: Cornelius etiam quod laudum non sortiretur effectum, quietauit pro 40. scut. receptis ob pensiones decursas, & idẽ illa verba, super præmissis, referuntur ad casum, quando laudum fuisset implerum, maxime quod tali casu non requirebatur beneplacitum Papæ, eum non esset licitum reseruare pensiones decursas pro 40. scutis.

E P I T O M E.

Salarium non conuentum, non debetur.

S V M M A R I A.

- 1 Debitum voluntarium non tenetur soluere defuncti Episcopi successor
- 2 Episcopus non tenetur necessariò habere Vicarium vel Officiale.
- 3 Successor ad debita necessariò tenetur.

DECISIO XLIII.

Die quinta Nouembris 1543. fuit resolutum in vna Zamoren. pecuniaria pro Episcopo Zamoren. contra Quintilianum de Monte coram me pendente per duos ex tribus votantibus, quia non erant plures, quod Vicarius Episcopi Zamoren. iam defuncti non poterat petere salarium non conuentum à successore pro seruitijs præstitis eius prædecessori: quia cum probantur duo extrema, videlicet, quod Episcopus esset solitus conducere, & vicarius locare operas, per consil. 109. vol. 6. Dec. & consil. 132. in fin. tunc dicebatur, quod tale debitum erat voluntarium quia Episcopus non tenebatur de necessitate habere vicarium vel officialem, ad not. per Ioan. Andr. in c. cum absenti. de vita & honestat. cleric. Petrus de Ancha. consil. 218. col. fin. versic. 2. moueor, quia nisi quantum est ordinarius. & per Dominic. post Archi. in c. ita tutum. Fel. in c. quidam. de offi. ordin. Et ideo si successor non tenetur ad debita voluntaria, sed necessaria pre-

decessoris, ad not. per Abb. in c. 1. & 2. de solut. & in c. præcedentiũ, aliã principalium. de pignor. item dicebatur, quod etsi à successore immediatu petere potuisset tamen quod non erat honestum, quod peterat à media to, idẽ quod de primo successore erat intelligendum ne res procederet in infinitum, argu. d. l. ex hoc sermo. ff. de verb. signif. cũ cumulat. per Felin. in c. 2. de treug. & pace.

E P I T O M E.

Successor in beneficio non tenetur ad debita voluntaria prædecessoris.

S V M M A R I A.

- 1 An voluntariorum debitorum solutio ex consuetudine induci possit. & num. 2.

DECISIO XLIII.

Die 12. Nouembris 1543. in ista Zamoren. dedubium, an deberetur salarium non conuentum stante affecta consuetudine aliquorũ Episcoporum Zamoren. videlicet prædecessoris & successoris quod dã Anthonij Episcopi dando salaria conuenta suis vicariis: & fuit resolutum qd quia nõ probatur duo extrema de quibus Federicus. & Alexan. hic allegant quod non deberentur Non obstat consuetudo probata quia illa procedit in salario conuento, & ideo nõ fit extensio ad alium casum: quia tantum præscriptũ quantum possessum: & istud salarium conuentũ magis videtur ex pacto, quã ex consuetudine nec obstat Cor. consil. 116. col. 3. vol. 4. quia ibi erat consuetudo locorum soluendi salaria, quod in casu isto non probatur non obstat consil. Soc. 196. col. 2. versic. 1. principa liter. vol. 2. quia fuit dictum quod verba Soc. erant de claranda iuxta tradita per Alex. d. consil. 196. vol. vbi exceptis personis de quibus in l. 2. ff. de ordin. & extra ordin. cog. cũ aliã non possint implorare officium iudicis nisi consueuerint locare operas suas solitas ab eis conduci.

E P I T O M E.

An violans sequestrum quod erat appositum post sententiã latam super attentatis incidit in pœnam Clem. ad compescendas. de seq. poss. & fruct.

S V M M A R I A.

- 1 Sequestrum violans quando nullam incidit in pœnam.
- 2 Clem. ad compescendas de seq. poss. & fruct. pœna quando incurrat.
- 3 Sententia super attentatis lata non est pœnalis, nec habet locum in ea d. Clem. ad compescendas.

DECISIO XLV.

Eadem die in vna Bachinonen beneficij. S. Bartholomæi pro Ioan. Paulo contra Ioan. Angelũ coram me fuit dubitatum an violans sequestrum appositum per sententiã latam super attentatis, quod vt superius fuit resolutum, non legitime erat decretum incidere in pœnam Clem. ad compescendas. de seq. poss. & fru. Et pro parte affirmatiua allegabatur decif. Rotæ. 150. in anti. & decif. 2. Bisignet. de sequest. posses. & fructu. Sarnens in regul. de annali. q. 5. in fin. in quibus locis dicitur, quod violans sequestrum nullam incidit in pœnam illius temeritate, qui propria autoritate cõtrauenit, sed istis non obstantibus fuit cotrariũ cõclusum, quia si ad hoc vt quis incidat in pœnam

in pœnâ Clem. oportet, quod sit sententia lata in petitorio vel in possessorio: & est sententia ꝑ super attentatis non sit huiusmodi, vt dixi in alia decis. pœna illius Clem. locum nō habet. Nam cū sit pœnalis debet habere locum in terminis proprijs. & pro hoc facit, quod dicit Card. in d. Clem. §. si quis autem. vers. opo-pono tamen in terminis illius constitutionis. Ad allegata in contrarium fuit responsum procedere, quando sententia lata est, tamen est nulla.

E P I T O M E.

Minor decem annorum cum dimidio, sine autoritate tutoris potest quærere possessionem Canonici & præbendæ.

DECISIO XLVI.

Eadem die in vna Esina. Canonici & præben. etiam corā me fuit resolutum, q̄ minor decem annorum cū dimidio sine autoritate tutoris & curatoris poterat quærere possessionem canonici & præbendæ: quia ita dicebant Alex. & Ias. reprobant es Bart. & Imol. in l. 1. §. ad ipsi scimur. ff. de acquir. possess. per tex. in §. pupilli. in fin. Instit. de inutil. stipul.

E P I T O M E.

Oportet vt nominatus à milite gaudeat privilegijs, quod miles tempore vacationis non desinit esse miles.

DECISIO XLVII.

DIE 9. Nouembris 1543. fuit resolutum per Dominos ex tribus votantibus in vna Lamancen. parochialis de Ilosa, quod Sixtus Cordero nominatus à Valeriano de S. Cruce nō poterat gaudere privilegijs militis, ex quo tempore vacationis ipse non esset miles, & cum scientia in Valeriano requireretur militia tempore vacationis, vt tenet Staphil. in tractat. de lit. iustit. & grat. fol. 112. & Sarnen. in c. statutum. nom. 16. de rescript. in 6. alijs requireretur, quod ratione eiusdem officij duo gauderent privilegijs, videlicet nominator & emptor nouus. Non obstat, quod textus privilegijs diceret, quod nominatus procederet, ac si foret in omnibus & per omnia: nam respondebatur, quod intelligebatur durante militia in persona nominantis, ne melior esset conditionis nominatus quàm nominans, & quod nouerat verum, quod sequuta nominatione effectus esset perfectus: sed tamen tunc de nouo præferebatur, quoniam vacatio beneficii sequebatur, & ideo privilegia dabant prærogatiuas, & antelationes in assequutione beneficiorum: oportebat ergo, quod eo tempore duraret qualitas militiae.

E P I T O M E.

Anposito, quod Cessionarius non possit intentare actiones viles ratione cessionis, an saltem possit intentare directas nomine cedentis.

S V M M A R I A.

1. Actio priuilegiata an & quando transeat in cessionarium. & nu. 3.
2. Cessionarius potest actiones directas nomine cedentis intentare.
4. Priuilegium, quod in heredem transit, etiam extraneos, cedi potest.

DECISIO XLVIII.

DVodecima Nouēbris 1542. dubitauit ego in vna Parmē, pro Michaelē Cataneo coram D. Leuiā. præsupposito, quod Michael Benochius non potuerit cedere iura sibi competentia ad possessionem alicuiuscūq; ex statuto Mediolanen. & cū vt cessionarius non possit intentare actiones viles nomine proprio, an saltem vt cessionarius possit intentare actiones directas cessas nomine cedentis. Et pro parte negatiua, quod non posset, adducebatur doctrina Bar. in l. post dotem. col. penul. vers. pone ergo in simili. ff. solut. matrim. vbi quando ꝑ sumus in actione priuilegiata, si ceditur, dubitatur, an transeat in cessionarium cum priuilegio, & ibi Bart. distinguit: aut sumus in cessione necessaria, & si tūc cessionarius vult intentare actiones directas ad vilitatem cedentis, potest: si autem sumus in cessione voluntaria, & tunc indistincte actio transit Et licet quod ad primum dictum Bart. in cessione voluntaria, quod doctri. sit vera, loquuntur ibi Doctores per Alex. & Aquen. cū autem non sumus in casu isto in cessione voluntaria, ergo in cessionarium non transit, nec vtilis nec directa, pro parte affirmatiua adducebatur, quod voluit Angel. in l. si vltis fructus. de nouation. vbi vult Angel. quod licet fideicommissarius nō possit, l. simili. §. ex acti. ff. de iure delib. tamen ꝑ cessionarius potest intentare directas nomine cedentis, vt fiat restitutio ipsi cedenti, & facta restituitio poterit sibi restituere, & idem dicit Alex. in l. apud Iulianum. §. vtrum. & ibi Aquen. in vers. idē in eadem gloss. in fin. vbi fortificat dictum Angel. ff. ad Trebell. licet autem Curt. in l. 2. de pact. dictum Angel. videatur impugnare. tamen cū nō habeat authorem pro se, non videtur ab eo discendendum. Est ergo ibi decisum, quod ius non possit cedere, & tamen cessionarius poterit intentare directas nomine cedentis, & ad doctrin. Bart. dicebatur, quod ibi Bart. loquitur ꝑ in priuilegio, quod competit persone non rei, prout dicit Par. nouel. in tracta. de dota. 12. 1. par. 5. col. in 2. q. Nos autem sumus hic in priuilegio, ꝑ quod transit ad quemcūq; heredem, etiam extraneum: quo casu tunc tale ius potest cedi, vt per Bartol. in l. 1. in fin. C. de priuileg. dotis. vide resolutionem infra 59.

E P I T O M E.

An prouisio facta per obitum Cardinalis Ecclesie Commendatarij censetur esse facta per cessionem commendæ ex persona cedentis Cardinalis.

S V M M A R I A.

1. c. susceptum. de rescrip. in 6. an habeat locum in ordinario.
2. Eadē ratio quæ est in prouisione Papæ, militat in ordinario.

DECISIO XLIX.

Vicarius Archiepiscopi Pallentin. contulerat Bernardino Baradino Ecclesiam parochialem villæ de pago Valentib. dioceseos vacantem de iure pariter & de facto per obitum Reuerendissimi Gulielmi del Vie S. Roman. Ecclesie Cardinalis ipsius commendatarij seu vltimi seu immediati possessoris: dubitauit ego in dicta Valentin. parochialis de pago inter Ioannem Baptistam de Baldassinis ex vna & Martinum de Calahorra ex alia die 15. Nouembris 1543. an prouisio facta fuit Martino Calahorra per obitum Cardinalis. Et fuit resolutum, quod non, per text. in c. susceptum. de

de rescript. in 6. quia erat expressus modus vacationis ex persona Gulielmi: vnde non debebat venire alius modus vacandi, maxime ex alterius persona, & illa verba Cardinalis Commendatarij stabant demonstratiue & ex facie collationis illius apparet, quod vicarius nō luit per obitum illius prouidere, non obstante quod Gemin. consi. 52. circa fin. dicat, quod c. susceptum. de rescrip. in 6. non habet ꝑ locum in ordinario, quia contrarium dicit gloss. in d. c. susceptum. & ibi Domini.

E P I T O M E.

Vbi ad prosecutionem alicuius iudicij est præfixus terminus ille non currit pendente iudicio alio præiudiciali.

S V M M A R I A.

1. Terminus ad iudicij prosecutionem præfixus non currit durante iudicio præiudiciali.
2. Controversia ex quibus verbis in emptione præsumatur.

DECISIO L.

Fuit resolutum in vna Roman. domus coram D. Rauell. die 16. Nouembris 1543. quod stante impedimento moto Episcopo Pantonen. intentati remediū bullæ Sixti per Claudium, dicentem, Episcopum non esse vicinum seu confortem, non curreret tempus annuale secundum interpretationem datam à testibus: per ea quæ dicit Tiraq. in tracta. de vtroque retractu. fol. 96. pag. 1. vers. 7. quia ibi dicit, quod licet præfiguratur ꝑ terminus ad prosecutionem aliquod iudicium, illud non currit durante iudicio præiudiciali, vt ibi per eū.

Et licet ꝑ bulla in illis verbis, si emptor noluerit renunciare, cogatur ꝑ magistrum stratarum, præsupponat controversiam: tamen fuit dictum, quod de controversia loquitur cōsequuta cum denegatione principali, vt puta, si diceret emptor non teneri ad retractū, eo quod ipse sit pariter vicinus: Tamen quia eramus in facto, vbi præsupponebatur, q̄ annus esset elapsus à denegatiōe facta per Claudium, ideo fuit facta resolutio pro ipsis.

E P I T O M E.

Procurator in negotio principali non potest per dominum in negotio restitutorio reuocari, nisi parte consentiente.

S V M M A R I A.

1. Procurator defendens in principali causa, cogitur quoque defendere in iudicio restitutorio.
2. Procurator quando non nisi parte consentiente possit à domino reuocari. & nu. 4.
3. Restitutorium iudicium est principalis prosecutionis.
5. Defensor etiam ante litem contestatam non potest sine causa reuocari.

DECISIO LI.

Fuit dictum eadem die in vna Salamantin. Abbatie S. Saturnini corā D. Rauell. quod ꝑ procurator in casu principali cogitur defendere dominum in causa restitutionis, per text. in c. 2. & ibi Franc. de procur. volente procuratore, quamuis possit reuocari, in relligitur ꝑ tamē parte volente, vt dicit Franc. in d. c. 2. & Salic. in c. ex parte Decani. vers. not. ex glo. de rescript. & cū iudicium restitutionis ꝑ sit prosecutionis primi iudicij, sicut in primo iudicio ꝑ non potest

reuocari nisi parte volente, vt dixi, ita & in iudicio restitutorio: nam dicitur, quod ꝑ defensor etiam ante litem contestatam non potest sine causa reuocari, vt dicit Felin. in d. c. ex parte Decani. col. fin. vers. & dicit Bart.

E P I T O M E.

Confessio extraiudicialis probat execrabilitatem.

S V M M A R I A.

1. Confessio extraiudicialis quando probet de iure Canonum.

DECISIO LII.

Fuit resolutum in vna Sexten. Archidiaconatus corā D. Io. Paulo, die 16. Nouembris 1543. quod confessio extraiudicialis, quod quis habet septem curata, probaret execrabilitatem, & ideo quis non esset restitutus: quia ꝑ confessio extraiudicialis de equitate Canonica probat, vt per Felin. in d. c. & si Christus. de iureiur. Item & quoniam quando agitur ad pœnam ordinariam imponendam, vt per Rotam decis. 80. in nou. q̄ dicebatur, quod hic agebatur de præiudicio circa possessionem, & ideo non imponebatur pœna ordinaria, quæ respiceret etiam petitorium.

E P I T O M E.

An mensis ordinarius in prouisione Papæ sit exprimendus.

S V M M A R I A.

1. Mensis ordinarij an coram Papa exprimi debeat. & nu. 4.
2. In regula referuatoria mensium referuatarum meminisse, & relationem fieri oportet.
3. Regula cum est odiosa & exorbitans de mensibus in regula expressis minus est necessaria.
5. Ordinario ne in consuetudine præiudicetur, ijs qui apostolicos menses ab ordinarijs discernunt, ordinarij relationem facere opus est.

DECISIO LIII.

Fuit dubitatum in vna Conchen. coram D. Prospe- ro die 16. Nouēbris 1543. an de beneficio vacante in mense ꝑ ordinario prouisus à Papa teneatur facere mentionem in supplicatione de mense ordinarij. Et ex quinque votantibus tres fuerunt pro parte negatiua: quia id in regula referuatoria octo mensium dicitur: ergo cū regula ꝑ dicat de dictis beneficijs tūc vacantibus, de mense mentio fiat, scilicet de vacante in dictis octo mensibus, & relatio ad primā fiat, & ex quo nulla erat facta mentio de mensibus ordinarijs, ergo ad illos non poterat relatio fieri. Et quia ꝑ regula erat exorbitans & odiosa, ergo strictè intelligenda, videlicet de illis mensibus in regula expressis. Duos verò dicentes, quod immò verius deberet exprimi mens ꝑ ordinarij, mouebat: quia Papa, dum referuat octo menses, sibi tacitè includit, quod alios quatuor ordinarijs concedit, & sic virtualiter de mensibus omnibus in regula exprimi debere, maxime cū vnica ratio tantum possit assignari, videlicet vt sciat Papa, in ꝑ cōsuetudine an præiudicaret ordinario, vel non, ideo q̄ mens ordinarij est exprimendus: quia discernentes menses ordinarios ab Apostolicis de necessitate est dicendū, vt de omnibus debeat fieri mentio: Nā nō est maior ratio, quod Papa voluerit certificari magis, quod beneficium vacaret in mense Ianuario quàm Februario: sed voluit de omni mense mentionem debere fieri, vt sciret, an ordinario præiudicaret, vel

vel non. Illa verba, de dictis beneficijs tunc vacantibus, intelligenda erant, quod referretur ad principium videlicet, ad illa verba, donec interim generalis expeditio fiat.

EPI TOME

In possessorio ex pacto competenti obstat exceptio, dolo facis.

DECISIO LIIII.

Fuit resolutum in vna Signina Castri Montis Fortini, coram me die 16. Nouemb. 1543. contra Illustriss. Marcum Antonium Columnam pro Illustriss. D. Hieronymo Columna, quod sicut interdicto adispiscendi potest opponi exceptio dominij incontinenti probandi, l. 2. C. de edict. diui Adriani tollen. ita & vbi possessio deberetur ex pacto concordie. quia ita pariter militat in illo casu dolo facis exceptio, pro quo facit, quod dicit Bald. in l. possessores. ver. & nota, quod in illis restitutionibus, de pacto.

EPI TOME

Testes inter alios examinati, quomodo faciunt plenam probationem.

DECISIO LV.

Fuit resolutum in vna Parmen. iurisdictionis Vallium, quod testes inter alios examinati quandoque reperti non possunt, cum sumus in antiquis, per ea que dicit Rip. referendo Salicet. & alios. in repet. l. admonet. di. col. penult. ff. de iureiuran. Et fuit resolutum 16. Nouembris 1543. coram D. Ioan. Paulo.

EPI TOME

Tempus appellationis prosequendæ computatur à die appellationis interpositæ, non autem commissionis presentatæ.

SVMMARIA.

- 1 Appellationis prosequendæ tempus quando currere incipiat.
2 Terminus hominis an computetur in termino legis.

DECISIO LVI.

Eadem die in vna Oueten. Canoniciatus & præbendæ coram D. Ioan. Paulo, pro Martino Romano, fuit resolutum, quod tempus prosequendi appellationem, seu fatalia, incip. currere à die interpositæ appellationis non autem à die presentatæ commissionis, per Clemen. sicut appellationem. de appellat. & non obstat, quod, quia stilus curiæ dat decem dies ad committendum appellationem, videbatur, quod ille terminus hominis non debet computari in termino legis, quia non volenti agere, per gl. in c. s. p. c. contingit. ad ver. carcat impetratis. de appella. quia dicebatur, quod illa glos. communiter reprobat, ut ibi per Abb. dicentem, quod terminus hominis computatur in termino legis: & non obstat, quod non volenti agere, quia imputandum erat ei, qui statim causam poterat committere, & non commisit: videtur face re contra istam decisi. quod dicit Lanfranc. in repet. c. quoniam cõtra. in tract. interloquit. & appell. col. fi. nu. 38. ver. vlt. complemento. de probat. sed non facit, quia potest intelligi, quando parti, nihil pot. imputari ut in casu isto.

EPI TOME

- 1 Exceptio dolo facis potest opponi in secunda instantia.

SVMMARIA.

- 1 Exceptio dominij incontinenti probandi quando possit oppo

- ni in tertia instantia.
2 Secunda instantia quid agatur.

DECISIO LVII.

Dvbitavi ego die 14. Nouembris 1543. an in secunda instantia possit allegari exceptio dolo facis, in vna Seguinâ Castri Montis Fortin. dicebatur quod non, & quod ita dicebat Bald. in l. per hanc. col. 5. C. de tẽ por. appella. quod dictum sequebatur Afflic. in l. si. constit. regni, constitutione incipit. circa violentiam, nu. 32. Tamen fuit dictum in illo casu quia tunc proponebatur, quod tempus quo in prima & secunda instantia erat actum possessorio adipiscendi, quod in tertia instantia poterat opponi exceptio dominij incontinenti probandi, & sic dolo facis: quia secunda instantia committitur omni exceptione, quia descendunt in primis capitulis ad victoriam causæ, & coadiuvant intentionem actoris, seu exceptionem rei, ut per Barto. post Petr. & Iaf. in d. l. per hanc. & ibi Angel. sed exceptio dominij incontinenti probandi coadiuvant exceptionem rei, ergo erat admittenda. Et fuit dictum, quod illud dictum Bal. in d. l. per hanc. videbatur impugnare.

EPI TOME

Minor in causa possessoriæ adipiscendi restituendus aduersus omniâ allegacionem dolo facis.

DECISIO LVIII.

Item in eadem fuit eadẽ die resolutum, quod minor in causa possessoriæ adipiscendi erat restituendus, quod dictam allegacionem dolo facis in prima instantia omiserat, ad gl. in l. vnica. in gl. fi. C. si de moment. posses. & ibi Bart. in l. fin. & Bald. in l. momentanea. col. 2. ver. quæro 3. practica Lapica in forma libelli in appellatione definitiva, ver. coram nobis, quicquid dicat decisi. 13. constit. Neapol. in nou.

EPI TOME

An cessionarius, qui non potest intentare viles nomine proprio, possit intentare directas nomine cedentis.

SVMMARIA.

- 1 Actiones directas an possint à cessionario nomine cedentis intentari.
2 Viles actiones in privilegiatis non transeunt. & nume. 7.
3 Cessionarius voluntarius nec viles nec directas actiones quando pro cedente intenc. & nu. 5.
4 Intra cum apud cedentem remaneat inefficacia, nomine illius indicari non potest. & nu. 6.

DECISIO LIX.

Dvbitavi ego in vna Parmen. Valimia pro Michael Casalio contra Liuiam eius matrem, die 19. Nouembris 1543. præsupposito, quod Michael Casalius veniret vigore cessionis ad possessionem civilem, cum ex decreto Mediolanen. eidem competentibus vtilibus factionibus agere non possit, an saltem excõstitutione procuratoris in rem suam possit actiones directas nomine Baroselij cedentis intentare. Pro parte negatiua adferabatur doctrina Bartol. in l. post dotem. colum. fina. circa fin. ff. solut. matrimo. quod vbi sumus in cessione voluntaria, tunc si actio est privilegiata, viles actiones non transeunt: item etiam cessionarius poterit intentare directas nomine cedentis, secus. in necessaria Et licet, quod secundam, constit.

cet vbi cefsio est voluntaria, communiter Domini sequuntur Bartol. & hic eramus. in cessione voluntaria, & in actione privilegiata, quando privilegium non datur, nisi solo hæredi, ergo Michael cessionarius voluntarius non poterat nec viles nec directas intentare. Præterea considerabatur, quod in cessione voluntaria, & in actione privilegiata erat decretum, quod cedens cedebat omnia iura directa. Item vt nulla reliqua dictarum actionum penes cedentem remaneat: quo casu non est dubium, quod iura remanserint inefficacia penes cedentem, per ea que ponit Iaf. in l. si cum emptore. col. fin. in 1. num. de pact. si ergo iura remanserint inefficacia penes cedentem, ergo nomine illius iudicare non possent. Iste tamen non obstantibus fuit conclusum dicta die contrarium per dictum Angel. in l. si cum ff. ad Trebel. vbi Angel. limitando que dicuntur in l. malier. §. ex co. ff. ad Trebell. quod Federicus cedere non posset, intelligitur, quod do cessionarius vellet intentare viles nomine proprio, secus si intentaret directas nomine cedentis, ad quod facit, quod dicit Aretin. consil. 124. & illud dictum Angel. ibi Claudius idem tenet & Bald. inc. non nulla. col. 3. ver. si. aliquando tamen cessionarius, de rescript. idem Imol. in l. seruo inuito. ff. ad Trebel. & dictum Iaf. in l. si cum emptore. ff. de pact. dupliciter videbatur 6 Primò, quod erant inefficaces, quando cedens vellet intentare nomine cedentis ad voluntatem suam: ex quo constitutus procurator erat in rem suam, iuxta dictum consil. Aret. 124. Non obstat doctrin. Barto. in d. l. post dotem. ff. sol. matrim. quia dicebatur, quod illa loquebatur quæ in actione, quæ sui natura non erat transitoria ad quæcunque hæredem, prout constat in forma decreti: Et quod ita intelligeretur istud, videbatur tenere Barto. in d. l. circa fin. ver. §. 6. quæro. C. man dati. Paul. de Castri. consil. 15. in fin. vol. 1. ver. nonnulli, in tracta. 2. part. colum. 5. in 12. quæst. Campeg. in eodem tract. in 1. part. q. 81.

EPI TOME

In causa matrimoniali actor sequitur forum rei.

DECISIO LX.

Fuit dictum in vna Pampilonen. matrimonij 19. Nouembris 1543. coram me, quod mulier, quæ cõ miserat causam super matrimonio contra virum Calaguritan. dato quod matrimonium est contractum in diocesi Pampilonen. quod teneatur sequi forum rei: Ideo signatura, quæ dicebat, vt committatur ordinario Calaguritan. non autem Pampilonen. quia actor sequitur forum rei, l. 2. de iur. omni. iudic. c. cum sit generale. de for. comp. Nec obstat, quod ratione contractus quis sortitur forum in loco contractus: quia intelligitur, si ibi reperiat, l. hæres. ff. de iudi. c. Romana. §. contrahens. de iudi. in 6.

EPI TOME

Testes inter alios examinati in antiquis, licet faciant semiplenam probationem, non tamen concludenter probant primũ extremum.

SVMMARIA.

- 1 Testes inter alios examinati semiplenè in antiquis probant, non tamen primum extremum, cum notorium plenè est docendum. & nu. 4. 6.
2 Probatio semiplena sufficit in antiquis leui in præiudicio.
3 Restitutio in possessorio datur, etiam si semiplenè tantũ probata fuerit.

DECISIO LXI.

Vigesima prima Nouembris 1543. in vna Parmen. Vallium coram D. Ioan. Paulo fuit resolutum, quod licet testes inter alios examinati, ex quo eramus in antiquis, facerent semiplenam probationem, vt superius annotaui: tamen non concludenter probaret primum extremum, ex quo plenè notorium est probandum. Non obstat, quod in antiquis sufficit semiplena probatio, vt per Felin. in cap. cum causam. col. si. ver. sic. extra gloss. pro pleniori. de probat. & Socin. consil. 89. col. 1. in fin. quia illud procedit in materia leuis præiudicij, vt per eundem Felin. in d. c. cum causam. vt puta in dicta materia possessorij: cum non inducatur materia leuis præiudicij, secundum opinionem multorum Doctorum. Et fuit tentum in præcedenti audientia in vna Signina Castri, dum Rota voluit, quod in materia possessorij daretur restitutio, nõ obstante, quod probatio, quæ est semiplena in materia cedentis, est plena, vbi sumus in antiquis, vt patet in fama tamen in casu nostro Doctores concludebant, quod in antiquis testes alios examinati tantũ semiplenè probant, sed hic nõ erat secundum extremũ, & plenè, quod fecus erat in fama: quia cum fama in antiquis plenè probaret, & testes inter alios examinati in materia recenti non probant semiplenè, sed tantum generale præiudicium faciunt, sufficit, quod propter antiquitatem semiplenam faciant. Item testes de fama examinati cum parte, & ideò tolleratur, vt in antiquis semiplenam probationem faciant: fecus est testibus inter alios examinatis, & ideò probatio potius dicitur de iure speciali, & ideò non debet tantum extendi. Nõ obstat, quod in antiquis narratur ceu verba enunciativa in instrumentis inter alios probent, per Alexand. & Iaf. in l. cum aliquis. col. 2. C. de iur. delibe. Iaf. consil. 81. col. 2. volum. 6. quia loquitur in materia confirmatiua, & sic modici præiudicij, vt supra dixi.

EPI TOME

Causa expressa in coadiutorio vel alia simili debet probari.

DECISIO LXII.

In vna Hispalen. S. Saluatoris die 20. Octobris 1543. fuit resolutum, quod validitatem coadiutoriarum, in qua pro parte Francisci erat expositum, quod ipse aduersam infirmitatem pariebatur, & maxime impediretur, vt deseruire non posset, & propterea tenex petebat ex certis causis sibi aliquem in coadiutorem deputari: quod cum coadiutoria non esset motu proprio, sed ad supplicationem partis, & de iure non detur nisi ex causa, vt in c. 1. de cleric. non residen. in 6. quod vel debebat probari infirmitas, vel alia consimilis causa, ex qua fuisset Papa motus, & impetrans teneretur verificare narrata, ad Felin. in c. constitutus. de rescript.

EPI TOME

Gratio quo casu fiat subreptitia.

DECISIO LXIII.

Die 26. Nouembris 1543. in vna Neapolitan. contra Archiepiscopum Neapolitan. coram D.

D. Mohedano dubitanti, quod ex quo certi administratores cuiusdam Ecclesie decem illi Ecclesie per decem vel duodecim Capellanos ad eorum nutum amobiles impetrauerant à Leone, quod talis Ecclesia non posset erigi in titulum beneficii ecclesiastici cum decreto irritanti. & quod tales laici possunt tali Ecclesie deferre uire facere per unum vel plures Capellanos ad nutum. eorum amobiles: & postea Cardinalis Neapolitan. impetrauerat dictam ecclesiam pro vno perpetuo beneficio, dicendo, quod ex hoc diuinus cultus augetur. Fuit conclusum, quod talis impetratio foret subreptitia: quia cum tempore data impetrationis deferuere per decem clericos, non erat verum dicere, quod cum ex erectione pro vno diuinus cultus augetur. Non obstat, quod dicebatur, quod ex literis Leonis apparebat, quod erat in facultate eorum tenere unum vel plures, & sic cum possent deseruiri facere per unum amobilem, quod videbatur, quod satis diuinus cultus augebatur: per presens statum impetrationis considerandum erat, non autem id, quod euenire poterat. Nam etiam poterat euenire, quod nec perpetuus beneficius inferuaret. Non obstat etiam, quod dicebatur, quod erectio habebat, consuetis supportatis oneribus, & quod si consuetum erat deseruiri per decem, quod etiam ipse ita volebat deseruiri: quia dicebatur, quod ex hoc non augebatur cultus diuinus, sed potius erat in primo statu suo conseruare.

EPI TOME.

Data presentia in loco presumitur scientia publica fame.

DECISIO LXIII.

Die 26. Nouembris 1543. in vna Tolctan. matrimonio coram D. Fabio, à quo erat datum dubium, præsupposita fama publica contra eum & collationis, & quod Beatrix erat in loco & vicina amica, an præsumatur scientia illius: fuit resolutum, quod data presentia in loco, seclusa infirmitate & alijs casibus spirituales, qui per Doctores considerantur, in locis infra dictis præsumeretur scientia vt per Bart. in l. 10. post column 9. & 10. gloss. & Bartol. in l. si tutor. C. de auctori. tuto. gloss. in c. 1. allegat. de postulat. pr. elat. & ibi Dyn. col. 4. 12. not. & per multas alias auctoritates euc allegat. non obstat dictum Felin. in c. cum. de rescript. vbi post Antonium de Butri. dicit requiri etiam scientiam fame. & illud dictum Anto. sequitur Sigismund. Gofred. conf. 2. col. fin. versic. hoc obstat, quia Domini dicebant, quod attentis omnibus conclusionibus illud dictum non videbatur verum esse, & necessarium esset probare scientiam fame: tunc frustratorie erat probare publicam vocem & famam. Postea die 25. eiusdem mensis concluderunt in eadem, quod probata dicta publica voce & fama probaretur scientia præsumpta Beatrix, dato, quod aliqui testes eiusdem loci dixerint, quod cum iam dictam publicam vocem & famam multoties de eadem deponerent, & cum testes deponentes de publica voce & fama non teneantur deponere de toto populo. sed de maiori parte, vide Aretin. in l. cum quidam. §. quod dicitur. col. 3. versic. in gloss. super versic. fiat. C. de acquiren. hered. dato. ergo, quod aliqui scirent, per hoc quod scirent, non de publica voce & fama.

EPI TOME.

Non statuitur iuramento puellæ existentis in 12. anno.

SUMMARI A.

Potestas carnalis non presumitur à iure in femina impubere.

- 2 Iuramenta impuberum quando fidei faciant.
- 3 Confessio puella impubere quando in iudicio non probet copulam carnalem.
- 4 Iuramento alicuius non statuitur, cum contra eum iuris est præsumptio.

DECISIO LXV.

Die 26. & 28. Nouembris 1543. fuit resolutum in vna Hispalaen. matrimonij, quod cum ius non presumat potentiam cardinalis in femina minore 12. anno rui, & quod est tex. in c. 1. de relat. puella. & in c. 2. & in c. puberes. et c. fin. de despons. impub. & not. Anto. in c. de illis. & sic de suppo. in cap. continebat. de despons. fat. impub. quod mulier, quæ in 12. anno completo iurauerat se à Iohanne fuisse carnaliter copulata, non probat copulam, sed id in iudicio confessio fuisse: non obstante. quod authen. sacramenta puber, habeat pro lo cum in iudicio, vt per Bartol. ibi communiter approbatum: cum intelligatur in minori proximo pubertati, & in quo poterat cadere delictum, vt Bart. in d. authen. sacramenta puberum. vt in alia materia matrimoniali proximus pubertati dicebatur, qui distabat per sex menses, vt per Bart. Abb. & alios in d. continebatur. de despons. impub. cum pro ergo ista non fuisset pubertati proxima, nec in tali puella præsumptio delicti cade ret. ergo matrimonium non poterat confessio ipsius puellæ confirmare. Et facit pro ista parte, quod vbi est præsumptio iuris contra aliquem, non iterum eius iuramento, Bartol. in l. relictæ. §. inter omnes. ff. de furt. Non obstat, quod mulier in 12. anno potest cognosci, & in c. continebatur. de despons. fat. impub. quia præten debatur, quod poterat, si alio modo appareret, cum vero præsumptio iuris erat contra mulierem, ideo eius iuramento standum non erat.

EPI TOME.

Commissio super priuatione beneficiorum ob non solutionem non facit beneficium litigiosum.

DECISIO LXVI.

In vna Hispalaen. attentatorum coram D. Aquen. die 16. Nouembris 1543. fuit resolutum, quod Didacus Vasquez, qui commiserat causam priuationis, cui pensio non erat soluta, & præsentauerat bullam Auditoris Camerae, quod in eucatum, in quem non solueret, veniret priuandus, & beneficium alteri conferretur, & postea Iohannes allegabat, quod mortuo Ioan. beneficiu diceretur litigiosum: quia cum super beneficio non erat lis, sed tamen super priuatione magis quam super regressu, quod tunc beneficium fuisset litigiosum, per d. gloss. quia tunc dixisset. illud amouendum, & beneficium ad eum spectare, secus in primo casu, in quo collatio erat conuentualis.

EPI TOME.

Contradictio ordinarij ex quo actu elicitur.

DECISIO LXVII.

Die 28. Nouembris 1543. in vna Vrgellen. coram D. Fabio fuit resolutum contra D. Bernardinum de la Erime, quod ad hoc, vt constaret de contradictione ordinarij in dictis Castad. volentis, quod ordinario non contradicente poterat quis in eadem diocesi duo beneficia capere, satis erat, quod Capitulum ei dedisset possessionem vigore gratie expectatiue, vt ad mandatum executiuum

tium alteri expectanti: quia dicebatur Capitulum contradicere propter decretum expectatiue, & ideo tradendo illi possessionem, & id ex mandato executoris, tamen declarabat voluntatem, quod volebat beneficium ad eum spectare & non ad dictum capitulum.

EPI TOME.

Prorogatio facta per Papam quo casu esset valida absque consensu eius, cui præiudicabatur.

SUMMARI A.

- 1 Prorogatio termini ad probandum aliquid ex conuentione an sine consensu concedentis terminu valeat & nu. 5.
- 2 Termini extensio quomodo detur, si non possit adimpleri promissum. & nu. 4.
- 3 Papa aut princeps non potest iuri tertij derogare, nec in tertij iniuriam aliquid concedere presumitur.
- 6 Argumentum quando non ducatur à contrario sensu.

DECISIO LXVIII.

In vna Transalpensionis coram me, in qua D. Traianus de consensu procuratoris transtulerat pensionem 40. ducatorum, in fauorem Hectoris de Vicecomitibus, & in supplicatione erat clausula, quod in euentum in quem Hector infra annum docuisset, quod releuatus possessor Præposituram, super qua pensio reseruabatur, ante resignationem resignasset: quod tunc Traianus teneretur similem pensionem super suis beneficijs consentire. Hector intra mensem non probauit resignationem, sed tantum per quatuor dies ante lapsum anni obtinuit prorogationem à Papa sex mensium, narrando, quod propter longitudinem itineris & infirmitatem probare non poterat. Dubitavi ego, an talis prorogatio termini sine consensu esset valida. Et pro parte negatiua, quod non allegabatur text. in l. cum stipulatus mihi à procuratore. ff. de verboru obligat. vbi quando est elapsus tempus est, & tantum tempus, ex quo non erat verisimile: quod infra reliquum tempus potuerat promissum adimpleri, commissio est pena, & quod tempus prorogetur: si ergo est induta liberatio in casu nostro arguendo à contrario, dato, quod tempus fuisset prorogatum, non potuit Papa iure tertij derogari, tam per regulam de non tollendo ius quæsitum, quam ex dispositione iuris, quod Princeps non censetur cum iniuria alicuius aliquid concedere. Fuit tamen contrarium resolutum 26. Nouembris, 1543. quia ille text. loquitur in conuentione paritum, quæ ab ipsis dependet, & est valida: hic eramus in conuentione, quæ de se non erat valida, sed dependebat de facto Papæ, puta, reseruatio pensionum: ideo potuit Papa ex causa sine consensu Traiani illud factum extendere: non obstat, quod à contrario sumendo argumentum, videlicet, quod si Hector non probasset non erat liberatus Traianus, quod in isto facto non reperiebatur factum Papæ, per textum, in c. Agato. quia dicebatur, quod non licebat sumere argumentum à contrario sensu, ex quo resultaret absurdum & iniquum, quod quis noluisse si non probasset intra annum iactare suum.

EPI TOME.

Ex duabus causis finalibus sufficit, quod vna subsit.

DECISIO LXIX.

Item in eadem fuit dictum, & resolutum, quod licet duæ causæ essent expresse, quod quia causa longitudinis erat causa de se potens ad mouendum Principem

& satis erat illam probare, per ea quæ dicit Franc. in c. cum cessante. in princip. de appellat. & quod causa infirmitatis de se non erat potens, quia per alium poterat inquirere, sed magis poterat mouere Principem longitudo itineris.

EPI TOME.

Quæsitum nomine sociorum de her ab omnibus ratificari, & non sufficit, quod ab aliquibus.

SUMMARI A.

- 1 Socius mandatum non habens & emens aliquid, opus habet non particulari sed totius societatis ratificatione, antequam ipsi generaliter aliquid queratur.

DECISIO LXX.

In vna Romana domus pro Francisco Frumento contra Petrum de la Porta coram me in qua Franciscus Frumentus emerat domum nomine sociorum à quibus præsupponebatur, quod non habet mandatum, fuit resolutum 28. Nouembris, 1543. quod si non constabat, quod tota societas ratificasset, licet constaret de ratificatione aliquorum, quod non esset questum societati, nec illius socijs particulariter ratificando. Ratio quia particulares socij ratificauerant, & non tota societas, vel Franciscus habuisset maiorem partem, quam illam, quam societas putabat habere à principio: vel incidere in communionem inuitus: Et ideo necessarium erat, quod constaret de ratificatione omnium sociorum, ad quod facit, quod dicit Bartol. in l. si quis aliam. ff. de solut.

EPI TOME.

Clausula generales positæ in parte prouisorie censentur repetitæ in regressu siue accessu in eadem supplicatione contento.

DECISIO LXXI.

Adem die fuit dictum in eadem Valentin del Pego coram me, pro Ioan. Baptista Baldasino contra Martinum Calahorra, quod clausula generales siue præmissio siue alio quouis modo, aut ex alterius cuiuscunque persona positæ in parte prouisiua resignationis factæ in fauorem Andreae, censentur repetitæ in regressu, & accessu, & ingressu postea in fauorem eiusdem Ioannis Baptiste reseruatis, maxime quod in illo dicebatur, quod quæ decedente Andrea siue dimittente, aut amittente, aut alio quouis modo vacante: & prouisione Andreae facta nulla & inualida existente: Ita verba non poterant intelligi ex persona Andreae, ex quo propter regulam, de idiomate, nihil erat questum Andreae, sed intrabat regressus ex illis verbis vel resignatione nulla & inualida existente: & tunc non poterat dici, quod daretur regressus & accessus ex persona Andreae, qui nihil habebat, sed ex persona cuiuscunque vacaret, prout dictum erat.

EPI TOME.

Titulus coloratus ex quibus iudicatur.

DECISIO LXXII.

In vna Firmana Plebis Sancti Benedicti vigesima octaua Nouembris 1543. fuit tentum quod in spolio pro colore tituli satis erat quod testes deponerent quod viderant vicariatium vicarij conferentis & quod alias collationes fecisset, quæ erant fortitæ effectum suum.

EPI TOME.

EPI TOME.

Possessio quando dicatur vitiosa iure familiaritatis.

SVMMA RIA.

- 1 Possessio, quæ est in heredes pro hereditarijs portionibus, translata an prelegato possidente sit vitiosa.
- 2 Ius familiaritatis quomodo excuset vitiosam possessionem.
- 3 Legatarius quando vitiosè possidere dicatur, & quando non.
- 4 Interdictum Quorum leguorum & Quorum bonorum est remedium adipiscendi, quod exceptionem dominij inconinens probandi admittit.
- 5 Testatoris & hæredis voluntas est eadem: nec hæres potest contra factum defuncti venire.
- 6 Possessio data propria auctoritate quando possit apprehendi.
- 7 Hæres habens facultatem possessionem propria auctoritate apprehendendi, id non potest, cum possessio est à tertijs possessoribus occupata.
- 8 Fideicommissarius vniuersalis non potest apprehendere possessionem ob Trebellianicam seu Falcidiam.
- 9 Legatarius in rem ve. tam apprehendit propria auctoritate possessionem.
- 10 Possessio quando non dicatur vitiosa iure familiaritatis.
- 11 Filius seorsum à matre habitans non dicitur iure familiaritatis possidere etsi fructus portet ad domum matris.

DECISIO LXXXIII.

IN vna Placentin. Castri Sarmati, in qua Iacobus iure prelegati institutus in castro Sarmati, vigore decreti Ducatus Mediolanens, erat possessio translata in heredes pro hereditarijs portionibus, qua translatione facta reperiebatur quod quod postea Iacobus possedit factum Calstrum in solidum, fuit dubitatum, an possessio Iacobi foret vitiosa, ita vt Iacobus presumeretur possidere iure familiaritatis. Et ratio dubitandi fuit: quia ex quo translata fuit possessio vigore decreti in heredes, non poterat Iacobus assequi vitio spolij possidere, & ideo presumendum erat, quod possessio iure familiaritatis ad euitandum delictum prout ita considerat Alex. consil. penult. Tamen ego dicebam, quod talis possessio non poterat dici vitiosa, per ea que dicitur Ias. in l. nō dubium. C. de lega. vbi dicit, quod ille text. secundum communem intelligentiam, quando tertius hæreditas est adita, vt post apprehensam possessionem, & tunc si legatarius apprehendat possessionem, dicitur, vitiosè possidere, ponit ibi Ias. duas fallacias prima est, quando legatarius habet auctoritate apprehendendi propria auctoritate: secunda quando est hæres institutus in re certa, & sic vbi presupponitur, quod dato, quod hæres institutus in re certa capiat possessionem post apprehensam possessionem hæredis, non dicitur vitiosè possidere: & non solum illud procedit secundum Ias. vbi quoad euitandum pœnam de qua in d. l. non dubium, sed etiã dicit Ias. quoad hoc, vt non teneatur quoad interdictum. Quorum legatorum, & sic remedio possessorio: ego inferebam, ergo nec tenebatur remedio recuperandi. Hoc est, quod dicebatur, quod remedium Quorum legatorum, seu Quorum bonorum est interdictum adipiscendi, & in tali bene admittitur questio dominij inconinens probandi, sed ista exceptio non habet locum in remedio recuperandi: ergo de vno ad aliud non licet arguere: quia replicabatur, quod esset voluntas testatoris, sicut voluntas hæredis quia hæres non potest venire contra factum defuncti: quod licet in interdicto recuperandi non obstat dominij exceptio, obstat tamen exceptio propriæ voluntatis, vt in c. sollicitud. de rest. spol. Hinc videm⁹

- 6 quod si quis dederit facultatem apprehendendi possessionem propria auctoritate, potest possessio apprehendi, dum tamen non inueniat resistentiam, ad no. in l. credentes. C. de pig. nō obstat, quod dicit Domin. in c. si beneficia. de preb. in 6. dum dicit, quod hæres, qui habet auctoritatem apprehendendi possessionem propria auctoritate, non potest apprehendere, quando res est occupata, quia intelligitur à tertijs possessoribus. Sed hic capitur possessio ab eo, qui dedit facultatem apprehendendi, & non resistit. Non obstat conf. Ias. 145. in 4. vol. quia Ias. fundat se super quodam conf. & tamen dicit ad id, quod allegabatur proterea Ias. loquitur in fidei commissario vniuersali, qui licet habeat licentiam apprehendendi propria auctoritate, tamen non potest apprehendere possessionem, quando est apprehensa per hæres propter præiudicium, quod fit hæredi in Trebellianica seu legitima: Hic autem eramus in instituto in re certa, & nullum præiudicium poterat considerari, quod inferretur hæredi. Et vltra videbatur, quod quando possessio fuit vitiosa, non poterat dici iure familiaritatis, tunc dicitur quando constat de non iure alterius in proprietate, secundum Paul de Cast. in l. iure familiaritatis. ff. de acqui. reud. posses. hic autem erat totum contrarium: quia constabat de iure ingredientis, & non de iure alterius. Et pro ista parte faciunt, quæ dicit ibi Imo. & Aretin. de filio & matre seorsum habitantibus: quia si filius portat fructum ad domum suam non dicitur iure familiaritatis possidere. Cum mea opinione fuit alius auditor. In contrarium fuerunt duo, quia non eramus plus quam quatuor. Et ista fuerunt proposita tertia Decembris, 1543. coram Domino Ioanne Paulo. Causa iterum posita vnus mutauit sententiam, & sic fuerunt tres pro Comite Gaspare: & ex alijs tribus vnus non votauit, quia non viderat propter corporis alterationem, & alius non venit: tertius fuit in primo voto.

EPI TOME.

Tertius qui non est in lite, non attentat.

SVMMA RIA.

- 1 Possessio quando non sit attentata.
- 2 Lis penans in ex duos tertium non afficit.
- 3 Tertius, qui litem non agit, si capiat possessionem non potest alio tertio surrogari: tamquam actor interpellari, sed agatur interdicto adipiscende possessionis. & in 9.
- 4 Prouisus per ordinarium lite pendente dicitur attentare.
- 5 Beneficium lite pendente nec ceditur, nec ad id quispiam presentatur.
- 6 Actor superstes potest agere su per attentatis contra successorem rei defuncti.
- 7 Surrogatus videtur sapere naturam eius, in cuius locum surrogatur.
- 8 Surrogatus apprehendens possessionem defuncti non dicitur plenè surrogatus.

DECISIO LXXXIII.

Pendente lite inter Io. Roderici ex vna actorem, & Ioannē Cortez reum ex altera, super Cantoria Hispalens, Ioannes Cortez obiit de anno 1522. accepit postea possessionem. de anno 1536. Didac⁹ Vasquez, & obtinuit se surrogari ad ius Io. Cortez, etiam quoad possessionem & prosecutionem litis, in eo statu qui petijt possessorem Cardinalis reuocari tanquam attentatam, vt puta lite pendente, quæ lis sustinebatur in persona actoris, & ipsius Didaci surrogati gratiosè in quo etiam lis continuatur, vt per decisum. Cassad.

vt

DECISIO LXXV.

Ut lite pendente. Et tamen decima Decembris, 1543. me proponente in vna Hispalens. Cantoria tenebant, quod talis possessio non erat attentata: quia lis pendens inter duos non afficit tertium, qui non fuit in lite, iuxta text. in c. Romana. §. in alium. de appella. in 6. cum litis pendente non afficiat alios, quam litigantes Rota decis. 2. vt lite pendente in antiquo. Item idem probatur in decis. 10. vt lite pendente in nou. aliàs 411. circa fin. vers. si verò non actor, sed quidam alius, vbi decis. 3. concludit, quod si tertius, qui non est in lite, cepit possessionem, alter tertius surrogatus non potest agere attentatis, sed solum interdicto adipiscende possessionis. non obstat text. in d. c. Romana. §. in alium. dum dicit, tertius attentat: quia non per hoc dicit, quod via attentatorum possit reuocari, sed illa dictio stat pro facie: quod patet, quia text. dicit, quod in tertium iudex non habet iurisdictionem, cum tamè si verè attentasset, ita vt esset comprehensus in lite, iudex tertio administraret iurisdictionem contra impediens tertio possessionem, c. 1. de offic. delega. Non obstat, quod tertius per ordinarium lite pendente dicitur attentare: quia hoc procedit propter d. c. si hi contra quos. vt lit. pend. lib. 6. nam tertius inficiens nedom collationem sed etiam possessionem, & omnia sequuta ex prouisione lite pendente facta, merito non auditur, Rota decis. 18. de rest. spol. aliàs 542. in antiq. Hic autem eramus in titulo regressus legitime concessio ante litē: & hoc modo respondetur ad decis. 1. & 2. vt lite pendente, in antiq. Nec obstat, quod sicut tertius poterat agere attentatis actor superstes, vt dicit d. decis. 411. in fin. ita etiam potest surrogatus gratiosè in locum rei: cum surrogatus in hoc videtur sapere naturam eius, in cuius locum surrogatur: quia respondetur, quod actor superstes potest agere propter decretum d. c. si hi contra quos. Sed Didacus tertius surrogatus quando apprehendit possessionem Cardinalis non erat adhuc surrogatus, sed longè post: vnde factum legitime non debebat per superuenientiam surrogati reuocari. Pro hac parte, quod tertius non attentat, qui non est in lite, videtur tenere gloss. in cap. non solum. in gloss. magn. in verb. reducen. in princip. de appellat. in 6. vbi dicit, quod si tertius, qui non est iudex, vel pars alicuius, attentat, non per viam attentatis, sed iudicio ordinario per suum iudicem reuocatur, vt etiam dicit dicta decis. 411. in dict. vers. si verò actor, dum vult, quod non per viam attentatis, sed interdicto adipiscendi reuocetur.

EPI TOME.

Prærogatiuæ date officialibus intelliguntur de actu officia sua exercentibus: Idem punctus fuit resolutus in vna Leodien. S. Bartholomæi die 1. Februarij 1543. coram Domino Antonio Augustino.

SVMMA RIA.

- 1 Verba, quæ generaliter loquuntur, sunt generaliter intelligenda.
- 2 Privilegio gaudent ij tantum, qui sua exercent officia. & nu. 4.
- 3 Qualitates, quæ tacite insunt, si in vna parte expressa sunt, in alia repetita esse non censentur.
- 5 Præcedentia an referantur ad sequentia. & numer. 7. 9.
- 6 Scriptores Apostolici an magis gaudeant privilegio exemptionis quam alij Officialis, qui pronominiati sunt.
- 8 Quando de vno casu ad alium censetur facta esse repetitio.
- 10 Ad sequentia facilius refertur regula quam ad præcedentia.

o 2

sultaret

Regula Cancellariæ vult, quod referendarij, subdiaconi, protonotarij participantes, clerici Cameræ Apostolicæ, Auditores, Rotæ Abbreviatores, de minori parte actu sua officia exercentes, Scriptores Apostolici omnibus alijs præferantur: Dubitavi ego in vna Calciaten. dimidie portionis 10. Decembris. 1543. an illa verba actu officia exercentes, non solum decernantur & respicerent officiales præcedentes, sed etiã scriptores Apostolicos à Romana Curia abscètes, vt habeant illa prærogatiuam. Et pro parte negatiua, quod illa verba non respicerent scriptores Apostolicos dicebatur, quod Papa non expressit ad e. audientia & quod cum verba generaliter loquebatur, ergo generaliter erant intelligenda. Item dicebatur, quod si vera erat ratio, considerata per Staphil. in tractatu de lit. grat. & iustit. fol. 116. l. Titius. ff. de testamēt. militari cum similib. quod non debent gaudere regula, nisi qui exercent officia sua, & laborant, ceterè illæ qualitates, quæ tacite inerant, secundum Staphil. si expressa sint in vna parte, non censentur in alia repetita, ad nota. per Immol. in l. Iulius Paulus. ff. de condition. & demonstrat. cuius dicta sequi videtur Socin. in l. mulier. column. 2. vers. ex quo inferitur. ff. eodem titul. præsertim quia secundum Bartol. in d. l. Iulius Paulus, qualitas non censetur repetita quoad personas, quando annectitur primæ personæ, & non sequenti, Bald. in l. 1. §. Cato. column. final. ff. de fide instrument. cuius opinionem esse communem retulit Aretin. volumin. 1. columna tertia. in fin. si qualitas non cadit vniuersim in persona sequenti, sicut in prima præcedenti, tunc non censetur repetita, ad l. finali. §. secundo. ff. de legat. 2. Modò in Abbreviatoribus item, quia in beneficio Principis non fit repetitio, quando per talem relationem restringitur dispositio, Alexand. consil. 88. versicul. & oportune. col. 3. versicul. præterea quando sumus. volumin. 1. Iason. in l. 1. column. final. versicul. 8. limita. C. de lib. præterit. Felin. in c. causam quam. column. 4. versicul. limita. de rescript. Istis, tamen non obstantibus. Domini tenebant contrarium, quod quando ista privilegia & prærogatiuæ sunt concessa his, qui actu sua officia exercent, per Felin. in c. pro tuis. prope finem. de maior. & obedi. en. & ponit Staphil. in d. tract. fol. 113. & 116. & hoc ex pluribus concluditur: Primò de iure competenti, text. in l. Titius. ff. de testamēt. militar. Secundò, propter rationem in proœmio regulæ positam, vbi iuxta personarum conditiones, & merita moderantur, habendo considerationem ad labores, quos officiales exercentes sustinent: & ista ratio est vnica, & expressa. Et ideo licitum est ex eo arguere, etiam si non fuisset scripta ad gl. in l. generalis. C. de fidei commiss. Tertio tertius propter verba sua officia exercentes, non obstat, quod ex quo scriptores, describuntur post verba exercentes, regula refertur ad superiores, & non ad scriptores. Nam ex præmissis multipliciter respondetur, quod ex quo constat tertius de ratione regulæ, respiciuntur enim officiales exercentes nec est dare diuersitatis rationem, quare scriptores magis gaudere debent nõ exercendo, quam alij officiales per regulam prærogatiuarum, & regula, exercentes, referri debet ad omnes. A ccedit, nam scriptores sunt minus qualificati quam alij nominati, ergo absurdum esset, quod ipsi non exercendo gauderent & alij non. Ad euitandum tertius absurdum, clausulæ referuntur ad omnes, sicut etiam restringuntur, si ex resultatione re-

DECISIO LXXVII.

sultaret absurditas, ad not. per Brun. in l. talis scriptura §. fina. ff. de lega. 1. & quia scriptores non sunt appoliti ante verbum, sua officia, quia fuerunt additi antiq. isre gulis, & isto casu potest commentari gloss. l. tale pactu. §. fina. ff. de pact. Non obstat, quod dicitur, quod qualitas in beneficio nō censetur repetita: quia ex dictis per Staphil. propter rationis identitatem fit repetitio de vno ad aliud: quia referatur ad omnes precedentes, ergo eadem ratione debet referri etiā ad sequentes, cum regula facilius inferat in sequentes, quā in precedentes: & ex ista identitate rationis tolluntur contraria.

EPI TOME.

Stante suspensione petitorij non admittuntur testes in possessorio ad discolorandum titulum.

DECISIO LXXVI.

Fuit resolutum decima Decembris, 1543, quod nō admitteretur testes in possessorio ad discolorandum titulum, quando suspensum erat petitorium: quia in possessorio satis erat dare, de primo extremo, ac titulo colorato, qui dicitur, quando erat habitus ab habete potestatem: & licet pro parte aduersa replicetur, quod illa potestas erat limitata ad dominium Venetorum, & quod ipse volebat probare, quod beneficium, de quo agebatur, erat extra dominium: Dicebat Domini, quod illud respiciebat petitorium. Fuit resolutū in vna Cor duben. capellaniz coram me trib. ex quatuor in hoc cōuenientibus.

EPI TOME.

Fama impedimenti, quæ extabat tempore contractus matrimonij, atceditur, vt pro dicatur legitima.

S Y M M A R I A.

- 1 Fama & vox publica de contracto matrimonio, an alia post hanc perceptam eidem nubens constituat in mala fide, & liberos faciat illegitimos, & numer. 3. 5.
- 2 Fides bona aut mala tempore contractus matrimonij an inspiciatur. & nu. 9.
- 4 Ignorare dicitur qui nihil omnino sciuit per famam, aut alia quavis ratione.
- 6 Deponendi sunt interdicti qui celebrant contra famam, & nō eligendi. & nu. 12.
- 7 Scientia per famam in graui præiudicio nō sufficit. & nu. 11.
- 8 Matrimonium verum & putatiuum quando equiparetur.
- 10 Negligentia post contractum matrimonium quando tollitur.
- 13 Illegitimus nemo potest ex fama cum vno teste iudicari.
- 14 Probatio præsumptiua ad docendum dolum aut fraudem nō sufficit.
- 15 Probatio per famam causat culpam, licet non dolum.
- 16 Proles est legitima etiā si contrahentes matrimonium sciunt subesse impedimentum.
- 17 Scientia vera & non præsumpta probabitur, cum contra tertium adducitur.
- 18 Filius non est tertius à parentibus, & propter parentum delictum ob radicem infamiam punitur.

IN vna Toletan. matrimonij pro Ario Gundissaluo Comite de Pugarosto, coram Domino Fabio 1543, 30. Decembris, in qua Ioan. Baptista primò contraxerat matrimonium cum Ioanna Ortiz, de quo matrimonio Beatrix prædicta vxor habuerat notitiam, vt probatur per testes: sed dicebat Beatrix, quod Ioannes Baptista à primo matrimonio per sententiam erat liberatus: sed replicabatur, quod sententia per sortes erat lata, vt probabatur, & qd de hoc erat in loco publica vox & fama: Dubitatum fuit, si an attenda illa publica voce & fama, quæ erat de tempore contractus matrimonij in loco, Beatrix esset malæ fidei in eo contrahendo, ita vt soboles fuerit illegitima, Et conclusum fuit, quod sic: quia bona fides inspiciatur tempore contractus matrimonij, ad text. in cap. finali. §. si quis verò, de clandestin. desponsa. & in cap. ex tenore: qui filij sint legitimi, & quod initium contractus matrimonij quoad bonam fidem vel malam fidem inspiciatur, probat Bar. in c. referete. qui filij sint legitimi, Et ideò dicit Præposit. in c. fin. col. penulti. in princip. de clandest. desponsa. quod Doctor, communiter concludunt, quod si fama primi matrimonij in vicinia præstat illud impedimentum, & si contrahatur matrimonium sequens est nullum etiam quoad legitimitatem filiorum, & idem Felin. in ca. veniens, de eo qui duxit in matrimonium, quam poll. per adult. in vers. ab extra, dicit, quod si mulier dicitur ignorare quando nihil omnino sciuit per famam, allegando text. in cap. præterea. secundo, de desponsa. quia vt ibi dicit Abb. & Doctor esse modicum præiudicium abstinere à matrimonio tertij vt non propter famam debeat abstinere, & si non abstinuerit, dicitur contraxisse contra præsumptam scientiam natam ex fama: & ideò esse in mala fide, & tanto magis quod cum filij, qui dicuntur illegitimi, non tractent de damno vitando, vt dicit Præposit. in cap. prolatum, qui filij sint legitimi, & ad istam opinionem facit text. cap. primo, de potestate prælator. Nam si si ibi celebratur contra famam, interdicti veniunt deponendi, & sic ineligibiles, Tamen quia abstinendo ab initio erat modicum præiudicij, sufficit scientia præsumpta per famam. Non obstat, quod si quando agitur de graui præiudicio, non sufficiat scientia per famam, concludunt Doctor. vbi Abb. in cap. super eo, de cōsanguin. & affin. & in c. præterea, & de clande. desponsa. Et ideò, vbi agitur de dissolueno matrimonio, nō sufficit probare impedimentū per famam quia respondebatur, quod hic nō agebatur de dissolueno matrimonio: cum illud esset per primum iam dissolutum, sed tamen agebatur, quod stante fama & impedimento secundi matrimonij Beatrix esset in mala fide, contrahendo contra præsumptam scientiam, ex dicta fama resultantem. Non obstat secundo, quod matrimonium verum & putatiuum quoad effectum legitimitatis comparantur, cap. ex tenore, qui filij sint legitimi, & Præposit. in cap. quod nobis, colum. na. tertia. versic. secundo. filij sint legitimi. ad dissolueno matrimonium putatiuum tunc habet effectum veri, quando bona fide est contractum, vt dicitur in dictis iuribus: & istud nūc inquiritur an bona fide vel mala fide sit contractum: & in hoc attenditur initium contractus: & cum tunc temporis extaret fama, videtur contractum contra scientiam præsumptam ex fama eorum, & ideò mala fide. Nec obstat, quod Innocen. dicit in cap. finali. numer. tertio, de clandestin. desponsa. & ibi sequitur

sequitur Hosti. Ioannes And. & Anton. de Butri. quod negligentia post contractum matrimonium tolleretur, ita ergo in casu nostro dicitur, quia respondebatur, quod matrimonium erat in loco faciendum, secus autem est de negligentia circa inquisitionem impedendi, quauis de illo ab initio constitit: quia talis negligentia non tolleratur, prout expressè dicit ibi Innocen. numero quarto. Non obstat, quod vbi agitur de graui præiudicio Baldum in cap. cum contingat. & ibi Barba. numero 24. de postulat. prælator. & Deci. ibi colum. 5. in princip. & idem Rota de dolo & contumacia, decis. 22. in antiqu. Felin. in d. c. cum contingat. columna. sexta, & in cap. quoniam frequenter. columna quinta. vt lite non contesta. Cum ergo hic agatur de illegitimitate, & infamia filij, & de statu honoris, & magni comitatus, ergo ex fama non præsumitur scientia, nec in isto casu probatur: quia responderetur, quod attento initio agitur de modico præiudicio. Nam stante fama talis impedienti facile erat à matrimonio tali abstinere, & ideò fama pbat, & licet agatur de illegitimitate & infamia, ista veniunt in quandam consequentiam, sicut erat in c. 1. de postulat. prælat. nam si ibi stante fama interdicti, si Episcopus celebraret, incurreret irregularitatem, & efficeretur ineligibilis. & ista sunt graua, quæ hic non considerantur, attento, quod ab initio stante fama interdicti facile erat abstinere, & idè habetur in cap. illud. de cleric. ex commun. ministran. & ex hoc tollitur aliud argumentum, quod hic agebatur principaliter super illegitimitate, cum si super hoc causa expressè erat commissa, sed ex sola fama non potest quis illegitimus iudicari: immò nec ex fama cum vno teste, vt per Bald. in l. in bona fide. C. si cert. peta. l. in repet. l. admonendi. & Deci. in cap. veniens. columna. quinta, de testibus, & in cap. si pro debilitate, de offic. delega. quia respondebatur, considerandum esse, quod ex fama ista non reputabatur illegitimus, sed cum probaretur plenè secundum matrimonium contractum fore: & stante primo valido, & quod istud secundum fuit contractum stante fama. Ad id, quod sententia absolutoria per sortes esset lata, dicebatur, quod istud impedimentum plenè probatur, & probato impedito famæ succedit dispositio iuris quod contractus itante impedimento famæ, quia non fuit diligens non inquirendo veritatem, dicitur cum mala fide contrahere, & sic illa mala fides facit, quod proles dicitur illegitima. Non obstat, quod dicebatur, quod non probando dolum vel fraudem non sufficit probatio præsumptiua, gloss. in l. 2. §. primo. ff. de minor. Bal. in l. prima. C. quomodo & aduersus quos. Aret. in l. prima. columna. 4. versic. secundo. cons. 12. & ibi Socin. columna. quinta. versic. circa septimum. ff. si cert. petat. Ergo probatio per famam non erat potens ad malā fidem, & sic causare illegitimitatem in filio: ad istud respondebatur, quod licet probatio per famam non erat potens ad malam fidem, & sic causare illegitimitatem in filio, quod licet probatio per famam non causat dolum, tamen causat culpam, ita Aretin. in l. cum quidam. §. quod dicitur. col. penult. versic. vnde potest probabiliter dubitari. ff. de acquirend. hered. & idè sciens impedimētum per famam, nec curas inuestigare, est in culpa faciendo contra præsumptam scientiam, nimirum si iura volunt, quod contrahendo dicatur esse in mala fide, & esse matrimonium, non autem tenet comperta veritate etiam quoad illegitimitatem filiorum, quæ est sequela matrimonij. Nō obstat, quod si est aliud impedimentum, quàm consanguinitatis, quod si parentes contrahunt in facie Ecclesiæ, etiam scientes impedimentum, quod nihilominus proles

est legitima, vt voluerūt Vinc. & Lanfred. quos refert Collector in c. ex tenore, qui filij sint legitimi. Sed contrarium est verius, prout idem refert Præposit. & etiam hoc sequitur Abb. non obstat quod vbi scientia adducitur contra tertium, in cuius præiudicium debet vera & non præsumpta probari, vt colligitur ex decis. Neapol. 290. numer. 6. & latè Alciat. in tracta. præsumption. reg. 3. præsumpt. 31. & præsump. 2. cui responderetur, quod non est verum, quod filius sit tertius, sed cum procedit à radice infecta, punitur in illegitimitate proles propter contemptum mandati Ecclesiæ, vt docet Proposit. in c. ex tenore, colum. 2. circa si. qui filij sint legitimi.

EPI TOME.

Notarij Auditoris primi defuncti debent scribere coram Auditore primo admisso.

DECISIO LXXVIII.

Quinta Ianuarij 1544. fuit dictū, quod licet D. Peregrinus Fabius esset deputatus in locū D. A. Marci Antonij, qui deceaserat post Syluestrum Darium: tamen quod Notarij Auditores defuncti debent scribere coram Auditore, qui primo admitteretur, quod licet eorum & Ioannes Paulus diceremus quod bulla locum haberet nisi specialiter Papa deputaret d. Peregrinum ad locum d. Marci Antonij: quia tamen dominus Aquer. & Mohedanus dixerunt quod aliàs idè casus euenerat, vnde super Aragonè & Syluestro ita fuerat decisum, ideò sumus nos eandem decisionem sequuti. Idem fuit seruatum 19. Martij, 1533. et Notario Mohedani primo defuncti fuerant Notarij do. Pauli Emilij Verralli, quamuis idem Verrallus haberet mandatum, vt admitterentur nouati.

EPI TOME.

Procuratoris cedentis confessio non potest reuocari in secunda instantia per cessionarium nisi docto de errore.

S Y M M A R I A.

- 1 Cessionarius non possit reuocare confessionem procuratoris cedentis.
- 2 Confessio facta in prima instantia à procuratore potest in secunda etiam post sententiam per dominum principalem retrahi. & nu. 4.
- 3 Confessio procuratoris, cum super ea sententia fundatur, à cessionario reuocari non potest.

DECISIO LXXIX.

Eadem die in vna Astoricen. de Forias coram me fuit resolutum, quod cessionarius non possit reuocare confessionem procuratoris cedentis: quia confessio cedentis ante confessionem factam obstat cessionario, factam. §. si hæres. vbi Paulus de Cast. ff. ad Trebell. non obstat quod confessio procuratoris possit reuocari in secunda instantia & post sententiam, Rot. decis. 2. de confessis. in nou. quia dicebatur, quod illud erat per dominum principalem, sed hic eramus in cessionario: & ex quo cedens passus fuerat furri primam sententiam & sententia fundabatur in confessione per procuratorem suum emanata, & non fu erat per eam emanata, dicebatur, quod cessionarius post confessionem non potest illam reuocare: quia ius declarandi non transit in successorem, l. Pomponius scribit. §. frumentum. de rei vend. maxime quia idem decis. 60. non vult,

4 vult quod principalis possit reuocare confessionem sui procuratoris, ista ratio cessabat isto casu, quando confessio erat facta in partibus per procuratorem maxime stante quod sententia super illa confessione erat fundata & presumptio erat, quod dominus habuisset de ea notitiam, & ex quo non fuerat per, cum reuocata minus poterat reuocari per cessionarium minus obstat quod dicit Bald. in l. error. C. de iur. & fact. ignoran. quia tex. in l. non idcirco. loquitur in verbis enunciativis. & Doct. de errore illa intelligit Alber. Odofre. & Bal. ibidem.

EPITOME.

Simoniam conventionalis in vno beneficio contra reddidit inhabilem ad aliud beneficium.

DECISIO LXXX.

IN vna Sancti andree Canonicatus & prebendae vna decima Ianuarij, 1544. proposui dubium, presupposito quod Gregorius comiserit simoniam conuentionalem an ex hoc esset incapax ad aliud beneficium: & fuit conclusum quod sic, quia ita tenet Mm. in reper. in verb. simoniacus in beneficio simoniace recepto, inhabilis est ad aliud post Anton. in c. penultim. de simon. colum. 2. versicul. ad secundum dicit quod Episcopus dispensat, ut alius in tracta. de iure patron. fol. 24. col. 4. versicul. & etiam simonia abstineat. & sic absque dispensatione obtinere non posset, & quia isti Doctores non faciunt differentiam inter simoniam conuentionalem & realem quia illud procedit quo ad penam priuationis de qua in extrauag. Paul. & ideo nisi daretur etiam differentia inter vtramque simoniam in casu nostro, dicebatur, quod tenenda erat decisio Doctor. in d. c. penult. de simon.

EPITOME.

Eo ipso quod quis declarat locum esse regressui, non solvens pensiones non dicitur iure priuatus etiam quod a sententia declaratoria appellatur.

SVMMA RIA.

- 1 Appellationis sententia non suspendit effectum sententiae declaratoriae, ad hoc vs non abdicatur ius a non soluentis pensiones reseruat.
- 2 Ius regressus quando ipso iure abdicatur & quando non. & num. 3.

DECISIO LXXXI.

Die 13. Ianuarij 1544. fuit dictum in vna Calaguritan. praestimonij de Palatio coram me pendente, quod Gundissaluu Martini, qui habebat regressum ad dictum praestimonium ex quo Gundissaluu de clarauerat voluntatem suam agendo ad praestimonium quod si verum esset quesset locus regressui, quia Episcopus non soluerat, cum literae dicant, quod lapsis sex mensibus eo ipso priuatus exiit quia statim declarata voluntate per Gundissaluum Episcopus in praestimonio nullumius habebat etiam dato, quod a sententia declaratoria pro parte Episcopi esset appellatum quod illa appellacionis sententia non suspendebat effectum sententiae declaratoriae quod ad hoc, ut non intelligeretur iterum abdicatum ius ab Episcopo: Immo quod si episcopus erat pendente secunda sententia quod ius non vacabat ex persona Episcopi, quia 2 statim quod Gundissaluu declarauerat velle esse

locum regressui, & ita in veritate erat, quod erat locus quod statim ab Episcopo ius esset abdicatum, & Gundissaluo quassum. Item fuit dictum quod Gundissaluu iuri, liti, & causae non renunciauerat in fauorem Episcopi quod sic illud ius non erat quassum Episcopo dato quod esset abdicatum ab Episcopo, tamen per prouisionem per obitum factam in fauore Ferdinandi per illam clausulam siue per resignatione cora notario factam, quia ex quo erat facta in fauore certae personae videlicet Episcopi, si illa persona certa illud ius non capiebat non erat abdicatum a Gundissaluo, per doctrin. Abb. in c. cum pridem. in fin. de pact. fuit dictum in ista Calagurita, quod daretur dubium an parua data & consensus Gundissaluu perferrent resignatione absque signatura Papae.

EPITOME.

Licet propter necessitatem aliquid capere liceat, tamen tenetur postea ad pretium.

SVMMA RIA.

- 1 Furari licet religioni in necessitate, sed tamen si ad pinguiorem postea forinam peruenierit ad pretium rei tenebitur.
- 2 Furari licitum est tempore famis, sed furans ditior factus ad pretium rei furat & tenebitur.
- 3 Princeps si ex re priuata publicam faciat tenebitur tamen ad pretium rei.
- 4 Vicinus incendio orto destruens sine dolo malo & iniuria domum vicini adiuu suarum defendendarum causae nec de dolo nec aq. iura tenetur.

DECISIO LXXXII.

Adem die proposui in vna Rhodien. bonorum & coriorum, an stante publica voce & fama de aduentu Turcharum Rhodum, an liceret religioni capere ligna & coria Domini de Furnariis, ita ut religio non tenetur ad illa deperdita in expugnatione Rhodi. Et fuit resolutum, quod licet religioni propter imminentem necessitatem licitum esset furari, c. si quis, de fur. & c. discipulos, de consuetudin. c. 1. distin. 5. & quia tempore necessitatis ad Bald. in l. 1. §. cum tamen eadem. ff. ad l. Iuliam de pla. & gl. in c. 3. de fur. tamen quia religio tunc temporis vel etiam post potuit pretium soluere, quod tenebatur ad pretium, per ea que dicit Abb. in c. 1. §. si quis, de fur. vbi licet tpe famis sit licitum furari, tamen si postea deueuerit ad pinguiorem fortunam, tenetur soluere pretium rei furatae & faciunt quae dicit Felin. & Deci. in c. quae in ecclesia rum, de constitutio. quod si Princeps potest rem priuatam ex causa publicam facere, tenetur tamen ad pretium non obstat text. in d. l. 3. §. quod ait praetor. ff. de incend. ruin. naufrag. vbi Princeps tunc incendio vicinus remotus potest destruere domum vicini proximioris si timet quod incendium ad domum eius deueniat, & tamen non tenetur de dolo, nec etiam actione l. aquilae, & est tex. in l. si quis fumo. §. 1. ff. ad l. Aquilam: Ita etiam esset dicendum in casu nostro: quia respondebatur quod in dictis legibus, cessat actio de dolo, & actio penalis: sed ibi non dicit quod non datur actio ad pretium rei non aderit dolus, & tunc illud non fit licitum facere nisi re graui urgente, & quia si quando certum est, quod etiam illa domus vicini comburi debebat: Ideo cum vicinus ex domo combusta nullam commoditatem percepturus erat, ita si per vicinum

cinu destrueretur etiam nec pretium consequi debet.

EPITOME.

Procurator qui nihil facit an possit prestare consensum post mortem principalis quando principalis in vita porrexit supplicationem.

SVMMA RIA.

- 1 Mandatum re integra post mandantis mortem extinguitur.
- 2 Procurator in vita qui nihil egit, quando post mortem posuit consentire.

DECISIO LXXXIII.

IN vna Abulen. pensionis coram domino Vostro, in qua principalis porrexit supplicationem ad resignandum. Et postea constituerat procuratorem ad prestandum consensum. Procurator qui non egerat, mortuo principali consenserat, fuit dubitatum decimas septima Ianuarij 1544. an talis consensus esset validus. Dominus Ioan. Paulus & ego dicebamus quod non: quia Princeps mandatum post mortem mandantis re integra extinguitur & verum erat dicere, quod respectu procuratoris erat res integra. Alij vero Domini Mohedanus & Fabius, cum quibus sentiebat ipse Dominus Ioannes Paulus, dicebat quod etiam in isto casu militabat decisio. Cassad. 1. & 2. de renunciatione. quia si quando procurator gratiae porrexit in vita post mortem potest consentire, ita quando principalis porrexit. Cui replicabamus, ut supra, Tamen quia aduocatus dicebat, quod etiam Alexandrina isto casu loquebatur, dicimus, quod Alexandrinam non videmus, quod si ita esset, quod nos eramus cum octo alijs.

EPITOME.

Diuisio patris inter filios habet vim vltimae voluntatis.

SVMMA RIA.

- 1 Diuisio hereditatis per patrem inter filios an habeat vim vltimae voluntatis an vero donacionis inter viuos.
- 2 Filius possidens rem aliquam patre sciente & patiente longo tempore ex donato possidet & praesumitur si nihil conseruet de titulo diuisionis.
- 3 Donatio inter viuos quando magis quam diuisio a patre facta inter filios praesumatur.
- 4 Fructus nefaciunt suos filij pendente vltima voluntate ex diuisione hereditatis.

DECISIO LXXXIII.

IN vna Roman. seu Venetiarum coram domino Aquen. 16. Ianuarij, 1544. fuit resolutum quod Princeps patris inter filios haberet vim vltimae voluntatis, & non donacionis inter viuos, per ea quae dicit Abb. con sil. 66. colum. fin. circa med. versic. non obstat primo volumin. 2. Ripa. in libro 1. colum. 9. versicul. na illa diuisio & tex. cum gl. vbi Salicet. & Paulus de Castro in l. que pater, el. 1. & text. in l. si filia nupta. §. pater. ff. fam. her. c. un. d. l. quoties. C. eod. tit. Non obstat quod dicit Ias. in l. qui aliena. in princip. in fin. colum. 8. ff. de acquirend. hered. & Deci. in l. si donatitone. colum. 1. versic. 3. limita. C. de collat. vbi dicitur quod si Princeps filius possidet aliquam rem longo tempore patre sciente & patiente quod praesumitur do

natio qui respondebatur quod ibi non constat de titulo diuisionis. ergo causa prima Ianuarij eiusdem anni iterum posita, quatuor votantes fuerunt inter se diuisi. Nam dicebant duo, quod verum est, quod simpliciter loquendo diuisio patris inter filios habet vim vltimae voluntatis, sed quia hic Princeps erant aliquae coniecturae quod pater simpliciter noluerit actum vltimae voluntatis, sed donacionis facere, puta, quia filij longo tempore fuerunt in possessione puta spatio quindecim annorum percipiendo fructus, ut domini & in utilitate eorum conuertendo ideo ex hoc praesumebatur donatio, quia si fuisset vltima voluntas, non fecisset interim fructus suos. Item quia dixit in actu vltimo, de le co sedi Roma. & nota, quia nihil dico, quia alias disposui. Nec dicere possumus quod voluerit cum duabus vltimis voluntatibus decedere.

EPITOME.

Scriptores Apostolici, licet sint veri familiares, tamen non gaudent priuilegijs scriptorum ante publicationem bullae scilicet prout.

SVMMA RIA.

- 1 Priuilegia & prerogatiua suffragatorum etiam ante publicationem eorum & data familiaribus infra scriptis, inter quos scriptores describuntur, an ex familiaritate ijs scriptoribus competant, an vero ex priuilegio. & nu. 2.
- 2 Familiares antiqui & verigaudent priuilegio quod familiaribus conceditur & non huiusmodi familiares, qui ex priuilegio veniunt.

DECISIO LXXXV.

De Mercurij vigesimatertia Ianuarij 1544. fuit resolutum in vna Calciaten. dimidiae portiois coram me, quod licet scriptores Apostolici sint in Rotulo descripti & Bulla scriptorum dicit quod Papa concedit infradictis familiaribus priuilegia & prerogatiua quae a tempore datae praesentium etiam ante publicationem suffragantur. Et sic cum scriptores Apostolici sint descripti inter infradictos familiares per consequens debet gaudere priuilegijs a data Bullae prout etiam alij familiares: tamen Princeps dicebatur quod illa descriptio non erat ratione familiaritatis: & ex eo, quod ipsi erant familiares Papae patet, quia in dicta regula, quae facit eosdem scriptores veros familiares, sunt plures alij officiales puta Auditores, referendarij, Protonotarij, milites Sancti Petri, & alij quamplures & tamen isti non sunt descripti, ergo scriptores non describuntur ratione familiaritatis sed ratione priuilegij. Item Papa habet multos familiares veros qui non sunt descripti, sed habent prerogatiuas, ut patet in regula mare magnum appellata, ergo familiaritas non facit, quod scriptores sint descripti, sed priuilegium Papae, quo casu obstat regula quod nulli expectanti Bulla. & cetera. ergo Princeps scriptorum in quantum vult quod prerogatione datae infradictis familiaribus suffragentur a data praesentium, intelligendum est de familiaribus antiquis & ante assumptionem veris non autem de descriptis per priuilegium propter dictam regulam, quod nulli expectanti Apostolicis & cetera.

EPITOME.

Annus, de quo in regula de annali, a quo tempore currere incipiat.

SUMMARI A.

- 1 Annus ad committendam causam in regula de annali non incipit currere à die notitiæ rei, nec à die constitutionis procuratorum, nec à die præstiti mandati, sed à die quo actor cum reo venit ad litem.
- 2 Notitia citationis executæ non inducit litem pendentiã.
- 3 Citatio habetur pro executâ si reus eius notitiã habens impediãt quo minus exequatur.
- 4 Citatio cedens in fauorem Regi si pro reo impediatur non habetur pro executâ & quare.

DECISIO LXXXVI.

IN vna Valentin. Parochialium coram Domino Ioanne Paulo fuit resolutum vigesima tertia Ianuarij, 1544. quod si annus de quo in regula de annali ad committendũ causam inciperet à die executę citationis ita quod non à die habitę notitię per ream de citatione contra eum decreta: quia talis notitia non inducit litem pendentiã, vt per Egid. decisi. 456. & 661. nec etiã à die constitutionis procuratorum, nec etiã mandati producti, quia talia non inducunt litem, sed à die quo actor venit ad litem contra reum. Non obstat quod si reus habuisset notitiã de citatione in partibus, & impediuisset, quo minus exqueretur citatio, & ideo debebat haberi citatio pro executâ iuxta Clemen. causa. in fine. de election. quia respondebatur, quod istud erat quando operari habuisset in præiudicium ipsius rei: sed quia in casu nostro erat in fauorem rei, ideo dixerunt, quod non debebat operari huiusmodi effectum: quia aliã actor ignorans penam pateretur.

EPITOME.

Conditio si Papa dispensauerit est impossibilis, & reicitur, & legatum valet.

SUMMARI A.

- 1 Conditio, quod filius sub diaconus esset hæres si Papa infra annum dispensaret vt effectualiter matrimonium contraheret liceret habetur pro impossibili quæ non vitiat institutiõnem.
- 2 Fideicommissum adiecta institutioni conditione impossibili quando non valet & sit pro non scripto.
- 3 Dicitio, insuper multiplicat appositum grauamen.
- 4 Fideicommissum an insurgat ex tacita mente testatoris
- 5 Grauamen in substitutione fideicommissi adiectum annullat fideicommissum. & quare.

DECISIO LXXXVII.

IN vna Barchinens. hereditatis coram Domino Ioanne Paulo, die decima octaua Ianuarij fuit resolutum, quod si filius qui erat in ordine subdiaconatus institutus sub conditione, si papa infra annum dispensaret vt effectualiter matrimonium contrahere posset diceretur institutus sub conditione impossibili, ita vt talis conditio tanquã impossibilis reiceretur & institutio maneret, per ea quæ dicit Alex. in l. apud Iulianum. §. constat. column. 2. versic. licet autem diximus. & ibi Ias. colum. 3. in si. & colum. 4. dum loquitur de relicto fratribus facto si Monasterium edificarent. ff. de legat. 1. Non obstat quod diceretur, quod ista esset conditio impossibilis de facto, quæ legatum non vitiat, vt per Bart. in l. 1. col. pen. ff. de condit. institut. quia dicebatur, quod Bart. intelligebat de conditione impossibili quæ sapiebat difficultatem, sed nõ

eram in casu isto in conditione quæ erat impossibilis, per superius dicta: vt in hoc omnes conueniunt & dum postea dicebatur quod ista conditio esset appositã fideicommissõ medietatis hereditatis quod conditio videbatur impossibilis vt fideicommissum maneret. Fuit replicatum & resolutum, quod si fideicommissum vt grauamen, in euentum illius conditionis non repleta non valeret, per tex. in §. si possunt. in authent. de sanctiss. Episcop. nouel. 123. collat. 9. vbi grauamen sub conditione tali appositum habetur pro inualido & non scripto. Et eodem modo non solum grauamen respectu medietatis hereditatis post annum faciendum, sed etiã aliud grauamen alterius medietatis dum dicebat, & insuper si infra dictũ annum non obtineat illam & postea quodcumque moriatur: Nam per illam dictionem si insuper appareret quod voluerit grauamen multiplicare. Et ideo etiã illa substitutio per sententias fuit declarata nulla & apparet: quod si postea in prima, dũ voluit, quod tantum Io. Honofrius alteram medietatem non posset habere, nisi de vna sua, et si diceretur, cũ liberis legitimis & naturalibus, prout specificè declarat in hoc versicul. (nam declarando magis meam voluntatem) Non obstat quod in versicu. (& si forsã supradictus Ioannes Honofrius filius meus mihi hæres non erat) testator velit, quod in euentum dispensationis obtinende, postea quodcumque moriatur quod Ioannes Franciscus esset vt hæres: quia respõdebatur quod iste casus non euenit. nec possumus dicere quod si ex tacita mente testatoris insurgat fideicommissum seu substitutio fideicommissi in alio casu quãdo non obtinuit dispensationem: quia vt superius dixi, in euentũ in quem Ioannes Honofrius non obtineret dispensationem, testator in penam non obtinentis grauatur re sitinere quodcumque moreretur, etiã si cum liberis decedat. Et ideo vnũ est reiciendum, si de grauamine apparet in declarando, nam si non voluisset grauare debebat simpliciter facere substitutionem. & quodcumque Ioan. Honofrius decessisset ei substituisset Franciscum.

EPITOME.

Habens mandatum ad beneficium conferendum non solum ad vacantia, sed etiã ad vacatura habere censetur.

DECISIO LXXXVIII.

Procurator habens mandatum ad beneficia collata & conferenda acceptanda non solum dicitur habere mandatum ad beneficia vacantia, sed etiã ad vacatura conferenda: quia quando vna dicitio plura habet significata, propria intelligitur secundum omnia significata quod quamuis in materia stricta, vt per Aretin. in l. cum lege. ff. de testamẽto militar. verba generaliter sunt intelligenda in materia procuratorij. Cassa. decisi. 1. de procurat. & quia etiã mandatum procuratoris extẽdebatur, vt per Rot. decisi. 148. & 413. in nou. cum ergo dicitio, conferenda, possit referri ad vacatura ideo sequebatur mandatum quoque ad ea extendi posse. Et istud fuit resolutum in vna Firman. S. Benedicti coram domino Mohedano. 1544.

EPITOME.

Legitimatiõ filij facta instant e patre facta mentione filiorum, licet non sint citati, est valida.

SUMMARI A.

- 1 Filij naturales & legitimi in legitimatiõne sunt citandi, eorum mentio non figt.

DECI-

DECISIO LXXXIX.

E Ad die fuit corã eodem resolutum in vna Rauennaten. hereditatis, quæ legitimatiõ filij facta instante patre existentibus filijs legitimis & naturalibus, facta mentione ditorum filiorum, licet non essent citati, valeret, vt per Ias. in l. Gallus. §. & quid si tantum. col. 2. versicul. 4. limita. ff. de liber. & posthu. & licet Bald. in l. cum ita damus. ff. de adopt. dicat quod si filij sint citandi, istud intelligendum est, quando de eis mentio non est facta, per Doctor. vt supra. Quod requiritur citatio filiorum, ponit Ias. consil. 68. viso themate. col. 3. versicul. 3. facit. volum. 3. & melius colum. penultim. vers. non obstat ergo.

EPITOME.

Decretum regulę limitatoriz indultorum Cardinalium in fauorem expectantium ligat manus inferiorum à Papa, dato quod expectans instrumentum non acceptet.

SUMMARI A.

- 1 Decretum appositum in expectatiua ligat manus inferioris à Papa, etiã si expectans non acceptauerit.
- 2 Decretum in expectantiã fauorem appositum non operatur, si expectans non acceptet.

DECISIO XC.

Die 28. Ianuarij, 1544. in vna Rauennaten. pro Domino Prospero Auditore contra Dominum Iulium Galeatium corã Domino Mohedano fuit resolutum, quod Cardinalis Rauennaten. absens à Curia qui propter eius absentiam in fauorem expectantium habebat tres menses alternatos, & beneficium vacauerat in mense Martij; & sic expectans non potuisset de dicto mense prouidere Iulio Galeatio eò quia ostendebatur, quod Dom. Iulius Galeatius habebat expectatiuam in dicto loco, etiã quãuis ipse non acceptasset, per ea quæ dicit Felin. in c. 1. colum. ante penultim. de præscript. Cassa. decisi. 1. & 2. de decret. in reseruat. appof. decisi. 6. posita colum. 2. de reseruat. Non obstat, quod dicitur, quod indultum limitatũ in fauorem expectantium, si ergo expectans non accepit, decretum in eius fauorem appositum non dicitur operari, prout dicit decisi. Rot. 444. in antiq. quia respondebatur, quod etiã in expectatiua & reseruatione decretum apponitur in fauorem expectantium, & reseruat. non acceptantium, per decisi. superius allegatas. Fuit iterum causa posita, 15. Ianuarij, 1544. & D. Ponens inclinabat cum duobus.

EPITOME.

Impetrans gratiam subreptitiã, licet in ea habeat derogationem regulę de annali, tamen non satisfaciãt regulę de annali.

SUMMARI A.

- 1 Appellationis tempore durante beneficiis priuatus nemo dici potest.
- 2 Derogatum si sit primę parti, & impetrans non obseruet secundam partem decreti, an satisfaciãt regulę de annali.
- 3 Impetratio cum est subreptitiã & nulla, non est satisfactum regulę de annali.
- 4 Regula de annali considerãt inualiditatem gratiã validę, si eius si gratiã sit nulla.

DECISIO XCI.

Henricus Ledos, quia Antonius Pinter fuerat priuatus beneficiis suis, impetrauerat beneficia Antonij per priuatiõnem: durante tamen tempore ad appellandum non poterat dici priuatus: & quia talis impetratio fuerat facta contra annalem possessiõnem, & impetratione fuerat derogatum quoad primam partem: Fuit dubitatum, an si talis Henricus impetrans incidit in regulã de annali: quoniam primam partem regulę non obseruauerat. Et pro parte negatiua dicebatur, quod non incidisset, eò quia obtinuerat derogationem quoad primam partem, & quoad alias partes, vt infra sex menses veniret ad litem. Item obtinuerat prærogationem anni. Tamen 28. Ianuarij 1544. fuit resolutum per maiorem partem, coram Domino Mohedano, in vna Barchinonen. quod Henricus non si satisfecisset regulã de annali, eò quia impetratio erat surreptitiã & nulla: Et sic impetratio gratiã erat nulla, vt per Abb. in c. sedes. col. 2. & ibi Deci. & Felin. colum. 1. vers. surreptitiã in vna parte, per rescript. Si ergo derogatio erat nulla, non erat satisfactum regulę: & licet si regulã de annali consideret inualiditatem gratiã, dum dicit tantum probẽ ligantium motus reprimantur: tamen secus est, quando gratiã est nulla, quia corruit oēs clausulę accessorię.

EPITOME.

Ex actu translationis nullo voluntas principalis non mutatur.

SUMMARI A.

- 1 Translatio pensionis in alium in hora mortis an sufficiat vt mutatio voluntatis principalis probeatur.
- 2 Voluntas testatoris declaratur etiã ex testamento et actu qui postea nullus esse appareat.
- 3 Procurator esse reuocatus desinit si mutata sit testatoris voluntas, etiã si actus mutationis sit nullus. & nume. 3.
- 4 Testamentum prius non reuocatur per posterius, nisi sit perfectum.
- 5 Voluntas prior an per posteriorem imperfectam & inualidam mutata esse censetur. & quare.
- 6 Resignans si ante consensum in Camellaria præstitum moriatur, beneficium non per resignationem, sed obitum eius vacabit.
- 7 Actus reuocatorius alterius a quẽ perfectus est absolutus esse debet atque prior qui reuocatur.

DECISIO XCII.

IAM superius dixi, quod si principalis porrexisset in vita, an procurator in vita posset consentire, quæ fueramus varij, vt patet supra. Fuit postea dubitatum in vna Abulen. pensionis coram Domino Aquens. prima Februarij, 1544. ad edocendum si de mutatione voluntatis principalis an sufficeret, quod ipse principalis in articulo moriens transtulisset eandem pensionem in alium, licet illa translatio esset nulla. Et fuit resolutum & conclusum per tres ex quatuor, ipso quarto contradicente, quod sufficeret, vt per Cassa. decisi. 1. & 2. de renunciãt. vbi requiritur, quod si voluntas principalis non mutetur, vt hic, licet actus esset nullus, cum mutata erat voluntas, & ex actu etiã nullo declaratur voluntas, vt est text. in l. final. ff. de rebus eorum qui sub tutel. vel cura sunt. Et ideo si quia erat mutata voluntas, procurator re integra desinebat esse procurator. Non obstat, quod prius testamentum non reuocatur, nisi per aliud testamentum perfectũ non

non autem imperfectum & nullum, §. posteriore. In
 sit. quib. mod. testamentum infirmatur. & hoc iure.
 ff. de regul. iur. Tertio ita etiam esset dicendum in isto
 casu, ut prior voluntas non censetur esse mutata ni
 si per aliam validam: quia respondebatur, quod illud
 procedit in testamento solemniter & perfecto, & hic nō
 6 eramus in actu ita perfecto, quod patet, quia si rēsi-
 gnans decederet ante prastationem consensus in Can-
 cellaria, certē beneficium per obitum eius vacaret,
 7 & nō per resignationem. Item ibi tractatur de rē actu
 reuocatorio alterius, & tunc oportet, quod ille sit
 æquē perfectus ut prior. & hic solum tractatur de mu-
 tanda voluntate, licet illa non sit potens ad reuocan-
 dum primum, sed rē sufficit, quod sit mutata, ita ut pro-
 8 curator re integra non possit consentire & sit functus
 eius mandato.

EPITOME.

Comes Palatinus habens facultatem legitimandi absque
 prastudio ascendentium & descendendum in legitima: eis de
 bita potest legitimare stantibus filijs legitimis & naturalibus.

SVMARIA.

- 1 Potestas legitimandi Comiti Palatino vnde censetur data
 quamvis expressē nil dicatur, sic ut ad legitimam admit-
 ti possint.
- 2 Exceptio firmat regulam, & facit ut comprehendat ea, quæ
 sui natura non possit.

DECISIO XCIII.

Dic 4. Februarij, 1544. in vna Rauentatē, coram
 D. Mehadano fuit resolutum, quod Comes Pala-
 1 tinus quando habebat rē facultatē legitimandi absq;
 tamen prastudio ascendentiū & descendentiū &
 eorum, de quorum successione ageretur, quoad prædi-
 ctas successiones, si personæ ipsæ ab intestato decede-
 rent, de iure admitti deberent in legitima duntaxat
 eisdem ascendentiū & descendentiū debita, pos-
 set legitimare stantibus filijs legitimis & naturalibus.
 Nam licet dicatur, quod talis potestas non veniat ni-
 si expressē concedatur, ut per Paul. de Cast. in l. Gal-
 lus. §. quid si tantum. in fin. ff. de lib. & posthum. Ale-
 xan. consil. 6. colum. 7. in 2. volum. Tamen dicebatur
 in casu isto qd potestas talis erat data, ex quo diceba-
 tur in casu nostro absque prastudio ascendentiū &
 2 descendentiū. Nec obstat, quod exceptio licet firmet
 regulam, tamen facit, quod regula comprehendit
 ea, quæ aliis de sui natura non comprehendit, ut
 per Bar. in l. generaliter. §. vxori. ff. de usufructu. legat.
 quia dicebatur quod hic non eramus in regula ex ex-
 ceptione, sed potius in quadam concessione limitata &
 restricta, ut vix Comes possit legitimare absque præ-
 iudicio descendentiū. Item etiam dicebatur, quod ex-
 ceptio esset inualida & nihil operaretur, ut per Deci.
 in l. i. ff. de regul. iuris item quod exceptio declarabat
 regulam.

EPITOME.

Data parua & consensus resignandi absque signatura Papæ
 non perficit resignationem: & data inspicitur a tempore sup-
 plicationis signata: non autem potest Bald. Paul. de Cast. in
 l. i. c. ut lite pendens.

SVMARIA.

- 1 Episcopi obitus non inducit iuris vacationem ex eius per-
 sona, si illo moriente consensus tantum sit prastitus & data

parua. & nu. 3.

- 2 Signatura Papæ perficit resignationem.
- 4 Resignatio si non quaratur ius non abdicatur a resignā-
 te.
- 5 Signatura retrotrahitur ad tempore date, si supplicatio
 reperitur tempore date si gnata.

DECISIO XCIII.

In vna Calaguritan. prestimonij de Palatios, in
 qua Gundissalvus Martinez, postquam obtinuerat
 sententiam priuatiorem contra ipsum ob non solutio-
 nem pensionis, & postea concordauerat cum eius pro-
 curatore cedendo liti, iuri, & cause. Et Episcopus
 promittebat soluere pensiones decursas, & pro decur-
 rendis promiserat dare cautionem Banchariam: & su-
 per resignatione tantum erat capta parua data & præ-
 stitus consensus, & posita in manibus Ioannis de An-
 guiano: & prestapponebatur, quod pro parte Episco-
 1 pi erant omnia adimpleta. Dubitanti ego, rē ex quo
 Episcopus deceffit, antequam supplicatio esset signa-
 ta, an dicta parua data & consensus Gundissalvi per-
 ficeret resignationem absque signatura Papæ, ita ut
 per obitum Episcopi diceretur ius ex persona eius va-
 care. Et quarta Februarij, 1544. fuit resolutum, quod
 2 non esset perfecta ex his resignatio: quia rē signatura
 Papæ perficit resignationem, Castad. de resignatione.
 quæst. 184. num. Rota in antiq. decis. 82. & per Mo-
 dern. in materia de constitutione. vnde cum resignatio
 non esset per Papam in fauorem Episcopi admilla,
 3 rē non poterat dici ius ex persona eius vacare. Et quia
 4 resignatio erat in fauorem Episcopi, rē si Episcopo
 non esset ius quæsitum, per consequens nec etiam Gu-
 5 dissalvus abdicat. Non obstat, quod signatura rē retro-
 trahatur ad tempore date: quia respondebatur, quod i-
 stud esset verum, si supplicatio reperiretur signata tē-
 pore date, & non admitteretur probatio in contrariū:
 Sed quia cōstat, quod tempore obitus supplicatio nō
 erat signata, nō poterat dici, quod ius Episcopo esset
 quæsitum, & sic non poterat dici per eius obitū vacare.

EPITOME.

Stante publica voce & fama impedimenti publicitas matri-
 monij non exulat contrahentes a mala fide.

SVMARIA.

- 1 Matrimonij publicitas an excuset a mala fide mulierem cū
 eo contrahentem, de quo fama est cum alter am duxisse. &
 nu. 4.
- 2 Presumptio affinitatis inter coniunctos tollitur per publi-
 cationem matrimonij.
- 6 Ignorantia affinitatis presumitur in publicè contrahentib.

DECISIO XCV.

In causa Toletan. pro Comite Pugnaro sterō con-
 1 tra Beatricem, quarta Februarij, 1544. fuit resolu-
 tum, coram Domino Fabio, quod rē stante fama publi-
 ca de collusionē sententiæ, quod publicitas matrimo-
 nij non excusaret Beatricem a mala fide, ut per Inno-
 cen. in c. final. versic. sed quod si publicè. & ibi Ioan-
 nes And. colum. penultim. & per Anchar. colum. pe-
 nultim. versic. 3. principaliter quæro. & ibi Præpo-
 si. colum. 3. in fin. cum sequen. de clandestin. desponsat.
 & Deci. consil. 154. Non obstat. consil. 156. colum. 2.
 4. dum rē vult presūptionē sequitur affinitatis inter con-

coniunctos tolli per publicationem: Et quod presūmi-
 tur rē ignorantia affinitatis in publicè contrahentibus
 3 & idem videtur dicere Deci. in consil. 166. ita etiam el-
 set dicendum in casu nostro, ut quia rē matrimonium
 publicè esset contractum, tolleretur illa prastimonia
 quæ ex fama oriebatur: quia respondebatur, ex mente
 Innoc. in d. c. final. in d. versic. & quod si publicè. vbi
 4 dicit, quod publicatio bene operatur respectu aliorum
 impedimentorum, ex quo eramus in impedimento pro-
 ueniente ex fama publica, in quo habebamus doctrinas
 claras: dicta consilia non faciebant ad propositum.

EPITOME.

Excommunicatio etiam si sit nulla, potest tamen peti abso-
 lutione ad cautelam.

DECISIO XCVI.

Die 8. Februarij 1544. in vna Toletan. pensionis co-
 ram D. Mohedano fuit dictum, quod licet excom-
 municatio sit nulla, potest tamen excommunicatus pe-
 tere absolutionem ad cautelam, ut Rot. decis. 456. in
 fin. in nou. quia quod dicitur de nullitate, est in fauorē
 excommunicati: & idem si excommunicatus non vult
 dicere de nullitate, sed petere absolutionem ad cautē-
 lam potest, maxime cum prastudio non fateatur se
 excommunicatum, ut Dd. in l. decem. ff. de verbor.
 oblig. & talis absolutio per iudicem dari ex officio po-
 test, c. cum contingat, de off. dele. vbi Hostien. & Do-
 ctor.

EPITOME.

Reservatio pensionis super fructibus beneficij, super quo e-
 rat regressus, non facta mentione de eo, an sit ab initio nulla,
 vel veniat annullanda.

SVMARIA.

- 1 Reservatio ant actio regressu sit subreptitia, & nulla.
- 2 Pensionem ex regressu nunquam concedit signatura.
- 3 De iure ad rem mentio fieri debet.
- 4 Subreptio prima non sanatur ex legitimo actu superuenien-
 te.
- 5 Pensione ex mente resignantis si nō sit reservata, an nulla sit
 an verò annullanda veniat.
- 6 Subreptio fieri non dicitur, nisi in casibus a iure expressis.
- 7 Futura quanquam non iudicant subreptionem.

DECISIO XCVII.

Episcopus Balneogertē. Solis nuncupatus resigna-
 uerat Canoniatum & præbendam Ecclesiæ To-
 letan. in fauorem Io. de Lerua, reservatis sibi validè
 infra dictis, & non alijs: & Ioannes consenserat reser-
 uationi pensionis 100. ducat. super fructibus parochia-
 lis de Barcha, quam obtinebat, sed ad dictam parochia-
 lem habebat regressum Cardinalis S. Crucis. Dubitau-
 ego bis, videlicet die 4. & 8. Februarij 1544. in vna
 1 Toletan. pensionis, rē an talis reservatio pensionis erat
 subreptitia: & dicebatur, quod ex quo non fecerat mē-
 tionem de regressu, ergo esset nulla, adnot. in c. super
 literis. cū alijs, de rescrip. maxime arguebatur ista sur-
 reptio ex communi vsu signaturæ, qui attendendus est,
 Felin. in c. superbus. col 5. vers. exponenda sunt, de ref.
 2 crip. Nam rē signatura nunquam concederet pensio-
 nem ex regressu grauando successores sine eorum
 consensu expresso, quando successores haberent regres-
 3 sum: & non est dubium, quod rē de iure ad rem debeat

fieri mentio, Felin. in cap. in nostra. col. 4. versic. de
 iure ad rem. & vers. limita tamen prædicta. de rescrip.
 sicut de electione & præsentatione, ad decis. Rot. 17. de
 præben. in nou. Non obstat, quod Cardinalis habens
 regressum si post biduum huiusmodi reservatio: nō
 opposuerit, nec vnquam nec hodie defunctus opponere
 non posset: quia rē surreptio prima non sanatur ex
 4 actu superueniente, ad not. per gloss. Innoc. in c. cum
 die. & ibi per Abb. col. antepenult. de re iudicat. & facit
 c. si ex tempore. de rescrip. in 6. & quando pensio rē nō
 5 esset nulla, satis erat, quod poterat annullari, ita ut non
 diceretur satis factū menti Episcopi resignantis, volen-
 tis, quod pensio transiret ad successores validè, & tamē
 quoad successores non erat validè reservata: quia eis
 volentibus beneficium grauari non poterat. Tamen
 istis non obstantibus Domini inclinauerunt dicta die
 in contrarium, videlicet quod reservatio pensionis
 stante regressu, licet ab initio esset valida, annullan-
 da tamen esset in euentum accessus. Et fuit dictum, qd
 hoc expressē tenebat Gig. in tracta. pensio. q. 47. vbi
 ad propositum multa allegat. Non obstat id, quod dicit
 de surreptione: quia rē non dicitur surreptio, nisi in ca-
 6 sibus a iure expressis, ad gloss. in Clem. 1. de præben. Fe-
 lin. ad c. in nostra. in 3. correl. de rescrip. & cum resolu-
 tio pensionis pendeat ab incerto futuro euentu, &
 7 rē futura habentia adesse, & non esse, non inducunt
 surreptionem, secundum Felin. in dic. c. in nostra. in 7.
 correll. de rescrip. & facit id, quod dicit Sarnen. in re-
 gul. de infirm. ref. & Castad. decis. 16. de præben. & ex
 hoc respondebatur ad id, quod dicebatur de successio-
 ne, & quo ad illud non erat valua, quia dicebatur, quod
 id incertum erat propter dubium mortis euentum,
 item au habens regressum velit locum esse regressu
 tali. Tamen ista decisio non fuit firmata: fuit tamen di-
 ctum, ut iterum informaretur.

EPITOME.

Licet coadiutoria expiret, non tamen expirat pars promissa
 nisi in ea contenta.

DECISIO XCVIII.

In vna Toletan. Archipresbyteratus de Madrid. co-
 ram Do. Ioan. Paulo 8. Februarij 1544. in qua erat
 coadiutoria, & Papa in ea dicebat quod coadiuto-
 ria valeret, etiam quod Claudius non indigeret co-
 adiutoria: nec literæ coadiutorie intimatæ forent. Po-
 stea dabatur coadiutori successio: Dubitatum fuit, an
 ex quo coadiutoria non valuit, & non fuit sortita effe-
 ctū ex eo, quod coadiutor obijt, antequam coadiutor
 de coadiutoria fuisset certificatus, an ita rueret etiam
 illa successio, & sic pars prouisua coadiutoris. Et pro
 parte affirmatiua dicebatur, quod ex quo illa successio
 venit accessorie, deficiente principali etiam omnis acces-
 sus corrueret. Fuit tamen resolutū contrariū: quia e-
 rant duæ gratiæ in fauorem coadiuti: & illa erat extin-
 cta per obitum illius, & altera in fauorem coadiutoris:
 & cum ista esset æquē principalis etiam in casu isto,
 in quo dicebatur, etiam si coadiutor non intelligeret
 & quod ista secunda gratia non dependens à prima
 non expiraret.

EPITOME.

Non est satis factum regula de annali, dicendo per plures
 annos possedit, quando possessor fuit decennalis: In ista causa
 etiam fuit dictum, quod annalis possessor ante impetrationem
 gaudeat regula de annali, ut per Sarnen. in reg. de annali. q. 42. in
 fine: quia verba regulæ istum casum comprehendunt.

SVMARIA.

S V M M A R I A.

- 1 An in impetratione dicens priuatum plures annos possedisse cum decenniali sit possessor, sufficiat ad excusationem regulæ de annali, quæ vult, vt exprimat quot annos priuatus possederit.
- 2 Dicitur, Plures ad duo an solum extendatur, an etiam ad centum. & num. 3.

DECISIO XCIX.

In vna Barchinonen. Canonatus, 8. Februarij 1544. fuit dictum, quod non f. erat satisfactum regulæ de annali, si ille, qui impetrauit beneficium possessum per decennium, dicat in impetratione, quod obtinuerat per priuationem, & priuatus per plures annos possederat: quia cum regula dicat, quod debet exprimere, quot annos possedit, ex dicto, f. plures, verificatur in duobus annis, vt per Bartol. in l. si gemina. ff. arbor. furt. cæsar. non erat satisfactum regulæ: quia Papa difficiliter concessisset, fuit posita causa iterum: Nam licet verbum, f. plures, pluribus verificari possit, in pluribus, vsque ad centum, vt per Albert. in dictionario suo in verb. plura: tamen quia etiam verba poterant verificari, verba contra referentem erant capienda. & ad propositum videatur Alexan. in l. sape. col. 2. de re iudic. vbi tractat de istis dictionibus.

EPITOME.

Consensus quando requiritur, & quando sufficiat tacitus.

S V M M A R I A.

- 1 Procurator si habeat mandatum ad renunciandum simpliciter, vel pro quacunque re compensa, an expresse non consentiens regressui acceptando ius cidentis qui non nisi re seruato regressui resignare volebat, tacite consensisse videatur. & nu. 8.
- 2 Acceptans ius aliquod præsumitur illud cum omnibus ei apposis conditionibus generalibus suscipere.
- 3 Priuilegium reuocans regressui sine consensu de expresse intelligitur, non autem tacito voluntario.
- 4 Consensus necessarius etiam tacite interuenire potest, secus in voluntario, quem quis non tenetur prestare, qui expresse tantum interuenit.
- 5 Consensus formalis cum de præiudicio agitur, nunquam sufficit.
- 6 Cum aliquid pro forma propter aliquem ex eo resultantem effectum requiritur satis est si per equipollens adimpleatur.
- 7 Consensus verus inducitur ex patientia & longa taciturnitate, idemque operatur quod expresse.
- 9 Procurator præsumitur dominum de ea re certiore fecisse, propter quam constitutus erat.

DECISIO C.

Die 11. Februarij 1544. fuit resolutum in causa Hispalen. Cantoriæ coram me, quod non solum mandatum Ioannis de Zamera esset sufficiens ad consentiendum regressui, ex f. quo procurator habebat mandatum ad renunciandum simpliciter, vel pro quacunque re compensa, & expresse vno casu requirente mandatum speciale, vt est casus renunciationis, secundum Franc. in c. qui ad agendum. de procur. in 6. Venit sub verbis generalibus omnis illius casus, etiam si in mandato esset dictum, quod posset omnia alia, quæ exigent magis speciale mandatum: & hoc stante, dato, quod expresse non consensisset regressui: tamen acceptando ius Cardinalis cedentis, qui in ead. supplicatione, & in cedula, quam mittebat, nolebat resigna-

re, nisi reseruato regressui, tacite videbatur consentire, iuxta ea que dicit Iaf. in l. contra iuris. §. fin. de pactis. 2 quod ille, qui acceptat f. aliquid ius, videtur acceptare cum omnibus conditionibus generalibus in illa apposis. Nō obstat, quod priuilegium f. cleri Hispaniarum reuocaret regressus sine consensu, & debebat intelligi expresse, non autem tacite, vt no. per Bald. in l. 2. §. voluntas. ff. solut. matrim. vnde cum illa acceptatio, resultaret, tacitus consensus non poterat dici, nisi quod esset regressus reuocatus quia respondebatur, quod notata in dicto §. voluntas, procedebant respectu consensus ex sola patientia & taciturnitate prouenientis, prout Alex. & omnes in d. c. fin. in princip. & ibi Franciscus. versic. tene mentem, de iudi. in 6. vbi nisi appareant indicia consensus, vt quia procuratorem adduceret, aduocatos instrueret, liti nō videatur quis consensisse: faciunt quæ ponit Purpur. in l. fin. col. 11. in fin. vers. vt tales consensus. ff. de pact. Et not. in d. §. voluntas, procedunt in consensu voluntario, quem quis non tenebatur prestare: f. secus tamen est in necessario, prout est in cessione & promissione limitata, que non potest acceptari nisi necessario omnia acceptentur, & tunc etiam patientia & taciturnitas operatur consensus requisitum, l. 2. C. de acquir. possess. cū alijs, de quibus in l. quæ dotis. sol. matr. Accedit, f. quia quando consensus requiritur illius, de cuius præiudicio agitur, nunquam etiam intelligitur formalis, vt Innoc. & Alex. in l. si quis bona. §. furtum. ff. de acquir. hered. post Bald. in l. 1. in vlt. chart. vers. quia admitti. Et quando f. aliquid requiritur propter aliquem effectum ex eo resultantem, & requiritur pro forma sufficit adimplere per equipollens considerando effectum, per Alex. post alios in §. & quid si tantum Item f. patientia & diuturna taciturnitas inducit verum consensus, & idem operatur quod expresse, Iaf. in l. que dotis. ff. solut. matrim. in 1. causa. Non obstat quod f. negaretur scientia & notitia principalis, quia respondebatur, quod constabat de mandato & quod procurator sciuit: & f. præsumebatur certiorasse cum de concordia propter quam faciendam constitutus erat procurator, ex his que tradit Roman. consil. 480.

S V M M A R I A.

- 1 Probatio vera & plena ex iuris dispositione resultans non tollitur facile per coniecturas.
- 2 Probatio vna præsumpta tollitur per aliam præsumptam.
- 3 Probationes mille possunt in antiquis ad probandum coniungi.

DECISIO CI.

In causa Toletan. decimarum de Crepancolos 15. Februarij 1543. fuit dictum, quod informaretur, an ex eo quod probatur, quod terminus de Locas erat in termino de compacuellos & hoc diceretur de re vera & non præsumpta quod esset in parochia de Compacuellos: quia si verum erat, quod esset in ista parochia, tunc dicebatur quod difficile videbatur quod vera & plena probatio ex iuris dispositione resultans tolleretur per coniecturas & iudicia, quæ de per se nec plenè nec semiplene probant: si autem f. erat præsumpta, tunc vna præsumptio tollitur per aliam: & per maiores præsumptiones videbantur esse illæ qui militabant pro Ecclesia de Eputinas ex tot adminiculis resultantibus. Item quia dicebatur, f. quod ex eo, quod eramus in antiquis, mille præsumptiones etiam

S V M M A R I A.

- 1 Abesse, aut in actis non comparere, paria sunt.

DECISIO CV.

In vna Salamantin. Capellanæ Chori coram me 17. Februarij 1544. fuit dictum, quod Didacus Vasquez, qui anno 1534. docto de absentia Antonij Vega obtinuit decerni processum per audientiam, & nihil aliud facit. Postea de anno 1538. repetito eodem decreto processum obtinuit sententiam, quod processus & sententia valeret, dato, quod Antonius de anno 1537. & 38. esset in vrbe, ex quo non probabatur scientia Didaci, & quod Antonius debebat in actis comparere: quia paria sunt abesse, vel in actis non comparere, & hoc pro validitate actus.

EPITOME.

Fatalia secundæ sententiæ an sint decursa stante nullitate terciæ sententiæ.

S V M M A R I A.

- 1 Sententia tertia cum est nulla, an secunda ob decursum fatalium transeat in rem iudicatam. & nu. 3.
- 2 Sententia cum est nulla, si ab eo, contra quem fertur, casu nullitatis committatur, fatalia pendente hoc iudicio non currunt in casu appellationis.
- 4 Fatalia currunt, cum non est à sententiæ nullitate appellatum.

DECISIO CVI.

In vna Roma. Scomisæ, quam proposui 20. Februarij, 1544. in qua erant latæ tres sententiæ & tertia erat nulla, dicebat ille, pro quo erant latæ, quod si tertia erat nulla, quod secunda transierat in rem iudicatam, ex eo quia fatalia erant decursa. Replicabatur, quod sententia erat lata infra fatalia, quod si iudex nulliter pronunciauerat, impedimentum iudicis debebat excusari 2 à lapsu fatalium. Dixerunt Domini, quod si lata sententia esset nulla, & ille, contra quem fuerat lata statim dixisset de nullitate, itaque causam nullitatis commisisset tunc pendente iudicio nullitatis in casu appellationis fatalia non currunt, vt per Bald. in l. maiores. C. de inoffic. testam. & tunc verum esset dicere, f. quod sententia non transisset in rem iudicatam: secus est quando non commisit causam nullitatis: f. quia cum tunc videtur stare per eum, ei imputandum est, qui non procurauit validam sententiam habere, & ideo fatalia currunt. facit, quod dicit Alex. consil. 59. viso titulo. col. 2. vers. his hic præsuppositis. & per totam illam col. vol. 4.

EPITOME.

An procurator substitutus in causa pendente inter Martinum & Franciscum, sit substitutus in causa pendente inter surrogationem Martini & Francisci.

S V M M A R I A.

- 1 Procurator substitutus in causa, non tenetur surrogato respondere, sed nouum requiritur mandatum, & principalis domini citatio. & nu. 3.
- 2 Procurator potest agere cum surrogato, si lis post mortem alterius suslineatur cum altero ex colligantibus

DECISIO CVII.

In vna Astoricen. de Cubo, coram me die 3. Martij, 1544. in qua Martinus Romanus commiserat cau-

etiam imperfecte, ad probandum coniungi poterant. Fuit dictum, quod in casu nostro informaretur, an in casu nostro essemus in antiquis, ita vt plures imperfectæ coniungi possent ad plenè probandum.

EPITOME.

Decisio Bisigne. 2. de concess. præbend. non seruata.

DECISIO CII.

Licet Staphil. in tracta. de lit. grat. fol. 68. pag. 2. sequatur decis. Bisignet. 2. de concess. præben. reprobara. decis. 291. in nou. tamen Domini 15. Februarij, 1544. coram D. Prospero noluerunt sequi dictam decis. 2. sed sequuti fuerunt dictam decis. 397. in nou. & decis. 288. & 327. in antiq. cum sint posteriores. Itē est contra opinionem omnium in c. deliberatione. §. si. de offic. deleg. in 6. qui vno ore sequuntur opinionē gl. ibi dicentis, quod Episcopus non potest. & ibi Dominic. & Franc. reprobant dictam decis. Bisignet. & consil. Oldrad. 77. & omnes in tit. de concess. præbend.

EPITOME.

Matrimonium probatur per diuturnam cohabitationem, famam, & tractatum maritalem.

DECISIO CIII.

Fuit dictum in vna Venetiarum coram D. Mohed. 15. Februarij, 1544. quod diuturna cohabitatio, vt erat in casu illo decem annorum, communis famæ reputatio, & tractatus maritalis probarent matrimonium, per tex. in c. illud. & ibi Abb. in 4. col. ver. ego credo. cum sequen. col. de presumption. & tantò magis in casu illo non agebatur de fœdere matrimonij, sed ad effectum legitimationis, ad quem effectum sola cohabitatio sufficit, vt per Fel. in d. c. illud. col. fi. circa fin.

EPITOME.

Aliud est appellare verbaliter, & scripturam conficere, aliud in scriptis appellare.

S V M M A R I A.

- 1 Notarius facit fidem de appellatione.

DECISIO CIIII.

In vna S. Carthaginen. Catharinæ coram D. Mohedano, in qua fuerunt intimatæ executoriales die 10. contra quendam citatum per edictum, fuerat processum: & die ipsa 16. appellauit, & factus contumax à die notitiæ dicendo, appellat, quod appellationem suam redigeret in scriptis. Fuit resolutum 16. Februarij, 1544. quod talis appellatio non esset bona: quia aliud est, quod appellatio verbalis redigatur in scriptis, aliud quod cum teneatur appellare in scriptis, ex quo in ipso actu non appellauerat, vt in l. 1. in fin. & l. à scientia. §. si. de appellat. tenebatur cedulam appellationis in scriptis dare, & ita determinat Franc. in c. 1. in princip. col. fin. vers. 2. aduerte. de appellat. in 6. non obstat decis. Egid. 15. quia f. Notarius bene facit fidem de appellatione, sed non est legitime interposita.

EPITOME.

Decretum processum per audientiam potest alio tempore repeti, & sustinetur sententia, dato, quod probatur præsentia medio tempore.

lam contra Franciscum Alvarez, literis non confectis cum derogatione regule, dum tamen ante terminum ad articulandum: & obtinuit decerni citationem, in qua coparuit Georgius procurator Francisci, & substituit in causa huiusmodi pendente inter Martinum & Franciscum Gometium cum quo Gometio Martinus aliquos terminos seruauit ante terminum tantum ad articulandum. Postea Martinus celsit in fauorem Melchioris de Horrea, qui fuit surrogatus ad prosecutionem litis & causa in eo statim & terminis, in quibus erat Martinus: & postea Melchior ante expeditionem literarum seruauit terminum ad articulandum bene: & postea expediuit commissionem sanatoriam, in qua dicebatur parte legitime citata. Vnde Melchior citauit Gometium pro rationem substitutum, qui Gometius dicebat, quod ipse non erat procurator in ipsa causa: quia licet esset substitutus in causa, non tamen pendente de surrogato iudicio, per decis. Rot. 13. & vltimam. in tit. de procur. in nou. Ex aduerso dicebatur, quod immo esset procurator, per decis. Rot. 440. in no. fuit responsum ad dictam decis. quod illa procedit, quando lis post mortem alterius sustinetur in altero ex colligantibus, vt erat in casu illius decisio.

440. In casu nostro, quia Martinus celsit in fauorem Melchioris, & Melchior seruauit terminum ad articulandum, vnde emanauerat communis iurisdictionis, ita quod non poterat dici surrogatus in lite & causa, quae non erat: & ideo erat necessarium, quod de nouo principalem citaret: quia mandatum Gometij expirauerat.

E P I T O M E.

Sicut concordata tollunt coadiutorias, ita etiam indulta.

S V M M A R I A.

- 1 Concordata vt sunt fauorabilia, & late interpretanda ita & indulta.
- 2 Coadiutoria habet vim resignationis propter consensum illius, qui consentit coadiutoria.
- 3 Coadiutoria quando non operetur resignationem.

DECISIO CVIII.

IN vna Toletan. Archidiaconatus de Madrid, die 3. Martij, 1544. Domini inclinarunt, quod sicut concordata tollunt coadiutorias, prout dicit Cassad. decis. 1. de pact. ita & indulta Cardinalium, quia similia verba sunt in indultis: & sicut concordata sunt fauorabilia, & late contra precedentem interpretanda, ita & indulta, cum imo equiparentur, vt per Cassad. decis. 4. de priuileg. Non obstat, quod coadiutoria haberet vim resignationis propter consensum illius consentientis coadiutoria, iuxta glossam in c. beneficium. in ver. assensus. de reg. iur. in 6. quia dicebatur, quod istud nihil erat, ex quo in casu illius c. ille consensus statim operabatur effectum sententiae, & hic erat contrarium: quia nollet dimittere beneficium, nisi post mortem, & in vita illud tenere volebat.

E P I T O M E.

Processus cum procuratore reuocato an teneat.

S V M M A R I A.

- 1 Processus factus cum procuratore reuocato post litem contestatam aduersario non contradicente, sed reuocationem acceptante non valet.
- 2 Processus per contradicentem factus tenet.
- 3 Consentire videtur qui cum potest non contradicit.

DECISIO CIX.

Dixerunt Domini tertia Martij, 1544. in vna Toletan. redditionis administrationis bonorum coram D. Ioan. Paulo, quod processus factus cum procuratore reuocato post litem contestatam non contradicente aduersario, & reuocationem acceptante non valet, sed procedendum erat per contradicentem: prout erat in casu illo, in quo procurator post litem contestatam fuit reuocatus, & non contradicebat, & aduersarius processit per contradicentem, & sic tacite talem reuocationem accepit. Fuit dictum, quod processus per contradicentem tenet, per glo. in c. quisquis. in verb. ipso volente. vbi Franc. de procur. & not. omnes post glo. in c. mandati. de procur. & in l. omnia. §. 1. de procurat. Felin. in c. ex parte Decani. col. pen. vers. postremo scias. de rescriptis, & quod non contradicentis dicitur consentire, vt declarat omnes post glossam in l. filuelstri. ff. de procu. & Pau. de Cast. in l. ante litem. col. 1. ff. de procu. Felin. in d. c. ex parte Decani. col. penult. vers. postremo facias, quia cum procuratore sit onus. l. si qui procurant. C. de edend. & tenetur ad expensas, Rota in nou. decis. 21. in reuocatione potius agitur de eius commodo, quam de damno, quo casu tacens regulariter consentit, vulgari reg. qui tacet. & c.

S V M M A R I A.

Quod sufficeret reuocatio apud acta, etiam quod non intromitteretur post litem contestatam.

S V M M A R I V M.

- 1 Reuocatio tenet indistincte in prauidicium reuocantis.

DECISIO CX.

ET quod ex quo reuocatio erat apud acta, quod non requirebatur intimatio, sed scientia eius praesumatur, vt dicit Paul. de Castr. in l. 1. col. 2. C. de satisfacta.

Item quod reuocatio in prauidicium reuocantis indistincte tenet, not. glossam in d. c. quamuis. in verb. reuocari. & Abb. in c. mandato. in 1. not. de procur. & decis. 171. in antiq. Paul. de Castr. in l. procuratorem. col. 2. ff. de procur. Felin. in c. ex parte. vers. dicit. de rescriptis. l. 1. C. de satisfacta.

E P I T O M E.

Quae causa fuerit considerata sufficiens ad legitimandum.

S V M M A R I A.

- 1 Legitima habet vim dispensationis.
- 2 Dispensatio, in qua vulneratur ius publicum, requirit causam necessariam & vtilem publicam.
- 3 Legitimatio, in qua vulneratur ius priuatum patris & filiorum, requirit necessitatem & vtilitatem priuatum.
- 4 Causa sufficiens legitimatiois quae sit.
- 5 Legitimatione ius agnationis acquiritur.
- 6 Patris sola voluntas sufficit pro sufficienti legitimatiois causa.

DECISIO CXI.

IN vna Rauennaten. legitimatiois, coram Do. Mothedano 3. Martij, 1544. fuit dictum, quod licet legitimatio haberet vim dispensationis, & in ea requiratur causa, maxime in inferiore legitimatione, vt dicit Anto. de Butrio. in c. per venerabilem. col. 2. Tamen quod licet in dispensatione, in qua vulneratur ius publicum, requiratur causa necessitatis vel vtilitatis publicae

publicae & conueniens, prout dicit tex. in c. in requisitis. & ibi Cardin. & c. tali. in q. 7. tamen in legitima, in qua tantum vulneratur ius priuatum, puta patris & filiorum, quod sufficeret causa necessitatis vel vtilitatis priuata: & nihilominus equiparatur adoptioni siue arrogationi, in qua vtilitas priuata consideratur, vt in §. cum impubes. Instit. de adopt. & hoc stante fuit dictum, quod causa sufficiens esset illa in legitima apposta, in qua pater dixit legitimatum esse bonae fame & conditionis, morigerum, & non dissipatorem. Et primis duobus dicebatur, quod hoc innuebat Ancha. consi. 24. & consi. 576. pro resolutione. col. pen. vers. & cum ista dispensatio facta. Et quod ista causa bonae fame, vel conditionis, vel bonorum morum esset sufficiens & causa particularis, non autem generalis, tenet Corn. consi. r. num. 17. vol. 3. Item vltra istas ponderabatur, dum dicebatur, quod non erat dissipator. Nam ista causa poterat continere vtilitatem filiorum. Nam cum iste non dissiparet, poterat dato principio, multa cumulare: & cum per legitimatioem acquirantur iura agnationis, postea filij possent ei succedere. Dicebatur etiam, quod sola voluntas patris sufficit pro causa, prout ita dicit Alex. consi. 188. col. pen. vers. non obstat argumentum. vol. 5. Iaf. consi. 40. col. pen. vers. 2. nota. vol. 3. Socin. consi. 6. nu. 37. & 60.

E P I T O M E.

Pactum, de quo hic, an fuit iudicatum validum.

S V M M A R I A.

- 1 Pactum de succedendo in re particulari, si quis sine filiis moriatur an valet.
- 2 Pactum in rem & non in personam conceptum non tenet, siue de tota hereditate, siue de parte agatur.

DECISIO CXII.

COMES haeres institutus a Ioann. Baptista de Petrus timens litem sibi inferri per fratres defuncti, transiit cum Augustino, vt in loco tertiae portionis daretur sibi quoddam podere, & illa tertia pars remaneret penes Augustinum, ita vt teneretur oneribus hereditariis. Et quia in transactione erat appositum pactum, quod si Comes moreretur sine filiis, portio hereditatis Ioan. Baptista, in qua ipse comes successerat, perueniret in filios dicti Augustini: Dubitauit ergo 12. Martij 1544. quia tale pactum erat de re particulari, an valeret. Et pro parte negativa, quod non valet, dicebatur, quod verba pacti erant concepta in rem, & non in personam, & ideo non valeret, iuxta consi. Barto. 222. promitto. de quo per Curt. Iun. con. 15. quae distinctio habet locum siue agatur de tota hereditate siue quarta, Alexand. in l. stipulatio hoc modo concepta. de verbor. obligat. & Curt. in d. consil. 15. Immo & quando agitur de particulari habet locum dicta distinctio, vt per Purpur. in l. fin. col. pen. vers. aliam cautelam.

S V M M A R I A.

- 1 Pactum de successione in bona, quae ab altero obuenerunt, vt quoque ad filios pacificis denentur, an valet. & nu. 3.
- 2 Pactum de re hereditaria particulari, vt pacificis quoque ad onera hereditatis teneatur, valet. & nu. 5.
- 3 Pactum de futuro successore quando tenet.
- 4 Pactum cum tertij consensu factum valet, donec tertius in illa voluntate persistit.

7 Pactum de succedendo sic valet, vt quando tertius velit, pertinere possit in futurum, quauis de praesenti transactum sit.

DECISIO CXIII.

TERUM dubitauit in eadem 13. Martij, 1544. hoc modo, an pactum, quod in euentum, in quem Christophorus siue Comes decederet sine filiis portio hereditatis Io. Baptista deueniat ad filios Augustini, & sit validum. Et fuit resolutum per omnes, quod valeret: quia licet esset pactum de portione hereditatis Io. Baptista, tamen quod pactum esset de repartitione, quia istud dicit Bart. in l. cum filius. §. Lucio. ff. de legat. 2. Tamen quia postea post istam transactionem erat conuentum inter Comitem & Augustinum, vt pro illa tertia parte Augustinus traderet sibi vnum podere, & Augustinus teneretur ad onera hereditaria. Et ideo cum pactum esset de re particulari, non attendendo per quae verba sit concepta conuentio, valet tale pactum, prout late consuluit Paris. qui omnino videtur consi. 26. ex tenore. nu. 889. cum plurib. seq. vol. 2. Item fuit dictum, quod isto casu istud pactum veniebat in consequentiam praecedentis contractus praemulorum, videlicet transactionis & recessus a lite: quo casu tale pactum de futuro successore est validum, secundum Bar. in l. si. vers. aduerte tamen. & ibi Iaf. in 3. col. ver. limita. C. de pact. fuit resolutum cum distinctione, quod aut pactum fuit de hereditate certa intra duos, quia forsitan vnus eorum habet spem ad successionem, & tunc siue fiat de hereditate tota, siue quanta seu de re particulari, tale pactum non valet: & ita loquitur Purpur. in d. l. si. per autoritates superius allegatas. Tamen aduerte, quod contra hoc membrum distinctionis, facit, quod dicit idem Purpur. in l. pactum quod dotale. col. si. vers. & hic declarat. C. de pact. aut verò cum sit pactum pro re particulari propria, vt in casu nostro, & tunc valet tale pactum: quia non inducit votum captandae partis. & fuit dictum, quod istud tenebat Alex. consi. 28. vol. 3. per consi. 84. sed aduerte, quod isti non dicunt istud membrum procedere, quando pactum de praesenti teneret. Vnde quando est pactum continens successionem in futurum, vt est istud, & sicut haereditas tota non potest dari, sic etiam pars eius non poterat: quia non videtur maior ratio in vno, quam in alio. Et sicut in terminis legis sit, quando tertius consentit, valet pactum, quadiu ille tertius persistit in illa voluntate: ita etiam in casu nostro valet, quando Comes persistit in illa voluntate, ex qua est pactum appositum successionis. Et sic habet tractum in futurum, vt pertinere possit. itaq; pro ista decis. siue resolutione facta nihil melius facit, quam dictum Azonis relatum per Clau. in d. l. si. col. pen. C. de pac. quod vide si possit dici, quod Azo, si videatur in fronte loquitur, quando pactum est conceptum in personam: quia Azo dicit, vt cauet daturum, de quo ad eum peruenit de bonis, quae fuerunt praedecessoris viuētis, nominando mortuum, cuius fuerunt, & subiiciendo personae viuenti, cuius sunt: & sic vides quod ista verba valent de praesenti: quod autem habent tractum in futurum, prout sunt verba nostra.

E P I T O M E.

Affertio benemeritorum facta per Comitem Palatinum legitimantem probat.

S V M M A R I V M.

Meritorum assertio inter priuatos non probat, secus inter eos qui in dignitate sunt.

DECISIO CXIII.

DICTUM fuit in vna Raennaten. legitimationis, coram Do. Rauellen. 13. Martij, 1544. quod licet inter priuatos assertio meritorum no probet, tamen quod istud fallit in Comite Palatino legitimante aliquem in asserendo, quod propter merita collata in patrem & filios, dum tamen assertio meritorum fieret per ipsum Comitem, probaret, per ea que dicit Ias. conf. 229. col. 9. vers. 2. & conf. 101. col. 4. in fin. vol. 4.

EPITOME.

Protestatione preseruatur quasi possessio conferendi in causa, de qua hic.

SVMARIA.

- Collationis quasi possessio ex collationibus a Capitulo factis quaesita, an vicario Archiepiscopi conferente post aliquot annos interrumpatur, an vero protestatione preseruetur.
Protestatio contraria facto vitatur.
Protestatio, dum tamen iuribus suis non praiudicetur, compatitur cum facto, & non est ei contraria.

DECISIO CXV.

IN causa Mediolanen. Canonicatus pro D. Bernardino de la Croce contra Andream Corminum, in qua 14. Martij, 1543. dedi dubium, an quasi possessio conferendi, ex collationibus factis ab anno 1522. per Capitulum quaesita sit interrupta per collationem factam de anno 1528. Et fuit resolutum, quod ex quo illa collatio facta a Vicario Archiepiscopi erat de familiari Cardinalis, & sic de beneficio reseruato. Et quia capitulum in admisione admisit illum sine praiudicio quorumcuque iurium suorum, quod illa protestatio preseruasset ius Capituli. Nec obstat, quod dicebatur, quod protestatio erat contraria facto, & ideo vitabatur: quia respondetur, quod immo sic compatiebatur, quia videns quod erat de familiari, siue per obitum familiaris facta prouisio, Capitulum voluit admittere, dum tamen non praiudicaret iuribus suis: Et illa protestatio non dicitur contraria facto, quando compatitur se cum illo, vt post alios ponit Ripa in c. cum in. col. 7. de conslit.

EPITOME.

Administratio Ecclesie Zamoren. nec cessauit per electionem ad eandem, nec per ascensionem ad Oueten.

SVMARIA.

- Vacatio beneficiorum & aliorum iurium obtentorum, vt per priuationem inducatur non sola electio sufficit, sed requiritur & confirmatio & possessio.
Nominatus ante prouisionem nullum ius habet in Hispania.

DECISIO CXVI.

DEI 14. Martij, 1544. fuit resolutum in vna Zamoren. parochialis, coram D. Aquen. quod administratio Ecclesie Zamore. non cessaret per electionem ad eandem: quia vt inducatur per priuationem beneficiorum & aliorum iurium obtentorum vacatio, requiritur necdem electio. sed etiam confirmatio, possessio, & consecutio c. cum in cunctis. §. cum electus. de electio. Nec obstat dictum collectoris in c. Ecclesia vestra. circa prin. vers. quid de questione facti de electione. quia si bene videtur, non dicit contrarium, quod

dicit Inno. in c. cum tu. col. 1. & tanto magis istud fuit decifum in fratribus Hispanie, vbi cum cessat electio & viget ibi nominatio, ita vt nominatus ante prouisionem nullum ius habeat ad quod facit, quod dicit Abb. in c. nihil. de electio.

SVMARIA.

- Ascensio vnus Ecclesie ad aliam non inducit cessationem prioris.
Episcopus vnus potest duas Ecclesias Cathedralis administrare.
Officia & procuraciones, que alterius vice geruntur, incompatibilitatem non inducunt, cum non sunt perpetua.

DECISIO CXVII.

ADEM die fuit dictum in ipsa causa, quod ascensio a Zomorenfi ecclesia non cessabat per ascensionem ad ecclesiam Oueten. quia administrator est vt procurator Ecclesie. c. deliberatione. de off. deleg. lib. 6. Et potest vnus Episcopus duarum Ecclesiarum Cathedralium habere administrationem, vt per Gem. in d. c. cum non ignores. col. 1. vers. vnus Episcopi. Et procuraciones & officia, que alterius vice geruntur, non inducunt incompatibilitatem, cum non sint perpetue, prout de vicariatu declarat Abb. in c. de multo. col. pen. de preben. vers. & per hoc soluitur questio nunquid acceptante Episcopo vicariatum. vt de vicelegatis tradit Oldrad. conf. 277. col. 7. Gem. in c. deliberatione. col. 2. & seq. de offic. deleg. lib. 6.

EPITOME.

An Beatrix fuerit in probabili iuris errore, inactis his, de quibus in dubio.

SVMARIA.

- Error iuris quando non excuset contrahentem matrimonium. & nu. 20.
Fama & vox publica matrimonij contracti legitimum prestat contrahendi impedimentum.
Testis vnus religiosus legitimus dat obstaculum contrahendarum nuptiarum. & nu. 8.
Contrahens si sciat subesse in nuptiis impedimentum, & tamen nubat, filios parit illegitimos.
Seventia prima quando non causet bonam fidem, si secundum eam procedatur.
Secunda sententia non tollit impedimentum, de quo iudicatum est, cum per collusionem est obienta.
Collusionis fama standum non est, si vna pars famam, altera titulum pro se habeat, sed titulo, cum legitima & adest collusionis probatio.
Sententia collusiva non prestat titulum bonum, & bonam fidem in spiritualibus. & nu. 11.
Filius si natus sit in domo patris, quando non teneatur credere fame aut dicto matris.
Publicitas matrimonij stante scientia impedimenti nihil operatur.
Ignorantia consanguinitatis presumitur ex matrimonio publice contracto, secus autem in aliis impedimentis.
Confessione mulieris coniugis instantis pro matrimonio contra matrimonium stantibus suspicionibus non creditur.
Fama quando preseruatur iuramento procuratoris quoad sententiam collusoriam.
Fama est id quod pro maiori parte dicitur.
Mulier semper est in probabili iuris errore, cum non potest consilicere peritos, vel sumus in casibus in iure non expressis.

- Peritorum consultatio quando nullum a iuris errore non excusat.
Error iuris equiparatur ignorantie facti, si dubitetur quare sit communis opinio.
Ignorantia & negligentia, que ex post facto venit, est quantum fieri potest, excludenda.
Opinio singularis profertur pro legitimitate.
Bona fides potest ex multis imperfectis iuribus simul iunctis doceri.

DECISIO CXVIII.

IN vna Toletan. matrimonij pro Comite de Pugarostro contra Beatricem, in qua 14. Martij, 1544. proposui dubium, an ex omnibus simul iunctis, videlicet sententiis, publicata confessione Ioannis, iuramento procuratoris in consultatione peritorum, Beatrix fuerit in errore iuris probabilis: & fuit resolutum per maiorem partem, duobus tamen contradicentibus, pro parte negatiua, quod non: & presupponebatur, quod matrimonium Ioanne & Io. Baptiste probabatur. Item quod de tali matrimonio erat publica vox & fama, quare fama non est dubium, quod prestat legitimum impedimentum, c. super eo. de consangu. & affinita. Itē de tali matrimonio habuerat noticiam Beatrix per vnum testem religiosum, & dictum cuius etiam prestat iustum impedimentum, c. propterea. 2. de despons. stante ergo impedimento Beatrix non poterat contrahere, quia oportet, quod contrahens nihil sciat de impedimento, & si aliquid scit, filij sint illegitimi, secundum Imo. & Prepos. in c. fi. col. 6. vers. sed pone q. mulier. cum seq. vbi dicitur, quod ita communiter dicunt Dd. de clandest. despons. Non obstat modo sententia. Et primò prima sententia non obstat quia cum esset lata super iactationibus, ne Ioanna se iactaret esse uxorem Ioannis, non obstante tali sententia se iactauit, vnde deuentum est ad secundum iudicium, & quoties de veritate primæ sententiæ referantur in d. l. tunc talis sententia non causet bonam fidem, secundum Abb. in c. tenor. colu. 3. de re iudi. Secunda sententia non obstat: quia vt ante sic & post fuit publica vox & fama, quod per collusionem habita non tollebat impedimentum præcedens. Non obstat, quod dicit Bald. in ca. vigilanti. de præscript. q. vbi ab vna parte extat fama, ab alia titulus, quod standum est titulo, & sic sententia non autem famæ collusionis: quia dicebatur, q. in casu Bal. illa non erat legitima probatio, vt dicit Bal. & in casu nostro fama prioris matrimonij, & dictum vnus testis, quoad præstandum impedimentum secundo matrimonio est legitima probatio, vt patet in d. c. presentia. & super eo sequentes allegat. Item in casu Bal. ab alia parte titulus erat bonus vt ibi presupponebat Bald. in casu autem nostro titulus videtur sententia, quæ ab ipso initio erat infecta, videlicet collusiva, & ideo illa sententia non debebat attendi. Et sic apparet, quod sumus in diuerso casu Bal. & illud actum retorqueri posset. Item etiam poterat retorqueri, quod dicebat, quod filius, ex quo est natus in domo sua, non tenetur credere famæ, nec etiam dicto matris, quæ non faciunt legitimam probationem: & procedebat legitima probatio pro filio: quod secus est in casu nostro, vt superius dixi. Non obstat, quod dicit Anch. in c. probatum. qui filij sunt legitimi, dum sentit, quod sententia collusoria causet bonam fidem, dum dicit argumentum contra de l. generaliter, de noxis. & ita remanet, quia dicebatur, quod Anch. nil firmat, & dicebatur, quod debebat intelligi, prout Anc. declarat seipsum in c. consultationibus. prope fin. de

iure patro. dum dicit, q. d. l. generaliter. loquitur in profanis, secus est in spiritualibus. Non obstat publicitas matrimonij contracti, quia stante scientia impedimenti publicitas matrimonij nil operatur. c. fi. §. 1. de clandest. despons. & Prepos. col. 6. vers. sed pone. de clandest. despons. Non obstat, quod dicit Ias. conf. 13156. quoniam. col. 1. vers. 4. vbi per matrimonio publicè contracto presumitur consanguinitatis ignorantia, secus autem est in aliis impedimentis, in quibus non presumitur ignorantia ex publicitate, vt per Inno. in d. c. fi. Non obstat confessio Ioannæ ex proclamationibus Ioannæ ad Casarem, & aliis deductis in informatione facta: & instantibus suspicionibus non statim confessioni mulieris coniugis instantis pro matrimonio contra matrimonium, & Abb. & ibi omnes, & Prepos. in 2. not. in c. attestaciones. de despons. impub. & in c. super eo. de consanguinit. & affinit. non obstat iuramentum procuratoris, quod nescit bar interuenisse collusionem: quia dicebatur, quod de iuramento non constabat, q. Beatrix habuisset noticiam, cum non vidisset processum: & quando habuisset, dicebatur, quod procurator licet iurasset nescire collusionem, tamen fama erat in contrarium, cui tenebatur magis credere: cū fama sit illud quod pro maiori parte dicitur: Non obstat, quod mulier dicitur semper esse in probabili errore iuris prout dicit Ias. in d. conf. 156. col. 7. circa fi. vol. 4. quia illud est verum, quando non potuit consilicere peritos, vt volunt omnes in l. iuris ignorantia. C. qui admit. vel quando sumus in casibus expressis in iure, prout erat casus Ias. vt ipse ponit in fin. d. c. Non obstat, quod Beatrix peritiores consilicere: quia dicebatur, quod istud non plene probatur: & quado fuisset plene probatum, dicebatur, quod non constabat, quod totum factum exposuisset, quia non curauerat sententiam esse collusionem habitam. Et quia ignorantia ex iuris errore erat probabilis, quando inter est obsecutum, habens opinionem varietatis, quando varietas est, vt communis opinio apparere non possit, & tunc iuris error æquiparatur errori facti: si vero ius est clarum & resolutum per Doctores, non habetur pro probabili, vt per Fel. in d. c. 4. col. 8. vers. dicitur autem: probabilis iuris error de præscrip. & Bal. in repe. 1. Celsus. in 4. not. de præscrip. Quare in casu nostro, cum impedimenta essent certa & resoluta per iura clara, talia impedimenta non tollebantur per sententiam & confessionem collusionis. Nec obstat, quod ignorantia & negligentia sit excludenda, quantum est possibile, ex post facto, vt per Fel. in c. fin. de clandest. desponsat. & clandestinitas est omnino defendenda, Collet. in c. ex tenore. in fin. qui sint filij legitimi: & opinio singularis pro legitimitate profertur, vt per Bar. conf. 6. scriptum est. lib. 1. Ias. conf. 122. colu. 2. lib. 4. quia dicebatur, quod Inn. in c. fi. de clandest. despons. potius dicebat contrarium: item procederet, quando esset possibile, & iura essent clara. Non obstat q. multoties multa imperfecta simul iungantur ad aliquid probandum, ergo licet ista separatim coniuncta non probant bonam fidem, debent simul iuncta probare bonam fidem: sed pro responsione vide quod dicit Ias. in repe. 1. admonendi. col. 8. nu. 216. vers. & ad iura de iureiu. in 3. solut. ex quo clare colliges, quod ista imperfecta iura possint simul iungi ad causandam bonam fidem,

EPITOME.

Quando producto instramento, & citata parte ad dicendum contra nihil dicitur contra instantiam: an possit ante sententiam postea opponi contra istud instrumentum, quod non est in forma probanti.

SVMARIA.

- 1 *Instrumento in prima instantia productio, si pars nihil opponat, iudex ad sententiam procedendo tacite illud recipit, nec pars poterit postea obicere, quod non sit in forma probanti.*
- 2 *Iudex instrumentum productum si tantum recipiat, potest etiam reuocare, & pars ante sententiam de non forma probanti dicere.*

DECISIO CXXIX.

Quando est productum instrumentum in actis in forma non probanti, & pars contra quam producit, erat citata ad dicendum contra, & non opponit: fuit dubitatum in vna Allinagen. coram D. Aqué. 15. Martij 1544. an ante sententiam pars posset opponere, & dicere, quod non faceret fidem. Et pro parte negatiua allegabatur, quod dicit Host. & post eum Butr. in c. quoniam contra. col. 3. ver. quero an productio nostra apud acta. de probat. & in terminis sequitur Alex. in auth. si quis in aliquo. col. 2. ver. fallit. C. de eden. Felin. in c. fin. & ibi posui aliqua in vna apostil. de fid. instrum. tamen in isto articulo Domini sequuti sunt distinctionem, quam facit Soci. in d. Auth. si quis in aliquo. in fin. & ibi Deci. col. 5. & decif. 10. & vltimò facit in d. auth. si quis. C. de eden. quod quia instrumentum istud in prima instantia, quando fuerat productum, pars nihil opposuerat, & non obstante, quod non esset in forma probanti, iudex processerat ad sententiam, & sic tacite illud instrumentum receperat, quod pars non potest amplius opponere, quod non sit in forma probanti: secus est, si iudex illud tacite saltem non recepisset: quia tunc sicut iudex post illud ex officio reuocare, ita posset pars opponere, quod non esset in forma probanti.

E P I T O M E.

Impetrans beneficium vt de iure patronatus, si istud per eum non verificatur, impetratio est nulla.

SVMARIA.

- 1 *Narratiua iuris patronatus cum sit pars gratia, debet per impetrantem verificari.*
- 2 *Qualitas causatiue aut demonstratiue in impetratiue expressa quare debeat iustificari.*
- 3 *Præsentatione patronorum laicorum, & institutione sequuta probata nõ docetur quasi possessio, si non constet sortitas esse effectum.*

DECISIO CXX.

Decima septima Martij 1544. in vna Tranen. fuit dictum, quod ille, qui impetrauit beneficium, dicens, quod de iure patronatus existit cum solita derogatione, si postea non probat, quod esset de iure patronatus, impetratio est nulla: quia cum narratiua iuris patronatus sit pars gratia, debet probari per impetran- tem: sicut diximus, quod quando quis narrat etiam de alia huiusmodi, tenetur probare. Item quia illa qualitas, quæ de iure patronatus existit, stat causatiue vel demonstratiue, & tunc non est dubium, quod qualitas expressa facilius inducit principem ad concedendum cum omninò non de patronatu, sed de officio disponere habebatur, & ideo illa falsa demonstratio vitiat, ad decif. 587. in antiq. 19. Bisig. de præben. & Felin. in d. c. super literis. 1. & 2. col. Gemin. in conf. 11. Item fuit dictum, quod licet probata esset patronorum laicorum præsentatio, & institutio sequuta, tamen

quia non constat, quod sortita esset effectum, quasi non erat probata quasi possessio, maximè cum non doceretur de vltimo statu, & appareret de alio statu, per cuius obitum omnes veniebant.

E P I T O M E.

Scientia per testes singulates probata.

SVMARIA.

- 1 *Venditionis scientia probatur per testes singulares singularitate administratiua, non autem obstatina, & nu. 3*
- 2 *Scientia administratiue de scriptio.*
- 4 *Scientia & mala fides per qua probari possit.*

DECISIO CXXI.

Vigesima quarta Martij, 1544. fuit conclusum in vna Roman. domus pro D. Claudia vxore D. Aloisij de Gaddis, contra Episcopum Portonè, quod scientia venditionis domus, de qua tunc agebatur, probaretur per testes singulares singularitate administratiua, non autem obstatina, vt puta, quia in eo casu probatur, quod Cardinalis D. Gaddis dixerat Episcopo in ciuitate Maritimen. quod illius testis, videlicet Franciscus de Soderinis, nepos Episcopi, dicebat audiuisse ab Episcopo de venditione facta Aloysio de Gaddis. Dicebant Domini, quod licet isti testes essent singulares singularitate administratiua, tamen quod probarent scientiam venditionis in genere, per ea quæ dicit Curt. Iun. in repe. admonendi. col. 17. dum defendit ibi Paul. de Castr. contra Ias. ff. de iureiuran. & ibi Rip. col. penult. Deci. in c. licet causam. col. 32. 5. ver. 3. sit conclusio. & per Curt. Iun. consil. 64. vbi dicit, quod scientia & mala fides probantur per vnum testem: Item per famam: & cum actum est, quod fama simpliciter probat. Item scientia per coniecturas probatur, Abb. conf. 87. col. 1. vol. 1. dicit, quod per indicia per famam probatur scientia: & cum fama simpliciter probaret, quod hinc probaretur scientia de venditione facta Claudiæ, etiam si non præiudicaretur omni exceptioni, quando est scientia plena, vt dicit Fel. in c. cum oporteat. de accusat.

E P I T O M E.

Statutum Perusinum excludens ab intestato filias temporaliter nõ habet locum, quando filiae institutæ sunt in testamento.

SVMARIA.

- 1 *Filia exclusæ per statutum, quamdiu masculus vixerit, & per testamentum patris prohibita, ne plus quam decem illis relicta peterent, an moriente masculo sine liberis sint reintegranda ad hæreditatem pristinam. & nu. 3. 7.*
- 2 *Soror exclusæ temporaliter cessante impedimento est reintegranda, cum sine causa est præterita. & nu. 6.*
- 4 *Voluntas testatoris simplex excludens ab hæreditate perpetua est.*
- 5 *Si causa intestati ad causam testati arguere non licet.*

DECISIO CXXII.

In vna Perusina hæreditatis coram Do. Io. Paulo, die 24. Martij, 1544. in qua dubitabatur, an stante statuto Perusino excludere filias ab intestato, quam diu masculus vixerit, si pater facit testamentum, in quo relicta fuerunt decem filiabus, & prohibet eas plus petere, postea masculus mortuus fuit sine filiis masculis, fuit dubitatum an filiae essent reintegranda ad pristinum statum, & ad pristinam hæreditatem. Pro parte affir-

affirmatiua, quod sic, allegabatur doctrin. Bar. in l. fin. ff. ad Trebell. vbi quando foror est exclusæ temporaliter cessante obstaculo veniret reintegranda. & illa doctrin. Bart. est communis, vt per Soc. conf. 263. in princip. fuerunt allegata infinita alia consilia. Fuit tamen resolutum contrarium: quia fuit dictum, quod illud habet locum, quando statutum excludit ab hæreditate, vt puta, quando pater ab intestato fuisse defunctus: ex quo enim statutum excludere temporaliter, cessante impedimento, filia veniebant reintegranda. At in casu nostro non erat statutum, sed voluntas patris excludens filias, prout dicit Barto. in l. 1. §. fin. C. de leg. hæred. & illa simplex voluntas erat, ergo perpetuò exclusæ filia, vt Bald. in d. l. §. 1. Non obstat, quod voluntas testatoris videatur se conformare cum dispositione statuti, & ideo videtur testator voluisse, quod cessantibus masculis filia reintegraretur: quia dicebatur, quod statutum tantum loquebatur ad causam ab intestato. & à causa intestati ad causam testati non licet arguere, vt per Bal. in l. quecunque. col. 3. C. de feruis fugit. & Soci. conf. 30. col. 8. ver. superest. vol. 1. Non obstat doctrinæ allegatæ, quia omnes illæ, & principaliter Bar. in l. fi. col. 3. ad Trebell. dum loquitur de filia præterita in testamento, vel quando est inhereditata, loquitur, quando sumus in casu, in quo propter præteritionem vel hæreditatem sine causa res cessantibus masculis reducitur ad casum intestati, vt potest colligi ex doctrina allegata per Bart. in tract. quando masculi sceminas excludunt, in 10. articulo, in 5. q. quia tunc cum filia à statuto excludantur, nimirum masculis cessantibus reintegrantur. In casu nostro non statutum, sed ius commune attenditur, volens, quod defuncti voluntas seruetur sceminas excludens: nec in casu isto possumus dicere, quod in isto casu voluerit testator se conformare cum dispositione statuti, quoniam hic eramus in claro, quod testator voluit eam excludere, & testamentum semper valet. Et ideo stante testamento valido filia non potest reintegrari. Et ita conclusum fuit per sex votates nomine eorum prorsus contradicente siue discrepante.

E P I T O M E.

Relaxatio censurarum habens vim diffinitiuæ, quando fit cum causæ cognitione, solum totum negotium.

SVMARIA.

- 1 *Iussus aut decretum Iudicis habet vim diffinitiuæ.*
- 2 *Sententia relaxatoria censurarum magis habet naturam interlocutoriæ quam diffinitiuæ.*
- 3 *In relaxatione censurarum datur & mandatum executiuum ultra censuras.*

DECISIO CXXIII.

Fuit conclusum coram D. Fabio in vna Roman. nõ obseruationis promissionum, die 4. Martij 1544. quod relaxatio censurarum facta præcedente causæ cognitione haberet vim diffinitiuæ: quia decretum seu iussus iudicis factum cum causæ cognitione habet vim diffinitiuæ, secundum Felin. in c. conquerente. col. 3. ver. verum istud priuilegium, & ver. 2. not. de offic. delega. & in rubric. de re iudic. col. 4. ver. sic. ad illud de præcepto. Et ideo aduersus talem relaxationem iudex non potuit reponere, decif. 2. de appell. in antiq. Alexan. conf. 50. in lib. 2. in 5. col. Non obstat quod sententia censurarum potius capit naturam interlocutoriæ quam diffinitiuæ, vt per Abb. in c. sacro. in 4. not. de senten. excommunic. quia in relaxatione censurarum

ultra censuras datur etiam mandatū executiuum: Et ideo quando relaxatur cum causæ cognitione videtur totum negotium esse solum.

E P I T O M E.

Datur licetia edificandi sepulchra data cautione de demolitio.

DECISIO CXXIII.

Voluerunt DD. in vna Toletan. iuris sepeliendi die 14. Martij 1544. coram D. Peregrino, in qua in partibus enunciatum fuerat, ne quis edificaret certa sepulchra, quod data cautione de demolitio daretur facultas edificandi, iuxta text. in l. de pupillo. §. si is cui. ff. de nou. oper. nunciat. Et quia nõ trimestre sed triennium erat elapsum, Alex. in c. si de nou. oper. nuncia. & nunciatis vsque de iure docuerit.

Testes, qui dicuntur massarii, si deponunt, quod edificauerunt, probant.

DECISIO CXXV.

Fuit resolutum in vna Trufin. seu Toletan. confiniu seu territorii, pro D. Fabricio Celio, die 24. Martij 1544. quod testis, qui dicit, quod edificauerunt, probaret, quod licet verbum Massarius sit verbum iuris, & quia probatum ab eo, qui erat in loco, quia omnes erant de Castro veteri: & deponeret, quod massarii edificauerunt, & sic cum deponeret in re eis nota, videlicet, quod illi sint massarii, quod probaretur, per ea quæ late ponit Salicet. in l. 1. in princip. col. 2. per totum. C. de vsur.

E P I T O M E.

Sententia eius, qui habet ius retrahendi se à retractis, de venditione facta debet esse certa non tantum respectu venditionis sed etiam pretii, & aliarum circumstantiarum.

DECISIO CXXVI.

Fuit resolutum in vna Firmana domus coram D. Mohedano, die 23. Martij 1544. quod sententia eius, qui habet ius retrahendi venditionem, vt puta consanguinei vel vicini, debet esse non solum certa respectu venditionis, sed etiam pretii & aliarum qualitatum, prout ita determinat And. Tiraq. in suo tracta. de iure retract. fol. 303. pag. 1. ver. pono. Afflict. in tracta. de iure patron. inserto in 2. vol. §. 2. & 4. & licet Alex. conf. 137. volu. 7. dicat, quod sufficiat sententia absque denuntiatione, tamen ibi Alex. nõ determinat qualis sententia requiratur.

E P I T O M E.

Ius petendi supplementum legitimæ spatio 30. annorum præscribitur.

DECISIO CXXVII.

Fuit resolutum in vna Senen. hæreditatis, coram D. Thoma de Thaus die 28. Martij 1544. quod spatio 30. annorum sit præscriptum ius petendi supplementum legitimæ, prout istud attestantur Roman. & Bal. in tracta. præsup. in 4. part. 5. part. princ. q. 3. incipien. tertio verò de vili & quotidiana quest. & Dec. conf. 303.

E P I T O M E.

In quibus præscriptionibus non consideretur mala fides & actio personalis, vide Maria. Socin. Curt. Iun. conf. 145.

vivo puncto.col.9.verf.non obstat.

DECISIO CXXVIII.

Item quod in prescriptione iuris querendi non consideratur mala fides etia de iure canonico, Bald. in l. 1. col. 2. ff. de condit. & Bald. in d. tract. presump. 4. part. 5. part. prin. q. 3. Soci. col. 113. vbi q. haeres anti. legatarius acceperit legatum prescribit spatio 30. annoru Bald. in d. tract. in 2. part. 3. part. princ. in 13. q. in fin. Paris. conf. 111. col. fin. volu. 1. Dec. conf. 154. Ripa in l. fin. 196. q. C. de reuocan. donat. Paris. conf. 16. vol. 2. Marian. Socin. in conf. 24. col. 7. in fin. vol. 1. Grat. col. 111. col. penult. vol. 2.

EPITOME.

Facultas edificandi sepulchra concessa data cautione de demolendo.

SUMMARIA.

- 1 Nunciante nouum opus ad tres menses expectabit edificator, vt iuris sui praedictum possit probare aenunciator.
2 Denunciator cum statim potest docere de iure suo, est expectandus. & non obstante oblata cautione non est danda edificandi facultas.

DECISIO CXXIX.

In vna iuris sepeliendi data cautione de demolendo concessa fuit facultas edificandi, tex. in l. de pupillo. §. is cui. ff. de nou. oper. nunt. & dicebatur, quod licet text. in c. fina. de nou. oper. nuncia dicat, quod nuncians debet expectare per tres menses, tamē dicebat, quod si incontinenti nunciās potuisset docere de iure suo, quod erat expectandus, & non erat danda facultas edificandi sub cautione propter euitandas expēsas, vt per ea quae dicuntur per gloss. in d. c. fin. Et ita fuit dictum, quod fuerat seruatum in vna Agrigentina, Monasterij de mense Maii 1544.

EPITOME.

Vide quomodo excusauerit diligentia a desertione.

SUMMARIA.

- 1 Procurator in vltimo momento in domo absentis iudicis comparens, & petens absentia testimoniales, & schedulam appellationis apud notarium relinquens appellare praesumitur.
2 Impeditus qui est propter iudicis absentiam appellare tenetur coram viris probis.

DECISIO CXXX.

In vna S. Andreae fuit resolutum de mēse Maii 1544. corā D. Rauellen. quod ex quo in vltimo momento procurator comparuerat in domo Domini, & facta diligentia de appellando coram Domino, fuerat ei responsum, quod non erat domi, & ipse petiit testimoniales, & reliquit schedulam notario, dicendo, quod crastina die rediret & appellaret, prout fecit. quod propter istam diligentiam sententia non transisset in rem iudicatam: licet ex aduerso diceretur, quod quando quis est impeditus appellare propter absentiam iudicis debet appellare corā probis viris, vt Abb. in c. fin. in 3. not. & ibi Franc. col. 5. verf. 10. queritur. ad fin. de appella. & q. iste licet reliquisset schedulam, tamen non appellauerat. Tamen Domini propter iurisdictionem

nem talem excusarunt eum a desertione.

EPITOME.

Colonus per quem actum praedictet domino in possessione.

SUMMARIA.

- 1 Colonus an conducendo ab eiciente se a possessione auferat domino locatori possessionem. & nu. 3.
2 Colonus vt dominum possessione priuet, requiritur realis traditio.
4 Locator & dominus prior possessionem per conductorem retinet, quando fraudulenter & dolose ab alio conducit.

DECISIO CXXXI.

Colonus existens in fundo fuit eiectus de domo existente in fundo, & facta eiectioe de domo, antequam eiiceretur de fundo recognouerat eiicientē & sic conduxit fundū a dicto eiiciente: fuit dubitatum coram D. Gropero in vna Celenaten. de mense Maii 1544. an ex tali conductione dominus seu patronus locator perdidisset possessionem. Et ex septem votantibus tentū est, q. non, per text. in l. quisquis. §. si conductor. 4. not. Alexan. in l. peregre. §. quibus explicitis. ff. de acquir. poss. l. vbi vt colonus praedictet domino requiritur, q. realiter possessionem tradit. Alii autem ex votantibus dicebant, q. d. l. peregre. §. fin. de acquir. poss. non loquebatur in istis terminis. Nam loquitur, vbi colonus dolo, vel fraudulencia vult priuare dominum. Et licet eramus in casu, in quo necessitate compellente, & vt prouideret rebus suis, ne in totum a fundo expelleretur, ergo priuauit dñm, & erat dicta realis traditio: Item dicebatur, quod d. §. si conductor. nō habebat florem, quando fraudulenter colonus conduxit, at hic nulla fraus & dolus coloni interuenerat, sed vt sibi confunderet: Ergo habebatur ac si colonus realiter tradidisset.

EPITOME.

Diuisio patris inter filios interposita quando sit potius donatio quam vltima voluntas.

SUMMARIA.

- 1 Diuisio patris profectiua in militiam inter filios an sit donatio inter viuos an vltima voluntas.
2 Diuisio patris inter filios quando magis habeatur pro donatione inter viuos, quam vltima voluntate.

DECISIO CXXXII.

Pater volens proficisci ad stipendia Venetorum pro Capitano seu conductore militū diuisit omnia bona, quae habebat in territorio Romae inter filios qui filii possederunt dicta bona spatio 13. annoru percipiendo fructus, & in suos vsus & vtilitates conuertendo, sciente & patente patre. Postea pater veniens ad mortem testatus est, & dixit: De gli beni & de la terra di Roma, di Pitigliano, & di Nolla non ne parlo, perche altre volte ho declarato la mia voluntas, & ho disposto. In vna Romana: seu Venetiarum coram D. Aquen. de mense Martii 1544. fuit dubitatum quae qualis dispositio esset illa diuisio inter filios facta, an esset vltima voluntas, vel donatio. Et pro parte affirmatiua, quod esset vltima voluntas, allegabatur text. in l. si filia nupta. §. si pater. ff. famil. herci. cōd. & ibi Paul. de Castr. col. fin. verf. sed pone. ad hoc poterat illum text. & hoc firmat Bart. in l. cum pater. §. in autē. ff. de leg. 2. Abb.

2. Abb. conf. 66. col. fin. ver. non obstat. vol. 2. Chafsan. de consuetu. Burgund. fol. 156. col. 1. contrarium tamen fuit resolutum, quod censeretur donatio in termin. perdictum Felin. in l. filius. col. 4. verf. sed hinc quero. C. fam. herci. cōd. de quo per Iaf. in l. qui aliena. in princip. & fin. col. ff. de acquir. hered. Non obstat quod illud dictum Salic. impugnet: nam respondet Iaf. in l. si certis annis. C. de pact. & Alex. in l. si donatione. C. locat. tum & Deci. in d. l. fin. de donation. illud defendit. Item quia si aliter diceremus, quod non esset donatio inter viuos sequeretur quod filij fructus percipientes, & eos in suam vilitatem conuertentes deliquerent: ne ergo istud dicamus potius debemus dicere, quod pater voluerit dare inter viuos ex quo tanto tempore passus fuerat in vita quod illi perciperent fructus quam vltimam voluntatem. facit & hoc verbum, si temporaliter inter filios facta, quod habet vim vltimae voluntatis per supra deducta: Id verum est, quando sola diuisio interuenit, sed quando vltra diuisionem interuenerunt decennalis possessio scientia & patientia patris praesumitur potius donatio quam vltima voluntas, per ea quae dicit Iaf. in d. l. qui aliena. in princ. col. fin.

EPITOME.

Tutor sicut antelitem contestatum potest constituere actorem ita & procuratorem de iure canonico.

SUMMARIA.

- 1 Tutrix testamentaria & data per iudicem an possit substituere, si eam facultatem a iudice in decreta eidem tutela acceperit.
2 Tutori vel curatori non potest in lex dare potestatem constituendi procuratorem ante litem contestatam.
3 Tutor non potest de iure ciuili in re pupilli procuratorem constituere, sed actorem, de iure vero canonum potest.

DECISIO CXXXIII.

Vit dubitatum corā D. Peregrino in vna Toletan iuris repetidi, die 4. Aprilis 1544. an tutrix testamentaria & data per iudicem decreta tutela eidem cum facultate substituendi possit substituere, per decif. Bisignet. 10. de procur. dum vult, quod iudex non potest tutori dare licentiam constituendi procuratorem ante litem contestatam. Item quod licet text. in l. neque tutores. C. de procur. dicat, quod tutor in re pupilli non potest procuratorem, sed actorem constituere, tamen quod ista differentia de iure canonico non recipitur, vt dicit Alber. in d. l. neque tutores, & c. petitio. vbi Innoc. & Abb. in 3. not. in fin. de procur.

SUMMARIA.

- 1 Apprehensio possessionem ex institutione paterna, non dicitur apprehendere iure familiaritatis, sed nomine proprio. & nu. 10.
2 Spoliatus possessione apprehensa restitutus est ad eam.
3 Prouisio legis & decreti citius operatur in transferenda possessione, quam prouisio hominis.
4 Tacita & expressa facultas quando equiparantur.
5 Institutus in re certa quando possit possessionem propria auctoritate apprehendere absque vilo vitio. & nu. 7.
6 Haeres, qui possessionem hereditaria ex testatoris voluntate tradere tenetur, si videat alium capere possessionem, & non contra d. cat. consentire videtur.
8 Duorum haereditum, qui ambo habent facultatem apprehendendi

di portione in suam propria auctoritate, si alter totam hereditatem arripiat contrauenit voluntati testatoris, & propter eam additionem perditur facultas propria auctoritate possessio em capiendi.

9 Haeres vtilis contraueniendo testatoris voluntati amittit facultatem propria auctoritate possessionem apprehendendi.

DECISIO CXXXIII.

In vna causa Placentina. Castr. Sarmati, de qua superius aliquid dictum est, decisum fuit pro Comite Olderico Scito contra comitem Gasparem Scotum, quia cum acobus pater Olderici haberet titulum, videtur habere institutionem castr. Sarmati, quod apprehendendo possessionem dicti Castr. diceretur apprehendisse nomine proprio, non autem iure familiaritatis, l. 1. & ibi Aret. ff. de acquir. poss. vnde cum postea fuisset spoliatus, debuisset in possessionem restitui. Causa iterum posita super eodē puncto, die 24. Aprilis 1544. ex septem votantibus, quia aberat D. Aquē. fuimus quatuor pro Comite Olderico, & tres pro Gaspare: Duo ex quatuor, qui fuerunt pro Comite Olderico, mouebantur, quia licet prouisio legis & sic decreti operetur citius in transferenda possessione, quam prouisio hominis, vt per Innoc. in c. preterea requisiti, de appellat. Bald. in conf. 454. in fin. volum. 1. tamen dicebat isti, q. repugnabat, q. possessio esset translata in heredes, & posset apprehendi propria auctoritate per institutum in re certa propter facultatem tantum datam a testatore: quia quod ad hoc tacita facultas & expressa equiparantur, vt per Angel. in l. si res. ff. de rei vendi. & istud non solum habet locum in ista possessione ciuilitata, per decretum translata, sed etiam vbi possessio erat plenificata in persona hereditum: quia dato, q. haeredes plenarie essent adepti possessionem tamen propter auctoritatem seu facultatem datam apprehendendi propria auctoritate, haerde non resistente, possessio absque vilo vitio potuit per institutum in re certa apprehendi, vt per Iaf. in l. nō dubium. colum. 2. in 3. fallen. iunctis iis quae dicuntur in principio illius l. C. de legat. Et maxime qui haeres, quia iuxta voluntatem testatoris tenebatur tradere, videndo, q. alius capiebat possessionem, & non contradicebat, videbatur consentire, iuxta doctrinam singularem, in l. 2. C. de acquir. poss. Non obstat, quod dicit Iaf. conf. 146. in 4. volum. quia dicebatur primo, quod Iaf. in principio. non loquitur, quando erat data facultas apprehendendi, debebat adiri iudex & pars citari allegando Bald. conf. 243. nam aduertendum est, q. dictum quam Iaf. est intelligendum secundum auctoritatem allegat Ruin. quando pars restabat, vel erat lenior, q. resideret: quod patet, quia Bald. dicit q. potest pars implorare officium iudicis, ne vis fiat ei, & per hoc ergo non negat Bald. quod si vellet propria auctoritate, quando pars non resisteret, apprehendere, quando esset vitio sus possessor. Immo Bald. sentit expressē contrarium, dū dicit, quod si pars implorat officium iudicis, q. debet iudex impartiri, ne vis fiat ei, ergo licentia apprehendendi propria auctoritate non obstat decreto operatur. Itē non obstat, quod dicit Imol. in c. in praesentia circa principium. dū vult, q. si sunt duo haeredes instituti, quilibet eorum habet facultatem apprehendendi portionem suam propria auctoritate: quia respondetur, q. statim q. vnus haeres apprehendit totā hereditatem, factio declarat, q. nolebat stare voluntati testatoris, & sic contradicebat. Vnde cum habeamus contradictionē iurium, sic illa facultas apprehendendi propria auctoritate non operatur: quod secus est in casu nostro, in quo nulla conditio in facto nec verbo est. Et idem respondebatur.

9 debatur, quod licet legatarius habetur in legato suo loco hæredis, l. ademptus. §. final. ff. de v. cap. & ita occupat re legatam, tamẽ heres utilis, qui habet auctoritatem apprehendendi propria auctoritate non potest illam apprehendere sine via iudicii, vt per Angel. in l. vnica. C. quorum bonor. quia dicebatur, vt supra, quia per occupationem factam per legatarium, ex facto apparebat de contradictione. Duo alii ex istis quatuor, qui concurrebant pro Comite Olderico, non mouebantur hac ratione, sed alia, videlicet, quia dicebatur, ex quo constabat de titulo Comitum Olderici, videlicet, de testamento, in quo erat eius pater institutus in dicto Castro Sarmati cũ substitutione de primogenito in primogenitũ, quod dicendũ erat, quod Iacobus pater Comitum Olderici voluisset nomine proprio & nõ iure familiaritatis possidere, vt per Paulum de Castr. & Aretin. in l. qui iure familiaritatis. ff. de acquiren. possess. & istud sufficiebat p. victoria Comitum Olderici: quia dato, quod illa possessio esset p. iustitiam suorum, tamen conueniebant pro eo Comite Olderico.

EPITOME.

Quando sunt duo surrogati etiã quod ad possessionem, dato, quod vna surrogatio est prior altera, tamen iudicio ordinario agendũ est, etiam si a priorẽ sint in iuribus executoriales posteriori ad prosecutionem executorialium quoque surrogatio.

SVMMARIVM.

1 Iudicio ordinario quando sit agendum cum dup surrogati contendunt de possessione.

DECISIO CXXXV.

IN vna Abulen. seu Salamantin. beneficii de Rosa coram Domino Mohedano, die vigesima octava Aprilis, 1544. fuit conclusum, quod si duo sunt surrogati in iuribus defuncti, & vnus sit prior altero etiã quod ad possessionem, & posterior surrogatus petat ius in iuribus defuncti vigore surrogationis prioris, quod ex quo vnus sit prior altero, quod iudicio ordinario agendum est, per doctrinã Bartol. in l. final. col. penult. versic. aut cõparet aliquis qui dicit se possidere. C. de edict. diui Adria. tollen. & ibi Deci. col. 17. circa fin. etiã quod in illo casu fuisset in materia executoriales illi posteriori surrogato per priorẽ, qui erat etiã surrogatus quod ad prosecutionem executorialium, & esset p. cessũ ad aggrauatoriã, per id quod dicit idẽ Bart. in d. l. final. col. penultim. versic. quandoque qui venit post iustum: & in fin. illius versic. sed contra contumacem talis licentia. Non obstat, quod prior surrogatus esset etiam surrogatus quod ad prosecutionem executorialium, quia erat accessoria ad surrogationem iuris: quia si prior surrogatio non tenebat, nec etiam surrogatio quod ad prosecutionem executorialium.

EPITOME.

Insuatio ex lapsu triginta annorum presumpeta.

SVMMARIA.

- 1 Donatio patris in filium morte donantis non confirmatur, nisi sit insinuata.
- 2 Donatio insinuatio 30. annis prescripta habetur tanquam morte confirmata.
- 3 Insinuatio prescriptio non attenditur a morte testatoris sed inchoati iudicii.
- 4 Donatio & insinuatio in scriptis fit.

- 5 Actus, qui in scriptis fieri debet, non presumitur.
- 6 Solemnitas in rebus parui præiudicii nõ presumitur, nisi longum tempus interueniat.
- 7 Duo specialia presumuntur, cum alterum venit in alterius consequentiam.

DECISIO CLXXVI.

Vit dictum in vna Roma. siue Venetiarum coram Do. Aquen. die 5. Martii, 1544. quod si donatio facta a patre in filium, licet text. in l. donationes quas parentes. C. de donat. inter virum & vxor. nisi sit insinuata non confirmatur morte donantis: tamẽ quod ex quo tempore, quod fuit inceptum agi, & tunc quando causa fuit inchoata, erant lapsi 30. anni, quod presu- mebatur insinuata, & idẽ morte confirmata, per eaque dicit Iaf. contra Bald. in l. sciendũ. col. 3. versic. confir- mo istam partem. ff. de verbo. oblig. & in l. qui aliena. in princip. col. 5. in fin. versic. cõtrariũ notabitur. de ac-quirend. hæred. Maria. Socin. in c. fin. col. 38. versic. 2. effectus de dilation. Barb. in rub. C. quidam titi. Felin. in c. sicut. col. 17. num. 23. de re iudic. etiam in præiudi- cium tertii, & quod tractatur de graui præiudicio, vt per Felin. in d. c. sicut. col. 1. versic. 2. aduerte. de iudic. Nec obstat quod dicebatur, quod tempore mor- tis ipsius testatoris non erant lapsi 30. anni, sed tantũ 16. vnde non poterat presumi insinuatio, & sic dona- tio nõ poterat confirmari: quia dicebatur, quod nõ attendebatur tempus mortis testatoris, sed inchoati iu- dicii: quia tunc erant lapsi 30. anni, & tunc insinuatio presumitur. Ista causa fuit iterum posita eodẽ anno, 1544. & iterum resolutum quod presumeretur, non obstante, quod requiritur quod donatio & insinuatio in scriptis fiat, vt per Anton. de Coarr. in tracta. de in- sinuatione q. 2. & actus quando dicitur fieri in scriptis non presumitur, vt dicit Chassan. in consuetud. Bur- gũd. fol. 108. col. 2. versic. & sicut. num. 27. de re iudic. Tamen fuit resolutum ex his, quæ dicit Iaf. in l. 2. col. 5. nu. 192. C. de iure emphyt. Item & secundo non ob- stat quod in his que sunt parui præiudicii solemnitas non presumitur, quia fuit responsum, quod illud est verum, nisi ageretur de longo tempore, vt Gozad. cõf. 72. per totum. Non obstat, quod duo specialia præ- sumerentur, scilicet donatio & insinuatio, quia fuit di- ctum, quod vnus venit in consequentiam alterius: vel potest dici, vt dicit Iaf. in d. l. 2. col. 192.

EPITOME.

Pro supplemento legitimæ non datur actio hypo- thecariã.

SVMMARIA.

- 1 Hypothecariã actio pro legitima non competit.
- 2 Filius non habet bona patris hypothecata pro supplemento legitima.
- 3 Supplementum legitima non petitur actione ex testamento, sed conditione ex lege.
- 4 Legitima supplementum petitur quoque contra voluntatem testatoris.

DECISIO CXXXVII.

Die quinta Maii, 1544. in vna Senen. hereditatis, coram Do. Thoma. de Thaus fuit resolutum, quod sicut pro legitima non competit actio hypothecariã per ea quæ superius dixi: ita nec etiam si filius habeat bon

DECISIO CXXXIX.

bona patris hypothecata pro supplemento, dato, quod aliquid pater in testamento reliquerit. Non obstat, quod contrarium dixerit Fulgos. consil. 28. Deci. conf. 235. col. penultim. & Negus. in tracta. de pignor. in 4. m. b. 2. partis princip. versic. 24. col. 9. Et fundamenta con- clusionis fuerunt, quod supplementum legitime nõ petitur actione ex testamento, sed conditione ex lege, vt scit gloss. in l. omnimodõ. in verb. erigere. C. de inoffic. testam. vbi Paul. de Castr. & idem in l. summus. in l. not. C. eo. Iaf. in d. l. omnimodõ Corn. conf. 26. versic. nõ obstat. 3. volum. consil. 108. vol. 4. col. 2. So- cin. consil. 150. col. 28. num. 3. versic. 1. Secundum est argumentum, quod supplementum petitur contra voluntatem testatoris, vt Cuma. consil. 20. col. 1. An- char. consil. 41. col. fin. versic. 2. casu. & ita per istas rationes tenet Socin. in l. si ex toto. col. 1. ff. de leg. 1.

EPITOME.

Fama probata quando transferat onus probandi.

SVMMARIA.

- 1 Impetrans Apostolicum probans per famam publicam be- neficium esse maioris valoris, quam indultum dicit, transferret onus probandi contrarium in prouisum ab ordinario, si aga- tur ad canonizationem.
- 2 Collatoris ordinarij literis, quibus datur illi facultas con- ferendi beneficia certi valoris & numeri non creditur in præiudicium alterius nisi per notarium & testes subscrip- te sint, si potestas illa sit limitata.
- 3 Prouisio ordinarij presumitur maioris esse valoris quam habet indultum si facta non sint diligentia.

DECISIO CXXXVIII.

IN vna Abulen. beneficii de Villa Torreinqua E- piscopus habebat facultatem conferendi in sex mē- sibus, & in aliis sex Cardinali de Farnesio: Ita non erat in indulto, quod si beneficium erat reseruatũ, & 24. ducat. valorem excederet, quod prouisus teneretur expedire nouã prouisionem, & iura Camera soluere: dicebatur tper impetrantem Apostolicum cõtra pro- uisum ab ordinario, quod beneficium excedebat: quod cum non soluerit iura Camera, quod beneficium vacabat. Fuit dubitatum coram Domino Prospero, die 5. Maii, 1544. quis teneretur probare valorem, & impe- trans dicebat, quod prouisus ab ordinario tenebatur probare beneficium esse infra 24. ducator. valorem ex quo ipse probauerat per publicam vocem & famam, quod erat maioris valoris, & idẽ trãfferat onus pro- bandi in prouisum ab ordinario, per dictum Archid. in c. hoc videtur 22. q. 5. Roman. consil. 341. cum aliis concordan. de quibus in addit. in tracta. Ioann. Crot. de testib. col. 5. versic. 3. fallit. Ad quod fuit responsum quod illud procedit, quando agitur ad canonizatio- nem, secus si ad absolutoriã, vt in illo casu agebat pro- uisus ab ordinario, per Egid. decis. 471. Non obstat decis. 10. de probat. alias 348. in nou. quia illa decisio nõ loquitur in habente facultatem limitatam, quod se- cùs est in casu nostri indulti, nam poterat prouidere de quocumque beneficio. Tamen tper prouisio resolu- batur in euentum, quod esset maioris valoris 24. du- cator. non factis diligentis, de quibus in indulto.

EPITOME.

Statutum Rauennat. quod viz lucratur medie tatem dotis, quomodo intelletum.

Die 9. Maii, 1544. fuit resolutum in vna Ariminen. matrimonii coram me, quod maritus lucratur medietatem dotis quando mulier traducta ad domũ confirmato matrimonio deccdit, licet in fine statuti dicatur, quod prædicta locum habeant in ciuibus & di- strictualibus Ciuitatis, & districtus Rouennã haberet locum in Curia Rauennã, qui duxerat vxorem Arimi- nen. quod videlicet mortua vxore lucraretur dimidiã partem dotis, ea ratione, quia licet in fine dicat, in ci- uibus, & sic videretur posse dubitari, an illa verba in- telligẽtur, quod tam vir, quam vxor, si esset ciuis. Ta- men dixerunt Domini, quod debebat intelligi de iuris- dictione, quod maritus esset ciuis, & teneri habitatores quia statutum prouideret olebat omnibus hominibus Ciuitatis & suã utilitati, vt dicebatur in proemio: & erat dictio, hominibus, intelligẽda de iure, quod appa- rebat, quod in requirẽtibus disponitur de utilitate ip- sarum: & dicitur, quod maritus lucratur mediam par- tem dotis de voluntate vxoris: Ergo illa verba sequẽ- tia & prædicta, quod locum habeant in ciuibus, erant intelligenda in ciuibus masculis. Item in viris non au- tem in feminis: quia etiam statutum in dubio debet interpretari secundum ius commune, sequitur Barto. in l. exigendi dotem. vbi Doctor. ff. de iudic. Et ita fuit resolutum coram me.

EPITOME.

Oblatio pretij retrovendicionis non requiritur antequã quis agat, dum tamen fiat ante sententiam.

DECISIO CXL.

Adem die fuit resolutum in vna Cesenaten. corã D. Prospero, quod contra heredem eius, qui pro- miserat, quod talis, siue hæres eius, retrovenderet do- mum pro eodem pretio, potest agi per eum, cui facta fuerat promissio, seu eius heredem ad faciendũ, quod retrovenditio fieret, dato, quod pretium oblatum rea- liter offerretur ante condemnationem maximẽt erat in casu illo, quod pars offerrebat, licet variẽ sint opi- niones, a quibus teneatur offerri debere pretium ita demum si petatur, vt per Tiraquel. in trac. de vtroque retract. fol. 138. pag. 2. tamen potest quis agere, & ante sententiam offerre, per ea quæ dicit idẽ Tiraquel. fol. 140. r. & 2. versic. ego tamen in causa huius consuetu- dinis. & Deci. in l. finalibus. C. locat.

EPITOME.

Indultum Cardinalis Rauennã suspensum est in fauorem expectatiũ & collatio ordinarij & Apostolica nulla.

SVMMARIA.

- 1 Expectantis prouisio annullatur, si infra mensem non acce- ptauerit, etiam si ordinarij collatio per alternatiuam regulã sex mensium sit suspensa.
- 2 Prouisio Apostolica tollendo decretũ expectatiũ propter clausulas generales derogatorias non admittit decretum indulto appositum nisi specialis fiat mentio.
- 3 Collatio Papæ quando valcat, etiam si propter expectatiuas indultum sit in suspensio.
- 4 Indultum si habeat duas partes, vnã preseruantem colla- tionem ordinariã & alterã ligantem manus Papæ cum decreto irritanti, Papa temporalitẽ conferendo videtur priori parti voluisse derogare.

DECISIO

DECISIO CXXI.

Vndecima Maii, 1544. in vna Rauennatenf. corā D. Rauellen. dictū fuit per sex Dominos, tribus repugnantibus, q̄ iudicium Cardinalis esset suspensum per regulam alternatiuam sex mensium in fauorem expectantium: tamen q̄ licet expectans infra mēsem nō acceptaret, quōd tamē prouisio Cardinalis nō teneret: quia pendente mense ad acceptandum ligatæ erant manus ordinarij, per decis. Cassad. 5. de concess. preb. & 2. de decret. in reforma. appol. per Felin. in c. cum ex officij. in q. 9. de rescrip. Et in eadē per quinque ex Dominis, duobus repugnantibus tantū, quōd licet prouisio Apostolica tollat decretum expectatiuæ propter clausulas generales derogatorias: tamen non tollebatur decretum indulto appositum, cum de eo nullam mentionem faceret. Et licet propter expectatiuas iudicium esset in suspensio, & Cardinalis nō possit prouidere, & idē dicebant illi, cum esset aperta via decreto, debebat valere collatio Papæ: Tamē dicebatur, quod cum indultum haberet duas partes, vnam præseruantem collationem ordinariam, alterā, in qua ligabat manus Papæ cum decreto irritanti, apparebat temporaliter conferendo, quōd illi parti præcedenti Papa voluisset derogare. Nō obstat decis. Bisig. 6. de concess. preb. quōd ibi valuerit collatio Apostolica, quare absorbebat eius expectatiuas per regulas derogatorias, iuxta dictum Dec. in c. licet. de offic. deleg.

EPITOME.

Decretum irritans appositum in regressu operatur, vt spoliatus non sit restituendus.

SVMARIA.

- 1 Spoliatus ab eo, qui habet accessum ad beneficium certum, nō potest petere restitutionem, etiamsi habeat expectatiuam, & nouam prouisionem.
2 Decretum irritans regressu appositum possessionem spoliato afficit, etsi spoliatus nouam prouisionem de vacanti habeat.

DECISIO CXXII.

Decima sexta Maii, 1544. in vna Toletā. Parochialis, coram D. Thoma de Thauis, fuit resolutum quōd habens iudicium seu accessum ad certum beneficium potest spoliare alium, etiam quōd habet prouisionem Apostolicam, propter decretum irritans appositum in accessu, seu regressu, ita vt spoliatus non possit petere restitutionem beneficii, per decis. 2. Cassad. de rest. spoliat. ita quōd spoliatus haberet expectatiuā & nouam prouisionem, tamen non erat restituendus: quia decretū irritans appositum in regressu afficiebat possessionem spoliato, & idē non poterat petere se restitui: & etiam dicebatur, quōd inficiebat tantum spoliato, quia decretum irritans appositum in noua prouisione: quia cum sit in gratia de vacanti, nō est in cōsideratione, vt dixi supra.

EPITOME.

Descendentes à femina quando possint reintegrari stante statuto exclusiuo femininarum ad tempus.

DECISIO CXXIII.

In vna Senen. hereditatis coram Domino Vorstio 16. Maii, 1544. in qua filia & descendentes ex ea ex-

cluduntur per statutum Senen. quā diu masculi superant, fuit dictū, quōd mortua prius filia & postea masculis, descendens ex femina poterat reintegrari, per Socin. in conf. 10. vbi consuluit in propriis terminis dicti statuti, vol. 3. & facit q̄ dicit Alber. Brun. in tract. de mascul. in 1. stilo. in 2. q. in 1. colum. versicul. quod autem sit statutum.

EPITOME.

Executores extrajudicialiter procedentibus creditur, licet nō appareat de processu, Paris. conf. 57. stante priori. num. 5. lib. 4.

SVMARIA.

- 1 Executores Apostolici si ipsis committatur dispensatio cum illegitimo, quando possint extrajudicialiter procedere.
2 Executori dato sine claus. vocatis vocandis, etsi nullus est contradictor, sum si dispensatus sit idoneus, creditur sine processu etsi non appareat.
3 Iudici creditur sine processu in causis modici præiudicij.
4 Executori dispensanti cum moniali absoluta à facta professione sine processu non creditur & quare.
5 Clericatus siue prima rōsura probatur per quatuor ordines minores.

DECISIO CXXIII.

Fuit dictum in vna Conchen. parochialis de Salmero, quōd quando proceditur per executores Apostolicos, quibus committitur facultas dispensandi, si inuenerint dispensatum idoneum, & non imitatorē paternæ incontinentiæ, vbi non est clausula, vocatis vocandis, & nullus est contradictor, quōd proceditur extra iudicialiter, vt ponit Cardin. conf. 63. in princ. & conf. 75. in prin. Felin. in c. fin. col. pen. num. 35. in 2. præsumpt. secundū alleg. 62. Iaf. in l. admonēdi. nu. 133. de iurcuran. & maximē vbi onerata est conscientia, & quōd vbi executor procedit extrajudicialiter, creditur illi de processu, licet non appareat, & non habet locum c. quoniam contra. de probat. vt ponit Specul. in titul. de reuif. §. vile. col. fin. ante versu. quid ergo, & tradit Rota decis. 468. in fin. aliās 32. de rescrip. in nou. & 4. 3. aliās 32. de rescrip. cum sequē. in antiq. Abb. in c. post celsionē. nu. 4. vbi etiā Felin. de proba. maximē vbi oneratur conscientia executoris, secundū gloss. in Clemen. 1. de offic. delega. & Bartol. in authē. nisi breuiore. ad fin. C. de senten. excom. & latē Felin. in c. quoniam contra. in 1. limit. vult, quōd in causis modicis creditur iudici sine processu. & non obstat decis. Egid. 47. de rescrip. Diebus præteritis corā Do. Io. Paulo fuit tentum, quōd non credebatur executori, quod dispensauit super religiosa absoluta à professione, quā fecerat, nisi docto de processu, quia ibi agebatur de grau. præiudicio, & in ea erat clausula, citato procuratore Religionis, prout solent dari istæ declarationes iuris. Et in eadem fuit resolutum, quōd clericatus sufficienter probaretur per ostensionem quatuor minorum, in quibus Episcopus promouens narrabat cum per prius ad clericalem tonsuram promotū, quia probatis maioribus probantur minores, vt per Bald. in l. solemnibus. C. de fid. instrumen. & per gloss. & Abb. in c. vnic. de cleric. minori. maximē vbi illa narratiua sit à persona fide digna, vt per Innoc. in c. 1. circa fin. de cleric.

SVMARIA.

- 1 Priuilegium, quamuis per legem vel statutum concedatur, ligat immediate, & sortitur effectum.

DECISIO CXLVII.

Fuit resolutum in vna Augustā. Capellanæ coram me de mense Iulij 1544. quōd clausula, appellatio ne remota, operatur respectu comprehensorum in rescripto, non autem respectu tituli, ita si vt pro tertio ferretur sententia, pro ea, vt erat in casu illo, poterat appellari per ea que dicit Frā. in c. pastoralis. col. pen. in 2. q. di. appell. Dec. in c. nobis col. 2. versic. 4. fa. lit. de appell.

EPITOME.

Legatus de latere num possit derogare regulā de viginti.

SVMARIA.

- 1 Legati à latere potestas ultra specialiter concessa non extenditur.
2 Dispositiua in dulti pars si nihil dicat non possunt partem dispositiuam augere verba executiua.
3 Executiua verba quando augeant dispositiuā.

DECISIO CXLVIII.

Die 20. Iulij 1544. in vna Cæsaraugustan. Capellanæ de sancta Clara, pro Thoma Fort contra Petrum Loras, coram D. Io. Paulo, fuit resolutum, quōd legatus de latere existens in partibus Hispaniæ non potuisset derogare regulā de viginti, dato, quōd verba indulti seu facultatis legati dicerent, nō obstantibus conditionibus & ordinationibus Apostolicis, & quibus suis regulis Cameræ Apostolicæ editis & edēdis, in vim gratiæ valeret derogari: quia dicebatur, q̄ potestas legati seu nuntij non extenditur ultra specialiter concessa, decis. fin. de præb. in nou. aliās 488. & in tota illa facultate de clausula de re nulla mentio fiebat. ergo in ea contemplari non poterat, non obstantibus dictis verbis, per quæ dicta facultas videbatur derogare regulis editis & de edēdis: quia sit in parte dispositiua ipsius indulti nullibi fuit dictum. potest nuntius siue legatus admittere resignationem beneficiorum pro constitutis in mortis articulo, seu in infirmitate: non possunt verba executiua augere partem dispositiuam, operabitur ergo illa clausula, non obstante, quōd iuxta contenta in dispositione indulti, etiam ita videbitur de cetero, vt per Sarn super reg. de infirm. q. si. non obstat, quōd ab usu patris familias etiam resignationi, quæ sitper absentem debet derogari, prout videmus in Curia: quia illud procedit, vbi in dispositiua aliquid diceretur de amissione registri, qui sit ab eo, qui est in infirmitate constitutus: sed cum hic factum non fuerit, illa verba executiua non habent dispositiuam augere. Non obstat, quod dicit Sarnen. de regul. pro appell. in procemio regulæ, q. 6. col. 3. num. 5. & 6. quia illa clausula refertur quoad expressa, quoad ea, quibus applicari potest.

EPITOME.

Valor pecuniæ quo tempore attenditur

SVMARIA.

- 1 Valor pecuniæ attenditur secundum tempus contractus etiam obligatione annua & secundum bonitatem intrinsecam materie monete.
2 Qui ex contractu ad decatos auri largos tenentur an possint soluere in moneta aut specialia. & nu. 10.
3 Solutus iuxta valorem qui erat tempore contractus, an liberetur & nu. 5. 8.
4 Obligatio premitentis soluere senta auri largi iuxta cōmunem cursum intelligitur. 9 6 Valor

- 2 In priuilegiatis requiritur tantum priuilegiati notitia, & tamen operatur priuilegium ante priuilegiati notitiam in eos, in quorum præiudicium conceditur.
3 Actus factus ante publicationem priuilegij habent is de re iurirritatis, nullus est.

DECISIO CXLV.

Fuit resolutum coram D. Fabio in vna Cartaginon. Canonici & præbende, die 7. Maij, 1544. quōd priuilegium concessum clero Hispaniæ annullabat regressum sine consensu præstitum, quia in materia priuilegiata in tantum non requiritur publicatio, & etiam si per legem vel statutum conceditur, priuilegium immediatē ligat & effectum suum sortitur, vt not. Abb. in c. 2. colum. 4. versicul. & vide gloss. & Dd. col. 4. & pen. de constit. & in priuilegiatis tantum requiritur notitia priuilegiati, licet quantum ad eos, in quorum præiudicium datur, operatur effectū ante priuilegiati notitiam, vt per Felin. in d. col. 4. vers. limita. in 2. col. ver. & in seq. col. vers. hāc limitationē intellige. vbi etiā concludit priuilegium concessum per viam constitutionis insertæ in corpore iuris quo magis dubitabatur an requireretur publicatio. Itē dicebatur, quōd si priuilegiatus habens decretum irritans & tunc actus est nullus etiam ante publicationem legis secundum Saliē. in d. c. 2. col. 5. vers. 4. limita. quicquid dixerit Cardin. de constit. Philip. Franc. super data Sixti. col. 4. vers. & aduerte, Et non obstat, quōd supplicatio non esset perdata, quia dicebatur, quōd non agebatur ad priuilegij cano nizationem.

SVMARIA.

- 1 Prouisio regressus per ordinarium an quomodo valeat. & nu. 3.
2 Regressus habet causam de præterito.
4 Affectio per prouisionem non expirat, sed per resignationem.
5 Regressus cum sit locus per resignationem, quamuis sit ex causa de præterito, est tamen ius nouum.

DECISIO CXLVI.

In vna Palentini. præfimonij Fuentes de Valle Perico, coram D. Paulo, die 30. Maij 1544. in qua Rodericus ratione familiaritatis Cardinalis Sanctorum Quatuor Coronat. senioris præfimonium ipsum habuerat, sed post mortem ipsius Cardinalis præfimonium resignauit reseruato regressu, & facto loco regressui obierat, & ordinatus de illo prouidit: Fuit dubitatum, an prouisio valeret. Et quōd non teneret, faciebat illud vulgare, quōd beneficia semel affecta, &c. Et quia regressus habet causam de præterito, vt per Cas. decis. vnic. de pactis. videbatur & illud ius ex causa de præterito affectum. Sed hoc non obstante fuit per maiorem partem resolutum contrarium: quia per prouisionem affectio non expirat, vt per Rot. decis. 282. & 881. in antiq. & in nou. 81. & 270 & idē per resignationē expirauit illa affectio: & quia locus fuit regressui, licet ex causa de præterito, tamē illud ius nouum fuit.

EPITOME.

Clausula, appellatio ne remota, non operatur respectu tituli non comprehensi in rescripto.

SVMARIA.

- 1 Appellari potest, et si pro tertio sententia sit lata quæ habeat clausul. appellatio ne remota, quæ non nisi respectu comprehensorum in rescripto operatur.

- 6 Valor, qui attenditur tempore contractus, dicitur bonitas extrinseca.
- 7 Moneta minori solvens attenditur tempus solutionis: in maiori, tempus contractus & nu. 9.
- 11 Species illa nummi si non, aut cum difficultate reperitur, de qua dictum est tempore contractus, potest solui in alia minori moneta specie eiusdem bonitatis.

DECISIO CXLIX.

Communis conclusio est, quod si valor pecunie attenditur secundum tempus contractus, ut per Alber. Brun. in tract. de aug. chart. 23. col. 1. vers. 215. cum premissis. & ista conclusio pro cedit etiam in obligatione annua secundum eundem in d. tract. char. 28. colum. 1. vers. 7. predicta conclusio. Et illud, quod attendatur valor secundum tempus contractus, procedit non solum respectu bonitatis intrinsece, prout est materia ipsius monete, prout dicit idem Brun. chart. 26. col. 4. vers. 4. predicta conclusio. cum seq. col. 15. declarat. Et licet ex forma contractus Bald. dicit, quod si coadiutor teneatur soluere ducatos auri in auro largos, & ideo dicto creditori non posset soluere in moneta, non obstante consuetudine contraria, sed in ducatis auri largis, ut per eundem Brun. in eodem tractatu, char. 14. col. 1. vers. 1. aliquando vero promittitur, Et tamen hic est animaduertendum, quia aut volumus, quod ducati auri largi non reperiantur, licet bene definiti iudicentur & apud curiores, qui ex eis mercaturam faciunt, reperiantur: & reperto isto themate dicit, quod si coadiutor soluendo iuxta valorem, qui erat tempore contractus, liberatur, ut per eundem Brun. in d. chart. 26. col. 4. vers. 1. tertio, in princip. vers. 1. Et licet difficultas non excuset ab obligatione, tamen dico, quod obligatio si promittentis soluere scuta auri largi, fuit in communi cursu, non autem de ea fiat mercatura & negotiatio: cum tritum sit in re, quod omnis obligatio intelligitur rebus sic stantibus. Aut volumus dicere, quod ducati si auri largi non reperiantur non attenda dicta facultate, & etiam in isto casu. quod cum attendatur tempus contractus secundum bonitatem intrinsecam, ut superius dictum fuit: licet Bal. teneatur ad ducatos auri largos secundum illum valorem, qui currebat tempore contractus, cum si talis valor dicatur bonitas extrinseca, alius sequeretur absurdum, quod cum tempore contractus ducatus auri largus valeret decem Iulios cum dimidio, vel vndecim, & modo valet hodie tredecim, quod in plus Bald. suis teneretur hodie, quia promissit: intelligendo tamen semper, quod moneta si minuta per quam aurum estimatur, puta grossi, ipsi sint eiusdem bonitatis hodie, cuius olim erat alius soluendo in moneta minori quantam antiqua æquivaleret, & vide ad propositum Ioannem Andr. Alex. consi. 2. versicul. v. trum tamen premissis. et vide etiam Brun. in d. tracta. chart. 28. colum. 1. versicul. sed tunc solet dubitare.

8 Et quod Baldusius teneatur dare ducatos auri largos secundum valorem, qui erat tempore contractus, ponit idem Brun. in d. tracta. de aug. chart. 27. in 5. declaratione. dum post opiniones adductas in sua distinctione reducendo opinionem ad concordiam decidit casum nostrum, videlicet, si sit prestandus ducatus, qui sit in obligatione, secundum tamen valorem, qui erat tempore contractus: tamen moneta, quæ pro ea soluitur, est consideranda seruandum tempus solutionis. Nunc respondendo informationi dicitur, quod verum est, quod si Baldusius iuxta formam conventionis teneatur soluere ducatos auri in auro, & non in alia specie, si reperitur, per tex. & Alber. Brun. superius allegat. vel si

non reperiantur, si vel cum difficultate, potest fieri solutio in materia eiusdem bonitatis: ut etiam admittit informans pro D. Marco Ant. Sed dico, quod Baldusius soluit secuta auri in auro larga, vel etiam materiam secundum valorem, qui erat tempore contractus ita quod si tunc scutum auri largum valebat decem Iulios, tatum ad illam rationem prestabit ipse Baldusius semper lucrabitur adducos Iulios, dum tamen vndecim Iulij hodierni sint eiusdem bonitatis, cuius erant illi, qui tempore obligationis currebant. hoc modo esset inconueniens in fine informationis adductum.

EPI TOME.

Sequestrum quo casu fuerit concessum.

SUMMARI A.

- 1 Sequestrum, cum lata est sententia condemnatoria pro cesso re, reuocata priore non datur
- 2 Sequenti non datur pro fructibus contra monachum monasterium possidentem.
- 3 Iudex potest super fructibus rei immobilis etiam in prima instantia, si legitima suspicio sequestri apponere ex æquitate.
- 4 Monacho possessori debentur fructus & vestitus ex voluntate possessione non appposito sequestro.

DECISIO CL.

Domino Prospero proponente die 3. Septembris, 1544. fuit resolutum in vna causa, in qua agebatur de quodam monasterio, in qua prius pro cesso re fuerat lata sententia condemnatoria, reuocata prima quod non datur sequestrum, prout dicit Calia. decisi. 1. de sequest. posses. & fructu. etiam si quod age retur contra monachum possidentem monasterium quod pro fructibus non daretur sequestrum. Non obstat dictum Ioannis Andree in clausulis iuris, in verb. si autem fiat 4. modo. cum sequen. colum. di vult, quod iudex ex æquitate, ne iudicium reddatur e-lusorium, quia subest aliqua suspicio in prima instantia etiam super fructibus rei immobilis potest se-questrum apponere: & pro suspicione allegabatur, quod ille erat monachus, & per consequens nihil habens. Tamen Domini dixerunt, quod ex quo erat possessor, debebat interim sua possessione uti, sed ista ratio est ea quam considerat ibi Ioannes Andreas. Et ideo posset dici, quod si resolutio fuit facta absque studio & sine informatione, quod deductis necessarijs pro vestitu & vestitu, quia tenet possessione concedenda videntur, postquam cautio recessit. Et hoc modo credo esse intelligendum.

EPI TOME.

An fatalia appellationis vel rati iudicis currant a die interpositæ appellationis: faciunt ad ista, quæ ponit Felin. in c. personas. colum. final. circa fin. versic. terminus ad prosequendum. de appell.

SUMMARI A.

- 1 Tempus prosequendæ appellationis an a die interpositæ appellationis in partibus, an vero a die commissionis in Curia, aut potius a die, quo verisimilius potuit committi, curra: & nu. 3.
- 2 Appellatio deserta creditur, si ab eius interpositione biennium sit elapsum.
- 4 Dies non incipiunt currere, nisi quando datus est iudex.

cum

- 5 Rescriptio ad tempus elapsum quomodo datur.
- 6 Prescriptio omnis siue legalis siue statutaria est continua nisi lege vel statuto aliud cautum sit.
- 7 Tempus continuum etiam non dato iudice currit impedito
- 8 Agere non volenti non currit prescriptio.
- 9 Tempus consuetudo inueni quod datur non venit sub prescriptione termini legalis.

DECISIO CLI.

In vna Hispanens. decimarum, in qua pro Archiepiscopo & Capitulo Hispanens. lata fuerat sententia contra Comitem de Vig per edictum quæ transiue rat in rem indicatam, & executoriales illi eiusdem fuerant intimata, & successores in comitatu, a quibus pro parte ipsius Comitibus in partibus Hispaniæ fuit appellatum ad Sedem Apostolicam, 12. Maij, 1542. & causa postea fuit commissa in mense Februarij, 1542.

1 Dubitavi ego, an si tempus appellationis prosequenda intercurreret a die interpositæ appellationis in partibus, an vero a die commissionis in Curia seu a die, quo verisimiliter potuerit committere. Quia si a die interpositæ appellationis si biennium, quod in Rota conceditur, erat elapsum, sic appellatio deserta: si autem a die, quo potuit in Curia causa committi, attentis impedimentis bellorum, quod biennium non erat elapsum. Et causa posita die sexta Septembris, 1544. per tres ex Dominis votantibus, & quod tempus etiam si annum prosequendæ appellationis currebat a die interpositæ appellationis, per tres in Clem. sicut. de appella. ex quo ibi initium temporis, quo appellatio debet prosequi, ponitur per tres in l. si in die. ff. de condit. & demon. tra. Tamen magis dicebant illi, quod non solum annus sed etiam biennium erat elapsum. Nam imputandum erat ei, si infra tale tempus fuerat negligens, maxime quia secundum Abb. in c. ex ratione. colum. 1. versic. ego dicerem. de appellatio. quod impedimentum interuenit in secundo anno, semper currit tempus, nisi in duobus casibus, licet restitutio datur. Sed alij quatuor, cum quibus etiam ego concurrebam, tenebant, quod tempus appellationis prosequendæ inciperet currere a die, quo verisimiliter potuit causam committere, per id quod dicit Fr. in repe. c. quoniam contra. in tractatu de interlocutor. & appella. col. si. vers. vltim. complemento. de probat. ut Roman. in 3. col. in vers. appellationis fatalia. & id Lanfranc. in tract. de compromiss. in prin. col. 4. circa prin. Non obstat responsio data per tres Dominos contradicentes, dicentes quod Dom. Lanfranc. loquitur si in instantia statutaria, in qua prefigitur brevis terminus duorum dierum uti litem, ex quo tunc dies non incipiunt currere, nisi ubi est datus iudex, quod secus est in casu d. Clemens. sicut. & dicebatur, quod Lanfranc. limitat Clemens. sicut. licet postea inferat ad instantiam statutariam. Item dicebatur, quod rationes Lanfranc. etiam in casu Clemens. sicut. militabant. Item ista responsio non cadit ad id, quod dicit Lanfranc. in dict. tract. de compromiss. in 6. in 1. volum. tracta. & Brun. in verb. appellationis fatalia, ubi simpliciter declarat Clemens. sicut. & non inferunt ad statutum de decem dieb. sed ad aliud statutum, ut ibi per eos. Non obstat text. in l. si in die. ff. de condit. & demon. frat. quia ibi responderet Bartol. licet Clemens. sicut. habeat initium, tempus tamen non habet ita expressè ut subauditionem excludat. Non obstat, quod si impedimentum superuenit in secundo anno, & ideo dicitur tempus currere, licet datur restitutio

tio: quia respondebant, quod in hoc erat equiuocatio: quia prius erat disputandum, a quo tempore incipiat annus, & postea cognoscendum, an biennium esset elapsum vel non. Sed vnum fundamentum, quod non fuit tunc adiunctum: fuit tunc contra se curd. m. illam partem, & sic contra istos quatuor. Nam nos habemus, quod etiam tempus ab initio est continuum, ut per gloss. in rubri. de discurs. temporis prescrip. in 1. part. prin. in 6. q. vbi ex hoc inferitur, quod si omnis prescriptio siue legalis, siue statutaria est continua, nisi lege vel statuto illud caueatur. Cum ergo tempus prefigendi, de quo in Clemens. sicut. dicitur prescriptio legalis, ergo continua. Sed ad istud fundamentum potest respondere ex his, quæ dicit Salicet. in d. l. si in die. in distinctione, quam facit, dum vult, quod non procedat, quando tempus curreret impedito: sed si in casu nostro tempus esset continuum, & curreret, etiam quod non esset datus iudex, curreret impedito. Et tamen regula iuris est, quod si non volenti agere non currat prescriptio. Cum ergo datur annus ad prosequendum, debet ita intelligi ille annus dari, ut toto anno agere posset, & tamen aliquod tempus sit necessarium, ut ab Hispania ad Curiam pro causa committenda posset venire, certe illud tempus in datione non debet currere. Ego fuisse istam partem amplexus: quia in tempore remissoria decreta fuerat, & ubi constaret de bono iure Comitibus, omnino fuisset restitutus ad euitandum circuitus. Noli causam iterum ponere, maxime cum Comes pro exequenda remissoria debebat se obligare de stante sententia: licet etiam aliqui ex Dominis dixerunt, quod ego non ponerem, pro decisione. Tamen ex supradictis ista opinio potest bene sustineri. Iste autem casus hic non ponitur pro resolutio. Ista causa fuit iterum posita die 10. Octobris, 1544. Et fuit resoluta prout infra decisi. 1544.

EPI TOME.

Citatio ad primam diem consequentibus non valet.

DECISIO CLII.

Coram Domino Aquensi. in vna Hispanens. decimarum die 16. Octobris, 1544. fuit resolutum, quod citatio ad primam diem & sequentes, si in prima non esset pronunciatum, sed postea per decem dies vel vigin-ti, potest esse nulla tanquam vaga, & si eciè seruitutis incurrens per ea quæ dicit Bald. in consil. 288 & Philip. Ial. in c. cum parati. colum. 4. versic. veruscriptum sit. de appell.

EPI TOME.

Gratia concessa ad beneficia spectantia ad collationem Machai Cardinalis vacatura de eius consensu quomodo intellecta.

SUMMARI A.

- 1 Gratia concessa ad censuram Episcopi, an post ipsius obitum vacante beneficio extendatur ad consensum successoris & nu. 3.
- 2 Papa non intendit gratiam sine consensu concedere: & gratia ad collationem vnius non extenditur ad collationem alterius.
- 4 Beneficia simplicia & pers. etiam propter clausulas in gratiis positas pro effectibus habentur.
- 5 Gratia personalis ipsa persona moriente expirat.
- 6 Clausula, qua inhibet Mattheo & pro tempore Episcopo Caribagenensi, an grauet dignitatem an vero personam.
- 7 Verba executiva quamuis declarant, non tamen ampliant.

DECISIO CLIII.

In vna Carthagin. portionis coram Domino Mohedano, in qua fuerat concessa referua cuidam Hieronymo familiari ad beneficia pertinentia ad collationem Matthæi Episcopi Carthagin. ratione Ecclesiæ Carthaginen. & indulti sibi concessi duntaxat & de eius consensu spectan. vacantia ad presens, & in posterum vacatura, accedente ad hoc ipsius Matthæi consensu. Fuit per maiorem partem resolutum, quod si consensus fuit requisitus per Papam, & non graualet Mattheum Episcopum, nisi de eius consensu, q. licet Mattheus Cardinalis consensisset, & antequam beneficium vacaret post obitum Cardinalis, quod referua illius non caperet: quia consensus Episcopi requirebatur tempore vacationis cum illo tempore graualetur. Cum illo tempore Mattheus non desisset esse, ergo succedebat gratiam sine consensu concedere: & ideo gratia ad collationem vnus non extendebatur ad collationem alterius, c. cum in illis. §. final. de præbend. in 6. Non obstat, quod in clausula decreti, sed si Episcopi pro tempore existens, sit indultum, ex quibus videtur dispositiua declarari, vt per Bart. in l. & quam. C. de fid. instr. & ideo videtur, quod non solum Mattheum, sed etiam eius successorem graualet voluit quia respondebatur, quod referebatur etiam ad Mattheum videlicet quod si Episcopo, pro tempore existenti esset indultum, quod non teneretur ad receptionem, quod non obstat tali indulto Mattheus teneretur. Non obstat, quod dicit Cardin. in Clemen. penul. in 1. oppos. & 6. de præben. quod hodie si propter clausulas in gratijs politas beneficia sint affecta, ita vt ordinarius non possit disponere: quia dicebatur, quod pro cedebat in gratijs simplicibus & perfectis, sed ista erant accedente consensu quod non interuenerat. Ista causa fuit iterum posita 8. Oct. 1544. & per omnes fuit resolutum id quod supra per maiorem partem conclusum fuerat, videlicet quod gratia si expirasset per obitum Matthæi Cardinalis Episcopi Carthagin. quia gratia fuit reputata personalis: Tamen quia in ea dicebatur ad collationem Matthæi Episcopi Carthaginen. spectare voluit enim Papa personam Matthæi non autem dignitatem graualet, ad no. in c. quoniam & ibi Abb. de offi. deleg. item quia loquebatur de beneficijs vacaturis, erat attendendum ad Rot. decisi. 857. in antiq. Ergo illo tempore debebat consensus Matthæi interuenire, & alienationes fuerunt consideratæ, de quibus in informationibus coram Mohed. Et non obstat, q. decretum si in clausulis executorijs inhibeat Mattheo, & pro tempore Episcopo Carthagin. & sic videbatur, quod per præfata verba Papa voluisset dignitatem non autem personam graualet: quia respondebatur quod talis clausula alia verba, videlicet inhiendo Matthæo & pro tempore Episcopo Carthagin. ne de beneficijs huiusmodi & c. sic restrictæ stant ad beneficia de quibus in dispositiua erat depositum. Item dicebatur sicut præfertur nunc vacauerit, & sic semper stant restrictiue: vnde licet si verba in parte executiua posita declarent, tamen non ampliant. fuit etiam longo sermone responsum ad multa fundamenta prout in informationibus iuris.

EPI TOME.

An fatalia si currant à tempore interpositæ appellationis in partibus dari poterit iudex vide supra decisi. 151. facit quod dicit Felin. in c. per. onam. col. fin. vers. terminus ad prosequendum. de appell.

SUMMARI A.

1 Appellationis prosequendæ tempus ab eius interpositæ

diecurrere incipit.

- 2 Excommunicationis exceptio infra octo dies à die appellationis probari debet.
- 3 B iennium ad prosequendam appellationem à Curia datur impedito, si intra annum aliquod ab eo actum fuerit.
- 4 Impedimentum in primo anno biennij est causa, vt alius adiciatur annus.
- 5 Impeditio in primâ parte anni non datur secundus annus nisi in secunda parte anni quoque adhibuerit diligentiam, etiamsi non nisi per remissionem decretam causa poterit expediri.
- 6 Iudicis scripto impeditus qui est. huic fatalia non currunt.
- 7 Tempus certum longinquis appellationibus præfigitur non ad finiendum, sed ad probandam et prosequendam appellationem.

DECISIO CLIIII.

Causa Hispalen. decimarum videlicet à quo tempore fatalia currerent an à die appellationis interpositæ in partibus, an verò à die quo verius iudicialiter causam committere potuit, fuit iterum posita 20. Octobris, 1544. & fuit habita pro resoluta: quia si pro vna parte, videlicet quod debeat fieri suppletio, & à die interpositæ appellatio & dicti iudicij, fuerunt quatuor: & ego concurrere cum eis: quia dicebatur, quod in primis habebatur autoritas Lanfranc. prout dixi supra Item per Bartol. in l. si in diem. ff. de condit. & demonstrat. & vltra Barrol. est text. in c. de except. in 6. vbi exceptio si excommunicationis debuit intra octo dies à die appellationis probari & suppletur ibi admissiones. Non obstat, quod dicebatur, quod Lanfranc. non loquebatur quando eramus in biennio prout eramus in casu nostro sed dicebatur, q. loquitur quando sumus in anno: quia respondebatur, q. etiam si in Curia daretur biennium fecisset, vt per Cassa. decisi. 6. de appella. col. final. dicere certe non poteramus biennium fore elapsum, nisi sciremus, quando vnus annus inciperet currere. Item non obstat quod si impedimentum in primo anno biennij, est causa, vt detur alius annus, vt per Doctores, in c. ex tallione. de appella. non autem dicunt quod non currat annus, & quod non potest adiri iudex: quia dicitur, quod argumentum non procedit in Curia, vbi indistinctè datur biennium. Item non obstat, quod sentit Anto. in Clem. sicut. de appella. col. 2. vbi dicit, quod si si impeditus in prima parte anni non facit diligentiam in secunda parte anni quod non datur secundus annus. & propterea infert de impedito circa impedimentum & accessum ad Curiam, vt ibi per eum, quia simili modo responderetur quod illud dictum in Curia non habet locum, maxime quando in reliqua parte anni fuerit facta diligentia, & causa non poterit expediri, nisi per remissionem quæ decreta fuerat non obstante quod Lanfranc. in tracta. de arbitris. in 4. col. m. loqueretur in eo, qui si erat impeditus scripto iudicis quod impedimentum maius est, quàm aliud impedimentum: & in tali impedito fatalia non currunt, vt dicunt Doctores, in d. c. ex tallione. Hic autem non erat tale impedimentum: quia dicebatur quod Lanfranc. in d. tracta. de arbitris loquebatur exemplificatiue, in repet. d. c. quoniam contra. in tractatu autem de iurisdictionibus indistinctè loquebatur licet postea ibi ad statum. Non obstat si text. in l. 2. circa princ. de tēpor. appell. dū loquitur de appellatione ex Ægypto, & alijs locis ad imperia, vbi præfigitur certū tempus: fuit responsum, q. illud tēpus datur ad probandū & prosequendū appellationē, non autem ad finiendum, prout dicit Clemen. sicut. Item quod

SUMMARI A.

quod possit esse subauditio, de qua supra per decisi. 151. facit reg. quam ponit Bart. etiam in l. genere. ff. de his qui notan. in fam. col. 2. in fin.

EPI TOME.

Res inter alios acta quomodo noceat tertio.

SUMMARI A.

- 1 Sententia contra fiscum lata tertio, de cuius bonis ipse sciēte actum est, non obdat actionē & exceptionē, sed quod ad executionem illius sententiæ tantum nocet, si tertius non sit possessor.
- 2 Sententia contra fiscum pro spoliatis lata terti non possidenti nihilominus prodesse debet quàm alteri possessori.
- 3 Sententia in possessorio inter duos lata, tertio non possidenti & causam agitanti sciēti tantum nocet, vt pati debeat, si sententia contra alterum latam executioni dari, non autē vt sibi met obstat.

DECISIO CLV.

Egit I. Bernardinus possessor remedio recuperandi totum castrum concurrente Strena cum Honorato cōdomino: Io. Bernardinus obtinuit sententiam restitutoriā ad dictum castrū, & fuit restitutus ad possessionem castri, Honoratus postea agebat ad possessionem castri tanquàm condominus, & iudicio restitutorio cōtra Ioannem Bernardinum possidentem integraliter castrum. Opponebat per Ioannem, quod Honorato scienti obstat sententia in eius fauorem lata. Et ideo decima Octobris, 1544. fuit dubitatum in vna Angina coram Domino Percgrino, præsupposito, quod Dominus Honoratus si sciuerit licem pēdere inter fiscum, & Ioannem Bernardinum super possessione castri Suruile, an sententia lata in fauorem Domini Ioannis Bernardini contra fiscum nocuerit Honorato. Et fuit resolutum, quod quoad actionem & exceptionē non nocebat talis sententia, sed tantum quoad executionē faciendā, vt per Innoen. in c. quamuis. in princip. de re iudic. facit quod dicit Egid. secus si Honoratus fuisset possessor, quia tunc in possessione nocuisset, vt per Felin. in c. cum super. col. 4. ver. scilicet. contra subiectam. cum sequent. col. m. de re iud. Immo dicebant aliqui, quod potius talis sententia debebat esse proficua Honorato: quod ipse veniebat ex eadem causa spolijs, sicut Ioannes Bernardinus. Nam ambo fuerant spoliati dicto castro, & sic dicta sententia erat coadiutoria, & non læsiva. Nam erat vnus ex spoliatis, prout decimus, & sententia erat lata in fauorem cohæredis, secus contra, l. sapē. ff. de re iudic. quod non noceat, & in facto præsupponebatur, quod in iudicio agitato inter Ioannem Bernardinum & fiscum Honoratus non fuerat citatus, aduerte: quia 15. Iunij, 1543. in vna Roman. domorum coram Domino Notato fuit conclusum, quod si sententia lata inter duos in possessorio noceat tertio, non possidenti sciēti causam agitanti, quoad hoc, vt ipse tertius debeat pati, & sic executio fiat in possessorio, contra illū, contra quē erat lata. non autē quod si sententia lata inter duos noceat tertio scienti causam agi quoad hoc, vt contra tertium possessorem fieri debeat executio: quia hoc esset nimis iniquum, & quod ita Doctor. debent intelligi, videlicet in d. c. cum super. & in c. quamuis. & in l. sapē.

EPI TOME.

Expectantes an possint acceptare in mense ordinarij sede vacante & ad istam decisi. aliquid dixi in prima parte.

- 1 Expectantes an sede vacante possint in ordinarij mense acceptare. & nu. 9.
- 2 Præuilegium ordinario datum ipso defuncto expirat.
- 3 Regula verba cum defunctis prælatis adaptari non possunt, tum nec eius dispositio.
- 4 Gratiostas Papæ quando cesset.
- 5 Collatio cum sit beneficiorum fructus, futuro successori re seruari debet.
- 6 Papa expectatiuam conferens concedit eam ad omnes menses, effectum eius in fauorem ordinarij per quatuor menses suspendendo, morietur interim ordinario an expectatiua ad omnes menses extendatur. & nu. 11.
- 7 Decretum accessorium sequitur naturam regulæ, cui est adiunctum.
- 8 Alternatiua personalis aded afficit beneficium, vt de eo alius disponere non possit, cum ea durante decretū manet.
- 10 Regula de prælatis loquens magis dignitatem quam personam considerat, & proinde magis realis quam personalis est.
- 12 Expectans de functo ordinario acceptare non potest cum clausula est realis, & dignitatem respiciat, secus si sit personalis.
- 13 Collatio libera confertur ordinarijs non sub proprio nomine, sed sub nomine dignitatis.

DECISIO CLVI.

In vna Carthagin. parochialis de Serra coram D. Mohedano, fuit dubitatum 15. Octobr. 1544. an expectantes possint acceptare in mense ordinarij sede vacante stante clausula: Et fuit dictum per quinque Dominis duobus contradicentibus, quod possit acceptare, licet Pari. in trac. de sede vacan. in 1. par. in 8. q. col. 6. vbi plenius articulum examinat, tenuit, q. expectantes possint acceptare in mensibus ordinarij sede vacante, & quia regula dabat præuilegium personale. Et dicebant illi quinque, quod licet si præuilegiū daretur ordinario, & sic videretur esse restrictū, tamē dicebatur personale: quia defuncto ordinario expirabat præuilegium regulæ, & verba regulæ ad prælatos inferantur. Item regula dicebat, q. prælati si liberè disponere possint, vnde cū verba regulæ non possint adaptari defunctis prælatis, ergo nec eius dispositio: & quia regula ideo suspendebat effectum expectatiuæ pro quatuor mensibus, quæ de sui natura omnes menses comprehendebat: quia Papa volebat si se reddere gratiosum aduersus prælatos: vnde cū prælati non essent, cessabat illa gratiostas: Item quia nulla eis fiebat iniuria, nimirum si expectatiua remanebat in suspensio, & sic expectantes in omnibus mensibus acceptare poterant. Item quia si Papa fuisset interrogatus, ita verisimiliter respondisset, cū memini tunc fiat iniuria, iuxta gloss. in l. tale pactū. §. final. ff. de pact. quia habet locū in omni motiuo & dispositione. Non obstat, quod si collatio beneficiorum sit fructus, & ideo futuro successori debeat referuari, vt per gloss. in capitul. cum olim. de maior. & obed. quia respondebatur, quod verum erat nisi Papa cum ordinario conuenisset de istis fructibus, cū disposuisset: Nam si concedendo illam expectatiuam dat illam ad omnes menses, tamen effectum eius suspendit per quatuor menses in fauorem ordinarij morietur te eo remanet expectatiua in omnibus mensibus postquam reperitur, quod Papa non disponit: & hoc ita erat decretum, ne daretur diuturna beneficiorū vacatio. Non obstat si decretum in regula appositum, quia est accessorium, & sequitur naturam regulæ. Non obstat decretum alternatiuæ: si nam alternatiua est personalis, tamen afficit aded beneficium, quod alias

non potest de eo disponere: quia respondebatur quod in alternatiua ideo erat quia dabatur alternatiua. & ea durante durabat decretum: secus erat in casu isto. Tamen causa fuit propolita decima septima Octobris, 1544. & Dom. Ponens exhibuit aliquas informationes super eodem puncto, & a tergo erat annotatum manu bonæ memoriæ Nicolai Arragoniæ quod eo ponente per omnes Dominos erat determinatum contrarium, & videlicet quod expectantes non poterant acceptare. Fuerunt quinque, & pro affirmatiua remanserunt tantum duo: & isti quinque dicebant quod illa decisio aliàs facta monebatur dono fundamento, quia fregula videbatur realis & non personalis, ex quo loquebatur de prelatis ergo potius considerat dignitatem, quam personam: unde cum ordinarius nunquam nominet, sequitur quod in illis quatuor mensibus expectantes acceptare non poterant, argum. not. in c. quoniam Abb. de offic. de leg. Item ponderabant verba regulæ dom in ea dicitur de mensibus ordinariarum, & sic potius ordinarius quam verba regulæ, consideratur. Item quia ante collationem beneficiorum fructus debebant facere successoribus referuari, iuxta gloss. in d. c. cum olim. quif non referuaretur, si expectatiua talis mensis omnes comprehenderet. Item dicebat vnus ex Dominis, quod attenda prima opinione sequebatur vnum inconueniens, quod si in principio mensis non addeffet ordinarius quod illo tempore expectans posset acceptare. Pone quod infra tres dies redierat ordinarius, iam illo tempore non posset acceptare: & sic vnum & idem beneficium potuisset & non potuisset acceptare quod videbatur inconueniens. Fuit iterum 30. Octobris, 1544. propolita ista causa, & facta resolutio pro ista parte secunda, quod expectans non potuisset acceptare, quod clausula esset realis, & quod potius ad dignitatem quam ad personam esset facta concessio, per not. in c. quoniam Abbas. de offic. delega. quia & sub nomine dignitatis & non sub nomine proprio dabatur ordinarijs libera collatio.

EPITOME.

L. non eo minus C. de procur. quod sententia lata in fauorem minorum tenet, procedit etiam si non interuenit consensus maioris.

SVMARIA.

- 1 Sententia lata pro persona non legitima ratione etatis tenet, et nisi consensus a minori praestitus sit nullus, aut etiam nunquam interuenit. & nu. 2.
- 3 Consensus tacitus an sufficiat in casu l. non eo minus. C. de procurator. & nu. 5.
- 4 Consensus tacitus filij aut minoris sufficit, cum non habet istam contradicendi causam.

DECISIO CLVII.

Fuit dictum in vna Roman. dotis coram D. Io. Pau. lo, quod licet & tex. in l. non eo minus. C. de procu. dicat, quod sententia lata in fauorem minoris teneat licet ille consensus esset nullus: tamen quod idem est quando nullus adest consensus minoris, prout erat in casu illo, in quo pater bonis aduentitijs æquarat sine consensu filij, prout requirit tex. in l. fi. §. vbi autem. C. de bon. quæ lib. & quia reportauerat & sententiam in fauorem minoris dicebatur, quod valebat, dato, quod non constabat de consensu aliquo minoris, per ea quæ dicit Ias. in d. l. non eo minus. versic. 2. extendit & per rationem generalem illius text. Secundò fuit dictum, quod licet Doctor in d. §. vbi autem, discre-

pent, & an sufficiat in casu illius tex. consensus tacitus quia Cor. dicit ibi ex mente Fulgof. quod omnes Doctores tenent contra Bartol. qui vult sufficere tacitum, quem sequitur Angel. & Paul. de Castr. Tamen placuit maiori parti concordia, quam ponit ipse Angel. quod & sufficit tacitus consensus filij, quando non habet iustam causam contradicendi: quia dicebant Domini, quod in hoc Angel. non ibat contra mentem Bartol. & secundum Abb. vbi tacitus consensus, qui ex presentia colligitur sufficit: sed quoad hoc vltimò ego dixi quod non obstat id, quod dicit Io. Andr. & Phillip. Franc. in c. fi. in. 1. col. de iudi. in 6. dam voluit, quod & requiratur potius consensus tacitus, quando filius agat, dum tamen taciturnitas insurgat ex actu positio.

EPITOME.

Nobilitas de maiori genere quæ datur militi per Papam est ex priuilegio.

SVMARIA.

- 1 Familiaris ex priuilegio expectans non potest eorū ante publicacionem Bullæ descriptorum.
- 2 Miles S. Petri an sint familiares ex priuilegio.
- 3 Familiaris doctor praferatur familiari non doctori.
- 4 Familiaris doctor an praferatur familiari antiquiori.

DECISIO CLVIII.

Die 27. Octobris 1544. fuit coram me resolutum quod nobilitas de maiori genere, quæ datur militi per Papam sit ex priuilegio: Et ideo expectans non poterat vi illo priuilegio ante publicationem bullæ descriptorum, in vna Calciaten. diuisione portio nis pro Ioanne de Vergara contra Didacum Martini. Et in ista ideo Hieronymus de Enciso, ex cuius iure, tanquam cessionarius venit Ioannes, est preferendus Didaco quia licet Didacus, vt miles sit familiaris Papæ, tamen & miles Sancti Petri est familiaris per priuilegium. Sed huic fundamento obstat regula producta fol. 4 vbi Papa facit milites veros & non per priuilegium familiares, ita vt in assequutione beneficiorum vt possint regulis editis & edendis. Itaque Didacus poterit etiam eadem regula prerogatiuarum vt, & dicere, ego sum familiaris, sicut & tu, & id etiam secundum ius commune, vt dicit regul. in d. 4. pag. & cum Didacus & vltra familiaritatem habeat reputationem Doctoratus, dicitur praferri. Item est videndum, an Hieronymus Enciso probauit, quod illo tempore, quo regula, de qua supra videlicet 22. Decembris, 1543. ab Incarnatione Domini, ipse esset familiaris Papæ: quia qui est antiquior, est praferendus: tunc erit videndum, & ex quo Didacus est familiaris, & reputatur Doctor, & Hieronymus est familiaris & antiquior quis eorum praferatur.

EPITOME.

Decisio Egidij quomodo intelletur.

SVMARIA.

- 1 Actore mortuo in prima instantia lis dicitur finita, si reus illi in prosequi, nolit.
- 2 Actore mortuo in secunda instantia non dicitur lis finita propter praesumptionem conuareum ex sententia orientem.
- 3 Suspicio contra reum propter appellationem suspensa, ea deserta tollitur & suspicio.
- 4 Surrogatus in iure & ad litem potest praestare sententiam transisse in iudicatum, reus infra biennium causam appellationis prosequutus non fuerit.

DECI-

DECISIO CLIX.

Die 20. Octobris, 1544. in vna Legionen. coram Domino Fabio fuit dictum, quod decisi. Egid. 156. quod mortuo & actore lis dicitur finita, nisi reus velit prosequi, quod illa dec. intelligebatur, quando e-ramus in prima instantia: quia dato, quod reus nollet causam prosequi, nullum periculum potest imminere reo: quia dato, quod surrogatus veniret in eiusdem statu & terminis, prout dicit c. i. vt lit. pend. in 6. vel de nouo causam inchoaret, & sic nullum periculum poterat reus pati. Sed quando & reus reportasset sententiam contra se, & in secunda instantia actor moreretur: tunc lis non poterat dici finita propter praesumptionem orientem extra sententiam contra reum: quæ & suspicio licet per appellationem esset suspensa, tamen illa suspensio tollebat de ferri appellatione, & sic interim, surrogatus & in iure & ad litem poterat pretendere sententiam transisse in rem iudicatam, si infra biennium reus causam non fuerit prosequutus: quia imputandus est ei, qui sententiam contra se reportauit, quod vocatis interesse putantibus eam reuocari non fecerit.

EPITOME.

Statutum Anconitan. sub rub. de successione, ab intestato quo modo intellectum.

SVMARIA.

- 1 Soror ex latere patris tantum an praferatur, in successione fratris defuncti, filio alterius sororis vt inq; coniuncta iuxta statutum Anconitanum.
- 2 Soror quamuis non conseruet agnationem, est tamen agnata.
- 3 Statutum interpretandum est, vt minus laedat ius commune.
- 4 Filius succedit in locum matris.
- 5 Statutum vocans fratres & excludens sorores intelligitur quoque fratrum vocare filios, cum filiorum locum representent.

DECISIO CLX.

In vna Anconitan. bonorum, in qua tractabatur de successione fratris defuncti, & extabat soror ex latere patris coniuncta, & ex alia sorore vtrunque coniuncta ex latere patris praedefuncti extabat filius: Dubitauit ego 20. Oct. 1544. an soror ex latere patris tantum praferatur in successione fratris defuncti filio alterius sororis defunctæ vtrunque coniunctæ, attenda forma statuti Anconitani sub rubri c. de successione. ab intestato. Et fuit resolutum, quod soror praferretur: tum quia statutum dicit, praedictis matre fratribusque vel filijs fratrum non extantibus, tunc succedere possint, & succedant sorores praedictæ. & in superiori parte feci mentionem de sororibus vtrunque coniunctis ex latere patris, tunc subintrat statutum exclusis omnibus alijs a dictis bonis & hereditate: & sic quoniam qui totum dicit nihil excludit, exclusi erunt filij sororis vtrunque coniunctæ quia tamè immediate à tali exclusione excipit matrem, ista ergo exceptio includit omnes alios in ista exclusione. Tamen quia licet & sorores non sint de conseruatis agnationem, est tamen agnata: & statutum considerat agnationem, patet, quia post istam sororem ex latere patris coniunctam vocat sororem vterinam, & istud non potest dici quod sit nisi fauore agnationis: & cum filius sororis quantūcunque vtrunque coniunctæ non sit de agnatione, nimirum si statutum voluit illum excludere. Non obstat, & quod debemus interpretari statutum, vt minus laedat ius com-

mune, quam facere posset, l. 2. vbi Salic. C. de noxali act. Et sic cum filius & ingrediatur locum matris, videbatur, quod non esset exclusus: quia fuit responsum quod erat diuersitatis ratio propter agnationem, quæ non erat in ipso filio. Item quia apparebat, quod statuentes recessissent à dispositione iuris communis, praferendo prius fratres sororibus. Item pariter vocando sorores vtrunque coniunctas, & ex latere patris tantum, contra antiken. cessante. cum sequent. C. de legit. hered. Et ideo nõ obstat consil. Deci. 484. vbi voluit quod & statutum vocans fratres & excludens sorores intelligatur etiam vocare filios fratrum, ex quo sunt in loco filiorum: quia fuit responsum, quod ibi in alia parte statuti fuit facta mentio de filijs fratrum, prout dicit Deci. Fuit iterum propolita 24. Octobris, 1544. & Domini fuerunt in eisdem.

EPITOME.

Maior 14. annorum an possit sine curatore beneficium resignare, & ad resignandum procuratorem constituere.

SVMARIA.

- 1 Maior 14. annorum an possit constituere procuratorem ad resignandum beneficium, quod ex permutatione sine curatoris consensu obtinere potest, num. 5.
- 2 Maior annis potest beneficium in manibus superioris sine curatore resignare.
- 3 In actu solemnitate requirere non potest minor absque illa solemnitate quicquam agere.
- 4 Permutatio à maiore facta sine curatoris auctoritate, etiam si alteri, cum quo permutauit, minus utilis sit, teneat.

DECISIO CLXI.

In vna Segobien. portionis integræ coram Domino Prospero, die 20. Octobris 1544. fuit dubitatum & an maior 14. annorum possit constituere procuratorem ad resignandum beneficium, quod potest obtinere sine consensu curatoris ex causa permutationis. Et pro parte affirmatiua dicebatur, quod sic: quia & maior 14. annorum potest resignare in manibus superioris sine curatore, vt per Mil. in verb. minor 14. annorum maior tamen facile per se, ergo poterit procuratorem constituere, vt dicit Nico. Boer. in 4. parte decilargu. men. eorum, quæ dicit Bartol. in l. diuis Scuerus. §. procuratores. ff. qui pet. tuto. sed istud in contrarium retorquebatur, quia verum est, quod maior potest cum illa solemnitate: ergo cum eadem solemnitate procuratorem ad resignandum constituere debebat: quia & minor vel mulier, quando non potest actus sine certa solemnitate fieri, non possunt absque illa solemnitate procuratorem constituere: oportebat ergo, vt minor constituisset procuratorem coram superiore, & cum causæ cognitione. Non obstat, quod in supplicatione esset expressum, quod esset maior 14. annorum, ita quod Papa certam notitiam de maiore habuisset, quia respondebatur quod Papa non habebat certam notitiam, an maiorennis factum per se vel per procuratorem esset cum solemnitate legitima factum. videlicet cum consensu superioris, & causa cognita. Non obstat, quod & permutatio esset minus utilis, quia dimittebat beneficium, cuius fructus erat nrocuratori suo referuari, & ei, per quem erat referuatus regressus. & capiebat beneficium valoris quadraginta cuius fructus nulli erant referuari: quia dicebatur, quod istud requirebat altiorum indaginæ, cum forsam illi magis expedituisset expectare mortem referuata

rij cum beneficium esset valoris 300. quando reciperet, & de presenti beneficium 40. erat, hoc curatum & aliud simplex, ergo minori non erat utilius. & ita eodem die fuit proista parte resolutum quod maior 14. annorum sine dicta solemnitate non poterat procuratorem ad resignandum constituere.

EPI TOME.

Indultum Cardinalis Burgen. facit quod prouiso apostolica non valuerit beneficio patrimoniali impetrato.

SVMMA RIA.

- 1 Indultum an possit oblati prouisioni Apostolica de beneficio patrimoniali, de quo agitur.
2 Patrimonialia beneficia dupliciter considerantur.
3 Patrimonialia ad liberam ordinarij collationem spectantia, certo personarum generi sunt conferenda.
4 Patrimonialia, quorum presentatio, electio & nominatio ad patronos, et institutio ad ordinarium spectat, sub indulto non veniunt.
5 Indultum præsuet collationem ordinarij.
6 Iurisdictionem cum in fauorem ordinarij per indultum conseruatur, late est contra concedentem interpretandum, secus est cum iurisdictioni ipsius derogatur.
7 Expectatiua reseruantes beneficia ad Episcopi collationem pertinentia, late non sunt interpretanda.
8 Indultum quamuis non comprehendat beneficia ad infer. oru collatorum collationem & tantum ad ordinariorum institutionem spectantia, an & quo casu praeiudicet prouisioni Apostolica.

DECISIO CLXII.

Fuit dubitatum in vna Burgen. beneficij de Guita rianida, coram D. Peregrino, an t indultum Cardinalis Burgen. obstaret prouisioni apostolice in beneficio patrimoniali, de quo agebatur. Er fuit resolutum, 2 q sic: quia t dupliciter ita considerat beneficia patrimonialia: quia aliqua pertinent ad presentationem, electionem seu nominationem patronorum, & sola institutio pertinet ad ordinarium, & illud non erat huiusmodi: aliqua verò pertinent ad liberam collationem ordinarij, quæ veniunt sub indulto: quia verba indulti v. rificatur in ipsis, cum comprehendant omnia & singula beneficia ad collationem &c. Et licet ista t beneficia patrimonialia debeant certo generi personarum conferri, fuit dictum, quod non eramus in terminis gloss. in capitul. cum in ecclesia, de præbend. in 6. & ista non dicerentur pertinere t ad liberam collationem ordinarij, & ideo non venirent sub indulto: quasi indultum comprehendat tantum illa, quæ sint liberæ collationis, non illa quæ non liberæ, sed necessitate certo generi personarum conferri debent: quia respondebatur, quod t indultu præsuet collationem ordinarij: & ideo non auget iurisdictionem, sed est præsuetiuum. fuit dictum, quod tale beneficium comprehendit cum hoc, quod etiam certo generi conferat, ita quod nihil aliud facit, nisi iurisdictionem ordinarij præsuetuare: & ex t quod indultum erat in fauorem ordinarij iurisdictionis, late contra concedentem interpretandum erat: quod secus est, quando venit ad derogandum iurisdictioni ordinarij, vt in expectarijs, t in quibus referuntur beneficia ad collationem Episcopi pertinentia, quia tunc cadit dubitatio, an comprehendat beneficia certo generi personarum debita. Non obstat decis. 3. Cassad. de priuileg. quia illa loquitur in beneficio patrimoniali præsuetuatio seu electiuo, quia illud inteligitur sine praeiudicio illorum: quod secus est in casu

nostro, vt dixi. Fuit iterum posita 14. Octobris. 1544. & erat tunc etiam producta regu. in dultorum Cardinalis, quod non t comprehendat beneficia ad collationem inferiorum collatorum spectantia, & quæ spectat ad eorum institutionem. & ad presentationem aliorum. Et nihilominus fuit idem resolutum quod supra: quia beneficium patrimoniale, de quo agebatur non erat ad collationem inferioris, nec ad presentationem alicuius.

EPI TOME.

Simplicitas non excusat a simonia.

DECISIO CLXIII.

IN vna Tole. de Aspedreda, in qua erat probata certa portio simoniaca super quodam beneficio, fuit dubitatum 24. Octobris 1544. per D. Prosperum, an simplicitas excusaret, iuxta terminos c. cum vniuersoru. de rer. permu. illa excusatio fuit ex gratia, ad principem, & non ad auditores pertinet, tum quia ratio text. est, vt decepto succurratur, & ne alijs ex dolo reportet commodum, quod non erat in casu nostro: tum quia ille recurrebat ad ius suum, quod non erat hic, in quo volebat retinere beneficium.

EPI TOME.

Regula reuocatoria Clem. 8. mensium comprehendit beneficia, quæ ex forma statuti Placentini dabantur.

SVMMA RIA.

- 1 Reseruatoria regula 8. mensium an quoque comprehendat ecclesie portionem, quæ ex forma statuti certo personarum generi debetur.
2 Papa cum per legis generalis viam procedit, non derogat nec s. v. v. statuti.
3 Gratia de vacaturo non comprehendit præbendam alteri ex consuetudine vel statuto debitam.
4 Papa certa personæ gratiam dante non censetur statuto certis personis beneficium tribuenti præiudicare.
5 Reseruatiue motu proprio facta secundum vim legis generalis permutatio impeditur, quæ non nisi cum permutantibus fieri poterat ad eod vt non expectatiua generales, nec reseruatiue speciales eam impedirent.

DECISIO CLXIII.

Fuit dubitatum cora D. Peregrino, 24. Octobris 1544. in vna Placentin portionis pro Ferdinando Cermero contra Didacrum Ferdinandi, an t regula reseruatoria Clementis 8. mensium caperet portionem Ecclesie Placentin quæ ex forma statuti debetur certo generi personarum, puta, seruitoribus chori benemeritis. Et post tres informationes fuit resolutum quod sic: quia reseruata beneficia qualitercunque qualificata, & ad collationem quorumcunque collatorum pertinentia. Non obstat, t quod regula deroget statuto: quia fuit dictum, quod non derogaret: Tamè quia Papa procedit per viam legis generalis, non est necessaria derogatio statutorum, ad not. per Felin. in c. nonnulli. de rescript. non obstat gloss. in c. licet ecclesiarum. in glo. mag. de præben. in 6. d. vult, quod gratia t de vacaturo non comprehendit præbendam alteri ex consuetudine vel statuto debitam: itaque illa verba, ad collationem quorumcunque collatorum, videbantur intelligenda de collatione libera, non autè ista arctata ad certos homines: quia fuit resolutum, quod illa glo. loquitur in gratia de vacaturo, quæ

EPI TOME.

Substitutio pupillaris facta de extraneo in testamento minus solenni non est valida.

DECISIO CLXVII.

Fuit resolutum coram D. Fabio, in vna Roman. de Balionibus, quod substitutio pupillaris facta pro extraneo tempore pestis cum quatuor testibus non valeret, die 24. Octobris 1544. per ea quæ dicit Iaf. in l. 2. col. 5. vers. circa 6. requisitum. ff. de vulgar. & pupil. subst. & 18. reg. col. 4. vol. 4.

EPI TOME.

Citatio per edictum requirit affixionem & lectionem & ex quibus verbis non fuerit probata lectio.

SVMMA RIA.

- 1 Citatio et si legitima non sit, sustinetur tamen sententia in post facto.

DECISIO CLXVIII.

Citatio per edictum requirit affixionem & lectionem, vt decis. 8. in tit. de contuma. Cassad. decis. 4. de dolo & contum. In vna Hispanen. decimarum coram me dixerat notarius in valuis Ecclesie Hispanen. dum diuina celebrarentur, affixi, & contra tales exequutus fuit, & carum vigore citati. Fuit dictum, q per talia verba non probabatur lectio: quia licet diceret notarius, executus fuit, & citati &c. intelligebatur per affixionem & sic non apparebat de lectione. Tamen quia erat t in post facto, dixerunt Domini, quod sustineretur sententia. Et quia data erat remissoria, quod non exequeretur sententia, nisi executi remissoria. 28. Octobris 1544. per me fuit proposita.

EPI TOME.

Mensis est exprimendus in noua prouisione per resignatio nem, quod resignans obijt infra 20. dies.

SVMMA RIA.

- 1 Prouisio noua per resignationem mensis expressionem requirit.
2 Reseruatoria regula dicens de vacatione per obitum an possit in mere ficta & interpretatiua verificari, et si per regulam de infirmis beneficium per resignationem vacare dicatur. & m. 6.
3 Clausula, siue præmissio siue alio quouis modo, facit, vt mensis exprimi debeat.
4 Beneficium de facto verè per resignationem vacans potest quod effectum inuis verè per obitum vacare.
5 Regula loquentes de vacatione per obitum etiam in ficta vacatione loquantur.

DECISIO CLXIX.

Fuit aliàs resolutum, quod mensis, de quo in regula reseruatoria erat exprimendus in nouis prouisionibus, coram D. Prospero, vt adnotavi in lib. 1. annotatio num mearum. Fuit etiam resolutum coram eodem Do. Prospero die 27. Octobris 1544. quod mensis t esset, exprimendus in noua prouisione per resignatio nem quando resignatio non fuit sortita effectum prout erat in casu illo, in quo in manibus Episcopi Salamantin. erat facta resignatio, & infra 20. dies decesserat, & erat obtenta noua prouisio, & per clausulas generales, siue præmissio, resignatarius volebat capere beneficium. t Resolutum fuit in vna Salamatin. de Vilofia,

quæ est ambitiosa vitiosa ad c. ne captandæ cum alijs. de concess. præben. in 6. Etiam constat in dicta gratia q Papa t certæ personæ gratiam faciebat: & ideo non est verisimile quod voluerit præiudicare statuto certis personis beneficium tribuenti, hic autè agebatur de reseruatiua inducitur per regulam quæ videbatur fauorabilis, ad not. per regulam, quæ videbatur, & ad not. per Federic. in tract. permu. q. 1. chart. 16. in fi. Cald. conf. 3. de consuet. Domi. & Paris. in c. fi. §. in præbendis. de consuet. in 6. Istud idem probatur per Paris. col. 2. super glo. in v. verb. autoritates. de rer. permu. lib. 6. vbi licet t beneficium permutari nulli alteri debeat quàm permutatib. & propterea propter reseruatiue speciales seu generales expectatiuas tales permutatiue impedire non possint tamen per reseruatiue motu proprio factam per viam legis generalis impeditur ipsa permutatio non obstante affectione prædicta secundum Lap. & alios allegatos ibi per Paris. Item in casu illo reseruatiue erat generalis, & non in fauorem certæ personæ facta, & ideo poterat Papa conferre qualitatem iuxta formam statuti.

EPI TOME.

Bulla Leonina facultatis testandi comprehendit etiam bona mobilia vrbana.

DECISIO CLXV.

Fuit resolutum in vna Roman. societas 600. ducat. coram D. Aquen. die 24. Octobris 1544. quod bulla Leonina dans facultatem testandi etiam in spurio quod comprehendere etiam bona mobilia in vrbe existentia, quia verba bullæ, istam interpretationem admittent: dum postea quod verbum feci: de bonis stabilibus loquitur per verba generalia de bonis alijs quibuslibet.

EPI TOME.

Sequestrum etiam quod possessor non esset soluendo, non fuit concessum.

SVMMA RIA.

- 1 Sequestrum non debet contra monachum, etiam si non sit soluendo apponi nisi probaretur cum fructibus abuti, aut alia causa dilapidationis.

DECISIO LXVI.

IN vna causa Terracon. Monasterij fuerat primo lata sententia absolutoria in fauore Petri de Belloforte, & postea ex nouiter deductis fuerat illa reuocata & pronunciatum in fauorem Cardinalis de bononia & Cardinalis in ista secunda instantia, eo q agebat contra monachum, petebat sibi decerni sequestrum fuit dictum, quod iuxta formam regulæ de compens. non poterat dari, quia non erat prima sententia, per ea quæ dicit Cardi. in Clem. vnic. de seque. possess. petebat iterum Cardinalis, quod daretur t si bis sequestrum, eo quod contra Monachum agebat, & sic non existent e soluendo, si tamen non probatur, q non abutebatur fructibus, quàm conuertendo eos in suos proprios vsus quod fecisset in prima instantia, vel antequam moueretur lis, quod non debebat dari sequestrum, dato eo quod non esset soluendo, nisi probaretur aliqua causa, vel dilapidatio vel alia conuersio in proprios vsus, quod esset solutus facere, quod nondatur sequestrum. & faciunt not. per Abb. in ca. 2. & fi. de sequestr. poss. & fruct. Quare fuit facta resolutio coram D. Prospero, die 24. Octobris 1544.

EPITOME

Actus, de quibus hic, coram eisdem testibus loco, & Notario facti non prae sumpti correceptiui.

SVMMARIA.

Visfolia, quod ex quo non expresserat mensem in noua prouisione, quod obstat regula de non exprimendo mense. Non obstat fundamentum, quod pro parte negatiua fiebat, videlicet, quod licet beneficium per regulam de infirmis dicatur vacare per resignationem ergo regula reseruatoria loquens de vacatione per obitum non poterat verificari in merè ficta & inter pretatiua, per ea quae dicit Sarnen. in regul. de infir. q. 3. Tres Domini tres diuersas solutiones dederunt Primus dixit, quod ex quo in noua prouisione dicitur, siue praemisso, siue alio quouis modo, & propter ista verba, capere per obitum, & ideo debebat exprimere mensem, sed ista responsio non tollit obiectum, cum semper illa ratio dicatur facta, & sic illa corruit solutio. Nam quod licet de facto verè vacet per resignationem: tamen quoad effectum iuris verè dicitur vacare per obitum: & in his, quae sunt iuris, Princeps potest facere, quod verè dicatur vacare per obitum per ea quae dicit Bartol. in l. si maritus. §. legis Iuliae. ff. de adul. Secundus dicebat, quod non est verum quod dicatur fictè vacare, sed verè per obitum: & ponderabat regulam de infirmis in illis verbis, collatio nulla fit, sed fuit ei dictum, quod hoc nihil erat, quia licet collatio per resignationem esset nulla, nihilominus vacatio per obitum erat facta: & hoc sentit regula, dum dicit, vacare per obitum. Vnde ego dixi, quod Sarnen. non ita indistinctè loquitur, sed non dicit, quod regula loquentes de vacatione per obitum non verificabatur in ficta vacatione: sed regula reseruatoria non loquitur de vacatione per obitum, sed simpliciter: nam dicit, beneficia extra curam vacatura: & licet ibi non ponat praeterquam per resignationem, dicebatur, quod per regulam de infirmis non dicebatur effectualiter per resignationem vacare: & licet illo modo vacaret, tamen verè vacat. nimirum si regula reseruatoria in eo locum habet. Et ita fuit resolutum.

EPITOME.

Fuit facta resolutio in causa Parmen. Vallium de pacto hic scrip. 10.

SVMMARIA.

- 1 Pactum appositum instrumto donationis ne Corrigenfes ad defensionem teneantur au valeat.
2 Reseruatio cum est inutilis & infructuosa non valet.
3 Claus. de debitis & oneribus, in instrumto donationis intelligenda quoque est de alijs debitis hereditarijs.

DECISIO CLXX.

In causa Parmen. Vallium die 24. Octobris 1544. In quadecim dubijs, an in pacto appolita in instrumto transactionis Corrigenfes teneantur ita defendere Comitum S. Vitalis ex promissione per Ioan. Galeatium in instrumto donationis factae Cassandrae vt ipsi Domini Corrigenfes non tenerentur ad defensionem: quia alijs reseruatio iurium facta erat in sine primi capituli dum dicitur, quod tales non veniant in praesenti transactione, & vtrique parti salua sint iura talis reseruatio esset infructuosa: quia si Corrigenfes oblatet exceptio de euictionis actu, & reseruatio ipsis non valeret, & erat inutilis. Non obstat, quod etiam dictum capi. de debitis & oneribus debebat intelligi de alijs debitis hereditarijs, ne alijs sequeretur dictum absurdum: quia etiam declinabatur per regulam cap. 8. dum dicitur Et primamente testano saluo nela regione comme de supra. Fuit etiam dictum quod Corrigenfes non erant successores, nec iuris nec facti D. Ioan. Galeatij.

- 1 Mandatum dans ad consentiendum coadiutoria & eadem die loco & tempore coram eisdem testibus eodemque Notario arrendans anticipata solutione an dicatur actum correceptiuum celebrare, & mandatum coadiutoria illi citum reddere. & nu. 4.
2 Contractus eodem die coram eisdem testibus eodemque notario initus pro correceptiuo habetur.
3 Correceptiuitas manifesta inducit simoniam.
5 Mandatum ad cedendum & retrocedendum est simoniacum cum actum vicinitas est in eadem re, & aliam, quam que praecesserit causam non habet.
6 Donatio quando sit simoniaca.
7 Coadiutoria, mandatum & arrendamentum super fructibus an sint actus correceptiui ad vicinij.
8 Emens domum, & eandem coram eisdem testibus eodemque notario alteri donans eodem die, & loco non facit actum correceptiuum.
9 Donatio bonorum suorum propter receptionem in canonicum non est simoniaca si nullum pactum aut conuenio praecesserit probatur.
10 Simonia omni conditione & pacto cessante ex vicinitate non inducitur.
11 Simonia per testes de publica voce & fama, & per testes singulares de confessione non probatur.

DECISIO CLXXI.

In vna Hispanen. Canonicatus S. Saluatoris, in qua Franciscus dederat mandatum ad consentiendum coadiutorie in fauorem Gometij, & eadem die coram eisdem Notario, & testibus, & loco idem Franciscus arrendauerat pro trib. annis anticipata solutione pro 300. ducar. Dubitauit ego quia causa pendebat coram eisdem Notario & testibus facta ita sint correceptiua vt ex hoc praesumatur mandatum coadiutoriae illicitum. Et pro parte affirmatiua allegabatur, quod dicit Felin. in c. pastoralis. de rescript. quod si contractus eodem die coram eisdem Notario & testibus factus praesumitur correceptiuus, & in hoc correceptiuus manifestum est induci simoniam e. cum pridem. et c. fin. de pactis. & ad idem allegabatur decis. Egid. 12. Et pro ista propter vicinitatem actuum pluries Rota tenuerat pro simonia vt in mandatis ad cedendum & retrocedendum eodem die coram eisdem testibus & Notario factis vt per Sarnen. in regula. de trienna. q. 12. col. 3. Tamen istis non obstantibus Rota, videlicet quinque ex septem, duobus contradicentibus, tenuit ista non fore correceptiuata, ita vt inducerent seu praesumi facerent mandatum coadiutoriae simoniacum, eo quia dicebant, quod decisio si Rotae, videlicet de mandatis ad cedendum & retrocedendum procedebant, quando illa vicinitas actuum erat in eadem re, & quae aliam causam habere non poterat, nisi quod fiebat respectu praecedentis cessionis. Et id dicebatur in casu deci. Egi. quod si illa donatio incontinenti facta aliam causam habere non poterat nisi causam regressus. In casu autem nostro dicebatur quod illi actus dicebantur super re diuersa facti. Nam si mandatum respiciebat coadiutoriam, & arrendamentum respiciebat fructus, sic vt vterque suam causam haberet, nam ideo soluit 300. vt fructus ad triennium perciperet. Poteramus idcirco dicere, quod isti contractus non dicerentur ad inuicem correceptiui, ita vt diceremus vnum propter alium factum: alias sequeretur quod si

† ca

† eadem die coram eisdem Notario & testibus ego viderem domum, & demum darem, quod isti contractus dicerentur correceptiui, vt vnus contractus propter alium sit factus: quod non est dicendum. Et pro ista parte allegabatur c. tua nos. cum glo. de simon. cum qua videntur Doctores consentire, dum gloss. dicit, quod si itatim post ingressum aliquid datur, dum tamen patet non probetur, non dicitur illud illicitum datum. Et Cardin. ibi dicit, quod si vicinitas seu ex vicinitate non inducitur simonia. Et ista decisio est notanda tanquam declaratoria aliarum decisionum Rotae haec tenent factum super ista correceptiuitate. Testes quoque de publica fama & voce de simonia, & testes singulares de confessione Gomctij, non probant simoniam, per tex. in c. veniens. col. 5. vers. non obstat text. de testi bus. Felin. in c. cum oporteat. num. 6. de accusat.

EPITOME.

Causa appellationis & nullitatis vbi simul committitur, eadem nullitatis venit principaliter. vnde Paul. de Cast. consil. 288. ad primum responderet & d. cons. veri circa secundum. volu. 1. quod deserta causa appellationis non censetur deserta causa nullitatis. Nihilominus in secunda parte alleg. suarum alleg. 38. difficile est, col. 5. num. 4. verific. quoad appellationem.

SVMMARIA.

- 1 Propter claus. dico. sententiam nullam, si praecesserit appellatio, non fit, vt illa appellatio incidenter sed principaliter competat.
2 Nullitatis causa etiam cum principali committi potest.

DECISIO CLXXII.

Adem die 7. Nottembris 1544. coram D. Aquen. fuit resolutum in vna Albiguran quod si quis committit causam appellationis & nullitatis cum causa nullitatis venit principaliter, & non incidenter, quicquid dicat Ias. in l. contra maiores. C. de inoffi. testamen. quia istam quaestionem ponit Fran. in d. dilect. in 58. quae sit de appellat. ibi, relatis opinionibus tenet, quod verior sit opinio illa, quod si quis dixerit, dico sententiam nullam, si quae est appellatio, quod causa appellationis veniat principaliter, & non incidenter, & ibi Docto. in fin. commentator dicit, quod ista opinio est verior & communis allegando Alexan. col. 2. volu. 3. vbi attestatur esse communem. Et ideo est dicendum, quod si committitur causa appellationis & nullitatis cum ea quae principaliter competit, vt per Ias. in l. in 4. col. ff. de iurciuran. vbi in terminis illis loquitur. Et vide rationem ad propositum huius quaestionis, quam ponit Franc. in c. dilecti. col. 5. in 6. quae sit de appellatio.

EPITOME.

Vilius legitimus ad effectum successionis quomodo probatur.

SVMMARIA.

- 1 Testes disponentes coniuges se inuicem pro coniugibus habere, & ab alijs sic quoque reputari, probant filium esse legitimum, quoad succedendum parentibus suis, secus quoad matrimonij essentiam.
2 Fama sola non probat filiationem, nisi alia adsint adminicula ad effectum successionis.

DECISIO CLXXIII.

Fuit resolutum in vna Anaguina Castri Suruile coram D. Sebastiano, die 7. Nouembris 1544. quod

ad probandum Honoratum fuisse & esse filium legitimum Ioannis Felicis, ad effectum successionis, quia in illo casu tractabatur de successione illius Honorati, non autem ad effectum probandi matrimonium inter illum patrem & matrem, quod sufficeret probatio per testes, qui dicebant Ioan. Felicem & Magdalenam reputare se ad inuicem pro coniugibus, & ab alijs sic reputabantur. Nam licet fama sola non probet filiationem, vt per Ias. in c. ne qua possessio. C. de testam. & per Felin. in c. per tuas. nu. 15. de probat. Tamen hic vltra famam aderat tractatus parentum, quia pro coniugibus se tractabant: in quo casu fama cum alijs adminiculis ad effectum successionis probat filium esse legitimum, vt per Alexan. consil. 28. Paris. consil. 13. vol. 3. & quia agebatur de matrimonio 8. annorum & sic antiquiori, quo casu leuiore probationis sufficiant, vt per Alexan. consil. 28. col. penult. in fin. vol. 4.

EPITOME.

Statutum vrbs, quod post annum non possit agi de nullitate, non tollit exceptionem: vide ad istam materiam Paul. de Cast. in l. Papinianus. nu. 5. §. si filius. ff. de inoffi. testam. practica Papien. in forma libelli super forma execut. sententiae definitiuae, in verb. sapiens. & Egid. col. 4. vers. quod in statuto caueatur. fol. 195. in parua impress.

SVMMARIA.

- 1 Actio si per statutum post annum perimatur, non tamen exceptio.
2 Statutum cum per verbum, dicere, loquitur, comprehendit & actionem & exceptionem, secus si per verbum, agere.

DECISIO CLXXIII.

Fuit resolutum 10. Nouembris 1544. quod licet statutum vrbs sub rubr. statuta concedentia, c. appellationis, de iudi. & eius casu. c. 151. in si dicat esse additum, quod de cetero de nullitate sententiae non possit agi post annum a tempore sententiae numerandum, quod si licet statutum tollat actionem post annum, non tamen tollit exceptionem, per ea quae dicit Franc. in c. dilecti. col. 4. in 54. q. de appellat. & Brun. in reppert. suo. in vers. nullitas. fol. 183. col. 4. vers. item quaeritur de quaestione singulari. Non obstat, quae habebatur per Alexan. consil. 105. col. 2. in 2. volum. Corn. consil. 16. num. 44. & Ias. consil. 200. col. 2. in 2. volum. Quia ista consilia loquuntur, quando statutum loquitur per verbum, dicere, quod est aptum comprehendere & actionem & exceptionem: secus si statutum loquitur per verbum, agere. Resolutio fuit facta coram D. Ioan. Paulo, in vna Roman. dotis pro Sintio & fratribus de Matthaeis contra Vincentium de Alberconib. Non obstat, quod statum dicat, & pars supra dicta nullitate nullatenus audiatur, quia intelligitur de nullitate intentata, iuxta formam illius statuti in principio, quod dat certam formam iudicio nullitatis, postquam sit intentatum, & vltima pars statuti loquitur circa initium inchoationis ipsius indicij nullitatis.

EPITOME.

Substitutio vocans masculos, restricta ad certos gradus, seu genus certum personarum, facta est ratione agnationis conferuanda.

DECISIO CLXXV.

Cola de cardellis diuisit bona. sua inter filios Sabae & Iulianum aequis portionibus, & in diuisione fuit

fuit pactum appositum, quod si Saba moreretur sine filiis masculis substituit Iulianum, si super uixerit, aut alias ipsius Iuliani filios legitimos & naturales, & etiam Contradubitaui ego die 20. Nouembris 1544. an ista dispositio esset fundata in ratione agnationis conferuanda. Et pro parte negatiua dicebatur, quod ex quo ista dispositio erat restricta ad certos gradus, quod tunc uocatio masculorum non erat facta ratione agnationis conferuanda: quonia masculi sunt in infinitum, & propterea uocati: sed quando dicitur descendentes siue haeredes masculi, per ea quae dicit Carolus Molin. super consuetud. Parisien. fol. 192. num. 4. & Imol. in l. si uerò. §. de viro. col. fin. uers. tu potes. solut. matrim. Albert. Brun. in tractat. de statut. excluden. femin. propter mascul. art. 3. prope fin. sed istis non obstantibus fuit resolutum, etiam quod quodad gradus expressos uocatio masculorum non esset facta, nisi ratione agnationis conferuanda, per ea quae dicit idem Alber. Brun. in eodem tractat. de statut. excluden. femin. propt. mascul. in 12. art. quæst. 16. col. 2. uers. si uerò nulla sit expressa, ratio est, quando substitutio est restricta ad certum genus personarum, ergo agnationis conferuanda causa potest considerari: & ibi reprobatur Imol. in d. §. de viro. Et sic tulit Rota, quod in isto casu quodad gradus expresso substitutio uocatis filiis masculis esset facta ratione conferuanda agnationis. Resolutio fuit facta coram me in vna Roman, haereditatis de Cardellis.

E P I T O M E.

Actio spolij pura remedium can. reintegranda. §. q. 1. est in rem scripta, & tractat in singularem successorem.

S V M M A R I A.

- 1 Actio spolij an primogenito ratione primogenituræ cõpetat.
- 2 Remedium can. reintegranda. §. q. 1. transit in singularem successorem.
- 3 Can. reintegranda. contra omnem successorem competit.
- 4 Can. reintegranda. pro damno de futuro non etiam de præterito datur.
- 5 Primo genitus, ex quo possessione est priuatus, semper damnum sentire dicitur, & iudicium tam de futuro quam de præterito.
- 6 Actio spolij ab initio ratione possessionis datur, & ex possessione causatur actio personalis, ex dominio uerò actio in rem scripta descendit, quæ ab initio spolij datur tum propter possessionem quam non habet, tum propter dominium quod habet.
- 7 Actiones in rem scriptæ actiue & passiuæ in singularem successorem transeunt.
- 8 Interdictum unde vi, non est in rem scriptum.
- 9 Emptor ante traditionem rei colonum prohibentem se intrare fundum eiciens, cum ante adeptam possessionem non sit dominus, interdictum tenetur unde vi.
- 10 Actio ex delicto contra omnem possessorem datur.
- 11 Actio spolij in beneficalibus ad successorem singularem non transit, cum actio non ex dominio aliquo, quod in beneficium non requiescit, sed ex concedentis gratia oriatur.
- 12 Actio spolij nisi specialiter surrogato per conferentem datur, non transit ad eum ex gratia prædecessoris: cum in beneficia libus successio iuris non sit.

DECISIO CLXXVI.

Albericus Scotus uoluit, quod filius eius primo genitus succederet in Castro Sartii, & quod de filio primogenito in primogenitum semper dictum Castri ex eius descendentiis transfret, Iacobus filius

primogenitus successit, & habuit successorem dicti Castri: qui fuit spoliatus per Bartholomeum eius fratrem. Fuit dubitatum coram D. Ioan. Paulo, & pluribus informatum in vna causa Placentin. Castri Sartii inter Comitem Oldericum ex vna, & Comitem Gasparem ex alia, omnes de Scotis, an actio spolij cõpetat Iacobo primogenito ratione primogenituræ. Et die 14. Nouembris 1544. fuit resolutum, quod transiret, per ea quae dicit Socin. in l. rem quæ nobis. col. 5. de acquir. poss. dum uult, quod remedium can. reintegranda. §. q. 1. transeat in singularem successorem. Non obstat, quod Ripa in c. sepè. de restit. spoli. col. 7. uers. 1. dubitat, & sequitur, & uidetur reprobare Soc. quia Ripa nihil sumat, & rationes eius friuolæ sunt. Nam prima ratio sua nihil ualet, dum dicit, quod dubium est, si an remedium d. can. reintegranda. competat contra omnem possessorem: cum ipse postea in sequenti col. affirmat, quod communis opinio est, quod competit: quam opinionem Rota complexa est, ut per Casad. decif. 7. de restit. spoliat. Secunda etiam ratio, dum dicit, quod competit pro damno de futuro, non autem de præterito etiam non facit ad propositum cum ex quo commodo possessionis est priuatus, & sic primogenitus semper dicitur damnum sentire, semper de futuro damnum sentit. Tertia etiam ratio non facit, quod ipse dicit, quod possessio nihil commune habet cum proprietate. Nam fateor, quod ab initio ista actio spolij ratione possessionis datur, & ratione illius possessionis causatur quædam actio personalis, quæ ipsi spoliato datur: sed etiam causatur quædam actio in rem scripta, quæ ratione dominij ntitur, & cum dominio ambulat, ut dicit Bart. in l. si tertius. §. si prius. ff. de aqua plu. arcen. per quam doctri Barto. Rota fuit mota ad tenendum istam partem. Et quia actio nes in rem scriptæ actiue & passiuæ in singularem successorem transeunt, prout istam dicit communem l. in l. prætor. §. hoc interdictum. Non obstat l. cum fund. & l. si plures. ff. de vi & vi arma quia primò dicebatur, quod transiret unde vi non erat in rem scriptum, ut est tex. in l. cum à te. ff. de vi & vi armat. Item in d. l. cum fundum. emptor ante traditionem non erat dominus, unde minimè mirum, si actio non poterat cum dominio ambulare, quia non nascebatur illa actio post uenditionem factam: & sic nihil ad propositum nostrum. hic a principio uiuent Iacobo actio ex delicto vel quasi erat orta, & contra omnem possessorem dabatur, ergo cum domino ambulare uidebatur, ut per Bar. in d. l. si tertius. Non obstat, quod actio spolij non transeat nisi spoliatus dicatur, ut per Egid. decif. 35. quia fuit responsum, quod illa decisio loquitur in beneficalibus. quo casu actio super dominio aliquando non potest requiescere, sed tantum prouenit ex gratia concedentis: unde si concedens non surroget etiam quodad actionem spolij, talis actio non uenit. Non enim in beneficalibus datur successio iuris.

E P I T O M E.

Declaratio censurarum per uiam attentati, reuocata per uiam nullitatis, fuit reuocata declaratoria coram D. Ant. in vna Carthaginen. liquidationis fructuum, die 26. Octobris 1544. in qua D. Fabius liquidauerat fructus, & pro illis declaratoriam censurarum positarum in literis executorialibus ob non paritionem dictæ summæ tulerat, à qua liquidatione fructuum fuerat appellatum, & causa alteri commissa, fuit dictum, quod illa declaratoria erat nulla.

S V M M A R I A.

- 1 Declaratio siue denunciatio excommunicationis facta post appellationem ab excommunicationis sententia per ordinarij non

non habentem ad idem factum iuris ministerium lata ad eadem apostol. interposita non uenit per uiam attentati reuocanda.

- 2 Excommunicationis declaratoria quæ requirit iuris ministerium & citationem, per appellationem tantum suspenditur & non per uiam attentati reuocatur.

DECISIO CLXXVII.

Declaratoria censurarum post inhibitionem per alterum auditorem factam fuit reuocata per uiam attentati. Non obstat quod decif. Rot. 59. de appella. in nou. alias 424. in addit. incipien. ex eodem facto. uideatur sentire contrarium: quia ista decisio loquitur in ordinariis, quia ad idem factum non habent iuris ministerium post excommunicationem per obitum puta ad denunciationem, & licet non habentes iuris ministerium, prout dicunt Dd. in c. pastoralis. §. uerò. de appella. fecus erat in casu nostro in quo declaratoria sub non paritione requirebat iuris ministerium, id est, discutere, an paruisset uel non, & requirebatur citatio, & ab ista declaratoria potest appellari, & appellatio suspendit prout late ponit Fel. in c. Rodalpinus. col. 2. uers. & appellari potest: de rescrip. & uide decif. 379. in nou. quæ uidetur uelle, quod possit per uiam attentati reuocari.

E P I T O M E.

Præuilegia data ad assequutionem beneficiorum non sufficiunt quodad regulam de publicando.

S V M M A R I A.

- 1 Secretarij gaudent istis privilegijs in beneficijs assequendis quibus scriptores Apostolici.
- 2 Publicatio gratiarum, ad quæ scriptores Apostolici non tenentur non respicit assequutionem sed retentionem beneficiorum.
- 3 Publicatio gratiarum ut non sit facienda, si cuiquam indulgeatur specialiter conceditur.

DECISIO CLXXVIII.

Secretarij in assequutione beneficiorum habent communicationem præuilegiorum: quæ datur scriptoribus apostolicis: fuit resolutum in vna Valen. de paterna, coram D. Thoma de Thauis. quod propter talè communicationem non habebant Secretarij præuilegium scriptorum quod habent quod non teneantur ad publicationem suarum gratiarum: quia, si publicatio non respicit assequutionem, cum per prouisionem, & acceptationem sit ius quæsitum in beneficio: sed potius publicatio respicit retentionem per ea quæ dicit Casia. decif. 24. super regul. Cancellar. Item ab usu patris familias: nam tale præuilegium solet specialiter concedi: unde uideamus quod multa collegia habent communicationem dictorum præuilegiorum, si specialiter eis conceditur ut non teneantur ad publicationem, ut in lanichris & cubicularijs.

E P I T O M E.

In feudo hereditario sufficit esse haeredem primi inuestiti mediate uel immediate, licet non sit haeres defuncti ultimo.

DECISIO CLXXIX.

In vna Parmen. Vallium dubium dedi 14. Nouembris 1544. posito quod Vallis erat concessa in feudum hereditarium, an ut Domini Corrigien. Valli

hodie succedant sufficiat docere se haeredes Gisberti senioris tritau, mediantibus personis abbati, aui, & patris, licet non succedant Ioanni Galeatio ultimo descendenti: quia non fuerunt instituti. Et fuit resolutum, quod sufficeret docere se haeredes primi inuestiti mediate uel immediate, licet non essent haeredes ultimo descendenti, per eaque dicit Paris. consil. 16. num. 19. & consil. 23. num. 18. uolu. 1. consil. 35. nu. 62. uolu. 3. Curt. Iun. in tracta. de feu. hereditar. & consil. 1. col. 4. in 2. part. q. in finalibus illius conclusionis.

E P I T O M E.

Pro annua præstatione denegata compeit possessorem.

S V M M A R I A.

- 1 Possessorium remedium an sit de iure ciuili ut de iure canonico pro annua præstatione detur & num. 3.
- 2 Pro personali præstatione non datur de iure ciuili interdictum possessorium.
- 4 Officium iudicis & uile interdictum pro annua præstatione de iure ciuili quoque dantur.

DECISIO CLXXX.

Antonius & Vincentius de capisucchis concesserunt macellum, & ius uendendi carnes eis per antea uenditum ab Hebræis communitati dictorum Hebræorum & promiserunt soluere singulis mensibus postea cessauit à solutione: fuit dubitatum in vna Roman. macelli Hebræorum, coram D. Peregrino 16. Nouembris 1544. an pro solutione subtrata daretur remedium possessorium, quia licet de iure Canonico per c. quærelam. de electio. detur, tamen quia Antonius & Vincentius erant Romani & Iudæi: & per consequens iuxta formam statuti inter eos erat secundum ius ciuile: fuit dubitatum, si an de iure ciuili daretur aliquod remedium possessorium: & uidebatur, quod non: quia pro personali præstatione non datur remedium possessorium de iure ciuili. Tamen fuit resolutum contrarium quod hic non esset personalis præstatio à talione rei, puta ratione Macelli de iure macellandi quo casu datur de iure ciuili possessorem secundum Bart. in l. non solum. §. non uerum. col. fin. ff. de offic. proconsul. & legat. & Abb. in d. c. quærelam. Afflicti. 395. decif. column. tertia uerticuli. sed ego dicebam tum in princip. illius decifio. in d. regula. reperitur decisio istius casus. Item dicebatur quod etiam de iure ciuili pro annua præstatione dabatur officium iudicis secundum Angel. & ibi Rip. in l. fin. ff. quorum bonorum. Item ibi constat de bono iure prout erat hic: dabatur etiam uile interdictum, secundum Bart. in l. 3. §. unde vi. ff. de vi & vi armata.

E P I T O M E.

Instantia quando transeat in singularem successorem.

S V M M A R I A.

- 1 Alienatio dominij cum sit in iudicio reali ex causa necessaria transit instantia ad singularem successorem.
- 2 Dominium possessorium cum non transit in illum cui res est adjudicata: tum nec instantia.
- 3 Actio quando ratione dominij in successorem feudi transfertur transit & instantia.

DECISIO CLXXXI.

Fuit dubitatum, an instantia cepta cum Iacobo spoliato transfret in eius primogenitum ratione primogenituræ.

mogenituræ. Et quia vnus tantum informauit, fuerunt omnes pro illo, vno tantum contradicente per doctri. Bar. communiter approbatam in l. Lucius. §. rogatus. ff. ad Trebel. dum dicit quod si quado sumus in iudicio reali, & alienatio fiat ex causa necessaria, instantia transit in heredem singularem, & idem tenet Bart. in l. si cum homines. ff. de solut. & ibi Paul. de Cast. & Ang. & licet Imol. in d. §. rogatus. videtur cum Bart. transire & licet text. in l. in iudicio. ff. famil. herciscund. non probet intentionem Bar. tamen ibi gloss. probat Bart. intentione, & ad text. in l. si quis a quo. ff. de rei vendi. & in l. penult. ff. de pet. hereditatis. alleg. Imol. in d. l. si cum. contra Bart. fuit dictum, quod non faciebat ad propositum, & si ideo ibi non transit instantia in illum, cui potius adiudicatur: quia secundus, qui venit ad instantiam illam, potest proficere contra possessorem, postquam est sibi data cautio, prout dicit Bartol. in d. l. penultim. & ibi dicitur, quod dominium possessorium non transit in illum, cui res est adiudicata, imò potius declaratur, quod possessor non dicatur dominus, sed ille, qui ab alio petebat: tamen si instantia non transit, cum nihil transiret in possessorem, in illo probat victoriam: quod secus est in casu isto, in quo, vt supra conclusum fuit, quod si actio competens Iacobo diceretur translata in eius primogenitum ratione dominij, ergo transibat etiam instantia. Et hoc modo respondendo ad illa iura cessat reprehensio Imol. in d. l. sic. n. contra Imol. & Bar. in c. 5. col. 8. vers. pondera etiam illud dictum de iudic. pro eo iure nititur Imol. reprehendere Bar. quod illa iura nihil faciunt: & posset dici hic, quod instantia esset inchoata à Iacobo nomine primogenituræ, & sic dignitas nimirum si transit ad illum, ad quem transit primogenitura non sit dignitas, vt dicit Abb. & reliqui in d. c. quia.

E P I T O M E.

Regula vltima contra impetrantes quomodo intellecta.

DECISIO CLXXXII.

Die 11. Nouembris 1544. in vna Calagurita. de Palatio coram D. Fabio fuit resolutum, quod regula vltima. Pauli contra impetrantes beneficia certo modo quod est in impres. fol. 26. non comprehendit illum qui non habebat quietam nec pacificam possessionem ab illo, qui dicta regula seipsum iurare volebat: quia illa regula est in nouissima regula de annal. & extenditur & id. o. in l. 2. debet iuxta terminos l. in nouitate, vt ex lege, sicut regula de annal. intelligitur de pacifico possessore in iura, sic in noua prouisione & sic extenditur ad §. finalem in auth. quib. mo. nat. fil. eff. legit. & l. nihil. & ibi Bar. de condic. in deb. per gloss. in reg. per statutum confert. de electio. per Bart. in l. si priore. ff. solut. matrim. per Felin. in c. dilectus filius. col. 2. vers. computant dicta. de rescri. & per ea fundamenta de quibus in informatione.

E P I T O M E.

Decretum irritans quo casu operatum fuerit effectum etiam si super negotio principali penderet lis.

S V M M A R I A.

- 1 Pendente lite super surreptione an sit quis in quasi possessione manu tenendus & nu.
- 2 Decretum irritans statuo adiectum, quando irritet omnem titulum & possessionem contra istud currentem.

- 4 De surreptione agi non potest, cum bulla Papæ motu proprio est expedita.
- 5 Litis pendentiæ propter superveniens decretum cessare non incipit.
- 9 Pistorum & furnariorum aliquo tempore ad molendinam accessione non censetur acquisita quasi possessio.

DECISIO CLXXXIII.

IN vna Bononien. iuris Macinandi in qua authores Antonij erant in possessione ante annum 1520. admittendi omnes pistorum & furnariorum ad molendinam in eorum molendinam existente extra portam Bononiæ & de anno 1520. fuit factum statutum in ciuitate Bononiæ, quod nullus furnarius seu pistor accederet ad molendinum extra portam ciuitatis Bononiæ. Et statutum factum per bullam Leonis confirmatum fuerat cum decreto irritanti. Et non obstante dicta bulla Auctores Antonij fuerunt in possessione admittendi furnarios venientes super qua bulla pro parte Antonij fuerat in possessione commissa causa super obreptione & subreptione bullæ: quia in bulla erat expressum, quod id fiebat ad utilitatem publicam & ut fraudibus obuiaretur. Et Antonius pretendebat, quod istud non erat verum, & si ideo petebat quod durante lite sub dicta subreptione manu teneretur in illa quasi possessione in qua auctores sui fuerunt admittendi furnarios venientes. & licet pro parte negatiua, quod non esset manu tenendus, diceretur, quod si decretum irritans in bulla Leonis irritaret titulum & possessionem, & ideo non poterat dari manutentio. Tamen pro parte affirmatiua replicabatur, quod hic in prædictis, in quibus tunc decretum prædictum operatur, quando apponitur super vero corpore, quia nullam coloratam dubitationem respicit prout in casu decif. Cassa. 11. super reg. cancel. in fin. prout etiam dicit Bar. in l. rem que nobis in 1. conclus. principali ff. de acquir. poss. sed in casu nostro decretum admittit coloratam dubitationem, quia Antonius dicebat quod licet statutum & eius confirmatio esset generalis, tamen dicitur factum id ius speciale: & quia falsum erat quod ex hoc bonum publicum laderetur: & ideo tunc decretum esset super certo corpore, quia probabile dubium habebat, quod incitabat, sicut erat natura decreti, & alia fundamenta abducebantur de quibus in informatione. tamen me proponente die 21. Nouembris 1544. fuit tentum, quod non daretur manutentio quia bulla erat expedita motu proprio. & ideo de iuris rigore non poterat Antonius de eius subreptione dicere propter motum proprium exclusus fuit ergo Antonius ex gratia admissus. vbi autem quis ex gratia admittitur extensio non impeditur, ad dec. Af. f. 34. & ita in casu nostro videbatur, quod si per decretum non debebat cessare litis pendentiæ super bulla introducta, quæ effectum suum operaretur, & sic verificaretur titulum & possessionem, si qua prius ipsi Antonio erat quæ sita. Et quia dicebatur, quod ex quo pistorum & furnariorum ad molendinum accessissent aliquo tempore non erat quæ sita quasi possessio. per ea quæ tradit Ripa in l. quominus. ff. de sumi. Et ideo verba commissionis de manutentione in possessione non poterant verificari in casu isto: quia tamen ista causa videbatur in se habere mixtum petitorium, & ideo vnum ab alio separari non poterat.

E P I T O M E.

Iudex appellationis quomodo pronunciare possit.

S V M-

S V M M A R I A.

- 1 Iudex appellationis an possit pronunciare de altero iure, quæ de quo in primo iudicio actum est. & num. 7.
- 2 Iudex in secunda instantia de prima pronunciare non potest, sed primam sententiam vel iustam vel iniustam pronunciare.
- 3 Auditores cum sint in pronunciando delegati non super negotio principali neglecto, sed super omisso grauamine cognoscunt.
- 4 Iudex appellationis non potest de causa à prima non dependente, nec ad illud spectante cognoscere.
- 5 Iudex appellationis primo iudici in iis tantum succedit, quæ coram eo sunt deducta si. & supplere, addere, & minuire ea. & si. quæ coram primo sunt ventilata. vel à priori iudicio dependent.
- 6 Ius omne, quod quis habere potest in iudicio deductum censetur usque ad sententiæ prolationem qua pronunciata ad singulare aliquid se adstringit iudex.

DECISIO CLXXXIII.

IOan. Solano in vna Giennen. Scholastriæ coram D. Verallio obtinuerat canonizari in fauore eius prouisionem ex quadam expectatiua in causa appellationis coram D. Io. Paul. producto iure fortiori contra expectatiua Ioan. Solani, idem Ioan. Solano habuit auiudius ex cessione Ioan. de Oliuado. Et eo producto Ioan. Paulus non confirmando nec firmando primam sententiam pronunciauit in fauorem Ioan. Solani canonizando secundum ius ex cessione, prout in prima coram D. Prospero fuit dictum de nullitate sententiæ D. Ioan. Pauli: pro qua die 24. Nouembris 1544. in vna Scholastriæ maior pars Dominorum inclinauit: Tum quia cum esset iudex in secunda instantia non poterat pronunciare in prima, sed pronuncia re sententiam iustam vel iniustam, l. eo. C. de appell. 3. Quia auditores cum sint in pronunciando delegati. decif. 16. prope fin. de re iudic. non poterant pronunciare super negotio principali omisso negotio grauaminis precipere à sententiis dictorum Auditorum aliorum Egid. decif. 37. & propter Papæ potentiam requiritur commissio. Rot. dec. 19. de prob. in antiq. Tum si quia super nouo ca. non dependente à primo nec illud cõcernente iudex appellationis cognoscere non potest. l. p. hanc. vbi Bar. Salic. & Paul. de Cast. & alij. C. de tempor. appell. Et licet Rota decif. 365. in nou. dicat, quod si iudex appellationis succedat primo iudici verum est in his, quæ coram primo sunt deducta. Item dum dicit, quod potest addere, minuire, & supplere, verum est, quod ea quæ sunt deducta vel dependentia à primo iudicio: & ita dicitur illa decif. in princip. sed quod in non deducta in causa appellationis & non dependentia à primo nullam habet iurisdictionem. Et licet in iudicialibus quis videatur deduxisse omne ius, quod habere potest, vsque ad conclusionem vt per decif. Egid. 662. illud est verum ante prolationem sententiæ: sed postquam pronunciauit ad illud ius videtur se astrinxisse. & ideo iudex appellationis de illo cognoscere potuit. Tamen fuit dictum quod non annullaretur, sed quod videtur bonum ius.

E P I T O M E.

Beneficij vacatio quomodo probatur.

S V M M A R I A.

- 1 Fama & voce publica quod putetur beneficium vacare si doceatur beneficij vacatio contra possessorem probatur, nisi titulus iustificari, aut verè aut presumptiue debeat, an propter alias causas.

DECISIO CLXXXV.

IN vna Abulen. coram Do. Peregrino, die 18. Nouembris. 1544. fuit dictum quod ad docendum de vacatione beneficij contra possessorem qui de aliquo titulo non docebat, sufficit probare possessionem de functi quod per publicam vocem & famam pro tali beneficio reputaretur. licet non probaretur, quod per triennium possedisset per decif. 109. in nou. non obstat quod dicit Cassad. decif. 2. de caus. posses. & proprie. quia est verum in casu, quo quis tenetur iustificare titulum sui prædecessoris, aut verè aut presumptiue, vel ex eo, quia beneficium sit litigiosum, vel propter concursum alterius tituli, vt Cassad. decif. 2. de caus. posses. & proprie. quæ necessitabat in casu isto.

E P I T O M E.

Sententia pro mortuo in beneficalibus non tenet.

S V M M A R I A.

- 1 Sententia contra mortuum vt est nulla, sic & pro mortuo si sit causa beneficalis.
- 2 Mandatum in beneficalibus morte mandantis extinguitur etiam post litem contestatam.
- 3 Sententia pro mortuo lata in prophanis valet.

DECISIO CLXXXVI.

Fuit resolutum coram D. Prospero in vna Hispanen. coadiutoriz. die 5. Decembris 1544. quod sententia lata pro mortuo in causa beneficali etiam quod daretur ignorantia mortis esset nulla. Nam si sicut contra mortuum lata non valet. vt est text. in l. si summa. in fin. ff. de re iudic. in l. Paulus. el. r. ff. quæ sentent. sine appel. rescind. ita nec etiam pro mortuo, & ita tenet ibi Bartol. & Angel. in d. l. in summa. Alex. & Iaf. in l. si decesserit. ff. qui satisfat. cogant. & ibi Paul. de Cast. & ratio est quia in beneficalibus quoniam agitur super tit. beneficij, quantumvis sit cõtestata, post mortem mandantis expirat mandatum, Cle. fin. de procur. Non obstat quod dicit Anto. in c. quia 15. circa fin. 2. col. vide Mil. ver. sententia lata contra mortuum, dum volunt, quod si sententia lata pro mortuo valeat: quia ex supradictis patet pro veritate & quod dictum Anto. posset saluari forsitan. quod pro cederet in prophanis: secus est dicendum in beneficalibus.

E P I T O M E.

Comes Palatinus non potest cum amplissima potestate spirituum abique causa legitimare.

DECISIO CLXXXVII.

IN vna Bononien. legitimationis 8. Decembris 1544. fuit conclusum, quod Comes palatinus habens plenam potestatem legitimandi etiam spurios quod non posset vt ea potestate absque causa, de qua apparere debet: & non erat standum eius assertioni, vt per Paris. conf. 6. Vol. 4. vbi alios concordare allegat.

E P I T O M E.

Præscriptioni an sit reuocatum per vnicum actum contrarium.

S V M M A R I A.

- 1 Receptione in Canonicum, cui Vicarius Archiepiscopi contulerat an visetur ius conferendi præscriptum à capitulo. & num. 6.

- 2 Actu receptionis praedicta iuri praescripto collationis, non autem quoad actus futuros.
- 3 Consensus ex actu proveniens ultra factum se non extendit.
- 4 Receptionis actus an sit directo contrarius praescriptioni.
- 5 Praescriptioni non nisi actu ex directo contrario renuncietur.

DECISIO CLXXXVIII.

Capitulum Mediolanen. praescripsit spatio 15. anno rum ius conferendi Canonicatus & prebendas Ecclesiae Mediolanen. pertinens ad Archiepiscopum: postea duae partes ex tribus Capituli receperunt in canonicum quendam, cui vicarius Archiepiscopi contulerat canonicatum & praebendam, & receptio fuit sortita effectum: quia per alios canonicos fuit impugnata: fuit dubitatum coram D. Prospero, die 10. Decembris 1544. an per illum actum capitulariter esset renunciatum praescriptioni quoad actus successivos. Et pro parte affirmativa allegabatur Abb. in c. pro illorum. in vlt. notat. de praebend. de quo per Felin. in c. cum accessissent. col. 7. vers. praemiss. caus. & ibi Dec. de conti. fuit resolutum pro negativa, & quod tantum quoad illum actum receptionis esset praedictatum, non autem quoad actus futuros: quia consensus, & qui de actu colligitur, non se extendit ultra factum, & ita tenet Dec. in l. nemo. §. temporales. ff. de regulis iuris & in d. c. cum accessissent, in vlt. not. Item dicebatur quod ille actus non erat de directo contrarius praescriptioni. Nam erat praescriptum circa ius conferendi, & iste actus erat in recipiendo: & potius dicendum erat, quod canonici fecissent, ut mandato superioris videlicet vicarii obtinerent, quam quod eorum iuri quaesito renunciarent, aut renunciare vellet, ut dicit Abb. in d. c. pro illorum. in vlt. notab. & Dec. in d. c. cum accessissent. col. penult. vers. intelligitur & ibidem in principi. d. penult. column. in verb. retenta. Et Deci. ponit, quod nisi actus sit de directo contrarius, quod tunc non est renunciatum praescriptioni. 10. Decembris 1544. fuit iterum causa posita an illa receptio esset actus de directo contrarius, & fuit dictum si capitulum vna cum vicario contulisset, se cum in receptione quae est facta: quia Capitulum voluit facere, quod prout valisset, vel ut vicario complaceret, vel quia beneficium esset reservatum, vel quia mandatum esset superioris pro illa vice parere voluit. item quia erat actus contrarius quoad actus futuros, secundum Dec. in d. col. penult. in verb. retenta.

EPITOME.

Pensionarius quo casu pensionem a successore in beneficio exigere non potuit.

SUMMARIA.

- 1 Successor in episcopatu an teneatur ad pensionem a praedecessore pro aliquibus fructibus promissam. & nu. 5. 7.
- 2 Pensionarius potest vel contra praedecessorem, vel contra heredem de fructu ad pensionem agere.
- 3 Successor non tenetur ad pensionem fructuum: quos non percipit.
- 4 Pensionarius potest contra novum possessorem agere si ille contra heredes percipientes recurrere poterit.
- 6 Successor ad pensionem non tenetur, cum nulli sunt fructus nisi praecedentes aut futuri sint vberiores, sic ut locupleior ex eis fiat, tunc enim ad pensionem fructuum tenetur.

DECISIO CLXXXIX.

Pensio erat referuata de mense Maii in favorem Huberti Foglieta de anno 38. solucnda super fructibus Episcopatus Meslanen. in festo S. Iohannis Baptistae, & natiuitatis Domini nostri Iesu Christi. Episcopus, qui consensit, mortuus de mense Ianuarij 1543. & eius successor habuit possessionem Episcopatus de mense Decembris eiusdem anni 1543. Regia curia regni Siciliae & consuetudine percepit fructus illius anni 1544. Hubertus agebat contra successore pro termino Natiuitatis 1544. dicens quod ex quo tempore quo locauerat, Episcopus modernus erat in possessione Episcopatus & ratione possessionis tenebatur ad pensionem, maxime cum in potestate ipsius pensionarij erat agere vel contra possessorem vel heredem defuncti, iuxta illud quod dicit Gigas in tracta. de pensio. in 34. quaest. fuit tentum coram D. Mohedano die 12. Decembris, 1544. qui causam habebat extra Rotam per maiorem partem Dominorum, & dictum quia ista pensio ratione termini S. Iohannis erat referuata su per fructibus futuris quia illa diuisio terminorum erat facta gratia commodioris solutionis. Vnde cum Episcopus successor non percipisset fructus praeteritos non patiebatur bona fides & aequitas, ut ipse pro illis teneatur. Non obstat, quod dicit Gig. in d. q. 34. quia id admittebat Rota, ut contra novum possessore posset agi, quod non possessor posset recurrere contra heredes percipientes. Sed quia in casu isto Episcopus non poterat agere contra regiam Curiam, quae ex consuetudine recipiebat, ideo non videbatur honestum, ut ageretur contra episcopum. Bene fuit dictum quod Episcopus actionem ipsi Huberto cederet, & Hubertus ageret contra eam, item quia successor non teneretur ad solutionem pensionis eo casu, quo eius praedecessor non teneretur. ita dicit Gig. q. 62. ergo nec etiam tenebatur successor quia sine culpa eius aliquos fructus non percipit. Non obstat quod dicebatur, quod Gig. in d. q. 62. dicit, quod si quando nulli sunt fructus, non tenetur, est verum, nisi fructus praecedentes vel sequentes sub vberiores. Et ideo cum fructus Episcopatus essent valoris mille erant sufficientes ad soluendum ducat. 200. & ultra quia dicebatur, quod Gig. debet intelligi, quod fructus in sequenti anno essent plus solito vberiores maior pars Dominorum sequita bonam fidem & aequitatem nec successor fructibus vnius anni ad tres solutiones teneretur, inclinavit in hanc partem tantquam mitiorem.

EPITOME.

Clausula ex nunc prout ex tunc & decontra non est retrotrahenda ad diem datae in praedictum iuris alteri medio tempore quaesiti.

SUMMARIA.

- 1 Episcopus habens gratiam ad beneficium, quod duxerit acceptandum cum clausula ex nunc prout ex tunc & decontra, an sit preferendus promisso a Papa, cui Episcopo non acceptante collatio est facta, si post pensionem Episcopus ex gratia acceptet.

DECISIO CXC.

Fuit resolutum in vna Hispanen. Archidiaconatus de Azimera, die 12. Decembris 1544. per decis. 3. de praeb. Calsad. quod clausula ex nunc prout ex tunc & decontra, non esset retrotractiva in praedictum iuris alteri medio tempore quaesiti quicquid videatur sentire Felin. in cap. causam. in 6. not. de probat. Nam

Nam Episcopus Balneoregion. habebat gratiam ad beneficium, quod duxerat acceptandum cum clausula, ex nunc prout ex tunc, & decontra, conferimus: & antequam Episcopus beneficium acceptasset, Papa alteri de beneficio vacante prouidit, & postea Episcopus acceptauit, dicebatur, quod post acceptationem propter illam clausulam retrotractiuam Episcopus erat preferendus, per ea quae dicit Rota decis. 338. aliam 22. de praebend. in nou. & Cardin. in Clem. 1. in pen. col. in 15. oppos. de concess. praeb. sed fuit dictum quod illa dec. loquitur, quod ex illa retrotractiva expressa ad diem datae. Item secundum fuit dictum, quod illa dec. loquitur in gratis de vacaturo, & cum dictio ibi fuit purificata tempore vacationis: ergo illae decisiones non faciebant ad propositum.

EPITOME.

Regula de annali quando post cessionem fruatur cedens.

SUMMARIA.

- 1 Cessione possessoris annalis cessat regula de annali, nisi annalis possessor post cessionem in possessione maneat, & contra cedentem, non autem cessionarium agatur.
- 2 Regula de annali tunc derogationem etiam sine titulo.

DECISIO CXCI.

Licet per cessionem possessoris annalis cesset regula de annali, ut per Calsad. decis. 7. super regul. Cancell. & Sarnen. in regul. de annal. quaest. 62. in fin. Tamen fuit intellectum in vna Valentin. parochialium inter Vincentium Bassa & Ioan. de Gais, coram D. Ioan. Paulo, die 12. Decembris, 1544. nisi annalis possessor post cessionem maneat in possessione, prout erat in casu illo, & ageretur contra ipsum cedentem non autem cessionarium. Ratio, quia tunc mors naturalis & civilis non operabantur eundem effectum: & quia regula de annali tuebatur derogationem etiam sine titulo.

EPITOME.

Statutum vrbis quod de nullitate dici non possit post annum, habet locum, etiam si principaliter nullitas in iudicio deducatur.

SUMMARIA.

- 1 Nullitas intra 30. annos de iure communi potest opponi.
- 2 Statutum quod de appellatione & nullitate simul disponit, non habet locum in nullitate principaliter in iudicio deducta.
- 3 Nullitas, de qua non nisi post annum ex statuto potest dici ex sui natura tantum coram iudice appellationis proponi potest.

DECISIO CXCI.

Decimaquinta Decembris, 1544. fuit resolutum coram me, quod statutum vrbis positum in 1. lib. sub cap. 157. incipiens, causa nullitatis, ut non possit dici de nullitate post annum, quod haberet etiam locum, quando nullitas deducitur principaliter & absque mixtura appellationis: quoniam illa praefixio termini habet vim fatalis in causa nullitatis, licet de eo iure communi nullitas potest intra 30. annos proponi, ut per Paul. de Castr. consil. 288. ad primum respondetur. col. 2. volu. 1. Non obstat, quod dicit Brun. in reuert. suo, in verb. nullitatis. versic. statutum vel rescri-

ptum. col. 9. in princip. vers. si vero quaeratur an nullitas. Et quia si bene aduertatur ad Brun. ibi loquitur, & quando statutum disponit super appellatione & nullitate simul: quia tunc verum est: quod non habet locum in nullitate principaliter deducta, ut in statuto nostro statutum tantum disponit super nullitate: & illa nullitas non potest deduci de sui natura, nisi coram iudice appellationis: sed etiam vult, quod in integra simul disponatur de appellatione & nullitate. Et rubrica istius statuti nihil facit, quia dicit statuta concernentia iudicem appellationis, & nullitas ipsum capitaneum concernit. Item quia sequenti statuto disponitur simul de appellatione & nullitate.

EPITOME.

Minor aduersus probationem omisam quando sit restituendus.

DECISIO CXCI.

Decimaquinta Decembris, 1544. in vna Tolletan. matrimonij coram D. Aquen. fuit dictum, quod licet mulier restituatur aduersus omisam probationem aliter non docto de laesione, per text. in c. auditis. & ibi Abb. in 1. not. & in c. suscitata. de in integr. restit. & Aret. consil. 66. viso puncto. col. 6. Lanfred. in add. ad Capel. Tholos. q. 53. vers. & not. quod aduersus ius. in l. nam. & postea §. quod si minor. ff. de iur. iur. Et cum hac opinione videntur communiter transire Dd. in d. c. auditis. & d. c. suscitata. Tamen fuit dictum, quod est verum, quando minor omnino omisit probationem facere: & ita loquuntur Dd. Canonistae, dum dicunt, omisit necessariam defensionem facere, puta quia post defensiones & probationes fecit examinare testes: quia tunc non erat restituendus, nisi causa cognita, prout ita distinguit Imol. in d. c. auditis. & ibi Io. And. in prin. 3. col. & vlt. Dd. in informatione iuris fuerit allegati: quia postquam testes examinavit, presumptio est, quod meliores examinari fecerit: & ideo causa non cognita non est restituendus.

EPITOME.

Suppressio dignitatum facta ex facultate concessa in bulla confirmationis valet.

DECISIO CXCI.

In causa Segobien. de Pazares, die 29. Decembris, 1544. fuit resolutum, quod dignitas & canonicatus potuerunt supprimi vigore facultatis concessae per Papam in Bulla confirmationis in illis verbis, illa & praedicta & antiqua statuta corrigendo, emendando, commutando, liberam & plenam facultatem concedimus. Nam cum dignitates & canonicatus vigore statutorum essent creati, si Papa dabat eisdem facultatem illam supprimendi, & sic non erat verum, quod daretur facultas in genere.

EPITOME.

Statutum Palauicorum non ligauit Borasum aut summi.

DECISIO CXCV.

Die 9. Ianuarij 1545. in causa Parmen. pecuniaria pro Michaele Casalio contra Leuiam matrem, fuit datum dubium, praesupposito quod statutum Palauicorum non ligaret duos, an excludat auum matris.

ternum volentem succedere Io. Francisco Nepoti. Et fuit resolutum, quod non: quia statuta erant condita per Rodolphum fratrem Polidori condominum: & statuerent efl iurisdictionis, vnde circa personam & bona Polidori Rodolphus nullam iurisdictionem habebat. Idco statutum respectu illius Polidori & bonorum eius ex defectu iurisdictionis non valebat, ergo non poterat asficere Borasum Forenses. Non obstat, quod dicit Alber. Brun. in tract. de statut. excluden. fœminas propter masculos, in 50. artic. 11. q. dum ponit, quod statutum excludens fœminas stantibus masculis, licet non comprehendat clericum, tamen comprehendit eius hæredes. Ita esset dicendum in casu isto, quod licet statutum non comprehendat Polidorum tanquam condominum, tamen comprehendit eius hæredes ex quo tractatur de bonis eius post mortem. Quia fuit responsum, quod in casu Brun. statutum erat validum respectu bonorum hæredum, cum bona essent in iurisdictione statuentium: vnde licet non comprehendat clericum, tamen comprehendit bona eius post eius mortem: sed in casu nostro respectu bonorum Polidori statutum non valet. Alia responsio fuit data per aduocatum in informatione, quæ omnibus non placuit.

EPITOME.

Instantia precepta probationes non poterunt remanere, vide Paris. in c. fraternitatis. col. 1. n. 33. vers. iudices. C. de testibus.

SUMMARIUM.

- 1 Probationes quamuis non sint indicata, testibus tamen mortuis in alia instantia fidem faciunt, etsi non in alio iudicio.

DECISIO CXCVI.

Fuit conclusum in vna Placentin. Castri Sarmati die 9. Ianuarij 1545. quod precepta instantia remanent tamen probationes in illa instantia factæ: & sic acta veritatis indagatoria, secundum Bart. in l. 2. col. penult. vers. quædam sunt acta que respiciunt veritatem, & ibi omnes Dd. C. de eden Abb. in c. causam que. col. penult. prope fin. de testib. & non erat verum, quod in illo casu essemus inter alios: quo casu etiam acta probatoria non faciunt fidem secundum Felin. in d. c. causam que. col. 5. in 3. regu. de testibus. quia immo Bar. in d. l. 2. col. fin. ver. sed an porrigitur. & Abb. in d. c. causam que. col. 2. dubitat circa hoc membrum, & ad quascunque personas porrigitur effectus sententię Immo erat dubium, quod porrigebatur ad Comitum Olericum, vt particularem successorem, vt dicit in d. c. causam que. vers. 2. dubitabatur. item effectus sententię in fauorem hæredis seu contra porrigitur à Federico, secundum Alexand. in l. sepè. colum. 5. ver. & similiter sententia lata contra hæredem. ff. de re iudic. Item Comes Gaspar erat successor in vitio spoliij Comitum Bartholomęi, ergo ad eos extenditur affectio probationis: & licet probationes non essent indicata, tamen quia testes erant mortui, faciebant fidem in alia instantia, secundum Felin. in d. c. causam. col. 4. in fin. fuit etiam dictum per Ponentem, quod non erat verum, quod probationes essent factæ coram Auditore, sed coram iudicibus, quasi essent factæ coram Arbitratore, & quod testes essent mortui non facerent fidem in alio iudicio, secundum Abb. Arct. & Fel. in c. præsentis. de testibus.

EPITOME.

An statutum Perusinum, loquens ab intestato, excludens fœminas temporaliter, locum habeat in testamento valido per patrem, in quo filias in dote instituit. Ad materiam istius decis. vide Alex. consil. 15. lib. 4. Dec. consil. 106. in fin.

SUMMARIUM.

- 1 Statutum decernens in intestato an habeat locum in testamento. & nu. 7. 9.
- 2 Filia an & quomodo censetur à bonis maternis temporaliter exclusa.
- 3 Filia in testamento præterita si ex statuto viuentibus masculis excludatur, iis cessantibus redimatur ad bona hæreditaria: scilicet si non sit instituta.
- 4 Pater instituens fœminas in minimo, propter masculos cum fecisse id intelligatur, exclusio quoque temporalis habetur.
- 5 Fœmina mortuis masculis succedit ex tacita defuncti voluntate ex testamento, ex quo venit vt hæres, dummodo pro parte temporis sit exclusa.
- 6 Filia in modico instituta, & per statutum quoque exclusa, quomodo reintegretur ad medietatem hæreditatis. & nu. 10.
- 8 Testator an testando se conformare videatur dispositioni iuris municipalis ex testato loquenti.
- 11 Filia deficientibus masculis deducit rem iure institutionis ad casum intestati.

DECISIO CXCVII.

In causa Perusina hæreditatis coram Do. Io. Paulo, fuit 12. Ianuarij, 1545. datum dubium, fan statutum Perusinum de dotibus loquens ab intestato excludens fœminas temporaliter, videlicet quamdiu superessent masculi, habet etiam locum in testamento valido facto per patrem, in qua filias in dote instituit, & prohibuit eas plus petere masculo vniuersaliter instituto. Et pro parte negatiua fuit dictum, quod notatur in l. ff. ad Tre. per Bar. & alios, vbi ista materia tractatur quod habet locum non in testamento, in quo filia est instituta, sed quando est præterita, vt auctor est Alex. in consil. 13. nu. 3. vers. non contradicebat. Socin. consil. 22. col. 2. vers. circa secundum. & Deci. consil. 607. nu. 15. in pen. col. in 4. dub. vbi tractatur de reintegratiõne ad bona materna, à quibus erat exclusa temporaliter: & tamen ibi non constat, quod mater decessisset cum testamento: & idco dici non poterat, quod quoad illa bona materna esset instituta, in quo casu consuluit Socin. consil. 92. in 1. vol. & idco fuit dictum, quod male illa consil. adducebantur: partim dñ dicebatur, quod Alex. & Soc. in dictis consil. loquebantur in testamento, in quo filia erat instituta. Fuit etiã dictum quod nec etiam Soc. consil. 33. col. 2. vers. circa secundum. vol. 3. nec Dec. consil. 607. nu. 15. ibi loquebatur in testamento, in quo filia erat instituta: etiã discurrendo ea, que ponit Alb. Brun. in tract. de statut. excluden. fœminas propter masculos. in 2. art. in 5. q. & Soc. consil. 363. in prin. Pau. de Castri. consil. 169. lib. 1. Anchar. consil. 220. nam non reperitur in dictis locis, quod isti doctores tractantes istam materiã loquantur, quando filia est instituta, sed quando tantum est præterita, Et idco videtur quod quando est præterita cum statuto viuentibus masculis sit causa exclusionis: & iis cessantibus cū ea causa subintrat tunc reintegratio, quod nõ videtur dicendum vbi est filia instituta: quia cū tunc nõ excludatur per statutum, nisi à supplemento legitime, cessantibus masculis, nõ poterat dari reintegratio nisi ad supplementum. Sed ego dixi, quod licet esset magna autoritas Alex. ta-

mẽ vbi essemus in casu, in quo eam excluderet ab intestato temporaliter, cum non habeamus pro comperito in iure, quod testator testando videretur se conformare cum dispositione iuris municipalis, per Bar. in l. hæredes. §. cum ita. ff. ad Treb. in l. Lucius. ff. de vulg. ga. & pup. sublt. & alibi sæpè Dd. Ergo ¶ institucndo fœminas in minimo id videtur fecisse propter masculos: & idco illa exclusio temporaliter erat intelligenda. Et dicebã, quod non intelligebam, quæ causa esset excludere à casu intestati ad casum testati, prout extenditur, & latè consuluit Soc. consil. 50. in 8. col. vers. super est ergo. vol. 1. Bar. in l. quæcũq;. C. de feruis fugit. Sed dicebam, quod ¶ mortuis masculis fœmina ex voluntate tacita defuncti succedebat ex testamento ad portionem, à qua propter masculos erat exclusa. Et sic nõ veniebat contra voluntatem, sed ex voluntate testatoris. & hoc non inconueniebat, quod filia, que pro parte temporis erat exclusa, postea ex testamento veniret vt hæres. in ista materia voluit, quod non procedatur iuxta strictas regulas. Et idco omnes dicunt, quod quãdo filia est præterita, quod filius dicitur esse hæres, & ille, qui fuit hæres. Et ita dicebat quod si in isto casu tantum fuisset statutum de intestato, ergo propter istam rationem tenuissem, quod dato, quod ¶ filia fuisset in testamento paterno in modico instituta, non solum ad legitimam, sed etiam ad medietatem, & quia propter filium erat exclusa, reintegraretur. Et cum mea opinio nõ consentiebat etiam duo alij ex alijs Dominis, licet non reperirem Dd. hæcenus hanc partem affirmantes & prout dixi superius, contrariũ sentiat Alex. in d. cõf. 188. & Corn. consil. 129. 1. vol. in noua impress. Sed quia huic opinioni non videbam responsum, ab ea non poterã recedere. Sed dixi in dubio proposito, quod quia in casu nostro, erant in ciuitate Perusina duo statuta, vnũ ¶ ab intestato, & alterum à testato, & ambo statuta excluderent filias fœminas propter masculos, tamen statutum à testato cessantibus masculis non reintegrabat ad medietatem, sed tantum ad legitimam. Et alij alij conclusum fuerat, quod isto casu cessabat argumentum. Nam licet verum sit, quod ¶ testator testando videbatur se conformare cum dispositione iuris municipalis ex testamento loquente, sed tale statutum nõ reintegrat nisi ad legitimam, non autem ad medietatem. Ergo ¶ statutum ab intestato non poterat habere locum: cum, vt supra dixi, causa intestati non potest trahi ad causam testati. Et ita 12. Ianuarij 1545. post multas informationes fuit conclusum, vno Domino contradicente, & alio, qui remansit dubius. Sex Domini autem tenuerunt istam conclusionem. dubium etiã quod ea quæ dicit Nicol. de Vbaldis in rep. l. vnic. col. 29. vbi istam materiam tractat, C. de caduc. tollen. poterant saluari. Nam ibi Nicol. loquitur, quod ¶ statutum ab intestato etiam ex testamento excludit, & sic à medietate seu portione, à qua ab intestato fuit successum in casu nostro, statutum nostrum non excludit à tota illa portione, sed statutum à supplemento legitimæ, vel saltem ad illud reintegrat. Non obstat, quod statutum ex testamento reintegrat ad legitimam, quod videatur fauere filiis: cum extantibus filiis, masculis legitima debeatur per idem statutum: quia fuit alia responsio, quod sufficiebat, quod aliquid operaretur: ¶ quia ¶ filius non esset relictus, iure institutionis filia deficientibus masculis reducebat rem ad causam in testati, & sic statutum operabatur.

EPITOME.

Dimidius portionarius ascendit ad integrã portionem, & tempore ascensus non tenetur verificare narrata in prouisione

dimidię portionis alijs sibi facta.

SUMMARIUM.

- 1 Ius primum prius præbendæ, à qua quis vult descendere, quando in ascensu verificare debet.
- 2 Indultum Cardinalis quando non obstat prouisioni Papæ conferentis illam, quæ Cardinali in indulto concessa est.

DECISIO CXCVIII.

Fuit resolutum per maiorem partem in vna Burgen. beneficii de Villa Franco, die 16. Ianuarij, 1545. quod si dimidius portionarius volebat ascendere ad integrã portionem iuxta consuetudinem Ecclesię, in qua antiquior admittitur, non erat necessariũ verificare narrata in prouisione sibi facta per Papam de dimidia portione, ex quo per exequutorem, cui examen narratum fuerat commissum, admittus erat ipis non contradicentibus: & quod etiam sufficiebat illa possessio, in qua erat: quia per biennium fuerat tentus pro dimidio portionario, & fructus percipiendo. Non obstat decis. 5. Bisig. de consuetud. vbi ¶ in ascensu oportet, quod constet de primo iure in prima præbendâ, à qua volebat descendere, quia si prius fuerat declaratum illi volenti ascendere nullum ius competere, & sic constabat de bono iure, quod hic fecus erat, sed tantum super integra portione. Item ¶ fuit dictum quod indultum Cardinalis non obstat prouisioni Papæ, quam fecerat de dicta dimidia portione: quia indultum Cardinalis respicit beneficia, sed tantum in isto casu dimidia portio erat de nouo crecta.

EPITOME.

Durante lite super requisita à bulla Sixtina non currit tempus anni ad depositum faciendum.

SUMMARIUM.

- 1 Tagita litis contestatio exonerat à mora depositi non facti pro redemptione alterius partis, quam quis vigore contractus habere contendit.
- 2 Clausula bullę dicentis, vicini instanti per mag. statar. emptori cogatur vendere, præsupponit litem quod ad articulum vicinitatis seu qualitatıs à statuto requisita.

DECISIO CXCIX.

In terminis Bullę Sixtinę quod vicinus seu censor sit præferendus extraneo in emptione domus vicini fuit tentum per maiorem partem, die 16. Ianuarij, 1545. coram Do. Mohed. in vna Roman. pro hæredibus Episcopi Sanctorę, qui commiserat causam suam per pensionem eius, & dederat ¶ articulos deducendo dictum suum, & litem tacite contestatus fuerat, quod per talem contestationem litis diceretur Claudia præstitisse impedimentum Episcopo, vt dato, quod, durante lite infra annum depositum nõ fuisset pro redemptione alterius partis, quam vigore retractus volebat habere nõ diceretur esse in mora, per ea quæ dicit Bald. in l. contra minores. C. de inoffi. testa. & etiã quia vult bulla, quod vicino seu consorti fiat venditio, quandiu litigatur super eo, an sit vicinus vel confors, non dicitur currere terminus præfixus ad reducendum: quia prius debent verificari verba bullę, aut sit locus dispositioni vnus. Non obstat verba bullę, quæ dicunt, vicino instanti per magistros statarum emptori cogatur vendere, & sic videtur, quod ista bulla præsupponat

ponat litem: quia presuppōnit litem quod ad articulum vicinitatis seu qualitatis à statuto requisitæ. Et profectò durum esset, quòd quis teneatur ad depositum, antequam declaratur statutum: & idè diceretur alteri iudicio contrarium, quod non est dicendum.

EPITOME.

An qualitas à statuto requisita conveniat cum iudicio petitorio & hanc partem tenuerunt quinque repugnantibus tribus.

SUMMARIA.

- 1 In appellatione & nullitate intentata tempora utriusque currunt.
- 2 Iudicia, quæ non sunt contraria tempore concurrunt.

DECISIO CC.

De vigesima sexta Ianuarii 1545. causa iterum posita voluerunt quinque ex dominis, tribus resistentibus, quòd quia Episcopus intentauerat duo iudicia, videlicet petendo partem suam, & partem Claudie, quòd pro illa parte Claudia debuisset facere depositum: sicut dicimus in appellatione, & nullitate intentata, ut tempora in utraque currant, secundum Ias. in l. maiores. C. de inoff. testam. & quia ista iudicia non erant contraria: & idè tempore concurrerant, secundum Ioan. Fabium in d. l. contra maiores, alii vero tres domini dicebant, quòd dato, quòd ista iudicia essent cumulata, quòd iuris ordine debebat procedere iudicium super qualitate vicinitatis: quia aliàs non erat locus.

EPITOME.

An distinctio præbendarum probet annexionem & consuetudinem optandi, quòd ad præbendas distinctas, vide Abb. in c. dilectus filius. col. 3. versic. in eadem gloss. de præbendis.

SUMMARIA.

- 1 Tempus 10. annorum ad prescribendum consuetudinem optandi quando in præbendis canonicatui vnitis non sufficit.
- 2 Probato certo canonicorum & præbendarum numero in earum distinctione prescribenda 40. anni an sint necessarii.
- 3 Non sola distinctio, sed titulos vna cum præbendis spirituales esse, annexionem probat.

DECISIO CCI.

In vna Mediolanen. optionis coram D. Peregrino fuit datum dubium præsupposita distinctione præbendarum, an præbendæ sint vnitæ & annexæ Canonicatibus, ita quòd non sufficiant decem anni ad prescribendum consuetudinem optandi. Et licet in isto casu esset per testes probatum, quòd erat certus numerus canonicorum, & præbendarum, & idè præbendæ videntur annexæ canonicatibus, per ea quæ videntur sentire Abb. in c. maioribus. de præbendis. & idè esset necessarium tempus 40. annorum. Tamen maior pars dominorum noluit recedere à decisi. 12. Casus. de præben. ex cuius dictis patet, quòd sola distinctio non probat annexionem, & idè erat necessarium probare, quòd tituli vna cum præbendis essent spirituales: & idè non probata tali annexione ex dicta distinctione, quòd sufficeret tempus decem. annorum ad inducendam consuetudinem.

EPITOME.

Patientia permittentis examinari testes post rem iudicatam nocet rei iudicata.

DECISIO CCII.

Fuit resolutum coram Do. Io. Paulo in vna Placentin. Castri Sarmati, 6. Ianuarii, 1545. quòd quia post laudum, quòd dicebatur transiisse in rem iudicatam, Comes Bartholomeus passus fuerat examinari testes, per quos apparebat de iniustitia sententiæ, quòd vide retur renunciatum rei iudicatæ, per ea quæ dicit Ias. in l. patre furioso. col. 5. de his qui sunt sui vel alieni iuris. Alioquin etiam dicebatur, quòd princeps potuerat per suum rescriptum illam sententiæ reuocare, prout fecerat, per dictum Bal. in l. fin. versic. quæro quòd si in rescripto. C. sentent. rescind. non possit. Sed dictum Bald. reprehenditur à Ias. in d. l. fin. col. 7. versic. singulariter. & per Bertran. consil. 15. col. 3. num. 9. colum. 1. Non obstat protestatio rei iudicatæ per Bartholomeum facta: quia fuit aliàs resolutum, quòd non obstante tali protestatione fuerat à re iudicata recessum.

EPITOME.

Sufficit quòd concessio derogat statuto vrbis, licet non de roget regulam de non tollendo ius quaesitum.

DECISIO CCIII.

Fuit questum coram me, in vna Rom. dotis seu nullitatis, quòd commissio derogans statuto vrbis, videlicet quòd nullitatis causa post annum possit intentari, valeret, licet in ea non esset derogatum regulæ de nò tollendo iure questito, Sar. q. 15. in fin. & q. 10. vbi loquitur, est facièda mētio prout est ista quæ est litis ingressus impeditiua: & etià allegabatur Sarnæ. in p. em. reg. fol. 11. versic. tamen contraria opinio. Ratio decisio nis fuit, quia inter Romanos præuè seruatur statuta, & deinde ius civile, & postea ius canonicum: & de iure ciuili prescribitur contra legem, & non obliante ea vult prescribere, per no. in l. fin. C. si contra ius vel utilitatem publ. vel fuit dictum, quòd ita obseruabatur in Curia Capitolina. Et causa erat inter Romanos, videlicet Georgium de Nobilibus, & Gerardum de Iannottis. Resolutio fuit facta coram me, die 25. Ianuarii 1545.

EPITOME.

Supplicatio resignationis vnus ex causa permutationis per recta iterum potest in fauorem alterius petri, & pro illo eò sensus præstari.

DECISIO CCIII.

In vna Salamantin. Decanatus, in qua die 16. Ianuarii 1545. dedi dubium, præsupposito, quòd probatur concordia, & quòd supplicatio permutationis, ac regressus, & pensionis fuerat per procuratorem Petri Sarmato porrecta, & antequam Franciscus Perera consenserat coram notario regressui & pensioni, an potuerat D. Petrus principalis in fauorem alterius resignare. Et fuit resolutum, quòd potuerit, quòd licet per porrectionem censetur perfecta gratia, ita ut consensus coram notario non veniat, nisi ad executionem: Tamen non periciebat gratia irreuocabiliter, sed tantum reuocabiliter: quia vigor c. quidam. de enuncia. in Curia non seruatur, vbi per Anton. & idè in multis causis tenuimus, quòd porrecta supplicatione pluries

ries etià possit porrigere, & in fauorem alterius coram notario consentire: Et ita licet Petrus per procuratorem porrexisset, tamen irreuocabiliter non erat ab eo ius abdicatum: quare potuit in fauorem alterius resignare.

EPITOME.

Pœna conuentionalis apposta in instrumento eo non obstat potuit agi ad pœnam caducitatis.

DECISIO CCV.

Fuit resolutum 19. Ianuarii, 1545. in vna Bonon. de Bolognis, coram Domino Prospero, quòd non obstante appositione pœnæ conuentionalis in instrumēto emphyteosis possit agi ad pœnam caducitatis, secundum Alexand. consil. 13. post princip. versic. secundum 2. dubium. volum. 4.

EPITOME.

Pro sponsa de futuro non datur sponso restitutio, secus si per verba de præfenti.

DECISIO CCVI.

Pro sponsa de futuro, quæ à sponso recessit, non datur sponso restitutio, secus est, quando sponsa est per verba de præfenti. Item fuit resolutum in vna Senen. die 16. Ianuarii, 1545. per not. per Abb. in c. ex parte. col. penultim. versic. item si sunt. de restitut. spoliati. & est gloss. in verb. legitimus. vbi Bald. & alij, in c. ex transmissa. de restitut. spoli.

EPITOME.

Gratia Episcopi Solis ad primum vacaturum, seu quod tu malueris aut duxeris acceptandum, quomodo interpretanda.

SUMMARIA.

- 1 Gratia ad primum vacaturum, & quod duxerit acceptandum, quando possit per Papam præueniri.
- 2 Acceptans beneficium primò vacans an & quomodo altero vacante illud resignare possit, & suscipere aliud. & num. 4.
- 3 Acceptationi posterioris gratia parti per priorem non derogatur, nec nature gratia mutatur.

DECISIO CCVII.

Habebat Episcopus Solis in diocesi Hispal. gratiam de prouidendo ad primū beneficium vacaturum, vel quod tu malueris vel duxeris acceptandum. Vacauit primò Scholastria, quam Episcopus acceptauit, & de ea prouideri sibi petiit: sed quia comperit fuit, quòd non cadebat gratia, vacauit secundo loco Archipresbyteratus, quem Episcopus acceptauit in genere, deducendo ad speciem, ut solet fieri, & etià petiit sibi prouideri: sed antequam fieret acceptatio, Papa de eo alteri prouidit, & impetrans dicebat, quòd ex quo Episcopus toties acceptauerat, quòd videbatur elegisse secundam gratiæ partem: & idè cum ante acceptationem, & quòd secunda pars gratiæ erat condicionalis, per decisi. 3. de præben. quòd potuit per Papam præueniri. Fuit tentum coram Dom. Aquen. die 22. Ianuarii, 1545. & resolutum, quòd ex gratia erat gratiati, cum beneficium, ut presupponebatur, erat primum quod vacauerat, quòd vigore primæ partis gratiæ illud capere poterat. Nam ex quo secunda pars gra-

tia tunc intrabat, quòd esset renunciatum primæ, ut quia voluisset, seu illi parti renunciaisset: sed cum istud esset primò vacans. & Episcopus illud nolēbat, certè non poterat nisi vigore primæ partis gratiæ acceptare. Non obstat, quòd diceretur illi parti per acceptationem renunciaisse: quia dicebatur, quòd per hoc non poterat Episcopus formam seu Naturam gratiæ mutare: cum non posset hoc facere: etiam acceptatio, quæ ad cautelam erat induta, non debebat sibi nocere. Nam idè Episcopus acceptabat, ut si primum beneficium vacans non sibi placeret, posset, secundum & tertium acceptare, quòd ante vacationem eligi non poterat: nisi si vigore primæ partis caperet. Et cum in prima parte gratia esset pura, non potuit per impetrantē præueniri.

EPITOME.

Supplicatio & remissio non impediunt executionem sententiæ.

DECISIO CCVIII.

In vna Toletan. iurisdictionis coram Do. Io. Paulo, die 19. Ianuarii, 1545. fuit resolutum, quòd quando quis auditor per viam supplicationis remissionis aduersus sententiæ, quæ transiit in rem iudicatam, quæ sententia tali casu esset mandanda executioni, nec talis remissio impediret executionem sententiæ, per text. iuncta gl. & ibi Ias. in authen. quæ supplicatio. C. de precib. Imper. offerend. & per Afflictum decisi. 341.

EPITOME.

Verba enunciativa posita in duobus instrumentis antiquis probant vnionem.

SUMMARIA.

- 1 Vnio non probatur per vnus instrumenti verba enunciativa.
- 2 Vnio an per prescriptionem immemorabilem probetur.
- 3 Probatio quindecim annorum in immemorabili probandæ requiritur.
- 4 Enunciativa verba in antiquis non probant, si materia sit odiosa.
- 5 Vnionis materia est odiosa.
- 6 Anni 99. reputantur pro antiquo.

DECISIO CCIX.

In vna Bononien. montis Cereris contra Episcopum Felren. pro vno de Grafsis, coram D. Mohedano die 19. Ianuarii, 1545. fuit resolutum, quod per verba enunciativa posita in vno instrumento vnus collationis factæ de anno 1533. in quo instrumento enunciativæ dicebatur, quòd Archipresbyteratus Bonon. erat vnitus Plebania montis Cereris, quòd per illud vnicum instrumentum habens talia verba enunciativa non probaretur vnio: secus si essent duo instrumenta antiquissima, ut erant in casu illo. Aliud instrumentum 99. annorum in antiquo erat talis enunciativa vnionis per illud, quod dicit Aretin. in c. cum. causam. col. 4. in fin. versic. sed queritur quid de instrumentis, & melius col. 2. versic. est verum. maxime in fin. illius col. de præb. & licet Aretin. ibid. dicat, quòd est arbitrium iudicis, at tentis qualitatibus Rota in hanc partem inclinavit, ex quo erant aliqua: & non constat, quòd dicebatur, quòd vnio probetur per prescriptionem immemorabilem, ut per Fel. in c. causa quæ. de prescrip. & immemorabili probanda

probanda requiritur probatio 15. annorum de visu, vt not. in c. 1. de prescript. in 6. & talis hæc possessio non probatur: quia dicebatur, quod est verum, quâdo quis vellet probare vnionem per illam viam prescriptionis: sed hic non illa via vel via verborum enūciatiuorum talem vnionem probare intendebat. Itē nō obstat, q̄ verba enunciativa in antiquis non probant in materia odiosa, vt p̄ Ias. in l. ex his. col. 3. C. de testib. & hic eramus in materia vnionis, & sic materia odiosa: quia fuit responsum, quod Ias. ibi allegat Bal. in l. 2. C. de necess. sed quia Bal. loquitur in instrumēto, & etiā non loquitur in antiquis. Illud etiam notandum est, quod Rota in instrumēto tenuit tempus 99. annorum pro antiquo.

E P I T O M E.

Bulla Honorii iudicata, quod foret in forma probanti.

S V M M A R I A.

- 1 Bulla antiquissima quomodo & quare habeatur valida & nu. 8. 9.
- 2 Instrumenta antiqua originem à personis suspectis ducentia non probant.
- 3 Episcopus aut eius Vicarius in causa ad Episcopatum pertinetis competens est iudex, & non suspectus.
- 4 Transumptum suspectum, aut citationis quod non meminit num probet.
- 5 Solemnitatis presumpcio nisi enunciativa fuerit, non presumitur in scriptura.
- 6 Citatio in antiquis nedum in antiquissimis presumitur.
- 7 Solemnitas quando intervenisse presumatur.
- 10 Instrumēto exemplari in processu creditur.

DECISIO CCX.

IN vna Parmen. Caltri Colurni pro Cardinali S. Flore contra Comitissam Caietis, in qua die 23. Ianuarii 1545. dedi dubium, an bulla Honorii iunctis transumptis conformitate literarum à sententia originali vltimò productis, data de anno 1369. probet, an sit in forma probanti: dū dimissa comparatione literarum, ex tribus voluerunt quod esset in forma probanti. Primò videlicet ex transumpto dictæ bullæ factò de anno 1300. Nec obstat, quod illud transumptum erat suspectum, ex quo erat coram vicario Episcopi Parm. instante syndico Episcopatus, prout in instrumētis antiquis habentibus originem à personis suspectis, quod non probent, ponit Socin. conf. 194. col. fi. vel. præterea dico. & Corn. con. 24. col. pec. vol. 4. quia fuit dictum, quod Episcopi vicarius, & ipse Episcopus in causa pertinente ad Episcopatum, est competens iudex, & non suspectus. Itē dicebatur, quod transumptum non probat: quia in eo nō interuenit citatio: & presumpcio solennitatis non presumitur in antiquis: quoniam in scriptura, quæ producitur, apparet citationem nō interuenisse, vt per Dec. conf. 45. col. pen. ver. nō obstat quod exemplum propter antiquitatem nō probat. moderni in auth. si quis in aliquo. col. 6. prope fin. versi. non obstat si dicatur. vbi volunt quod solennitates in antiquis non præsumerēt nisi enūciatiuæ, & facit, quod dicit Corn. cōsi. 24. col. 5. vol. 4. Sed hoc non obstante fuit dictum, quod citatio in antiquis, & maximè in antiquissimis, prout in casu nostro, presumitur, per not. per Purpur. in auth. si quis in aliquo. col. 7. versic. vltimò an talis citatio. C. de eden. vbi multa ad propositum ponit. non obstante, quod non constat in actis de citatione, ergo probatur nō interuenisse,

se, presumitur, quod interuenit: quia semper in omni casu est de essentia, quod in transumpto ponitur citatio. Nā si ite solennitatis, quæ sūt extrinsecæ, actus si non opponatur, eo ipso probatur, quod nō interuenit vt ponit, quando producitur totus processus, & non apparet de citatione. Sed quādo minus in solennitate extrinseca, quæ non solet semper cum actu ipso apponi: quia aliud probādo actus est validus, tum ex eo, q̄ non sit illa solennitas in actu descripta, ex hoc non probatur, quod non interuenit. Secundò etiam presumpcio posita q̄ bula esset in forma probanti, fuit sumpta ex narratiua sententiæ datæ de anno 1398. vbi enunciatu uè fit mentio de bulla Honorii continente sententiā inter Episcopū Parm. Et enunciativa verba in antiquis probant. Tertia presumpcio fuit sumpta ex dicto vnus testis, qui deponit, quod vidit bullam & fuit quinquaginta anni, cum plumbo appenso cum cordulis crocei rubicq; coloris, & vidit quando illud plumbum propter vetulatem excidit à cordulis: & fuit resolutum in ipsa bulla, & quod ipsam bullam & transumptum vidit in Archivio Parm. Et sic ex istis tribus Rota resoluit, q̄ bulla esset in forma probanti. Causa fuit posita iterum 13. Februarii 1545. super sequenti dubio, an bulla Honorii iunctis conformitate literarum prædictarum, duobus instrumētis vltimo productis, absque dicto testis probet, & faciat fidem vltra instrumētum probatorum in processu de partibus 1538. Et Domini, licet nonnulli mouerentur ex conformitate literarū, tamē propter transumptū, & verba enunciativa triū instrumētorum pro maiori parte, videlicet ex octo votatibus sex, duobus tantū reclamationibus, tenuerūt, quod faceret fidē. Et licet instrumētum positum in processu de partibus sit exemplum, tamen propter inmemorabilitatem creditur.

E P I T O M E.

Verba in inuestitura Corrigen. prout prædecessores vestri possederunt, quomodo intellecta.

DECISIO CCXI.

IN causa Parmen. Vallium, in qua fuit datum dubium, an domini Corrigen. tenerentur verificare possessionem prædecessorum inuestitorum Principi narranti, ita vt illa verba in narratiua & dispositiua, prout prædecessores vestri possederunt, statet casualiter: fuit resolutum die 23. Ianuarii 1545. quod quia inuectura erat certa, nam continebat quid certum, videlicet vallem cum nemoribus & pascuis, & erat factum ex certa scientia, & sine procerum consilio & per consequens cum causæ cognitione, & in forma Camera, quod illa verba, prædecessores possederunt, quod stabant casualiter & non conditionaliter, per not. Bartol. in extrauagan. ad reprimen. in verb. prout etiam non fuit consideratum, quod ista confirmatio fuerit facta ad supplicationem partis, ponendo in narratiua illa verba, ex quo eramus in priuilegiis. Et fuit allegatū consi. Paul. de Caltr. 17. col. 2. & tex. in c. Abbas. de re iudic. in 6. Dec. consi. 164.

E P I T O M E.

Citatio sine die est valida.

S V M M A R I A.

- 1 Citatio sine die intelligitur ad primam, vel quando citius comparere potest, si fiat ad causæ dispositionem, secus si ad actus

- 1 Actus expeditionem.
- 2 Citatio facta ante diem præcedentem vltimam audientiam intelligitur de prima die iudicis.

DECISIO CCXII.

Die 25. Ianuarii 1545. fuit resolutum in vna Calaguritan. de Fangcuella, & altera Hispalen. dimidiæ portionis, coram Dom. Thoma de Thauis, quod citatio sine die madata valeret, quia intelligebatur ad primam: vel quāto citius comparere poterat, per ea quæ dicit Abb. in l. liber homo. vel 2. §. ro. nu. 5. ff. de verb. oblig. & Ias. col. final. Felin. in c. consuluit. col. 3. de offi. & post. iud. del. Prepos. in c. cum parati. col. 4. de appell. dum distinguit, an valeat ad causam disponendam, non autem ad expeditionem actus: quia fuit dictum, quod simpliciter talis citatio tenet, vt per Alexand. in d. l. liber homo. §. 10. & ideo in illa Hispalen. erat facta citatio quādam die præcedente vltimam audientiam de mense Iulii ad sententiam intelligebatur de prima die iudicis.

E P I T O M E.

Clausula, quod de obreptione & surreptione gratiæ dici nō possit, intelligitur iudicio existens narratis, in gratia ad petitionem partis concessa.

DECISIO CCXIII.

Fuit resolutum in vna Calaguritan. Prioratus de Logrono, coram D. Peregrino. die 23. Ianuarii 1545. q̄ quando gratia non erat in illo casu in coadiutoria posita, quod de obreptione & surreptione dici nō possit, ex quo gratia erat ad petitionem partis, & non motu proprio, & nihil operabatur: quia illa clausula intelligenda erat prædictis existentibus narratis: & si gratia principalis coruebat, ita & clausula illæ accessorie. Et fuit allegatus Abb. in c. 1. col. 2. de cōfirm. vtil. vel inutil. facit in l. si patronum. ff. de bon. lib.

E P I T O M E.

Ex scientia & patientia in actu positio iudicatur mandatum.

DECISIO CCXIII.

Exscientia & patientia Episcopi Canarien. scientis & patientis, quod quidam Ioannes ageret nomine suo, & vltra illam scientiam probabatur, quod taliter ille agens habebat iura in manibus facientia ad causam: fuit iudicatum in vna Canarien. iurisdictionis coram Dom. Peregrino, die 23. Ianuarii, 1545. q̄ esset inductum mandatum: quia tunc non solet sola scientia & patientia operari, quo casu militat dictum Innocen. communiter vt dicit Barto. in c. ex parte De can. de rescrip. col. 12. sed etiam interuenit actus positivus, quo circa videtur dari mandatum, vt ibi dicit Felin.

E P I T O M E.

Regula reuocatoria vnionum Pauli II. reuocauit vnionem, & qua hic.

DECISIO CCXV.

Coram Dom. Sebastiao in vna Præceptorie S. Ioannis Hierosolymitan. fuit resolutū 23. Ianuarii, 1545. quod regula Pauli II. reuocatoria vnionum

factarum, nedum auctoritate Apostolica, verumetiam quacunque alia, reuocaret vniones factas per Capitulum provinciale de quadam Præceptorie S. Ioannis Hierosolymitani.

E P I T O M E.

Consensus quo casu potuerit præstari per procuratorem per obitum.

DECISIO CCXVI.

Fuit resolutum in vna Barchinonen. seu Terracō. beneficiorum, coram D. Aquen. die 23. Ianuarii, 1545. quod consensus potuerit præstari per procuratorem post obitum: quia semel vel bis in vita præstiterat consensus super quodam memoriali. Nec obstat, quod memoriale, super quo erat præstitus consensus per procuratorem, esset retentum: quia stilus Curie id tolerabat, quod procurator præstet consensus, & retineat penes se chartam, super qua consensus præstatur: nec erat verum quod esset voluntas imperfecta: quia consensus erat validè præstitus & perfectus, sed quia infra tempus decem dierum non erat inualidus, & nullus, ex actu nullo colligitur consensus & voluntas.

E P I T O M E.

Protestatio, quod non intendit acceptare nisi in illo casu, nō sufficit, quod fiat tempore productionis, sed potest procurator non obstante illa protestatione ad sententiam citari.

DECISIO CCXVII.

In vna Mantuana Fuccarorum, coram D. Prospero fuit resolutum 26. Ianuarii, 1545. quod Sillagorius, qui produxerat madata in actis, dicēdo, quod acceptabat onus ad effectum sustituenti, tamen, quod non obstante tali protestatione tunc temporis, & tempore productionis facta, quod potuisset citari ad sententiam, & sententia esset valida: quia non cōstabat, quod tempore receptionis madata fuisset protestatus, prout necessarium est, ad tex. in Clemen. 1. de procu. & certū est, quod si Sillagorius produxit, quod ante retentionem absq; aliqua productione visus est acceptare. Et Dom. Ioan. Paulus testatus fuit, quod aliās coram Dom. Nicolao Aragoniæ fuerat causa commissa, quod produxerat madata ad istam causam tantum. Ex quo non docebat, quod tempore receptionis fuisset protestatus, quod diceretur generaliter acceptare, ne incauti procuratores producant madata per cōpulsam, & postea in illa causa tantum acceptent.

E P I T O M E.

Protestatio vnica pro conseruatione iuris sui quando sufficit.

S V M M A R I A.

- 1 Protestatio vnica sufficit in extraiudicialibus pro iuris sui conseruatione.
- 2 Actus protestationi contrarius, vt valeat in iudicialibus, requiritur nona protestatio.
- 3 Rej iudicata quomodo præiudicetur, et si à procuratore sit protestatum.

DECISIO CCXVIII.

Fuit dictum in causa Caltri Sarmati, die 26. Ianuarii, 1545. quod licet in extraiudicialibus vnica tantum

tantum protestatio sufficiat pro conseruatione iuris sui, & non requiratur pluries protestari, per not. per Barto. in l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. in. 3. oppos. ff. de nou. oper. nuncia. cum quo Dd. communiter trā seunt, & asserunt communem Io. Andr. Alexan. in l. nō solum §. morte. ver. 4. §. lim. de nou. ope. nun. quōd istud nō procedit in iudicialibus, ¶ quia si quis sine p- testatione facit aliquem actum, & iudex illum admit tit, quōd tunc requiratur protestatio, vt valeat actus contrarius protestationi, prout Bartol. istam asserit magis communem, in l. non solum §. morte. col. 5. ff. de nou. oper. nunc. Et idēd fuit conclusum, quōd quia ¶ in illo casu Procurator Bartholomæi comparuerat post rem iudicatam, licet protestatus fuerat de re iudi cata, quōd non intendebat illi præiudicare tamē quia aliquos actus positius fecit, & iudex illos admittit, q- per processum ad vltiora esset suæ reiuicacæ præ- iudicatum.

EPITOME.

Publicatione non obstante quando testis dixit, se nihil scire an alii sint examinandi.

SVMARIA.

- 1 Testes examinati si dicant se nescire quantitatem, an publicatione facta super quantitate examinari possint. & num. 5.
- 2 Testes subornatos odio, amore, aut pretio denno examinare permittitur.
- 3 Iudex post publicationem ex officio examinare potest.
- 4 Testes alioquin inhabiles, vt domestici, & similes probato debito ad probationem quantitatis admittuntur.
- 5 Testis habens concomitantiam debiti, potest à publicatione super quantitate de iure examinari.

DECISIO CCXIX.

IN vna Rhodiensium & coriorum, in qua parte funariorum contra religionē in prima instan tia in 3 articulo erat articulatum, q- in nauī p religionē tpe oblidionis Rhodi retentæ erant tot ballē linorū & coriorum, & quōd fuerant appositæ pro defensione ad mœnia & reparacione vrbs: tes deponunt, ¶ quōd verum est, quōd multæ ballē linorum & coriorum fue rant pro defensione ad mœnia appositæ, tamen nescie bant quantitatem, Et fuerat habita publicatio testium funarii voluerunt examinare super quantitate, dubita ui ego die 3. Ianuarii, 1545. an stante publicatione pos sent testes super quantitate examinari, per ea que dicit Socin. in tracta. fallen. regul. 403. in 2. fallen. Tamen fuit dictum, quōd illud intelligitur, prout declarat Bald. in c. 1. §. 1. de inuestitura, ¶ quando testes in pri ma instantia odio, amore, vel pretio fuerunt suborna ti: sed hic secus erat, quia habuerunt remissoriam pro illo teste examinando, & non curauerunt cum exami nare. Et idēd Ioannes Andr. allegat per Socin. in d. 2. fallen. reprehendit Aretin. in c. frater nritatis. column. 3. versicul. 3. versic. posita tamen. num. 11. de testibus, vbi alleg. Ioan. Andr. & Anton. tenentes contrarium, & ibi Felin. column. 5. versicul. sed vltra ipsos fuit con clusum in isto casu, quod ex quo constabat de debito videlicet de damno dato, & quōd necessarium erat, q- adesset quāritas. Ego ex officio meo dicebam debere examinari testem, per not. per Doctores. in c. cum cla mor. & de testib. & Paulus de Castr. consil. 246. versicul. item non obstat. volum. 2. vbi dicit, quōd ¶ benē facit iudex, si ex officio post publicationem examinet, ad

quem pertinet vndique veritatem indagare. Et sicut dicimus, quōd ¶ probato damno admittantur testes a liās inhabiles super quantitate, vt putā domestici iux ta not. in l. si quando. C. vnde vi. quia tunc pro- editur potius ex quadam æquitate, quam de rigore: ita & hic sentit Bald. in d. c. 1. quōd sit iniustum, quōd ¶ quando proceditur ex æquitate non obstat publicatio: & quan do testis habet concomitantiam instrumenti, tunc nō obstante publicatione debet examinari. vnde per An ton. in c. senes. de testibus. Roman. pag. 8. decisi. 33. ver ficul. item quegro. Deci. consil. 216. colum. final. Ale xand. consil. 211. in fin. volum. 2. Hic autem testis ha bet concomitantiam debiti probati, ergo debebat examinari.

EPITOME.

Procurator substitutus in negotio executiuo factus domi nus litis potest substituere.

SVMARIA.

- 1 Instantia non datur in executiuis.
- 2 Procurator licet ex vnico acta data eaque cōtestata dominus litis efficiatur, & substitui. re potest.

DECISIO CCXX.

Fuit resolutum in vna Hispanens. dimidia portio nis coram Do. Thoma de Thauis, die 10. Ianua rii, 1545. quōd procurator substitutus, qui in negotio executionis fecerat talia, quæ sapiebant lris contesta tionem, quia licet inclinabant, quōd in ¶ executiuis non detur instantia, quicquid dixerit Alexand. & Taf. in l. properandum. in fin. C. de iud. reputantes opinio nem contrariam veriotem, quam multi Doctor. per cos relati tenent: Tamen negari non potest, quia sit lis. Nam iste sunt diuersæ instantiæ, & lis, vt per Ale xand. in l. causas. C. de transact. Gemin. inc. 7. §. si quis. colum. 1. de senten. excommuni. libr. 6. Et licet in exe cutiuis non detur instantia, tamen lis, vt per omnes, in l. properandum. C. de iudic. & per Sarnen. in regul. de annal. q. 44. cum igitur ¶ detur lis ad primum actū, vbi lis contestaretur, procurator efficiatur dominus li tis, & substituere potuit.

EPITOME.

Vnio non docto de erectione beneficii tribuit titulum coloratum.

SVMARIA.

- 1 Vnio collegio facta titulum coloratum, & decimarum colle giis ademptarum restitutionem prestat.
- 2 Prælatus pro re Ecclesia possessorio recuperandi agens ni hil proficit, nisi institutionem suam canonicā plenē doceat si non sit in possessione illius rei.
- 3 Decimarum parochialium titulus legitime doceri debet, si rector spoliauerit.

DECISIO CCXXI.

IN vna Toletan. spolia Sancti Sebastiani oppidi de Madrid, fuit resolutum die quarta Februarii 1545. quōd ¶ vnio beneficii facta collegio, & docto de ere ctione dicti beneficii non constaret, quōd prestaret ti tulum coloratum, & restitutionem decimarum, qui bus spoliati fuerant dicti collegiales: quia titulus colo ratus dicitur, quando tradita est possessio ab habente authoritatē, in c. in nostra. in 36. correl. de referuatio. non

Non obstat, quōd non constaret de erectione benefi cii vniti collegio: quia dicebatur, quōd istud respicie bat peritorium. Nō obstat, quōd ¶ si prælatus agit pos sessorio recuperandi pro aliqua re Ecclesie, sine fructu intendebat, nisi ostendebat, plenē suam institutionem canonicam, vt per Taf. in l. si de rei. col. penul. ver. 13. fal lit. de iudic. quia illud erat verum, quando prælatus nō fuerat in possessione illius rei: at in casu nostro fuerat collegium per triginta annos in possessione percipien di illas decimas. Non obstat, ¶ quōd hic agebatur de decimis. in parochiali, & idēd legitime debet de titulo collegium docere: quod non fiebat, quando Rector spoliasset. Sed hic erat tertius, qui spoliauerat, puta in stitutus ab ordinario, & idēd non eramus in terminis illius decretalis.

EPITOME.

Legitimatio seu dispensatio filij facta extra territorium le gitimitatis est valida, patre ratificante.

DECISIO CCXXII.

IN vna Regien. bonorum, 4. Februarii, 1545. coram Domino Peregrino fuit resolutum, quōd dicit legiti matio filij spurij vt erat in casu illo dispensatio, & tra ctabatur de legitimacione filij spurij, nati ex presbyte ro, facta per Papam de consensu patris, valeret etiam quoad bona existentia in territorio Cesaris: quia Do ctor concludunt, quōd patre instante seu consentien te sit valida, vt per Curt. in §. & quomodo si tantum. colum. penultim. Aret. in l. Gallus §. & si forsitan. ff. de lib. & post. hum. & quōd pater diceret ratificare se legi timationem, per consil. Taf. 212. lib. 2.

EPITOME.

Administratores Ecclesiarum ad tempus deputatus an censetur ordinarius, vel delegatus.

SVMARIA.

- 1 Iurisdictio temporalis facit delegatū, perpetua ordinariam iudicem.
- 2 Ordinarius vt non ad certas causas, ita nec ad certum tem pus acquiri potest.
- 3 Administrator Ecclesie quando habeat ordinariam iurisdic tionem.

DECISIO CCXXIII.

Episcopus Astoricen. fuit deputatus administrator Ecclesie Caurien. donec Carolus de Labcis 25. an num suæ ætatis attigisset: fuit dubitatum 24. Ianuarij, 1545. in vna Caurien. inter Episcopum Solis, & Fran ciscum Caraua. Ial. coram D. Aquen. an talis admini strator diceretur ordinarius, vel delegatus, vtorgebat quod dicit Bald. in l. 1. q. ff. de offi. consul. dum dicit, quōd ¶ iurisdictio temporaliter data facit quem dele gatū, ordinarium, si perpetua, quia ¶ sicut ordinarius non potest deputari ad certas causas, ita nec ad certum tempus, arguendo de re ad tempus & illam decisionē sequuntur Moderni. Vnde Claud. Aquen. & Purpurat. in l. more. & ibi Amald. ff. de iurisdictione omn. iudic. Felin. in c. licet causam. de off. ord. Et ad istud fuit res ponsum, quōd illud procederet, quando iurisdictione conferretur non habenti, vt erat facta Episcopo Asto ricen. qui erat in sua diocesi ordinarius, prout declarat Claud. in d. l. more. columna. tertia. in princip. versic. & inter cetera dicit, cum duabus limitationibus se quentibus. Pur. columna. 7. versic. 2. limita. & versiculo.

ex hac conclusione. Et idēd fuit resolutum, quōd talis administrator sic deputatus diceretur habere ordina riam iurisdictionem, prout ita format glo. in c. is qui, de electionib. in 6. & eam gloss. sequuntur Doctores.

EPITOME.

Administratores Ecclesiarum deputatus an possit vicarium gene ralem deputare.

SVMARIA.

- 1 Administrator Ecclesie ad tempus an possit vicarium gene ralem deputare & m. 4. 6.
- 2 Vicarius vicarium non deputat. & m. 8.
- 3 Locum tenens alium locum tenentem deputare non potest.
- 5 Persona electa industria semper dem. audata esse censetur in generalitate seu vniuersitate causarum.
- 7 Administrator deputatus ad causarum vniuersitatem po test vt & electus confirmans, vicarium deputare.
- 9 Ordinarius non potest omnem suam ordinationem sine prin cipis auctoritate facere.

DECISIO CCXXIII.

Secundō fuit dubitatum, an iste ¶ administrator possit vicarium generalem, deputare cum potesta te conferendi beneficia: & videbatur, quōd non, per tex. in c. clericos. de offi. vicar. vbi habetur, quōd ¶ vi carius vicarium non deputat, ergo administrator tā quā gerens vices alterius deputare vicarium non poterit, sicut dicimus de ¶ locum tenente, qui alium locum tenentem deputare non potest, vt per Bald. in l. 1. §. a perfectis. ff. de legat. 3. Item ponderabatur, q- in breui illo ¶ erat electa industria personæ: quia in eo dicebatur confidentes, quōd tu sicut aliās Eccle siam prædictam fideliter rexisti, ita & in posterum face re debeas. Et sic propter talem industriam electam videbatur quōd alteri non poterat demandare, ad not. per Abb. & alios in c. final. §. 1. de offic. deleg. Item qa ¶ in generali seu in vni. eralitate causarum demanda ta semper censetur electa industria personæ, vt dicit Abb. in d. c. clericos. de offi. vicar. Tamen hoc non ob stante fuit resolutum 4. Februarii, 1545. in eadem cau sa, coram Domino Aquen. quōd Episcopus Astorice n. administrator deputatus potuisset vicarium gene ralem ad conferendum beneficia deputare, tum quia in casu. decisi 7. de offic. vicar. in nou. ibi administator ¶ erat deputatus ad vniuersitatem causarum: & sic erat electa industria personæ: & nihilominus tex. dicit, quōd potest omnia, quæ electus confirmans potest: sed talis electus de putare potest vicarium, ergo & ad mi nistratores. Et sic non obstat etiam, ¶ quōd vicarius non possit vicarium deputare, nec locum tenens locum te nentem: quia illud verum est in totum à se iurisdic tio nem abdicando, & illum ordinarium faciendū, prout ita intelligitur Alex. in l. a iudice. colum. 2. versic. reci pit tantum hæc conclusio: & ibidem Taf. colum. 3. vers. fallit 7. de lega. C. de iudic. & Bal. in l. aliquando ff. de offi. proconsul. & leg. vt in casu nostro nō in totū à se abdicauerat iurisdictionem, sed tantū cōmiserat co gnitionem causarum ciuiliū, & criminaliū & colla tionem beneficiorum: vnde collationem fructuum in se retinuerat, & alia. sic vt ¶ ordinarius non possit to tam suam ordinationem facere sine principis auctori tate, ad l. penultimam ff. de offi. praesid. vt etiam loquitur Abb. in cap. clericos. de offic. vicar. versiculo. sed obstat prædictis, ita dummodò non ex tota committat vices suas.

EPITO.

EPITOME.

Nullius effectus sunt testium clausule, si contra voluntatem partium apponuntur.

SUMMARIUM.

- 1 Clausul. prout predecessores vestri possederunt, & vos possidetis, an sit inuestitura de stilo officialium imperatoris apposta, sic ut nihil operetur.
2 Clausula de testibus apposta cum non censetur de voluntate partium apposta nihil operatur.
3 Recognoscens inuestituram esse a sacro Rom. Imperio, contra eam recognitionem venire potest.
4 Confessio simplex probando contrarium elidi potest.
5 Principalis si non potest reficere questionem, ita nec eius heres.

DECISIO CCXXV.

IN causa Parm. vallium, die 9. Februarij 1545. fuit dubitatum, an stantibus inuestituris Maximiliani & Caroli illa verba, prout predecessores vestri tenuerunt & possederunt, & vos tenetis & possidetis, sint de stilo officialium Imperatoris apposta, ita ut nihil operentur. Et fuit resolutum, quod non: quia inuestitura Maximiliani & Caroli non poterant probare stilum de tempore Federici quia de illo tempore stilus probandus erat, per ea que dicit Alexand. consil. 26. colum penul. volum 3 & Socin. in l. Gallus. s. si eius. col. penult. in fin. ff. de lib. & posthum. Immo, quando esset de stilo, operarentur. Et Clotarius simpliciter rogatus de eis censetur rogatus, ita ut si non apposuit, eas apponere tenetur, iuxta glo. in l. fina. C. de fideic. & per Dec. in l. vt libertus. C. de colla. & in l. certi conditio. s. si nunc. ff. de iure codicill. & clausulae f. de testibus apposta non censetur de voluntate partium apposta, & nil operantur, nec operabatur, vt per Dec. consil. 490. quicquid dixerit Curt. lun. consil. m. sic idem dicebatur, quod illa verba in inuestitura Federici stabant causali ter: quia si de contrario constabat, starent conditiona liter. seu limitate, id est si possidetis, vel quatenus possidetis. Item in alia parte dubij, in qua dicebam, an Comes de Sala posset venire contra inuestituram de anno 1541. aliqui ex Dominis dixerunt, quod non, quando Nicolaus acceptando eam inuestituram, & eam ratificando, in qua dixerat, quod dependebat in feudum a sacro Roman. Imperio. Et in quo non solum confessio, sed erat etiam recognitio: quia recognouit eam vt feudalem, contra talem recognitionem venire non poterat, licet contra simplicem confessionem probando contrarium, vt dicit Bald. in l. cum falsa. C. de iur. & fact. ignor. quod secus est in recognitione. Nam tunc non potest venire contra eam recognoscendo rem ab alio, licet eam vt propriam videatur donare vt per Bar. & Paul. in d. l. cum falsa. circa fin. C. de iur. & fact. igno. Et idem f. sicut Nicolaus non poterat venire contra, ita nec eius successor, secundum Fel. in c. inter dilectos. col. pen. de fid. instrum. dum dicit, quod sicut principalis conductor non potest reficere questionem, ita nec eius heres. Alij non dederunt votum, quod non fui prosequutus propter lapsum temporis.

EPITOME.

Surrogato in omni iure, & ad omne ius, non debetur fructus, nisi a die cessionis, licet de sequestro factis facta mentio.

SUMMARIUM.

- 1 Fructus competentes cedenti ante cessionem non debentur.

Surrogato in omni iure & ad omne ius, quod aliquis in Ecclesiam habebat, nisi expresse cedantur.

- 2 Surrogatus ad omne ius ceteris surrogatus ad possessionem, cum possessionis sit mentio. & nu. 4.
3 Clausula, ad Ecclesiam denotat extrinsecum a re ipsa, proprium tamen ipsi rei.
5 Fructus in cessionem veniunt.
6 Fructus lite super beneficio pendente alienari non possunt.

DECISIO CCXXVI.

Surrogatus in omni iure, & ad omne ius, quod alicui in Ecclesia & ad Ecclesiam competebat, etiam in lite etiam quod in supplicatione fiat mentio de sequestro fructuum, tamen per hoc non censetur surrogatus ad fructus, qui competebant cedenti ante cessionem: sed necessarium erat, quod fructus expresse cederentur. Ita resolutum est in vna Tarusina S. Helene, coram Do. Aqueo, pro Cardinali Pisano contra Vincentium Curinum, die 6. Februarij, 1545. Nam decisi. Egid. 951. loquitur, vbi f. surrogatus ad omne ius censetur surrogatus ad possessionem, quando de possessione est facta mentio: quia illud est, quod postquam possessio quesita est non ius proprium ipsi beneficio, sed penitus quid diuersum, & surrogatio erat ad omne ius, quod in Ecclesia habebat: & dictio inducit in Ecclesia, l. 1. s. hoc autem edictum. ff. de nou. oper. nuncia. Corn. consil. 338. num. 6. vol. 1. Item illa f. verba, vel ad Ecclesiam, denotant quod extrinsecum a re ipsa, proprium tamen ipsi rei, l. quidam. ff. de seruit. rustic. pred. Corn. consil. 9. lib. 6. volu. 8. sed quis dubitat, quod fructus iam percepti non sunt ius in Ecclesia, nec ad Ecclesiam. Non obstat decisi. Egid. 366. quia ibi f. non solum erat lis super Ecclesia, sed etiam super fructibus, & idem veniunt in surrogatione. In casu autem nostro erat lis super beneficio: & licet f. in conductione veniant fructus, tamen per hoc non est verum dicere, quod sit super fructibus. & patet. f. Nam lite pendente super beneficio, fructus alienari non possunt: litigiosi enim sunt per privilegium tituli de litigiosis: verguntque in commodum possessoris.

SUMMARIUM.

- 1 Annulatum & petitorium iudicium an cumulari possunt.
2 Absolutoria lata in vno iudicio preiudicat alteri.
3 Iudicij cumulari si pars non apponit preiudicat sibi.

DECISIO CCXXVII.

IN causa Roma. domus pro Do. Claudia Sabella contra heredes Episcopi Sanctoriensis. de qua supra, de mense Februarij, 1545. maior pars Dominorum inclinavit, quod si Episcopus profecutus fuisset vtrumque iudicium annullando & petendo primam partem sua, & etiam partem Thomae Claudie venditam, ratione, quia cum sint duo iudicia, quae sic se habent, absolutoria f. lata in vno preiudicaret in altero, procedunt ista iudicia cumulando, parte non opponente, vt per Bar. in l. edita. col. 7. ver. expeditis generibus. C. de edend. quod Episcopus, ex quo cumlauerat ista duo iudicia f. & pars non opposuisset, quod preiudicasset sibi non deponendo infra annum: quia l. contra maiores. procedit, quando ratione contrarietatis iudicia non possunt cumulari, etiam parte non opponente, vt dicit Bar. in d. l. edita. in loco superius allegato.

EPITOME.

EPITOME.

Ius patronatus clerico competens an sit laicale vel Ecclesiasticum.

SUMMARIUM.

- 1 Clericus ex suo patrimonio fundans Ecclesiam, retinet dominium in sp. tronus, quod laicale est.
2 Patronatus ex bonis beneficium dotatum esse censetur & ius patronatus laicale, si certum non sit, an bona in dotem data ante vel post promotionem in sacerdotem sint quesita.
3 Ius patronatus sit spirituale si constituit clericum ex bonis post clericatum quesitis aliquid fundasse, erexit, aut distasse. & nu. 5.
4 Quando presumatur pro heredibus clerici quod ius patronatus.

DECISIO CCXXVIII.

IN vna Placentin. Canonatus & preb. coram Do. Thoma ad Thausis, de mense Februarij, in qua f. Clericus fundauerat beneficium, & seruauerat sibi ius patronatus fuit dubitatum an tale ius patronatus esset laicale, seu dominium iurispatronus per clericum retentum, qui de suo patrimonio Ecclesiam fundauit, extruxit, vel diuauit: & habetur de iure patronatus laicali, iuxta glo. in Clem. plures. in verb. presentare. de iurepatr. Abb. in c. cum dilectus. eod. tit. Et pro resolutione fuit dictum, quia f. quando non constat, quod bona in dotem data sunt quesita ante vel post promotionem, & laici sunt in possessione, tunc ius patronatus est laicale, & presumitur ex bonis patrimonialibus beneficium dotatum. Nam difficultas Dd. procedit, quando f. ponitur proconstanti, quod bona sunt post clericatum quesita: nam aliter Ecclesia non potest pretendere vt per Anto. de Butr. in c. vt vnusquisque de pecul. ante si. vbi dicit, quod hoc casu non videt Ecclesiam habere aliquod fundamentum, vt tenet Abb. ibi dem in si. & in repet. c. cum esset. in prin. 3. q. versicul. 2. casu Card. Alex. in c. fuit manifeste. in fin. 12. q. 1. Salic. in authen. licentia. C. de Episcop. & cleri. Barba. in c. Ecclesia cum in officijs. nu. 6. versicul. 1. sed dubij esset. & Roman. consil. 159. versicul. 2. casu principali Itē fuit allegatum consil. Arexaud. communi. i. princip. in 2. volu. vbi vult, quod presumptiones pro Ecclesia & Dd. procedunt, quando f. est contentio alia, vt erat in isto casu, quam cum prouisione per Papam, tunc presumitur pro heredibus clerici, qui tamen sunt in quasi possessione presentandi: sed quia ponens dixit, quod in casu per eum posito f. heredes clerici non erant in quasi possessione presentandi, & quod constabat bona esse quesita post clericatum, ideo fuit iudicatum ius patronatus Ecclesiasticum.

EPITOME.

Possessio capta vigore supplicationis, si quis ea spoliatur, est restituibilis. Non obstat Rot. decisi. 65. in antiq. quia intelligitur secundum uot. per Innoc. in loco quem allegat.

SUMMARIUM.

- 1 Possessio vigore supplicationis peti potest: & ea spoliatus erit restituendus.
2 Literarum expeditio ad possessionem supplicatorem non requiritur.
3 Possessio sine titulo vera quidem esse potest, sed non iusta.
4 Titulus possessioni ante spoliolum accedens ex iniusta facit iniustam & restituibilem.

DECISIO CCXXIX.

Possessio capta f. vigore supplicationis, prout potest capi, secundum Sarnen in regul. de non iudica. iuxta formam supplicationis. q. 5. si ea quis spoliatur, est restituibilis: quia ad dictam f. possessionem non requiritur literarum expeditio, vt per eundem Sarn. in d. lo. co in nou. dicit Abb. in c. in nostris. col. 2. nu. 6. de concess. preb. quod f. potest esse vera possessio sine titulo. licet non sit iusta, nisi superaddatur f. titulus, ante spoliolum de iniusta foret effecta iusta, Soci. in l. 3. s. ex pluribus ff. de acq. possess. & idem restituibilis. Et ita fuit conclusum coram D. Prospero, in vna Aribulan. S. Io. de Salara, die 23. Februarij, 1545.

EPITOME.

Procurator institutus de vigore clausulae, vnum quodque omnibusque melioribus, an videatur etiam substituere, si sit dominus litis effectus.

SUMMARIUM.

- 1 Procurator nullam habens in mandato substituendi facultatem, an per claus. omnibus melioribus & c. possit substituere, si dominus litis sit effectus.
2 Dicitio, & est copulativa & additiua.
3 Claus. omni meliori modo, comprehendit omne caput, ex quo actus suscipi potest.

DECISIO CCXXX.

Sebastianus Martini substituit Sillangotium hoc modo, praeiens & personaliter constitutus prouid. vir dominus Sebastianus Martini in Roman. Curia procurator, prout in actis causa huiusmodi, & vigore dictae clausulae, vnum quodque sponte & ex eius certa scientia, omnibusque melioribus modo, via, iure, substituit, & c. fuit dubitatum, an f. substitutio valeret, ex quo Sebastianus non habebat potestatem substituendi mandato, sed erat effectus dominus litis Et dicebatur, quod non: quia claus. la. omnibusque melioribus & c. refertur ad expressa. Hoc tamen non obstante in vna Rom. donus pro illustrissima Domina heredes Cardinalis de Medicis Reuerendissimi Cosmi inclinauimus, quod valeret ex isto capite, ex quo poterat substituere: f. quia dicitio, & est copulativa, & additiua: si ergo addit, ergo includit illud caput, ex quo mandatum poterat sustineri. Et ad ita dicendum mouebamur ex consil. Deci. 14 & 77 & ex his quae dicit Salicet. in l. 1. s. si quis ita. ff. de verbor. oblig. dum tractat f. de clausula, omni meliori modo, dum dicit, quod si aliorum caput non excluditur, quin sub ditione vrbis comprehendatur omne caput, ex quo actus potest sustineri.

EPITOME.

Possessio tertij presumitur continuata.

SUMMARIUM.

- 1 Instrumenta prouisa contra narratiuam inuestiturae an probent possessionem velle.
2 Possessio particularium cum tantum probatur inuestitura non de proprietate, sed iurisdictione intelligitur.
3 Instrumenta possunt errorem narratiuae in inuestitura probare.
4 Enunciatiua, quae constituit aliquos possidere, cum non sit in antiquis, sed tempore litis facta, non probat.

DECISIO CCXXXI.

IN causa Parmen. vallium, dubitanti die 27. Februarij, 1545. an f. ex instrumentis pro Comitibus de la Sala f. 2 parte

parte productis probetur possessio hominum villæ Campines contra narratiuam inuestituræ de anno 1542. super quo dubio pro parte Comitum fuerunt datæ tres conformes, vna procuratoris, & alia Do. Ant. Sabarellis, quæ nihil faciebant ad punctum: sed tantum dicebatur, quod f. ex instrumentis de anno 1542. probatur, quod in valle erant particularium possessiones, idem inuestitura tantum erat intelligenda de iurisdictione vallis, non autem de proprietate. Informatio autem D. Petri Pauli magis ad punctum proprie accedebat, & dicebat, quod f. contra verba inuestituræ poterat probare de errore narratiuæ, quod error probabatur ex initio de anno 1542. in quo Comites protestantur, quod per conventionem factam de anno 1543. non cessarunt preiudicare possessioni huiusmodi, quam in dicta habent: sed fuit responsum, quod ita possessio tertij non presumetur, per ea quæ dicit Felin. in c. scribende. in fin. de præsumpt. & Rip. qui vbiunque limitat in c. cum Ecclesia Sutrina. colum. 8. versic. 2. in telligitur. de caus. posses. & propriet. Nō obstat, quod f. attempta confessione. de qua in instrumento, de anno 1542. inter fratres Sancti Ioannis Hierosolymitan. & homines villæ Campines, in qua enunciatur homines villæ possidere pro sua, & quod probetur continuatio: quia probatis extremis media præsumuntur, quia fuit dictum, quod illa enunciativa de qua in instrumento de anno 1542. fuit temporis, cum fuit incepta lris, non dicitur esse in antiquis.

EPI TOME.

Provisio seu collatio facta occulto criminoso est valida.

S V M M A R I A.

- 1 Acceptio si sit falsa, et si provisio ac collatio occulto criminoso facta valent, non tamen a reijgnante ius transiit in falsum acceptantem.

DECISIO CCXXXII.

IN vna causa Astoricæ beneficii, coram D. Romano, die 22. februar. 1545. fuit resolutum, quod provisio facta occulto criminoso, & sic ante inquisitionem, & antequam nomen eius esset declaratum inter eos, ut erat in illo casu, in quo dum dicit, qui fuit inquisitus & condemnatus de falso non esset inualida, p. text. in c. omnipotentis de accus. & ibi Abb. & Felin. Bartol. in l. reus delat. ff. de muner. & honor. in c. accusantem. & in c. accedens. de accus. Domin. in regul. infam. de regul. iuris, in 6. Et licet Salinas fabricasset falsas acceptationes ad effectum, ut quia Ioannes resignavit in favorem ipsius Salinas, ipsi quereretur, videbatur, quod ex resignatione per clausulas generales non poterat Salinas queri. Sed fuit resolutum, quod cum acceptationes etiam erant falsæ fabricatæ, nihil per eas erat questum Ioanni resignanti, & idem nihil resignabat, sed per clausulas generales Salinas capiebat. Et de collatione facta criminoso an sit nulla, vide Felin. in c. 2. de rescript.

EPI TOME.

De homicidio condemnatus non est priuatus beneficio, nisi sententia eum priuet.

S V M M A R I A.

- 1 Homicidij condemnatus, nisi expressè per sententiam quoque beneficio priuetur, potest contra possessorem agere ad ius beneficij competens.
- 2 Homicida et si beneficium exercere non potest, cum eo tamen disputare concessum est.

DECISIO CCXXXIII.

EAdem die in vna Faentina, coram Dom. Aque. f. it. resolutum, quod condemnatus de homicidio, ex quo in sententia non erat posita priuatio beneficii, antequam obtentorum, non erat priuatus in re sibi in beneficio ante homicidij condemnationem competens, per ea quæ dicit Felin. in c. inquisitionis. col. 1. de accus. Et idem f. poterat agere ad ius in beneficio competens contra possessorem, per ea quæ dicit Abb. in c. item cum quis. col. 3. in fin. de restit. sp. vbi etiam f. in petitorio non excepto termino, licet beneficium, etiam si esset curatum vel non curatum, exercere, quia administrare non poterat, cum eo tamen disputari poterat.

EPI TOME.

Clausula Codicillaris, si non valet vel valebit, an operetur posthumo ignorante & præterito.

S V M M A R I A.

- 1 Posthumus post testamentum natus, in coque præteritus an ex clau. codicillaris, si non valet seu valebit, sit fideicommissus grauat. & nu. 5.
- 2 Clausula codicillaris quando operetur. & nu. 9.
- 3 Filius & non extraneus in iure clausula codicillaris, si valet an valebit, an operetur si tanto tempore supervixerit testator, ut testam. mutare poterit & non mutarit. & quare. & nu. 7. 10.
- 4 Testamento reuocato, clausula codicillaris, si valet aut valebit, que r. manet.
- 6 Posthumo ignoranter præterito etiam legata debentur, si filius natus sit grauat.
- 8 Testator post susceptum posthumum etiam ad annum superviuens, si iuuenis interficiatur, non consideratur tempus mutandæ voluntatis.

DECISIO CCXXXIIII.

Die 27. februar. 1545. in vna Foroliviens. hæreditatis, coram D. Io. Paulo, fuit dubitatum, an posthumus natus post testamentum, & in eo præteritus ex clausula codicillaris, si non valet, seu valebit, sit fideicommissus grauat. Et licet quando est ignoranter præteritus, prout erat in casu illo. Bartol. l. 1. in 6. ff. de iure codicill. ponit opinionem antiquorum, & postea suam, & opinio Bartol. ab antiquis approbata, ab alijs verò reprobata, ut per Barba. consil. 6. in 2. volum. & latè Ias. in authen. ex causa. colum. 14. versicul. si d. succedat vltim. C. de lib. præterit. vbi attestatur de communi opinione pro vtraque parte, Idem Domini pro tunc inclinabant in opinionem Bart. tãquam magis æquã: Sed quia in casu illo, de quo tunc loquebatur, f. testator post testamentum tanto tempore vixerat, quod potuerat testamentum mutare & non mutavit. Item quia erat institutus alius filius ipsius testatoris & non extraneus, Rota nemine discrepante tenuit, quod clausula Codicillaris operatur, per ea quæ latè ponit Ias. in dict. authen. ex causa. col. penult. im. & melius Deci. consil. 490. vbi attestatur communem opinionem esse, quod si testator tanto tempore supervixit, ut quod mutare poterit, & non fecit, quod clausula operetur & quod dicit Bartol. consil. 210. omne illud & consil. 235. Lapsus fecit. ibi ponit, quando f. filius est institutus, & non extraneus. & sequitur Parisi. consil. 6. primò facit. in 1. dubio in 2. volumi. Et licet Ioannes Anto. & Alexander consil. 125. dicat, quod communis opinio est, quod si poterit mutare, quod clausula non operetur: quia videtur voluisse decedere cum testamento

to reuocato fuit dictum, quod ista ratio est friuola, quia licet f. testamentum sit reuocatum tamen manet clausula codicillaris, & ab intellecto posthumus grauat. Causa iterum posita decimateria Martij, 1545. vnus ex sex, qui alias tenuerat pro Federico mutavit votum suum, dixit, quod quia agebatur f. de fideicommissis, & sic de totali patrimonio, & alter filius non erat grauat. quod ex mente testatoris non censetur inductum fideicommissum propter equalitatem inter filios, per ea quæ dicit Bald. in l. Titius, & ibi Aretin. colum. 3. versicul. restat igitur videre, si de liber. & posthumum vult, quod legata f. debeantur a posthumo ignoranter præterito, quando filius natus fuit grauat. quia si voluit grauare, idem & forcus in nascituro. & sic vt equalitas seruetur: & iste, qui mutavit votum suum, fuit Fabius: Et sic fuimus quatuor contra fideicommissum, & quinque pro fideicommissis, quia licet in ista petitione non interuenisset Dominus Ioannes Sebastianus. cuius votum quid tunc sentiret, ignorabatur, idem in Rota superuenit Do. Anton. Augustinus, qui tenuit pro fideicommissis, Causa iterum posita die 3. Martij, 1545. maior pars fuit cum resolutione facta, sic etiam fuerunt sex ex Dominis. Ego verò cum duobus alijs in resolutione facta quando filius erat institutus, & quando testator tanto tempore supervixerat, quod potuit mutare, & non mutavit, per decisi. hic allegat. interim quia in ipso facto præsupponebatur, quod testator f. post susceptum posthumum vixerat annum, & quod post annum factis iuuenis morte repentina, vt potè interfecit, interierat, quod non esset in consideratione, quod potuisset mutare: quia sperabat supervivere, & in infirmitate constitutus testamentum mutare: quod secus est, quando morte repentina obiit, prout ita considerat Aretin. consil. 7. volum. 4. versicul. quod plura. Fuit etiam dictum, quod licet Bartol. consil. 240. & 235. teneat, quod quando f. alter filius est institutus, quod clausula operetur posthumo ignoranter præterito: tamen quod contra Bartol. tenet Bald. in l. si Titius. C. de inoff. testamen. & consil. 136. colum. 4. volum. 2. Angel. consil. 211. in 4. dub. Cardin. consil. 2. circa finem. versicul. sic. Et idem dicendum ad cuitandum istas contrarias opiniones, tenuerunt, vt supra dixi, quod f. istis duobus concurrentibus, quod alter filius erat institutus, & pater vixisset tanto tempore, quod potuerat mutare, & mutasset. Et etiam vnus ex his consideravit, quod hodie non agitur cum posthumo: quia erant extranei respectu testatoris. Nam si fuisset actum cum posthumo, dicebatur, quod concurrissent in opinionem meam propter cuitandam inæqualitatem

EPI TOME.

Statutum Placentin. an det ius considerabile, ita vt de eo debeat fieri mentio in expectatiua.

S V M M A R I A.

- 1 An in expectatiua a statuti personalis debeat fieri mentio.
- 2 Reservations non excipiunt beneficia Doctori aut Licentiato S. Theologiae debita.
- 3 Patrimonialia beneficia etiam si habeant ius considerabile, quando expectantibus debeantur.
- 4 Consuetudini, per quam alteri beneficium debetur, collatio ne Papali non derogatur.
- 5 Gratia præuentiva beneficij quando ad illud se non extendit.

- 6 Papa conferens præbendam an præiudicat portionario. & nu. 8.
- 7 Eligens cum est in mora, potest incertis de certis agere.

DECISIO CCXXXV.

Statutum est in ciuitate Placentin. quod vacantibus portionibus assumantur per Episcopum, & Capitulum ad illas dimidij portionarij: quod statutum, vt alias dixi, fuit indicatum personale: fuit dubitatum in vna Placen. Canonicatus, coram D. Reom. die 23. Ian. 1545. an ex tali f. statuto diceretur esse questum ius considerabile ecclesiæ seu portionarijs, ad hoc vt debeat fieri mentio in expectatiua. Et maior pars fuit pro parte affirmatiua, per glo. in c. cum ecclesia. de præben. in 6. per quam dicit Aeneas de Falco in tractat. referuat. in 3. q. post pag. 18. quod f. reseruat. es non excipiunt beneficia alteri debita, vt pura Doctori, vel magistro in Theologia: quia dicit gloss. quod consuetudini, per quam alteri debetur, non derogat Papa. Non obstat, quod illa gloss. debeat intelligi, quando alteri, id est, certæ personæ, non autem in casu nostro, vbi sumus in incerto de certis: quia istud conuincitur ex causa in dicto loco, dum exemplificat in magistro vel doctore: & tamen in dicta ecclesia possunt esse plures magistri & doctores. Non obstat deci. 18. Cassad. in titu. de præbend. dum vult, quod f. in beneficijs patrimonialibus sit aliquod ius considerabile, & tum eis debentur: quia illa decisi. loquitur in gratia de vacanti, Papa, qui omnia potest, liberè confert ea in euentum vacationis, quæ pertinent ad collationem Episcopi: & cum gratia sit odiosa, videtur intelligenda de collatione libera, f. non autem de ea, per quam consuetudini, quæ alteri debetur, præiudicaretur. Et hoc modo tollitur fundamentum, quod statutum est personale, & Papa non comprehendit: quia fatetur, quod Papa de eo alteri, quam portionario, providere potest, & valet gratia propter clausulam. Sed f. quando concedit gratiam præuentiuam, nō potest dici, quod ad clausulam beneficium se extendat: quia sic iuri alterius derogaretur. Die 16. Martij 1545. causa posita, an f. gloss. in c. cum in Ecclesia. el. 1. de præben. in 6. obstat expectanti: in casu illo fuit conclusum per maiorem partem, quod sic: dum gloss. facit generalem illationem consuetudini: ergo per eam alteri Papa non intendit præiudicare, ponderando, quod dicitur, debetur: & non est dubium, quod f. incertis de certis potest agere, quando eligens est in mora, vt dicit Bart. in l. cum quidam col. fina. ff. de leg. 2. Item ponderatur gloss. dum dicit, si vni præbendæ est onus magistri annexum, & tunc possunt esse decem & viginti magistri in vna Ecclesia, vnus magister certè magis debetur, non censetur Papa derogare: Ita f. & hic, vbi debetur portionario: quia non est maior ratio de vna ad aliam. Et nō obstat, quod portionario non sit aliquod ius questum, prout dicit decisi. 18. Cassad. de præbend. sed hic fuit responsum, quod non tractamus, an sit in re vel ad rem. sed quod debetur & ex quo portionarius potest agere potest mortem Episcopi & capituli vt sibi confratur: sed illi iuri Papa non intendit derogare.

S V M M A R I A.

- 1 Instrumenta in consuium expositione variantia an probent possessionem.
- 2 Particulares homines confines vallis, de qua agitur, si fuerint, non intra valem, sed extra eam habitare dicuntur.

DECISIO CCXXXVI.

In causa Parmen. Vallii 2. Martij 1545. dedi dubiu... An ex instrumentis de annis 1545 & 1459. probe tur habuisse possessiones intra vallem, de qua agitur nuelitura, dato puncto & altercantibus procuratoribus, coram me Nicolaus procurator Comitum nesciuit fundamentis alterius partis respondere: & ideo dedit mihi tantum informationem, alijs autē Dominis non dedit. Et in informatione data aliud con cludebat, quam in dubio: nam cum dicebatur pro parte Nicolai quod in instrumento de anno 1543. da bantur tria confinia, ab vno latere cateruus sine fonta na, ab alio castrum Montanaria, & ab alio via publi ca: in instrumento autem de anno 1459. ab vno late re dabatur cateruus ab alio autem latere non da bant, nec Castrum Montanaria, nec viam publi cam, sed dabant particulares homines pro confi nibus: unde dicebat D. Antonius procurator Corrigie quod si particulares homines erant confines Vallis, de qua agitur, non erant degentes infra vallem, se d ex tra ea. Et ideo in informatione posita mihi postea, trāf missa per ipsū Nicolaum ipse aliter mutauit, & dixit, quod de anno 1459. erat maior vallis, quā vallis, quæ confinatur de anno 1543. & hoc iam fuerat per D. An tonium concessum: quia D. Antonius dicebat, quod agebatur nunc de illa parte vallis, quæ per testes deno minabatur vallis Compignines, nō autem de tota valle.

EPITOME.

Dispositio, de qua hic citus fuerit patris, an filiorum.

SVMMA RIA.

- 1 Descendentes de sua & filiorum suorum reciproca successio ne nasciuntur, si prae fuerit istiusmodi patris dispositio, an ex pacto in diuisione apposito, an vero ex patris volunta te veniant. & nu. 1.
2 Pater non potest de legitima & Trebellianica disponere post mortem.
3 Dispositio patris de legitima & Trebellianica, quando non retrahatur post mortem, sed eius initium consisteretur
5 Filij in legitimam viuente patre nullum ius habent, nec de ea ipso superstitite disponere possunt.

DECISIO CCXXXVII.

Cola de Sardellis diuisit bona sua inter Sabam Iulianum filios suos modo & forma infrascriptis & sequitur diuisio dandovnicuique eorum portionē: ex ea medium instrumenti facta assignatione portio num, dicitur in instrumento, cum his pactis & cōditio nibus inter ipsos Sabbam & Iulianum, solemnī sti pulatione vallatis, videlicet, & sequuntur pacta: & in ter alia est vnum, quod si Sabbas decesserit sine filijs masculis, aut filij dicti Sabbæ sine filijs masculis, veni ret ad hereditatem Sabbæ siue eius filiorum, Iulianus, si viueret, aut eius filij, & e conuerso: quia erat pactū reciprocum. Dubitauit ego die 2. Martij 1545. an filij masculi Sabbæ vocati in euentum, quod filij Iulia ni masculi moriātur sine filijs masculis legitimis & na turalibus veniant ex voluntate & dispositione Colæ, an ex pacto ipsorum Sabbæ & Iuliani. Et per maiorē partem fuit resolutum, quod venirent ex dispositio ne & voluntate patris, non autem ex pacto fratrum: quia Cola diuidit modo & forma infrascriptis: ergo quā do postea dicatur, cum pacto principaliter per Colā disposita, non autem per fratres: sed ideo voluit Cola

stipulatione fratrum vallari, vt maioris roboris & firmi tatis illa pacta essent propter legitimam & Trebellia nicam, de qua in euentum mortis alterius ex filijs sine filijs masculis disponebatur: quia inter pacta reperie batur vnum pactum, quod non poterat nisi dispo sitioni patris conuenire: & est illud pactum: Item in casu, quo D. Sabbas remanet in domo seu Cola viuente reuertetur: & ideo sicut illud pactum vali dum & vallatum stipulatione fratrum non potest di ci, nisi volūtas & dispositio patris. Item alia pacta appo sita, ne eadem res diuerso iure censeretur. Non obstat, quod in pacto successioneis disponeretur de legitima & Trebellianica de qua pater Cola disponere non po terat: & tūc respectu legitimæ & Trebellianicæ dispo sitio confertur in tempus post morte ipsius Colæ, quotempore disponere de ea non poterat, ergo dicen da erat ista dispositio fratrum non autem patris: Quia respondebatur, quod in casu isto initium & non tem pus illud, in quo dispositio censetur, attendēda esset fu turi successoris, vel potuissent disponere in vita illi, cui succedere debent de eius hereditate, cōcedendo dispo sitionem post eius mortem: & in contrarium decidit text. in d. l. fin. C. de pact. Item fuerunt factæ alię respō siones, de quibus in informatione, ad quā me remitto Itaque maior pars Dominorum conclusit, quod prin cipaliter pater in ista diuisione disponeret, & quod filij ei disponenti consentirent: cum filij viuente pa tre in legitima nullum ius haberent: & ideo patre vi uente non poterant de ea disponere. Unde filij conse tientes patri dis onenti dispositio attribuitur patri nō autem filijs, per nos. per Deci in l. fin. col. 5. vers. in glo. in verb. accommodatum. C. de pact. & alia in informa tione iuris allegantur, ad quę lectorem remitto.

EPITOME.

Committitur, vbi causa appellationis negotij principalis quādo valet sententia lata super negotio principali aliter non docto. de appell.

DECISIO CCXXXVIII.

Fuit cōclusum in vna Conchen diuisione, coram D. Peregrino, die 2. Martij 1545. quod si committi rur in curia causa appellationis a definitiua tanquam negotij principalis, quod valet sententia lata super ne gotio principali non aliter producta appellatione, per decif. Egi. 48. Nō obstat decif. eiusdē Egi. 419. quia lo quitur, vbi cōmittitur causa appellationis a grauami ne vnā cum negotio principali: quia tunc non valet sententia lata in negotio principali: nisi docto de gra uamine & illius appellatione.

EPITOME

Vicarius perpetua non potest institui in Ecclesia per vicarium non habentem speciale mandatum ab Episcopo.

SVMMA RIA.

- 1 Vicarius perpetuus non potest etiam per Episcopum institui nisi propter alterius curati annexionem. & numer. 2.

DECISIO CCXXXIX.

Secunda Martij 1545. fuit resolutum in vna Medio lanen. quod vicarius perpetuus non poterat insti tui in Ecclesia per vicarium Episcopi nō habentem spe ciale mandatū, per tex. in ad. auth. hęc. de offi. vicar. vbi in princip. per Gemi. Hostien. dicit, quod in deputatio ne vicarii perpetui loquitur de vicaria de nouo institutenda

institueda, & de certa portione reddituum ei assignan da, vt ibi notatur, talis vicarius non dicitur habere pensionem, sed beneficium, quod non potest fieri per vicarium, Card. consil. 3. de offi. vicar. Præterea tūc vicarius perpetuus non potest etiam per Episcopum in stitui, nisi propter annexionem alterius curati, vt not. gloss. in c. extirpandæ. §. quia verò in perpetuum. de præben. & ideo deputatio fuit nulla. Et quod requira tur auctoritas Episcopalis, & nō sufficiat generale mā datum, dicit Anto. de Butr. in d. c. ad hæc. in vlti. notab. & quod Episcopus nō possit absque causa, tenet Host. in summa, de offi. vicar. §. aliquibus. in verb. ex præ missis. dum dicit, quod Episcopus tūc non debet con ferat: & tūc respectu legitimæ & Trebellianicæ dispo sitio cogit enumerando causas, de quibus etiam Abb. in d. §. quia verò. col. 3.

EPITOME.

Commisa causa & decreto citationis obrento potest eidem iudici de partibus eadem causa committi, & valebit processus factus coram secundo iudice.

SVMMA RIA.

- 1 An si ante primam commissionem, & decreto citationis per eam obreō quicquid postea factum fuerit ab ipsis comitentibus dicatur attentatum.
2 Causa semel ad curiam deuoluta, non nisi de certa scientia Papa potest extrahi.
3 Lis quāuis per commissionem & citationis decretum pen deducatur, non tamen pro deuoluta habetur ante citatio nem.
4 Iurisdictionem a primo iudice Papa non videtur auocare indubio, si causa coram aliquo iudice pro vtraque parte sit introducta, aut a primo auocetur.
5 Appellatione intimata aut parte citata, causa quoad appel lantem, non tamen quoad appellatum ad curiam dicitur deuoluta.
6 Appellatione non intimata potest appellans iudicem extra curiam impetrare.
7 Lis quando in committentis præiudicium pōdeat, vt quicquid fiat attentatum dicatur.
8 Iudicibus pluribus eadem potest causa committi, & coram quocumque expediri, nisi excipiat.
9 Rescriptum subreptitium parte non excipiente, aut non oppo nente, iurisdictionem confert.

DECISIO CCXL.

In vna Bonon. Castru Liani, coram D. Fabio, pro par te illorum de Cozadinis contra communitatem Bo noniz, erat causa commissa in curia, & decretum cita tionis obtentum. Postea ad instantiam eorundem de Gozadinis non aliter excuta citatione fuit obtentū rescriptū, directum Gubernatori Bononiz, & vigore illius in partibus communitas citata, & processus fa ctus: dicebatur pro parte communitatis, quod quoniā stante tūc prima commissione in Curia commiserant, & decretum citationis obtinuerāt, lis dicebatur in Curia pendere: quicquid ergo postea factum fuit respectu illorum committentium, dicebatur esse attentatum, vt sunt plures decisiones nostræ. Secundo, quia tūc ex quo semel causa erat ad curiam deuoluta, non poterat a cu ria extrahi sine consensu Papæ, Bisignet. decif. 13. dere scrip. & decif. 13. aliās 477. de rescr. in antiq. & istæ deci siones loquuntur in causa deuoluta: sed in casu nostro, licet tūc lis per cōmissionē & decretū citationis quoad cōmittentē dicatur pōdere, tamē nō dicitur deuoluta causa ante citationem. Item pro ista parte allegabatur

decif. Egid. 4. §. & 419. vbi in dubio Papa tūc non videtur auocare iurisdictionem a primo iudice, nisi decerta scientia id faciatur & hic. Sed illæ decisiones non ob stant: Tūc quia loquuntur de auocatione causæ a primo iudice: Tūc quia illæ decisiones loquuntur, quia cau sa pro vtraque parte erat introducta coram aliquo iu dice, quod non est hic. Non obstat quod d. decif. Bisig. 13. de rescrip. & 47. de rescript. in antiq. dicat, & for san appellatio approbatur a parte appellata, ergo etiā quod non sit pars intimata deuoluit: ergo ita debemus dicere in casu isto: quia est admittendū, quod dicitur de cis, dicunt a parte appellata: Ita tamen hæc decisiones non excludunt, quod tūc sit appellatio intimata, vel citata, & tūc fateor, quod causa dicitur deuoluta: quia appellatio deuoluit quoad appellantem, non tamen quoad appellatum, Egid. decif. 273. & Bonifa. in Clem. causa, in §. intimatio. num. 27. de electio. & Bonifa. dicit quod quando tūc appellatio non est intimata, tunc appel lans potest impetrare iudicem extra curiam. Non ob stat, quod in præiudicium tūc committentis lis dicitur pendere, & ideo, quicquid sit dicatur attentatum in præiudicium litis pendentiæ, ad decif. 75. in nou. cum alijs multis: quia responderetur quod illud procederet, quando. aliquid fieret lite sic pendente extraiudicia liter, vt puta si interim nouam gratiam impetraret, vel possessionem quæreret, vel quid simile: secus vbi facit id, quod a iure permittitur, vt puta alium iudicem im petrare ab eodem principe: Quia tūc eadem causa pluri bus iudicibus potest committi, & potest corā quocūq; causa expediri, si non excipiat, secundum Innoc. in c. dilectus. de rescrip. Et quia rescriptum tūc est surrepti tium tribuit iurisdictionem, c. ex tenore. et c. ad audiē tiam. de rescript. parte non opponente, nec fuit habita pro legitima exceptione, quod procurator committē tis dixerit procuratore aduerso præfente, committatur, & non consentiente nisi in parte & in partibus: quia procurator debebat opponere de litis pendentiā in curia. Maior pars Dominorum sequuta fuit decif. Egid. 456. & 462. quia pars potest post cōmissionē re nunciare executioni citationis. Fuit facta resolutio per maiorem partem Dominorum, 2. mensis Martij 1545.

EPITOME.

Sententia lata virtute commissionis impetrata contra for mam c. oblata. de appellat. parte opponente est nulla.

DECISIO CCXLI.

Die 2. Martij 1545. fuit resolutum, quod ex quo pars appellata præuenerit in committendo cau sam appellationis, quam commiserat 19. die a die appel lationis, quod incidat inc. oblata. de appella. Et quia in partibus fuerat oppositum, quod sententia esset nulla, quia tales literæ sunt surreptitiæ, & tribuit iurisdictionem, si pars non opponit, secus quando opponit vt di cit Paris. in d. c. oblata. col. penult. vers. pro quo etiam text. hic. & decif. Bisign. 13. de rescript. & 48. cod. tit. in antiq. prout etiam reg. est, quod literæ surreptitiæ dant iurisdictionem, si non opponatur, Felin. in c. ad audientiam. el. 2. col. 4. de rescript. Fuit resolutum co ram D. Prospero in vna Placentin. matrimonij.

EPITOME.

Lis quo casu considerata. fuit causa iterum posita 13. Martij 1545. per maiorem partem fuit tentum, quod esset lis.

- 1 Contestatio litis an ex protestatione interessarii, & iniuriam sui interesse productione oritur.
- 2 Citatio interesse putantes, non est astoria.
- 3 Comparitione voluntaria, & probatione interesse introduci tur absque citatione litis contestatio.

DECISIO CCXLII.

Adem die 2. Martij 1545. in causa Segobien, corā D. Peregrino, in qua f. erat comissa causa contra certos, & inter ipsos contra Didacum Valquez, & pro cedebatur contra reum per audientiam, in qua etiam citantur omnes interesse putantes. Et in termino ad sententiam comparuit Didacus, & protestatus fuit nihil fieri, nisi ipso de termino in terminum citato: & pro interesse verificando produxit iura. Fuit dubitatum, an inter actorem & D. Didacum fuisset per talem actum lis: & fuit conclusum per maiorem partem, quod esset, quia f. licet citatio, interesse putantes, non sit astoria, tamen ex quo ipse in termino comparuerat, & docue rat de interesse suo, quod esset introducta lis per illā comparitionem præcedentem, ita vt generali citatio ne diceretur reus voluntarius.

EPI TOME.

Bona fides in presentante, ex quo presentatus in possessio ne exiit per 20. annos, fuit presumpsa. vide in 1. lib.

DECISIO CCXLIII.

Sexta Martij 1545. coram me, in vna Salamantin. Cappellania de Alua, fuit conclusum, quod ex vna presentatione, ex qua presentatus fuit in possessione per 20. annos, probaretur bona fides presentantium, per ea que dicit Xip. in c. cum Ecclesia Sutrina. col. 22. vers. 5. conclusio longi temporis, de caus. possess. & propriet. Et quia ordinarius instituerat, & in institutione attestabatur, quod Cappellania ex fundatione & dotatione ad presentantes spectaret, quod si non fuisset verum, nec instituisset, nec tanto tempore tolerasset.

EPI TOME.

In regulam de exprimendo valore secundum taxam quis incidit.

DECISIO CCXLIII.

Adem die coram me in vna Vxonen. Monasterij, in qua monasterium erat taxatum in lib. ad 66. florenos, & duos tertios, qui triplicati constituunt du catos auri de Camera 200. Dubitanti, an talis impetrans incidisset in poenam de exprimendo valore secundum taxam in libris descriptam. Et fuit dictum, quod sic Tum quia quando beneficium est consistoriale, vt erat istud, ex quo erat taxatum ad 66. & tertios duos, quod spectabat ad certos officiales, inter quos sunt Cardina les, & Papa: Sed quando exprimitur verus valor seu communis expeditio pertinet ad alios: & hac ratione fundabatur Papa, & Cardinales. Ita quia quādo expedi tur consistorialiter, tunc licet taxa ascendat ad duca tos 200. tamen maior impensa fit, quā quando expri mitur communis valor: & ita etiam in hoc est fraus.

EPI TOME.

Lis quo casu habita pro extincta & calumniosa.

- 1 Liti tacite renunciatum censetur, si etiam executi citatione ad 25. annos committens tacet. & in. 7.
- 2 Renunciatio litis expressa vt exiungit litem sic & tertia.
- 3 Lis habetur calumniosa, cum quis de iure suo diffidens liti super sedet. & in. 5.
- 4 Coadiutor prædecessoris successor quomodo non teneatur eius titulum iustificare.
- 6 Calumnia est, cum id quod asseritur, non probatur.

DECISIO CCXLV.

IN vna Compostellan. Canonicatus, in qua coram D. Petro Vostro dicebatur de f. commissione Eccle sia, & executione citationis tantum: & non obstante executione possessor citatus fuit per 25. annos ante o. bitam: Fuit dictum, quod ex quo tanto tempore com mittens tacuerat, quod videretur tacite liti renunciaisse. Et sicut, f. si expressè renuncia: et, lis esset extincta, ita & isto casu tacite, prout considerat Caslad. decif. vlt. Item dicebatur, quod ex quo tanto f. tempore tace rat, videbatur diffidere de iure suo, & lis diceretur calu niosa: & lis calumniosa non habet effectum litis, secū dum Bisigne decif. 2. de rer. permuta. secundum eundē 4. Caslad. in dicta decif. 5. Et idē, quia prædecessor f. cō senerat quoad victoriam, fuit conclusum, quod ipse coadiutor successor non tenebatur iustificare titu lum sui prædecessoris, an esset dispensatus ad tenendū canonicatum, quem prius pater possederat non obsta te dicta lite allegata. Resolutio fuit facta 16. Martij 1545. & in vna Hispanen. Canonicatus & præbend. cō tra Canonicatum Caurien. fuit resolutum, quod ex quo ille, qui mouerat litem, tacuerat per 25. annos, & f. ex actis constabat de non iure ipsius, qui mouerat litem, quod talis lis iudicabatur calumniosa, & illa taci turnitas iudicabatur. Et quia timens, ne sententia fer retur contra eum, nō tacebat, & idē propter calumniā ipsius, de qua in actis, ex quo constabat de non iure ip sius, apparebat, non erat honestum, quod beneficium tanto tempore esse religiosum. Et ista resolutio fuit facta de anno 1543. de mense Maij seu Junij nam f. ca lumnia videtur, quando quis non probat id, quod asse ruit, per glo. in l. 1. C. de advocat. diuer. iud. & fuit etiam f. tunc dictum, quod sufficerent 22. anni.

EPI TOME.

Iudex appellationis committendo primam sententiam, in qua non erat condemnatio expensarum, & condemnans victū in expensas causæ huiusmodi videtur condemnare in expensis in prima, secunda, & tertia instantia.

DECISIO CCXLVI.

IN vna Casaraugustan. liquidationis coram D. Se bastiano, 6. Martij 1545. fuit dictum quod si prius, iudex omisit victum condemnare in expensis dam tamen non absoluat, si postea iudex appellatio nis confirmando primam sententiam dicat, victum in causa huiusmodi in expensis condemnamus, intelligi tur tam in expensis primæ, quā secundæ instantiæ. Ita Felin. in c. significante. col. 7. num. 7. de accept. & consideratio, quam facit ibi Felin. an in prima instan tia habuit iustam causam litigandi, non militat Rota, que semper cōdemnat in expensis, & omisit in prima videtur ex causa obliuionis, vel quia non petita.

EPI TOME.

In beneficialibus sufficit mandatum generale, ex decif. 5. Egid.

SVMMARIA.

- 1 Procurator constitutus ad causas civiles & criminales non censetur etiam ad beneficiales datus

DECISIO CCXLVII.

ORam D. Thoma de Thauis, 6. Martij 1545. fuit resolutum, quod ad agendum in beneficialibus non requiritur mandatum speciale, sed sufficit gene rale, per decif. Rotæ 27. de procura. in nou. aliis 325. licet contrarium videatur sentire decif. 789. in antiqu. Tamen fuit dictum, quod f. si erat procurator consti tutus ad causas civiles & criminales, non censetur constitutus ad causas beneficiales, secundum Franc. in c. qui ad agendum, §. procurator. col. 3. vers. 3. an in beneficialibus. de procur. in 6.

SVMMARIA.

- 1 Regressus sine consensu resignatarij reseruat nullus est ex statuto Hispan.
- 6 Resignatio an regressu ipsi apofito annullato reuocetur, & nulli ius ad resignante pacto irritato abdicatum censetur.

DECISIO CCXLVIII.

IN vna Carthaginen. Canonicatus, corā D. Fabio, 9. Martij 1545 in qua f. Sebastianus Clauis resignaue rat Canonicatum & præbendam in fauorem Didaci, reseruato sibi regressu sine cōsensu Didaci, qui regres sus præsupponebatur nullus propter priuilegium cle ri Hispaniæ, annullans regressum sine cōsensu: fuit du bitatū, præsupposita sententia Sebastiani de dicto pri uilegio annullante regressus, an f. ius remansit penes ipsum data nullitate regressus aut simillium, resignasse non censetur, nec a se ius abdicasse, nisi regressus, pen sio, aut similia validū possint fortiri effectum, ad not. per Bar. in c. cum pridem. de pact. & per Paul. de Cast. in l. etiam qui. ff. de offic. testamen.

EPI TOME.

In subscriptione sententiæ an pars sit citanda.

SVMMARIA.

- 1 Arbitro post sententiam pronunciatam, nondum tamen sub scriptam mortuo, alter parte non citata eam subscribere potest, si plenissima negotij discussio & citatio ad dicendū contra commissionem præcesserit: alias subscriptio non va lebit. vt in. 2.

DECISIO CCXLIX.

CARDINALIS Cesarinus arbiter super certis compu tis, prout de iure pronunciauerat, prout in cedula, & morte preuentus eam non subscripserat, & erat incertum, in cuius fauorem pronunciauerat: fuit cō missum D. Moheda. vt subscriberet sententiam, prout de iure. Dictum fuit, quod f. ex quo Petrus Valerio, cōtra quem fuerat subscripta sententia, fuerat citatus ad dicendum contra commissionem, & pluries in cau sa citatus fuerat, quia negotium plene Moheda, discuf serat, & propter plenissimam huiusmodi negotij di scussionem nō erat citandus in subscriptione Petrus. Et licet contrarium fuerat antea iudicatum in causa Florentin. pro Episcopo Pandoren. illud idē fuit, 2. quia coram surrogato deputato ad subscribendum pars non fuit citata ad dicendum contra commissio nem, nec negotium coram eo fuit discussum. Resolu tio facta fuit 9. Martij 1545.

Regulæ de publican. quo casu non fuerit locus.

SVMMARIA.

- 1 Regula de publicana non nisi resignatione publicata, posses sione petita, & resignante in possessione decedente, que tria simul concurrent, procedit.
- 2 Resignans in possessione non decedit, si resignatarius possessio nem non publicatam & a resignante non continuatam ac ceperit.

DECISIO CCL.

REGula de publican. f. non habet locum nisi tri bus concurrentibus, videlicet quod resignatio non fuerit publicata, possessio non petita, & q. resi gnās decederit in possessione, vt per Sarnen. super reg. de publican. qua. st. 15. Et idē fuit dictum in vna Tranen. corā D. Fabio, q. si resignatarius f. accepit pos sessionem viuente resignante, licet illa possessio non fuerit publicata, si tamen nō probatur, quod resignās post illam possessionem sic captam continuauit suam possessionē primam, quod cum per resignationem desinat resignans possidere, quod tunc non diceretur decedere in possessione, idē non datur locus regulæ de publican. Resolutio facta fuit 9. Martij 1545.

EPI TOME.

Possessio presentandi ex quo actu non fuerit quærita.

SVMMARIA.

- 1 Quasi possessio presentandi an & quomodo sit quærita si per 25. annos beneficium vt ius patronatus possideatur & in. 3. 5.
- 2 Ordinario creditur in ijs que ad eius spectant officium.
- 4 Mandatum generale ad specialia non est sufficiens.

DECISIO CCLI.

IN causa Salamantin. Capellaniæ de Aluarez, 9. Mar tij, 1545. dedi dubium, an f. quia beneficium fuit pos solum per 25. annos, vt de iure patronatus, sed non con stat de mandato procuratoris presentandi, sit quasi que sita possessio: quia non constabat, quod illis, quorum nomine presentabatur, seu assertus procurator presen tabat, essent patroni. Secundō, quia licet f. ordinario in pertinentibus ad eius officium crederetur, vt est in stituere, presentare, & alia, que coram eo geri possunt secundum Rotæ decif. 22. in nou. tamen quod quis f. vt procurator presentauit, istud non spectat ad officium ordinarij, sed extrinsecus venit à facto constituentis: & idē tali assertioni non est standum. & præsertim, quod f. mandatum generale non sufficiat ad speciale, secundum Roch. in tracta. de iure patron. in verb. ho norificum. Et idē ne tot specialia inducantur, fuit conclusum quod f. ex tali actu non esset quærita quasi possessio.

EPI TOME.

Datio in solutum non præcedente subastatione est nulla.

SVMMARIA.

- 1 Res soli in solutum non præcedente subastatione dari non possunt. & in. 6.
- 2 Pignora capti in causam iudicati si nō reperiant emptorem, factis subastationibus, dantur creditori in solutum.
- 3 Res soli in solutum cum sunt datæ iudicio estimatio præces sisse presumitur in iis, que iudicij concernunt ordinem. & in. 5.

4 Cognitio

- 4 *Cognitio causæ præsumitur in his quæ ex temporis intervallo sunt.*
 7 *Rem in solutum datam si probetur tempore ad iudicationis pluris, quam in subhastatione, vendi non potuisse, suscipitur solutio, etiam si non præcesserit subhastatio.*
 8 *Formam ad actum corroborandum requisitam per equipollens adimpleri sufficit.*
 9 *Conditio formam regulæ addens si respiciat rei effectum nihil interest an in modo expresso, an alio impleatur.*

DECISIO CCLII.

Die 13. Martij 1545. in causa Tiburtin. Caltri An sulorum coram D. Ioan Paulo fuit dictum, quod datio in solutum duarum partium Caltri, non procedente subhastatione, non valeret, per ea quæ dicit Salicet. in l. ordo. circa prin. C. de execut. rei iudi. Et quia in pignoratitia demum dari possunt in solutum, quando emptorem non inveniunt, l. à diuo Pio. §. si pignora. ff. de re iudi. in l. fin. C. de iudi. impet. Nō obstat, quod ex quo erant data in solutum, præsumebatur, quod præcesserat æstimatio iudicis: quia in his quæ habent in interuallum temporis, præsumitur casus cognitio, vt per Bal. in l. prolatum. circa fin. C. de sentent. dum loquitur de sententia data de probatione aut fuit lata ex interuall. aut in breui tempore: quia in primò fuit dictum, quod doctrina Bartol. ibi procedit in his, quæ concernunt ordinem iudicij: secus est, vt dicit Bartol. in distal. prolatum. col. 2. cum in datione requiritur subhastatio, per iura superius allegata. Ergo facit decis. Affl. 318. Item die 16. Martij 1545. fuit conclusum, quod non valeret in solutum non precedente subhastatione, per l. 1. & 2. C. de fid. instrum. vbi etiam Bart. dicit, quod non præsumitur. Et id fuit factum ad euitandum fraudes: Quod si verò probari posset, quod tempore ad iudicationis, etiam per viam subhastationis, res nō potuisset vendi pluris, quam quod fuerit in solutum data, quod ex quadam equitate datio in solutum sustineri poterat. Nam licet subhastatio sit de forma, tamen quia in talis forma est inuenta ad aliquem effectum, tunc sufficit, quod impleatur per equipollens, vt not. in l. si quis mihi bonæ. §. sed si mandauit ff. de acquir. hære. Et idem licet conditio in regula importet formam, vt not. Bald. in l. 1. in fin. ff. de lib. & posthum. tamen si conditio respicit rei effectum, non refert, an impleatur in modo expresso, vel alio, l. Gallus. ff. de lib. & posthum. in l. si mater. C. de instit. & substitit.

EPITOME.

Dispositio, quæ tenet de iure speciali inter filios, in qua adest inæqualitas, an teneat.

DECISIO CCLIII.

In vna Roman seu Venetiarum coram D. Vostro, die 13. Martij 1545. fuit resolutum, quod dato, quod codicilli in casu illo facti sustinerentur de iure speciali, tamen quod valerent, etiam quod esset magna inæqualitas inter filios masculos & fœminas institutos in dote, quæ erat mille ducat. cum tamen hæreditas esset maxima, per ea quæ dicit Anto. Natta. in repet. §. ex imperfecto. in l. hac consultissima. C. qui testam. fac. poss. iuncto quod tractabatur de conseruanda agnatione. Nā ex quo erat ab vna parte masculina ab alia fœminina, inæqualitas non erat habenda in consideratione propter cognationem conseruandam: & sic cessabit suspicio falsitatis: & tunc æqua videbatur illa distinctio, quam tenet Iac. in d. l. hac consultissima. col. 3. C.

qui testamentum facere possunt. & Curt. Iun. in d. §. ex imperfecto & Io. Anto. Alex. consil. 6. Et ita ego cum duobus alijs tenebā hanc partem propter auctoritatem illorum trium, quicquid dicit Natta. in repet. d. §. ex imperfecto. sed omnes alij inclinabāt in contrarium, per text. in l. filij. præteriti. de inoff. testam. quæ text. ego dicebam procedere, vbi clarè constabat de voluntate testatoris.

EPITOME.

Regula, quod dispensatio nō suffragetur, nisi literis expeditis, quomodo intellecta.

DECISIO CCLIIII.

Die 12. Martij 1545. in vna Brixie. parochiali de Azano, in qua dubitabatur coram D. Prospero. an Commenda Cardinalis de Medicis de omnibus beneficijs tunc vacantibus cum dispensatione retinerentur, cum obtentis & obtinent. facta esset nulla, ex quo literæ dispensationis non erant expeditæ, & obstat reg. quod dispensatio literis non expeditis non suffragetur. Et sumus sequuti decis. Cassad. 35. vtrum prouisio super regul. Cancel.

EPITOME.

Regula de publican. acceptatione locum habet in mandato d. publican.

SUMMARI A.

- 1 Reg. de publicand. non procedit ingratis habentibus obligationem nouam infra sex menses prouisionem obtinendi.
- 2 Per paruculam in forma in mandato traditam videtur recessum à generali forma per legem tradita.
- 3 Gratia pingues omnes obligat, vt in beneficio 24. ducat. excedentia noua debeant infra 6. menses obtineri prout iustes.
- 4 Regula de publicand. acceptatione quis sit scopus.

DECISIO CCLV.

Adem die, coram D. Vostro, in vna Perusina S. Helenæ fuit tentum, quod regula de publican. acceptatione haberet locum in mandato de publican. secundum decis. Cassad. & fumum habere etiā super regul. Cancell. Non obstat decis. illam in non procedere in gratijs habentibus obligationem obtinendi nouam prouisionem infra sex menses, prout habebat mandatum in casu, de quo agebatur: quia tunc per in particularē formam traditam in mandato videbatur recessum à generali forma tradita per legem quia dicebatur, quod omnes gratiæ in pingues habent dictam formam, quod in beneficio excedent. 24. debeant nouas prouisiones infra 6. menses obtineri. Item fuit dictum, quod erat diuersa forma tradita à Rota, vt literæ in mandato in tempore cum vna infra tres menses, item vna ad vnum finem: & finis in regula est, vt ordinarij scirent quibus beneficia essent collata, & finis mandati est, prout in re officialium.

EPITOME.

Sequestrum reputatur iniustum in isto casu, non autem nullum.

SUMMARI A.

- 1 Sequestrum latum post duas in petitorio sententias, licet dari nō debeat, datum tamen non annullatur, etsi sit iniustum.

DECISIO

DECISIO CCLVI.

Sequestrum in non fuit iudicatum nullum, eo quod erat latum post duas sententias in petitorio & in tertio illo qui reportauerat vnam sententiam in possessorio, & pro eo erat sequestrum decretum. Nā licet non debuisset dari tale sequestrum, secundum opinionem Doctor. in reg. vnic. de sequest. possess. & fruct. Tamen datum non erat contra dictam regulam, licet esset contra doctrinam. Dd. in reg. vnic. de sequest. possess. & fruct. Et ratio, nam ex defuncta iurisdictione non poterat dici nullum, licet fuerit dictum, quod erat iniustum: Et quia non fuerat appellatum, immo pars concordauerat de iudice, & erat modicum præiudicium. Et fuit dictum, quod prouideretur in meritis causæ.

EPITOME.

Dux Ferrariæ vendens iuravallise an teneatur ad restitutionem pretij vallis cæditæ.

SUMMARI A.

- 1 Vendens ignorans rem alienam, quo casu de euictione aut ad pretium quoque non teneatur.
- 2 Emens rem alienam, vel alteri obligatam scienter, non agit de euictione nec ad pretium rei.
- 3 Recognitio vnius quomodo alteri non noceat.

DECISIO CCLVII.

Die 15. Martij 1545. proposui in causa Parmen. valium, an in interesse Ducis Ferrariæ ortum ex instrumto venditionis factæ in personam Nicolai de anno 1503. sit tale, quod impediat sententiam ferendam contra Comitē de Sala. Et pro parte Corrigien. dicebatur, quod dux, qui vendiderat iura vallis, & iusta ex causa ignorabat vallem esse alienam, & iuracius tantum vendiderat, & pro sua data & facta pro iuribus tantum suis, & non vltra, teneri voluerat, quod re euicta non tenebatur de euictione, nec etiam ad pretium, per Alex. in l. locus. col. 1. ff. de acquir. possess. l. post. Alex. in l. si sic. §. 1. & fin. ff. de legib. c. 1. de inuestit. de reb. alien. fact. col. 7. vers. prædicta. Item in qui emit scienter rem alienam vel alteri obligatam non agit de euictione, nec etiam ad pretium. l. si fundum. vbi glo. C. de euict. Paul. Cast. & Iac. in l. 2. §. si. C. communia de legat. Sed Nicolaus, tempore emptio-nis, quod fuit de anno 1498 nō poterat agere. Illis nō obstantibus fuit contrarium decisum: quia non erat verum, quod per recognitionem factam à Nicolao etiam hoc constaret, quod emptor emptio-nis tempore sciret re esse feudatā & idem nullum ius in valle habere, voluit iura iuribus cumulare. Item dicebatur, quod illa in recognitio Nicolai non inferebat nullitatem iuris ipsius ducis. Nam et si Nicolaus recognouerat vallem feudalem: postea talis tamen recognitio non nocebat iuribus ipsius ducis: Et idem si non nocebat duci, qui promiserat Nicolaum & eius successores in iuribus suis defendere non tenebatur, alijs erat obligatus ad damna & interesse, prout in obligatione. Item in quantum Corrigien. volebant pretium vallis reponere restituendum Duci in euentum, in quem ipse Dux tenebatur Comiti de Sala. Dictum fuit quod non erat sufficiens depositum: quia adhuc remanebant iura ducis respectu prædictorum melioramentorum, in quibus dux tenebatur defendere. Item erat illa donatio illius pluris valoris quam vallis valebat. Et fuit dictum, quod quia pro parte ducis nullum ver-

bum super isto capite ultimo erat factum, informaretur, an per depositum Corrigien. possint excludere ducem Ferrariæ.

EPITOME.

Publicatio testium super interrogatorijs non impedit, quia possit dare articulos continentes id, quod erat in interrogatorijs.

DECISIO CCLVIII.

In vna Pennen. Abbatie coram D. Prospero fuit resolutum 15. Martij 1545. quod si quis dedit interrogatoria pro examine testium partis aduersæ, habita publicatione, non impediretur postea dare articulos continentes id, quod dicta interrogatoria, & super illis examinare testes, per id quod dicit Felin. in c. cum idoneis. col. 8. versic. & si diceretur. de fid. instrum. & vult, quod cap. fraternitatis, habeat locum in d. c. item. igitur nō videbatur eadē ratio in interrogatorijs, quia non est in potestate interrogantis scire quid testes velint dicere: secus est pro parte inducentis testes super articulis: & sic maior est timor subornationis, prout ita considerat Felin. in d. c. cum idoneis.

EPITOME.

Possessio quo casu iudicatur attentata.

SUMMARI A.

- 1 Ingrediēs possessionem post obtentam sententiam citatis interessere putantibus & decretis exequutorialibus an dicatur attentare.
- 2 Possessio de vacanti non potest certo contra dictorū præiudicium care.

DECISIO CCLIX.

Litigabant contra Alphonsum Diaz intrusum Didacus de la Vega & Didacus de la Correia super vna parochiali: Alphonfus obtinuit sententiam contra Didacum de Vega, quæ transiit in rem iudicatam, & contra Didacum de la Correia, à qua ipse Didacus appellauit. Et postea intelligit, quod illius possessor erat defunctus, obtinuit sententiam, citatis interessere putantibus, & exequutoriales, vigore quarum Alphonfus Diaz ingressus est possessionem. Didacus de la Correia dicebat, quod illa possessio erat attentata: quia tunc per litem introductam contra possessorem beneficium & possessio esset litigiosa, quado ipse obtinuit sententiam contra citatos interessere putantes. Illa in possessio super beneficio vacanti non poterat præiudicare ipsi Didaco certo contradictori: & idem erat ipse citandus, ad not. in c. si. de electio. lib. 6. quod cum factum non fuisset, fuit conclusum, quod erat attentatum, die 20. Martij, 1545. in vna Astoricens. beneficio rum coram D. Thoma de Thauis, Aduerte, quod ista causa fuit remissa ad expeditores, & coram S. D. N. de mense Iacuarij 1547. fuit resolutum pro parte negatiua, videlicet quod non poterat capere aliquid ex fructibus alterius beneficij.

EPITOME.

Clausula augendo, minnendo, vel diuidendo, quomodo intellecta.

SUMMARI A.

- 1 Clausula diuidendo in supplicatione posita præstat facultatem

zatem diuidendi fructus canonicatus si plurimu beneficio- rum fructus simul exprefsi si non autem si aiufi & nu. 2.

DECISIO CCLX.

IN vna Fulginaten, Prioratus Sancte Agnetis in qua Petrus Rauetus impetrauerat per resignatione patri sui priorati S. Agnetis, cuius fructus Canonicatus & prebende Ecclesie Ofen. 14. no excedit in vna & eadem supplicatione: Et in fine erat clausula, augendo, vel minuendo, vel diuidendo vsque ad verum valorem, sed diuidendo additum erat per Datarium Cancellarie, & remanserant illa verba, augendo, vel minuendo: fuit dubitatum per me, die 20. Martij 1545. an per verba illa, diuidendo, potest Petrus Paulus in expeditione bullae ita diuidere fructus expressos, vt summa ducat expressorum in fructibus Prioratus posset addere summam 10 vel 20. ex fructibus Canonicatus: & dicebatur quod non poterat fructus diuidere. Et quia illa clausula tantum operabatur, quando fructus plurimu beneficiorum simul exprefsi forent, non autem quando diuisi, vt erat in casu isto: tamen hoc non obstante fuit resolutum, quod potuisset diuidere. Nam licet diuisio per erat facta in supplicatione, tamen per illam clausulam Papa dabat licentiam iterum diuidendo vsque ad verum valorem, non excedentem tamen expressum: quia illud esset augere, quod cancellaria erat prohibitu, aliis illa claus. diuidendo, nihil operaretur.

EPITOME.

Non potest quis eodem tempore habitum suscipere, & pro fessionem emittere, & in Abbatem eligi.

DECISIO CCLXI.

Fuit resolutum in vna Melinen. Monasterij pro Reuerendissimo Patrio coram D. Fabio 23 Martij. 1545. quod eodem tempore non poterat quis suscipere habitum, professionem emittere, & in Abbatem eligi: quia qui non nouit esse discipulus, non potest esse magister, nec text. in c. officij in fin. de electio. Et non obstat, quod poterat, si ante electionem esset instructus in regula, & deo in Abbatem eligi: quia non sufficit quod quis sit instructus, sed prius debet discere subesse quam preesse, vt ibi dicitur text.

EPITOME.

Reseruationem habens per cessum & decessum talis capit beneficium per cessum alterius ex causa permutationis.

SUMMARI.

- Beneficium reseruatum non potest in ordinarij manibus permutari.
Beneficium reseruatum per cessum vel decessum si permutetur, an cadat sub cessione & vacare dicatur & num. 4.
Licet de ver. permu. in 6. quando non procedat.
Expectans potest gratiam suam, si in beneficio vacante non operetur, in alio adimplere.
Reseruatarius vacante per simplicem cessionem beneficio potest intentum suum consequi.

DECISIO CCLXII.

IN vna Illerden. coram D. Io. Paulo, die 17. Aprilis 1545 maior pars Dominorum tenuit, quod beneficium reseruatum non potuerit permutari in manibus ordinarij, per decis. 23. in dub. 2. in nou. Franc. in c. 1. de rer. permu. in 6. Aneas de Falco in tractat. de refer.

uat. in 9. q. in 3. tract. Et in hoc omnes Domini conueniunt: sed maior pars Dominorum tenuit, quod beneficium reseruatum per decessum, & cessum comprehendat beneficium per cessionem ex causa permutationis: quia verum est dicere, quod vacat per cessum, quod permutatio incipiat a cessione, & allegabatur dicta decis. 23. in nou. Et non obstat per c. 1. de rer. permu. in 6. quia cum illud c. fundetur in equitate, locum habet in illo casu in expectanti. Et ratio est, quia expectans si non capit illud, poterat postea capere: at hic si non capiat ex reseruatione istud beneficium vacat per cessum ex causa permutationis, illa reseruatio esset frustratoria. fuit etiam allegatum pro ista parte consil. Anchar. 388. in cau. 29. quod nihil facit ad propositum. Ego vero per & D. Aquen. tenuimus, quod beneficium reseruatum per cessum & decessum non capere beneficium per cessionem ex causa permutationis: cum illa cessione dicatur qualificata, & non simpliciter cessio, & reseruatio non habeat clausulam, quouis alio modo, ad not. in c. susceptum. de rescript. in 6. secundum Bald. in d. c. 1. col. 1. Alexan. consil. 76 col. 1. 3. volu. Et sicut per in d. c. 1. expectans poterat suam gratiam in alio beneficio adimplere, ita etiam in casu isto, vt reseruatarius posset suum intentum consequi, quando cunque beneficium per simplicem cessionem vacaret.

SUMMARI.

- Filiorum appellatione an veniant Nepotes, & quando non & nu. 5.
Testator si vocet filios suos, non veniunt nepotes.
Dictio, meos & suos, in appellatione filiorum non concludit nepotes si filij sint gratiati secus si onerati.
Agnationis ratio in certis gradibus obseruata in dispositione paterna an excludat nepotes.

DECISIO CCLXIII.

IN causa Roman. hereditatis de Cardellis dubitauit ego 23 Aprilis 1545. presupposito, quod dispositio Coli. inter filios sit contractus habens vim vltimae voluntatis, & quod filij Sabbae vocati in euentum & sine principaliter vocati ex dispositione Colle. & quod in ea in gradibus expressis sit habitatio consanguinitatis conseruanda, per appellationem filiorum Sabbae in euentum predictum veniant nepotes: sed respondebatur quod non eramus in contractu habente vim vltimae voluntatis: & sic dispositio non erat regulanda, prout in vltima voluntate, ita tale patet, & ibi Barto. Angel. Paul. & Alexand. & alij Moderni. ff. de pact. & in l. i. c. de pact. Secundo pro parte negatiua dicebatur, quod posito, quod essemus in vltima voluntate, tamen quia in substitutione erant vocati, Sabbas si superuideret, & si non essent eius filij, & tunc appellatione filiorum non veniant nepotes ad Bart. in d. l. Gallus §. institutus in fi. & ibi Soci. & Iaf. du dicunt, quod si testator vocat filios suos, tunc non veniunt nepotes, ff. de lib. & posthum. fuit responsum pro parte affirmatiua, quod doctrin. Bart. confundiur per id, quod dicit Soci. Nam Bar. vult, quod ultra opinionem, meum, sit dictio demonstratiua, istu: & ideo, per meos & suos, non facit quod appellatione filiorum non veniunt nepotes: sed respondebatur, quod istud est verum, vbi tractatur de filijs gratiatis, secus vbi tractatur de filijs oneratis, prout etiam in casu isto, secundum Deci. consil. 391. col. 2. Alex. consil. 9. col. 2. in 1. vol. Iaf. in §. institutus col. 5. Socin. consil. 59. col. 2. nu. 12. Iaf. consil. 52. in 3. col. volu. 4. Dicebatur, quod ratio agnationis per erat habitata in certis gradibus, ergo non

non debet eos excludere: & ratio est, quia non debet fieri exceptio ad alium casum: fuit responsum, quod eadem ratio sit quoad certos gradus vt per Alb. Bru. in tract. de statut. excluden. form. prop. mascul. 121. artic. q. 16. & Deci. consil. 332. vbi dicit istam esse communiem & pro parte affirmatiua, quod appellatione filiorum venient nepotes, fuit dictum, quod quando vocantur filij in futurum euentum, incertum est an sint filij vel nepotes, prout istam dicit communem Curt. lun. consil. 139. col. fin. Et pro ista parte affirmatiua, quod illo casu venient fuit facta resolutio per quatuor ex dominis votantibus. duob. reclamantibus.

EPITOME.

Regulae de non tollendo ius quaesitum, quando sit derogatum.

SUMMARI.

- Expectatiua iuncta cum priuilegijs scriptorum si capitur beneficium ex statuto portionarij quaesitum, an necessarium sit derogari regulae de non tollendo iure quaesito & nu. 4.
Regulae de non tollendo iure quaesito habet locum in radicato incorporato perfecto, & de praeterito quaesito iure.
De iure tertij & ad rem in specie fiet mentio vt valeat principis concessio.

DECISIO CCLXIII.

Conclusum fuit aliis in vna Placentin. Canonica tus & prebend. quod ex statuto Ecclesie Placentin. esset quaesitum ius considerabile portionarij in quocunque canonicatu & preben. vacante Dubitauit D. Thomas die 20. Aprilis 1545. in eadem Placentin. Canonica tus inter Ioannem Solano & Garziam Caraiual. presupposito quod ex statuto Placentin. per quaesitum fuit ius considerabile. stante regula D. N. Papae de non tollendo iure quaesito, expectatiua Ioannis Solano iuncta cum priuilegijs scriptorum qua priuilegia pro tunc presupponebatur, quod propter pinguedinem clausularum derogatiuarum praedictorum portionarij caperet beneficium seu canonicatum, de quo agebatur non derogando aliter regulae de non tollendo ius quaesitum an dictae regulae derogatio fuerit necessaria: & dicebatur fuisse necessariam: quia dicta per regulae locum habet in iure quaesito radicato & incorporato, vt per Roman. consil. 250. in fi. portionario autem ex illo statuto erat ius quaesitum & ideo non erat necessaria derogatio regulae de non tollendo. quae loquitur in iure perfecto, & de praeterito quaesito vt dicit Sarnen. super reg. de non tollendo iure quaesito. nu. 13. in 4. q. & licet per de iure tertij & ad rem debet fieri mentio & etiam in specie, quia aliis concessio principis non valeret, & semper intelligitur facta sine praedictio tertij, per multa quae ponit Dec. in c. super eo. de offi. deleg. dicebatur, quod, per in ista tantum erat facta mentio de iure tertij dum presupponebatur quod in priuilegijs scriptorum caueretur quod posset acceptare talem canonicatum, non obstante quod portionario deberetur: sed quod differentia erat an necesse esset, quod, de reg. de non tollendo ius quaesitum mentionem faceret: quia tunc est necessaria quando tollitur ius quaesitum radicatam, & incorporatum, vt per Sarnen. in d. q. 4. nu. 13. & 14.

EPITOME.

Specialis derogatio an sit necessaria vt censetur derogatio regulae de non tollendo ius quaesitum, q. 15. in fin. Sarnen. in

prooemio col. 96. nu. 2. Gozad. consil. 41. col. pen. vers. 6. quaeritur.

SUMMARI.

- Clausula, non obstantibus praemissis ac de publican. resignationibus ac alijs similib. & c. an deroget regulae de non tollendo iure quaesito.
Regulae de non tollendo iure quaesito est specialiter & indiuidue derogandum.
Derogatio non fit regulae sub verbis generalibus, cui Papa non est derogare solitus.
Regulae de infirmis non nisi specialiter derogat Papa.
Ius quaesitum: si sit radicatam sit per claus. non obstantibus & alijs similibus & c. reuocabile.

DECISIO CCLXV.

Fuit etiam dictum quod derogando per regulae de non tollendo iure quaesito non sufficiebat quod Papa in priuilegio scriptorum diceret non obstantibus praemissis ac de publican. resignationibus, ac alijs similibus vel dissimilibus per nos vel praedecessores praefatos editis & edentis Cancellariae regulis quibus omnibus etiam pro illorum suspensione derogatione vel notificatione, de illis eorumque totis tenoribus specialibus specificata, & expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quauis alia expressio habenda esset, cum obseruatione certarum aliarum formarum, seu declaratione faciendae, eorumque consensus colligebatur habendus, foret tenoris huiusmodi ac illorum formas & effectum praesentibus, quia fuit dictum quod dictae regulae de non tollendo iure quaesito erat specialiter & indiuidue derogandum: & per per sub generalibus verbis non veniebat illa derogatio regulae: cui Papa non erat solitus derogare, prout est regula de non tollendo iure quaesito, cui Papa non solent, nisi specialiter derogare. Et fuit dictum quod ita aliis fuerat conclusum in vna Casarugustan. Capellaniae de la infanta pro Thoma Fort. sed vide illam decisio. supra in qua decis. ista ratio non est in consideratione, nec hic per derogatur regulae de infirmis, cui Papa passim non solet derogare ergo cum dicitur similibus dicitur venire, ergo derogatio regularum aliarum, quibus Papa non est solitus derogare. Et in contrarium videtur facere, quod dicit Sarnen. in prooemio. d. regul. q. 6. num. 8. & ratio ista secunda non est multum attendenda, ex quo prima ratio, per quia non eramus in iure radicato, dicebat dubium de iure reuocabili Bart. in l. Bertholdus. §. si quis seruum. in princip. ff. de legat. 1. Cassad. decis. 21. super reg. Sarnen. in reg. de publican. q. 17. Paris. consil. 91. & 92. cum seq. Ripa. lib. 2. cap. 17. nu. 18. cum sequen.

EPITOME.

Legatus de Latere potest conferre beneficia ad Papam deuoluta etiam ex propria negligentia.

SUMMARI.

- Legatus a latere potest beneficia etiam ex sua negligentia ad Papam deuoluta conferre & num. 2.
Beneficium vt ad Papam deuoluitur, ita & ad legatum a Latere, qui cum Papa iure legationis, concurrat.

DECISIO CCLXVI.

Legatus de Latere in vna Tridenti. Parrochialis coram D. Moheda. die 24. Aprilis 1545. quod pro test conferre beneficia deuoluta ad Papam fuit conclusum

sum, per gl. in c. 1. in ver. ampliore. de offi. deleg. in 6. & ibi Philip. Prob. col. 3. ver. nunc quæro. etiam si sint deuoluta ex propria negligentia ipsius Legati ad Papam, per ea quæ dicit Ioan. de Silua, in tractat. de benefic. in 2. part. q. 3. col. fin. ver. sic. item circa istum articulum. Non obstant. quod in hoc contrarium dicit Bonifac. in Clemen. si de beneficio. col. 5. ver. sic. conclude quod legatus de latere. de præbend. & hoc tenuit maior pars Dominorum. Causa fuit iterum posita, die 27. Aprilis, 1545. Et iterum resolutum, quod legatus posset conferre etiã deuoluta ex propria negligentia, per not. per Curt. in Cleme. si de beneficio. in 5. not. de præbend. & Sylua. in loco hic allegato. Et ratio est, quia si sicut quando deuoluitur ad Papam legatus iure legationis etiam concurrat cum eo, itaque quado deuoluitur ad Papam legatus iure legationis: etiam concurrat, Gundisaluis de Villa regio in tracta. de legat. quest. 4. col. 3. ver. sed illud semel tr. c. c. sc. col. Quia verò autoritate decisi. 303. in nou. de Clemen. ista dubitauit, non obstante tamen mea dubitatione ita fuit conclusum propter auctoritatem illorum Dd. hic allegat.

EPITOME.

Voluntas quando dicatur sufficienter murata vt consensus non possit præstari post obitum principalis.

SVMARIA.

- 1 Voluntas mutatio quando non sufficiat ad annullandam resignationem seu translationem pensionis porrectæ per procuratorem supplicatione, si principalis moriatur. & num. 6.
- 2 Voluntas secunda nulla, vt sit reuocata prima, nõ sufficit, quod sit tacita, sed requiritur expressa.
- 3 Voluntas secunda etiam si sit nulla, reuocat tamen priorẽ validam dispositionem.
- 4 Procuratore actum resignandi seu transferende pensionis per porrectam suppl. ca. iorem non absoluit, si dominus postea manum iniiciat, videtur reuocare imperfectum.
- 5 Procuratore secundo nulliter constituto videtur reuocatus primus.

DECISIO CCLXVII.

IN vna Albulen. pension. coram D. Aquen. die 24. Aprilis 1545. præsupponebatur, quod procurator si constitutus ad resignandum seu ad transferendum pensionem, supplicationem porrexisset in fauorem iunioris: postea principalis venit vigore Bullæ Alexandrinæ, ex qua illa mutatio fuit nulla quia dicebatur, quod non saucebat, per text. in l. si iure. ff. de lega. 3. vbi vt si secunda voluntas nulla sit reuocatoria primæ, nõ sufficit quod sit tacita, sed requiritur quod sit expressa, quado dixisset legatus, quod tali legauit, alteri lego, l. et si transferam. ff. de adim. l. 3. ar. l. in l. recouentis. in 5. col. 2. oppos. Alex. in l. si fundum. C. de leg. Fuit tamen contrarium decisum: quod licet sit nulla, reuocat tamen priorem dispositionem validam, l. libertis. ff. de alim. n. legat. & ita declarat Alex. in l. planè. col. 2. ver. 2. limita istum text. Item secundo quod cum procurator per talem porrectionem actum non perficeret, videtur, quod postea dominus apponendo manum ipsam reuocauit, c. si duo. de procur. in 6. Et ratio, quia per constitutionem secundi procuratoris nullam videtur primus reuocatus, prout dicit Bertr. in trac. de Epif. in 7. par. 4. lib. q. 21. col. 2. ver. sic. etiam si constitutio. Bald. in l. si quis cum procuratorio. §. Iulianus. in penult. q. ff.

6 de procur. Item quia si in re loquitur de voluntate perfecta, hic autem resignatio per solam porrectionem non est perfecta, ergo illa iura non faciunt ad propositum.

EPITOME.

Stante commissione cum derogatione regulæ dummodo literæ expediantur ante terminum ad articulandum, gesta medio tempore non veniunt per viam attentatorum reuocanda.

SVMARIA.

- 1 Reus si executus contra se in partibus citatione beneficii capiat possessionem pendente ad articulandum termino cum clausum modo literæ expediantur actor tempus quidam seruante sed literas non expediente, non reuocatur medio tempore gesta tanquam attentata.
- 2 Iurisdictioni sit data sub conditione ea non adimpleta interuim acta vt attentata non reuocantur.
- 3 Derogatio limitata si non seruetur nihil operatur.

DECISIO CCLXVIII.

SI causa fuit commissã quod cum derogatione regulæ de committendis causis literis non expeditis vsq; ad terminum ad articulandum & interim non sit veralis, si exequuta citatione in partibus contra reum, reus capit possessionem beneficii & postea actor in Curia feruet terminum ad articulandum bene & literas non expedit & petat per viam attentatorum reuocari, quod per eum in partibus fuit gestum: Fuit dubitatum in vna Hiporegien. administratus coram D. Thoma, die 30. Aprilis 1545. an talia sic gesta essent per viam attentatorum reuocanda. Et fuit resolutum, quod nõ: quia iurisdictioni quod iudici fuit data sub conditione, dummodo expediuerit literas ante terminum ad articulandum: licet ergo ante illum terminum sit iurisdictioni, cum ex defectu iurisdictionis non esset lis non erat etiam attentata: quod etiam vult clausul., dum dicit nullius roboris vel momenti: cum ergo derogatio limitata sit non seruata limitatione illa citatio vigore illius commissionis limitatæ nullum effectum producere potest, & istud voluit Sarnen. in compendio vtriusque signaturæ super regul. de non iudican. iuxta formam commissionis fol. 83. col. 2. ver. sic. sed vltra quæ dixi est vnum aliud notandum.

EPITOME.

Remedium, lis à quo. ff. de rei vendic. quo casu locum non habuit.

SVMARIA.

- 1 Petitores duo si contra eundem possessorem agant, & alter utri iussu iudicis à possessore seu dno restituatur, non nisi data cautione id fieri vt si alter fundum euicisset cum proflaret.
- 2 Petitor cum contra petiorem agit cessat l. is à quo. de rei vendic.

DECISIO CCLXIX.

Fuit resolutum in vna Astoricen. beneficiorum coram Dom. Thoma die 30. Aprilis 1545. quod si quando duo agunt contra possessorem sententiæ, quæ in rem transit iudicatam, quo tamen non erit mandata executioni contra possessorem data cautione l. is à quo. ff. de rei vendic. quia si petitor impugnat competitorem, tunc dicitur lex locum non habet vt pe.

vt per Alexan. in addit. in d. l. is à quo. & per Felin. in c. cum super. col. 2. & 3. fall. de rei vend.

EPITOME.

Producens postquam citatur contra, non potest productionem reuocare.

SVMARIA.

- 1 Pars producens iura potest ipsorum productionem reuocare nisi ad contradicendum sit citata.
- 2 Citatione quando iura sunt communia, non potest à parte productio iniuria reuocari.

DECISIO CCLXX.

Licet Bald. & Paul. de Castr. in liubemus. C. de iudic. dicant, quod si pars producens iura possit reuocare productionem ipsorum. Tamen in vna Parmen. pecuniaria. pro D. Michaele Casilio contra Liuiam matrem eius die 4. Maij. 1545. coram me fuit intellectum nisi pars esset citata ad dicendum contra, quia ex quo si per citationem iura fuerunt effecta communia non potest amplius: quæ produxit productionem reuocare.

EPITOME.

Gratia, si neutri, non præsupponit titulum.

SVMARIA.

- 1 Gratia, si neutri non est subreptitia, sed producenti suffragatur si ille de aliquo titulo non doceat.
- 2 Noua prouiso præsupponit titulum, & si inualidum.
- 3 Gratia, si neutri, non requirit præcedentis tituli mentionem, sed communiter auditori in euentum, in quem sibi consistit.

DECISIO CCLXXI.

Die 4. Maij 1545. fuit resolutum in vna Pamplionen. coram D. Thoma, quod si gratia si neutri, non esset subreptitia, & suffragetur producenti, dato quod non doceret de aliquo titulo, quia illud sit in noua prouisione, vt per Sarnen. in regul. de furrogan. col. litigant q. 29. num. 8. & in reg. de anna. q. 17. nu. 4. Ex quo si vero noua prouiso præsupponit titulum præcedentem licet inualidum, tamen secus est si in gratia si neutri in qua non sit mentio de titulo præcedenti, sed tantum committitur auditori: quod in euentu, in quem sibi consistit &c.

EPITOME.

De Commenda temporalis quando de ea in sequenti prouisione debeat fieri mentio.

SVMARIA.

- 1 Commenda temporalis si fiat contemplatione ecclesie eius in sequenti prouisione non est facienda mentio.
- 2 Commenda ad commendatarij utilitatem facta est si temporalis prouiso tamen sequens eius mentionem requirit ne fiat subreptitia.
- 3 Commenda ad commendatarij commodum facta dicitur, quod sit cum perceptione fructuum, & habet vim tituli.

DECISIO CCLXXII.

In vna Burgen. parrochialis de Archamen. pro Reuerendiss. Gambarã contra Patriarcham Constantinopolitanam fuit resolutum, coram D. Thoma de Thauris die 15. Maij 1545. quod si si Commenda temporalis

est facta contemplatione Ecclesie, tunc verum est, quod in sequenti prouisione de ea non debet fieri mentio: 2 secus est quado si commenda est temporalis ad utilitatem em commendatarij, quod est, quando est si cum perceptione fructuum, quia tunc talis commenda habet vim tituli, & tunc si in prouisione sequenti de ea nõ sit mentio, prouisio est subreptitia, vt latius potest v. deri in informatione iuris.

EPITOME.

Venditio facta per Duce Ferrariæ an intelligatur de iuribus an de dominio directo.

SVMARIA.

- 1 Claus. quod vendat rem pro eo iure tantum, quod in eo habet, & non vltra si in instrumento venditionis adijciatur ius tantum rei an etiam ipsa res censetur vendita, adeo vt nullum ius in rem venditam habens de euictione non teneatur. & num. 2.
- 2 Ius tertium cum venditur venditio non est conditionalis quod si competere non possit, agitur ad restitutionem pretij: secus si in genere vendatur.

DECISIO CCLXXIII.

In vna Parmen. Vallium. in qua dedit dubium, an ex si in instrumento venditionis factæ per Ducẽ Ferrariæ Nicolao Corrigen. constaret, quod essent vendita iura Vallis tantum, an vero dominium directum Vallis. Et pro parte Corrigen. dicebatur, quod instrumentum venditionis dicebat, quod Dux vendebat vallem pro eo iure tantum, quod in eo habebat, & non vltra: Ergo tantum erat venditum ius vallis, non vallis. Et quod ita vendens iura vallis etiam quod nullum ius haberet, quod tamen non tenebatur de euictione, vt per Ias. in l. si sic. §. 1. in fin. ff. delegat. 1. per Alex. in l. locus. ff. de acquir. posses. & in multis partibus illius instrumenti fiebat mentio de iuribus vallis, pro quibus tantum Dux teneri volebat. Tamen his non obstantibus die 25. Maij. 1545. per maiorem partem Dominorum fuit resolutum, quod si esset venditum dominium directum vallis. primo propter narrationem in qua sit mentio de dominio postea venditio intelligenda est de dominio directo vallis postquam vtile alienauerat, de quo in princip. sit mentio. item quia clarè dixit & volens dominium dictæ rei transferre: ergo patet, quod dux intendebat dominium vendere: non autem ius quod habebat in genere. Ita quod diceremus esse in doctrin. Bart. in l. si quis. in §. differentia. col. 3. ff. de acquir. poss. quando si venditur tertium ius tunc venditio non est condicionalis. & si non competit illud, agitur ad recuperationem pretij: quod secus est, quando venditur ius in genere.

EPITOME.

Statutum vrbis de nullitate, sententiæ fuit intellectum de omni sententiã.

SVMARIA.

- 1 Statutum agens in principali parte de sententiã indifferenter an in additione quoque indifferenter intelligatur.
- 2 Interlocutoria respectu illius super quo sit articulus casum decidit & determinat.
- 3 Sententiã appellatione venit diffinitina.

DECISIO CCLXXIII.

Die 15. Maij 1545 fuit resolutum coram me in vna Roman. discussionis hæreditatis, quod statutum

- 1 tum ꝑ vrbis 27. incipiens, causa nullitatis. in fin. dum dicit, & est additum, quòd de nullitate sententiæ dici debeat intelligitur de sententia tam interlocutoria, quàm definitiua: quia statutum generaliter loquitur tum in principi, dum dicit, causa nullitatis. & sic de nullitate indifferenter loquitur: ita etiam additio indifferenter loquitur, sic vt additio indifferenter de sententia loquens intelligeretur de omni sententia secundum dispositionem, cui principaliter adijcitur. Et licet in dispositione diceretur, infra 16. dies terminetur, & sic videretur loqui de sententia definitiua principalis dispositio, ita & additio: fuit dictum, quòd ꝑ etiam sententia interlocutoria respectu illius articuli, super quo fit, dicitur casum decidere seu determinare. Non obstat, quòd ꝑ appellatione sententiæ venit definitiua vt per Felin. in rubric. de re iudic. & Alexan. in d. rub. & Soci. con. 39. vol. 4. & glo. in l. 1. §. videndum. ff. quando appell. fit. vbi est etiam eadem ratio, & venit interlocutoria, vt per Felin. in eodem loco: & hic non potest alia ratio assignari, quàm celeritas expeditionis, quæ ratio respicit utilitatē publicam, vt in l. propemodum. in princip. C. de iudic. & inconueniens esset, quòd quis teneretur dicere de nullitate verò interlocutoriæ infra 16. dies, Alex. consil. 5. vol. 2.

EPI TOME.

Articulos dans sufficit, quòd iuret, quòd credit illos esse veros, quando sunt de facto alieno.

S V M M A R I A.

- 1 Articuli si super alieno facto dentur iurare sufficit se iuxta scientiam & conscientiam suam credere esse veros.
- 2 Iuramentum veritatis requiritur in proprijs facti articulis.
- 3 Articulis respondens si satis fecit petitionibus respondendo per verbum, credit ius, ponendo quoque satis faciet, si credulitatem iuret.

DECISIO CCLXXV.

IN vna Hispanen. Archipresbyteratus de Carmona, coram D. Aquen fuit iudicatum 21. Maij 1545. q̄ is, ꝑ qui dabat articulos, si articuli erant de facto alieno, ꝑ sufficit, ꝑ iuret se credere articulos esse veros secundum eius scientiam & conscientiam: secus si articuli ꝑ concernant factam propriam, debebat iurare per iuramentum veritatis, licet text. in c. præsertim. de testib. in 6. iuret de veritate dicenda tam ponendo, quàm respondendo. fuit dictum, quòd sicut ille text. satisfacit ꝑ respondendo petitionibus per verbum, creditus; etiam ponendo satisfacit iurando de credulitate, vt par sit ratio vtriusque. & pro hoc fuit allegatus Host. in titul. de iuramen. calum. in summa, §. & quando. Quod sufficiat iuramentum credulitatis, ponit Paul. de Castr. in l. 2. §. quòd obseruari. colum. penultim. num. 17. C. de iuram. calum.

EPI TOME.

Titulus coloratus in spolio præstat impetratio certo modo.

S V M M A R I A.

- 1 Spoliatus si probet trium mensum possessionem & pro titulo certi modi impetrationem, quamvis eam non verificauerit, est tamen restituendus.
- 2 Verificatio impetrationis certi modi vacandi non in iudicio restitutorio, sed petitorio docebitur.

3 Spoliatus post inhibitionem Rotæ etiam in attentatis est restituendus, nec tituli exhibitio requiritur.

DECISIO CCLXXVI.

IMPetratio certo modo non aliter verificato modo vacante præstat titulum coloratum in spolio ita die 18. Maij. 1545. fuit resolutum in vna Terdonens. Archipresbyteratus dicebat se ꝑ spoliatus Archipresbyteratus à Iulio Gentili, & probabat possessionem per tres menses continuatam & pro titulo colorato dicebat de dicta impetratione certo modo, & ea non verificata aliter fuit conclusum, quòd restitueretur. quia verificatio respectu certi modi vacandi non erat facienda in isto iudicio, sed in petitorio & sufficiebat docere de titul. superiori habito: & tanto magis ꝑ debeatur restitutio, ex quo erat spoliatus post inhibitionem à rota emanatam: quo casu in attentatis non requiritur tituli exhibitio. & sunt decisi. nostræ clare.

S V M M A R I A.

- 1 Acceptato cum solita protestatione beneficio, si alium ius melius habere videat possit primum acceptatum dimittere, & non expectata super primo sententia aliud acceptare. & nu. 3.
- 2 Familiaritatis regula si non verificetur, vitiat gratiam.

DECISIO CCLXXVII.

ACCEPTans ꝑ beneficium cum solita protestatione, si videt quòd alius habet melius ius, potest primum beneficium acceptatum relinquere, & aliud acceptare non expectata sententia super primo beneficio, secundum Ioannē Andr. in c. cum in multis. de referip. in 6. Et si sic non sit solitum teneri, vt per Casad. decisi. 10. de concef. præbend. tamen istud esse verum, concludit Rota in vna Vallens. de paterna coram Domino Thoma de Thauis, die 18. Maij. 1545. quando notoriè apparet de non iure captandi beneficium primum: & ratio in illo casu cum Remigius acceptasset primò vnam parrochialem Ioan. de Mila nec verificata narratiua familiaritatis, quia erat in gratia Ioan. cum regulâ familiaritatis vitiet gratiam secundum Gemin. consil. 228. Item quia gratia Ludouici non prouidebat, sed mandabat prouideri: & ideo videlicet ꝑ ex productione talis gratiæ nõ expectata aliter sententia notoria de non iure Remigij quoad primum beneficium acceptatum constabat, poterat illud dimittere & acceptare aliud non expectata declaratoria secundum Rotæ decisi. 5. de concef. præbend. in anti.

EPI TOME.

Egidianæ quo casu locus fuerit.

S V M M A R I A.

- 1 Spolij acti non competit spurio aut illegitimo.
- 2 Possessio cum habet proprietatis causam annexam potest de sententia in possessorio lata appellari, secus si de nuda possessione agatur, tunc enim sententia etsi appellatio interposita sit statim sortitur effectum.
- 3 In omni qua-tuncumque summarie possessorio legitimari prius debet persona.
- 4 In possessorio etiam si quoque de legitimatione agatur appellari non potest.
- 5 Appellationi non fit locus etiam si incidenter de illegitimitate fuerit actum principaliter vero de possessorio nouo.

DECI-

DECISIO CCLXXVIII.

IN vna Anagnina Castri Suruile. pro Honorato Caietano Contra Ioannem Bernardinum de Crespoles coram Dom. Ioanne Paulo: in quo honoratus petebat se restitui ad possessionem dicti Castri in qua eius pater fuerat, & quæ fuerat spoliatus. Pro parte Ioanis Bernardini fuit responsum, quòd Honoratus ꝑter spurium, & ideo actio spolij tanquam illegitima non competeat & probato per ipsum Honoratum quòd ipse esset legitimus, tandem fuit pronuntiatum per dominum Pichinum restituendum ad possessionem dicti castri. Fuit dubitatum die 18. Maij. 1545. an isto casu locus haberet Egidiana. & pro parte negatiua dicebatur quòd ꝑ quando causa possessionis habet annexam causam proprietatis, potest appellari nõ obstante dispositione. l. 1. C. si de molen. possess. Bald. consil. 145. in fin. & 379. circa fin. volum. 2. Angel. in l. incerti. circa finem. C. de interd. Lanfranc. in c. quoniam contra. vers. latè tra. stabimus. Socin. in reg. 24. in 2. fallen. Guid. papa singul. 157. & Iaf. consil. 187. colum. 1. volu. 2. sed hic causa possessorij habet annexam causam proprietatis: quia fuit necessarium discutere super illegitimitate. Tamen his non obstantibus, fuit conclusum contrarium per omnes: quia ꝑ in omni possessorio quantum summarie prius persona legitimari debet iuxta nota in l. 2. C. de edicto diui Adrian. tollen. nihilominus non obstante tali legitimatione in tali possessorio appellari non potest vt per tex. in l. quisquis. C. quorum appel. non recipiât. Secundo quia principaliter ꝑ hic fuit actum super nouo possessorio & licet incidenter fuerit deducta causa illegitimitatis per hoc tamen non est locus appellationis per ea que dicit Deci. in l. 1. col. 2. vers. & retenta ista communi opinione, C. de bon. poss. secund. tabul. Et pro ista bene facti quod dicit Bal. in d. l. vnic. col. 2. circa princip. vers. hoc modo hic quæritur. C. si de molen. possess.

EPI TOME.

Citatio ad sententiam domi facta quando teneat.

S V M M A R I A.

- 1 Citatio ad sententiam domi facta, si personaliter fiat & semel comparuit: stante citandi difficultate valet.
- 2 Mulieres cum difficultate citari possunt.

DECISIO CCLXXIX.

IN vna Roman. domus coram Dom. Aquens. die 18. Maij. 1545. fuit tenta decisi. Rotæ. 48. cum sua addi. in nou. & 396. in antiq. quod citatio ꝑ facta domi ad se etiam, postquam quis fuit personaliter citatus, vt semel in iudicio comparuerit, esset valida stante difficultate citandi vt erat in illo casu in quo agebatur contra uxorem Francisci. Galeatij, quia ꝑ mulieres cum difficultate citari possunt.

EPI TOME.

Regula de verisimili an habeat locum in gratia surrogationis cum gratia si neutri impetrata vide ad istam decisi. Aim. consil. 98. quæritur. col. 3. nu. 19. vers. sed hoc quæritur.

S V M M A R I A.

- 1 Regula de verisimili an habeat locum in surrogatione. & num. 3.
- 2 Regula de verisimili propter ambitionem est inuenta, quæ præsumitur, cum beneficium impetratur, antequam de obitu quicquam constet. & num. 8.

- 4 Per resignationem tertij cum claus. quouis alio modo quòd alicui prouidetur, si tertius ipse obierat non obstat regula de verisimili.
- 5 Gratia si neutri ab vno ex colligantibus impetrata cum claus. surrogationis per obitum nec fraudulenta est nec ambigua.
- 6 Colligans habet post obitum mensem ad impetrandum nec alter de beneficio in eum prouideri potest.
- 7 Clausul. quouis modo, cum incidenter conferat vacationem per obitum, cessat ambitionis suspicio & nu. 9.
- 10 Beneficium mortui ante mortis scientiam impetrare licitum est, & prouiso valet: secus si uiuentis.
- 11 Resignatio præsupponit resignationem viuere, & enseturque Papa si sciisset cum tempore data gratia fuisse mortuam clausul. am, quouis alio modo non fuisse concessurus.
- 12 Gratia si neutri non præsupponit vium & tempore vite alicuius in prætrari licitum est.
- 13 Clausula generalis in gratia data quibus illa quemcumque curaprabendam casum, concedenti sunt imputanda.
- 14 Regula de verisimili loquitur de gratia & surrogatio de strio iure.
- 15 Gratia cessat cessantibus. verbis regula & dispositio cessante gratia.

DECISIO CCLXXX.

Vit bis in vna Conchen. parrochialis de la Matilla & tertio loco, videlicet die 22. Maij 1545. per Dom. Peregrinum dubitatum, an regula ꝑ de verisimili haberet locum in surrogatione: & causa bis nouata semper fuimus diuisi videlicet quatuor & quatuor. & vna pars dicebat q̄ saltem ratio ambitionis, ꝑ propter quam inter alias reg. inuenta erat, euitari non poterat & non dici non ambigiosus: quia antequam sit certus de obitu impetrat beneficium. Ita & secundum per ea parte & ꝑ regula habet locum in surrogatione videbatur decisi in terminis Rotæ. vt per Casad. de cisi. 29. super regul. cancellariæ & Sernen. quæst. 3. in re. de verisimili. quando prouidetur ꝑ alicui per resignationem tertij cum clausula quouis alio modo si tertius ipse obierat, quod regul. obstat. Alij verò quatuor de quorum numero ego eram, adducebant, quod regula locum non habebat. Nam rationes propter quas regul. inuenta erat, videlicet fraudis, ambitionis & voti captandæ mortis non militabant isto casu: nam fraus nulla esse poterat. Nam ꝑ cum præcedere lite inter duos colligantes vnus ex colligantibus impetrat gratiam, si neutri, in qua gratia propter clausulas poni solitas ponitur clausula surrogationis per obitum, nulla videtur fraus esse: ex quo ipse ꝑ colligans post obitum habebat mensem ad impetrandum, & nullus alius de beneficio prouideri poterat. Et cum principale attendendum sit intentum, ided cum in consequentiã veniat nulla fraus videtur in casu isto, ex quo à principio licet gratia, si neutri, ei euenire posset. Non etiam militabat ratio ambitionis, ꝑ propter eadem rationem: cum ꝑ non principaliter, sed incidenter clausula quouis modo, caperet vacationem per obitum bene ergo fecerunt, quod si principaliter esset facta gratia surrogationis, non autem in gratia, si neutri, q̄ tunc si esset facta talis impetratio per verisimilem notitiam tunc ambitio euitari non posset. Non enim ꝑ posset ambitiosè esse qui antequam verisimiliter sciret mortem alicuius poterat se in eius beneficio surrogare, sed quando ꝑ nõ principaliter sed incidenter petitur, talis ambitio euitatur. Item non militat votum captandæ mortis: quia de iure communi ꝑ licitum est beneficium mortui impetrare ante scientiam mortis & prouiso valet, vt est tex. in c. 2. de concef. præbend. Et si regula non obstatet, gratia valeret, tunc non obstatet

obstaret votum captandæ mortis, iuxta text. in c. ne captandæ de concef. præbend. in 6. cum quis benefici-
 cium viuentis impetrat. fecus si mortui, licet mortuū
 ignoret. Ad decif. Caffad. & Sarnen. respondebant i-
 fti quatuor quod propter id quod illa dec. haberet
 contradicte viros summæ auctoritatis duos. & ibi re-
 fertur Sarnen. tamen dicebatur per dictos quatuor,
 quod illa decifio loquebatur in terminis diuerfis, vi-
 delicet in resignatione quæ præfuppōit resignantem
 viuere nimirū si Papa fciffet, quod effer mortuus tē-
 pore quo facta fuit gratia, non dediffet claufulam
 12 quouis alio modo: at in casu nostro impetrando gra-
 tia si neutri non præfumpitur viuere. Ergo gratia est
 13 licita & imputandum est concedenti, quia claufulas
 generales in gratia cōcedit, per quas gratia quæcun-
 que casum comprehendere potest, maxime cōfiantib.
 rationibus ipsius regulæ. Item dicebant illi quatuor,
 14 quod regula loquebatur de gratia, sed furogatio po-
 tius nititur iuri, per c. 2. vt lit. penden. in 6. ergo quia
 15 gratia cessabat cōfiantibus verbis regulæ, dicebatur
 etiam cessare dispositio. Alia fundamenta potuerunt
 videri in informationibus.

E P I T O M E.

Possessio percipiendæ non quæritur ex solutione pensionis pro-
 pter claufulam, sine retardatione solutionis.

S V M M A R I A.

- 1 Solutione pensionis propter claufulam sine retardatione solu-
 tionis an quæritur quali possessio.
- 2 Mandato superioris qui paret non animo obediendi sed timore
 aduersarium in quasi possessione iuris incorporalis
 non constituit.
- 3 Quasi possessio rerum incorporalium non solum animo, sed
 patientia acquiritur.
- 4 Patientia in incorporalibus habet vim traditionis.
- 5 Soluens propter istam excommunicationem non dicitur
 esse in possessione.
- 6 Excommunicatione iniusta an si iniusta exsententia iudica-
 ri non potest pendere super possessione nullitatis iudicio.

DECISIO CCLXXXI.

In vna Hispanen. pensionis inter Didacum Vasquez
 1 lex vna, & Alphonsum Alvarez ex alia dubitavi ego
 die 27. Maij. 1545. an post solutione pensionis decurfa p-
 2 pter claufulam sine retardatione solutionis esset quæ-
 sita quasi possessio percipiendæ. Didaco. Et fuit resolu-
 tum quod non per text. in cap. olim. de restit. spo-
 3 liat. & ibi Innoc. & omnes. Nam ille qui paret mā-
 datis superioris non animo obediendi, sed timore, nō
 4 constituit aduersarium in quasi possessione iuris in-
 corporalis, vt inquit Innocen. in d. c. olim. in gloss.
 final. quæ incip. abstinuit. & idem declarat glo. ordina-
 5 ria super verb. tenore sententiæ. & ibi Abbas col. 4.
 vers. 4. Et vltima ratio est secundum Abb. & alios, quia
 6 quasi possessio incorporalis non acquiritur ex solo
 animo acquirere volenti, sed necessaria est patientia
 7 quia patientia in istis habet vim traditionis, l. quo-
 ties. ff. de seruitut. tit. generali. nec isti casui adapta-
 8 ri potest illa distinctio ex mente Hostiens. quæ adducit
 ibi Abb. col. 3. versic. 2. principalis solutio. sed ibi
 dicit an videlicet excommunicatio sit iusta, vel iniusta
 9 non autem dicit Holli. quod soluens propter iustā
 excommunicationem dicatur esse in possessione per-
 10 cipiendæ, quia non obstat patientia, quæ in incor-
 poralibus requiritur d. l. quoties. Item & secundo,

6 quia cum in casu isto vna pendeat causa nullitatis
 super pensione non poterat ex sententia super isto arti-
 culonullitatis iudicari, an excommunicatio ipsa esset
 iusta vel iniusta.

E P I T O M E.

Citatus ad totam causam cum cōminatione quæ procedetur
 ad sententiam, nisi non dicitur iterum citari comparuerit in
 causa.

S V M M A R I A.

- 1 Citatus ad totam causam additis minis, quod ad sententiā
 procedetur per se vel per procuratorem iterum citari
 debet si tunc comparuerit.
- 2 Procurator si a certis appellans grauinibus à iudice re-
 cedat, citari in iudicij processu non tenetur nisi sponte ap-
 pellationi renunciet.
- 3 Procurator e primo reuocato alium constituens animum
 comparandi habere dicitur.
- 4 Comparendi animus vnde præsumatur.

DECISIO CCLXXXII.

Citatus ad totam causam cum cōminatione,
 quod procedetur ad sententiam, si comparuerit,
 per se vel per procuratorem debet citari. Fran. in c. cum
 qui. col. 1. de dol. & contum. in 6. Ita fuit resolutum in
 vna Calaguritan. beneficij de Publola coram D. Tho-
 ma de Thauis die 29. Maij. 1545. & dictum fuit quod
 licet procurator à certis grauinibus appellasset quæ
 tamen eramus in terminis d. c. cum qui. Nam tex. in-
 telligitur quādo recessit appellans, ita vt nolit amplius
 propter grauamen, quod sibi proponit illatum corā
 illo iudice comparere, secundum Alex. in l. contuma-
 cia. col. 2. versic. nec hinc obstat. de re iudic. alijs cum
 procuratores ab omni grauamine appellant esset loc-
 3 tor in isto casu esset reuocatus, tamen constabat
 quod alium procuratorem constituerat, & sic con-
 stabat quod habebat animum comparandi. Item fuit
 dictum, quod illa citatio ad videndum iurare testes
 4 instantes facta die 12. qui erat finis termini probatorij
 & idē in die 12. & sic sequen. fuerat procurator ad
 acta constituens, quod ille volebat citari.

E P I T O M E.

Adiudicatio ab initio nulla quo casu fuerit saluata.

S V M M A R I A.

- 1 Ante conditionem purificatam quod geritur nihil valet.
- 2 Ad iudicatio non præcedente substitutione facta non valet
 nisi probetur bona nibilo plus valitura quā si sub-
 stitue vendi forent & nu. 3.
- 3 Iudicis in veluti notorio procedentis sententia irruocabi-
 liter valet si bene erat notorium & hoc postea apparet.

DECISIO CCLXXXIII.

Die 10. Maij. 1545. in vna Tiburtin. Castri Suruile
 pro Zambeccariis contra Robertum de Arzulo
 Guilelmus Casandrus non præcedente alia diuifio-
 ne bonorum aliorum prout est in ferma mandati &
 rescripti tenebatur, & sic iurisdictioni sub conditione
 1 erat data, & ideo ante conditionem purificatā quod ge-
 ritum erat nihil valebat vt per Rotam decif. 217. in fi.
 & in c. olim. de offic. delegat. & l. diligenter. ff. manda.
 2 Item licet adiudicasset castri Arzuli pro duabus
 partib. dictis Zambeccariis non præcedente subhastat-
 3 tione quæ alijs præcedere debebat, vt dicit Bald. in l.
 ordo

ordo. versic. & tu. & ibi Salic in 1. not. C. de execut. rei
 iudic. Tamen quia tempore, quo fuit dictum de nul-
 3 litate dictæ adiudicationis per commissionem impetra-
 tam per ipsum D. Robertum Zambeccarii probarūt,
 quod tempore adiudicationis factæ alia bona non ex-
 tabant, & quod illo tempore non valebat plus quā
 illud pretiū, pro quo adiudicata fuerat, & sic de lætio-
 ne non cōstabat, sustinuerunt dictam adiudicationē,
 & voluerunt, quod esset valida, per ea quæ dicit Inno-
 cen. in c. tua nos. in fin. de cohabit. cleric. & mulier.
 4 vbi dicitur, quod si iudex processit veluti in notorio
 tamen tenet irruocabiliter sententiā, si bene erat no-
 torium, & hoc postea apparet. & quod dicit Archid.
 in cap. cum plures. circa fin. vers. credo. de offic. dele-
 gat. in 6. & est decif. Rotæ 57 in antiq.

E P I T O M E.

Non dicitur notorie constare de non iure autē conclu-
 sionem in causa, etiam quod notorie ex actis constet de nō
 iure.

S V M M A R I A.

- 1 Inuestitura, si iurisdictione sit feudalis, obstat agenti peti-
 torio.
- 2 Iurisdictione mixtam habens proprietatis causam non nisi
 ex Principis concessione habetur, est que precaria.
- 3 Precaria iurisdictione non continuatur per decretum in ha-
 redes.
- 4 Inuestitura suspensa petitorio in iudicio possessorio ad ex-
 cludendam precariam iurisdictionem possunt pro colore
 tituli repeti.
- 5 Notorie cum constat de non iure spoliati, an sit ad possessio-
 nem restituendus. & nu. 8.
- 6 Notorium, quod restitutionem impediatur, non resultat ex pro-
 bationibus que in actis factæ sunt, ante conclusionem.
- 7 Notorium factum ante conclusionem incommutabiliter per
 aliorum iuriam productionem tollitur.
- 8 Restitutio datur in expectatiua reuocata, licet reuocatio no-
 torie de non iure apparere faciat.

DECISIO CCLXXXIII.

In vna Parmen. pecuniaria, in qua dumageretur pe-
 1 torio & possessorio, erant productæ inuestituræ ad
 excludendum Michaelem Cassalium agentem ex de-
 creto Milanen. ad continuationem iurisdictionis pos-
 sessionem castri Monti cellorū, ex eo quod diceretur,
 quod iurisdictione esset feudalis, & Michael non erat
 comprehensus in inuestitura. Et Michael vidēs quod
 in iudicio petitorio inuestitura sibi obstat, suspen-
 dit petitorium, & agebat solo possessorio post ad iurisdic-
 2 tionem habentem mixtam causam proprietatis, cum
 non habeatur nisi ex concessione Principis, secundū
 Egid. decif. 433 Bald. in tracta. præscript. column. 4.
 num. 2. Bald. in l. solemnibus. C. de fid. instrum. & per
 c. in eius. fin. C. de probat. Caffad. decif. 1. num. 10. de
 restit. spol. & alijs præfumpitur precaria, secundum Bal.
 in l. 2. col. 5. in q. 9. C. de acquirend. domin. & ista pre-
 3 caria per decretum non cōtinuatur in hæredem, Iaf.
 in consil. 241. column. 10. versic. item vltra prædicta. &
 152. vera & iuridica. num. 7. vol. 4. & idē Cassal. suspē-
 so petitorio in iudicio possessorio repetit inuestituras
 4 ad excludendū precariū pro tituli colore. Tamē quia
 respectiue facta erat, dicebatur pro parte contraria cō-
 tra Cassalium, quod ex actis constabat notorie de nō
 5 iure ipsius Cassalii, & idē non erat ad possessionem
 restituendus, & alleg. in terminis deci. Egid. 404.

quam nititur defendere Carolus Rign. in l. 1. col. 48.
 versic. post hæc. & Bartol. ibi. C. de nou. oper. nunc. Ta-
 men mense Maij, circa finem dicti mēsis anni 1545.
 6 Domini tenuerūt, quæ probacionibus in actis factis
 non resultat tale negotium ante conclusionē in cau-
 sa, propter quod restitutio impediretur, vt voluit Ro-
 ta decif. 393. in nou. Caffad. decif. 1. de restit. spol. Sar-
 nen. in reg. de non iudican. iuxta formam supplicatiō.
 in q. 5. in fin. & Staphil. in tract. de lit. grat. fol. 178. pag.
 1. Ex quo ergo in casu nō erat cōclusum in petitorio
 immō erat suspensum, dicebant, quod illa iura non fa-
 ciebat notorium, vt dicit dicta decif. 393. & voluit Fe-
 lin. in d. c. significarunt. super gloss. in verb. loquere.
 de testib. dum dicit, quod illam gloss. sequuntur om-
 nes Dd. & licet ipse distinguit commutabiliter, dice-
 batur, quod ante conclusionem non faceret incommu-
 7 tabiliter: cum illud notorium per productionē alio-
 rum iurium tolli possit. Immo fuit dictum, quod li-
 8 cēt ex actis constet notorie de non iure, tamen datur
 restitutio, vt per Caffad. Sarnen. Staphil. in locis supe-
 9 rius allegat. hinc videndum est, quod Rota post restituit
 in expectatiua reuocata, & tamē reuocatio facit, quod
 notorie dicatur apparere de non iure.

E P I T O M E.

Restitutio in integrum quando non impediatur executione
 sententiæ.

S V M M A R I A.

- 1 Restitutio in integrum petita impeditur sententiæ execu-
 cutio.
- 2 Executione in sententiā petita, & accedente decreto ad
 omnes censuras non datur restitutio, nisi parito iudi-
 cato.

DECISIO CCLXXXV.

Die prima Junij 1545. in vna Oxonen. coram me
 1 fuit dictum, quod licet restitutio in integrum
 petita impediatur executionem sententiæ, vt per Iaf. in l.
 4. §. condemnatum. col. 6. in 1. vers. subdit Bart. & ibi
 Rip. col. penult. versic. successiue. ff. de re iudic. tamē
 2 quod nisi quādo esset petita executio, prout dicit Rip.
 in d. l. 4. circa fin. colum. penultim. versic. aliquando
 petitur restitutio. & Alexan. consil. 62. vt in casu per me
 posito non solum erat petita executio, sed erat decre-
 tum ad omnes censuras: & idē fuit dictum, quod nō
 audiretur super restitutione in integrum petita, nisi pa-
 rito iudicato.

E P I T O M E.

Religiosus non potest esse procurator ad iudicia vel ne-
 gotia.

DECISIO CCLXXXVI.

In vna Senens. pensionis, coram Domino Ioanne
 Paulo. 1. Junij 1545. fuit resolutum, quod religiosus
 non poterat siue ad iudicia siue ad negotia constitui
 vel substitui procurator. & quod ista dicebat Vitel in
 Clemen. religiosus, circa fin. de procur. quicquid dicit
 ret ibidem Card. in 12. positione: quia ratio subhastato-
 nis à diuinis pariter in vtroque militabat.

E P I T O M E.

Minuta discordante à breui quando sit recurre idem ad mi-
 nutam.

SVMARIA.

- 1 Breue signatum & sigillatum non est mittendum ad corrigendum, etiam si de minuta discrepantia in eo constet.
- 2 Minuta quæ Cardinalis aut alius expeditoris signaturâ non habet, originis non habetur.
- 3 Gratia perfecta est, si breue per Papam sit signatum ante confectam minutam expeditoris signaturam habente.

DECISIO CCLXXXVII.

IN vna Legionen. Canonicatus, coram Domino Fabio, 1. Junii, 1545. fuit resolutum, quod etiam si constaret de minutæ discrepantia in breui signato & sigillato per Papam, quod breue non erat mittendum ad corrigendum: quia minuta, quæ non habet signaturam aliquam Cardinalis, vel alicuius expeditoris, non dicitur originalis: etiam tunc gratia est perfecta quando breue per Papam est signatum, antea autem confecta minuta habente signaturam expeditoris: quia illa diceretur matrix originalis & ille articulus fuit decisus pro Mattheo Lofie contra D. Franciscum de Tolet.

EPITOME.

Confessio coram iudice incomp. etenti valet, & habet vim confessionis extraiudic. l. s.

DECISIO CCLXXXVIII.

IN vna Burgen. iuris. dandi pacem, coram Domino Reomano, 1. Junii 1545. fuit dictum quod confessio facta coram iudice incompetenti valeret sicut in vim confessionis extraiudicialis, an ea posset quis condemnari. Et tunc magis in illo casu, in quo non constabat de incompetencia iudicis, & quod actus ex frequentia, modo, & forma dandi, ut erat in casu illo, in quo Capellani pluries dederant pacem Canonicis, fuerunt iudicata non iure facultatis, secundum Imol. in c. bonæ. de postulat. prelat. Et ideo fuit data restitutio Canonicis ad possessionem, qua per Capellanos in nolendo dare pacem fuerant spoliati.

EPITOME.

Mater & filia, ubi simul stipulantur rem in emphyteosim, quomodo stipulatio intelligatur.

SVMARIA.

- 1 Stipulatio patris stipularis rem emphyteosim pro se & filiis intelligitur ordine successiuo.
- 2 Mater & filia rem simul in emphyteosim stipulantes, non intelligitur stipulatio ordine successiuo.

DECISIO CCLXXXIX.

IN vna Roman. domus, coram Domino Thoma de Thauis 1. Junii 1545. fuit resolutum, quod licet quando pater stipulatur rem in emphyteosim pro se & filiis stipulatio intelligatur ordine successiuo, iuxta notata in §. quidam recte. cum aliis vulgar. Tamen secus est, ut erat in casu illo, ubi mater & filia acceperat in emphyteosim, & simul stipulatur fuerant: quia propter illam simultaneam stipulationem non intelligebatur ordine successiuo, per text. in l. reos. §. cum in talibus. ff. de reb. dub. q. agebatur in casu illo, in quo mater & filia simul tenebantur facere melioramenta, & simul solvere pensionem domus.

EPITOME.

In causa Parmen. vallium.

SVMARIA.

- 1 Promissio simplex in venditione utilis dominij, quod vendens velit teneri ad definitionem rei pro suo dato & facto, & pro iuribus suis, an intelligatur copulatiue.
- 2 Nouatio hodie non inducitur, nisi expressè agatur.
- 3 Promissio secunda cum fuerit sub conventionione prima, inducitur nouatio, si fiat circa idem ius, secus si circa diuersa.
- 4 Promissio de euictione simpliciter & sub limitata conditione, et sibi inuicem contraria.
- 5 Posteriora derogant prioribus, si sibi inuicem non compatiuntur, & de diuersis agatur, secus si de iisdem.

DECISIO CCXC.

IN vna Parmen. vallium, in qua die quinta Junii, 1545. dedit dubium, præsupposito, quod Dux Ferrariae pro misisset defensionem simpliciter, quando vendidit vtili dominium matri Nicolai, cuius Nicolaus erat hæres, & quod deinde in venditione iurium, vel directi dominij, facta ipsi Nicolao, voluerit Dux teneri defendere valem pro suo dato & facto, & pro iuribus suis, tantum intelligebatur copulatiue, prout etiam alias resolutum fuerat, videlicet quod debebat concurrere cum conditione factum vel datum ducis pro iuribus suis. Et saluum erat, quod volebat teneri pro facto & dato, quando non esset recessum à priori & simpliciter promissione: quia hodie nouatio non inducitur nisi expressè agatur, l. finali. C. de nouationib. non obstat, quando promissio secunda fuit sub conventionione prima, inducitur nouatio, secundum Alex. in l. qui bis ff. de verb. obligat. quia fuit responsum, quod procederet, quando fieret circa idem, d. l. qui bis. ff. de verb. obligat. sed hoc fuit circa diuersa. Itē non obstat, quod salte promissio de euictione simpliciter facta, & sub conditione etiam limitata, essent contraria: unde scilicet non compatiuntur, tunc posteriora derogant prioribus, secundum Dec. in l. pacia commissa. C. de pact. quia fuit dictum, quando circa idem, secus si circa diuersa.

EPITOME.

In causa Rhodiens. linorum & coriorum.

SVMARIA.

- 1 Coniectura an & quomodo probent quædam petitionem.
- 2 Quantitas debiti probari potest per coniecturas probari, cum agitur de re, quæ sui naturæ ad siticilis est probationis, & de coniecturis quæ ex actu alteri viuino oriuntur & nu. 3.

DECISIO CCXCI.

IN vna causa Rhodiens. linorum & coriorum, in qua die 5. Junii 1545. dedit dubium, an ex coniecturis, de quibus in actis, probetur quantitas linorum & coriorum petita. Et fuit resolutum, quod non: nam prima coniectura de cedula presentata Rhodi magno Magistro, & quod non contradixisset, immo quod fuit subscripta per vnum religiosum: fuit dictum, quod non probatur, quod cedula presentata sit magno Magistro, & quod eam legisset, immo remisit eos ad procuratorem Thesauri: item non esset verum, quod esset subscripta, & manus adhuc esset cognita. Secunda coniectura de petitione facta in ea, & quantitate petita non esset contradictum, fuit dictum, quod immo in exceptionibus procuratoris Thesauri. Tertia itē, duo testes p. parte religionis

religionis dicunt, quod lina transportata ad clericum non erant in faccis & peris, & illa peti dicebatur quæ erant appositæ ad mœnia. Item fuit dictum, quod Bart. in d. l. si quando. circa fin. vult, quod si quantitas debiti possit probari per coniecturas, procedit, quando sumus in re de sui natura probationis difficilis, ut in casu isto Bart. secus erat in casu nostro. Nam cum facci capiebantur pro mœniis, nulla violentia inferretur, & facci erant sub custodia patroni nauis: impunitandum est ergo ipsi Dominico, qui à principio cum aliqua spe probationis sibi non prouidit. Item ad dictum Bart. ind. l. admonendi. de eo, qui probato mutuo probat postea quantitatem mutui per coniecturas, dictum fuit, quod procedit, quando coniectura fuit ex actu vicino actui: Hic autem non sumus in talibus coniecturis. Item facci linorum erant diuersarum personarum.

EPITOME.

Compensatio licet non admittatur in debito iurato, admittitur tamen retentio.

SVMARIA.

- 1 Conductores possunt retinere id, quod in iuramento debebant soluere, excusanturque ad caducitate & penarum incursum.
- 2 Compensare & retinere in tantum differunt, ut qui compensare non possit, retinere seu excipere possit.
- 3 Petere qui prohibetur, retinere non prohibetur.

DECISIO CCXCII.

IN vna Bononien. locationis villa Fontanæ fuit resolutum die 5. Junii, 1545. coram Domino Fabio, pro Domino Francisco Casalio, quod licet in debito iurato non admittatur compensatio, tamen ibi admittitur indirecta iure retentionis, per Abb. & Cuman. in c. bona fides. in fin. de pos. Et ideo fuit dictum, quod si licuit conductoribus retinere e pagas, quas debebant soluere sub iuramento, occasione afflictum commutationis villæ Fontanæ, eò quod habebant apud eos nomen communitatis obligatum, & hypothecatum pro eorum credito, & ex consensu expresso dictæ communitatis: at per hoc eosdem conductores excusari à caducitate & incursum penarum, per consil. Corn. 61. lib. 3. col. 9. & Socin. consil. 145 eolum. penultim. cum differentiat sit inter compensare & retinere. Hinc videmus, quod ex conclusione ista non potest compensare, quia esset petere, sed tantum possit excipere seu retinere secundum Corn. in c. intelligimus, de iudic. Dec. consil. 300. num. 10. & 398. num. 4. dum dicit, quod ille, qui prohibetur petere, non tenetur retinere.

EPITOME.

Egidianæ an fuerit locus, vide supra.

SVMARIA.

- 1 Appellatio an valeat in possessorio, secundum decisi. Egid. & nu. 4. 6.
- 2 Sententia partim absolvens & partim grauians est iniusta, nisi agatur in summaris, in quibus positio quæ ante sententiam fit, attenditur.
- 3 Statutum appellationis prohibens intelligitur quoque in casibus in quibus datur appellatio.

5 Appellatio valet in possessorio de iure canonico, non autem civili.

DECISIO CCXCIII.

IN causa Placentin. castri Sarmati, coram Domino Peregrino, die 5. Junii, 1545. fuit dubitatum, an in illo casu esset locus Egidianæ. Dubium fuit, ex quo fuit resolutum, quod causa reintegrans, non daretur: pro parte tamen obtinuerat, & in alia parte Comes Gaspar non fuit absolutus: & ratio, quia pro illa parte non absoluerat, sed iudex notorie grauauerat, ergo sententia iniusta. Fuit dictum, quod eramus in sum mariis, quod attēditur positio, quæ fit statim ante sententiam: & licet pro Comite Olderico fuerat allegatum dictum Negus. in tracta. de pignor. in 1. membr. 8. part. priuileg. dum dicit, quod si statutum prohibet appellationem, intelligitur etiā prohibere in casibus, in quibus datur appellatio, aut permittitur, ne statutum sit superfluum. Et infert, ad constitutionem Egid. fuit dictum, quod illud dictum non facit ad propositum, quia loquitur de iure civili, quo casu non appellatur & hic eramus in iure Canonico, in quo datur appellatio, nec per statutum appellatur, si tollit appellationem. Sed fuit resolutum pro Comite Olderico, quod esset locus Egidianæ, ex quo dominium limitatè & incidenter erat deductum respectu possessorii, & ex quo grauamē poterat reparari in petitorio, narraretur appellatio in possessorio.

EPITOME.

Procurator in causa quando contra constituentem examinari possit.

SVMARIA.

- 1 Procurator in causa inuitus non potest examinari non solum pro constituentem, sed etiam contra constituentem. & nu. 2.
- 3 Procurator in causa habetur pro principali: & sicut principalis in causa non examinatur, ita nec procurator.

DECISIO CCXCIII.

Dicebatur in vna Roman. domus coram D. Ruel len. die 8. Junii, 1545. & in isto casu eram ego licet alius contradixisset, & propterea nihil conclusum quod procurator, qui tractat causam, non potest inuitus non solum pro constituentem, sed etiam contra constituentem examinari ut testis in ea, per dictum Bartol. in l. de ferre. circa fin. 1. column. versicul. hoc verum est. ff. de iur. hie. & contradicit his quæ supra dixit, dum dicit, quod contra constituentem inuitus potest produci testis: non obstat gloss. in c. final. de testibus. in 6. & gloss. in l. final. iuncto text. intelligitur in eo, qui fuit procurator in prima instantia, & defuit in secunda parte, intelligitur, ut per Domin. volumin. 2. in tractat. causam. prout clarè videtur sentire text. & eodem modo loquitur gloss. in d. l. final. Tamen text. secundum quem debet intelligi, dicit, prestitit patrocinium, sic de prædicto modo & de præsentem: etiam ratio Bartol. in d. l. deferre, efficax est: quia si tamen procurator tractans causam reputatur pro principali, sicut principalis non examinatur in causa, ita nec procurator. sed debet respondere positionibus. Et vide decisi. Guid. Pap. qui videtur tenere, quod possit procurator inuitus examinari. ipse allegat Bartol. in d. l. deferre. ergo intelligen-

intelligendum secundum dictum Bartol.

EPITOME.

Procurator si nihil fecit in vita resignantis, post mortem illius non poterit prestare consensum super supplicatione.

SYMMARIUM.

- 1 Mandatum procuratoris morte principaliare integra extinguatur, etiamsi quoque principalis aliquid egerit, secus si procurator.

DECISIO CCXCV.

IN vna Palentin. Scholastria, die 8. Iunii 1545. fuit resolutum, coram Domino Reomano, quod licet principalis supplicationem dedit ad resignandum, si procurator nihil facit in vita resignantis, non poterit prestare consensum: quia re integra ex pirat mandatum procuratoris & decisi. Caslad. loquitur, quando procurator aliquid fecit in vita resignantis, & non sufficit, quod ipse principalis fecit.

EPITOME.

In causa Parmens. fuit resolutum, quod descendentes esse probare debent.

SYMMARIUM.

- 1 Inuestitura si fuerint concessa pro se & descendentibus, si agentis ad possessionem se descendentes esse non probent, presumitur inuestitura precaria possessione, nec per inuestituras ea tollitur presumptio.

DECISIO CCXCVI.

IN causa Parmen. pro Michaele Cafalio contra Liuiam, in qua dubitanti die vigesima Iunii, 1545. an sex instrumentis reproductis cessat presumptio precaria quod ad Polidorum. Et fuit dictum, quod inuestitura essent concessa pro Alberto & descendentibus, quod non probatur, quod Polidorus esset de descendentibus Alberti, & ex dictis inuestituris non tollitur presumptio precaria: ita ergo necessarium erat probare, quod Polidorus praesumeretur possidere precario ab Imperatore.

EPITOME.

Merces venales distractae non veniunt in generali obligatione.

SYMMARIUM.

- 1 Merces, quae sub generali obligatione erant, si fuerint distractae, datur actio vel ad earum pretium, vel ad merces loco distractarum surrogatas. & nu. 4.
- 2 Actio mercium distractarum generaliter obligatarum ad illas restringitur, quae vel tempore obligationis vel moti in iudicio apud debitorem eperunt.
- 3 Beneficialia tacite hunc habent contractum, ut merces generaliter obligatae a tenentibus personarum qualitate vendi possint & alia surrogari.
- 5 Merces alienatae quando possunt renouari.

DECISIO CCXCVII.

IN vna Roman. pannorum, pro Bartholomeo Ruspo li contra Hieronymum Spanotium, fuit resolutum

- 1 decima quinta Iunii, 1545. quod licet in generali obligatione veniant merces venales, si sunt distractae, tunc solum non competit actio ad pretium illius, sine ad merces loco illarum surrogatas, ut est casus in l. cum taberna. in princip. & ibi Salic. in 2. not. ff. de pignor.
- 2 ita quod actio huiusmodi restringitur ad illas merces tantum, quae reperiuntur apud debitorem obligatum tempore, quo actio oritur, vel tempore moti iudicii, ut per Bald. in l. vbi adhuc. column. 1. versicul. in contrarium videtur. C. de iure dotium, per Bartol. in l. si constante. in 3. quae. versicul. quamuis principalis. ff. solut. matrim. per Ias. in §. item Publiciana. versicul. repetitio itaque in l. de action. in 1. membr. 2. part. principalis. num. 3. versicul. ita & 2. Et ratio est: quia in beneficialibus videtur ab initio tacite contractum, quod merces venales obligatae attenduntur qualitate personarum possunt vendi, & alie surrogari, ut per Bald. in d. l. cum tabernam, & per regul. in dict. tracta. in loco superius allegat. & Deci. in d. l. cum tabernam. restringi debet ad casum, quoniam illae merces fuerunt surrogatae in locum venditarum: quare sufficit, quod potuerint surrogari attenduntur qualitate personarum, & mercium, prout appositissimè colligitur ex illo text. dum in fin. ibidè dicitur, quod ea, quae mortis tempore debitoris in taberna in pignore obligatae essent vendenda, adeoque non ob id an. nerrara surrogatione mercium in locove ditatum, illa solum remanent in obligatione, quae tempore mortis debitoris in taberna reperiuntur: & ratio non fuit habita quod dicit Aserin in §. item Publiciana. col. 1. Inst. de action. Non obstat quod dicit Bald. in l. vbi adhuc. column. 6. versicul. magis videtur dicendum. vbi concludit, quod si debitor incipiente male vti substantia sua, tunc merces alienatae renouari possunt quia Bald. loquitur, quando quis habet notitiam, quando maritus incipit vergere ad inopiam. & tunc nulla datur scientia in emptore, quod ille mercator male inciperet vti substantia sua, vbi nec suus nec ullius fauor erat. Non obstat, quod testes dicerent, quod post protestationem venditor reputabatur pro non solvendo: quia dixerunt Domini, quod erat vnicus testis. Itè quod si era. publicum, quod venditor incipiebat decoquere, quod in culpa erat Hieronymus creditor, sicut & emptor: & ideo melior erat conditio ipsius emptoris qui reperiebatur in possessione.

EPITOME.

Spoliatus, qui non integraliter restitutus est, potest petitorium suspendere in quacunque parte illius, & dicere, quod vltimus non recognoscat nisi facta restitutione.

DECISIO CCXCVIII.

IN vna Assalinaten coram Domino Rauellen. die 25. Iulii, 1545. fuit resolutum, quod antequam spoliator audiatur in petitorio debet omnia usque ad vnū quadrantè restituere spoliato, & ex quo spoliatus permississet causam instrui in petitorio: quia per hoc non diceretur renūciasset rei iudicatae, quam habebat in possessione: unde ista sunt iudicia diuersa. Nec obstat, quod dicit Iason in l. patre furioso. de his qui sunt. & Deci. in l. res iudicata. ff. de iudic. dum dicit quod si non constat de bono iure, quod sententia non est exequenda, ergo licet non constaret de bono iure, tamen in petitorio non loquitur, quod sententia lata in possessorio sit iniusta: tamen ista possunt simul stare. Item non dicitur constare de bono iure, donec sit conclusum, & ideo spoliatus, qui non est restitutus, restitui potest in quacunque

quacunque parte petitorii, & suspendere illud, & petere, quod integraliter restituatur in odium spoliantis.

EPITOME.

Clausula gratificationis non tollit privilegium possessionis.

SYMMARIUM.

- 1 Possessionis privilegium non tollit gratificationis clausulas.
- 2 Possessio, cum beneficium ab ordinario est collatum, efficit, ut collationem illam priorem fuisse presumatur.
- 3 Clausula gratificationis non nisi stante gratiarum paritate operatur.
- 4 Non possessor prouisus ab ordinario si suam prosequatur gratiam, tunc gratificationis clausula in gratia Papae priori tanquam in possessorio nullum sortitur effectum.
- 5 Gratificatio primò in prouisus ab ordinario paribus attenditur, nec inducitur praesumptio, sed possessio prioris tantum datur absolutio.
- 6 Anterioritas curris in prouisus diuersis, daturque prior tituli canonizatoria.

DECISIO CCXCIX.

IN vna Panormitan. Canonicatus, coram Domino Fabio, de mense Iunii, 1545. in qua fuerat dubitatum, an clausula gratificationis tollerentur per privilegium possessionis. Et fuit resolutum, quod non: quia si possessio, quando beneficium, est collatum ab ordinario, facit, quod presumatur, quod illa collatio sit prior. Et ideo clausula gratificationis non habet locum, quae non operatur nisi stante paritate gratiarum: unde si non possessor prouisus ab ordinario prosequatur suam gratiam, tunc clausula gratificationis in gratia Papae tanquam in possessorio nil potuit operari. Nec obstat, quod dicit Caslad. decisi. 2. num. 2. de concess. prebend. nam solum dicit, quod, non data gratificationis respicitur in possessorio, nec aperit qualis esset gratificatio, & etiam loquitur in prouisus ab eodem Papae, in quibus dispositio sic a Sede attenditur, prout item declarat Gemin. & Franc. Et in prouisus ab ordinario attenditur primò gratificatio, quia non inducitur praesumptio, sed solum datur absolutio possessorii: in prouisus vero diuersis & presumitur anterioritas, & datur canonizatoria tituli prioris, & pariter respondetur ad not. per Rebuff. in tractat. de pacific. possess. fol. 59. num. 90. in 2. limit. quia etiam loquitur in impetratione facta ab eodem in gratia gratificationis.

EPITOME.

Castri reintegratio vbi datur, etiam datur iurisdictionis reintegratio, vbi castum est exemptum & separatum, vide infra.

SYMMARIUM.

- 1 Iurisdictionis castri an concessa castro continuetur in possessione eiusdem.

DECISIO CCC.

IN vna Parmen. iurisdictionis, coram me inter Dom. Liuiam de Palauicinis & Michaelè de Cafalibus fuit resolutum, 8. Iunii, 1545. in qua fuit da-

tum dubium, si praesupposito, quod probetur Polidorum possidere Castrum Monticellorum vigore decreti, an possessio eius continuetur in Michaelè & vna cum Castro iurisdictionis. Et fuit dictum, quod iurisdictionis, quam exercebat Polidorus in castro competebar castro, quae transibat tanquam accessoria in consequentiam: & ex quo castrum erat separatum, & distinctum habens petitorium ab aliis ciuitatibus, & nulli ciuitati subiectum, ergo iurisdictionis ei non competebar. & ex quo non administrabat sciente principe, eramus in illo casu, in quo dicitur concessio castro concedi etiam iurisdictionem.

EPITOME.

Nullitas vbi deducitur per viam replicationis.

SYMMARIUM.

- 1 Assententia lata in possessorio non appellatur.
- 2 Attentatorum causa commissa, & inhibitione facta an rei iudicatae possit fieri executio, & missio in possessionem annullari.
- 3 Appellatio stante inhibitione remouetur per viam attentati.
- 4 Commissio attentatorum, in qua nulla rei iudicatae sit mentio, est surreptitia, quae nullam iurisdictionem tribuit.
- 5 Commissio attentatorum quando non sit nulla nec in ea rei iudicatae mentio requiratur.
- 6 Nullitas per viam attentati non nisi post annum opponi potest, sed nullitas per viam exceptionis semper. & num. 9.
- 7 Nullitas quando incidenter & non principaliter veniat.
- 8 Nullitate per viam replicationis deducta sic temporalis replicatio sicut & actio.

DECISIO CCCI.

Vluis de Podio agerat in Curia Capitolina contra Marianum Mamiam Spolet. & obtinuit sententiam a qua sententia fuit appellatum pro parte Marianum: sed quia in Curia Capitolina non appellatur a sententia lata in possessorio, sed proceditur ad vltiora, fuit commissa causa attentatorum per eundem Marianum & fuit inhibendum Non obstante inhibitione fuit facta executio in domo, & sic Iulius fuit immissus in possessionem. Petebat tractu temporis succedente partem Gregorie Mammiae filiae & haeredis dicti Mariani, quod dicta appellatio facta stante inhibitione remoueretur per viam attentati. Pro parte autem Iulii dicebatur, quod etsi ipse processerat ad vltiorem executionem non obstante inhibitione, quod illud fecerat vigore rei iudicatae, de qua in commissione attentatorum non erat facta mentio, & per consequens commissio erat surreptitia, quae in Curia Capitolina vigore statutorum nullam iurisdictionem tribuebat, & per consequens inhibito non obstabat. Replicabatur pro parte Gregorie, quod illa non indicabat, quod erat nulla, & sic de ea non erat facienda mentio: ex quo tunc non constabat de processu illius rei iudicatae, & sic non constabat de citatione nec aliis necessariis. Opponebat tunc Iulius, quod de nullitate statuti vigore post annum dicere non poterat, & in isto casu non solum annus, sed 24. anni elapsi erant, quae potuerat de nullitate dici. Sed pro parte Gregorie dicebatur, quod illud erat verum, si de nullitate ageretur per viam attentati, sed hic agebatur de nullitate per viam exceptionis:

ptionis: Ergo isto casu semper de nullitate excipi potest. Ego die 22. Iunii 1545. dubitavi an isto casu diceretur per viam executionis, an defectus ut cognoscatur, an sit locus statuto vrbis. Pro parte Gregorix dicebatur de nullitate per viam exceptionis. allegabatur Paul. de Castr. in d. l. i. colum. 9. de ordin. iudic. & dicit quod si agatur super hereditate ab intestato, & alius producit testamentum: dicitur illud esse nullum, quod isto casu dicitur agi de nullitate incidenter, non autem principaliter. Item allegabatur Bartol. in l. & preferim. colum. 6. versicul. cum aliqua vidcamus. ff. de appellation. vbi declarat, quando dicitur agi principaliter, petatur declarari sententiam nullam non obstante re iudicata nulla: ergo de nullitate dicebatur incidenter non autem principaliter, sed pro alia parte pro qua fuit facta resolutio, fuit dictum quod licet incidenter diceretur de nullitate, per hoc non poterat dici, quod illa nullitas possit perpetuo opponi: quia negari non poterat, quin ista nullitas per viam replicationis deduceretur, quo casu replicatio est temporalis, sicut & actio, l. quæ situm. § in dolo. ff. de probatio. Bartol. in l. exceptio. ff. de except. & in l. fin. C. de except. Sicut ergo non poterat agi per viam replicationis, & si aliter diceremus, statutum Capitolinum nullam redderetur, nam semper illa, quæ haberet contra rem iudicatam, peteret de nouo: & si opponeretur de re iudicata, replicaret de nullitate, & sic diceretur, quod per viam exceptionis quandoque opponere possit. & fuit allegat. Paul. de Castr. in l. Papinianus. §. si filius. ff. de inoffic. testamen. vbi declarat, quando de nullitate per viam exceptionis possit dici perpetuo.

EPITOME.

Regula de annali non habet locum in impetratione facta ab inferiori à Papa, & procedit etiam in regul. de annali moderna.

SUMMARIA.

- Regula de annali locum non habet in provisione certo modo à legato vel ordinario impetrata.
- Regula Pauli moderna innovatoria procedit tantum in impetratione certo modo à Sede Apostolica facta.
- Provisio quando non annullatur.

DECISIO CCCII.

Regula de annali non habet locum in provisione certo modo impetrata à legato, vel ordinario, prout ita tenet Sarnens. & nos fuimus sequuti, die 22. Iunii, 1545. in vna Auignonen. beneficiorum coram Dom. Ioan. Paulo, & ita tenet Sarnen. super regula de annali, q. 9. in qua etiam dicimus, quod regul. Pauli moderna innovatoria regul. de annali, tantum habebat locum in impetratione certo modo facta à Sede Apostolica: licet dicat, quod surrogationes non servata forma, de qua in regula, factæ etiam per legatum sint nullæ. Item in ea diximus, quod licet omnes simplices tamen non intelligeretur annullare provisionem de consensu eius, contra quem facta fuerat impetratio certo modo, mota lite contra possessorem, cessit iuri, liti, & cause, in fauorem possessoris, & possessori concessit regressum in fauorem impetrantis terminos, dicebatur quia erat de consensu, quod valebat.

EPITOME.

Procurator post litem contestatam quando possit reuocari.

SUMMARIA.

- Procurator non nisi volens accedente consensu tacito vel expresse à domino reuocari potest.
- Reuocatio procuratoris in præiudicium reuocantis Domini etiam non accedente procuratoris consensu tenet.

DECISIO CCCIII.

Procurator post litem contestatam nisi volens per Dominum reuocari non potest: & sic requiritur consensus expressus, vel tacitus: Itaque absens & ignorans reuocari non potest, secundum Franc. in c. liquet. §. secus. in fi. colum. penultim. de procur. in 6. Paul. de Castr. in l. ante litem, colum. 1. versicul. in text. ibi iuncto. ff. de procurat. verum quod in præiudicium Domini reuocantis tenet reuocatio absque consensu procuratoris, per id quod dicit Abb. in c. mandato, in primo notab. de procur. in 6. d. in primo dicit, quod ex mente Hostien. reuocatio procuratoris tenet in præiudicium reuocati, & potest distingui, an ante litem contestatam, vel post, & ista procedit secundum iudicium meum, vide omnino Cassad. dec. 1. de appel. num. 13. cum sequen.

EPITOME.

Inhibitio ligat commissiones prout de iure: quia reputata calumniosa non annullans actum post inhibitionem factum.

SUMMARIA.

- Carceratio post inhibitionem facta an sit attentata, & nu. 3.
- Appellationi interposita per quos actus censetur renunciatum.

DECISIO CCCIII.

Die 7. Octobris 1545. in vna Lucana Nullitatis carcerationis, pro Petro Celmi contra Vincentium Fredati, quam ego proposui, in qua erat dubium, an carceratio post inhibitionem facta esset attentata, factum sic se habebat. Erant facta consilia inter Petrum & Vincentium, in quibus Vincentius obligauerat solvere pensionem decursam in forma Camera: & cum Vincentius non seruaret promissa, fuit processum ad confessionem debiti, & postea ad declarationem: A declaratoria Vincentius appellauit, & post appellationem pro parte Vincentii fuit presentata inhibitio Domino Ioanni Paulo, qui tulerat declaratoriam suam per beneficio attentatiuo, & sic factum locum Vincentius obtulit, factum deposito vnus Iulii solvere reliquum quod esset liquidatum: Item obtulit soluere granum, super quo agebatur secundum valorem Curie Lucanæ, & sic tot post appellationem à declaratoria interposita confessus fuerat debitum. Postea vigesima nona Iunii, 1545. idem Vincentius presentauit mihi commissionem appellationis à sententia, seu vim diffinitiuam habentis, in qua narrabatur, quod erat appellatum à die notitie: commissio erat signata prout de iure, tunc ea non fuit statim usus. Postea decima quinta Augusti, idem Vincentius presentauit commissionem Domino Ioanni Paulo, & citauit partem ad videndum inhiberi, & absolui, vigore cuius fuit inhibendum. Tamen Ioannes Paulus non absoluit, & sic per istos actus certum est, quod iste Vincentius renunciauit appellationi interposita. Et Petrus Colimin. postea in fine mensis Augusti obtinuit decerni brachium secularare, quo obtento timens Vincentius ne vigore illius fieret

fiere contra eum executio, die vigesima sexta Septembris fecit Petrum citari ad dicendum contra commissionem mihi presentatam: illamque mihi committebat causam appellationis à definitiua seu vim definitiuam habentem. quæ erat signata prout de iure, ad videndum inhiberi, vigore cuius ego inhibui. Et postea Vincentius fuit non obstante dicta inhibitione carceratus. Dubitavi ego an dicta carceratio esset attentata: & Domini dixerunt, quod dato, quod inhibitio esset prout de iure, & quod stante renunciatione appellationi per illos actus, de quibus supra dixi, quod nihilominus inhibito afficiebat Petrum, & Petrus nihil potuisset agere donec fuisset cognitum, propter stilum Rotæ, qui habet, quod dato, quod inhibitio procedat sine causæ cognitione, tamen semper seruanda est, donec sit moderata, vel declaretur non afficere. Tamen quia in casu illo Domini dicebant, quod inhibitio erat calumniosa per tot confessiones, ideo voluerunt, quod post talem inhibitionem non esset attentata.

EPITOME.

Remissoria in causa beneficii in prima instantia pro testibus senibus & valetudinarijs omnino concessa.

SUMMARIA.

- Remissoria datur in prima instantia pro testibus senibus & valetudinarijs dummodo petens eam addat testium senium & valetudinariorum nomina, idque sine retardatione processus. & nu. 2. 3.

DECISIO CCCV.

Adem die 7. Octobris, 1545. fuit dubitatum coram Domino Ioanne Paulo, an in tali causa beneficii esset danda remissoria in prima instantia pro testibus senibus & valetudinarijs. Et fuit conclusum, quod sic, quia ratione periculi multa permittuntur contra regulas iuris, prout de examine testium in c. quoniam frequenter. in princip. vt lite non contestata, tamen per maiorem partem fuit resolutum, ad tunc euitandum timorem calumniæ, quod petens eam debebat addere nomina testium senium & valetudinariorum, & sic pro illis sic nominatis daretur remissoria, ne esset in potestate partis alios examinare, & sic stilum Rotæ in l. final. colum. penultim. versicul. text. gloss. queritur. C. de edend. & Dd. in c. penultim. colum. penultim. versicul. 8. fallit. de probat. vbi volunt, quod nomina testium regulariter sint danda, etiam dum dicebatur, quod ignorabant talia nomina. & ratio est, propter periculum, per decisi. Rot. no. in antiq. Item fuit dictum, quod dicta remissoria debebat dari sine retardatione processus. Nam ratio dabatur in prima instantia, vt euitaretur periculum, sed non debebat retardari processus propter stilum nostrum: quia non damus remissorias in casu beneficii in prima instantia, ne in futurum sub isto prætextu extorqueretur remissoria à nobis.

EPITOME.

Sententia lata contra minorem, cui deputatus est curator, licet curator nullas defensiones fecerit, non est nulla, sed venit restituendus. Aduerter, quod contra istam decisi. videretur consil. Ruin. 36. versicul. sed præmissis non obstantibus. lib. 1.

SUMMARIA.

- Sententia contra minorem lata curatore tantum comparente, & nihil faciente non est nulla, cum solemnitas sit seruata, si minor est restituendus, & numer. 6.

- Sententia contra minorem omnino indefensam lata nemine pro eo comparente est nulla. & numero 5.
- Minor qui nullam defensionem habebat, cum eum defendere non expediret, indefensus non dicitur, si nullus pro eo compareat.
- Paria sunt, non habere curatorem & habere si eum defendere nolit, si minori aliquid defensiones competant, quæ per curatoris non comparitionem amittuntur.
- Sententia contra minorem lata si curator etiam citatus in actibus, in principio, medio & fine non compareat, est nulla.

DECISIO CCCVI.

Adem die in vna Rhegensi, dotis, pro Domino Camillo Gunzaga, inclinavit Rota, quia tantum præfata Domina Camilla informauit, quod sententia, quæ erat lata contra minorem deputato ei curatore, dato, quod tanquam procurator in causa comparuisset, nec aliquid fecisset, quod per hoc non esset nulla: quia solemnitas iudicij seruata, prout dicit Bar. & Sal. in l. cum & minores. ff. de minorib. nec per hoc non esset, quod curator non comparuisset, minor poterat dici indefensus. quo casu sententia esset nulla, prout dicit tex. in d. l. cum & minores. & in l. contra pupillum. ff. de re iudica. Nam cum minor plane dicebatur indefensus eo casu sententia esset nulla, secundum Rebuff. in repetit. l. quod, in 2. not. de re iudic. Sed in illo casu non expediebat defendere minorem, qui nullam defensionem habebat: ergo non erat indefensus, quoniam nullus pro eo comparuit, quia paria sunt non habere curatorem vel habere illum, si non vult comparere, per nota. per Bartol. & ibi Salicet. in d. l. cum & minores. quia respondebatur, quod æquiparatio procedit, quando minori competunt defensiones, quæ per non comparitionem curatoris fuerunt amissæ: secus autem quando non comparendo nihil poterat deducere, vt erat in casu illo, in quo curator nullas defensiones habebat. Non obstant, quod quando nullus comparuit neque in principio, nec in medio, neque in fine pro minore, tunc sententia dicitur nulla, vt per Bartol. & Doctore. in d. l. cum & minores. quia vel istud est intelligendum, quod minor non fuit defensus in principio, medio, nec fine: quia non fuit datum curatori, cum quo solemnitas iudicij exequeretur, vel si minor curatorem habebat, curator talis non fuit citatus: quia (prout ibi dicit Balc. in 2. colum. versicu. nun venio ad questionem) pone quod minor per procuratorem sit à principio defensus, & postea in medio non sit defensus: idem in probationibus cum cas haberet, & noluit facere an sententia postea data sit aliqua, concludit, quod sit aliqua, & necessaria esset restitutio in integrum, attendendo, quod statim seruata sunt solemnitas iudicij, licet curator non fecerit defensionem in veritate indagatiue nihilominus iudicium est validum, & necessaria est restitutio. & ita tenet ibi Oldrad. Paul. de Castr. & Bartol. in d. l. contra pupillum. in 3. not. de re iudic. & Paulus de Castr. & Iacobus de Sancto Georgio. in d. l. cum & minores. Concludebatur itaque per omnes quod sententia non esset nulla, quæ esset lata contra minorem, cui erat deputatus curator, licet curator nullas defensiones fecerit.

Causa iterum posita die 23. Octobris 1545. fuit informatum pro parte Comitiss Camilli minoris, D. Camilla non informauit, & Rota inclinavit in oppositum, dicens, quod si curator minoris non comparuit in principio, medio, nec fine, etiam quod citatus fuerat in actibus, quod sententia esset nulla, & quod istud

DECISIO CCCVIII.

tenet Bartol. in d. l. cum & minores. in versicul. quarit gloss. quando tutor & curator. & cum Bartol. transeut ibi Doctor. & Iaf. versicul. si verò fuisset defensus. & ibi Odofred. & ibi Salicet. colum. penultim. versicul. interdū citationes legitimæ. hoc etiã sentit ibi Paulus de Castr. in versicul. gloss. ibi. sed dicit contra. & ibi Abb. & Bal. qui ibidem. in colum. 2. videbantur dicere contrariū. intelligebatur. si ÷ inspiciantur quãdo curator ab initio comparuit. & in medio. & in casu isto præsupponebatur contumacia esse in tempore. & nõ videtur esse differentia. nihil fecisse eo quòd lex præsumit. q̃ minorem non defendit: quia ei defensiones non competeant. quæ præsumptio cessat. vbi nunquam comparuit in ea.

S V M M A R I A.

- 1 Sententia contra minorem indefensum lata non valet. si nunquam compareat aut curator aut procurator. & necessaria sit litis contestatio: secus vbi ea non requiritur.
- 2 Actor cum impeditus non adest. non afficit.
- 3 Actus primus. in quo merita cause incipiuntur tractari habetur pro litis contestatione.

DECISIO CCCVII.

DIE 26. Octobris. 1545. causa iterum posita Domini tenuerunt. generalem modum proponendi quod stilus notarius erat. & ideo alius stilus non erat probandus. nempe ÷ sententiam valere: & alij dicebant. quòd etiam de iure sententia sustineri poterat. quia in d. l. cum & minores. quòd quando aliquis curator non comparuit in principio. medio. & fine. debebat intelligi. quòd ex quo curator non comparuit in principio. item ad contestandam litem. non erat mirum si iudicium erat nullum. at in casu nostro nõ erat necessaria litis contestatio: quia vigore commissio nis procedebatur. prout in summarijs. Item allegat. gloss. in l. 9. ff. de re iudic. §. final. in versicul. non abentes vel habentes. sed adesse volentes. sed allegat l. 10. §. & quidam. vbi dicitur. quòd ÷ actor non afficit. vbi non adest impeditus: & sic datur intelligi. quòd curator non afficit. quia impeditus fuit. Sed tamen potest considerari. an ista conueniant. & ea quæ dicuntur per Domin. in d. l. cum & minores. licet in summarijs non fiat litis contestatio & primus ÷ actus. in quo incipiuntur tractari merita causa. habetur. p̃ litis contestatione. & ratio. in illo principio deberet curator liti insistere. & sic nõ sunt multū relevantia. Et ideo dixi. quòd tantum generalis modus procedendi erat in consideratione. vt tot processus remanerent.

E P I T O M E.

Regressum ad Canonicatum habens. an videatur illi renunciare per ademptionem alterius Canonicatus in eadẽ Ecclesia.

S V M M A R I A.

- 1 Regressum habens ad Canonicatum & præbendam in eadem Ecclesia quando renuntiare censetur regressui.
- 2 Gratia de re feri. quãdo & in quibus gratijs locum habeat.
- 3 Canonicatum non resignans & obtinens alium. primo non censetur renuntiare. ante possessionem alterius adeptam.
- 4 Iudicium idem est de gratia debentem. quòd est de principali.

IN vna Calaguritan. Canonicatus & præbenda. die quarta Octobris. 1545. coram Domino Thoma de Thauis. fuit dubitatum. an ÷ habens regressum ad Canonicatum & præbendam in eadem Ecclesia adoptione alterius Canonicatus cõteretur renunciasse regressui. Et maior pars inclinabat. quòd sic. per text. in c. gratia. de rescript. Sed aliqui dicebant. quòd ille text. ÷ ÷ habebat locum in gratijs omnino incertis. vt puta inexpectatiuis & reservationibus. quæ sunt gratiæ generales. sed in regressu. cum sumus in gratia super certo corpore beneficij. quòd ille text. non procederet. Item quia talis gratia est ex causa de præterito. & diceretur depõdes à prima gratia: sicut ergo. si ÷ Canonicatum non resignasset. & obtinuisset alium Canonicatum. non censetur renunciasse primum Canonicatum. nisi post possessionem Canonicatus fuisset adeptus vna cum primo: ita in isto casu. vt idem sit iudicium de gratia dependenti. quòd est de gratia principali. Fuit dictū. quòd melius informaretur pro illa parte. quæ instabat. quòd non censetur renunciatum: quia multum obstabat dicta clausula gratiæ. Et iterum dicto puncto pro sequenti audientia pars illa. quæ debebat respondere puncto. non informauit: Et dixit auditor. quòd inuenisset disputationem retinendi regressum vna cum Canonicatu.

E P I T O M E.

Renunciatio exceptionij rei non traditæ in casu isto ad quæ effectum posita.

S V M M A R I A.

- 1 Hæredes propter vnam in testamento reclamationem ad restitutionem non tenentur.
- 2 Verba. dedit. tradidit. & assignauit in diuisione hereditatis posita. datur facultas. apprehendendi rerum diuisarum facultatem.
- 3 Hæredes aditæ si fideicommissum ab hærede non præstentur tenentur ad ipsius hæres. dummodo ipse in culpa reuenerit.
- 4 Legatarius non nisi ex hæredis manu legatum capit.
- 5 Accrescendi iure portio si assignata sit imputandum est ei si apprehendatur.

DECISIO CCCIX.

Proposui ego die 9. Octobris 1545. in causa Roman. hereditatis cardellis. an stante instrumento. in quo Iulianus appellat se bene contentum & renunciat exceptioni rei non habitæ aut tradite hæredes Iuliani possint opponere rescõtentas in diuisione tangentes partem Iuliani non fuisse Iuliano traditas & tres ex dominis dicebant quòd ex quo Iulianus renunciauerat exceptioni non habitorum aut traditorum & quod duo hæredes non possunt opponere cū hæres non possit venire contra factum defuncti. ad l. cum à matre. de rei vendic. Sed bene quòd ipsi hæredes possunt probare res nunc etiam traditas. Quatuor verò dixerunt quòd attendenda erat causa: limitatur effectus quem producere debebat ad vsum: ergo ad effectū. vt diuisio firma & valida remaneret renuntiatio operari tantum debebat. ne autem deberet extendi illa renunciatio ad illum casum in quẽ restitutio fieri debebat vera ista esset causa accessoria: nec erat verisimile patrem filios grauare voluisse ad restitutionem rei quam quis non habuisset. Duodecima Octobris 1545. causa iterum posita. vnus ex tribus mutauit votum suum. & fuit cum

E P I T O M E.

An lis finita sit per sententiam quæ transiit in rem iudicatam. ita vt pendente executione super possessione actor possit resignare in manibus ordinarij beneficium.

S V M M A R I A.

- 1 Actor an possit reddere in manus Nunciij apostolici beneficium litigiosum super quo tres sententias executoriales obtinuerat.
- 2 Sententia quæ transiit in rem iudicatam an finiatur lis & num. 6. & 7.
- 3 Exceptio rei iudicatæ est exceptio litis finitæ.
- 4 Sententia executioni mandata litis dicuntur durare reliquæ in odium possessoris tantum.
- 5 Pacificus non est possessor. qui non vult parere.
- 6 Executorio pendente articulo si possessionem beneficij quis ingrediatur attentare dicitur.

DECISIO CCCXI.

IN vna Calaguritan. Hermitorij Sancti Adriani. coram D. Aquen. fuit dubitatum. 16. Octobris 1545. an actor ÷ qui habuerat tres sententias & executoriales super beneficio. super quo fuerat lis. potuerit illud reddere in manibus Nuntij in partibus Hispaniæ existentis. & aliqui inter quos ego eram vnus. ex Dominis dicebant. quòd sic. quia per ÷ sententiam quæ transiit in rem iudicatam. dicitur esse finita lis. secundum deci. 10. vt lit. p̃den. in nou. & videtur tex. in c. 1. de litis contestat. vbi ÷ exceptio rei iudicatæ est exceptio litis finitæ. Et ideo cum lis per rem iudicatam diceretur finita quando ÷ sententia. quæ transiit in rem iudicatam. est demandata executioni durare dicuntur lites reliquæ. quia dicebatur. q̃ istud poterat procedere respectu ipsius possessoris. & in odium ipsius. ne ex sua inobedientia lucrum reportaret: & ideo ÷ nõ ipse possessor. qui nõ vult parere. dicitur pacificus possessor. & adhuc effectum tandem. in cuius odium diceretur adhuc lis durare. donec sententia mandaretur executioni: aliàs sequeretur. quòd si pendente articulo executione diceret actor. quòd reus per regulam de furrogan. petere posset furrogationem. quòd quàm sit absurdum nemo est. qui nesciat. sed ad effectum dictæ regulæ respondebatur per alios Dominos quòd erat propius per stilum quòd ÷ lis diceretur finita & tali casu non datur furrogatio & cum ista opinione. quòd isto casu lis dicatur finita tenet Sarnen. q. 14. in regu. de furrogan. Maior tamen pars dominorum tenuit quòd lis isto casu non diceretur finita. & quo actor non potuisset in partib. in manibus nuntij resignare seu ordinarij renunciare. per dictum Ioan. Fab. in l. 2. C. de litig. de quo meminit. Sarnen. q. 53. pag. si. super regul. de annali & ex quo ex stilo Rotuli inter pretatio erat data. quòd lis ÷ non finiretur per sententiam nisi quando esset executioni demandata. quòd talis interpretatio erat sequenda. Et quòd lis duraret. fuit demonstratum. quia ÷ si quis pendente articulo executorio possessione beneficij ingrediatur attentare dicitur attentare ergo lis dicebatur adhuc pendere. & fuit dictum in vna Abulen. seu Salamantin. de Rabla per duas sententias quarum vnã tulit dominus Rauclen. secundam dominus Prosper.

E P I T O M E.

Responsum in præparatorijs consistens vnã quantitatem. reliqua interrogatoria videtur exclusisse.

cum aliis quatuor. & dixit quòd ÷ propter vnã reclamationem in instrumento factam per Iulianum hæredes non tenerentur ad restitutionem. Item eadẽ die per omnes fuit conclusum. quòd dum dicebatur. quòd tunc per ista verba ÷ posita in diuisione. vide licet. dedit. tradidit. & assignauit. esse datam facultatẽ apprehendendi possessionem rerum diuisarum Iuliano. vt dicunt Bart. Paul. Angcl. Alexan. & alij in l. prædia. ff. de acquir. posses. Iaf. in l. stipulatione. in l. limit. de acquir. posses. & Corn. consi. 55. in 4. vol. & etiam in instrumento diuisionis esset data facultas apprehendendi propria autoritate quòd cum Iulianus habuisset quòd si res fideicommissi. nõ apparcat quòd Iulianus & eius hæredes tenerentur ad restitutionem per tex. in l. cum res. §. itaque si hoc. de lega. 1. Non obstat. quòd & si ex culpa legitima res fideicommissa non appareret tenebatur hæres. vt est tex. in d. l. cum ex culpa. & ibi Bar. Paul. Alexan. & Iaf. Et fuit responsum ad illum tex. quòd procedit. quia ÷ hæreditas fuisset addita. quia tunc hæres non apprehendendo erat in culpa. ex ÷ quo legatarius non poterat capere nisi de manu eius: in casu autem nostro dicebat hæredes Iuliani. quòd Iulianus non immiscuerat se hæreditati & ideo per ÷ ius accrescendi portio sit assignata Sabbæ. Vnde erat ei imputandum. si dicta bona non apprehendisset.

E P I T O M E.

Quasi possessio presentandi quaesita per resignationem extenditur ad quasi possessionem presentandi per obitum. quando alius non erat in possessione presentandi: & ius commune nõ resistat.

S V M M A R I A.

- 1 Possessio de vno actu non extenditur ad alium altero in possessione existente. vel iure comuni resistente.
- 2 Possessio vnus rei non extenditur ad aliam rem.

DECISIO CCCX.

IN vna Cluen. Prioratus coram d. Rauclen. fuit conclusum die 11. Octobris 1545. quòd quasi possessio presentandi quaesita per resignationem extenderetur ad quasi possessionem presentandi per obitum. quando alius non erat in possessione presentandi per illã vacationem per obitum. vel ius commune non resistebat: & licet pro ista parte fuisset allegatum consil. Ab. 54. in 1. parte. in 2. col. vers. 3. & in permutatione vol. 1. Tamen fuit dictum. quòd Abbas nihil allegabat. Item fuit allegatum. quòd dicit Roch. in tractat. iuris patronat. in verb. competens quæst. 15. Fuit dictum. quòd ad illam opinionem Roch. respõdebatur per Lambert. in tractat. iuris patronat. in 2. articulo 3. q. prin. part. 2. lib. fol. 158. Pro conclusione fuit allegatum. quòd dicit Felin. in c. auditis. colum. 5. vers. 2. de claratio. cum sequen. dum loquitur in partibus eiusdẽ generis de præscript. & Abb. in c. 1. circa princip. de religio. dom. Non obstat quòd dicit Decius consi. 149. col. 3. & consi. 124. col. 3. dum dicit. quòd ÷ possessio de vno actu non extenditur ad alium. quia intelligitur quando alius est in possessione. vel quando resistit ius commune item non obstat consi. Roman. 278. ad fin. quia ÷ loquitur in possessione vnus rei ad aliam rem bene fuit dictum quòd in isto casu reformaretur. an alius esset in possessione ex quo reperiebantur multæ collationes Pape factæ per obitum & an in isto casu ius commune resisteret.

S V M M A R I A.

- 1 *Preparatoriorum executione an probetur bonorum diuisorū possessio, si ex multis propositis qualitatibus ad vnicam tantum respondeatur.*
- 2 *Interrogatus de plurimis qualitatibus vnam affirmando, non negando alias, omnes alias affirmare videtur si responsio sit simplex.*
- 3 *Responsio ad plurimas qualitates, si non sit simplex affirmando vnam, alias negasse dicitur.*

DECISIO CCCXII.

Die 19. Octobris 1545. in vna causa Roman. de Cardellis, pposui dubium, an ꝑ executione, quæ fuit ad preparatoria, probetur Iulianum possidere bona diuisa, & in preparatorijs interrogabatur Nicolaus & Pompilia coniuges, an ipsi possiderent vnâ domum in regione Parionis confinam, prout continebatur in interrogatorio, ex successione Iuliani, & Colæ patris & aui, & quandiu habitauit Ambrosius Scarparius. nunc verò eam conductam tenet Ioannes Petrus de Valesio Nicolaus & Pompilia dixerunt se possidere domum, quam conductam tenet Ioannes Petrus de Valesio. Pro parte Iulij de Cardellis prætendebatur, quòd tali confessione viderentur coniuges confessi fuisse totum interrogatorium: quia quoties quis ꝑ interrogatur, vt respondeat factò qualificato pluribus qualitatibus, affirmando vnam ex dictis, non negando alias, videtur omnes alias affirmare, p ea quæ dicit Iaf. in l. si cui. §. i. vbi attestatur de communi. ff. de lega. i. fuit contrarium decisum in fauorẽ Nicolai & Pompilij, & dictum, quòd alligata in dicta l. si cui. §. i. procedunt, quando responsio est simplex, & ita loquitur Vest. in l. si defensor. §. interrogatus. ff. de pignorat. actio. & in §. præterea. Instit. de verb. si. pul. & in l. quarto. §. in fin. ff. de edict. & ita sentit Iaf. ibi, dum dicit, quòd contrarium tenent omnes Doctores, vers. quia simpliciter respondendo &c. Et certè videatur iura, ex quibus dicitur, vnam communem affirmant, omnia sequuntur in simplici responsione, sicut ante, & quòd responsio est facta cum vna qualitate, ꝑ quia vnam affirmando videtur alias negasse, l. 9. de præscript. & tenet Bar. expresse in l. i. C. de diuers. ref. cript. & confi. Socin. 89. 2. col. vers. confirmant hoc. & 129. in 1. vol. loquitur quando responsio est facta relatiuè, videlicet dicendo dictam partem.

E P I T O M E.

Statutum Bononien, concedens facultatẽ restandi damnatis ad mortem, an præseruet testamentum, prius per condemnatũ factum, quòd condemnatus ad mortem non potest testari, vide Pau. confi. 46. in 3. volu.

DECISIO CCCXIII.

Statutũ Bononien. cõcedit damnatis ad mortem facultatẽ testandi, Antonius de Cõfortis, qui prius fecerat testamentum, postea caria Bononien. propter perpetratum crimen post testamentum, perpetuũ fuit captus, vt morte damnatus: fuit dubitatum per D. Thomam die 19. Octobris 1545. in vna Bonon. testamentaria, an dictum testamentum conditum per statum Bonon. esset obseruatum, & fuit quòd sic, per tex. in l. si quis. §. irritum. & ibi Bartol. & Paul. de Castri. in l. vt militibus. C. de testament. mil. Iaf. in l. quominus. in 21. q. nu. 45. ff. de quest. & facit tex. & quòd Alex. ibi in l. si. C. de posthum. Tamen fuit dictum, quòd supradicta procedunt, quado damnatus noluit decedere

cum illo testamento prius factò, vel nihil dixit prout dicit Barto. in d. §. irritum. Iaf. in d. l. quominus. in 21. q. sed quia in isto casu Anthonius postquam fuit condẽnatus secundum testamentum fecit: licet esset nullum, tamen ex illo actu voluntas colligitur: & ideo fuit dictum quod super isto vltimo motiuo, si pacem voluisset non debuisset informari.

E P I T O M E.

Fructus pendente tempore sententiæ simpliciter veniunt in restitutione rei.

S V M M A R I A.

- 1 *Fructuũ perceptorum condemnatione facta an veniant fructus qui pendente sententiæ tempore & post mandati executioni presentatione facta à solo separati sunt & penes colonos in area adhuc existunt.*
- 2 *Executionis an sententiæ tempus sit in fructuum condemnatione attendendum.*
- 3 *Fructus nun veniant in restitutione rei. & nu. 5.*
- 4 *Fructus pendentes pars rei esse censentur.*
- 6 *Seruitia à fructibus perceptis detrahi debent.*

DECISIO CCCXIII.

In vna Placentin. Castri Sermati d. Ioannes Paulus condemnauerat Comitem Gasparem ad restituendã certam partem d. Castri Comiti D. Olderico cum cõdemnatione fructuum perceptorum. fuit in eadẽ dubitatum coram D. Peregrino die 19. Octobris 1545. nunquid fructus ꝑ pendente tempore sententiæ, & post presentationem mandati executioni factam executori à solo separari, & in area adhuc penes colonos existentes debeantur Comiti Olderico. Et dubium faciebat quod aduocati Comitis Gasparis dicebant, quòd ꝑ tempore executionis non autem sententiæ esset attendendum quo inspecto cum tempore executionis fructus non essent pendentes, sed ducerentur percepti, licet antea essent secundum text. in l. si usufructuarius. ff. qui. mod. usufruct. amit. ergo possessiones dicebantur etiam Comitis Gasparis: & licet foret condẽnatus in restitutione fructuum potest appellari, & appellatio pendeat. Secundo, ꝑ quia in restitutione rei fructus non comprehenduntur sub appellacione ac condemnatione fructuum perceptorum facta, quia ꝑ fructus pendentes pars rei esse censentur, l. fructus pendentes. ff. de rei vend. l. si. ff. que in fraud. cred. aliis si fructus in restitutione rei non venirent, dicebatur, quòd Comes Gaspar fuisset condemnatus in fructibus, vel de nouo super ipsis nouum indultum esset impetrandum, quod quàm esset absurdum, nullus ignorabat. Ideo quod veniunt ꝑ in restitutione rei nunquã de ipsis in sententia mentionem fecimus. Fuit etiam in eadem causa dubitatum, an saltem Comes Gaspar de ipsis fructibus ꝑ seruitia detrahere debeat, Et fuit resolutum quod super tex. in l. fundum qui. ff. fam. exerciscund. habet Lãber. in l. in usufructu legato. ff. de usufr. & pulchrè monet confi. 87. col. 6.

E P I T O M E.

Fructus an in casu isto sint debiti.

S V M M A R I A.

- 1 *Surrogatus ad actionem spoliij an teneatur ad fructus præstantiarum decurios quibus cedens aliter um spoliatus & num. 2.*
- 3 *Cedente ab intestato mortuo fructus debentur ecclesiæ si beneficium sit simplex, vel etiam ad Pontifices deuoluntur.*

DECI

DECISIO CCCXV.

S V M M A R I A.

Oanes Baldes ꝑ possederat certa præstantia, de quibus fuerat spoliatus de anno 1535. quæ cessit in fauorem D. Alphonsi Diaz, qui fuit surrogatus etiam quoad actionem spoliij vigore cuius surrogationes obtinuit in spolio cum eadem ratione fructuum etiam in liquidatione eorum: fuit dubitatum in vna Carthagin. beneficiorum coram D. Fabio. an à cessionario surrogato etiam quoad actiones spoliij deberentur fructus decursi post spoliũ & ante cessionem mortuorũ celsi & fuit conclusum, quòd ꝑ vigore surrogationis nihil deberetur, quia in ea nulla mentio de fructibus, sed quia beneficia erant simplicia, quòd licet cedens ipsis tutare non potuisset &c. quia ꝑ ab intestato erat mortuus qui fructus essent ecclesiæ secundũ gl. in c. præsent. de offic. ordin. in 6. & ideo deberentur cessionario tanquam successori in ipsis beneficiis vel potius isti fructus. Ex Bulla Pauli super spoliis etiam essent Pontificis: quia in istis simplicibus non propriè dicitur successor in beneficio.

E P I T O M E.

Egidiana ita habet locum quando sententia esset lata contra actorem, sicut quando esset lata contra spoliatum.

S V M M A R I A.

- 1 *Egidiana quando habeat locum tam in spoliato quam in actore.*
- 2 *Sententia in possessorio lata quare liceat magis appellare quam in petitorio.*
- 3 *Actor quando possit in possessorio appellare.*
- 4 *Actor vel reus succumbens in possessorio refugium habet in petitorio à quò potest appellari.*

DECISIO CCCXVI.

In vna Asinat. bonorum coram D. Fabio fuit conclusum quod sicut ꝑ Egidiana habet locum, quando lata est contra spoliatorem sic etiam habet locum quando lata est contra spoliatum non reum, cum à sententia lata super possessorio non licet appellare: ea est ratio, quia ꝑ talis sententia est modici præiudicij in petitorio ratio ista militat in actore ex quo ab illo nil aufertur per sententiam à reo condemnato: si ergo in eo non habet locum, tum nec in actore cõdemnato. Non obstat, quòd allegaretur Bart. faciens differentiam inter actorem & reum in l. 2. colum. 2. ff. de appel. excipien. & Paul. de Cast. confi. 36. in 1. vol. nouissimè impresso. vbi sine istis Bart. & Paul. videntur facere de fumo, quia fuit dictum, quod rectè intelligendo Bart. vbi loquitur in actore, ꝑ etiam potest appellare, quando ei nullum subest periculum, & idè est in reo. Nec obstat quòd dicebatur, quod actor in casu isto super dominio nullas habebat defensionces aut probationes: quia poterat appellari, cum ei deficeret auxilium in petitorio: quia fuit dictum, quod isto modo non erat intelligendum, quia actor quod non habet probationes, hoc imputandum est ei: sed intelligendus erat Bart. si actor ꝑ vel reus succumbens in possessorio nullum haberet refugium, ergo posset cõuolare ad petit oriũ vt multi casus sunt. & à sententia lata in petitorio potest appellari.

E P I T O M E.

Testes pendente dilacione ad dandum interrogatoria examinati sunt repetendi.

- 1 *Examen testium parte non presente & tamen citata quando sit nullum.*
- 3 *Testes sine interrogatorijs examinati non sunt quidem nulliter examinati, sed illius expensis erunt tamen repetendi.*

DECISIO CCCXVII.

In vna Valen. coram me die 29. Octobris. 1545. in qua decreueram ꝑ remissoria & pars citata ad constitucdum procuratorem ad interessendum executioni remissoriae constituit procuratorem: ille verò in cuius fauorem decreta erat remissoria non constituit procuratorem in partibus. Postea per affixionem ad valuas cathedralis die 4. citauit illum, contra quem erat decreta remissoria ad videndũ iurare testes ad prima quæ erat dies quinta ad dandum interrogatoria & die quinta examinari fecit testes. Dubitauit ego tamen, an examen esset nullum, quia pendente dilacione ad dandum interrogatoria factum erat. Et ratio dubitandi fuit quod ille citatus ad dandum interrogatoria non constituerat procuratorem cum ergo nõ haberet procuratorem non erat spectanda dilatio. Fuit resolutum quod examen esset nullum: prout aliis iam resolutum fuit quod tales ꝑ examina sine interrogatorijs quæ data fuerint, non sunt nulliter examinati sed testes erant repetendi expensis illius, quia dicebat, Domini, quòd dato quòd procurator non fuisset constitutus poterat etiam aliquis metus oriri, contra quæ erat decreta remissoria.

E P I T O M E.

Executio facta per executionem contra ordinem non est nulla, sed iniusta.

S V M M A R I A.

- 1 *Executio facta in re immobili ante excussionem mobilium non est nulla, sed iniusta.*
- 2 *Nullitas non inducit ordinis perturbatio si ex causa fiat & non appelletur ab ea & nu. 3.*
- 4 *Executor aliter faciens quam sibi à iudice demandatum fuerit, mandati sui fines excedit.*

DECISIO CCCXVIII.

In vna Tiburtin. Castri, coram D. Ioan. Paulo in qua bonæ mem. Castri. iuxta formam ꝑ motus proprii presentati in actis dederat mandatum executionis, in quo mandabatur executori iuxta formam dicti motus proprii in subsidium quod alij satisfieri non potest seu non satisfieret, nisi super tali Castro fieret: & executor nõ facta aliis discussione, immò post executionem probato quod extabant bona mobilia immiserat in possessionem dicti Castri. Fuit dubitatum die 23. Octobris post multas informationes adductas executionem fuisse nullam, vel iniustam. Et tres ex dominis Putcus, Reomanus, & Aqueus dicebant quod licet communis sit opinio, quòd ꝑ perturbatio ordinis non inducat nullitatẽ, vt per Bart. in l. à diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudic. cuius opinionem dicit communem ibi Iaf. Tamen istud procedit ꝑ in iudice: & quo tex. consuluat quod ex causa permutet ordinẽ: & ratio est, si à peruerfione non appelletur, actus nõ est nullus secus tamen dicebamus esse ꝑ in executoro vt executor aliter faciendo, quàm sibi per iudicẽ demandatum fuerit, videatur excessisse fines mādati & ita al legabatur tenere Ale. confi. 3. col. 2. vol. 2. Abb. confi. 3. vol. 3. col. 10. vers. ii. q. vbi dicit hanc cõmunẽ Paul. de Cast. cõf. 32. 1. 1. vol. col. 2. in fi. vers. 2. præpõsteratio quia litera mādāt. & decif. Affli. 352. Maior pars Dominorum

norum cum esset in duobus votis, quorum vna multu sub inuolucris verborum loquebatur, tenuit contrariu intelligendo d. §. in venditione, tam in iudice quam in executore. Et ratio, quia auctoritates superius adductae erant contra communem opinionem, de qua per Barto. in d. §. in venditione, & dicebant per Alexan. in d. consi. illud pro constanti non ponebatur.

EPITOME.

Translatio pensionis facta, prout in memoriali, si non apparet instrumentum translationis propter non exhibitionem est nullum.

DECISIO CCCXIX.

IN causa Hispalensis pensionis, pro Alpho Aluarezco- tra Didacum Vasquez, proposui ego die 5. Octobris 1545. praesupposito quod translatio fuerat facta, prout in memoriali, quod non fuit intelligibiliter lectu, an instrumentum translationis propter non exhibitionem illius memorialis sit nullum. Et fuit resolutum, quod ex quo translatio erat facta, prout in memoriali, quia Garzias non erat sequutus fidem notarij, sed voluerat transferre, prout in illo memoriali, si non exhibebatur, quod instrumentum erat nullum ex quo non constabat de illo, ad quod fiebat relatio, fuit allegatus Jacob. de S. Georg. in l. si. nu. 28. C. de edict. D. Adriani tollen. Cassad. cons. 63. num. 31.

EPITOME.

Qui infra annum citat partem tantum ad videndum prorogari fatalia, nihil dicitur in causa facere: & ideo causa est deserta.

DECISIO CCCXX.

FUIT dicisum per maiorem partem, coram D. Peregrino, in vna Valentin. beneficij, die 26. Octobris 1545. quod si pars, quae appellauit, praesentauit commissionem, & infra annum nihil fecit nisi seruare terminum ad videndum prorogari fatalia, quod nihil in causa facere diceretur, & ideo esset causa deserta, per ea quae dicit Ias. tolli ea in dubio 37. ubi vult, quod infra annum debet aliquid facere in causa in termino, & infra fatale aliquid in causa, si potius fatale prorogare vellet.

EPITOME.

Volens admitti ad beneficium c. peruenit. debet confiteri debitum.

DECISIO CCCXXI.

FUIT dicisum eodem die 26. Octobris, in causa Roman. praetense translationis pensionis 40. ducat. coram D. Fabio, quod si is, qui volebat admitti ad beneficium c. peruenit. debebat expresse confiteri debitum, sicut dicimus in eo qui vult admitti ad beneficium cessionis, per c. Odoardus. secundum gl. & Dd. ibi.

EPITOME.

Castra separata vbi possessio vigore decreti continuetur, & cum eo possessio iurisdictionis, quae de iure communi castris separatis competit.

SUMMARIA.

- Imperium merum & mixtum non transit cum continuata in alium possessione & iurisdictione, si castrum a territorio sepeceatur. & num. 3.

- Castra separata quae praesidi prouinciae subsunt, illam tantum habent iurisdictionem quae defensoribus ciuitatum competit.

DECISIO CCCXXII.

IN causa Parmen. pecuniaria, siue bonor. pro Calibus ego dubitauit, 26. Octobris 1545. praesupposito, quod territorium Monticellorum sit separatum a territorio quarumcunque ciuitatum, & quod nullae extiterint inuestiturae. an Castrum Monticelli continuatum est, & vna cum Castro merum & mixtum imperium, & iurisdictione, & dominium. pro prima vice inclinabant quod cum secundum Bart. in l. de dam. infect. & in extrauag. ad reprimen. & consil. 144. Castra separata quae non subsunt Praesidi prouinciae, habeant tantum illam iurisdictionem quae competit defensoribus. Ciuitatum non autem merum & mixtum Imperium. Si ergo possessio Castris vigore decreti continuari debebat quod vna cum castris transiret illa iurisdictione tanquam castris separatis de iure communi competens non tamen merum & mixtum.

EPITOME.

In causa Britonorien. Castris Polente.

SUMMARIA.

- Ex ipso instrumento concessionis in quo pontifex asserit castra illa ad sedem apostolicam pleno iure spectare, an probatur ipsa esse in Romandiola.
- Romandiola tota spectat ad sedem apostolicam.
- Non omne quod est intra fines territorij alicuius dominij, pertinet ad dominium illius territorij.
- Dominium alicuius territorij comprehendit quidem dominium castrorum ac iurisdictionem ipsorum, sed non dominium rerum particularium quae sunt intra fines illius castris.
- Narratiua principis motu proprio facta licet non probet, transferri tamen onus probandi contra iam in aduersariu.

DECISIO CCCXXIII.

IN vna Britonorien. Castris Pollente, die 3. Octobris 1545. Clemens VII. concessit Illustri Leonello per multa castra ac inter caetera castrum Pollente, & in concessione Clemens asserbat dicta castra pleno iure spectare ad sedem Apostolicam Dubitauit ego an ex hoc ipse Leonellus probauerat castra ipsa esse in Romandiola est quod Romandiola pertinet ad sedem apostolicam Pro parte Illustr. Leonelli agebatur Specul. in titu de praescript. praesentation. circa fin. vbi dicit quod tota Romandiola pertinet ad sedem apostolicam, & omnia castra existentia intra Romandiolam. Sed pro parte contraria replicabatur quod non est verum quod quicquid est intra fines territorij alicuius dominij pertineat ad dominium illius territorij, vt per Abb. in c. si diligenti. in 1. not. de rescrip. & ibi Paul. de Cast. consi. 249. incipit in causa qua magnificus dominus. col. 1. vol. 1. Corn. consi. 247. in fin. col. 2. Paul. de Cast. & Socin. in l. ff. de acquir. possess. sed ad istud responsum fuit quod istud est verum quoad castrum & iurisdictionem illis annexam. Nam dominium tali cuius territorij habet intentionem fundatam, quoad ad dominium tantum castrorum ac iurisdictionem, non autem quoad dominium rerum particularium existentium intra fines illius Castris, & quod ista videbatur esse mens Abb. in d. c. si diligenti. Deci. consi. 117. & aliorum pro parte aduersa allegat. Secundo pro

ad pro parte Illustris Leonelli dicebatur quod in actis erat bulla Pauli secundi de anno 1545. in qua Papa inuestitudo de dictis castris Robertum de Malatestis, & ex certa scientia attestabatur dicta Castra spectare ad sedem apostolicam: & illa inuestitura erat sortita effectum suum. Vnde narratiua Principis etiam motu proprio facta, prout etiam fecerat Leo, quando concessit dicta castra, super qua se fundat, etiam quod esset de facto alieno, licet non probaret, saltem transferrebat onus probandi contrarium in aduersarium, per not. in Clem. de probat. & multa alleg. Aym. consi. 136. num. 42. Et ita dicta die fuit resolutum, quod transferret onus probandi in aduersarium.

EPITOME.

Decis. 22. in nou. habet etiam locum, quando prouisio legati est certa & non suspecta.

SUMMARIA.

- Prouisio Papae certa & nullam suspicionem habens vt praeualet prouisioni ordinarij, sic & legati prouisio certa incerta ordinarij: secus si aut legati aut Papae & quae sit incerta & num. 2.

DECISIO CCCXXIII.

IN vna Valsionen. parochialis de Falco. die 30. Octobris 1545 dicebant Domini, quod decis. 22. in nou. quae loquitur contra impetramentum apostolicum, habet etiam locum in prouisione, quando illa prouisio legati esset certa, & clara, & non esset suspecta, vt pote cum sigillo Legati, Notario, & testibus. Nam ideo prouisio ordinarij contra prouisionem apostolicam, si non habet notorium & testes, non valet, quia prouisio Papae propter plumbum & tot solennitates est certa & nullam suspicionem habet, ergo per prouisionem ordinarij suscipi non potest. Eadem ratio militat in prouisione Legati, quando est certa, & eius fides non impugnatur per prouisionem ordinarij, quae esset suspecta, vt puta quia sine Notario & testibus: sed est pariter suspecta: quia nihil decisum. Et ita Domini pro prima vice cum causa fuit posita pro firma decisione.

EPITOME.

Clausula, & quatenus de iuris patronat. existit, non facit, vt sit recessum a confessione iuris patronat. facta in narratiua supplicationis.

SUMMARIA.

- Confessio in supplicatione de iure patronatus an noceat confitenti. & num. 3.
- Clausula quatenus sit de iure patronatus, quomodo in supplicatione intelligatur. & num. 4.

DECISIO CCCXXV.

IN vna Salamantin. Capellaniae, coram me, in qua Io. de Guidera in quadam noua prouisione in narratiua nouae prouisionis dicebat, quod Capellania erat de iure patronatus, videlicet Laicorum ex fundatione etiam pro medietate aliam in totum. Dubitauit ego 4. Nouembris 1545. an illa confessio Ioannis ei noceret, ita vt contra eum probaret Capellania esse iuris patronatus. Et pro parte Ioannis dicebatur, quod non

quia dato, quod in narratiua fuisset posita confessio, tamen nihil videbatur affirmare, ex quo postea in clausulis dicebatur, conditionaliter & quatenus sit de iure patronatus & sic sequentia videbantur declarare praecedentia. Hoc non obstante fuit resolutum contrarium, quod si illa confessio facta coram Principe nocere debebat. Nec obstat clausula, quatenus, quia fuit posita ad effectum, vt pro parte vel in totum derogatio fieri deberet: non autem per hoc videtur, quod ipse Ioannes a prima confessione recederet.

SUMMARIA.

- Veniens pro interesse suo, qui ante rem iudicatam non fuit in lite, impediendo executionem trium conformium, an sit audiendus, aut ei danda cautio. l. is a quo. ff. de rei vendic. & nu. 3. 9.
- Tertius veniens in petitorio potest restitutionem impedire ante sententiam restitutoriam, secus si post interpellat.
- Ob scandalum non restituitur ille, qui aliam de iure effectus tendens, dummodo id statim probetur. & nu. 6.
- Restitutio non debet fieri contra bonum publicum.
- Peccati euitanda causa restitutio impeditur.
- Restitutio ad matrimonium necessarium infert peccatum, si alter restituendus restituito primo superueniat: secus in restitutione ad possessionem.
- Sequestratio possessionis etiam post tres conformes sententias datur, si non probetur redire grandam esse victoris personam.

DECISIO CCCXXVI.

Die 4. Nouembris 1545. in vna Columbrien. Monasterii de Louan. in qua Philippa Veza habuerat tres sententias contra Annam Gonzagam super spolio violenter contra ipsam Philippam commissio. Et dum procederetur contra Annam ad censuras, quia non paruerat literis executorialibus, comparuit rex Portugalliae, tanquam patronus dicti Monasterii, & petiit se admitti pro interesse, petens quod Philippa non restitueretur, & quod erat persona scandalosa, & male famae, & vitae, & dilapidatrix bonorum Monasterii. Dicebatur pro parte Philippae, quod non erat rex audicus tanquam petens ad executionem impediendam trium conformium, & quod ei etiam non erat danda cautio iuxta l. is a quo. de rei vend. ex quo ante rem iudicatam rex non fuerat in lite. Et quia rex & Philippa non erant colligantes, tunc etiam non est locus cautioni, de qua in d. l. is a quo. prout istas duas cumulationes ponit Felin. in c. veniens in 3. col. de testib. & idem in c. cum sit per. col. 3. in fin. de re iud. licet Felin. in d. c. veniens. in

4. q. dicat quod tertius veniens in petitorio poterat restitutionem impedire, allegans, quasdam decisiones Rotae. fuit dictum, quod illae decisiones leguntur ante sententiam restitutoriam, & quod Felin. male allegat eas. Et ratio, cum hic essent sententiae restitutoriae, Rex non erat alius audiendus. Item illa executio non deberet impediri, hoc non obstante fuit conclusum, quod rex audiretur, dummodo probaret incontinenti materias, quas dabat ad probandum vitam scandalosam, & male famam: quia ratione scandalali non fit restitutio illi, qui aliam ex iure restituendus esset, per text. iuncta gloss. in c. adeptae. de ac. usat. vbi allegat §. nihil commune. col. 3. versic. item circa 2. & versic. beneficio quod quando. & ibi Aymon. nu. 45. versic. 5. limitan. est in col. 12. ratione scandalali. col. 11. versic. in eadem. nu. 3. in q. 1. Rip. in d. c. nihil commune. num. 77. Item quoad restitutio

restitutio est contra bonum publicum non debet fieri vt per Iasin l. diui. col. 7. in 14. fallē. ff. de iud. & Corn. in tract. quando spoliat. fit restituend. col. 2. in 13. limi-
 6 tar. & hoc fuit dictum, dummodò incontinenti probaret, per ea quæ dicit Abb. in c. literas. col. 1. vers. nec etiam tenuerunt. de restit. spoliat. Illa ratio placuit in
 7 casu nostro, dum dicebatur, quòd etiam ratione peccati cuitandi restitutio debet impediri, secundum Abb. in loco proximè allegato, & ponit Corn. in d. tractat. col. 4. in fallen. 36 quia illud procedit, quando omnino est certum, quod erit probatum, si quis in petitorio
 8 vincit. Prout fuit in exemplo de duobus petentibus mulierem in vxorem: quia si primò veniens primò restitueretur, si secundus veniret certè peccatum iam esset per primum venientem commissum, quod secus erat in casu nostro. Nam dato, quòd materiæ probarentur, non inferebant de necessario peccatum. & idèd
 9 restitutio fuit negata ratione scandali & publicè utilitatis, ex quo Rex se opposuerat, dummodò materiæ incontinenti probarentur. Et fuit dictum, quòd Anna, quæ erat condemnata, omnino remoueretur, etiam si materiæ probarentur: & quòd tunc possessio Monasterii sequeretur, si tamen non probaretur, quod restitueretur Philippæ.

EPITOME.

Regula detriennali quo casu locum habeat.

SVMMARIUM.

- 1 Executio in beneficij possessione, si quòd ad eam paritum sit, per regu. de trien. facta & lis extincta esse censetur.
- 2 Lis super fructibus & expensis pendens non reddit beneficium litigiosum.
- 3 Regu. de trienn. si impedito non currit.
- 4 Impedimentum ex facto proprio proueniens non releuat impedium.

DECISIO CCCXXVII.

IN vna Toletan parochialis de Toraluia, in qua Petrus Valerius fuerat condemnatus per 4. vt restitueret possessionem Bartholomæo Forlino, sed quia Petrus Valerius voluit litigare per tres super litigatione fructuum, & interim Bartholomæus fuit effectus possessore triennali: postea quando Petrus Valerius commisit causam restitutionis contra Bartholomæum, Bartholomæus dedit dereg. de triennali. q. 24. Sed fuit decisum, quòd ex quo erat paritum quòd ad possessionem quòd per ea indicaret executionem factam in possessione beneficii, & quòd lis esset extincta: & lis pendens super fructibus & expensis non faceret beneficium litigiosum. Secundò dicebat Valerius, quòd
 3 ex quo propter liquidationem fructuum fuerat ipse impeditus agere super beneficio, donec fructus fuisset liquidati, quòd impedito regu. de triennal. non debebat obitare, cum illa regula sit quædam prescriptio. Fuit decisum 4. Nouembris 1545. quod dictum impedimentum non releuabat Valerium, ex quo facto eius prouenerat, nec curauerat illum reuocare: quia non sufficit impedimentum extare, sed vt detur procurare impedimenti remotionem, c. fin. de elect. quod potuisset facere restituendo fructus per eum perceptos vel faciendo vnam commissionem, quòd tempus regulæ ei nõ curret: vel habita commissione, quòd facto deposito cum obligatione de soluendo, quicquid liti-

gatum fuerat, quod posset agere. Fuit decisum coram D. Thoma de Thauis.

EPITOME.

Clausula, appellatione remota, quem effectum operatur.

SVMMARIUM.

- 1 Clausula, appellatione remota, in literis exequutorialibus non apponitur, nisi cum causa cognitione, eo quòd casu tantum operatur.

DECISIO CCCXXVIII.

IN vna Hispalen. donationis coram D. Peregrino, die 6. Nouembris 1545. dixerunt Domini, quòd licet clausula, appellatione remota, in rescripto Principis appositam non operetur, quòd ad caput exequutiui, vt interim fieri posset executio, ne veniat per viam attentati reuocanda, prout ita dicitur tenere Franc. & omnes in c. pastoralis. col. 3. de appella. Tamen dixerunt Domini, quòd licet clausula, appellatione remota, appositam in literis exequutorialibus, quæ expeditur per contradistas, ex quo dantur sine aliqua causa commissione, & passim in omnibus literis talis clausula apponitur, quòd illo casu esset tenenda opinio Hostien. de qua per Card. Alexan. in d. c. pastoralis. col. 5. in fin. vers. fallit in primo. dum dicit, quòd de consuetudine nihil operatur: quia cum princeps seu signatura talem clausulam non apponat, nisi cum causæ cognitione, tunc bene operabitur: Secus autem est in literis, de quibus supra. Alias fuit dictum quòd si Rota illo casu secuta fuisset communem opinionem, quòd omnes concurrerent ad officium contradistarum omisso Principe.

EPITOME.

Capitulum sede vacante non potest admittere permutationes beneficiorum spectantium ad collationem Episcopi.

DECISIO CCCXXIX.

IN vna Illerden. coram D. Romano, 6. Nouembris 1545. fuit decisum, quòd sede vacante Capitulum non posset admittere permutationes beneficiorum spectantium ad collationem solius Episcopi, per decis. 21. in nou. & glo. in Clem. 1. in c. cum olim. & ibi Felin. de maior. & obed.

EPITOME.

Notarius qui est rogatus de instrumento simoniaco non potest se eo iuuare contra contrahentes, & quare.

DECISIO CCCXXX.

IN vna Toletan. de Alpedreta, coram D. Prospero, fuit dictum, quòd Notarius, qui fuerat rogatus de instrumento simoniaco contra contrahentes, non poterat se eo iuuare, vt putà, quia ipse impetrauerat gratiam, si neutri, litiganti contra vnum ex contrahentibus, & docuerat de simonia per instrumentum de quo ipse fuerat rogatus: fuit dictum, quòd non poterat se dicto instrumento iuuare, ex quo suam turpitudinem detegebat, per not. per Abb. in c. literis. num. 4. de tractatione. nam Notarius non debet se surrogare de instrumento illicito, l. iubemus. §. his tabellionibus. C. de sacrosan. eccl. Clem. 1. de vsucap. & Bald. in rub. res

res inter alios acta. in fin. & dicitur per Notarium, quia venit contra quod in principio officii promisit.
 2. Nouébris 1545. fuit iterum dictum, quòd Notarius nõ poterat se eo instrumento iuuare: quia sic turpitudinem suam detegebat.

EPITOME.

Diuisio Cambimentorum, ex quibus fuit iudicata.

SVMMARIA.

- 1 Cambimentorum diuisionem non infert prioratus à Compostellania separatio.
- 2 Sententia quomodo probet cambimenta esse diuisa.

DECISIO CCCXXXI.

Die 6. Nouembris 1545. in causa Casarugustan. Cambimentorum inter milites Cathalanæ & milites Castellanos, proposui dubium stante separatione Prioratus Cathalanæ & Compostellan. diuisione tractatum circa congregationes sententiæ magni Magistri, an ex ea probetur diuisio Cambimentorum.
 1 Et fuit responsum, quòd separatio Prioratus à Compostellania non de necessitate inferebat diuisionem Cambimentorum: quoniam in religione sub eadem lingua multi Prioratus erant separati: & tunc ex hoc non arguebatur diuisio Cambimentorum: prout in lingua Italica, in qua erant septem Prioratus militibus diuisi, tamen ex hoc nõ sequitur diuisio Cambimentorum, prout in lingua Italica, in qua ex Prioratu S. Egidii erat extractus Prioratus Scholasticus, & tamen talis diuisio non inducebat diuisionem Cambimentorum: sententia verò magni Magistri lata de anno 1422. in qua certa differentia inter Raphaelè Rapanam & milites Compostellanos, asserente ipso Raphaelè, quod erat miles Castellaniæ, Compostellanis autem asserentibus, quòd ipse Raphael erat Cathalanus, & tribus procuratoribus linguæ asserentibus, quòd ipse Raphael non erat Cathalanus, Magnus magister cum conuentu pronunciauit, quòd Raphael esset Cathalanus, & tribus procuratoribus, & quòd deberet habere cambimentum in Prioratu Cathalanæ. Ex ista
 2 tergo sententia inferebatur bene, quòd cambimenta erant diuisa: Tamen fuit dictum, quòd sententia non erat in forma probanti. Et vltimò fuit resolutum, quòd diuisio cambimentorum probaretur, videlicet, ex congregationibus separatis: nam ex testibus probatur fieri congregationes separatas quòd ad cambimenta. Et licet vnus ex dictis testibus deponat de 40. annis, alter de 35. & alii de minori tempore, quia pro parte Cathalanorum prætendebatur, quòd ex eo, quòd lis esset introducta super diuisione cambimentorum, erat plus quam 30. anni, idèd post dictam litem introduciam forent introductæ dictæ congregationes separate: ideo que pro parte Castellanos fuerunt producta aliqua instrumenta, in quibus apparebat, quòd de anno 1545. fecerunt congregationes Cathalani.

SVMMARIUM.

- 1 Cambimentorum diuisio quomodo colligatur.

DECISIO CCCXXXII.

Tem de anno 1545. fecerunt quandam congregationem separatam super quadam vnione: item productæ duo instrumenta, quòd sub eadem die de anno

1546. Compostellani fecerunt quandam congregationem separatam super autoritate: & de anno 1569. super quadam vnione: & istis actibus stante dicta diuisione testium, quòd Prioratus iudicantur distincti, & in cambimentis quando separatas habent congregationes, fuit dictum, quòd cambimenta essent separata: vnde fuit dictum quòd daretur dubium, an stantibus prouisionibus post erectionem Prioratus facta tolleretur ista diuisio Cambimentorum, qui ex istis congregationibus separatis inducebatur.

EPITOME.

Diuisio Cambimentorum ex congregationibus separatis præsupposita an tollatur ex prouisione.

DECISIO CCCXXXIII.

Decimatertia Nouembris 1545. in causa Casarugustan. Cambimentorum proposui dubium, præsupposito, quòd ex diuisione Prioratum ex congregationibus separatis probetur Cambimenta esse distincta, licet huiusmodi probatio tollatur per diuisiones pro parte Cathalanorum productas, & adductas 20. seu 25. prouisiones, in qua præsupponebatur, quòd 25. milites Cathalani erant prouisi per magnum Magistrum de Præceptoris in Cathalaniam, ergò Cambimenta erant communia: dicebatur pro parte Compostellanorum, Primò, quòd licet probaretur, quòd hodie essent in Cathalaniam familiæ eorū militū nominatorum in dictis prouisionibus, tamen non sequebatur, quòd illæ familiæ essent in Cathalaniam tempore prouisionis: sed respondebatur pro parte Cathalanorum, quòd in materia contingenti, vt præsens status erat, cum potest concurrere cum veritate naturali, si ex presenti præsumitur in presentia, vt per Barto. in l. ex persona. col. 2. C. de probat. nõ foret sufficienter probata Remissoria. Item in secundo dicebatur pro parte Compostellanorum, quòd non erat quæstio, an nati in Prioratu Cathalaniam, dum tamen essent recepti in Castellania, poterant habere ibi alimenta, prout docebant de aliquibus Cathalanis receptis in Cathalaniam, sed etiam quòd non erant in Cathalaniam, & ibi Casulatis: & idèd Cathalani dicebant, quòd non solum non erant de Cathalaniam, sed etiam quòd non erant in Cathalaniam recepti, & id ostendebant: sed fuit resolutum pro parte Cathalanorum, quòd receptio non fuit ex gratia, id est, omnibus de Cathalaniam consentientibus, qui in gratia de facili non concordant, vt per Abb. in c. cum eccl. de rest. spol. & in c. bonæ. 2. de restit. spolia. In hanc partem Domini inclinabant pro illa prima vice, quòd ex quo receptio est gratia, quòd ipsi Compostellani tenebantur causam probare. Secundò Cathalani dicebant, quòd quidam Dalmanus Ragunedus de Chiormati obtinuerat primò in Cathalaniam Bonotiam Maioricarum de anno 1422. Præceptoriam de Oschar in Castellania, ergò alimenta erant communia: & dum Compostellani dicebant, quòd illa Præceptoriam Maioricarum erat ex gratia, ex quo ibi dicebatur de consensu Prioris capta, & aliorum Priorum & procerum nobis assensum: quia videbant, quòd ex quo ex consensu illorum erat collata, quòd esset ex gratia, quam diceret de consensu fratrum Prioratus diuisi, ergò non potest habere etiam Præceptoriam ex gratia in alio Prioratu, nisi de consensu fratrum Castellaniæ. Et idem dicebant Cathalani, quòd dicta clausula apponebatur destituta religionis. Et idèd adducebant duas alias collationes, quæ erant factæ fratribus

bus cōparibus, & tamē erat similis clausula cū cōsilio & consensu Priorū: & in illa prouisione fratris Caroli de Carolis, quæ est in bulla 7. & esset frater Compstellanus. Et in bulla 14. vbi cōfertur Ludonico de Galis Cathalano, & apponitur illa claus. 30. Cathalani ad ducebant multas collationes, in quib. ex narratiua ipsa rum apparebat, quod vnus & idem miles habuerat in Cathalania etiam Prioratum: sed quia de ipsis non cōstabat, nisi, ex narratiua, & non constabat de prouisione, & cū illæ prouisiones potuissent esse vel ex gratia vel à Pontifice, idē fuit dictum, quod exhiberetur.

E P I T O M E.

Remissoria in causa Toletan. decimas seu Gadicen. decreta.

S Y M M A R I A.

- 1 Litera priores si priorum non faciant in decimarum impetratione mentionem an censentur subreptitiæ.
- 2 Gratia regi absentis facta non probat subreptionem, nisi ipsius regis sequatur acceptatio.

DECISIO CCCXXXIII.

Die 16. Nouembris 1545. in causa Toletan. seu Gadicen. decimarū, pro Illustrissimo duce de Alua. cōtra Decanum & Capitulum Toletan. & litis cōsortes dedi dubium, an literæ priores Alex. de anno 1444. conceden. Regibus illas partes decimarum in regno Granatæ, quas prædecesores Pontifices concesserunt Regibus in regno Castellæ & Legionis præsumantur impetratæ Regibus ad effectum inducendi surreptionē posteriorū literarū eiusdē Alex. de anno 1461. conceden. eiusdē Regibus in d. Regno Granatæ duas partes decimarum: cū prætendatur, quod in posterioribus liceris non fiat mentio de prioribus. Et fuit resolutum, quod cum gratia esset facta regi absentis motu proprio, & non ad instantiam Regis, quod ad probandum surreptionem debebat probari acceptatio regis: & licet quando fiat ad instantiam alicuius, fuit distinctum, an actus requirat modicam vel non magnam expensam, in isto casu non erat notoria ista distinctio: cū appareret quam impensam fecisset potuisset esse, quod ille, qui gratiam motu proprio fecerat, fecisset etiam gratiam motu proprio expediri: cū expedito esset mandata fieri gratis. Alii autem ex Dominis volebant, quod dato, quod fuisset impensa quinque vel sex ducatorum, tamen non esset magna respectu agentium istorum regum, qui multoties multa expediunt sine mandato, dato, quod aliqua notabilis impensa requiratur. sed maior pars Dominorum in hoc conuenit, quod quia agentes pro duce dicebant, quod ipsi volebant probare non vsum ipsius gratiæ, & quod Rex acceptauerit, immo erat præiudicialis Regi, attento, quod ab anno 1494. vsque ad annum 1501. Maioricæ non fuerunt conuersi in Regno Granatæ ad fidem: & idē Reges integras decimas percipiebant. & quia in materia prophana sine fumo datur Remissoria ad probandum ista, sic etiam in negotio principali.

E P I T O M E.

Abbas in erectione Collegiatæ de Medina speciale caput est collegiatæ.

S Y M M A R I A.

- 1 Præeminentiaryum possessio & consuetudo à tempore immemorabili an suffragetur capitulo præscribenti contra reciter creatum Abbatem.
- 2 Abbas potest Collegiatæ speciale caput esse, licet maioris capituli sit caput.
- 3 Episcopus licet cleri sit caput, speciale tamen sui capituli est caput.
- 4 Suppressa dignitate ecclesiastica supprimuntur quoque iura que ad ipsam spectant.
- 5 Capituli iura priuatiuè competentia immutantur capite immutato, si ad capitulum spectent.

DECISIO CCCXXXV.

Edem die in causa Salamantin. præeminentiaryum proposui dubium, præsupposito, quod capituli maius ante erectionem collegiatæ ab immemorabili tempore cōsueuerit habere præeminētiā seu iura cathedralis & collegiatæ, & fuit in possessione, & Abbas de nouo creatus an post istam erectionem talis possessio & consuetudo eidem Capitulo suffragetur, & an Abb. sit caput capituli vel collegiatæ, & incipiunt ab isto ultimo. Fuit resolutum, quod Abbas esset speciale caput collegiatæ, licet esset etiam caput capituli maioris, per Clem. per verba bullæ. in illis verbis, nec non Abbas & capitulum Et sicut dicimus in episcopo, licet sit caput cleri, tamē speciale caput est sui capituli, Abb. in c. cū liceat. de prescript. Et licet Abbas habeat iurisdictionem vna cum Capitulo maiori, & debebat eligi à clero per hoc non desinit esse speciale caput collegiatæ. Super primò dubio fuit facta quedam distinctio, quam omnes secuti fuerunt, quod fuit ista præeminentiæ & iura competeant Archiepiscopo teratui, & tunc suppressio Archiepiscopatui, iura etiā essent suppressa, & ad Abbatem transmissa: cū status illius esset immutatus, & etiam iura illa sunt immutata: aut ad capitulum specialiter, & priuatiuè ad Archiepiscopatui, & tunc licet capituli sit immutatus, non erant iura capituli priuatiuè cōpetentia immutata: si verò pertineant capitulo, tunc quia in capitulo continetur Archiepiscopus, conuenientius committeret illa capitulo exercere cum eo capite & illa iura ruerēt, quia status etiam isto casu immutatur.

E P I T O M E.

Decis. 23. in nou. & 488. in antiq. de decimis anticipandis quomodo intellecta.

S Y M M A R I A.

- 1 Transsumptum quomodo & quando probet.
- 2 Citatio nec specialis nec generalis, si non probetur in tempore antiquissimo an transsumptum valeat. & numero 4. & 7.
- 3 Citatio non expressa transsumpto expresso, an sit præsumenda. & nu. 6.
- 5 Solennitas ratione longinquitatis puta 30. vel 40. annorū interu. nisse præsumitur. ob iudicis auctoritatem, qui actum inualidum facere non censetur.
- 8 Citatio solennitas est extrinseca.

DECISIO CCXXXVI.

Die 20. Nouembris 1545. in causa Parmen. Valliū proposui dubium, an transsumptū Federici pro parte Corrigen. productum esset in forma probanti: Nam

ti: Nam erant 60. vel 62. anni, quod erat exemplatum ad instantiam partis cum decreto iudicis auctoritate & subscripto cū originali per quinque Notarios, prout omnia ista sunt necessaria, secundum Salic. in auctor. si quis in aliquo. col. 2. C. de edend. Lanfred. in reper. c. quoniam contra. versic. instrumentorum productiones. de probat. Sed in isto transumpto decretum citatio, quia nec specialis nec generalis est contra Corrigen. Respondebatur, quod citatio non præsumebatur, quia eramus in tempore antiquissimo, vt tradit Felin. consil. 187. col. 3. num. 8. Et etiā quia expresso transumpto apparebat citationem non interuenisse, & idē non erat præsumenda, ad not. per Felin. & alios in c. quoniam contra. de probat. Tamen istis non obstantibus sex ex nouem, videlicet Fabius, Angelus, Antonius, Prosper, Thomas, & Aqueen. tenuerunt, quod sex illo tempore præsumeretur citatio: quia licet non sumus in antiquis, tamen sumus in longo tempore, in quo longinquitatis ratio, puta 30. vel 40. annorū præsumitur solennitas propter auctoritatem iudicis. ita & hoc casu, ne dicamus quod iudex voluerit facere actum inualidum. Addebat, quod aderat aliud ad miniculū, scilicet interim illud, quod aderat in inuestitura Maximiliani, quod in nihilo à transumpto discordabat, & sic imagine veritatis. Item & aliud, quod comparato temporis pendentiæ erant 90. anni, quod istud transumptum erat factum ad aliud, quod dicebatur, quod ex facie transumpti apparebat, quod citatio non interuenerat, potest responderi vt supra. Fuit dictū in causa Castri Sarmati: quia licet instantia partis & decretum iudicis sint interposita, istud est, quando istæ clausule sunt intrinsece exempli. Nam parte non instante & iudice non decernente vt in pluribus non sumitur transumptum ex originali: quod secus est de citatione. quoniam ista potius dicitur quædam solennitas extrinseca, quod ex longinquitate temporis præsumitur, vt de Cassad. in decis. 3. de præbend. Et fuit dictum, quod ita tenet Felin. in c. Albericus. de electio. Tamen voluerunt Domini, quod manus Notariorū recognosceretur, nec sufficiebat legalitas, quia tantum attestabatur, quod illi Notarii essent legales, non etiā quod scriptura esset in manibus illorum.

E P I T O M E.

Sententia sine actis quo casu probatur.

DECISIO CCCXXXVIII.

Edem die in vna Bononien. hæreditatis de Papa zonibus, coram D. Anton. Augustino fuit dubitatum, an sententia sine processu probaret. Et quia agebatur de sententia lata iam à 50. annis præteritis tenuerunt Domini decis. Cassad. 3. de procura. in 1. pag. dum loquitur de 30. vel 40. annis, quod esset in forma probanti. Et sequuti sunt Cassad. et si aduersarius volebat sententiam ex aliquo defectu impugnare, quod debebat processum producere.

E P I T O M E.

Beneficia Protonotariorum sunt reseruata non obstant. quod antequam in literis dicatur, volumus quod antequam insignia suscipias iuramentum præstes: & ex impensa præsumitur attestatio.

S Y M M A R I A.

- 1 Reseruatō non inducitur ante acceptationem & numero 3.

2 Acceptatio ex compositione præsumitur.

DECISIO CCCXXXIX.

In vna Valentin. Parochialis de Sorbillis fuit dubitatum per D. Ioā. Paul. die 20. Nouembris 1545. an beneficium sit reseruatum ratione Protonotariatus, antequam insignia suscipias Protonotariatus iuramentum in manibus talium præstes. Et cū non constabat de iuramento fuit dictum, quod ista verba tantum respiciebant assumptionem insignium, & idē gratia Protonotariatus non videbatur: quoniam erat pura & perfecta. Secundò dicebatur, quod ista gratia erat facta absentis. Et idē etiam ante acceptationem non erat gratia: & ante acceptationem non potest dici reseruatum, sicut dicitur de familiaritate, secundū Anchar. consil. 398. & secundum Præpos. in c. per principalem, in fin. princ. quæst. 1. ad istud fundamentū fuit responsum, quod acceptatio præsumeretur propter compositionem, quæ soluitur. Nam cū esset à Papa concessa soluitur compositio 100. ducat. Item licet bulla esset gratis expedita, tamen requirit impensam saltem vnus, & illa est in consideratione in priuato: quod secus fuit dictum supra in causa Toletan. Decimarum in sollicitatore Regis ibi, & decis. 15. cod. tit. in antiq. alias 700. quod etiam inducebatur reseruatō ante acceptationem, quas decis. dicit veras Aeneas de Falcon. in tractat. reseruat. in 3. quæst. princ. post princip. pag. 13. versic. quod autem Papa. & Cassad. decis. a. de præbend. vbi distinguit inter officia, quæ cōcurrunt. Et videbatur, quod Protonotariatus conereret publicam vtilitatem, sicut deputati ad scribendū gesta martyrum: sed magis placuit idē, quia Protonotarii participare videntur ad istud deputati.

E P I T O M E.

Lis per decretum citationis quod ad committentem, quo casu non fuerit iudicata.

DECISIO CCCXL.

In vna Cæsaraugustan. coram D. Thoma casus erat, quod Bartholomæus Fortianus commisit causam super parochiali de Loiala vallis Menos, contra Petrum Duenas intrusum omnesque alios: & obtento decreto citationis ad partes non fuit citatus Petrus Duenas, quia non erat possessor, sed Petrus Valero, & contra eum fuit processum, & Bartholomæus contra eum reportauit tres sententias: aduersus quas Petrus Valero obtinuit restitutionem in integrum. In negotio restitutionis Bartholomæus allegauit se trienalem: contra quem Valero replicat, quod non est pacificus, attenta lite, quæ remansit contra Petrum Duenas, quæ non est extincta, vt foret Duenas citandus, nisi quod ad committentem erat lis, & alleg. Cassad. super regul. cancell. Qua non obstante fuit contrarium resolutum attenta mente Bartholomæi, qui tantum commiserat ad effectū, vt inclusum remouere possit, quod declarabatur ex eo, quod dum Petrus Duenas tempore commissionis esset in Curia, & ante & post nunquam cum citauit, immo decretum citationis ad partem obtinuit quod decretum, attento quod Duenas erat præsens in Curia, non erat necessarium. Ergo mens Bartholomæi, erat, quod vigore illius decreti volebat contra Petrum Duenas procedere, & idē nulla erat lis.

E P I T O M E.

Petitorium potest quis suspendere, etiā quod probationes sint

siut facte, vide ad propositum supra.

S Y M M A R I A.

- 1 Petitorium etiam post probationes factas suspendi potest.
- 2 Ad conclusionem vsque non excluditur pars altera & probationibus suis.
- 3 Petitorium an possit pluries suspendi.

DECISIO CCCXLI.

IN vna Bononien. Caltri Liani pro Holadinis, contra communitatem, coram D. Fabio, die 20. Nouēbris 1545. fuit dictum, quod licet agens petitorio & possessorio præfixerit terminum communitati ad probationem, quod vellet & posset: Et communitas suas probationes fecisset, quod nihilominus Holadini nõ obstat c. 1. de rest. spo. poterant suspendere petitorium, & procedere in possessorio, propter plures decis. quæ voluit, quod potest suspendi petitorium, & illæ decis. præsupponunt quod sint factæ probationes: quia nõ nec sit conclusum altera pars nõ excluditur à sua probatione: etiã quia ita est stilus Rotæ. Sed contra istam decis. facit decis. Rotæ 69. in antiq. non obstat decis. 262. in nou. vbi habetur, quod in causa pluries petitorium potest suspendi, cum illa decis. loquatur secundum summarium, non habet locum hic, vbi eramus in causa Romana. Item ibi dicit, quod per probationes constaret de iure: Et idè istam decis. non firmo: quia causa tantum semel fuit posita, nec etiam bene informatum, nec etiam bene omnes Domini viderat Rip. in l. nihil contra iur. alien. num. 32. de acquir. pos. sels. vbi vult, quod non solum expressus consensus, sed etiam tacitus sufficiat.

EPITOME.

Clausula transferendi non censetur per quascunque clausulas concessa.

DECISIO CCCXLII.

Ioan. Petro de Lapis fuit reseruata pensio 40. duc. super fructibus Canonicatus & præbendæ, quos possidebat Petrus Hieronymus: quo cessante in solutione vigore regressus Ioan. Petrus habuit sententiam, quæ tranfuit in rem iudicatam. Et sic dicta pensio propter consolidationem Canonicatus in personã Io. expirasset. fuit iterum inter illos cõcordatum, vt noua pensio 40. ducat. super eisdem reseruaret cum alia pensio 25. super fructibus aliorum beneficiorum super eisdem clausulis, prout erat in prima reseruacione, & perinde ac si prima pensio non esset expirata. Fuit dubitatum die 23. Nouēbris 1545. coram D. Fabio, in vna Roman. pensionis 40. ducato. an sic in prima reseruacione erat clausula transferendi, ita vt etiam censeretur apposta in secunda: Et fuit resolutum, quod non: quia ex quo Papa in clausula transferendi redijt se difficilem, quod erat specialis mentio de dicta clausula trãferendi faciendã: & quod verba per quas cumque clausulas generales respiciebant validitatem secundæ pensionis.

S Y M M A R I A.

- 1 Decretum remedium vnde colligatur esse intentatum.
- 2 Dicens se velle decretis vti, an vnico tantum vti possit.
- 3 Numerus pluralis sæpè pro singulari ponitur.
- 4 Demonstratio falsa quando non vitiet.
- 5 Clausula, omni meliori modo, quando possessionis continuatam non respiciat.

- 6 Copula, quæ refertur tantum ad expressã.
- 7 Appellatione decreti seu verborum decreti an comprehendatur statutum.
- 8 Confessio procuratoris non nocet domino in alio iudicio.
- 9 Decretum quando in alium retorqueri non possit.
- 10 Possessio quoad castrum continuata præsumitur, non quoad merum aut mixtum imperium.
- 11 Possessio non titulata continuari non potest.

DECISIO CCCXLIII.

IN causa Parmen. bonorum, pro Michael Casafio, contra matrem, videlicet D. Liuiam dubitauit ego die 2. Decēbris 1545. an ex processu de partibus producto pro parte Michaelis constaret pro parte D. Liuiæ intentatum fore remedium decreti, de quo agitur, & sic D. Michael possit eodem die vti decreto contra D. Liuiam. Et fuit resolutum, quod constaret, præsupposito tamen, quod per testes esset probata obseruantia decreti, de quo agitur, in ciuitate Placentin. Et istud in primis apparebat ex petitione procuratoris, dum dicit, quod intendit quoad omnes effectus. Item & secundò, dum procurator subdit, quod decretum annullat possessionem medio tempore per alium captam, quod intelligendum est de dicto decreto annullante, quod annullat possessionem. Non obstat, dñi dicit, quod procurator dixit, quod intendebat vti decretis, & sic in plurali: ergo non decreto tantum annullante, sed alio vti voluit: Quia fuit responsum, quod sæpè numerus pluralis pro singulari ponitur, vt sunt iura vulgata. Item quia in fine procurator declaratur, dum dicit, quod decretum annullat possessionem medio tempore per alium captam, apparet ergo, quod ille pluralitatem ad singularitatem deducere voluit. Non obstat, quod procurator dixit, quod vnus debebat vti decretis immediatè continuantibus in hæredè: Et tamè decretum Mediolanen. nõ immediatè in hæredem, sed in hæreditatem continuatur. Quia dupliciter fuit responsum. Ergo ex duabus sequentibus demonstrationibus constabat, quod procurator illa demonstratione immediatè in hæredem etiam errauerat: & sufficit, quod res per duas demonstrationes cõuincentes demonstraret, licèt in vna ratione cõueniret, Bart. in l. demonstratio. §. falsa. ff. de condi. & demonst. Non obstat, quod procurator in eadem petitione subiunxisset clausulam, omni meliori modo, & sic apparebat, quod non solum virtute decretorũ, sed etiam omni meliori modo possessionem habere voluerat: quia fuit dictum, quod clausula, omni meliori modo, erat apposta propter tollenda scandala, nõ autem respiciebat continuationem possessionis ex decretis prouenientem. Idè pro resolutione fuit consideratũ, quod iudex in vna interlocutoria tantum fundabat se in decretis, & ibi non erat clausula, omni meliori modo, sine illa copula, quæ, quæ tantum referretur ad expressã, secundum Salice. in c. si super. col. penulti. de offic. delegat. licèt iudex ibi dicat decretis continuantibus in hæredem. Nam intelligendo illa verba secundum procuratoris petitionem, & quod istud dicit verum, quod & procurator in petitione, & iudex in sententia interlocutoria intellexit de decreto, de quo agitur, nõ autem de aliquo statuto, de quo non apparebat in actis patet, quia appositum verbis decretis, & decretum differt à statuto secundum consuetudinem loquendi, etiam licèt omnia supra dicta potuissent euitari, cum fuerint reuocando cõfessionem procuratoris, prout est de stilo Palatii. Item quia cõfessio procuratoris nõ nocet domino in alio iudicio,

iudicio, prout dicit Alexan. & Dec. in l. r. C. de eden. & Felin. in c. tanquam. de testibus. ante fuit dictũ quod omnia ista cutabantur ex confessione ipsius Liuię resultant. ex breui, per eam à Clem. obtento, vbi patet, quod talia decreta in Ciuitate Placent. vigent, non obstantè etiã, quod breue loquatur de statuto in hæredem: quia fuit dictum, quod ex quo obseruentia illius decreti tantum dicat de possessione continuanda in hæreditatè, & de hæreditate in hæredem, Non obstat, quod dicebatur de iure municipali, quod erat intelligendũ de statuto Placent. quod propter obseruantia decreti receptam satis poterat dici illud decretum receptum ius municipale. omnes enim Domini dixerunt, quod si produceretur statutum Placentin. continuatum in hæredè quod forsitan aliud dicerent. Ad secundũ dubium fuit resolutum, quod per viam retorsionis Michael dicto decreto non poterat vti contra Liuiam per dictũ Angel. quod à nemine reprobatum in l. final. ff. quod à quisq; iur. etũ retorsio fieret cõtra Liuiã. Itè etiã & secũdò fuit dictũ, quod retorsio nõ habebat locũ, vnde cum Michael non fuisset aduersarius Liuiæ, ergò nõ poterat vti retorsione contra illam. Non obstat, quod ratione vsus, ex quo nunc vtebatur illo iure, poterat fieri retorsio, secundum text. in l. 4. ff. quod quisque iur. aliàs l. si quid iniquum. Etiã fuit dictũ, quod Liuia nunc nõ fundabat intentione suã cum Michael in decreto regulæ, & sic eo nõ vtebatur, sed Michael excludebat ex nõ iure suo, dicens, quod possessio Polidori erat precaria, ex quo nõ erat titulata. & idè non poterat continuari. Sed fuit dictum, quod ex quo Liuia in breui fa-tebatur illius obseruantiam, quod etiam Michael contra eam vti poterat: quia ex confessione Liuiæ apparebat de decreto & illius obseruantia. Et istud procedit respectu castri, quia respectu meri & mixti in perij cum possessio non sit titulata non potest continuari, cum præsumatur precaria, per dict. Bald. in l. 2. in 9. quest. de feruitur. & licèt illo decreto Liuia in partibus vsa fuit, etiam quoad merum & mixtum imperiũ, cuius respectu etiam solidari præsumitur precaria, cõ non fuerit probatum Polidori esse ex descendè. Hu-berti, tamen illud ius foret iniquum. Et per superius dicta fuit resolutum, quod non daretur retorsio.

EPITOME.

Transactio pensionis facta per militem S. Petri coram exequatore non exhibitis priuilegijs militum est valida.

S Y M M A R I A.

- 2 Milites ex vipriuilegiõ suorum vsque ad summam 150. ducat. cum possint transigere, an non exhibitis priuilegijs transactio facta valeat.
- 2 Executores à quorum factio translatio dependet, sine certarum literarum exhibitione suam non possunt exercere iurisdictionem.
- 3 Electio quando non tollat priuilegium.
- 4 Miles incipiens testari secundum ius commune non videtur priuilegio militari renunciare velle.
- 5 Solemnitas si omnino non sit necessaria, & tamen adhibeatur, si minus solemniter fiat, actum non vitiat.
- 6 Regula, quod potui, nolui, quando procedat.

DECISIO CCCXLIIII.

Miles S. Petri existens in partibus, cui erat reseruata pensio in manibus cuiusdã ex fecutoris videlicet in manibus Archidiaconi eiusdem loci, quem ad

hoc elegit, transtulit pensionem non exhibitis priuilegijs. Et quod præsupponendũ est, quod milites ex forma priuilegiõũ habent, quod possunt transferre pensionem vsque ad summam 150. ducat. corã. Notario & testibus Dubitauit D. Prosper in vna Iasen. pensionis inter Frãciscum Peragio ex vna & Honoratũ de Bonaguidis an translatio pensionis facta vigore priuilegiõrum militum S. Petri valebat non exhibitis illis coram exequatore per transferentem electo ad hoc. Et die 2. Decēbris 1545. fuit resolutum, quod translatio esset valida. Nam milites ex forma priuilegiõrum possunt ipsi trãsferre: & facultas ipsis est concessa transferendi, & interuentus Notarij fuit tantum ad probationem, non autem quod aliquam iurisdictione ipse exerceret, vel quod admittat & casset & postea de nouo referret, Et idè nõ requiritur alia exhibitio priuilegiõrum, quod secus est in alijs executoribus, à quorum factio trãslatio dependet. Nam suam iurisdictionem exercere non possunt tales executores sine certis literis, nimirum, si requiritur illarum presentatio. & ita procedunt notata per Franc. ac Domin. in c. 2. super eodem. de appellatione. & decis. Rotæ quæ ex aduerso allegabatur. Sed in nostro miles ille ex priuilegijs habet illam facultatem transferendi, & ministerium alterius non requiritur: & idè presentatio priuilegiõrum non est necessaria. Non obstat, quod dicebatur in casu isto, iste elegit viam executoris, & non viam Notarij. Vnde non potest dici viam quam elegisti tibi, poteras & quod potui, nolui, Et fuit responsum, quod ex his quæ dependent ex voluntate nostra eligedi viam, quæ electa illi renunciari non potest, prout est textus in l. 3. ff. de testamto militar. vbi miles licèt incipit testari secundum ius commune. per hoc tamè non videtur renunciare velle priuilegio militis: Ita erit dicendum in casu isto. Et poterat dici, quod solemnitas cum nõ est necessaria, si minus solemniter fuit adhibita, nõ vitiat, & illud quod potui nolui, procedit, quando quis ita intendebat facere velle, & non aliàs, quod secus est in casu nostro, per textũ in dict. l. 3. ff. de testam. milit. Immo isto casu ex quo per dictam l. 3. non repugnat militi disponeti, habet locum illud, quod solet dici, quod ego ago valet, & valere potest, secundũ Rip. in l. 1. colum. 7. num. 4. de verbor. obligationibus.

EPITOME.

Legatus Apostolicus existens in Germania, an possit cõferre in mense Iunij, stantibus concordatis.

S Y M M A R I A.

- 1 Gratia præuentiuã non ligant manus Papæ aut legati à Latere.
- 2 Legatus à Latere, sic potest in sua conferre prouincia atque generalis ordinarius.

DECISIO CCCXLV.

IN vna Augustan. Canonicatus & præbend. coram Domino Percgrino, eadem die secũda Decēbris, 1545. dubitauit ipse, an Legatus Apostolicus existens in partibus Germaniæ potuit conferre in mense Iunij stant. concordat. Et quia verba concordatorum sunt ista, Placet etiam nobis quod per quamcumque aliam dispositionem sub quacumque verborum forma per vos seu autoritate vestra factam vel faciendã non impedi remus nos, quominus de illis, cum vacabant de mensibus Februarij, Aprilis, Iunij, Augusti, Octobris, & Decēbris liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, prouisio, presentatio, electio, alijs præmissis ac dispositione autoritate nostra factis vel

vel faciendis, non obstantibus quibuscumque. Domini omnes inclinaverunt quod dicta verba concordatorum tantum comprehendebant et gratias praeventivas, & idem cum ageretur de beneficio vacante, quod non esset ligata manus Legati & Papae, & quod concurrerent cum ordinariis. Maior etiam pars inclinabat, quod per illa verba vel eorum ad quos, etiam Papa vel legatus potuisset ferre, cum sint generalia. Et de iure legatus de Latere ita possit conferre in provincia sua, sicut & generalis ordinarius, c. 1. de offic. delega. & c. 2. Tamen in hoc discrepant, de quibus ego sum vnus, quia dicebant, quod concordata erant data nationi, ne ordinarij grauarerentur, & ut ipsi possint suis diocesanis beneficiis conferre: & cum legatus possit Gallo, Hispano vel Italo conferre ista ex mente Papae, quia verba generalia, eorum ad quos, erant restringenda ad ordinarios propter scilicet datus tollendus, licet legatus sit ordinarius, tamen est su perduens, & non naturalis, ad glo. in l. 2. de offi. ordin.

EPI TOME.

Decisi. Egid. 563. quomodo intellecta.

DECISIO CCCXLVI.

Decisi. Egid. 563. in vna Calagurita. Canonicatus & prebende fuit intellecta secundum Staphil. in tracta. de lit. grat. & iustit. fol. 120. pag. 2. vericuli. limitatio 4. Decembris, 1545. coram Dom. Thoma.

EPI TOME.

De commissione cause nullitatis & appellationis constat.

SVMARIA.

1 Appellationis & nullitatis causam esse commissam, si instrumeta sint amissa, vnde constat.

DECISIO CCCXLVII.

In vna Roman. spolij domus pro Gregoria Mana contra Iulium de portio die quarta Decembris, 1545. dedi dubium, an constet de commissione cause appellationis & nullitatis. Et fuit resolutum, quod constabat de presentatione eius, & quod eius virtute fuisset inhibendum, licet non constabat de originali: tamen quod probata erat deperditio scripturarum, notarij in sacro vrbis: & maxime quod per intentionem in commissione ipsius Iulij, vbi fatebatur quod praesentata comissio cause appellationis & nullitatis fuisset in rerum natura. Non obstat, quod procurator Gregoriae opposuisset generaliter contra: quia intelligitur talis exceptio in his, quae sunt in fauorem. Item etiam secundum, talis impugnatio poterat vsque ad sententiam reuocari, Felin. in c. capitulum, de rescript.

EPI TOME.

Immemorabilis probatur in causa Salamant.

SVMARIA.

- 1 Immemorabilis possessio an probetur per testes de visu & auditu deponentes de tempore sexaginta annorum.
- 2 Collegiata electio an interrumpat possessionem naturalem, quam ante eius fundationem quis accepit.
- 3 Capitulum maius si post collegiatae erectionem sit in possessione exercendi praerogativas, quae ad solum spectant Archiepiscoporum dicitur esse in mala fide.
- 4 Capitulum si praerogativa sit in possessione praerogatiuarum

in collegiatae erectione continuando possessionem in mala fide non constituitur.

DECISIO CCCXLVIII.

In causa Salamantin. praerogatiuarum, die 4. Decembris, 1545. dedi dubium, praesupposito, quod testes examinati de anno 1540. legitima aetatis deponant de visu a recordatu ipsorum de quasi praerogatiuarum possessione pulsandi campanas, ordinandi officium diuinum, distribuendi oleum chrisma, & etiam de auditu a maioribus & senioribus & antiquioribus, hodie probant possessionem immemorabilem, stante erectione collegiatae, facta de anno 1430. & an sententia per Dominum Camillum lata a faciat capitulum maius. Et fuit resolutum, quod immemoralis probaretur, quod duo testes 80. annorum, & duo 75. & duo 70. bene poterant deponere de possessione 40. annorum de visu ante litem motam: quia fuit de anno 1522. & istimet deponere de auditu a maioribus & antiquioribus, ergo probatur immemoralis. Item dicebat, quod per erectionem collegiatae non erat interrupta possessio naturalis, quia fuit semper continuata. Item non similiter praescriptio, quia illo tempore, quo superuenit ista praescriptio erat finita. Sed fuit dubitatum, an per erectionem collegiatae fuit capitulum maius in mala fide constitutum. Et licet bulla erectionis ante litem motam non fuerit intimata, tamen dicebatur, quod facta fuit intimata, ex quo viderunt suum caput suppressum, canonicatus & dignitates erectas. Et ideo fuit facta distinctio, quae alias fuit facta, videlicet, quando capitulum maius post erectionem fuit in possessione exercendi praerogativas, quae ad solum Archiepiscoporum pertinebant, & sic dicitur in mala fide, & illa possessio 40. annorum post erectionem non suffragatur. Aut fuit in possessione praerogatiuarum ad Archiepiscoporum & capitulum maius pertinentium, & fuit etiam in mala fide, cum praerogatiuae cumulatim uel spectent ad capitulum solum, & sic etiam possessio non suffragatur. Aut praerogatiuae ad capitulum maius in possessione erat, & tunc continuado erat in bona fide, & possessio si suffragaretur etiam immemorabilis capitulum vinceret. Quoad secundum dubium fuit resolutum, quod sententia afficeret capitulum iuuans, & erat in actis mandatum pro parte capituli maioris, & sententia in fine habebat illa verba cum sub nomine congregationis.

EPI TOME.

Sententia Camilli afficit capitulum maius.

SVMARIA.

- 1 Venditio possessionis pro certo pretio & magnitudinis expresse an dicatur ad mensuram facta.
- 2 Mensuratio est ad declarationem pretij necessaria.

DECISIO CCCXLIX.

In vna Rauentaten. coram Domino Thoma de Thuis, inter Brutum Rasponum & Dominos Massios die 11. Decembris 1545. dubitauit Dom. Thomas, cum illi Massij vendidissent Bruto vnâ possessionem 128. turnaturarum infra talia consinia pretio 1. librarum, pro qualibet turnatura. Et postea in fine dicebatur, quod tale pretium constitueret summam 2100. ducat. an talis venditio esset ad mensuram, & an deberet fieri mensuratio possessionis, ad effectum ut emptor, qui possessionem habebat

Ius patronatus in isto casu non venit in donatione bonorum Angeli.

SVMARIA.

- 1 Donatio omnium bonorum an veniat ius patronatus ex bonis donatis ante a iussu defuncti constructum.
- 2 Ius patronatus non comprehenditur sub donatione parviculari.

DECISIO CCCLI.

HAeres institutus ab Angelo grauatus erigere Cappellam, quam postea construxit, & sic ius patronatus acquisiuit. Donauit postea quibusdam omnia iura & actiones super bonis & rebus Angeli ad eum spectantibus. In vna Aretin. Capellanis, die decima quarta Decembris, 1545. coram Domino Anton. Aug. fuit dubitatum, an illa donatione veniret ius patronatus, quod ille haeres erigendo consequutus fuerat. Et fuit per maiorem partem conclusum, quod si donatio esset vniuersalis omnium bonorum, quod sub vniuersitate veniret ius patronatus, per dicta per Abbatem. c. ex litteris, de iure patro. & Deci. consil. 177. Sed quia erat particularis, ut per Bartol. in l. cum pater. §. hereditatem. ff. de legat. 2. item quia ius patronatus non fuerat in bonis & rebus Angeli, ergo illud non fuit donatum.

EPI TOME.

Castrum non spectare ad Monasterium sancti Ioannis ex quibus fuit iudicatum.

SVMARIA.

- 1 Sententia Imperatoris & cessio immemorabilis cum eius confirmatione an doceat castrum & villam ad monasterium spectare.
- 2 Concessio quarta partis totum corpus ad aliquem spectare non probat.
- 3 Locatio an probet dominium totius rei.
- 4 Concessio impetrata non facta violenta possessionis mentione non valet, si ante eius impetrationem vis facta sit, si secus si prius facta sit impetratio & postea violentia commissa.

DECISIO CCCLII.

In causa Britonorient. Caltri & ville, 14. Decembris, 1545. cum dedi dubium, an ex sententia Henrici Imperatoris, & cessione facta Abbati Monasterij de anno 1447. cum confirmatione Siluij constet Castrum & villam spectare ad Monasterium Sancti Ioannis, ita ut concessio subsequens facta Alberto & Leonello non sit valida. Et fuit resolutum, quod ex praedictis non constaret spectare Castrum ad monasterium. Primum dicebatur, quod sententia Henrici erat copia subscripta eadem manu: & si esset originalis, esset diuersa manu subscripta, cum essent quinque subscriptiones. Ad concessionem de anno, 1447. fuit dictum, quod erat de quarta parte Caltri: & quando fuisset de toto castro, hoc etiam tamen in antiquis non probat castrum spectare, per text. in c. inter dilect. de fide instrum. vbi sumus in antiquis. Alexand. consil. 12. libr. 4. Et fuit dictum, quod non obstat consil. Parisi. 104. volum. 1. quia ibi locutiones illae erant fortiter effectum, et multa alia concurrerant. Non obstat concessio facta de anno 152. quod locatio etiam esset fortiter effectum, tamen per hoc non probabat castrum spectare: & illa non faciebant ad propositum, cum de illa

habebat, & qui pretium deposuerat, posset compelli ad soluendum pretium. Et fuit dictum, quod licet Deci. consil. 500. in 3. volum. & Curt. Inu. 130. dicant, quod si dicat, vendo tibi tale possessionem centum turnaturarum, infra talia consinia tanto pretio, quod ista venditio est ad mensuram, cuius tamen contrarium resoluit Parisi. consil. 64. in 1. volum. & Maria. Socin. & Curt. Inu. consil. 4. in 2. part. Tamen, quod iste casus non habebat difficultatem propter illa verba, ad rationem 10. librarum pro qualibet turnatura, quia verba non erant in illo casu, in quo isti quatuor concluderunt. Na si fuissent isti docti viri, non ita inter se certassent. Et fuit dictum, quod pro ista parte videbatur facere id, quod dicit Paul. de Castr. in l. si seruus, §. 1. ff. de actio. empt. & decisi. Afflicti. 399. dicit, quod si taltem ad declarationem pretij est necessaria mensuratio.

EPI TOME.

Statutum Salamantin. quod Licentiarus in vniuersitate praecedat Doctorem alibi graduatum, quomodo intellectum.

SVMARIA.

- 1 Licentiatas an debeat praecedere Doctorem in alia Academia promotum in vtroque gradu iuxta statutum Salamantin.
- 2 Statutum non ad omnes casus emergentes extendi debet, sed ad eos tantum, qui minus ius commune laesunt.
- 3 Doctor antiquior an ex statuto Salamantin. praferatur Licentiatas data graduum paritate.

DECISIO CCCL.

In vniuersitate studij Salamantin. ad est statutum quod Licentiatas factus in illa vniuersitate in omnibus facultatibus praferatur tam in processibus, quam in omnibus alijs rebus, Doctoribus, magistris graduatibus in alijs vniuersitatibus. Io. Peres erat Licentiatas in vno gradu videlicet in Medicina de anno 1538. & volebat praecedere Laurentium de Aldorati graduatum in vtroque videlicet in Medicina & Artibus de anno 1529. Dubitauit Dom. Mohed die 14. Decembris 1545. in vna Colonien. antiquitatis Doctoratus seu praerogatiuarum, an stante dicto statuto Licentiatas in vno gradu, debeat praecedere doctorem in vtroque. Et fuit conclusum, quod statutum esset contra ius commune, per not. per Ias. & alios Modernos, in l. cum quid si si certum petat. cum antiquior debeat de iure praecedere. Et ideo cum esset contra ius commune, debebat interpretari, ut minus laedat ius commune, quoad fieri possit, Alexand. in l. final. §. in computatione. de iure delib. Parisi. consil. 26. numer. 206. volum. 2. Et ideo Domini voluerunt, quod statutum deberet interpretari, cum Licentiatas in vtroque voluisset praecedere Doctorem in vtroque. Sed in isto casu, in quo Licentiatas volebat praecedere Doctorem in vtroque, dicebant Domini, quod statutum debere intelligi, ut minus laederet ius commune, quod sufficiebat, quod aliquo casu posset operari, videlicet vbi esset graduum equalitas, cum statutum debeat intelligi de certis partibus, prout dicit Petrus de Anchar. in c. prius. circa fin. de paroch. propter quam rationem alij qui etiam dicebant, quod data etiam paritate praerogatiuae, si Doctor esset antiquior, quod etiam debebat praecedere, quod tamen vltimum pro tunc non fuit firmatum, sed in casu nostro erat disparitas & in gradu & in tempore: Et ideo isto casu statutum fuit interpretatum, ut minus laederet ius commune.

la non disputaretur. Confirmatio Leonis nihil proderat, cum non confirmaret, nisi quod ad castrum spectabat. Nec obstat, quod Albertus non fecisset mentionem de possessione violenta. & ideo concessio Leonis non facta de ea mentione non valeret per textum in lauthoritate. & quod ibi Bartolus, C. vnde vi. quia fuit dictum, quod illud procedit, quando prius committitur possessio violenta, postea impetratur commissio. At in casu nostro fuit prius facta impetratio & postea violentia commissa.

EPI TOME.

Bona vel mala fides in erectione collegiatae quoad praeminentias an fuerit.

S V M M A R I A.

- 1 Erectione collegiatae an capitulum, maius bona fide praeminentiarum immemorabili tempore acquiratarum continuari possit.
2 Mala fides capituli minoris exercens iura Episcopalia quando non praesumatur.
3 Concessio omnis facta in fauorem alicuius eam habet conditionem, si in ea concessione uti velint.
4 Abbas non contra dicens capitulo iura sua Episcopalia exercenti an eius censetur renunciare.

DECISIO CCCLIII.

IN causa Salamantin. praeminentiarum dedi dubium die vigesima sexta Decembris, 1545. praesupposito, quod praeminentia pullandi campanas, ordinandi diuinum officium, relaxandi interdictum, & distribuendi oleum sanctum ac christisma, spectant ad Episcopum & capitulum maius, an erectione facta capitulum maius cum bona fide proprietatem dictarum praeminentiarum continuare ut ante litem motam potuerit & per sententiam immemorabilem perferre, & eam immemorabilis non perferre: & an bulla erectionis sit subscripta, ex quo de possessione praeminentiarum capituli maioris in causa non fuit facta mentio: eo quod ad primam partem dubij maior pars dominorum inclinavit, quod cum istae praeminentiae sunt iura cathedralis, prout de officio ordinandi officium, text. in c. quando presbyter. de decim. 95. distinc. c. christisma. Et cum in isto casu Abbas haberet iura Episcopi, ut patet in erectione, in qua etiam datur facultas deferendi Mystram, chirothecas, & baculum, istae ergo praeminentiae ad ipsum tantum iura Episcopalia spectabant: cum post erectionem capitulum maius exercuerit: & exercere quoad ordinarium officium spectat ad praetatum, text. in c. de his. de offi. ord. & ibi Archid. Gemin. & Corn. ista autem mala fides cessabat ante erectionem cum exerceret autem ante Archiepiscopum etiam capitulum: quia si Abbas iura ad eum spectantia voluit committi, capitulum illa exercens de voluntate Abbatis non erat in mala fide. Non obstat quod omnis concessio, facta in fauorem alicuius habet conditionem, si in cuius fauorem est facta concessio, ea velint uti ut in decis. 422. in antiq. Et ideo cum Abbas non contradixisset, videbatur ei renunciaisset: quia respondebatur, quod ex quo praescriptio non erat perfecta, poterat hodie Abbas contradicere, & ideo videndum erat an Abbas communicasset iura sua cum capitulo. Ad secundum dubium multi ex Dominis de surreptione dicentes, quod licet narratum fuisset, Pontifici, quod in oppido de Medina erat capitulum maius habens praeminentias, de quibus agitur: cum iam illud oppidum haberet capitulum, ex eo decerni poterat, quod non concessisset, vel difficiliter concessisset. & ideo videbatur subreptitia.

EPI TOME.

Decreta Ducalia quo casu non habuerunt locum.

DECISIO CCCLIIII.

IN causa Parmens. vallium, die 16. Decembris 1545. dedi dubium, ut iam decreta Ducalia pro parte illius strisimi Ducis nouiter producta induxerunt praescriptionem pro parte ipsius Ducis allegatam. Et fuit resolutum, quod quia capitulum decreti dicit, quod rescriptis aut literis praedecessorum Ducum aut nostris de clarificationibus commissione, aut perpetratione, aut facti alicuius delicti, vel aliquorum delictorum, non possit alicuius apponi, & quod cum decretum istud loqueretur de literis praedecessorum aut nostris & bannum & confiscationes, non erant literae ducis praedecessoris, sed erat bannum praedecessoris, quod in tali banno decretum non poterat verificari: & ideo nec etiam faciebat ad propositum decretum legationis, quod bona applicata Cameræ statim conferrentur applicata, & incorporata, & per Cameram apprehensa: quia si non constabat de confiscatione nulla facta applicatio nec incorporatio.

EPI TOME.

Decretum Mediolanense, sicut intentatum & non statutum Placentin.

S V M M A R I A.

- 1 Breui obtento an dicatur intentatum remedium decreti, an vero statui & nu. 2.
2 Possessio et si duret absque apprehensione tamen semper continuata censetur in heredem.

DECISIO CCCLV.

IN causa Parmens. pecuniaria bonorum pro Michaele Cafalio, dubitauit 16. Decembr. 1545. tunc stante productione statuti Placentin. & reproduktione decreti Mediolanensis in eodem volumine statutorum contenti an ex breui per dominam Liuiam obtento constet, quod Domina Liuia intentauerit remedium statuti, vel decreti, vel saltem vtriusque. Et fuit resolutum, quod constaret intentatum remedium decreti, non autem statuti: quia breuis tunc conueniebat decreto: Primò, quia dicitur iuxta decreta, litem etiam diceretur iura municipalia tantum: quia erat in volumine statutorum, vbi satis dicebatur ius municipale. Item quia dicebatur de continuatione, sed tunc dicebat, quod intelligeretur & censetur haeres: & ideo licet duret possessio absque apprehensione, non ideo lequebatur de continuatione in heredem: & tantum decretum loquitur de continuatione in heredem, ita etiam continuat in heredem. Fuit dubitatum an illa confessio posset reuocari, docto de errore.

EPI TOME.

Beneficium ubi vacat ob nouam expeditionem nouae prouisionis an eius collatio spectet vigore indulti ad Episcopum, ita ut Papa non possit prouidere.

S V M M A R I A.

- 1 Beneficij vacantis ob nouam prouisionem non expeditam collatio an sic deuoluatur ad Episcopum stante indulto, ut Papa illud conferre non possit.
2 Prouidendi facultas per indultum data ad primum actum est intelligenda, nisi concedenti obstat intentio.
3 Concessio

sententia, per decis. Cassad. 9. de dolo & contumac.

EPI TOME.

In causa Parmens. vallium testes deponentes de fama probant.

S V M M A R I A.

- 1 In antiquis quando non respiciatur ad initium litis.
2 Duo testes in antiquis quomodo & quare probent.

DECISIO CCCLVIIII.

IN causa Parmens. vallium, die vigesima quinta Decembris, 1545. fuit conclusum, quod testes duo deponentes de publica voce & fama de deficientia Liuiæ Vicecomitum probarent, quod attentio, quod ab anno 1442. ad hodiernum diem erant lapsi 95. anni, & talis diceret ut esse in antiquis. & quod isto casu non deberet haberi respectus ad initium litis, quod fuerat de anno 1517. quia non probabant de fama de eo, super quo erat lis: quia tunc attenderet principium litis, eò quod tunc possibile fuisset, quod fama ortum habuisset ab ista lite. Sed in isto casu nostro, ex quo non erat lis super deficientia Dom. Liuiæ, sed incidenter erat deductum, quod testes probarent, quia eramus in antiquis, & quia de re notoria super recognitione, quae etiam fuit facta quodam comparationem de duobus instrumentis. Maior etiam pars referebat illud administriculum inscriptionis ad inuestituram Maximiliani, & quod ex illis duobus instrumentis constabat, quod etiam in aliis instrumentis isti duo Notarij erant habiti pro Notariis.

EPI TOME.

Transumptum in causa Parmens. vallium an sit legitime recognitum.

S V M M A R I A.

- 1 Transumptum quando probet comparitionem.
2 Interlocutoria etiam parte non citata ad videndum conferri licet transumptum praesertim fuerit, ferri potest.
3 Transumptum vnde probetur non fuisse occultatum.
4 Res inter alios acta quando faciat praesudicium.
5 Affertioni Principis de facto praedecessoris in praesudicium tertijs creditur.
6 Recognitio amicus non requiritur.
7 Litis initium non attenditur cum tandem de instrumenti recognitione agitur, secus si de eius solennitate & substantia.
8 Enunciatiua verba in antiquis etiam inter alios probant.
9 Tempus 89. annorum non habet vrin enunciatiuis pro antiquo

DECISIO CCCLIX.

Die octava mensis Ianuarij, 1546. proposui dubium in causa Parmens. vallium, an transumptum pro parte Corrigen. productum sit per comparitionem, de qua in actis, & alia administracula legitime recognita. Et fuit resolutum, quod instantibus omnibus infra dictis simul iunctis, licet separatim non sufficeret, quod legitima omnia simul iuncta facerent, quod transumptum probaret primum comparitionem, qualiscumque esset illa: quia licet pars non esset citata ad videndum conferri, & licet esset transumptum praesertim, tamen poterat ferri interlocutoria, secundò faciebat subscriptio in partibus facta, in qua collegium Regien. attestabatur, quod illi notarij, qui subscripserat transumptum, erant fideles tempore inscriptionis. Et licet illa

- 3 Concessio in primo actu quando non expirat.
4 Beneficium extra Curiam cum sunt extra curiam vacatio quoque extra Curiam magis esse censetur.
5 Prouisi culpa non debet ordinario imputari.
6 Annulatio actus est etiam poena respectu ipsius ordinarij.
7 Ex actu, vnde quis poenam meretur, non debet reportari com modum.

DECISIO CCCLVI.

Cardinalis Franciscus vna cum Episcopo Albulen. habebat in Dicecesi Albulens. indultum conferendi in dioecesi Albulens. beneficia etiam reseruata per obitum familiarium vacantia extra Curiam, & in indulto erat posita clausula, quod si beneficia reseruata excederent valorem 24. prouisi tenerentur infra sex menses nouas prouisiones expedire, & iura Camera solvere, alioquin beneficia eo ipso vacare censerentur. Episcopus beneficium curatum in vno ex sex mensibus reseruatis contulit curatum in vno ex sex mensibus infra quod erat reseruatum, excedebat valorem 24. tamen Franciscus non expeduit nouam prouisionem infra sex menses. Quidam post sex menses impetrauit illam a Papa: dubitauit in vna Albulen. de Villaloro, die decima quinta Decembris, 1545. Dominus Ioannes Paulus, an si beneficium vacet ob non expeditionem nouae prouisionis, collatio deuoluatur ad Episcopum, ita quod Papa stante indulto non poterit illud conferre. Nam cum post sex menses induceretur noua vacatio, & ratio tenuit, quod collatio spectabat ad ordinarium, ergo Papa propter decretum indultum habebat manus ligatas. Non obstat, quod dicebatur, quod facultas prouidendi, per indultum data, restringenda erat ad primum actum, per decis. 2. & 23. in antiq. quia fuit dictum, quod illud procederet, nisi obitaret intentio concedendi, qui voluit, quod priusquam induceretur vacatio, ordinarius prouideret, & tunc concessio non expirat in primo actu, iuxta nota, per Bald. in l. vnic. in fin. C. de procur. lason in l. diuortio. §. quod si in anno, in principio. §. solut. matrimon. Non obstat, quia indultum loquebatur de vacatione extra Curiam, ergo erat descendendum ad vacationem in Curia, non autem extra, per Rot. decis. 180. & 333. in antiq. maxime quia nouae prouisiones & iura erant soluenda in Curia: Cum ergo sint in Curia per Papam posita, ergo dicuntur in Curia vacare: quia fuit responsum, quod ex quo & persona & beneficium erant extra Curiam, potius diceretur vacare extra Curiam. Et dicebant isti, quod non erat verum, quod ordinarius esset aliquo modo in culpa, si prouisus nouam prouisionem infra tempus non expediuisset, sed tantum erat in culpa ipse prouisus: Et ideo culpa prouisi non debebat ipsi ordinario imputari, & ideo post talem vacationem iterum conferri alicui. Ideò Domini inter quos ego eram, dixerunt, quod cum tunc annulatio actus sit poena etiam respectu ipsius ordinarij, quod videbatur inconueniens, quod ex illo actu, vnde merebatur poenam, & ibi etiam poena ordinario imponebatur, quod deberet aliquod com modum reportare. Item hoc modo in instrumentis producent. Comes posset suis iuribus fraudari, & infinitas de iure repobatur.

EPI TOME.

Sententia ubi in ea dicitur, lata & publicata, verbum, publicata, importat, quod sit lecta.

DECISIO CCCLVII.

IN vna Brixien. matrimonij, coram Domino Aquel. die 16. Decembris, 1545. fuit decisum, quod si Notarius diceret in fine sententiae, lata & publicata: fuit dictum quod illud verbum, publicata, importaret lectionem

3 Illa fides ad recognitionem scripturæ & subscriptionis non esset in forma probanti, eo quia parte non citata & lite pendente: saltem illud adminiculum faciebat, & ostendebat, quod transumptum non erat tentum in occulto, & secreto, sed quod erat tentum in partibus in collegio Regio: & illud collegium illud cōprobavit. Tertium adminiculum fuit honestas personæ producentis, prout in simili plura adducit Marfil. in l. si quis in 2. q. & 138. & sequen. ff. de quaest. Quartum adminiculum fuit confessio Nicolai: & ista confessio nō nocuerat Duci Ferrariæ tanquam res inter alios acta, aliquale tamen adminiculum faciebat, per not. per Deci. in l. 2. C. de edend. vbi dicitur, quod res inter alios acta aliquale præiudicium facit insertum cum privilegio Maximilianiani, per ea, quæ dicit Claud. in auth. si quis in aliquo. col. fin. C. de edend. quod est assertio Dom. Principis de facto prædecessoris etiam in præiudicium tertij creditur. Quintum ad miniculum, quod à tempore est transumptionis, quod erat de anno 1545. erat anni 89 & sic eramus in antiquis: quo casu nō requiritur recognitio. vt plura ponit Ias. in l. Barbarius. ff. de offic. pro consul. nec erat in casu isto respiciendum initium litis, quod fuit de anno 1517. quoniam hic nō agebatur de solemnitate instrumenti seu de eius substantia, quo casu bene inspiceretur initium litis, sed tantum agebatur de recognitione instrumenti: & dum Nicolaus Caspola procurator Comitis de facto Vitali dicebat, quod nos feceramus decisiones contrarias, dum aliter narratur in quodam instrumento facto inter fratres Ioan. Baptiste alias de anno 1452. in quo enunciabatur vallem spectare ad homines villæ Campigne: & ipsi dicebāt, quod ex quo est eramus in antiquis, verba enūciatiua etiam inter alios probabāt. Et licet Rota voluit, quod ab anno 1452. vsque ad principium litis, quod fuit de anno 1517. esset tempus antiquum & presumeretur citatio, quæ in actu transumptionis non respiciebatur: est tamen aduertendū, quia si allegata, vt supra vbi est scripta decisio, tunc facta non fuit, præsumitur citatio propter antiquitatem temporis. Item Rota dixit quoad illa verba est enūciatiua, quod nō haberet illud tempus pro antiquo, & etiam dixit, quod requirebatur, quod illa verba enūciatiua essent in pluribus instrumentis, per not. per Fel. in c. cum causa. de testib.

EPITOME.

Porrectio sola facta per procuratorem quo casu non fuerit sufficiens ad præstantum consensum post obitum principalis.

SVMARIA.

- 1 Beneficium aut dignitas au dicatur vacare per resignationem au per obitum si sola supplicationis productione facta, ad que vigore literarum mandati stipulati resignatus eo non absoluto moriatur.
- 2 Relatio etsi non adit, potest tamen referens vim noue dispositionis habere, cum de nouo actus facere illi permittitur.
- 3 Ref. es nouam inducit provisionem cum de relato nō constat ad quia relatum explicitè referatur.
- 4 Qualitates illas, que ad præstantum consensum sufficiunt, explicitè referri satis est.
- 5 Claus. quia mandatum est iam datum, non extendit ex stilo Camera consensum in mandato.
- 6 Paria sunt non dare vel inuitiiter dare consensum.
- 7 Mandatum ad consentiendum in infirmitate datum quatenus v. l. c. & nu. 10.
- 8 Stipulatio in infirmitate facta non obstat reg. de infirmis si mandatum sit necessarium.
- 9 Solemnitas que in actus executione requiritur, eadem quæ necessaria est cum procurator ad illum actum exequendum constituitur.

1 Supplicatione porrecta potest post obitum principalis procurator cōferre resignationem, si ad hoc simpliciter sit datus.

DECISIO CCCLX.

1 IN causa Oueten. Archidiaconatus de Linero proposui dubium die 11. Februarij, 1545. an ex sola productione supplicationis per Petrum de Loda facta vigore literarum mandati stipulati per Sebastianum, si sine ipso mandato stipulato mortuus fuisset, Archidiaconatus vocasset per resignationem, & non per obitum Sebastiani. Et an ex quo in infirmitate fuit stipulatum, obstat regula de infirmis, & detur copia literarum, quarum tenor erat talis: Mitto tibi quasdam supplicationes ordinatas, facies mihi gratiam, si illas signari facies, & statim quando erunt signata vt procurator præstet consensum, quia mandatum est iam datū, & reliqua, dicebatur pro parte affirmatiua, quod ex quo eramus in eo est qui poterat de nouo actū facere, quod licet relatum non reperiretur, quoniam non constabat de aliquo mandato antea facto, tamē referens habebat vim nouæ dispositionis, ad Alex. Ias. & Claud. in auth. si quis in aliquo. C. de eden. Fel. in c. 1. vbi multa ponit, de rescript. Item quia illa verba, quoniam mandatum est iam datum, intelligebatur, videlicet vigore istarum literarum, ex quo non constabat de aliquo mandato. Nec obstat, quod pro parte negatiua dicebatur, videlicet, quod tunc est referens inducat nouā provisionem, quando de relato non constabat vbi relatum explicitè refertur. In casu autē nostro relatum non explicat referens, quia dicebatur, cōsenties vt procurator, quia mandatum esset modificatum, vt puta cū pensione vel regressu, ergo cum non explicitus totus tenor refereretur, tunc referens non videbatur de nouo disponere: quia fuit replicatum, quod est satis est quod explicitè referuntur illæ qualitates, quæ sunt sufficientes ad præstantum consensum à procuratore, quia mandatum erat iam datum, & illud sufficiebat ad faciendum certum procuratorem ad euentum, vt posset cōsentire. & illi qui dicebant, quod erant aliæ qualitates in illo mandato iam concessio, debebant probare, per ea quæ aliis tenta fuerunt in causa Toletan. seu Gadice. decimarum. Ibis non obstantibus Domini cōcluserunt pro parte negatiua, probato, quod à est notarijs Cancellarij & Camere & ex eorum stilo vigore illorum verborum, quia mandatum est iam datum non extenderetur consensum vigore literarum huiusmodi, & præteritus non esset firmiter & perfectè est cōsentus: quia paria sunt non præstare vel inutiliter præstare. Item & secundo dicebatur, quod ex quo secundo loco Sebastianus dederat est mandatum constitutus in infirmitate, quia ex hoc declarauerat voluntatem suā, quod non fuerat voluntas eius, quod vigore literarum missuarum præstaretur consensum: quia dicebatur, quod hoc fiebat propter quandam necessitatem, & quod volebat stare armatus, & quod poterat illo mandato vt, quodcumque voluisset, & sic quod mens non videbatur deliberata ad resignandum. Ad tertiam autē partem dubij fuit dictum per omnes, quod si mandatum erat necessarium quod ex est quo in infirmitate erat stipulatum, non obstat regula de infirmis, quia Sebastianus decesserat infra decem dies: nec obstat, quod regula tantum loquitur de infirmo resignante, non autem de constituto procuratorem ad resignandum: quia fuit dictum, quod eadem solemnitas, quæ requiritur in executione alicuius actus, requiritur etiā quando constituitur procurator ad exercendum illum actum, vt per Fel. & Ias. in l. 1. ff. de acq. poss. itē quia quilibet infirmus

infirmus constitueret procuratorem ad resignandum, & ille post obitum præstaret consensum, & sic regula frandari posset, quo casu vt fraus tollatur, fuit lata sententia ad gloss. in c. quicumque. de vsur. libr. 6. Nec obstabat, quod dicebant, quod regula loquitur, quando est consensus præstatur viuente resignante. quia tunc requiritur, quod ille resignatus viuat per decem dies post præstitum consensum: secus quando præstatur consensus à procuratore post obitum: quia fuit dictū quod istud argumentum diluitur ex his, quæ dicta fuerunt in primo dubio, quod ex literis non erat datum sufficiens mandatum nisi ad porrigendum. & illud, quod est dicitur, quod facta porrectione per procuratorem potest præstari consensus post obitum, locum habet, vbi procurator est simpliciter datus ad resignandum. & ita intelligit Caslad. decis. 11. vbi mandatum est conditionale qualificatum ad porrigendum. & quod vigore alterius mandati præstatur consensus.

EPITOME.

Ignorantia reservationis, cuius indagatio erat necessaria, quando fuit repetita probabilis, & quando non.

SVMARIA.

- 1 Prouisus tenetur indagare, an beneficium acceptandum sit reseruatum, nisi magna subsit exquirendi difficultas.
- 2 Familiaritas antiqua facit indagacionem reservationis difficilem in reuener prouiso.
- 3 Ignorantia reservationis non excusat in mense Apostolico.
- 4 Beneficij fauore Officialium vacantis prouisio haurit ad Papam deuoluitur.

DECISIO CCCLXI.

1 IN vna Abulens. beneficij de Villatorio, coram Dom. Ioann. Paule, die 2. Ianuarij, 1546. in qua ordinarius vigore indulti Apostolici, in quo erat clausula, quod de beneficij reservationis in exceden. summam 24. ducatorum teneretur infra nouem menses nouam provisionem expedire, & iura Camera soluere, fuit dictum, quod si beneficium erat reseruatum, quia mortuus erat secularibus non de particularibus, & quod non incedebat habitu, quod erat probabilis ignorantia talis reservationis, quia licet est vigore suæ provisionis prouisus tenetur indagare, an beneficium esset reseruatum, per ea quæ dicit Rota, decis. 103. in antiquo. Tamen quia ista indagatio erat difficilis, non tenebatur quis indagari, nisi ea quæ de facili sciri possunt, per Deci. in l. quamdiu. C. de adult. Item etiam dictum fuit, quod erat probabilis ignorantia, si beneficium erat reseruatum per obitum familiaris, cuius familiaritas erat tempore Leonis, ex quo illa familiaritas videbatur antiqua, & prouisio erat facta in partibus, ita quod cum difficultate talis familiaritas sciri poterat. Et quod ita in simili in vna Gerunden. familiaritatis tempore Alexandri fuerit decisum coram Domino Raimundo. Et annotavi in 1. libr. annotationum mearum. Sed si beneficium est reseruatum, quia vacauerat in mense Apostolico reseruato, quia reg. reseruato reg. octo mensium non est danda probabilis ignorantia, quod isto casu erat sibi imputandum, si decreto non satis esset. Fuit etiam in eadem conclusum quod ex quo decretum dicit, quod si non expedierit infra sex menses, quod beneficium est eo ipso vacet, quod ex verisimili mente Papæ volentis prouidere in demeriti officialiū, prout dixi, quod prouisio deuolueretur ad ipsum, Et si Papa fuisset interrogatus id respondisset & disposuisset, ergo habetur pro disposito, vt gloss. communiter approbata in l. tale pactum.

§. final. ff. de pact. & ita non erat verum, quod antiqui dicebāt, quod iste casus foret à Papa in indulto ommissus, quia statim quod Papa voluit inducere vacationem post sex menses fauore officialium, ex verisimili mente ipsius Papæ prouisio erat ad Papam deuoluta.

EPITOME.

Testes examinati in iudicio retinen. non probant in iudicio recuperan.

SVMARIA.

- 1 Testes examinati in iudicio retinendæ possessionis non probant in iudicio recuperandæ possessionis etiam inter easdem personas.
- 2 Retinendæ possessionis iudicium quid docendum requirat.
- 3 Absolutoria data in primo cum parit exceptionem in secundo, tunc principium litis non probatur.

DECISIO CCCLXII.

1 IN vna Anaten. Paluden. coram Domino Prospero fuit resolutum, 11. Ianuarij, 1546. quod testes est examinati in iudicio retinen. non probant in iudicio recuperand. etiam inter easdem personas, secundum Bartol. in l. 2. C. de edend. & Curt. Iun. consil. 199. & ibidem Deci. num. 62. colum. penult. quia in casu isto fines diuersi sunt & contrarij, cum in est iudicio retinen. oporteat docere se possidere etiam in tempore litis ita habetur ad text. in l. 1. in princip. ff. vt possid. & in §. retinendæ. Institut. de interd. & ibi Aretin. in princip. aut dicat aduersarium possidere, & ipsum spoliasse secundò: quia, vt dicit Bald. post Barto. in eadem l. vbi iudicia est sint, quod absolutoria data in primo parit exceptionem in secundo, tunc principium non probatur, & ita loquuntur Alexand. Ias. & omnes ibi, & Fel. in c. el. 1. in 3. declarat. de testib.

EPITOME.

Beneficium vacans in mense reseruato per regulam reseruatoriam octo mensium subiacet decreto indulti, quod de beneficij reservationis teneatur prouisus nouam provisionem expedire.

SVMARIA.

- 1 Beneficium in reseruato per regulam vacans subiacet decreto indulti alteri concessi. & nu. 2.
- 2 Reseruatoria regula est temporalis, donec expectatiue fuerint expediti. idē que beneficio post expectatiuas datas vacante, cessat reservationis, nisi post dict. regul. innouatam ante expectatiuarum concessionem vacare incipiat.
- 3 Regula Cancellariæ non est probabilis ignorantia. & nu. 6.
- 4 Reseruatio notoria non potest probabiliter ignorari, nō notoria potest.
- 5 Ignorantia non est inprimis licita vbi de lucro prouisi est damno officialium agitur.

DECISIO CCCLXIII.

1 IN vna Abulen. beneficij de Villatorio, die 15. Ianuarij, 1546. coram Domino Ioanne Paul. quod beneficium est vacans in mense reseruato per regulam reseruatoriam octo mensium subiaceret decreto indulti concessi Cardinali Farnesio de consensu Episcopi Abulien. in quo decreto dicebatur quod de beneficij reservationis exceden. valorem 24. ducat. deberet expediri noua prouisio: quia est cū per dictā clausulam

fulam eſſet induc̄ta reſeruationo, & ſic qualitas decretiua verificatur, deberet ſubijci decreto. Non obſtat, quòd

- 3 ¶ regula eſſet temporalis, donec expectatio expectatiua rum fieret, & ſic cum beneficium vacaret poſt expectatiuas conceſſas, ceſſabat reſeruationo: quia fuit dictum, quòd iterum, & de nouo de anno 1540. dicta regula erat innouata, & beneficium poſt innouationem vacauerat ante conceſſionem expectatiuarum. Non obſtat, quòd regula ¶ Cancellarię poterat ignorari iuxta deciſi. Caſſad. 3. nume. 7. in tit. de reſeruat. quia fuit dictum, quòd licet Caſſad. in d. deciſi. ponat, quòd duplex ¶ eſt reſeruationo, vna notoria, quę eſt illa, quę eſt inſerta in corpore iuris: alia, quę non eſt ita notoria, & iſta poteſt ignorari: idẽ non dicit Caſſad. quòd ignorantia ſit licita: Et cum ¶ regula publicetur in Curia, earum non eſt probabilis ignorantia, & quia expectatiua ligant, vt per Sarnen. in proœmio regul. q. 2. numer. 11. vbi dicit iſtam eſſe communem: & tantõ magis ¶ in caſu noſtro non eſt licita ignorantia, vbi tractatur de lucro prouiſi, & de damno officialium.

E P I T O M E.

Statuto vrbis, quòd cauſa nullitatis poſſit inſta annum proſequi, non ſufficiens derogatur per commiſſiones, de quibus hic.

DECISIO CCCLXIII.

IN vna Roman. dotis pro Dom. Paulo de Sarracenis, contra Dom. Iuliam de Albaronibus. dubitauit ego die 15. Ianuar. 1546. an per commiſſiones, de quibus ſupra, pro parte preſentatis ſit ſufficiens derogatum ſtatuto, vt poſt lapſum temporis poſſit Dominus Paulus cauſam nullitatis proſequi. fuit reſolutum quòd per dictas commiſſiones non eſſet ſufficiens derogatum: quia ſi commiſſiones bene viderentur, tantum per eas in ſtaurabatur inſtantia perempta, non autem ius peremptum de iure ciuili conceditur, iuxta not in l. properandum in princip. C. de iudi. Sed reſtauratus peremptum difficilius eſt per regulam de non tollendo iure quaſito. Et quòd ſtatutum tolleretur non ſolum ius, ſed inſtantiam, fuit ponderatum in illis verbis, ſis ipſa & inſtantia: cum in prophanis cedens liti cenſetur iuri, inſtantia, & cauſa cedere. Item dum dicitur, quòd nullatenus ſuper nullitate audiatur, fuit dictum, quòd importaret iſto iure non autem per exceptionem: quia hoc importat illa verba, nullatenus, pro vt dicit Clemen. in l. 1. §. ſublata. ff. ad Trebel. Item quando non ſeruat ſolemnitas, ſtatutum tollit actionem cum l. ſi iure, pro vt dicit Iaſ in d. §. ſublata. colum. 2. in princip. in l. iura. Ita dicebatur, quòd in ſeconda commiſſione ſanabatur nullitates, præterquã ex defectu iurisdictionis, & hic erat defectus in iurisdictione, ex quo ſtatutum peremerat litem, de qua peremptoria non fuerat facta mentio. Et idẽ in commiſſione prima cum miniſterio fuerat dictum, quòd inſtantia erat perempta, & forte actio probatoria: de peremptione autem iuris nulla erat facta mentio, & idẽ commiſſio erat ſubreptitia.

E P I T O M E.

Tertius aſſiſtens de neſſitate alteri, quas exceptiones poteſt opponere.

S V M M A R I A.

- 1 Publiciana an poſſit à tertio obijci.
- 2 Venditor excludi non poteſt etiam ſi emptoris perſona, ſit ligata, dummodo licentiõ citra fraud. m. fuerit facta.
- 3 Solemnitates extrinſecę in alienatione rei eccleſiaſtica non

enunciata, & contractus neceſſariõ requiſiti ſpatio annorum elapſo interueniſſe cenſentur.

- 4 Contractu obſeruatõ 30. anni ad ſolemnitates præſcribendas ſufficiunt.
- 5 Contractus poteſt in fauorem eccleſie claudicare.
- 6 Decretum iudicis an requiratur in permutatione beneficij quòd eſt minus.
- 7 Solemnitas in contractu non enunciatiua ex diuturnitate temporis non præſumitur.
- 8 Publiciana non datur contra directum dominium.
- 9 Inueſtitura an detur dominium directum.
- 10 Provincie ſi ſunt diuiſe, præſcriptio 20. annorum requiritur.
- 11 Conſeſſio prædeceſſoris vt nocet ſucceſſori in re feudali, ſita & in recognitione eius conſeſſio particulari quoque habendi nocet.
- 12 Tempus prædeceſſoris ſi ſucceſſor cum ſuo conuergere deberet, tenebitur illud cum omnibus ſuis qualitatibus acceptare.
- 13 Inſtrumenta noua qui procurat ſuper re empta, dicitur eſſe in mala fide.
- 14 Cumlatio iur. vni laſam conſcientiam non ſanat.
- 15 Dubius ab initio emptionis ex certa cauſa, non præſcribit.
- 16 Præſcriptio 40. annorum contra Imperatorem ad minus eſt neceſſaria.
- 17 Ceſſio iuris etiam currente præſcriptione agendi facultatem conferit.

DECISIO CCCLXV.

IN cauſa Parmenſ. vallium: die 18. Februarij, propoſui dubium, an Publiciana ſuffragetur Illuſtriſſimo Duci Ferrarię, etiam tempore poſſeſſionis cum ſucceſſione Nicolai ad præſcriptionem perficiendam Circa primum dubium pro parte Corrigien. dicebatur, quòd Dux Ferrarię non poterat ¶ aſſiſtendo Publicianam obijcere: quia non poterat ſola ſine comparitione intentionem Corrigien. contra Comitẽ de Sala, ſucceſſorem Nicolai, deteriorẽ facere, ex Paul. de Caſt. in l. ſi actor. ff. de procur. colum. 2. iunct. Bartol. & Doctõ. in l. 2. §. opus. ff. de alien. iudic. mut. cauſ. fact. & etiam conſil. 91 volumin. 3. Sed huic fundamentõ fuit reſponſum, quòd cum Dux Ferrarię eſſet neceſſarius defenſor, & iam reſolutum erat, quòd poterat opponere exceptiones, ex perſona ſua competentes, quando exceptio eſt peremptoria, ſecundum Bart. conſil. 3. volum. 1. ponit Aretin. in rubric. de ex. colum. 9. verſicul. ſed tunc aduerte. & ita etiam dicit Socin. in d. conſil. 91. in vltim. dubio. Et quòd dictum Paul. de Caſt. in d. l. ſi actor. procedit, quando ſumus in caſibus not. in l. 1. & 2. ff. de alien. iudic. mut. cauſ. fact. & tunc ſi actor propterea perdit actionem, iuxta textum, in dict. §. ſi opus, tunc procedit dictum Pauli de Caſt. Immo ¶ quando eſt alienatio facta citra fraudem, venditor non poteſt excludi, etiam quòd perſona emptoris ſit ligata, vt declarat Felin. in d. l. ſi actor. in fin. verſic. ſolemnitates etiam non enunciata ex diuturnitate temporis præſumuntur. vide vnam diſtinctionem quã ponit Felin. in c. Albericus. colum. final. verſicul. ſed quantum ad propoſitum. de teſtib. & ibidem Felin. verſicul. item & in quantum dicit hic ſolemniter. In vna Vicen. Caſalium die vigeſiſmaſexta Aprilis 1546. fuit reſolutum coram Domino Ioanne Paulo, quòd ¶ ſolemnitates extrinſecę nõ enũciata in alienatione rei eccleſiaſtica. vt puta, quãdo ille, alienauit, eſſet talis, vt eſſet in caſu illo i quo quiſcũ præceptor alienauerat, & ¶ cõfirmã eſſet generalis illius ordinis: itẽ ¶ cõtra etus, qui in illo neceſſariõ interueniſſet intelligeretur ex curſu ſeptuaginta annorũ, vt erat in caſu illo data obſeruantia

obſeruantia contractus per illud, ſecundum Deci. conſil. 36. colum. 5. prope finem. verſicul. vltim. non obſtat. & conſil. 14. 1. colum. 6. verſicul. non obſtat ſi dicitur. Iaſon in l. ſciendum. colum. 7. in 4. limit. ff. de verborum obligation. Felin. in c. licet. colum. 17. verſicul. & vltimo. de re iudic. Et iſti Doctõres ſentiunt, ¶ quòd obſeruantia ¶ contractus ſufficiant 30. anni, vt ex preſe dicit Caſſad. deciſi. 5. de procur. Et illa de plano procedebant in illa Vicen. Caſalium, quam tunc proponebat Dominus Ioannes Paulus, in qua d. nullitate alienationis agebatur, non erat ſucceſſor in Monafterio, qui diceret de nullitate, ſed erat tertius: Et idẽ bona omnia præſumebantur. quia ¶ reſpectu eccleſie in eius fauorẽ contractus poteſt claudicare, vt per Iaſon in l. cum his. §. cam tranſactionem. ff. de tranſaction. ſed idem crederem etiam vbi rector egiſſet de nullitate, quia ita ſentiunt Doctõres in loco ſuperius allegato. Secundo dicebatur pro parte Corrigienſ. quòd dato quòd Dux Ferrarię diceret de permutatione cum Domina Ducifa, videlicet vt matre turrice filij ſui pupilli, tamen quòd in illa permutatione ¶ non conſtabat de decreto iudicis, quòd in alienatione rerum minus eſt neceſſarium, iuxta text. in l. 1. ff. de rebus eccleſ. non alien. & iſta ſolemnitas etiam ligat principem minore, ſecundum Bartolum, in l. quidam conſulebant, colum. fin. ff. de re iudic. nec poterat dici ¶ ¶ ex diuturnitate temporis ſolemnitas præſumeretur, ex quo in contractu non erat renunciata, ſecundum Deci. in c. quoniam contra. colum. 24. verſicul. vltim. de probation. Brun. in tracta. de forma Cardin. deciſi. 3. de procur. Dec. conſil. 37. Et idẽ cum res pupilli minus ſolemniter eſſet alienata, quòd non competeſt Publiciana, per text. gloſſ. in l. cum ſpõſus. §. ſi res. & in l. cum à minore. ff. de publiciana. fuit reſponſum, quòd immò ex diuturnitate temporis præſumuntur etiam ſolemnitates non enunciata. Iaſon in l. ſciendum. ff. de verborum obligationib. Tiraquell in tractatu de leg. connub. cum dicebatur, ¶ ¶ non datur, contra directum dominium, vt not. in §. ſed iſta. Inſtitutione, de action. Et cum Corrigien. eſſent inueſtitæ ab Imperatore, in ipſos erat tranſlatum dominium. Ad illud fuit reſponſum, quòd ex ¶ inueſtitura non probatur dominium niſi in inueſtituris: Cum autem Dux Ferrarię non eſſet de illis inueſtitis, non poterat probare dominium ex inueſtitura contra ipſum Ducem. Quarto dicebatur, quòd Corrigien. poſt inueſtituram 14. 52. annos poſſederunt vallem, antequã deueniret ad manus Ducis, ad minus per nouem aut decẽ annos: & ſic ex tali poſſeſſione eis erat quaſita præſcriptio, ex præſcriptione quaſitum dominium, vt per Bartol. in l. rem alienam. colũ. penultim. ff. de pignor. action. Ad illud fundamentum fuit reſponſum, quòd Dux Ferrarię & Corrigienſ. eſſent diuiſa ¶ ¶ prouincię, quod ſi que præſcriptio erat conſideranda, erat inter abſentes, requirebatur viginti anni. Item dicebatur retorquenda, quòd cum Dux Ferrarię poſt permutationem poſſeſſiſſet 18. annos ſimiliter haberet præſcriptionem de cennale, & ex tali præſcriptione ipſi Duci eſſet quaſitum dominium. Item quia erat inter abſentes non poterat currere niſi præſcriptio viginti annorũ. Quinto pro parte Corrigienſ. fuit dictum, quòd ſicut conſeſſio Nicolai, quòd vallis eſſet feudalis, ¶ ¶ nocebat Comiti de Sala eius ſucceſſori: ita dicẽdum eſſet in caſu noſtro, quòd conſeſſio Manfredi, qui valliẽ ab Imperatore recognouerat, nocebat cuiſcũque etiã ſucceſſori particulari Ducis Mediolani, qui erat ſucceſſor Manfredi: & ¶ ¶ ſucceſſor eſſet particularis, licet conſeſſionis ſui actoris cõtrarietur

in l. ſi præſes, in gloſſ. final. C. de pignorat. Ad iſtud fundamentum per quod Rota fuit mota in fauorẽ Corrigienſ. nec etiam ad aliud fuit reſponſum, niſi quòd nõ conſtabat in factõ, quòd Dux Mediolani, ex cuius perſona veniebat Dux Ferrarię, veniret ex perſona M. Antonij alterius fratris, de quo non conſtabat, quòd ratificallet inueſtituram. Et idẽ erit videndum, quòd ex actis conſtet. Circa ſecundum fuit reſolutum, quòd ſi Dux Ferrarię volebat ¶ ¶ coniungere tempus Nicolai cum tempore ſuo, debebat illud cum ſuis qualitatibus acceptare: Et cum Nicolaus per prius vallem ab Imperatore recognouiſſet, iam cum haberet conſcientiam rei alienę, & quando ¶ ¶ quis procurat noua inſtrumenta ſuper re iam ab alio empta, dicitur ille in mala fide, ſecundum Afflic. in deciſi. Neapolit. 89. numero 12. & 13. facit quòd ſcribit Alexand. conſil. 187. colum. 3. volum. 2. Et quamuis liceat ¶ ¶ vniciuque cumulare iura iuribus, tamen non idẽ ceſſat habere conſcientiam laſam, quòd res illa ſua non ſit: vel ſaltem negare non poteſt. quin tunc, cum primo loco emerit, non dubitauerit, ad quem res pertinebat. Sed dubitans ¶ ¶ non præſcribit, quando ab initio emptionis habet cauſam dubitandi, ſecundum Cardin. Pariſi. in c. illud, de præſcriptione. numer. 13. & in c. final. numer. 4. eodem titul. Item dicebatur, quòd etiam quòd coniungeretur tempora Ducis Ferrarię cum tempore Nicolai, tamen illa tempora conſtituebant quatuor annos, & idẽ aduersus Imperatorem non erat præſcriptum: cum ¶ ¶ contra cum ad minus requiratur præſcriptio quadraginta annorum, ſecundum Felin. in c. ad audientiam. colum. 9. de præſcript. Baldus in tract. de præſcript. in 2. q. princip. q. 1. & licet ¶ ¶ contra Corrigienſ. daretur aliqua præſcriptio, quia tamẽ Maximilianus ceſſerat inraſua, idẽ Corrigienſ. ex iure ceſſo poterant agere.

E P I T O M E.

Remiſſoria ad probandum famam dotationis & priuilegij quo caſu conceſſa.

S V M M A R I A.

- 1 Preſentandi quaſi poſſeſſio licet ex vnicõ quaeratur actũ, non tamen bona fides. & nu. 4.
- 2 Quaſi poſſeſſio preſentandi præſumitur in potente ex uſurpatione quaſita, niſi probetur contrarium.
- 3 Teſtibus auobus inuicibus in re antiqua examinatis cum non adhibeatur fides, datur producenti eos remiſſoria ad melius probandum.
- 3 Fundationem in monaſterio probare non ſufficit, ſed docendũ eſt quoque priuilegium Apoſtolicum.
- 6 Ius patronatus in eccleſia conuentali habere non eſt licitũ niſi doceatur priuilegium Apoſtolicum.
- 7 Remiſſoria non datur vbi nullus adeſt fumus.
- 8 Remiſſoria quando datur propter teſtes.

DECISIO CCCLXVI.

IN vna Tranen. de Carmelian. coram Domino Mothedano decima octaua Ianuarij, 1546. factum tale erat, quòd Prioratus cuiuſdã Monafterij, de quo agebatur liberẽ per longiſſimum tẽpus erat collatus à Papa nulla facta mentione vltimi ſtatus, qui fuerat ad præſentationem Imperatoris ex priuilegio Apoſtolicõ. Et licet Rota dixiſſet, quòd ¶ ¶ ex vno actu quaeratur poſſeſſio preſentandi: tamen ex vnicõ actu nõ præſumitur bona fides, ſi aliter non probetur, maxime in potente,

2 tence, in quo Rota semper tenuit, quod presumere tur quæsta ex usurpatione: Et idem ad tollendâ istam præsumptione fuerunt examinati duo testes in Curia q. deposuerunt de publica voce & fama, q. Prioratus esset de iure patronatus ex fundatione & dotatione Comitû Rolsiglionis. Et quia illi testes erant iuvenes, fuit dictum, quod daretur Remissoria in partibus ad probandum melius illam: quia in antiquis bene probata proba. et fundationem & dotationem. Et sic Bulla Imperatoris nullam fidem faciebat, quia ex vnico actu præsentandi non præsumitur quæsta possessio. Tamē quia pro parte aduersarij fuit replicatum, quod cum essemus in Monasterio conuentuali, quod non sufficiebat probare fundationem, sed necessarium erat probare priuilegium Apostolicum, cum absque eo non potuerit in Ecclesia conuentuali ius patronatus haberi, ad c. nobis. de iure patronatus, maxime quod in vltimo statu Imperatoris dicebatur Prioratus pertinere ad præsentationem eius ex priuilegio Apostolico. Et quia ex isto priuilegio non dabatur fumus, dicebatur, quod non erat danda remissoria, maxime quia priuilegium non poterat probari per testes, nisi probata cõcessione, per textum. & ibi nota. per Abb. in c. cum olim. de priuileg. Et quod facile per inspectionem in Archiuo poterat fieri probatio, an adesset tale priuilegium: Tamen quia Domini videbant, quod testes deponebant nõ solum de fama ex fundatione & dotatione, sed etiam quod esset de iure patronatus non poterat esse sine priuilegio. Item quod procurator aduersariorum contra Regium Procuratorem in quodam instrumento inquisitionis eorum vt procurator regni retraxerat fructus sequestratos, dixerat, quod à 300. annis quidam Berengarius Comes Rolsiglionis donauerat Ecclesiam & omnia iura, quæ in ea habebat cuidam Abati. Et quod satis præsupponebatur, quod faciendo mentionem de iure etiam includebat ius patronatus, quod non poterat haberi sine priuilegio: & idem quod ad fumum & remissoria concedendam omnia ista sufficiebant.

EPI TOME.

Acceptatio nulla scienter facta consumit gratiam.

DECISIO CCCLXVII.

IN vna Tullis, parochialis, die 18. Ianuarij, 1546. fuit resolutum, quod scienter acceptans beneficium, quod scit vigore suæ gratiæ ad eum non pertinere, dicitur consumere gratiam, ad consil. Roman. 329. in princip. Oldrad. consil. 229.

EPI TOME.

Ex quibus resolutum quod probaretur consensus capituli maioris in erectione collegiata.

SVMMA RIA.

- 1 Consensus capituli in erectione collegiata an probetur ex testibus de publica voce & fama deponentibus, ex petitione literarum notaria, & post erectionem in Abbatem electo ne. & nu. 6.
- 2 Genus quod in vna specie verificari potest, de illa intelligendum est.
- 3 Appellatione cleri maioris venit capitulum maius.
- 4 Consensus à tergo bullæ non appositus eam non vitiat, nisi de expeditione bullæ agatur.
- 5 Testes de publica voce & fama deponentes semiplenè probant.
- 7 Consensus qui ex facto elicitur, ultra limites facti non extenditur, si agatur de re eidem facto connexa.
- 8 Subscriptio quando in concessione tacita cesset.

DECISIO CCCLXVIII.

IN causa Salamantin. præminentiarum, 22. Ianuarij, 1546. proposuit dubium, an testes deponentibus de publica voce & fama, etiã ante licet, & literis expeditis, ac ex eo, quod clerici capituli maioris post erectionem elegerunt Abbatem, probaretur consensus. Et in primis ponderabatur verba bullæ, dum dicebatur pro parte & cleri maioris, quod illa verba de alio verificari non poterant, ergo de illo erant intelligenda: quia genus quod in vna specie verificari potest de illa intelligendum est, ad not. in l. 1. ff. de lib. & posthum. quod confirmabatur, ex quo in eadem bulla in verb. statuerit, dicit Papa, quod electio Abbatis pertineat ad clerum huiusmodi, prout ex antiqua consuetudine pertinebat electio ad Archipresbyterum, sed antiquitus pertinebat ad capitulum maius: ergo manifestè pater, quod illa verba cleri maioris de capitulo maiori erant intelligenda: cum ergo verba Bullæ dicerent capitulum maius supplicasse, ergo illi standum erat, donec contrarium probaretur, secundum Gemin. consil. 33. column. 2. in fin. & sequent. Non obstat, quod consensus solet apponi à tergo bullæ, & hic non erat appositus, ergo non erat probatum: quia respondetur, quod illud est verum in consensu ad expeditionem bullæ necessario. Secundò etiam erat quod dictum, quod testes deponentes de publica voce & fama semiplenè probant ad not. in c. veniens. de testibus. Tertio, multum ponderatum fuit, quod isti de capitulo maiori elegerunt Abbatem iuxta formam declarationis, ergo declarabatur ex hoc, quod illa verba posita in bulla erectionis de supplicatione cleri maioris erant vera, & quod tales electiones demonstrabant capitulum maius fecisse electionem ipsam, & talis approbatio consensum inducit. Non obstat, quod consensus, qui ex facto elicitur, non extenditur extra limites facti, ad c. dilecto, de appellat. 6. & idem capitulum maius tantum videretur approbasse factum electionis, non autem alia contenta in eadem bulla: quia fuit responsum, quod istud procedit, vbi sumus in eodem facto connexo: ex quo ergo omnia erant in eadem bulla continuata, censebatur, omnia esse approbata ex quo hoc inferebatur, quod si capitulum maius concessisset, quod cessabat surreptio seu obreptio, videlicet, quod opponeretur de taciturnitate capituli maioris & suarum præminentiarum: quia si Papæ omnia expressa fuissent, non denegasset, vel difficilius non concessisset, attento, quod presentes supplicabant pro collegiata, & vt eius Abbas vteretur pontificalibus. & certè omnium clericorum intererat habere vnam collegiatam. & Abbatem, qui illa pontificalia haberet. Item & secundò dicebatur, quod Papa habuit notitiam de aliquibus eius præmunitijs, antequam collegiatam fecisset, vbi dealijs præmunitijs Papæ fuisset expressè testibus de visu, secundum Dominos administrum faciebat, sed non magnum fundamentum.

EPI TOME.

Acceptans beneficium dicitur consentire omnibus in prouisione contentis.

SVMMA RIA.

- 1 Procurator habens sufficiens mandatum ad consentiendum pensioni, quando regressus consensus dicitur.
- 2 Consensus partis ad regressum, num. ex mera Papæ gratia dependeat.

DECISIO CCCLXIX.

IN vna Hispalens. Cantoria coram Domino Prospero, die vigesima septima Februar. 1546. & prius coram

EPI TOME.

Instrumentum translationis, quæ non fuerat octauo Februarij 1546. iste punctus fuit iterum positus, & Dominus idem tenuerunt quod sententia A. C. & depositio notarij non obessent

DECISIO CCCLXXIII.

IN causa Hispalens. pensionis dedi dubium 22. Ianuarij 1546. An sententia A. C. & depositio notarij dicitur se lacerasse memoriale, præiudicent instrumento translationis pensionis. Et fuit resolutum, quod non: quia confessio notarij dicitur se lacerasse non nocet, per ea quæ dicit Felin. in c. accepimus. nu. 16. de fid. instrum. vbi si notarius dicat amisisse in breuiaturâ suâ, non creditur iuramento suo. Sententia etiam A. C. nõ præiudicabat, ex quo in eadē dicebatur, quod notarius nihil dolosè & fraudulenter egerat, à crimine falsi absoluebat: & tamen si certum fuisset quod lacerasset illam primam notâ originalem, in qua substãtialia rei perfectè absolui non poterat, cum veritatem occultasset, & idem dolosus fuisset. Item quia in sententia dicebatur, instrumentum à nota discordare iuxta eius originem, ergo de necessitate oportet præsupponere, quod esset aliqua nota nõ lacerata. Item quia dicebat sententia propter lacerationem, de qua in actis, apparebat ergo quod nota erat producta in actis.

EPI TOME.

Sententia nulla an excuset à lapsu fatalium.

SVMMA RIA.

- 1 Sententia nulla à fatalium lapsu excusat.
- 2 Appellans quando finiat litem.
- 3 Sententia non citato procuratore quando valeat.

DECISIO CCCLXXIII.

IN vna Oueten. Canonicatus & præbendæ, coram me proposuit dubium 22. Ianuarij, 1546. an sententia nulla excusaret à lapsu fatalium. Et fuit resolutum quod sic: quia lex punit negligentiam illius, qui infra fatale non fecit vsque ad sententiam causam expediri, cum autem in casu nostro fuit negligens, in tantum vt per sententiam nullam iurisdictionis iudicis delegati, & sic A. C. expirant, l. si vt proponis. el. 1. C. quom. & quan. iud. Ergo quod verum est dicere, quod appellans fecit causam finiri, ex quo iudex hic bene seu malè pronunciauit, functus est officio suo, & Angel. in l. iudex postquam. de re iud. dicit, quod instantia finitur. Non obstat, quod nullum negotium sit finitum: & nullum, & inutile æquiparantur, maxime quando constabat de nullitate sententiæ ex eisdem actis, prout erat in casu isto, in quo iudex nulliter pronunciauerat citationes: quia non fuerat citatus procurator in actis, quia fuit responsum, ex quo etiam isto casu cadebat aliqua executio, & in iudicio & in parte, qui nõ aduertat ad illum procuratorem, qui erat procurator substitutus, & tamen nihil fecerat nisi acceptare causam: & post illam acceptationem cõparauerat illius procurator cum mandato non habente clausulam, citra reuocationem, & iste procurator omnia in causa fecerat. Et idem eo recedente fuit decretus processus per audientiam ad illum procuratorem, qui acceptauerat tantum. Fuit dictum, quod ex quo erat multum tempus elapsu à die acceptationis, & quod nihil aliud fecerat, ex quo aliqua executio poterat cadere. secus vbi nullitates esset ita euidentes & apparentes, vt nullam excusationem recipere possent.

ram me fuit resolutum, quod cum Cardinalis resignaret cantoriam in fauorem Ioannis de Talamara, referuato sibi regressu, & pensione pro tertio, dato, quod procurator qui habebat sufficiens mandatum ad consentiendum pensioni, non facta mentione de regressu, diceretur etiam regressus consensus. Fuerat autem expressè consensus pensioni, ex quo per regulam de expediend. literis requiritur præstatio consensus: sed ad regressum non requiritur consensus partis, cum dependeat à mera gratia Papæ.

EPI TOME.

Prouisio vicarij reuocati per obitum Episcopi stante ipsius ignorantia valet.

SVMMA RIA.

- 1 Legati expressè in publico consistorio Papæ reuocati gesta valent, sic & vicarij generalis, ad cuius notitiam nondum venit reuocatio.

DECISIO CCCLXX.

IN vna Iacen. seu Osen. Canonicatus & præbendæ, dabitur Dominus Antonius August. die 27. Ianuarij, 1546. an resignatio facta in manibus vicarij generalis Episcopi, mortuo antea per 16. dies Episcopo, subsistat non constituto, quod obitus Episcopi peruenit ad notitiam generalis vicarij, licet veri similiter potuit: & fuit resolutum quod sic. quia si valent gesta per legatum expressè etiam in publico Papæ consistorio reuocatum, si etiam vicarij post reuocationem gesta valent, ad l. si mandassem. ff. mandati. c. mandato. de procur. & multa similia possunt allegari, etiam de fauore publicæ utilitatis, vt nota in l. Barbarius.

EPI TOME.

Apostoli vbi dantur testimoniales non tenentur quis infra 10. dies committere causam.

DECISIO CCCLXXI.

IN vna Faentin. parochialis, coram Domino Ioanne Paulo die 27. Ianuarij, 1546. fuit resolutum, quod quando est appellatum à definitiua coram alio Auditore, qui tulerit sententiam, & fuerunt dati testimoniales, quod licet causa non sit commissa infra decem vel vndecim dies, prout erat in illo casu, habet animam ad prosecutionem, nec esset tempus per auditorem, prout fit, quando dantur reuerentiales: quia tunc propter præfixionem termini gratiæ iuxta c. personas. tenetur infra decem dies committere causam.

EPI TOME.

Mandatum de manuteneudo quo casu denegatum fuerit ambobus litigantibus.

DECISIO CCCLXXII.

IN vna Tiburtina coram Domino Antonio August. in qua Nicolaus ante ortum Solis acceperat possessionem quorundam beneficiorum, & Ioannes Dominicus in ortu Solis vigore regressus, quem ad dicta beneficia habebat, dubitatu fuit, cui esset dandū madata de nutuendo. Et fuit resolutum, quod neutri. Nicolao priori non erat datus eius titulus, & possessio propter decretum appositum in regressu Ioannis Dominici erat attentata, & idem non erat manuteneendus in possessio ne vitiosa. Ioanni Dominico secundo capienti possessionem fuit negatum, quoniam stante alio prioris possessore non habebat possessionem. Et idem fuit mandatum ad effectum tollendi scandala, vt poneret Auditor in sequestro ex officio.

posset. & potius caperet dolum quam negligentiam. & quia indubio pro non defectione erat iudicandum, iuxta d. Paul. in l. 2. si quis vt. & in ista l. erat casus, quod bonae mem. Raynaldus tulerat sententiam in fauorem Fortunij contra Aluarum Solis, quae postea ex nouiter deductis dictus Fabius reuocauerat, sed nulliter dicebat postea Fortunius, qui habebat rem iudicatam, ex quo valide causa non erat expedita infra biennium.

EPITOME.

Fructuum appellacione in reseruatione qui veniunt.

SVMARIA.

- 1 Reseruatio an debeatur omnes fructus, qui ad omnes horas presentibus dantur.
- 2 Quotidianae distributiones quid sint.
- 3 Fructus secundus & non primus, quando ad distributiones quotidianas referatur. & nu. 5.
- 4 Distributiones quando pro fructibus reputentur. & nu. 6.
- 7 Beneficium omne certum quid requirit.
- 8 Distributiones etiam si pro interessentia singularum horarum dantur, non tamen amittunt nomen suum.

DECISIO CCCLXXV.

IN vna Segobien. reseruationis fructuum, in qua Ludouicus de Mendoza habebat reseruatos fructus cuiusdam portionis ecclesiae Segobien. & in cessione & reseruatione fructuum, qui erant in eadem supplicacione, fuerat expressum fructus portionis non excedere 24. Et tamen erat probatum, quod quilibet portionarius interessendo diuini vna hora diei, eligenda per portionarium ad libitum suum lucrabatur certum quid, & hoc per nouem menses. & postea dabatur menses recreationis, habebantur pro presentibus & interessentibus. Item quia portionarius habebat certum quid. Fuit dubitatum per D. Fabium, qui causam habebat die 27. Ianuarij 1546. praesupposito, quod fructus siue emolumenta Ecclesiae Segobien. distribuuntur inter interessentes singulis diebus & horis cuiuslibet diei, & omnia soluantur in certis pagis, an debeantur & omnia Ludouico reseruatario, vel non licet Domini fuerunt varij, quoad primam partem dubij, ita & quasi essent diuisi. & illa pars, quae tenebat pro Ludouico, quod etiam deberentur omnia, quae dabatur pro illa hora ad beneplacitum, fundatur infra dictis fundamentis. Quotidianae & distributiones dicuntur, quae dantur per singulos dies & horas, Oldrad. consil. 128. col. 2. sed hic dantur ista emolumenta vna hora diei, ideo non debet haberi pro distributionibus quotidianis, seu pro fructibus & praebenda. Ad hoc adducebatur extrauag. cum nonnullae leges. de praebenda. inter extrauagan. omnes: cum declarat illa tantum haberi pro distributionibus quotidianis, quae quotidie pro diurnis & nocturnis horis distribuuntur. & illud suadebatur ex communi vsu loquendi, cum tales fructus vulgariter nuncupentur comunis massa: & communis vsus loquendi de monstrat qualitatem rei, l. liberum. §. quod tamen casus. ff. de suppellect. legat. Praeterea & cum constaret de fructibus assignantis, & qui lucratur pro interessentia singular. horar. cuiuslibet diei arguitur secundus fructus & non primus pro distributionibus quotidianis etiam habitis: cum secundi retineant propriam distributionem. Item cum non esset alia praebenda illius portionis, nec portio & esset sine fructibus, interpretari debemus talia pro fructibus esse reputata, prout arguit gloss. q. uam. omnes sequuntur, in cap. vnic. de

cleric. no. residens in 6. in verb. receperit. vers. sed quod dicit. Item dicebatur, quod trib. concurrentibus, prout concurrerant isto casu, quod impossibile & erat iudicare, quod isti fructus, de quibus in prima parte, essent distributiones quotidianae propter certum onus iniunctum. Primum quod nulla alia sit praebenda. Secundum, quod aliae sint quotidianae distributiones pro singulis horis. Tertium quia haec diuisio non pro singulis horis sit, nec quotidie minutim. Primum an ex quo omnia rediguntur in communi massa, licet postea diuidantur, sed alia praebenda non sit, videatur locum habere praebenda, vt declarat Felin. in addi ad consil. Io. de Anan. 87. & istud dicit Prob. in c. vnic. col. penul. post. princi. vers. quod dicit. & in fin. d. col. de cleric. non resid. vbi distributiones & quotidianae, quando non sunt alij fructus, habentur loco fructuum. Alia vero pars, quae tenebat, quod tales fructus dicerentur distributiones quotidianae, ad ea quae habentur per Felin. in c. ad aures. col. pen. vers. 1. q. de rescri. sed ad illud fundamentum alij respondebant, quod cum & omne beneficium requirat certum quid, vt puta residentiam, item quod dicat horas canonicas quolibet die, quod hoc attempto, distributiones quotidianae dicerentur omnes fructus, requiritur, quod dantur pro interessentia. Et ideo non obstat, quod pro singulis diebus essent etiam aliae distributiones quotidianae: quia potuit distributio respectu vnius horae augeri & multiplicari: & cum dantur & ratione interessentiae non amittunt nomen distributionum. Et ideo videmus, artento stilo Hispaniae, quod omnia, quae dantur ratione interessentiae vnius diei, appellantur distributiones quotidianae: Et ideo canonicatus Toletan. valoris mille ducat. exprimitur in 24. Et si teneamus primam opinionem, cum illi lucrarentur interessentiae ratione certorum dierum essent fructus, & sic distribuuntur, prout est stilus tanto tempore in expressione dierum fructuum obseruatus. & licet isti fructus lucrarentur tempore recreationis, istud est propter interessentiam alio tempore factam. Et multa alia pro vtraque parte fuerunt adducta, de quibus in informationibus: Et quia Domini viderunt causam periculosa & difficilem, mandarunt concordari.

EPITOME.

Regula reuocatoria Pauli gratiarum concessarum propter expectantes, an comprehendat creationem de Canonico, a Papa confirmatam.

SVMARIA.

- 1 Creatio in Canonico a Papa confirmata non obstante regula reuocatoria, propter de nouo concedendas expectatias valida est.
- 2 Ambitiosus quando non fiat qui ad Papam sub expectatiis recurrit pro confirmatione creationis suae.
- 3 Creatio in Canonico per Papam confirmata, dicitur gratia iuxta regulam reuocatoriam, & mixtum non comprehendit casum.

DECISIO CCCLXXVI.

DIE 28. Ianuarij 1546. in vna Taruisin. Canonica & praebenda coram D. Peregrino fuit resolutum, quod regula cancellariae publicata die 4. Noubris 1546. per Paulum, in qua volens de nouo & concedere expectatias reuocat omnes gratias concessas ad beneficia vacatura, non reuocaret creationem in Canonico confirmatam per eundem Paulum. Nam licet in reg. essent verba generalia, quae videntur importare tale m

talem reuocationem, attento proemio dicat, volens ambitiosae cupiditati obuiare, & certe ex & quod ia canonicum creatio, per ordinarium confirmata concessa est valida, ad c. relatum. et c. cum dilectus. de praebenda. & ipsi canonico praebenda debeatur, non videtur ambitiosus ille qui ad Papam recurrit pro confirmatione eius, quod sibi videbitur. Item cum reuocatio fiat ad effectum prouidendi clericis pauperibus non videtur verisimile quod Papa voluit reuocare gratias pauperibus clericis concessas. Item cum ista & creatio in Canonico per Papam confirmata dicatur gratia iuxta regulam reuocatoriam non videtur casum mixtum comprehendere ad gloss. in Clem. dudum. de sepult.

EPITOME.

Ius a resignante transfertur in resignatarium etiam quod resignatarius ignoret reseruationem regressus & fructuum cum derogatione regulae praestant. censibus.

SVMARIA.

- 1 Resignans an non sequentibus illis conditionibus, quibus resignat beneficii ius amittat.
- 2 Ius non nisi acceptatis omnibus qualitatibus transfertur.
- 3 Reseruatio regressus & fructuum cum derogatione regulae dependet a gratia Papae non requisito vlllo resignatarij consensu.

DECISIO CCCLXXVII.

Resignatio vbi est facta cum reseruatione regressus & fructuum cum derogatione regulae de praestantibus censibus quoad reseruationem licet nullam habeat de reseruatione regressus & fructuum mentionem dicitur & ius esse abdicatum a resignante & translatum in resignatarium per illam translationem, ad c. si tibi absent. nec facit quod resignans non videtur resignasse, nisi cum illis qualitatibus reseruationis regressus & fructuum, & ideo & si non constat quod etiam qualitates non sunt acceptatae non videtur esse ius translatum quia fuit responsum quod reseruatio & regressus & fructuum cum derogatione regulae a gratia Papae dependebat absque vlllo consensu resignatarij: & ideo eius consensus non erat necessarius. Nec obstat, quod resignatarius intellectus illis qualitatibus poterat non acceptare portionem resignatam & ideo ante eius consensum non videtur esse ius translatum. quia fuit responsum quod fructum qualitatis exponendi portionem vacare valebit acceptare, erat successum remedio retrocedendi illa prout dicimus in regressibus, qui reseruantur sine consensu in quibus non dixerit quod ius sit translatum ex quo resignatarius ignorauit regressum reseruatum. & ita die 26. Ianuarij 1546. fuit resolutum in vna Salamantin. portionis coram D. Fabio.

EPITOME.

Archipresbyteratus de Medinal del campo est dignitas ruralis.

DECISIO CCCLXXVIII.

IN vna Salamantin. praeminentiarum die 20. Februarij 1546. proposui dubium praesupposito, quod capitulum maius consenserit erectioni, an Archipresbyteratus sit dignitas ruralis, & si non an bulla sit scripta. Et fuit resolutum quod esset dignitas ruralis. Na dato, quod esset in oppido de Medina, quod est oppidum insignis, tamen quia illadignitas erat in Cathedrali non poterat dici Archipresbyteratus Ciuitaten. vt in c. officium, de offic. Archip. ergo erat Archipres

byteratus ruralis, iuxta tex. & in sumario in c. fin. de offic. Archipresb. vers. quia sicut genera. Non obstat quod capitulum maius haberet illas praeminentias quas habet Cathedralis & collegiata, quia per hoc non est Cathedralis nec collegiata. Et ideo dicebatur quod si Papa intellexisset dictas praeminentias quod difficiliter concessisset erectionem: quia fuit dictum quod ex quo Capitulum maius supplicauit quod Papa non fuisset difficilior ad concedendum, cum volenti nulla fiat iniuria.

EPITOME.

Priuegium quo casu amissum.

SVMARIA.

- 1 Ius presentandi non nisi de licentia Episcopi potest ex fundatione in ecclesia conuentuali quari.
- 2 Priuegium, Apostolicum iuris presentandi an amittatur non vtendo.
- 3 Priuegium spatii 120. annorum amittitur.
- 4 Rescriptum per non vsu non perditur.
- 5 Ius presentandi in fundatione cum consensu Episcopi non reseruatum, sed postea concessum non est mere priuegium quoad ecclesiam conuentuale, sed est contra ius commune.
- 6 Praelatus in ecclesia conuentuali eligendus de iure communi non autem presentandus.
- 7 Iuris presentandi priuegium in eccl. conuentuali in beneficijs simplicibus est gratuitum.
- 8 Priuegium facultatiuum nec 100. nec etiam 120. annorum spatii amittitur.

DECISIO CCCLXXIX.

IN vna Eluen. Prioratus de Armeliano in qua Imperator de anno 1538. presentauerat per resignationem ad dictum prioratum & illa presentatio erat sortita effectum, tamen quia eramus in potente, dicebatur, quod quasi illa presentandi possessio ex illa presentatione quaesita praesumebatur ex usurpatione, & ideo ad purgandam illam presentationem fuerit examinati testes de publica voce & fama, quod esset ex dotatione & fundatione, sed quia istud non sufficiebat, cum essemus in ecclesia conuentuali, in qua non potest quari ius presentandi nisi sit facta reseruatio tempore fundationis de autoritate Episcopi, quae reseruatio in casu non probatur. Imo Imperator in presentatione dicebat quod presentabat vt comes Rossiglioni, ad quem ex priuegio apostolico ius presentandi pertinebat. Et quia supradictum fuit, quod decerneretur remissoria ad probandam talem famam priuegijs dubitauit D. Mohed. qui erat auditor causa, die prima Februarij 1546. praesupposito quod priuilegium probaretur an quia comes Rossiglioni, putata Rex Castellae, & Charolus non erant absque illo priuegio spatii centum & viginti annorum quo tempore nulla vacationes interuenirent, & Papa semper de beneficio vt libero, non faciendo mentionem de patronatu, nec ei derogando semper prouiderat an priuegium esset amissum: quia hoc non solum interueniret spatii viginti annorum quo vti poterat dicto priuilegio & non fuerat vsus sed etiam & spatium centum viginti annorum, quo casu priuegium amittitur, per l. i. ff. mandati. lat. per Felin. & Dec. in c. cum accessisset, de consuetu. Non obstat quod hic agatur principaliter de patronatu, sed incidenter deducatur priuilegium, quia respondebatur, quod si priuegium per dictum tempus esset amissum, quod quasi possessio presentandi Imperatori remanebat usurpatia, & quod non poterat iam ex priuegio. quo casu procedunt notat, in d. l. prima. & in d. cap. cum accessisset.

sent. vbi vult Felin. in l. quod rescriptum, quia nititur. iuri communi, per non f. vsum non perditur. Ita esset dicendum in casu nostro, in quo privilegium ex fundatione & dotatione dependet, ei est standum: idem privilegium non fuit merè gratiosum, quia fuit responsum quod postquam Ecclesia f. conuencionalis est edificata, & in ea non est reservatum ius presentandi, si postea concedatur illud, non est merè privilegiu: quia contra observantiam iuris communis, vt patet in c. nobis. de impetrat. vbi si non est reservatu dotans vel fundans non potest presentare. Item quia in Ecclesia f. conuencionali Prælati debet eligi, non autē ab vno presentari c. 10. de electio. Et idem cum privilegij concessio tendat contra observantiam iuris communis, dicendum est, quod privilegium f. licet ius presentandi in beneficijs simplicibus sit gratiosum c. 3. de iure patro. tamē non dicitur ex privilegio concedi, quia statim quod quis fundavit vel dotavit ex iure communi absque alio privilegio habet ius presentandi. Non obstat, q. diceretur, q. hic eramus in privilegio facultatiuo, q. nec dicitur spatio ceterum annorum mittitur, iuxta no. per Fel. & Dec. in d. c. cū accessissent, quia respondebatur, q. hic privilegium non erat facultatiuum, cum in expressa voluntate alicuius conceditur, prout declarant Dd. Et ideo debebatur pro parte Cæsaris de tali qualitate doceri, cum alias presumatur, quod sit privilegium simplex.

EPI TOME.

Restitutio in integrum an detur in beneficijs post quadricennium vbi constat de bono iure.

SUMMARI A.

- 1 Beneficia post quadricennium restitutionem non admittunt, nisi ex causa boni iuris. & nu. 7.
- 2 Ignorantia probabilis non est in beneficijs post quadricennium, cum de diligentia nil constet.
- 3 Læsiō enormissima non potest in beneficijs, & precipue parochialibus consistere. & nu. 5.
- 4 c. 1. de restit. in integ. quod in enormissima læsiōe dat restitutionem, quando procedit.
- 5 Possessor non est sine titulo in sua possessione defendendus.

DECISIO CCCLXXX.

In vna Cesarangustan. parochialis de Toralua corā D. Thoma de Thavis dubitavit ipse, quia fuit resolutum, quod in beneficijs post quadricennium non datur restitutio, vt in l. lib. annotationum posui. an ex quo in isto casu constat de bono iure illius videlicet Petri de Valero petentis restitutionem, deberet concedi restitutio. Et dubium ita dicebat, vt r̄m in causa huiusmodi sit probabilis ignorantia vel enormissima læsiō, die 1. Februarij 1546. fuit resolutum, quod f. non esset probabilis ignorantia quia non constabat, quod fecisset diligentiam intra quadricennium. Ad secundam partem dubij dicebatur, quod in istis beneficijs f. maxime vbi tractatur de parochiali, non potest considerari læsiō, per ea quæ notat gloss. & ibi Abb. col. 6. in c. ex parte. de restit. spoliat. Item quia f. ea, i. de restit. in integ. in c. quod concedit restitutionē in integ. ex capite enormissimæ læsiōnis, procedit in ecclē. ac minore, & sic in persona privilegiata: nos autem sumus in minori, & in eo, in quo non reperitur, q. de iure communi detur restitutio, prout dicit Card. in Clem. vnic. de restit. in integ. in c. quod vbi in beneficio nondatur restitutio ipsi ecclē. sed quod istud sit verū, patet de iure communi propter instrumenta de nouo reperta, dato q. in eis

EPI TOME.

Privilegium Leonis transferendi pensiones limitatur per Paulum ad summam 150. in causis pendentibus.

SUMMARI A.

- 1 Pensio stantibus privilegijs Leonis quo vsque ad quantum que summam transferri possit an superveniente decyro restituenti si ultra illam summam translatus sit, vale. t.
- 2 Lex superveniens de futuris non preteritis est intelligenda, nisi talia ad sint verba quæ quoque ad preterita extendantur.

constet de bono iure, non datur restitutio, Imperatores ff. de re iudic. c. suborta. eod. tit. Non obstat quod sumus in beneficijs, & quod f. possessor non debet in sua possessione sine tit. defendi: quia respondebatur huic inconuenienti, quod ordinarius poterat providere. Et fuit dictum quod superflua esset decisio facta, videlicet quod post quadricennium non f. datur restitutio, cum non solet dari, nisi excusata boni iuris.

EPI TOME.

Citatio ad certum diem quo casu non fuerit circumducta, & ex tractio iniurium valuerit.

SUMMARI A.

- 1 Extractio iurium eorumque collatio post diem citationis, que comminationem habebat, quod ad vltiora procederet, nisi compareret facta valia est. & nu. 3.
- 2 Citationis terminus quando non dicatur circumductus.
- 4 Citatio non comparente per contrahentes vocari non debet, nisi pars aduersa voluerit: & non facta actum non vitiat.

DECISIO CCCLXXXI.

In vna Lucen. parochialis fuit citatus Didacus Perez ad videndum extrahi iura sub ista forma: Nos Martinus iudex apostolicus citamus & citari mandamus Didacum, vt infra nouem dies proximè sequentes veniat & compareat coram nobis ad interessendum & videndum extrahi presentari, legi, & collationarij processum, possessiones, scripturas cum certificatione quam nobis facimus: quod si non comparuerit in vestris absentis & contumacijs habitis pro presentis extrahentur & transumabuntur dicta iura vobis vltius non citatis, & presentes ad omnia ex dependentia vos habemus pro citatis & vocatis & vobis assignamus pro auditore vbi faciemus audientiam, Ecclesiā de la columna omnib. diebus feriatis hora vespertina, dicta citatio fuit executā contra Didacum 2. Decembris 1544. fuit dubitatum per D. Tabium, qui causam habebat 18. Februarij 1546. illante citatione ad videndum extrahi iura infra nouem dies, cum cōminatio ne quod si non comparerent extraherentur ipsi aliter non citatis, & ad vltiora procederet, cum sic citati f. in noua die non comparuerint & ea die nil fuerit factum nisi accusata contumacia: Et diebus sequentibus iura fuerunt extracta & collationata an talis processus valeat, & fuit resolutum quod iura essent validè extracta: quia ex quo in termino f. pars comparuerat, & contumaciam accusauerat, non erat verum dicere, quod terminus citationis erat circumductus, l. ex post obitum. §. 1. ff. de iudic. Et idem cum f. iurisdicctio iudicis maneret post terminum, poterat iudex ad alium diem extractionē differre, & pars contumax non erat amplius citanda, c. consiluit. de offic. deleg. & quod facit deci. Rotæ 24. 5. in nou. Et licet in Rota sit de more non cōparente citatio citare eum f. per cōtradictas illud est de vrbantate & non de necessitate, prout dicit ista deci. Et vbi iste mos & consuetudo non adest, per hoc actus non debet vitari.

EPI TOME.

Privilegium Leonis transferendi pensiones limitatur per Paulum ad summam 150. in causis pendentibus.

SUMMARI A.

- 1 Pensio stantibus privilegijs Leonis quo vsque ad quantum que summam transferri possit an superveniente decyro restituenti si ultra illam summam translatus sit, vale. t.
- 2 Lex superveniens de futuris non preteritis est intelligenda, nisi talia ad sint verba quæ quoque ad preterita extendantur.

DECISIO CCCLXXXII.

In causa Hispanen. pensionis die 8. Februarij 1546. fuit dubium, an f. stantibus privilegijs Leonis & Pauli, quod pensiones non possent transferri nisi vsq. ad summam 150. pensio de qua agitur sit bene translata. Et fuit resolutum quod licet per privilegium Leonis milites clerici possent transferre vsque ad quamcunque summam, quia tamen consueuerunt lites introduci super talium translationum validitate ex quo prætendebatur tale privilegium non esse vsu receptu & in specie super ista translatione lis super inualiditate in Rota pendebat: & ideo supervenisse motum proprium Pauli de anno 1540. vsq. ad summam 150. transferentem, vt de nouo referuari possent: an hoc in causis pendentibus esset iudicandum. Dicebant domini, quod satis esset lex clara, quod vsque ad illam summam esset valida. Non obstat quod lex f. dat nouam futuris & non preteritis negotijs: quia dicebatur quod esset verum nisi esset illa verba & in causis pendentibus, & sic quod ad preterita traheretur, vt per Felin. in c. fi. col. 4. de constit. Item omisit privilegium declarans antiquum à Leone editum, ergo trahitur ad preterita, & litigiosa, ad Felin. in d. c. fin. in dictis locis & col. 3. vers. fallit 2. Et ex ordinario scriptore apparebat, quod Garzias ante istam pensionem 24. plusquam quingentorum transulerat.

EPI TOME.

Procurator agans ex mandato insufficienti si producat. mandatum sufficiens post sententiam sententia non sustinetur.

SUMMARI A.

- 1 Sententia ante sufficiens procuratoris mandatum lata non sufficiens producta post eius pronuntiationem habefactatur & nu. 4.
- 2 Prouisio hominis facit cessare prouisionem legis.
- 3 Electio vnus via facit cessare alteram, cum incompatibilia aguntur.
- 5 Potestates duæ diuersæ cum concurrunt, si altera insufficienti quis vtatur: non saluatur ex altera sufficienti actio.
- 6 Procuratoris gesta, de cuius mandato non constat, quando valeant.
- 7 Mandato duplici sufficienti scilicet & insufficienti vtens distinctè si ad nullum se restringat, melius elegit videtur.
- 8 Deci. 2. de procur. in nou. non seruata.
- 9 Paria sunt non esse & non apparere.
- 10 Procurator quomodo agat sine mandato.
- 11 Mandatum præcessisse ante sententiam doceri potest, sed non ratificari eu sufficiens mandatum.
- 12 Bonum ius pro defensione sententia quando non consideratur.

DECISIO CCCLXXXIII.

Procurator substitut' vigore mādati quod ad causas beneficiales cōparuit in causa beneficiati obtinuit sententiā D. Rauellen. die 24. Februarij 1546. in vna Cesarangustan. pensionis ex quo procurator non haberet mandatum sufficiens ante sententiam aliud produxit post sententiam, an sententia sustineretur. Et fuit resolutum, quod non, per consil. Roman. 445. & per Ias. in l. exigens, & l. monitus. C. de procura. Non faciebat ad propositum, quia in dictis locis si maritus agit vt procurator, quia f. prouisio hominis facit cessare prouisionem legis: ideo si non est procurator processus non sustinetur vt à coniuncta persona factus, quia eligendo vnam viam facit alteram cessare, & sic eodem tempore vtraq. potestas tanquam incompati-

EPI TOME.

Executio trium sententiarum quo casu non fuerit impedita, & Dux Ferrariæ non potuit à sententia appellare.

SUMMARI A.

- 1 Appellatio non impedit trium sententiarum executionem, nec datur cautio l. is à quo. de rei vendic.
- 2 Cautio l. is à quo. de rei vend. quando datur.
- 3 Venditor appellationem contra emptorem pendere ignorans si appellet, ea appellatione potest etiam emptore visto per res sententias vti, & tamen trium non est impedienda executio.

- 4 *Emptori imputandum est, si litem motam venditori non denuncierit.*
- 5 *Venditor compars in iudicio in prima, secunda, vel tertia instantia potest eo modo & tempore appellare, quo potest emptor consentire & non aliter.*
- 6 *Assistens in eo debet statu & gradu causam suscipere, in quibus defensus eam reperit.*
- 7 *Assistentes ita demum tertiam post instantiam appellare possunt, si litem motam & scientiam post contestationem supervenerit, seu post latam tertiam sententiam.*
- 8 *Appellatio in regressu non admittitur: si victus contra venditorem non possit regredi, ne suspendatur regressus.*

DECISIO CCCLXXXIII.

In causa Parmen. Vallium, proposui dubium, die 12 Februarij 1646. an executio trium sententiarum contra Comitum de Sala latarum impediatur per appellationem Illustriss. Ducis Ferrariæ, ne idem dux possit appellare à sententia contra eum lata, eò quia procurator Ducis Ferrariæ, qui volebat informare visa informatione Corrigiæ, qui soli informavit: Domini dixerunt, quòd executio trium sententiarum non impediret, nec esset danda cautio lris à quo, prout not. in c. vidimus. de testib. quia tunc datur cautio, quando est tertius, qui agit contra eundem, contra quem alias habuit tres sententias. sed in casu nostro dux non veniebat contra Comitum, sed eum defendebat: & idèd non eramus in notatis in d. c. veniens. de cautione: quia idèd datur ne idèd duobus rem restituere debeat, quæ vna restitutio cessat in casu nostro. Item quia in casibus, in quibus venditor potest appellare ut est quando ignorat appellationem pendere contra emptorem, eius appellatione uti potest emptore victo per tres sententias, ex Bar. in l. à sententia. ff. de appellat. col. final. & Abb. in c. cum super. de re iudi. col. 7. num. 26. & idèd non debet executionem retardari. Imputandus est enim emptori, quare litem motam venditori non denunciavit, ex l. qui concubinæ. §. de hered. ff. de leg. 3. & gl. in l. si rem. §. si. de enic. Item fuit dictum, quòd dux appellare non poterat: quia quando lite contra imperatorem mota venditor comparcet in iudicio in prima, secunda, vel tertia instantia, ille à sententia condèntoria potest eo modo & tempore appellare quo potest emptor consentire, & non aliter, ut dicit Aret. Angel in l. si pro vxore. col. si. ff. de appellat. & ibi in nou. col. penult. item assistens t debet in eo statu & gradu causam recipere, in quibus causam reperit, quando incepit defendere, per Angel. Aret. in l. si pro vxore. ff. de de appellat. col. 4. in nou. in d. l. à sententia. col. 7. Paris in c. fin. vt lit. pend. li. 6. col. 1. in not. vlt. Illi itaq; Dd. qui dicunt assistentes posse tertio appellare, ita sunt intelligendi, ut ita demum appellare valeant, si scientia litis motæ superueniret post contestationem in causa in tertia instantia, seu potest latam tertiam sententiam, ut declarat Angel. in d. l. à sententia. colum. fin. Alex. post Imol. in d. l. s. p. col. 2. num. 2. de re iudic. Felin. in c. quamuis. col. 2. in 3. limita. Item certum est, quòd victus non potest regredi contra venditorem, ut not. gloss. in l. liberam. C. de senten. ergo non permittitur eo casu appellatio, quia si permitteretur, suspendere-tur regressus.

EPITOME.

Absentiam seu presentiam Canonico-rum in capitulo quis tenetur probare.

SVMARIA.

- 1 *Impugnare volenti instrumentum statuto derogans probandi onus incumbit.*
- 2 *Presumptio iuris non aballegante, sed contradicente probatur secus est in facto.*
- 3 *Presentia presumitur in loco nisi ad sit instrumenti præsumptio.*
- 4 *Presentia vel absentia cum est fundamentum alicuius intentionis probari ab eo debet.*

DECISIO CCCLXXXV.

In vna Segobien. molestation. de Paraxes dubitavit D. Prosper 22. Februarij 1546. præsupposito, quòd in dignitatibus & canonicis, videlicet quòd capitulum t interfuerit in mutatione statutorum, & quòd non fuerit servata forma in statuto vocan. per cedulam absentes an incumbat onus probandi volenti impugnare instrumentum. Et fuit resolutum quòd canonicis volentibus impugnare instrumentum ex quo quatuor erant absentes, & non vocati incumberet onus probandi absentiam per considerata per Federicum in terminis 148. casus talis est qui sequitur. Abb. in c. vni. in fin. & facit quia quoties reperitur legitime factus c. in presentia. & ibi Deci in lib. 2. not. de probat. Cui ergo t sit præsumptio pro habente instrumentum potest dicere dico quòd plures non erant presentes, & qui dicit contrarium probet, iuxta gloss. in l. cum de leg. ff. de probat. quæ locum habet quòd est præsumptio iuris, l. in l. fin. C. de iur. delib. Non obstat quòd t presentia præsumatur in loco, iuxta not. per Ias. in l. is potest. nu. 77. C. de acquir. hered. quia verum est nisi adesset præsumptio instrumenti. Et pro ista decis. facit quòd dicit Sigismundus Manfred. consi. 20. col. 2. vbi quando presentia t vel absentia est fundamentum intentionis alicuius debet eam probare.

EPITOME.

Pensionarius qui habet pensionem liberam an teneatur cõstituere ad onera defacto imposita.

DECISIO CCCLXXXVI.

In vna Vincentin. pensionis, pro Cardinali Rodulpho, contra D. Franciscum Soderinum dubitavit D. Prosper. 12. Februarij 1546. an pensionarius teneatur cõtribuere pro collectis quæ imponuntur per dominium Venetum de facto & pro salario Castellani Brundelli, & aliis antiq. oneribus impositis de facto & quod ista onera essent extraordinaria & cum pensionem non esset libera, quòd pensionarius teneatur ad illa contribuendum, per ea quæ dicit Paul. de Cast. & Roman. in tracta de pensio. in vlt. q. & per istam rationem alias in eadem causa resolutum fuerat quòd teneatur cõtribuere in præstita, & quòd ad pensionem Sebastiani Episcopi non teneatur contribuere, ex quo semel per Papam ratio habita fuerat in reductio-ne duorum millium ad mille. non obstat quòd illa onera essent de facto imposita ad quæ pensionarius non teneatur.

EPITOME.

Præscriptio dicitur & non consuetudo, quando collegium aliquid acquirat cõtra aliud collegium facit quòd dicit Bartol. cons. 227. Item fuit resolutum 20. Maij 1549. in eadem causa prout annotavi in 3. lib. annotation. mearum.

SVMARIA.

- 1 *Consensus tacitus per patentiã an pariat præscriptionem an consuetudinem & num. 4.*
- 2 *Consuetudo 40. annis legitime præscribitur.*
- 3 *Non a fides in consuetudine 40. annorum non requiritur.*

5 Calle

- 5 *Collegium agens de acquisitione rei alicuius habetur pro priuato.*

DECISIO CCCLXXXVII.

Pro positum fuit in causa Salamantin. præminentiarum, quòd post erectionem collegiæ capitulum maius fuit in possessione præminentiarum per 24. annos, dubitavi ego die 8. Februarij. 1546. præsupposito, quòd tempore erectionis vsque ad litem motam Capitulum maius vna cum Abbate possederit præminentias ordinandi, an talis possessio præiudicaret collegiæ. Pro parte Capituli maioris dicebatur, quòd hic eramus t in consuetudine & non in præscriptione: quia interuenit consensus saltem tacitus per patientiam. Item ius non acquiritur priuato, sed capitulo, prout sic ponit Bald. in tract. præscrip. in 1. par. & 20. & vlt. quest. Et cum sint t lapsa tempora 40. annorum dicitur consuetudo legitime præscripta, per tex. in c. fin. & ibi gloss. in verb. legitime. de consuetud. nec in tali t consuetudine requiritur bona fides, secundum Ias. in l. de quibus. col. 15. ff. de legat. 1. & Bald. in d. tracta. in d. vltima q. fuit resolutum cõtrariu. quòd t non esse-mus in consuetudine, sed in præscriptione: quia collegium & capitulum, quòd agit de acquisitione alicuius rei habetur appropriato, Abb. post Ioã. Andr. de cõsuetud. dictum ergo fuit, quòd eramus in præscriptione. Et dubitatum fuit, an capitulum maius esset in bona fide propter cõtinuationem possessionis præminentiarum cum Abbate, in qua possessione prius erant vna cum Archipresbytero.

EPITOME.

Decretum nisi infra tres dies non potest ratificari de rigore.

SVMARIA.

- 1 *Confessio debiti & excommunicationis nisi infra tres dies obtenta sit per assensum procuratorem non potest post decretum ante declarationem factum verificari.*
- 2 *Sententia ad instantiam procuratoris lata ratificari non potest & quare.*
- 3 *Excommunicationis sententia an & quando sit definitiva & num. 6.*
- 4 *Decretum cum causa cognitione factum habet vim definitiuam.*
- 5 *Excommunicationis sententia potest ab eodem reuocari.*
- 7 *Ratificatio sententiæ censurarum quare ante declarationem admittatur.*

DECISIO CCCLXXXVIII.

Voluerunt Domini in vna Illerden. arrendamenti, coram D. Mohed die 15. Februarij 1546. quòd confessio t debiti & excommunicationis, nisi infra tres dies obtenta per assensum procuratorem Pauli Placc. non potuisset ratificari post decretum factum ante declarationem, per decif. 13. in antiq. vbi t sententia lata ad instantiam procuratoris non potest ratificari: ita & in isto decreto, ne sit in potestate partis petere, quod iudicij validitas dependeret à potestate sua. Nam si Auditor absoluisset à petitione facta per falsum procuratorem, non illi nocuisset, ita nec professe debebat. Non obstat, quòd sententia t excommunicatio nis non sit sententia definitiuam, vt per Abb. in rubric. de senten. excõmuni. calumniarij inimicitia, vt putat in veniendo & non parendo: Hic autem sententia excommunicationis est negotij principalis definitiuam: qui excommunicatio nisi impetres definiti negotij principale, videtur, quod tenetur ad summam, de qua in

instrumento. Item quæ alias fuit resolutum, quod decretum factum cum causæ cognitione habet vim definitiuam prout alias fuit tentum in causa Romana non obseruationis præmissorum. nec refert quòd idem possit eandem sententiam t excommunicationis reuocare, iuxta not. per Abb. in d. rubri. de senten. excõmuni. & sic videatur interlocutoria non t autem definitiuam: quia fuit responsum, quòd possibilitas reuocandi sententiam siue per eadem, siue per alium non possit ratificari, prout videmus in sententia definitiuam quæ in gradu appellationis reuocari potest, & tamen per hoc nemo dixerit, secundum Rotam, quòd sententia lata possit ratificari. Et Domini dixerunt, quòd t in ista parte debent derogare, ne tot censuræ destruerentur: ex quo ratificatio fuit facta ante declarationem, voluerunt, quòd videretur de bono iure.

EPITOME.

Appellatio propter non presentationem cõmissionis quo casu iudicata deserta.

SVMARIA.

- 1 *Commissionis appellationis presentatio penultimo die anni currentis data, si nulla alia doceatur diligentia, an sufficiat & num. 2.*
- 3 *Signatura commissionis appellationis si apud vicecancellarij loco regenti vigeatur, vt ad Curiores deferatur, appellationem à desertione vindicat.*

DECISIO CCCLXXXIX.

In vna Giennen. Scholasticæ 1546. in qua præsupponebatur in facto, quòd die prima Ianuarij 1545. fuerat appellatum & eadem die eiusdem mensis & anni. Et hic penult. die vacantiarum copia commissionis t appellationis fuit presentata & alia diligentia non docebatur, sed quòd die 5. Februarij eiusdem anni 1545. huiusmodi commissio appellationis venerit ad Bancum cursorum & sic dicta commissio postquam fuit presentata regenti stetit per 25. dies antequam veniret ad Bancum cursorum. Fuit dubitatum, nam sic Rota dubitavit quando presentatur Auditori dum tamen die eo esset in manibus cursoris, vt per Cassad. decif. 1. & 6. de appellat. certè isto casu non dubitasset, vbi tanto tempore stetit, quod non fuit presentata nec iudici, nec in Bancho cursoris & ita videtur loqui Abb. in c. personas in si. num. 13. vers. vlt. quæro in fin. in c. s. p. col. 3. gloss. in verb. obtinuerit. nu. 10. de appell. Felin. in d. c. personas. col. 2. & ibidem Paris. col. 7. vers. vlt. themate. 2. & col. 3. vers. sed in 2. termino. & col. 4. vers. sed aduerte quia Io. Andreas, & vers. limita ta prædicta. non enim dicitur t proficui appellationem debita diligentia vt tenetur. iuxta l. fina. §. illud. C. de temp. appel. & d. c. personas. nisi penes regentem loco vicecancellarij t quis insisterit. pro signatura commissionis obtinenda, & ad Curiores perferenda infra 20. dies post appellationem, ad deci. 24. de appella. in nou. aliis 185. & no. per Paris. in d. c. personas. Et quia pars dicebat quòd ex prædictis constabat de bono iure, fuit decifum, & dictum, quòd videretur, ne exqueremur sententiam iniquam.

EPITOME.

Probare on hec casu quis teneatur. SVMARIA.

- 1 *Probatio translata pensionis quando non sit sufficiens.*
- 2 *Negatiua cum est fundamentum intentionis alterius probari debet.*

DECISIO CCCXC.

IN causa Hispalen. Catorie. in qua Garzias in Guilielmo transfulerat multas pensiones vigore priuilegiorum militum S. Petri facultatis transferendi, & inter alias vnam 24. sed ante illam multas pensiones excedentes summam 150. & quod ante illam pensionem 24. erat translatae multae pensiones excedentes summam 500. quod illa pensio esset nulliter translata. Et me proponente die 15. Februarij 1547. fuit resolutum quod dicta translatio non erat sufficiens, cum translatio 24. esset ultra summam 150. Didacus Valquez fundatam habebat intentionem, quod infra summam 150. miles transfulerat. dicebatur, quod ex quo ille qui impugnabat translationem, debebat docere, quod illae pensiones vigore dictae clausulae translatae essent: quia negativa quando est fundamentum intentionis alterius debet probari per vulgatam l. per Bart. in tit. ff. de verb. oblig. Fuit etiam dictum quod ex indulto Papae per motum proprium Pauli miles non poterat transferre pensionem nisi vsque ad summam 150. licet verba motus proprii in illis verbis per singulis pensionibus, aliter videantur sonare non videtur velle, quod miles ex quacunque pensione possit transferre vsque ad summam.

EPI TOME.

Sententia declaratoria sustinetur ex scientia intimatio- nis postea superueniente.

SVMARIA.

- 1 Declaratoria ex communicationis sententia ob non partitionem ex executorialium ex mandato ordinarij ante declarationem factam, postea tamen producta sublinetur, si ex mandato constet de iudicia intimatarum executorialium.
- 2 Sententia primi iudicis potest ex nouiter deductis confirmari.

DECISIO CCCXCI.

Voluerunt domini, quod declaratoria translatio excommunicationis ob non partitionem executorialium sustineretur ex mandato ordinarij facta ante declarationem, producta tamen post declarationem: ex quo mandato colligebatur, quod aduersarius habuerat notitiam de executorialibus sibi intimatis, quia sententia translatio primi iudicis potest confirmari ex nouiter deductis vt per Bart. in l. 2. c. de eden col. 2. vers. ex 3. exemplo. & est tex. in l. Titius. ff. quod cum eo. Afflict. deci. 24. late fuerunt. num. 4. & quod dicitur in iudicio nullitatis ad Bart. in l. si vt proponit. claus. l. nu. 4. ff. quo. & quan. iudices. Alexan. conf. 29. perspectis verbis. l. 2. Et sic fuit resolutum coram me in vna gratia Neapolitan. 15. Februarij. 1546.

EPI TOME.

Derogatio patronatus praeterquam ex fundatione & dotatione alias in totum, an comprehendat patronatum, ex priuilegio ratione fundationis & dotationis.

SVMARIA.

- 1 Clausulae in totum quando non deroget iuri patronatus cuiusque.
- 2 Priuilegio quod ratione dotationis datur etiam in ecclesia conuentuali: per clausulas alias in totum non derogatur nisi per non vsus sit amissum. & num. 3.

DECISIO CCCXCII.

Voluerunt Domini in vna Cluen. prioratus de Comitiana, die 16. Februarij 1546. coram Dom. Mohed. quod derogatio patronatus in literis apostolicis, praeterquam ex fundatione & dotatione, alias in totum comprehendat patronatum ex priuilegio, quod Rex tanquam comes Rossignionis habebat in d. prioratu ex fundatione & dotatione: quia licet regulariter per illa verba alias in totum. Papa intendebat derogare patronatus cuiusque competenti, praeterquam ex fundatione & dotatione. & sic competenti ex priuilegio: tamen quando priuilegium datur ratione dotationis, vt erat in casu illo, in quo eramus in Ecclesia conuentuali in qua ius patronatus erat ex priuilegio non censetur tali priuilegio ex causa dotationis & fundationis, & sic priuilegio habenti originem ex ipsa dotatione & fundatione velle derogare. Tamen quia in casu isto priuilegium per non vsus fuerat amissum, vt supra dixi, talis derogatio Papae praeter iudicari praesentationi factae per Imperatorem, ex quo illa possessio in qua per vnum actum erat censetur esse amissa priuilegio potius ex usurpatione, quam alias.

EPI TOME.

Literae arreptae mandatum est vt non relaxentur nisi data cautione.

DECISIO CCCXCIII.

Claudius Chirotonai obtinuerat tres sententias contra N. in Rota in vna Gerunden parochialis Serranalis. & postea cessit ius suum in fauorem cuiusdam Nicolai, & ille expedit Bullas D. Guido Bellessus, ad cuius instantiam latae erant sententiae, sententiam expeditionem bullarum factam per cessionem commisit contra eum causam in Rota D. Peregrino super molestiis & perturbationibus sibi factis & inferri comminatis per D. Nicolaum qui D. Peregrinus mandauit literas arreptari. Fuit dubitatum die 16. Ianuarij 1546. an dictae litterae essent relaxandae. Et fuit resolutum quod non, nisi data cautione de non utendo in partibus iuxta deci. 78. & 371. in antiq. & 21. de sequest. possess. & fruct.

EPI TOME.

Stante appellatione a laudo non potest agi de poenae appositione in compromisso in euentu in quem a laudo foret appellatum.

DECISIO CCCXCIII.

In vna Hispalen. praetensi incurfus poenarum coram D. Romano. pro Francisco Vanegas contra fiscum & Ioannem de Medina, die 16. Februarij 1546. fuit dictum quod cum per multa verba posset renunciari redactioni ad arbitrium boni viri vt per Dec. conf. 53. quod stante appellatione per Franciscum interposita a laudo per Cardinalem Hispalen. non potuerit agi per fiscum & Io. de medina contra Franciscum donec de appellatione fuisset cognitum, erant nulla & tanto magis in illo casu in quo non constabat, quod Franciscum appositione consensisset. & quod compromissum erat factum sub beneplacito Papae & sedis apostolicae quod non interuenerat.

EPI TOME.

Inhibitio iusta vel iniusta timenda est.

SVMARIA.

- 1 Processus contra inhibitionem post tres conformes datam factus attentius est & vt uocandus.

2 Index

SVMARIA.

2 Index, cui est inhibiti. ante inhibitione ab exercitio sui iurisdictionis adhibetur.

DECISIO CCCXCV.

Inhibitio iusta vel iniusta timenda, est secundum decif. 07. in antiq. & ita fuit conclusum in vna Brixien matrimonij, coram D. Thoma, die 17. Februarij 1546. in qua late erant tres sententiae conformes, & a tertia lata per Mohedanum fuerat appellatum, & datus terminus iuris: Et causa appellationis transmissa D. Thoma pars fuit citata ad videndum inhiberi. & fuit inhibitorium, & post inhibitionem D. Mohedanus processit ad vltiora. Fuit dictum, quod ille processus erat attentatus, & reuocandus, quia ita seruat Rota per facilem aditum ad principem, & ne derur locus appellationi, quod iudex debeat procedere, quia stante inhibitione debet iudex, cui est inhibitorium, superfedere.

EPI TOME.

Confessio procuratoris comprobata per Liuiam non nocet ipsi Liuae.

SVMARIA.

- 1 Confessio procuratoris comprobata per vsus, assequutionem, & retentionem. non nocet domino. & nu. 3.
- 2 Confessio procuratoris citata de mandato domini non nocet ei facta in vno iudicio in ver alias personas.

DECISIO CCCXCVI.

In causa Parmen bonorum pro Michaeli Cassalio contra Liuiam, pro posui dubium, die 29. Februarij 1546. an confessio procuratoris dictae Liuae comprobata per vsus, assequutionem, & retentionem commodi, nocet dictae Liuae in illa causa, & per eandem possit reuocari. Et Domini pro maiori parte inclinabant, quod non noceret illa confessio attentata ratificatio ne per vsus & retentionem. Non obstat, quod confessio procuratoris etiam de mandato Domini, quia si esset sine dubio, non esset dubium, quod non noceret facta in vno iudicio inter alias personas, nec nocet alii inter alios, l. 2. vbi Alex. & Deci. de eden. c. causamque. vbi Felin. de testib. ita erit dicendum in ratificata confessione: quia confessio facta per procuratorem, & ratificata non nocet in alia: quia fuit responsum, quod ratificatio habet mandatum, & ideo Liua retinendo hodie non solum videtur in illo iudicio, sed etiam in isto consistere. & ideo confessio sibi nocet. Non obstat, quod non solum requiritur scientia facti, sed etiam qualitatis, & potest esse, quod Liua scientia habuerit apprehensionis possessionis, non autem qualitatis, videlicet: quod vigore decretorum: Nam Domini inclinabant, quod attentata longitudine temporis principalis praesumeretur aduifata per conf. Roman. 480. & solum non poterat negari: cum hodie per productionem processus non esset aduifata: & cum non contra liceret, videretur denouo ratificasse. sed ad istud vltimum replicabatur pro parte D. Liuae, quod licet D. Liua habeat hodie scientiam, tamen potest sibi causam possessionis mutare, & vt filia & haeres possidere fuit dictum, quod iterum informaretur.

EPI TOME.

Ratificatio actus an personaliter cum omnibus qualitatibus sit.

- 1 Apprehensio possessionis per procuratorem a domino comprobata per vsus & retentionem commodi, an censetur ratificata cum omnibus suis qualitatibus. & numero 5.
- 2 Qualitas, cuius non habetur notitia, ratificari non potest.
- 3 Notitia facti non solum sed & qualitatis ratificatione requiritur.
- 4 Ratificatio simplex de facto & non de qualitatibus intelligitur etiam si facti & qualitatis notitia habeatur. & nu. 6. 8.
- 5 Venditio potest sine qualitate pretij ratificari, etiam si pretium a venditione sit inseparabile.
- 6 Ratificans quando quoque intelligitur cum facta qualitates ratificare. & nu. 12.
- 7 Vxor percipiendo fructus emphyteosis, quam maritus pro se & vxore sua recepit, ratificat contractum cum omnibus qualitatibus suis, & si illa infra terminum non soluerit, cadet a iure suo.
- 8 Ratificatio qualitatum contractuum adhaerentium non praesumitur ex fructuum perceptione, nisi illo contractu quis cum suis qualitatibus utatur.
- 9 Factum procuratoris per mandatum ratificatur, sed non qualitates, si ea non probatur notitia.
- 10 Mandatum dans ad apprehendendam possessionem, ea apprehensa per procuratorem ratificari potest, sed non qualitates, & moti omnes, quibus est apprehensa, si eos probabiliter non scierit.

DECISIO CCCXCVII.

In causa Parmen. pecuniaria pro Michaeli Cassalio dubitavi ego die 26. Ianuarij 1546. an apprehensio possessionis per procuratorem D. Liuae comprobata per vsus, & assequutionem, & retentionem commodi censetur esse ratificata per D. Liuiam cum omnibus qualitatibus suis, ita vt quod ad obseruantiam decreti de continuando possessionem in hereditatem in Castro Monticellorum Liuae noceret: an dicta ratificatio fuerat declaratoria in breni Imperatoris. Et dicebat, quod principalis vigore decreti possessione Castriaccepisset tamen quia non constabat, quod Liua talis qualitatis notitiam habuisset, quod non videtur illam qualitatem ratificasse: cum non solum oporteat habere notitiam facti & sic apprehensionis possessionis, sed & qualitatis, ad glos in c. concertationi. de appellat. in 6. Et quando notitiam & facti & qualitatis habuisset, simpliciter ratificatio non videretur nisi factum & non qualitates ratificare, Barto. in l. Pomponius si ribit. cl. 1. col. penul. vers. venio ad rehabitatio ne. ff. de negot. gest. & Paris. sibi dicit, quod opinio Bartol. communiter approbatur. Tamen istis non obstantibus fuit per maiorem partem videlicet per quinque, tribus reclamantibus conclusum, quod transference facta cum omnibus qualitatibus suis, praesupponendo pro parte, quod procurator vigore decretorum possessionem habuisset, & sine illis non esset possessio ratificata per Liuiam, quae possessionem apprehensam ratificauit, necesse est, quod ratificet etiam ipsa decreta, aliis sine illis possessionem non haberet. Item dicebant isti, quod propter conf. Roman. 482. praesupponendum erat, quod procurator Liuiam accusauisset. Non obstat not. per Bar. in d. l. Pomponius. ff. de negot. gest. quia respondebant, quod procedit illud dictum Bart. in qualitate, quae potest a facto separari, remoto decreto non esset data possessio: sed certe exemplum, quod

x 4. ponit

ponit Paul. de Castr. in d. l. Pomponius. de emptione & pretio, repugnat huic responsioni. Nam pretium test inseparabile à venditione, & tamen possumus venditionem sine qualitate pretii ratificare. Secundo modo respondebant isti, quod aliquando quis ratificat per verbum, aliquando per aduerbium, & procedit not. in d. l. Pomponius. nu. 10. & iste non erat casus noster: aliquando quis ratificat facta, puta, fructus percipien. & non retinen. & tunc etiam qualitatem intelligitur ratificare, vt per Deci. conf. 88. vbi si maritus recipit comphyteosim pro se & vxore sua si vxor percipit fructus, videtur ratificare contractum cum omnibus qualitatibus suis: ita quod si infra terminum non soluerit, certè etiam vxor cadet à iure suo. Sed contra istam responsionem facit, quod dicit Paris. con. 41. col. penult. vol. 1. vbi videtur etiam loqui in ratificatione facti, & tamen quis non videtur ratificare fructuum perceptionem cum qualitatibus contractui adherentibus: quia si ego volo quærere ex antiquo contractu. oportet, quod illo contractu vtar cum qualitatibus suis, ad not. per Iaf. in l. filius. ff. de pact. Et ita procedit mandatum ad aliquid faciendum non expresse quomodo facere debet: procurator facit actum hoc modo vel alio quam sit mandatum: & tunc ego possum ratificare actum absque qualitatibus & ita procedunt not. per Pau. de Castr. in d. l. Pomponius. & per Iaf. d. conf. 41. col. penult. Nam ex quo mandatur tibi, vt facias, si tunc ego contractum ratifico, videor ipsum factum per mandatum ratificare, sed non qualitates, quando factum non probatur scientia qualitatis. tunc facilius inclinaret, vt probaretur ratificatio qualitatum, præsupposito, cum Liua dedisset mandatum ad capiendum possessionem, apprehensa possessione per procuratorem, potuit ipsam possessionem ratificare, sed non qualitates & modos, quibus erat apprehensa, quos non probabit liter sciuisse.

EPITOME.

Iuramentum calumnie petita non potest omitti etiam si sit facultate gubernatoris.

SVMARIA.

- 1 Sententia lata non precedente iuramento calumnia nulla est, etiam si iudex ordinarius illud remiserit.
- 2 Iuramentum calumnie non potest omitti etiam iudicio simplici, & in quo de plano, & sine figura iudicij proceditur.
- 3 Iuramentum calumnie est ex dispositione iuris diuini, non autem civilis aut canonice, ideoque ob quasunque facultates iudici ordinario datas remitti, aut omitti expresse non potest.

DECISIO CCCXCVIII.

IN vna Paduana iniuriarum, quam etiam proposui eadem die, 27. Februarii 1546. fuit resolutum, quod non obstante facultate gubernatoris, qui potest procedere simpliciter & de plano, solafacti veritate inspecta, nullis seruatis terminis, etiam manu regia, vel leuato, ad voluntatem & arbitrium suum, prout latius in ipsa facultate dicitur, quod si ramentum ex pressè dictum iuramentum est omittum, quod sententia lata esset nulla, per text. in Clem. sepè. de verb. signifi. vbi in causis, in quibus proceditur simpliciter, & de plano, & sine figura iudicij, tamen non potest iuramentum omitti. Non obstat, quod in facultate gubernatoris sint prægnata ver-

ba, & tollant solemnitates insurgentes ex dispositione iuris civilis & canonici, non autem quæ insurgebant ex dispositione iuris diuini, prout est illud iuramentum, secundum Bar. in extrauagan. ad reprimendum. in verb. figura. col. penult. vers. tem quando de calumnia. cum iuramentum inuentum, ne veritas occultetur.

EPITOME.

Diuisiones Cambimentorum non obstat prouisionibus Cathalanorum.

SVMARIA.

- 1 Prioratus si fuerint diuisi, quomodo fratri sit scribendum.
- 2 Natos in vno prioratu an recipi possint in alio cambimentis diuisis.
- 3 Prouisionum eorum qui habent præceptorias in Castellania qui & quot sint modi.

DECISIO CCCXCIX.

Proposui ego etiam die 26. Februarii 1546. in causa Casar angustan. cambimentorum dubium, præsupposito, vtum si ex electione Prioratus Cathalanie sententia & congregatione separatis probetur diuisio Cambimentorum: an obstat. 29. prouisiones Cathalanorum ex aduerso deductæ: & fuit resolutum, quod non obstat: quia ex 29. seu 30. 15. erant Cathalanie regionis, quod vbi prioratus sunt communes & non diuisi, quod magister & conuentus scribit alicui fratri, scribit ei, appellando eum de lingua, puta, fratri Petro lingua Italie, si autem Prioratus sunt diuisi, scribit illi appellando fratrem illum, & illis 15. prouisionibus factis istis Cathalanis, illi appellatur fratres Castellanie & prioratus, ex quo appellat eum fratrem Castellanie datur intelligi, quod erat receptus Castellania, & non in prioratu non obstat, quod dicebant aduersarii, quod quando cambimenta sunt diuisa natos in vno prioratu non recipi in alio, nisi ex gratia & consensu omnium. Et gratia non presumitur, quia fuit resolutum, quod hic, ex quo appellatur frater Castellanie, non eramus in præsuppositione, sed in probatio ne attento stilo. Nec obstat, quod non erat presumentum, quod tor ex gratia essent recepti, quia stante interuallo temporis facile illud poterat esse. Itè de prouisionibus illorum sex Cathalanorum, qui habebant præceptorias in Castellania, tantum per narratiua verba, & non in religione, diuersi modi prouidendi sunt vnus ex gratia, alius de consensu omnium, alii 8. vnus de Cambimeto, & per viam Pape nisi daretur de istis prouisionibus, ista dubia probatio non releuabat. Itè erat prouisus de anno 1500. & ista prouisio erat solum facta per compostellanos: ergo probatur diuisio, quia si non forent diuisi, interuenissent in prouisione Cathalani. Item erat Cathalanus prouisus de anno 1514. in Castellania: ad istud fuit dictum, quod testes deponentes de 40. annis perirebant ad illud tempus: & idè stante diuisione per testes probata, de necessitate erat dicendum quod ille esset per Compostellanos prouisus. Et hoc modo fuit dictum ad alium Cathalanum prouisum de anno 1506. quia probabile extremum, videlicet, illa de anno 1500. ex alijs, de anno 1514. quod medio tempore prouisus esset, etiam per Compostellanos prouisus: relabant alij sex Cathalani, quorum quinque erant in Cathalanis & prioratu prouisi, etiam de prouisione itorum non conitabatur, nisi, per narratiuum

tuam. Et idè fuit dictum, quod non obstat, nisi doceretur de prouisionibus eorum, vt supra fuit dictum. Erat tamen vnus, qui fuit prouisus in Castellania, & in prioratu, per prouisiones magistri, & conuentus. Nam Raymundus de anno 1514. fuit prouisus Baculatu Maioricorum, qui est in Cathalanis & prioratu, & de anno 1521. idem fuit prouisus de præceptorata de Osca, quæ erat in Castellania, & si diceretur pro parte Compostellanorum, quod vna erat ex gratia: puta illa Maioricorum, ex quo in prouisione sua magister dicebat, quod de consensu Prioris, & aliorum procerum, sibi assistentium, prouidebatur: fuit responsum per Cathalanos, quod ipsi habebant stilum in religione quod quando prioratus sunt diuisi in Cambimentis, quod qui non potest habere in alio prioratu Cambimentum, non potest ibi habere præceptoriam ex gratia: si ergo isti prioratus sunt diuisi, ergo ex gratia extra suum prioratum etiam non poterat præceptoriam habere iste stilus religionis, nisi probaretur, quod tunc à tempore antiquo diuersus erat. Et adducebatur, quod de illa eodem tempore Ioannes de Heredia Castellanus Compostelle fuerat prouisus de quadam præceptorata in Prioratu S. Egidij, qui est in Prouincia. Item quidam Prior Messanen. fuerat prouisus de præceptorata in Castellania Compostella, vnde istis visis sic Domini dixerunt.

EPITOME.

Statutum Hispalen. quod filij vel nepotes hæreticorum, vel condemnatorum, vel reconciliatorum de hæresi non possunt tenere beneficia.

SVMARIA.

- 1 Filij hæreticorum vel nepotes eorum, qui de hæresi sunt condemnati, non possunt obtinere beneficia ecclesiastica.
- 2 Statutum in habilitans ratione criminis non videtur in habilitare ratione suspicionis.
- 3 Suspectus de hæresi non habetur hæreticus.

DECISIO CCCC.

IN vna Hispalen. portionis, coram D. Io. Paulo, die 26. Februarii 1546. præsupponebatur in facto, quod in Ecclesia Hispalen. ad est statutum, apostolica auctoritate confirmatum: quod filij vel nepotes hæreticorum & de hæresi condemnatorum, non possint obtinere beneficia dictæ ecclesiæ. Item præsupponebatur, quod quidam Hieronymus in quadam gratia perinde valere fatebatur, quod sui genitores vel eorum alter tantum de huiusmodi crimine suspecti coram inquisitoribus constituti, nulla tamen poenitentia publica eis imposita reconciliati fuerunt: fuit dubitatum, an Hieronymus sub dicto statuto inhabilitaretur, & fuit dictum quod non: quia cum dictum statutum inhabilitat filios hæreticorum, vel de hæresi reconciliatorum. Statutum 2. quod inhabilitat vigore criminis, non videtur inhabilitare ratione suspicionis, per ea quæ dicit Abb. vbi inter termino decidit casum c. inter. de purgat. cano. & ta 3. l. suspectus non dicitur hæreticus, secundum text. in c. accusatus, in princip. de hæretic. in 6.

EPITOME.

Expensio quarumcumque gratiarum non comprehendit regressum, etiam quod præferatur.

IN vna Hispalen. Catoris prius de anno 1507. Alrx. concesserat ex causa resignationis factæ, de dicta Catoria in personam de Thamaræ, regressu Cardinali S. Crucis reservato, quocumque modo vacaret: & postea de anno 1515. Leo concessit, accessum & ingressum Francisco Pignabolla ad eandem Cantoriam, quocumque modo vacaret, cum suspensione quarumcumque gratiarum expectatarum specialium, & generalium, reservationem, vnionum, & perpetuarum, & aliarum gratiarum, de quibus fuit dictum coram D. Prospero die 24. Februarii 1546. quod licet tempore, quo Leo concessit accessum Francisco, non appareret, quod Cardinalis S. Crucis acceptaret regressum per prius sibi concessum reservatum, quia constabat tantum, quod de anno 1522. Cardinalis per expeditionem literarum illum acceptauerat: Tamen quia illa concessio Leonis erat præseruatiua regressus concessi Cardinali, licet in suspensione gratiarum, etiam vt solet fieri, non præseruaretur, quia illa præseruatio de iure intelligebatur, per text. in c. si tibi absentis. de præbend. in 6. Non obstat suspensio gratiarum, quia intelligebatur de gratiis iure præuentiis, non autem de gratia, quæ est merè præuentiua, prout est regressus ex causa cessionis, quæ habet causam à iure de præterito, iuxta not. per Casad. decis. 1. de pact. item cum Papa in huiusmodi suspensione semper solet præseruare regressum dictæ clausule præseruatiuæ, habebatur pro opposito iuxta loca vulgata.

EPITOME.

Dissolutio vnionis quo casu iudicatur perpetua & non temporalis.

DECISIO CCCCI.

CANonicatus & præben. Ecclesiæ Maioricen. præben. vniti Archidiaconatus, Cardinalis Cornara, qui Archidiaconatum in Commendam habebat, celsit in fauorem Antonij Frizol dictos canonicatum & præben. qui expediuit literas super prouisione, etiam non facta mentione de vnione, licet in supplicatione resignationis fieret, super qua Cardinalis consenserat. Postea Antonius expediuit gratiam perinde valere super iis verbis, quod ab aliquibus asseritur præfatum Marcum de Cornara Cardinalem non canonicatum & præben. prædictos, sed Archidiaconatum Ecclesiæ Maioricen. cui dicti canonicatus & præben. perpetuo sunt vniti in Commendam huiusmodi obtinuisse: & propterea idem Antonius dubitauit literas præfatas sibi minus vtilis esse, sed illarum effectum frustrari posse: Nos autem ne dictæ literæ reddantur minus vtilis ad vnionem dicti Marci Cardinalis, ad hoc expresse accedente consensu, penitus dissoluentes. Fuit dubitatum coram D. Thoma de Thauis, die 26. Februarii 1546. an ista dissolutio esset perpetua, vel ad vitam Antonij Et dubium faciebant illa verba, Nos ne præfate literæ eiusdem Antonij minus vtilis reddantur, quod cõteplatio ne Antonij esset facta dissolutio, ergo ea cessante, effectus eius cessare debebat, vt per Casad. decis. 13. de reb. eccles. non alien. Tamen fuit resolutum, quod dissolutio esset perpetua, ex quo quando temporalis, Papa solet apponere illa verba, quod tali decedente, illa vnio in pristinum statum reuerteretur, vt per Casad. decis. 2. de vnion. cum stilus sit attendendus, & propter illud verbum, penitus, quod denegat omnino, dans separationem, ad c. 1. & ibi per Archid. de supplem. prælat.

EPITOME

Stabilimentum religionis Hierosolymitan. incipiens ratione veterum stabilimentorum loquitur etiam de vacante & de mortuariis.

DECISIO CCCIII.

In vna Casaraugustan. Præceptoræ del Villel, coram D. Ioan. Paulo, dubitauit ipse die prima Martii 1546. an stabilimentum religionis Hierosolymitanæ incipiens ratione veterum stabilimentorum de iure communi ærarii & solutione debitorum loquitur de mortuariis, & vacantibus, & de aliis iuribus Theauri. Tamen fuit resolutum, quod etiam cum sequeretur de mortuariis, & quando stabilimentum in principio loquitur de iure communis ærarii, & solutione debitorum, sic generaliter erat intelligendum. Non obstant illa verba, & quæcunque debita post habitam possessionem: quia fuit responsum, quod in isto stabilimento erant alia verba, quod religionis, & alii possessores non soluētēs responsones, & impositiones. & ista verba non determinabantur ab illis verbis, post habitam possessionem, determinabant debita contracta. & iste sensus fuit tentus: quia stabilimentum dicebat, quod veniebat ad mitigandum rigorem stabilimentorum veterum, & ad euitandum pœnam priuationis ipso iure, quia pœna est odiosa.

EPITOME.

Sicut de iure patronatus in prouisione debet fieri mentio ita & de quasi possessione præsentandi.

DECISIO CCCIII.

Fuit resolutum in vna Bononien. Prioratus S. Bartholomæi, coram D. Thoma de Thauis die 1. Martii 1546. quod sicut de iure patronatus in prouisione fit mentio, ita etiam debet fieri de quasi possessione præsentandi, aliter prouisio non valet, per conf. Card. 69. quia probata seruitute, præsumitur ex fundatione & dotatione, secundum decis. 4. de præben. & 7. de iur. patron.

EPITOME.

Clausula de publican. acceptationibus non habet locum, vbi Papa moritur durante tempore de publican. vel regula renouatur.

SUMMARIA.

Regula de publican. acceptationibus durat durantibus expectatiuis.

DECISIO CCCV.

Regula de publican. acceptationibus est vna de illis, quam Papa vult durare durantibus, expectatiuis, vt patet ex proœmio regularum. Ideo fuit resolutum die 1. Martii 1546. coram D. Prospero, in vna Leodiens. Canonatus & præben. & die 4. Nouembris postea sequentis, expectatiuis etiam sic durare tempore ad publicandum. Et fuit dictum, quod ita in terminis determinat Nicol. de Vbal. dicens ita fuisse tractatum in

Rota, in tractat. de successore ab intestat. in 2. part. 3. principalis. & faciunt quæ dicit Sarnen. super reg. de publican. q. 6. & super reg. de infirmis resignan.

SUMMARIA.

- 1 Probatio pensionis translata infra summam præstitutam quomodo sufficiat.
- 2 Reus negans tenetur suam clare probare exceptionem. & nu. 4.
- 3 Probatio exceptionis cum necessario non concludit, dubiam non reddit probationem actoris.

DECISIO CCCVI.

In causa Hispanæ. pensionis, pro D. Didaco Vasquez contra Alphonsum Alvarez, 3. Martii 1546. state protocollo, in quo ante translationem pensionis 24. ducat. plures ascendentes ad summam 600. fuerunt translata ex priuilegio Sancti D. N. limitantis translationem 150. an Didacus latissimè probauerit, quod pensio in eum translata sit infra summam limitatam. Et fuit resolutum, quod sic: quia cum ex parte Didaci esset probatum pensionem esse translata in vigore priuilegij, ex quo in actis constabat, quod Garzas quodam istam non habet clausulam trans. rendi, & etiam constabat, quod erat infra summam, & sic agens clarescunt intentionem probauerat reus qui opponebat, quod alias pensiones summæ 150. trãstulerat, & debebat clare probare suam exceptionem. quod illas pensiones vigore priuilegij trãstulerat, & non vigore clausule trãstulerat, cum ex gratia transferatur, & ideo non præsumatur. Tamen quia poterat esse concessa, & ideo etiam probatio exceptionis non concluderebat pro necessario, quæ tunc de necessitate concludisset, cum literæ aliarum pensionum essent productæ, & non constaret in eis de clausula transferendi, vnde tunc succedit, quod quado actor plenè probauit intentionem suam, non sufficit, quod per probationem, per reum factam, dubiam reddat probationem actoris, vt per Deci. in c. in presentia. nume. 12. de probation. Gem. in c. si tibi absentis, de præben. in 6. quia si exceptio rei debet concludenter probari, aliis incumbit onus probandi contrarium, vt per Bartol. in l. non solum. §. licet vt probari. numer. 4. de nou. oper. nuncia, & vt præsumeretur pro validitate actus.

SUMMARIA.

- 1 Tonsura prima quomodo ex narratiua probetur.
- 2 Capitulum sede vacante potest Episcopo alieri dare licentiam celebrandi ordines, & dispensandi.

DECISIO CCCVII.

In causa Oueten. Canonatus & præben. in qua Episcopus Sebastin. in palatio Episcopali Legionens. de licentia Capituli sede vacante. ordines celebrans, Alueru de Solis, de Oueten. dicecessi, cum quo super defectu natalium, quem patiebatur, dispensauit, & ei vt vnicum simplex sine cura retinere posset, misericorditer duxit dispensandum, & examinatum ad primam clericalem tonsuram de licentia sui prelati promouerat. Die tertia Martii, 1546. dubitauit ego, si an ex ista narratiua de licentia probaretur latissimè clericatus Aluari. Et omnes Domini dixerunt, dato, quod licentia Episcopi Oueten. absentis tunc temporis attestantis verbo non potuisset interuenire per eius literas, & ex quo

eramus in his, quæ erant modici præiudicij, & attenda legalitate personæ, quod illa assertiua verba, de licentia Episcopi, etiam quoad Capitulum & quoad Episcopum Oueten. tam super clericatu, quam super dispensatione probarent reputando omnia ista esse modici præiudicij, per ea quæ dicunt Card. & Abb. & ibi Felin. in c. Albericus. de testibus. Felin. in c. sicut. colum. 12. versic. ad illud exemplum. de re iudica. & quia si Capitulum se de vacante potest dare licentiam Episcopo Sebastien. celebrandi ordines in ciuitate Legionens. cum vnus. §. Episcopo ante. de tēpor. ordin. in 6. quia etiam in isto casu agebatur de clericatu iam 40. annorum, vnde omnia præsumebantur solemniter acta, ad l. si filius. C. de petition. hered. & in l. quia aliena. ff. de acquirend. hæred. sed fuit dictum in ista, quod informaretur super quibusdam confessionibus, quæ videbantur ob stare.

EPITOME.

Nota originalis cum cassaturis & interlineaturis potest transumptari saluis exceptionibus.

SUMMARIA.

- 1 Scriptura cum cassaturis & interlineaturis quado probet, aut fidem faciat.
- 2 Nota originalis cum non probat, non est publicanda.
- 3 Nota sine cassaturis & lineaturis exceptionem reseruata non negat.
- 4 Nota scripta diuersa manu suspecta est, si non sit recognita: secus si sit recognita.

DECISIO CCCVIII.

Tertia Martii, 1546. in vna Roman. legati coram Domino Io. nne Paulo, fuit resolutum quod nota originalis, quæ nonnullas cassaturas & interlineaturas habebat, erat transumptanda cum suis cassaturis & interlineaturis, saluis tamen exceptionibus, per ea quæ dicit Bart. in l. 2. §. testium. & §. si plura. ff. quæ admodum testam. aperiantur. Non obstat, quod si Notarius in fine non dixisset, quod supra deletum & interlineatum est manu mea scriptum & factum, & ideo scriptura non faceret fidem, per ea quæ dicit Bar. in l. diuis. §. item si natus. ff. ad leg. Falcid. in fin. Et si nota non probat, non erat publicanda, per ea quæ dicit Paul. de Cast. in athen. quod sine. de testam. quia fuit dictum, quod simpliciter si notæ sine cassaturis & lineaturis exceptionem non negabant, ex quo exceptiones sunt reseruata non obstat consil. Alexand. 41. in 1. volum. vbi quando nota est scripta diuersa manu, est suspecta, quod loquitur in manu diuersa non recognita: Et hic erat recognita manus Notarij & testatoris.

EPITOME.

Priuilegium datum scriptoribus quando proficit, etiam quia lo non sit scriptor tempore gratiæ concessæ.

SUMMARIA.

- 1 Scriptores Apostolici possunt quoque extra Curiam in genere acceptare.
- 2 Priuilegio scriptorum quando possit quis vti antequam in alium eorum planè transcriptus sit. & nu. 3.

DECISIO CCCIX.

In vna Abulen. parochialis de Castellanos, coram Do. Fabio, in qua Franciscus Faneca, vt scriptor Ar

chiui habuerat expectatiuam: Et postea fuit effectus scriptor Apostolicus: Et scriptores Apostolici habent priuilegium, quod etiam extra Curiam possint acceptare in genere 13. Martii, 1545. fuit resolutum, quod ex quo ista diligentia acceptandi venit post vacationem parochialis, & illo tempore iam erat scriptor quod potuit illo priuilegio vti, per ea quæ dicit Sarnen. in c. statutum. num. 118. de rescript. in 6. Itē quia verba extensionis, quam habuerat ad tertiam collationem, postquam fuit effectus scriptor, etiam illud importabant, quod etiam beneficia in gratia prima concessa, tam in gratia priorum literarum, quam presentium acceptare possit.

EPITOME.

Solemnitates extrinsecæ enunciatæ præsumuntur in decreto voluntariæ iurisdictionis.

DECISIO CCCX.

Solemnitates extrinsecæ præsumuntur in decreto interposito voluntariæ iurisdictionis, quando non sunt enunciatæ, secus si enunciantur, per ea quæ dicit Felin. in c. quoniam contra. col. 9. versic. 2. conclus. & ibi Deci. col. 22. versic. vltim. notandum est. de probat. Brun. in tractatu de form. & solemn. chart. 84. colum. 2. versic. in decreto antè fuit. & Parisi. consil. 95. nu. 12. volum. 1.

EPITOME.

Gratia insolita quæ fuit iudicata.

SUMMARIA.

- 1 Gratia data Canonico acceptandi vigore ipsius beneficii seruitoria, est insolita, stante regula, quod nullus talia possit beneficia vigore talis gratiæ acceptare.
- 2 Gratia insolita quando cadat sub reg. reuocatoria.

DECISIO CCCXI.

In vna Abulen. parochialis de Castellanos, die 15. Martii 1546. coram Dom. Fabio fuit dictum, quod gratia canonicum in eum hoc, quod propria virtute ipsius possit acceptare beneficia seruitoria, sit gratia insolita, stante regul. Clemens. quod nullus vigore talis gratiæ possit acceptare beneficia seruitoria: non autem fuit iudicata insolita, ex eo quod illa daret etiam ad vnum beneficium reseruatum: cum ille, cui facta erat concessio gratiæ, esset scriptor Apostolicus, qui ex priuilegijs habebat ad vnum reseruatum: Et ideo stante hoc, quod gratia esset insolita, & foret concessa per Clementem in arce S. Angeli, fuit dictum, quod cadebat sub reuocatoria Clementis facta in vrbe veteri.

EPITOME.

Gratia ad beneficium ad institutionem Episcopi pertinens comprehendit beneficium, cuius electio ad Clericos pertinet.

DECISIO CCCXII.

Eadem die coram eodem Dom. Fabio fuit resolutum in vna Geben. Canonatus, quod gratia ad beneficia in Cathedrali & collegiata in ciuitate & dicecessi consentientia ad collationem, presentationem, collationem, prouisionem, vel quamuis aliam dispositionem

tionem Episcoporum Correntalium & Geben. & capitulorum comprehendere canonicatum vacantem in Ecclesia collegiata: quia per illa verba, seu quamvis aliam dispositionem, in materia stricta constitutio secundum Fran. in c. cum in illis. §. illis. versicul. dispositio est verbum generale. de præb. in 6. & quando mandatur provideri de beneficio spectante ad institutionem Episcopi, videtur Papa voluisse gravare alios quibus vis eligendi competeat quatenus illi essent clerici, vt per Franc. in c. cum illis. §. cum autem. vers. quid autem si Papa intendebat de præben. in 6. Et non est dubium quod in collegiata in canonicatus institutio ipsa pertineat ad Episcopum, Cassad. de cisi. 2. 2. de præben.

EPITOME.

Remissoria in causa Cambieutorum decreta.

DECISIO CCCCXIII.

Die 25. Martij, 1546. fuit conclusum in Rota me proponente, quod in causa Cæsaraugustan. cambieutorum daretur remissoria ad probandam litem super diuisione dictorum cambieutorum: ex quo erat releuans, & de lite erat fumus per testes & dictum quod alijs ad probandum litem fuerat decreta remissoria maxime propter expeditionem seu expugnationem ciuitatis Rhodi, in quo potuerunt multæ scripturæ deperdi. Item quia agebatur inter duas nationes, & ad habendum veritatem circa stilos hinc inde productos quod bonum erat quod daretur remissoria. Et ita 19. Martij 1546. remissoria fuit decreta.

EPITOME.

An scriptio in sede quasi vacante concurrat in materia præiudicialium contra Capitulum collegiatæ.

SVMMA R. I. A.

- 1 Sedes quasi vacare dicitur si obestur obſtacula, quibus poſſiſionis continuatio fuerit impedita.
2 Prescriptio non currit contra præiudicialia inter Capitulum minus & Episcopum communes, si præiudicabitur Præiudicato.
3 Capitulum non potest quidquam in rebus communibus sine præiudicato agere.

DECISIO CCCCXIII.

In vna Salamantin. præiudicialium, die 16. Martij 1546. proposui dubium, an instantibus duabus electionibus in discordia factis contra Capitulum collegiatæ potuerit præscribere præiudicialia compulsi campanas, chrisimatis conficiendi, ac relaxandi interdita. Et ego in propositione proposui, quod essent probata & talia impedimenta, per quæ Abbas fuit impeditus possessionem continuare & sic dicitur sedes quasi vacare, iuxta doctrin. Hostiæ, & Ioã. Andr. in c. cum olim. 1. de restit. spoliat. de quo per Fel. in c. 1. post princip. de rescript. Et fuit dictum, quod ex quo ista præiudicialia cum sint spirituales, & dignitates Ecclesiasticæ sunt communes inter Capitulum & Episcopum, vt per Innocen. in c. dilecti. de maior. & obedi. per text. in c. cum clerici. de verb. signif. & ideo cum agatur de rebus communibus prescriptis sede vacante vel quasi, non habet locum in rebus communibus, vt per Abb. in c. 2. colum. 2. vers. sed dubium magis potest esse, de prescript. & Abb.

in c. cum non licet. in 2. not. de prescript. Et non obstat, quod illud est verum, vbi præiudicatur per prescriptionem præiudicato. Sed in casu nostro modo nulli infertur præiudicium, ex quo non contra præiudicatum, sed contra Capitulum prescribitur: quia fuit responsum, quod sufficit, quod possit præiudicium inferri, & ideo licet in isto casu non inferatur præiudicium, sufficit impotentia conferendi, vt in communi non currat prescriptio. Item dicitur, quod satis inferebatur præiudicium Abbati, & quod tunc Abbas satis præiudicat capitulo, si contra eius corpus prescribat: tamen quia in rebus communibus capitulum sine præiudicato agere non potest, vt per Abb. in d. c. 1. ergo non volenti agere non currit prescriptio.

EPITOME.

Remissoria decreta in negotio resignationis in materia spolijs, fumo læsionis sufficienter probato.

DECISIO CCCCXV.

In vna Lucen. iurisdictionis, coram Domino Ioanne Paulo, die 26. Martij, 1546. in qua administran. Capitulum Lucen. erat præiudicatum super spolio iurisdictionis certe partis & certe dignitatis, & sententia transferat in rem iudicatam, & intimatis executorialibus modò Episcopo, Episcopus ipse petebat restitutionem in integrum, & dabat fumum de læsione: & ad probandum læsionem petebat decerni remissoria. fuit resolutum, quod si fumus læsionis erat sufficiens ad excludendum calumniam petentis remissoria, quod daretur: & quod esset in spolio, per not. per Cassad. de cisi. 234. de dilat.

EPITOME.

Concilium Lateranen. locum habet in regressibus concessis post concilium. contra fuit dictum, prout annotati in 1. libr. annotationum mearum.

DECISIO CCCCXVI.

In vna Brixonf. Prioratus Sancti Iacobi, coram Domino Prospero, 19. Martij, 1546. fuit resolutum, quod concilium Lateranen. volens, quod de cætero non conferantur beneficia non excedentia valore 200. habet etiam locum in regressibus concessis post dictum concilium ad beneficium huiusmodi, quia si collatio beneficii prohibetur, ergo quo ad prouenit ad illud, & c. l. omnino. ff. de despons.

EPITOME.

Statutum visus in prima parte, quod nullatenus audiat, tollit etiam ius dicendi de nullitate per viam exceptionis.

SVMMA R. I. A.

- 1 Iudicio infra legitimum tempus à statuto prescriptum non finito, an sententia nulla possit dici per viam exceptionis.
2 Appellatione luis venit instantia.
3 Ius peremptum nec per actionis nec per exceptionis viam appellationis exemplo reduci potest in iudicium.
4 Clausula statuti, pars nullatenus audiat, excludit appellationem.
5 Dicitio nullitatis excludit omnem dispositionem.
6 Nullitas ex altero statuto obiecta an valeat.
7 Nullitas notoria resultans ex statuto, quod nullitatem non requirit, non videtur requisita illa qua oritur ex alio statuto cum illud nullitatem excludit.

8 Statuto

8 Statutum excludens post terminum prescriptum comprehendit omnem nullitatem notoriam.

DECISIO CCCCXVII.

In vna Romana discussionis dotis pro Paulo de Soromanis contra Ioannem de Molaria proposui dubium, die vigesima secunda Martij, 1546. ex quo contra sententiam Rotalem fuit, dato de nullitate, & infra tempus quindecim dierum vtilium secundum formam statuti in prima parte non fuit iudicium terminatum, an hodie Iulia volens dicere sententiam nullam per viam exceptionis sit audienda. Et fuit per omnes determinatum, quod non: quia statutum vult, quod elapsis illis diebus lis pereat. & appellatione litis venit instantia, & ius tantum, Doctores in l. postquam liti. C. de pactis. si ergo ius est per emptum, non poterit nec per viam actionis nec exceptionis deduci, quod probatur exemplo appellationis: quare est, quod per desertionem per viam acceptationis opponi non possit, quia post annum seu biennium instantia & iura sunt perempta Bartol. in antiquo. in l. appellationem. C. de tempor. appellation. Item & exemplo restitutionis in integrum: quia terminus quadriennij, & instantia & causæ suo iuri est prescriptus, l. præterea. vbi Bartol. not. C. de tempor. in integrum restituit. & ideo non solum actio, sed etiam exceptio est perempta, Alexad. in l. nam & postea. §. si minor. colum. final. de iureiurand. Et maxime instantibus verbis statuti dicendum est, quod pars nullatenus audiat: quæ verba videntur tollere omnem difficultatem: quia tollitur appellatio, secundum Franc. in rubric. de appellat. Felin. in c. significarunt. de except. numer. 12. & dicitio nullitatis excludit dispositionem, Felin. in c. significarunt. de except. numer. 12. & c. ex parte. n. 7. versicul. quintus casus. de constitut. Non obstat, quod ex aduerso allegabatur, quod in casu isto dicebatur de nullitate & contra sententiam ex forma alterius statuti, videlicet quod post annum erat actum de nullitate, & statutum prohibet post annum agi de nullitate: & ideo cum sit nullitas & notoria resultans ex statuto, nunquam statutum requirens nullitatem videtur requirere illam, quæ resultat ex alio statuto, secundum vulgat. consil. 218. super eodem de quo in penultim. colum. versicul. circa secundam quaesitum & in colum. 2. versicul. porro ne dicat quis, vt plura ponit Albert. Brun. in verb. nullitatis. versicul. si statutum. in 3. colum. in 4. limita. Bald. in l. 1. in vitim. colum. C. de condit. & in l. si ita nobis pudor. C. de adult. Antonius de Butrio in c. cum quis. de restituit. spoliat. quia fuit responsum, quod illæ autoritates loquuntur, quando statutum excludit nullitatem: quia tunc non excluditur illa, quæ prouenit ex eisdem statutis: secus & quando excludit post terminum prescriptum: quia tunc comprehenditur omnis nullitas notoria, vt alijs fuerat resolutum in vna Tiburtina Castri Arfulorū, coram Do. Io. Paul. in nullitate resultante ex eisdem statutis.

EPITOME.

Prouisio Papæ valida non obstante decreto posito in aeadam, si infra mensem non fuerit facta acceptatio.

SVMMA R. I. A.

- 1 Prouisio Papæ non secuta infra mensem acceptatione per habentem mandatum de providendo cum decreto irritanti alia est.
2 Clausula conditionales in euentum acceptationis, ea non secuta, omnes euanescent.

- 3 Decretum irritans annihilat quidem beneficiales inferiores à Papa provisiones, sed eius clausula manus Papæ non nisi acceptatione subsequuta inficit.
4 Clausula derogatoria in provisione Papæ solitæ sunt apponi.
5 Prouisiones Papæ inficit decretum in alternatiuis & indultis ordinariarum adiunctum, etiam si ipsi infra tempus eorum non provideant.
6 Decretum irritans in alternatiuis & indultis ordinariarum, gratiæ conditionali non apponitur.

DECISIO CCCCXVIII.

In causa Vercellenf. Canonicatus & præbend. dedi dubium 23. Martij 1546. an stante mandato de providendo cum decreto irritanti etiã per nos prouisio & Papæ valeat non facta acceptatione infra mensem per habentem mandatum. Et fuit per omnes resolutum, quod prouisio valeret: quia omnia decreta & clausula posita in gratia sunt conditionales in euentum acceptationis: Et ideo & non sequuta acceptatio ne omnes illæ clausule euanescent, per ea quæ dicit Cassad. de cisi. 3. de præbend. Et licet decretum & irritet beneficiales provisiones inferiorum à Papa infra mensem, & si sequatur acceptatio, per ea quæ dicit Felin. in c. cum ex officio. in 9. q. de prescript. & Cassad. de cisi. 5. de præben. Tamen clausula decreti non inficit manus Papæ nisi sequuta acceptatione: cum maior potest in ipso remanere propter clausulas derogatorias solitas apponi in prouisione Papæ, iuxta de cisi. 5. de præben. tum clausula decreti non inficit manus Papæ, iuxta de cisi. Rot. licet de more. in nou. Et fuit resolutum, quod alijs in principalibus causis fuerat resolutum, prout erat numeraret etiam Hieronymus, qui postea pro parte scripserat. Non obstat decretum quod apponitur in alternatiuis & indultis ordinariarum, quod inficit prouisiones Papæ, etiam ordinarij & Cardinales infra tempus eorum non provideant, prout alijs tentum fuit: quia fuit responsum, quod illa decreta & non apponuntur in gratia conditionali, prout erat ista, ppter clausulã, quæ duxeris acceptada.

EPITOME.

Remedium retinendæ, quo casu fuerit datum.

SVMMA R. I. A.

- 1 Corpora litem solutio faciendæ ab eo, qui tenetur soluere, nullo interueniente per tertium impedito, si denegatur, quomodo quis spoliari dicatur.
2 Possessio ciuiliſ quinam per aditionem iudicis in solutionis mora retineatur.
3 Sententia lata in iudicio retinendo propter ciuilem possessionem per aditionem iudicis retentam deseruntur, nisi postea confirmantur per alium.
4 Recuperandæ & retinendæ possessionis vtrunque remedium pro spolio competit.
5 Vicarius generalis missus à Cardinali Curie, Capitulo nõ acceptatus, quando possit manuteri, etiã si sit Archiepiscopus

DECISIO CCCCXIX.

In vna Paduan. Clericorum congregationis, coram Dom. Rauellen. fuit dictum, quod in istis corporalibus, licet per denegationem solutionis faciendæ ab eo, qui tenetur soluere, non autem si impedimentum fieret à tertio, quis dicitur spoliari nõ percipiendo, prout dicit Specu. in tit. de restit. spoliat. §. nunc dicimus. colum. 3. versic. sed quando in his moribus & Felin. & Rebuff. in lib. de interdicit. vnde vi. in col. 13. versicul. sed queritur. Egid. cõsili. 21. colum. 2. versic. item

item certè, lib. r. Innoc. in c. quærelam. col. r. in fin. de elect. Tamen fuit dictum, quòd si ille, qui debebat soluere, non soluit, & pensionarius adiuit iudicem, q̄ per talem aditionem retinuit ciuilem, secundam Bal. in d. c. quærelam. de elect. & decis. Neapol. 395. num. 7. & idèd propter retentionem fuerunt desertæ. Nam illo casu Daniel Bartilius, qui erat in possessione percipiendi certos fructus à dicta congregatione, cum denegasset soluere dictam pensionem, & ipse dictam congregationem conuenerat in ciuitate Venetiarum, fuit sententia lata in iudicio retinendo, quæ fuit confirmata per Auditorem Camerae, & Rota voluit eam esse benè latam. Nec obstat, quòd quotidie feramus sententias super spolio: quia fuit dictum, quòd competeret vtrumque remedium, recuperandæ & retinendæ. propter ista decis. in vna Terraconen. Nam cum ex constitutione, quæ est in obseruantia, prout fuit probatum, Archiepiscopus non potest ponere, qui est Terraconen. Valentin. Castellanus, vel Maioricens. & Cardinalis à Curia missus vicarium generalem, qui nõ fuerat per Capitulum acceptatus, & idèd causa in Rota commissa, fuit mandatum Capitulo datum de manutenendo ipsum Vicarium, ex quo non habebat se pro spoliato suo rurali. Et idèd quia non illa probatur, poterat manuteneri.

E P I T O M E.

Hæc decisio venit ad supplementum eorum, quæ dicta sunt supra decis. 365.

S V M M A R I A.

- 1 Capitulum maius vna cum Abbate contra Capitulum collegiatæ post eius erectionem præscribere incipiens præeminentias & quasi possidere, si sedes Abbatialis per aliquot annos vacet, non potest absq; Abbate quasi possessionem continuare ad absolvendam præscriptionem contra Capitulum collegiatæ ante littera motam, si præeminentia illa Prælati & capitulo sint communes. & nu. 7.
- 2 Abbas tenetur communiter vni vel alteri communicare.
- 3 Præscriptio centenaria non currit contra Romanam Ecclesiam sed contra eius vasalli ius quadragenaria, si obli quod & non principaliter in vasallo eius præiudicium agatur.
- 4 Præscriptio currit contra collegiatam, si principaliter eius præiudicium & secundario Prælati tractetur.
- 5 Prælati speciale caput est collegiatæ, & cum ea vnum corpus efficit.
- 6 Præscriptio capituli maioris sede vacante currit contra collegiatam, si de modico Prælati præiudicio agatur.
- 8 Collegiæ capitulum potest contra capitulum maius sine Prælati, si eius non agatur præiudicium, præscriptionem interrompere.

DECISIO CCCCXX.

IN causa Salamantin. præeminentiarum proposui dubium, die 26. Martij, 1546. præsupposito, quòd post erectionem collegiatæ de anno 1480. capitulum maius vna cum Abbate inceperit quasi possidere & præscribere præeminentias pulsandi cāpanas, consecrandi oleum & chrisma, & relaxandi interdista excluso capitulo collegiatæ, & de anno 1507. sedes Abbatialis per quinque annos propter impedimenta quasi vacauerit, an durantibus dictis annis capitulum maius suam quasi possessionem continuare potuerit ad effectum perficiendi præscriptionem contra capitulum collegiatæ ante littera motam. & quia istud dubium est idem cum illo, quòd fuit datum supra decis. 365. fuit idem resolutum per maiorem partem,

quod ibi, videlicet, ex quo cramus in istis præeminentijs, quæ erant communes Prælati & capitulo, quòd præscriptio nõ curreret contra capitulum, quia poterat præiudicare Prælati, per doctrin. Abb. in c. r. col. 2. de præscr. Non obstat, quòd hic non tractatur de præiudicio Abbatis: cum Abbas teneatur communiter vni vel alteri cōmunicare, & idèd non tractatur de eius præiudicio, sed de præiudicio eius, cui cōmunicatur. Item nõ obstat, quòd doctrina Abb. procedit, quado æquè principaliter præiudicatur Prælati prout ex p̄plicat de præscriptione contra Prælati Romanam Ecclesiam, quæ non currit inibi centenaria, & tamen contra ius vasalli currit præscriptio 40. annorum, Felin. in c. ad audientiam. & ibi Abb. de præscr. Et istud est quia r̄tum secundariò, non autè principaliter præiudicium Romanæ Ecclesiæ concernit. Ita ergo in proposito erit dicendum, vt quando præiudicium principaliter tangat collegiatam, & secundariò Prælatum, præscriptio currit contra collegiatam: quia ad ista fuit responsum, quia in casu isto agitur de præiudicio Prælati. Nã cum Prælati sit speciale caput Ecclesiæ collegiatæ, cum qua facit vnum corpus, vt not. per Abb. in c. cum non licet. in 2. column. de rescript. certè sic diminuatur iura collegiatæ & iura ipsi Prælati, qui est speciale caput huius corporis, & indueretur seruitus in Prælati, vt alius capitulum in istis præeminentijs conuocare teneretur: cum ergo tractaretur de præiudicio Prælati sicut de præiudicio collegiatæ, non obstat, quòd secundo loco t̄ dicebatur, aut enim in præiudicio modico, & tunc contra capitulum currit præscriptio sede vacante, prout dicit Abb. in d. c. r. quia fuit dictum, quòd esse in magno præiudicio. Non obstat, quòd dicebatur, si ergo in magno præiudicio capitulum collegiatæ non poterat sine Prælati, & sic illa litis molestatio non potuit præscriptionem interrompere, & si non est interrupta, tunc præscriptio est finita. Ad istud fundamentum non fuit tunc in Rota responsum, quia dubium tantum respiciebat, an præscriptio t̄ sede vacante curreret: Et fuit resolutum, quòd dormiret. Sed si illa præscriptio per illam motionem litis anno 1522. esset interrupta, erat alia difficultas, super qua nõ erat informatum. Sed ego crederem, quòd isto casu capitulum possit sine Abbate agere. Nam iste Abbas vult capitulum in rebus criminalibus magni momenti non posse agere, quia posset præiudicare Abbatibus in isto casu nullum præiudicium potest inferri Abbatibus, si t̄ capitulum præscriptionem contra eum currentem interrumpere, ex quo contra illud præscriberetur, & non contra Abbatem, aliàs negligetia & voluntas Abbatibus noceret capitulo. Fuit dictumq; agenti pro capitulo maiori, daretur sibi istud in dubium, videlicet, an capitulum potuerit de anno 1522. iudicium validè intentare ad effectum interrupti præscriptionem, maximè cum idèd agens dixerit quòd dominus Antonius multas doctrinas inuenisset per quas demonstrare volebat, quòd præscriptio curreret in rebus communibus contra capitulum.

E P I T O M E.

Regula de trienniali, item allegatio Lapi suffragatur possessori pacifico, dato, quòd possessio sit vitiosa. Vide ad propositum istius decisionis Franc. Bald. in tract. de præscr. in 2. & 3. parte princ. q. 9. col. 2. versic. quod vitium litigiosum, & versic. sed sic præmissis.

S V M M A R I A.

- 1 Successor in iure tertij, inter quem & alios duos lis pendet, possessionem ingrediens & per octo annos lite mota possidet, an pacificè possidere & quando non attentare dicatur.

E P I T O M E.

Executores dati in nominationibus factis per Cæsarem non solum sunt dati ad compellendum, sed etiam ad prouidendum.

DECISIO CCCCXXIII.

Fuit resolutum in vna Augustan. concordia, coram Dom. Ioan. Paulo, die 15. Martij, 1546. executores dati in nominatione facta per Cæsarem Dom. Ioan. directa Capitulo & Decano Augustan. in qua hortabatur capitulum in euentum vacationis beneficiorum vel beneficij situm percipiendi. acceptan. sibi conferretur, ac de eo prouideretur, ac in possessionem immitteretur, & subiungebat Imperator, cuius autoritate hæc nominatio suum pleniorum assequitur effectum, idèd nominabat executores autoritate Apostolica sibi concessa, eisdem expressè mandan. & eandem nominationem iuxta traditam sibi ex literis Apostolicis potestatem demandan. & demandari curand. & cum ea literis Apostolicis, quas Papa Imperatori super istis nominationibus faciendis indulget concessa facultas Imperatori deputandi executores, qui prouideant. Fuit dictum, quòd illi executores iuxta literarum Apostolicarum tenorem poterant prouidere, dato, quòd capitulum & decanus super prouisione non potest requirere, quòd ea forma dictæ nominationis illi executores non erant dati tantum ad compellendum, quo casu procedebat text. in cap. 1. de concess. præb. in 6. sed etiam dati ad prouidendum. Nec obstant illa verba postea sequentia, quòd si notoria, quod absit, in parèdo huic nominationi rebelles præteritis in censuris Ecclesiasticis animaduertant, quia fuit dictum, quòd illa verba respiciebant, quòd si post illam prouisionem factam per executores essent capitulares inobedientes in tradenda possessione, quòd poterant ad id compelli censuris Ecclesiasticis. per hoc ergo sequitur, quòd non essent tantum executores ad compellen. sed etiam ad prouidendum.

E P I T O M E.

Archiuistarum priuilegium, quòd possint extendere instrumenta per alios notarios rogata quomodo intellectum.

S V M M A R I A.

- 1 Acceptatio in genere vigore priuilegiorum scriptorum ab Archiuista coram notario non Archiuista facta an valet. & quare non.

DECISIO CCCCXXIII.

Archiuista habent priuilegium, in quo dicitur, habeant Archiuum, in quo notarij deponuntur contractus, instrumenta, & testamenta, & quæ tam per istos quàm per quoscunq; alios notarios & tabelliones in d. Rom. Cur. vt per Curiales extra Ro. curiam & per notarios ex contractibus Curialium accidunt. Franciscus Fanteca per direptionem vr̄bis in ciuitate existens, cantoriam coram notario, qui non erat Archiuista, acceptauit in genere vigore priuilegiorum scriptorum habentium priuilegium, quòd possint acceptare in genere & extra Rom. Cur. & postea delata illa nota ad curiam in Archiuo per notarium Archiuu obtinuit illam acceptionem deduci ad speciem, & de ea confici instrumentum. fuit dubitatum in vna Hispanens. parochialis de Castellanos die 29. Martij 1546. per D. Fabiũ, an acceptatio in genere ex Ro. Cur. coram notario non archiuista facta per Franciscum Fanteca potuerit deduci ad speciem per archiuu Ro. Cur. & fuit resolutum, q̄ non: quia priuilegium loquitur tantum de instrumentis rogatis in Ro. Cur. & cum non esset rogatum in Curia, sed in ciuitate Gaulten. idèd

an pacificè possidere & quando non attentare dicatur.

DECISIO CCCCXXI.

IN vna Salamantin. portiois, coram D. Fabio, in qua Didacus resignauerat dictam portionem in fauorem Petri est probatum, quòd Petrus dictam resignationem acceptauerat, post tamen resignauerat. Didacus fuit spoliatus per Thomã de Laschallas, & commissa causa per Didacum cōtra Thomam super spolio, Bertrandus de Robles etiam venit ad causam, & inter istos tres fuit introducta lit̄ tã super petitorio, quàm super possessorio, post tamen resignationem factam per ipsum Didacum in personam Petri, ita quòd Didacus erat in detetatione. Dubitauit Dom. Fabius die 26. Martij, 1546. præsupposita lite inter Didacum, Thomam, & Bertrandum tam super petitorio, quàm super possessorio, an allegatio Lapi suffragetur Alphonso successori Petri, qui t̄ Petrus post litem morã vigore resignationis factæ per Didacum ante litem ingressus est possessionem, & pacificè possedit per octo annos. Et fuit resolutum quasi per omnes, quòd allegatio Lapi, & regula de trienniali suffragaretur reo. Et fuit dictum, quòd Petrus, qui ingressus fuerat in possessionem inter alios tres litigiosam, cum ipse esset penitus tertius, quia veniebat ex iure Didaci ante litem, quòd ipse non attentabat, iuxta text. in c. Romana. §. in alium. de appellat. in 6. & licet ipsa possessio octo annorum per litem motam videretur vitiosa, per not. per Card. Alexand. in c. quod restitutio. col. 18. versic. hic capitur optima clausula. q. 1. & c. ex parte. & ibi Innoc. col. 4. de testib. versic. item not. quod remedium. Philip. Franc. in c. bonæ. col. 3. versic. 3. & 3. quæst. vt. de appell. Tamen ex quo fuit præcipuus possessor, dato quòd possessio fuisset vitiosa, prout tenet Sarnen. in dictis quæst. Nam ad effectum allegationis Lapi & reg. de triennial. Rota considerauit quòd pacificè possedit.

E P I T O M E.

Derogatio indulci Cardinalis ordinarij non datur nisi expressè dicatur vide ad istam decis. quæ latius posuit in libro 1. annotation. mearum.

S V M M A R I A.

- 1 Papa non derogat indulto Cardinalis ordinarij, sed tantum extraordinarij, qui non sunt collatores ordinarij.

DECISIO CCCCXXII.

IN vna Toletan. Canonicatus & præbend. proposita die 26. Martij 1546. coram Dom. Pereg. in qua Franciscus Pasquera habuerat expectatiuam ad duas dioceses exprimendas in literis, cum derogatione indultorum etiam Cardinalium: postea expedierat expectatiuam ad collationem Cardinalis Toletan. cum derogatione indultorum etiam Cardinalibus concessorum. Fuit resolutum ad vsu patris familias, quòd Papa t̄ non solet derogare indulto Cardinalis ordinarij, quòd sub illa derogatione indultorum Cardinalium non venirent indulta concessa Cardinali ordinario, sed tantum extraordinario, vt sunt multi Cardinales, qui habent indulta in diocesis, in quibus non sunt ordinarij collatores: & sufficit, quòd derogatio in illo casu appareat. Et quod Franciscus Pasquera volebat sub illis generalib. ad duas dioceses exprimèdas picari suam expectatiuam in diocesi Toletan. in qua Cardinalis vt Collator ordinarij habebat indultum, quòd si Papa expressisset, non ei concessisset.

non poterat extendi, eò quòd Fantefca non poterat extendere instrumentum per notariū rogatum, vel si erat mortuus notarius per eius successorem de mada-to iudicis socij, in quo instrumentum rogatum erat, quòd privilegia sunt strictè intelligenda.

EPI TOME.

Restitutio quo casu ad spoliū fuit data iustificato instru-mento condicionali.

S V M M A R I A.

- 1 *Emptor, possessionem ingrediens, quæ à venditore est permutata, spoliat permutantem, & in seu eius hæres est restituendus.*

DECISIO CCCXXV.

DI E 29. Martij, 1546. in causa Vrbeuten. seu Perusini. castrorum, dedi dubium, an Comes de Marisciano veniant restituendi ad portionem castri Parrani, quæ fuit Comitibus Bulgari. Et fuit dictū, quòd de Laninia, quæ de ann. 1528. emerat à Bulgaro cum clausula constituti, quòd si non probabatur, quòd Bulgarus habuisset possessionem tempore venditionis, quòd constitutum nihil operatur, & cum postea de anno 1531. Bulgarus egisset contra Alex. possessorem, & reportasset sententiam, & rem iudicatam, & vigore illius Bulgari 3. Septembr. 1521. possessionem suam recuperasset, tum idem Bulgari 4. Septembr. 1521. cum eodem Alex. immutavit castrum Ponsacri cum quadam acie: & instrumento permutacionis aderat clausula constituti, & ultra dictam claus. iam testes probabant, quòd Alex. possessionem habuerat. Itaque cum postea de anno 1522. Bulgari 1. vendidisset partem suam Laniniæ, & Laninia ingressa foret possessionem castri, quòd non obstante dicta venditione spoliasset Alex. & is erat restituendus, seu eius verus hæres. Non obstat, quòd instrumentum permutacionis factæ cum Alexan. esset conditionale, vt putat ita dicens, quòd si permutatio per duos non fieret, & postea solutio infra annum, præsens instrumentum nullius sit roboris, & omnia in pristinum statum remaneant. & cum non constaret nec de estimatione, nec de solutione, omnia debebant in pristino statu manere, & per consequens possessio Alexandri vigore illius instrumenti capta eua nuisset: quia respondebant Domini, quòd illud proce-debat respectu possessionis per clausulam constituti habitæ: & si habuisset possessionem actualem castri, quòd eam non adimpleuisset antequam transgisset Bulgari, & tunc Laninia spoliare eum non poterat, cum in profanis etiã detur restitutio sine titulo. Non obstat quòd dicebatur, quòd Alexand. debebat docere de instrumento: quia fuerat responsum quòd illud respiciebat petitorū quòd ad informationes Alexander non tenebatur, nec hodie eius hæres.

EPI TOME.

Statutum vrbis, quòd causa nullitatis coram capitaneo &c. quòd primam partem statui quo casu ligauerit causam.

S V M M A R I A.

- 1 *Lite & instantia pereunte perimitur quoque ius.*
2 *Causa semel effecta summaria in prima instantia remanet quoque summaria in secunda, etiam si nihil dicatur.*

DECISIO CCCXXVI.

IN vna Roman. dotis, pro Paulo Saralonis contra Tullianum, die 29. Martij, 1546. dedi dubiū, an statutū, quòd causa nullitatis coram Capitaneo appellacione,

etiam quòd primam partem stante committione iuxta formam statutorum liget: per Rotam & per Dominos fuit resolutum, quòd sic, quia cum forma scripti esset formanda, idè cum causa est commissa Audiens. cognoscen. & terminan. iuxta formam statuti, dicebatur, quòd ligabat Rot. & Dd. Item cum illa prima pars statuti disponat, quòd nisi infra octo probatio fieret, & infra 15. dies expediat, quòd lis 1. & instantia pereuntes per consequens ius perimatur, vt supra dictum fuit, ergò statutum liget, vt in simili videmus: nã licet statutū, quòd possit vel non possit appellari à definitiva, quia tollit ius, quòd dicitur esse decisorium, & si est decisorium, ligat. Rom. Cur. iux. not. per Bal. in l. cunctos populos. C. de fac. eccl. Non obstat, quòd causa appellacionis fuit commissa in sententia lata in Curia Capitolina, & commissa D. Io. Paulo. secundū formam statutorum: quia causa 1. semel effecta summaria in prima remanet summaria etiam in secunda, etiam si non dicatur.

EPI TOME.

Processus factus coram tutore testamentario, dato, quòd testamentum impugnetur, est validus propter dubitationem.

S V M M A R I A.

- 1 *An possit contra tutricem testamentariam iudicium despuritate intentari.*
2 *Lite pendente super validitate testamenti, potest agi contra tutorem, siue in testamento siue à iudice dati.*
3 *Cum de tutoris datione dubitabatur, non est contra eum tutorem, sed simpliciter contra istos procedendum.*
4 *Tutor datus pupillo contra quem iudicium intentatum est, nisi conficiat inuentarium, potest, vt suspectus remoueri.*
5 *Tutrix testamentaria non tenetur renuntiare secundis nuptijs.*
6 *Matris tutricis testamentaria administratio, antequam eam à iudice data sit, nulla est.*
7 *Mater quando sine decreto iudicis suscipiat administrationem tutela.*

DECISIO CCCXXVII.

Dominio Gregorio Baptista fuerat data mater tutrix in testamento. Angela soror patris Dom. Gregorij dicebat Do. Gregorium esse spurium, & per consequens testamentum nullū, & vendicabat sibi hereditatem, & intentauit iudiciū contra matrē tutricē datam in testamento patris, & obtinuit sententiam in patribus de spuritate, à qua appellauit, & coram me dixit de nullitate sententiæ. Proposui ego dubiū die 2. Aprilis, 1546. in causa Bassanen. Baroniz, ex quo dictum fuit de spuritate Gregorij, an 1. iudicium poterat intentari contra tutricem testamentariam, vel potius debuisset deputari procurator litis, & ex aliqua solemnitate ommissa tutela testamentaria sit nulla: & fuit resolutum per maiorem partem, quod ratione dubij poterat agi cōtra tutricē testamentariā, per text. in l. 1. C. qui tut. dare poss. & in l. ordinata. C. de consuet. Non obstat, quod ille text. loquitur in tutore dato, quia atenta materia generaliter loquitur, videlicet qui tut. dar. poss. siue tutor datus à testatore, siue à iudice semper materia procedit. Item ratio decis. videlicet dubitacionis militat 1. in tutore dato in testamento, donec pendet dubium, an testamentum sit validum. Non obstat, quòd ex aduerso allegabatur Bal. Salic. & Paul. de Cast. in l. si putas. C. de pet. hæz. vbi videtur dicere isti Dd. quòd cum dubitatur 1. de datione tutoris debet procedi contra istos tutores non autem

autem simpliciter contra talem tutorem, quoniam tunc vt contrarius esset repellendus: quia fuit responsum, quòd Bald. in d. l. si putas. in 1. oppo. in 1. parte dicit, quòd ratione dubitacionis potest etiam tutor, licet contrarius agat, admitti ad contradicendum, quòd prætendat se esse tutorem: tamen nõ dicit, quòd quando fuit actum contra tutores, quòd iudicium est nullum, & licet Paul. Cast. ibidem in 1. col. vers. notandum. dicat, quòd si agatur simpliciter contra tutorem sit appellan. et si sit contrarius, allegando ad hoc Bald. & cum Bal. dicat, cautius agatur, intelligendum erat secundum d. Bald. Non obstat, quòd in l. 1. qui tut. dare poss. fuit iudicium intentatum 1. à principio contra pupillum, & postea fuit datus ei tutor, sic autem à principio fuit actum contra tutorem, licet si non con-fecisset inuentarium, tum potuisset remoueri, vt superior per not. per Dec. in c. ex parte. 2. de appel. & ita alias fuit resolutum, iuxta opinionem Abbatis de relat. in antiq. & Bal. ibi quòd tutrix 1. testamentaria non tenetur renunciare secundis nuptijs, quia pro illa, quā tenet Bar. ibidem nihil allegatur: sed Abbas suam opinionem lege & ratione firmat. Item & quartò fuit resolutum, quòd ex quo 1. mater administrauerat ante administrationem per iudicem sibi datam, quòd talis administratio esset nulla, secundum Bar. in l. legitimus. ff. de legit. tutor. col. 1. vers. sic. quæro vtrum. Arretin. in §. actionum. col. 1. q. 4. Inst. de action. Chassan. super confut. Burg. fol. 103. qui ad primum. col. 1. Corn. confut. 84. vol. 4. Et tentū fuit aliàs in alia causa Senen. in tutela, si testator 1. in testamento dixisset, quòd no-lebat, quòd mater teneretur petere administrationem tutela: ita quòd si hoc dixisset, quòd propria auctoritate possit admitti ad administrationem, & tunc non sequitur decretum iudicis.

EPI TOME.

Exceptio non numeratæ pecuniæ quo casu fuerit opposita.

S V M M A R I A.

- 1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ an possit à delegato opponi, aut peti obligationis delegatæ releuatio, & nu. 5.*
2 *Exceptionem non numeratæ pecuniæ qui scit se habere, & se subdelegari patitur, illi renuntiat.*
3 *Debitum agnoscens non potest obuiere exceptionem non numeratæ pecuniæ, & nu. 6.*
4 *Novatio habet vim solutionis.*

DECISIO CCCXXVIII.

IN vna Roma. releuacionis indennitatis, inter Io. de Vrina de vna & Io. Baptistam Cardellum ex alia, D. Prosper die 20. April. 1540. proposui dubium, an Ioan. Bapt. Cardellus, qui 1. cōfessus fuit nullū, & eodè con-passus textu est, delegari, potuerit in casu, de quo agitur, propter non numeratam agere contra delegatē, vt numeret vel releuet ipsum ab obligatione ista. Io. Baptista de Vrina in summa scuto. 390. cum occasione numerabilis mutui sibi vt asserui sponte. Et ad ordinationem & delegationem D. Ioan. Baptiste præsentis & delegantis fecit sibi debitorem Franciscum de la Porta, & dom. Ioannes de Vrina liberavit ipsum Cardellum. Postea Dom. Ioan. Cardellus opponit exceptionem infra biennium contra Ioan. de Vrina nõ numeratæ pecuniæ, & ideo petebat dictam pecuniam sibi numerari vel releuari indemnem, quia ab obligatione quam passus fuerat de se delegari & cōtra ipsum Ioan. Baptistam. Cardellum opponebatur, Alexan. in l. si quis delegauerit. ff. de nouat. vt si quis 1. sciens ex-

ceptionem non numeratæ pecuniæ competere & patitur se subdelegari censetur illi exceptioni renunciare. Item opponebatur Alexan. in l. cum fidem. C. de non nume. pecun. vbi quando 1. quis agnoscit debitū, non potest opponere dictam exceptionem. Item & tertio, quia 1. novatio habet vim solutionis, l. si rem. §. final. de noua. & sic ergo non potest opponere dictam exceptionem, ad d. l. cum fidem. Istis tamen non obstat fuit facta resolutio pro Io. Baptist. Cardello, qui 1. habebat regulam pro se quòd infra biennium potest opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ. Non obstat allegata in contrarium quia procedunt vbi essemus in obligationibus 1. ex intervallo factis, secus est in casu nostro in quo voluit propter spem non numeratæ pecuniæ confiteri mutuum, ita etiam in delegatione, per not. per Barto. & Paulum de Cast. in l. in cautio. C. de non num. pecun.

EPI TOME.

Causæ nullitatis & restitutionis vbi in eadem commissioe sint intentatæ dicuntur eadem sententia determinari.

DECISIO CCCXXIX.

IN vna Tiburtin. Castri. in qua erat in commissioe in eadem causa nullitatis & restitutionis in intergrum ad sententiam latam per Cassad. die 2. Aprilis 1546. coram D. Ioanne Paul. fuit decisum, quòd ex quo causa nullitatis & restitutionis poterat in eodem libello accumulari secundum deci. Rot. quòd ex causa nullitatis & restitutionis 116. in nou. quòd licet esset resolutum quòd sententia non esset nulla, tamen super validitate sententiæ non poterat pronunciari, antequam discutatur negotium restitutionis in intergrum, quòd cum essent ambo iudicia cumulata, debebant eadem sententia determinari. Non obstat, quod im-mo sunt iudicia contraria quòd si sint nulla non debentur restitui, quia restitutio licet esse valida, prout erat in casu isto debetur restitutio, si ex causa erat dā-da.

EPI TOME.

Consilium Lateranens. quòd loquitur in collatione & cōmenda, an habeat locum in restitutione cum decreto, quòd priora beneficia non vacent.

S V M M A R I A.

- 1 *Retentio beneficiorum an possit à Papa dari contra verba & mentem concilij id prohibentis.*
2 *Retentio est quedam iuris antiqui reseruatō, nihil de nouo tribuens.*
3 *Solemnitas eadem necessaria est in reseruatōne, quæ in provisione.*
4 *Retentio beneficiorum à Papa concessa, vacent, habet vim provisionis.*

DECISIO CCCXXX.

Reuerendissimus D. Gambara fuit promotus ad Cardinalatū, & in promotione fuit data sibi retentio beneficiorum, prius per eum obtentorum. inter quæ beneficia erat prioratus, qui ascendebat ad valorem 200. fuit dubitatum per D. Prosperum in d. causa Brixien. prioratus, 2. April. 1546. an beneficia 1. non exceden. reditū 200. ducatorū, iā obtēta ante promotionē Cardinalatus, si ad ea detur retentio, in qua Papa decernebat beneficia non vacare, in dicta retentione sit necessaria derogatio concilij Lateranens. quia nec verba nec mens concilij poterant adaptari ad retentionem dictorum beneficiorum, quæ quis assequutus fuerat ante promotionem ad Cardinalatum: nã ver-

verba concilij dicunt, de cetero non conferantur, seu ex comanda retentio admittatur, prout dicitur Gemin. in c. significante, de referi. column. 3. in versicu. vbi & nota si retenta gloss. num. 15. & Card. in Clemen. plures de prebend. Item & primo, quia in retentione Papa decernit beneficia non vacare, & sic non est collatio, nec commenda: & quia retentio est non nisi quoad referuatio iuris antiqui, nihil de nouo tribuens, secundum text. in d. cap. dudum, in fin. de electionibus. & ibi Abb. column. 5. versicul. nota gloss. final. Mens concilij etiam non conuenit, ex quo de nouo non conferuntur, cum sit privilegium alijs clericis commune, quod beneficia in fauorem consequi possint. Sed alij quatuor Domini dicebant contrarium, per decisi. Rotg 331. in nou. & Egid. 152. vt apparet, quod eadem sollemnitas, qua requiritur in prouisione esset necessaria in referuatione, vbi Papa decreuit non vacare: quia si non esset tale decretum de proximo, beneficiu cedet proximo, ideo que requiritur ibi derogatio: Ita erit etiam dicendum in casu nostro. Nec obstat, quod ibi sumus in casu, in quo tractatur de preiudicio tertij, vnde proinde vbi hic non tractatur de preiudicio alicuius, & sum? in dispositione exorbitante & contra principem lata, videtur fieri interpretatio, ad not. in l. final. de constitut. princ. quia dicitur, quod immo eramus in dispositione fauorabili, & beneficia inferiora ecclesiasticis ipsis, pro quibus erant iuncta, & tractabatur de preiudicio tertij, videlicet inferioru electionum: & ideo quod dicitur de dictis duabus decisionibus, videtur etiam militare in casu isto. Secundo pro isto parte adducebatur decisi. Egidij 473. vbi dicitur, quod retentio huiusmodi habet vim prouisionis: & ideo id, quod dicitur de prouisione, debet habere locum in quali prouisione: vbi militat eadem ratio, & materia est fauorabilis. & illa decisio multu fuit ponderata pro ista parte, quam videre poteris. Octauus ex Dd. noluit votare, quia non bene viderat articulum, & ideo permansit indecisum.

EPITOME.

L. testium. C. de testibus, quomodo intellecta.

SVMARIA.

- 1 Debitum, quod inscriptis est, solutum esse probari non potest nisi per testes idoneos, aut per scripturam si talis sit actus, qui non nisi in scripturis redactus valet.
- 2 Actus in scriptis redigi non debet necessario nisi quando ita actum fuerit.
- 3 Probationi semiplena additur iuramentum in eius supplementum.
- 4 Mulier non potest esse testis in causa criminali, nisi sit propria.
- 5 Feudali in causa mulier potest in supplementum iurare.

DECISIO CCCXXXI.

Fuit resolutum in vna Romana pecuniaria centum ducat, coram Do. Rauellen. die 15. Aprilis. 1546. quod l. testium. C. de testib. qua loquitur, quod debitum si sit in scriptis non potest eius solutio nisi per testes probari habet locum quando est actum cum aliter actus non valeret nisi in scriptis, quia scriptura est tantum ad probationem, per ea qua dicit Bartol. ibi dum dicit remittit se ad causam l. generaliter. C. de non numer. pecun. Alexan. & Bartol. quicquid ibi dixerit Salicet. & Paul. de Cast. intelligendo illum text. in quacumque scriptura, quib. obstat text. dum dicit in scri-

ptis non est dubiu, quod factus non debet fieri in scriptis nisi quando ita actum est, ad nota. in l. contractus. de fid. instrum. ita in eadem causa, in qua agebatur de summa 300. & eramus in personis non petentibus, fuit dictum, quod erat magna causa, per ea qua dicit Iaf. in repet. l. admonendi. column. 97. num. 231. ff. de furt. Et quia erat plus quam semiplene probatum, quod esset locus iuramento in supplementum, per ea que dicit ibidem Iafon. & Curt. in numer. 67. vbi attestatur istam comunem opinionem decisi. Neapol. 85. an iudex secularis. Itē quod similiter haberent plus quam semiplenam probationem, & esset mulier honesta & aliud sibi non obstat, nisi quod esset mulier quod etiam in dicta causa 300. ducator. licet magna esset differentia iuramentum in supplementum accederet. Non obstat quod contrarium videtur sentire Iaf. secundum Roman. in d. repet. l. admonendi. col. 10. numer. 158. vers. 2. quia fuit dictum, quod Iaf. ex mente Roman. loquitur in causa criminali, in qua iure Canonico non potest esse testis contra aliu quauis possit in causa propria, sed in causa magna non reperitur quod mulier non possit esse testis contra alium, ergo probaret etiam in causa propria & fuit dictum, quod istud tenebat ibi Iaf. d. col. 100. vers. ex ista generali regula & ibi tenet, quod causa feudalitatis est grauis, & tamen in eo deferuntur iuramentum in supplementum mulieri pro quo facit Rip. in d. l. admonendi. col. 12. num. 149. fuit etiam eadem die 17. Aprilis. 1546. dubitatum quod statutum Bononien. dicat debitum non portari posse: nisi per iuramentu publicu: tamen per hoc etiam dicitur debitum in scriptis relatu l. quia scriptura. C. si cer. pet. Itē fuit dictu, quod tale statutum non ligat nisi subditos. secundum Iaf. in l. no. special. in 2. nota. C. de testi. & ideo non ligabat heredes contrahentes cum Bononien. tamen quia eorum heredes erant nati Romę & ibi domicilium habebat licet contrahentes cum Bononien. eos non ligaret, & quod respiceretur decisi. secundum Iaf. in d. l. si non special.

EPITOME.

Si committitur alicui informatio, citatio ad informationem non est necessaria.

DECISIO CCCXXXII.

Fuit etiam dictu in vna Bononien. Castri Lamani coram D. Fabio die 15. Aprilis 1546. quod cum committitur alicui vt se informet quod in informatione de tali no datur citatio: prout casu illo commissum no fuerat Simonetę, vt de predi. is se informaret, quod in informatione faciendā no requiritur citatio per cons. Car. 4. sub rub. de dilac. & Felin. in c. cum olim. de re iud.

SVMARIA.

- 1 Petitio tertio loco differt a petitione secundo loco facta.
- 2 Protestatio procuratoris omnes potestates repetentis repetit tantum potestates per eum per tertiam petitionem factas non autem per principale m.

DECISIO CCCXXXIII.

In causa Pauliana proposui die 5. Aprilis, an petitio tertio loco differat a petitione secunda & protestatio procuratoris repetens omnes potestates post dictam petitionem tertio loco factam repetat presentationem iuramentorum calumnie, & fuit resolutum, quod tertiam petitio differat etiam, quia licet in vtraque esset identitas rei, puta trium millium: Item ex eadem causa, quia tamen non erat identitas per text. in l. cum quaeritur

ritur. de excep. rei iud. nam secunda petitio erat facta per priorem conuentui S. Sebastiani, & a Prioribus alijs prouincialib. & congregatione principali licet secunda petitio non erat valida, quia mandatum superioris repetentis omnes protestationes tantum repetebat protestationes per eum post tertiam petitionem factas, non autem factas per principalem, de quibus non constabat quod notitiam habuisset, & maxime cum procurator diceret de nouo allegan. se non teneri, ergo voluit se referre ad acta per eum facta: cum prius negasset teneri ad conten.

SVMARIA.

- 1 Commissio causa Capitolina an possit se extendere ad causam futuram post commissionem impetratam.
- 2 Nullitas an cum appellationis causa commissa censetur.
- 3 Appellationis causa facilius, cum eadem censetur esse cum prima iuxta formam statutorum commissa intelligitur, secus in causa nullitatis sententia Rotalis qua noua est causa.
- 4 Regula, quod quisque iuris, &c. habet quoque locum in diuersis causis inter easdem personas intentatis.

DECISIO CCCXXXIII.

Eadem die in causa Romana dotis seu nullitatis sententia lata in Rota, an sit cognoscenda & continuanda ex forma commissionis registrat. fol. 57. coram D. Aquen. secundum formam statutorum, vel quia ex quo Do. Io. Pau. causa nullitatis sententia Rotalis oriatur post probationem sententia a qua D. Aq. commissio cause capitolina non poterat se extendere ad causam futuram post commissionem impetratam Rot. deci. 108. in no. Egid. decisi. 100. Felin. in c. pastoralis. de referip. col. 2. Non obstat, quod ab ipsa sententia Rotali erat commissa causa appellationis, & sicut causa appellationis censetur esse commissa iuxta formam statutorum, ita esset causa nullitatis: quia fuit dictu, quod appellatio erat directa. quia non erat appellatum in tempore, & ideo quod nulla pendebat causa appellationis, sed principaliter tantum pendente causa nullitatis. item & secundo vbi est diuersitatis ratio superius facta, nam causa appellatiois ideo etiam intelligitur commissa iuxta formam statutorum, quia est eadem causa cum prima, sed causa nullitatis sententia Rotalis est noua causa, & ideo non mirum si non debeat a causa appellationis releuari, maxime cum alijs fuerit decisi, quod causa appellationis & nullitatis censetur æque principaliter commissa. Item & secundo non obstat dum dicebatur quod ex forma commissionis de qua in dubio, ex quo Iulia in ea petebat quod constito, quod causa esset cognoscenda & determinanda iuxta formam statutorum tam in proponen. quam dicen. quod constito quod statuto Paulus non satisfecisset, quod a iudicio excluderetur: si ergo Iulia voluit, quod statuta seruarentur contra Paulum, ergo idem ius debet contra ipsam seruari: nam si titulus, quod quisque iuris, habet locum in diuersis causis inter easdem personas intentatis: quia pro parte Iulie fuit responsum acceptando fundamētum, sed dicebatur quod prius seruaretur statutum in persona eius, quod si foret, haberet intentu, quo Paulus veniebat prius excludendus, & ideo amplius agere non potest, & statutum a Dd. dicebatur seruandum esse.

EPITOME.

Regula, contra impetrantes certo modo, habet locum in eo

qui non est annalis possessor, dummodo sit pacificus.

DECISIO CCCXXXV.

In vna Illerden. & Cesarangusta. preceptorie, coram Domino Fabio. fuit tertium die quinta Aprilis 1546. & propositu dubium, an regula contra impetrantem certo modo, habeat locum in eo, qui non est annalis possessor: & fuit determinatu, quod sic, quia cum regula generaliter loquatur de possessionibus, & sit generalis, erat intelligendu siue sit annalis, siue no, & si voluisset arctari ad annales possessores, illud expressisset. Et ita fuit decisi in vna Toletan. Sanctę Crucis, die 10. Nouembris, 1546. dummodo sit pacificus possessor.

EPITOME.

Ius presentandi ex fundatione & possessione centum annorum quando presumatur.

SVMARIA.

- 1 Possessio presentandi immemorabilis vt probetur, quilibet potest allegari titulus, nisi constet de contrario.
- 2 Capellani quando dotationis titulum allegare non possunt.
- 3 Protestatio presumptua cessat, cum est alia fortior.

DECISIO CCCXXXVI.

In vna Barchinonen. parochialis de la Rocca, coram Domino Peregrino, die 5. Aprilis, 1546. fuit resolutum, quod licet nos alijs concluderimus, quod quando probatur possessio immemorabilis presentandi possit allegari quilibet titulus, etiam ex dotatione & fundatione, quod istud erat verum nisi constaret de contrario, prout erat in illo, in quo illius terra Dd. erunt in quasi possessione presentandi, per 120. annos: sed quia dicebatur de alijs presentationibus, fuit dictu per Capellanos cappelle della Rocca per 80. annos quod illi Dd. Capellani non potuerant allegare titulum donationis ex duobus: primo, quod ex quo constabat de contrario non potest dici, quod memoria non esset in contrarium: quo casu procedit, quod alijs per nos fuit decisi. secundo, quod protestatio presentandi presumptua cessat vbi est alia fortior. Fuit ergo conclusum, quod possessio illius Domini presentaretur ex prescriptione & consuetudine.

SVMARIA.

- 1 Instrumentum sententia quando manu alterius scriptum se intelligitur, ei non datur fides sine originali.
- 2 Verba bullę quando non probent possessionem aut dominium.

DECISIO CCCXXXVII.

Die 16. April. 1546. in causa Britonorie. pro Domino Seruello ostendi Dd. instrumentum presentandi sententia Henrici, & propter vniuersitatem tum corporum tum testium scribentium, Dd. iudicant, quod illud instrumentum esset scriptu manu alicuius, qui illud scripsit & non daretur fides sine originali, nec trāsumpta simpliciter copia, vt circa Bullam Adriani Dd. viderunt ambiguitatem: quia in illa bulla erant tantum illa verba monasterium & ipsius bona, quę suis vacan. duximus expriment. & fuit dictum per d. Abb. in c. dudum. de privileg. quod illa verba non probarent dominium nec possessionem, & ideo ista aliunde probanda erunt.

EPITOME.

Beneficia inferiora an vacent per promotionem ad Cardinalatum.

SVMMA RIA.

- Beneficia inferiora vacant per promotionem ad dignitatem absque retentionis dispensatione. & nu. 3.
Dignitas una alia superveniente retineri non potest.

DECISIO CCCXXXVIII.

In vna Brixien. Prioratus, dubitavit Do. Prosper de sanc. Cruce, die 9. Aprilis, 1546. an per promotionem ad Cardinalatum absque dispensatione retentionis vacent inferiora beneficia, ut est prioratus, de quo agitur: & fuit tentum cum distinctione Abb. in c. Ecclesia, col. 2. de elect. quia ratio sua efficax videtur. Nam Cardinalatus est dignitas, ut dicit Bart. in tract. de prelat. Cardin. q. 1. ergo non potest cum eo retinere aliam dignitatem. & istam opinionem videtur tenere Collect. in fin. de coll. prebend. Non obstat, quod dicit Martin. Lauden. in tract. de Cardinalibus, q. 15. Bart. in tract. de Episcopis. in 1. part. 2. libr. col. 7. in 1. quæst. nu. 33. ubi inquit, quod hæc est communis opinio: nam dicit Lamber. in tract. iur. patron. in 15. articulo. nu. 89. 1. part. 2. libr. fol. 211. col. 4. circa fin. nu. 15. Abb. Bergomen. in tract. cond. q. 42. in 25. princ. quare ista Doctores allegantes communem opinionem etiam contra Abb. allegant Hostien. Rom. But. & Imol. in d. c. Ecclesia. ita tenere: & tamē isti Doctores referentes se ad illū text. de necessitate sunt intelligendi in beneficiis inferioribus non curatis, nec habentibus dignitatem, ergo nihil faciunt contra distinctionem Abb.

EPITOME.

Trebellianica non censetur prohibita, etiam quod testator mandet restitui omnia bona sua.

DECISIO CCCXXXIX.

Etiam quod testator mandet restitui bona sua omnia, tamen per literas non censetur prohibuisse detractionē Trebellianicæ. Fuit resolutum in Rom. Casalis coram D. Ant. Aug. die 11. Aprilis, per ea quæ dicit Iaf. conf. 84. vol. 1. col. 1. & seq. & 146. col. 3. vol. 4. Crot. in repet. l. nemo potest. nu. 14. de leg. 1. Bert. col. 45. col. 2. vol. 2. & 144. col. pen. vol. 8. in nouiter impress. Salic. in repetit. l. centurio. ubi plenè, col. 66. verfic. aduerte itaque. de vulg. & pupil. sublt. Mart. conf. 29. col. 1. ubi dicit communem.

EPITOME.

Instrumenta duo, de quibus hic, non sunt in forma probant.

SVMMA RIA.

- Instrumenta concessionis in emphyteosim non probant, si alterum simplex sit copia.
Instrumenta reperta in archiuo publico non faciunt fidem si sint priuata, & non publicæ scripturæ.
Notarij attestatio propria se esse rogatum ad instrumentū se ibidem non sufficit, nisi id per plures testes recognoscatur.

DECISIO CCCXXL.

In causa Britonoriens. Castri Poloni dubitavi ego 12. Aprilis 1546. an instrumenta concessionis in em-

phyteosim de anno 1485. & 1486. fuerint in forma probanti. Et fuit resolutum, quod non: quia primum instrumentum de anno 1485. erat simplex copia: nā non dicebatur ibi, Et ego talis notarius rogatus præmissis interfui: sed tantum dicebatur ex instrumento seu nota Britagne notarij: & sic apparet, quod illa copia ex illo instrumento seu notaerat cōtracta: Item non ad erat signum notarij. Non obstat, quod reperta essent in archiuo: quia cum non essent scripta publica, sed priuata, ideò nō faciebant fidem. Item etiam probandum, quod esset longo tempore referuata, & omnes scripturæ ibi existentes fidem faciant. Se eundem etiam instrumentum de anno 1460. non erat in forma probanti: quia in sine instrumenti tantum dicitur. Ego Franciscus Candatellus, & tamen non dicitur, rogatus. Item nō addit signum notarij: etiā si notarius exhibens illud dixerit, quod illud interrogatus ex proto collo Francisci Candatelli fecerat: quia fuit dictum, quod d. vltra attestacionem notarij debebat per alios testes recognoscere etiā, quod esset rogatus Fran. Nec obstat, quod essent in antiquis. quia erat falsū: quoniam vsque ad tempus motus litis tantum erant elapsi anni 78. & recognoscitio erat facienda saltem, & modo quo fieri poterat per comparacionem.

SVMMA RIA.

- Abbas an possit contra capitulum collegiatæ præeminētias præscribere.
Capitulum et qualibet Ecclesia potest interrumpere prescriptionem contra se currentem, si prelati sit negligēs.
Negligentia prelati præsumitur ex eo quod ius Ecclesie sue non prosequatur.
Capitulum aut Ecclesia potest sine prelato agere, si ex eius facto aut negligentia grauetur.
Negligentia prelati an non nisi post monitionem deprehendatur.
Prelatus aut capitulum si sint in Ecclesia defendenda negligentes, admittuntur quoque ad defensionem particulares.
Ecclesia rebus malè alienatis possunt pro ijs omnes agere sine consensu aut mandato prelati aut capituli etiam non precedente aliqua negligentia.
Res occupata habetur pro alienata.
Pro iuribus & rebus Ecclesie sine prelati mandato agere non licet.
Ad præeminētias, quæ iura sunt tantum capituli & non Ecclesie quæque ratione dignitatis competunt, potest nō solum capitulum inferioris, sed etiam Cathedralis sine prelati sui consensu agere.

DECISIO CCCXXLI.

Adem die in causa Salamantin. præminentiarum proposui dubium, præsupposito, quod agatur de re magni præiudicij, an capitulum collegiatæ potuerit agere de anno 1522. ad effectum interrumpendi prescriptionem: & si Abbas per 40. annos & vltra sine capitulo collegiatæ præeminētias exercuerit, sit quæ sita præscriptio contra capitulum collegiatæ ipsi Abbati, ita ut ipsi capitulo præeminētias communicare nō teneatur. Et incipiendo ab ista secunda parte dubij, fuit dictum, quod si Abbas contra capitulum collegiatæ præscriperat, attentio, quod cōtra eum non erat lis mota, & sic aderat vltra tempus 40. annorum. Et cum non esset modo lis mota cum ipso abbate, quod istam exceptionem capitulum maius allegare non poterat: sed quia Abbas veniret ad litem, & contra eum exceptiones

exceptiones suas capitulum faceret, & id eodē cum capitulum maius cōtra felices conformes reportasset, etiā tunc venit res per viā restitutionis in integ. quod de suo iure, & sic de electione, non autem ius tertii allegare debebat & sic præsentē Abbate. Ad primam partem dubij, an capitulum potuerit agere de anno 1522. ad effectum interrumpendi, fuit conclusum, quod data negligentia prælati potest agere capitulum, & quælibet Ecclesia: & negligentia præsumitur eo ipso, quod Prelatus non prosequitur ius Ecclesie sue. Sed Inno. & Abb. in c. cum olim. de testib. col. 3. dicunt, posse capitulum agere, si ex facto prælati vel ipsius negligentia aliquo præiudicio Ecclesia videretur grauari, vt in c. dilecti. & ibi Abb. post Innoc. de maior. & obed. & secundum Inno. in c. edoceri de rescript. in vers. congregacionem. ibi, nisi causam suam. Non obstat, quod negligentia prælati non deprehendatur nisi post monitionem: quia contrarium dicit Felin. in c. cum olim. col. 3. vers. cum autē dicatur. de testi. Itē interruptio prescriptionis respicit defensionem, & ad defendendum ubi prælati & capitulum sunt negligentes, admittuntur particulares, secundum Abb. in d. c. cum olim. col. 3. prope finem. vers. scilicet item & prædicta collige. Item pro rebus malè alienatis nō requiritur consensus & mandatum: & omnes possunt agere etiam non precedente aliqua negligentia prælati vel capituli, ad text. in c. si quis presbyterum. & per Abb. post alios in d. c. cum olim. col. 3. in fin. vers. quod intellige. & habetur res pro alienata si sit occupata, vide Imol. post Innoc. in d. c. cum olim. col. 2. post princip. vers. si autem. ab ista agere pro iuribus & rebus Ecclesie sine mandato prælati non licet, post Innoc. in c. Episcopi. Sed quia extra punctum aduocatus capituli maioris contra alias decisiones allegauit, quod sede vacante non currit præscriptio contra capitulum, quia non potest agere sede vacante, Abb. in c. 1. col. 2. de rescript. respondebat alter aduocatus, quod istud errat verum in capitulo cathedrali, non autem collegiatæ, quod potest agere, Felin. in d. c. edoceri. vers. vacante sede. & vers. amplius 3. de rescript. idem Felin. in d. c. edoceri. col. 6. vers. fallit 3. & illud confirmatur, quia iste præeminētias sunt iura capituli, non autē Ecclesie, quæ tantum competunt ratione eiusdem dignitatis. Et pro istis non tantum capitulum inferioris Ecclesie, sed etiam cathedralis potuisset agere, secundum Abb. in d. c. cum olim. col. 2. vers. gloss. 2. de testib. & sequitur Fel. in d. c. edoceri. col. 7. vers. ad sextam fallentiam. de rescript. Et quia ad ista vltima non fuit bene responsum per d. Aduocatum an capitulum collegiatæ sede vacante potuerit agere contra capitulum maius super præeminētias, & si potuisset, & nō fecit, an currat præscriptio, manfit indicium.

EPITOME.

Menfis acceptatio quot dies continet.

SVMMA RIA.

- Menses ad acceptandum dantur à vacationis noticia.
Vacatio beneficij per obitum non nisi à die sepulture nota esse potest.
Dies termini non computatur regulariter in termino.
Mensis datus ad acceptandum intelligitur secundum mensis, in quo incipit, qualitatem, si mensis simpliciter nō fiat mentio, sed à noticia vacationis incipiat.
Mensis pro 3. diebus accipitur, si eius simpliciter & absolutè fiat mentio.

- Mensis currit à die presentationis facte.
Tot dies debent suppleri de mense sequenti, quot præterierunt de precedenti in acceptando.

DECISIO CCCXLII.

Vacauit Canonicatus & præb. de anno 1539. 5. Octob. per obitū S. Georgij de Restis qui Georgius die 6. eiusdem Octobris cum funerali pompa fuit sepultus, itaque vacante eo fuit dicta die in loco Nicolaus Vbati habens gratiam expectatiuam seu referuatoriā in dicecesi Vercellen. & acceptauit in Illerden. 7. Nouembris, quod etiam infra mensem. & pro parte eius dicebatur, quod cum 7. menses ad acceptandum darentur à noticia vacationis, & ita vacatio compluribus debebat esse nota, sed communiter vt dicit Rom. in Clem. 1. §. sicut col. 5. nu. 35. ver. conclusio. de concess. præben. quod vacatio non poterat esse nota nisi à die, quo facta fuit sepultura traditio, & sic sexta, quando vacatio omnibus communiter innotuit & cum dies termini non computetur regulariter in termino, sec. communē opinionem Bart. Alex. & aliorum in l. 1. ff. si quis caut. & quia omnes etiam conueniunt, quod cum idem terminus est præfixus per dictionem, tunc indubitanter dies termini non computatur in termino. Aduerte, quod contrarium dicit Philip. Franc. in c. dilecti. nu. 3. in vers. mense. de elect. propter dictionem, Aqua sunt nominati, separationem inducit à quo incipit terminus, vt per Alex. in d. 1. cū alijs per Sarnen. in reg. de infir. q. 37. Ergo mensis acceptationis debet incipere à die 7. Et cum mensis mētio non fiat simpliciter, sed incipiat à noticia vacationis, quæ noticia fit in mense Octobris, mensis datus ad acceptandum intelligatur secundum qualitatem mensis, in quo incipit dilatio. Fuit aliàs dictum, quando simpliciter & absolute de mense fieret mentio, acciperetur pro 30. diebus, per gloss. in c. cum sit. in vers. mensis. de elect. libr. 6. quem sequitur ibi Franc. & alij & hoc dicit expressè d. glo. cum vult, quod d. mēsis currat à die presentationis factæ, tamen intelligit, quod mēsis tot dies habeat, quot habet ille mensis, in quo facta fuit presentatio, vt ibi Philip. Prob. & in addit. ad Io. Monachum, col. 2. nu. 3. Alex. conf. 114. 5. vol. 8. in l. de diuisione. in prin. ff. sol. matr. ubi ponit communem decisionem. in l. vbilex. ff. de reg. iur. sed aduerte, quod tenendo istam partem, quæ vera est, quod ex quo demēse Octobris in mensib. est 31. dierum, tunc est considerandum, ex quo mensis incipit à die 7. Octobris, an fuerint in die 8. Nouembris, prout ita dicit Probus in d. c. cum sit. col. 2. nu. 15. & Deci. in d. l. vbi lex. ff. de regu. iur. Et ratio est, quia tot dies debent suppleri de mense seq. quot deerant de illo mense, in quo dilatio incipit, vt dicit glo. in c. cum sit. in vers. mēsem. & in proprijs terminis dicit Bonif. in Clem. 1. §. sicut. col. 5. nu. 55. de concess. præb. Vnde cum de mense Octobris præterierent dies septem, de sequenti mense Nouembris tot erunt supplendi: Ergo septimus dies iam mensis dati ad acceptandum expirauerat.

SVMMA RIA.

- Possessio castri referuata vsque ad certam quantitatis solutionem, an non consista solutione possit propria auctoritate apprehendi, quum alius actualiter eam habet.
Solutionis factæ veritas doceri non potest, si suspensum sit petitorium.
Possessio quando possit propria auctoritate ingredi.
Constituens etiam si constituti tempore nullam habeat possessionem.

5 *sessionem, illam tamen transfert.*
 5 *Constitutum quando operetur quod ad futura & presentia.*
 6 *Debitor constituens se nomine creditoris possidere, non potest solum apprehendere possessionem propria auctoritate contra ipsum, sed etiam contra habentem causam ab eo.*

DECISIO CCCXLIII.

IN causa Vrbeuetan. & Perusin. castrorum, dubitanti lego die 16. Aprilis 1546. stante instrumento permutacionis, in quo Bulgarius referuat sibi possessionem Castri Pacani, donec sibi soluta fuerit quantitas pecuniarum, de qua in instrumento, an non constituto, quod Alex. non soluisset infra tempus conuentum, liceret Bulgario seu verius Lauinia in iuribus Bulgario filio singulari succedenti, propria auctoritate possessionem Castri Pacani, quod ipse Alex. Actual. habebat, apprehendere. Et fuit resolutum, quod non liceret: quia non sequitur, non constat de implemento, ergo non fuit impletum, quia poterat eum implere. Et quia ita concernebat petitorium, non tenebatur in isto iudicio, in quo petitorium erat suspensum, de implemento docere. Et ideo cessabant duo fundamenta per D. Hieronymum adducta: cum prius dicebatur, quod Alex. non implendo fuerat periurus, & ut tali modo priuaretur a commodo possessionis, etiam quod praestatur, & ideo Lauinia potuit propria auctoritate ingredi. Item & secundum non praesumitur delictum: cum Bulgarius possessionem sibi referuauerit, dicendum est, quod possessio Alexan. non sit iure familiaritatis: quia dicebatur, quod omnia ista praesupponebant, quod Alexan. teneretur docere in isto iudicio de adimplemento: & cum non teneatur, cessant ista fundamenta. Cessat etiam tertium fundamentum adductum per dominum officialem, dum dicebat, constitutum per Bulgarium in instrumento venditionis factae Lauiniae de anno 1521. quia fuit dictum per Angelum in l. quauis. §. si conditor. & Alex. in l. quod meo. ff. de acquir. poss. q. si constituens tempore constituti nullam habet possessionem, transfert. Non obstant notata in l. 3. §. interdum. quia ibi constitutum operatur quod ad futura, quando expresse constituit se possidere presentia & futura: quod hic non fuit, sed tantum constituit se possidere presentia & Castrum, cuius possessionem tunc non habebat: & ideo cessabat dictum Bar. in l. Creditores. col. 7. C. de pos. dum dicit, quod si debitor constituit se possidere nomine creditoris, non solum creditor potest apprehendere possessionem propria auctoritate contra debitorem, sed etiam contra habentem causam ab eo: & ita in proposito Lauinia non solum poterat contra Bulgarium, sed etiam contra Alexandrum habentem causam ab eo hoc c. a Bulgario apprehendere, quia ex praedictis patet, quod per constitutum nihil queratur, ex quo tempore constituti non apparebat de possessione Bulgarii.

SVMMA R. I. A.

- 1 *Possessio quomodo ex alterius voluntate quesita praesumatur.*
- 2 *Precariam possessionem esse qui dicit, illud probare tenetur.*
- 3 *Concessio quoniam ad usum indeterminatum facta intelligitur. & nu. 5.*
- 4 *Voluntas in concessione mutata non censetur, nisi probetur.*

- 6 *Precarium ut transit ad haeredes ex concessione, sic & possessio precaria.*
- 7 *Saluiano interdictio quando auocari bonorum possessio ex testamento dubio quesita potest.*
- 8 *Precaria possessio non venit in qualibet generali bonorum obligatione.*
- 9 *Interdictum recuperandi potest contra detinentem precariam possessionem datam ad debiti principalis sortem di minuendam intentari.*
- 10 *Obligatio bonorum generalis comprehendit omnia, quae ad sortem debiti extenuandam apta sunt.*

DECISIO CCCXLIII.

IN hac opinione, quod attetis partitis nouiter productis Illustrissimae Dominae, in quibus constabat, quod prius Thomas datarius exegisset, & postea mercatibus ad utilitatem ducis solui fecisset de mandato ducis confirmato per Thomam Datarium & Officialem Papae, & omnia, quae Papa egit, iudicio ipsius agit, quod si ex aliis actionibus quesita esset aliqua possessio ducis, quod illa esset quesita de voluntate Clementis. Et quod sumus in incorporali iure exigendi, non docto de aliquo titulo ducis non attenda illegitimatione ius ei suffragaretur, hoc Castrum non potest esse, & attendit etiam motu proprio venditionis Casalis, in quo Clemens pro interesse suo & Delphinum illud vendidit, & ideo praescriptio sub nostro & haereditatis osomi non poterat intelligi, nisi de Clemente & Delphina: & cum Clemens asserat interesse Delphinum, quod illa possessio esset precaria, praedictum Bart. in l. 2. q. 2. ff. de cert. petat. Non obstat, quod dicit Innoc. in c. bone. el. 2. de postul. prelat. dicit, quod ille, qui obijcit possessionem precariam, tenetur probare. Pro parte creditorum dicebatur, probabatur statim, quod ipsi dicebant, quod illa possessio Ducis probatur de voluntate & consensu Clementis ex quo illa erat concessio a d. Domina, vsu terminatur, ad text. per Paul. Cast. in l. latius. ff. de donationib. & Bart. quem alij sequuntur, in l. 2. in prin. ff. de cert. pet. ergo concessio ad usum indeterminatum praesumitur. Et licet constaret de illa concessione in quatuor vel quinque partibus praesumerentur & alijs constaret: quae voluntas Ducis & Clementis non praesumebatur mutata, nisi probaretur: dictum ergo in nocentij procedit vbi sumus in dubio, & non constaret de aliqua concessione, prout erat ibi, quod ille suffraganeus interuenisset electioni: nam praesumitur quantum ad illud interdictum, quod iure proprio fecit in casu nostro, in quo constabat, quod dux de voluntate Clementis propria auctoritate poterat ingredi & Cardinalis de Medicis, si erat haeres Clementis, quoniam precarium transit ad haeredes concedendo. Latius, ff. de donatio. l. cum precario. ff. de procura. Non obstat, quod licet precarium transeat, tamen non transit possessio, ut videtur sentire Alexander consil. 53. libr. 7. per l. cum haeredes. loquuntur in possessione, quae animo & corpore defuncti teneretur, ut est precaria. Nam statim quando haeres adijt haereditatem habet animam respondendi omnia, quae defunctus habebat & est corpus alterius, ergo haeredi quesita est possessio: sicut ergo precarium transit, ita & possessio precaria, & ideo haeres potest propria auctoritate possessionem apprehendere. sed dicebatur, quod isti creditores nolabant Cardinalem de Medicis fore haereditatem Clementis, quod tantum istis creditoribus obstat fideicommissum, quod euenerat per obitum Cardinalis ex testamento Clem. quod ideo Illustrissima Do-

7 *mina per Saluianum interdictum possessionem monitis, seu motem ipsum, auocare poterat tanquam esset de bonis ducis Alexandri. Aut Cardinalis de Medicis non esset haeres Clementis: & tunc ut tertius non potuit Alexandrum spoliare. & quia dux obligauerat iura, in resolutum erat, & ius recuperandi in Saluiano interdicto veniebat, ut verba petitionis pro Illustrissima Domina date videbantur importare, ut etiam Saluianum ad illud ius recuperandum esset intentum licet possessio precaria non veniat in generali qualibet obligatione bonorum, quoniam est obligatis, tamen cum dux Alexander ad utilitatem detineret & sibi detinere diceretur licet alteri concederet, secundum Paul. de Cast. in l. 1. §. adipiscimur. ff. de acquir. poss. prout Alexander interdictum recuperandi contra illam detinentem ad utilitatem suam intentare poterat, ita ut Illustrissima Domina ad effectum extenuandi ex fructibus, quos ex monte perciperet, sortem principalem debiti minueret, donec viueret haeres qui precarium reuocaret: quia omnia veniunt in generali obligatione bonorum, quae apta sunt ad extenuandam sortem debiti, ut collegit Negus in tracta. de pignorib. 2. par. col. pen. vers. 8. fallit in 6.*

SVMMA R. I. A.

- 1 *Instrumenta ex archiuo producta quando probent & numero. 5.*
- 2 *Narratiua ex instrumento 60. annorum non probat.*
- 3 *Tempus 60. aut 80. annorum non reputatur antiquum in instrumentis, nisi subsequatur recognitio.*
- 4 *Attestatio Notarii quando non faciat fidem in instrumentis.*

DECISIO CCCXLV.

IN causa Britonorien. Castri Polente, 5. Maii 1546. dedici dubium, an instrumenta vltimo producta sint in forma probanti, & si sint, an sint sortita effectum. Et fuit resolutum, quod non essent in forma probanti, nisi illa attestatio notarii attestantis illa iura extracta esse ex archiuo ipsorum fratrum non probat esse Archiuum, cui fides sit adhibenda, cum ad hoc ut Archiuum sit publicum, ut scripturis in eo existentibus detur fides, multa sit necessaria probare, quae in isto casu non probantur. Item licet postea ille Franciscus Griderel huius narrat tenorem instrumenti confecti de anno 1446. tamen illa narratiua non probat, nisi producat instrumentum. Et dum postea idem Franciscus dicit esse satisfactum vsque ad annum 1468. quia in fine apposuit testes, & dicit se rogatum, & non sumus in antiquis, computato initio litris, quod fuit de anno 1531. non dicimur esse in antiquis, quando sunt lapsi 63. vel 84. anni. Et etiam quando essemus in 80. anno per hoc non diceremur esse in antiquis: ideo requirebatur recognitio saltem ea, quae haberi poterat vel per alia instrumenta, vel per comparisonem literarum: hic autem nulla erat facta recognitio. Item aliqui dicebant, quod Notarius dicebat se rogatum ad instantiam partium, & tamen non constabat, quod esset rogatus pro parte Huberti: Tamen istud multum virgeret. Item ista attestatio notarii vltimo loco posita de nominatione & solutione facta vsque ad annum 1509. non faciebat fidem, quia erat attestatio priuata, & non fuit de ea rogatus Notarius, nec in ea sunt testes. Itaque dato, quod probaretur, quod ista iura essent extracta ex Archiuo publico: quia tamen prima & vltima fides notarii sunt scripturae priuatae, secunda fides licet sit in forma pro-

banti faceret fidem, eo quia est receptum in Archiuo, tamen illud est verum, quando probaretur, quod diu fuit in Archiuo custoditum, & alia quae sunt necessaria, ut scripturae repertae in Archiuo probent.

EPI TOME.

Paupertas an sit legitimum impedimentum, ut quis aduersus lapsum quadriennii sit restituendus.

SVMMA R. I. A.

- 1 *Paupertate datur aduersus lapsum fatalium restitutio in integrum, non autem aduersus quadriennij lapsum, causa aliqua obstante & nu. 3.*
- 2 *Lapsus quadriennium transire permittens beneficio suo restituendi, & iuri sibi competenti renunciare censetur.*
- 4 *Impedimentum non impetrata remissoria probare non sufficit, nisi doceatur ipsius prosequutio.*
- 5 *Paupertas quando in restitutione in integrum non consideretur.*

DECISIO CCCXLVI.

IN vna Lucen. Abbatie, coram D. Thoma dubitanti ipse 5. Maii 1546. an paupertas sit legitimum impedimentum aduersus lapsum quadriennii. Fuit resolutum, quod non tantum: quia licet propter paupertatem detur restitutio aduersus lapsum fatalium, ut notant omnes in c. ex ratione. de appell. tamen aduersus lapsum quadriennii non videtur sufficiens causa restitutionis, per ea quae dicit Abb. in c. fin. nu. 15. vers. & aduerte. vbi dicit hanc esse communem. & tamen restitutio non datur sine causa. Ergo D. Franciscus, dum dicit quod non detur restitutio aduersus lapsum quadriennii, intelligendum est causa existente: nam nulla causa stare nullum haberet dubium. Et ratio videtur quia lapsus permittendo lapsum quadriennii, videtur renunciare beneficio restitutionis, & etiam iuri sibi competenti, prout declarat Io. Mo. in c. 1. de restit. in integr. libr. 6. vbi datur restitutio ex causa rationabilis: quia ille text. loquitur de persona priuilegiata, puta minore vel ecclesia, & sic non facit ad propositum. Item & secundum in isto casu fuit dictum, quod non constabat, quod paupertas fuisset causa non prosequendi remissoria infra quadriennium: nam non sufficit di probare impedimentum, nisi probetur, quod fuisset prosequutus, nisi fuisset impedimentum: & id quando non est notorium, quod quis propter impedimentum non fecit, tunc debet protestari, iux. c. ex transmissa. de praescrip. Et ideo tex. in c. ex ratione. de appell. dicit quod aliquis propter paupertatem non fuit prosequutus, & in isto casu dicebatur, quod constabat de prosequutione. quia remissoria expedierat, sed non infra quadriennium: Et ideo cum prorogatio quadriennii per commissionem potuerit fieri, quae modicam impensam habebat, fuit dictum, quod paupertas respectu ipsius modicae summae & impensa non erat in consideratione.

EPI TOME.

Venditor non tenetur tradere emptori instrumentum rei venditae, sed tantum exhibere, necessitate exigente, secus in legatario.

DECISIO CCCXLVII.

IN vna Senen. pecuniaria, coram D. Prospero fuit resolutum 7. Maii 1546. quod vendens non tenetur emptori

emptori tradere instrumenta semel tantum exhibita, & copia facere, si petatur, quando necesse est, per gloss. Bart. & Salic. in l. Titius. § si hæres. & in l. creditor. ff. de act. emp. Et id in illo casu, quia Sigismundus cedens nomine debitoris tenebatur de euictione, sed non tenebatur tradere instrumentum, sed tantum exhibere, quando necesse est, per text. & quod ibi dicit Ias. in d. l. Titius. instrumentum dare illius id est, quia legatum consistebat in instrumentis: nam si instrumenta non tradebantur, in illo casu legatarius nil haberet: At in casu illo Sigismundus tenebatur de euictione, & idcirco non tenebatur instrumenta tradere.

EPITOME.

Fidei commissum ex prohibitione alienationis iniuncta hæredibus suis & descendentes quomodo intelligatur.

SVMARIA.

- 1 Proximus à descendente vocatus an sit liberatus conditione, ad quam omnes descendentes in infinitum tenebuntur.
2 Onus in vna testamenti parte iniunctum, in alia repetitum esse censetur.
3 Claus. pleno iure, quid significet.
4 Verba hæc, totam hereditatem & integram restituas, prohibent Trebellianicam.

DECISIO CCCCLVIII.

IN vna Ianuen. domus, proposui dubium 7. Maij 1546. stante prohibitione alienationis iniuncta hæredibus suis & descendentes, vsque in perpetuum, & in euentum conditionis, stante vacatione proximioris per lineam masculinam a descendente, cuius pleno iure domus prædicta est effecta, & eam pro sua accipere potest, illamque pro anima sua illi proximiori legare an talis proximior sic vocatus possit de domo sic legata liberè disponere: & fuit resolutum, quod illa prohibito erat realis. Nam de mente testatoris apparebat, quod volebat prohibere alienationem descendenti in infinitum ad effectum, vt domus inter descendentes remaneret: & idcirco fuit indutum fideicommissum inter descendentes per tex. in l. peto. §. fratri. ff. de legat. 2. & seq. lib. 3. & quia domus fuerat antiqua, idcirco præfumebatur particularis affectio, & non sine ea videbatur fideicommissum iniectum, vt per Dec. c. 1. §. col. penult. Et idcirco cum appositum fideicommissum de descendentes in descendente videbatur proximior in euentu contrauentionis vocatus: quia f. onus iniunctum in vna parte testamenti censetur in alia parte repetitum, l. Caio. in princ. ff. de alienan. leg. Item quia in euentu contrauentionis vocabatur proximior masculus, quod poterat dici, nisi esset ratio agnationis cõseruanda. Item ne dicamus, quod incontinenti voluit se corrigere: non obstante quod in euentum contradictionis, domus sit effecta pleno iure proximioris, ergo potuit de illa in vita & in morte disponere, Paul. de Castr. & Angel. in l. omnem. C. ad Trebell. l. fœminæ. §. illud. vbi text. C. de secun. nup. & latè ponit Felin. in c. conuestus. circa princ. de for. competen. & in c. auditis. de rescript. & fuit responsum quod dicit res pleno iure ad aliquem pertinere: Et quod sit inhibitu illi alienare, per dictum Bal. in l. voluntas. circa fi. vers. sed nũ quid. C. de fid. instrum. vbi Bald. alleg. tex. in l. generat. ff. qui & à quibus. & licet Felin. in d. c. conuestus. videatur reprobare illud Bald. in d. l. voluntas. quod dictum Bal. declarat Aretin. consil. 19. co. 2. & Tiraq.

de retract. fol. 36. pag. 1. si tamen Dd. in isto casu dixerunt, quod quia verbum, pleno iure, diuersis modis capitur secundum subiectam materiam, quod attendente mente defuncti, qui voluit inducere fideicommissum de descendentes prohibendo alienationem domus paternæ, quod in isto casu illa verba, pleno iure, intelligerentur pro proprietate & usufructu, licet prohibitu sit alienare, prout in simili dicit Galia. in l. cetero. ff. de vulg. & pupill. dũ dicit, quod per illa verba, totam hereditatem, & integram restituas, censetur Trebellianica prohibita.

SVMARIA.

- 1 Capitulum Collegiatæ potest sede vacante agere contra Capitulum maius: non autem econtra & nu. 3.
2 Præscriptio non currit inter Capitulum collegiatæ & prælatum.
4 Præminentia sit sint communes & magni præiudicij, non potest capitulum Collegiatæ sede vacante agere.

DECISIO CCCCLIX.

Proposui dubium ego 10. Maij 1546. an capitulum Collegiatæ sede vacante potuit agere contra Capitulum maius super præminentia: & si potuit, & non fecit, an curreret præscriptio. Et quod potest agere dicebatur, quod sic: nam licet capitulum cathedralis sede vacante non possit agere: Tamen capitulum collegiatæ potest pro iuribus communibus inter Capitulum & prælatum, per ea quæ dicit Felin. in d. c. edoce. ri. in 6. vers. 5. fa. lit. de rescript. Sed hoc non obstante fuit resolutum, quod dato, quod capitulum collegiatæ potest agere, nihilominus non sequitur, ergo currit præscriptio, prout exemplificat Abb. in d. c. l. vers. si autem sint bona communia. vbi concludit, quod in omnibus Capitulum potest agere, & non currit præscriptio sede vacante propter præiudicium, quod potest ex actione intentata parari prælato. Non obstat, quod hic tractatur de præiudicio Abbatis: cum non præscriberetur contra Abbatem. cum Abbas vna cum capitulo maioris quod satis esset præiudicium suum vt relicto tempore suo cum alieno teneretur præiudicium communicare. Item & pro secundo fuit dictum, quod istud, quod dicit Felin. quod f. capitulum collegiatæ potest agere sede vacante, intelligitur in his, quæ sunt leuis præiudicij, secus si sint magni præiudicij, vt per Abb. in d. c. l. in vers. si autem sint bona communia. Sed ista præiudicij: scilicet cum sint communes, vt dicit Innoc. in c. dilecti. de maior. & obed. & sint magni præiudicij vt dicit Abbas in d. loco, sede vacante non potuit capitulum agere.

SVMARIA.

- 1 Claus. omni meliori modo. an & quomodo possit referri ad aliud quàm decreti remedium. & nu. 3.
2 Possessio realis ex quibus verbis præsumatur, quod sit acquisita.
4 Decretum quando magis referatur ad possessionem bonorum quàm quis actualiter habet, quàm quæ vigore decreti accepit. & nu. 6.
5 Agnati stante filia in bonis allodialibus ins nullum prætere dere possunt, secus in feudalibus.

DECISIO CCCCL.

IN vna Parmen. Pecuniaria, pro Michaelè Casalio, proposui dubium, die 10. Maij 1546. an clausula, omni meliori

ni meliori modo, in decreto Alexandri tacite stantibus verbis restitutionum positis tam in repetitione procuratoris, quàm in decreto referri possit ad aliud remedium, quàm remedium decreti. Et pro parte D. Liviæ dicitur, quod Liviæ turbabatur in parte bonorum, & ita turbatio non poterat intelligi, nisi in illis bonis videlicet in quatuor possessionibus quarum possessionem actualiter habuerat: & quod Alex. tantum in illis quatuor possessionibus iurisdictionem habebat. Item quia dicebatur, possessionem bonorum ad te adduces, & in potestatem tuam recipies, certè non poterat auocari, nisi possessio realis illarum quatuor possessionum. Item quia Alex. postea assererat se auocasse possessionem & in potestatem suam reduxisse, ergo intelligebatur de possessione reali, & procurator in sua petitione dicebat ad dicta bona, prout latius in informatione continetur. His autem non obstantibus fuit determinatum, quod illa f. clausula non poterat referri ad aliud remedium, quàm decreti: quia cum de anno 1527. latius procurator Liviæ per nuntium esset associatus, & licet caperet possessionem actualem quatuor possessionum, tamen etiam recipit possessionem omnium bonorum, quorum possessio vigore decreti fuerat continuata in ipsa Liviæ. Fuit dictum, quod illa verba in breui posita in parte bonorum Alexandri, de bonis, quorum possessionem non habuerat, intelligi debebant: quia in illis quatuor possessionibus, cum essent allodialia, etiã f. agnati stante filia nullum ius in illis prætere dere poterant: secus autem erat in Castro & iurisdictione, quæ prætere debantur feudalia. Et cum nihil cõstaret, in quibus Liviæ turbaretur, potius f. erat præsumendum, quod in ipsis feudalibus, quorum possessione vigore decreti accepit, quàm in allodialibus, quorum possessione actualiter habuerat: & quod in Castro & iurisdictione turbaretur, probaretur ex literis missis Nuntio per Alexandrum in Curia post decretum factum ex traditione, quam postea fecit Nuntius: nam dum tradidit possessionem, latius asserit, quod in Castro & iurisdictione turbabatur. Ad clausulam, omni meliori modo, fuit responsum, quod loquitur vigore decreti, videlicet vt decretum valeat omni meliori modo, siue vt iudex delegatus siue vt ordinarius.

SVMARIA.

- 1 Instrumentum ex Archivo per Notarium non rogatum extractum non facit fidem.
2 Instrumenta & scriptura in Archivo reperta vt probent quid sit necessarium.
3 Solutio facta tempore confecti instrumenti, quod fidem non facit, ex eodem instrumento probari non potest.

DECISIO CCCCLI.

IN causa Britonorien. die 10. Maij 1546. proposui dubium, an instrumenta 1355. & 1238. sint in forma probata: & si sint, an sint sortita effectum. Et fuit resolutum, quod istud instrumentum de anno 1355. esset f. extracitum ex memoriali, & registro, quod licet reperiebatur in Archivo Cannen, tamen negari non poterat, quod istud instrumentum per notarium non rogatum de eo esset sumptum ex instrumeto Bertagnæ, prout in sine instrumenti dicebatur: quo casu illud instrumentum erat scriptum, & idcirco fidei facere non poterat: quia dicit Felin. in c. ad audientiam. de rescript. quod requiritur vt instrumenta f. & scripturæ repertæ in Archivo fidem faciant, quod sint instrumenta publica, vel quod probetur, quod de consuetudine scripturis priuatis datur fides: & tunc

illa consuetudo tantum locum habet inter subditos. vnde cum ista consuetudo non esset probata & si probaretur Illustris Leonellus non esset subditus Cannen. ergo illa scriptura cõtra eum non probat. Item fuit resolutum, quod illa instrumenta 1238. & 1229. erant in forma probanti, sed quod non erant sortita effectum. Non obstat, quod in instrumento 25. libras f. soluisset pro impetrata inueltitura: quia fuit dictum, quod illa solutio facta est tempore, quo fuit confectum instrumentum. Non obstant fideles adducti, qui dicebant, quod illa lista non erat in forma probanti, & si fuisset, non percutiebat illa instrumenta confecta de anno 38. & 29. sed percutiebat quoddam instrumentum de anno 1443. de quo instrumento non constabat. Item erat aduertendum, quod illa duo instrumenta, de annis 38. & 29. erant de duabus quartis, non autem de toto Castro.

EPITOME.

Compensatio, vbi est renunciatum illi, in instrumento non potest apponi.

DECISIO CCCCLII.

VBitanit D. Ioannes Paulus 14. Maij 1546. an vbi quis promittit non opponere compensationem, postea postea opponere: & fuit resolutum quæstionem determinatam in tractat. de compensat. 9. vers. aliud dicere. Afflic. decis. 38. nu. 4. Item quia compensatio non fit ipso iure, sed parte volente, secundum Ias. in §. bonæ fidei. nu. 77. In l. de act. Soz. in consil. 147. col. 2. lib. 1. si ergo permisit non opponere, defuit eius voluntas, ergo idem amplius opponere non potest. Non obstat quod Afflic. decis. 12. in 1. dubio teneat contrarium, quia illa decis. nulla vera non videtur, sed verior est illa 38. Verum est quod fuit dictum & dubitatum, an illa permissio intelligeretur, quod possit opponere compensationem de eo, quod sibi videbatur ex causa de presenti non autem ex delictis futuris, & sic contractus post promissionem, per ea quæ notat Ias. in l. quod feruus. col. 1. ff. de cond. indebit. ob casum Deci. post alios, in l. 1. C. de pact. nu. 31.

EPITOME.

Beneficium vbi est alteri vnium cuius diocesis requiritur consensus in conferendo.

SVMARIA.

- 1 Beneficia diuersarum diocesium vnitas conferantur, an ambarum requiratur consensus, an alterius tantum & cuius. & nu. 3.
2 In vnione etiam per viam suspensionis licet omnia iura transeant non tamen nisi expressè alterutri conferatur privilegium.

DECISIO CCCCLXVII.

VBitaui D. Thomas 24. Maij 1546. in Vrbeuetan. & Forosempromien. an f. vbi duo beneficia vniantur in diuersis diocesis, prout erat in casu illo in quo beneficium diocesis Vrbeuetan. erat vnium diocesi Forosempromien. & illud beneficium Vrbeuetan. diocesis erat vnium alteri per viam suspensionis an in eius collatione requiratur consensus ambarum diocesium. Et ratio dubitandi fuit sumpta ex his, quæ dicunt Dd. maximè Anto. de Butr. in c. 2. de reg. iur. vbi dicit, quod f. in vnione etiam per viam suspensionis licet transeant omnia iura diocesis, tamen nunquam teneatur esse privilegium, nisi expressè dicatur. Item quæstio videtur decidi ex his quæ dicit Pet. de Perus. in tract. de vnion. Eccl. art. 10. in fin. Tamen his non obstantibus, fuit resolutum quod tantum f. requiratur consensus beneficij, cui est facta vnio, & istud decretum

minat Cassad. in tract. de vnion. col. 8. 12. 15. & 16. Curt. & Anchar. in c. 2. de regul. iur. non obstat, quod requiratur consensus alterius, qui non censetur praeiudicatum, quia respondent Card. & Lap. quod intelligitur salua vnione.

SVMARIA

- 1 Instrumenta antiquissima quae non sunt in forma probanti sumum producta faciunt.
2 Instrumenta locationis etiam in antiquis possessionem. aut dominium non probant.
3 Inuestiturae probatio quomodo aliis innumeris probationibus inualidis praeualeat.

DECISIO CCCCLIII.

Die 17. Maij 1546. in causa Britononien. proposui dubium praesupposito, quod si aliquis fumus oriatur ex productis per Ioan. Romeum non existentibus in forma probanti, an sint sufficienter sublatum per producta pro parte Leonelli. & in positione casus dixi quod in hoc puncto erat exceptum, videlicet cum dixi: quod oriatur aliquis fumus: quod imò dixi, quod praesupponebatur, quod essent pro parte eius probationes, videlicet tria instrumenta de annis 1238. & 1228. quod erat de duobus tertiis: tum dixi, quod non constabat quod illa essent sortita effectum etiam alias in ista causa, vt patet supra decis. 451. fuit resolutum, quod instrumenta locationis etiam in antiquis non probant possessionem nec dominium. Et ideo quia ego proposui primò omnia deducta pro parte Comitis Rauellen. videlicet primò sententiam Henrici, quae fuerat iudicata, quod non foret in forma probanti, sed esset copia, quia corpus subscriptionis eadem manu subscriptum: secundo loco bullam Adriani, quae habebat illa verba, monasterium ac illius bona sub protectione nostra, quod in suis vocabulis duximus exprimendum, videlicet plebem cum Castro Polente quae iuste & canonicè tenetur: vt alias fuit dictum per Abb. in c. dudum. de probat. Item dixi, quod Comes Io. produxerat instrumenta cōcessionis in emphyteosim de annis 1351. & 1466. & erat resolutum quod illa instrumenta non erant in forma probanti. Item etiam fuerunt producta alia iura quae fuerant dicta non esse in forma probanti. Item erant productae certae recognitiones fidelium Caltri Polente & Ongliannelli quae etiam non erant in forma probanti. Pro parte verò Leonelli erat producta: i. uelitura Bonifacij, Nicolai, & Pauli, quae erant sortitae effectum, vt latius in informationibus dicitur. & attento, quod ista Castra erant in prouincia Romandiola, cuius dominium ad Ecclesiam pertinet, fuit resolutum, quod probationes Illustriss. Leonelli tollerent probationes Comitis Ioannis Bonorelle, vt latius haec omnia dicuntur in informationibus deductis pro parte Ioan. Comitis Bonorelle. in quodam memoriali meo fuerunt annotata quae fecerunt Dd. in Rota: deducta verò pro parte D. Leonelli continentur in informatione D. Antonij Galerij, quae etiā in Rota lecta fuerunt.

EPITOME

Resignatio, de qua hic, an fuerit valida.

SVMARIA

- 1 Prouisio Nuntij per resignationem alterius, an subsistat accedente procuratoris eius qui resignat consensu post decem dies
2 Prouisio Papae non autem inferioris qui conditionaliter prouidere non potest, retrotrahitur ad datum supplicationis.

3 Consensus a procuratore resignantis praestitus quando non valeat.

DECISIO CCCCLV.

Adem die 17. Maij 1546. in causa Liuiae Dominae de Scalana proposui dubium, an prouisio per Nuntium in fauorem Gabrielis Machar per resignationem Ioannis Macharo subsistat, attento, quod ad asertus procurator Ioannis praestitit consensum per decem dies post datam prouisionem a tergo illius. Et fuit resolutum, quod non subsisteret: quia prouisio nuntij erat surreptitia. Et quia dicebat, quod per resignationem in manibus suis factam & admissam vacabat, & de vacatione prouidebat. Et tamen non erat verum, cum per illa non probaretur, quod resignatio erat facta, sed de futuro, de quo per decem dies post erat praestitus consensus trahatur ad datum supplicationis: quia illud procedit in Papa, secus in inferiore qui conditionaliter prouidere non poterat ad text. in c. 2. de elect. in 6. Sed quia consensus erat praestitus coram notario post decem dies sine testibus, fuit dictum, quod consensus formiter non probatur. Item quando consensus probaretur, ex quo fuit praestitus per decem dies post prouisionem nuntij, fuit dictum, quod erat praestitus in fauorem certae personae: vt alias corā D. Prospero in vna Siluen. Cantoria fuerat determinatum, alias fieret fraus, vt per consequens Nuntius, qui non poterat admittere huiusmodi resignationem, ea admitteret, vt hic fuit propositum mandatum, quod diceret extra Rotam esse validum.

EPITOME

Resignationis in integrum pendente an impediatur executio.

SVMARIA

- 1 Resignatione in integrum in causa beneficii pendente non est danda, sed suspendenda executio sententiae.
2 Terminò ad docendum de causa restitutionis vigore commissio praefixa si non adferatur probabilis restitutionis danda ratio effluxo spatio mandatur executioni sententiae.
3 Executio quoad possessionem propter bonum ius non impeditur.
4 Restitutio quae fit ex gratia non impedit executionem sicut nec supplicatio.

DECISIO CCCCLVI.

In vna Iacen. Archidiaconatus, dubitauit D. Peregrinus 7. Maij 1546. an pendente restitutione in integrum aduersus sententiam latam super dicto Archidiaconatu, quod causa restitutionis in integrum erat commissa prout de iure aduersus vnam dictam sententiam quae erat lata contra personalem apprehensum: tamen eo postea non comparente erat lata contra ipsum per contradictas, & sententia esset mandata executioni, nõ obstante dicta restitutione pendente quoad possessionem. Et aliqui dicebant propter dictum Staphi. de lit. grat. fol. 162. quod dicta sententia non esset mandanda executioni, quoad exigendum non autem quoad possessionem. Tamen materia multum examinata maior pars Dominorum fuit in hac opinione, videlicet ex octo votantibus quinque tribus à principio reluctantibus, sed postea ex tribus vnus inclinauit in hanc distinctionem, quod si causa restitutionis esset in causa beneficii, quae commissa est prout de iure non potest restitui, nisi cum causa donec disputaretur causa, ex qua venit restituendum quod interin

DECISIO CCCCLVIII.

In causa Spoletan. seu Nurchina confinium territorij, die 30. Maij proposui dubium an ex possessionibus et focularibus, de quibus in actis constet dominium Villae S. Viti spectare ad vniuersitatē Castrij veteris D. Fabritij. & fuit resolutum quod non: Tum quia Castrum & D. Fabritius pretendebat probare intentionem suam, & non probabat vniformiter, quod possessiones omnes Castrij S. Viti essent accastrate Castris veteri: sed per illos Castris Roccae Andulphorum erat probatum tantum per testes, quia per scriptorē homines Castris veteris possessores in villa S. Viti essent diuisi inter possessores, ac vnusquisque eorum, in quantum possidebat, accastraret Castrum, in quo possessor domiciliū habebat. Item fuit dictum, quod ex focularibus non probaretur intentio D. Fabritij: quia licet D. Fabritius extraxisset vigore cōpulsorium foculares villae Carnae, & foculares villae S. Viti, per hoc tamen non probabatur, quod illi foculares illarū villarum pertinere ad Castrum vetus, quod imò per estimationem factā per dominum Claudium Sablouerna à me deputatum constabat, quod post foculares castris veteris ponebantur foculares villae Sacconatiae Castris veteris S. Viti, sine vilo adiuncto Castris veteris: ita quādo illi arbitratores viderunt, quod villa pertinebat ad Castrum vetus illud expresserunt quod in illa villa S. Viti non fuit expressum. Item & tertio pro parte Dominae fuerunt productae aliquae partitae castris veteris, & positae ad extimum Roccae Andulphorum & ideo cum fuerit vocatus syndicus Castris veteris, videtur quod illud sit ratione dominij, quod Castrum vetus habet in illis extimis super possessionibus d. Villae S. Viti. Sed fuit replicatum, quod cum de extinctione illius extimi apposti ad Castrum Roccae Andulphorum tractaretur de prauidicio Castris veteris, necessarium erit, vt syndicus vocaretur ad hoc vt videret an subditus suus qui per translationē suam factam in hominem Roccae Andulphorum erat liberandus ab extimo Castris veteris, vere & realiter illam translationem posset, non autem illa citatio fiebat ratione dominij, sed ratione prauidicij quod inferebatur Castris veteri nimirum eius syndicus citabatur.

EPITOME

Restitutio Castris & iurisdictionis non impeditur, etiam quod non doceatur de titulo colorato.

SVMARIA

- 1 Tituli probatio in restitutione est necessaria.
2 In iudicium recuperandi non requiritur probationem tituli si contra spoliatum ipsum agatur secus si contra tertium.
3 Inter dictum recuperandi datur quoque praecario possidenti contra tertium.

DECISIO CCCCLVII.

In vna Sarmaten. Castrorum Aurelius dicebat auctorem suum, patrem videlicet, spoliatum Castrum & eius iurisdictione contra Vespasianum ac eius fratrem de libertis, & petebat se restitui: dicebatur etiam pro parte Vespasiani & fratrum, quod in istis iurisdictionibus requireretur titulus, iuxta decis. Cassad. 1. de restitut. spolia. & cum non constaret de titulo quod non erat restituendus. Fuit dictum, quod illud non procedit in interdicto et seu remedio recuperandi, per dictum Innoc. in c. bonae. col. 2. vers. & quod cum dicunt etiam de praedone spoliato. de rest. spol. etiam quia possidenti praecario contra tertium datur interdictionem, l. Si is, qui. ff. de praecar. Item fuit dictum quod illud posset procedere, vbi ageretur contra dictum spoliantem, secus si contra tertium, per dictum Ripen in l. 1. §. nihil commune. nu. 78. vers. intellige ergo. ff. de acq. poss. Et nihilominus in casu isto docebatur de titulo: Et licet per Vespasianum impugnaretur, fuit dictum, quod illud decernebat petitorium.

SVMARIA

- 1 Dominium alicuius rei an ex possessionibus et focularibus, quorum acta meminerunt, ad aliquem spectare constet. & nu. 2.
3 Citatio an probetur dominium aut de possessione constare possit.

In causa Spoletan. seu Nurchina confinium territorij, die 30. Maij proposui dubium an ex possessionibus et focularibus, de quibus in actis constet dominium Villae S. Viti spectare ad vniuersitatē Castrij veteris D. Fabritij. & fuit resolutum quod non: Tum quia Castrum & D. Fabritius pretendebat probare intentionem suam, & non probabat vniformiter, quod possessiones omnes Castrij S. Viti essent accastrate Castris veteri: sed per illos Castris Roccae Andulphorum erat probatum tantum per testes, quia per scriptorē homines Castris veteris possessores in villa S. Viti essent diuisi inter possessores, ac vnusquisque eorum, in quantum possidebat, accastraret Castrum, in quo possessor domiciliū habebat. Item fuit dictum, quod ex focularibus non probaretur intentio D. Fabritij: quia licet D. Fabritius extraxisset vigore cōpulsorium foculares villae Carnae, & foculares villae S. Viti, per hoc tamen non probabatur, quod illi foculares illarū villarum pertinere ad Castrum vetus, quod imò per estimationem factā per dominum Claudium Sablouerna à me deputatum constabat, quod post foculares castris veteris ponebantur foculares villae Sacconatiae Castris veteris S. Viti, sine vilo adiuncto Castris veteris: ita quādo illi arbitratores viderunt, quod villa pertinebat ad Castrum vetus illud expresserunt quod in illa villa S. Viti non fuit expressum. Item & tertio pro parte Dominae fuerunt productae aliquae partitae castris veteris, & positae ad extimum Roccae Andulphorum & ideo cum fuerit vocatus syndicus Castris veteris, videtur quod illud sit ratione dominij, quod Castrum vetus habet in illis extimis super possessionibus d. Villae S. Viti. Sed fuit replicatum, quod cum de extinctione illius extimi apposti ad Castrum Roccae Andulphorum tractaretur de prauidicio Castris veteris, necessarium erit, vt syndicus vocaretur ad hoc vt videret an subditus suus qui per translationē suam factam in hominem Roccae Andulphorum erat liberandus ab extimo Castris veteris, vere & realiter illam translationem posset, non autem illa citatio fiebat ratione dominij, sed ratione prauidicij quod inferebatur Castris veteri nimirum eius syndicus citabatur.

EPITOME

Pensio extinguitur per contractum matrimonij contrarium, dicit Sar. in reg. de annal. 421.

DECISIO CCCCLIX.

Die 4. Iunij 1546. fuit dubitatum in vna adiacen. pensionis coram D. Io. Paul. an per contractum matrimonij sit extincta pensio, quae datur ratione clericatus & non alio extincto quoad priuilegium canonis & fori vt in c. 1. de cler. coniug. libr. 6. sequitur quod cessante causa debet cessare ista pensio, & tanto magis cū ista pensio esset assignata ex causa cessionis & tunc etiam videbantur in l. raro ea quae ponit Cacia lup. in tracta. de pensionibus q. 30. & Gig. q. 54.

EPITOME

Decretum per. D. Liuian acceptatum cum declaratione ducis Mediolanensis.

SVMARIA

- 1 Possessio vnde magis presumatur capta actualiter quam corporaliter.
2 Possessio si ante lite non potest aliter quam per decretum capi.

- 3 *Decretum per alium acceptatum an sit iuxta alterius declarationem acceptatum.*
- 4 *Decreti usus quando probari debet.*

DECISIO CCCCLX.

IN causa Parmen. castri Monticellorum die 4. Iunii 1546. proposui dubium, an si possessio capta de anno 1527. dicatur actualiter & corporaliter capta: fuit resolutum per Dominos, quod non esset capta corporalis possessio. Primo, quia licet notarius diceret eundo & redeundo per terras, & possessiones, & bona prædicta & sic isti actus possessorij possent referri ad Castrum illa verba donec &c. tum quia Notarius specificando magis specificè actus possessorios refert tantum actus illos factos esse in quatuor possessionibus, & mandando colonis quod responderent de fructibus nihil autem fuit dictum in instrumento de anno 1529. & cum esset principalis pars istud Castrum, nulla fiebat mentio in eo de apprehensione possessionis eius, & per hoc dicebatur, quod respondebatur ad id, quod dicebatur, quod Notarius dicebat quod capta fuerat possessio corporalis bonorum quia specificatiue actu possessio declarabatur quod intelligebatur per eum possessio esse effecta litigiosa per Liuiam contra Rolandum, quod si stante lite non posset alia via capi, quam per decretum, non autem de iure communi. Item & tertio quod non erat verisimile quod si Liuia fuisset in possessione Castri quod impetrasset breue ad auocandam possessionem ipsius Castri qui per secundam iudicationem fiendam per Alexandrum non poterat plus consequi quam quod erat consecuta per D. Ferratinum. Et 21. Iunii 1546. iterum proposui dubium an decretum, quod dicitur per D. Liuiam acceptatum cum declaratione ducis Mediolani fuit acceptatum. Et fuit resolutum pro tali declaratione, ex quo decretum erat de anno 1522. & declaratio, quæ infra decem annos deberet intentari quod non intentari posset, nisi contra illum. Et quia non iuste possidet erat facta de anno 1505. Et ideo sicut Michael fuerat citatus, quod Liuia fuerat vsa. Nam ex quo Castrum Monticellorum erat separatim tantum præscriptum quantum possessum: & ideo, quia Michael probauerat usum decreti, quod Liuia pro firmanda intentione sua debet probare, quod ipsa vsa fuisset cum illa declaratione, ex quo declaratio ipsa ex se non ardebat ipsum, nisi in quantum volebat ipsam declarationem recipere.

SVMARIA

- 1 *Heres an sit mittendus in possessionem illam ad quam prædecessor vigore decreti ex sua confessione sit immisus. & nu. 8.*
- 2 *Possessio iurisdictionis in dubio ubi non docetur de titulo præsumitur præcaria, nisi confessio præsumptionem tollat.*
- 3 *Inuestituris in actis productis non censetur iurisdictionis possessio præcaria, sed in heredem continuatur.*
- 4 *Confessio defuncti quoad possessionem iurisdictionem debet ab heredem cum omni sua qualitate acceptari.*
- 5 *Decreta de continuanda possessione in heredem non habent locum in feudilibus.*
- 6 *Confessio facta contra ius & contra constantem reuocari & contra eam confitens venire potest.*
- 7 *Confessio ad commodum alicuius facta non potest trahi ad eius præiudicium.*

DECISIO CCCCLXI

IN causa Parmen. die 28. Iulij 1546. proposui dubium an Michael si sit mittendus in possessionem Castri, & illius iurisdictionis, in quam dicta Liuia vigore decreti ex eius confessione in Castro Monticellorum vigetis fuit immisus. Et fuit resolutum, quod sic quia talis

Michaelis possessio quantuncumque fecisset illam iurisdictionis, per Liuiam apprehensa fuit talis ex confessione ipsius Liuiæ: quia nulla melior probatio esse potest, quam quod virtute decreti potuerat continuari in heredem non obstante, quod esset resolutum, quod in dubio possessio iurisdictionis, ubi non docebatur de titulo præsumeretur præcaria, ad Bal. in l. 2. q. 9. C. de seruitu. quia fatebatur quod possessio in dubio præsumeretur præcaria tamen confessio Liuiæ faciebat, quod cessaret ipsa præsumptio, ex quo si fuisset continuata ut in heredem & filium habentem titulum inuestiturarum: & Michael nullum habet titulum, ex quo si inuestituris in actis productis ubi valebat merito possessio Liuiæ quæ titulos in actis habebat, non poterat dici præcaria & ideo fuit continuata: quia fuit responsum quod non erat verum quod quando ipsa Liuia seu procurator eius intentauit remedium decreti quod aliquem titulum produxerit, sed simpliciter possessionem vigore decreti petiit, & docuit de filiatione & obitu patris, & sic se heredem esse in bonis Et hoc factum absque productione titulorum D. Ferratinus de anno 1527. dedit nuntium, qui associaret eam, & dixit, visis decretis continuantibus possessionem. Itaque D. Ferratinus absque productione titulorum pro parte ipsius Liuiæ, nec eorum allegatione fecit, & dedit nuntium qui associaret bene verum quod post decretum D. Ferratini comparuit procurator aduersarius, & ad impediendum immisionem in possessionem produxit inuestituras, & istis non obstantibus Liuia fuit immissa in possessionem. Produxit inuestituras postea de anno 1529. & non fuerunt per procuratorem Liuiæ istæ inuestituras reproductæ, prout prætendebat pars aduersa sed tamen coram Alexandro reproducta causa est quod fuerat producta pro parte D. Liuiæ coram D. Ferratino, ita quod verum est dicere quod possessio Castri & iurisdictionis absque alio titulo fuerat data. Non obstat, quod si confessio Liuiæ debebat acceptari cum sua qualitate: nam procurator eius non intenuerit nisi decreta continuantia possessionem in filiam & in heredem: Et cum Michael non esset filius & heres, non poterat sine ista confessione iurare, ex quo Liuia limitatis decretis ita fecerat: quia fuit responsum quod decreta continuant possessionem in hereditate & de herede in heredem continuabant possessionem. Et quod istud esset verum, apparebat quod procurator aduersarius in exceptionibus suis apposuit, quod decreta de continuanda possessione in heredem non habebant locum in feudilibus, & sic apparet quod aduersarius etiam intelligit de tali decreto. Item in breui impetrato de anno 1529. procurator Liuiæ etiam fecit mentionem de decreto continuante in heredem: Itæ Latinus examinatus dixit, quod ipse intentauit decretum de continuando possessionem in heredem. Non obstat quod si confessio facta contra ius & contra constantem reuocari, & contra eam confitens venire potest, per decis. Egid. 697. 7. fall. Vnde cum possessio iurisdictionis non titulata præsumatur præcaria, non potuit consistere Liuia, quod subiaceret decreto, & sic confessio potest reuocari: tamen fuit responsum, quod ex quo ad Liuiam peruenerat possessio vigore decreti, & eam vice legati tradiderat quod ex quo non constabat, quod esset præcaria cum iurisdictione ex multis causis potuisset esse probata prout erat verisimile, ex quo in Liuiam fuerat continuata: sic non erat verum quod illa confessio esset contra ius & veritatem. Non obstat quod confessio si facta ad commodum alicuius non poterat trahi ad eius præiudicium, per not. per Bartol. & alios in lege sicut. de repudi. hered.

her. quia fuit responsum quod nec Bar. nec alij istud dicebant: nam Bar. vult quod confessio sit contra contentem, non autem pro contentente & si fiat ad utilitatem ipsius non producat alijs. Et sic sublati istis fundamentis fuit conclusum, quod si sicut Liuia vigore decreti possessionem Castri & iurisdictionis assecuta fuit, & Michael assequi deberet.

E P I T O M E.

An sicut precario concedens potest propria auctoritate possessionem ingredi, possit & eius heres.

SVMARIA

- 1 *Heres an possit precarium reuocare ut testatur, sic ut possessio propria auctoritate apprehensa non fiat vitiosa aut restitui debeat.*
- 2 *Concedens precarium id reuocans potest eius possessionem propria facultate ingredi, sed non eius heres, ad quem illa non transit possessio.*
- 3 *Possessio que animo & corpore per aliqua retinetur, non transit ad heredem.*
- 4 *Possessio animo proprio & corpore alieno que retinetur, continuando absque vlla hæredis apprehensione in eum transit.*
- 5 *Colonus post mortem domini declarare tenetur, se nomine hæredis possidere velle, ad hoc ut heres eius habeatur dominus.*
- 6 *Rogatio hæredis quoad precariam possessionem, non autem quoad facultatem ingrediendi eam prodest.*
- 7 *Animus triusque & acquirentis & tradentis in acquirenda possessione requiritur.*

DECISIO CCCCLXII.

De 19. Iulij, 1546. fuit coram Reuerendissimo Crescensio & me propositum dubium infra scriptum, postea, quod constaret, quod bonæ memoriæ Cardinalis hereditatem Clementis vt hæres ex eius testamento institutus adiuisset, an si hæres Clementis potuisset precarium per Clem. concessum reuocare, & possessio montis per eum apprehensa non diceretur vitiosa & restituiibilis. Et pro parte affirmatiua dicebatur, quod vnus concedens & sic Clemens poterat propria auctoritate possessionem montis ingredi absque vitio, per Doct. & Innocen. in c. propter sterilitatem. col. 2. nu. 3. de locat. Ita potuisset & eius heres, & illa doctrina sequebatur Bert. vt commune in repet. suo, in vers. precariu. vers. an concedens. Sed pro parte Illustrissimæ Domini fuit responsum, quod licet si concedens possit propria auctoritate possessionem ingredi propter concessionem ciuilem, quia vigore precariæ possessionis prius se retinuit, prout dicit Imol. in d. c. propter quod. secus est in herede eius, in quem illa possessio non transit, per l. cum hæres. ff. de acquir. poss. sed pro parte creditorum Cardinalis replicabatur, quod licet si possessio, quæ retinetur per aliqua animo & corpore non transeat in heredem, tamen possessio, quæ animo proprio retinetur & corpore alieno, puta per colonum, l. colonus ff. de acquir. poss. vult possessionem continuare nomine hæredis, quod illa possessio absque si aliqua apprehensione hæredis transeat in heredem per ea quæ dicit Alex. post gl. in l. qui vniuersas. §. quod per colonum, ff. de acquir. poss. Et in casu nostro per text. in l. quæsitum. ff. de precar. vbi dicit text. quod a Titio precario habere videtur, si ergo videtur habere ab herede, ergo est qualita quasi possessio heredi absque aliqua apprehensione. Sed respondebatur pro parte Illustrissimæ Domini, quod non sequitur, quia videtur præclare rem ab herede habere, ergo dicitur

possidere nomine hæredis. Nam in d. §. quod per colonum statim quod colonus habet fundum, à Domino videtur habere, & pro domino velle possidere, l. veteres. C. de contrahen. stipul. & l. si pacto. ff. de probat. Et licet dato quod velit habere ab eius herede tamen per hoc non queritur ei possessio, nisi cum apprehendat, vt text. dicit. & licet postea text. dicit quod queritur possessio per colonum, tamen quod dicit apprehendentem nomine hæredis, ex hoc voluit glo. quod colonus si declaret post mortem Domini, quod vult nomine hæredis possidere: quod non est in casu nostro, quia non constabat quod Alexander dux post obitum Clementis voluerit possidere nomine Cardinalis hæredis Clementis: & licet videretur hæres rogatus, per §. 1. d. l. quæsitum illa rogatio, si tantum proderat quoad dictum de precario, prout declarat Alber. in l. cum precario. §. 1. ff. de prec. non autem quoad facultatem ingrediendi propria auctoritate, ex quo possessio illa ciuilibus concedendo non erat transmissa in heredem. Secundò pro parte Illustrissimæ Domini fuit dictum, quod not. in d. §. per colonum procedunt. quando colonus vult nomine hæredis possidere, & heres illud scit: quia in acquirenda possessione alicui animus si vniuersus requiritur & acquirentis & volentis seu tradentis: sed in casu nostro non constabat, quod Cardinalis sciret, quod dux possideret nomine eius precario: ergo possessionem ciuilem sibi querere non potuit. Et fuit dictum aduocato creditorum, vt super istis duobus motiuis informaret, quia contra eos urgebant. Tertio dicebat aduocatus Illustrissimæ Domini, quia not. in §. quod per colonum procederent in detentore, & sic in colono, qui nullam possessionem habebat, sed rogatus precario habebat naturalem in dubio. Sed de ista ratione non magna consideratio fuit habita.

SVMARIA

- 1 *An aliquis sciens exigi fructus crediti, si non appareat de contradictione consentire videatur.*
- 2 *Sciencia & patientia superueniens an purget præcedens.*
- 3 *Patientia an inducat nouam possessionis ciuilibus acquisitionem an verò summa sufficientem ad probandum remissionem causet.*
- 4 *Vxor bona defuncti mariti insolidum possidere, aut petere potest, donec ipsi dos & donatio propter nuptias soluantur hæredi precario possidenti etiam præferenda.*
- 5 *In possessio non est necessarium probare, sed dicere sufficit se esse heredem.*

DECISIO CCCCLXIII.

IN eadem causa 20. Maij nouissimè fuerunt data quatuor dubia infra scripta, videlicet præsupposito, quod dux si scierit Cardinalem exegisse fructus crediti, ex quo non apparet de contradictione, habeatur pro consensu. Secundum dubium, si non scierit, an remissoria fideiussoribus sit decernenda ad probandum Cardinalem, vt heredem Clementis, possessionem ducis ratificare. Tertium dubium est, an licet nouissimè pro parte fideiussorum productæ probent Cardinalem de consensu Ducis fructus montis exegisse. Quartum dubium est an productio literarum productarum pro parte fideiussorum facta impediat probationem secundam contra creditores Super primo dubio fuit contra Cardinalem allegatum licet in scriptis super illis 4. dubiis essent datæ informationes, & ex verbali altercatione fuerunt ortæ difficultates due, quæ sequuntur. Prima est præsuppositio quod possessio ciuilibus ex precario ducis Alexandri Clementi qua sita per obitum Clementis extineta, & quod Cardinalis hæres Clementis sit passus ab eo causam habere colligere fructus montis

montis, an ex tali patientia sit creatum nouum precarium, & noua possessio ciuili ex persona hæredis, vigore cuius Cardinalis hæres propria auctoritate potuerat fructus montis exigere Secunda difficultas est, si noua possessio ex persona hæredis petès ad occupandũ, non est quæ sita Cardinali, posito quòd quasi possessio exigendi fructus ab initio in ipso Cardinali fuerit vitiosa, an ex scientia & patientia ducis superueniente vltimũ illud sit purgatum, vt à duce causam habentes non possent agere interdicto recuperãdi, attento, quòd etiam dux ab hærede Clementis precarium habere dicitur, quòd possessio per precarium & colonum non potest hæredi quæri, nisi saltem secuta ratificatione hæredis. Habetur pro resolutio, sequendo doct. Aret. in d. §. quod per colonum, & Carol. Ruin. conf. 175. vol. 1. bene tamen dubitatur pro parte precarij & coloni, cum absque alia declaratione ipsorum expressa, vel tacita, querant possessionem hæredis. Secundo dicebatur de patientia, de qua in primo dubio, an induceret acquisitionem nouæ possessionis ciuili, an saltem causet summum sufficientem ad remissionem, ad probandum ratificationem. Remanent duo dubia, de quorum veritate non fuit discussum: & vltimum ex quatuor superioribus propositis etiam per aduocatos super his leuiter fuit informatum hætenus. Resolutum fuit, quòd possessio Ducis est precaria, & quòd à Clemente diceretur precario possidere, & quòd Illustrissima Domina & vice pignoris & nominationis in solidum videretur possidere, & ob illa poterat omnia bona ducis petere donec sibi de dote, & donatione propter nuptias satisfactum foret. Item resolutum fuit, quòd si non plenè probaretur Cardinalem adiuuile ex testamento Clementis, tamen quia erant indicia, quòd denegari non poterat remissoria, dum tamen articulus esset releuans, videlicet, quòd posito, quòd Cardinalis adiuuilet hæreditatem Clementis, ad hoc vt hæres potuisset propria auctoritate possessionem montis ingredi: veritas autem huiusmodi releuatis pendet ex duabus difficultatibus exortis à dissolutione primi dubij ex quatuor. Item fuit resolutum, quòd partita montis, dum dicit hæredum, quorum neutra interit, est vera, & intelligenda nõ de omnibus hæredibus Cosmi: interim enim ex pretio Galtri, spectantis ad Clementem & Delphinum pretium nõ perueniet, & quia eramus in possessorio, non erat necessarium probare, quod Clemens & Delphinus erunt hæredes Cosmi, sed sufficit, quòd pretenderent se esse hæredes.

EPI TOME.

Fructus, vt quis excusetur à pœna regulæ de valore exprimẽ, quomodo fuerint considerati.

SUMMARI A.

- 1 Distributiones quotidianæ non computantur in valore fructuum.
- 2 Valor beneficiorum consideratur secundum quod valet importari, quæ non habent residentiam obligationem, sed etiam in absentia debentur.
- 3 Fructus appellantur, qui percipiuntur ex corpore beneficij, & vicinij; etiam absenti debentur.
- 4 Fructus residenti debiti non sunt distributiones quotidianæ licet quòd regulam de valore sufficiat, quòd non dicitur absentibus.
- 5 Excusatio vbi cadat à regulâ de exprimendo valore.
- 6 Fructus, qui residentibus tantum debentur, non computantur in valore.

Dubitauit D. Mohed. in vna Barchinœ, Canonizatus, de mensẽ Julij 1546. præsupposito, quòd Alphonsus expedit sub 24. & quòd est d. tum de reg. de exprimen. vero valore, & quòd testes dicat, quòd fructus Canonizatus valent singulis annis 50. ducat. auri, dummodò resideat in Ciuitate, etiam si nõ ingrediarur Ecclesiam, & quòd absentes à Ciuitate gaudent, dum tamen eorum absentia nõ daretur ultra duos menses, & quòd vltra dictos fructus sunt distributiones quotidianæ, quæ singulis horis lucrantur à solenniter interfectis: his horis, tum de istis absentibus, nihil datur, etiam si in ciuitate resideat an sit locus regulæ. Et fuit resolutum tandem quòd non: quia distributiones & quotidianæ non computantur in valore fructuum, per decif. Rot. 7. de præben. in nou. & fin. cod. in antiq. Et idem dictum erat de alijs fructibus, quos lucrantur residentes in ciuitate, nam & valor beneficiorum consideratur, secundum quod valet importari, quæ non habent obligationem residentiam, sed locum faciunt in absentia per regu. 60. Saanen. nu. vlt. quæst. 8. post princ. ver. valor. tamẽ Staphil. in tracta. de lit. grat. & iustit. fol. 19. col. 1. in fi. versic. vlti. pro declaratione. & sentit notabiliter Oldrad. cõf. 118. dum dicit, constat autem & fructus appellari, qui percipiuntur ex corpore beneficij, & debentur vicinij; absenti. nõ obstat, quòd tales fructus debiti residenti & non fiat distributiones quotidianæ: quia satis est, quòd ad regulam, de valore, quòd non datur absentibus. Et valor considerari debet in eo, quos habetur siue confidentia, vt in portatis in absentia, secundum Oldradum commentatorem regulã, & Sara. nõ obstat, quòd regula sit fauorabilis, & extenditur propter periculum animæ, & præiudiciũ officialium: quia illud est stricte intelligendum secundum Cassad. decif. 20. vol. 2. super reg. Can. ell. quia regula principaliter considerat fauorem animarum, secundum Gemu. in rub. de Val. col. 2. & q. 3. nam de iure non est necessarium eum exprimere, licet ius commune considerat merita promoventium & fauorẽ animæ. Item illud quod continet fauorem animæ est fauorabile, & extendendum quod nullo modo cadit excusatio, vt in terminis Auth. sacramenta puberum. at cum & hic secundum opinionem Doctorum cadat excusatio, absurdum est quod consideratur in impetrante beneficium, quod autem nõ haberet fructus, nisi residens, non habetur pro absurdo, iuxta d. Staphil. in tract. de lit. grat. 19. col. 1. & prædicta intellige iusto vers. procedens & c. 6. cum ibi not. de præb. quia procedunt in alio casu, quam clausula, in qua tractatur de excusatione ab expressione ad effectum, vt non videatur in pœnam dictæ regulæ nõ obstat generaliter, quia non sit bene expressus, si exprimat, & malè, vitiat gratia & hoc ad effectum regulæ de exprimendo. nam & isti fructus, qui debentur tantum residentibus, non computantur in valore, quia oportet, quòd debeantur absentibus liberè.

SUMMARI A.

- 1 Mora etiam de æquitate Canonica purgari non potest, si in instrumento contractus renunciatum sit omni legum auxilio.
- 2 Beneficio commiserationis causa concesso non per generalia seu specialia tantum verba derogatur.
- 3 Iuramentum, adducta generali renunciationis regula, validum non efficit beneficij miseracionis causa introducti renunciationem.

4 Renunciatio specialis cum iuramento non purgat moram.

DECISIO CCCCLXV.

Dicebam in vna Mediolanen. repressa, quæ mihi per D. Chifanen. fuit comissa, quòd mora & non poterat purgari, etiã de æquitate Canonica, vbi quis in instrumento conuenus renunciat omni legum auxilio, per ea quæ dicit Crot. in repet. l. si insulam. col. pen. vers. 5. difficultas, de verb. obligat. & sequitur Gozad. consilio 57. nulla fuerunt. colum. penult. nu. 19. Et ex aduerso respondebatur, quòd illud dictum Croti non erat verum, quando purgatio moræ erat concessa à lege cum miseracione, secundum Bal. in l. sancimus. colum. 2. ver. nota pro parte derogari. C. de fid. instrument. Et beneficium concesso & miseracionis causa nõ renunciatur per verba generalia, sed specialia, secundum Rom. 369. non est dubium. colum. 2. ver. q. autem principalis, & multa ponit Tiraquel. in repet. l. si vnquam. pag. 49. nu. 1. 20. vers. item beneficium. Et idè per istud fundamentum dicebatur, quod dictum Croti non erat verum, quòd forsan procederet vbi non adesset iuramentum, per ea quæ dicit idè Tiraq. in d. repe. l. si vnquam. pagina 51. nu. 127. vers. si posteriorem. Et pro parte aduersa fuit replicatum, quod iuramentum, & adducta regu. generali renunciationis, non adducit validam renunciationem beneficij causa miseracionis introducti, per ea quæ dicit idè Tiraq. in dicta repet. nu. 160. Tamen visa obligatione in regulis, positus in obligatione in forma Cameræ, & pro parte renunciatiuæ, quòd renunciat omnibus auxilijs vtriusque iuris, tam in generali quàm in speciali nõ petendo maximè dicendum generalem, renunciatio & valeat, nisi præcedat specialis, dixi quod propter prægnantiam dictarum decimarum, quòd dicebatur in specie renuatiarum purgationis moræ, quo casu nullus dubitat, quòd admittitur de auctoritate canonica. Et quòd ita iudicarem, si essem iudex, tamẽ quòd possent alij discrepare ab ista opinione, non fumus in materia odiosa, si D. Signator signare noluerit commissionem attentatorum.

EPI TOME.

Consuetudo immemorabilis, vbi est à iure reprobata, non habet vim priuilegij.

SUMMARI A.

- 1 Testes deponentes de visu consuetudinis coniungendi beneficia incompatibilia an prohibent.
- 2 Consuetudo immemorabilis circa beneficia incompatibilia tanquam irrationabilis reprobatur.
- 3 Consuetudo coniungendi duo beneficia incompatibilia firma est, sed non copulandi tria.
- 4 Consuetudo immemorabilis habet vim priuilegij, nisi sit ipsi iure reprobata.
- 5 Consuetudine principaliter intentio fundari non potest.
- 6 Priuilegium potest fundare intentionem, & ad robur priuilegij adduci consuetudo.
- 7 Priuilegium quando per consuetudinem non probetur.
- 8 Remissoria ad probandum consuetudinem immemorabilem reprobata non est releuans.
- 9 Possessio 100. annorum non inducit priuilegium presumptum.

DECISIO CCCCLXVI.

Matthias Ferret Archidiaconus & Canonicus Illerden. fuit prouiso de vna Præpositura, in vna causa, ex duobus mentibus per ordinarium, & Paulus habuit præminentiam Apostolicam, & nisi mittat causam

contra Matthiam, & curet gratiam canonizari ponendo Matthiæ, quòd prouiso Cardinalis ordinarij nõ esset bona, aut quòd in ea dum ecclesia possidebat Archidiaconatum & canonicatum non poterat absque dispensatione prouideri. Quare est sic propositum ita quòd esset incompatibilis, per text. in c. ordinationem conferenda, de officio ordinar. Pro parte autem Matthiæ fuerunt producti testes examinati nulliter in partibus, qui deponunt de visu, se 10. annis vidisse diuersos possidentes dignitatem canonicatũ, & Præposituram, & de ambitu à maioribus, quod fuerunt plures possidentes dicta beneficia incompatibilia absque dispensatione Papæ: & pro parte Matthiæ, cum obligatione de stando sententiæ, petebatur remissoria, Dubitauit ego 18. Octobris 1546. an remissoria, esset releuans, text. in c. 1. de consuetudine in 6. Vbi consuetudo & immemorabilis circa ista beneficia incompatibilia reprobatur tanquam irrationabilis, & non solum censetur reprobare præterita, sed & futura, secundum Roch. in c. final. colum. 69. versic. septima conclusio, de consuetu. in 6. Firma & consuetudo spectari debet, sicut etiã statutum Episcopi, vt quis sit in eadem Ecclesia duplex, secundum Roman. in c. 1. colum. 4. in vers. 1. in glo. si. & ibi Francisc. col. 2. nu. 2. etiam glo. de consuet. in 6. Tamen quòd quis sit in eadem Ecclesia triplex, consuetudo esse non potest, secundum Domi. & Frac. in d. loco. Et idè cum consuetudo immemorabilis sit, per predictum capitulum, reprobatur præterita & futura. ergo remissoria illam probans ac releuans nõ erit. Non obstat, quòd & consuetudo immemorabilis habeat vim priuilegij, hoc iure. §. ductus. ff. de acqui. rer. dom. cum alijs allegatis, quia istud procedit, vbi talis consuetudo non esset à iure reprobata, vt in casu nostro, tunc nec vim priuilegij, nec vim aliquã habeat, ita Philip. Franc. in d. c. 1. & 2. 50. not. vers. imò tradit Hostien. Prout nec obstat, quòd illud dictum procedit, vbi quis principaliter se fundat super consuetudine, tunc enim lex illa est probata, & non potest in illa fieri fundamentum, potest tamen quis se fundare in priuilegio, & illud allegare, & ad proprietatem eiusdem priuilegij adducere consuetudinem, & non censetur reprobare priuilegium, prout ita sentit Felin. in c. accedentes. col. 41. vers. fallit 3. in illis verbis restringi hanc sententiam dupliciter. & colum. sequen. vers. sed dicens de presump. quia etiam quòd principaliter fuerit fundamentum super & priuilegio, & illud diceretur probare per talem consuetudinem immemorabilem cum illa consuetudo sit reprobata, rectè per actum reprobatum à iure priuilegiatum, non data aliqua probatione saltem de fama priuilegij, priuilegium eodem modo probari non potest, & illud vult Felin. in c. cum ex officio. colum. 3. versic. cuncta vt supra dixi in illis verbis, & licet præscriptum tanti temporis, & melius col. 10. vers. si modo diuersi subtiliter, de præscript. & ibi Rota quæ dicit pro ista parte, quòd & remissoria non esset releuans: releuans dicebat, quòd cum immemorabilis sit consuetudo per d. c. 1. sed reprobata: & quòd volebat probare tale priuilegium, per talem consuetudinem, esset imponere legem vetustam, & nõ robustam. Imò aliqui ex Dominis dicebant, quod esset necessarium probare famam priuilegij, quia tunc stante probatione, talis fama tunc famam talis immemorabilis posset operari. Sed istud vltimum non fuit formatum: Et idè dixerunt Dd. quod etsi simpliciter laicus & probaret se possidisse per centum annos decurios, quòd nec etiam istud sufficiebat, vt illa immemorabilis induceret priuilegium præsumptum: sed etiam istud non fuit firmatum, quia non

non occurrebat pro tunc, cum in tali materia eandē reprobet consuetudinem immemorabilem, prout in nostra materia, facit c. 1. de consue. in 6.

EPITOME.

Procurator quo casu non fuerit reuocatus per resignationem factam per principalem.

SVMMA R. P.

- 1 Procuratore constituto ad omnes lites motas & mouendas an sententia contra eum post cessionem factā citatum lata sit nulla. & nu. 3. 5.
2 Acta omnia cum procuratore post suam cessionem facta sunt nulla.
4 Procuratoris constitutio post primam resignationem factam ad defendendum super canonicatu dominum, non nisi de fructibus per eum perceptis intelligitur.
6 Reuocatio procuratoris per mortem domini non intimatur adue. sario: sed in reuocatione per resignationem.

DECISIO CCCCLXVII.

Ferdinandus de Volubralis de mense Maij, 1545. resignauit canonicatum & præben dam in fauore Didaci: & postea de mense Septemb. eiusdem anni constituit procuratorem Ioannem, ad omnes causas motas & mouendas, & in specie super canonicatu, quem tunc resignauerat Io. procurator produxit mādātū in causa Postea Gometius vigore f. ecialis commissionis venit ad causam pēden: em pro suo interesse, inter Ferdinandum & Didacum, & mādātum erat cōtra Didacum, omnēque alios, & quōd Gometius vigore dictæ commissionis pro parte sua præsentatæ nihil fecit. Postea 9. Febr. 1546. idem Ferdinandus cessit canonicatum Ferdinandi de Kipa, postquā cessionem Gometius citato Io. procuratore Ferdinandi de Volubralis, sententiam obiicit, quæ nulla oppositione suspensa, in rem transiuit iudicata, & literis executorialibus decretis instabat, vt Ferdinandus pareret quōd fructus & expensas. Procurator de Ferdinando dicebat, q̄ sententia erat nulla: quia per cessionem factam 9. Februarij dicebat, quōd mādātum Ioannis procuratoriorū expirasset: & cum omnia facta & essēt facta cum d. procuratore post ipsius cessionem, quōd illa erant nulla, iuxta. text. in Clem. fin. habet etiā materiam singularem Cur. in d. Clem. si. de procur. & per decisi. Rot. 337. Hoc non obstante, fuit resolutum, q̄ non eramus in terminis d. Clem. si. nam cum prius de mense Martij, 1547. canonicatum resignasset, & post resignationem procuratorem constituisset, cum secundo resignat in eum nullum ius amplius, non possumus dicere, quōd mādātum procuratoris extinguitur: immō constitutio procuratoris & post primam resignationem factam ad defendendum eū super canonicatu, non potest intelligi nisi super fructibus, per eū perceptis, dum esset in possessione canonicatus, & istud interesse non constat in secunda resignatione: & idēd cum mors cunctis sit naturalis, & omnia isto casu non æquiparatur fuit dictū, & quōd iste ad hoc esset procurator si iudicium cum eo agitare quis vellet. In eadem etiam fuit dictū, & quōd licet reuocatio procuratoris, quæ per mortem domini est inducta, non sit intimanda aduersario, vt per Bar. in l. procuratorem. ff. de procu. Abb. in c. mādātum. de procurato. Fel. in c. ex parte. in 1. fal. de refer. quia nihil est, quōd possit imputari domino: tamē fecus est in reuocatione, quæ inducitur ex resignatione: quia tūc imputatur domino & ita dicit expressē Cassad decisi. 2. de appell. resolutio fuit facta, in vna Salen. canonicatus, coram Domino Thoma de Thauis die 8. Octobris, 1546

SVMMA R. P.

- 1 Resignans licet mortuus dicatur ciuilitur, habet tamen ius ad beneficium resignatum, quod secunda resignatione amittitur.
2 Resignatione detentatio amissa non probatur.
3 Mādātum post resignationem procuratori datum secunda resignatione non expirat.

DECISIO CCCCLXVIII.

Die 11. Octo. 1546. causā iterum posita fuit dictū quod licet per primā & resignationē diceretur mortuus ciuilitur, tamen d. Volubraies cedens, post cessionem prætereire potuit post dictam cessionem ius in dicto beneficio resignato: & idēd per secundam resignationem de dicto canonicatu factam dimisit, illud ius ipsum, puta quōd poterat prætereire quōd illa resignatio non esset bona, & idēd videbatur quōd per illam dictū resignationem, quia cessabat illa præsentio, mādātum expirabat, tamen quia in dicto casu non constabat, quōd in dicta detentatione decēssisset, licet enim per resignationē mittat possessionē iuris: Tamen per id non constabat, quōd detentatio non cessasset, sec. Rot. decisi. 158 in nou. & ratione illius detentationis mādātū & non dicebatur expirasse: Et tādē magis in illo casu, in quo in secunda resignatione Volubrales referuauerat sibi pensionem certam, itē dicebatur, quōd licet in resignatione resignans teneatur dimittē e ius, tamen quia resignando referuauerat pensionem, prætereirebatur, quōd Gometius in canonicatum nullum ius habebat, & idēd ratione illius pensionis mādātum nō expirauerat, etiā cum ius Gometij esset canonicatum, per consequens nec sententia lata super fructibus.

EPITOME.

Appellatio vnus prodest alteri habenti causam cum altero communem & connexam: & p. rogatio fatalium.

DECISIO CCCCLXIX.

In vna Abulen. bonorū, corā D. Prospero 8. Oct. 1546. fuit resolutum, quōd prorogatio fatalium facta per vnum, ex duobus condemnatis in causa cōmuni & connexa communiter prodest, per text. in l. 1. & 2. C. si vnus ex pluribus. & facit gloss. in l. 1. §. fin. in cōmuni causa, & quōd dicit in cap. Romæ de præscrip. & c. translatio de constit. quōd in connexis appellatio vnus prodest alteri.

EPITOME.

Auditor in Rota quomodo dicitur alteri præuenisse, & sententia per secundum lata, partem non opponente, est valida.

SVMMA R. P.

- 1 Præsentatio commissionis primo auditori facta præuenitur secundum parte non opponente.
2 Inhibitio vigore commissionis præsentatæ executat habetur pro oppositione & protestatione.

DECISIO CCCCLXX.

In vna Barchinonen. coram Dom. Fabio, die 8. Octobris, 1549. fuit dictum, q̄ licet in Rota. per solam præsentationem & commissionis. primo loco auditori factam dicatur auditorem præuenisse, iuxta decisi. de constit. in antiqu. alias 807. in fine dicit, quōd auditor secundus nullo modo procedat, fuit intellectū verum opponente parte. Tamen quando in illo casu per primum auditorem emanasset inhibitio & vigore commissionis præsentatæ citationis executat a secundo auditore, fuit dictum, quōd talis inhibitio habet vim oppositionis & protestationis, quōd tunc procederet coram secundo, & idēd esset sententia, post inhibitionem lata attentata & nulla: tamen fuit dictum quōd sententia non annullatur, sed videretur de bono iure per productionem iurium.

EPITOME.

EPITOME.

Melioramenta vbi sunt illiquida, an per dationem cautionis prouideatur.

SVMMA R. P.

- 1 Executio sententia quoad possessionem an præstita de melioramentis illiquidis cautione sit danda.
2 Executio sententia datur non solum in facto illiquido sed etiam in expensarum illiquidarum condemnatione.
3 Liquidatio fructuum quando debeat præcedere executionē sententiæ.
4 Melioramenta qui facit, ius retinendi habet.
5 Retentionis ius pro melioramentis datum tollitur, si ea sunt illiquida, cautione præstita.
6 Melioramentorum retentio vt per solutionem tollitur, sic & per cautionem.
7 Valor melioramentorum illiquidus arbitrio bonorum virorum æstimandus est, vt fiat executio.

DECISIO CCCCLXXI.

Die 15. Octobris in causa Parmens. Vallium fuit dubium propositum, vtrum Dd. Corrigens. sit danda & executio quoad possessionem, præstita per eos cautione de melioramentis liquidandis, iuxta formam commissionis, & præstito quōd melioramenta non essent liquida, quod data cautione executio sententiæ quoad possessionem esset faciendā, per not. per Doct. & maxime per Alex. in l. 4. §. ait prætor. ff. de re iud. & Neg. in tract. de pigno. in mēbr. 4. §. nu. 10. Et sentit Paul. de Castr. consil. 170. volum. 1. dum ponderat, quōd in casu suo, & in sententia, non essent illa verba, solutis prius melioramentis, & notat. in d. l. 4. §. ait prætor. procedunt minus & vbi sumus in facto illiquido iuxta text. in l. status liberationem. in princ. ff. de stat. hom. sed etiam vbi sumus in dādo, puta, quādo quis est condemnatus ad expensas & illæ ex, ense sunt illiquida. Et tādē magis dicebatur quōd illæ illiquidæ executioni forent dandæ stante cōmissione termini, vt in termino præfixo melioramenta nō erāt liquidata, quō casu stante mora, dicebatur locum esse executioni, ne aliās essent in potestate propter moram liquidandi retardare executionem sententiæ. Non obstat decisi. Neap. 17. quia fuit dictum, quōd erat illud propter verba sententiæ, in qua dicebatur, vt fructus & computaretur in melioramentis, si meliorationes excederent fructus, quōd resicerentur liquidatis omnibus in executione sententiæ non mirum, si conciliū Neapolitanum mandauit ibi, vt liquidatio fieret ante executionem: at in casu isto, in sententia liquidationis profequenda melioramenta, non obstant rationes, quas adducit ibi Capitolinus, dum primò dicit, quōd regula est, & quod ille, qui fecit melioramēta, habet ius retinendi, vt per iura per eū allegata. Et illa iura multum bene allerebant, quōd melioramenta non erant liquida, & tamen dant ius retinendi, ergo etiam quod non sit facta liquidatio, non potest fieri executio: nā fuit responsum, quōd licet iura pro melioramentis dant retentionem, tamen iura non dicunt, quōd data cautione, nō debet fieri restitutio: & idēd licet detur retentio, & tamen illa tollitur vbi melioramenta sunt illiquida, mediante cautione, per not. in d. §. ait prætor. l. 4. Et eodem modo responderetur ad consil. Rom. dum dicit, quōd pro melioramentis datur retentio, & si illa retentio non tollitur, nisi per solutionem, quia vt supra dixi, non est verum quōd vbi sunt illiquida

tollantur per solutionem non tantum, sed etiam per cautionem: vbi supra. Nō obstat etiam q̄ dicit Caputacquen. in d. deci. 17. q̄ l. status liberationem. in princ. ff. de stat. hom. loquitur in causa temporali fauore libertatis, quia illa intelligitur. per Dd. in casu, in quo cessat ille fauor libertatis, & tamen cōdemnato ad reddendam rationem, vt in d. §. ait prætor. per D. Ang. in l. 1. ff. qui satisf. cogan. vbi Iaf. etiam expliicat in tutore. Et licet Rota ita inclinauerit, vbi melioramēta penitus sunt illiquida, tamen valor & secundum melioramenta non erat sufficienter liquidatus, dixerunt Dd. ergo debere præfigere terminum extra curiam ad electionem peritorū, qui deberent æstimare illa melioramēta, & sic, si Comes esset in mora, daretur executio: terminus verò datus non attendebatur, quia breuis etiam in curia non poterat liquidare.

EPITOME.

Alter natus Episcopi Portugalen. quomodo intellectus.

SVMMA R. P.

- 1 Si presentatio principalis ad Abbatem, & institutio ad Episcopum pertineat, an alternatiua Episcopo concessa comprehendat presentationem inferioris, & numero 5.
2 Alternatiua si ante an sit prouisioni Apostolica locus si inferior præsentat, et superior in mense alternato instituat.
3 Alternatiua data ad quamvis aliam dispositionem, comprehendit etiam beneficiatam secularis, quam ecclesiasticæ præsentationis quæ sunt.
4 Verbum, dispositio, continet quoque institutionem.
6 Clausula generaliter reseruata, intelligitur ad tempus octo mensium a regula reseruatoria inducendum.

DECISIO CCCCLXXII.

In vna Portugalen. de Golperiares, die vndecima Octobris, 1546. propositum egō dubium, posito, quōd presentatio & principalis, de qua agitur, pertinet ad Abbatem, institutio verò ad Episcopum, an sit locus alternatiua: Et sic dubium erat, an alternatiua concessa Episcopo Portugalen. comprehendere presentationem inferioris prælati. Nam ex quo parochialis vacauerat mense Februarij, dicebat Iulianus Collumella, quōd parochialis erat reseruata: sed pro parte Episcopi dicebatur, q̄ stante alternatiua & hic non erat locus prouisioni Apostolicæ ex quo Abbas præsentauerat, & Episcopus instituerat de parochia vacanti in mense Februarij alternato, quōd prouisio Apostolica Iuliani superueniens non valebat. Verba alternatiua erāt huiusmodi, vt de quibusuis beneficiis & ad tuam vna cum dilectis filiis capitulo ipsius Ecclesiæ collationē, prouisionem, presentationem, electionem, seu quāuis aliam dispositionem, communiter pertinentibus, quæ antea & in singulis Februarij, Iulij, Augusti, Octobris & Decēbris mensibus vacare contigerat, dum dispositionem Apostolicam generali reseruatu, vel ex generali dispositione Apostolica effectum nō fuerit, etiam si presentaciones nominationes, electiones, & alia, quæ facere suē procedere conuenierint, perinde ac si expectatiuē & liberē disponere ea fuit concessum, q̄, quia & alternatiua dab. ad quamuis aliam dispositionem, quod sub sua generalitate, comprehendebantur bene ea, quæ erant presentacionis aliorum beneficiorum secularium, sine ecclesiasticorum, quia verbum dispositio, & comprehendit etiam

tiam institutionem in illo: quod etiam declarabatur per illa verba inferius posita, & aliorum quae salua sint. Et sic fuit resolutum, quod alternatiua ꝑ capiebat beneficia, quae erant ad praesentationem aliorum inferiorum, non solum Episcopi, sed & capituli. Itē fuit dictū, quod illa ꝑ verba, generabiliter reseruata, intelligebatur tempore octo mensium inducto per regulam referuatiuam, ex qua in alternatiua exprimebatur mensis Februar.

EPITOME.

Appellatio, de qua hic, fuit iudicata extra iudicialis.

SVMMA RIA.

1 Appellatio mandati intimatione non vt à iudice sed à prima persona facta bona quidem est parte consentiente sed extraiudicialis

DECISIO CCCCLXXII.

Edem die 11. Octobris dubitauit D. Fabius, in eiusdem Salamatin, portionis, an appellatio p̄pria Didaci interposita fuit iudicialis, & talis quoque fuerit portio litigio sa. Et fuit resolutum, quod non: idq; ex reclusis mandatis tam appellantis, quam appellati, praesuppositis dictis madatis pro bonis, & q; intimatio mandati tempore appellationis esset facta non vt à iudice, sed vt à priuata persona, & ab intimatione, litterarum & sic parte petente illam executionē, iuxta tex. in c. 2. bonae appellat. Item quod appellatio nō peccabat nec in forma. nec in termino, prout latius in informationibus pro Antonio Arar. deducitur.

EPITOME.

Valor melioramentorum quomodo probatur.

SVMMA RIA.

- 1 Melioramentorum, eorumque valoris probatio an probet meliorationis impensas.
2 Testes deponentes de quauitate, valore, & rei melioratione non darent impensa. nisi factarum certā magnitudinē.
3 Impensa melioramentorum arbitrio boni viri tantum non estimari debent, sed & rem meliorem, quanto melior sit effecta.

DECISIO CCCCLXXIII.

Die 15. Octobris, 1549. proposuit dubiū in causa Parm. vallium, preppolito, quod testes examinati probant in valle, de quo agitur, aliqua melioramenta per Comitē, & eius successores esse facta, & testes deponunt ꝑ valore melioramentorum, an sint legitime probatum. Et fuit resolutum pro parte negatiua, q; non esset probatum, per ea quae dicit Negul. in tra. de pignor. post alios quos refert in membro 45. in principio. colū. 7. in 1. quāst. colū. 10. nume. 6. vbi ꝑ testes deponentes impensum quod sit in melioramentis, & quantum impensum sit in melioramentis, & quantum res sit effecta melior, non deponebant quantum foret impensum, nec quantum res esset melior effecta, & preciosior: & aliquid dicebant, indictio eorum in tripulum non obstabat, quod testes mensurauerint, & estimauerint: quia nō sequitur ex hoc, quod deponerēt quantam impensam fecit, nam res hodie propter melioramenta in tanta aequalitate preciosior facta est: Et licet Dominus tenuerunt, q; valor non esset probatus, per hoc tamen nō recesserunt ꝑ illa opinione, quod in praeterita audientia tenuerūt, quod essent eligendi periti ab vtraque parte: qui deberent referre,

quātum in dictis melioramentis impendi poterit, & quantum res hodie preciosior sit.

EPITOME.

Notario afferenti, quod capitulum fecerit, quādo credatur,

SVMMA RIA.

- 1 Notario instrumento aliquid factum afferenti creditur, nisi aliud ex coniecturis constiterit.
2 Maior pars capituli quod facit, ab vniuersitate factum esse censetur.

DECISIO CCCCLXXV.

Die 15. Octobris, 1546. coram D. Peregrino fuit resolutum, quod licet notario ꝑ instrumento attestanti quod capitulum fecit, credatur, vt per Oldrad. conf. 100. & per Abb. conf. 1. col. 2. circa fin. & de signo q; illud prouenit in dubio per rationes, de quibus per eos. Sed vbi aliter ex coniecturis cōstet, vbi non esset capitulum, q; tunc non staretur notario, ad curiā afferenti, prout erat in casu nostro, in quo denunciatis literis Apost. septē ex canonicis Ecclesiae cathedralis Columbricis. in qua praesupponebatur, quod erant 20. canonici, notarius dicebat, q; statim praesentatis literis illi septem canonici capitulum fecerunt, & sic ex quo praesupponebatur, quod erat 20. licet alij fuisse vocari, tamen apparebat, quod notarius male indicabat, quod statim fecerunt capitulum, cum non essent duae partes, cum notarius diceret, q; statim fecerunt cap. apparebat q; non esset vocatio aliorū, erat actus decanatus ab vniuersitate factus, & quod ad hinc duae partes, requiritur aliunde conuocatio, & quod maior ꝑ pars aliorum facit, dicitur à capitulo seu vniuersitate factum, Dec. in c. omnes. nume. 3. de cōstitut.

EPITOME.

Testes duo plene probant confessionem, ergo vnus semiplene probat confessionem.

SVMMA RIA.

- 1 Confessio vt plene probetur duo sunt testes necessarii.
2 Vnus an semiplene probet confessio. om. m. cum duo testes eā plene probent.
3 Testes singulares probant confessionem non singularitate oblatiua, sed adminic. latius. & n. 4.

DECISIO CCCCLXXVI.

Confessio vt plene probetur de aequitate Canonica debet per duos testes probari, vt per Abb. in l. si. ex cautione. ad fin. de non numer. pecun. Dixerunt Domini in vna Dertunen. Sacristiae, coram Domino Peregrino, die 15. Octob. 1546. quod non valeat consequentia: duo ꝑ testes de confessione probant plene, ergo vnus semiplene, per ea quae dicit Sozin. in l. Galus. §. ille casus. circa fin. ff. de liber. & posthum. Alex. consil. 132. volu. 2. quē sequitur, & refert Philip. pb. in c. 1. num. 53. de confess. licet aliter dicere videbatur Corn. consil. 162. habita diligentia. col. 2. post nu. 22. Item dixerunt, ꝑ quod testes singulares, nō singularitate oblatiua, sed adminiculatiua probāt confessionem, ex quo cōfessio est actus momentaneus, & successiuus. Fuit alleg. Caccialup. ita dicere in repet. l. admonendi. de iureiurand. Non obstat, quod in contrarium allegaretur Paul. de Cstr. consil. 4. in 2. volum. Cur. Iun. in repet. d. l. admonendi. num. 143. Alexand. consil. 63. colum. fin. volumine 1. Rollan. consil. 172. col.

colum 3. Alexand. consil. 73. colum. 3. Sozin. Iun. cōsil. 9. colum. 2. vol. 2. & consil. 99. Paul. consil. 57. num. 33. & 65. volum. 1. Quia respondebatur, quod conf. Paul. Cstr. 86. reprobat per Ias. in repet. d. l. admonendi. nume. 218. & etiam loquebatur in materia, in qua sufficiunt coniecturae. Ad alia consilia superius allegata ꝑ debebat Dom. Hieronimus in informat. sua, ad quae me refero vt fuerint facta, ac dicta. Et quod per testes singulares ꝑ confessio non probetur tenet Matthaeus de Affl. decis. 364. & facit decis. Alexand. 547. versic. processit causa, col. 2. versic. constat autem quod testes singulares in 6. vol.

EPITOME.

Collatio facta, per nuntium existentem in vno regno de beneficiis alterius regni.

DECISIO CCCCLXXVII.

In vna Legionē. & Samoren. coram me, die 20. Octobris, 1546. fuit resolutum, quod Ioan. Prognus nūcius in Hispania, qui exiens in ciuitate Barchinon. contulit beneficium vacans, seu beneficia vacantia in ciuitatibus Legionen. quod talis collatio, non teneat per regulam Pauli, quae vult, quod facta nuncijs existentibus in regno Legionen. & prouidentis de Samoren. nō valeat.

EPITOME.

Coadiutoria cum futura successione vbi conceditur, an sit derogandum indulto Cardinalis.

SVMMA RIA.

- 1 Gratia coadiutoria cū successione futura necessario requirit derogationem indulti Cardinalis.
2 Indulta fauorabilia ad immisionem ordinarij praeseruandū an comprehendant etiam coadiutorias cum futura successione, quae sunt odiosae & n. 4. 7.
3 Coadiutoria, dum dat futuram successione, dicitur gratia praesentiuia.
5 Indultum: obiens gratias merē praesentiuas, nō tollit eas quae inspiunt.
6 Interpretatio plena & stricta quando fiat contra Papam.
8 Indulta & concordata equiparantur, sed non ꝑ ad omnia.

DECISIO CCCCLXXVIII.

In vna Toletan. proposuit Dominus Peregrinus, die 20. Octobris, 1546. an in ꝑ gratia coadiutoriae cū futura successione fuerit necessaria derogatio indulti Cardinalis Toletan. Et ex septē votantibus tres tenuerunt, quod sic per decisi. Castad. i. de pac. dū vult, quod concordata cōprehendant coadiutorias, idē dīcendum, quod indulta ꝑ quae sunt fauorabilia, quae fuerant ad praeseruandū immisionem ordinarij, comprehendunt etiam coadiutorias cum futura successione, quae sunt odiosae. & idē videtur sentire Castad. decis. 4. de priuile. vbi equiparat concordata & indulta restituen. iurisdictione, cōferendo perinde ac si gratia expectatiua & aliquid ius dispositionis non emanasset, & sic quod tollit materias praesentiuas negari nō poterat: quia ꝑ coadiutoria, dum dat futuram successione, dicitur materia praesentiuia, & sic esset sublata, prout alia gratia praesentiuas, quae sunt odiosae. Quatuor tēnerunt contrarium, quod ꝑ indultum non cōprehenderet coadiutoriam, & idē non esset necessaria derogatio indulti: quia licet indultum ꝑ tollat omnes gratias praesentiuas, tollit tantum omnes, quae sunt merē praesentiuas. non tamen eas quae habent fomentum iuris

prout est coadiutoria cum futura successione de consensu coadiuti consentientis dicta futura successione fecun. text. in l. fin. C. de pac. nam licet ista gratia sit praesentiuia, tamen quia habet consensum coadiuti, nō est ita odiosa, prout gratia praesentiuia sine consensu, & idē cum Papa abstulerit per regulam octo mensium ordinarij, & postea idē per indulta ꝑ restitnat, cōtra Papam debet fieri plena interpretatio: sed vigore indulti tertij, qui soluit compensationem pro coadiutoria, ne remaneat deceptus, ista interpretatio plena fieri non debet, sed stricta: & itē illa verba, perinde ac si gratia, & c. debēt intelligi, de gratiis merē praesentiuas, quae nullius consensum habent. Non ꝑ obstat d. decis. 1. de pact. quia loquitur in concordatis ad fauorem nationis, ad publicandum vtilitatem, & vt scandala cuita rentur: fuit interpretatum, vt dicta coadiutoria comprehendere, vt etiam videtur consentire Castad. d. decis. quod secus est in indultis ordinarij, vbi militat fauor ipsius ordinarij, & non ita publicus, vt in concordatis. Non obstat deci. 4. Castad. de priuile. quia licet quoad ꝑ quaedā equiparentur, non tamen quoad omnia pro ista parte fuit, quod semper ab istis gratiis praesentiuas excipiuntur, praeterquam regressus & accessus, & de cōsensu coadiutoriae. Cum ipsis ita iudicabat D. Berquionęus Pereg,

SVMMA RIA.

- 1 Restitutio iurium à Papa concessa si est generalis, generaliter quoque interpretari debet nec per clausulas in parte excutina positas restringitur.
2 Indulta comprehendunt coadiutorias.

DECISIO CCCCLXXIX.

Vit iterum posita causa die 5. Octob. 1546. & cōtra illos quatuor fuit facta noua ratio, quia non est dubium, quod Papa voluerit restituere omnimodam iurisdictionem Episcopo, & appoluit decretum irritas, etiam per nos: ita q; Papa voluit ligare sibi manus, & illa restitutione tantum excipit casum resignationis, in manibus eius faciendam. Et idē cum omnes alios casus includeret, dum tamen nō habeant dependentiā à praeterito, & licet Papa in reuocatione obstaculorum tantum amouisset gratias praesentiuas nō odiosas & non eas quae videntur habere fomentum iuris, put est coadiutoria cum futura successione de consensu, per tex. in l. fin. C. de pact. tamen sicut in parte executiua, etiam apposita non augent dispositionem, ita non habēt minuere, si ergo restitutio Papae ꝑ est generalis tamen excipies resignationes, generaliter debet interpretari, quae restringi non debet per clausulas in parte executiua positas. & idē tā per istam rationē, quia etiā fuit repertum, quod in vna Toletana Archipresbyteratus 13. Martij, 1544. prout annotauit supra, Domini indicarunt in hanc partem, quod indulta ꝑ cōprehenderent coadiutorias: & idē qui habuerat coadiutoriā, recursum habebat ad datarium, pro derogatione indulti habenda. Maior pars ne diceretur quod faceremus decisionem contrariam voluit quod staretur illi decisioni, in qua iam erat prius inclinatum.

EPITOME.

Egidianae constitutioni an sit locus, vbi lata secunda sententia est reuocatorię Prima.

SVMMA RIA.

- 1 Sententia secunda an ex Egidiana mandanda sit executioni si alter primam habeat & n. 13.

2 Appel-

- 2 Appellari an possit à secunda sententia reuocatoria prima iniq̄a, an verò sit mandanda executioni.
- 3 Confirmatio Egidiana in causis dependentibus locum obtinet.
- 4 Statutum, quòd appellari non possit an appellatorium sit, an verò decisorium. & nu. 6. 8.
- 5 Confirmatio quæ procedit in causis dependentibus, intelligitur quoque per appellationis viam.
- 7 Diffinitiva possessorij per iudicium petitorium reparari potest.
- 9 Constitutio non omnino noua sed prima declaratoria trahitur ad pendentes per appellationem causas.
- 10 Absolutoria primò lata pro aliquo & postea cōtra eundem condemnatoria, non datur sequens, quòd secunda sententia præsumptio à prima elidatur tempore debito.
- 11 Appellari potest à sententia in possessorio ante superuenientiam Egidiana, quæ prima sententia iniquitatem nondum detexerat.
- 12 Egidiana mens est, vt possessorium per vnicam sententiam terminari possit.
- 14 Sententiæ prima iniquitas si tempore debito per probationes legitimas non detegatur, mandanda est executioni, & Egidiana operatur.

DECISIO CCCCLXXX.

Antonius de Burgos de anno 25. seu 26. tulit sententiam absolutoria, in fauorẽ bonæ matronæ Liuiæ de Ballionibus à prætenso spolio cum ea intetato per Comites de Marficano ab ipsa sententia appellatur, & causa commissa fuit Simoneto, coram quo & Marficano postea furrogato Simoneto, per ipsos Comites fuerunt probata duo extrema: Postea de anno 1546. in vltima audientia, de mense Iulij inuerfa probatio duorum extremorum primam sententiam reuocauit Antonij de Burgos, & condemnaui Rainutium filium & heredem Liuiæ ad restitutionem certorum castrorum. Causa appellationis autem interposita, & commissa Domino Mohed. cum clausula, & si quid exequẽdũ erit exequeretur, dubitauit primo, videlicet die 20. Octob. 1546. stante quod Rainutius ÷ habet primam sententiam, & postea Domini de Marficano habent aliam præseruatoriam primæ, an sit Egidiana, vt secunda in fauorem illorum de Marficano sit mandanda executioni. Et 22. mēsis Octobris, dedit aliud dubium ortum ex primo, præsupposito, quòd prima ÷ sententia in fauorem Domini Rainutij, & apprehensione & probatione, in secunda instantia ante superuenientiam Egidianæ & eius confirmationem factã, ex quibus constat de iniquitate primæ sententiæ, an à secunda sententia reuocatoria primæ possit appellari, vel an secunda sit mandanda executioni. Fuit resolutum, dicta die 22. quòd non possit appellari à secunda, sed esset mandanda executioni: & ÷ confirmatio Egidianæ habet locum in causis pendentib. Cum ergo ista causa pendeat, ergo in ea locum habet, non obstante, quòd dicitur, quod non intelligebatur dependere per appellationem, per Felin. in c. ina. versicul. limita. de cōst. quia fuit responsum, quòd illud habebat locum in decisi. extraordinarijs, secus autem in ordinarijs, prout idẽ dicit Fel. in d. loco in d. limitatione 3. nam statutum ÷ quod non potest appellari, est appellatorium & nõ decisorium, vt per Alex. in l. 1. in fi. ff. de leg. 2. cum multis quæ accumulat: ergo cum sumus in ordinarijs, dũ cõfirmatio ÷ dicit habeat locum in causis pendentibus, intelligitur etiam per viam appellationis, prout idem dicit Felin. in c. fin. col. 10. versicul. fallit 4. de cõst. Non obstat quod dicit Dec. in c. Ecclesia S. Mariæ col. 17. vers. ex præmissis

quæst. 2. de cõst. & Gozad. conf. 76. colum. final. vers. sic. 4. non obstant contraria: quoad ÷ statutum, quòd non possit appellari à sententia definitiua, quòd sit decisorium, & non ordinarium, & sententia super possessorio sit definitiua, vt per Do. in Clem. 1. de sequestr. poss. & fruct. quia responsum fuit, quòd illud procedit, vbi sumus in ÷ definitiua, quæ non potest in aliquo iudicio reparari, prout sentit Dec. in d. loco. Sed aliter est in definitiua in possessorio. Nã grauamen, per talẽ sententiam illatã potest reparari in iudicio petitorio: ergo statutũ ÷ tollens appellationẽ, à tali sententia erit ordinarium, & non decisorium. Item fuit dictũ quòd vbi constitutio non est omnino noua, ÷ sed declaratoria, quòd tunc trahitur ad pendentiã per appellationem, vt per Felin. in d. c. fin. col. 5. versic. Item intellige hanc limitationem. de cõst. erat per concilium Lateranense confirmatum, licet nõ esset vsu receptum, & idẽ ad prætẽra traheretur. Nõ obstant notata, per Cassad. in Clem. 1. de sequestr. poss. & fruct. dum dicit, quòd si primò ÷ lata sententia absolutoria, & postea contra eam ferretur condemnatoria quod non detur sequens: quia præsumptio secunde sententiæ reuocatorię eliditur à prima: ita ergo esset dicẽdum in casu nostro, quia fuit responsum, quòd præsumptio primæ fuit elisa tempore debito: quia ante ÷ superuenientiã confirmationis Egidianæ à sententia lata in possessorio poterat appellari: eo tempore, quo superuenit Egidiana non erat detecta iniquitas sententiæ primæ, & ita Egidiana non poterat verificari in causa per appellationem pendentem respectu illius primæ sententiæ: quia iam erat iniquitas detecta, postea quam pronunciat secundam sententiam reuocatoria primæ: ab illa enim nõ potest appellari, ÷ quia mens Egidiana est vt possessorium per vnicam sententiã potest terminari: & sic ex quo erant variata noua tẽpora, noua erat Egidiana, quãdo ante, superueniente Egidiana, illa prima sententia non potuit executioni mandari: quia erat detecta iniquitas. Si postea ÷ feratur secunda sententia, illa erit per Egidiana executioni mandanda. Et sic præsumitur, quod ipsi non obstat, quod Egidiana loquẽs de sententia mandanda executioni, quòd debeat intelligi de prima. Nam prima cum ob iniquitatem non valeat, hæc secunda sententia dicitur prima post confirmationem Egidianæ lata, & idẽ per istam Egidianam ab ista nõ poterit appellari: Et dicebat Dd. quòd si ÷ iniquitas primæ sententiæ non fuisset detecta, per probationes tempore debito factas, quòd confirmatio Papæ velit, quòd Egidiana habeat locum in causa pendenti per appellationem, vt supra dixi, quòd illa prima sententia fuisset demandanda executioni.

EPITOME.

Lis quo casu fuit inducta sine expeditione literarum ad effectum, vt committens non diceretur gaudere regula de triennali.

DECISIO CCCCLXXXI.

In vna Hispanen. dimidia portionis, propofui dubiũ die 22. Octobris. 2549. præsupposito, quòd Gometius commisit causam literis non expeditis, an portio quoad eũdem Gometium fuit litigiosa, vt ipse Gometius non gaudeat regul. de triennali. Fuit decisum pro parte affirmatiua in præiudicium committentis causã quòd portio esset litigiosa, per Sern. sup. comp. vtr. sig. fol. 36. & 64. vbi ponit, quòd in odium actoris reus possit petere surrogationẽ, & quia actor dicitur sibi ipsi tulisse, & fecisse sententiam, portionem non esse pacificam, secun. Sarn. super reg. de trien. q. 36. col. 7. nu. 5.

E. P. I.

EPITOME.

Dispositioni quo casu suffragatum fuit.

SYMMA R. I. A.

- 1 Dispositio producenti suffragatur ad validitatem provisionis ordinarij probandam.
- 2 Dispositiua concedens aliud dissimile beneficium, intelligitur de alio dissimili à canonicatu amexo altero dignitati, quem sine dispensatione obtinere poterat.

DECISIO CCCCLXXXII.

Adem die 22. Octobris, 1546. dedi dubium in causa Illerden. inter Matthiam Ferrer, & Paulinum, an dispositio ÷ pro parte Matthiæ producta suffragetur sibi ad validitatem provisionis ordinarij eidem Matthiæ factam: Et fuit resolutum, quòd sic: quia in narratiua literarũ expeditarum Matthias narrabat, se vna cum Archidiaconatu possidere, sine dispensatione canonicatum & præben. quando ergo in dispositiua ÷ sibi datur, vt possit aliud dissimile cum Archidiaconatu tenere, intelligebatur de alio dissimili à Canonicatu, quoniam si in narratiua dicebatur, quòd tenebat Archidiaconatum in canonicatu, qui solebat obtineri sine dispensatione petenda, dispensari petebat, vt aliud dissimile à canonicatu prædicto cum Archidiaconatu obtinere possit. Non obstat, quòd dicitur, sit canonicatus & præb. Sub eodem tẽcto, & quia intelligebatur dimisso alio canonicatu, quem tenebat sine dispensatione.

EPITOME.

Legitimatio impetrata à filio, cui oberat impedimentum canonicum, post mortem parentum est valida.

SYMMA R. I. A.

- 1 Dispensatione à parentibus scienter contrahentibus matrimonium illicitum, impetrata, & conditionibus ei appositis ob mortis superuenientiam non impletis, si canonicè consulerit eos, voluisse eas adimplere, filius habetur pro legitimo.
- 2 Matrimonium quando possit approbari & legitimari filius à Papa, etiam altero coniugum mortuo.
- 3 Legitimatio quando possit fieri in præiudicium venientium ab intestato.
- 4 Papa non potest imperio subditum legitimare in temporalibus nisi impedimentum sit canonicum.

DECISIO CCCCLXXXIII.

Matthæus Gabella, & Ioanna scientes se tertio consanguinitatis gradu coniunctos contraxerunt, & procrearunt filium Michaelẽ, habita dispensatione à quodam commissario tunc in partib. existentẽ: & cum tractu temporis fuisset dubitatum de facultate illius, postea impetrarunt literas à pœnitentiario, quæ mandabant ipsi Archiepiscopo Terraconen. seu eius Officiali, quòd separatis Matthæo & Ioanna eos absolueret à censuris, quas incurrerant contrahentes scienter matrimonium, & c. tum non impleto aliquo ex requisitis, in dicta dispensatione, & sic antequam dictæ literæ præsentarentur, Matthæus & Ioan. obierunt. Post obitum parentum Michael filius obtinuit literas alias à sacro pœnitentiario, in quib. narratis omnib. su prædictis, quod post impetrationem obtetarum literarum & ante illarum executionem D. Matthæus & Io. prædicti seu eorum alter ÷ obierat, ac propterea ipsi iustanecessitate opprelli eidem literis satisfacere non po-

tuerunt, cum si id facere potuissent, desiderassent. committitur ordinario quòd si vocatis vocandis, ei constiterit canonicè de assertis Michaelẽ legitimum & naturalem fuisse, & esse, ac propterea in bonis parentum suorum, iure hæreditario succedere potuisse, ipsumque pro legitimo & naturali haberi, & tractari debere, perinde ac si dictus Matthæus & Ioanna eius parentes dispensationem habuissent, & à principio impetrassent; seu ad illius excusationem procedi obtinuissent, illisq; omnino satisfecissent, declararet. dubitauit D. Roma nus in vna Terraconen. illegitimum die 22. Octob. 1546. an vltima dispensatio, post parentum mortem quæsita, suffragetur Michaeli ad legitimariõnem: & fuit resolutum, quòd sic, quia eramus in filio nato in vigura matrimonij, & solum obstat impedimentum legitimatiõnis canonicæ, & tũc potest approbari matrimonium per Papam, & etiã legitimari filius, etiam mortuo altero coniugum, non obstante asserto præiudicio venientium ab intestato. vt per Anch. conf. 409. & Prapof. in cap. per venerabilem. col. 68. qui fil. sint legi. Bar. in §. & quid si tantum. col. 2. in fi. Non obstat non valuisse legitimatiõnem in præiudicium venientium ab intestato, quib. ius erat quæsitum, quia esset verum, si pater nihil disposuisset in vita: at cum hic haberemus voluntatem patris, qui dispensationem in vita impetrauerat, & postea filium testamento instituerat, poterat fieri ÷ legitimatio post eius mortem, in præiudicium venientium ab intestato, secundum Bar. in d. §. & quid si tantum. col. penult. versic. quando pater filio nihil disposuit, & in eadem col. in versic. præceden. quoniam ipse filius petit se legitimari de voluntate patris, & in filio habente voluntatem patris tale profequitur haberi, col. antepen. in 13. q. Non obstat, ÷ Papam non posse legitimare subditum Imperio in temporalibus: quia quando nati sunt filij ex matrimonio, cui obstat impedimentum canonicum, legitimatio valet quoad temporalia etiam in terris imperij, vt no. per Anchar. conf. 407. & etiam cessat ista dispositio legitimitate requirente causę cognitionem, prout est, quando concurrunt voluntas patris, qui potest bona sua in mare proicere, sec. Dec. conf. 526. col. 2. versic. non obstat, & in rep. d. §. & quid si tantum. col. pen. nu. 44. in 1. & 2. casu. Non obstat, quòd ista dispensatio esset surreptitia, cum dicerent, quòd id facere potuisset sine eius cognitione, desiderabant etiam post scientiam de facti facultate in commissario coniuges an cohabitassent: quia fuit responsum, quòd dicta verba respiciebant instrumentum superioris, videlicet quòd auctoritate superioris, cui dispensatio comittebatur, id efficere cupiebant. Non obstat, quòd non est narrata dicta cohabitatio post notitiam dictæ sufficientiæ facultatis, & sic propter taciturnitatis gratiam esset surreptitia, & si fuisset narrata Papa, etiam concessisset, vt videmus quotidie concedi licet multi illegitimè ita contrahant.

EPITOME.

A pœna cap. h. de elect. in 6. qua de causa quis excusatur.

SYMMA R. I. A.

- 1 Institutio facta sine vocatione legitima non valet.
- 2 Pœna c. fin. de elect. in 6. quilibet excusandi causa evitatur.

DECISIO CCCCLXXXIII.

In vna Portugal. parochialis de Galliciares, in qua prior & cõuentus præsentauerunt vicario Episcopi Portugalen. Emanuelẽ: & vicarius emisit proprium edictum

EPITOME.

Delegatio facta, vicario ipsi, potest per substitutum in officio, executioni demandari.

SVMMARIA.

- 1 Subdelegatus vicarij qui ab Episcopo substituendi facultatem habet, potest literas ipsi vicario delegatas expedire & num. 3.
2 Vicarij subdelegatus potest agere vt vicarius.

DECISIO CCCCLXXXVII.

Literas delegatione facta vicario Episcopi Quenten. super liquidatione fructuum potuisse exequi per substitutum in vicariatu a vicario, qui habebat ab ipso Episcopo facultatem substituendi, fuit resolutum, in vna Senen. Canonic. & p. ab. coram D. Romano, die 25. Octob. 1546. quia sub nomine vicarij erat facta delegatio, per ea quae dicit Dec. in cap. quoniam Abb. in 3. not. vbi vult Dec. etiam si literae non fuissent praesentatae praedecessori, Rom. conf. 216. & idem Dec. in d. c. quoniam Abb. in 9. not. & licet ibi delegatus subdelegasset, sed in casu nostro substituit alium in officio, quod facere poterat, & ille vt vicarius posset agere: non obstat decis. Alex. in l. more. col. fin. versic. quod autem, si commissi sit causa potestati. ff. de iurid. om. iud. quia illud procedit, quando potestas tibi auctoritate propria alium vicegerentem deputauit, hic autem cum ex facultate substituendi sibi in vicariatu concessa, & ideo dicebatur a superiore deputatum.

EPITOME.

Vicarius qui habet potestatem conferendi vt Episcopus, poterat conferre in mense alternatio, licet de alternatio nulla mentio fiat in vicariatu.

SVMMARIA.

- 1 Vicarius an potuerit alternatio vicariatus sui tempore non expedita vigore insinuere.
2 Vicario an qui omnes Episcopi est transfusa potestas, non est necessaria noua conferendi facultas si superuenit alternatio, vt & ipse vicarius in mense alternatio conferre possit. & nu. 3.
4 In generali potestate vicarij concessa non veniunt illa, quae ex privilegio Episcopo competunt.
5 Alternatio non confert privilegium, sed impedimenta remouet.
6 Quomodo quis possit plus iuris in alterum transferre, quam ipse habet.

DECISIO CCCCLXXXVIII.

Die Veneris 25. Octob. 1546. dubitavi ego in causa Portug. de Galeres, an tunc vicarius potuit instituere vigore alternatio, quae non erat expedita tempore sui vicariatus. Et fuit resolutum, quod vicarius potuit instituere, & conferre: nam cum beneficiu vacasset in mense reseruato, vt est de iure patr. licet per regulam reseruato riam octo mensiu erat reseruatum, sic alternatio esset ad dictam regulam reseruata. & ideo potuit dubitari, an vicarius poterat instituere de beneficio vacante in mense alternatio, cum in dispositione vicarij nulla fuisset facta mentio de alternativa, quod dubium cadit, & in ea col. latron. & fuit resolutum, vt superius dixi, quod vicarius potuerit, ex quo fuerit constitutus vicarius generalis, & generaliter declarat sibi vices suas, cum facultate puniendi delicta, & priuandi & conferendi quaecumque beneficia vacatura in ciuitate & diocesi Portugal. ita & eo modo quo ipse Episcopus dederit omnem iurisdictionem, quam ipse haberet, ne vt illa

illa iurisdictione erat impedita in persona Episcopi, ita erat impedita in persona vicarij: quando ergo tunc superuenit alternatio, nihil aliud operatur, quam mouere impedimenta: & sicut iurisdictione erat libera in persona vicarij, ita quoque cum alternatio opus tribueret Episcopo quod illud, quod haberet & illud totum esset translatum in vicarium, nec erat necessarium, quod vicario daretur facultas conferendi etiam vigore alternatio, quae de nouo Episcopo opus tribuerat, sed tantum impedimentum remouebat. Item tunc & secundo dicebatur, quod in vicariatu dabatur facultas conferendi beneficia vacatura & sic facultas respiciebat tempus vacationis: Satis ergo erat quod alternatio esset expedita tempore concessionis liberae: quia qualitas minatur verbo cum vicarius diceret, quod posset conferre beneficia vacatura eo modo, quo ipse saepius fecisset. Non obstat quod ex aduerso dicebatur, quod tunc in generali potestate vicarij concessa non veniret, illa quoque vigore privilegij Episcopo competeant, iuxta decis. Rot. 47. in antiquo & decis. 3. de offic. vica. Bisig. quia fuit responsum, quod per tunc alternatio nullum privilegium Episcopo concedebatur, sed tantum impedimenta remouebantur. Non obstat, quod Episcopus tempore concessionis ante literas expeditas vigore alternatio non potest conferre, ita nec vicarius & nemo dat, quod non habet: quia respondetur quod Episcopus tunc ante alternatio habebat illam potentiam, sed illa potentia quae erat impedita per alternatio remissa in vicarium transfuit. Vnde quicumque reuocatur, vicarius manet in sua potestate libera. Non obstat illud, quod de vicariatu in primo diceretur quod vicarius potest facere, id quod alij vicarij generales non poterant, quia dicebatur quod ultra facultatem generalem, dabatur facultas conferendi eo modo, quo opus esset.

EPITOME.

Fructuum appellatione an veniant tertiariae in privilegio concedendo si fructus suorum beneficiorum vt tertiarias nuncupando.

SVMMARIA.

- 1 Absque habitu vigore privilegij, ac si re sidere, an percipiatur decimas tertiarias.
2 Tertiariae quae debentur ratione laboris, an sint fructus beneficij principales, ac secundarij. & nu. 4.
3 Distributiones quotidianae licet propter seruitium dentur, fructus tamen non sunt.
5 Tertiariae vnde probentur esse fructus magis laboris, quam beneficij.
6 Privilegium concedens fructus non residenti non tantum fructus, sed & redditus & prouentus comprehendit.
7 Tertiariae sunt beneficiorum prouentus cum ex ipsis beneficij proueniunt.
8 Privilegium percipiendi fructus in absentia de fructibus ordinarij intelligendum est.

DECISIO CCCCLXXXIX.

In parochiali ecclesia della Montela, Conchen, dicecensis est consuetudo, quod decimae ad dictam ecclesiam pertinentes veluti collectae reponuntur, post medium diuiduntur inter rectorem & beneficiatos: & quia omnes deberent per tripartitum in laboribus colligendis pares esse, & huiusmodi decimas insequatur discordia alterius anni, per singulos annos ex dictis beneficiatis fructus colliguntur, & ex tota massa decimarum collectae, quae diuiduntur in tres partes, nam vna be-

neficiatis, secunda ecclesiae pro fabrica, & tertia rectori, & collector pro labore suo capit tertiam partem, quae vulgo tertiaria nuncupatur: Dubitauit D. Prosper die 29. Octob. 1546. an Francis. Buccas, qui tunc retulerat priuilegium ad percipiendos fructus beneficiorum suorum in absentia, ac si resideret, deberet habere huiusmodi decimas vigore dicti priuilegij. Causa erat intitulata Cochenf. decimar. & dubiu erat sub isto sensu, praesupposito, quod terminus debebatur rectori & beneficiatis alternatis vicibus per turnum, an cadant sub priuilegio Francis. Line. Ex septem votantibus tres erant pro parte negatiua: dicentes, quod priuilegium comprehendebat fructus beneficiorum, sed ista tertiariae debebantur a ratione laboris, ergo non erant fructus beneficij: nam licet propter beneficium darentur, cum si beneficiati illas decimas perciperent, eas colligere tenerentur, beneficium erat causa coniuncta: sed labor in colligendo erat causa vicijima, & ideo non poterat dici fructus beneficij: sicut certum est, quod distributiones tunc quotidianae dantur beneficiario propter seruitium, & non dicuntur fructus: Igitur istud priuilegium respicit personam tunc ipsius priuilegiati, & non facit alienum esse: nam erit stricte intelligendum de illis fructibus, qui sunt proprie fructus beneficij, & non de fructibus, qui ratione laboris dabatur, vt per Old. conf. 17. Et tanto magis istos tres mouebat, quod Episcopus in defectu beneficiorum tunc poterat laicum deputare, qui huiusmodi decimas colligere poterat, & ex massa collectae dictam portionem detrahebat: & sic apparebat, quod huiusmodi portio, non ratione beneficij, sed ratione laboris dabatur. Et hec Episcopus in Ecclesia Cathedrali Conchen. huiusmodi decimas habere poterat, illud erat propter statutum disponens, quod deseruiens in ecclesia Cathedrali posset per substitutum colligere. Item dicitur, quod huiusmodi priuilegia debebant intelligi de fructibus, qui iure ordinario ex beneficiis proueniebant. Alij vero tres oppositum asseriebant, & sic stabant pro parte affirmatiua: quia priuilegium tunc non solum comprehendebat fructus, sed etiam redditus & prouentus: & negari non poterat, quod etiam tertiariae tunc dicebantur prouentiones beneficiorum, ex quo ex ipsis beneficiis proueniebant, & beneficiati per turnum illas exigebant non nisi ratione beneficiorum: & licet posset capitulum laicum deputare ad colligendas decimas: tamen illud erat in defectu beneficiorum. Non obstat, quod priuilegium tunc erat intelligendum de fructibus ordinariis, quia dicebant ordinarij, quod istae tres tertiariae diuidendae tempore turni satis dicebantur fructus ordinarij. Septimus Auditor Ant. Aug. noluit votare: & sic fuerunt varij. Et secun. illos tres, qui erant pro parte negatiua, non obstat, quod priuilegium concederet fructus beneficiorum suorum, etiam tertiariae nuncupatae, quia dicebatur, quod Papa intellexerat, quando illae tertiariae erant fructus beneficiorum.

EPITOME.

Simonia an sit probata.

SVMMARIA.

- 1 Instrumenta duo, alterum donationis, & alterum retrocessionis, coram iisdem testibus & notario in eodem loco & tempore facta an sint simonica. & nu. 3.
2 Corruptio instrumentorum quando non fiat, et si eodem tempore & loco conficiantur.

DECISIO CCCCXC.

In vna Abulen. de Spintha, coram D. Romano die 29. Octob. 1546. fuit dubitatum, an esset probata

scientia, quod constabat, quia noua & eadem die, coram eisdem testibus, notario, & loco erant facta instrumenta duo, scilicet promissione certarum pecuniarum donationis certarum vinearum, & fructuum, & incontinenti coram eisdem testibus, notario, & loco erat datum instrumentum de retrocedendo: cum igitur esset breuitas temporis, presumebantur correspectiua, ad Bart. in l. neutri. §. 1. de test. Non obstat, quod in primo instrumento promissionis pecuniarum & detentatio vinearum erat fortita effectum: tamen istis non obstantibus, fuit determinatum, sicut fuerat dictum supra in vna Hispal. canonicatus coram me, quod cum prima promissio haberet certam causam, licet ratione esset predictorum fructuum & expensarum, quod ad illam causam promissio erat deferenda, & non ad eam insinuationem de retrocedendo, ex quo illa causa erat illicita, & ideo non debebat fieri ista correspectiuitas, ex quo prima promissio suam causam determinatam habebat: fuit tamen dictum, quod probaretur excessiuitas promissionis illarum pecuniarum, & valoris vnico respectu fructuum debitorum in magna quantitate arbitrio dominorum, quod tunc iudicaretur pro simonia, sicut fuerat conclusum in illa Hispalen. coram me.

E P I T O M E.

Probata morte eius, cui facta est substitutio pupillaris, presumitur mortuus in pupillari etate.

DECISIO CCCCXCI.

In vna Fulginaten. coram D. Prospero, die 29. Octob. 1546. dubitauit ipse, an probata morte eius cui facta est substitutio pupillaris presumatur mortuus in pupillari etate, per ea quae dicit Soc. conf. 86. col. 4. vers. accedat. vol. 1. Deci. in c. in praesentia. de prob. Curt. lun. post Io. de Sen. in l. precib. col. 2. in 4. not. C. de impub. & al. sub. facit quod dicit Alex. conf. 31. & Bal. consi. 244. factum tale est. vol. 4.

E P I T O M E.

Alternativa, vbi est Episcopus, & cessant impedimenta, an poterat conferri in omnibus mensibus.

S V M M A R I A.

- 1 Episcopus vtens alternativa an possit conferre in mense in alternativa non comprehenso.
- 2 Alternativa impeditam conferendi facultatem ordinario reddi liberam in omnibus mensibus.
- 3 Ordinarius habet omnes menses non obstantibus impedimentis liberis.
- 4 Papa concedens ordinario sex menses, alios sibi reseruare & ordinario denegare censetur.
- 5 Ordinarius plus posse quam Papam contra mentem ipsius est.
- 6 Claus. dummodo non vtaris alia facultate ordinarij concessa, restringit alternativam.

DECISIO CCCCXCII.

In vna Corduben. coram D. Ant. Aug. die 29. Octob. 1546. dubitauit ipse, posito, quod Episcopus Cordub. fuit vsus alternativa, an potuerit prouidere in mense Martij: & pro parte negatiua duo abducebantur: Primum quia cum in alternativa dentur sex menses, inter quos non computatur Martius, Papa voluit prouidere, & sic non potuit ordinarius: Secundum ex verbis alternativae, dum dicitur, quod alia facultate, ordinariis concessa, non vtaris, & in illa facultate est comprehensus mens Martij. Sed istis non obstantibus, D. O.

mini inclinabant in contrariam partem: quoniam alternativa tantum operabatur reuocationem obstatulorum, & erat inuenta in fauorem ordinarij contra impedimentum obstanti: cum ergo illo tempore prouisionis nulla erant impedimenta obstantia, quia erat de Mense Martij, 1546. quo tempore nec erat regula mensium, quod illo tempore essent reuocata expectatiua: ergo ordinarius habuit suam prouisionem liberam in omnibus mensibus, prout istud sentit Fel. Non obstat vnum, quod considerabatur per vnum ex Dominis, dum dicebat, quod Papa in sex mensibus alternatis habebat manus ligatas, & sic esset absurdum, si nihil in alijs sex mensibus lucraretur: quia non obstantibus impedimentis, ordinarius habet omnes menses liberos. Iste punctus iterum fuit positus, videlicet die 8. Octob. 1546. & fuit dictum in facto, quod quo tempore fuit concessa alternativa, exstabat regula reseruatoria octo mensium, vt apparebat in proemio alternativae, & ideo omnes Dd. dederunt votum, quod si Papa concedebat Episcopo sex menses, ergo alios sex videbatur denegare, ad l. cum praetor. de iudic. & si Papa in illis sex mensibus alternativam legem sibi imponebat, vt non posset conferre propter decretum irritans appositum in alternativa, non erat honestum vt in alijs sex mensibus alternativis quoque legem sibi imponeret, quia si non essent menses alternativae, plus posset ordinarius, quam Papa, quod videbatur esse contra mentem Papae: quia ex 8. mensibus duos concesserat, ergo mens eius erat, vt tantum sex menses haberet. Item quia in alternativa dicebatur, ita tamen vt alia facultate ordinariis per regulam concessa non vtaris: in qua regula non est mens Martij, & ideo cum gratia sit limitate facta, dummodo non vtaris alia facultate ordinariis concessa, quoad illam regulam expirasset, ex quo expectatiua erant reuocata, tamen mens Martius, per dictam restrictionem inclusus in alternativa, per expirationem regulae non debetur ipsi Episcopo, vt accessorium contra mentem Papae, resolutionem vide infra decif. 498.

E P I T O M E.

Lis quo casu fuerit iudicata.

S V M M A R I A.

- 1 Possessor decennialis praesumitur pacificus si lis mota fuerit cessione extincta.
- 2 Reus citatus & comparens cedens liti & causa extinguit litem quoad se non quoad committentem.
- 3 Claus. cum extinctione litis & causae quoad cedentem extinguit litem: licet cessionarius possit mouere litem, antequam tamen ad iudicium veniat, lis non praesumitur.

DECISIO CCCCXCIII.

O. Seruiano commisit causam contra Petrum Carera omnesque alios in executione nominandos super quodam beneficio de Medelin. & obtinuit decretum citationis, vigore cuius citauit. Garfias ventens ad causam cessit liti, & causae in actis: Postea Io. Seruiano resignauit beneficium in fauorem Guidonis de Annales, & in cessione fuit regula cum extinctione litis, & causae quoad cedentem. Didacus, vigore commissionis, accepit possessionem beneficii & illud possedit per 10. annos. Didacus Vasquez pretendens dictum beneficium vacare per obitum Garfias de Annales cessionarij. Io. de Erreas pretendebat bonum ius tenere, in beneficio citauit de anno 1546. d. Didacum qui Didacus pretendens se esse annalem pacificum possessorem, dedit de reg. de triennali. Didacus Vasquez dicebat, quod non fuerat pacificus propter litem motam per Io. Seruianum

DECISIO CCCCXCV.

Die 12. Nouemb. 1546. in vna Rauena. prioratus coram Domino Fabio, in quo fratres Syluestrini veniebant per cessionem Calixti de Amadeis de ipso prioratu in fauorem dictae congregationis: in qua cessione narrabatur, quod alius dictus prioratus fuerit vnitus dictae congregationi, surrogabatur in locum Calixti de Amadeis. Fuit dictum quod possessio vigore dictae surrogationis danda erat fratribus, etiam quod ipsi fratres non verificarent dictam vnionem narratiua: nam illud, quod dicebatur, quod vnione non verificata gratia esset surreptitia, & per consequens omnes clausulae accessoriae corruerent respectu petitorum: & ideo non obstante dicta narratiua, & quod lis penderet inter ipsos Syluestrinos veniendo ex cessione alterius, quod possessio in qua surrogabantur Syluestrini, non erat danda ipsi, ex quo constabat, quod Calixtus tempore cessionis erat possessor.

E P I T O M E.

Lis super priuatione beneficii licet non faciat beneficium litigiosum tamen aliud facit sententia.

S V M M A R I A.

- 1 Sequestrum post sententiam in secunda instantia nulliter apponitur.
- 2 Lis super priuatione beneficii non facit litigiosum.
- 3 Beneficium si tanquam sibi adbitum adiudicari petatur, litigiosum fit.
- 4 Sententia, si contineat adiudicationem, litigiosum facit beneficium.

DECISIO CCCCXCVI.

In vna Cesaraugustan. praepetoriae del Villel, coram D. Thoma de Thauis die 12. Nouemb. 1546. in qua lata sententia per Dom. Ioan. super praepetoriae in fauorem Ludouici de Thalamera: cui della Caualla decretauerat sequestrum in secunda instantia. Pro parte Hieronymi dicebatur, quod sequestrum erat nulliter appositum, & quod Hieronymus erat triennalis possessor, & iste casus excipitur in Clem. 1. de se. q. poss. & fruct. Ex aduerso replicabatur, quod Hieron. non erat pacificus, quia intra triennium fuit sibi mota lis super priuatione, quae non facit beneficium litigiosum, sed causa dicitur esse profana, vt per gl. in c. 2. in verb. finita. vt lit. pend. in 6. per Sarn. in reg. de furrog. q. 7. & in reg. de annal. q. 42. & glo. in Clem. 1. in verb. cum possessorum. de se. q. poss. & fruct. & ideo si lis erat super priuatione non facit beneficium litigiosum, ita nec sententia. Sed hoc non obstante conclusum fuit contrarium: quia in casu nostro non solum fuit petitorium, vt Hieronymus remoueret iuxta formam stabilimentorum, sed vt praepetoria communi arario incorporaretur. Et ideo quando petitur, quod quis amoueat, vt beneficium sibi adiudicetur tanquam debitum, tunc dicitur beneficium litigiosum, vt tenet Bonif. in Clem. 1. nu. 31. de caus. poss. & propriet. & per gloss. in c. 2. vers. finita. vt lit. pend. in 6. immo fortius Staph. in tract. de lit. grat. & iust. fol. 163. pag. 2. vers. vlt. quod licet lis super priuatione non facit beneficium litigiosum, tamen non intelligitur, quando sententia continet in se adiudicationem beneficii, & illud tacito auctore sequitur, Sarn. in d. reg. de furrog. q. 7. nu. 5. & in personam esse adiudicatum beneficium litigiosum licet penderet causa appellationis, negari non poterat, quod tamen beneficium esset effectum litigiosum.

Seruianum suum auctorem, quia quoad se beneficium erat litigiosum. Tamen his non obstant. in vna Placent. beneficij de Medelin. die 5. Nouemb. 1546. coram Dom. Thoma de Thauis fuit resolutum, quod fuisse decennialis pacificus possessor, quia licet Garfias fuisse citatus, tamen comparuit, & cessit liti & causae. quo casu per cessionem quoad ipsum Garfiam erat extincta lis, vt per Cassa. decif. 5. de lite pendens. & licet lis remanserit quoad Io. committentem, tamen dicta lis erat extincta in cessione, dum dictum fuit, & cum extinctione litis, & causae quoad cedentem: & licet Didacus, qui erat nominatus in commissione, posset ad litem venire, sic tamen, antequam ad eam non venisset, non erat lis.

E P I T O M E.

Concilio Lateranen. ex quibus causis censetur derogatum.

S V M M A R I A.

- 1 Motus proprius, certa quantitate scientia, & clausula generalis, non obstant. const. t. Apost. & c. derogant Lateran. concilio, si simul concurrerint.

DECISIO CCCCXCIII.

Quinque votantibus. voluerunt tres, scilicet Domini Mohedanus, Fabius, & Reomanus in vna Maioric. parochialis de Suaza, die 3. Octob. 1546. coram D. Prospero, quod regressus concessus Cardinali de Medicis per Leonem Pontificem ad dictam parochialem, ex quo erat motu proprio concessus: Item ex quo erat narratum pontificum in supplicatione, quod fructus non excedebant 24. & sic ex narratis apparebat de certa scientia pontificis: Item quia erat clausula in supplicatione generalis, non obstant. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, quod ch. istis tribus simul iunctis censetur derogatum concilio Lateranen. D. Mohed. mouebatur per decif. Cassad. 4. de concess. praeb. & ipse Mohedanus & alij ex his quae dicit Sarnen. in regul. de nupt. benef. q. 1. nu. 5. & ex alijs fundamentis, de quibus in informatione, quae ostendunt, quod ex istis, sit probata scientia Papae, quo casu ex certa scientia inducitur derogatio. Et verum est, quod Dominus Mohedan. vltra dicta tria etiam ponderabat, quod eramus in nepote, & persona valde dilecta, ex qua coniectura valebat argui mens Pontificis, vt concilio voluerit derogare. Sed Dominus Fabius & Reomanus etiam sine isto quarto ex illis tribus dixerunt censeri consilio derogatum. Duo vero Auditores, videlicet Thomas primus responsalis, & Ant. Aug. vlt. dixerunt, quod requirebatur specialis derogatio. Praequaluerunt illi tres tanquam facientes maiorem partem. Super ista resolutione fuit constituta perponentem remissoria, Maricanus, quia ipsi ponenti retulit, quod miratus fuit de ista resolutione, ideo dixerunt Dd. quod ad alia puncta procederetur, eo quod expectaretur, quod Rota esset magis plena, vt iterum posset disputari articulus de quo supra.

E P I T O M E.

Surrogatus quoad possessionem immitten. non verificare narratiua vnionis tenetur.

S V M M A R I A.

- 1 Possessio beneficii etiam non verificata narratiua vnionis quoniam sit danda vigore surrogationis. & nu. 3.
- 2 Vnionis non verificata narratiua, gratia censetur surreptitia.

- 1 *Lite super literarū surreptione pendente an eas impugnans sit in possessione manu tenendus.*
- 2 *Vti possidetis interdictio agi potest contra turbantem de factio in possessione.*
- 3 *Prohibitio per literas Apostolicas state petitorij suspensione legitime facta esse, dici non potest.*

DECISIO CCCCXCVII.

IN causa Bono. iuris macinandi die 12. Nouem. 1546. proposui dubium, præsupposito, quod ante proclama fornarij & Stapherij accederet ad molendinum Antonij, & post emanatum proclama vigore literarum Apostolicarum prohibentiū ne accederetur, si post medium tempus pro parte Antonij lis mota fuerit super surreptione literarum, an t̄ huiusmodi lite pendente Ant. sit manutene. in illo statu in quo erat ante proclama, ne fornarij possent accedere ad eius molendinū nō obstante prohibitione facta: & fuit resolutum, q̄ esset manutene. quia quando ex facto alicuius fornarij non veniunt ad molendinum, potest agi t̄ cōtra illum interdictio Vti possidetis, vt per Bart. in l. 1. §. huius interdicti. ff. vti possidetis. Hic ex facto creditorum non veniebant fornarij ad molendinum, ergo poterat agere, & illud impedimentum tolleretur. Nō obstat, quod illud dictum Bart. in d. l. 1. §. huius interdicti. ff. vti possidetis, procedat, quādo de facto aliquis turbat: hic p̄pter decretum & literas Apostolicas ista diffamatio non erat de facto: quia fuit dictum, quod super hoc pendebat lis, an prohibitio iuridicē vel de facto esset facta: & idē t̄ stante suspensione petitorij non poterat dici illa prohibitio legitime facta. nec est verum quod per illam prohibitionem esset aduersariis aliqua possessio quæsitā, ex quo illa paritio erat omitenda, vt per Bald. in l. 2. num. 84. de seruit. & aq. Non obstat, quod non solum esset paritio in omitendo, sed etiam in faciendo: quia post prohibitionem dicebatur, quod nō solum fornarij abstinerunt à concessu ad molendinum intra ciuitatem, & idē per illum actum videbatur quæsitā quasi possessio, & illa aduersarij perdita: Sed fuit responsum, quod ex quo iste accessus ad molendinum intra ciuitatem fuit per paucos dies ante litem motam, & per quinque dies ante proclama, & ipsi fornarij erant soliti accedere ad molendinum intra ciuitatem, & quandoque extra, quod licet post proclama non accesserint ad molendina extra ciuitatem per quinque dies, quod idē esset dicendum, quod istud fecissent ratione prohibitionis: cum istud potuerint vigore illius facultatis, quam habebat omitendo & non accedendo.

EPITOME.

Cessio litis & causæ extinguit litem etiam si sit facta sine admisione Auditoris & parte absente.

DECISIO CCCCXCVIII.

Decimaquarta Nouembris 1546. fuit resolutum in vna Placent. beneficij de Medelin. quod cessio litis & causæ, facta coram notario & testibus sine admisione Auditoris ex parte absente inducit extinctionem litis: nam proprius in alia audientia fuerat resolutum, q̄ Rota tenet q̄ per cessationem litis & causæ esset extincta lis, vt per Cassad. decis. 1. vt lit. pend. Non obstant quæ apposerunt in vna addit. ad eum ibidemq; videbantur facere in contrarium. Sed dubium siebat,

an cessio litis & causæ facte coram Auditore, notario, & testibus, sed parte nō præsentē induceret extinctionem litis, & fuit resolutum, quod sic, per ea quæ dicit Cassad. in d. decis. 1. dum dicit in iudicio vel extra, idē dicit Alex. in l. postquam liti. col. 3. num. 816. de pact. non obstat sum. m. decis. 3. de renunc. alias 306. immo vbi allegat gl. in c. cum dilectus, quia illa gl. non procedit in grauib. causis & maioribus. Item in corpore decis. ponit illud, quod dicit summar. Item generaliter satis extinctio esset facta in iudicio, quando sit coram notario, & testibus, & iudice asserente. Nō obstat, quod dicit Mil. in verb. lite pend. non finitur per mortē qui nihil, & c. non etiam negat quin etiam finiat per aliu modum, videlicet extra iudicium, ne Mil. sit sibi contrarius. Non obstat, quod ille, in cuius fauorem erat facta cessio, acceptasset illam: quia satis cōstabat, ex quo amplius litem non fuerat prosequutus.

EPITOME.

Præiilegium Leonis de nō reuocando indulto Cardinalium, nisi in forma certa, quomodo intellectum.

S V M M A R I A.

- 1 *Præiilegium vnius Pontificis an extendatur ad alium quoque, & quando non, vt nu. 2.*

DECISIO CCCCXCIX.

Proposuit D. Peregrinus die 19. Nonembris 1546. an præiilegium Leonis vobis, quod non censetur derogatum indulto Cardinalium per quascunq; gratias à nobis concessas per clausulas generales, sed quod specialis mentio tituli & denominationis, & quod ex graui causa fieret, an t̄ illud præiilegium Leonis extenderetur ad alios Pontifices, an verò ad ipsum Leonem tantum. Et prima vice, qua causa fuit proposita, maior pars Dominorum inclinauit, quod restringeretur ad concessiones factas per ipsum Leonem, tum quia præiilegium dicebat t̄ ad fauorem rei memoriam, non autem ad perpetuam, tum quia præiilegium est perpetuum, sed non respiciebat nisi concessiones per Leonem faciendas.

EPITOME.

Indulto Cardinalis Toletan. per quæ verba censetur derogatum.

S V M M A R I A.

- 1 *Claus. cum derogatione indulti Cardinalis, an sufficienter sit Cardinalis indulto derogatum.*
- 2 *Claus. quibusuis personis etiam quacunque auctoritate fungentibus, derogat Cardinalis indulto.*

DECISIO CCCCC.

Item & maior pars inclinauit, quod ex quo in supplicatione fuerat t̄ dictum, cum derogatione indulti Archiepiscopi Toletan. etiam si Cardinalatus honore fungeretur, quod per talia verba esset sufficienter derogatum indulto Cardinalis Toletan. licet de titulo & denominatione non esset facta mentio quod mens Papæ erat, quod per generales regulas non tollerentur indulta Cardinalium, vt puta, quando t̄ dicitur, quibusuis personis etiam quacunque auctoritate fungentibus, quod indulto Cardinalis erat derogatum. Et istud satis intelligebatur, quia erat dictum Archiepiscopo Toletan. etiam honore Cardinalatus fungenti: non obstante, quod esset facienda mentio indiuidua, quia satis faciebat indiuidua

diuidua mentio de Archiepiscopo Toletan. ex quo nō erat nisi vnus, ad l. nominatiu. ff. de libe. & posthum. Et hic eramus in forma voluntaria ad effectum, vt Papa sciret cui Cardinali erat derogandum. Quo casu potest impleri per æquipollens, & sufficit, quod effectus habeatur, ad not. per Doct. in l. Gallus. §. si tantum. ff. de lib. & posthum. dum loquitur de conditione voluntaria.

S V M M A R I A.

- 1 *Instrumenta non facientia ad causam possessorij non impediunt manutentionem in possessione & statu antiquo.*
- 2 *Accessus ad molendina intermissus post proclama, an vigore prohibitionis, an verò ex alia causa sit impeditus.*
- 3 *De vno actu ad alium non est arguendum in his quæ sunt nudæ facultatis.*

DECISIO CCCCCI.

DE mense Nouembris 1546. in vna Bononien. diuris macinandi proposui dubium, an t̄ instrumenta pro parte creditorum producta, & q̄ fornarij cessarunt post proclama per paucos dies ante litem motam, eundo ad molendina existentia extra ciuitatē Bononien. faciant, vt mandatum de manutene. datur D. Antonio. Quod instrumenta fuit dictum, quod nihil faciebant ad causam possessorij. Nam si quatuor fornarij se obligarunt, quod instrumenta de nō accedendo ad molendina, & c. quod si ipsi contra fecerūt, quod vigore illarū obligationum ageretur cōtra eos: & idē talia instrumenta non debebant præstare impedimentum, quia D. Antonius esset manutene. in illo statu, in quo erat ante litem motam. Quod secundum ego proposui in propositione casus, quod esset probatum t̄ in actis, & per testes, quod facto proclamantis constaret, quod vsque in hodiernum diem fornarij post proclama factum non accessissent ad molendina extra Ciuitatem existentia: & idē ex mēte creditorum dicebatur, quod si fornarij non accesserunt tanto tempore post proclama ad molendina existentia extra ciuitatem, quod illud non poterat esse nisi ratione prohibitionis: & sicut voluerunt seruare proclama in aliis molendinis, ita quoque illa seruatio quod ad alia molendina non poterat dici deliberatiua, prout dicit Bal. in l. 2. nu. 54. C. de seruit. & aq. Ita esset dicendum in eo accessu per quinque dies ad molendinum Antonij ante motam litem, vt etiam diceretur non animo deliberandi, sed potius animo obediendi factum, arguendo de vno actu ad alium. Tamen hoc fundamento non obstante contrarium fuit decisum: Nam cum ante proclama esset in libera voluntate fornariorum accedere, & illis non fuit accessus post proclama ad alia molendina non deueniens, inferebatur, quod non esset vigore prohibitionis, sed poterat ex aliqua causa iudicari, putā eis non placuit accedere propter distantiam loci, & quia essent remotiora molendina Antonij: & q̄ ex illa cessatione tam diuturna aduerteretur animus fornariorum, quod vigore prohibitionis non accessissent ad illa molendina, arguendo quod idem voluerunt facere non accedēdo infra paucos dies ante litem motam ad molendinum dicti Antonij: cum de t̄ vno actu ad alium in his, quæ sunt nudæ facultatis nō esset arguendum, quod itaque non liceret accedere ad molendina, inde nō sequitur, ergo vigore prohibitionis: cum respectu litis & concordie subsequens prohibitio per paucos dies durauerat. Qui

nimò fuit dictum, quod si vigore prohibitionis fornarij paruisent, nihilominus mandatum de manutene. do erat dandum Antonio, per ea quæ dicit Bart. in l. 1. §. huius interdicti. ff. vti possidetis. Nam vbi apparet, quod propter diffamationes laboratores cessabāt venire: & sic apparebat, quod propter laboratores nihilominus datur interdictum Vti possidetis.

EPITOME.

Regula de annali locum habet in beneficio consistoriali.

DECISIO CCCCCII.

Die eodem mense Nouembris 1546. in vna Spoletan. Abbatiz fuit resolutum coram D. Ravelen. quod reg. de annali haberet locum in monasterio consistoriali, si tamen de eo erat consistorialiter pronisum, per ea quæ dicit Sarn. in regu. de annali. q. 2. remittendo se ad not. super regu. de infirm. refug.

EPITOME.

Appellari potest ab interlocutoria vicarij ad Episcopum.

DECISIO CCCCCIII.

Die eodem mense Nouembris 1546. Domini dixerunt, quod illud, quod dicebatur inc. 2. de cōsuetud. in 6. quod à sententia vicarij non liceret appellare ad Episcopum, cum idem sit tribunal, procederet, quando appellabatur à sententia diffinitiuā, secus si ab interlocutoria: quia sicut idem vicarius poterat suam interlocutoriam reuocare, ita & Episcopus: Et idē valeret ad eundem vicarium, prout dicit Franc. in d. c. 2. in vet. not. & ibi per Gemina. post Lap. col. 2. & eundem Franc. in d. c. dilecti. 3. de appellat. col. 9. vers. 12. quæritur.

EPITOME.

Eligendi ius cui competeat, an collegiatæ vel capitulo maiori.

S V M M A R I A.

- 1 *Claus. clericus huiusmodi, quando de capitulo maiori, & quando de collegiatæ accipiat. & nu. 4.*
- 2 *Papæ in dubio censendum est vt minus potuit voluisse præiudicare.*
- 3 *Electio prelati ad capitulum Ecclesie, & non ad totum clericum spectat.*

DECISIO CCCCCIII.

IN vna Salamantin. præeminentiarum proposui dubium de mense Nouembris 1546. cui competeat ius eligendi Abbatem. Et fuit propositum pluries: & aliquando præualebat pars capituli maioris postea variarunt: quia non omnes viderant informationem. Et vltima vice, in qua causam posui, ex quinque votibus fuerunt tres pro capitulo maiori, & capitulo collegiatæ: & in ista audientia non interuenit D. Peregrinus, quia infirmus erat. Fundamenta illorum trium fuerūt super illis verbis, Clericus huiusmodi, & canonici cōgregati eligant prout de antiqua consuetudine Archipresbyterumelegerunt, ponderādo dictionem, Clerus huiusmodi: Nam cum t̄ in parte superiori Clerus maior secundum intelligentiam Rotæ intelligatur de capitulo maiori, quando postmodum dicitur, Clerus huius-

huiusmodi, intelligendum erat de Clero maiori, & sic de capitulo maiori. Item quia dicitur prout de antiqua consuetudine Archipresbyterum elegerunt: & certum est, quod de antiqua consuetudine capitulum maius eligebat. Secundum fundamentum erat: quia in dubio censendum est, quod Papa voluerit, vt minus praeiudicaretur, quod potuit fieri. Nam si capitulum maius consensit executioni collegiatae, satis est, quod voluerit praeiudicare sibi, quod ad erectionem, & in expressis, non autem in alijs non expressis, voluit praeiudicare. Adde nunc & tertium fundamentum, Nam si Clerus huiusmodi secundum alios duos, qui stabant pro collegiata ex quo post mentionem factam de Canonicis, dignitatibus, & beneficijs collegiatae, sequeretur, quod totus Clerus collegiatae deberet eligere, & sic beneficiati, & tamen de iure communi electio ad capitulum Ecclesiae, & non ad totum clerum collegiatae spectat, & secundum text. & not. ibi in c. i. de elect. Et sic contra istos retorquetur fundamentum eorum, quod fecerunt, quod idem capitulum collegiatae debet interuenire, vt Papa videatur se conformare cum dispositione iuris communis. Nam intelligendo, clerum huiusmodi, de toto clero collegiatae debent interuenire beneficiati, quod est contra ius commune. Ergo dicendum est, quod clerus huiusmodi intelligatur de capitulo maiori, vt minus censatur praeiudicatum ipsi.

EPITOME.

Pater adoptiuus non succedit filio ab intestato.

SUMMARIA.

- 1 Pater adoptiuus non succedit filio ab intestato.
- 2 Adoptio ad hoc tantum prodest, vt filius adoptatus patri adoptiuo succedat, & non e contra.
- 3 Adoptiuus filius non ratione filiationis succedit patri adoptiuo, sed quod illud solatium adoptanti praesertit.

DECISIO CCGCCV.

IN vna Bononien. adoptionis de mense Nouembris 1546. coram D. Prospero, quod pater adoptiuus non succederet filio ab intestato: primo quia ita tenet Matth. in tracta. de success. ab intest. in 3. vol. 4. memb. princip. & Vital. in simili tracta. in vlt. q. 2. par. & quia tex. in l. cum in adoptiuis. C. de adop. dicit in hoc tantum volumus prodesse adoptionem. idem dicit text. in §. sed hodie. Inst. de adopt. & ibi Ang. Aret. & text. in §. sed ea omnia. Inst. de haered. ab intest. in quibus iuribus habetur, quod tantummodo adoptio prodest ad hoc, vt filius succedat patri ab intestato. Non obstat quod sumus in correlatiuis, quia diuersa est ratio. Nam filius ita succedit patri: quia ex quo pater in locum filiorum amissorum vel habitorum eum adoptat, ideo lex defert ei successione, sed non contra. Nam pater non adoptat, vt ei succedere habeat, non autem vult, quod moriente filio ei succedat. Et ideo succedit filius patri adoptiuo non ratione filiationis, sed quia praesertit illud solatium patri adoptiuo. Quae ratio cessat, quando filius moritur, vt latius in informatione dicitur. Et haec fuerunt resoluta, praesupponendo, quod tempore obitus filii pater naturalis non extabat: quia eo extante modicum erat dubium, cum successio ad patrem naturalem spectet. Iterum causa posita decima Decembris 1546. fuit idem resolutum, videlicet quod pater adoptiuus non succederet filio ab intestato.

EPITOME.

Ius patronatus non alteratur ex hoc, quod quis cum consilio alterius praesentare teneatur.

SUMMARIA.

- 1 Ius patronatus laicum non mutatur in ecclesiasticum propter consilium clericum in praesentatione requisitum.
- 2 Consilium licet quis teneatur requirere in praesentando, non tamen sequi obligatur.

DECISIO CCCCCVI.

Coram D. Prospero die decima Decembris 1546. fuit resolutum, quod si proximus consanguineus, sed de genere, teneatur praesentare ad beneficium fundatum cum consilio Prioris S. Catharinae & Guardiani Fratrum Minorum, quod late ius patronatus dicitur laicum, & non ecclesiasticum, non obstante quod proximus teneatur praesentare cum consilio Prioris & Guardiani, Quia ex tali requisitione non alteratur natura patronatus, per not. per Rotam decif. 880. in antiq. Nam licet quis teneatur requirere consilium, tamen non tenetur sequi, ad Bar. in l. i. §. si plures. ff. de except.

EPITOME.

Episcopus habens alternatiuam ad sex in alijs conferre non potest.

SUMMARIA.

- 1 Papa concedens Episcopo sex menses alternatos an alijs sex menses beneficiorum collationum iurisdictione censetur, & nu. 4.
- 2 Mensis qui non est inter reseruatos, sed iuris & casus communis, an comprehendatur sub alternatiua.
- 3 Casus omisus manet in dispositione iuris communis, nisi sit penitus omisus, aut ad aliquod expressum sequatur, aut tamen ex coniectura aliqua aliud possit colligi.

DECISIO CCCCCVII.

CAusa Corduben. de qua supra feci mentionem, iterum posita 10. Decembris 1546. Nam cum Papa concessisset Episcopo Corduben. sex menses alternatos dubitauit D. Ant. Augustinus, an in alijs sex mensibus censeretur Papa reseruasse collationem beneficiorum. Et ex quinque votantibus quatuor tenuerunt, quod sic, videlicet quod Papa cesseretur reseruasse se sibi collationem beneficiorum aliorum sex mensium. Nam praesupponebatur, quod Papa stante regula reseruatoria octo mensium, vt fauore gratioso prosequeretur Episcopum ex octo mensibus concesserat Episcopo duos menses. Et sic cum antea stante dicta regula reseruatoria octo mensium Ordinarius non haberet nisi quatuor menses, addendo duos alios menses vult remouere impedimenta quoad illos sex menses: ergo patet, quod ex illis sex mensibus Papa voluit impedimentum remouere. Non obstat, quod mensis Martii non sit ab illis octo reseruatis, & ideo quoad Martii mensem casus sit omnibus: & debet manere in dispositione iuris communis, vt cum illo tempore, cum beneficium vacauerit, non virgeat regula de 4. mensibus ordinarijs concessis ex quo tunc expectatiua non virgebat, quod Episcopus Corduben. poterat dicere, ego non vtor potestate concessa ordinarijs, sed vtor iure communi: Nam regula reseruatoria non obstat, Item non erat reg. nulla concedens quatuor menses ordinarijs.

ordinarijs, attento, quod erant expectatiuae. ergo de iure communi poterat Episcopus de mense Martio tanquam omisso conferre: quia erat dictum, quod illud, quod dicitur, quod casus missus manet in dispositione iuris communis procedit, quando casus est penitus omisus, secus si sequitur ad aliquod expressum, & tacite ex coniectura aliqua potest intelligi, ad Bal. in l. vnica. col. fi. C. de his qui ant. apert. tabul. His autem ex verbis venit, quod non possit in mense Martii: ergo habetur pro dispositione, ad gloss. in l. tale pactum. §. fin. ff. de pact. & sequatur, patet, quia Papa reseruauerat sibi octo menses, & dum postea gratiosus sex menses concedit, ponit in fin. ita tamen vt facultate ordinarijs concessa non utaris: Et sic vult, & in mente sua est, quod in quatuor mensibus ordinarijs concessis non cogerat. Licet ergo tempore vacationis illa regula non militauerit, quia non aderant expectatiuae: tamen ex mente Papae satis constat de mense, quod illos quatuor menses concedere voluit, & sic habebantur pro dispositis, ad d. gloss. in d. l. tale pactum, de pact. in fine.

EPITOME.

Gratia ad vacatura, facta criminosa, est nulla.

SUMMARIA.

- 1 Collatio criminosa facta an sit nulla vel annullatiua remissive.

DECISIO CCCCCVIII.

IN vna Dertusen. Sacrificae coram D. Peregrino 10. Decembris 1546. fuit resolutum, quod licet sint opinioniones, an collatio criminosa facta sit nulla vel annullatiua, vt multa congeruntur in c. 2. de rescript. tamen fuit dictum, quod gratia esset nulla ad beneficia criminosa facta, vt per odiositatem talis gratia esset nulla, vt per Felin. in d. c. 3. vers. limita omnia praedicta de rescript. & in c. inquisitionis. col. 2. vers. 2. limita de accusat.

SUMMARIA.

- 1 Possessio naturalis ex quibus actibus praesumatur clandestina.
- 2 Naturalis clandestina possessio auferitur per ingressum habitantis civilem.
- 3 Missio custodum possessionis, qui tantum videntur ne viuant possessionem non est actus possessorius.
- 4 Possessio civilis 20. annis amittitur, & cum naturali conglutinatur, si naturalem amissam tanto spatio recuperare sciens neglexerit.
- 5 Naturalis possessio iusta per ingressum habitantis civilem non amittitur.

DECISIO CCCCCIX.

Die 7. Ianuarii 1547. in causa Tudertin. bonorum pro parte fratrum de Aquinatis proposui dubium praesupposito sine veri praesudicio, quod articulata pro parte fratrum de Cesis probentur, an propterea sit sublatam possessio D. Francisco, & litis confortibus, vt inferatur sequester attentatum. Et fuit resolutum, quod quia probetur, quod Crapinus seu Venantius, pater dictorum fratrum tenetur della figurella de anno 1516. & 17. & per duos testes probetur, quod Crapinus fecerat refecare herbam in dicto loco, & eam pro suis equis custodiri fecerat: & postea dederat licet

tiam comedendi herbam animalibus huiusmodi dicti castri, quod isti erant actus possessorij, ex quibus arguebatur naturalis possessio Crapini: & licet postea de anno 1518. feminasset illam terram & collegisset, quod illa possessio naturalis erat clandestina. Et postea cum Crapini feminasset, & collegisset, quod ex tali actu illa naturalis, quaesita per Franciscum, esset amissa, quia clandestina naturalis per ingressum habitantis civilem erat sublatam, ad not. in l. clam possidere, §. ad mundinas. ff. de acquir. vel amitt. possess. Et licet per mortem Crapini dicebatur, quod cum fratres de anno 1545. de nouo essent ingressi possessionem, quod acquisuerint, nullo extante possessore, possessionem civilem & naturalem: Et ideo illa possessio per legatos sequestrari non poterat. Non obstat, quod testes Francisci dicerent, quod ipse miserat ab anno 1523. custodes, qui viderent, ne in aliquo vitaretur possessionem ipsius tenentem. Quia fuit responsum, quod talis praesertio custodia non dicit actum possessorium, attento, quod est actus clandestinus: Imo cum per talem oppositionem, custodum praesumatur Franciscus certificatus, & non curauerit per spatium 20. annorum illam naturalem recipere, dicitur civilem etiam amissam, per not. per Bart. & alios in l. si de co. §. de sorte. ff. de acquir. poss. Non obstat, quod illa naturalis Francisci de anno 1523. separata a civili, non fuit amissa per ingressum factum de anno 1526. per not. per Ias. in l. clam possidere §. qui ad mundinas. ff. de acquir. possess. Quia respondetur, quod Ias. sibi loquitur in naturali iusto, prout exemplificat in usufructuario, & feudatario: nos autem sumus in naturali iniusto: & ideo per ingressum habitantis civilem est amissa, per d. l. clam possidere. §. qui ad mundinas.

EPITOME.

Decisio Egidii 662. quo modo intelligatur.

SUMMARIA.

- 1 Beneficiale committens causam videtur non solum deducere ius tempore commissionis sibi competens, sed etiam omne quod in futurum quoque competere poterat, si simpliciter certam non exprimendo causam committat, secus si certi aliquid exprimat.
- 2 Commissio quauis ius omne, quod competere potest, comprehendat, si fuerit impetratum post litem cum reo introductam, secus tamen est si fuerit ante sententiam executionem impetratum. & nu. 4.
- 3 Ius in commissione impetratum reo comparenti est indicandum, saltem per procuratorem.

DECISIO CCCCCX.

IN vna Glasquen. Praeceptoriae, coram D. Prospero, die 10. Maii 1545. fuit dictum, quod licet Egid. dicitur, decif. 662. quod committens causam beneficiale videatur non solum deducere ius, quod sibi competere poterat, etiam in futurum, per tex. in c. Abbate san. de re iudic. in 6. Tam quod illud procedit, quando quis simpliciter committit causam, non exprimendo certam causam in commissione, prout istud sentit Innoc. in c. Abbate. circa fi. de re iudi. & expresse Staphil. in tract. de lit. grat. & iust. fol. 175. pag. 1. secus quando exprimit certam causam. Item fuit dictum, quod licet videatur deducere in commissione omne ius tale, quod competere poterat, tamen si illud ius fuit

fuit impetratum post litem introductam cu reo, quod test ei intimidandum, si reus comparuerit saltem per procuratorem, per decif. Rotae. 320. in nou. secus tamen erit, si illud ius fuit impetratum ante executionem: quia dicta decisio 320. tantum loquitur, quando ius fuit impetratum post litem introductam, vt sentiunt rationes per decif. allegatae.

SVMARIA.

- 1 Resignatio sola quando non praestet titulum coloratum.
2 Ex regulis generalibus qui ius alicuius sibi vult vindicare, tenetur portionem vacationis probare, si de praedecessoris iuuenibil constiterit.
3 Triennalis possessor non tenetur iustificare auctoris sui titulum, si ille in possessione decesserit: secus si tempore impetrationis non auctor, sed alter in possessione fuerit.
4 Praedecessor si tempore impetrationis non possederit, non tantum probandus est fuisse possessor, verum etiam quod fuerit pacificus triennalis.

DECISIO CCCCCXI.

Die decima Ianuarii 1547. proposui dubium in causa Hispanen. dimidia portionis, praesupposito, quod denullo iure Didaci constet in actis, sed tantum de resignatione facta in manibus ordinarii per Didacum, vigore cessionis Francisci de castro possessionem portionis accepit, an constet de titulo colorato Francisci de Venegas ad effectum regulae de triennali. Et fuit resolutum, quod non constaret de titulo colorato. Nam Didacus de anno 1524. lite pendente in manibus ordinarii celsit, & illa celsio quavis sit nulla, quia lite pendente, tamen vigore illius possessionem amisit quia constabat, quod Franciscus della Cuesta octava Aprilis 1523. vigore collationis sibi factae possessionem assecutus fuit: & ideo quando postea de anno 1527. Franciscus Venegas impetrat per obitum Gometii, & ipse Franciscus voluit venire ex iure Gometii, sequitur, quod ex illa impetratione nullum ius quaesierat: si autem quod per regulas generales vult capere ius Didaci, dicitur, quod cum regulae dicant, ex cuiuscunque persona vacet, quod oportet docere, quomodo portio vacauerit ex persona Didaci, ex quo non constabat de aliquo iure Didaci in actis. Nec obstat, quod dicit, quod ipse tanquam triennalis possessor non tenebatur iustificare titulum Didaci, quem dicebat auctorem suum: quia illud est verum, quando ille decessisset in possessione: sed tempore impetrationis, non ipse Didacus, sed Franciscus della Cuesta erat in possessione, & constabat in actis, quod ad instantiam ipsius Francisci de Venegas erat declaratum per tres instantias, nullum ius ipsi Francisco de Cuesta competere: ergo non habebat locum illud, quod dicebat, quod non tenebatur ius auctoris Didaci verificare quia Didacus non decesserat in possessione. Item vt illud sit verum, non oportet probare solum, quod auctor fuerit possessor, sed & pacificus triennalis, quod in isto casu probatum non erat.

EPITOME.

Interruptio praescriptionis contra fideiussorem non nocet contra principalem.

SVMARIA.

- 1 Interruptio praescriptionis contra vnum prodest contra alium in duobus reis: secus in reo & fideiussore.

- 2 Interruptio facta contra vnum non nocet fideiussori, & contra & quare. & nu. 6.
3 Fideiussores duo principaliter & in solidum obligati non interrumpunt contra se inuicem praescriptionem. & numero 5.
4 Statuta loquentia de debito non procedunt in iurato debito.

DECISIO CCCCCXII.

Adem die 10. Ianuarii 1547. proposui dubium in Romana Granorum, an per petitionem contra fideiussorem infra tempus 16. annorum sit interrupta praescriptio statutaria contra illum principalem. Et fuit resolutum, quod non: quia licet in duobus reis interruptio contra vnum prodest contra alium, iuxta text. in l. si. C. de duobus reis. Tamen in reo & fideiussore secus est, per ea quae late ponit Bald. in tracta. de praescrip. in 7. part. 6. princ. in 4. q. dum concludit, quod interruptio facta contra reum vnum non nocet fideiussori. & contra: & ibi post Bart. in l. cum quis pro co. ff. de solut. ponit duas rationes. Prima est, quando reus & fideiussor tenentur diuersa specie obligationis. Secunda est, quia vna est principalis, altera accessoria. Non obstat, quod illud procedit, quando essemus in reo, & simplici fideiussore, sed nos sumus in eo, qui principaliter promiserat. Nam Iulianus Lenus accipiebat grana mutuo, & promittebat restituere: & promiserat, quod suae obligationi accederent duo: qui accesserunt, & promiserunt principaliter, & in solidum. Vnde cum fideiussores essent principaliter obligati, dicendum erat de eis prout de duobus reis. Sed fuit responsum, quod licet fideiussor sit aequum principaliter obligatus, tamen per hoc non restat, quod illa obligatio dicatur esse accessoria, & tenetur vt fideiussor, secundum glo. in auth. decernimus. & ibi posui longam apostillam, & iuxta Hippol. in rub. de fideiuss. nu. 2. Non obstat, quod petedo contra fideiussorem creditor non diceretur esse negligens in petendo debitum, prout negligentiam istam considerant stabulata in .i. lib. quest. 4. loquentia de creditore non petente debitum infra 16. annos: quia fuit responsum, quod stante opinione probata non nocet principali, certe creditor fuit negligens in petendo a principali. Non obstat, quod statuta loquentia de debito non habeant locum in debito iurato: quia statuta volunt, quod instrumenta non faciant fidem post 16. annos, & ideo comprehendunt etiam debita iurata. Item fuit dictum, quod cum D. Felix non dedisset infra tempus, de quo in instrumento grana, quod licet post tempus Iulianus confessus fuisset recepisse grana, quod Iulianus erat obligatus ex cedula ex alia obligatione: quia illa continebatur in instrumento, & circa illam obligationem non fuerat Iulianus interpellatus. Et licet quando pro parte D. Felicis fuit inceptum agi contra fideiussores, intinisset principali litam, tamen per hoc fuit interrupta praescriptio statutaria, ex quo non fuit facta pro parte creditoris.

EPITOME.

Sententia licet non sit mandanda executioni contra possessorem, quando duo competitores se infringunt: secus tamen erit, vbi petitur, quod solum sententia feratur pro primo habente causam instructam.

SVMARIA.

- 1 Lis a quo. ff. de rei vendic non procedit, quando duo competitores inuicem agunt, agiturque de executione sententiae.
2 Lis

EPITOME.

Regulae publicatae sub die 4. Nouembris per quae verba de rogatum.

SVMARIA.

- 1 Claus. non obstantibus praemissis ac nostris & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & can. sufficienter regulae publicatae in contrarium an ea concessa deroget. & nu. 4.
2 Cancellariae regulis in specie derogandum, nisi specialis regularum derogatio praesentierit.
3 Appellatione constitutionum aliis quoque regulis derogare vult Papa.
4 Clerici & aliis constitutionibus non comprehendit constitutiones maiores expressas.
5 Regula reuocatoria quando pro expressa habeatur, etiam si specialiter expressa non sit.

DECISIO CCCCCXV.

Proposui dubium in causa Leodicensi, custodie, 4. Ianuarii 1547. an reservationes per S. D. N. cuidam Thomae Vandero concessae, & pro parte Martini affirmantis possessi productae obliet. reg. cancellariae reuocatoria gratiarum ad vacatura 4. Nouembris 1540. publicata. Et sciendum est, quod S. D. N. 25. Februarii 1540. publicauit regulam reuocatoriam omnium gratiarum ad vacatura exceptis concessis, & in futurum cedendis cum reg. derogatoriis, etiam si dictae constitutionis derogatione derogaretur, quod intelligeret esse derogatum. Et quod si aliqua in futurum emanaret censeretur regula dicta publicata singulis diebus post concessionem. Postea de anno 1540. die 4. Nouemb. publicauit regulam etiam reuocatoriam omnium gratiarum & expectatiuarum concessarum & concedendarum, ad vacatura cum protestatione, quod non valerent & cum derogatione praesentis constitutionis, & hoc quinquies in regula ponitur, quod si gratia aliqua concederetur, regula haberetur pro publicata singulis diebus post concessionem. Postea de anno 1541. & sic post publicationem dictarum literarum, concessit Thomae supra dicto fratri Vterino Illustrissimae D. Margaritae ab Austria gratiam reuocari seu mandati de prouidendo ad summam 500. intuitu dictae Illustrissimae Ducissae: etiam non obstant praemissis, ac nostris, de non obtinendo canonicatum & praebendam in Cathedrali Ecclesia ante 14. annu impletu, & de non acceptandis beneficiis generaliter reuocatis vel affectis vigore gratiarum expectatiuarum, ac de idiomate, reuocatoriis publicatis, nec aliis 25. Februarii: & inseritur totus tenor dictae regule, & postea dicit, & aliis constitutionibus & ordinationibus apostolicis, quorum tenores, &c. Dubitauit ergo, an per regulam, non obstantibus, fuisset sufficienter derogatum regulae publicatae 4. Nouemb. 1540. Et fuit per omnes Dominos unanimiter conclusum quod esset sufficienter derogatum, & quod de mente Papae constaret eum voluisse dictae regule derogare. Nam cum derogauerit ad effectum validitatis tribus regulis cancellariae, & postea derogauerat regule reuocatoriae publicatae sub die 25. Februarii cum clausula, & aliis constitutionibus, quarum tenores &c. certum est satis videtur de mente Papae, quod voluerit tollere omnes regulas reuocatorias impediens effectum ipsius gratiae non obstante, quod regulis cancellariae sit in specie derogandum, vt per Sarn. in proemio regularum cancellariae: Et sub illis verbis, & aliis constitutionibus, non debet ceteri regulis cancellariae derogatum. Quia fuit dictum, quod est verum, nisi praecederet derogatio regularum in specie facta: quia sicut illas constitutiones

DECISIO CCCCCXIII.

In vna Placentin. Canonicatus & praebende coram D. Reomino 13. Ianuarii 1547. fuit dubitatum, quod licet his a quo. ff. de rei vend. non habeat locum quando duo competitores mutuo se confringunt, & agitur de executione sententiae per ea quae dicit Felin. in c. cum nunquam. col. 4. in 3. limit. de rei iud. per not. per Innoc. in c. veniens. 2. de testib. quia illa iura dicuntur procedere, quando agitur de executione sententiae: Tamen quando agitur de executione sententiae, sed duo competitores agerent contra tertium possessorem, tunc si primus habet instructam causam contra possessorem & secundus, qui obiecit, si non habet causam instructam, dato, quod sit competitor, & litiget contra tertium, tamen non potest retardari iudicium, quin sententia feratur pro primo habente causam instructam contra possessorem, per decif. Bisig. 4. de iudic. & licet Alex in addit. ad Bart. in d. l. is a quo. dicat contrarium, alligando Innoc. videlicet, quando petitur executio fidei. Et ratio est, dato, quod possessio sit plena, semper sit aliquod praedictum: sed secus est, quando petitur tantum, vt sententia contra possessorem feratur: quia nullum praedictum fit illi tertio.

EPITOME.

Collatio, facta criminoso vigore literarum ad vacatura quomodo teneat.

SVMARIA.

- 1 Collatio criminosa facta vigore literarum propter odium eorum nulla est, si criminofus sit inquisitus & graue crimine sit & peccatum.
2 Dilectio clerico de iure est prohibita.
3 Collatio facta clerico, qui laicus interfuerat duello, idque ex mandato motus proprii valet.

DECISIO CCCCCXVIII.

Fuit resolutum in vna Dertufen. Sacristiae coram D. Peregrino Fabio 10. Februarii 1547. quod licet Felin. in c. 2. col. 3. de rescript. dicat, quod collatio facta criminoso vigore literarum ad vacatura propter eorum odiositatem sit nulla: Tamen quod Felinus erat intelligendus secundum consilia, quae allegat vers. 2. Cald. 20. de praebend. & col. 4. de accept. quando criminofus erat inquisitus, & erat graue crimen, & peccatum: vt erat in casu illo in duello suscepto per Ioan. de Imola, qui non probabatur, quod tempore suscepti duelli esset clericus, licet si duellum sit prohibitum de iure, per text. in c. monarchia. col. 1. tamen propter generalem consuetudinem pactum est attentatum vt dicit Deci. consil. 487. & 630. Tamen quia tempore suscepti duelli erat laicus & postea effectus clericus habuerat mandatum de prouidendo motu proprio, quod collatio ei facta vigore tantum literarum erat valida, licet diceretur pactum, pro quo facit, quod dicit Felin. in c. dilecti. col. 2. vers. sed teneo partem contrariam de except.

nes appellavit, ita etiam ꝑ sub appellatione aliarum constitutionum alijs regulis derogari voluit. Non obstat, quod si Papa derogaverit regulæ reuocatoria publicatæ sub 25. Februarij, non sequebatur etiam alijs derogare voluisse maximè cum iam quinquies de illa reg. publicata 4. Nouemb. 1540. Papa protestatus fuisset etiam cū præsentis cõstitutionis derogatione. Et sic propter geminationem constabat de enixa voluntate condentis regulam, quod illi omnino intende bat derogare. Item quia regula publicata de anno 1540. pinguius reuocabat: idem reuocabat etiam expectatiuas, & tamen illa verba, sub die 25. Februarii non reuocabat: & idè non videbatur bona illatio de vna ad aliam. quia ad omnia fuit responsum, quod plus & minus nõ faciit differre specie, l. si. ff. de fid. instru. licet vna reg. pinguius reuocaret quã alia, & plus præferuatua pregnantissimas regulas haberet: tamè substantia non differrebat ab alia, & semper dicebatur regula reuocatoria. Vnde cum ꝑ effect derogatũ regulæ reuocatoria sub die 25. Februarii, & aliis constitutionibus, & ordinationibus apostolicis cum regula, quarum tenores, &c. sequebatur, quod aliis reuocatoriis regulis derogatum censetur. Et per hoc etiam respondebatur, dum dicebatur, quod ꝑ dictio, & aliis constitutionibus, non comprehendebat constitutiones maiores expressas. Nam dicebatur, quod quantumcunque haberet regulas fortiores per hoc inhibita nõ erat reuocatoria. Item dum ꝑ dicebatur, de aliis constitutionibus quarum tenores &c. illa reg. habebatur pro expressa, maximè cum ad aliã constitutionem illa verba & aliis constitutionibus, referri non poterant. Et si alia constitutiones reuocatoriæ non venissent, frustra fuisset per Papam derogatũ regulæ sub die 25. Februarii. Ne ergo actus dicitur frustratorius, dicendum erat quod aliis constitutionibus, reuocatoriis ex mente Papæ cõsetur derogatum.

EPITOME.

Privilegia scriptorum Apostolicorum circa acceptationẽ beneficiorum in mensibus ordinariis quomodo intellectu.

DECISIO CCCCCXVI.

IN vna Calaguritan. canonicatus & præbendæ de Logronio, coram D. Fabio 24. Ianuarii 1547. fuit conclusum, quod privilegia scriptorum apostolicorum in illis verbis, Quod quia singulis scriptores &c. in quibus ipsis videtur concedi, vt possint acceptare vnum non reseruatum, nec affectum in mensibus ordinariis, intelligerentur de vno regulari non autem seculari. Ratio fuit, quia in parte præcedenti, videlicet in verbo, ipsique scriptores, in qua datur illis facultas expediendi ad tres collationes & ad tria beneficia, dum loquitur de secularibus, dicit, At ipsa secularia canonicatus, præbendæ, dignitates non tamen maiores &c. Et non loquitur de beneficiis reseruatõ, dum loquitur de regulari, dicit, At regularia Prioratus, Preceptoria, Præposituræ administratio, vel officium, vel alia, vt præferatur reseruatõ & qualificatum. Et post in versiculo, sed quod singuli scriptores, dum dicit, quod possunt vigore gratiarũ concessarum & concedendarum vnum ex secularibus aut regularia beneficia huiusmodi, et si, vt præferatur, reseruatõ aut affectum, & alia qualitercunque qualificatum fuerit, aut etiam nec reseruatõ nec affectum extiterit, & tamen pro parte superiori reseruatõ, non autem de seculari reseruatõ. Et etiam istud verbum, minutavit in verbo

postea sequente, Et ratio potest esse, quia ex hoc non grauat ordinarios regulares, nisi in vno regulari ex tribus voluit etiam eos grauari in mense ordinario: quia secus est in secularibus, in quo grauat ordinarios in duobus, voluit eos grauare in mensibus ordinariis.

EPITOME.

Appellatio extrajudicialis informiter interposita seu intimata quoad appellatorem appellato volente deuoluta censetur ad curiam tantum ad effectum, vt beneficium donec declaratur voluntas appellati, quod vellet causam esse deuolutam, si interim litigiosum.

SVMARIA.

1. Appellatio extrajudicialis informiter interponitur, cū interponens habet quidem mandatum, sed de eo interpositionis tempore nihil constabat.
2. Appellatio extrajudicialis informis an appellato volente possit deuolui ad curiam & nu. 5. 8.
3. Appellatio extrajudicialis rite non facta, sed intimata statim causam ad curiam deuoluit, si de appellati præiudicio agatur, poteritque appellatus causam in Curia, quandocumque voluerit prosequi.
4. Appellatus obtinens decretum citationis contra executionem, beneficium respectu committentis sit litigiosum, quãvis non esset factus executio.
6. Clem. causam de electione, quomodo intelligatur.
7. Appellans extrajudicialiter seipsum citat: que citatio informiter facta licet appellanti non tamen appellato præiudicat.

DECISIO CCCCCXVII.

IN vna Salamantin. portionis casus erat, quod ꝑ appellatio extrajudicialis erat informiter interposita: quia ille, qui appellationem interposuerat, licet haberet mandatum, tamen de eius mandato tempore appellationis interpositæ non constabat. Dubitauit ergo D. Fabius cause Auditor 19. Februarii 1547. præsupposita deuolutione ex parte ꝑ appellantis an intelligatur appellato volente. Et maior pars inclinavit, quod sic, per ea que tradit Bonifa. in Clem. causam. in 6. oppo. & in 7. oppo. in versic. concludo. de elect. vbi videtur sentire, quod ita demum deuolutio fiat, si appellatus voluerit. Et dicebatur, quod ꝑ appellatio extrajudicialis si erat informiter interposita & intimata, in præiudicium appellantis statim causam ad curiam deuoluerebat, secundum dccif. Egid. 273. & idè poterat appellatus quandoque causam in Curia prosequi, vt etiam sentit gloss. in d. Clem. causam. in verb. deuolutio. in fin. de elect. Et idè quia causa in præiudicium appellantis erat deuoluta, & appellatus prosequerebat causam in Curia, dicebatur beneficium fuisse sibi litigiosum, ex quo ipse sibi met litem ꝑ intulerat, sicut dicimus de obtinendo decretũ citationis contra executionem, vt respectu committentis beneficium litigiosum existat, quamuis executio non esset facta secundum notorias decisiones nostras. Et illud, quod dicitur, quod appellatio ꝑ non formiter intimata deuoluit causam volente appellato, intelligitur non solum in præiudicium appellantis, sed etiam appellati. Quoniam Doctores dicunt, quod appellatio non legitimè interposita seu intimata deuoluit in præiudicium appellantis necessarium est dicere, quod ipsi non intelligebant etiam appellato ignorante, quia quandoque habuerat noticiam appellatus de illa appellatione interposita poterat illam in Curia prosequi. Et istud est,

6. quod dicit ꝑ Bonifa. in d. Clem. causam dicit, quod appellato volente poterat illam prosequi, & sic respicit prosecutionem: ergo oportet, quod ante appellationem illa esset deuoluta, & pro ista parte facit dccif. 38. in non vbi dicit, quod ante Clement. causam quoad appellatorem erat deuoluta: quia tenebatur ire vel mittere procuratorem. & Clem. causam solum procedit in appellato, & idè deuolutio quoad ipsum appellatorem non tollitur per d. Clem. causam. quia ꝑ appellans extrajudicialiter per ipsam appellationem seipsum citabat, quæ citatio informiter facta, licet præiudicaret appellanti, tamen per dictam Clem. non præiudicabat appellato. in cuius fauorem fuit per dictam Clem. introducta, vt appellationis intimatio fieret, aliter appellatio non deuolueretur, vt patet in d. Clem. causam. in 9. limit. quia respondebatur, quod illud erat in fauorem appellantis, respectu autem appellationis nihil erat innouatum, secundum d. dccif. Ro. 28. in non. Et ideo istis visis dixerunt Domini, quod causa iterum proponeretur, quia aliqui ex Dominis, qui inclinauerunt pro prima parte, inceperunt dubitare. Et sic iudicium fuit in illa audientia resolutum 28. Ianuarij 1547. causam iterum posita, illi quatuor Domini persisterunt in illa opinione, quod causa ꝑ non esset deuoluta, nisi appellato volente, per dictum Bonifa. D. Peregrinus & ego fuimus in oppositum, quod in præiudicium appellantis esset deuoluta.

EPITOME.

Filiatio quando probetur: & quasi possessio filiationis ex quibus etiam probetur.

SVMARIA.

1. Filiatio communi voce & fama, nisi alia adsint adminicula, non probatur.
2. Filiatio vltra 60. annos habetur pro antiqua, cuius quasi memoria haberi non potest.
3. Filiatio quando per famam probetur & nu. 4.
4. Filiatio aliter probatur, cum agitur de successione patris vel generis, aliter, cum de successione matris & cognationis.

DECISIO CCCCCXVIII.

Die 24. Ianuarij 1547. in causa Anaguina Castri Surullæ proposui dubium, præsupposito, quod testes pro parte D. Horatii dicunt, quod D. Horatius fuit reputatus filius Ioan. Felicis & Magdalena habitabat, mortui & sepulti sunt. Et vnus ex his dicit vltra reputationem illorum, quod Io. Felix Horatium pro filio suo tantummodo reputabat, an ex dispositione huiusmodi probetur, quod dictas Horatius sit filius ad effectum successionis super spolio. Et attentò, quod agitur de filiatione vltra 60. annos, fuit resolutum quod filiatio probaretur. Nam licet communis vox & fama sine alijs adminiculis non probent filiationem, vt per Dd. in c. per tuas de probat. Salice. in l. 3. ff. de testibus Alciati. in tract. præsump. Tamè fuit dicta, quod illud procedit, vbi tractatur de filiatione anti qua, vt quasi memoria haberi non possit. Salic. in l. 3. in princ. col. fin. ff. de testibus. cum igitur hic age-

2. retur de ꝑ filiatione vltra 60. annos dicebatur esse filiatio ita antiqua, vt quasi memoria haberi non possit. Et præterea verba Salicet. ita videntur capere filiationem antiquam nõ propriè pro tempore 100. annorum, sed vbi sumus in tempore, in quo cum difficultate memoria haberi possit. Item dicebatur, quod hic etiam erant quia adminicula: nam erat vnus testis, quod Io. Felix reputabat illum pro filio, & sic cum communi voce fama erat tractatus filiationis. Et licet dictũ vnus testis plenè non probet, tamen erat saltem semiplena probatio, & saltem adminiculum aliud: etiam adminiculum erat, quia Horatius habitabat cū Ioan. Felice. & sic ista satis erant pro adminiculis. Et dicebatur, quod ꝑ Horatius patiebatur, quod Ioan. Felix illum pro filio tractaret, & illa patientia satis inducebatur, quod sic videbatur adduci filiatio non principaliter, sed incidenter: quo casu per famam probatur filiatio, vt dicit Ias. in l. neque professio. C. de testam. Item quod ex quo agebatur de possessorio, quod eramus quasi in præparatoriis iudiciis, non autem in decisoris, quo casu erit sufficiens fama, vt per Ias. in d. l. neque professio. Sed ista duo vltima fundamenta non multum mihi placent. Et licet Gozad. dicat in confi. 13. quod non omnia articulata per Bartol. in l. filium cum definimus. sunt necessaria conuultinè ad probandum filiationem, prout alia cons. ibi posuit in add. ad cum tamen ad ea, quæ supra dixi, etiam ponit Alcia. in d. tractat. præsumpt. ꝑ sola fama non probat filiationem. Et aduerte ad vnum, quod dicit Salicet. in l. quoties. ff. de probat. quod vno modo probatio filiationis est faciendã, quando ꝑ agitur de successione patris vel generis, alio modo, quando agitur de successione matris & cognationis.

EPITOME.

Prælatus solus quando possit Ecclesiæ præiudicare, vt non habeat locum Paulina.

SVMARIA.

1. Hospitale an possit cedere iura hereditaria prælato, & antecedentis obstat Paulina.
2. Prælatus solus potest hereditatem & legatum repudiare, & ecclesiã inã. quirendo præiudicare.
3. Hospitale cedendo iura sibi competentiã in hereditatem eam adire videtur, & tamen in consideratione non est adiuo.

DECISIO CCCCCIX.

Hospitale Martis de Bononia post denunciatiõnem factam Ab Antonio Maria de Papazonibus sibi cõpetere super tali hereditate & promittendo dari eidem Hospitali iura supradicto iure spectantia confidens, quod ipse Antonius Maria item expensis suis prosequeretur super dicta hereditate contra cum detinentem motam, cessit iura sua in fauorem dicti Antonij Mariæ, cum hoc, quod in euentum, in quem sententiam obtineret, tenebatur Anto. Maria. pro parte retinentium bona fuit oppositum, quod ꝑ cessio esset nulla, & eis obstabat Paulina & idè D. Fabius in vna Bononiens. de Papazonibus dubitauit 24. Ianuarij 1545. an huiusmodi cessione obstat Paulina: & maior pars voluit, quod nõ quia prælatus

2 tus ꝛ solus potest hæreditatem & legatum repudiare, & in acquirendo præiudicare Ecclesiæ vt per Ias. la. tē in l. legatum. ff. de leg. 1. si poterat præiudicare, ergo solēntas aliqua non erat necessaria, vt ibi per Ias.

3 Non obstat, q̄ Hospitalē ꝛ cedendo iura sibi cōpetentia videretur hæreditatē adire, vt per Rip. cōsil. 170. col. 2. 1. vol. Et idē nō eramus in acquirendo, sed etiā in quæsito. & idē prælatus non poterat præiudicare: quia fuit responsum, quōd aditio, quæ fit omnino ad rem habendam, seu alteri renunciandam non est in cōsideratione, prout notabiliter cōstituit Sozi. consi. 53. nu. 17. vol. 4. Vnde dicebant isti Domini. si acceptando, & in fauorem alterius renunciando, Prælatus Ecclesiæ potest præiudicare, tantō magis in casu nostro, in quo medietas cedebat in euentum victoriæ expensarum Antonij Mariæ, habere in fauorem Hospitalis.

EPITOME.

Mrs eius, qui in longinquo moritur, probatur per publicam vocem & famam, & ea itante beneficium deuoluitur.

DECISIO CCCCCXX.

IN vna Cugubina Præposituræ, coram D. Prospero. die 24. Ianuarij, 1547. maior pars tenuit, quōd mors eius, qui decesserit in loco longinquo, probaretur per publicam vocem & famam, per ea quæ dicit Salic. in l. siquidem. C. sol. matr. & Bald. in l. 2. §. si dubitauit. ff. quemad. testamēn aperiant quo casu stante publica voce & fama in loco. si ordinarius infra sex mēses de beneficio non prouidit, deuoluitur, per decif. Egid. 660. & 128. in fin.

SVMARIA.

- 1 Titulus coloratus an ex instrumentis semiplenè probantibus oriatur, vt regula de trienniali producenti suffragatur
- 2 Citati respectu quando lis nota non censetur.

DECISIO CCCCCXXI.

Dubitari ego in causa Hispalen. dimidie portionis pro Alfonso de Aluara contra Franciscum Vanegas 28. Ianuarij, 1547. an ꝛ ex nouissimè productis pro parte Francisci Vanegas constet de titulo colorato ipsius, vt sibi suffragetur regula de trienniali. Nam alius resoluit Rota, quōd ex quo non constabat in actis de aliquo iure Didaci, quōd Fran. ifcus Vanegas nec in impetratione per obitū Gometij, nec in cessione facta in fauorem suum per Ferdinandum Soliz poterat capere per regulas generales ius vacans ex persona Didaci. Ad remouendum hanc solutionem pro parte Francisci Vanegas fuit producta noua quedam prouisio pro parte Didaci, impetrata de tempore Adriani ad docendum de aliquo iure Didaci, & quōd hoc per clausulas generales potest capi. Tamen fuit tentum, quōd licet Gometius ꝛ commississet causam, & vigore illius Didacus fuisse citatus, quōd ex quo literis non confectis citatio fuerat executā, quōd respectu citati nulla erat lis. Et idē Didacus de anno 24. in manibus ordinarij poterat beneficium resignare in fauorem Francisci della Cuesta, & si illa resignatio tenebat de anno 1526. & 27. quando Franciscus impetrat per cessionem in eum factam, & per obitū Gometij, per regulas generales non potuit capere ius Didaci, ex quo illud erat translatum in fauorem Fran-

cisci della Cuesta: & sic nihil ex persona Didaci vacabat.

EPITOME.

Præilegium de decimis non solutendis datum Cisterrien. quomodo intelligitur.

SVMARIA.

- 1 Præilegium datum ordini, num extendatur ad eorum colonos & nu. 3.
- 2 Præilegia exemptionis non res sed personas Ordinum, non excipiunt eorum agricolas à decimarū solutione, quas præiudicare solebant.

DECISIO CCCCCXXII.

Edem die in vna Burgen. decimarum pro Abbatissa & monialibus Monasterij dellas Huelgas contra Joannem de S. Cruce, propofui dubium, an stante ꝛ præilegio Sixti nouissimè producto, terræ, de quibus agitur, sint exemptæ à præstatione decimarum, Et præsupponitur in facto, quōd moniales monasterij ordinis Cisterciens. habebant multas terras in loco de Stepal, quas dant colendas hominibus illius loci ad centum annos. Nam illi homines pro illis terris siue multum siue parum colligebant, certum census soluebant, Verba præilegij de fratribus Cisterciens. sunt sequētia. Et nihilominus pro cautiore cautela Abbatem, Priores, Abbatissas, nec non omnia, & singula monasteria, presentia, & futura, vbilibet existētia, singulasq; personas dicti Ordinis ad præstationē decimarum t. m. de possessionibus habitis ante & post constitutionem præfat. acquisit. & acquirē. quæ propriis sumptibus excolunt & excolunt, q̄ aliter quomodocumque & quantumcumque excoluntur, aliquas decimas percipi. Dubitauit ego propter dicta verba præilegij, an terræ essent exemptæ & fuit resolutum quōd non. cum præilegia ꝛ non eximant res sed personas monialium, quōd tunc manet firma conclusio, vbi obtinentes dictas terras tenentur ad solutionem decimarum. Præilegia tamen personalia non extenduntur ad colonos, Abb. & alij in c. ex parte. & sequent. de decim. gloss. & Doct. in c. licet. in verb. excolendas, de decim. Abb. consil. 9. volum. 1. Rota decif. 4. de priuilegij. in antiq. alijs 825. Bisignet dec. 1. de decim. Et pro illa parte, quōd moniales non teneantur, sed coloni, & censuarij, est gloss. in Clem. 1. in dicto verbo, excolendas. in fin. de decim. & ibi Card. q. 13.

EPITOME.

Indultum Cardinalis Rodolphi de beneficiis vacantibus per cessionem in manibus Papæ quomodo intellectum.

SVMARIA.

- 1 Cessione simpliciter in manibus Papæ facta vacat beneficium, secus si in fauorem certa persona sit cessum.
- 2 Resignatio quando fiat in fauorem certa personæ.

DECISIO CCCCCXXIII.

Indultum Cardinalis Rodolphi de conferendis beneficiis etiam in curia per promotionem, amissionem, vel quantumcūq; aliam amissionem etiam in manibus nostris, in vna Tran. & German. Prioratū, corā D. Prospero

1 Prospero 28. Ianuarij 1547. fuit decretum q̄ ꝛ beneficium vacat per cessionem in manibus Papæ simpliciter factam: secus si cessio facta foret in fauorem certæ personæ: quo casu nisi in fauorem illius admitteretur, beneficium non diceretur vacare. Et in eadem fuit dictum, quōd ꝛ quando in eadem supplicatione resignat vnus, & alter supplicat, quōd dicitur resignatio facta in fauorem certæ personæ: quæ ex quo sunt in eadem supplicatione videntur omnia correptiuè facta, ad not. per Felin. in c. pastoralis de rescript.

EPITOME.

Mandatum ad consentiendum reservationi pensionis quomodo intellectum.

SVMARIA.

- 1 Procurator quando possit vigore mandati sui liberè & expressè consentire reservationi pensionis infra consuetum solutionis tempus.
- 2 Mandatum speciale requirentia non veniunt sub generalitate, si in eis quid sit insolitum aut arduum.
- 3 Clausula transferendi nouam habet in fauorem alterius reservationem, nec sub illa mādātū claus. & generaliter omnia alia comprehenduntur.
- 4 Claus. in præmissis, & circa præmissa restringit generalem clausulam cum liberè.

DECISIO CCCCCXXIII.

IN vna Compostellan. parochialis de Addeuenna, in qua Didacus constituerat procuratorem ad consentiendum reservationi pensionis annuæ, in fauorem Petri 160. ducatorum super fructibus dict. parochialis. & aliorum beneficiorum sub pœnis & censuris in similibus apponi solitis & consuetis, seu quibus procuratori bene visum fuerit, & placeat. Et dicebatur in dicto mandato, & cum quibusuis aliis decretis, vinculis, obligationibus, & clausulis. quibus procuratori visum fuerit & placebit: & generaliter omnia & singula alia faciēs, quæ ipse dominus cōstituit faceret & facere posset, si præmissis omnib; & singulis præsens & personaliter interesset, etiā si talia forent, quæ mādātū exigerēt magis speciale, quàm præsentibus est expressum. Vigore istius mandati procurator consentit reservationi pensionis 160. ducatorum liberè & exemptè Item quod nisi infra mensem soluerit post decursum terminum, quōd esset locus regressui ob non solutionem, Item consentit clausulæ transferen. fuit dubitatu per D. Ang. die 28. Ianuarij 1547. an vigore supradicti ꝛ mandati potuerit procurator consentire reservationi pensionis cum dictis regulis. Et fuit dictum, quōd quoad reservationem pensionis liberè & exemptè: quia talis regula est solita concedi quod procurator potuisset pens. liberè & exemptè consensisse, argum. l. vel vnuerforum. Item quoad illam regulam, quōd nisi infra mensem solueret, quōd esset locus regressui, q̄ etiam posset procurator consentire. Nam licet mandatum diceret, sub censuris & pœnis solitis & consuetis, & idē vigore talis clausulæ non potuisset: Tamen aderat alia regula, prout ipsi procurati visum fuerit. Et idē procurator non malè fecit, postquam beneficium à manu resignantis capiebat, poterat principale suum obligare, etiam abbreviando terminum consuetum: quia qui vult, debet se bene obligare. Sed fuit dictum, quōd quoad regulam transferendi non habe-

bat mandatum: Tum quia hodiè talis clausula reputatur impossibilis, argu. not. in l. apud Iulianum. §. constat. de leg. 1. Et ꝛ idē expressè aliquibus etiam mandatum speciale requirentibus non venit sub generalitate illud, quōd est insolitum & arduum, vt dicit Franc. in c. qui ad agendum. §. si aliquis. de procur. Tum quia mādātum datum dicebat, quod posset consentire reservationi pensionis 160. ducatorum in fauorem Petri: & in eius fauorem dabat procuratori licentiam. cum obligandi cum quibusuis rebus aliis decretis, & sic cum his, quæ sunt ad colorandum obligationem: sed ꝛ cum clausula transferen. habeat nouam reservationem in fauorem alterius, ad istud mandatum non se extendebat illa clausula, & generaliter omnia alia, &c. Et si importaret ꝛ generalè cum libera, tamen restringitur in præmissis & circa præmissa.

EPITOME.

Mandata plura eadem die, & coram eodem notario, & testibus facta, quo casu simoniaca.

SVMARIA.

- 1 Resignationis & regressus mandatum eodem die coram isdem testibus, eodemque Notario factum est simoniacum, altero habente regressum ex resignantis decessu.

DECISIO CCCCCXXV.

Petrus Ramirez habebat ꝛ regressum ad quandam portionem per decessum Didaci. Didacus dedit mandatum ad resignandum in fauorem Iuliani: & eodem die, coram eisdem notario, & testibus, dedit mādātum ad consentiendum regressui in fauorē Iuliani. Mortuo Didaco Petrus Ramirez volebat locū esse regressui Iuliani vigore resignationis volebat excludere Petrū. Fuit dictum, q̄ illa resignatio esset simoniaca per dicta mādātā eadē die facta. Et licet Rota plures propter multitudinem mādatorum, quæ eo modo fuerunt facta, recusauerit iudicare pro simonia: Tamē isto casu voluit iudicandum fore dictam resignationem simoniacam, ne vigore simoniæ Petri Ramirez regressus amitteretur, & ei clarum ius tolleretur.

EPITOME.

Statutum Hispalen. de filiis renuuciatorum quomodo intellectum.

SVMARIA.

- 1 Filius quando priuatur hæreditate ob hæresim patris reconciliati.

DECISIO CCCCCXXVI.

IN vna Hispalen. Portionis coram D. Peregrino 28. Ianuarij 1547. dubitauit ipse, an statutum loquens de ne potibus hæreticorum seu reconciliatorum haberet locum in reconciliato sponte confessio promissa sibi venia. Et fuit ꝛ resolutum, quōd non haberet locum. Quia huiusmodi statutum exorbitans est à iure communi, vt patet in c. statutum. el. 2. de hæret. in 6. Item est contra omne ius, vt filius priuatur propter patrem. Et idē strictissimè erat intelligendum in eo reconciliato. qui præcedente accusatione est coactè reconciliatus, & cui imponitur pœna publica cum

cum vestibus & insigniis solitis, vulgariter nuncupatis in partibus illis Sanbenito. Et istud ne alij Canonici ex memoria istorum, quæ retinentur in ecclesiis, publicè infametur, & quodammodo etiam dedecorentur, & quando huiusmodi reconciliari post reconciliationem iterum carcerantur, vt ponit Anchar. in c. vt communis. Sed in reconciliatis tempore gratiæ cessabant istæ pœnæ. Ego de his statutum non debebat intelligi. Tum etiam quia sponte confessis semper pœna immoratur, Imol. consil. 109. Mar. in pract. cõf. crim. postquam. num. 15. de quæst. Paris. in tractat. de syndicat. char. 103. versic. sequitur quotidiana, prout latius in informatione deductum fuit.

E P I T O M E.

Attentata per assertum procuratorem facta quomodo sint purganda.

DECISIO CCCCXXVII.

Attentata per assertum procuratorem facta sunt purganda quoad processum & reliqua, vt per E-

gid. consil. 557. Fuit resolutum 31. Ianuarij 1547. in vna Gerunden. Camerariæ pro Vincentio Bacha contra Bernardinum Capelletum.

E P I T O M E.

Lis quanto tempore iudicata sit pro derelicta.

DECISIO CCCCXXVIII.

In vna Compostellan. Canonatus & præbende coram D. Peregrino in qua aderat citatio executata, tamen non fuerat reproducta, lis, quæ resultabat ex dicta citatione executata, iuxta Clemen. 2. vt lit. pendens. fuit habita pro derelicta, ex quo spatio 30. aut 35. annor. tauerat ille, ad cuius instantiam fuerat executata, ad decem. 3. Cassad. vt lit. pend.

Finis libri Secundi Decisionum R. P.
D. Iacobi Putei.

DECISIO

DECISIONVM R. P. D.
IACOBI PUTEI SACRI
PALATII APOSTOLICI CAU-
SARVM AVDITORIS,

LIBER TERTIVS.

E P I T O M E.

Salarium non cõuentum non debetur, etiam si prædecessores essent id soluere soliti.

S V M M A R I A.

- 1 Salarium non probatis extremis peti non potest, etiam si à prædecessoribus consuetum si solui.
- 2 Officialis deputatus habere debet salarium, quod consuetum est dari officialibus similia officia exercentibus si ita à dignitate, vel à communitate, vel à Capitulo perpetuo sit constitutum.
- 3 Salarium si sit ratione persona constitutum personam non egreditur.

DECISIO I.

In vna Zamoren. salarij propositi dubiū die 31. Ianuarij 1547. præsupposito, quod Gundifaluus esset solitus locare operas suas, non tamen probetur, quod Antonius Episcopus esset solitus conducere, si et prædecessores Antonij, & eius successores, consueverunt dare salarium vltra iura audientiae suis vicariis, an Antonius teneatur ad salarium, attento, quod Gundifaluus percepit iura huiusmodi ascendencia ad ducat. 300. & fuit resolutū per consil. Feder. 218. in fi. & Alex. cõf. 109. vol. 6. Dec. consil. 131. in fin. Sozin. consil. 196. col. 2. vers. 4. & vlt. confirmatur. volu. 3. quæ alias etiam allegata fuere in eadem causa, prout patet in 2. libr. annotat. mearum pag. 2. quod ex quo non probantur extrema, quod Gundifaluus non poterat petere salariū Non obstat modo, quod prædecessores essent consueti salarium dare vltra iura Audientiae: & ideo stante cõsuetudine officialis videat. operas suas locare iuxta & secundum consuetudinem, iuxta text. in l. exceptio. C. locat. per quem tex. Iaco. de Aret. & Salic. dicunt ibi, quod officialis deputatus debet habere salarium consuetum dari officialibus similia officia exercentibus, ad Alex. consil. 209. vol. 2. circa princip. & Specul. de salario Iud. vers. in præmissis. quia fuit responsum, quod istud procederet vbi salariū à dignitate esset perpetuo constitutum, vel à communitate,

vel à capitulo: quia tunc officialis simpliciter conductus ad salarium solitum & consuetum tenetur: secus est, vbi salarium ratione persona fuit constitutum, & sic consuetudo respicit personam. Nam talis consuetudo personarum illam non egreditur: vnde licet prædecessores essent consueti salarium dare, illa consuetudo non egreditur personam illam. & tantè magis ita tenuerunt Dd. cum Gundifaluus iura ascendencia ad 300. ducat. perciperet.

E P I T O M E.

Fama contraria super legitimitate quæ fama præualeat,

S V M M A R I A.

- 1 Fama cum sit in legitimitate probanda contraria, iudicandum est pro legitimitate.
- 2 Fama bona magis est standum quam male.
- 3 Cohabitatio maris & feminæ quibusdæ fedus matrimonij præsumitur fornicatio, quibusdæ filius ve. d. legitimitatis.
- 4 Fama posterior primam videtur tolli.

DECISIO II.

In vna Anaguina Castri Suruila bis propositi dubiū in Rota, præsupposito, quod testes per parte D. Honorati examinati & deponant D. Honoratum in loco Carpineti, in quo parentes cohabitarunt, reputatum ab omnibus cum cognoscentibus pro legitimo, & testes pro D. Io. Bernardo dicunt D. Honoratum in loco Carpineti, in aliis locis, & diuerso tempore reputatum pro illegitimo, an stante diuersitate fame probetur D. Honoratus legitimus vel illegitimus. Et primavice vota fuerunt paria. Sed secunda vice causa posita, videlicet die 4. Februarij 1547. fuerunt quatuor pro legitimitate, & duo pro illegitimitate. Na dicebant, quod licet in loco Suruile, quod prius erat domiciliū Io. Felicis prædicti Honorati ab initio fuisset fama concubinitatis: postea recedentes à dicto loco Carpineti fuit ibi fama legitimitatis, & quod Magdalena erat vxor. Et licet in Curia Colunæ videlicet Cardinalis Colunæ Prosperi esset mala de legitimitate. Vnde stante isto dubio, quod oriebatur ex famis contrariis, iudicandum erat pro legitimitate

2 mitate: quia potius standum est bonæ famæ, quam malæ, Hippol. in l. de iniuria. §. plurimum. nu. 99. ff. de quest. & in consil. 15. nu. 20. Itē quia ista fama legitimitatis magis erat iuris dispositioni consona: licet ex f habitatione maris & fœminæ, quod quoad fœdus matrimonij præsumitur fornicatio, tamen quoad filios præsumitur legitimitas, secundum Dd. & Abb. in cap. tanta. qui fil. sint legit. Fel. in c. illud. in si. de præsump. ita ista fama legitimitatis erat verisimilis, ex quo licet Magdalenam desponsauerat, etiam ut delictum euitaretur, nec tanto tempore perseverare in peccato voluerit: 4 maximè cum f ista fama esset posterior, quo casu primam videtur tollere. per l. si mater. & ibi Bal. & Salic. C. ne ex delict. Ias. in l. pacta nouissima. C. de pact.

EPI TOME.

Statutum Fulginat. quomodo intellectum.

SVMMARIVM.

1 Statum excludens feminas propter masculos quando non operetur erga sororem, cuius frater nullus relictiis liberis obiit.

DECISIO III.

Verba statuti Fulginat. ciuitatis ita se habent: Itē statuimus & providemus, q nulla mulier, si dotata fuerit à patre vel à matre, auo vel proauo, auia vel proauia, seu per verba de presenti sponsa legitime pos sit venire ad successionem ab intestato patris vel matris, auæ vel proauæ, auæ vel proauæ, donec superest aliquis masculus natus ex legitimo matrimonio de linea & stirpe masculina descendens. omnium prædictorum vel alicuius in forum à quocunq; dotata esset, siue etiam possit venire ad successionem ascen. seu descen. Ex aliquo natus Rosatus & Antonellus, ex Rosato Iacobus & Valeius, ex istis duobus nati Marcus & Antonius cum alijs litis conforibus: ex Antonio natus al ter Antonellus: ex Antonello natus Bernardinus: ex Bernardino nati Lucreria & Lucius: Lucretia à patre nuptui tradita & dotata. Postea deceffit Lucius frater, de cuius hereditate agebatur postea inter Marcum & Anto. & Iris consortes dicentes, q per prædictorum statutum soror esset exclusa. Idēd 4. Feb. 1547. dubita ui ego, an soror excludatur à statuto. Et vna pars tantum in facto informans dixit, quod verba essent clarè excludentia sororem fœminam, donec etiam superesset masculus. Cùm igitur hic adessent Marcus & Antonius, & alij masculi, ergo soror erat exclusa: pars vero contraria allegabat, quod in isto statuto Fulginatens. casus erat diuersus, per ea quæ late cõsuluit Corn. quem latissime refert Brun. in tracta. de statut. excludent. fœmin. propter mascul. 12. art. in 24. q. & quia in parte prima statuti excluditur f fœmina, donec superest aliquis descendens omnium supradictorum, vel alicuius ipsorum, & sic copulatiuè vel distributiue. In secunda verò, dum tractatur de successione descendent. dicit, à prædictis. & sic copulatiuè, non autem posuit distributiue, vt in prima parte statuti excluditur: & sic quia non erat masculus descendens ab eodem de cuius successione matris auæ, & proauæ agitur, in quibus conseruatio agnationis considerari non potest. & idēd quia nihil pro parte contraria allegatur,

Dd. sequuti sunt opinionem Corn. de qua per Brun. in d. loco dicentes, quod iterum deberet informari articulus, de quo hic iterum fuit positus, videlicet 4. Martij, 1547. & ambæ partes cum aduocatis informantibus. Et opinionēs fuerunt pro parte contraria diuersæ: quia duo tenuerunt pro fœmina, quod isto casu in indiuiduo firmabat. optima ratione Corn. conf. 134. quem sequitur Alb. Brun. in loco hic allegato, & quia non erat æquum, vt fœmina excluderetur. Alij verò duo dicebant, quod licet ratio agnationis conseruandæ non militaret in casu isto ab eis masculis non considerabatur pro conseruatione agnationis, tamen negari non potest, quod à statuto ratio masculinitatis non consideretur, quæ ratio cùm ita militaret in primo cap. statuti, sicut in secundo, ergo eadem dispositio. Et secundo dicebant, quod statutum propter masculinitatem excluderet fœminam à successione parentum, quæ magis debebat filijs, quam successio transuersalis debeatur fœminæ: Ergo fœmina in tali casu à fortiore erat excludenda. Tertiò, quia vna pars statuti per aliam partem declaratur. Si ergo in prima parte excluderetur, quando supererat aliquis descendens ex prædictis, ita & secundo casu. Primi quatuor erant diuisi: Quintus verò ex voluntate qui erat vltimus responsalis non bene viderat causam, & idēd noluit votare. Et pro ista vltima parte, quod si cut simpliciter excluditur masculus propter fœminam, ita & secundo allegabatur Corn. tenere consil. 43. in 4. vol. & consil. 123. in vol. 3. sed istud dubium vltimum nihil facit, cùm loquatur in successione patris & matris. resolutionem tamen istius dubij, videlicet quomodo istud statutum fuerit intellectum, habes infra decisi. 38.

EPI TOME.

§. illud. l. fœmina. C. de secund. nupt. quomodo intellectus.

SVMMARIVM.

1 Mater cum non possit de lucris nuptialibus ad secunda vota transiens disponere, sed e. prioris matrimonij filijs referre debeat, an etiam ad id teneatur, si secunda nuptia aut sint nullæ aut inualidæ.
2 Lex puniens actum non dicitur punire nullum.
3 §. illud. l. fœminæ. C. de secund. nup. loquens in matre habet etiam loco in patre.

DECISIO IIII.

Adem die in vna Mediol. coram D. Ant. Aug. fuit resolutum, quod text. in l. fœminæ. §. illud. C. de secund. nupt. volens, quod mater transiens ad secunda vota non potest disponere f de lucris nuptialibus, sed ex filijs primi matrimonij referre debeat, haberet locum etiam, quando illæ secundæ nuptiæ de facto, & nulliter essent obtentæ, per ea quæ dicit Prepos. in l. si. C. de secund. nup. ne plus tribuatur luxuria: quàm castitati. Non obstat, quod dicit Ias. in l. 1. §. hæc autem verba. ff. quod quisque. dum dicit, quod f lex puniens actum non dicitur punire nullum: quia d. §. hæc autem verba, huc etiam restringitur: cùm eadem sit ratio in actu nullo sicut in inualido: Nō ita infertur iniuria filijs per transitum ad secunda vota nulliter, sicut & valide. & ita sentit Ias. in d. §. hæc autem verba, dum limitat, nisi actus nullus sit mandatus executioni. Item in eadē fuit dictum, q f ille §. illud. loquens in matre habebat etiam locum in patre, prout ita dicit gl. in d. text. in l. generaliter. in prin. C. eo. rit. & Dec. in l. 1. in 1. not. C. de secund. nup. & Rip. in d. §. illud.

EPI TOME.

EPI TOME.

Notarius exequendo citationem debet apponere testes.

SVMMARIVM.

1 Notario non nisi de actu coram testibus gesto creditur.
2 Notario, cui iuramento præstito de fidei exercitio officij sui executio citationis est commissæ, etiam sine testibus creditur.
3 Auditori Curie creditur, si executoriales decreta in partibus & intimatæ reproducitur, & ille quatuor audiuerit minis ad declarationem procedat.

DECISIO V.

In vna Corduben. de la Perada, coram Do. Raulen. die 4. Februarij 1547. fuit dictum, quod executio citationis, facta per notarium, debebat habere testes: ex quo f notario non creditur nisi de actu coram testibus gesto. Et licet esset ei commissæ executio, tamen non dicitur notarius nuncius, cum f propter iuramentum præstitum de fideliter exercendo officium suum, sine testibus ei credatur dicit contrariū Bart. in rubr. de fid. instr. & vide, quod dicit ibi Bald. Et in eadem fuit dictum, quod f quando executoriales decreta in partibus intimatæ reproducuntur coram A. C. si auditor procedit quatuor auditis terminis ad declarationem tribunalis, ei creditur, sic gloss. in Clem. multorum. de pen. Et licet A. C. sit executor sententiarum notarum, fuit dictum, quod debet monere, vt coram eo compareat, si vult ad executionem procedere.

EPI TOME.

An sit præiudicium considerabile ex parte antiquorum canonicorum, quod creati per Adrianum viuentibus antiquis habeant vocem in choro.

DECISIO VI.

In vna Placentin. Archidiaconatus de Borardie 7. Februarij, 1547. proposuit Do. Reomanus dubiū huiusmodi: An sit præiudicium considerabile canonici et dignitatum, quod creati per nouam Archidiaconatus creationem habeant antiquis viuentibus stallum in choro, & denominationem & vocem in capitulo. Et fuit resolutum per maiorem partē, quod sic: quia in supplicatione creationis factæ per Papam Adrianum in sine supplicationis perresignaturam erat additū, & sine præiudicio. & sic intelligendum erat etiā de modico, iuxta not. per Dec. in c. super eo. de offic. delegat. At hic in casu nostro ex receptione vltra numerum canonici dicebatur grauari, iuxta text. in c. mandatum. de rescript. Item quia in generali consuetudine canonici vltra numerum non habent stallum in choro, nec vocē in capitulo, & distributiones quotidianas, prout dicit decisi. 25. de præbend. in nou. & Felin. in c. eum. de constit. Item considerabatur præiudicium: Nam si aliquis alius Archidiaconus electus seu alius Archidiaconus de Beiarum, stallum haberet in choro, & vocem in capitulo, debet præcedere antiquos canonicos, & ratione præcedentiæ non erat dubiū, q erat præiudiciū ratione vocis in capitulo. Nā cùm antiqui essent quinque, & noui canonici erant nouem, & sic isti tanquam plures in omnibus tractibus semper vincere videntur etiā præiudicium in distributionibus quotidianis, quæ sunt pauciores illis,

accrescunt. Non obstat, quod fauor dictæ Ecclesiæ haberet consiliarios plures, vt dicit Inno. in c. tunc. fuit. de cleric. non residen. sed per hoc ille non operatur: quod illis iam adiectis & canonicis antiquis præiudicium inferatur.

EPI TOME.

Confessio minoris de duobus millibus receptis in instrumēto venditionis, an sapia donationem, ira vt comprehendatur primo capite statuti de donat. & pact. non valitur, vide infra decisi. 55.

SVMMARIVM.

1 Qui potest facere actum, non potest quoque confiteri aliquid, quo actus sibi interdictus efficiatur validus.
2 Statutum requirens solemnitatē in deuotione procedit etiam in donatione præsumpta.
3 Statutū prohibens aliquid censetur quoque prohibere per quod peruenitur ad id quod prohibendum est.
4 Minor vendens & in donatione consistens se recepisse, simpliciter & non ob aliquam causam confitetur, si nihil acceperit.

DECISIO VII.

Die 7. Februarij 1547. in vna Romana medieta. tis Casalis pro petro Paulo & fratribus de Cytra contra Vincentium & fratrem suum de Fabis pro posui dubiū, an confessio de duobus millibus receptis per minores in instrumēto venditionis factæ per minores sapiat donationem, ita vt comprehendatur sub prima parte statuti de pact. & donat. non valitur. vel etiā ex ea minor dicatur esse læsus. Et maior pars tenuit, quod dicta confessio saperet donationem, ita vt comprehēderetur in d. prima parte statuti: qui enim non potest actum facere, non potest etiam confiteri aliquid, per quod actus interdictus sibi efficiatur validus, per dictum Bartol. in l. si donationes. de collat. Itē quia si aliter diceremus de facto fieret fraus statuto. Nam minor qui non potest directè donare, fecerat contrarium, & fatetur se pretium recepisse, & sic quod vna via prohibita alia permissum foret, quod est cōtra iura vulg. Et statutum f requirens solemnitatem in donatione, habet etiam locum in donatione præsumpta, Corn. conf. 185. col. 3. vers. hinc tamē nō obstat. versic. 2. Tiraq. in tract. l. cōnubia. fol. 159. aut fol. 143. versic. contrarium tamen. & in repet. l. si vnquam versic. donationes largius nu. 15. de reuocand. donat. Nō obstat, quod statutum loquatur in donatione, nos autem sumus in venditione: quia verum est, quod statutum cùm loquatur in donatione, haberet etiā locū in donatione expressa, nec etiam in præsumpta, sed nemo præsumitur iactare suum, a. l. vulg. l. sed de in debito. ff. de prob. quia fuit responsum quod in persona nō prohibita actum facere, vnde nō patēte numeratione non potuit etiam illam numerationem facere quia verum est, quod de iure communi minor non habet curatorem potest facere contractus: tamen f ex prohibitione statuti non potest facere illud, per quod peruenitur ad id, quod prohibendum est. Et eodem modo res pondetur, quod confessio etiam in contractu inutili statuto vel iure probatur, vt Ias. post Rom. in l. certi conditio. §. si minore. col. 7. nu. 34. & seq. ff. si cer. per. Et quia illud esset verum nisi contradicendo illi confessioni deueniretur ad id quod per statutum prohibetur, ita de illo dicit Augus. alleg. ibi per Ias. Non obstat, quod not. per Corn. & alios superius allegatos loquuntur vt in donatione simplici, & nō in donatione reciproca

reciproca, & ob causam vt videre est. Item loquuntur in donatione accessoria: quia respōdetur, quod minor ¶ vendens & in donatione confitens se recepisse, certē simpliciter confitetur, & non ob aliquam causam: & licet eam respectu venditionis confitatur, tamen non est verum, quod aliquid ipse habeat. Item ista confessio non est accessoria, sed principalis.

EPITOME.

De iure ciuili quodad effectum succedendi quis dicatur legitimus.

SUMMARIVM.

- 1 *Matrimonium si contrahatur cum illa, quae ex patrie moribus & honestate familiae reprobat, huiusmodi nuptiae nec quodad possessionem de iure ciuili dicuntur legitima, nec quodad successionem per subsequens matrimonium filij legitimum, nisi extantibus instrumentis dotalibus.*

DECISIO VIII.

De 11. Februarij, 1547. in causa Anaguina dubiū proposui, quod ex forma statuti ius ciuile sit feruandura, an non dato de matrimonio Honoratus sit iudicandus legitimus quodad possessionem patris in spolio castri. Contra Honoratum, quod de iure ciuili non possit succedere fuit allegatum, quod quando ¶ matrimonium contrahitur cum illa, cum, qua secundum mores patriae, & honestatē familiae matrimonium contrahi non potest, quod tales nuptiae dedecorat familiam, tunc tales nuptiae non dicuntur legitime quod ad possessionem de iure ciuili, secundū Præpos. in d. c. tanta. col. 2. vers. sed tamen hoc non obstante. col. 2. vbi attestatur hanc opinionem cōmunem Ruin. cōf. 2. 11. videndum vol. 2. Immo fortius dici possit in d. c. tanta. col. 21. versic. decem. & per subsequens matrimonium filij non legitimum quodad successionem, nisi tantibus instrumentis dotalibus, vt ibi per eum: quare ista materia visa fuit Dominis pulchra, & dixerunt, vt eam distinctē examinarent. Et idē videtur mihi, quod sit dubitandum præsупposito, quod nuptiae Magdalenae non essent condignae, & quod resolutum fuit Honoratum præsūmi legitimum, an quia non extant instrumenta dotalia in terris, in quibus seruatur ius ciuile, Honoratus dicebatur legitimus quodad effectū successionis personae: vel priuquam ad istud dubium deueniatur, videtur dubitandum, an stante forma de concubinato à principio & Magdalena esset de castro Carpineti, honestis parentibus orta, & diuitibus, & Ioan. Felix dux castri Suruila, an inter eos nuptiae cōdignae esse potuerunt, & resolutio isto dubio deuenitur ad primum.

EPITOME.

Minor aduersus regulam de exprimendo vero valore non est restitendus.

SUMMARIVM.

- 1 *Minor in beneficalibus re non integra non restituitur.*

DECISIO IX.

Petrus Paulus Renantius ex resignatione Episcopi Elini, patri sui, habebat Prioratum S. Angeli Fulginat. & in impetratione non expresserat verum valorem fructuum: & quia tempore impetrationis erat minor, dubitauit 11. Febr. 1547. in vna Fulginat.

prioratus S. Angeli, an Petrus Paulus minor aduersus regulam de exprimendo vero valore esset restitendus. Et fuit conclusum, quod non: quia ¶ in beneficalibus re non integra minor non restituitur, per not. per Abb. Hosti. Card. & But. in c. ex parte. de rest. spol. quia tractat de vero: & quia hic eramus in re non integra, quia post resignationem factam, in qua non erat expressus verus valor, Episcopus decesserat, & per eius obitum alius beneficalium impetrauerat.

EPITOME.

Ex communi fama & reputatione probatur reservatio beneficij ad effectum absolutoriae non autem canonizatoriae.

DECISIO X.

In vna Barchinonen. Canonatus & prebendae, coram D. Mohedano 11. Febr. 1547. fuit resolutum, quod ex communi reputatione & fama probaretur reservatio beneficij ad effectum absolutoriae, non autem canonizatoriae. Nam ex reputatione & fama fuit probatum, quod quis sit collectus & beneficium reseruatum Pape, iuxta decisi. Egid. 612. in fi. 290 & 242. & Rot. dec. 11. 20. de offi. deleg. in nou. Beteruz, in trac. de charit. sub. num. 112. cum duobus seq.

EPITOME.

Salarium non conuentum aduocato debetur.

SUMMARIVM.

- 1 *Successor praelati tenetur ad salaria aduocati eū defendentis & ad pecunias pro eo in necessitate expositas.*

DECISIO XI.

In vna Zamoren. inter Gundissaluum de Monte & Episcopum Zamoren. 11. Februarij 1547. dubitauit, præsупposito, quod Antonius Episcopus detentus in carceribus, fuerit de Imperatoris mandato defensus à Gundissaluo pro eo aduocato, qui etiam propter id pecunias exposuit, aliis multoties subueniendo necessitatibus de die, an successor ¶ teneatur ad salaria aduocati, etiam quod ad pecunias expositas. Fuit dictum, quod teneatur de salario & pecuniis mutuatis, ex quo illi erant praestite pro necessitate ipsius praelati, vnde successor teneatur, ad gloss. in c. 1. & 2. de solut. Abb. in c. praesentium. de defignorib. & licet salarium non esset conuentum, tamen aduocato deberi etiam non conuentū, iuxta not. in l. 1. §. aduocatis. de variis & extraor. cognit.

EPITOME.

Consuetudo interpretatio decimarum praescribitur priuilegio.

DECISIO XII.

In vna Burgen. decimarum de Stepal. 16. Februarij, 1547. proposui dubium, an stante priuilegio eximēte moniales à solutione decimarum, & depositione testium deponentium, quod ad 40. annis non soluerunt, & quod audierunt à maioribus decimas non esse solutas, an coloni, contra quos agitur ad solutionem decimarum tenerentur. Et fuit resolutum, quod praescriptio immemorabilis non probaretur, ex quo non erant probata omnia, de quibus per gloss. in c. 1. de praescrip. in 6. Sed Domini dixerunt, cum negari non posset, quod licet per Rotam resolutum foret, quod priuilegium esset personale, tamen propter verba ibidem posita

posita aliquam dubitationem recipere poterat, an videlicet tale priuilegium reale esset: & idē quod non ageretur de interpretatione priuilegij, non solum 40. anni, sed 21. anni sufficiebant.

EPITOME.

Indultum Cardinalis, quod cessantibus commendis & vniobus prouideri possit, quomodo intellectum.

DECISIO XIII.

Tillen. parochialis de S. Paulo, fuit resignata in manibus Clementis in fauorem Gualterij, qui admissa resignatione eam vniuit alteri parochiali, quā idem Gualterius possidebat ad vitam. Gualterius postea obiit extra Curiam, per cuius obitum cessauit, & parochialis vacauit eo modo, quo prius, iuxta decisi. 2. Cassa. de dominio. & de ea Clemens prouidit, quae prouisio dicebatur nulla, ex quo pertinebat ad collationem Cardinalis Lotharingiae habentis indultū, quod cessan. cōmen. & vniobus annullat prouisiones etiā factas per Papam. Fuit dictum, quod prouisio valeat & indultum illam non caperet, per decisi. 5. Cassa. de priuileg. & dict. decisi. 2. de vniob.

EPITOME.

Pensionis terminus quando pro rata inter haeredes transfereatur & translatarium diuidi, debet.

SUMMARIVM.

- 1 *Pensionis terminus integer ad translatarium spectat, nec inter haeredes & eum diuidi debet, si antequam dies venerit transfereatur decesserit.*

DECISIO XIII.

Cum reseruata esset pensio 2000. ducat. super fructus Ecclesiae Granaten. in fauore patrie memoriae Ioan. Matthaei Episcopi Veronen. cum facultate transferendi, qui de anno 1543. sub 4. Decembris in fauorem Reuerendissimi Cardinalis Poli transfuit. Fuit dubitatum 17. Februarij. 1547. quae fuit vltima audientia illius Carnis priuilegij, an ¶ terminus Natiuitatis D. nostri, qui postea per paucos dies cessit, & venit, pro rata deberet diuidi inter haeredes Episcopi & ipsum Cardinalem Polam, iuxta terminum l. dimortio. in prin. ff. solut. matrim. & per Caccialup. de pension. quaest. 27. & Gig. quaest. 3. tamen hoc non obstante in vna Granaten. coram Dom. Prospero pro D. Cardinali fuit resolutum, quod dicta diuisio fieri non deberet, sed ille terminus ad Cardinalem spectaret: quia textus in l. defuncto. de usufruct. & Moderni in dicti ract. loquuntur in actu necessario, nos autem sumus in actu voluntario, vt per Bar. in l. fin. ff. de iur. fisc. Et facit, quod dicit Roman. consil. 10. & licet illa doctrina Bart. in dist. quā facit in fine possit retorqueri in contrarium, dum loquuntur in priuato, qui non tenetur stare colono, & idē etiam vacillare consil. Rom. Et Rot. vnicō fundamento fuit mota, quia ante diem Natiuitatis non cesserat, nec venerat dies, & sic actio non erat orta: cum ergo Episcopus actionem oriturā quod ad eam extinguat, & cesset, & vltra hoc eum in alium transferat non reseruato iure quodad fructus praeteritos pro rata censetur illud in totum donasse: quia in donationibus plenius voluntatem interpretantur, & idē diuersa est ratio in moriente: quia licet quodad ea extingatur actio, tamen non interuenit aliquis actus ipsius transfereantis ius in alium. Et istud suadetur ex

forma literarum, in qua dicitur, quod primus terminus incipit in festo Natiuitatis, ita quod constat de mente transfereantis, quod velle transferre illum totum terminum in translatarium, quia nihil in se reseruauit.

SUMMARIA.

- 1 *Coloni testificantes locatores suos per 40. ann. decimas solvere non esse solitos, sufficientes sunt testes si de eorum modo principaliter non agatur.*
2 *Testes ob interesse secundario veniens non redduntur insufficientes.*
3 *Priuilegium cum dubiatur an sit personale an vero reale consuetudo sequens dicitur interpretatiua, aut declaratiua & non extensiu.*
4 *Consuetudo interpretatiua contra iuris dispositionem debet esse praescripta spatio 40. annorum.*

DECISIO XV.

In vna Burgen. decimarum, vigesima quinta Februarij, 1547. dedit dubium, an testes examinati sint sufficientes, vt constet de interpretatione priuilegiorum per testes deponentes per quadraginta annos decimas non solutas. Et fuit resolutum, quod testes essent sufficientes, quia non tractabant de aliquo eorum cōmodo. Nam si tenebantur soluere monialibus pro annuo censu, non dicebantur habere consimilem casum quia ipsi non habebant terras, quas praetendere essent liberae. Et quando aliquod interesse ¶ coloni praetenderent, illud esset secundario: quo casu testes ex hoc insufficientes non redderentur, iuxta notata in l. dotalibus. C. de testibus. Item fuit resolutum, quod ita esset interpretatio declaratiua, non autem extensiu, quod notat Aretin. consil. 114. in princip. Nam Domini dicebant, quod priuilegium Sixti propter ampla verba, quomodocunque & qualitercunque, probabile dubium recipiebat, an ¶ esset personale vel reale: cum tamen Rota in informationibus praecedentibus resoluisset, quod esset personale, & idē apud homines priuilegiū esset commune dubium, consuetudo sequens dicebatur interpretatiua & declaratiua, non autem extensiu. Et licet Sozin. in consil. 260. colum. 2. in fin. versic. non obstat 7. dicat, quod ¶ consuetudo interpretatiua contra iuris dispositionem debet esse praescripta, fuit dictum, quod ista erat praescripta spatio quadraginta annorum, prout in puncto praesupponebatur: & idē non obstat, quod hic essimus in praescriptione, nam tempus quadraginta annorum erat decursum quo casu tanto tempore ius praescribitur, c. final. de praescript. Non obstat, quod in praescriptione requiratur titulus, & cum Rota resoluisset, quod priuilegium productum esset personale, & non reale, illud bonam fidem ipsis colonis tribuisse non poterat, per no. per Parisi. quae procedunt in titulo non habente dubiū aliquod. Sed vt superius dixi ante resolutionē Rotalem priuilegiū istud probabile dubium habebat, vnde stante tali dubio potuit introduci praescriptio spatio quadraginta annorum.

EPITOME.

Ex publica voce & fama non probatur inopia, ad effectum vt principalis non sit executendus in priuilegium tertij.

SUMMARIA.

- 1 *Publica vox & fama inopia non impediunt excessionē principalis debitoris, aut eius haeredis.*

2 *Confessio per procuratorem facta reuocari potest secundum stilum Palatii Apostolici.*

DECISIO XVI.

1 **I**N causa Bononien. de Gandulphis propofui dubiū vltima Februarij, 1547. an ex publica voce & fama, quod talis obitus tempore erat decretum vna cum confessione resultante ex commissione Iuliz probatur, quod Annibalis esset decretum tempore sui obitus, ita vt non esset executio faciendā contra heredes Annibalis, principalis debitoris. Et fuit resolutum, quod non: quia fama inopia non probat ad effectum, vt tollatur discussio in præiudicium tertij, quod dicitur magnum, Bartol. in l. si constante. in princip. in 2. q. eiusdem princip. ff. solut. matrim. Et ad propositū nostrum ponderat Aquen. in l. ita stipulatus. ff. de 2. verb. oblig. colum. 5. Quod ad confessionem, de qua in commissione, fuit dictum, quod erat emanata per procuratorem, & idcō poterat reuocari secundū stilum palatii nostri.

EPI TOME.

Confirmatio Apostolica de creatione in canonicum quo casu non iudicata subreptitia.

SVMMARIA.

- 1 *Confirmatoria gratia an stante narratiua, quod fuit prouisum de præbend. sit subreptitia.*
- 2 *Gratiam non omnis viciat subreptio, sed ea tantum quæ dolose sit ad principem facilius mouendum.*

DECISIO XVII.

IOannes Antonius Beroaldus erat creatus Canonicus superni merarij. Ecclesie Panormit. Idcō petiit confirmationem de dicta creatione, & in confirmatione narrauit, quod erat creatus canonicus, & assignata prima præbenda vacatura foret assignata de plenitudine iuris canonici. Fuit dubitatum per Dominū Prosperum vltima Februarij, 1547. in vna Panormitan. canonicatus & præbendæ, an gratia confirmatoria esset subreptitia stante narratiua quod fuit prouisum de præbenda. Et fuit resolutum quod non esset subreptitia: quia non omnis subreptio viciat gratiam, sed ea tantum, quæ dolose sit ad facilius mouendum principem, secundum Egid. decisi. 4. & Cassad. decisi. 1. de præbend. & secundum stilum signaturæ, qui est attendendus, iuxta allegata Lapi 89. Et sic Papa ita concessisset confirmationem illius creationis cum expectatiua primæ præbendæ vacaturæ, sicut si non narrasset assignatam præbendam: ergo non erat subreptitia. Immo facit, quod narrando assignationem præbendæ vacaturæ Beroaldus expresserat qualitatem, quæ principem facilius retrahere debebat, & nihilominus concessit: secundum decisi. 4. de rescript. in antiquis Bisigne. decisi. 24. de præbend. Et idcō fuit conclusum, vt pars aduersa, quæ dicebat gratiam subreptitiā examinaret peritos, qui dicerent Papam facilius per talem expressionem confirmationem concessisse: quia iuxta narratiua in c. reclusum, & c. dilectus. de præb. statim quod quis est creatus canonicus, habet ius petendi præbendam primò vacaturam.

EPI TOME.

Verba illa Cardinalis, accedente consensu an intelligantur conditionaliter vel dispositiue.

DECISIO XVIII.

IN vna Maioricen. canonicatus & præbendæ verba supplicationis habebat. Et in dicti canonicatus & præbendæ sint perpetuò vni alicui dignitati per eandem creationem in eadem Ecclesia obten. exprimi possit, quæ etiam in dissolutionem vnionis etiā in forma gratiosa expediri possint: postea in literis perinde valere expeditis dicebatur dictā vnionem Cardinalis ad hoc expressè accedente consensu dissoluit, decernat literas prouisionis dicti Antonij validitatem roboris firmitatem habeant & ipsi iudices ad illarum executionem procedūt, ac si in illis esset expressum quod dicti canonicatus & præbendæ erant perpetuò vni. dubitauit Do. Prosper 4. Martij, 1547. an illa verba ipsius Cardinalis, expresso accedente consensu sunt intelligenda conditionaliter. Nam si in supplicatione nulla sit mentio de consensu, sed simpliciter, fuit dictū quod illa verba expresso accedente consensu stabant potius causatiue, qui accessit consensus dissoluentis quā conditionaliter. Nam si in supplicatione dum dicebatur de dissolutione signaturæ addidisset & de consensu, tunc illa verba Cardinalis expresso accedente consensu intelligenda forent si Cardinalis consensus accesserit: qui absoluti ablatiui stant conditionaliter ex quo supputantur consensus non requirebāt, quia talia verba non erāt in supplicatione. Et in literis dicebatur Cardinalis ad hoc expressè accedente consensu videbatur talia verba stare potius attestatiue & dispositiue quā conditionaliter. fuit dictum quod cōsulerentur abbreviatores.

EPI TOME.

Risicum, periculum & fortunam suscipiens in se nō dicitur fortuitum insolitum sumere seu recipere.

DECISIO XIX.

Suscipiens risicum, periculum, & fortunam in se non videtur in se suscipere casum fortuitum insolitum, vt per Rip. in trac. de peste. nu. 97. cum seq. & ibidem ponit, quis dicatur casus insolitus, remittitur arbitrio boni viri, & non illud, quod dicitur, quod tam ille casus, qui in 100. annis semel euenit. Et ita terminatū fuit in vna Vrsuma lacus coram Do. Rauehlen. 4. Maij, 1547. per Cagnol. in l. contractus. in fin. de reg. iur. & idem Rip. in eodem tractatu.

EPI TOME.

In legato eorum, quæ in domo sunt, non venerunt nomina debitorum in casu isto.

SVMMARIA.

- 1 *Legatum omnis supellestilis, quaruncunque rerum mobilium, & omnium & quaruncunque pecuniarum, annulorum, collariorum, tam auri quàm argenti, cuiuscunque generis & conditionis quæ in domo fuerint, absque vlla reservatione, & exceptione omni remota, an comprehendat nomina debitorum.*
- 2 *Legatum continet debitorum nomina, si expressè de mente testatoris id constiterit.*
- 3 *Verba generalia & geminata si respiciant res mobiles nō extenduntur ad iura & rationes tanquam ad tertiam generationem.*
- 4 *Claus. absque vlla reservatione & omni exceptione remota, si referatur ad res mobiles, non debet extendi ad tertiam speciem, seu ad nomina & rationes.*

5 *Legatum*

DECISIO XXI.

IN vna Segobien. Canonicatus & præbendæ, coram Domino Reomano 11. Martij, 1547. fuit resolutū, quod Episcopus Squilacen. qui expedierat expectatiuam in diocesi Compositi. & dederat mandatum ad consequendam gratiam huiusmodi, & quod dictus procurator vigore huiusmodi mandati poterat acceptare in diocesi Segobien. postea mutata: quia licet diocesis mutaretur, tamen eadem gratia manebat, nā in mutatione disponebatur, quod signaturæ literæ prædictæ suffragetur eidem, & tam literarum prædictarū, quàm presentium, vigore acceptare posset in Segobien. in omnibus & per omnia ac si in principio. Et si mutetur diocesis, non est habenda pro noua gratia propter illam distinctionem, in omnibus & per omnia: & licet mandata sint stricti iuris, tamen extenduntur ad personas surrogatas. Rot. decisi. 11. vt lit. p. den. in nou. & idcō debet extendi ad diocēsim subrogat. Itē mandata extenduntur ad annexa, & dependentia, & quasi vicina ipsi mandato, Curt. in l. diligenter. ff. mandat. & mandatum intelligitur iuxta verisimilem mentem mandantis, Sarmen. in c. petito. & ibi Abb. de procur.

EPI TOME.

Cessionarius in ista oportet docere de causa cessionis.

SVMMARIA.

- 1 *Cessionis causa quomodo sit aliter quàm per confessionem cedentis docenda. & nu. 7.*
- 2 *Cessio nisi constat de veritate præiij in omni contractu simulata præsumitur, si sit ex causa onerosa.*
- 3 *In solutum datio numeratur inter casus exceptuos per l. per diuersas. C. mandat. & si sit in creditorem cessio, de eius cessionis causa constat oportet.*
- 4 *Lex si de aliqua loquitur qualitate, de illa constare necessè est.*
- 5 *L. per diuersas. C. mandat. quis sit verus intellectus.*
- 6 *Cessio ex causa venditionis cõputatur inter casus exceptuos à d. l. per diuersas.*

DECISIO XXII.

Bernardinus de Paresano mutuauit à Loisio de Rodulphis summam 1200. ducatorum, & postea constitendo quod illam summam habuerat à bono me Cardinali de Soderinis, & quod erat de eius pecunijs mutuam factam cedit eidem Cardinali actiones suas. Post mortem Domini Cardinalis Franciscus de Soderinis habuit dictas actiones à fisco, & egit contra Aloisium de Rodulphis, cui Franciscus agenti fuit oppositum de simulatione cessionis, quia non constabat de causa cessionis. Fuit dubitatum per Dominum Fabium 14. Martij, 1547. in vna Florentin. pecuniaria, an cessio valeret, & est probanda causa cessionis aliter quàm per confessionem cedentis. Et quod valeret, & non aliter esset probanda causa, quàm per confessionem, adducebatur primò text. in l. quamuis pecuniam. C. si cert. peta. Secundò adducebatur consil. Arcin. 170. in 2. col. vbi expressè illud dicit. Et ratio est, quia isto casu sumus in casu exceptuato, l. per diuersa. verbi. excepto. C. mandat. Et idcō vt sic differentia inter primū casum illius legis, & casum exceptuatum in primo casu, oportet probare causam: secundò vero non tertio adducebatur consil. Rom. 205. Et in tam partem per ista fundamenta tenuerunt duo Domini ex sex vocantibus: Tamen quatuor alij Domini tenuerunt contrarium.

5 *Legatum omnium eorum, quæ in domo sunt, coniuicta persona factam comprehendit etiam res venales: sicut si extraneæ sint.*

DECISIO XX.

- 1 **T**estator legauit in testamento uxori suæ omne quodcunque massaritas supellestiles, & quascunque res, & omnia & quascunque mobilia bona, & omnes & quascunque pecunias, annulos, collaria, iocularia, & iocalia tam auri quàm argenti, cuiuscunque generis & conditionis, quæ in domo fuerint absque vlla reservatione, & exceptione omni remota. dubitauit in vna Bononien. domus & honorum D. Ant. Aug. 18. Martij, 1547. an in legato prædicto venirent literæ Cabbij, & scripta priuata, & sic nomina debitorū inuicta in domo habitationis testatoris tempore, eius mortis, stante maxime dicto testatō pro parte uxoris examinatorū. Et fuit resolutum, quod non venirent, per tex. in l. quæuis. de leg. 2. & in l. vxorē §. legauerat. & l. si mihi mœnia. l. quæuis. §. Papinianus. de fund. in instru. leg. Corn. conf. 49. vol. 3. Parisi. consil. 82. in dubio 20. in volum. 2. Et quia dicebatur, quod discutendo verba legati nulla illorum poterant importare sub se nomina debitorum. Non obstat, quod vbi manifestè constat de mente testatoris, quod tunc veniant nomina debitorum, vt d. l. quæuis. §. 1. & diceretur constare per verba generalia & geminata, in isto legato posita, quod non videtur reperiri in iuribus superius allegatis: quia fuit responsum, quod illa verba vniuersalia & geminata semper videntur respicere res mobiles, & idcō ad iura & rationes tanquam ad tertiam generationem extendi non debeant, vt testator conferretur minus grauari voluisset heredem. Non obstat, quod testator abscque vlla reservatione & omni exceptione remota & idcō debebant venire illa, quæ aliis sub tali legato venire non debebant, iuxta not. per Bart. in l. generaliter. §. vxorē. ff. de v. usufr. leg. in fi. comm. quem sequitur Cur. iun. conf. 45. nu. 4. quia fuit responsum, quod doctrina Bartol. in d. l. generaliter. §. vxorē. nihil faciebat ad propositum: eam illæ demonstrationibus, & absque vlla reservatione & exceptione remota, determinarent illa verba, res mobiles & bona mobilia, & idcō non debebant extendi ad tertiam speciem. Nec obstat, quod licet in legato eorum, quæ in domo sunt, non veniant res venales, vt per Bar. in l. generaliter. si tamē legatur coniuictæ personæ, tunc veniūt, vt per Rom. sing. 666. quod & facit ratio prædiali. §. final. vbi plenissime. ergo & l. si seruus omniū. in fi. de leg. 1. & vxor affini equiparatur, iuxta text. in l. qui alienum. C. de legat. quia fuit responsum, quod in l. si mihi venia. erat legatum factum filie, & tum in tali legato veniebant nomina debitorum. De dictis testium non fuit habita ratio, quia illa Auditor melius videre volebat.

EPI TOME.

Mandatum ad gratiam consequendam habet locum in dicecisi immutata.

SVMMARIA.

- 1 *Mandata extenduntur ad personas surrogatas etiam si sint stricti iuris.*
- 2 *Mandata extenduntur ad annexa, dependentia & quasi vicina ipsi mandato, & iuxta verisimilem mandantis mentem intelliguntur.*

- 2 contrarium, inter quos aderam ego. Nā sicut in casu exceptionis oportet, quod constet de causa, & de veritate pretij, aliā celsio simulata præsumitur, secundum Bartol. Angel. & alios in d.l. per diuersas. & illud secundum Bart. extenditur ad omnem contractum, ex causa onerosa, vt etiam ibi Angel. & cōmuniter Dd. sequuntur: Vnde cum ista celsio esset ex causa onerosa, oportet, quod constaret de causa. Item quia negari non poterat, quod latio in solutum esset de casibus exceptuatis, vt dicit Bartol. in d.l. per diuersas. in prin. col. 4. numer. 3. C. ne lic. peten. tenet, quod quando fit celsio in creditorem, oportet, quod constet de causa. & ibi generaliter infert ad celsionem, quam fecit debitor in fauorem creditoris & dicit, quod multi deci piuntur. Eandem tenet additio ad Rotā decisi. 177. in nou. vbi attestatur de cōmuni opinione. Et facit, quia
- 4 quando lex sequitur cum aliqua qualitate, oportet, vt constet de illa: Si ergo ill. volunt, quod in fauorem creditoris possit fieri celsio, verum erit vbi probatur, quod ille sit talis, aliā de facili via fraudibus aperiretur. Non obstat, quod non esset dictum inter casum exceptuatum, de quo in princ. d.l. per diuersas. quia fuit responsum, quod si verus intellectus, d.l. per diuersas. erat, quod in principio Imperator vult, quod celsio actionis indubitate sit prohibita. in versicul. ita tamen. ponit Felin. quando sit ex onere vditionis, & pro cōcurrenti quantitate. in versicul. exceptis. ponit exceptionem ab ista fallentia, & in istis casibus exceptuatis pro modico possit fieri editio, prout ita expressē vult gloss. ibi in versic. nec non. Bartol. & Angel. & hoc modo intelligendo illum text. non faciebat ad propositū
- 6 & si. ut celsio ex causa venditionis est de casibus exceptuatis, quia potest fieri, vt patet in d.l. per diuersas
- 7 in versicul. ita tamen. non statuit in illo casu cōfessionis de pretio recepto. ita etiam erat dicendum in casu isto.

E P I T O M E.

Minor aduersus omissionem donationis interrogatoriorum non restituitur.

DECISIO XXIII.

IN causa Messan. Baroniz 18. Martij, 1547. propositi dubium, an testes examinati citata Theodora tutrice super duplici genere prohibitionis faciant fidem, & si, an minores sunt restituendi ad dandum interrogatoria. fuit resolutum, quod licet Isabella altera cōtutrix non esset citata, tamen quia potestas de iure vtriusque in solidum committebatur, l. & si pluribus, cū l. sequent. ff. de auct. tutor. quod examen etiam altera non citata validum esset. Nec obstat, quod Theodora non dedisset interrogatoria, & sic nullam defensionē fecisset, & idē paria erant non habere & non defendere, vt dicit gloss. in l. si præses. C. quomodo & quando iud. gloss. in l. acta. §. final. ff. de re iud. quia fuit responsum, quando minor circa media causæ non defenditur, & dantur sibi cōpetentes dilaciones, tunc actus non est nullus, secundum Bart. & Paul. Castr. in l. cū & minores. C. si aduer. rem iud. & si dicatur, quod saltem minor restituendus sit, dicitur, quod aduersus cōmissionem donationis interrogatoriorum non restituitur minor, secundum decisi. Compos. & Capell. Thol. 43. Item quia minor ex tali omissione in isto casu non probatur testis: nam omnes testes examinati de impedimento deponerent, & minor læsione non restituitur, l. nam & postea. §. si minor. ff. de re iudic.

E P I T O M E.

Distriktus vrbis ex quibus probetur, quod protenda tū vt que ad 40. miliaria.

DECISIO XXIII.

IN causa Anaguina Castr. Suruile 23. Martij, 1547. fuit resolutum, quod distriktus vrbis protenderetur ad 40. miliaria attentis statutis, prædictis, videlicet statuto tertio, sub rub. de senat. quomodo debeat esse lib. 2. iuncto statuto incip. Item statuimus & ordinamus c. 257. dum tamen probaretur, quod castrum Suruile tempore statuti conditi caperet salem, & solueret focaticum cameræ vrbis: & attenda sententia producta lata contra nullarios declarando distriktum vrbis protendi ad 40. miliaria & vltra, resoluunt Domini quod examinentur duo testes, quod ita fuit communiter obseruatum distriktum, intelligi debere, quod istis attentis distriktus vrbis protenderetur ad 40. miliaria.

E P I T O M E.

Regula referuatoria octo mensium dum in eadem de mē se expiemento in supplicatione, an habeat locum, vbi beneficium est referuatum.

S V M M A R I V M.

Mensis expressio in prouisione an sit necessaria, si per obitum ordinarij vacauerit beneficium in mense referuato.

DECISIO XXV.

Dvbitavit D. Mohedanus 23. Martij 1547. in vna Lucanē. Preposituræ, an si necessaria esset expressio mensis in prouisione Lucæ, attenda vacatione per obitum bon mem. Syluestri olim Auditoris Rotæ. Et fuit resolutum, quod non: quia cum Papa referret in octo mensibus beneficia vacantia ad effectum, vt prouideat de ipsis pauperibus clericis, & ne interim ordinarij in collatione ipsorum se intromittat, frustrarij fuisset data referuatio respectu beneficiorum, aliā referuatorij: cum de beneficiis aliā referuatis actū sit, quod ordinarij se intromittere non possit. Item expressio mensis fuit, vt Papa & ordinarij sciant, an beneficium vacet in mense referuato Papæ vel ordinario istud non considerari in beneficio referuato, quod de sui natura propter referuationem non potest spectare ad collationem ordinarij: & idē cum in collatione talis beneficij non possit ab ordinario in Curia fieri, non erat necessaria expressio mensis. Et in casu isto factum ita se habebat, quod bon. me Syluester resignauerat dictam preposituram in fauorem Iuliani Caroli. Sed quia compertum fuit, quod resignatio non tenebat, ius remanserat in persona Syluestri in fauore Lucæ prædicti: sic ergo ex resignatione Lucas nihil poterat capere. Sed dicebatur, quod per clausulas generales capiebat per obitum Syluestri: sed idē tunc fuit dubitatum, quia tantum capiebat per obitum Syluestri, an mensis in supplicatione foret exprimendus: & fuit resolutum vt supra.

E P I T O M E.

Decretum irritans positum in indulto Cardinalis non restituitur titulum ordinarij, vt prouisus ab eo dicatur habere titulum coloratum.

S V M M A R I A.

- 1 Prouisus ad Episcopo & spoliatus quando non habeat titulum coloratum nec possessionem.
- 2 Titulus ab eo datus, qui conferendi potestatem non habet, coloratus non dicitur.
- 3 Ordinarij, qui cum realiter & naturaliter potestatem conferendi habeat, si accidentaliter impeditus conferat, præstat titulum coloratum.

DECISIO XXVI.

IN vna Salamatin. præstimonij del Afogne resolutū fuit 23. Martij, 1547. quod decretum irritans positum in indulto Cardinalis de S. Cruce, qui habebat indultum in diocesi Salaman. vt prouisus ab Episcopo spoliatus non diceretur habere titulum coloratum & possessionem. Ratio fuit, quia tale decretum, est appositum super certo corpore beneficij, ita dicit Cassa. de re. i. spol. Non obstat, quod titulus fuit datus ab eo, qui non habet potestatem conferendi non dicatur titulus coloratus, prout ita dicit Abb. in c. cum nostris. de concess. præb. & per indultum sit inhibitum ordinario non posse beneficia conferre: quia fuit responsum, quod licet ordinarij f. accidentaliter sit impeditus, tamen realiter & originaliter potestatem habet. Et idē quia titulus est datus ab eo, quia naturaliter & originaliter potest potestatem conferendi, dicitur titulus coloratus.

E P I T O M E.

Decennium, quod requiritur, vt lex non dicatur vsu recepta. an incipiat currere à tempore legis, an verò à primo actu contrauentionis.

DECISIO XXVII.

IN vna Bonon. parochialis S. Andreæ. de Seolis propositi dubium D. Prosper 23. Maij, 1547. an ad docendum, quod reuocatio facta à S. D. N. Papa fuerit vsu recepta, sufficiant plures actus, puta decennio, considerato tempore legis, an verò à primo, actu contrauentionis, per illud quod dicit Ias. in l. rem non nouam. circa fin. C. de iud. dum dicit considerari debere tū diligenter, quod sufficit, quod transierit 10. anni à die conditi statuti. Ego solus contradixi, quia dicebam, quod decennium requiritur, patet quia Doctores dicunt, maximè Fel. in c. i. de treug. & pac. quod si princeps est præsens, tunc sufficit vnicus actus & sine spatio temporis præsumitur scientia, quæ scientia induci non potest, nisi saltem post primam actū contrauentionis. Et ad respondendis, Ias. in l. inflabam. quod non contrariebatur huic opinioni meæ: quia licet Ias. dicit, quod sufficit quod transierint 10. anni à tempore conditi statuti, subiungit, quia non fuit obseruatum, cum requirantur actus positi in contrarium. Et idē vitiis illis responsonibus meis Ponens dixit, quod mandaret iterum informari, & noluit punctum habere pro resolutione.

E P I T O M E.

Testes stantibus contrarietatis, de quibus hic, an faciant fidem quoad Bernardinum.

S V M M A R I A.

- 1 Testis depositio dicens primo se cognouisse tantum ex auditu, & postea se non cognouisse, intelligitur secundum prius testimonium, scilicet ex auditu si de diuersis depositionibus eiusdem testis agatur. & nu. 3.
- 2 Testi varianti & contrariani sibi met in depositione sua non creditur, quamuis contrarietas sit in accessoriis & non in principali, si super tota causa in actum sit.

DECISIO XXVIII.

IN causa Romane hereditatis de Cardellis propositi dubium 28. Martij, 1547. stantibus contrarietatis Bernardini & Sebastiani super interrogatorijs prima vice dicens non cognouisse, & secundo loco cognouisse Colam. & non super articulis Domini Iulij continen. eos, qui habitauerant in domibus articulationis certis annis, an dicta eorum faciant fidem in depositione facta super articulis prædictis. Et fuit responsum, quod dictum Bernardini Castellii, qui primo loco dixerat non cognouisse Colam nisi ex auditu, & secundo loco dixerat cognouisse, intelligeretur, vt prius, videlicet ex auditu, per ea que dicit Alex. in l. nā erat. §. illato. ff. de iureiur. Hipp. ling. 571. & maximè quod idem Bernardinus Castellii in capite depositionum dum dicit cognouisse Colam, qui possidebat domos & vineas, interrogatus in causa scientiæ dicit, ex publica voce & fama, ita vt illa qualitas ex publica voce & fama refertur ad omnia præcedentia, & hoc modo intelligendum fuit pro concordia secundi dicti cum primo. Et dictum Alexandri non solum procedit in concordia eiusdem testis, quando sumus in eadē dispositione, sed quando in diuersis depositionibus eiusdem testis, vt per Sigismundum Lofred. cōf. si fuit conclusum, quod non f. faceret fidem, quia licet varietas esset in accessoriis & non principali, quo casu talis varietas attenditur, vt per Bartol. in l. eos. ff. de fals. & alibi sæpè dicunt Doctores: tamen istud non est verum, vbi testes iurant super totam causam: quia dato, quod in principali dicat falsum, tamen dictum eius non attenditur, vt per Mil. in repert. suo, in verb. testis si in vno dicit falsum. Alexand. consil. 44. colū. 3. num. 7. versicul. nam ex quo. volum. 2. Item fuit iterum posita causa postea de mense Aprili circa finē an dictum eius f. in primo & secundo examine, dum primò dicit non cognouisse, an intelligeretur cognouisse ex auditu, vt in primo examine dixerat. Et fuit tentum, quod ex quo testes poterant recordari, reduceretur ad concordiam, non solum vt euitaretur peritium, sed vt probaretur, secundum Fel. in c. cum tu. colum. 1. versicul. nihilominus. Et Sigismund. Lofred. consil. 49.

E P I T O M E.

Petitorij suspensio an possit fieri quando probationes sunt factæ de consensu vt quis possit agere in solo possessorio recuperandæ, seu retinendæ, quæ posui in libr. 2. sed etiam ista quæ dicuntur si videntur meliora.

S V M M A R I A.

- 1 Spoliatus, si concesserit spoliatori, vt super proprietate sua audiatur, priuilegio restitutionis renunciat.
- 2 Petitorium in interdico retinendæ possessionis suspendi nō potest, et si probationi proprietatis consensus datur.
- 3 Suspendi potest petitorium etiam probationibus publicatis, si sine consensu sint factæ. & nu. 5.
- 4 Consensus solus in probatione super petitorio ab eius suspensione non excludit. & nu. 8.

- 6 Petitorum in beneficiis solum pluries suspendi licitum est.
- 7 Iudex facta probatione, cum termini seruati sunt, potest concludere & pronuntiare.
- 9 Petitorium ut non potest post conclusionem suspendi, ita nec post concessum præstitum ad probandum proprietatem.
- 10 Consensus in probatione dominij, quare a suspensione petitorij excludat.
- 11 Notorium potest etiam ante conclusionem esse dominium.
- 12 Exceptio dominij incontinenter probandi in interdicto retinenda non admittitur quidem, sed admissa obstat.

DECISIO XXIX

Licet spoliatus ante omnia debeat restitui, tamen quando consentit, et quod spoliator audiatur super proprietate, tunc dicitur renuntiasse privilegio restitutionis, c. 1. de restitut. spoliat. & si illud procedit in interdicto recuperandæ, quod est privilegium iuxta Clem. 1. de caus. possel. & propriet. ubi etiam dicitur textus: a fortiori istud procedit in interdico retinendæ, quod non est privilegium, ut suspendere possit agens tali interdico petitorium, prout Bonif. in dic. Clem. 21. quia privilegium suspensionis statuti petitorij ab alio intentati dat modum spoliandi, prout dicit d. Clem. Ab interdico retinendæ licet sit molestator, non tamen est spoliator, ut per istam rationem et in interdico retinendæ, si quis consentiat probationi, quod non possit suspendere petitorium, ita tenet Ruin. consil. 124. ius a facto. col. pen. vol. 5. Et licet Ias. in §. nihil commune. videatur equiparationem impugnare, dum dicit, quod facilius datur retentio, quam restitutio, tamē dictam æquiparationem defen. sit in d. §. nihil commune. Rip. col. 25. dum dicit, quod grauius delinquit spoliator, quam turbator, nimirum si text. loquatur in interdico recuperandæ.

3 Non obstat primò, quod et probationibus publicatis in petitorio potest fieri suspensio petitorij, secundum Abb. in c. pastoralis. in si. & Curt. in Clem. 2. q. 14. de caus. possel. & propriet. datur intelligi, quod solus et consensus in probatione super petitorio non excludit a suspensione petitorij: quia respondetur ad dictas auctoritates, quod procedunt, ubi illæ probationes in petitorio essent factæ sine consensu: quia si adesset et consensus, & probatum esset, quod esset periculosa suspensio, prout ita dicit Collect. in d. c. 1. Item & secundò non dicitur per illas probationes constare de iure spoliantis, quia tunc non admittitur suspensio petitorij, & potest fieri pluries, iuxta decisi. Rotæ: quia est verum nisi probationi consensisset, ut dicit Coll. ubi supra. Item illa decisi. 282. in 1. not. secundum summarium

6 ubi et procedit tantum in casu beneficiis non alio, prout expressè tenet Rota. Dec. impugnat Abb. in c. pastoralis. column. penultim. versicul. & aduerte. de caus. possel. & propriet. & Paul. Cast. consil. 277. volum. 1. ubi dicit communem. In contrarium tamen sufficit mihi, quod si Rota dicit, quod pluries sit licitum suspendere petitorium, quod illud ex eadem Rota constat ex versic. in causa beneficiis. Et ideo non obstat, quod ante conclusionem non dicatur de causa liquere: quia verum est, sed et facta probatione, poterat iudex concludere & pronuntiare, ex quo termini sunt seruati, secundum Bonifac. in d. decisi. 1. column. 1. versicul. 3. collige, de caus. possel. & propriet. ibi dicit, quod est ac si esset conclusum. Nec obstat quod lite pendente quis non est sua possessio priuandus. Nam ideo quod etiam spoliatus

ante omnia est restituendus, & tamen per consensum adhibendum admittitur illud privilegium restitutionis. Ita etiam ut in isto casu admittitur debet privilegium retentionis. nam cum per probationem constet de iure suo, non est manutenendus, sed potius a possessione sua amouendus. Nec obstat, quod ante conclusionem potest probare contrarium: quia donec non probetur, portionarij habent intentionem fundatam, ex quo sunt seruati termini, ut supra. Nec obstat decisi. 396. in nou. quia illa licet sentiat, quod non solum et sit necessarius consensus, sed etiam sit necessaria conclusio, ut sit, quando quis excluditur a suspensione petitorij, tamen Collector in d. c. 1. column. 2. versic. probaturus sentit, quod ex solo consensu excluditur ille a suspensione petitorij. Et quod sit verum, patet, quia ultra consensum esset necessaria conclusio in causa, cum illud sit iam statutum, ut per text. in d. c. pastoralis: de caus. possel. & propriet. & Clem. 1. eodem. & facit quod ad suspensionem petitorij requiritur consensus de quo in illo textu. Ergo dicendum est, quod et sicut post conclusionem non potest suspēdi, ita nec post consensum præstitum probatio proprietatis. Et in illa decisi. non potest fieri fundamentum, cum d. fuerint diuisi, & in contrarium est decisi. Egid. 404. Nec obstat, quod ideo consensus in probatione dominij et excludit a suspensione petitorij: quia in possessorio etiam recuperandæ obstat exceptio dominij notorij, secundum communem opinionem: & quia, ut per Doct. in §. nihil commune, ea notorietas non potest haberi nisi ante conclusionem, secundum Rot. in d. loco & per gloss. in c. significauerunt. de testibus. quia huic argumento respondit Egid. quod et immo ante conclusionem dicitur esse notorium, nisi aliqua ratione illæ dubitationes dubiæ redduntur, alias nunquam dici possit notorium etiam ex examine: quia in casu isto potest dicere pars, quod concludatur & in causa pronuntietur.

12 Nec obstat, quod et exceptio dominij in interdico retinendæ non admittitur, secundum opinionem communem, quam testantur Ias. & Rip. in §. nihil commune. ergo portionarij non videntur audiendi: quia respondit, quod non admittitur exceptio dominij incontinenter probandi, sed ubi est admissa ad probandum tunc obstat: sicut etiam dicimus in interdico recuperandæ. & ita dicit Ripa in §. nihil commune. col. 15. Non obstat d. l. ordinarij. & l. incerti. quia ibi non erat probatum: & ideo si post probationem dominij sunt a possessione eiciendi, non erunt ex ipsa manutenendi in domino, prout hic præsumitur.

SVMARIA

- 1 Confessio in instrumento venditionis facta, ubi dicit se vendere nomine suo, & eius mulieris cuius est rerum procurator, an solum interpretetur ad consuetudinem interesse, an ad eius cuius vice gerit, an ad utriusque.
- 2 Locatio, & stipulatio, ut finita locatione rem locatam conductor locanti restituat non probant rei proprietatem, si ex certis actibus contrarium constet.

DECISIO XXX.

In causa 2000. 12. April. 1547. fuit dubitatum, an confessio et Clementis, de qua in instrumento venditionis, vendentis nomine Catharinæ infolidum

lidum, possit diuidi & acceptare solum pro ea parte, quæ facit in fauorem Clementis, an ex quo rebus erat procurator, locat & omnia facit infolidum nomine Catharinæ & Cardinalis ratificat contractus, & omnia in eo contenta, tenent ratificatione contractus. No obstat, et etiam tanquam principalis & suo nomine ratificat gestum: nam nomine suo non intelligitur ratificare. Et fuit inter nos dictum, quod cum Clemens vendat pro interesse suo, & quod licet postea dicat, quod nomine suo & nomine Catharinæ, non excluditur, quod ipse non habeat interesse. Non obstat, quod postea in inferiori parte de Casali pleno iure ad infolidum, & ad Catharinam spectare, & nulli alteri pertinere, & quod dum dicit, quod ad eum pertinet, quod illa confessio enim non inuenit, tamen non possunt etiam dicere, quod Clemens fateatur rem infolidum ad Catharinam spectare. Non obstat, quod et in instrumento locationis census stipulatur casale restitui Catharinæ, & postea Clemens ratificat ut principalis, & pro interesse suo, & tanquam tutor Catharinæ, & sic Clemens præterdit habere interesse: & licet velit, quod res restituatur, finita locatione Catharinæ, tamen per hoc nullibi fateatur rem spectare ad Catharinam Et ideo potest dici in contractu venditionis, dum dicit, quod vilius erat Catharinæ casale vendere, & in prædictum montem conuocare, quia licet videatur ex dictis actibus inferri, quod Clemens faceret ad utilitatem Catharinæ, tamen per hoc nullibi fateatur Clemens, quod casale ad Catharinam spectaret: Immo contrarium declarat expressè ipse Clemens in motu proprio directo depositariis montis, in quo dicit prædictum pretium Casalis spectare ad hæredes Cosmi de Medicis, quorum reuera interest, & sic ex præmissis nullibi constare de aliqua confessione Clementis, in qua fateatur casale ad Catharinam spectare.

EPITOME

Tutrix quando possit autorizari in re, ex qua commodum reportare habet.

SVMARIA

- 1 Tutor non potest autor esse pupillo in re, ex qua principaliter commodum spe. ar. §. n. 4.
- 2 Mater aut auia tutrices ob commodum quod ex tutela referre possent, suspectæ non habentur.
- 3 Tutrix auctorare potest in actu, ex quo secundario non auctoritate principaliter referret commodum.
- 5 L. quod dicimus. de au. b. tut. quomodo intelligenda.
- 6 Tutrix etiam in actu prohibito, qui ex consequentia venit in actum permissum, auctorare potest, dummodo secundario suum agatur interesse.

DECISIO XXXI.

In causa Messan. Baronia 27. Aprilis, 1547. propositum dubium, an stante prætenso interesse Theodoræ potuerit ipsa in lite interuenire, & tutrix esse, attento quod erat alia contutrix. Pro parte negatiua dicebatur, quod ex quo et erat reportatura Theodora commodum, quod in lite auctorare non poterat, text. in l. 1. de auctorit. tut. & tamen magis ex quo erat alia contutrix, ex eis quæ dicit Curt. lun. consil. 29. column. 3. circa princip. Sed hoc non obstantem fuit resolutum, quod Theodora potuit auctorare: quia licet propter proprium interesset suspecta, tamē antequam reuocaretur, remanebat tutrix, Afflic. decisi. 107. quædam domina

Polixena. Secundò fuit dictum, quod propter prætensum et interesset, esset iuxta causam suspicionis alia persona remouenda, tamen non attenditur in matre & auia, gloss. in authent. minor. in verb. a curatione, ad fin. & ibi Bartol. Bal. Salic. C. qui dar. curat. & per Afflic. d. decisi. 207. Tertiò fuit dictum, quod dictum et interesset non erat in consideratione, cum tunc esset principaliter cum quadam consequentia: quia non principaliter aliquid erat gestum inter pupillam & Theodora in, sed inter Ioan. Galego Angelum & pupillum: & licet ex victoria Theodora commodum reportare deberet, tamen illud erat in consequentia: quo casu in actu, ex quo tutrix commodum reportare debet in consequentia, auctorare possit, ad l. 1. & l. quod dicimus. de auctor. tu. Bal. in l. bonorum & ibi latè, C. qui admitt. & faciunt plura quæ congerit l. si quis in causam ff. si cert. peta. Non obstat consil. Curt. 29. quia ibi erat et tutor, qui auctorabat in actu celebrato inter pupillum & tutorem principalem hic autem nihil gestum erat principaliter inter tutorem & pupillum, sed in quadam consequentia in re propria auctorabat. Non obstat, quod dicitur, in d. l. quod dicimus: quia procedit in actu et prohibito, qui venit ad consequentiam in actum permissum, prout d. l. quod dicimus ita intelligit Curt. & Salicet. in l. §. C. de iudic. & in casu nostro actus prohibitus non venit in consequentiam ad permissum. Nam fuit respectum, quod immò veniebat in consequentiam. Nam inter Ioannem Galego & Angelum ex vna. & pupillum ex alia erat actus permissus & et 6. in isto casu tutrix poterat auctorare licet in consequentiam veniret actus prohibitus secundum prætensum interesse. Item non obstat, quod quando est suspitio, quod actus magis credatur in commodum tutoris quam pupilli, & quod veniebat in consequentiam tutoris, auctoratio non potest operari, secundum Roman. in l. 1. ff. de auctor. tut. quia, fuit dictum quod contrarium dicit Aqueus, in l. 1. §. fuit quæ situm ff. ad Treb. Nam si pupillus & rogatus restituere hereditatem, tutor potest auctorare, & tamen maior utilitas est respectu tutoris, quam pupilli. Item dicebatur quod hic omnino eramus in illo casu: cum hic auctoritas tutoris esset euentualis, & de nulla utilitate pupilli non tractaretur.

EPITOME

Intimatio executorialium debet fieri personaliter, & non sufficit, quod domi fiat, quando de censuris agitur.

DECISIO XXII.

In vna Castri Cassæ Mariæ, coram Domino Prospero, 22. Aprilis, 1547. fuit resolutum, quod intimatio executorialium deberet fieri personaliter: quia tractabatur de censuris, per decisi. 271. in nou. & omnino sufficiebat intimatio facta iuxta Clem. causam quæ. de elect. quia locum habebat in citatione causæ deuolutæ: nisi constaret, quod ita impeditur quominus executorialis personaliter intimare possit, ut dicit d. decisi.

EPITOME

Regula de infirmis resignan. locum habet in propria commenda.

firm. q. 13. maxime stantibus verbis regulæ Paul. di. c. si quis resignauerit beneficium, ita quod posset intelligi de beneficio commendato & dato in titulum.

EPI TOME.

An facultas seu licentia dispensandi super secundo consanguinitatis gradu comprehendat, vbi ille gradus est prohibitus ex duplici capite, & dispensatio super matrimonio, licet matrimonium sit fauorabile, est odiosa, & strictè interpretanda, Paul. de Cast. cons. 221. Gemin. c. 6. l. 3. col. 3. vers. nam verba. Cardinal. cons. 102. col. 3. lib. 2. Et dispensatio concessa ad instantiam supplicantis, Gozad. consil. 51. nu. 4.

SVMARIA.

- 1 Iuramentum per horrescentie semper ad iudicij robur, non autem ad annullationem prestari potest.
2 Ablatiuus absolutus conditionem infert.
3 Clausul. & quia iuramentum, quomodo debeat intelligi.

DECISIO XXXIII.

Die 9. Maij, 1547. fuit resolutum coram me in vna Mellanen. Baronia, quod licet Innocentiana vna voluit, quod iuramentum per horrescentie posset prestari in qualibet parte iudicij, quod illud intelligendum sit ad effectum validandi processum in Curia soluti, expensis, non autem ad effectum annullandi processum factum in partibus. Nam cum commissio dicat, receptis iuramentis, i. i. ablatiuus importat conditionem, l. à taltatore. de condit. & demonst. & ex conditione secundum Fel. in c. cum dilecto. col. 5. vers. secundum signum, de rescript. iuramentum debet prestari, ad not. per Albert. in l. 1. c. qui admittit. Felin. in d. c. cum dilecto. vers. amplia. l. 1. c. col. 11. Et idem Innocentiana sit correctio, in & tantummodò finet ad effectum proueniendi ex s. verò statutum, de rescript. is. s. non debet extendi ad effectum proueniendi ex non obseruantia formæ communis. Præterea debet intelligi, i. & quia iuramentum ad gloss. in reg. retrahitio. de re. iur. in 6. Alex. consil. 78. col. 41. num. 26. volu. 5. & per alia, de quibus in informatione iuris: Et cum iudices de partibus ignorarent iuramentum fore perfectum aut illis fuerit in imitus processus per iudices de partibus esse reuocatos per secundum rescriptum valet, Fel. in c. cateram. col. 8. vers. valet processus de rescript.

EPI TOME.

Acceptatio fieri potest etiam literis non expeditis vigore mandati de prouidendo, sola supplicatione reuocatis gratiis expectatiuis, cum regula fuerit etiam reuocata. Ista causa fuit iterum posita 16. Martij, & idem resolutum.

SVMARIA.

- 1 Expectatiuis gratiis reuocatis reuocantur quoq; regula ipsas concernentes.
2 Mandatum prouidendi de beneficio, quod infra menssem duxerit acceptandum cum clausula prouisionis ex nunc prout ex tunc, & econtra, qui post expectatiuas reuocatas obti-

- nit, potest beneficium vacans etiam literis non expeditis acceptare.
3 Regula, de non acceptando literis non expeditis, quomodo intelligatur.
4 Expectatiua gratia quando in mandato de prouidendo non veniant in consideratione.

DECISIO XXXV.

IN vna Barchinon. Prioratus Virginum, coram Domino Mohedano, pro Hieronymo de Encisa contra Bernardinum della Croce, fuit resolutum die 13. Martij, 1547. quod i. reuocatis gratiis expectatiuis sint reuocata regula concernentes ipsas gratias: quia ita dicitur in proemio ipsarum regularum, dū in eo dicitur, duratibus gratiis ipsas obseruari voluit. Et idem q. Hieronymus, qui post gratias expectatiuas reuocatas habuerat quoddam i. mandatum de prouidendo de beneficio, quod infra menssem duxisset acceptandum cum clausula prouisionis ex nunc prout ex tunc & econtra, potuisset acceptare beneficium vacans vigore dicti mandati etiam literis non expeditis, non obstante regula de non acceptando literis non expeditis: quia licet i. regula dicat, quod nullus valeat acceptare vigore gratia expectatiua seu specialis reservationis, tamen intelligenda est regula vigore specialis reservationis duratibus gratiis expectatiuis, prout dicitur in proemio regularum super expectatiuis. Non obstat, quod mandatum de prouidendo dicitur expectatiua pinguis nuncupari, tamen regula semel mortua reuiuiscere non poterat, non obstante quod esset ante concessionem dicti mandati alia similis regula nominata, & gratia expectatiua concessa fuerant, & postea mandatum de prouidendo, & vacatio beneficii fuit postea de mense Augusti, 1543. & sic videatur, quod propter illam regulam saltem requireretur acceptatio: qui fuit responsum, quod i. cum processus ante menssem Februarij postea sequentis non fuerat fulminatus, quod tales gratia expectatiua non essent in consideratione nec per concilium generale super eis editū, cum debeant intelligi duratibus gratiis expectatiuis, quæ effectum fortiri possint, prout ita considerauit. Staphil. in tracta. de literis gratia & iustit. 5. part. 1. vers. nec est verum.

EPI TOME.

Beneficium, quod de iure patronatus laicorum, & forsitan ex fundatione & dotatione existit, quomodo talis clausula intelligatur.

SVMARIA.

- 1 Confessione in noua prouisione, quod beneficium vacans sit de iure patronatus laicorum & forsitan ex fundatione & dotatione, an probetur inuisi patronatus esse laicum.
2 Species cum post generalem approbationem specificantur sub generali non comprehense, sed à genere extractæ censentur.
3 Species adiectæ post genus magis dubitationis tollendæ aut declarandæ, quam sub genere comprehendendæ, causa non minuit, sed arguit potius ea quæ in genere ponuntur, maxime verò respectu eiusdem persone.
4 Genus si legitur vni. & alteri species, ob repugnantiam censentur species genere extractæ.

5 Clausul.

- 5 Clausul. forsitan, quando dubitationem non inducit.
5 Simplex inuisi patronatus laici cōfessio cum omne ius comprehendat patronatum, et usula, & forsitan ex dotatione & fundatione, generalitatem restringere videtur dubitative & non affirmatiue.

DECISIO XXXVI.

Domini Nicolaus Vergilius in quadam noua prouisione dixit hec verba: vacante parochiali S. Thomæ de traui, quæ de iure patronatus laicorum & forsitan ex fundatione & dotatione existit: dubitavi ego 18. Maij 1547. in vna Bononien. Parochialis S. Thomæ an ex huiusmodi i. confessione facta in noua prouisione constet, quod parochialis sit de iure patronatus parochianorum ex fundatione seu dotatione. Et fuit resolutum, quod sic, per decis. 4 & 5. de preben. & 7. de iure patr. Castl. non obstante quod ex aduerso dicebatur, quod aut fiebat fundamentum in illis verbis, quod de iure patronatus laicorum, & tunc cum post illam generalem probationem i. essent specificatæ species, ex dotatione, & fundatione, ille videbantur non sub generali comprehendi, sed potius illæ species videbantur à genere extractæ, l. que situm. s. si quis fundum. & ibi Bart. & gloss. ff. de infru. Et idem cum ille species essent extractæ, non comprehendebantur in illa generali locatione, quæ de iure patronatus existit, sed magis aliæ species comprehensæ viderentur ex cōfuetudine & præscriptione. Aut fiebat fundamentum super illis verbis, etiam forsitan ex fundatione & dotatione, vt Castl. d. deci. quando sit in eis mentio, an per verbum vt asserit, aut vt asseritur: quia fuit responsum, quod quando i. species proueniunt post genus dubitationis tollendæ & declarandæ potius, quam in genere comprehendendæ causa, tunc non minuunt, sed potius augent ea, quæ in genere ponuntur, & maxime respectu eiusdem persone, secundum eundem Bart. in d. s. si quis fundum, & dicitur in reg. generi per speciem. vers. 3. casus. Nam quando genus legitur i. vni, & alteri species, tunc quia ista videntur habere quantā repugnantiam, bene verum est, quod species censentur à genere extractæ: sed in casu isto nulla erat repugnantia, sed illa verba, etiam forsitan ex fundatione & dotatione, causa declarandi quod in genere comprehendendi voluit, censentur esse prolata. Et licet ipse professus illas species dubitative proferat, dicendo, i. forsitan, tamen quia asseruit, quod esset de iure patronatus, statim intrat dispositio illarum decisionum, quod præmatur esse in fundatione & dotatione, nisi cōtrarium probetur, & maxime in casu isto vbi patroni erant in quasi possessione presentandi, & probabantur multæ presentationes fortitè effectum de antiquo. Et ita fuit tentum per quatuor dominos ex sex duobus vltimis contradicentibus. Et aduerte quod isti duo vltimi non sine ratione contradicebant. Nam hic agitur de probanda iure patronatus ex confessione Nicolai: Nam si non adesset illa cōfessio, certè Bernardinus a iudicij? alium de probare debebat. Si i. ergo Nicolaus simpliciter dixisset, q. parochialis erat de iure patronatus, tunc quia illa confessio poterat comprehendere omnem speciem patronatus, nimirum si ille decis. Castl. voluit, q. intelligatur etiam confessio facta, q. parochialis si de iure patronatus laicorum: tam pro enumeratione specierum sub verbis, forsitan, voluit declarare, q. dotatione & fundatione sub genere comprehendebatur, intelligebantur dubitative, non autem affirmatiue. Sed replicari potest,

quod Nicolaus affirmat, quod parochialis sit de iure patronatus, non modò attenditur, quod ipse sentiat, quod statim intrat dispositio iuris. quod sit ex dotatione & fundatione. Non obstat, q. hic sumus in vna ratione qualificata: & idem cum qualitate sua illa acceptari debebat. Bart. in l. Aurelius, s. item quæ sit. ff. de lib. legat. Quia fuit responsum, quod illa confessio de iure patronatus acceptabatur, & illa opinio seu dubitatio contentis non attenditur.

EPI TOME.

Mandatum generale, ad omnes & singulas causas, non solum intelligitur de presentibus sed etiam de futuris.

DECISIO XXXVII.

IN vna Placitin. bonorum, seu hereditatis, coram me, 16. Maij 1547. fuit dictum, q. procurator constitutus ad omnes & singulas causas censetur non solum constitutus ad presentes, etiam sed ad futuras, per decis. 423. in nou. dicit communem Alex. in addit. ad Barto. in l. damni. ff. de damni. inf. in vers. futuras. Non obstat, quod additio ad decis. 29. in nou. distinguit, an quis habeat causas de presenti, vel non. & sequitur Paris. consil. 43. libr. 4. & decis. 563. in nou. simpliciter dicit, q. non trahatur ad futuras. Et fundamentum constituti in l. fina. C. que res pig. oblig. pos. vbi obligas bona etiam si habeat de presenti, tamen censetur etiam obligare bona futura, & ratio est, cum tractetur de modico præiudicio, & ita est, in isto casu.

EPI TOME.

Statutum Fulginaten. quod nulli mulier dotata potest petere supplementum legitimum, sed suo sit contenta legato, quomodo intelligatur.

SVMARIA.

- 1 Clausul. donec suppresti aliquis masculus de legitimo matrimonio natus, in priori parte statuti posita, an quoque in posteriori parte censetur repetita, vbi supple menti prohibetur dotata mulieri peritio & nu. 3.
2 Rubrica declarat textum, nisi expressè plus quam in rubrica sit, disponat aliàs textu generalius quam rubrica esse non potest.
3 Filius propter masculos adhuc superstitis ab hereditate excludit in codicillis aliquid relinqui potest, quod si sit, minus legitima ad supplementum ex statuti prohibitione non ager.
4 Statutum excludens famulas propter masculos, ipsi stantibus est fauorabile: ipsi verò cessantibus odiosum, addo vt eas agitur non nisi temporaliter excludat.

DECISIO XXXVIII.

IN ciuitate Fulginaten. est statutum sub Rubrica, de successione mulierum ab intestato, quod sequitur: Item statuimus & pronidemus, quod nulla mulier, si dotata fuerit à patre vel matre, aut vel proauo, autia vel proauia, seu per verba de presenti desponsata legitime possit venire ad successionem ab intestato patris, vel matris, aut vel proauit aut vel proauit, donec superest aliquis masculus de legitimo matrimonio de linea & stirpe masculina descendens. prædictorum, vel alicuius ipsorum, à quocunque dotata esset, possit venire ad successionem ascendens seu descendens prædictorum ex aliquo præfato, donec superest aliquis masculus prædict. descendens à prædictis & c. Item post multa in finalibus verbis eiusdem statuti sunt verba: Et q. i. nulla mulier dotata possit petere supplementum, intelligatur etiam ab intestato, sicut in prædicti de successione ab intestato loquitur, vel factè clausula, donec superest aliq; masculus de legitimo matrimonio

SVM MARI A

natus, censeatur repetita. Et fuit resolutum, quod statutum etiam dum in vltima parte loqueretur, intelligeretur repetita illa clausula, donec superest masculus. Et primò patet: qui eramus in rubrica de success. ab intest. & nigrum declaratur per rubricam. Non obstat, quod nigrum possit esse generalius: quia est verum, vbi expressè deponit plusquam in rubrica, sed in dubio an nigrum sit rubrum intelligitur. Item quia illa dictio, & copulat omnia dicta precedentia cū qualitibus suis. Non obstat, quod statutum generaliter intelligi debet, & sic tam ab intestato quam ex testamento: quia fuit responsum, quod attenda citatione debebat intelligi secundum Rubricam, sub qua ponebatur ad vulg. iur. Immo istud argumentum retorquebatur: Aut statutum generaliter loquitur, & tunc etiam erat intelligendum, quando extraneus esset institutus, & fuerat dotata, excluderetur à supplemento legitimo, & istud esset impium: Aut voluit, quod si femina excludatur à supplemento solum contemplatione filiorum, ergò est illa qualitas, donec superest masculus, repetenda. Non obstat, quod statutum eo modo intelligendum erat de indubitabili, cum secundum communem opinionem mulier sit exclusa à legitima, vt per Alexan. in l. Gallus. §. & hic tamen, ff. de lib. & posthū. quia licet hodie ista sit communis opinio, tamen negari non potest quin variæ fuerint opiniones virorū doctissimorum. Et idèd nimirum ad tollendas ambiguitates & dispositiones dictorum statutorum, quod voluerunt ita providere. Non obstat, quod statutum loquitur de legato, quod fuit in testamento: ergò vltima pars intelligitur ex testamento: quia fuit dictum, quod etiam legatum fuit in codicillis & ab intestato, l. i. ff. de leg. 1. §. C. commun. de legar. & etiam quod supplementum legitime præsupponit causam testamenti, tamen etiam nõ repugnat causæ intestati: quia

4 si filia potest aliquid relinqui in codicillis, quod sit minus legitima, & vigore statuti supplementum petere nõ poterat: sed cum in toto statuto non fiat mentio de legatis, sed tantum in vltima parte dicatur, legato suo: propter illam dictionem, suo, sic ergò intelligantur illa verba, & quod nulla mulier dotata possit petere supplementum, sed suo legato, i. eo quod sibi relatum est. Nam nulli dubium est, quod venientes ab intestato dicuntur venire ex tacita voluntate defuncti. Et idèd cum statutum tam in principio, quam in fine loquatur de muliere dotata, istam dotem ad statutum appellauit verbo, legato, generaliter ad not. in d. l. i. Non obstat, quod statutum excludens feminas propter masculos sit fauorabile secundum communem opinionem: & idèd dicitur extendi de causa intestati ad causam testati: quia verum est stantibus masculis. Sed ipsis cessantibus odiosum est, & idèd statutum noluit eas excludere nisi temporaliter. Et idèd fuit conclusum, quod dictum statum loquatur ab intestato: & quando esset intelligendum in causa testamenti, deberet intelligi cum illa qualitate de necessitate stantibus masculis.

E P I T O M E.

An facultas seu licentia dispensandi super secundo consanguinitas gradu comprehendat, vbi ille gradus est prohibitus ex duplici capite, & dispensatio super matrimonio, licet matrimonium sit fauorabile, est odiosa, & strictè interpretanda, Paul. de Cast. c. 6. §. 2. l. 1. Gemin. conf. 33. col. 3. verfic. nã verba Cardinal. conf. 102. col. 3. lib. 2. Et dispensatio concessa ad instantiam supplicantis, Gozad. consil. 51. nu. 4.

- 1 Facultas dispensandi cum legitimo ad dupliciter prohibitum casum & mixtum defectum extenditur, si ex privilegio & singulari dispensandi potestate sit certa persona favore non respiciendo.
- 2 Conf. i. Ca. di. de con. & affin. quomodo intelligatur.
- 3 Duplex si sit consanguinitatis impedimentum, & simplex tantum prohibitionis gradus Papa narratus est, super illotantum defectu, non autem super viroque non exposito dispensatum esse præsumitur.

DECISIO XXXIX.

Die 2. Maij 1547. in causa Messanen. Baronie, præsupposito impedimento consanguinitatis ex duplici capite, in dispensationes seclusa copula suffragentur D. Georgio. Pro parte D. Georgij tantum fuit informatu super prima dispensatione directa Archiepiscopo Messanen. ad instantiã Vincentij Hieronymi subdata 3. Augusti 1530. in qua Clemens dicit quod exposito sibi pro parte dilectorū filiorū Vincentij Hieronymi & Isabellæ Lurian. quod ipsi desiderates ex certis rationabilibus causis inuicem matrimonialiter copulari, spõsalia de se per verba de futuro contraxerunt: sed quia secundo consanguinitatis gradu inuicem sunt coniuncti, desiderium eorum in hac parte adimplere non possent absque sedis Apostolicæ dispensatione. Quare humiliter supplicari fecerunt, vt sibi de oportuno dispensationis remedio providere dignaretur Papa. qui committit. si ita est, eidem Vincentio & Isabellæ, quod impedimento consanguinitatis huiusmodi non obstante, matrimonium inter se contrahere, & de rat. dispensatione constat, fol. 280. fuit dictum, quod & si variæ sint opiniones, an si facultas dispensandi legitimum comprehendat duplicem casum & mixtum defectum, ad ea quæ habentur in l. 2. de verb. oblig. tamen illud declaratur procedere in privilegio & facultate dispensandi non respiciendo fauorem certæ personæ, cum qua erat alicui dispensandum simpliciter quoad patientiam defectum: primò, quia illa facultas est odiosa & strictè interpretanda, altera vero reputatur fauorabilis, Abb. & alij in c. si clerici. de adulter. col. 5. verfic. & in 2. & est communis vt per Sam. de reg. triennal. in d. l. 2. col. 2. in princ. verfic. sed circa quæstion. pertinentissimè, & ibi Alciat. col. 9. verfic. fallit secundo. Abb. & Feli. in c. si. de simo. & videtur princeps potius concessisse gratiam personæ nominatæ, quam mandatoriæ. quando verò committitur in genere, reputatur principis beneficii, & idèd late interpretanda, l. si. ff. de constit. principum. Non obstat si conf. Card. i. substituto. de consanguinitate. & alinit. considerando verba & ponderando, de quibus ibi dicitur, & maxime personis nominatis: quia in primis illud consilium intelligitur, quando facultas fuit concessa certæ personæ non nominatæ, & ita intelligit. Prepos. in cap. cum dilecto. de consanguin. & affin. Non obstat illa verba, & maxime personis nominatis: quia totum illud conf. intelligitur, quando illa facultas est concessa Episcopo motu proprio, & sic principaliter creditur illi Episcopo, tamen secundario nominatur certæ personæ, vt in isto casu privilegij dispensandi fuerit concessum illi personis nominatis. Hic autem est concessum ad supplicationem eorum, & ad effectum, vt mittretur executioni

tionis, fuit commissum Archiepiscopo Messanen. vt cum supplicantibus dispensaret. Et ita in ista parte conclusum fuit dictum, quod ex alio illa dispensatio non tenebat. Nam posito, quod verum est, quod Archiepiscopus haberet facultatem dispensandi in vtroque duplici impedimento, tamen istud noluit, cum tantum sibi simplex gradus prohibitionis narratus fuerit, vt patet in articulis coram eo productis, sub illo tantum defectu dispensare voluit, non autem super duplici non exposito nec articulo.

E P I T O M E.

Successor obligatus ad debita prædecessoris postliem motam ad illam Ecclesiam: translatus etiam tenetur illa debita soluere.

DECISIO XL.

Die 3. Maij 1547. in causa Zamoren. pecuniaria propositi dubium, præsupposita litis contestatione & processu litis facti corã R. P. D. Petro Emanue le tempore quo ipse præsidebat Ecclesie Zamoren. super debitis sui prædecessoris, an translato eodem P. Emanuele ad Compotellanam Ecclesiam teneatur nihilominus idem siltere iudicio, & iudicatum solue Et fuit resolutum, quod teneretur, per conf. Gemi. 3. dum vult, quod cum de fructibus sint solvenda onera & debita, & deinde si prælati, qui percepit fructus, mortuus vel translatus sit tenetur, vel tenentur eius hæredes. Et idèd cum Petrus perceperit fructus, & semel fuerat obligatus, & ista obligatio fuit in iudicium deducta, per eius translationem obligatio non extinguitur, vt & mora sua sibi proficua nõ sit, & imputetur sibi, quod à principio non soluit.

E P I T O M E.

Surreptio literarum priorum an per secundas sit sublata, in approbatione matrimonij in secundo consanguinitatis gradu contracti.

DECISIO XLI.

Die 26. Maij 1547. in vna Messanen. Baronie fuit per me dubitatu, an ex secudis Clem. tollatur, qua pretenfa surreptio fuit: imprimis prime continebant, quod impedimento secundi consanguinitatis gradus non obstante Vincentius & Isabella matrimonium inter se liberè & licitè contrahere valerent: Et quia à nonnullis asserbatur, quod prædictus gradus secundus erat duplex, poterat dubitari de varietate dictæ dispensationis, idèd superuenerunt literæ dicti Clementis, in quibus narrat tenorem priorum literarum. Et subiuncto, quod per vicarium Archiepiscopi fuerat processum ad dispensationem, additur, quia si à nonnullis magis curioso, & plusquam oporteat, aliquando seire fatagentibus ex eo, quia secundus gradus consanguinitatis huiusmodi ex duplici consanguinitatis gradu proneniret, expressa mentio facta non extitit, de vigore dictarum literarum & illarū vigore subsecuta dispensatione dubitabatur seu dubitari posset. idem premisis dubium tollentibus committit Episcopo Neocastren. in ciuitate seu diocesi Messanen. commemoranti, quatenus si ita prædictas literas, & earū vigore subsecutam dispensationem eis suffragare in omnibus & per omnia, perinde ac si in dictis literis, quod impedimentum secundi gradus huiusmodi proueniebat ex vtraque linea ex eo, quod alter parentū

ipforū Vincetij & Isabellæ auiculus, & altera auia extiterant expressa mentio facta fuisset, pronunciaisset & declarasset, prout iuxta casus huiusmodi exigentiã concessum fuit, sic de iure facien. Et quod surreptio esse, sublata, dicebatur, quod nõ omne tacitum reddit gratiam surreptitiam, sed illud, quod difficilius, vel quo expresso, Papa gratiam non concessisset, per decif. 4. Egidij: sed hæc expressio duplicis impedimenti non facit principem difficultatem, nec eum à concessione retardauit, vt patet ex secundis literis, ergò prima gratia non fuit surreptitia. Item quia in secundis literis, dicebat, à nonnullis curiosis & plusquam videri significari, quod illa erat dubitatio curiosa, & nõ necessaria: ergo per secundas literas declarat, quod in primis literis sub illa simplici comprehensione casus mixtus, & qui declarat, quod nihil de nouo facit. Istis non obstantibus fuit resolutum, quod defectus & surreptio priorum literarum non esset purgatus: quia licet in parte narrativa Papa dicat, quod ab aliquibus curiosis & plusquam oportet seire fatagentibus, tamen hoc non obstat, ne non sit surreptio, & quod per priores matrimonium sit validum, sed committitur Episcopo Neocastren. vt declaret & denunciât matrimonium perinde valere, ac si in prioribus de duplici fuisset dictum, prout de iure fuerat faciendum: sed de iure istud Episcopus facere non poterat, quia si primum matrimonium erat nullum, non poterat Episcopus illud declarare validum fore, sed potius de nouo erat dispensandum. Item in secundis literis requirebatur propter clausulam si ista est informatio summaria. Et de ista informatione per Episcopum suscepta non constabat, nec isto casu mandatum de dispensando habebat vim dispensationis, vt not. Paris. consil. 57. col. 6. verfic. 4.

E P I T O M E.

Regula declaratoria regulæ de publicandis, videlicet quod adie data & nõ præstiti consensus sex menses currant, quomodo intellecta.

SVM MARI A.

- 1 Regula declaratoria regulæ de publicandis quod sex menses à die datæ & nõ præstiti consensus currant, an obstat resignationi post obitum consensum habenti.
- 2 Resignatio per obitum facta esse non dicitur, si ante obitum consensus firmiter in cancellaria seu coram notario Caneræ non sit præstitus.
- 3 Consensus per obitum prælati potest, & fraus regulæ lege permittente fieri.

DECISIO XLII.

In vna Segobien. beneficij de villa Castri, coram D. Reomano fuit dubitatum 17. Maij 1547. an regula Pauli tertij declaratoria regulæ de publicandis in qua cauetur, quod sex menses dati ad publicandis à die datæ & nõ à die præstiti consensus currant, obstat resignationi habenti consensum post obitum. Et fuit resolutum, quod dicta regula declaratoria erat intelligendum iuxta terminos regulæ declaratorie, & non intelligeretur ex cõsensibus præstitis per obitum. Regula autem declaratoria regulæ de publicandis non poterat intelligi in consensu præstito post obitum, patet, quia ista regula per se supponit, quod in vira sit præstitus consensus & resignatio præfata dum dicit, quod si infra sex menses publicatio non fuerat facta, beneficiu conferretur vacare per obitum, & non per resignationem, præsupponit resignationem ante obitum esse factam.

DECISIO XLV.

Etiam: sed quando ante obitum consensus firmiter in cancellaria seu notario Camera non est praestitus, non potest dici resignatio facta. Ergo cum non conueniant verba regulae tum nec eius dispositio: & si ita regula interpretatur, non intelligitur in resignatione, in qua post obitum praestatur nec regula interpretas etiam aliter intelligendo regulam ad impossibile obligaret, videlicet quod ante resignationem perfectam quis teneretur eam publicare. Nec obstat, quod regula sit facta ad tollendas fraudes: quia dicebatur, quod nulla erat fraus, ex quo ante consensum praestitum ille non desinebat esse rector: & ideo etiam iuste soluebatur, & exegerat interim rector: & quia fraus considerari poterat, fiebat lege permittente, postquam per Alexandrinam consensus potest per obitum praestari: & aliae responsiones fuerunt consideratae, de quibus in informatione aduocatorum.

EPITOME.

Contractus in scriptis quando dicitur fieri.

DECISIO XLIII.

Contractus dicuntur fieri in scriptis quando dictum est quod aliter non valeat: fuit resolutum in vna Placen. Sallis coram D. Prospero 27. Maij 1547. quicquid dicat Castren. in l. cum res. C. de probat. & in l. contractus. C. de fid. instrum. cuius dictum commune dicit Ias. consil. 251. illud dictum communiter reprobari dicit Deci. consil. 349. & in l. pactum quod bona fid. vers. 2. ex hoc infert Castren. C. de pact. Claud. & Aret. in l. qua lis. de verb. oblig. vbi etiam attestatur dictum Paul. communiter reprobari, & Aret. consil. 160.

EPITOME.

Executoriales per Rotam decretae & condemnationi intima non potest declaratoria contra per A. Camera ferri, nisi praecedat monitorium, quod coram eo compareat ad videndum se declarari.

DECISIO XLIIII.

Licet A. C. sit exequutor literarum Apostolicarum & omnium sententiarum latorum in Curia, tamen voluerunt Domini in vna Imolen. pro congregatione Vallis vmbrosae coram me pendente 2. Iulij. 1547. quod si executoriales sint decretae in Rota, & executae non possint postea produci coram A. C. & coram eo ad declaratoriam sententiam procedi, nisi cum intimatione executorialium fieret monitorium, & comparare deberet coram A. C. quia cum executoriales essent decretae per auditorem Rotae, non tenetur diuinare ille in executorialibus nominatum, alia mentione non facta, quod executoriales coram A. C. reproducerentur, & sic propter mutationem tribunalis absque citatione sententia declaratoria erat nulla. Et fuit dictum, quod fuerunt tres menses, quod ita iudicatum fuerat in vna Cordubens. beneficij della Possedas pro Antonio Mandes contra Rodericum Rallen, coram D. Rauellen.

EPITOME.

Vt quis incidat in poenam c. avaritiae. de electio. in 6. non sufficit probare administrationem, quae probatur statim, quod moniales probantur praestare obedientiam.

In causa Calaguritan. conclusum fuit, quod licet directa probaretur fuisse in possessione auctoritate confirmationis, quod si non probaretur, quod percipisset fructus, non incidisset in poenam c. avaritiae. Et sic quod in casu illius cap. ex possessione non praesumeretur fructuum perceptio, vt quis in poenam ipsius c. incidat, quia sumus in poenalibus, & textus loquitur de electo administrante in temporalibus spiritualia ante confirmationem, & omnes moniales obedientiam Abbatissae electae praestit erant, quod per talem praestantem obedientiam diceretur administrasse, & incidisset in poenam illius c. avaritiae. per ea quae dicit Abb. in c. generaliter. in prin. de electio. dum loquitur de recipiendo iuramentum & simpliciter loquens, Dec. non facit differentiam. Et quod ex sola possessione non incidit in poenam illius c. avaritiae. Faciunt, quae dicunt ibi Docto. & inter ceteros Franc. dum dicit, quod ex instantia facta de electione, non incurrit poenam illius c. avaritiae.

EPITOME.

Attentatorum iudicio pendente fuit mandatum, quod daretur ex fructibus sequestratis congrua portio, accedens ad valorem pensionis soluenda.

SVMARIA.

- 1 Possessio a locatore propria auctoritate apprehensa etiam ob non solum canonem dicitur attentata.
2 Attentatorum pendente iudicio potest ex bonis sequestratis congrua assignari portio, quae ad valorem pensionis soluenda accedit. & nu. 5.
3 Attentatorum lite pendente semper pensio debita est soluenda, etiamsi illa sint reuocanda aut non reuocanda.
4 Portionis congrua assignatio ex fructibus sequestratis fiet in spoliati non autem spoliantis fauorem. si de attentato & spolio constituit.

DECISIO XLVI.

In vna Bononien. reuersionis contractus inter Illustrerem Comitem de Bentiuolis locatorem & peregrinos conductores pendebat iudicium attentatorum super possessione bonorum & apprehensa per ipsum locatorem, ex quo pro parte eius respondebatur, quod non fuerat soluta pensio, & ideo propria auctoritate adeptus fuerat possessionem bonorum locatorum, pretendendo id sibi licuisse ob non solum canonem dicebatur pro parte peregrinorum illam apprehensionem possessionis fore attentatam. Et ad euitandum scandala Rota voluit, quod ego auocarem possessionem bonorum locatorum, & de bonis sequestratis assignarem congrua portionem ad valorem pensionis, prout iuris fuerit. Dubitavi ego 7. Octobris 1547. an pendente & iudicio attentatorum ex bonis sequestratis deberet assignari congrua portio, accedens ad valorem pensionis soluenda. Et fuit resolutum, quod sic: quia soluta pensio nulla erat lis, & ista solutio facienda non contradicebat iudicio attentatorum. Nam si reuocarentur attentata, siue non, in omnem casum pensio erat soluenda. Non obstat, quod privilegium attentatorum sit privilegiatum: quia dicebatur, quod illa resolutio non retardabat dictum iudicium ex quo omni casu solutio fieri debebat, & alter attentans reportare malum aliquod

aliquod, per text. in l. fina. C. de ord. cog. vbi textus fructibus sequestratis sit subueniendum. Nam cum ipse spoliando & attentando delinquat, quod reperitur, debeat reportare malum aliquod, per text. in l. fin. C. de ord. cog. vbi ex fructibus sequestratis sit assignatio congruae portionis in fauorem spoliati non autem spoliantis, & ideo videbatur intisto casu, quod ex istis fructibus non deberet dari aliqua portio: tamen fuit responsum quod illud procederet, si de attentato & spolio constaret: sed quia iudicium super hoc pendebat, lite pendente debebat dari portio ascendens ad valorem pensionis.

EPITOME.

Alternatiua, vbi est negatiua excepta, oportet, vt vtunque verificetur.

SVMARIA.

- 1 Ad veritatem alternatiuae alteram partem esse veram sufficit.
2 Stipulatio vt committatur, necesse est vt vtunque per alteram negatiuam expressum interueniat.

DECISIO XLVII.

In vna Vrgellen. Prioratus coram D. Rauellen. in quod in commenda, facta de quodam Prioratu, & in ea dicebatur: Prioratum praedictum conuentualem aut curatum non esse. Fuit dubitatum die 24. Octobris 1546. tantis verbis gratia, an necessarium sit probare Prioratum non esse conuentualem, & non habere curam. Et fuit resolutum, quod sic: quia licet aliis ad veritatem alternatiuae sufficit alteram partem esse veram, l. si here. si plures. ff. de cord. inst. cum aliis vulg. istud etiam habet locum in alternatiua negatiua excepta, vt per Bartol. & Ias. in l. si quis ita stipulatus. ff. de verb. oblig. Felin. in c. inter ceteras. in vers. fallit 4. & ibi Deci. col. 13. de rescript. tamen ad hoc, vt stipulatio committatur, oportet, quod vtunque per alternatiuam negatiuam expressum interueniat, l. si quis ita & addita. & §. vttrum. vbi Soci. ff. de reb. dub. & ibi Ludouic. The. Moder. & Anton. de Butr. in d. c. inter ceteras. §. col. 1. nu. 3. super gloss. penul. vers. si negatiua. & ibi Card. col. penul. vers. si inter genera. & per Abb. col. 2. num. 1. in 3. not. vers. aut per verba negatiua, de rescript. praesertim quando inspicitur effectus eorum, quae aguntur: vt considerat Felin. in d. c. inter ceteras. col. fin. vers. fallit 4. & ibi Dec. col. 3. vers. & praedictam regulam durare noluit quo ad res, vt stipulatio non committatur iuxta intentionem promittentis, qui committi noluit, requiritur, quod neutrum fiat. Et sic casu in isto, ad effectum, vt gratia non dicatur subrepticia, importet, quod non sit couentualis nec iuratus.

EPITOME.

Verba vacantia ad praesens in gratia referuntur postea comprehendunt in mense ordinario.

SVMARIA.

- 1 Clausula quod vacare ad praesens contigerit, an comprehendat beneficium in mense ordinario vacans. & nu. 5.
2 Expectatiua & reservatio auocatiua regulariter diu nec debet nec solet ad menses ordinarios nisi ex primatur.
3 Clausula in mensibus ordinariis, ad vacatura tantum

beneficia, non etiam ad vacantia & vacatura refertur.
4 Verbum, vacaturum, non comprehendit vacans, cum de vtroque separatim sit mentio.
6 In materi astricta non est recedendum a proprietate verborum.
7 Papa confivendo beneficium aut vacans aut vacaturum, non debet de mense ordinario facere mentionem. & quare. & nu. 9.
8 Papa in beneficio vacanti, cuius provisio est favorabilis, concurrit cum quolibet ordinario.

DECISIO XLVIII.

In vna Calagurita. praestimonij de Cantuaris, in qua bo. mem. Cardinalis C. postellanus sub die 27. Septembris 1540. habuerat gratiam referuam ad vnum 73. & valoris 400. in Astorican. Legionen. & Calaguritan. Ecclesiis & in gratia erant haec verba: si quae vacant ad praesens aut cum simul vel successiue per cessum vel decessum seu quamuis aliam dimissionem vel amissionem, illa in titulum aut commendam, vel alias quomodolibet obtinen. aut in eis, vel ad illa ius habe. vel in aliquo ex mensibus ordinariis collatoribus per constitutiones vacare contingeret etiam secularibus, quae tu per te vel procuratorem tuum legitimum infra unius mensis spatium duxeris acceptam, ex nunc proinde ex tunc & e contra, commendamus dictum praestimonium de Cantuaris, quod vacauerat 12. Septembris eiusdem anni, & sic in mense ordinario. Dubitavi ego 13. Octobris 1547. an per illa verba, si quam vacare ad praesens beneficium, vacans de mense Septembris censetur bon. mem. Cardinali Compostellan. commendatum. Et pro parte negatiua dicebatur, quod negari non poterat, quod ista gratia intelligi debet de vacaturis, cum esset gratia expectatiua seu referua, ad not. per Perus. in c. an de concess. pr. bend. in 6. Et sicut de expectatiua & reservatio auocatiua regulariter dari non debet, nec solet, ad menses ordinarios, nisi exprimere tur, ita etiam dicendum erat, quod beneficia vacantia non comprehenderentur nec dici poterat, quod illa & verba etiam in mensibus ordinariis, referantur ad beneficia vacantia & vacatura, s. d. tantum ad vacatura: quia ex quo agebatur de privilegio ordinarij, clausula talis in fine posita debebat coartari, non autem ampliari, ad not. per gloss. in verbo, ceperunt de off. deleg. per Clem. 1. in verbo, notarius de offi. ordinarij. Vnde clausula erat illa in mensibus ordinariis, pro qualitate eius orationis adiecta, quod vacatura beneficia non dicitur defendere quoad vacantia, ad not. per Bart. l. 1. ff. de vulg. & pupil. sublt. Felin. in c. causam quae col. 4. vers. limita. Bar. in l. 4. §. eritque differentia. ff. de vibon. rap. Non obstant illa verba, ad praesens vacans, quae sunt intelligenda de beneficiis vacantibus in mense apostolico, quorum vacatio in mense ordinarij vacare inceperat: cum quilibet gratia intelligatur sine praesentio alicuius etiam minimo, ad c. super eo. maxime per Dec. de off. deleg. Non obstat, quod verbum, & vacaturum, non comprehendit vacans: quia separatim de vtroque mentionem fecit, ad haec conditio §. fin. & l. si tunc facta ff. de cond. & demonst. & ibi per Io. de Imol. & in l. si ita legatum. 2. ff. iud. sol. vbi propter verbum, praesens, abesse verbum, quod futurum actum alias comprehenderet, ad l. verbi oportet. ff. de verb. sig. praesens non comprehendit: quia de comprehensio & comprehensuro separatim & specialiter dispositum est, ad l. cum ex filiofam. de vulg. & pup. Istis tamen non obstantibus, per omnes pro parte affirmatiua resolutum fuit: quia Papa & in gratia commendat

comendat beneficia ad præfens vacantia, ergo tā vacātia in mense apostolico quā ordinario: & in t mate ria ftrieta non est recedendum à proprietate verborū ad l. cum de leg. & ibi Arc. ff. de testib. Itē quia si Papa prouidendo de vacaturis, quæ prouiso est odiosa, c. si nulla. de conc. ff. præbend. vult præiudicare ordi nario in suis mensibus, à fortiori erit dicendum in be neficio vacante quæ prouiso est fauorabilis, ad nor. in c. vt singulæ. de off. Archid. & tantò magis quia Papa conferendo beneficia vacantia nulli facit iniuriam: cum ipse Papa cōcurrat cum quolibet ordinario. Et idē vel dicendum est, quod t beneficium cōferendo vacans Papa non debet facere mentionem de men se ordinario: quia id facit iure pprio, & reg de 4. mē sibus loquitur quodā beneficia vacatura: aut dicendū est, quod illa clausula, etiam in mensibus ordinariis referatur non solum ad vacantia: quia in beneficiis, vacaturis Papa vult præiudicare mensibus ordi nariis, qui tamen mēses erant per regulam referuati ordinariis quodā beneficia vacantia in mensibus or dinariis, attento, quod regula de his non loquitur, & t Papa concurrat cum quolibet ordinario, & prouiso satis est fauorabilis. Nec est verum, quod commē dando talia beneficia vanum præiudicium sit ordina rij, si talia beneficia in gratia nō comprehenderentur. Nam t Papa commendauit 71, & c. ad valorē 400. si illud actu vacans non comprehenderetur, Papa de illo alteri prouidere non posset: & nihilominus gratia vique ad illum valorem in aliis beneficiis vacaturis esset adimplēda, & in hoc ordinarij graualetur fauor: ergo est ordinarij, vt beneficium actu vacans cōpre hendatur, vt de illo alteri Papa prouidere non possit, & citius gratia a. simplicitur.

EPI TOME.

Venditor constituendo se teneri & possidere nomine em pto ris, an sit liberatus, vt actione ex empto non teneatur ad traditionem

SVMARIA.

- 1 Venditor constituens se teneri & possidere nomine emptoris, liberatur actione ex empto.
- 2 Venditor constitutus se precario nomine emptoris possidere, actione ex empto non liberatur.
- 3 Opinio communis vt sit pro aliqua parte quid consideretur.
- 4 Emptor potest retinere pretium per exceptionem, donec sibi actualis tradatur possessio.
- 5 Venditor constituens se nomine emptoris teneri & possidere, d. n. corporalem apprehendat possessionem, actione ex empto liberatus est.

DECISIO XLIX.

IN vna Romana pecuniaria coram D. Prospero 27. Octobris 1547. fuit dictum, quod t glo. in l. ab emptione ff. de Pact. dum dicit, quod venditor constituendo se teneri & possidere liberet se ab actione ex empto, sit vera, & communiter approbata, prout dicit ibi Inf. non obstat, quod Corn. conf. 345. in causa vertente. col. 2. vers. nec huic decif. vol. 1. dicat, quod illa glossa & dictū Bart. communiter reprobetur: quia potest dici, quod Corn. loquatur, t quando quis constituit se precario possidere, illo casu verum est, quod non liberetur: & ita loquitur glo. quæ in contrarium allegatur. sed quia etiam Corn. sentit, quod etiam in simpli. ci constituto dictum Bar. communiter reprobat, iuit dictum, quod illud est falsum: quia ant t com-

munis opinio sit pro aliqua parte, consideratur, quod communiter Dd. teneat opinionem illius glo. vt patet ex dictis Inf. recitē illa glo. dicitur communiter approbata, licet dicat & alleget. Dd. tenentes contra illa in loco, in quo principaliter articulus non disputatur. Fuit tamen etiam in casu illo, quod licet illa glo. esset vera, quod liber esset ab actione ex empto, tamen quia dabatur alia remedia, vt puta rei vendicationis & interdictum vnde vi, & in casu illo non erat intentata actio ex empto, sed tamen per viam exceptionis emptor volebat retinere pretium, donec sibi traderetur actualis possessio, quod pot. rat illud dicere, quia cui damus actionem, tantò magis exceptionem etiam vt euitetur circuitus iudiciorum. Item quia t constituerat se tenere & possidere, donec corporalem possessionem apprehenderet. Et in hoc bene dicit Corn. cum d. conf. 343. vult, quod isto casu non censetur liberatus.

EPI TOME.

Restitutio in integrum aduersus prescriptionem statutariam 16. annorum Communitati Lucan. concessa.

SVMARIA.

- 1 Aduersus prescriptionem 30. annorum datur restitutio in integrum minori & non maiori.
- 2 Communitas æquiparatur minori.

DECISIO L.

IN vna Lucan. pecuniaria. coram D. Fabio. de mense Octobris 1547. fuit resolutum, quod Cardinali Lucan. daretur restitutio aduersus prescriptionem statutariam 16. annorum statut. vbi sita dist. onen. qui si ista æquiparatur prescriptioni longissimi temporis 20. annorum, & in illa datur restitutio ex iuxta causa ignorantie, vt erat in casu illo, in quo communitas iustit. poterat ignorasse statutum vrbis. Et de tali statuto ponit Inf. l. 1. 2. lect. col. 15. ver. vnū tamē perpetuū not. C. de sum. trinit. & ibi Purpur. nu. 167. vers. vlt. limit. reg. & ibi Alex. conf. 269. viso themate infra scripto. col. pen. vol. 2. Et quod t aduersus prescriptionem 30. annor. datur restitutio, ponit Bal. in trac. de prescrip. in 4 part. primi tit. vers. 29 principaliter quære. & Dec conf. 29. Non obstat, quod in statuto Romano tam in primo lib. quā in 4. vbi ponitur dictum statutū, sint prægnantia verba, quæ denegant audientiam, & concedit plenissimam securitatem: ergo videtur deneganda restitutio, vt dicit in prædicto 4 lib. quia licet secū dum omnes l. 1. C. de præscript. 30. annorum dicit, plenissima securitate gaudeant: quia fuit dictū, quod illud procedit in maiori, secūs autem in persona priuilegiata, prout in maiori loquitur Deci. d. conf. 29. in fia. & t communitas minori æquiparatur.

EPI TOME.

Attentatorum iudicium est priuilegiatum vt etiā per celsionarium procedi non possit in negotio principali ante purgationem attentatorum.

SVMARIA.

- 1 Cedens non potest in negotio principali procedere nisi omnia attentata sint purgata.
- 2 Attentati priuilegium negotio principali præiudicat.

DECISIO LI.

IN vna Calaguritan. Canonicatus & præbend. corā D. Reomano fuit conclusum mēse Octobris 1547. quod si actētans in causa beneficii, prout erat in casu illo, & idē non tenetur purgare attentata, quia nō eramus in terminis. c. bonæ. de appell. & quod dicit ibi Fran. in 3. intellet. & Dec. in 1. not. Tamen fuit dictū, quod sicut t cedens nō poterat procedere in negotio principali, nisi purgatis, omnibus attentatis ita non poterat cessionarius, ne per viam indirectam tollere turt priuilegium attentati, quod præiudiciale est super negotio principali. Et idē fuit dictum, q. prius finiretur negotium attentatorum contra cessionarium, & postea procederet in negotio principali.

EPI TOME.

In causa Paduana iniuriarum ex quibus causis ab iniuriis excusatur.

SVMARIA.

- 1 Absolutio si fiat à censuris ab homine illatis, & non purgatur iterum causa cognita potest fieri intrusio.
- 2 Iniuria excusatur etiam qualibet causa.

DECISIO LII.

IN causa Paduana iniuriarū 21. Octobris 1547. pro osui dubium, præsupposita liquidatione fructuum per iudicē facta, a qua fuit appellatū, & regula in supplicatione posita sine præiudicio liquidationis fructuū, quod dato, quod cōmunis sit opinio, q. quando absolutio t sit à censuris ab homine illatis, si non paretur, iterum causa cognita, debeat fieri intrusio, tamen quia aliqui Dd. tenent in c. eos. de sent. ex com. in 6. vt putā Ioan. And. & Franc. quod etiam fiat sine alite qua cause cognitione retrusio: quod illis t sufficiebat ad excusandum Hieronymum ab iniuriis. cum qualibet causa excuset. & dato, quod diceretur, quod est appellatum ab excessu, ergo in aliqua summa debeat fieri solutio in fratres. & ad excusandum ab iniuriis fuerūt consideratæ alię causæ. de quibus per aduocatum

EPI TOME.

Vicarius Episcopi non habens speciale mandatum, non potest supprimere beneficium.

SVMARIA.

- 1 Vicarius Episcopi non potest vigore sui vicariatus absque sœcra. mandato beneficium supprimere.
- 2 Ardua non veniunt in generali mandato.
- 3 Speciale mandatum etiam spatio 30. annorum non presumitur nisi enuncietur.

DECISIO LIII.

IN vna Calaguritan. beneficij de plebis fuit resolutum coram D. Rauellen. 21. Octobris 1547. quod vicarius Episcopi vigore sui vicariatus non poterat supprimere beneficium absque speciali mandato, fuit alleg. ad Abb. in c. cum accessissent. super verb. & etiā confirmat. de constit. alleg. Domin. in c. fin. 2. col. de

off. vicar. in 6. Feder. cōf. 364. facit quod not. Archid. in c. ad hec. de off. ordin. quod denegari non potest, quia ea que sunt ardua non veniunt in generali mandato, quod est diminuere cultum Ecclesiæ: & licet cefemus in tempore longinquo plusquam 30. annorum, fuit dictum, quod t ex quo mandatum speciale non enunciabatur, non presumebatur, & idē decif. 3. Cassad. de procurat. non obstat.

EPI TOME.

Tacita repudiatio inducta ex lapsu temporis.

SVMARIA.

- 1 Possessorio remedio ab intestato potest agi ab intestato, etiā si sit testamentum, si spatio 30. annorum additio hæred. tatis sit præscripta. & nu. 4.
- 2 Hæres si sit incertus non potest esse locus successioni ab intestato.
- 3 Spatium 30. annorum etiam hæredi ignoranti currit.

DECISIO LIIII.

IN causa Anaguina Castri Suruila 27. Octob. 1547. proposui dubium, an stante t testamento D. Honoratus possit agere remedio possessorio ab intestato. Pro parte negatiua dicebatur, quod non, per l. quandiu est locus successioni ex testamēto cessat successio ab intestato. l. quamdiu. ff. de regu. iur. Et istud etiam est verum t stante incertitudine hæredis nū adierit, iuxta tex. & glo. not. in l. 1. C. de bon. poss. item per text. in s. cum autem. Inlti. de hæred. quæ ab intest. vbi tunc venit ab intestato, quādo heres esse desierit, & sic videtur, quod oporteat docere testamentum esse desitutum. Cōtrarium fuit in casu isto decifum, quia à tempore mortis Ioannis Felicis vsque ad tempus, quo Honoratus agere incipit, lapsi fuerunt 30. anni, & vltra. quo casu cum honoratus esset filius, & ei ab intestato hæreditas deferretur, t & ius ad eūdi spatio 30. annorum præscri bebatur, quod tempus etiam ignoranti currit, iuxta glo. communiter approbatā in l. licet. C. de iur. delibe. ex lapsu tantū temporis inducebatur valida repudiatio secundum Bart. in l. 1. 1. not. C. qui admit. ad bon. Soz. conf. 63. col. 2. vers. sed his & aliis non obstat. vol. 1. Paul. Castr. in l. 3. ff. de acquir. hæred. Ergo cum ex lap futanti temporis esset inducta repudiatio, erat locus successioni ab intestato. & in terminis istam opinionem tenet Alexan. conf. 9. col. 1. in fin. in 2. vol.

EPI TOME.

Statutum vrbis in minore non valente donare sine solemnitate haberet locum in minore constitente habere pretium in cōtractu venditionis supra decif. 7. lib. 3.

SVMARIA.

- 1 Minores si non possint ex statuto liberè donare nisi interuenientibus quibusdam solemnitatibus, sine illis etiam in actu venditionis consistere non possunt.
- 2 Donare prohibitus si vendat, & constituatur se pretium accepisse, fraudem facit legi & statuto.
- 3 Mmor curatorum non habens an sicut possit contrahere, sic & constituendo sibi præiudicare.
- 4 Mritus si constante matrimonio constituatur se dotem recepisse, donationem facere videtur, nisi facta sit ratione præcedentis promissionis.

5 Confessio mariti ex alia causa quam dotis emanata reputatur donatio.

DECISIO LV.

IN causa Romana Casalis della Battaccia 20. Octobris 1547. proposui dubium, an confessio de duobus millibus receptis per minore in instrumentis venditionis facta sapiat donationem, ita vt comprehendatur sub prima parte statuti de pactis & donatione. non valitur, vel saltem ea minores dicantur laesi: & fuit resolutum per omnes. seclulis quibusdam coniecturis, quae contra minores adducebantur, quod simpliciter querendo, an confessio minoris in actis venditionis de recep. duobus mill. sapiat venditionem, ita vt comprehendatur sub dicto statuto. Pro parte affirmatiua dicebatur, quod sic: quia ex quo minores non poterant liberè donare, sed interuenientibus quibusdam solennitatibus, non poterant etiam confiteri sine illis solennitatibus, text. in l. qui testamentum. ff. de probat. l. cū quis decedens. §. Titia. & ibi Bar. aliis de facili statutū potest clusoriū reddi: cū minor volens donare, venideret, & fateretur se recepisse, vt lare Soz. conf. 63. circa prin. col. 5. vt. postremū predicta conclusio. vol. 1. vbi in terminis dicit, quod si vbi quis est prohibitus donare, si vdat, & confiteatur pretium habuisse, fraudem legi facere videtur, & statut. de dona. ad praesumpta se ostendit, ne aliis fraus inducatur, Corn. conf. 185. vers. contrarium tamen in simili: Non ostendit adducta in contrarium videlicet dum primò dicebatur, quod si minor contraorem non habens sicut potest contrahere, ita potest confitendo sibi prejudicare, vt per Abb. c. fin. col. 3. nu. 8. de confess. Ita tamen loquitur in donatione, cū sit iuris iuris, non extenditur ad confessionem, de qua statutum non loquitur, maxime cū in proximo statutorum. in 1. lib. dicatur, quod statuta sint intelligenda, prout iacent, ergo non poterat fieri extensio ad confessionem, prout ita dicit Iaf. conf. 60. in 1. vol. quia fuit responsum quod statutum non excludit interpretationem, quae prouenit ex descriptione legis Corn. col. 3. 24. vol. 3. col. 2. quae in statuto semper recipitur, similiter in l. 2. C. de noxal. Paris. conf. 64. nu. 25. vol. 1. & hoc sine difficultate procedit in casu nostro, arguendo à ratione expressa in statuto, quae fuit ad obuiandum fraudibus, quae comprehenduntur ratione, non licitur sumpta per interpretationem seu extensionem, gloss. in Clem. 1. in ver. eligatur. de elect. cum aliis. & longè maior fraus interuenire potest in donationibus, quae fiunt sub colore aliquo, puta confessione, quam in donat. si simplicibus: cum in illis magis conueniri possit minor. Et quod illis donatio principaliter statuente occurrere voluerunt, patet, quia voluerunt consanguineos iurare non credere in praedictum minorum, quod non potest aptari ad simplicem donationem: cū illa sit aperte damnosa, cū donare sit perdere. Sed tale iuramentum conuenit aliis actibus ex quibus resultat donatio, ne in eodem actu minores decipiantur. Non obstat, quod dicebatur, quod si confessio comprehenditur sub donatione, quod dubitasset, quod si maritus constante matrimonio confiteatur dotem recepisse, si talis confessio sapiat donationem, quod tatum voluit Bart. in l. asiduus. C. qui pot. in pign. hab. Rom. & Alex. in l. donatio. ff. de verb. ob. cū aliis adduct. per Felin. in c. si cautio. col. 16. vers. concludo. de fid. instru. Imò talis confessio quando non est renunciatum exceptioni non numerata pecunia, videtur facta spe futuræ remunerationis, ad Alex.

in d. l. donatio. ff. de verb. ob. col. 3. respondetur, quod procedit in dote confessata ratione praecedentis promissionis. & quia à communiter accedentibus matrimonium non est sine dote, & maritus onera matrimonij verisimiliter non sustineret sine dote, l. 3. de iure dotium. Soci. conf. 122. vol. 3. Aym. conf. 40. 2. col. quae cessant in casu nostro. Et idèd vbi praemissa non concurrant, videmus, quod si confessio mariti ex alia causa emanata, reputatur donatio, & propterea non valet, vt per Soci. conf. 65. quod illa iura loquebantur in personis prohibitis: quia fuit dictum, quod ista responsio firmabat conclusionem istam, attento statuto quod minor sit prohibitus sine certa solennitate donare, ergo confiteri.

EPITOME.

Aduocatus contra eum, pro quo est aduocatus, potest esse testis etiam iniurus.

DECISIO LVI.

CONCLUSIMUS in vna Romana societatis 2000. duccat. D. Io. Baptista Guid. bonus. & ego, quod aduocatus contra eum, pro quo est aduocatus potest examinari etiam iniurus, per conf. Paris. 70. vol. 4. & decif. Guid. Page 45. Non obstat, quod Io. And. in addit. ad Specul. tit. de testib. §. quo possunt contra testes opponi. col. 24. in addit. incipien. l. si. quam videtur sequi Stepha. Aufred. in tracta. vol. 9. dum vult, quod in duobus casibus possit examinari: ergo extra illos duos non poterit. quia Io. Andr. loquitur per verbum, maxime dum dicit, quod aduocatus potest examinari, quando interrogatur de his, quae sunt ante susceptam aduocationem.

SVMMA RIVM.

1 An possit stantibus literis in forma brevis coram iudicibus de partibus valide procedi.

DECISIO LVII.

DIE 14. Octobris 1547. in causa Messanen. Baroniae proposui dubium, an stantibus literis in forma brevis directè pro Rege Siciliae poterit coram iudicibus de partibus valide procedi: & an primae littere Clementis ad dispensandum super contrahen. matrimonio, de quibus in hac causa agitur, contineant materiam fauorabilem. fuit dictum, quod alias prima pars dubij fuerat resoluta, vt patet supra decif. 34. & in brevis etiam erat recept. per horrefcētia. Secūda pars etiam dubij erat resoluta, vt patet superius decif. 34. Et quia pars aduersa pauper erat, noluit informare, idèd punctum pro resolutio habui secundū praedictas resolutiones.

EPITOME.

Fideiussor, qui accessit societate durante ad bene placita cū disiecta 15. diebus, quia accessit ad sex menses & non ultra, si societate infra sex menses disiecta, conueniri potest.

SVMMA RIVM.

1 Principales disiecta infra statuta tempore societate tenentur: & si fideiussores se vt principales obligauerint, eodem modo.

dem modo quo principales tenebuntur.

DECISIO LVIII.

ALPHONsus contraxerat societatem cum Ioanne cum clausula ad sex menses, & deinde ad beneplacitum cum disiecta ad 15. dies: cui societati de anno 1542. accesserunt Io. Matheus & Iacobus Clubandi ad sex menses, & non ultra: lapsis sex mensibus, & durante societate ad beneplacitum, iterum iidem fideiussores de anno 1544. accesserunt eidem societati de nouo ad illos sex menses, & non ultra & voluerunt teneri in omnibus, vt principales. Facta dicta accessio post 3. menses cum dimidio Alphonus disiecit societatem sub his verbis: quod non intendebat amplius dictam societatem durare, & beneplacitum reuocabat. Dubitauit ego 20. Octob. anno 1547. in vna Romana relevationis indēnitatis, an fideiussores societate durante ad beneplacitum cum disiecta 15. dierum, & accesserunt ad alios sex menses, & nō ultra potuerint infra 6. menses disiecta societate conueniri, & fuit per omnes resolutum, quod sic: quia fideiussores, qui voluerunt ultra sex menses teneri, consentent conueniri posse, quando societas infra d. sex menses dissoluitur, Bart. in l. cum ita. de dolo. Angel. & Bald. in l. si ultra. C. de fideiussorib. Bar. in l. si actio. ne. col. 3. nu. 9. C. de obligation. quod fideiussores volebant teneri vt principales, & ad omnia, ad quae principales tenebantur, sed certum est quod si disiecta societate etiam intra sex menses principales teneantur, ergo fideiussores.

EPITOME.

Gratia confirmationis creationis in canonicum quo casu intellecta in omnibus mensibus.

SVMMA RIVM.

1 Papa nihil excipiens quodam menses ordinarios sed eos quoque per copulam ex primis, censetur in omnibus tam suis quam ordinariis conferre.

DECISIO LIX.

PAPA confirmauerat creationem in canonicum factam per ordinarium: & postea subiunxit. Et nihilominus canonicarū & praebendam inibi primo vacaturam, etiā generaliter referuat praeterquam per orbitum apud sedem & familiarem alicuius Cardinalis cuius consensus ac in mensibus ordinariis collatoribus &c. conferimus: fuit dictum in vna Concordien. canonicatus & praebend. coram D. Reonano 10. Nouemb. 1547. quod Papa respectu suae concessionis, quam de nouo faciebat, concedebat quantum in eo erat: & quia si tantum aliqua excipiebat, quod gratia conferretur esse facta in omnibus, mensibus quod etiā importabant illa verba, referuat. Nam referuatio inducebatur per regulam referuatiōis. Non obstat illa verba, ac in mensibus ordinariis, certe concessio fuisse intellecta sine praedictio mensium ordinariis. Sed quia Papa liberam gratiam conducere volebat, idèd expressit, ac mensibus ordinariis: quia illa copula augmentatiue ponitur, vt non solum concederet in mensibus suis, sed etiam ordinariis, qui nisi expressi fuissent, non venissent.

EPITOME.

Quando ex parte actoris constat de iustitia sententi, potest iudex sententiam nullam confirmare de iure, nisi sit commissa causa nullitatis.

SVMMA RIVM.

1 Nullitatis iudicium prius quando sit decidendum, quam in negotio principali procedatur.

DECISIO LX.

IN causa Messanen. Baroniae, 14. Nouemb. 1547. dedi dubium, praesupposito, quod testes super impedimento consanguinitatis ab utroque capite proueniente fuerunt legitime examinati: Et quod Io. & Angela nullitati in processu de partibus factae renunciarunt cum promissione de soluendo expensas: & ex processu de partibus velint se iuuare praeter istam probationem, an sit cognoscendum super negotio principali, priusquam dictae nullitates specificentur, ita quod & negotium principale & dictae nullitates in eadem sententia terminentur. Et fuit resolutum, quod licet de iure communi, quando iudici appellationis constat de iustitia sententiae, quae est nulla ex parte actoris, quia acta sunt inualide gesta, quod tunc iudex potest primam sententiam non solum reformare, sed etiam illam confirmare. Ant. de Butr. c. dilecti. col. 6. de appella. Alex. vbi plures refert conf. 181. col. si. nu. 14. vers. 3. respondetur. vol. 6. & est communis opinio secundum ipsum conf. 181. col. 1. vers. tamen communis opinio est. vol. 2. tamen ista formantur ex forma & commissionis, quae erat data pro parte pupillorum contra Io. & Angelam, cū in ea esset dictum, vt prius super nullitate pronuncietur. Vnde per commissionem erat recessum à iuris dispositione: & licet extaret alia commissio praesentata in illa audientia, & coniunctim vel diuisim arbitrio pronuncietur, tamen pro parte Io. & Angelae in principio audientiarum erat praesentata commissio, & refectis expensis si quae de iure reficiendae veniebant, ad expeditionem negotij principalis, vel iuxta formam secundo loco praesentatae vel prout in prima procederet, & sic iuxta formam istius commissionis erant prius reficiendae nullitates & sic specificandae & reficiendae expensae, & postea in negotio principali procedendum.

EPITOME.

Mandatum de manutenendo vbi datur cogitur quis ad cauendum ne in futurum molestetur: ad damna vero & interesse agendum est via ordinaria.

DECISIO LXI.

IN causa Bononien. iuris macinandi Nouemb. 1547. dedi dubium, stante sententia & decreto mandati de manutenendo cogi possit de ulterius non molestatis eorumque molestationes & impedimenta illicita fuisse declarari debeant itemque in expensas damna, & interesse molestari & condemnari. Et fuit resolutum, quod ordinarij cogendi essent ad cauendum de non molestando in futurum per Dd. Bart. in l. 1. §. interdictum. in fin. ff. vii possidet. & in l. 1. §. quæst. C. vii possid. late Aret. in §. quadrupli autē Instit. de act. nu. 48. vsque ad 50. super damnis fuit dictum, quod licet isti molestatores ad illa teneantur vt dicit Bart. in d. §. interdictum, & alij Dd. superius alleg. tamen ad dicta damna & interesse via ordinaria agendū erit quia hic nō eramus in proprio interdicto Vti possid. Nam cū ex stilo palatij esset inceptū quod

constitudo de possessione saltem plene mandatum de manutenendo detur: hoc idem in eodem mandato: & debebat fieri condemnatio damnorum & interesse sed via ordinaria agendum erat.

EPI TOM E.

Executoriales late contra Capitulum quomodo afficiunt illum, cui capitulum tradidit possessionem.

S V M M A R I V M.

- 1 Tertius accipiens beneficij vacantis possessionem lite pendente habetur pro intruso, etiamsi lata sit sententia, & teneatur executorialibus postea decretis parere.

DECISIO LXII.

In vna Placentin. Canon. & præben. pro Ioanne Solano contra Ferdinandum Gualindez, in qua erat factum monitorium capitulo Placentin. ad tradendum possessionem canon. & præben. ex nunc, & fructus quamprimum vacaret Io. Solano: & lata sententia contra Capitulum, & pendente appellatione Capitulum dedit possessionem canonicis & præben. vacantis: habet etiam de tradendis fructibus, quamprimum vacarent, & super eo est lata sententia, an traditio possessionis & fructuum deinde pendente appellatione facta per Capitulum alteri operetur, vt accipiens videatur lite pendente super fructibus intrusus. Et fuit resolutum, non habito respectu, an esset sententia lata, sed ex quo lis erat, quod ille tertius, cui erat tradita possessio, diceretur intrusus, & teneretur parere executorialibus postea contra Capitulum decretis, per d. Bald. in l. 1. col. 2. in fin. C. com. diuid. & quod ibi dicit Salic. & idem Bal. auth. litigiosa. C. de litig. Et multa fuerunt dicta, quæ latius in informatione videri possunt: sed illud dictum Bal. in d. l. 1. decidit istum casum, ex illa quoque Domini moti fuerunt.

EPI TOM E.

Titulum coloratum quo casu dicatur spoliatus habere.

S V M M A R I V M.

- 1 Spoliatus ad beneficium est restituendus etiamsi spoliatus probauerit istud esse iuris patronatus: secus si ex ipsius spoliati confessione constet de iure patronatus.
- 2 Clausula de modo medietatis patronorum consensus interuenit, non præstat titulum coloratum, si producens spoliatus ipse confessus fuerit beneficium esse iuris patronatus.

DECISIO LXIII.

In vna Astoricen. Parochialis de Teranta, coram D. Prospero fuit resolutum quod spoliatus, qui habebat gratiam, perinde valere cum clausula & quatenus de iure patronatus parochialis existat cum consensu patronorum: quod dato, quod ex actis constaret quod Parochialis esset de iure patronatus, licet non diceretur habere titulum coloratum, Nam licet esset probatum per aduersarium, quod beneficium esset de iure patronatus, tamen probatio non excluderet contrariam probationem, & de ista probatione in illo iudicio possessorio non erat agendum, sed spoliato debebant omnia restitui: secus dicebant Domini fore, quando de iure patronatus constaret de confessione illius spoliati, prout in eadem causa. Idem spoliatus produxerat primò gratiam, in qua dispositione narrauerat beneficium esse de iure patronatus & Papa proiuderat, dummodò medietatis patrono-

rum consensus interueniret. & quia fuit dictum, quod illa gratia non dabat titulum coloratum: Ideò fuit coactus expedire gratiam, perinde valere, in qua omnia dicta narratiua de eo facta fuit mentio conditionaliter.

S V M M A R I V M.

- 1 Testes examinati & in instrumento producti, & responsa ad præparatoria transferunt onus probandi in contrarium.

DECISIO LXIII.

Die 21. Nouembris 1547. in causa Romana hæreditate de Cardellis, proposui dubium, an ex testibus examinatis, & in instrumento productis, ac responsione ad præparatoria probetur veritas domus Angularis. Et fuit resolutum, quod ex omnibus, quæ adducebantur in informatione induceretur probatio indemnitate saltem, quæ transfert onus probandi contrarium in aduersarium: tamen per qualitates illius porticellæ, & quia dicebatur quod per dictam porticellam ingrediebatur in medietatem domus Iuliani, quæ erat iuncta cum orto. Et quia istæ qualitates secundum iudiciū peritiorum examinatorum maximè sumè præstabant, quod si illæ qualitates non conueniebant quod erant eligendi de nouo periti, qui examinerentur super eo an dictæ qualitates conueniri poterint.

EPI TOM E.

Privilegium de non soluendo decimas intelligitur de extraordinariis. Item fuit firmatum 2. Decembris 1547. in eadem, sed fuit dictum ex quo testes in remissoria examinati dicebant, quod per longum tempus tenent, quæ dicebantur Curato & Rectori non soluendæ.

DECISIO LXV.

In vna Burgen. decimarum, coram D. Prospero, 21. Nouembris 1547. fuit dictum, quod privilegium eximens à solutione decimarum intelligeretur de decimis extraordinariis, non autem ordinariis, per dictum Bald. in l. fistulas. §. frumenta. ff. de contr. emp. & Frac. de rema. sing. suo 107. Felin. in c. sedes. col. 1. in fin. verf. & ista faciunt ad quæstionem de rescript. quod negari non poterat quin privilegium esset dubium Et idè esset per consuetudinem interpretatiuum, ita quod erat stante consuetudine interpretatiue intelligendum.

EPI TOM E.

Mora purgari non potest, vbi in transactione est pactum resolutiuum.

S V M M A R I V M.

- 1 Consensus partium si flatu tempore effluxo euauerit, non potest contractus sine partium consensu sustineri.
- 2 Emphyteota habet purgationem moræ etiamsi lex illo canonem non soluente contractum rescindat.
- 3 Contrahentium dispositio recipit interpretationem à dispositione iuris si interueniat dubium.

DECISIO LXVI.

In transactione erant posita talia verba: & si transacto dicto mense Septembris proximè futuro dicti heredes D. Antonij huiusmodi cautionem non prestiterint, tunc presens transactio & concordia sint nullius valoris & momenti, & neutri partium propter hoc in suis iuribus præiudicetur. Dubitauit D. Anto. Aug. in vna Viterbien. pecuniaria, 26. Nouembris 1547. an stante dicto pacto resolutiuo mora poterit purgari

EPI TOM E.

Gratia Nicolai ex quibus subrepticia reputata.

S V M M A R I V M.

- 1 Gratia de iure patronatus obtenta per narratiuam dicendo quod patroni præsentauerunt indignum & patronorum procuratores id fecerunt excedendo fines mandati est subrepticia.

DECISIO LXIX.

In causa Parochialis S. Thomæ de Prauia bonorum die 15. Decembris 1547. dedi dubium, stante presentatione procuratorum patronorum in manibus ordinarij in fauorem fratris Hieronymi de facto facta, & literis de nouo productis, quod obtineatur prouisio per ipsum fratrem Hieronymum postea obtenta, & institutione ab ordinario postea subséquuta, an dicatur sufficienter contradicendum per patronos, ita vt gratia dicti Nicolai reddatur surrepticia: Tum quia erat obtenta, eo quia erat narratum, quod patroni præsentauerant indignum: & istud non erat verum. Quia cum mandatum esset datum ad præsentandum in manibus habentis potestatem admittendi procuratores, præsentando coram capitulo, excesserunt fines mandati, & ita patroni non dicebantur præsentare. Secundò, quia prouisio Nicolai erat obtenta cum narratiua, quod patroni indignum præsentauerant, & sic tanquam patroni essent privati: quo casu prouisio Apostolica auctoritate, etiam patronis præsentantibus post quadrimestrem est valida, vt per Felin. in c. cum Bertholdus. col. 4. in prin. verf. 2. aduerte de re iudic.

EPI TOM E.

Clausula absolutionis à pœnis & censuris non habilitauit Ioannem de Milla inhabilem ad beneficia expugna in duello facta.

S V M M A R I V M.

- 1 Clericus pugnans in duello inhabilis est ad beneficia.
- 2 Clausula motus proprii, etiam ex certa scientia & apostolica potestatis plenitudine & absolutione à censuris & pœnis clericum non habilitat in duello pugnantem.
- 3 Votus proprius non inducit dispensationem irregularitatis vel alterius defectus, nec gratiati inhabilitatem tollit.
- 4 Clausula ex certa scientia nihil operatur quoad ea quæ sunt facti: dum Princeps ea ignorare præsumatur.

DECISIO CXX.

Ioannes de Milla pugnauerat in duello. propter quod dicebatur, quod erat inhabilis ad beneficia, per not. per Dd. in c. 1. & 2. de cler. pug. in duell. Dubitauit D. Fabius 5. Decembris 1547. in vna Dertuecn. Sacristie, an Ioannes de Milla censetur habilitatus per clausulas suæ gratiæ videlicet motus proprii, & ex certa scientia & apostolicæ potestatis plenitudine ab absolutione à censuris & pœnis. Et fuit resolutum, quod non quia motus proprius non inducit dispensationem irregularitatis, vel alterius defectus, nec tollit inhabilitatem gratiati, Rom. decif. 6. de præben. in not. & not. in Clem. Rom. de præb. & defectum personæ non tollunt etiam clausulæ generales. Non obstat Rot. 1. de præben. in fin. Et clausula ex certa scientia nihil operatur. quoad ea, quæ sunt facti: quia præsumitur ea princeps ignorare, Dec. conf. 292. col. penul. & per alia fundamenta, de quibus in informationibus.

EPI TOM E.

purgari. Ex quinque votantibus, excepto vno, omnes fuimus pro parte negatiua, quod non potuisset purgari, per ea quæ dicit Alex. in l. insulam col. 1. in 6. fallen. ff. de verb. obli. Grat. conf. 93. nu. 6. ratio est vnicia quia ex quo post illud tempus abest consensus partium, non est in potestate nostra facere, quod contractus sine consensu maneat. Non obstat, quod quando emphiteota non soluit canonem, lex rescindit contractum, & nihilominus admittitur purgatio moræ c. potuit. quia illud est in dissolutione legis, & sic ipsa lex in hoc capite specialiter prouidit: hic autem non est lata prouisio, sed partes voluerunt statim contractum facere resolutiuum: & mitius agitur cum lege quam eum homine. Itè non obstat, quod dispositio contractuum recipiat interpretationem à dispositione iuris, Barto. in l. vt iusturandi. §. si liberi. ff. de opt. leg. quia fuit dictum, quod istud procedit in dubio: Hic autem sumus in casu claro. Et idè fuit dictum, quod cum habeamus Dd. illud asserentes, in quo non videntur habere contradictoriam, & aderat prima ratio quod ista pars erat amplectenda, & non erat ab ea discedendum per argumenta aduersarij.

EPI TOM E.

Societas contrahi potest super officio emendo.

DECISIO LXVII.

Dubitauit ego in Romana reuocationis indemnitate 28. Nouembris 1547. an fideiussor, qui accessit societati super officio emendo contractæ ad sex menses, vt principalis & insolidum teneatur ad restitutionem pecuniarum, quas ille, pro quo promiserat recipit si officium non emitur vigore dictæ fideiussionis. Et fuit resolutum, quod teneretur: quia societas poterat contrahi super officio emendo, l. si fratres. §. si quis societatem. & l. cum societas. ff. pro socio, & Instit. de societ. si ergo societas valet, & fideiussor admittit societatem, ea dissoluta tenebitur, sicut & principalis tenetur. Non obstat, quod non empto officio fructus deberentur potius, & vsure: quia fuit dictum quod hic non agebatur de fructibus, sed de sor re principali. Item & quia fuisset actum de ipsis soluere & repetere ad c. debitores. de iureiur.

EPI TOM E.

Societate dissoluta etiam 15. diebus dissolutæ dicitur durare.

DECISIO LXVIII.

Die 15. Decembris 1547. in vna Romana societatis, 300. ducat. pro hæredibus Ioannis Morelli dedi dubium, an post dissolutam societatem infra quindecim dies non duraret. Et licet vna tantum pars informauerit, videlicet illa, quæ prætendebat societatem infra 15. dies non durare, tamen etiam quod non fuissent visa fundamenta, quæ fuerunt allegata, & quæ possent allegari in informatione pro friuolis, & dicere, quod illi quindecim dies dantur, vt quis interim possit eis lapsis satisfacere, & interim pecunias sibi comparare: tamen quod interim societas durabat, quia verba instrumenti sunt quæ societas duret ad sex menses & deinde ad beneplacitum, cum dissoluta 15. dierum præcedat. Licet ergo societas sit dissoluta, tamen pendens illis 15. diebus dicitur etiam societas durare, quia ex forma conventionis 15. dies dissolutæ debent præcedere beneplacitum reuocationis societatis, & si socius moreretur intra 15. dies, lucratur alter socius pecunias.

EPITOME.

Tertius veniens in instantia ad litem in eo statu & terminis à sententia contra eum lata appellare non poterit, quia erit contra eum tertia.

SUMMARI A.

- 1 Appellatio tertij venientis ad litem in tertia instantia & petentis ad causam admitti in eisdem statu & terminis substantialibus servatis non admittitur.
2 Tertius veniens in eodem statu & terminis facit sententias contra alias latus suas.

DECISIO LXXI

Iacobus Cordellas habuit duas sententias contra quosdam. In tertia instantia ad litem venit quidam Remigius pro interesse suo, petens se admitti ad causam in eisdem statu & terminis substantialibus servatis, perinde ac si per ipsum servati forent, & venit vigore commissionis, & fuit admittitur. Deinde fuit lata sententia contra Remigium. Dubitavit. D. Rossanen. in vna Valentin. de Paterna, 9. Decemb. 1547. an sit res f. iudicata contra Remigium, ita quod non sit audiendus in appellatione sua, nisi pariter iudicata: & licet Felin. in c. cum super. circa fin. de re iud. videatur decidere ipsum casum: tamen fuit dictum quod Fel. in scripto videatur continere repugnantiam dum primo dicit, quod ista sententia dicitur esse tertia, & postea subiungit, quod si non appellet, transit in rem iudicatum, ita quod videtur sentire, quod possit appellare: & tamen primo dicit, quod sit tertia sententia, ergo appellare non poterit. Item Fel. nihil allegat: & ideo illud dictum Fel. fuit à Dd. reiectum, & fuit tentum, quod sententia ista diceretur quoad Remigium tertia, qui ad litem inchoatam veniret, cum potuisset ipse novam inchoare: & veniendo ad litem debebat admitti in statu & terminis, vt dicit tex. c. 2. vt lit. pen. in 6. prout etiam ipse petiit admitti in statu & terminis, vt dicit tex. in d. c. 2. & intelligitur quod ad actus facientes, vt dicit Fran. in d. c. 2. & cum in tertia nihil aliud esset faciendum & illa sit erat in illo statu, & à tertia appellari non poterat, ergo nec Remigius potuit, qui t. veniendo in illo statu videtur fecisse illas sententias contra alios latus suas. Et ideo si iam duas sententias contra reportasset, non posset appellare, & ita hic quidam ex Auditoribus allegavit Bar. in l. à sententia. col. fin. vers. quare quod si primus est varius ff. de appell. dicens, quod ibi Bar. decidit istum casum, distinguendo, an sciuerit. vel ignorauerit: sed dictum Bar. ibi loquitur, quando sunt late tres sententiae, & tertius à tertia sententia veniens ad causam volebat appellare.

EPITOME.

An super negotio principali sententia super nullitatibus sit ferenda

SUMMARI A.

- 1 Commissio que habet vt quodad nullitates procedatur si sit presentata ultimo loco, an sit procedendum aequè ad negotij principalis expeditionem, absque expensarum refectione & pretenfarum nullitatum declaratione.
2 Nullitates si sint in actis, & pars eas reuocari cupiat, negari non potest, vt eas tollantur, & que sint declarantur.
3 Sententia, de cuius iustitia in actis constat confirmari potest, & si pars aduersi nullitates esse declarandas, aut expensas rescindendas videat, super illis quoque est pronuntiandum.

DECISIO LXXII.

In causa Messanen. Baroniz, quia pro parte Io. Guilego erat presentata t. commissio vt quodad nullitates procederetur, prout de iure. Ideo dedi dubium 9. Decembris 1547. an stante commissione ultimo loco presentata sit procedendum ad expeditionem negotij principalis absque refectione expensarum & declaratione pretenfarum nullitatum. Et fuit dictum quod de iure est, quod t. si sint nullitates in actis, & pars petat eas reuocari, quod negari non potest, quin ista nullitates tollantur, & declarentur, que sint: nam licet Alex. conf. 181. col. fin. num. 14. lib. 6. & conf. 791. col. 2. lib. 2. & Dec. in c. in literis. col. penul. circa fin. & Fel. colum. pen. circa med. de offi. deleg. dicant, quod quando t. ex parte actorum constat de iustitia sententia, quod illa sententia potest confirmari: tamen non negant, quod si pars aduersa videret nullitates esse declarandas, & expensas rescindendas, quin etiam super istis nullitatibus & expensis rescindendis sit pronuntiandum. Et aduerte, quod super omnia esset pronuntiandum super nullitate. Sed quia in casu isto non omnia erant facta nulla, sed pro parte tantum ex illa parte actorum sententia poterat fieri: dixerunt Domini: quod simul super vtroque pronuntiari poterat: Tamen quia commissio dicebat quod simul pronuntiaretur, attento, quod negotium principale erat discussum & pupilli dicebant, q. pro parte ipsorum adhuc negotium non erat instructum. Ideo dixerunt Domini, vt viderem, quas materias pupilli dare volebant, & si essent relevantes deliberare possent, & pupilli dicebant quod per illam commissionem conferebatur ius eis questum ex commissionibus pro parte aduersariorum presentatis. Fuit dictum, quod contra illas commissiones erant dicta generalia coram ita quod non videbantur commissiones acceptate. Item no erat eis ius questum etiam ex obligationibus factis quia facte erant, quatenus de iure tenerentur.

EPITOME.

Ius, quod quis ignorat, non videtur remittere.

SUMMARI A.

- 1 Ratificatio in instrumento transactionis promissa an per instrumentum ultimo productum propter ignorantiam reuocari, aut ob moram faciendam retractari possit.
2 Ignorantia affectata vnde presumatur.

DECISIO LXXIII.

In causa Petiliana dotis 9. Decemb. 1547. dubitavi, an ex capite t. ignorantia Ioan. Franciscus possit dicere per instrumentum ultimo loco productum no remississe ratificationem legitime in instrumento transactionis sibi promissam, vel moram faciendam reuocare. Et fuit resolutum quod ius, quod quis ignorat, non videtur remittere: Et quod in genere cogitare poterit illud ius, probatur in l. inter creditorem, ff. de pactis & in l. tres fratres. ff. cod. & l. mater de decens. ff. de inoffi. testa. & l. legitima. ff. de pet. her. Et Comes erat in t. ignorantia affectata, ex quo legitima no tenebatur coram certo iudice ratificare, & verisimiliter credere poterat Io. Franciscus, Comes, quod ille Io. Ant. ante promissionem factam adimpleuisset, maxime contrarium credere non debebat, & in preiudicium periculi incidisset, maxime cum nos essemus in facto, quod quis teneretur perquirere, vt est in prelatore: & sic eramus in facto alieno de quo an esset factum nulla fama erat, quia tunc fuisset iudicata causa ignorantie Comitum.

EPITO.

EPITOME.

Regula quod Cardinalis absentes vtantur eorum indultis in sex mensibus quomodo intellecta.

DECISIO LXXIII.

In vna Trifonen. Canonatus coram Domino Prospero 9. Decembris, 1547. fuit resolutum, quod regula moderata indulta Cardinalium absentium, quod per sex menses non esset restricta ad vnam Ecclesiam, & vnum Monasterium prout erat in regula moderate indulta Cardinalium, preterim quod in omnibus Ecclesiis eorum indulto vti poterant: tum quia regula generaliter loquebatur: tum quia repugnabant verba regule, dum in ea dicitur, quod quamprimum in Curiam venerint, quod debeant eligere, ergo absens non tenetur: tum quia sufficiebat Papae, quod sex menses eis abstulisset. Et ideo ad vnam Ecclesiam & Monasterium eos coarctare non voluit.

EPITOME.

Ad probandum vnum extremum sufficit presumptio probatio.

SUMMARI A.

- 1 Titulus vnionis etiam si sit inutilis & inualidus prestat probationem presumptiuam nisi plena & aperta requiratur.
2 Primum extremum simpliciter probari debet nisi ex statuto plena probatio sit necessaria.

DECISIO LXXV.

Dubitavit Dominus Prospero 9. Decembris, 1547. in vna Abbanen. parochialis de Heluina, an pro extremo sufficiat probatio presumptiu ex titulo vnionis. Et fuit resolutum, quod sic: quia t. ex confessione Episcopi soli constabat, quod Episcopus Abbanen. per tempus i. ossederat, & cum ex actis constaret de titulo vnionis presumptio erat, quod ex titulo vnionis ille possederat, ad l. quaedam mulier. ff. de rei ven. etiam quod titulus esset inutilis & inualidus. Soc. conf. 13. numero 14. & conf. 428. colum. fin. Nec obstat, quod Dec. istud limitat, scilicet nisi vbi requiritur plena & aperta probatio: Et cum constet, quod Rota vult quod primum extremum plene probaretur: ergo non sufficit presumptiu. Quia fuit responsum, quod t. primum extremum simpliciter debet probari: quia erat difficultas, an plene vel s. mij. leng. fuit resolutum, quod plene, & ideo non eramus in casu, in quo ex constitutione vel statuto, requiritur plena probatio, quia tunc procedunt dicta per Dec. vbi supra: sed eramus in interpretatione iuris privati, volentis quamprimum quod ex nunc plene debeat probari, ad differentiam semiplene, & tanto magis in illo casu.

EPITOME.

Conferendi facultatem habens an possit resignationem admittere.

SUMMARI A.

- 1 Archiepiscopus potest resignationem admittere, & in permutatione consentire.
2 Papa concedens inferiori priuilegium conferendi ex causa resignationis, non dat facultatem admittendi resignationem.
3 Ordinarius concedens potestatem conferendi ex causa permutationis videtur etiam concessisse, vt possit resignationem admittere.
4 Vicarius cui concessa est ab ordinario suo conferendi per

cessum vel discessum potestas, habet etiam facultatem admittendi resignationem.

DECISIO LXXVI.

Antonius de Vega, erat rector & possessor parochialis de Valladar, Gamoren. diocesis: & Thomas Escogido Rector & possessor parochialis sancte Marię de Caldeę, Compostellane diocesis Episcopus, narrando, quod desiderabat dictas parochiales permutare. Et quia erant in diuersis diocesis, sibus commisit Archiepiscopo Compostellano, quod si cotingeret inter eos permutationes huiusmodi, effectuari autoritate sua ordinaria, vel melius prout de iure potest & debet, predictam Ecclesiam del Valladar conferendo, & in eadem predictum Thomam Escogido instituendo plenam & omnimodam facultatem commisit. Dubitavit Dominus Prospero in vna Zamoren. parochialis del Valladar 13. Decembris 1547. an t. Archiepiscopus Compostellan. potuerit admittere resignationem & conferre, stante, quod sumus in permutatione. Et pro parte negatiua allegabatur decisi. Bisig. de renunt. vbi dicitur, quod Episcopus, qui dedit facultatem conferendi ex causa resignationis tamen ille non poterit resignationem admittere, ex quo expresse non erat dictum, quod resignationem admittere posset: Tamen fuit contrarium decisum non obstan. decisi. Bisig. quia in casu proposito per Bisig. illa maior pars tantum alleg. dictam Archid. in c. 2. de verb. oblig. in 6. quod dictum in se verum est, quoniam illud idem tenet Ioan. And. prout ibidem refert, & sequitur Franc. & Archid. ibidem loquitur t. in priuilegio concessio per Papam inferiori: quo casu per illud priuilegium conferendi ex causa resignationis non est data facultas admittendi resignationem. & ita etiam loquitur tex. in c. dudum. de prebend. in 6. sed in casu nostro & in casu Bisigneti eramus in ordinario concedente potestatem conferendi ex causa permutationis, & resignationis. Et cum t. contra concedentem plenissima interpretatio fieri debeat, si ordinarius concedit, quod confert ex causa resignationis in necessarium antecedens, videtur concessisse, vt possit resignationem admittere. Et in isto casu bene faciunt omnia argumenta quae facit Archid. in d. c. sicut. pro parte affirmatiua. & pro illa decisi. facit aliquantulum decisi. in nou. Et ideo in eadem fuit dictum, quod t. mandatum ordinarij concessum suo vicario conferendi per cessum vel decessum, ex quo in eo tractabatur de preiudicio istius ordinarij quod esset intelligendum, vt vicarius in tali mandato resignationem admittere posset, ex quo contra concedentem plene debebat interpretari. & de alterius preiudicio non agebatur, & constabant rationes Arch. in d. c. sicut. Et ideo quod male remissoria fuerit concessa ad probandum stilum in partibus, quod de consuetudine est quod vigore talium mandatorum vicarij solent resignationem admittere cum cessante consuetudine si de iure

EPITOME.

Habilitates autoris non ita exacte probandae sunt sicut pro priuilegiis. Egid. decisi. 564.

SUMMARI A.

- 1 Successor in beneficio probando sui auctoris clericatum per publicam vocem & firmam, quod alius esset habilis satis facit, licet in specie non probat auctorem ex legitimo matrimonio fuisse natum & numero 4.
2 De probatione tituli si agatur, docenda est auctoris à successore

- fore petito: secus si agatur ad beneficii canonizationem.
 3 Clericatus non nisi quis possideat, per publicam vocem & famam probatur

DECISIO LXXVII.

- F**uit resolutum in vna Astoric. Archidiaconatus de Villa vitiosa 13. Decemb. 1547. coram me, quod successor in beneficio non tenetur ita exacte habilitates sui auctoris, sicut & suas, iustificare: & idem probando clericatum sui auctoris per publicam vocem & famam, & quod aliis erat habilis, licet in specie non articulasset, quod auctor suus esset de legitimo matrimonio: tamen quia tales dicebant de publica voce & fama, quod habilitates sufficienter probabantur per decisi. Egid. 112. & 643. Non obstat decisi. Cassad. 2. de caus. poss. & propriet. in si. dum dicit, quod illa
 2 Egid. 645. loquitur, quando auctor fuit in possessione: quia fuit dictum, quod Cassa. intelligebat quod ad probationem tituli: sed secus est, quando quis petit beneficium canonizari, quod non presumitur legitimum, nisi probet, quia fuit responsum, quod respectu auctoris sufficit illa probatio non ita exacta. Non obstat etiam decisi. 312. in antiq. quæ vult, quod clericatus non probetur per publicam vocem & famam nisi quando quis possidet: quia fuit dictum quod in auctore, in quo non ita exacte probandum est, non sit verum. & illud dixerunt Domini verum esse, dummodo de legitimitate sumus aliquis non detur quia si esset datus, tunc considerabatur, quod talis probatio non esset bona.

EPITOME.

Excommunicatus non dicitur habere titulum eo locatum habilem ad restitutionem, quod excommunicato agenti spolio obstat exceptio, vt dicit Commentor regularum Cancel. laria sup. reg. 33. c. 10. circa fin. vers. secus dico. & Nicol. Aret. tracta. de heret. in 6 not.

SUMMARIUM.

- Collatio excommunicato facta est ipso iure nulla.
- Excommunicatus non est restituendus etiam si ex actis constat.
- Gratia reuocata dat titulum coloratum, et tamen non facit primam gratiam à iure impetrari.

DECISIO LXXVIII.

- I**n vna Conchen. Capellanix del Velmonte, coram D. Romano fuit resolutum 16. Decemb. 1547. qd exceptio excommunicationis tempore collationis & captæ possessionis obstat agenti spolio. Ratio fuit, quia si collatio facta excommunicato est ipso iure nulla, c. postulasti. de cler. excommu. Rota. in antiq. decisi. 363. Cassa. decisi. r. de præb. Et idem cum excommunicatus non habeat titulum etiam coloratum, cum ei priuatiuum titulum sit inductum à iure, Abb. in c. cum in nostris. in si. de concess. præb. loquitur, quod talis possessio non sit restituibilis: prout etiam dicimus de execrabili, quando de execrabilitate constat ex actis, vt aliis fuit decisi. Et idem quod cum in casu isto constaret ex actis, dicebatur quod non erat restituendus. Nec obstat, quod poterat esse absolutus: quia ea quæ sunt de iure speciali non sunt in consideratione: sicut etiam fuit consideratum in execrabili. Nec obstat, quod gratia reuocata daret titulum coloratum, vt sæpius dictum fuit: quia fuit dictum, quod reuocatio gratiæ non facit, quod gratia prima sit à iure improbat: hic autem excommunicatio facit priuatiuam à iure esse nullam, & idem titulus non dicitur coloratus. Sed huic obstat, quod dicit Abb. in d. c. cum in nostris. in si. dum æquiparat priuatiuam

inductam ab homine vel à iure, & per reuocationem est inducta priuatiuam ab homine. istud est difficile contrarium. & informantes etiam in suis informationibus, non recte respondebant, tamen conclusio super dicta fuit firmata, postquam bis causa fuit votata, ex quo ex sex votantibus quinque eorum firmauerunt. Et vnus fuit in contrario voto, alia fundamenta possunt videri in informationibus.

EPITOME.

Restitutio iterum petita quod datur de nouo, quomodo intelligatur

DECISIO LXXIX.

In vna Roman. Domus, pro Domino Thoma Besono, coram Domino Prospero 16. Decembris, 1547. fuit resolutum, quod licet ex causa noua restitutio iterum petita dari debeat, vt dicit tex. in l. fin. C. si sæpius in integ. restituit. Tamen intelligitur ex nouis probationibus super ætate, non autem super læsione restitutionis, prout declarat Ang. in l. i. C. si sæpius in integ. rest. per. Bartol. Bald. & Ang. in l. fin. C. si minor se maior. dix. vbi reddunt rationem differentiz

EPITOME.

Sententia lata contra cedentem tanquam ciuilitate mortuum nulla, nec nocet cessionario.

SUMMARIUM.

- Cedens habetur pro ciuilitate mortuo.
- Cessione lis non extinguitur.
- Sententia in expensis contra cedentem lata est valida.
- Sententia declaratoria contra cessionarium lata est nulla.

DECISIO LXXX.

- I**n vna Sancti Quirici dubitauit Dom. Rosanen. 16. Decembris, 1547. an sententia lata contra cedentem præiudicat Iacobo cessionario, stante maxime appellatione pro eius parte interposita, quæ est deserta, & stante declaratoria contra ambos lata, quæ in rem transiuerat iudicatum. Et fuit dictum, quod cedens habebatur pro mortuo ciuilitate, & mors ciuilitatis & naturalis æquiparatur, Clemens. fin. de procur. Rot. decisi. 376. in non. sicut ergo sententia lata contra mortuum naturaliter est nulla, ita contra mortuum ciuilitate: tamen quia per cessionem lis non erat extincta: nam sicut non extinguitur per mortem naturalem, vt dicit Ioan. Andr. in c. 2. vt lit. penden. in 6. 2. colum. Egid. consil. 156. ita nec per mortem ciuilem: quia ad substantiam litis non requiritur quod quis habeat ius. Nam sustentatio litis post cessionem facit, quod ille possit in expensas condemnari: & ita sententia respectu expensarum est valida, ne aliàs iudicium illud foris reddatur. Et istud ab omnibus fuit approbatum & dixi ego vnum, ex quo lis sustinebatur sic per cedentem, quod si cessionarius sciret, quæ causa contra cedentem, ageretur quod tunc sententia ei noceret per text. in c. penult. de re iudi. secus autem si ignorat. Sed alius dixit, quod hoc procederet respectu possessionis, per Fel. in c. cum super de re iudic. sed respectu iuris, quod ista distinctio non procedebat: super isto vltimo nihil fuit firmatum, & stante firma resolutio ne fuit dictum, quod cum sententia esset nulla, quod appellatio deserta non noceret. Item quod etiam sententia declaratoria esset nulla, cum executoriales nulliter essent decretæ

EPITO-

EPITOME.

Acolytorum beneficia an sint per extrauagan. ad regimen. reseruat.

SUMMARIUM.

- Acolyti per legatum creati si comprehenduntur sub extrauagan. ad regimen. an requiratur exercitium ad reservationis effectum. & num. 3.
- Clausulæ aliorum quorumcumque capellanorum, an comprehendat acolytos. & quomodo sit intelligenda.

DECISIO LXXXI.

- D**ubitauit D. Fabius in vna Salaman. beneficio. Drum pro Didaco. Valquez contra Alphonsum Moram 16. Decembris, 1537. vtrum Acolyti creati per legatum comprehendantur in extrauagan. ad regimen. Et dato, quod sic: an requiratur exercitium ad effectum reservationis. Ex sex votantibus duo primi dixerunt, quia ibi fiebat mentio de multis officialibus, & acolyti non essent numerati, & cum reservatio sit odiosa, videbatur dicendum quod ex quo de eis non erat facta mentio, quod eorum beneficia non essent reseruata. Et isti duo dicebant, quod illa verba, & aliorum quorumcumque capellanorum, referebantur ad dictionem proximè præcedentem, commensalium, quibus reseruantur beneficia aliorum quorumcumque capellanorum, qui etiam commensales sunt: quia dicebatur quod Auditores etiam erant capellani & tamē fuit facta mentio de eis: si ergo Papa voluisset reseruasse beneficia acolytorum, ita etiam expressisset, si voluisset eos excludere sub illa dictione, capellanorum sicut Auditores voluit includere. cum isti acolyti possent etiam dici capellani ex eo, quia in Capella fuerunt tamen illud est accessorium, & attenditur qualitas principalis. Alij verò tres Domini tenuerunt, quod acolyti essent comprehensi sub illis verbis generalibus, & aliorum quorumcumque capellanorum. Non postquam in præcedentibus certas species officialium posuit sub illis verbis generalibus, & aliorum quorumcumque capellanorum, voluit includere alios capellanos, qui etiam essent officiales: & multum ponderabat illam dictionem, aliorum, quæ dicit multitudinem: & sicut reseruauerat beneficia aliorum, qui sunt capellani, voluerit reseruare beneficia aliorum quorumcumque capellanorum, vt comprehenderentur omnes in capella seruientes, & cantores, & subdiaconi. Ego vt vltimus distinxit, quod aut officium acolytatus erat tēpore edictionis illius extrauagantis: & tūc ex quo non erat facta mentio de ipsis acolytis, sicut de aliis fecit, etiam cum voto primorum, vt beneficia non dicerentur reseruata: aut illud officium acolytatus non erat illo tempore, sed postea fuit creatus, & tunc beneficia eorum sub illis verbis generalibus, & aliorum quorumcumque capellanorum, comprehenderentur sub illa reservatione: cum etiam illi acolyti in capella seruierunt
 3 Quod ad secundam partem dubij D. dixerunt, quod non reuocaretur exercitium, sicut Rota concluderat, quod beneficia omnium protonotariorum erant reseruata.

SUMMARIUM.

- Index potest simul de negotij principalis tenore & de nullitatibus processuum pronunciare. & nu. 3.
- Consanguinitatis impedimentis per testes in partibus examinatis probatis, & dispensatione sufficienter non doctæ, potest pronunciare iudex matrimonium non esse validum.

DECISIO LXXXII.

- I**n vna Mellanen. Baronix dubitauit 16. Decembris, 1547. an pro parte Dom. Ioann. Angelæ semotis nullitatibus processus remansurus sit in tali statu, quod super eo posset procedi ad expeditionem causæ principalis in eorum fauorem, si aliud pro pupillis non deduceretur. Et quia pars aduersa dicebat, quod in iudicio de partibus committeretur causa subreptionis literarum ex eo, quod ante dationem literarum non fuerit expressum, quod matrimonium cum contractu & copula carnali consumeretur, confitto de præmissis, quod iudex iudicaret de surreptione literarum, & in iudicio de partibus de copula non constabat, ex quo ego præsupponebam, quod examinati super copula erant nulliter examinati: de literis non constabat, quia erant productæ pro parte Ioannis & Angelæ, & non erant exemptæ: sic cum ista narrata non essent verificata, iudex non poterat præiudicare ex illo processu in partibus factis: minus etiam poterat ego qui eram iudex appellationis, ex illo processu pronunciare: cum eadem iurisdictio erat penes me. Fuit tamen hoc non obstante resolutum contrarium: quia ex lectura breuis apparuit, quod non solum erat data iurisdictio super subreptione literarum sed etiam super inualiditate matrimonij. Itaque probatis impedimentis consanguinitatis, vt probantur per testes in partibus examinatis, non docto de dispensatione sufficienter, vt erat coram me deputatum, fuit resolutum, quod posset pronunciare sufficienter, vt erat coram me deputatum. Et fuit resolutum, quod posset pronunciare super inualiditate matrimonij simul declarando nullitates processuum.

EPITOME.

Religiosi & sequentes religionem Hierosolymitanam an sint exempti à iurisdictione Episcopi Mileuitan.

SUMMARIUM.

- Breue secundum religionem à Papa concessum tollit primū.
- Argumentum à contrario sensu non sumitur nisi ad limites verborum.

DECISIO LXXXIII.

- C**lemens VII. exemit hospitale Hierosolymitan. Magistrum, Priores, & alios subditos & vasallos à iurisdictione cuiuscumque Episcopi, Archiepiscopi, præterquam hospitalis ordinariorum tam in temporalibus quam in spiritualibus. Fuit conclusum in vna Mileuitan. iurisdictionis coram Domino Prospero, die 16. Decemb. 1547. quod hospitalia, Magistri, Priores, & omnes sequentes religionem essent exempti à iurisdictione Episcopi Mileuitan. per verba ipsius Clementis, vt supra. Sed quia per octo annos post dictam Clementinam pro parte procuratoris generalis dicte religionis fuit obtentum breue tenoris sequentis videlicet, quod Miletenf. Ciuitas & Diocesis non fuerunt sub iurisdictione, & correctione moderni Episcopi, Miletenf. sed prioris Ecclesie religionis pro tempore existens. quod ad diuina & spiritalia moderni Episcopi ita vt post mortem eius non dicantur exempti sequentes religionem. Et fuit resolutum, quod per illud breue concessum religioni per Clementem, tanquam secundum priuilegium concessum eidem, non tollit primū, textus est & ibi gloss. & Bartolus, in l. hac saluberrima. C. de præpos. agen. in rebus lib. 12. Item quod argumentum à contrario sensu non sumitur, nisi ad limites

tes verborū, vt in notabili casu consuluat Deci. cōsil. 389. licet in cōtrouersia. colum. 2. versic. & hoc idē. & colum. 3. versic. ex his responsio. & sumendo hic argumentum à contrario sensu non reintegratur iurisdicctio Episcopi post mortem, sed tantum cōstabat exemptio, quōd tunc subintrat Clementina.

E P I T O M E.

In gratia, si neutri, an fieri debeat mentio de familiaritate Cardinalis.

S Y M M A R I A.

- 1 Regula de impetrando per obitum familiarium Cardinalium an habeat locum in gratia, si neutri,
- 2 Gratia, si neutri, easdem requirit expressiones, quas prouiso simplex.
- 3 Expressio familiaritatis Cardinalium vt in prouisione simplicis sit & in gratia, si neutri & similibus secundis gratiis, ex quibus nouū ius acquiritur, euitari nō possidetur.
- 4 Cardinalis consensus in litigiosis non requiritur & quare.
- 5 Certum vocandi modum non profequitur per gratiam, si neutri, si ad incertum, & pereuentum litis consiterit, &c. & nu. 7.
- 6 In gratia, si neutri, non est necessaria familiaritatis mentio propter reservationem maiorē ex lite resultantem, quae Cardinalis consensus non requirit.
- 8 Nomen & titulus Cardinalis absentis, qui consentire non dicitur, in gratia, neutri si exprimi debet, & quare.
- 9 Reservatio in gratia, si neutri, faciendā est mentio: idque per claus. etiā si ex illa quæuis generalis reservatio, &c. fieri sufficit.

DECISIO LXXXIII.

DVbitauit ego 23. Decēbris, 1547. an in gratia, si neutri, debeat fieri mentio de familiaritate Cardinalis. Et dubium erat, an ꝑ regula de impetrando per obitum familiarium Cardinalium haberet locum in gratia, si neutri. Ex parte affirmatiua primò adducebatur, quia ꝑ gratia, si neutri, requirit easdem expressiones, quas prouiso simplex, ad nō. per decisi. 14. de rescript. in nou. aliās 238. & per Roman. consil. 362. & 381. in princip. & si in prouisione ꝑ simplici nō potest euitari expressio familiaritatis Cardinalium, ad Rotam, decisi. 16. de præbend. in antiqui. aliās 72. & decisi. 20. eodem titul. in antiqui Bisign. & per Felin. in c. in nostris, col. 18. in fin. & sequen. in 2. correll. idem seruari videtur in gratia, si neutri, & similibus secundis gratiis, ex quibus nouum ius acquiritur, vt acquirebatur in casu isto ordinario. Quia in omnibus prædictis gratiis peccatur in regula, prædicta, per not. per gloss. & alios in c. si Apostolicæ. in fin. de præbend. in 6. & per Felin. in c. in nostra. 16. correll. versic. 3. casus. de rescript. & hoc vult. Sarn. in reg. de annal. q. 28. column. penultim. in fin. dum distinguit, an præcedentes gratiæ sint nullæ ex taciturnitate regulæ etiam accessoriæ. Et licet ꝑ in litigiosis non acquiratur consensus Cardinalis, iuxta not. per gloss. in regul. de impetration. benefic. per obitum famil. Cardin. colum. 4. & per Sarnen. super ead. reg. 8. q. ad si. tamen loquitur de præstatione consensus in litigiosis, non autē de expressione familiaritatis & tituli & nominis, &c. vt patet in eadem q. col. 1. nu. 2. ibi per iustū modum præstandi consensum, &c. & nu. 6. & sequen. ibi, si non sub ista ratione & ibi, quia talis consensus, Et magna est ratio diuersitatis istorum: quia in litigiosis non requiritur præstatio consensus Cardinalis, vbi prouisio eius expedita est, per c. 2. vt lite pē-

den. in 6. non autem exinde impeditur expressio familiaritatis, tituli, & nominis: nec præsumendum est quōd Pontifex voluerit præiudicare Cardinalibus, ad c. postulasti. & c. super literis. iunctis pluribus rationibus, adductis per Egid. decif. 632. Nō obstat, quōd ꝑ gratiā si neutri, impetrans nō persequatur certū modū vacandi, si ad incertum, & si per euentum litis consiterit, &c. quo casu non verificatur regula de imp. benefic. fam. & per consequens certo modo vacandi talis sicut quōd ad exprime aliās per surreptionem non respicitur illa incertitudo, ad not. per Fel. in c. in nostra. colum. 13. & 15. correll. de rescriptis. vbi etiam modū vacationis solet exprimi in gratia, si neutri, ac si de nouo beneficio impetraretur. Item pro ista parte dicebatur, quōd vltra regul. de impetrat. benefic. famil. & ceter. concurrebat alia regul. reservationis ratione familiaritatis Cardinalis, de qua quidem reservatione expressē tenetur quōd gratiam, si neutri, non omitendo mentionem reservationis in d. decisi. 238. aliās 28. de rescript. in nou. & postea pro ista parte dicebatur per illam clausulam, etiam ex quauis generali reservatione, & quantumcunque generalem reservationem importante, & gratia si neutri, & quantumcunque imetratione expedien. literæcum expressio- ne familiaritatis Cardinalis, & quōd ita Abbreviatores consulti dicebant, Hæc omnia pro parte ista adducit Hi. romymus de Castello. Pro parte autem negatiua, quōd ꝑ in gratia, si neutri, non esset necessaria mentio familiaritatis, adducebatur Sarnen. q. 8. in regula de impetrat. hæc. 2. Tamen reuera loquitur quōd ad sensum, & istud verum propter maiorem reservationem, resultantem ex lite, non requirebatur consensus Cardinalis: per Sarnen. non negatur, quōd non requiritur expressio tituli, & nominis Cardinalis. Nam videmus, quōd si Cardinalis est absens, non dicitur consentire, & tamen regula vult, quōd exprimat nōmē & titulus Cardinalis. Et ratio est, quia si exprimitur, potest esse tale nomen Cardinalis absentis, quōd Papa de beneficio, quod impetratur, non prouideret. Et idēdō Papa vult quod exprimat nomen & titulus Cardinalis. Vnde si in simplici prouisione Papa nō prouiderit non exprimendo, id est, vt per viam indirectam gratiam consequi non posset. Secundò dicebatur, ꝑ regula loquitur de impetrando beneficia per obitum: in gratia, si neutri, ꝑ non datur certus modus sed incertus, vt put. si per euentum litis, cum non conueniant verba regulæ, sed nec ipsa regula. Sed ad istud supra fuit responsum, quōd quōd ad euitandum subreptionem non requiritur certus vel incertus modus vacationis, per decisi. 24. de rescriptis. in nou. & per Felin. supra allegat. Nec obstat, quōd de reservatione sit faciendā mentio in gratia, si neutri: quia dicebatur, ꝑ satis faciebat mentio in gratia, si neutri, ex illa clausula etiā si ex illa quæuis generalis reservatio, & in corpore iuris clausula resultat, licet in aliis gratiis referēdarii soleat addere, præterquā per obitū apud Sedem. Tamē in gratia, si neutri, noluerit additū, quasi ex stilo signaturæ videatur cōcessa omnis reservatio, & si conceditur illa, quæ est per obitum familiaris Cardinalis. Sed ad istud potest responderi, quōd sunt duæ regulæ: in vna Papa reseruat beneficia familiarium Cardinalium, & quōd ad istam fateor, quōd per illa verba, etiā si ex illa quæuis generalis reservatio, & ceter. fiat mentio de reservatione. Tamen vltra reservationem est alia regula, quæ vult, ꝑ quōd impetrans beneficium familiaris Cardinalis debet exprimere nomen & titulum Cardinalis, & quōd Cardinalis non dicatur consentire: & quōd ad istam regulam non video, quōd sit in aliqua

DECISIO LXXXVII.

Probatur possessio & obitus illius, nisi detur titulus alternatiuus super eo beneficio, vel triennalis possessio, ita colligitur ex decisi. 2. de caus. possel. & propr. per totam illam decisi. Ita fuit responsum in vna Sabinarum Cantoria, coram D. Sarnen. 23. Decēbris, 1547.

E P I T O M E.

Alternatiua concessa Episcopo prodest Capitulo in beneficiis spectantibus ad collationem vtriusque.

S Y M M A R I A.

- 1 Episcopus tanquam caput eligens alternatiuam, quam habet cum capitulo communem, nō potest ea nolle vti, & ad menses ordinarios recurrere.

DECISIO LXXXVIII.

IN vna Tirafonen. Canonicatus & præben. coram D. Prospero, die 9. Ianuar. 1548. fuit dictū, quōd alternatiua cōcessa Episcopo prodesset etiam capitulo in beneficiis spectantibus ad collationem vtriusque, per consil. Cald. 22. an si Papa. de præb. & ita expressē dicit Paris. Belle. 2. in trac. de offi. & potest cap. sede vacan. 3. & 10. q. 1. post colum. 6. nu. 23. versic. quæro an sede vacante. Et dixerunt etiam Dd. postquam Episcopus ꝑ tanquam caput elegit habere alternatiuā, quōd Episcopus non potest dicere, nolo ea vti, & volo habere menses ordinarios, per ea quæ dicit Cald. d. conf. 22. col. 2. Et sic fuit dictū, quōd vbi menses ordinarij inter Episcopum & capitulum sint diuisi ex cōcordantia, quōd alternatiua concessa Episcopo prodest capitulo.

E P I T O M E.

Cantoria in Ecclesia Salutarum, an sit dignitas seu personatus, vel officium cum administratione.

S Y M M A R I A.

- 1 Cantoria non est dignitas de iure communi, licet Archidiaconatus seu Archipresbyteratus sint dignitates.
- 2 Cantoria quid sit.
- 3 Minor 14. annorum an possit obtinere cantoriam.

DECISIO LXXXIX.

DVbitauit D. Rosallens. 14. Ianuarij, 1548. in vna Salutarum cantoria, an ꝑ cantoria sit dignitas de iure communi. Et fuit resolutum, quōd non esset dignitas: cum tamen nomen Archidiaconatus seu Archipresbyteratus sint dignitates, si u sonans nomen dignitatis de iure communi, secundum decisi. Rot. 137. de testi. in nou. nisi aliud sit ex consuetudine, secundū eandem decisi. Item fuit dictum, quōd non erat personatus, secundum Staph. de lit. grat. & iust. fol. 17. seu sit honor sine administratione. & fuit dictum, quōd nō esset honor, sed potius officium, secundum decisi. 2. de ætat. & qualit. in antiq. aliās nu. 276. Tamen fuit aliquis discrepantia inter Dominos: quia ego dixi vna cum D. Achille, quōd erat ꝑ officium, non tamen simplex, sed cū administratione, ex quo primus intonat, & dat ordinem gerendorum in choro. & alia dicta teneretur facere, de quibus per Host. in summa, in mate ria de offic. primicerij, & inconueniens esset, quōd illa minor ꝑ 14. annis faceret: & idēdō quōd essemus in secunda parte dictæ decisi. dum dicit, quōd officium requirens

aliqua parte satisfactum dictæ regulæ in gratia, si neutri. & per istam responsonem tollitur ratio primò responsalis, quā alij Domini, qui non ita bene causam viderant, sequebantur. Nam ipse dicebat, quōd non debebat fieri mentio, ex quōd propter litem non requiritur consensus Cardinalis in prouisione: nam ratio ista tollitur, cum regula vult expressionem nominis, & quōd Cardinalis consentire non debeat. Et idēdō ego dixi, quōd aliās causa erat discutienda, & quōd interim cōsulendi aliqui, ex Abbreviatoribus, an per illa verba, etiam si ex illa quæuis reservatio, & ceter. extenderetur reservatio ex familiaritate Cardinalis præueniens.

E P I T O M E.

Legata vinea non venit Cannerum separatim per octo miliaria. Nec obstat text. in l. prædiis. §. balneas. de lega. 3. quia ibi vltra vsum patris familias alia inieruenerant, vt dicit ibi text.

DECISIO LXXXV.

IN vna Romana hereditatis vigesimatertia Decembris, 1547. coram me fuit decisum, quōd in legata vinea non venit arundinetum distans per mediū miliare. & quōd infra arundinetum erant etiam alia bona. Nam licet eadem ratione testator vsus fuisset arundineto ad vsum vineæ, tamen istud non sufficiebat, per text. in l. prædiis. §. Titio. ff. de leg. 3. vbi vltra vsum text. vult ibi sub appellatione prædij Titiani venire etiam Gabinianum. & §. final. d. l. prædiis. vult, quōd sit contiguum. & istud vult Paul. Castr. Ratio, quia nō erat contiguum, d. l. prædiis §. final. Castr. in l. si de seruit. vrb. prædior. Hic autem cannetum erat separatim, ergo non veniebat, & versic. ad id quod dicitur. ff. de rebus dubiis. Anchar. conf. 291. super pluribus. Alexan. consil. penultim. volumine secundo. text. in l. cum fundus. de legat. 2. dum dicit. secus si separatim vsus sit. Idem punctus fuit datus 5. Iunii, 1547. & fuit propositum, quōd est non distaret cannetum à vinea nisi per octo miliaria, tamen aliqua erant intermedia: & idem fuit decisum, quōd in legata vinea non veniat cannetum, & quōd nihil faceret.

E P I T O M E.

Regula modificatoria indultorum Cardinalium absentium quōd sex menses quomodo intelligatur.

DECISIO LXXXVI.

IN vna Tirafonen. Canonicatus & præbend. coram Dom. Prospero, die 23. Decēbris, 1547. fuit resolutū, quōd Cardinales absentes vltra sex menses alternatiuus, de quibus in regula modificatoria indultorum Cardinalium absentium non haberent quatuor menses ordinarij collatoribus per aliam regulam durantiibus expectatiuus concessos: quia regula concedebat tantum sex menses alternatiuus exprimendo eos, & in aliis sex mensibus dicebatur, quōd Cardinales non viderentur indultis & cōcessionibus: iterum autem cōcessus est plus quā indultum. Nam quatuor menses tantibus expectatiuus comprehendend. dicuntur ex cōcessione dari, vt in illa reg. habetur, dum dicitur, vt gratiam reportet, &c. Itē ex præceden. reg. in qua præsentibus dat omnes menses, intelligitur, quōd absentibus tantum dare voluit sex. Itē ex consuetudine patris familias: quia cum Papa concedit alternatiuas ordinarij, concessis non vtatur.

E P I T O M E.

Vacatio beneficij ex persona alicuius quomodo probetur.

requirens administrationem debet obtineri à maiori: fecus est, quando est officium simplex, quia tunc sufficit, quod sit maior 14. Et dicebam, quod illa decisio. 276. extendebat textum in cap. vnic. de ætat. & qual. in 6. dum loquitur de dignitate & personatu, vt etiam habeat locum in officio habente administrationem. Tamen aliqui ex Dominis dixerunt, quod cãtoria esset officium simplex, & propter istam contradictionem istud vltimum non fuit terminatum. Sed in illo casu, cum essent duo testes deponentes, quod cantoria esset dignitas, licet non redderet bonam rationem, fuit dictum, quod daretur remissoria ad probam plenè etiam dignitatem, & cui collata fuit tempore collationis fore minorem.

EPI TOME.

Iuspatronatus à Clerico fundatum, an sit Ecclesiasticum vel laicale.

S V M M A R I A.

- 1 Dos clerici si non constet an sit ex patrimonialibus, an ex Ecclesiasticis bonis, præsumitur iuspatronatus esse laicum si hæredes sint in possessione præsentandi, donec probetur contrarium.

DECISIO. XC.

IN vna Placentia. Capellani. e. coram Do. Prospero Clericus legauit 200. duc. auri ad erigendum capellaniã, relinquendo pro dote certas domos & prædia, & ius præsentandi reliquerat proximioribus suis, & per dictum tempus fuerunt in quasi possessione præsentandi. Dubitauit D. Prosperus 13. Ianuar. 1548. ex quo non constabat, quod illa dos esset de patrimonialibus seu Ecclesiasticis, an illius iuspatronatus diceretur Ecclesiasticus vel laicale. Et fuit resolutum, quod dicitur ex quo hæredes testatoris erant in possessione, quod præsumitur esse laicorum, per id quod dicit gloss. in c. sint manifeste. 12. q. 1. & in c. 1. 13. q. 1. Abb. in c. cum esset. in repet. colum. 20. versic. aut dubitatur, an requisierint. de test. & in c. 3. de pecul. cleric. Non obstat, quod dicit Curt. in tracta. de iuspatronat. in verbo ius. colum. penultim. & Lambert. eodem tracta. conf. 69. 3. 7 quia loquuntur simpliciter non habito respectu. Quando autè clericus vel laici sint in possessione, & per testatorem erat eis relictum ius præsentandi, erat præsumptio pro eis, donec probaretur contrarium: fecus est, quando nullus est in possessione: quia tunc procederet adducta per Curtium & Lambertinum.

EPI TOME.

Sententia lata contra hæredem non præiudicat fideicommissario non citato saltem per proclama.

S V M M A R I A.

- 1 Sententia contra hæredem lata potest contra fideicommissarium exequi.
2 Fideicommissarius si non sit saltem per proclamationem non potest contra eum sententia in hæredem lata exequi.
3 Creditores puri & conditionales, & habentes secundarium interesse saltem per generalem proclamationem sunt citandi.
4 Tertius quilibet potest pro suo interesse si vult appellare, sed non cogitur: & tamen propterea contra eum executio fieri potest.

DECISIO XCI.

Die 23. Ianuarij, 1548. proposui dubium in vna Nouaricen. seu Papien. bonorum pro Domino

Anton. Comite castri contra Priorem Messanen. præsupposito, quod Anton. sit fideicommissarius, an res iudicata contra Helisæum hæredem posset exequi contra Antonium fideicommissarium, in iudicio non citatum saltem per proclama. Et in facto erat, quod Martinus alius canonicus Cæsaris promiserat Hieronymo ex causa cessionis factæ bonorum per ipsum Hieronymum certos annuos redditus, ascendē. ad summam duorum millium ducatorum, & omnia bona sua hypothecauerat, & respectiue certa bona in regno Siciliæ Mortuo Martino dicta summa dicto Hieronymo Priori non assignata, Hieronymus agit contra Helisæum hæredem, & res sententias conformes contra eum reportauit, & obtinuit literas executoriales, quæ mortuo Helisæo hærede fuerunt intimatæ Ant. fideicommissario. Ant. allegauit se nõ teneri dictis literis executorialibus inde fecit certum dubium, de quo super Et q. posset fieri executio cõtra fideicommissarium, allegabatur tex. vbi videtur casus in l. ex cõtractu. ff. de re iud. & l. 1. §. mutari. ff. de vent. insp. in quibus videtur probari, quod sententia lata contra hæredem posset exequi contra fideicommissarium. Istis tamen nõ obstant. maior pars tenuit, quod executio fieri nõ posset, ex quo saltem per proclama fideicommissarius nõ erat citatus: quia licet sententia valebat contra hæredem lata, fideicommissario tamen non præiudicabat: cum non saltem erat citatus fideicommissarius per proclama, per doctrinam Bal. Alex. in l. de vnoquoq. col. 2. versic. item fallit §. ff. de re iud. fel. in c. humilis. de maior. & obed. col. 2. versic. intelligat prædicta. Socin. in l. cum filius fam. col. 1. versic. tertio principali ter. de verb. obliga. Capic. decis. 107. in causa Martini. num. 14. & nu. 8. & sequitur Dec. in l. in iure ciuili. nu. 4. ff. de reg. iur. Curt. in c. 6. §. 3. præsupponitur in facto. col. 5. ve. si. & comitem. & l. in l. nequicquam. §. ubi decre. um. col. 5. versic. limita notabiliter. ff. de of. si proconf. & leg. & in l. decem. col. 9. versic. tenendo istam p. rtem. de verb. oblig. Lan. red. cõsil. 10. col. 1. Ferdin. Zupares in repe. l. filiusfamilias 114. §. diui. nu. 16. cõ sequ. & ibi Curt. col. 12. nu. 40. versic. limitatur ista conclusio & nu. 45. versic. fallit de leg. 1. & etiã multa alia articulata fuerunt, de quibus in informationib. Et maiori parti non placuit distinctio, quæ dabatur ad dictum Bart. in l. si eo tempore. C. si min. se ab hæred. abst. dum dicebatur, quod Bar. loqueretur in his quæ pura sunt: fecus autem in his quæ habent ius in specie. vel sub conditione: quia fuit dictum, quod ex dictis Doctor. intelligebatur, quod non solum puri, sed etiam conditionales creditores & habentes secundarium interesse saltem per generalem proclamationem sunt citandi, vt etiam habetur in d. l. si eo tempore. & in auth. si omnes. C. si minor se ab her. abst. & in §. sancimus auth. de hæred. & Falcid. quibus probatur omnes creditores etiam fideicommissarios & conditionales esse citandos: quia habet ius in specie. Non obstat, quod fideicommissarius in casu nostro facta intimatione executoriali appellare potuisset, prout dicit Alexan. in d. §. diui. col. 3. & 7. & ibi Rip. nu. 3. 2. quia quilibet tertius pro suo interesse potest appellare, si vult: non tamen cogitur, nec propterea potest cõtra eum executio fieri, Felin. in c. veniens. col. 3. cum sequen. de testib. & in c. cum super. col. 3. & sequen. de re iud. Ad l. contractus lata fuerunt variæ responsiones, de quibus in informationibus. Et vnus ex Dd. dixit, quod ille text. nihil faciebat: cum dubium illud ibi erat propter responsionem factam per tutores. Nã dubitabatur ibi, an sententia valeret contra substitutum: tamen ibi text. non concludit, quin substitutus foret

foret citandus. & dicebat illa maior pars, quod ex quo tor Doct. tenebant, quod esset facienda citatio per proclama. Etiã opponerentur contradictores, quando ista pars in iudicando erat tenenda: quare à communi opinione non erat recedendum.

EPI TOME.

Episcopus an habeat iurisdictionem de consensu Capituli.

S V M M A R I A.

- 1 Iurisdicção spectat ad solum Episcopum de iure communi.
2 Episcopus potest corrigere clericos, sub quorum appellatione veniunt & Canonici, nisi obstat consuetudo in contrarium.
3 Episcopus an habeat iurisdictionem cum consilio Capituli, an vero cum consensu.

DECISIO XCII.

Die 23. Ianuarij 1548. in vna Placentia. seu Valentini. iurisdictionis, dubitauit D. Prosperus, an iurisdicção competat Capitulo, vna cum Episcopo de iure communi. Et fuit dictum, quod erat text. in c. irrefragabili iuncto §. expressè. de offic. ordin. quod erat & pertinebat ad Episcopum, per Alexand. dum ibi datur facultas Episcopo corrigendi clericos, & in §. excessus. dicit, quod excessus canonicorum. Vnde excipiendo à regula superiori datur etiam intelligi, quod appellatione clericorum veniebant canonici: quostamen non potuit corrigere, vbi consuetudo est in contrarium, nisi facta prælixione termini. & istud dicit ibi Innocen. in princip. & Hostien. in §. excessus collect. & Abb. dum diceretur, quod nisi esset consuetudo Canonici prætermisissis corrigi. Fuit tamè dictum, quod licet de iure iurisdictionis ad Episcopum pertineat, vt videtur dicere text. in c. 1. de offic. ordin. tamen difficultas est, an ipse vna cum consilio Capituli, an vero cum consensu. Et quod pertineret cum consilio videbatur tex. in c. 3. iuncta glo. in fin. de consue. in 6. c. nouit. & c. quanto. de his quæ fiunt à prælat. tenuit gloss. magna, in d. c. irrefragabili. in fin. & Felin. in c. ex literis. in verb. subrogari. de diuor. Corn. conf. 293. in princip. volum. 2. & multi alij Dd. qui pro ista parte fuerunt allegati, prout potest videri in informationibus. & quia Felin. in d. c. irrefragabili. allegat multos Doct. tenentes quod iurisdicção pertinet ad Episcopum de consensu Capituli. fuit dictum, quod multi Doctores per eum allegati id non dicebant. Et primò Odrad. conf. 251. nos regimus, dixit alternatiue, de consilio vel consensu. Item Doctor. per Felin. adducti in c. 1. colum. 1. & in fin. de hæred. in 6. dicit non excludi Capitulum non quoad consensum, sed quoad consilium, vt patet, dū allegat text. in c. 3. de reseruat. in 6. Item Aretin. ibidem non requirit consensum, sed presentiam, quæ presentia videtur impetrare consilium, iuxta gloss. in l. si mihi bona. §. si coram. vbi gloss. in verb. certè puto. ff. de acquirend. hered. imò excludit consensum, iuxta tex. in l. coram. in fin. ff. de verb. signif. Imò etiam per Felin. adductus in c. graue. versic. item fecus si agatur de crimine, de præd. loquitur ibi de Episcopo cum clericis, iuxta in c. nouit. de his quæ fiunt à prælat. allegat gloss. etiam in c. Episcopus. 24. distinc. licet loquatur de consensu, tamen iuxta tex. quem allegat, capit consensum pro presentia. & eodem modo intelligitur glo. in c. cum nos de his quæ fiunt à prælat. & log in c. expetè. circa medium 50. distinc. quia ibi capit consensum pro presentia, & Abb. in c. mittit.

in 1. & 2. colum. dicit, quod regulariter requiritur consilium, exceptis casibus, vt per eum notatur. Idem etiam videtur voluisse idem Felin. in c. edoceri. vbi capit consensum presentia. & gloss. in c. 1. in verb. iudicio. de excess. prælat. dum dicit de consensu intelligitur de presentia, iuxta text. quem allegat regulariter. igitur intelligitur, quod requiritur consilium ex cæteris casibus, notatis per Abb. in c. edoceri. colum. penultim. versic. similiter dicit Ruin. de rescrip. quando proceditur cõtra capitulum vel cõsanguineum possit Episcopus solus procedere, idem dicit Abb. in d. c. nouit. colum. 2. versic. 2. dicunt de his quæ fiunt à prælat. & Hosti. in summa. §. in quibus cõmunis col. 2. versic. vlt. terius aduerte, de his quæ fiunt à prælat. & idem Hosti. in d. c. nouit. col. 1. versic. clericorum consilium. & ibi Ioann. Andr. circa princ. ibi Card. col. 1. in 5. no. Et declaratur etiam clarius, in d. nouit. colum. 5. versic. quod si fortè. Et quia erant iura clara sequentia de consilio: & gloss. & Doct. loquebantur, idè fuit firmata conclusio, quod iurisdicção spectaret ad Episcopum de consensu Capituli. Sed fuit dictum, quod daretur dubium, an iura, quæ volunt requiri consilium, intelligantur de consensu, prout ita intelligit Innocen. post Ioan. Andr. & alios in d. c. nouit. & Dd. sequuntur quod in arduis. Item si probetur consuetudo immemorabilis, & an statutum tollens consuetudinem intelligeretur tollere consuetudinem immemorabilem.

EPI TOME.

Derogatio indultorum Cardinalium intelligitur de indulto Cardinali non ordinario concessio.

S V M M A R I A.

- 1 Subderogatione indultorum Cardinalium non derogatur indulto Cardinalis ordinarij.
2 Derogatio indultorum Cardinalium si sit dubia, an ad ordinarios, an vero ad extraordinarios sit referenda.
3 Derogatione à principe facta tolli potius censetur ius commune & ordinarij, quàm extraordinarij. & nu. 5.
4 Indultum Cardinalis in quantum tollit expectatiuas & reseruatiões, dicitur quidem priuilegium: sed si ad primæuum ius reducatur, minus est quàm extraordinarij priuilegium.
6 Indulta si sint & ordinaria & extraordinaria, derogatio refertur ad extraordinaria, si autè ad alia referri non possit, quàm ad ordinaria iis censetur derogatum.
7 Debita si mādentur à testatore salui, non intelligitur de debitis bona fide prescriptis: quod si verò non sint alia quàm prescripta debita, ea solui esse mandata censendum est.
8 Papa concedens ad auas collationes nominandas cum indultorum Cardinalium derogatione, si illa derogatio in collationibus, in quibus Cardinales indultum habent extraordinarium, operari potest, nõ refertur ad eas in quas Cardinales ordinarij habent.
9 Derogatio expedita secundum supplicationem est intelligenda quoad indulta Cardinalium.

DECISIO XCIII.

Aliàs in vna Tolctan. Canonicatus & præbendæ, coram D. Peregrino proposita 26. Martij 1548. inter Franciscum Pefquera ex vna parte, & Petrum Nauarro, & Christophorum de Cardenas ex alia, fuit resolutum, quod subderogatione indultorum Cardinalium ab vsu patrisfamilias non esset derogatum indulto Cardinalis ordinarij, prout annotaui supr. in 2. lib. vbi habetur casus, & resolutio. Sed quia ad instantiam istius Francisci Pefquera ego, tanquam furrogatus

tus eiusdem D. Peregrini, sub die 27. Feb. 1548. eundem punctum proposui, & per aduocatos multo rationes fuerunt adductæ Quibus tamen non obstant. Rota permansit hic in eadem resolutione facta: Idem quia rationes videt vigentes, & volui subicere responsionē ad rationes adductas in contrariū, & primò dū dicebatur. Non obstante, quòd diceretur, quòd posito, quòd verba derogationis essent dubia, & possent referri ad Cardinales ordinarios collatores, & extraordinarios, quòd ÷ in dubio derogatio erat referenda ad ordinarios, non autem extraordinarios, argumēto eorum dux traduntur in l. Scio. §. modico. & ibi Bar. ff. de annu. leg. per Bart. & Modern. in l. sed & si quis. §. quæsitum. ff. si quis caution. & ibi Sarnen. in princip. regularum. q. 6. colum. 3. Et quòd clausula, non obstantib. constitutionibus & ordinationibus, intelligitur de iure communi, non autem de extrauag. quæ sunt extraordinariæ. Item papa concedendo indultum ordinario nihil facit, nisi remouet obstacula, & reducit illos ad terminos iuris communis, vt per Cassad. decis. 3. 4. & 8. de priuileg. & ÷ in derogatione facta à Principe censetur potius sublatum ius commune & ordinarium, quàm extraordinaria priuilegia, vt per multa Gallien. in repet. l. centurio. colum. 28. versic. 4. vltra Doct. ff. de vulg. & pupill. Ias. in l. post quàm liti. colum. pepult. versic. 3. verò ex hac glo. de pact. sed ad ista fuit responsio, & primò, quòd illud priuilegiū, si potest respicere ordinaria & extraordinaria, intelligitur, quòd sit exemptus à minoribus extraordinariis non autem ab ordinariis, prout Bartol. Belenz. in tracta. de charit. subsid. q. 32. pag. 2. in princip. vide Frac. & Rip. in l. si ex tot. nume. 13. ff. de leg. 1. intelligitur de ordinariis, quòd istud non videtur verum, ex not. per Felin. in c. sedes. colum. 3. vers. & primò, vide extra de rescript. Ex quibus dictis in vna Burgen. decimarum. fuit resolutum. vt opposui supra quòd priuilegium de non soluendis decimis intelligebatur de decimis extraordinariis, non autem ordinariis. Item & secundò potest responderi, quòd ÷ etiā indultum Cardinalis in quantum tollit impedimentum, videlicet, expectatiuus & reseruatiuus, dicitur etiam quoddam priuilegium, & cum reducatur ad primæuum ius, sit maius priuilegium, quàm illud extraordinarium: & idem difficilius ei derogatur. Non obstat, quòd ÷ Princeps censetur sustollere ius commune, quàm priuilegium: secus quando contrarium est. Nam in casu nostro indultū ordinario concessum est æquum & fauorabile: concessum verò Cardinali non ordinario est odiosum & irrationabile, nimirum si Papa derogando potius videatur tollere, quod est concessum ex non iusta causa, quàm illud, quod est causa concessum ab vfu patrisfamil. non censetur idcirco ibi derogare velle, nisi expressè illud dicat. Non obstat ÷ dicere, quòd dicebatur tollere omnem difficultatem, quòd istud dici potest, vbi essent indulta ordinaria & extraordinaria: sed cum in casu, de quo agitur, non essent nisi illa duo indulta Cardinalium ordinario, videlicet Hispanen. & Toletan. ergò de illis de necessitate erat intelligen. & per plura comprobatur. Nam si testator mandat, quod debita ÷ soluantur, non intelligitur debitis bona fide præscriptis: tamen si nulla alia debita habet, nisi præscripta, intelligitur de illis, Bartol. in l. quibus diebus. §. diuus. & ibi late Sozin. ff. de cond. & demonst. Sed fuit responsio, quòd attenda supplicatione, istud fundamentum parum vigeat. Nam cum Papa in supplicatione concessisset ad duas collationes nominandas cū derogatione indultorum Cardinalium, ex quo

illa derogatio poterat operari in collationibus, in quibus Cardinales indultum extraordinarium habebat, in illis talis derogatio operari debebat, nō autē in illis collationibus, in quibus Cardinales ordinarij indulta habebat, & per hoc cessat aliud fundamentum. Nam dicebatur, quòd alia verba derogationis in isto casu erant superflua: cum diceretur, quòd si Franciscus expediuisset ad alias collationes, derogatio nō fuisset superflua. Eodem modo fuit responsum, quòd verba bullæ loquebantur de Archiepiscopo Tolet. quoniam fuit dictum, quòd illa ÷ derogatio expedita erat intelligenda, prout in supplicatione, in qua intelligi non poterat, nisi de indulto Cardinalis extraordinarij, ita vt in bulla.

E P I T O M E.

In clausula augendi, vel minuendi vsque ad verum valorem etiam in secunda expeditione, quomodo intelligatur.

S V M M A R I V M.

1 Claus. augendo vel minuendo vsque ad verum valorem, qui habet. si primò minorem ex primat. & secundo loco verum adferre paratus sit valorem, id quidem conceditur, si iustam attulerit causam.

DECISIO XCIII.

IN vna Oxon. beneficiorum de Bannos, in qua Franciscus Alendes expresserat beneficij valorem in prima expeditione ad 24. ducat. & per alium ob malam expressionem fuerat impetrat. & Franciscus secundo loco volebat expedire literas ad verum valorem ex quo habebat clausulam augendo vel minuendo vsque ad verum valorem etiam in secunda expeditione. dubitauit D. Rossanen. 24. Ianuar. 1548. an postea fuit resolutum, quòd ex quo Franciscus tenebatur inquirere verum valorem etiam in secunda expeditione: quia intelligitur, quòd ex aliqua causa expediuisset cum tunc in dolo censetur esse, ne diceretur priuilegium esse concessum dolose: & in priuilegium officium, qui ex prima expeditione fraudati erant, secundo expedire nō poterant, & tantò magis stante impetratione in medio, per ea quæ dicit Abb. in c. in nostra. colum. 3. circa princip. versic. & hanc limitationem. de rescript. iterum posita 2. Februarij, 1548. idem fuit resolutum, quòd Franciscus teneretur docere de aliqua causa, quare expediuerat ad minorem valorem, aliàs quòd non posset.

E P I T O M E.

Minor maior infante an citari possit: & talis citatio intelligatur præscriptionem regul. triennial. vt de cisi. Afflic. 262. fuit resolutum, quòd ibi minor fuit citatus, intelligitur, vt legitime compareat, Bald. in l. non ideo minor. in fin. & in l. in pecuniariis. C. de procur. Et si minor non comparet, potest iudex absenti & non præsentem curatorem deputare, Bald. & Salicet. in l. r. C. qui per. tut.

DECISIO XCV.

IN vna Segobiens. Archipresbyteratus, coram D. Ant. Aug. fuit resolutū, quòd si minor maior infante habebat tutorem non potuerat citari, sed erat citandus tutor: si tutorem nō habebat, quia tunc citatio ab eo incipere potest, etiam in hoc sequenti fuerunt distinctionem Arctin. in l. si ex legati causa. ff. de verb. obligat. & in eadem maior pars tenuit, quòd talis citatio facta cōtra minorem infantem prodesset ad interruptendum præscriptionem regulæ de triennial. Nā licet Aretin. dicat, quòd talis citatio non constituit minorem

minorem in contumacia, nec potest procedi ad actum præiudiciale ipsi minori: tamen hic non tractabatur de præiudicio minoris, sed tantum de interrumpenda negligentia illius, contra quem præscribatur, ad effectum, vt ille non diceretur negligens,

E P I T O M E.

Legata domo venit & domus illi adiuncta.

DECISIO XCVI.

IN vna Bonon. domus testator legauerat cuidā Hospitali vnam domum ad præsens loci habitationi cōfirmatam suis confinibus. Dubitauit Dominus Anton. August. 27. Ianuarij, 1548. an in legato factō per Bartholomæū sint confines requisiti, & priori, prout testes deponunt. vniti: & fuit resolutum, quòd sic, per text. in l. si ex toto. in prim. & in l. qui in rerum. §. si quis post. ff. de leg. 1. & in l. cum fundus. ff. de lega. 2. & per ea quæ dicit Socin. in l. 1. colum. 3. versic. 3. casus est. ff. de rebus dubiis. Fuit tamen dictum, quòd videatur, an testator illis duabus domibus vsus fuerit pro vna.

E P I T O M E.

Testamentum manu propria testatoris scriptum non publicatum coram testibus & notario, an valeat.

S V M M A R I A.

1 Testamentum quod ratione solemnitatis est imperfectum, ratione voluntatis absolutum esse potest, si de eius vltima voluntate rite constituerit.
2 Testamenta vt valeant de iure communi, & in iis etiam ad pias causas relicta debeantur, duo requiruntur ad minimū testes.

DECISIO XCVII.

IN vna Romana hæreditatis & bonorum, in qua testator instituerat filium & filiam, vxori verò vsufructum certæ domus reliquerat, & cuidam filiæ vsufructum reliquerat eandem in ea inuestiēdo. Et postea dixerat, quòd si filius meus & filia decesserent sine filijs, pro medietate succederet alia filia, & pro alia medietate Societas sancti Rochi. Et quòd alia legata fecerat, & quòd in principio testamēti testator dixerat, quòd ex quo erat suspitio pestis, volebat quòd præsens voluntas valeret, ac si de ea rogatus esset notarius publicus. Præfata volūtas reperiebatur tota scripta manu propria in quodam libro rationum suarum, & manu testatoris fuit recognita: non tamen dicta voluntas fuerat publicata, nec rogatus notarius, nec aliqui testes appositi in ea fuit dubitatum super validitate dicti testamenti. Pro affirmatiua dicebatur, quòd ista ÷ voluntas licet esset imperfecta ratione solemnitatis, tamen erat perfecta ratione voluntatis: cum in ea appareret delegatio cum institutione & substitutione, ita vt nihil vltra desiderari possit ad perficiendam voluntatem alicuius, & sic talis voluntas erat valida inter liberos, & hoc Domini non dubitabāt, quòd etiam valeret ad pias causas, ex quo aduenerat casus, quòd liberi sine filijs decesserant, ita vt pariter deberet ex illa voluntate succedere filia, & Societas Sancti Rochi, & allegabatur Bart. in l. fidei commissio. §. i. ff. de leg. 1. & in l. si is qui colum. 2. ff. de testam. Alexand. in hac consultissima. §. ex imperfecto. colum. 3. C. de Testam. Ias. consil. 81. colum. final. volumin. 2. late

Ruin. consil. 71. colum. 6. & sequen. volum. 3. Boer. decis. 95. an ex testamēto. colum. final. Sed istis non obstantibus, Domini contrarium decreuerunt: quia de iure cōmuni ÷ vt testamenta valeant, & relicta debeantur, etiā ad pias causas, debet esse duo testes, c. cū esse-mus & c. relatū. de test. & ita per dicta iura tenet Alex. consil. 76. ponderatis his. colum. 4. versic. super 4. volum. 3. illud etiam voluit Aret. licet pro parte aduersa ad sui fauorem allegaretur in d. l. si is qui. colum. r. de testam. dum allegat tex. in l. fin. C. fam. heretic. & subiungit, quæ tamen limitatur hodie per authen. quæ sine. C. de testam. & per ea, quæ habentur in d. c. relatū. & c. cū esse-mus. de testib.

E P I T O M E.

Procuratores vbi sunt plures constituti sine clausula, & quæ libet eorum, cum clausula, promittens habere ratum quicquid ab altero eorum factum fuerit, valet, quòd ab vno eorum fuerit factum.

S V M M A R I A.

1 Resignatio ab altero procuratorum qui in solidum non sunt singularim constituti, facta valet, si promiserit resignans sed gratum & ratum habiturum, quicquid ab iis seu altero eorum gestum factumve fuerit.
2 Procuratores siue in mandato ab initio, siue ex post facto coniunctim, & alter eorum diuisim constituantur, semper ratificatio retrotrahitur, si promiserit se ratum habiturum, quicquid etiam ab altero eorum factum foret.
3 Procuratores duo si sine simpliciter constituti, etiam cum clausula, se ratum habiturum quicquid ab vno gestum fuerit, & non appareat de mente constituentis, in solidum agere alter eorum nil potest.

DECISIO XCVIII.

IN vna Ciuitat. coram me, in qua Garfias constituit duos procuratores ad resignandum quoddam beneficium in fauorem sui nepotis, reseruatis sibi fructibus & regressu, & non posuerat clausulam, & quem libet eorum in solidum: tamen in mandato erat clausula, promittens habere ratum & gratum quicquid ab eis, seu altero eorum, factū gestumve fuerit. Resignatio ÷ facta fuit per vnum ex istis procuratoribus: dubitauit ego 3. Ianuarij 1548. an resignatio valeret, & impetratio facta per Didacum Velsqua per obitum resignatoris. Et fuit resolutum, quòd talis resignatio valeret. Ratio, quia licet clausulæ executiæ non augeant, tamen declarant: & cum illa verba constitutionis procuratorum duorum aliquo modo siue aliquantulum dubitationem recipere possent, vt vnus dictorum constitutorum actum facere potuisset. Et ideo fuit potestà declaratum, quòd etiam si per alterum factum foret, quòd constituens volebat habere ratum & gratū. Item dicebatur, quòd illa verba, promittens, & c. non erant merè in parte executiua, sed poterāt dici, quòd essent etiam in parte dispositiua, & continebant illam promissionem, quòd promittebat habere ratum, quicquid ab altero ex eis factum foret. Sic cum ÷ ratificatio retrotrahatur, & mandato æquiparetur, si ab initio constituisset ambos coniunctim, & etiam alterum eorum diuisim: ita etiam esset quando ex post facto. Item disponens promisit se habere ratum quicquid ab altero factum foret, nam est perinde ac si alterum constituisset ab initio, & tantò magis ad resignandum in Curia, quòd est fauorabile, & nulla fraus excogitari poterat, ex quo in fauorem nepotis & omnia apposita in mandato seruanda erāt. Non obstat decis. 346. in antiq. & decis. Bisig. 1. de proc. quia in illis de cisi. in parte

dispositiua erat positum, ex quo pars executiue illam declarare possit. Item clausula conseruationis indemnitaris, & clausula ista. se habere ratum quicquid ab vno, & c. ex quo promittebat, ex illa promissione istud gestum vires sumebat. Iterum fuit propositum & resolutum vt sup. Non obstant not. per las. in l. 1. col. 5. nu. 12. vers. 2. quærun. ff. de offic. procur. Constan. vbi si est constitutus procurator ad talem actum, & deinde subiiciatur clausula, & promittens habere ratum quodconque gestum per eum, non tamen per talia verba dubia sequentia declarari possit: Sed in casu nostro erant verba dubia aliquantulum, scilicet constitutio duorum sine clausula, in solidum, quod nullam recipit dubietatem: quia verum est si simplex constitutio duorum fuerit facta: sed ex quo in eadem dispositione subiicit illam clausulam, quod vult habere ratum quod ab altero eorum factum fuerit, satis mentem suam declarauit, quod voluit illam constitutionem in duorum solidum facere.

EPITOME.

Statutum Capitolinum, quod de nullitate post annum quis dicere non possit, an sit contra libertatem Ecclesiasticam, & liget clericum.

SUMMARIA.

- 1 Statutum tollens ea, quæ sunt iuris communis, est contra libertatem Ecclesiasticam.
- 2 Clericus litigans coram iudice seculari ligatur quoque statuto seculari respiciendo ordinem iuris.
- 3 Clericus litigans pro re sua, & non ad Ecclesiam spectante, litigatur statuto laicorum quod bona sunt.
- 4 Clericus potest contra laicum statuto laicorum vti, etiamsi eodem non ligetur, si sit privilegiatum, & in odium suum retorqueri non possit.

DECISIO XCIX.

IN vna Romana vineæ dubitauit Do. Antonius Augustinus die 1. Februarij, 1548. an statutum Capitolinum disponens, quod de nullitate sententiæ agi non possit post annum à tempore sententiæ numeratum sit contra libertatem Ecclesiasticam. Et pro parte affirmatiua dicebatur, quod sic: quia sic de nullitate agi potest infra 30. annos, vt per Francisc. in c. dilecto. in 4. colum. versicul. 5. quæritur. de appel. Sed quando statutu tollit ea, quæ sunt de iure communi, dicitur esse contra libertatem Ecclesiasticam, vt per Felin. in c. Ecclesia S. Mariæ. colum. 24. versicul. 3. oppono. de const. post Roch. in c. sin. colum. 58. versicul. 5. ergo istud statutum tollit illud, quod est de iure communi, & sic est contra libertatem Ecclesiasticam. Quo non obstante fuit resolutum contrarium: quia statutum de clericis & Ecclesiis non loquitur, & ideo non erat contra libertatem. & quia istud dubium ad id tendebat, an illud statutum ligaret clericum, prout erat in casu illo: quia clericus conuenerat mulierem in Curia Capitolina, præterens ab ea ob non solutionem certæ responsionis vineam esse deuolutam. Et clericus habuerat sententiam in sui fauorem, contra quam opponebatur, quod de nullitate non posset agi propter statutum vrbis. Replicabat mulier, quod in casu isto statutum ei non nocebat, ita non poterat eum inuare, per dictu Bald. in l. omni in nouatione. circa fin. C. de sacrosanct. Eccl. Salic. in l. 1. q. 7. C. codic. Abb. in c. quod clericus. 7. col. vers. si verò statutum. de foro cõpet. Felin. in c. Ecclesia S. Mariæ. colum. 32. vers. 2. declara. de const. Tamen istis non obst. fuit

dictum, quod istud statutum respiciebat ordinariam iudicij, & ideo clericus litigans coram iudice seculari, illo statuto ligabatur, vt determinat Dec. in d. c. Ecclesia S. Mariæ. num. 4. versicul. 8. post 7. casus. & nu. seq. & in propriis terminis Maria. in c. quod clericus. col. 2. po. t. num. 5. versicul. ex prædictis. de foro cõpet. vbi si est statutum, quod instantia determinetur, quod aliud terminet spatio 20. dierum, clericus litigans coram seculari ligabitur tali statuto. Et ideo fuit dictu, quod sicut ligabatur clericus, quod fortiori ipsa mulier, quæ erat subdita, ite fuit dictu, quod si clericus litigaret pro re propria, non autem spectante ad Ecclesiam, quod statuta laicorum, quæ fecerant vinculum ante clericatum, ligabant clericos, vt est communis opinio in illo statuto, quod stantibus masculis feminae non succedant: quia tale statutum ligat feminas ecclesiasticas quæ tamē per statutum fuerunt factæ ecclesiasticæ. Et sic quando statutum per prius inuenit vinculum, vt latè ponit Brun. in tract. de stat. exclud. fem. propt. masc. 6. art. col. 11. ver. nunc & 2. videndum restat. Die. 2. Martij 1548. in eadē fuit dictu, quod istud statutum erat fauorabile, ex quo simpliciter non tollebat nullitatem, sed certum præfigebat, vt lites abbreviarentur: & quod licet clericus possit vti statuto laicorum contra laicum, licet clericus dicto statuto non legetur, vt per Dec. in c. Ecclesia S. Mariæ. de const. col. 2. vers. 2. quia prædicta limitantur & col. seq. vers. & primò occurrit. Quia aduertendum est, quod Dec. loquitur in statuto fauorabili, quod fauorabile privilegium, prout etiam loquitur Rom. sing. 1. 42. vt est in statuto, quod stant masculis feminae non succedant, quod est priuilegiatum masculinum, & nullo casu potest in eorum odium retorqueri: Sed istud statutum licet sit fauorabile, tamen non priuilegiatum: quia semper respectu vnus non sapit semper fauorem, sed est odiosum, vel fauorabile, secundu quod est actor vel reus, & loquebatur precipiendo. Et ideo videbatur quod non possit vti, per Dec. in d. c. Ecclesia S. Mariæ. col. 20. nu. 5. istis tamen non obstat. firmiter fuit resolutum: ideo cogita.

SUMMARIA.

- 1 Capitulum si teneatur ex concordia per Papam confirmata antiquiori semper portionario de vacante canonicatu prouidere, an idem debeat, si antiquior portionarius dignitate aliqua prouisus sit.
- 2 Dignitas posterior superueniens priorem non immutat.
- 3 Capitulum licet cõferre alicui teneatur, si tamen alteri facta sit collatio, ea non annullatur, vbi capitulum est libera.
- 4 Superior potest capitulum cõpellere, vt certæ persone, cui collatio ex concordia debetur canonicatus conferatur, si collatio capituli non sit libera.

DECISIO C.

IN vna Salamantin. Canonicatus, in qua ex forma concordie Capitulum tenebatur prouidere de canonicatu vacante antiquiori portionario, quæ concordia per sedem apostolicam erat approbata. Dubitauit ego die 1. Februarij 1548. an capitulu teneretur prouidere de canonicatu vacante Antonio portionario, & pro Archidiacono dicebatur quod non quia statutum loquebatur de simplici, ergo non habebat locum in mixto, fuit responsum, quod iste non erat casus mixtus: sed quod Ant. gerebat personam duorum, videlicet portionarij & dignitatis, & vt portionario capitulum tenebatur ei prouidere. & quod dignitas si superueniens non immutat dignitatem prioris, maior. de præben. & dignitatib. in l. 1. C. de priuil. lib. 12.

lib. 12. Sozin. in l. falsa demonstratio. §. sed & si. ff. de cõd. & demonstr. Non obstat, quod capitulum teneretur deferre, tamen per hoc collatio alteri facta non annullatur, vt est text. in c. dilecti. de præben. el. 2. & ibi Abb. in vers. conferendi. quia fuit dictum, quod si illud procederet, vbi collatio esset libera capituli, vt in terminis illius text. in quo valet collatio contra mandatum Papæ, licet capitulum in alia puniatur. Sed in casu nostro per concordiam collatio non est libera capituli, sed tenetur certo generi personarum, seu certæ persone conferre, cui ex concordia est ius quæsitum: & ideo potest appellare à denegatione, & per superiorem compelli, vt iuxta tenorem concordie fiat collatio.

EPITOME.

Narratiua Papæ de facto alieno motu proprio est standum, donec contrarium probetur.

DECISIO CI.

Die 1. Februarij 1548. proposuit D. Nouarrus dubium. an stand sit Papæ motu proprio narranti sub his verbis. Verba. Papæ sunt: Cui scit accepimus ex bellis septentrionalibus inter Otthonem electum Constantien. & Ludouicum se pro Constantien. Episcopo gerentem, & mala conductione temporu Ecclesia tanto ære alieno sic est grauata, vt Ioannes de Bippen. eandem resignare in manibus Sanctitatis coactus fuerit: & ideo se timere, ne Ioannes Archiepiscopus Lugdunen. à capitulo & canonicis in Episcopatu Constantien. vacante etiã eadem causa Episcopatum relinquere cogatur: fuit resolutum, quod narratiua Papæ etiã de facto alieno, in quo fuit dictum iuxta intentionem suam motu proprio, esset standum, Clem. 1. de probat. in 10. q. Petr. de Anchar. & in 1. q. 1. mol. ibidem in 4. col. vers. prædicta limita esse vera. & Alex. conf. 112. vol. 7. Curt. Iun. conf. 61. quicquid dicat Bonif. de Vital. in d. Clem. & idē Vital. in tract. clausularum in clausul. de verbis enunciatius in priuilegiis. Dicunt etiam prædicti Dd. quod licet steretur narratione prædictæ narratiue factæ motu proprio, potest tamē contrarium.

EPITOME.

Appellatio à sententia, quatenus contra, non suffragatur aduersario, si nulla in fauorem eius est lata.

DECISIO CII.

IN vna Venetiarum matrimonij, coram D. Nouarro, die 24. Februarij 1548. fuit resolutum, quod appellatio 10. à sententiã, quatenus contra, non suffragaretur Isabellæ eius aduersariæ, per not. per Philip. in c. si duobus. col. 3. vers. sed quærat primum. de appellat. in 6. vbi si sententia continet vnum capitulu vel plura connexa, quod sit vnum vel connexum, vt in seq. quærit. prout quando sunt plura capitula separata, & appellata à sententiã, quatenus contra, deuoluitur tamen illud capitulum, ex quo est separatu. In proposito fuit dictu, quod aut sententia continebat vnu capitulu, aut plura connexa: & ex quo in nulla parte erat pronunciatu contra appellatam, qui appellauerat quatenus contra, quæ appellatio fieri poterat text. in c. Rual. de testam. & certè nullum negotium deuolutum erat: Aut erant plura, & etiam non fiebat deuolutio, ex quo ex nihilo contra eum pronunciatu fuerat. Non obstat, quod Io. commisit etiam causam appellationis: cū cõmissiones & rescripta sunt nostra:

quia dictum fuit, quod causa appellationis à sententiã lata in fauore Isabellæ erat lata, & ideo nihil erat commissum.

EPITOME.

Appellatio à definitiua sine scriptis ex intervallo, non est valida, vt in vna Gerunden. coram Rossana. sed debuit dari cedula intra decem dies.

SUMMARIA.

- 1 Voce debet incontinenti appellari, non autem ex intervallo, à sententiã definitiua.
- 2 In appellatione à definitiua consideratur tantum, an legitime sit interposita, & non quod iudex eam deferat, cum à iure ipso deferatur.
- 3 Appellatio ad interlocutoria licet sit friuola, & non admittenda, si tamen admittatur, & appellationi deferatur, tota iurisdictio ad superiorem deuoluitur.
- 4 Appellatio potest sine scriptis fieri in beneficiis, vbi summarie sine strepitu proceditur, à definitiua, dum modò incontinenti de bono iure dicere paratus fuerit.

DECISIO CIII.

IN vna Gerunden. Camerarij de Rossis, coram D. Rossanen. die 24. Februarij, 1548. fuit resolutum, quod appellatio à definitiua, si infra decem dies fuit data cedula præcedente protestatione, quod poneretur dies cedula datæ, quod non valeret, & diceretur deserta, etiã quod videatur appellationi detulisse. Quia si incontinenti potest in voce appellari, non autem ex intervallo, vt per text. in l. 2. in fin. ff. de appell. Non obstat, quod dicit Franc. in c. vt debitus est. col. 11. vers. vlti. pone. de appell. & decif. 346. in nou. quia loquitur ab interlocutoria, non autem à definitiua, si est legitime interposita: & quod iudex non deferat, tamē ius ipsum deferat: & ideo non est in consideratione, quod iudex deferat, sed tamen est in consideratione, quod legitime sit interposita: sed in appellatione ab interlocutoria bene est in consideratione, quod idē deferat, quia postquam detulit, tota iurisdictio ad superiorem deuoluitur, & illæ decisiones tantum loquuntur de deuolutione: hinc videmus, quod licet si appellatio ab interlocutoria sit friuola, & non admittenda, si tamen iudex admittit, & appellationi detulit, tota iurisdictio est ad superiorem deuoluta, & sic quod ad deuolutionem delatio consideratur in appellatione definitiua, quia semper sit deuolutio siue iudex deferat siue non. Non obstat, quod in causis, in quibus proceditur summarie sine strepitu, vt in beneficiis, iuxta Clem. dispendiosam de iudi appellatio potest fieri sine scriptis, prout videtur sentire Franc. in c. vt debitus. col. 2. vers. 7. quæritur. cum sequen. quia fuit dictum, quod Franc. etiam loquitur in appellatione ab interlocutoria, quia non consideratur in appellatione à definitiua, quia illud non firmat, maxime cum Deci. in d. c. Ecclesia S. Mariæ. nu. 43. vers. ex præmissa. de const. dicat, quod appellare vel non appellare à definitiua respicit decisoriam, non autem ordinariam, prout ibi dicit Franc. & illam opinionem Franc. voluit Rota approbare: quia sic introduceretur stilus, quod in omnibus causis beneficiis libis appellaretur sine scriptis: tamen bene voluit, quod si incontinenti diceretur de bono iure, quod audiretur, ex quo procurator in totum non erat negligens.

EPI TOME.

Scriptor apostolicus absens à Curia gaudet priuilegiis in eorum bulla contentis,

SVMMARIA.

- 1 Priuilegia non dantur scriptoribus Apostolicis à curia absentibus ratione laborum, sed ratione pretij, quod in officiorum emptione exponunt.
2 Absentes à curia cum licentia Papae habentur pro praesentibus.

DECISIO CIIII.

IN vna Leodien. Cunicatus & praebend. S. Bernardini, dubitauit D. Anto. Aug. die 24. Februarij 1548. an scriptor apostolicus absens à Curia gaudeat priuilegiis & prerogatiuis concessis scriptoribus per eorundem priuilegiorum bullam in actis productam & fuit resolutum, quod sic. Quoniam huiusmodi priuilegia non dantur scriptoribus ratione laborum, sed ratione pretij, quod in emptione officiorum exponunt, ut inuentur ad emendum ea: sed prerogatiua, quae dantur in regula prima prerogatiuarum, dantur ratione laborum: & ideo regula expressè posuit, acta sua officia exercentium. Non obstat, quod ista ratione attendat, Auditores & Referendarij à Curia absentes non debent gaudere: quia dictum est, quod ex quo non habentur de licentia Papae, & aliter à Curia non possunt se absentare, habeantur pro praesentibus: & etiam quod absentes sint pro laboribus praeteritis maiora mereantur.

EPI TOME.

Prior Ecclesiae in concilio praecedit Episcopum Meliten.

SVMMARIA.

- 1 Episcopalis dignitas ad actum concilij non conferens mutationem loci non inducit. & nu. 5.
2 Dignitas superueniens praecedere debet, & quamuis antiquitatis ratione antiquitas deseratur, non tamen si vltimò receptus sit in dignitate, etsi omnes sint pares.
3 Dignitas minor habens administrationem inter alias personas, cum quibus conuenit, debet praecedere maiorem dignitatem administrationem non habentem.
4 Dignitas maior reuerentiam debet minori in loco, in quo nullam iurisdictionem maior habet.
6 Episcopus interueniendo Capitulo, ut Canonicus, secundum locum à capite Capituli obtinet.

DECISIO CV.

IN vna Meliten. praecminentia, die 27. Februarij 1548. dubitauit D. Prosper, an D. Prior sit caput religionis: & quia in puncto tractabatur de praecedentia Prioris vel Episcopi, an Prior in concilio deberet praecedere Episcopum Meliten. Ratio, quia dignitas Episcopalis non conferens ad actum non inducebat mutationem loci. ita Feli. in c. ex literis. in 1. not. de probat. & aliquid sensit Purpur. in l. & si praeter. in princip. ff. de off. eius. Cum ergo dignitas Episcopalis non conferens ad actum non inducebat mutationem loci, non obstat doct. Rom. in l. si verò. §. de vno. col. 5. vers. nam deferretur. ff. solut. marr. & sing. 69 1. in quibus locis Romanus tenet, quod licet si deferatur antiquitati ratione antiquitatis, tamen quando ille, qui vltimo loco recipitur, est in dignitate, ut Episcopus, tunc antiquitati non deferretur, sed Episcopus

praecedere debet: & sic erat dicendum in casu isto quia fuit responsum, quod doct. Rom. procedit, ubi omnes sunt pares, & tantum inter illos receptio consideratur: & tunc est verum, quod dignitas superueniens debet praecedere. Sed in casu nostro non eramus inter pares: quia licet Prior Ecclesiae sit de ordine Priorum, tamen statim quod creatur Prior Ecclesiae etiam quod sit vltimò receptus, nihilominus praecedit omnes alios Priores quantumcunque prius receptos. Et istud alia ratione non potestelle, quam quod Prior Ecclesiae habet dignitatem cum administratione. Quod habeat dignitatem, patet, quia omnes Priores in illa religione sunt dignitates, sed nullam iurisdictionem in spiritualibus, ut in facto praesupponatur quoad aliqua, text. inc. canonici, de sent. excom. unde si Prior Ecclesiae vltimò recept. praecedebat alios Priores prius receptos non poterat alia ratione considerari, nisi quia ipse habebat dignitatem cum administratione, alij verò non. Et ex hoc sequebatur, quod maior dignitas habens administrationem inter alias personas, cum quibus conuenit, debet praecedere maiorem dignitatem non habentem administrationem aliquam, quoad illas personas, cum quibus conuenit. l. omnes. C. ut dignit. ord. libr. 12. Card. & Alex. in c. Episcopus. col. 12. vers. & quoniam hinc videmus, quod si maior dignitas debet reuerentiam minori in loco, in quo maior nullam iurisdictionem habet, de praeb. ad Barb. in c. volentes col. pen. vers. aut minor est de off. leg. Secundo dictum per Rom. in d. §. si verò in loco superius allegato procedit secundum quod allegat: nam allegat text. in c. placuit. 17. dist. quod in synodo debent Episcopi secundum eorum ordinem sedere, sed Metropolitanus debet praecedere: qui tamen tex. nihil facit ad propositum. Nam dum hoc dicit, illud ideo est quia omnes illae dignitates conferunt ad actum minorum, si maior in dignitate praefertur debet Sed in casu nostro Episcopatus dignitas non conferat ad actum concilij: cum ibi sit ut deferens magnam crucem, & non ut Episcopus. Item idem Roma. sing. 691. alleg. text. in c. statumimus. de maior. & obed. qui etiam tex. nihil facit: quia etiam illi ordines, subdiaconatus, & presbyteratus ad idem conferunt. nimirum si maior ordo praefertur. Hic autem secus est, quia dignitas Episcopatus non conferat ad actum concilij. Nec obstat secundo quod dicebat quod Episcopus in secundo loco post magnam magistrum sedere debebat, per gl. in c. ad collationem, de appel. in 6. & quod dixit Abb. in c. postulasti. de conceff. praeb. dum dicunt, quod si Episcopus interueniendo in capitulo, ut canonicus debet habere secundum locum post caput capituli: quia fuit responsum, quod procedit istud, ubi Episcopus interuenit in loco, in quo inter personas, quae sunt in loco Episcopatus. Nam licet Episcopus non sit caput capituli: tamen negari non potest, quin iurisdictionem habeat in illas personas capituli: quod secus est in casu nostro, nam cum religioso sit exempta ab Episcopo, Episcopus nullam iurisdictionem in istos regulares habet, sed est ibi simplex consilarius. Et ita illam glo. in c. ad collationem superius allegatam, & dictum Abb. in d. c. postulasti. intelligi Catalo. gloria mundi in 4. parte in 45. considerati onc.

EPI TOME.

Resignans si mansit in possessione, praesumitur retrocessio, ubi à principio resignatio est perfecta: secus quando est tantum supplicatio porrecta, & post triennium praestatur consensus.

SVMMARIA.

- 1 Resignatio si sit irrevocabiliter perfecta, & resignans triennio in possessione maneat, praesumitur retrocessio. & nu. 4.
2 Resignatio ante consensum praestitum non est irrevocabiliter perfecta.

DECISIO CVIII.

- 1 Resignatio ante consensum praestitum non est irrevocabiliter perfecta.
2 Resignans triennio possidens con sensu non praestito dicitur iure proprio possidere, nec per supplicationis porrectionem ius abdicatum esse censetur.

DECISIO CVI.

IN vna Astorican Parochialis, coram D. Ant. Aug. die 27. Februarij 1548. fuit decisum, quod licet quando resignatio est irrevocabiliter perfecta, si resignans maneat triennio in possessione, praesumitur retrocessio, per allegata Lap. 89. Tamen illud non habet locum, ubi resignatio non est irrevocabiliter perfecta sed reuocabiliter, puta quando erat porrecta supplicatio, & consensus fuit praestitus post triennium: & sic ante consensum praestitum resignatio non erat irrevocabiliter perfecta Ratio fuit: quia quando resignatio non est perfecta, sed reuocabiliter, certum est, quod cum tantum interuenierit porrectio, certum est, quod porrigentem potest praenitere. & ideo si possidet triennio, dicitur possidere iure proprio, adhuc ab eo per porrectionem non erat abdicatum. Sed quando resignatio est perfecta, & est secuta possessio triennalis praesumitur retrocessio, ne praesumatur, quod tanto tempore sine titulo diceretur possidere. Et ideo de iure in ista causa non debet capi, ex quo apparet, quo titulo possideat. Item in terminis allegationis Lapi consideratur possessio triennalis ex parte resignantis, & negligentia resignantij: in casu isto nulla scientia resignantij considerari potest, ex quo consensus non erat praestitus, & illa gratia erat informis, & sic non erat locus allegationi Lapi.

EPI TOME.

Resignatio in fauorem cum narratiua, quod resignans erat compatronus, est subreptitia, si alterius vicibus fiebat praesentatio, etiam si ipse consumplerat vocem suam, & ad alium spectabat.

DECISIO CVII.

DE vna familia videlicet de Patrissolis & familia de Anguiscolis erant patroni, & iux. Clem. de praeb. conuenerunt, ut alternis vicibus praesentarent. Et facta dicta conuentione familia de Patrissolis praesentauit Nicolaum, qui vigore dictae praesentationis possedit per 40. annos. Et postea resignauit in Vincetium eius nepotem, dicendo quod beneficium erat iuris patronatus laicorum, & petebat derogari in totum attento, quod resignatio fiebat in compatronum, & fuit data derogatio in totum die 27. Februarij 1548. in vna Regien. Capellaniam coram D. Rossanen. fuit resolutum, quod talis gratia esset subreptitia: quia ex quo narrauit se compatronum, Papa intellexit, quod illa vacatione ipse esset aliter compatronus, ut concurreret in praesentando, ut hic vigore conuentionis non concurreret: ideo gratia fuit iudicata subreptitia, quia si fuisset dictum, quod ipse non habebat vocem, Papa non concessisset.

SVMMARIA.

- 1 Iudicem nulliter processisse ideoque spoliasse, & spoliatum restituendum esse si pronuncietur, causa sit appellabilis.

Quando pronunciat iudicem nulliter processisse, & ideo spoliasse & spoliatum restituendum esse fuit dictum in vna Rom. haereditatis Vétruij, die 27. Februarij 1548. coram me, quod causa erat appellabilis: quia ex quo istae causae erant cumulat in simul, & possessorium dependebat à causa nullitatis, dependebat petitorium: quia si ego iudicalem nulliter processisset, alius poterat iudicare, quod bene processerat, & ad hoc fuit allegat. conf. Bal. 330. & 331. in 1. vol.

EPI TOME.

Appellatio extraiudicialis non intimata inducit litem pendentiam ad effectum surrogationis.

DECISIO CIX.

DE vbitauit S. D. N. in vna Valentin. canonicatus & praebend. pro Anto. Romero, die 2. Martij 1548. an per appellationem interpositam & intimationem sit litem saltem ad effectum surrogationis, ut erat in illo casu, quod ante commissionem causae non diceretur litem, ut itaquam collitigans possit surrogari, per decif. Casfad. 1. nu. 4. 5. & 6. de appell. expressè conuenit Sarnen. super regul. de surrog. q. 2. pag. 5. vers. & per appellationem. & idem in reg. de surrogat. q. 12. vers. quoad effectum & c. Et quia quoad hoc, ut litem dicatur pendere, debet interuenire tres personae, & ante commissionem causae non est iudicium, licet contrarium videatur dicere Egid. decif. 749. in 1. vol.

SVMMARIA.

- 1 Testes dicentes consignatas esse segetes agentibus & venditoribus praesentibus, an probent consignationem.

DECISIO CX.

IN Roman. medietatis Cafalis della Bottachia, duobus diebus 15. Martij 1548. praesupposito, quod testes dicant per factorem D. Paulae consignatas esse segetes agentibus sine hominibus D. Camillae, & eiusdem filijs venditoribus ibi praesentibus, an probetur consignatio: quia per illa verba instrumenti tantum probabatur talis traditio ex quo res non erat in praesentia: testes verò, qui deponebant de consignatione facta agentibus seu hominibus Camillae praesentibus non probabant, quia probatio vnus est vaga, & tolleretur materia reprobandi illis della Cithara. Et fuit resolutum, quod non probaretur consignatio: quia per illa verba instrumenti, tantum probabatur licentia apprehendendi concessa illis della Cithera, qui non possunt probare contrarium, ex quo nunc illorum agentibus expressa non erant ex illis duobus testibus, qui deponebant de auditu à Messoribus, vnus erat videlicet Petrus Andreas factor possessionum, & ipse tractabat de se exonerando, & ideo non erat idoneus. Et ista resolutio fuit facta etiam accedente illa coniectura, quod si isti de Fabiis soluisent 5500. ducat, quod erat reliquum pretij haberent dilationem. 7. annorum certe accepissent illi de Fabiis possessionem Cafalis maxime cum Bernardus factor Paulae, qui dicebatur consignasse segetes, erat constitutus procurator in instrumento venditionis ad tradendum possessionem dicti Cafalis ipsis de Fabiis tamen Dd. dixerunt, quod viderentur alia puncta, videlicet an alia bona viderentur esse consignata, & forsitan tunc mutarent votum: & ideo erit deueniendum, an probetur alia bona fuisse consignata.

EPITOME.

Consensus in resignationibus debet praestari coram notario Camerae auct cancellariis non alibi nec aliter.

DECISIO CXI.

Alphonfus Martinctz porrexit supplicationem suae resignationis Parochialium, de quibus agebatur in fauorem Constantini de Castillo de Mense Augusti 1542. quae supplicatio per Papam recepta, & signata fuit. Deinde de anno 1543. de mense Maij D. Alphonfus constituit Antonium de Accar. procuratorem ad consentiendum resignationi. Et quia idem procurator adhuc non consenserat successe, idem Alphonfus de anno 4.5. de mense Octobris narrado supplicationem porrectam, & vt praefertur, signa tam illam ratificauit, & ipse iuxta illius formam & tenore consensit & resignauit. Dubitauit D. Anto. Aug. in vna Astoricen. Parochialis & beneficij die 5. Martij 1548. an ex dicto consensu sic praestito per D. Alphonsum, resignatio esset valida: & fuit resolutum, qd resignatio non teneret, quia consensus in resignationibus ad euicandas fraudes debet praestari in manibus Notarij, Cancellarij vel Camerae, secundum Sarnen. in regu. de public. q. 7. nu. 4. alias infinite fraudes fieri possent, vt dicit Corn. conf. 137. vol. 3.

EPITOME.

In generali hypotheca bonorum venit usus fructus, intelligitur tamen de commoditate.

DECISIO CXII.

In vna Perusina cess. bonorum pro Hectore de Mutinis contra Honoratum Lancellotum, dubitauit ego die 4. Martij 1548. an in generali hypotheca omnium bonorum per Aurelium facta veniat usus fructus bonorum ad eum spectantium: & fuit resolutum, quod, veniret: quia intelligebatur quod censeretur hypothecata communitas, vt per Bart. in l. si is. §. an usus fructus. ff. de pign. lib. 3. in l. 1. C. si pignoris conu. Negus. in tract. de pign. lib. 3. m. br. 2. parte col. 2. vers. item dubitabatur.

EPITOME.

Pro laudopraesumitur, licet fuerit ab eo reclamatum post decem dies.

SUMMARIUM.

- 1 *Laudum iniquitatem obiciens de laesione docere debet.*
- 2 *Laudum si non ex probationibus factis in Curia vel extra eam per remissoriam iustificetur, poterit ex aliis probationibus in scriptis non reductis iustificari.*

DECISIO CXIII.

In vna Panormitan. pensionis fuit resolutum coram me 11. Martij 48. quod pro laudo, a quo fuerat reclamatum post decem dies, praesumeretur, ita vt dicens de iniquitate eius deberet docere de laesione, per ea quae dicit Alciat. in tracta. praesumptionum in 3. reg. 22. praesump. post Moder. videlicet Felin. & Dec. in c. qui contra. de probat. Item fuit dictum, qd licet arbitri vel arbitratores retulerint se ad probationes factas in Curia, & extra per remissoriam: quod licet ex illis probationibus laudum non iustificaretur, quod poterat iustificari ex aliis probationibus non reductis in scriptis, prout dicit Ioannes Bapt. de Perus. in tract. de arbit. Cap. in 8. col.

EPITOME.

Variatio in resignatione quo casu permessa non fuit

SUMMARIUM.

- 1 *Reservatio an vna via electa alteram postea eligere liceat quae in regressu est admissa.*

DECISIO CXIII.

In vna Corduben. dimidia portionis verba reservationis talia erant: Tibi omnes & singulos fructus & redditus & prouentus dictae portionis per te quoad vixeris, vel alium etiam propria auctoritate percipiendi, ac in tuam utilitatem conuertent. loco pensionis annuae, aut si malueris loco eorum pensionem annuam centum ducatorum super fructibus huiusmodi. Qui reservatarius per 7. vel 8. annos perceperat pensionem annuam centum ducat. & postea voluit variare, & percipere omnes fructus, Dubitauit D. Fabius 9. Martij 1548. an post reservatario liceret variare post electam viam pensionis: & fuit resolutum, quod cum liceret variare, per text. in l. apud Aufredum. ff. de optio. leg. Non obstat text. in l. si sterilis. §. qui domus. ff. de acti. empt. qui loquitur in debitore, quia a lege tacite habet electionem, vbi sentit gloss. in l. cum qui cetera. §. 1. ff. de verbor. oblig. Idem fuit resolutum ad l. pater Scuerianam. §. ff. de condi. & demonstrat.

EPITOME.

Exempti a Papa non tenentur ad ius reuerentiale Episcopo, secus si solum ab ordinario.

DECISIO CXV.

Decima Martij 1548. fuit dictum in vna Mileuitan. coram D. Prospero, quod licet exempti tenentur ad ius reuerentiale Episcopo, per l. si. & ibi Bal. C. de bon. liber. istud procedit, vbi sunt exempti solum ab ordinario, secus si a Papa, & exemptio est plena, vt per Felin. in c. cum inter. col. 2. de re iud.

EPITOME.

Privatio beneficij puto non citata facta a Papa ex certa scientia est valida.

SUMMARIUM.

- 1 *Privatio facta ex certa scientia Papa est in beneficialibus valida etiam parte non citata.*

DECISIO CXVI.

Fuit resolutum coram me 11. Aprilis 1548. in vna Casar augustana fruct. pro Reuerendissimo Capite de Ferro contra Matthaeum Pasqual, quod prouiso Archidiaconatus de Pare per Papam facta Episcopo Matthaeo non citato, cum esset facta ex certa scientia Papae, esset valida, quia eramus in beneficialibus, in quibus privatio facta ex certa scientia etiam parte non citata est valida, per ea quae ponit Felin. in c. quae in Ecclesiarum. col. 2. vers. limita 6. de const. Curt. Jun. consil. 1. post tract. feud. 11. Felin. in c. cum olim. col. 10. de re iud. Non obstat, quod delicta narrata non probarentur: quia fuit responsum, qd privatio motu proprio erat facta, & Papa volebat, quod privatio in contrarium non admitteretur, & sic per quoscunque iudices iudicari.

EPITO.

EPITOME.

Collatio vbi pertinet ad Episcopum & Capitulum non dicitur fieri per eos collegialiter.

DECISIO CXVII.

Collatio vbi spectat ad Episcopum & capitulum, ut in preben. Ecclesie Cathedralis, secundum Casad. decif. 22. de preb. Episcopus consideraretur vt singularis, ita vt in collatione, quae fit per capitulum ipse interuenire non debeat: quia consideratur vt duo corpora, quae ad inuicem non confunduntur. Ita fuit per maiorem partem resolutum in vna Toletan. Canon. & prebendae coram me 27. Aprilis 48. per ea quae dicit Ioan. de Sylua. in tract. de benef. in 2. parte in 17. q. vbi latissime loquitur, quando duo corpora confunduntur, vel considerantur vt duo corpora, vel vt vnum.

EPITOME.

Restitutio plenaria restituit ad bona in alium translata.

DECISIO CXVIII.

Resolutum fuit in vna Casaraugustana pro Mattheo Pasqual contra Cardinalem S. Georgij alias de Capite Ferro coram me ponem. quod restitutio plenaria facta de isto Mattheo restitueret ad bona per Papam in alium translata, & possessa, per ea quae dicit Card. & Imol. in c. quia diligentia. de elect. Felin. in c. inter quatuor. nu. 6. vers. 2. limita. de maior. & obed. in l. Gallus. §. & quid sit tantum. & ibi las. n. 77. ff. de lib. & posth. & ibi Cald. col. 6. vers. quod tam singulariter limita. Sozi. col. 5. num. 17. Galig. nu. 64. Ruin. 119. Crot. nu. 56. Felin. in c. vigilanti. col. 2. de haeret. latif. simè Paris. conf. 1. col. 5. nu. 46. cum pluribus seq. vol. 1. Non obstat, quod Dec. voluit contrarium in d. c. quia diligentia per Card. & Io. de Anan. per eum relictos: quia si bene videatur Deci. remanet tantum cum opinione Card. in d. c. quia diligentia, & idem etiam sentit Dec. in c. fin. de constit. Et ita resolutio fuit facta coram me 3. Aprilis 48. Sed quia in casu per me proposito tractabatur de fructibus donatis Reuerendissimi Cardinalis, quos tamen idem Cardinalis nunquam perceperat, sed contra Mattheum restitutum ad dictos fructus agebatur, fuit dictum, quod daretur dubium, an illa restitutio plenaria restitueret ad fructus Cardinali donatos.

EPITOME.

Curator sicut procurator ante litem contestatam potest reuocari.

DECISIO CXIX.

In vna Romana haereditatis de Vallo fuit resolutum 30. Aprilis 48. quod sicut procurator potest reuocari ante litem contestatam, ita & Curator, per ea quae dicit Bart. per gloss. in l. si quis cum procurator. §. si. ff. de procurator. Non obstat, quod curator dari non potest curatorem habenti, per text. in l. curatorem. C. de tutel. quia verum est in curatore ad negotia: secus est quando curator datur ad lites, per Bart. in loco superius allegato.

EPITOME.

Inductio in possessionem per capitulum an habeat vim collationis.

- 1 *Possessio petita a Capitulo ex collatione Archiepiscopi, sub penis & censuris in literis contentis, post deliberationem an iusta esset collatio, superioris mandato obediendo tradita, an dicatur data ob metum censurarum an quia sic iustum esse Capitulo videretur.*
- 2 *Decif. 441. in nonis quomodo intelligenda sit.*
- 3 *Claus. cum plenitudine iuris canonici ad quae referatur.*

DECISIO CXX.

In vna Toletan. Canonatus & prebendae pro Petro Nauarro contra Franciscum Pesquera pendem. in qua praesupponebatur, quod collatio Canonatus & prebendae spectabat ad Archiepiscopum & capitulum & Archiepiscopus contulit, & vigore illius collationis fuit petita possessio a capitulo, etiam sub penis & censuris, de quibus in literis. Qua petitione facta capitulum respondit, quod faceret id, quod iustitia esset. Et postea die seq. capitulum respondendo dixit, qd obediendo mandato superioris, qui mandauit duobus canonicis, vt possessionem traderent cum omnibus fieri consuetis, & ita illi canonico tradiderunt possessionem. Dubitauit ego die 4. Maij 47. an traditio possessionis per capitulum sit tantum in executionem prouisionis Archiepiscopi, ita vt non dicatur habere vim collationis. Pro affirmativa allegabatur decif. 441. in nou. quae secundum quosdam ex Dominis procedit, si nulla sit collatio, sine aliqua, non tamen per facta, vt erat in casu isto. Nam ex quo illi haberent potestatem conferendi, ne daretur vitiosus ingressus, videbatur in necessariu antecedens velle conferre. Na illa decif. tantum dubitauit, an traditio possessionis haberet vim collationis & determinat, quod sic, si nulla interuenit collatio. Intelligebant illi etiam, quod praecederet aliqua, licet inuolida: & tanto magis dicebant ipsi in isto casu, in quo etiam canonici petierant tempus ad deliberandum, vt facerent, quod iustum esset: Non ergo obediendo postea faciebant metu censurarum, sed obediabant, quia sic iustitiae conueniebat. Item quia in casu isto duo Canonici, deputati ad eandem possessionem, dederunt illam in praesentia aliorum cum plenitudine potestatis iuris canonici: quo casu tradendo possessionem cum plenitudine iuris canonici videtur voluisse conferre. Alij vero tres dixerunt oppositum, quod illa traditio possessionis non haberet vim collationis, sed metu venirent prouisionis Episcopi, intelligentes illam per decif. 441. quando nulla penitus praecessit collatio. & secus esset in casu nostro, in quo aliqua interueniebat, licet esset imperfecta: & istud confirmabatur: quia licet diceretur, quod mature responsum differat capitulum: tamen dicebatur, quod obediendo mandatis Archiepiscopi, & sic in executionem collationis praecedentis Et licet diceretur, quod isti canonici tradiderunt possessionem cum plenitudine iuris canonici, dicebatur, quod illa verba referebantur ad executionem factam, per Staphi. in tract. de lit. grat. & iust. fol. 16. col. 2. vers. attentis. D. Verallus qui erat vltimus in votando, pro illa audientia votum non dedit, promittitque in sequenti se daturum. Et 7. Martij 48. D. Verallus dedit suum votum, & sic fuerunt quatuor pro Petro Nauarro, & quatuor pro Pesquera: & sic fuerunt vota diuisa & paria.

EPITOME.

Sequitur quaedam decisio directa probationi certae litterae Cabbij.

bi, quæ tota in probationibus consistit, & in facto.

S V M M A R I A.

- 1 *Commissio semiplene probata quomodo sufficienter doceatur.*
- 2 *Debitores cambij nihil aut tardè soluentes conductori cambij, non poterunt locatores cambij aliquod interesse præstare: sed transactio cambij tempore contra conductorem ad rationem reddendam agere.*
- 3 *Litera cambij vnde probentur esse facta.*
- 4 *Litera cambij si doceatur esse facta, presumitur in tempore esse confecta.*

DECISIO CXXI.

- D**ie 7. Maij 1548. in causa Bon. locat. dubitavi, an commissio Comitum Francisci, quodad litera Petri de Minor. probetur adimpleta concurrente litera Illustriss. D. Iacobæ Rolaten. in illa & fide eiusdem, ac Matthæi Amorini. Et fuit resolutum, quod probaretur adimplementum dictæ literæ, & quod Peregrini faciendo litera cambij, effecti fuerint debitores ipsius Petri, & creditores Bentiuolorum: vnde dato, quod nunquam soluisset Petro, vel tardè soluisset. Nam ipsi Bentiuoli statim transacto tempore, de quo in literis cambij, poterant agere contra Petrum, dicentes, quod ipse Petrus habuit literam cambi de commissione eorum, & sic quod deberet reddere rationem de dicta litera.
- 3 *Quod autem litera esset facta, probatur ex confessione ipsius personæ approbatæ pro Bentiuolis. Item probatur per exhibitionem ipsius literæ in actis. & dum dicebatur, quod licet probaretur, quod litera esset facta, non tamen probatur, quod in tempore, quod erat necessarium probare: ex quo agebatur de caducitate: quia fuit responsum, quod ex quo litera reperiebatur facta, præsumebatur in tempore facta, aliàs enim esset præiudicialis ipsis Bentiuolis: quia per eam evitabatur caducitas Peregrini, & incidisset in crimen falsi, & delictum non erat præsumendum. Item probatur ex literis D. Iacobæ scriptis, quod 10. Iunij 1545. in quibus scribens dictus Peregr. facit eis bonos ducatos 400. datos Petro del Mazo.*

S V M M A R I A.

- 1 *Stabilimentum, quod debitoribus non solventibus penam priuationis infligit, quomodo intelligatur. & nu. 5.*
- 2 *Debitori condemnato datur ad solvendum tempus quadrimestre, si confessus fuerit, & dilationem petierit. & nu. 4.*
- 3 *Debitori quantum debeat assignari ad solvendum tempus licet sit arbitrium: debet tamen iudex si magna summa debeat, maius tempus arbitrari.*

DECISIO CXXII.

- I**n causa Casaraugustana Præceptorix del Villel, dubitavi die 14. Maij 1548. an attentio iure & stabilimentis, incip. circa illud maxime de quo in registro, fol. 184. & alio stabilimento, incip. Consuetudo certè laudabilis, fol. 876. D. Hieronymus non solvens ante processum priuationis Castellani fuerit inobediens & rebellis: & fuit resolutum pro parte negatiua, quod non esset. quia de iure si condemnato datur tempus quadrimestre, iuxta l. si debitori. ff. de iud. multo fortius erat hinc id Hieronymo dandum, qui non erat condemnatus, sed per breue, Pauli esset declaratus de-

- 3 *bitor. Et licet quantum tempus debeat dari debitor ad solvendum sit arbitrium iudici, iuxta not. in l. di cimus. ff. de solut. tamen iudex propter magnam summam debitam maius tempus arbitrari debet, iuxta glo. communiter approbatam in l. Emilius. ff. de minor.*
- 4 *Non obstat, quod quatuor menses non dantur nisi confessis, & dilatione petentibus, & offerentibus cautionem, vt dicit Bart. in d. l. si debitori. ff. de iud. & videtur text. in §. 1. Infit. de off. iud. quia fuit dictum, quod illud procederet, si cautio fuisset præstita, iuxta not. per Iaf. in l. vniuersa. C. de precib. Imper. offer. Ita quod lex dat illud tempus quadrimestre condemnatis, & si petatur, cautio est præstanda, aliter à iure dilatio conceditur. Non obstant stabilimenta, quæ dicunt illico eorum dilacione remota & contradictione cessante.*
- 5 *Item illud stabilimentum, quod dicit eo ipso penam priuationis incurrat, quod intelligitur, quando quis effectualiter est debitor, vt putat de curso dicto tempore, quod condemnatis conceditur.*

S V M M A R I A.

- 1 *L. si quis maior. C. de transact. quando habeat locum.*

DECISIO CXXIII.

- I**n vna Romana hæreditatis de Castellanis, coram D. Rossanen. fuit resolutum 14. Maij 1548. quod si quis maior. C. de transact. locum haberet in maiore, non autem minore iurante, vt dicit Barto. in d. l. si quis maior. in princip. quem sequuntur Doctores communiter, vt dicit Imol. in col. 1. in 1. requisito.

E P I T O M E.

Literæ cambij inducunt delegationem & liberationem.

S V M M A R I A.

- 1 *Litera cambij si commissio & partita ad sit, statim à debito liberant, & delegationem inducunt.*
- 2 *Delegatio etiam sine stipulatione inter mercatores fieri potest.*
- 3 *Promissio facta in diem non liberat, nisi litera acceptata & debitores alij eodem die suffecti fuerint.*
- 4 *Libri mercatorum in præiudicium scribentis & non tertij probant.*

DECISIO CXXIII.

- D**ie 8. Maij in vna causa Bon. locationis proposui dubium, an Dd. de Peregr. stant litera cambij, & commissione, & partita Petri Bonfilij censerent statim liberati eadem die 12. Decembris. Et fuit resolutum, quod sic, ex quo litera cambij erat facta à mercatore, videlicet à Peregrinis, Petro Bonfilio. Ratio, quia dictæ literæ fiant à mercatoribus, inter quos proceditur ex bono & æquo & non seruantur apices iuris: & Peregrini erant debitores Bentiuolorum committentium Fuit dictum, quod esset delegatio: & ideo non obstat, quod non interuenit stipulatio: & delegatio non fit nisi per stipulationem: quia fuit responsum, quod sufficit in casu isto, quod agatur inter mercatores. Nec obstat, quod esset promissio facta in diem, quo casu non inducitur liberatio, vt per Soz. in l. singularia. col. penul. in 2. limit. ff. si cert. pet. quia fuit responsum, quod procedit nisi Petrus Bonfilius literas acceptasset, & eadem die peregrinos loco eorum debitores facere voluisset. Non Obstat, quod libri Petri Bonfilij non

non probet in præiudicium tertij, & sic Bentiuolorum: quia fuit responsum, quod hic probant in præiudicium ipsius scribentis, ex quo creauerat ipsos creditores.

E P I T O M E.

Proposui dubium, an collatio Canonicatus & præbendæ per Archiepiscopum facta, possessione per capitulum tradita, sit valida taliter, quod impetratio Francisci de Pefquera obtenta à Papa cum clausula, dummodo non sit alteri ius quæsitum, in termino sex mensium, in quo capitulum poterat contradicere, & non contradixit, sit valida.

DECISIO CXXV.

In causa Toletan. Canonicatus & Præbendæ, pro D. Petro Nauarro contra Franciscum de Pefquera, die 18. Maij 1548. fuit resolutum pro validitate: cum propter patientiam capituli post traditam possessionem per capitulum, & si capitulum alteri voluisset conferre, contra dixisset infra sex menses: & non contradicere, quod videbatur illi collationi acquiescere, & acquiescere ius sibi competens pro illa vice voluisse donare: tunc quia in collatione non requiritur aliqua forma verborum. Itaque capitulum non contradicendo videbatur conferre. Non obstat, dum dicebatur, quod per clausulas, non obstat, &c. videbatur in noua prouisione derogatum iuri ad rem quia fuit dictum, quod dictæ clausulæ respiciebant tantum gratiam de vacaturo.

E P I T O M E.

An commissio Comitum facta Peregrinis debitoribus in die vt faciant literam cambij ad solvendum, adueniente die inducat delegationem, dato, quod Petrus Bonfilius, cui facienda est solutio, scribat in libris suis dominos peregrinos debitores quibus est facta commissio de faciendi talem literam, & scribat dominos de Bentiuolis creditores, quorum Bentiuolorum debitum cum Petro Bonfilio non appareat, nisi ex præsumptione inducta ex mandato de illis soluendo, & ipsi partiti librorum.

S V M M A R I A.

- 1 *Verbum, promitto, est generale, & quamcunque promissionem seu fiduciam importat.*
- 2 *Debitores delegati aut mandati & mandatario simul obligati esse non debent.*
- 3 *Litera cambij per debitores facta & à mandatario acceptata, cum res integra non sit, reuocari non potest.*
- 4 *Debitor delegatus ante diem solutionis non liberatur in mandato de soluendo, non autem in literis cambij, quæ sunt irrevocabiles.*
- 5 *Mandatarius plenè credens debitoribus, liberantur debitores à mandantibus seu delegantibus, & efficiuntur ipsius mandatarij debitores.*
- 6 *Delegans cum non est debitor non inducitur propria delegatio, nec nominatio, si mandantes non sunt creditores mandatarij: est verò mandatarij, quibus debitores delegantur, non sui creditores mandantium seu delegantium, ex hoc tamen non cessat delegatio.*

DECISIO CXXVI.

Die 4. Iunij 1548. in causa Bononien. locationis, proposui dubium, an stant literis D. Iacobæ, sub die 29. Nouembris, & literis sub die 7. Septembris 1544. & responsione positionum literarum cambij per peregrinos facta, censeantur causæ fideiussionis. Et fuit resolutum, quod non verbum, promitto, de quo tam in literis D. Iacobæ, quam in literis peregrinorum erat generale, & comportabat quamcunque promissionem, siue fideiussionem: & verbum, cautus facere, de quo in positionibus etiam capiebatur generaliter de quacunque cautione, vt latius in informatione in causa pro parte peregrinorum data. Fuit resolutum, quod ex quo peregrini impluerant formam commissionis: nam eis mandatum fuerat per Comitum, vt facerent vnam literam cambij, & litera cambij per istos peregrinos erat facta, & per Petrum Bonfilium acceptata, vt in puncto appareret, quod non erat honestum, quod Peregrini essent duobus obligati Bentiuolis delegantibus & mandantibus, & Petro Bonfilio mandatario. Nam ex quo litera cambij per Peregrinos erat facta, & per Bonfilium acceptata, ista litera cambij reuocari non poterat, ex quo res non erat integra, prout in simili decidit Dec. in l. singularia. col. 10. vers. 5. conclusio. ff. si cert. pet. Non obstat, quod ista litera sint in diem facta: quo casu debitor delegatus ante diem solutionis non videtur liberatus, per ea quæ dicit Socin. in d. l. singularia. col. fin. in 2. limitat. quia fuit responsum quod dictum Socin. loquitur in mandato de soluendo, non autem in literis cambij: inter quæ est magna differentia. cum mandatum possit reuocari, litera verò cambij sint irrevocabiles, prout ita declarat seipsum idem Socin. in consil. 68. in principio. in 3. volu. col. 2. vers. sequitur ex præmissis. vbi loquitur de literis in diem: quia loquitur de termino conuento, & tamen dicit, quod facta acceptatione promittentes sunt liberati. & Salic. qui allegatur per Socin. in d. l. singularia, & in l. pro debito. C. de bon. auct. iud. poss. vers. ego autem inter primum capitulum. Hoc de directo facit contra Bentiuolos, & probato, quod quia Petrus Bonfilius credidit plenè peregrinis, quod Peregrini sint effecti debitores ipsius Petri, & liberati à Bentiuolis. & ad idem Salic. in l. si filius, in princip. ff. de minoribus. Non obstat, quod Bentiuoli non essent creditores Petri Bonfilij, & ideo hic non sumus in propria delegatione, quo casu non videtur inducta nouatio: cum l. fin. C. de nouat. reperiatur limitata in propria delegatione, prout ita vult Dec. in d. l. singularia. col. 11. Concludendo dici potest, quia fuit dictum quod opinio Deci. procedit, quando fille, qui delegat, non est debitor: & tunc dubitatur, an sit delegatio vel non & procedunt quæ dicit Dec. sed in casu nostro Peregrini erant debitores Bentiuolorum delegantium, & licet Bonfilij, quibus Peregrini delegabantur, non essent creditores Bentiuolorum, per hoc tamen non cessabat, quod esset delegatio. per tex. in l. delegare. & ibi Castr. ff. de nouat. Non obstat, quod ibi non interuenit stipulatio, ergo non est delegatio: quia inter mercatores non consideratur, secundum Deci. in consil. 207. Socin. in dicta l. singularia. num. 17. vers. 3. conclusio. ff. si cert. petatur.

S V M M A R I A.

- 1 *Statutum excludens feminas propter masculos in linea descendenti à successione patris vel matris, an excludat quoque sororem à successione fratris per transversalem.*

DECISIO CXXVII.

Statum Fulginaten. sic se habet: Item statouimus, & prouidemus, quod nulla mulier, si dotata fuerit à patre vel matre, auo vel proauo, auia vel proauia, seu per verba de præfenti desponsata, legitimè possit venire ad successorem ab intestato patris vel matris, aui vel

vel proavia nra vel proauig, donec superest aliquis masculus, natus ex legitimo matrimonio de linea, & stirpe masculina descendente, omnium prefatorum vel alicuius eorum, a quo cunq; dotata esset: nec etiam possit venire ad successione descendentiu, seu descendens ex aliquo predictorum, donec superest aliquis masculus predictorum descendentiu de predictis: nec mater succedat filio suo nec filio superstiti. Antonius transuersalis volebat excludere Innocentium a successione sui fratris Cardinalis: fuit dubitatu per me die 4. Iunij 1548. an eadem ratio exclusionis feminae propter masculinum militet in secunda parte statuti, que militat in prima. Et licet pro parte fororis, quod non excludatur a successione sui fratris per Marcum Anto. transuersalem sit cons. Corn. 134. vol. 2. quem sequitur Brun. in tracta. de stat. exclud. fem. propt. masc. artic. 12. q. 12. in fin. tamen ex septem votibus sex fuerunt pro masculino, quod ex dicto statuto Marcus Anto. a successione fratris excluderet fororem feminam: quia negari non potest, quin dictum statutum esset factum ad conseruandam masculinitatem, & d. statutum in prima parte excluderat feminas a successione parentum propter masculinos, & sic ab hereditate, quae magis erat debita: a fortiori dicendum erat, quod in secunda parte statuti voluerunt excludere feminas propter masculinos ab hereditate fratris, quae est minus debita. Confirmabatur haec pars per illa verba. Nec etiam possit venire &c. quae sunt continuatiua & repetitiua omnium praecedentium.

EPITOME.

Excommunicatus licet possit rescriptum impetrare, non tamen profectus, si opponatur, absolutio ab excommunicatione non intelligitur, quando interducat.

DECISIO CXXVIII.

IN vna Floren. S. Felicitatis coram D. Alfonso die 4. Iunij 1548. fuit dictum, quod licet in Curia excommunicatus possit rescriptum impetrare, tamen si opponatur excommunicatio, non potest in causa procedere, & processus est nullus. Prima pars probatur per text. in c. pia de except. in 6. & Rot. decif. 194. in antiq. Secunda pars, quod absolutio a censuris ad effectum sententiae siue simul si non suffragabatur: quia per trinum & ultra in censuras inforauerat, & quod generalis absolutio ab huiusmodi excommunicatione se non extendebat, per decif. Boer. 290. & quod excommunicatio opposita annullat processum est decif. Rot. 518. in antiq.

EPITOME.

Verba, sub poena priuationis, etiam a lege posita dicunt canonem ferendam sententiam, & non latae.

DECISIO CXXIX.

DE septima Iunij 1548. in causa Cesaraugustan. Praeceptoris de Villel. proposui dubium, dato, quod de iure D. Hieronymus habuit post intimacionem breue per quatuor menses ad soluendum, an illis lapsis incidit in priuationis poenam ipso iure, vt absque aliqua sententia priuationis valeret acceptatio & prouisio D. Ludouici vigore literarum suarum antiquitatis. Et fuit resolutum, quod cum suum beneficium vacasset per resignationem, & ex causa resignationis Hieronymus tenebatur soluere duas annatas beneficij vacantis per resignationem, quod incipit circa illud

maximè attendendum est &c. vbi resignatarij tenentur soluere sub poena priuationis, quod dicta verba non dicant canonem latae sententiae, sed ferendam. Non obstat, quod dicit Felin. c. sicut tuis in 2. limita. de simon. dum dicit, quod verba, sub poena priuationis, a lege prolata important canonem latae sententiae, non autem ferendam: quia contrarium est verius, quod talia verba siue ab homine siue a lege prolata semper dicunt canonem ferendam & non latae sententiae, vt tenet gloss. in cap. vnic. de fugit. & omnes Doct. in d. c. sicut tuis. videlicet glo. Goffre. Hostien. Ioan. Andr. Abb. Ant. de But. Card. Petrus de Anchar. Ana. in 3. col. in glo. 2. & istam dicunt communem propositionem in cap. solitariè. 63. distict. col. 1. Non obstat, quod secundo loco dicebatur, quod stabilimentum de annatis soluendis per resignationem dicat ad duas annatas soluendas nostro Testaturario per supplicationem iurium mortuarij, & vacantium, non aliter quam si resignans morte obiisset. Ergo sicut quando quis tenetur soluere per obitum duas annatas, non soluendo eo ipso priuatur vt in stabilimento, quod incipit, consuetudo certe laudabilis. ita & per resignationem: cum stabilimentum per illa verba ista pacificet: quia fuit responsum, quod pacificatio fit quod ad solutionem, videlicet quod resignatarij teneantur soluere, sicut si succedant per obitum. sed quod ad poenam differunt: quia in dicto stabilimento de annatis soluendis per obitum imponitur poena priuationis per sententiam, ex quo dicit sub poena priuationis, quae dicit Canonem ferendam sententiae, non autem latae.

EPITOME.

Præstatio cautionis in datione curatoris ad litem est de preparatorijs iudicij.

S V M M A R I A.

- 1 Præstatio cautionis cum non decisoriam, sed tantum ordinariam processus pariter respiciat, habetur inter preparatoria iudicij, sicut & curatoris datio.
- 2 Curator ad litem non tenetur satisfare.
- 3 Curator ad lites ad inuentarij confessionem non est ascriptus in causis beneficij libus, vbi summarie proceditur, & in causis propbanis ordinarijs, si summarie non sunt commissae.
- 4 Stilis vbi in causis ordinarijs non apparet contrarius ab illo qui in summarijs est receptus, extenditur consuetudo ob rationis identitatem de summarijs ad causas ordinarias.
- 5 Summaria causa differt tantum ab ordinaria circa iudicij abbreviationem, non autem circa solemnitates.
- 6 Curatorem qui approbat in preparatorijs, non potest eum in principali negotio reprobare.

DECISIO CXXX.

IN causa Rom. hereditatis de Valle 8. Iunij 1548. proposui dubium, an &c. & si sic, an stilus in summarijs suffragetur: & fuit resolutum, quod talis praestatio cautionis, sicut & datio curatoris esset de preparatorijs iudicij: quia talis praestatio cautionis non respicit decisoriam, sed tantum respicit ordinem processus, ergo est de ordinarijs, vt per Socin. consil. 271. col. 2. vers. 4. facit text. cum not. per Dd. in §. fin. Inibi. de satisf. vbi satisfationes, quae praestantur a procuratoribus, dicuntur de ordinarijs. Et ad hoc propositum, quod sint de ordinarijs ea, quae habentur in d. §. fin.

§. fin. ad iuxta per Iaf. in l. 1. co. 2. nu. 2. C. de sacrosanct. ecccl. & idem cum sumus in ordinarijs, attenditur locus iudicij, in quo causa agitur, glo. & communiter Dd. in c. quod clericus. de for. comp. Roch. in c. fi. col. 2. nu. 232. ver. 2. limitatur. & col. 272. vers. prima igitur erit reg. de consuet. secundum paruam impres. & hoc presuppósito, fuit etiam resolutum, quod licet de iure curator ad lites debeat satisfare, vt per gloss. & Bart. in l. & si ad species. ff. re. pupil. Ang. Areti. Inst. de curat. in fi. pract. Papien. in forma libelli, quo agitur ad reddendum rationem tutelae, & in suo vlt. testamento, in 2. col. ver. vltimus ibi. 3. 4. & 5. q. tamen quia Rota accepit opinionem Specul. in titu. de curat. §. vt autem. circa prin. quod curator ad litem non satisfacit que opinio Specul. in omnibus curijs & Parliamentis de consuetudine est recepta, vt dicit Steph. Bertrand. cõsil. 181. quamuis Bernard. volum. 3. & ratio est, quia curator ad litem non administrat, & idem inuentarium non facit, vt ibi dicit Specul. & ista ratio, quatenus fuit recepta opinio Specul. in Rota, militat in omnibus iudicijs siue summarijs siue ordinarijs. Nam cum omnes causae in Rota committantur summarie, Rota in illis causis recipit opinionem Speculatoris: ex identitate rationis idem seruasset in causis profanis ordinarijs, si summarie non essent commissae: cum in eis militet eadem ratio. Et idem non obstat fundamentum, quod ex aduerso fiebat, dum dicebatur, quod de iure curator debet satisfare. Et quia a iure in Rota in causis summarijs fuit recessum, idem tantum praescriptum quantum possessum. Stilis ergo in summarijs non debet ad ordinarios extendi: Quia fuit responsum, quod ex quo in ordinarijs causis in Rota non apparebat de stilo cõtrario ab illo stilo, qui est receptus in summarijs, quod isto casu consuetudo propter identitatem rationis extendebatur de summarijs ad causas ordinarias, ad gloss. in c. 1. in vers. Italia. de temp. ordi. in 6. Abb. in c. ac si clerici. in antepenul. col. §. de adu. terijs col. 3. de iudic. ponit late Roch. in c. fin. col. 103. vers. vlti. creden. de consuet. secundum paruam impres. in Rota fuissent causae ordinariae commissae, idem stilus, qui fuit receptus in summarijs, fuisset etiam in ordinarijs receptus propter identitatem rationis: quia causa summaria tantum differt ab ordinaria circa abbreviationem telae iudicariae, non autem circa istas solemnitates. Item & alia ratione fuit dictum, quod Curator lite deputatus non colluserat, sed obtinuerat istos de Tuscanella aduersarios illorum de Valle cõdemnari, & in eo iudicio obtinuerat expensas taxari in notabili summa, quas Brutus de Valle receperat: si ergo curatorem approbauerat, non poterat modo, quoad negotium principale reprobare.

EPITOME.

Gratia, in qua dicitur nullum seu modicum fructum reportasse ex prioris gratia, quomodo intelligatur.

S V M M A R I A.

- 1 Clausula, se nullum seu modicum fructum ex prioris gratia reportasse, gratiam non reddit subreptitiua, si beneficia sint litigiosa etiam tempore reuadationis.
- 2 Beneficium obtinens litigiosum potest in forma pauperum impetrare propter dubium lites euentum.

DECISIO CXXXI.

DE 8. Iunij 1548. in vna Portugal. D. Anto. Aug. dubitauit D. Alphonus Valasci vigore prioris

gratiae reuadationis ad 300. ducat. Parochialem & simplex beneficium valoris 80. ducat. acceptauerat: in quibus tamen beneficiis alius erat intrusus, & super illis pendebat lites, an ex quo in gratia reuadatiua motu proprio prioris reuocata, Papa aliter se accepisse dicitur Alphonsum nullum seu modicum fructum ex gratia prioris reportasse, gratia reuadatiua dicatur subreptitiua, vel nulla quoad dictam summam 80. ducat. vel in totum fuit resolutum, quod ex quo tempore reuadationis beneficia valoris 80. erant litigiosa, quod talia beneficia non poterant dici in consideratione, vt gratia reuadatiua diceretur subreptitiua per regulam cancellariae, qui possunt acceptare in forma pauperum, in qua dicitur, quod obtinens beneficium litigiosum possit impetrare in forma pauperum propter dubium lites euentum. Et ita in casu isto esset dicendum, vt stante dubio lites euentu, quod D. Alphonus, qui acceptauerat beneficia valoris 300. potuerit sine vitio subreptionis dicere, se nullum aut modicum fructum ex prioris gratia 300. reportasse: cum mens Papae esset, quod ipse ad 300. ducat. beneficia haberet. Bene verum est, quod Domini dixerunt per eandem regulam, quod attempto, quod ipse postea consequutus fuerat dicta beneficia valoris 80. ducat. quod debebat illum valorem defalcare ex gratia reuadatiua per dictam gratiam.

EPITOME.

Fama publica de obitu quo casu non constituit ordinatum in negligentia.

S V M M A R I A.

- 1 Fama de obitu per ordinarij negligentiam deuoluit post sex menses collationem ad superiorem ex concordia, si illa non sit ex auditu.
- 2 Ordinarius non tenetur credere fama ex auditu quod ad obitum alterius peregre mortui.

DECISIO CXXXII.

IN Eugubina Praepositurae, coram me pendente, fuit resolutum, de mense Maij 48. quod licet fama de obitu per negligentiam ordinarij post sex menses deuoluerat collationem ad Episcopum, tamen in illo casu publica vox & fama de obitu Iulij oriens a Comite Ant. de Bentiuolis & alijs socijs, qui publice dixerunt in ciuitate Eugubina, quod Venetijs dicebatur, quod Iulius decesserat in loco Pontene, non esset talis, quod constitueret ordinarium in negligentia: ex quo ordinarius videns, quod fama foriebat ab illis anterioribus deponentibus de auditu, iuste tali fama poterit ordinarius non credere: cum potius dicatur quidam rumor incertus quam fama, & tunc magis cum illo tempore, quo dicta fama per Comitem Antonium & alios fuit diuulgata, nullus luctus nec signum aliquod obitus inter consanguineos probatur, sed post bene, puta post obitum, praesens tunc soror luxit fratrem Iulium. Item quia erant productae literae D. Iulij, in quibus Cardinali nuntabatur, quod Iulius non erat mortuus. Sed non est curandum multum de illis literis: quia sunt factae per annum post famam allegatam de obitu. Item fuit dictum, quod alij deponentes de publica voce & fama intelligerentur deponere de illa fama orta a Comite & socijs.

S V M M A R I A.

- 1 Quae fama obitus longinqua constituat ordinarium in mora seu negligentia.

DECISIO CXXXIII.

In eadem Eugubina Præposituræ die 13. Iunii 1548. proposui dubium, præsupposito, quod ex relatione Antonij de Bentiuolis & aliorum in simul à Venetijs redeuntium non fuit inducta fama obitus, an deinde ex alijs probetur fama, quæ constituit ordinarium in negligentia: & fuit resolutum & eadem die iterum postea causa fuit dictum, quod dicitur fama orta ex dicto Comitis & sociorum non constitueret ordinarium in mora siue negligentia: cum ortam habuerit ex auditu in ciuitate Venetiarum, vt dixi in proxima decis. quæ tantò magis confirmata fuit in audientia: cum hic apparcat, quòd Iacobus frater Iulij noluerit ipsi famæ credere, sed deposuerit in animo. & ita postea fecerit, vt iuerit Venetias, & ad locum Ponteni ad perquirendum de obitu ipsius Iulij: & idèd si frater non credit illi famæ, tantò fortius potuit non credere idèd ordinarius. Tamen Domini dixerunt, quòd ex quo testes deponerent, quòd Iacobus fuit ad perquirendum, & post eius reditum ad ciuitatem Eugubina famæ divulgata per Comitem fuit confirmata, & quòd tunc foror Iulij portauit velum, & luctum fecit quòd talis fama erat potens ad constituendum ordinarium in negligentia. Sed quia de reditu ipsius Iacobi ad Ciuitatem Eugubina non constabat, quòd hæc fama principium negligentie ordinarij dici non poterat, eo maxime, quia presbyter Cesar erat missus à Galatia & testis examinatus dixit, quòd ipse in Dominica prima quadragesimæ 1544. fuit ad locum Pontene, & rediit in fine eiusdem Quadragesimæ, & quòd portauit fidem à presbytero loci Ponteni de obitu Iulij: & tamen illa fides est signata sub mense Martij 1545 ita quòd istud dictum videbatur in se pugnantiam continere. Item Iacobus dicebat, quòd iuerat ad locum Ponteni, & quòd presbyter Georgius sibi dixerat, quòd alius die hesternæ interrogauerat illum de obitu Iulij & fidem ab eo habuerat: si ergo Iacobus fuit post Cæsarem, qui fidem reportauerat de anno 1545, dicendum est, quòd reditus Iacobi fuerit post illam fidem: quo casu vsque ad diem priuationis ordinarij non fuit in negligentia. Et tantò magis cum Iacobus dicat in sua depositione, quòd eundo Venetias per Bononiam transiit, & ibi per 40. dies mansit, ita quòd magna negligentia Iacobi argui potest. Item in fama aliorum puta, Capitanei Angeli & eius socij, item Capitanei Philippi, ex quo ista fama probatur per testes iuratos: de illis fuit dictum, quòd non probarentur fama per duos testis.

EPITOME.

Familiaritas ad effectum probationis ex quibus probetur.

DECISIO CXXXIII.

Eadem die 13. Iunii 1548. quòd in causa Corduben. portionis & beneficij inter Petrum de Villareal ex vna ac Matthæum Pinello ex alia, & Ferdinandum Marchesum, proposui dubium, an ex testibus examinatis iunctis collationibus tã Cardinalis Arboren. quàm Iulij Secundi, ac literis in forma breuis, nec nõ motu proprio concessio tribus Parafrenarijs cuiuslibet Cardinalis in Rotulo subscripto per omnes Cardinales constet, Didacum de Vacanda fuisse Parafrenarium, & continuum Commensalem Cardinalis, & familiarem eiusdem Iulij, non obstante examine agentis de eo facto in partibus, lite pendente. Et fuit resolutum, quòd postquam erat in actis vnus testis, videlicet Orphinus clericus Fulginaten. qui testis semiple-

ne probabat de familiaritate per multos annos, & erat etiam testes de auditu, maxime Petrus de Medina, qui dicebat, quòd audiuerat, dici, quòd publicè reputabatur familiaris Cardinalis, & testes de auditu tam ab eo quàm ab alijs erant tres. Item erant collationes Cardinalis Arboren. & Iulij, & omnia supradicta, quòd ex istis probaretur familiaritas.

EPITOME.

Quæritur an quoddam instrumentum sit in forma probanti, quam omittit.

SVMMARIVM.

- 1 Instrumentum non signatum à Notario, si probetur ab archiepis esse extractum an per posterius confirmetur.

DECISIO CXXXV.

In causa bonorum S. Thomæ de Mercato inter D. Carolum de Graffis ex vna & Vincentium Garteco ex alia, die 13. Iunii 1548. dubitavi, an primum instrumentum de anno 1542. sit in forma probanti: & quia eundem punctum proposuerat die 18. Ianuarij 1543. & tunc fuisset resolutum, quòd nõ esset in forma probanti: quia deficiebat approbatio consilij octingentorum. Bononiæ, & quia in illo instrumento nõ erat signum Alberti notarij: & idèd dicebatur, quòd esset exemplum exempli: idèd pro parte D. Caroli fuerunt habitæ compulsoriales, quarum vigore extractum fuit dictum instrumentum Ab Archiepis. Bonon. cum signo eiusdem notarij. Item probatum fuit in ciuitate Bonon. fuisse consilium 800. & idèd dictum fuit, quòd instrumentum esset in forma probanti. Item fuit probatum consilium 800. extitisse, & facultas concedenda auctoritatem propter antiquitatem præsumpta.

EPITOME.

Ius patronatus ex quibus non probatur.

SVMMARIVM.

- 1 Ius patronatus an probetur ex actis non obstante productione literarum perinde valere.
- 2 Confessio facta in literis perinde valere, non tollitur per gratiam perinde valere, & reuocari potest, si de contrario non constet ex instrumentis per gratiam, perinde valere ac si expressum esset.
- 3 Instrumentum si est in forma probanti, & non constet an sit sortitum effectum, non probat quasi possessionem præsentandi.

DECISIO CXXXVI.

Die 15. Iunii 1548. in causa Bononien. S. Thomæ de Brauia inter Nicolaum Vergilium ex vna & Fratrem Hieronymum ex altera proposui dubium, an iuxta actis probetur ius patronatus, non obstante productione literarum, perinde valere: Et fuit dictum, quòd in quantum pro parte fratris Hieronymi fiebat fundamentum in confessione, quam Nicolaus fecerat de iure patronatus, quòd illa confessio non erat in supplicatione, sed erat in literis, quòd confessio in dictis literis facta tollebatur per gratiam, perinde valere: in qua dicebatur, quòd literæ cum inde secutis perinde valeant, ac si expressum esset quòd non esset de iure patronatus, & idèd illa confessio in primis literis poterat

EPITOME.

Edicta iuxta formam c. fin. de claud. despons. in quo loco proponi debeant.

SVMMARIVM.

- 1 Edicta proponenda iuxta c. fin. de claud. despons. non in remotis locis sed in iis, in quibus maiores morari solent, proponi debent.
- 2 Matrimonium si contrahitur cum tali, quæ monialibus cohabitauit, etiam si professionem emisisset nõ probetur, inquirendum tamen est an sit professa, aut in eodem loco proponenda edicta, nisi aliud obseruetur consuetudo, tunc enim in facie Ecclesie presentibus amicis & testibus contraxisse sufficerit.
- 3 Dispensatio in insolitiis etiam tempore 40. annorum non præsumitur.
- 4 Dispensatio cum professa est insolita, & non nisi ex causa, quæ Republicam concernat, datur.

DECISIO CXXXIX.

In vna Coloniens. legitimitatis, coram me fuit die 18. Iunii, 1548. resolutum, quòd edicta, quæ proponi debent iuxta formam c. fin. de claud. despons. erant proponenda in locis, vbi maiores erant, non autem in loco remoto, per dictum Alex. in c. fin. col. 3. de claud. despons. & idèd cum in casu nostro Sophia esset nata in loco de Huestar, & matrimonium postea erat contractum inter ipsam, & Ioannem in loco de Anserot quòd postea detecto impedimento ipsius Sophiæ, quæ erat professa, matrimonium esset nullum, per text. in c. fin. §. 1. de claud. despons. & tantò magis cum dictus Ioannes cognouit ipsam Sophiam in loco iam dicto, habitantem inter ipsas Begutas, quòd etiam non probaretur, quòd professionem emiserat, tamè ab eis sciscitari debebat, an Sophia esset professa, vel saltem in dicto loco edicta proponere. Non obstat, quòd Parisi. dicat consil. 13. & 15. in 2. vol. quòd sufficit, vt matrimonium non dicatur clandestinum, quòd contractum hatur in facie Ecclesie presentibus testibus, & amicis quia Parisi. loquitur in loco, vbi non est consuetudo proponendi edicta: & in casu isto est in partibus Germaniæ consuetudo vt proponantur edicta. Deinde 12. Octobris, 1548. fuit casus, de quo hic, iterum propositus in Rota sub isto dubio, data præsupposita professione Sophiæ, & contractu matrimonij in loco de Anserot, propositis solitis edictis, qui est locus maiorum Ioannis, vt præsupposui pro tunc, & post contractum matrimonij per 40. annos pro coniugib. reputati fuerunt, an soboles nata censatur legitima. Et fuit resolutum idem, quòd hic, propter edicta non proposita in loco maiorum vtriusque & alia de quibus in decis. hic facta, 18. Iunii. Non obstat quòd et diuturnitate temporis 40. annorum, debeat præsumi dispensatio, nam ex causa Papa poterat dispensare, per not. per Innoc. in c. c. ad monasteriũ. de stat. monac. erg. ex diuturnitate temporis, quo coniuges fuerunt in matrimonio, præsumendum est pro dispensatione, ad edicta. Decij 409. in 3. vol. quia fuit responsum, quòd Dec. loquitur in his, quæ sunt solita concedi, vt licentia alienandi, & alia, de quibus ibi per cum. Sed ista dispensatio cum professa est insolita, & non cõceditur nisi ex causa quæ respiciat Republicam, quæ causa in istis priuatis cadere non potest. Et quòd in insolitis non præsumatur dispensatio ex diuturnitate temporis facit quod dicit Fel. in c. cum ex officio. column. 6. vers. si modo diceretur. de rescript. Item Decij, in dicto consil. 409. nu. 13. loquitur data tolerantia superioris. Et in nostro Papa qui nesciuit defectum, potest dici, quòd

G tolle.

terat reuocari, ex quo non constabat de contrario per gratiam, perinde valere ex instrumentis. Et fuit dictum, quòd ius patronatus non probatur: quia instrumentum de anno 1280. non erat in forma probanti: quia exemplum exempli ex quo in eo non erat signum notarij, vt erat dictum in illo instrumento contra Carolum de Graffis, in causa Bononien. S. Thomæ instrumentum de anno 1309. licet esset in forma probanti, tamen quia nõ constabat, quòd esset sortitum effectum: puta quòd habuisset possessionem, idèd non probatur quasi possessio presentandi, sed tantum probatur illud, quòd in eo erat, videlicet electionem factam à vicinis, & institutionem factam & ex quo non probatur, quòd esset sortita effectum, illa presentatio non fiebat statim: alia instrumenta non erant antiqua, & idèd non poterat dici, quòd esset probata immemorabilis.

SVMMARIVM.

- 1 Delegatione facta an possint adueniente solutionis termino debitores à mandantibus liberari dici eiusdem summæ debitores ratione affectus, non interueniente mandatum seu delegantium consensu.

DECISIO CXXXVII.

In causa Bononien. locationis die 16. Iunii 1548. proposui dubium, an per delegationem summæ 300. ducat factam per aduentum termini solutionis resoluta, quòd adueniente termino Peregrini potuerint dici esse debitores eiusdem summæ ratione affectus. Et fuit resolutum, quòd postquam per delegationem, vt alijs fuit resolutum, Peregrini à Bentiuolis erant liberati, quòd postea permittendo, licet ex causa affectus permiserint, cum ad id consensus ipsorum Bentiuolorum non interuenisset, non dicebantur debitores cum eisdem pœnis, vt prius erant.

SVMMARIVM.

- 1 Deputatio curatoris cum clausula citra reuocationem, an valiat.
- 2 Clausula citra reuocationem, quomodo sit intelligenda, si minor curator nulliter à iuue. deputatum esse dixerit.

DECISIO CXXXVIII.

Die 18. Iunii 1548. in causa Romana hereditatis de Vale, proposui dubium, an deputatio Curatoris cum clausula, citra reuocationem sit valida, etiã quòd in instrumento curatoris non sit expressa clausula promissæ vtilia facere. Et fuit conclusum, quòd valeat: quia illa clausula, citra reuocationem, poterat intelligi de illo Curatore, quem in commissione impugnauerat, in qua dixerat, quòd sibi nulliter Curator per gubernatorẽ fuerat deputatus: ergo illa clausula, citra reuocationem, intelligi debebat de alio Curatore validè deputato, non autem de illo, quem nulliter sibi deputatum esse dicebat. Circa secundam partem dubij fuit dictum, quòd notarius in extensione dixerat, quòd Curator iurauit vtilia facere, & damnosa vitare: & ita illud iuramentum erat quædam iurata promissio. Item etiam in extensione dicebatur, curatorem iuxta informationem sibi allatam defendere. Item iura ipsorum minorum defendere. Ita quòd non solum promissæ vtilia facere, sed etiam pupillos in defensos non relinquere, iuxta not. per Bartol. legitimos, ff. de leg. tut.

toleravit, consil. Grammat. 168. loquitur in terminis, quando in loco non est consuetudo q̄ edicta proponantur: & hic fuit probatum, q̄ hic esset cōsuetudo.

EPITOME.

Regula moderatoria indultorum quod ad praesentationem collatorum, quomodo intellecta.

DECISIO CXL.

Regula Cancellariae de mensibus ordinariis, de qua in regula cancellariae fol. 38. moderatoria indultorum Cardinalium, in vna Paduana canoniciatus & praebendae, die 18. Iunii 1548. fuit intellecta coram D. Reomano strictè, vt tantum haberet locum in beneficiis, quorum praesentatio pertinet ad inferiorem. Et noluerunt Dd. quod dicta regula haberet locum in illo canonatu, cuius electio pertinebat ad capitulum collegiatae Ecclesiae, & confirmatio ad Cardinalem Pisanum, eo quia verba constitut. debet strictè intelligi, & tãtò magis illa regula sit contra fauorem ordinariis, Nam indulta eos reducant ad pristinum ius, & per ea conseruatur autoritas ordinarij, & per illam regulam Papa ab eis recedit.

EPITOME.

Mensis, qui datur ad petendum surrogationem quando incipiat.

DECISIO CXLI.

Eadem die dubitauit Do. Reomanus in vna Palè. mensis, qui datur colliganti ad petendum surrogationem, quo tempore debeat incipere. Et tres ex Dominis, videlicet Honoratus, Pichinus, & Fabius tenebant, quod à die obitus, vt dicit gl. super dicta regula peritos curiales, ita tenere: & quia talis videtur mēs Papae. Tres autem alij, videlicet Achilles, Ant. Aug. & Puteus dicebant, quod dummodò surrogatio veniret infra mensē à die impetrationis, quod impetratio esset nulla: quia verba ita expressè cauebant, & à verbis non erat recedendum. Item quia surrogatio habebat fomentum iuris, vt in c. 2. vt lit. pen. in 7. & idēdō Papa voluit, quod quicumque veniret infra mensē à die surrogationis, quod surrogatio valeret, & non impetratio.

EPITOME.

Attentata dicuntur facta post inhibitionem obtentam ab asserto procuratore.

S V M M A R I V M.

- 1 Procurator si sit admissus cum cautione de rato, etiam si ille, cui facta est inhibitio in partibus, scire non possit, an esset mandatum vel non, ex quo tamen videt procuratorem assertum cum cautione sibi admissum, priori liti supersedere, & admisioni contradicere tenetur, alias contra inhibitionem venire non poterit.

DECISIO CXLII.

In vna Perusina. pensionis coram Domino Peregrino fuit dubitatum, an ex quo assertus procurator fuit admissus cum cautione de rato facta post inhibitionem ab eo obtentam ante ratificationem principalis, dicantur attentata. Et duo ex Dominis dicebāt, quod non essent attentata: quia cautio ad ratificandū habet locum, quando sumus in dubio: sed hic eramus in casu claro, q̄ nullū erat iuramentum. Item inhibitio non trahitur retro in praedictum tertij. His non obstantibus reliqui tres tenuere contrarium, ex quo

- 1 procurator si fuerat admissus cum cautione de rato,

nec ille, cui facta est inhibitio in partibus, scire poterat, an esset mandatum vel non. Sed ex quo videbat procuratorem assertum cum cautione sibi admissum debebat supersedere, & contradicere ibi admisioni. Ex quo ergo non contraxit, non poterat inhibitioni contradicere. Item pro ista parte fuit attentata decisio. Egid. 192. videatur si faciat ad propositum.

EPITOME.

Fama quomodo non fuerit potens ad probandum obitum.

S V M M A R I V M.

- 1 Fama obitus quae nec fratrem nec cōiunctos ad luctū afficit, non constituit ordinarium in negligentia.

DECISIO CXLIII.

In causa Eugubina. Praepositorum 22. Iunii 48. propositum, an fama, quae oritur à Comite Antonio & alijs, licet non sit potens ad constituendum ordinarium in negligentia, an saltem ex ea probetur obitus Iulij: etsi non probetur, an priuatio facta sit valida. Et fuit dictum prout resolutum fuerat, quod talis fama non esset potens ad probandum obitum: quia si ex illa fama probaretur obitus, probaretur etiam negligentia ex illa. Itaque cum nec ipse frater nec cōiuncti propter talem famam fecerunt luctum de Iulio, ita & merito ordinarius potuit credere non esse mortuum, & idēdō potuit ad priuationem procedere. Super secūda parte dubij, an priuatio esset valida, quia pro parte Galeatij dicebatur, quod erat facta lite pendente, fuit dictum, quod videretur an esset verum.

EPITOME.

Mensis, qui datur in regula de surrogandis, quo tempore incipit, vide supra decisio 147.

S V M M A R I V M.

- 1 Mensis in regula de surrogand. datus computatur tantum à die impetrationis.
2 Colligant scians beneficium posse impetrari, diligens esse tenetur, vt se petat surrogari, qua diligentia & surrogatio infra mensē post impetrationem factam ante colligandum fiet.
3 Mensis si à die impetrationis an datam surrogationis lapsus non fuerit, impetratio est nulla.

DECISIO CXLIII.

In vna Palentina. Canoniciatus dubitauit Dominus Reomanus 22. Iunii, 48. an mensis positus in regula de surrogand. debeat computari à die vacationis, siue à die notitiae, siue à die datae impetrationis tertij: quia verba regulae id volunt, & aliter intelligi non possunt: quae intelligentia habet fomentum iuris cōmuni, iuxta not. in c. 2. vt lit. penden. in 6. nimirum si Papa voluerit ipsum surrogari, in hoc praefere, vt eius surrogatio quocumque valeat, dum tamen veniat infra mensē à die impetrationis non colligant. Non obstat, quod esset absurdum, vt quis quocumque posset surrogari ad impediendum impetrantem, quia istud absurdum cessat: quia colligant scians quod beneficium potest impetrari, erit diligens ad petendum se surrogari, & sufficit sibi, quod illa diligentia & surrogatio sit infra mensē post impetrationē factā ante colligant. Nō obstat, q̄ dicit Sarnēl. in regula de surrogand. q. 20. quia illa opinio Sarnēl. loquitur limi-

S V M M A R I A.

limitate, dummodò non sit iusta causa, puta absentia, vt erat in casu isto: & verba regulae sunt, quod impetrationes fiant infra mensē ante concessionem. Itaque licet à die impetrationis ad datam surrogationis non est lapsus mensis, impetratio est nulla. Itaque mēs regulae est irritare omnes infra mensē surrogationes factas, & ita fuit dictum iterum causa posita 3. Octobr. 48. & cum ista decisio tenet commentator regul. super reg. 27.

S V M M A R I V M.

- 1 Cedula aut litera computorum nouiter producta an obliet debitoribus per delegationem liberatis, sic vt mandantes ea vti non possint.

DECISIO CXLV.

Die 27. Iunii 48. in vna Bononiensi. locat. dubitauit, an litera sub. 9. Decembr. & cedula computorum nouiter producta obliet peregrinis quoad partē 200. scutor. & an Domini Bentiuoli possint illa vti in parte tantum, & non in totum: & fuit resolutum, q̄ non obliet.

S V M M A R I V M.

- 1 Statutum vrbis de pactis non valituris an comprehendat quoque pactum restitutionis dotis in instrumento positum.

DECISIO CXLVI.

Dubitauit 27. Iunii, 1548. in causa Romana Pintigliana dotis, & proposui, an pactum in instrumento positum, quod quocumque: Illustri Comes restituerit dotem, teneatur Domina Lucia & Comes Nicolaus liberare Comitem, sit locus statuto vrbis de pactis non valituris. In primis est aduertendum, quod punctus non videtur bene formatus: quia si videatur punctus, de quo supra, nō dicit, quod teneatur liberare, sed potius liberant, quod videtur maximè importantia: quia si diceret, teneatur liberare, posset dicere dicta Luia tempore liberationis, ego adhibui solemnitate statutariam. Idēdō videtur intrare dubiū. & Dd. inclinabant, quod propter tale pactum esset locus statuto: quia soluendo dotem marito, cui soluenda erat, ex quo ipse portabat onera matrimonij, ex ista solutione inducebatur liberatio bonorum propter pactum in iure non appositum tollebatur, ex hoc certe Domina Lucia debebatur, dum Comes Nicolaus dictam dotem consumere poterat: & idēdō quia interueniebat laesio, dicebatur locus esse statuto. Item quia instrumentum dotale in talem euentum cassabatur, in quo erat hypotheca pro accessorio aestimata ad summam 1000. ducatorū, etiam in hoc videbatur Domina Lucia laedi. Item & propter donationem propter nuptias, Et idēdō ex istis Dd. potius inclinabant, quod tale pactum subiceretur statuto: sed propter grauitatem personarum causa fuit delata ad Calēdas Octob. & idēdō melius corrigendo punctum poterit dubitari, an propter pactum in contractu positum, quod quocumque D. Comes restituerit dotem, Domina Luia & Comes Nicolaus liberarent Comitem, sit locus statuto vrbis de pactis non valituris.

EPITOME.

Gratia expectatiua ad secundas collationes an vigore illius possit sub eodem recto duos Canoniciatus & praebendas acceptare, ordinatio non contradicente.

- 1 Expectatiua habens addnas collationes si primò vacans beneficium acceptatum resignet, non potest secundo vacans istius expectatiuae vigore in eadem Ecclesia acceptare, etiam ordinario non contradicente.
2 Mens Papae ex futuro euentu in concessione gratiae non est interpretanda.

DECISIO CXLVII.

Petrus de Medina habebat gratiam & expectatiuum ad largam ad duas collationes, videlicet ad Legionen. & ad aliam, & in Legionen. acceptauerat primo loco canonicatum & praebendā, quos assequutus fuit, & illos in fauorem tertij resignauit. Facta resignatio huiusmodi, iterum & secundo in eadem Legionen. vacarunt canonicatus & praeben. quos secundo loco idem Petrus acceptauit, & dicebatur eos acceptare loco alterius collationis, ex quo ordinarius Legionen. non contradicebat, per decis. Cassa. 2. de concess. praebend. Hoc non obstat, in vna Legionen. Canoniciatus, & praeb. coram D. Peregrino, in qua 2. Iulij 1548. sed prius causam duabus vicibus posuerat, in quibus ipse dubitauit, an Do. Petrus de Medina, qui habuit gratiam expectatiuam ad largam, potuerit duos Canoniciatus & praeben. in eadem Ecclesia ex collatione acceptare, fuit resolutum per maiorem partem Dominorum, q̄ non potuit acceptare attendendo initium datae & tempus gratiae. Nam tempore gratiae non est verisimile, q̄ Papa voluerit eodem recto de duobus canonicatibus providere, Nec obstat, quod hic non esset prouisum eodem tempore eidem de duobus canonicatibus: cum primos canonicatus dimisisset: quia fuit dictum, quod mens Papae non erat interpretanda ex futuro euentu, id est, ex eo quod Petrus de Medina facturus erat latius videbitur in informationibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Priuatio facta lite pendente est attentata & reuocanda, nisi moderatio indultorum doceatur.

DECISIO CXLVIII.

Die 4. Iulij 1548. in causa Eugubina Praepositorum. Dubitauit, an priuatio facta lite pendente, ita vt attentata sint reuocanda, & an affectio & confirmatio sint bona. Et fuit resolutum, quod esset facta lite pendente, & per consequens attentata, nisi doceatur de moderatione inhibitionis.

S V M M A R I A.

- 1 Narratiua antiquarum praesentationum ad parochianos spectantium dotationem & fundationem probat, si ius instituendi ab aduersariis non negetur, & alias parochianorum praesentationes sine iniuria effectum. & nu. 3.
2 Narratiua in antiquis probatum plura sunt instrumenta si sententia ab vno & eo maxime suspecto originem auocat.

DECISIO CXLIX.

In causa Bonon. Sancti Thomae de Nercato, 4. Iulij, 1548. proposui, an ex narratiua antiquarum praesentationum parochianorum, iunctis vltimis, constet de donatione vel fundatione: & an praesentatione spectent priuare ad eosdem parochianos stantibus inde secutis. Et circa primum caput dicebatur, quod licet Fel. in c. causam, de probation. dicat, q̄ narratiua

in antiquis, quando sunt plura instrumenta, probet, tamen idem Felin. dicit esse verum, quando sententia habet originem ab vno, & maxime suspecto: vt erat in casu isto, in quo emanabat ista narratiua à patronis & canonicis, de quorum interesse tractabatur. Sed replicabatur, quod licet tractaretur de interesse canonicorum, tamen etiã illi Comites de Paguino, de Prelis & Giliis non negabant canonicos habere ius instituendi. vnde videbatur illi narratiuæ in totum standũ esse, maxime quod tanto tempore præceden. subsequentes presentationes parochianorum sortitæ erant effectum. Quod ad secundum dubium etiam Domini inclinabant, quod presentationes essent cumulariue factæ, ex quo ibi particulares de Paguino, & alij presentabant nomine aliorum adherere volentium. Tamen causa fuit dilata ad Calêdas Octobris vt melius intelligeretur.

E P I T O M E.

Citatio per edictum, habens terminum breuem ad comprehendendum, est nulla.

S V M M A R I A.

- 1 Citatio per edictum cum termino breui nulla est, si citatus nec antequam post citationis executionem eius notitiam habuisset, sic vt à breuitate præfixi termini appellare non possit, & nu. 4.
- 2 Citatio habens terminum breuem est nulla, & ad comprehendendum etiam post terminum non vrget.
- 3 A citatione breuem habente terminũ est appellandum, si vel personalis sit, vel constet citatum de citatione per edictũ habuisse notitiam, & ab illa breuitate termini præfixi non appelasse.

DECISIO CL.

Conclusum fuit in vna Albricen. pension. 13. Aug. 48. D. Pichiuo proponente in vna S. Augustini, in qua procedebatur feriis nõ obstantibus, in iuris votis trium auditorũ, videlicet Roslanen. Fabij, & Putei quod Cardinalis Hannibault, qui fuerat citatus per edictum, vt erat in partibus, Normandiæ, ex quo monasterium in periculo maris, super quo erat imposta pensio in partibus Normandiæ, & Cardinalis de Hannibault erat citatus ad instantiam Cardinalis Carpẽ. per edictum in ciuitate Mediolanen. & tamen cum termino 40. dierum, quod talis citatio erat nulla, per decisi. Cassid. 6. de dolo, & contumac. & per ea quæ dicit Matth. de Afflict. in const. incipien. si quæ vestrũ in 7. colum. in 1. lib. constitution. reg. fol. 182. in quibus locis habetur, quod si citatio habens terminum breuem est nulla, nec arctat ad comprehendendum, etiam post terminum. Non obstat, quod dicit Achill. supra q. 2. in summa & ibi Dominic. in reperit. & Anton. de Butrio in c. 1. de dilat. Bonifac. in Clem. 1. col. 2. in 6. not. d. iudic. dum dicunt, quod à citatione habente terminum breuem est appellandum, & quod talis citatio præbet iustam causam appellandi: & ita si dicit in iustitiam, non dicit nullitatem quia fuit responsum quod dictum Anton. Archid. & aliorum intelligendũ est, vel si in citatione personali habente breuem terminum: vel quando constaret, quod de citatione per edictum cum breui termino citatus habuisset notitiã & ab illo breui termino non appellasset. Sed suadet, dum dicunt prædicti Doct. quod probet iustam causam appellandi ergo oportet, quod deueniat ad notitiam, si vult appellare. Sed in casu nostro non si constabat, quod ante executionem citationis nec post citationem habuisset notitiã dictæ citationis ergo à breuitate

termini præfixi appellare non poterat. In eadem fuit dictum, quod licet Cassa. dicat in d. decisi. 6. quod quando citatio non est facta in locis vicinioribus, quod tunc esset nulla, quod idem istud erat, quia in commissione istud expressè dicebatur. Et licet idem ipse Cassa. in fin. dictæ decisi. dicat, quod istud etiam procederet, dato, quod in commissione non diceretur, quod ex quo iudex arbitratu fuerat, quod in illo casu citationes fierent in ciuitate Mediolani & Genuens. quæ erant ciuitates insignes, & ad quas de omni natione conuenerat, quod factus est in isto capite præfixio breuis termini, fuit tamen dictum quod esset nulla.

E P I T O M E.

Pensionarius qui est in possessione exigendi à predecessore titulari, si eius successor non vult soluere pensionem, dicitur spoliari, & competit remedium c. reintegranda.

DECISIO CLI.

Dubitari in vna Alborẽ. pensionis de mense Aug. in qua Do. Peregrinus procedebat, non obstantibus feriis cum votis quorundam Auditorum, videlicet Roslanen. Putei, Fabij, & Reomani, idem D. Peregrinus posito, quod prælatu antecessor soluerit pensionem, & sic per talem solutionem pensionarius fuerit constitutus in quasi possessione exigendi. si postea successor illius prælati recusat, dici potest sit spoliari pensionarium sua possessione prædicta & ipsi pensionario competit remedium c. reintegranda. Et fuit per omnes resolutum, quod sic, per decisi. quid Papam. 629. incip. supra q. cui casus decidit terminum.

E P I T O M E.

Instrumenta malè extracta fidem non faciunt.

S V M M A R I A.

- 1 Instrumenta legitime non extracta non probant.
- 2 Extractio iniuriam ex citationis defectu annihilatur.
- 3 Iura ex processu transscripta fidem non faciunt, cum sint exemplum exempli.
- 4 Clausula se extraxisse à propriis originalibus, intelligitur de originalibus registratis in processu, si prius notarius fassus fuerit se extraxisse à processu.

DECISIO CLII.

Die 5. Oct. 1548. dubitari in vna Placẽt. parochia lis de Figueres, an instrumenta Ludouici Fiuiez & sententia instituens institutionem ab Episcopo Ludouico factam fuerint legitime extracta ita vt fidem faciant. Et fuit resolutum, quod instrumenta nõ essent legitime extracta: quia procuratore Antonij Lopez registri fol. 148. processus de partibus comparuit corã Domino Prospero Auditore nuntij, & petiit remissionem pro pluribus locis: & postea ab eodem Auditore petiit compulsoriam primò contra Episcopum Danguizæ, & secundo loco contra vicarium Vicen. vt fol. 149. & sequẽ. Citauit procuratorem Feliciani ad interessendum ad videndum iurare testes & videndum compulsi iura & sic ista citatio in generali & identitate facta, est intelligenda secundum petitionem factam, videlicet ad videndum iurare in locis petitis ad faciendum probationes, & videndum compulsi contra Episcopum Danguizæ & vicarium Vicen. contra quos petita fuerat remissoria. Vnde cum post fol. 151. processus decreuerit compulsoriam & remissoriam, directam Roderico Vasi, & ille Rodericus, seu potius eius notarius

notarius, compulsaerit iura in ciuitate Vicen. non contra Vicarium, sed contra Felicianum, Feliciano nec procuratore eius citato, nec in decreto compulsoriarum nec in ipsa extractione, sequitur, quod ista iura fuerint extracta parte nõ citata, & ita ex defectu citationis extractio est nulliter facta. Itẽ & 2. cum notarius dicat in extractione iurũ, quod extraxit illa à processu, vt patet fol. 216. & 250. & sic cum si sicut transumpta ex processu sint exemplũ exempli, & sic quantum cuique legitime extracta, non faciunt fidem, per not. per Purpur. in auth. si quis in aliquo. C. de eden. Non obstat, quod notarius in eodem fol. 260. dicat se extraxisse à propriis originalibus: quia illa verba vt concordent cum aliis, quæ bis dixit, quod extraxit à processu, sunt intelligenda ab originalibus registratis in processu. Et sic vocat iura registrata originalia, & tamen reuera sunt exempla. Et negari non potest, quin ista verba sint ambigua, & possunt intelligi de originalibus propriis, vel de iuribus registratis, & idem nõ faciunt fidem.

E P I T O M E.

Statutum de pactis non valiturus in quo casu locum habuerit.

S V M M A R I A.

- 1 Pactum de restitutione dotis, quo femina læditur, quo casu comprehendatur sub statuto vrbis de pactis non valiturus.
- 2 Dotis solutio potest consentiente filia seu vno, & eius patre ex causa necessaria fieri ei qui adhuc est in potestate.
- 3 Filio de dilapidatione suspecto non nisi aca cautione teneatur pater dotem ex iusta etiam causa restituere.

DECISIO CLIII.

In causa Romana Pintigliana dotis præfensi residui dubitari 8. Octobr. 1548. an per pactum si in contractu appositum, quod quando cunctum illustris Comes restituerit dotem teneantur Domina Liuia & Comes Nicolaus liberare Comitem, sit locus statuto vrbis de pact. non valit. Et fuit resolutum quod cum in pacto diceretur, quod in euentum, quod dos esset restituta, & sic intel. vt cui restitutio fieri debeat etiã sit onerata ad sustinendũ onera matrimonij, quod in talem euentum liberatur Comes Nicolaus: quia etiam Io. Antonius pater Comitis sic disposuerat, perindẽ ac si instrumentum dotale factum non foret, ex quo instrumento dotale factum pro dote, quam pro donatione propter nuptias, vt patet ibi, dum Comes in euentum restitutionis dotis promisit restituere secundum consuetudinem locorum, secundum quam donatio propter nuptias debetur: & sic pro istis omnibus Comes obligauerat bona sua, quod in euentum restitutionis & dos & donatio propter nuptias reperiebantur sine hypothecis: & idem Domina Liuia in hoc lædebat per illam restitutionem, quietationem, & pactum de non petendo, & idem erat casus comprehensus in statuto. Nõ obstat, quod si solutio ex causa & consentiente filia siue nuptiarum, & eius patre, possit fieri etiam existenti in potestate, ad text. in l. nuptus. §. manentẽ. ff. de iur. dot. & not. per Iaf. in l. 2. col. 5. vers. & isto fundato. ff. sol. matr. & idem si solutio fieri poterat, sequitur, quod Domina Liuia quietaretur, & pactum de non petendo facere poterat: quia dicebatur fieri ex causa necessaria, videlicet ex causa solutionis, & sic non est casus comprehensus in statuto, per ea quæ dicit Rom. conf. 280. & 394. per Iaf. in l. si vnus. §. pactum ne peteret. col. 8. cum seq. ff. de pact. quia fuit responsum, quod

pater ex iusta causa de voluntate nurus potest filio existenti in potestate soluere dotem ex iusta causa, vt erat in casu isto, quando aliter commodè non potuisset assignare fructus dotis ipsi filie, prout ita dicit Rip in l. 2. col. 5. in fi. vers. fallit in focero. cum sequen. ff. sol. matr. & per Alex. in l. si cum dorem. §. transgrediamur. col. 3. vers. sed dubium est. ff. sol. matr. vt quando si filius est suspectus de dilapidatione, pater etiam quod sit iusta causa, non tenetur restituere, nisi saltem data dicta cautione: & si hoc non fecerit, certè in hoc nurus læditur, & idem cadit sub statuto.

E P I T O M E.

Successor in beneficio quis dicatur.

DECISIO CLIIII.

In vna Chartaginen. fructuũ, fuit resolutum 8. Oct. 1548. quod successor in beneficio diceretur ille, qui erat in possessione beneficii, ita vt agere possit contra eum, qui mouerat sibi litem super beneficio, & sic in petitorio pretendendo beneficium esse suum ad restitutionem eorũ, quæ successor in beneficio debebat, per not. per Innocen. in c. transmissum. vers. si verò habent contraditores. & vers. sed secus intelligimus. de election. & per Innoc. in c. constitutus. col. 3. vers. illud autem non sufficeret. de appel. Et vtrouque rationem reddit inter possessorem & non possessorem, vt est decisi. Rotæ. 542. in antiquis.

E P I T O M E.

Portionarius ex statuto potest antiquitatem ascendere, etiã quod relinquat portionem grauata portione.

S V M M A R I A.

- 1 Portionarius grauans portionem suam ante opinionem non ut inhabilis ad obtinendum beneficium, si nulla fraudis subsit coniectura.
- 2 Expectans opinionem si grauet beneficium certa pensione in fraudem alterius nihil agit, dummodo aliqua coniectura subsit.

DECISIO CLV.

Die 8. Octobris, 1548. in causa Salaman. Canon. & præbendæ dubitatum est, an ex eo, quod si portio Domini Antonij de Zoarde reperiebatur grauata 100. ducat. annuæ pensionis, idẽ Antonius fiat inhabilis ad canonicatũ obtinendũ. Fuit resolutum per maiorem partem, quod non: quia statutum tantum respicit vt quis sit antiquior portionarius, & propter antiquitatem dimittendo suam portionem dat sibi optionem: & Anto. dimisit portionem. Et si imposuit pensionem, illud iure permittente fecit: cum portio esset sua, & in re sua quilibet est moderator & arbiter: & quilibet potest vti re sua ad sua commoda. Non obstat, quod hoc modo posset parari via fraudibus: quia quis si expectans optionem posset grauare beneficium suum, & sic alius parum vel nihil haberet: quia fuit dictum, quod si aliqua coniectura fraudis esset, vt quia Canonicus esset infirmus, vel aliqua, de qua in c. constitutus. de renun. in 6. tunc stante tali coniectura ex illo capite annullari poterat. At in casu nostro nulla erat coniectura: quia Ant. per 3. annos antea consenserat reservationi pensionis: & tempore vacationis ipse non erat antiquior, sed remansit antiquior, quia antiquiores non luerunt optare. Non obstat quod statutum esset factum

in remuneracione laborum & aliorum Antiquiorum & ideo si portio esset grauata, labores sequentium non remunerabatur: qui fuit dictum, quod ex quo omnes fructus non sint absorpti in pensione, cum remanerent adhuc 90. ducati, quos lucrificabat, quod erat satis p. remuneracione: ite quia titulum assequabatur: Nam ex dimidio portionario habebat nomen portionarij. Item quia sequens, si talis portio grauata non sibi placebat, non cogebatur optare: fuit tamen dictu quod erat dubitandum, an saltem Antonius teneretur illam pensionem cedere, & ex supplicatis satis colligitur, quod non.

S V M M A R I A.

- 1 Inhibitio quando sufficienter probetur esse moderata, sic vt sententia priuationis sit valida.
2 Doctrinum dubia resolutio excusat ab attentatis.

DECISIO CLVI.

IN causa Eugubin. Præpositurę, die 12. Oct. 1548. I propofui dubium, an probetur ꝑ per literas productas, quod inhibitio fuerit moderata: & sententia priuationis sit valida. Et fuit resolutum, quod probaret, q. iudex potest testificari de actu facto per eum, licet nõ scripto, Rot. in nou. decisi. 89. Miles in verb. testificari potest iudex, & maximè cum ageretur de attentatis, & sic de dolo: & qualibet causa etiam iniusta excusat a dolo & pœna. Non obstat, quod Do. Prosper diceret, quod inter eos fuit resolutum, quod censeretur inhibitio moderata. Et Dominus Aquen. dixit, quod fuit conclusum inter eos, quod deberet moderari inhibitio, prout per Dominum Thomam fuit moderata: quia omnia ista tendunt ad concludendum, quod inter eos fuit conclusum, quod fuit moderata inhibitio. Et istud ꝑ decretum, & resolutio inter Auditores erat sufficiens ad excusandum partes ab attentatis. Circa secundam partẽ dubij nõ fuit resolutum, quia pro parte Galefij nulli defectus circa priuationem fuerunt allegati. vide infra decisi. 162.

EPITOME.

Ius patronatus mixtum indicatum laicale, & ideo non venit in referuacione.

S V M M A R I A.

- 1 Referuatoria regula ancipiat beneficia mixti iurispatronatus, clericorum scilicet & laicorum.
2 Legatus a latere potest conferre beneficia quę sunt iurispatronatus, sed non quę sunt mixta.
3 Maius dignum trahit ad se minus dignum, cum ad fauore ipsius magis digni spectat minus dignum ad se trahere.
4 Iurispatronatus merè laico semper pro mediocritate derogat Papa: in mixto verò non admittit, nec pro parte clerici derogatio est necessaria.
5 Iurispatronatus mixtum si indicatur laicale requirit derogationem.

DECISIO CLVII.

D Vbitauit in vna Palentin. parochialis sancti Seuerini, die 12. Octob. 1548. Dom. Achilles de Graffis, an ꝑ regula referuatoria octo mensium capiat beneficia iurispatronatus mixti, videlicet clericorum & laicorum, & pro parte affirmatiua, quod caperet allegabatur decisi, Rot. 206. in antiqu. Aenas de Fal-

c onib. in tractat. de referuat. in 9. quæst. princ. in 14. articulo. Staphil. in tract. de lit. iustit. & gra. fol. 54. pag. 2. versicul. q. autem si fundamentum Ratae in dicta decisi. & quia magis dignum trahit ad se minus dignum. Istud fundamentum est falsum in iure in illo casu: quia prout Abb. dicit in c. fin. de iurepatron. & in c. dilectus. de officio delegat. & istud dictum est commune, quod ꝑ legatus de latere potest conferre beneficia, quę sunt de iurepatronatus, & tamen non potest conferre beneficium iurispatronatus mixti, vt concludunt Doctores in dictis locis. ergo in ista materia magis dignum non trahit ad se minus dignum. Ergo vna est conclusio, quam ponit Felin. in tractatu, quando litera Apostol. in 6. ampliat. vt magis dignum ꝑ trahat ad se minus dignum, quando est fauore ipsius magis digni trahere ad se minus dignu. Secunda ratio est Aenz. de Falconib. in loco superius allegato, argumen. sumpto ab vsu patris famil. & à illo Curia. Nam videmus, quod Papa passim & indistincte derogat patronatui mixto in totu, quod si tale ius patronatus iudicaretur laicum, non derogaret nisi pro mediocritate, ergo stilus Curia videtur interpretare tale iurispatronatus magis pro clericali quam laicali, ex quo in totum Papa illi derogat. Sed huic fundamentum, quod satis celebratum est, ego respondi, quod Papa, ꝑ quando est iurispatronatus merè laicum, semper derogat pro mediocritate: quando est mixtum, non vult admittere, & pro parte clerici non est necessaria derogatio: ideo cum remaneat pars laici, quę indiget derogatione, derogat in totum: & ideo resolutio istam rationem contra Staphill. quia ꝑ si iurispatronatus mixtu iudicaretur laicale, tunc esset derogatio necessaria. Et quia derogatur in Curia, fuit interpretatum tale iurispatronatus esse laicale. & hoc dixi tenere Cassad. decisi. fin. numer. 1. de probationib. Et ideo sublati istis rationibus tanquam non concludentib. Doct. sex votantes nemine discrepante tenuerunt cum Felin. tenentes Rot. quę allegat Fel. dec. 476. licet non reperiantur, Ioannes de Silua. in tractatu de beneficio. in secunda parte. quæst. 3. col. 18. & 19. Roch. de Curt. in tractatu iurispatronatus, in verb. ius. q. 4. Lambert. in tracta. iurispatron. fol. 8. & Fel. consil. 370. & fuit etiam allegatus Paulus de Caslr. in tractatu suo de iurepat. Idem tenet Rebuff. in tracta. nomination. in 15. quæst. 4. column. 3. versicul. 3. non comprehenduntur.

EPITOME.

Renuntians beneficio si à tertio spoliatur, habet remedium possessorium contra tertium, non autem contra resignatarium, & intelligit vt supra.

S V M M A R I A.

- 1 Possessio post resignationem ad sufficiens tempus continuata an datur renuntianti contra tertium spoliari restituitorium remedium.
2 Resignans in fauorem certę personę videtur conditionaliter resignare: vt scilicet beneficium ipsi quaeratur resignatiuo, sin minus vt nec ius à resignante abdicetur.
3 Resignans etiam ante acquisitionem possidere & titulum coloratum habere dicitur, nec à tertio in cuius fauorem non est resignatum, suo titulo ac possessione spoliari potest: si resignatio in fauorem certę personę fiat.
4 Renunciatio simpliciter & non certę personę facta non relinquit renuntianti titulum coloratum.

Renunciari habet contra tertium primum suum titulum & possessionem.

DECISIO CLVIII.

D Vbitauit Dominus Fabius die 15. Octobris 1548. in vna Burgen. præstimoniorum pro Francisco Pelsquera contra Gasparem Anellanada, præsupposito quod D. Franciscus de Pelsquera ꝑ contiguauit possessionem post resignationem per 63. dies, prout ipse deduxit in articulis cum sit sufficiens continuatio, an veniat restituendus. Et ex sex votantibus quatuor fuerunt pro restitutione reluctantibus duobus: quia illi quatuor dixerunt, quod erat vera opinio antiquorum auditorum, dicentium, quod si renuncians beneficium est persistens in retentione seu possessione habet remedium restituitorium contra tertium spoliatorem, licet non contra resignatarium, per decisi. 4. de renuncia. in nou. aliis 158. Cassad. decisi. 4. de restitution. spoliat. licet ipse ibi teneat contrarium: tamen pars maior Dominorum voluit, quod daretur restitutio Sarnens. in regula. de triennali. quæst. 24. circa si. ver. sed circa præmissa. Ratio istius decisionis: quia ꝑ resignans in fauorem certę personę videtur conditionaliter resignare, videlicet dum tamen beneficium illi quaeratur. & ius quod alteri non quaeritur à me non abdicatur, nec vile. ff. ex quibus causis maior. l. qui absenti. ff. de acq. post. donec ergo & possessio & titulus non sit resignatario quaesitus, non est à resignante ablati. Et ideo cum sit facta ꝑ resignatio in fauorem certę personę, ante acquisitionem resignans dicitur etiam possidere, & titulum coloratum habere: non licet ergo tertio, in cuius fauorem non est resignatum resignantem suo titulo ac possessione spoliare. Non obstat, quod resignatarius in casu isto resignationem ratam habuisset. quia & hoc concessio potest esse, quod beneficium propter incapacitatem resignatarij non foret illi quaesitum & ius & possessio, quę erant cessã in fauorem certę personę: quia si illi non quaesita fuerunt, remanserunt penes resignantem: ideo non licuerit tertio spoliare resignantem: quia nihil in fauorem tertij resignauerat: Non obstat text. in c. sollicitè. & in cap. acceptata. de restit. spol. & quod dicit ibi Abb. & Car. Alexan. in c. quod restit. colum. 14. ver. quid autem si post renunciationem in 3. quæst. 1. part. quia fuit responsum, quod dicta iura & doctri. loquuntur ꝑ in renunciacione simpliciter facta: quia in illa bene renuntians nullum titulum coloratum dicitur habere, ex quo simpliciter renunciavit. Secus est quando resignatio simplex est facta in fauorem certę personę. Et hoc modo soluatur illud quod semper dixerunt antiqui Auditores, quicquid dixerit Cardin. in d. decisi. 4. ad cuius dicta patet responsio. Nam ꝑ contra tertium etiam renuntians dicitur habere titulum, videlicet suum primum titulum & possessionem: quia tantum est amissa in fauorem tertij.

EPITOME.

Surrogatus etiam quoad litem, vbi fructus sunt deducti in iudicio, censetur surrogatus etiam quoad fructus.

DECISIO CLIX.

Quando lis est super spolio beneficij, & sic fructus veniunt in lite saltem officio iudicis, per l. xdi-

EPITOME.

Statutum vrbis de pactis & donat. non valituris isto casu non comprehendit causam dotis. Et die 22. Martij, 1548. in eadem causa coram eod. m. fuit resolutum, quod etiam dictum statutum non comprehendit causam dotis, etiam quod vxor intercessisset pro viro pro dote promissa cõmuni familia: & etiam isto casu mulieri promittens non iuuatur Velleiano vt dicit Bald. l. 1. colum. 2. in verb. special. solut. matrimonio. & ibi Roman. colum. 6. numer. 3. special. Socia. q. v. o. nume. 17. Bald. in nouell. in tracta. de dote promissa. 6. special. 3. fin. & special. 112.

S V M M A R I A.

- 1 Statutum de donationibus & pactis non valituris sine certa forma aut solemnitate non comprehendit obligationem dotis sine solemnitate istius statuti factam. & num. 3.
2 Statutu generaliter loquens de pact. & donation. comprehendit etiam causam dotis nisi specialiter sit priuilegiata in aliquo statu, tunc enim se mulier obligare potest.

DECISIO CLX.

Aloyfius de Gadez tanquam pater & legitimus Administrator tradidit nuptui filiam suam Constantiam Domino Antonio Carretario & ei constituit certam ddotem, pro qua soluenda idem Aloyfius obligauit bona sua: & domina Claudia eiusdem Aloyfij vxor, & mater dictę Constantię ibidem præfens cum præfentia & consensu mariti sui pro satisfactione dictę dotis expressè obligauit & hypothecauit omnia & singula iura sibi competentia super castro Montorij, & obligauit se vt principalis in forma Camera. Postea dum mortuo Aloyfio Antonius ageret contra Claudiam ad satisfactionem dotis, & forsan actione hypothecaria ad castrum Montorij, Claudia allegauit se non teneri, ex quo non interuenerat solemnitas statuti vrbis, sub titulo de donationibus & pactis non valituris, quasi dicta obligatio sapere donationem: & ideo cum esset facta sine solemnitate statuti, non teneret. Ided die decimanona Octobris, 1548. in vna Romana dotis, pro domina Claudia contra Antonium dubitauit Dominus Reomanus, an ꝑ statutum de donationibus & pactis non valituris habeat locum in casu, de quo agitur: & licet viderentur inclinare in illam partem, quod statutum ꝑ generaliter loquens comprehendit etiam causam dotis: per ea quę dicit Tiracuell. in tractat. de Retract. fol. 133. pagin. 1. versicul. sit nulla mentio. cum 3. seq. pag. & latè dixit in vna Apostilla idem consil. 5. Dec. in 1. volum. tamen quia secundum dictum Salic. in l. fin. C. de iure do. quod est receptum communiter, quod quando do. reperitur specialiter priuilegiata in aliquo statu, quod tunc statutum generale non comprehendit casum dotis. Et isto casu dos reperitur specialiter priuilegiata vt mulier possit pro dote se obligare, secundum

cundum tex. in l. fi. & l. fi. dotare. C. ad Velleia. & quod stante statuto, quod mulier non possit contrahere sine certa forma, possit tamen se obligare pro dote, vt ait Negul. in tractat. de pignor. in i. membro vltimæ partis, num. 16. versic. insuper si effemus. vbi allegat Bald. & Socin. ita tenentes. & Marian. Socin. Junior conf. 80. in præfenti cõsultatione. col. 5. nu. 2. 3. vnde scilicet dos isto casu reperitur specialiter privilegiata, fuit decisum, quod dictum statutum vrbis non comprehenderet istam obligationem pro dote factam.

SUMMARIVM.

- 1 Instrumenti effectuatio quoad certam summam confessam & quoad tutelam mulieris quando per scripturas recenter productas iustificetur

DECISIO CLXI.

IN causa Romana casalis della Botachia pro Fabiis contra illos della Cythara, dubitauit die 19. Octobr. 1548. an per scripturas nouiter productas iustificetur effectuatio instrumenti quoad summam 3800. duc. & quoad tutelam mulierum hinc inde. Et fuit resolutum, quod quoad tutelam, licet in protestatione dicatur Camilla tutrix præfensa, postea tamen in positionibus & articulis in primo & secundo dicitur Camilla mater & tutrix, & in illa protestatione potest dici præfensa: quia ista non cõtrariatur. Item & secundo fuit dictum, quod etiam in articulis & positionibus aderat confessio de summa 3800. ducat. habit. in tot bonis mobilibus, & quod erat clara possessio. Non obstat, quod essent in articulis, & non in positionibus: quia fuit dictum, quod erant positiones etiam articuli: positiones, quia ponebant, & si essent negatæ, tunc inuendebant illas probare, vt dicitur in principi. positionum: & idem ponens dicebat fateri in positione contenta, ad not. in c. fin. de iureiur. in 6. Non obstat, quod confessio esset relatiua ad instrumenta: quia in illa parte, in qua fatebatur de summa 3800. ducat. nulla erat relatio ad instrumentum. Sed aduerte, quod pro parte istorum potest dici, quod dicitur, quod Petrus Paulus promissit de rato pro Bernardino, non ratificauit, neque ista cõfessio Petri Pauli non possit ipsi Bernardino nocere, nisi dicatur, quod stantibus aliis probationibus de cõsignatione animalium, & aliorum bonorum, quod ista confessio suppleat illas probationes, quæ ex se nõ erant sufficientes.

SUMMARIVM.

- 1 Inhibitio non tractans de præiudicio alterius, sed facta vigore impetrationis factæ per obitum, quando per literas productas censeatur moderata.
- 2 Sententia priuationis quando sit falsa.
- 3 Citatus ad videndum aliquid fieri certo tempore, quod alio tempore fieri non poterat, si non comparens statim de contumacia non accusetur, non poterit postea cõsumax dici.
- 4 Contumacia semper & quocunque tempore potest accusari citatus, si datus 20. diebus pro termino & dilacione ad comparendum non veniat.

DECISIO CLXII.

IN causa Eugubina Proposituræ, dubitauit decimana Octobris, 1548. an per literas productas probetur, quod fuerit moderata inhibitio, & sententia priuationis sit valida. Quoad primum caput fuit illud idem resolutum, quod supra, videlicet, decisi. 56. quod per tales literas probaretur moderatam inhibitio: quia

hic non tractabatur de præiudicio alterius, cum inhibitio esset facta vigore impetrationis factæ per obitum: & illi capitulares volebāt procedere ad priuationem contra venientem, & iura Galefij remanebant illa quoad possessionem, & idem liberè poterat dispo- nere, per ea quæ dicit Felin. in c. cum à nobis. in 6. fal- lent. de testibus. Quoad secundum caput tria opponen- tur, videlicet quod non reperiebatur tertium edi- ctum, sed illud est falsum in facto secundo, cum sit in processu de partibus: Tertio, quod non adesset relatio nuntij in dicto tertio edicto: tamen Dom. dixerunt, quod talis erat facta relatio nuntij per illa verba, vi- delicet, prout Georgius publicus Baiulus retulit. Ad tertium dicebatur, quod terminus erat 20. dierum, & tamen in fine termini non erat accusata contumacia, sed longè post: vnde videbatur facere illud, quod dicit Bartolus in l. antiqua. §. qui aliter, in principio. ff. quod vi aut clam. Tamen fuit dictum, quod non eramus in doctrin. Barto. in qua quis citatur ad videndum fieri aliquid certo tempore, quod alio tempore non poterat fieri: sed in casu ista 20. dies dabatur pro termino & dilacione ad comparendum: vnde quocunque tempore poterat accusari & contumacia si idem infra 20. dies non venisset ad residendum. Vnde erit dandum dubium, an præsupposita impetratione pro parte Ludouici producta probetur obitus Iulij ante procuracionem, & maxime quia prætenditur pro parte Galisij, quod Ludouicus ratificauerat dictam productionem.

EPITOME.

Beneficia patrimonialia cadunt sub indulto Cardinalis si nihil aliud præseruent, quam iurisdictionem ordinariam aduersus gratias præuentiuas.

DECISIO CLXIII.

Dubitauit Dominus Fabius 19. Octobris, 1548. in vna Burgen. dimidia portione, an beneficia patrimonialia Burgen. comprehendantur sub indulto Cardinalis. Et fuit resolutum, quod licet Episcopus talia beneficia patrimonialia teneatur conferre filiis patrimonialibus, cum indultum nihil faciat aliud nisi præseruare iurisdictionem ordinariam aduersus gratias præuentiuas, quod indultum comprehendit etiam ista beneficia: ita vt Cardinalis possit ea conferre, non obstantibus dictis gratiis illis, quibus tenetur conferre.

EPITOME.

Ordinarius collator quis dicatur & quomodo talia verba in præseruatione fuerunt intellecta.

SUMMARIVM.

- 1 Clausul. exceptio quibus S. R. E. Cardinales fuerint ordinarij collatores, quorum ordinariæ collationi ac dispositioni & indulto, illis Apostol. auctoritate concessis per præsentis præiudicare non intendimus, respicit tantum verè, propriè ac naturaliter, & non per accidens ordinarios collatores, si gratia reseruatoria sit fauorabilis.
- 2 Clausul. quorum ordinariæ collationi, de vera, propria ac naturali collatione est intelligenda.
- 3 Clausul. Apostolica auctoritate concessis, quomodo sit accipienda.

DECL.

DECISIO CLXIII.

IN vna Florentin. Sanctæ Felicitatis, in qua Reuerendissimus Rodolphus Archiepiscopus Floren. referuauerat sibi collationem beneficiorum. Postea Papa concesserat bo. mem. Raynaldo gratiam ad vacatura in toto dominio Floren. excepto in quibus S. Rom. Eccles. Cardinalis fuerunt ordinarij collatores, quorum ordinariæ collationi ac dispositioni & indulto illis Apostolica Auctoritate concessis per præsentis præiudicare non intendimus. Dubitauit Domino No uarien. die 19. Oct. 1548. in dicta causa penden. inter Sunulphum Petrucium ex vna, & Marcum Brachinù ex altera, an D. Cardinalis Rodolphus excludatur à reseruatione D. Raynaldi, consideratis tā verbis dictæ reseruationis, quam collationis beneficiorum reseruatorij D. Cardinali, in admisione resignationis Archiepiscopatus Florentin. Et per 4. ex sex votantibus, re pugnantibus duobus, videlicet Rosan. & Antonio Augustino fuit dictum, quod licet Cardinalis vigore dictæ resignationis collationis beneficiorum videretur ordinarius, tamen non propriè, sed largè, vt dicit Dec. in c. post celsionem. in 1. notat. de concess. præbend. post Paul. de Cast. consi. 3. nouissim. im. ressi. & tenent Doct. & Felin. in d. c. post celsionem. Vnde cum gratia Domini Raynaldi esset fauorabilis, illa ergo exceptio intelligenda erat de Cardinalibus ordinariis verè, & naturaliter, & propriè, non autem de illis per accidens extraordinariis: & idem illa verba, quorum ordinariæ collationi, intelligenda erant de vera, naturali, & propria. Item & sequentia, ad dispositionem & indultum Apostolica auctoritate concess. vigore illius ordinariæ & propriæ iurisdictionis, non oblate quod essent intelligenda de ordinaria iurisdictione, & indulto concessis Apostolica auctoritate & de ordinaria illa Apostolica auctoritate reseruat. Quia fuit dictum, quod illa verba, Apostolica auctoritate concess. tantum qualificabant immediatè præcedentia dispositio nem & indultum, non autem præcedentia ordinariam iurisdictionem, per ea quæ dicit Decius in c. 3. requiritis de appellat. quod qualitas vni Capitulo addita illud determinat.

EPITOME.

Possessor, qui dolose desit possidere, potest condemnari in fructibus perceptis, ita vt eos soluereteneatur.

SUMMARIVM.

- 1 Alienans possessionem lite pendente, dolo desinit possidere, habeturque pro possessore, & ad fructus perceptos & qui percipi potuissent, tenetur vt possessor.

DECISIO CLXV.

IN vna Perusin. Bonorum, coram me pendente, in qua Alphonsus Bertolinio in negotio attentorū fuit condemnatus in fructibus perceptis: Et quia ipse alienauerat bona lite pendente, & sic opponebat, quod pro certis annis post alienationem factam fructus nõ perceperat, & idem petebat, quod ex fructibus liquida tis de anno 1532. vsque ad annum 1540. deducerentur fructus in dictis annis percepti propter alienationem supradictam. Nam etsi potuisset condemnari in fructibus, qui percipi potuissent propter dolum, tamè quia erat condemnatus in fructibus perceptis, & nullos perceperat, ergo illi liquidari nõ poterant. Tamè

hoc non obstante, maior pars Dominorum voluit cõtrarium: quia cum alienasset lite pendente erat dolosus, & sic habebatur pro possessore. c. pro possessore. vbi glo. de reg. iur. in 6. sicut ergo quando est possessor, tenetur ad fructus perceptos, ita etiam quando habetur possessor, & per hoc videtur tex. in l. fructus. ff. de rei vendic. Et ita fuit resolutum die 21. Octob. 1548.

EPITOME.

Tertius potest venire coram delegato pro interesse suo, licet non sit expressum in commissione.

SUMMARIVM.

- 1 Iudex delegatus in causa appellationis potest habere iurisdictionem in tertium venientem pro interesse suo, etiam si aliter eorum, inter quos delegatio facta erat pendente appellationis causa obierit.
- 2 Iudex appellationis representat in omnibus iudicem primæ instantiæ, & idem ius seruare dicitur quod & iudex primæ instantiæ.
- 3 Interesse suū per processum gratia sua potest docere tertius.

DECISIO CLXVI.

IN vna Toletan. Canonicatus & præbendæ coram me fuerat lata sententia in prima instantia pro Petro Nauarro contra Franciscum Pesquera, à qua pro parte Francisci fuit appellatum. Causa appellationis fuit mihi commissa, & pendente appellatione decedit Petrus, cuius ius habuit D. Didacus de Rosa, & venit ad causam. Et ad docendum de suo interesse produxit processum gratiæ suæ. Franciscus opposuit, quod cum non poteram admittere, & quod nullam habebam iurisdictionem, cum fuissem iudex delegatus in causa appellationis pendente inter Petrum & Franciscum, & commissio appellationis non haberet clausulam, omnesque alios, & allegabat text. in c. 1. & 6. de offic. deleg. Hoc non obstante fuit resolutum contrariū per dictum Innocen. in c. veniens el. 2. de testib. colum. 4. versic. sed nunquid & ibi Felin. in c. post Abb. el. tertio in tertia colum. versic. 2. limit. de offic. delegat. & est decisi. Rot. 103. in fin. in nouis. Non obstat, quod causa penderet in gradu appellationis, & in secunda instantia: quia etiam sic in causa appellationis idem firmat Felin. in c. cum super. col. 3. versic. etiam si principalis. de re iudic. quia fuit iudex appellationis representat in omnibus iudicem primæ instantiæ & idem ius seruare dicitur, quod & iudex primæ instantiæ, prout dicitur per Alexan. consi. 264. colum. 2. volum. 6. Fuit etiam dictum, quod ad docendum de interesse suo sufficiebat docere de processu gratiæ suæ: quia sufficit apparetur de aliquo interesse secundum Felin. in c. cū super. col. 6. versic. & ad hoc vt tertius, de re iud.

EPITOME.

Procurator specialis non reuocatur per dationem procuratoris generalis.

DECISIO CLXVII.

IN vna Conchen. Cappellaniæ, coram Domino Romano die 22. Octobris, 1548. fuit resolutum, quod si præcedit mandatū speciale, vt erat in casu, illo, in quo erat procurator constitutus ad omnes causas, ius quibuscunque

buscunq; partibus motas & mouend; non cense-
retur procurator specialiter in primo mandato con-
stitutus reuocatus, per decisi Rotæ 196. in nou. & q
dixit ibi in Apollill.

EPITOME.

Menses sex, de quibus in Concilio Lateranens. sunt conti-
nui à die commendæ: & si Papa voluit, quod currerent à die
habite possessionis & non derogauit Concilio, commendæ
est nulla.

DECISIO CLXVIII.

In vna Sabin. Archipresbyteratus, in qua per obitu
familiaris Cardinalis Tranen. fuerat commedatum
eidem Cardinali beneficiu valoris 24. ad sex menses à
die habitæ possessionis, & non fuerat derogatum Con-
cilio Lateranens. fuit conclusum, die 10. Octobris, 1548.
coram Domino Antonio Augustino, quod sex men-
ses, de quibus in Concilio Lateranens. currunt à die
gratiæ & commendæ factæ: quia in dubio tempus est
continuum: & cum in dubium nullum initium ad sit
appositum, intelligendum erit à die factæ commendæ,
& sit ita Conciliu Lateranens. Et cum Concilio Latera-
nen. non fuisset derogatum, fuit dictum quod talis
prouisio & commenda esset nulla, & ita accepi per ma-
iores nostros iudicatum fuisse contra bon. mem. Car-
dinalem Cesarinum.

EPITOME.

Primitiæ debentur Ecclesiæ prædiali, sicut & decimæ, non
autem Ecclesiæ, in qua domini prædiorum percipiunt sacra-
menta.

S Y M M A R I A.

- 1 Primitiæ (scilicet: consuetudine contraria) sunt soluenda
Ecclesiæ parochiali prædiali, sicut decimæ.
- 2 Primitiæ quid sint.
- 3 Primitiæ quoad sui substantiam debentur ex præcepto, sicut
& decimæ, quoad quantitatem vero ex voluntate pendent.

DECISIO CLXIX.

Dubitauit Dominos Achilles in vna Cesarangu-
itana primitiarum de Penna Flori, 26. Octobris,
1548. an primitiæ debeant solui in Ecclesia, vbi sita
sunt prædia, an in qua percipiuntur sacramenta per
dominos prædiorum. Et fuit resolutum, quod sicut
1 1 decimæ prædiales de iure communi sunt seclufa cō-
suetudine soluendæ Ecclesiæ parochiali prædiali, ad
gloss. in c. cum sint homines. vbi Innoc. Hostien. &
Abb. & Dec. & tex. in c. si de paroch. & c. cum cōtingat.
& c. cum in tua diocesi. de decim. & c. decimas. de re-
stit. spoliat. lib. 6. gloss. in c. 1. 14. q. de decim. Abb. conf.
88. ad contrariam partem lib. 1. ita dicunt de primitiis:
cum eodem modo soluantur de prædiis, sicut & deci-
mæ, & 1 sunt obligationes de primis frugibus, iuxta
not. per Dec. in cap. 1. de decim. Non obstat, quod pri-
mitiæ non ex necessitate, sed ex voluntate præstantur,
secundum Diuum Thomam 1. & 2. q. art. 28. quia fuit
3 dictum, quod primitiæ 1 quoad sui substantiam ita
sunt de præcepto, sicut & decimæ: licet quantitas earū
ex voluntate pederet, secundū glo. & Turrecremat. 16
q. 7. vers. ad 2. & sentiunt Doct. in dicto c. 1. de decimis.

EPITOME.

Regula contra impetrantes certo modo quomodo intellecta.

S Y M M A R I V M.

- 1 Dignitas per maioris superuenientiam vacans an possit a
Papa nulla interveniente fraude aut dolo certo modo sup-
plicanti commendari, non obstante regula, contra impe-
trantes certo modo.

DECISIO CLXX.

Postquam Ioan. Marchio Brandeburgen. custodia
Ecclesiæ per 6. annos pacifice possederat, Epif-
copus Isteldelinens. exposuit Pape, Io. Albertum ob-
tinentem dictam custodiam fuisse deputatum coadiu-
torem in regimine & administratione Magdeburg. &
Halberstaden. Ecclesiarum: quod Alberto Cardinali
cum futura successione etiam huiusmodi celsioni fue-
rat locus, prout in supplicatione ipsius Episcopi:
& Papa ad huiusmodi expressione decreuit vacare custo-
diam, & eam Episcopo commendauit. Dubitauit D.
1 Fabius die 28. Octob. 1548. an 1 Episcopo Isteldelinens.
obstet regula Pauli contra impetrantes certo modo.
Et maior pars inclinauit, quod sic, per verba reg. in
vers. & cum fide dignorum relatione innouit: in ver-
bis, quos valetudinarios seu senio cōfectos conspiciunt,
aut alias certo modo inuitos defecturos sperant im-
probè & per media illicita aspirantes ad ista beneficia
tanquam certo modo vacantia & absque aliquo titu-
lo seu nullo obtenta à Sede Apostolica impetrabant.
Et in alio vers. attendendum, malitiis hominum non ef-
se indulgendum, sed potius vt in illis verbis, & ad im-
petrantes beneficia illorum, qui aliquo impedimento
euidenti detinerentur, quamuis senio cōfecti aut in-
firmitatibus detenti non fuerint, extendere voluit &c.
Et dicit vacantia & vacatura, & istud beneficium po-
terat dici vacaturum per amotionem: & ita statuit Papa,
ne aliquis moueatur ad impetrandum beneficium vi-
uentis tanquam vacans vel vacaturus: quod si faceret,
voluit, quod teneretur ad obseruationem regulæ. vide
fol. 8. q. Dubium istud fuit iterum positum die 19.
Nouemb. 1548. & fuit quasi per omnes tentum contra-
rium eius, quod prima vice votatum fuerat. & sic Rota
variavit, & à prima opinione sua recessit, dicendo, q
licet isto casu sub verbis regulæ comprehenderentur
in istis verbis, per amotionem: tamen quod menti re-
gulæ nō cōueniebat, ex quo nullus dolus seu fraus pro
parte Episcopi impetrantis considerari poterat. Et
attenta ista varietate opinionum, fuit dictum, quod
causa iterū proponeretur: Et idē nihil affirmo. Causa
iterum posita 14. Decembr. 48. fuit per omnes Domi-
nos resolutum, quod nec verbis nec ex verbis regulæ
in hoc casu locum habere possit: ex verbis, quia illa
verba, per priuationem & amotionem vel alias, id est,
alio modo, restringebantur ab illis verbis, propter ex-
cessus & crimina: & cum hic nullus esset excessus, ergo
cessabant verba, & cessabat etiam mens.

EPITOME.

Obitus probatur per supplicationem & testes duos.

S Y M M A R I A.

- 1 Supplicatio agens impetrantis fauorem præsumitur aut per
eum aut per ipsius procuratorem producta.
- 2 Confessio procuratoris secuta omnium actuum ratificatione
reuocari non potest etiam si ratificauerit tantum ea quo-
rum scientiam habeat, dummodo ad sit clausulæ quæcunque
in causa huiusmodi gerenda sunt per procuratorem cum
inde sequentiis.

3 Ratificatio

- 3 Ratificatio quod ad gerenda licet vim habeat mandati, si ta-
men semel datum sit mandatum, & confessio de mandato
ipsius facta, non potest tanquam error reuocari, nisi error
doceatur.
- 4 Obitus de longinquo probatur per publicam vocem.
- 5 Testium singularitas in deponendo quomodo ad faciendam
fitem non obstat.

DECISIO CLXXI.

In causa Eugubin. præposituræ, die 5. Noueb. 1548.
proposui, an per supplicationem impetrationis pro
parte D. Ludouici productam, & per duos testes, quo-
rum vnus deponit, quod Iacobus rediit ante mensē
1 Maij, 1545. & alter ante mensē Septembris eiusdem
anni, probetur obitus Iulij ante priuationem. Et fuit
resolutum: ex quo agebatur contra Ludouicum ex cō-
fessione eius in supplicatione impetrata de mēse Iulij
1 1545. cōstabat de obitu Iulij: quæ 1 supplicatio aut præ-
sumitur per eum impetrata, iuxta glo. & Doct. in c. nō-
nulli, dereferri. aut ad instatiā eius, ex quo eius fauorē
concernebat & expensas, iuxta notat per Oldrad. con-
fil. 136. Sarnens. in regul. de impetratis beneficiis. q. 5.
2 & in regul. de triennial. q. 28. & quando 1 fuisset per
procuratorem impetrata, confessionem prædictam
non poterat reuocare, ex quo omnia gesta & acta per
Carolū procuratorem ratificauerat. Non obstat, q
ratificauerit ea, quorum scientiam non habebat, & sup-
plicatio post ratificationem erat producta: quia fuit
dictū, quod in ratificatione vltra prædicta ratificabat
etiam quæcunque in causa huiusmodi gerenda per
procuratorem cum inde secutus, quod procurator
cum produxisset supplicationem, loquebatur ratifica-
3 tio illius. Et licet 1 diceretur, quod talis ratificatio
quodam gerenda habuerit vim mandati, & idē Domi-
nus potuerit reuocare confessionem factam per pro-
curatorem erroneam: fuit ad hoc responsum, quod
ex quo semel dederat mandatum, & illa confessio fa-
cta erat de mandato eius, quod illam tanquam erro-
neam reuocare non poterit nisi docto. de errore. Ad
secundum fuit dictum, quod & obitus probaretur per
4 testes, ex quo duo testes probant reditu Iacobi ante
mēsem Septem. & per alios testes probatur, quod post
reditum fuit tunc publica vox & fama de obitu Iulij.
5 & obitus de longinquo probatur per publicam vo-
cem, vt per Bartol. in extrauagan. ad reprimen. in ver.
in alium. Non obstat, quod isti testes essent singulares
ex quo vnus dicebat ante mensē Septembris, quia
fuit dictum, quod illa 1 singularitas non erat oblati-
ua, & sufficiebat, quod ambo testes in hoc conueniret
quod ante mensē Septembris Iacobus redierat. Et
ita cum tam per supplicationem, quam per testes obi-
tus Iulij probaretur, à fortiori probatur coniungendo
supplicationem cum testibus.

S Y M M A R I V M.

- 1 Collatio si spectat ad Episcopum & Capitulum de iure com-
muni, eaque ex pactis à Papa confirmatis sit in alternatiuā
reducta, nisi decretum habeat clausulam derogatoriam al-
ternatiuæ, non constabit de notorio iure datarij Episcopi ius
excludente.
- 2 Clausula qua nuncunque generales non derogant pactis à
Sede confirmatis.

DECISIO CLXXII.

Eadem die in causa Salaman. Canonicatus & preb.
pro Anton. de Learez contra Anto. de Vega fuit

dubitatu, an ex aduerso constet de iure datarij, exclu-
dente notoriè ius Episcopi. Fuit resolutum, quod ex
1 1 quo de iure communi collatio pertinebat ad Epif-
copum & Capitulum, & ex pactis confirmatis per Se-
dem Apost. dicta collatio erat in alternatiuā reducta,
quod nisi decretum dicat de aliqua clausula derogato-
2 toria dictæ alternatiuæ ex pact. confirm. cū 1 per qual-
cunque clausulas generales non censeretur pacto de-
rogatum confirmato, vt per gl. in Clem. dudum. de fe-
pul. quod non constaret de notorio iure datarij exclu-
dente ius Episcopi. Item fuit dictum, quod Ioannes
de Caslo nemine cogente, & non discusso iure Episco-
pi, non poterat bonam fidem agnoscere, per text. in l.
at qui natura. §. cum me absente. ff. de neg. gest.

EPITOME.

Regula declaratoria regulæ de publican. resignat, quomo-
do intellecta.

S Y M M A R I A.

- 1 Declaratoria regula de publican. resignat, successiones tan-
tum futuras & non præteritas respicit.
- 2 Clausula in quantacunque & quacunque instantia, in consti-
tutionibus aut statutis non ad præcedentia negotia sed ad se-
quentia refertur.

DECISIO CLXXIII.

In vna Segobien. de villa Castin. coram D. Antonio
August. fuit resolutum, die 15. Nouemb. 1548. quod
regula Pauli publicata in Cancellaria 20. Martij 1541.
1 declaratoria 1 regulæ de publican. resignat. respiceret
resignationis successiones futuras, non præteritas.
Nam ea est natura constitutionum respicere futura.
ergo non præterita respiciebat. Non obstat, quod re-
gula diceret, quod in quacunque instantia de dicta re-
gula dari posset, & idē in causa appellationis dari po-
terat de dicta regula, etiam quod tractaretur de resi-
gnatione ante regulā facta: quia fuit dictū, quod cum
2 illa 1 verba, in quacunque & quacunque instantia,
intelligebantur quoad causas & negotia futura, quod
de cetero posset dari de dicta regula in quauis instan-
tia: sed non poterant referri ad causas & negotia præ-
terita.

EPITOME.

Allegatio Lapi habet locum etiam in beneficio in Curia
vacante.

S Y M M A R I A.

- 1 Tertio impetranti beneficium defuncti intrusi & trienna-
lis pacifici possessoris suffragatur allegatio Lapi contra
alterum, qui ad illud regressum habebat, etiam si vacau-
erit in Curia.
- 2 Papa solus potest prouidere de beneficio, de cuius prouisi-
one facta est quidem diligentia, sed finis repeviri non
potest.
- 3 Prorogatio reg. de trienniali, durante triennio impetrata
impedit allegationem Lapi, quæ in negligentia fundatur.
- 4 Extraiudicialis declaratio non suffragatur impetranti ad
excusationem à regula de trienniali, nisi in prorogatione
ad sit clausulæ ab illa vacatione in triennio minime à suo iu-
re cadat.
- 5 Prorogatione reg. de trienniali stante locus non est appel-
lationi.

DECL.

DECISIO CLXXIII.

Per obitum Cardinalis Brundusini vacavit in Curia Præpositura mensis Decemb. Ecclesie Valen. ad quam Præposituram habebat regressum & accessum Episcopus Brundusinus: tamen eo non obstante intravit se in partibus in dicta Præpositura quidam Manfredus Senta & eam possedit pacifice ultra triennium. Per obitum dicti Manfredi in partibus defuncti impetrauit eam Gulielmus Gammara, contra quam dabatur de regressu Archiepiscopi. Et Gulielmus allegabat allegationem Lapi pro se. Et Dd. die 5. Nouemb. 1548. in vna Valen. præpositura mensis Decemb. coram D. Antonio August. causa proposita, inclinarent, quod allegatio Lapi suffragaretur dicto Gulielmo Gammara, & quod beneficium vacasset in Curia, dicentes, quod allegatio habebat locum etiam in beneficio vacante in Curia, per decis. Cassad. 4. de caus. poss. & propr. Nec obstat diligentia facta ex aduerso de reperienda prouisione Manfredi, & non finis est inuenta, & de tali beneficio solus Papa prouidete poterat: quia dato, quod aliquis titulus fuisset repertus etiam in datione, ius semper præsumitur validum, & talis diligentia non proderat. Et dicta allegatio procedit etiam contra regressum, vt per Cassad. decis. 4. de caus. poss. & propr. tamen quia in casu isto Episcopus Brundusinus durante triennio impetrauerat prorogationem reg. de triennali, & Manfredus decesserat. Domini inclinabant ex isto capite contra Gulielmum, dicentes, quod allegatio Lapi non suffragaretur, ex quo dicta allegatio est fundata in negligentia illius, qui poterat petere, & isto casu apparebat, quod iste non erat negligens petendo tempus triennij sibi prorogari: Nec obstat, quod illa esset quædam declaratio extraiudicialis, quæ suffragari non debebat sicut & quæcunque extraiudicialis: quia fuit responsum, quod hic non solum eramus in declaratione extraiudiciali, sed etiam Archiepiscopus procurauerat remouere illud impedimentum à regula proueniens, maxime cum in dicta prorogatione diceretur, & ab illa vacatione in triennio minime à suo iure cadat: si ergo non dicitur cadere, sequitur quod allegatio Lapi ei non obstat, maxime quod posset fieri dicta prorogatio. quia si postquam quod triennio possedisset, resignauit, & resignatione inuaretur regula de trienn. defraudaretur ille, qui prorogationem obtinisset. Prorogatio ergo regular de triennio operatur, vt allegatio Lapi locum non habuerit. Die 14. Nouembris 1548. in ista causa iterum dedit dubium D. Ant. Augustinus, tanstante prorogatione sit locus appellationi: & fuit idem decisum, vide licet quod non esset locus: quia allegatio Lapi à negligentia procedit, quæ negligentia stante prorogatione dari non potest.

EPI TOME.

Sicut resignatione reus potest spoliare resignantem, & non datur restitutio, ita & subrogatus in locum resignatarij.

S V M M A R I A.

- 1 Resignans si spoliatur tertio potest à petere restitutionem: nisi spoliatur à subrogato resignatarij.
- 2 Subrogatus resignatarij potest eodem, quo principalis suus iure uti.
- 3 Subrogatus resignatarij in ius & possessionem à resignante in resignatarium dimissam, non est dicendus tertius.

Resignans si vt contra resignatarium, ita nec contra subrogatum ipsius restitutionem spoliatus petere potest, id non ex successione, sed ex subrogatione procedit.

DECISIO CLXXV.

Franciscus Pefquera resignauerat præstimonium in manibus Papæ in fauorem Francisci de Vgonibus & in prouisione Francisci de Pefquera: deinde Gaspar de Anellude post obitum Francisci de Vgonibus similiter gratiose obtinuit se subrogari in ius & possessionem dicti Francisci. fuit resolutum die 5. Nouembris 1548. in vna præstimoniorum coram D. Fabio, quod licet supra conclusum fuerit, quod resignans si spoliatur à tertio, possit petere se restitui: tamen isto casu aduersus Gasparem, qui eum spoliauerat, restitutum petere non poterat: cum Gaspar non possit dici simpliciter tertius. Nam sicut Franciscus de Vgonibus spoliando Franciscum de Pefquera non tenebatur restituere, ita nec Gaspar in ius & possessionem Francisci surrogatus: vt eodem iure utatur surrogatus, quo & principalis. Nam sicut Franciscus Pefquera resignando in fauorem Fran. de Vgonibus dicitur amittere & ius & possessionem, ita etiam videtur amittere fauorem eius, qui in locum Francisci, & ius & possessionem fuit subrogatus. Et satis est, quod Pefquera contra tertium spolio possit agere. Sed iste subrogatus non est tertius, cum sit subrogatus in ius & possessionem per eum dimissam. Et etiam ratione subrogationis videtur Franciscum Pefquera in fauorem subrogati resignasse: nam à tertio ideo non potest spoliari: cum nihil in eius fauorem sit actum. In isto casu igitur si resignatio est bona, ius erit quæsitum Francisco de Vgonibus, & per subrogationem Gaspari: sicut ergo propter talem euentum validitatis à Francisco Pefquera peti non potuisset, vt daretur contra eum restitutio: ita & contra Gasparem. Non obstat, quod in beneficiis non datur successio: quia istud non competit ratione successiois, sed ratione subrogationis.

EPI TOME.

Consuetudo Archiepiscopatus & non Archiepiscopatus in modo dandi decimas isto casu fuit considerata.

S V M M A R I A.

- 1 Decime an debeantur, primum ius commune, & deinde consuetudo vicinorum locorum attendi debet.
- 2 Consuetudo Archiepiscopatus si sit particularis, præfertur generalis Archiepiscopatus consuetudo. & nu. 4.
- 3 Consuetudo ecclesie parochiali præiudicialis si sit, non est ad alium locum præter ius extendenda.
- 5 C. ad Apostolicam de renuntiat. in 6. quomodo intelligatur.
- 6 C. cum sint homines. de decim. quomodo intelligatur.
- 7 Consuetudo loci vincit legem.

DECISIO CLXXVI.

Dabitur D. Rossanen. in vna Toletan. decimarum de Gosquez & Olmade, die 7. Nouembris 1548. posito, quod probatur consuetudo magis generalis in Archiepiscopatu de Madril, quod decime soluuntur pro medietate, vt in aliquibus locis etiam denoualibus,

denoualibus, & in Gosquez & Olmade nulla sit consuetudo magis generalis de decimis fructuum tene quàm de agris & aliis animalibus sit consuetudo, quod decime soluuntur integraliter Ecclesie parochiali vbi domini decimas percipiunt sacramenta, & sic soluebant d. Pauchianis de Valdemora, quando de dictis animalibus in Gosquez & Verde debeant solui secundum consuetudinem in Archiepiscopatu pro rata videlicet medietate, vel secundum ius commune generalissimum consuetudinis totius diocesis Toletan. casus erat, quod Parochiani parochialis de Valdemora vt collebant in Gosquez & Olmade, quæ erant annexa Parochiali S. Martini: & Rector de Valdemora volebat pro medietate decimas fructuum proueniri ex decimis terræ pro dictis existentibus in Gosquez & Olmade. Pro parte negatiua, quod decime deberentur pro medietate, primo dicebatur quod ex quo in Gosquez & Olmade de erat consuetudo, quo primo debebat ius commune attendi, dein se consuetudo aliorum locorum, secundum dictam regulam, quam refert, & sequitur Abb. in c. cum olim col. 3. de consuet. Secundò, quod cum consuetudo Archiepiscopatus de Madril esset consuetudo mæbri particularis, non illa, sed Archiepiscopatus tanquam loci dominantis esset attendenda, per not. in l. conuenit. §. si nuda. & Alexan. in add. ad Bart. ff. de pign. act. Tertio, quod ista consuetudo erat præiudicialis Ecclesie parochiali: nam vt dicit gloss. quam ibi sequuntur communiter Doct. in c. cum sint homines. de decimis. nulla consuetudo debetur ecclesie parochiali. Vnde cum ista ratione consuetudo diceretur esse præiudicialis, etiam quod sic præter ius non est extendenda ad alium locum, per Felin. in c. auditis. de rescript. & per Roch. in c. si. de consuetud. Tamen istis non obstantibus per omnes fuit conclusum quod attendetur consuetudo Archiepiscopatus de Madril: & est præsupponendum, quod in isto casu non habemus legem casum determinantem: nam licet glo. & Dd. in d. c. cum sint homines. istud determinarent, tamen non dicitur de iure communi cautum. Et Abb. in d. c. cum sint homines. & c. ad apostolicam. de renunt. in 6. dicit, quod consuetudo non est contra sed præter ius. Item est præsupponendum, quod sumus in materia consuetudinaria: & cum in loco de Gosquez non haberent consuetudinem, & sic non habemus consuetudinem, nec legem, in isto casu deueniendum est ad simile legis & consuetudinis & simile consuetudinis venit à simili legis, secundum Iaf. in l. de quibus col. 7. in princ. ver. aggredior secundum cod. titu. & cum Archiepiscopatus diuisus sit in plures Archiepiscopatus, & quod ad denunciationem Archiepiscopatus habebat contrariam consuetudinem Archiepiscopatus, vt patet in puncto, dato, si simile consuetudinis est attendendum, attendi etiam id debet: de quo in Archiepiscopatu, per text. in c. ad apostolicam. de renunt. in 6. vbi Papa scribens ad Archiepiscopum Stridonensem, vult, quod attendatur simile consuetudinis existentis vel in prouincia Hungariae vel in diocesi, in quibus tra sunt prædia vel hereditates: quia illa verba seu dictio ibidem in fine text. posita non potest referri nisi ad Hungariam, vel diocesim. Item hic non potest referri ad consuetudinem generalem Archiepiscopatus ex quo dicebatur, quod Archiepiscopatus & Archiepiscopatus habent consuetudines contrarias & ideo text. in d. c. cum sint homines dum dicitur, quod recurritur ad consuetudinem ille text. intelligendus est secundum d. c. ad apostolicam vt attendatur consuetudo prouinciæ seu diocesis, nam si intellige-

retur de consuetudine speciali ipsius loci, tunc nullum haberet tex. dubium: Cum semper consuetudo in loco vincat legem. Et tanto magis ista opinio placuit Dominis: cum inter istas duas parochiales videlicet de Valdemora & S. Martini, inter quas agebatur, esset talis consuetudo, vt pro medietate fieret denunciatio Non obstantia contraria, dum primo dicebatur, quod ius commune esset attendendum quando in loco non est consuetudo: quia in isto casu in loco id est Archiepiscopatu erat consuetudo & istud sufficiebat, vt supra. Est verum, quod ista consuetudo in d. c. cum sint homines, est præiudicialis.

EPI TOME.

Præiudicium seu Bulla Innoc. Quod Magister possit conseruare beneficia vacantia in Curia per cessum vel decessum non comprehendit beneficia vacantia per resignationem in fauorem certæ personæ.

S V M M A R I A.

- 1 Prouidendi potestas de vacanti in curia per cessum vel decessum non comprehendit resignationem in fauorem certæ personæ.
- 2 Prouisio non facta illi, in cuius fauorem resignabatur, non inducit vacationem beneficij.
- 3 Papa non potest prouidere in fauorem alterius quam eius in cuius gratiam resignatur.

DECISIO CLXXVII.

Die 14. Nouembris 1548. in causa Augustana Præceptorij de Villel, in qua dedit dubium, an præiudicium Innocent. comprehendat vacationem per resignationem in manibus Papæ: & Domini attendentes mentem dubij, & quia informantes informabant super resignatione facta in manibus Papæ in fauorem certæ personæ, ex quo ibidem tractabatur de resignatione facta per Ioannem de Aragonia in fauorem Hieronymi della Cavalera, dixerunt, quod licet præiudicium Innoc. habeat illa verba, vt magister possit prouidere de vacanti in curia per cessum vel decessum, tamen non comprehendebat resignationem factam in curia in fauorem certæ personæ: quia vt magister volebat prouidere in fauorem Hieronymi, in fauorem cuius resignabat Io. & istud Hieronymus admittebat. Sed quia magister non Hieronymo, sed Ludouico prouidebat dicebatur quod talis prouisio non valebat: quia ex quo non prouidebat in fauorem illius, in cuius fauorem resignabatur, non dabatur vacatio beneficij, & Papa etiam in fauorem alterius quam eius, in cuius fauorem resignatur, prouidere non potest. Et ideo ista ratione fuit dictum, quod præiudicium Innocentij non comprehendit resignationem factam in fauorem certæ personæ.

EPI TOME.

Bonam fidem agnoscere quomodo & quando quis possit dato quod sit tractus in iudicium.

DECISIO CLXXVIII.

Episcopus Salamantin. & eius Capitulum conuenienter, & apostolica auctoritate conuentio fuerat confirmata, vt de canonicibus alternatiuis vicibus prouideretur. Modo de anno 1538. Episcopus in suo Turno existens contulit canonicatum & præbendam cuidam Ioanni Claſſo: qui prouisus per Franciscum de Arla, à capitulo de eodem canonicatu prouisus: fuerat spoliatus. Quare Ioannes de Claſſo commisit causam contra Franciscum, & pendente causa super spolio interdictum Ioannem de Claſſo habens notitiã

quod Datarius haberet gratiam reservationis cum decreto & aliis clausulis fortissimis, quæ gratia ius ipsius, videlicet prouisionis Episcopi absorbebat, concordauit se cum datario & datarius ius suum in fauorem Ioannis cessit reseruata sibi pensione 100. ducatorum. Ex dicta cessione Ioannes ius datarij contra Franciscum in ius deduxit, & obtinuit canonicatum per tres sententias, & literas exequutoriales habuit, & tandem consequutus fuit possessionem. Dubitauit ego 14. Nouembris 1548. in vna Salamantin. canonicatus & prebende inter Antonium de Clarte ex vna contra Antonium de Vega ex alia, an Ioannes de Claso non tractus in iudicium per datarium, potuit sponte bonam fidem agnoscere. Pro parte negativa, quod non, allegabat Bart. in l. emptorē in prin. ff. de act. emp. vbi vult, quod requiratur libellus & sententia. ad idem text. in l. at qui natura. §. cum me absente. & quod dicit ibi Paul. de Castr. ff. de neg. gest. dum textus dicit, quod quis debet submittere aliquem &c. Istis tamen & aliis, de quibus in informatione, non obstant, fuit contrarium, conclusum quod quis possit bonam fidem agnoscere, vt fecerat hic Ioannes de Claso videns quod gratia datarij absorbebat collationem Episcopi sibi factam: sed quod grauabatur ostendere quod gratia datarij per decretum, & alias clausulas, inficiebat Episcopi collationem & ad hoc fuit allegatus Ioannes de Imol. in c. fin. col. fin. de emptio. & venditio. & ibi Anton. de Butr. col. 3. Alexan. in l. non solum. §. morte. col. pen. num. 46. ff. de nou. ope. nunt. Nam & ad dicta per Bartol. in dicta l. emptorem. & text. in l. at qui natura. §. cum me absente. & ibi Paul. fuit dictum, quod procedant illa, quando quis vult agere de emptione, vel non vult grauari onere docēdi de notorio iure. Et quod potuerit agnoscere bonam fidem, fuit allegatus text. in l. si rem quam. in prin. ff. de cuius. & ibi gloss.

EPI TOME.

Turnus Episcopi an fuerit consumptus, si acceptans potuerit datarij bonam fidem agnoscere & in possessione remanere.

DECISIO CLXXIX.

IN eadem Salamantin. dubitauit 19. Nouembris 1548. præsupposita prouisione Episcopi in fauorem Ioannis in suo mensē & Turno, quod Ioannes se concordauit cum datario, & remansit in possessione Canoniciatus, an Episcopi turnus sit consumptus. Et omnes Domini dixerunt, quod præsumpta resolutione, de qua in decisione præcedenti, quod Ioannes potuerit agnoscere bonam fidem, & quod ius datarij foret notorium, quod non inducebatur consumptio turni, per decis. 190. in antiq. Nam non præstat impedimentum, quod de iure non fortitur effectum: ergo electio nulla & acceptatio nulla, non consumit, vt in informationibus. Et ista prouisio non obstat, quod Ioannes remanserit in possessione: quia remansit de iure datarij, & licet datarius cesserit ius sibi pertinens illud fecit, quia volebat lites fugere & de suo facere quod volebat.

EPI TOME.

An Ludouicus habuerit titulum coloratū pro restitutionis.

SVM MARI A.

- 1 Beneficia regularia nō cadunt sub reservatione c. 2. de præb.
- 2 Regulæ reservationis habent decretū irritans, quod si solum

ponatur in reservatione clausula in corpore iuris vt super certo beneficio, inficit titulum & possessionem.

- 3 Papa si manus apponat beneficio inducitur affectio sic vt de conuulsiu prouidere possit.

DECISIO CLXXX

IN causa Cesaraugustana Præceptoris de Villel, dubitauit die 19. Nouembris 1548. præsupposita resolutione, quod in Bulla Innocentij non comprehendatur vacatio per resignationem in fauorem certæ personæ, an Ludouicus ex prouisionibus de quibus in actis, habebat ritulū coloratum pro restitutione. Domini in illa audientia inclinauerunt pro titulo colorato dicentes, quod beneficia regularia nō cadunt sub reservatione illius de qua in c. 2. de præb. cum secundū Archidiaconum ibi illa beneficia veniant in reservatione illius c. quæ adducuntur ad superiorem, & regularia non deuoluuntur: & licet beneficia regularia sint reseruata per extrau. g. ad regimen, & quælibet regulæ reservationis habeant decretum irritans secundum Cassado. decis. 1. de restit. spol. tamen Domini dixerunt quod solum decretum irritans positum in reservatione clausula, in corpore iuris vel super certo beneficio, est illud quod inficit titulum & possessionem cum autem in casu nostro nō sit super certo corpore nec sit reservatio in corpore iuris clausula ergo non poterat impedire restitutionem, & non discolorabat titulum, ex quo titulus erat habitus ab illo, qui erat ordinarius, vt per Cass. d. decis. 7. super regu. Cancel. Ad illud, quod Papa manus apposuisset & sic inducebatur affectio, ita vt nullus potuisset prouidere, dicebatur, quod illud non respiciebat petitorium ex quo inferior erat ordinarius, quod illa affectio titulum illius non discolorabat per dictam decis. & dixerunt Domini, qd si D. Franciscus volebat punctum super ista affectione, ei daretur.

EPI TOME.

In causa Eugubina confirmatio Episcopi, in qua contulit, siue præmissio siue alio quouis modo vacaret valida est.

SVM MARI A.

- 1 Electio per priuationem contra mortuum facta & sententia contra eum lata non valet nisi superueniente electionis per Vicarium confirmatione patientia & nō contraditio Canoniceorum inducat consensum.
- 2 Collatio facta spretu patrono, si ipse infra certum tempus non contradicat est valida.
- 3 Præsentatio facta a patrono ecclesiastico habet vim electionis.

DECISIO CLXXXI.

Die 26. Nouembris 1548. in causa Eugubina Præposituræ proposui dubium, videlicet an etiam prouisio vicarij sit canonizanda: Et fuit dictum, & resolutum: quod licet electio facta per priuationem, & sententia contra Iulium cum esset lata contra mortuū & mortuus non poterat priuari: per consequens non valeret: tamen quia confirmatio dictæ electionis facta per vicarium confirmabatur, & vicarius ultra prouidebat Ludouico de dicta Præpositura, siue præmissio siue alio quouis modo vacaret: quod siue beneficium esset electiuum, in quo canonice infra sex menses nō elegerunt si electio erat communis Capituli & Episcopi, iuxta decis. 22. de præb. per Cassado. quod tali casu

casu patientia & non contraditio Canoniceorum haberetur pro consensu. De primò videlicet, quod si nō eligunt infra tempus, quod tum videantur consentire prout Abb. in c. quod licet. in 7. not. versic. tacentes alias. de elect. De secundo tamen de collatione not. in c. continebatur. cod. tit. Et sicut dicitur in collatione facta spretu patrono, quod valida est, patrono infra certum tempus non contradicente, ad not. per Fel. in c. cum Bertoldus. col. 4. de re iud. & tamē presentatio facta a patrono ecclesiastico habet vim electionis.

EPI TOME.

Possessio Canoniceatus quo casu litigiosa.

SVM MARI A.

- 1 Commissio cum claus. si exequutoriales in sui auctoris fauorem exequendo veniant tacitam in se conditionem habet, qua etiam non verificata executio fieri potest.
- 2 Exequutoriales an sint exequenda vel non, conditionem in commissione non faciunt licet facta conditione si illa non sint exequenda executio quoque fieri non debeat.
- 3 Iuris presentio facit litem.

DECISIO CLXXXII.

Dubitauit in vna Legionen. Cano. & præbendæ die 26. Nouembris 1548. itante commissione videlicet placet de legitima executione, an possessio Canoniceatus fuerit litigiosa: & quia in corpore commisionis dicebatur, si exequutoriales in sui auctoris fauorem exequenda veniant in possessione, Canoniceatus videbatur, quod talis commissio esset conditionalis, & ideo non verificata: quæ tamen exequi non poterat super possessione, cum essent exequutoriales decretæ super sententiis absolutiis ideo commissio conditionalis ante verificationem conditionis non tribuebat iurisdictionem. Sed ad istud fuit responsum quod ista conditio tacite inerat, & ideo non faciebat conditionem, l. & licet. de condi. & demonst. Item ista conditio respiciebat executionem, non autem cognitionem: nam si exequutoriales debebant exequi, vel non, in hoc non erat posita conditio licet facta conditione, si non erant exequenda, executio fieri non debebat. Et dixerunt Dd. quod cum presentio iuris faciat litem, iuxta not. per Franciscum in c. 1. circa fin. vt lit. pend. in 6. & licet re vera executio super possessione vigore exequutorialium fieri non posset, sufficit, quod Hieronymus intenderet vigore illarum fieri posse vt interim possessio Canoniceatus esset litigiosa.

EPI TOME.

Canonice de nouo creati quod habeant stallum in choro & vocem in capitulo an sit præiudicium considerabile.

DECISIO CLXXXIII.

IN causa Placentinorum Canoniceatus nouiter creati die 26. Nouembris 1548. proposui dubium, an præiudicium considerabile sit, antequam sit locus appellationi fructuum quod creati per notarium & nouam Adriani creationem habeant stallum in choro, quia istud respiciebat diuinum cultum, quod indistinctè stallum choro poterat dari: sed quoad vocem in capitulo non daretur in concernentibus administrationem bonorum vel aliquod commodum vniuersale, nec etiam in electionibus, sed quod daretur in concernentibus statum Ecclesiæ super cultu diuino: & quod non esset præiudicium in istis con-

siderabile, fuit allegat. Innocen. in cap. fin. 2. versic. & ex ratione. de cleric. non residen. & ibi Ioann. And. Curt. & Petrus de Anchar. Ant. de Butr. & Innocen. ibidem in 6. col. nu. 16. Et ideo illa verba, sine præiudicio, in sine supplicationis non possunt referri ad supra dicta: cum secundum Innoc. nullum sit præiudicium. Nam illa verba, sine præiudicio presentium, debent intelligi præterquam in expressis: & cum in supplicatione fuerit positū, stallum in choro & vocem in capitulo. & in sine reformationis dicatur, & sine præiudicio illa verba possunt intelligi præterquam in expressis. Sed melior est illa responsio ex mente Innoc. vt supra, quod non dicatur præiudicium considerabile, intelligendo vt supra, Non obstat, quod canonice creati ex consuetudine non habeant vocem & locum in choro: quia fuit responsum quod isti canonice habeant firmiter ius, cum essent creati numerarij & perpetui, & ex tunc omnia haberent & solam fructuum perceptionem expectabant vt ex supplicatione apparebat. Alij verò Canonice erant supernumerarij & adueniente præbenda eorum Canoniceatus expirabat & alius querebatur de nouo.

EPI TOME.

Vacatio Canoniceatus quo casu non computatur Episcopo mortuanti quoad turnum suum idem dubium fuit propositum 3. Decembris 1548. & idem fuit resolutum.

DECISIO CLXXXIII.

IN causa Salamantin. Canoniceatus die 20. Nouembris 1548. proposui dubium, an prouisio facta per Capitulum sede Episcopali vacante de anno 1529. computetur Episcopo & an consumperit turnum, vt pariter prouisio de anno 1538. spectet ad capitulum. Et fuit resolutum quod istud dubium resoluebatur per 7. Capitulum in concordia appositum: ex quibus verbis apparebat quod neutri eorum computaretur, videlicet nec Episcopo nec Capitulo: sed quod Capitulum sede vacante, per text. in c. 1. ne sede vac. in 6. per mortem Episcopi cōferret improprie. Et ideo cum Capitulum de anno 1526. in suo turno contulisset, & postea de anno 1529. in re propria sede vacan. contulisset, quod secundus turnus de anno 1538. cum Episcopo: quia per 6. & 7. capitulum per mortem Episcopo modus alternatiua non alterabatur.

EPI TOME.

Acta facta per notarium consignatam bona defunctorum quo casu præiudicauerint ei, contra quem producantur.

DECISIO CXXXV.

IN causa Romana medicetatis Casalis della Bottachia die 28. Nouembris 1548. proposui dubium, an acta vltimo loco pro parte Dd. de Fabiis producta præiudicent D. Bernardino della Cithara. fuit resolutum quod ex quo Rota quali fuerat resoluta, quod testes probarent consignationem animalium & seminum, tamen quia dicebant, quod consignatio erat facta agenti D. Camilla in genere, ideo Rota desiderabat maiorem probationem: & cum esset producta confessio Petri Pauli de dicta consignatione animalium & seminum fuit dictum quod ista omnia erant sufficientia pro plena probatione: quia non est verisimile, quod ille confessus fuisset nisi dicta animalia habuissent.

EPI TOME.

Instrumentum ex archiuo Monasterij extractum quo casu iudicatum non esse in forma probanti.

SUMMARIA.

- 1 Instrumentum ex archiuo monasterij extractum, cum sit priuatum & non publicum eorumque archiuum qui interese pretendebant non facit fidem nisi alia adfuerint testiu & notariatus adminicula.
- 2 Data antiqua quamuis recognitionem non requirat si tamē aut per testes aut per instrumentum de scribitis notariatu non consisterit sola auctoritate instrumenti non confert.

DECISIO CLXXXVI.

Die 3. Decembris 1548. in causa Terraconen. parochialis, proposui dubium an instrumentum probationis ex archiuo Monasterij de Petris albis sit in forma probanti. Et Dd. dixerunt, quod non: quia Archiuum erat priuatum & non publicum, cum esset archiuum ipsius monasterij, & eorum, qui pretendebant habere interesse in causa. & ideo iura in eo recedenda ex solo archiuo auctoritatem habere non debent.

2 Non obstat, quod notarius, qui extraxit, dicat se extraxisse ab originali, & propter antiquitatem cum esset data instrumenti de anno 1530. non erat necessaria recognitio: quia quod instrumentum esset antiquum non probatur ex sola data: & ex quo nec per testes, nec per instrumenta constabat de notariatu illius qui dicebatur rogatus, nec aliud instrumentum erat repertum in archiuo publico, ita vt propter auctoritatem archiuu possit dari tali instrumento fides non erat credendum isti simplici instrumento. Dd. voluerunt, vt aliquo modo darentur alia adminicula instrumenti ad hoc vt faceret fidem, nec testes in partibus super recognitione adhibiti aliquam fidem faciebant: quia potius indicabant, quam deponerent.

EPITOME.

Cursori referenti, quod tale sequestrum intimatum acceptauit, credetur.

SUMMARIA.

- 1 Cursori referenti se aliquem citasse, cumque dixisset, se nolle venire, vt creditur, sic etiam ei referenti intimationem sequestri esse acceptam, creditur.

DECISIO CLXXXVII.

In vna Rom. sequestri, coram D. Rosanen. die 3. Decembris 1548. fuit resolutum, quod esset credendum relationi Cursoris dicentis, quod tali intimauit sequestrum, & quod ille responderat, quod illud acceptabat: nam sicut creditur Cursori dicenti, quod aliquem citauit, & quod ille respondit, & dixit se nolle venire: ex quo sumus in dependen. & connexis, prout ita attestatur esse communem D. Rebuff. in c. cum pariter. col. pen. & ibi apposui vnam apostillam in c. ad eum. de appellationib. & ibi Dec. col. fin. vbi dicit esse veriore de iure per rationes, quas ibi allegat: ita dicendum est in casu nostro, vt credatur Cursori, quod ille, cui intimauerat, dixerat quod acceptabat.

EPITOME.

Filio non nato ex damnato coitu sed meretricio pater potest legare etiam de iure ciuili quamuis filij extant legitimi.

SUMMARIA.

- 1 Auth. ex complexu. C. de incest. nupt. qua liberis ex damnato coitu natis legari prohibet non loquitur de natis ex meretricio.

In vna Roman. legati coram D. Ant. Aug. die 3. Decembris 1548. fuit resolutum, quod filio nato ex coitu meretricio, quem pater pro filio cognouerat, ex quo non erat natus ex coitu damnato, vt dicit Caccialup. in l. si qua Illultris. C. ad senatus. cons. Orficiam. & de equitate canonica potest appellari filius naturalis, secundum Aym. consil. 166. col. 43. quod tali filio pater poterat legare 2000. scut. non obstante sobole legitima. Et istud procedit etiam de iure ciuili: nam licet Aym. in d. consil. dicat, quod tales secundum equitatem canonicam vocentur naturales, tamen quia lex ciuilis vult, quod tantum natis ex damnato coitu relinqui non possit, per Auth. ex complexu. C. de incest. nupt. ideo cum iste non esset talis ergo de iure ciuili ipsi relinqui poterat.

EPITOME.

De iure canonicarum & dignitates in eadem Ecclesia sunt incompatibiles at Papali dispensatione aut consuetudine recti neti possunt.

DECISIO CLXXXIX.

In vna Calciaten. coram D. Fabio, die 3. Decembris 1548. fuit resolutum, quod canonicatus & dignitates in eadem ecclesia essent incompatibiles, per not. in c. 1. de consuetud. in 6. vbi dicit glo. & sequuntur Dd. quod ex dispensatione Papae, vel ex consuetudine retineri possunt,

EPITOME.

Indulto Cardinalis S. Crucis Episcopi Eugubini per quae verba censetur derogatum.

SUMMARIA.

- 1 Indulto Cardinalis ordinarij collatoris an per claus. no obstant. constitutionib. & priuilegijs atque indultis. & literis Apostolicis ecclesijs illiusque Praesuli etiam Cardinali, atque Capitulo & canonicis & quibusuis alijs personis sub quibusuis tenoribus &c. etiam latissime extensis derogare placeat derogatum quoque censetur.
- 2 Indultum si habeat claus. ad collationem provisionem &c. & quemlibet aliam similem vel dissimilem dispositionem tuam &c. comprehendit etiam beneficia electiua.
- 3 Indulta non implent sed praeseruant tantum iurisdictionem si agatur de prauidicio eorum ad quos spectat electio.
- 4 Canonici habentes electionem cum Episcopo communem si non eligant videtur non eligendo collationi a Vicario factae consentire.
- 5 Reseruatoria regula requirens quidem aliquam discussionem quae tamen de facili scribi potest vel verisimiliter scitur si habet decretum irritans istud titulum & possessionem inficit.
- 6 Beneficia regularia in Curia vacantia sunt per extrauag. ad regimen. seruata.

DECISIO CXC.

In causa Eugubina Praepositurae, dubitauit die 14. Decembris 1548. nunquid per supplicationem ultimo loco productam pro parte Galcatij fuerit derogatum indulto Cardinalis collatoris: & an dictum indultum capiat beneficia electiua. Quoad primam partem fuit resolutum quod derogarent verba supplicationis derogatis indulta, & posita in corpore gratiae, si neutri in corpore gratiae habebat & per vim simplicis provisionis, in ecclesijs & in corpore non

non obstantibus vacantiis. Dicebant ita verba: non obstantibus constitutionibus & priuilegijs, atque indultis, & literis Apostolicis ecclesie praefatae, illiusque praesuli etiam Cardinali atque Capitulo, & Canonice, & quibusuis alijs personis sub quibusuis tenoribus &c. etiam latissime extensis derogare placeat. Ex quo ergo verba dicebant, indultis Praesuli etiam Cardinali: & vnus sit praesul Eugubinus Cardinalis, dicebatur, quod ex quo erant posita illa verba, quod indultum non posset reuocari, nisi eius consensu, dubitauerunt aliqui ex Dominis, an propter talia verba, de quibus in supplicatione non fiebat mentio, censetur indulto derogatum, quod penes me est. Etiam aliquid dominis non erat dubium ex quo dicebatur sub quibusuis tenoribus &c. latissime extensis: propter quam clausulam dicebant quod omnia poterant extendi: Ad secundam partem fuit resolutum, quod indultum caperet beneficia electiua propter verba ad collationem, provisionem &c. & quamlibet aliam similem vel dissimilem dispositionem tuam: Nam cum in beneficijs electiuis Episcopus habet confirmationem: ergo per illa verba indulti capiebat beneficia electiua. Item erant alia verba, & qui ad illa consueuerint per electionem assumi: Non obstat, quod indulta non impleant, sed tantum praesertunt iurisdictionem ordinarij, vt in terminis est decis. 1. Cassad. de priuileg. quia fuit responsum, quod decis. Cassad. loquitur prauidicium habentium eligere. Nam in eorum prauidicium non capit: sed bene capit in prauidicium capituli: vt erat in casu isto, in quo non tractabatur de prauidicio eligere habentium, ex quo non elegerat & ideo non eligendo videbantur consentire collationi factae per vicarium, vt per Abb. in c. quod sicut in 7. not. de elect. Et ita Dd. respondebant ad id, quod dicit Rip. in 2. lib. responso. responso. 34. videtur, quod indultum est. cod. tit. responso. 23. nu. 1. & ante finem de quibus meminit & sequitur Rebuff. in forma. mandat. apost. pag. 159. in glo. in verb. sing.

Eadem die 14. Decembris Dd. inclinarunt pro maiori parte, quod dicta regula haberet tale decretum, quod inficeret titulum & possessionem per fundamenta adducta hic pro parte Hieronymi: & quia volui videre istam materiam in istis vacantiis. Natiuitatis: ideo visa materia mihi placet etiam ista opinio: sed non ita simpliciter in omni regula reseruatoria, nec in omni reseruatioue. Sed tantum in ea, quae licet requirat aliquam discussionem, tamen de facili potest sciri, vel verisimiliter scitur. Et istud, est quod dicit decis. in nou. col. 2. vers. quam quidem distindit & ideo dico, quod decis. Cassad. 1. de restit. spol. est vera. Nam licet in illo casu requiratur probatio temporalis: tamen quia tempus & locus sunt de concomitantibus ipsam vacationem, statim quod quis scit vacationem verisimiliter, vel de facili scit & tempus & locum, vt est in reseruatioue beneficij resultante per obitum personae notae, vt auditoris Rotae & Clericis Camerae, qui non solum vrbi sed etiam orbis sunt noti, quod talis reseruatio habeat decretum irritans inficiens titulum & possessionem alias propositam applicando. cum beneficia regularia quae vacant in Curia sint per extrauag. ad regimen, reseruata: quae extrauagans per regulam est innouata & sic continet principalem reseruatiouem. Dixi in Rota 14. Ianuarij 1549. & placuit Dominis vide quae dixi infra decis. 197.

SUMMARIA.

- 1 Regula innouatoria extrauagantis ad regimen an habeat tale decretum, quod titulum inficiat & possessionem.

- 2 Gratia spoliantis post spoliu pro parte spoliati probatum verificari potest in possessionis sic, vt verificata gratia & constituto de bono spoliatoris iure spoliato denegetur restitutio.

DECISIO CXCI.

Die 17. Decembris 1548. in causa Cefarungustana Praeceptoriae de Villel, dubitauit, an regula Pauli innouatoria extrauag. ad regimen, habeat tale decretum, quod inficiat titulum & possessionem. Pro parte Hieronymi ponderabatur quod hic erat reseruatio & decretum & ideo istis duobus concurrentibus decretum regulae inficiebat titulum & possessionem, Secundò, quia casus erat decis. per Cassad. decis. 1. de restit. spol. Tertio, fuit allegata decis. 489. in nou. vbi reseruatio c. 2. de praebend. in 6. extenditur ad alias, & ibi Rota extendit ad reseruatiouem, de qua in extrauag. excrabilis. Contra Hieronymum replicabatur primum fundamentum: quia eo attento, regula reseruatoria beneficiorum collectoru & subcollectorum deberet inficere titulum & possessionem ad omnes, ad quas regula reseruatoria habebat decretum irritans: immo decretum in fine istarum regularum uatoriarum refertur ad omnia praecedentia, & tamen istud est contra deci. 16. circa fin. in nou. Secundò dicebatur quod regula ante productionm non diceretur esse notoria, & ideo non debet ligare. Fuit dictum quod daretur dubium, an regula reseruatoria hodie posset produci post spoliu pro parte Ludouici probatum: & an Hieronymus posset verificare gratiam suam. Et aliqui Domini dicebant, quod possit verificare: quia concernebat possessionem. Nam si beneficium vacabat ex causa resignationis quae valida esset ex quo erat facta in manibus Papae, intrabat tunc reseruatio per reg. indulta & ex quo ista exceptio concernebat possessionem, ideo admittenda erat: & ideo dicebant Dd. quod si Hieronymus verificaret gratiam suam & constaret de bono iure Hieronymi ita vt praepetoria non diceretur vacare per obitum Ioannis resignantis, quod ex quo tunc constaret de non iure Ludouici quod non esset data ei restitutio.

SUMMARIA.

- 1 Iudices in compulsozialibus dati non debent in dignitate ecclesiastica esse constituti sed clericis & tabellionibus tantum compulso committitur.
- 1 C. statutum de rescr. in 6. non comprehendit executores ad compellendum dati.

DECISIO CXCII.

Iudices in compulsozialibus literis dati non debent esse in dignitate Ecclesiastica constituti, nec in ipsis seruandum est c. statutum de rescrip. in 6. quia non sunt dati iudices, sed exequutores ad compellendum & tales non includantur sub dispositione d. c. statutum. ita colliges ex his, quae dicit Staphil. in tract. de lit. grat. & instit. fol. 41. hinc videmus, quod in literis compulsozialibus talis compulso committitur clericis & tabellionibus ita dixi in Rota die 19. Decbris 1548. & placuit Dominis.

EPITOME.

Variare in isto casu non licuit reseruatio.

SUMMARIA.

- 1 Variatio in alternatiua electione non admittitur sed vna electa via altera pracluditur.

2 Tentio reseruata motu proprio sine consensu partium aequiparatur vltima voluntati secus quando cum consensu partium.

DECISIO CXCIIL.

IN vna Corduben. dimidia portio, in qua verba reservationis sic se habebant: Tibi omnes & singulos fructus per te vel alios propria auctoritate, quoad vixeris, percipiendos loco esse pensionis, seu si malueris, loco illorum annuam pensionem ab omni decima liberam 100 ducat, Reseruarius & ab illo, qui consenserat, & ab aliis duobus successoribus semper exegerat pensionem 100. ducat. Postea mutata voluntate, elegit percipere fructus propria auctoritate. Dubitauit D. Fabius, die 11. Ianuarij 1549. an sic liceret variare. Et eadem die, sicut & alias iam bis fuit resolutum quod non liceret: quia essent plures pensiones siue vna ex quo dabatur electio accipiendi alteram partem alternatim, siue fructus, quoad vixerit propria auctoritate, siue pensionem annuam ducat. 100. quod ex quo semel elegerat, non poterat amplius variare, l. apud Aufidium ff. de option. legat. Et in eadem fuit dictum, quod quando reseruat motu proprio sine consensu partium, quod tunc pensio aequiparatur vltima voluntati, secundum Rom. 148. secus quando de consensu partium, idem Rom. consil. 369. nu. 1. Gig. in tract. de pension. q. 58. nu. 1. & 99. nu. 16 Sarnen. in regu. de infor. reg. q. 16. nu. 4. & de non tollen. ius quaeritum. q. 4. nu. 12.

EPITOME.

An venditio iuramento puberum confirmatur.

SUMMARIVM.

1 Puberum iuramenta firman contractum, quamuis venditio ex solennitate defectu annullatur & possent emptores si venditio alias teneret, ad soluendum realiter compelli.

DECISIO CXCIIL.

IN vna Romana medietatis Casalis, dubitauit die 11. Ianuarij 1549. an Dominus de Cithara possunt impugnare contractum venditionis, de quo agitur stante praesertim eorum tunc puberum iuramento, & tacite nitate 4 3. annorum subsequuta, & Actus factis in Capitulo vltimo productis. Et non discussis vltimis duabus, fuit ex primo videlicet reseruat motu proprio, quod dicitur, quod venditio esset nulla ex defectu solennitatum non seruatarum, tamen quod iuramenta puberum confirmabant contractum, per text. in auth. sacramenta puberum. C. si aduersus vend. non erat haecenus dictum quod ipsa venditio aliqua contineret laesionem. Nam licet in solutione quoad illos bis mille ducat. confessata esset laesio sicut respiciebat solutionem: & si venditio tenebat, poterant Fabij compelli ad illos realiter soluendum.

SUMMARIVM.

1 Bulla Innocentij quando & quomodo verificata esse cõsetur.

DECISIO CXCV.

1 Iterum 13. Ianuarij 1549. dubitauit an t bulla Innocentij sit verificata ex instrumento donationis Roderici Episcopi, & ex testibus vna cu donatione Regis, quoad oppidum de Archidona. Et fuit resolutum quod quia concessio Roderici dicit exercitio suo co-

fanguineorum & amicorum propriis, expensis, non tamen dicit, quod omnibus, quod sit attendendum quae copia & impense minores essent illis, an vero aliorum, qui postea superuenerunt, ut actus potentiori attribueretur. Et ita si Episcopus probaret, quod copia & impense aliorum, quae petit, maiores essent, quod tunc gratia esset subreptitia: secus si istud non probaret, ex quo pro parte Petri erat probatum de certo numero militum: numerus vero aliorum erat incertus.

SUMMARIVM.

1 Bulla Innocentij quando non cen seatur subreptitia.

DECISIO CXCVI.

Dubitauit die 13. Ianuarij 1549. in causa Malacita, decimarum an t bulla Innocentij sit subreptitia, in qua de recuperatione oppidi de Archidona propriis sumptibus Petri Giron dicitur. Et Dd. tenuerunt, quod non esset subreptitia, ex quo Episcopus Rodericus, qui in partibus erat qui veritatem rei sciebat, non considerauit, quod ipse solus suis sumptibus recuperauit: sed quod ipse actor & principalis fuit, & tunc intrabant fundamenta, quae pro parte Comitibus fiebant.

EPITOME.

Reseruatiois exceptio obstat agenti spolio.

SUMMARIVM.

- 1 Reseruatoria regula an possit post spoliū probatum a spoliato produci a spoliante.
2 Exceptio reseruatiois si spolio agenti obiciatur, etsi de ea nil constet, si tamen eius probatio admittenda.
3 Reseruatio nedum titulum sed & possessionem inficit.
4 Exceptio omnis possessionem respiciens, est etiam in interdito recuperandi admittenda, dum tamen incontinenti probatio sit parata. & nu. 6.
5 Reseruatio facta in curia in fauorem certa persona requirit probationem extrinsecam, & gratia verificationem.
7 Reseruatio reseruans ex obitu si in incontinenti verificari non potest eius exceptio non admittitur.

DECISIO CXCVII.

1 Die 13. Ianuarij 1549. dubitauit, an t regula reseruatoria hodie possit produci post spoliū pro parte Ludouici probatum & Hieronymus possit gratiam suam videlicet resignationis verificare. Et fuit tentum, per sex ex septem votantibus, & septimus dubitauit, quod sic. Ratio decisionis fuit, quia t agentis spolio potest opponi exceptio reseruatiois: & licet tunc non constet, ex actis potest probare, & admittendus est opponens ad probandum, Rot. decis. 7. & 475. in illis verbis vel quando peractum est incontinenti, quae declarat materiam, in antiq. Roch. in l. rem quae nobis. q. 9. ff. de acquir. possess. Rip. in l. naturaliter. §. nihil. commune. col. 13. ff. de acq. poss. nu. 87.
2 11. fall. Ratio est, quia t obseruatio nedum inficit titulum, sed & possessionem, ut dicitur decis. 16. in nou. & omnis t exceptio respiciens possessionem est admittenda etiam in interdito recuperandi, secundum Soc. & Rip. vbi supra. Non obstat, quod istud est verum nisi ista reseruatio puta ista t resignatio facta in curia in fauorem Hieronymi requireret extrinsecam probationem, puta quod Hieronymus esset in etate 12. annorum, & sic gratiam verificare cum resignatio esset facta non aliis, aliter, nec alio modo: & sic conditionaliter, quo casu resignatione non existente valida

DECISIO CXCIIX.

ius penes resignantem remanebit: & magis per obitum potuerat prouidere. & quoad reseruatio requirit extrinsecam probationem, tunc decretum & reseruatio non obstat, ut per dictam decis. 16. in fin. in nou. dum loquitur, de collectore & sub collectore. Nam Dominus responderunt recedentes a dicto collectore ibi dicentes non esse verum: quia si t reseruatio respicit non solum titulum, sed etiam possessionem, debet admitti talis exceptio, & verificatio venit accessorie & adnunciatu ad probandum ipsam reseruationem, dum tamen incontinenti probetur, iuxta d. decis. 275. in antiq. & aduerter, quod licet Soci. & Rip. loquuntur in speciali reseruatione, tamen responsiones eorum concludunt in omni reseruatione etiam quae requirit extrinsecam probationem. Et stante ista deci. vera est consideratio mea, quam feci supra deci. 190. nu. 5. sic ut procederet etiam in omnibus reseruationibus insurgentibus ex vacatione, per obitum omnium officialium de quibus in extrauagant. ad regimen. & sic an sit specialis vel generalis reseruatio non referat. Et aduerte, quod dictum Collectoris potest saluari secundum distinctionem, deci. 275. in antiq. quia t si incontinenti illa reseruatio resultans ex obitu collectoris vel Capelani potest probari, tunc dictum collectoris non erit verum: secus quando non incontinenti, & tunc erit verum dictum Collectoris.

EPITOME.

Condemnatus in fructibus perceptis non tenetur de fructibus per alium perceptis.

SUMMARIVM.

1 Possessor, qui dolo desit possidere, etsi ad fructus per alium perceptos possit condemnari, si tamen in sententia simpliciter ad fructus perceptos condemnatur, tenebitur tantum ad verum per seipsum perceptos fructus, & non per alium, in quem possessionem transtulit, nomine ipsius perceptos.

DECISIO CXCVIII.

IN causa Perusina pro Alphonso contra Martham, dubitauit die 14. Ianuarij 1549. an t dictus Alphonso condemnatus in fructibus perceptis teneatur de fructibus perceptis per alium ex bonis per eum in alium translatis post inhibitionem Rotalem, & sic lite pendente. Et fuit resolutum, quod non: quia verba sententiae sunt stricte intelligenda, ad not. per Dd. in l. Iulianus. §. vtrum. ff. de condi. indeb. & idem Alphonso condemnatus in fructibus perceptis debet intelligi, quod sit condemnatus in fructibus perceptis per eum perceptis, non autem per alium: quia tunc dicitur stricte perceptisse, & idem text. in c. per possess. de reg. iur. in 6. dicit, quod pro possessore habetur, & sic fide: Item ille, qui desit dolo possidere non dicitur verè possidere, sed fide: & idem non venit in dispositione loquente de possessione, Aret. post Bald. in Rub. de acqu. possess. in fin. & licet Alphonso per Capitulum pro possessore potuisset condemnari in fructibus per alium perceptis, tamen fuit dictum, quod non fuerat condemnatus: Et idem non tenebatur ad fructus per alium perceptos.

SUMMARIVM.

1 Condicio, sub qua facta est resignatio, si non docetur impleri, censetur resignatarius intrusus, & gratia, si neutri, in qua conditionis non est facta mentio, subreptitia.

1 Die 18. Ianuarij 1549. in causa Fundan. praecipue toris S. Antonij dubitauit, an ex nouiter productis constet de noua prouisione Episcopi: & nouiter producta erat quaedam noua prouisio, etiam gratia, si neutri, cum derogatione priuilegiorum concessorum ordini S. Antonij, cum clausula quorum tenores latissime exten. Et fuit t dictum, quod nec noua prouisio, nec gratia, si neutri, essent bonae gratiae: quia Episcopus in resignatione sibi facta per patrum suum fuit ei commedata dicta praepetoria ad sex menses, ita ut intra dictos sex menses teneatur habitum suscipere, & professionem emittere: & si infra sex menses ista non fecerit, lapsis sex mensibus praepetoria vacare, & ea dimittere teneatur. Et cum non constaret de istis, nec in gratia, si neutri, & nouae prouisionis, Episcopus sacatur post Commendam sibi factam possedisse per decem & nouem annos, sequitur, quod post sex menses, non constito de professione & habitus susceptione, Episcopus dicatur intrusus: & cu in gratia, si neutri, & nouae prouisionis, non sit facta mentio nec de intrusione, nec de mala fructuum perceptione, sequitur ultra, quod gratia sit subreptitia, Calder. consil. 19. an possidens. de rescript. & consil. 11. an valeat impetratio. de praeb. per Fel. in c. nostra. col. 6. nu. 11. de rescript. & late per eundem in c. postulasti. col. penult. in fin. de rescript. Cassad. decis. 6. de prob.

EPITOME.

Praefertur miles S. Petri pauperi & graduato in parochiali ecclesia. & quare.

SUMMARIVM.

- 1 Graduati licet post nobiles ex illustri genere regulariter ratione praerogatiuarum sequantur, non praerferuntur tamen familiaribus antiquis Papae.
2 Pauperes praerferuntur quibusuis quantuscunque praerogatiuas habentibus in beneficio simplici & non curato. & nu. 5.
3 Doctores praerferuntur in ecclesiis reliquis omnibus non priuilegiatis.
4 Miles S. Petri positus inter descriptos in Rotulo praerferunt Doctores etiam pauperi.

DECISIO CC.

1 Die 18. Ianuarij 1549. dubitauit in vna Sequina. de Nouales quis sit praerferendus pauper & graduatus, an miles S. Petri. Et fuit resolutum, quod miles: quia t si graduatus volebat inniti regule praerogatiuarum, in qua in prima eclata graduantur nobiles de illustri genere. in secundo graduati: & illa regula habet exceptionem, saluis praerogatiuis familiaribus antiquis praecedentibus, quibus per praesentem constitutionem derogare non intendimus: & cum milites sint descripti in Rotulo descriptorum inter primum & vltimum, sequitur, quod ista regula graduato non possit suffragari. Si iste volebat inniti t regula, in qua pauperes praerferuntur quibusuis quantuscunque praerogatiuas &c. dicendo gratiam suam esse expeditam in forma pauperum per regulam quod pauperes praerferantur omnibus. Et fuit dictum, quod ex quo hic agebatur de parochiali Ecclesia, qui erat casus exceptus a regula, & ita a beneficio simplici, & non curato, ut loquitur Staph. in tracta. de lit. grat. & iust. fol. 117. & 118. Si iste t graduatus volebat fundari in regula, quae habet, quod Doctores in parochialibus ecclesiis praerferantur omnibus reliquis, regula fuit intellecta re-

DECISIO CCIII.

liquis non privilegiatis. Na illa regula no erat quem- admodum alia de pauperibus, dum vult, quod pau- peres praerantur quibusvis quacunque prerogativa suffultis: & ex istis iuribus iste pauper & Doctor per privilegium, & primò Baocalanus factus in Hispania, per militem fuit exclusus. ex quo milites sunt pos- siti inter descriptos. Bene fuit dictu, quod si fuisset factum de simplici beneficio, quod ipse tanquam pau- per, & ratione suae gratiae in forma pauperum fuisset praerendus, per ea quae dicit Staphi. in dicto folio 117, cui ego addo, quod principalis causa cedendi ex- pectatiuas, & istas gratias expectatiuas, fuit, vt prouideretur pauperibus clericis, vt dicit reg. referuatoria octo mensium, in prin. cum ergo pauperi dederit in concessione huiusmodi gratiarum, no est verisimile quod Papa per alium excludi voluerit.

SVMARIA.

Restitutio an competat aduersus tres conformes sententias etiam si interuenit iuramenti & laesionis ad futuram parentum successionem absolutio.

DECISIO CCI.

IN causa Romana legati & restitutionis in integrum, die 23. Ianuarij 1549. dubitauit, an peregrino t copet restitutio aduersus tres conformes stante abso- lutione a iuramento, & laesione ad futuram successio- nem eius parentum. Fuit resolutum, quod nulla copeteret restitutio: quia ex quo ex legato ex mille du- cētis Peregrinus habuerat 600. scuta, & de bonis pa- tris habuerat quadraginta ante obitu patris & matris nulla poterat considerari laesio: quia adhuc incertum erat, quod pater & mater in bonis relictis tam loqu- pletres erant, prout ista 400. ducar. plusquam haereditas eorum, relinquendo valere posset

EPITOME.

Fructus non intelliguntur deducta pensione, quia agitur de valore in impetracionibus exprimendo.

SVMARIA.

- 1 Pensio non deducitur de fructibus, vt excusetur mala valo- ris expressio.
2 Fructus intelliguntur qui deductis oneribus non tempora- libus sed perpetuis sup. rjunt.
3 Pensio est onus temporale.

DECISIO CCII.

IN vna Panormitan. beneficiorum coram D. Pero- grino, die 23. Ianuarij 1549. fuit resolutum, quod t pensio no deduceretur de fructibus, vt quis veniret excusandus a mala expressioe valoris, ita vt si benefi- cium valeret 200. non esset excusandus ille, qui ex- pressit centum viginti: licet probaret, quod super fructus illorum beneficiorum esset reseruata pensio 100. secundum ea quae dicit Beleuz. post Io. And. in tract. de char. subsid. q. 27. in fi. quicquid dixerit. Gig. in tract. de pension. q. 80. nam illa sunt intelligenda secundum Beleuz. Et auctoritates quas allegat Gig. quod t fructus intelliguntur deductis oneribus omnes intelliguntur de oneribus perpetuis & non tempora- libus & t pensio est onus temporale.

EPITOME.

Iuramentum impuberis proximi pubertati confirmat con- tractum venditionis: & in materia indiuidua, in qua iurant pu- bes & impubes non proximi pubertati, non confirmat con- tractum iuramentum puberis.

casu isto, in quo infans factus maior, legitimationem ratam habuerat: & ideo fuit dictum, quod esset bona, per §. & generaliter, in auth. quibus modis natur. eff. legitim. Item & secundo fuit dictum, quod Comes t no potest legitimare infantes ex generali facultate, nisi in ea dictum fuisset, quod posset quoscunque: quo casu propter dictam distinctionem, quoscunque, po- terit etiam infantes legitimare, secundum Dec. d. 66f. 55. & conf. 367. col. penul. in fin. & conf. 116. Paris. conf. 15. nu. 35. vol. 2. Gozad. q. 6. nu. 45. & Maria. Iun. d. conf. 97.

EPITOME.

In causa Romana Casalis della Bottachia fuit resolutum, quod non constaret de facta causa iurisdictionis.

SVMARIA.

- 1 Iuramentum puberum aut proximorum pubertati ex falsa causa interpositum: an vitiet contractum venditionis: si de falsitate constet. & r. 3.
2 Decreto causa cognita de vendendis bonis infantum ob as alienum mobilibus interposito standum est.
4 Iuramentum quantumvis solennitatis, non tamen causa & consensus defectum supplet.

DECISIO CCV.

IN causa Romana Casalis della Bottachia, die 1. Fe- bruarij 1549. dubitauit, an constet de falsa causa ve- ditionis: & posito, quod licet, an t iuramentum ex falsa causa interpositum vitiet contractum venditionis, de quo agitur, factum sic se habet. Venditio erat facta per minores de medietate Casalis: & in venditione ascre- batur, quod venditio fiebat ex causa aeris alieni, & quia creditores vrgebant: & non erant alia bona, deficeret solutio, & ideo fuit venditio dimidia dictae Casalis pro pretio 8. millium scutorum. In his solutionibus vide- licet quod fuerunt soluta scuta 270. in pecunia nu- merata, & reliquum vsque ad summam mille in tot ar- genteis, duo milia scuta fuerant cofessata: 2500. scuta soluta in tot segetibus & animalibus, & ad 2300. scu- ta fuit data dilatio 7. annorum. Ex istis solutionibus arguebatur pro parte illorum della Cithara, quod talis venditio non esset facta pro soluendo are alieno: quia no essent consignata animalia, & segetes, nec co- fessio de receptione facta, nec dilatio 7. annoru data. His non obstantibus fuit pro parte conclusum con- trarium, ex quo t per iudices decretum causa co- gnita interpositum fuerat, ei decreto standum erat, iust. Paul. Cast. in l. cum si. §. si praetor. ff. de transact. Item non solum erat decretum, interpositum, sed contractus erat factus per matrem tutricem illorum della Cithara, & per Ludouicum de Pichis eorum au- uunculum, qui etiam promiserat, quod dicti minores facti maiores contractum ratum haberet. vnde ex de- creto & interuentu istorum proximorum praesum- dum est, quod venditio ex causa fuisset facta: cum mille ducati in pecunia & argenteis soluta fuissent, ex illis potuit creditoribus satisfieri. Item non est nouum, quod venditio fiat partim pecunia, partim in solutio- ne aliae res detur. Item confessio de duobus milibus potuit esse vera: licet Rota iudicauerit illa confessio- nem minoribus non nocere. Dilatio etia potuit fieri sub spe, quod creditoribus in sine dilationis soluere- tur. Et sic fuit resolutum, quod no constaret de falsa causa: Tamen posito, quod de falsa causa constaret fuit resolutum ad secundam partem dubij, quod iura- mentum non confirmasset contractum venditionis ex falsa causa, per not. per Dec. conf. 403. colum. pen.

Die lunae 28. Ianuarij in causa Romana Casalis della Bottachia dubitauit, an iuramentum con- firmet contractum venditionis, de quo agitur: & quia venditio erat facta per Petru Paulum & Bernardinu della Cithara, maiores 14. annorum, & Iulium etiam fratrem minorem 14. annorum, dicebam, quod con- tractus venditionis respectu Iulij minoris 14. annoru non confirmabatur iuramento: quia auth. iuramenta puberum. C. si aduers. vendit. loquitur in iuramento puberis: & cum hic essemus in iuramento impuberis, contractus venditionis non cofirmatur illo iuramento. Tamen hoc non obstantem fuit decisum, quod secun- dum communem opinionem Canonistarum, iurame- tum impuberis proximi pubertati cofirmaret talem contractum, prout istam attestatur communem Ias. in dicta Auth. iuramenta puber. C. si aduer. vendi. col. 5. & ibi Iacob. de Bnrr. col. 4. & idem Corn. conf. 240. vol. 1. & hoc stante, no obstat illud, quod dicit Curt. Iun. cof. 53. col. 2. dum vult, quod personae minoris alij etiam puberes non teneantur stare iuramento: quia Curt. Iun. loquitur in materia iurisdictionis, & sic in- diuidua. quo casu loquitur I. si comunem. ff. quemad. seruit. amitt. prout etiam declarat Felin. in cap. 1. col. 5. de rescript. & in terminis format: Corn. conf. 36. colum. 2. vol. 2.

EPITOME.

Comes Palatinus an possit legitimare infantes ex generali potestate legitimandi ciuadiu.

SVMARIA.

- 1 Comes Palatinus non potest etiam ex generali legitimandi facultate infantes legitimare, vt in patriam potestatem resituantur, secus quoad ablationem maculae spuriae.
2 Infans in eo quod non nisi utile sibi esse potest, consensire videtur.
3 Comes Palatinus ex generali facultate non potest legitimare infantes, nisi in commissione adijt claus. quod. possit quos- cunque.

DECISIO CCIII.

IN vna Bononien. fideicommissi cora D. Reoma- no fuit conclusum, die 28. Ianuarij 1549. quod t in ge- nerali facultate data Comiti Palatino legitimandi no conferretur data facultas legitimandi infantes, per text. & ibi Angel. in l. fin. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Praepos. in c. per venerabilem. §. quod autem col. 39. vers. non inconuenienter quaeritur, qui filij sint legiti- mi. Curt. sen. conf. 15. col. 5. volum. 2. Ias. in l. cam quam. col. 5. C. de fideicom. Curt. Iun. cof. 3. 2. col. 5. & seq. istud tamen fuit intellectum procedere quoad res- titutionem: infantiu in patriam potestatem: quia istud no potest facere: secus autem est quoad absterfionem maculae, prout ita dicitur inquit Alex. conf. 10. col. 4. vol. 7. Soc. in l. Galus. §. forsitan nu. 6. ff. de lib. & posth. Decius conf. 167. nu. 6. col. h. vers. 2. allegatur. & cof. 316. col. 2. vers. 2. non obstat. & conf. 55. col. 3. in prin. Ias. cof. 155. col. 4. nu. 1. & conf. 125. col. 5. vers. sed pra- missis. vol. 4. Maria. Iunior conf. 92. nu. 2. 4. & seq. & cof. 154. nu. 7. & seq. vol. 2. & ista declaratio fundatur optima ratione: quia t absterfio maculae non potest esse, nisi utilis infanti: & ideo videtur cofentire, & pro consentiente haberetur. In eo autē, quod ex ista legiti- matione reducatur in patriam potestatem, quia posset esse onerosum, voluerunt leges illum habere pro co- sentiente, nisi sequeretur eius ratificatio, prout erat in casu

vers. 2. ad iuramentu, vbi loquitur in propriis termi- nis. Et licet iuramentum t suppleat solennitatis de- fectum, non tamen supplet defectus causa, vt per Dec. in d. cof. & ratio in promptu est: quia minor videtur ex illa causa motus: & si causa est falsa, non adest con- sensus, & iuramentum non supplet consensum, vt per Aym. conf. 144. nu. 16. & 17. Paul. de Castro conf. 122.

EPITOME.

Commendatarius non agit spolio contra Commendantem.

DECISIO CCVI.

EPiscopus Turretanus commendauerat canonica- tum ad sex menses, & deinde ad beneplacitum, ela- psis sex mensibus Episcopus ingressus est possessio- nem: Commendatarius agebat spolio contra eum. In vna Placentin. Canonicatus & Commendae coram D. Peregr. 1549. fuit resolutum, quod contra Commē- dantem non posset agere, decis. 1. in antiq. & per ea quae dicit Sozi. in l. rem quae nobis. ff. de acquir. posses- dum vult, quod depositarius contra deponentem non possit agere spolio licet contra tertiu possit, & Com- menda non sit nisi depositum tantum: quia in casu nostro Commendatarius habuerat prouisionem no- uam. infra sex menses, & sic ex titulo apostolico di- cebatur possidere: fuit dictum, quod ex isto capite pos- sit agere spolio: nam superueniente titulo apostolico statim sibi foret mutata causa possessionis, vt non di- ceretur amplius vt Commendatarius possidere.

EPITOME.

Prouiso per Episcopum incumbit onus probandi de mēse obitu ordinario, vel apostolico, si agat contra reum possessore.

DECISIO CCVII.

Die 4. Februarij 1549. in causa Salamantin. Cano- nicatus & praebenda dubitauit, cui incumbat onus probandi beneficiu vacare de mēse ordinario vel apostolico: & fuit resolutum, quod ex quo prouisus per ordinariu, videlicet Antonius de Vega, erat actor & Michael del Farro erat reus & possessor, & non pe- tebat nisi abolutionem, incumberet onus probandi ipsi Antonio. Item & secundo, quia ipse Antonius pro- babat vacationem de anno 1533. & probata vacatione ordinarius debebat conferre, & turnum suum confir- mare: si autem ordinarius dixit se impeditum, sit fun- damentum intentionis suae illud probare.

EPITOME.

Episcopus non censetur ignoranter renunciaffe iuri qua- sito ex sententia arbitramentali in prauidicium ecclesiae, in- fra decis. 213.

DECISIO CCVIII.

IN causa Augusten. iurisdictionis dubitauit, die 4. Fe- bruarij 1549. an stante sententia arbitramentali de anno 1524. lata quae dat facultatem Episcopo Augu- stan. visitandi duntaxat beneficia cuncta de membris praepositurae montis Iouis in sua dioecesi existentia. Visitauit modernus Episcopus, qui non habuit noti- tiam de dicta sententia, passim omnia beneficia tam curata quam simplicia, an dicatur contrauenisse dictae sententiae, aded quod ecclesiae suae prauidicasse cen- seretur, & non possit se dicta sententia iuuare. Et fuit resolutum

resolutum, quod sibi non praeiudicaret, & quod dicta sententia sibi suffragaretur, tum quia iuri, quod quis ignorat, non censetur renunciare: & ignorantia praesumitur, ex quo eramus in antiquo facto, quod ex quo ipse sententiam produxerat, praesumebatur, quod scientiam de ea habuisset: quia fuit responsum, quod Episcopus, qui habebat intentionem fundatam de iure communi, passim omnia beneficia visitauit: sed postquam causa fuit contra eum commissa, & privilegia exceptionis fuerunt producta, tunc fecit diligentiam de perquirendo, & dictam sententiam inuenit. Tamen & secundo posito, quod Episcopus notitiam habuisset de dicta sententia, tamen quia per eam ius fuerat acquisitum, & Ecclesiae iuri in fauorem Ecclesiae acquisito renunciare non potuit.

SUMMARIUM.

- 1 Narratiua bullae Innocentianae verificatur per testes de communi auditu, & per tres de visu, qui tamen discordant inter se in numero, nisi ex aduerso aliud doceatur.

DECISIO CCIX.

IN causa Malacitan, decimarum 8. Februarij 1549. proposui dubium, an stantibus tribus testibus de visu, & aliis de communi auditu sit receptata narratiua dictae bullae Innocentij: & quia in narratiua dictae bullae Innocentius referebat se ad instrumentum & confessionem Roderici, in qua dicebatur, quod Petrus Giron. cum exercitu suo suorum propinquo, & consanguineorum suorum oppidum Archidona propriis expensis recuperauerat: & hic tractabatur non de surreptione, sed etiam de obreptione dictarum literarum, voluerunt Dd. quod satis narratiua praedicta verificaretur ex dictis testibus: cum vnus diceret de 300. equitibus, & alij duo de certo numero equitum, tamen in hoc erant concordantes, quot illi equites fuissent. Item probatur dicti testes, quod magnus magister misisset postea gentes de Ollina: & postremo quod ipse magister venisset cum gente, & quod alios certiores fecisset, ut veniret ad auxilium expugnationis: & sic cum constaret de multitudine transmissa per magnum magistrum, & ipse principalis fuisset, cum alij testes de communi voce & fama deponerent, quod magnus magister expugnasset, & quod in auxilium venerant Domini & ciuitates Regales, quod nisi ex aduerso diceretur de maiori numero militum, quam esset numerus magni magistrum, quod gratia esset verificata.

EPITOME.

Decanus Capituli potuit agere possessori recuperandae pro rebus spectantibus ad Capitulum, quibus Per Episcopum erat spoliatum.

SUMMARIUM.

- 1 Sententia in fauorem Capituli lata contra Episcopum spoliatum quasi possessione & obtenta per procuratorem constitutum a Decano, qui mandatum in causa non habebat, est valida respectu collegij, cui praesit.
2 Decanus tanquam Capituli Caput non est persona priuata, nisi quoad extraneos.
3 Decanus Capituli potest ut praelatus sine Capitulo in rebus communibus agere, nisi sint ardua.
4 Decanus generalem habet rerum Capitulo communium administrationem, ut & Episcopus generalis est bonorum Ecclesiae administrator.

ecclesiae administrator.

- 5 Praelatus solus potest in possessorio quantumcumque reardue agere sine capitulo.

DECISIO CCX.

CAPITULUM Lucan. cum aliis esset in quasi possessione exercendi iurisdictionem in certis rebus, fuit spoliatum ab Episcopo de dicta quasi possessione. Et cum Decanus ipsius Ecclesiae egisset spolio, & procuratorem constituisset, & ipse sententiam nomine suo & Capituli restitutoria obtinuisset, pro parte Episcopi fuit oppositum, quod sententia esset nulla ex defectu mandati ipsius Capituli, ex quo Capitulum in causa non constituisset. Ideo dubitauit Dominus Fabius, die 8. Februarij 1549. an sententia Martini de Spinosa in fauorem Capituli contra Petrum Ribera Episcopum Lucan. data obtenta per procuratorem constitutum a Decano Ecclesiae Lucan. fuerit valida: & fuit resolutum, quod sententia esset valida: quia 1 Decanus tanquam Capituli caput non erat persona priuata, prout dicit Felin. in cap. ex parte Decani. colum. 2. de rescript. & istud est verum respectu collegij, cui praesit, ut notat per Abbas in cap. ab ecclesiasticum. colum. 2. de off. ord. Ita quod licet Decanus respectu extraneorum a capitulo dicatur persona priuata, prout intelligunt Doctores, in dicto cap. ex parte Decani. ut colligitur ex dictis Felin. ibi in 2. colum. tamen respectu ipsius collegij, cui praesit, dicitur habere iurisdictionem, & ita procedit id quod dicit Bald. in lege 1. C. allegat. per Felin. in dicto cap. ex parte &c. Et tunc cum in isto casu lis esset inter Capitulum & Episcopum, cuius Capituli caput erat Decanus, ut praelatus, in rebus communibus sine Capitulo agere potest, ut dicit Fel. in cap. edoceri. colum. 2. vers. solus praelatus. de rescript. & licet loquatur tantum in praelato, hoc tamen habet locum in quocumque praelato inferiori ab Episcopo, ut per Innoc. in dicto cap. edoceri. colum. fin. Et ratio est, quia sicut Episcopus dicitur esse generalis administrator bonorum ecclesiae suae, ita & Decanus ut caput Capituli dicitur generalem administrationem in istis bonis communibus habere. Secundo, quando verum esset, quod praelatus in bonis communibus absque Capitulo non possit agere in arduis, prout declarat Felin. in dicto cap. edoceri. colum. 3. in 1. declarat. tamen istud restringitur secundum Felin. ibidem vers. restringe tamen notabiliter, ubi tunc sumus in possessorio cuiuscumque rei quantumcumque ardua: quia tum etiam solus praelatus sine Capitulo agere potest, & cum hic essemus in possessorio, ideo potuit Decanus & caput Capituli agere possessorio recuperandae.

EPITOME.

Valor expressus in literis quomodo intellectus.

SUMMARIUM.

- 1 Fructus pro expediendis literis non computantur, quid dempto Cambio in vrbe importet, sed quantum valeant in absentia ab Ecclesia, ne valor reddatur incertus.

DECISIO CCXI.

DUBITAUIT Dominus Anton, Aug. 8. Februarij 1549. an fructus pro expediendis literis deberent

rent considerari, quid importet dempto Cambio, allegabatur glo. super reg. 60. prop. fin. conuent. & in reg. 23. in fin. Belan. decisio 2. prope medium. Staphil. fol. 29. in 1. facie, in fin. Sernen. in regul. de exprimen. vero valore, quae ff. 8. Istis tamen non obstant. fuit resolutum, quod fructus deberent intelligi, quantum valent in absentia ab ecclesia, etiam si sit in loco beneficij: quia non debemus considerare, quod tantum valeant importata in vrbe deducto Cambio: quia istud nullibi cauetur, licet glossa & Sarnen. ibi inaduertenter affirmauerit. Quia re vera fructus dicuntur illi, qui debentur in absentia ab ecclesia vbiunque ille sit: & illud Cambium, quod soluitur in pecuniis transmittendis, in consuetudine non est aliis vno modo valeret beneficium, quando quis esset in vrbe, alio modo quando esset Venetiis, alio modo quando in ciuitate Constantinopolitana, ita ut certus valor haberi non possit.

EPITOME.

Filius bona relicta possidendo declarat ex iuris dispositione possidere se illa pro legitima.

SUMMARIUM.

- 1 Legitima imputetur quicquid a patre quouis titulo consoquitur filius.
2 Possidere censetur quilibet ex titulo, quem iure habet.
3 Possidens pro haere de dicitur etiam possidere pro legitima, cum titulus pro haere & pro legitima non sit incompatibilis.

DECISIO CCXII.

IN vna Romana seu Venetiarum, die 18. Februarij, 1549. proposui dubium, an Dd. de Alidosiis litigantes ut haeres, prout in actis, possidendo bona, de quibus agitur, spolio 30. annorum & ultra, declarauerint se velle possidere pro legitima, ita ut nulla praescriptio cucurrerit. Et fuit resolutum, quod ex tali possessione & relectione bonorum diceretur declarasse voluntatem possidendi pro legitima: quia tunc quicquid consoquitur a patre quouis titulo, in legitima computatur, lege quoniam nouella. C. de inoffic. testamen. lege illud C. de collat. ponit Bartol. in l. qui quartam. versic. venio ad quartam partem. ff. ad leg. Falcid. & cum in primis possederit relictum a testatore, & illud imputetur ex iuris dispositione in legitima, ergo dicatur declarasse se possidere pro legitima. Quia tunc quilibet censetur possidere ex titulo quem habet iure, glossa in l. quaedam mulier. ff. de rei vend. Alexand. consil. 8. colum. 5. volum. 3. Non obstat, quod Dd. de Alidosiis conuenerint a Comite, reconueniendo ipsum Comitem in commissione dixerunt, se haeres esse Nicolai testatoris, & ideo petierunt successorem aliorum bonorum, & sic declarauerit se possidere pro haere & pro legitima non sunt incompatibiles, ita quod tunc possidendo pro haere dicitur etiam possidere pro legitima: quia quicquid quocumque titulo relinquitur computatur illis in legitima. Ergo dato, quod sit relictum titulo hereditario, debet etiam computari in legitima, & ita possidebit ille talis pro legitima.

EPITOME.

Concilij Tridentini capitula duo quomodo intellecta.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopus an possit stante arbitrarentali sententia, cuius

- est nescius visitare beneficia simplicia sua dioeceseos, quae ad certam praeposituram spectant ex Concilio Tridentini decretis.
2 Ordinarius tanquam delegatus potest tam regulares extra monasterium degentes, quam seculares auctoritate Apostolica visitare & corrigere.
3 Ordinarij locorum tenentur quiscunque auctoritate Apostolica inuicere Ecclesias.
4 Concilij dispositio generalis non tollit facultatem inferiori tributam, nec ad casus sententia vel transactione decisos extenditur.
5 Papa nil obstat certa sententia vel transactio, ita nec eius delegato.

DECISIO CCXIII.

IN causa Augustana iurisdictionis dubitauit die 15. Februarij 1549. an stante Concilio Tridentino liceat Episcopo Augustan. visitare beneficia simplicia de mbris Praepositurae moris Iouis in sua in dioecesi exiten. & canonicos, & alios regulares extra monasterium degentes visitare, delinquentes corrigere, & punire, non obstante sententia arbitrarentali. Et fuit responsum per 3. capitulum. 6. sess. du dicit, quod quilibet tunc secularis seu regularis extra monasterium degens possit auctoritate Apostolica ab ordinario, tanquam delegato visitari, & corrigi, quod posset. Itē per 8. cap. 7. sess. in quo dicitur, quod tunc ordinarij locorum tenentur Ecclesias quascunque auctoritate Apostolica visitare: & si quascunque ergo & Ecclesias simplices, maxime cum dicit, si qui animarum cura, &c. Non obstat, quod generalis dispositio Concilij tunc non tollit facultatem inferiori tributam, iuxta ea quae habentur in glossa in l. sciendum in prin. ff. qui satisf. cog. & ibi Iaf. colum. 3. sicut & generalis dispositio non extenditur ad casus decisos sententia vel transactione, ad textum in l. causa. C. de transact. cum aliis de quibus ibi per Iaf. quia fuit responsum, quod cum in istis capitulis dicatur, quod ordinarius visitet auctoritate Apostolica, & tanquam delegatus Apostolicus, quod tunc sicut contra Papam sententia nec aliquid obstat, ita nec contra eius delegationem: & sic si ordinarius vellet iure ordinario visitare, forsitan posset, & forsitan sententia arbitrarentalis non obstat: Sed quia ut delegato a Papa id sibi conceditur certa sententia arbitrarentali non obstante: Fuit tamē dictum quod dubitaretur de appellatione praelati, ut in cap. 3. dicitur: & de appellatione ordinarij an intelligeretur de Episcopis tantum, an etiam de aliis praelatis inferioribus.

EPITOME.

Capitula plura vbi sunt in eadem obligatione posita an sint correspondens, ut de vno ad aliud inferri possit.

SUMMARIUM.

- 1 Negotia si sint plura & diuersam responsonem habentia, non sunt connexa.
2 Contractus capitula connexa esse dicuntur, si responsonis communitas & scriptura ad alterius rei determinationem conueniat. & nu. 4.
3 Rescriptum vnum etsi plura contineat capitula, non inferitur tamen ex determinatione vnius ad alia, quae sunt separata.
4 Contractus duo coram iisdem testibus, eodemque notario, loco & tempore facti praesumuntur correspondens, si ex se inuicem dependant, & ex eadem causa fiant: sed si causa penitus fuerim diuersa.

DECISIO CCXIII.

In causa Romana Zucharor. dubitavit D. Romanus, quoniam in vno contractu sunt plura capitula per ipsos contrahentes apposta, vtrum omnia dicatur inter se esse connexa, & respectiva, & de vno ad omnia alia referatur. Et fuit resolutum, quod non statim quando plura Capitula ponuntur in eadem obligatione, ideo dicantur connexa & respectiva.

1 Nam si sunt plura negotia, & diuersam res omnino non habentia, tunc non statim dicuntur connexa esse, scire debemus. ff. de verborum obligat. l. cum eiusdem. ff. de edil. edict. l. etiam. §. 1. & ibi gloss. ff. de minor. Bartol. in l. Aurelius, §. idem. quare. ff. de lib. leg. vbi dicit, quod illa si capitula dicuntur connexa, quia venit ad determinationem alterius: & communitas responsionis & scriptura facit capitula esse connexa, vt etiam sentit Abb. in c. dilectus, colum. 2. versic. in gloss. 3. de prebend. per Deci. in c. si duobus, numero. 17. de appellat. sicut etiam dicimus, quod licet sit vnum rescriptum continens plura capitula, non tamen ex determinatione vnius non inferatur ad alia, quae sunt separata, c. 2. requisitis, & c. inquisitioni, de appella. Ias. in l. 3. §. filius, colum. 5. versic. sed caue, de lib. & posth. Non obstat, quod dicit Cardin. in c. poenituit. 2. in fi. de iureiur. & ibi Felin. quod quae sunt in vna obligatione dicuntur esse coniuncta & connexa Sed Cardin. intelligendus est secundum iura quae allegat, videlicet c. constitutus. de poen. & c. 2. requisitis, de appellat. quae loquuntur in eadem obligatione positae, connexis tantum, & sibi adherentibus. Et non valet argumentum, quod plura capitula sunt posita in eadem obligatione, ergo oportet, quod talia capitula respiciant eundem finem, & negotium, & dependentiam inter se habeant, prout in talibus capitulis respectivis & habitibus interesse & dependentiam, loquitur Gra. decisi. 103. nume. 157. & idem Card. clarius loquens in c. constitutus. versic. & intellige. de poen. & Cor. per Gram. allegat. in dict. decisi. 103. & consil. 119. nu. 10. versic. nec obstat. in 3. vol. & Brun. conf. 48. vbi loquitur in capitulis dependentibus & connexis, positae in eadem obligatione. Et ita etiam respondetur ad illud, quod dicitur, quod quando sunt duo contractus eodem tempore coram eisdem notario & testibus facti, presumuntur respectivi, secundum Bald. in l. petens. C. de pact. quia intelligendus est Bald. etiam vbi sumus in dependentibus, & quando fiunt ex eadem causa, sed si esset causa penitus diuersa, & ita ibi sequitur Paul. de Cast. & Ias. ibid. colum. 5. versic. circa istum text. post Alex. in l. in bona fide. nu. 4. eodem tit.

EPITOME.

Filij positi in conditione, & grauiti, quo casu censentur vocati, vt fideicommissum locum habere.

SUMMARIA.

- 1 Coniectura docent voluntatem defuncti pro fideicommissio.
- 2 Claus. sine filiis, intelligitur tam de masculis quam foeminis.
- 3 Foemina earumque filij exclusi per statutum quando censentur vocati ex testamento.

DECISIO CCXV.

Nicolaus de Pafis senior, filiabus foeminis, quas habebat, exclusis, instituit quatuor eius filios, & ipsos & eorum liberos instituit, vt infra. Verba institutionis & substitutionis sunt ista. In omnibus autem aliis suis bonis mobilibus & immobilibus, iuribus, & actionibus, tam praesentibus quam futuri

Petrum Aloysium, Virgiliū, & Herculem, eius testatoris filios legitimos & naturales, & equis portionibus sibi haereditate vnuerfales in iustitiam: & si corripit aliquem, seu aliquos, ex dictis eius seu dictorum eius filiorum liberis quancumque decedere absque filiis legitimis & naturalibus, & eo in casu per superflites eiusdem testatoris filiorum liberos in stirpes & non in capita eidem succederetur: & aliis morientibus sub titulis vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum, & omni alio meliori modo, iure, via, & forma, quibus magis & melius possit, & c. Mortui sunt omnes filij, duob. tamen in effectu superflitib. nepotibus, videlicet Nicolao Iunior, & Hercule Iunior. Et postea Nicolaus Iunior decessit sine filiis instituto Francisco Maria sibi haereditate extraneo: contra quem Hercules, alter nepos & solus superstes, agebat vt in testamento praedicto Nicolai, antiqui eius, au. ex fideicommissio & substitutione vocati. Dubitavit die decima quinta Februarij, 1549. D. Antonius Augustin. in vna Bononien. Bonorum de Pafis, praesupposito sine praedicio, quod singulari coniectura: doceant voluntatem defuncti pro fideicommissio: & fuit resolutum pro affirmatiua, quod coniectura doceant voluntatem defuncti pro fideicommissio. Prima ergo coniectura fuit quod filij positi in conditione erant grauiti, & licet illa non sufficerent de se, iuxta commune opinionem, quae est contra Bartol. in l. centurio. ff. de vulga. & pupil. substitut. tamen dicunt Doctores, quod quilibet leuis coniectura, facit, quod opinio Bartol. sit vera: & ideo addebatur hic alia coniectura, quod hic eramus in descendentibus à testatore, & non in transversalibus, in quo casu loquitur gloss. in l. Iulianus. ff. de her. institut. Tertia coniectura quae addebatur, erat illa, quod in substitutione, quod filij quocumque casu decederent sine filiis: & non erat dubium, quod illa dictio, sine filiis, intelligebatur tam de foeminis, quam masculis sic ergo patet, quod testator voluit preferre patruis eorum, & sic aliis filiis ipsius testatoris. Sed istud non poterat esse ab intestato, cum per statutum Bononiens. foeminae stantibus masculis excludantur, ergo de necessitate erat dicendum, quod ista foeminae, & sic filij positi in illa dictione absque filiis, essent vocati ex testamento: & isto modo arguit, & dicit esse magnum fundamentum Marian. Sozin. Iunior consil. 118. abunde colum. penultim. versic. coniectura autem. volum. 2. Quarta coniectura fuit illa clausula, omni meliori modo, quia si sustinebat omni meliori modo de necessitate erat dicendum, quod eos vocaret ad hoc, vt substitutio teneret. Auctores poterunt videri in informationibus.

EPITOME.

Possessio ciuiliis quo casu in donatarium translata non fuerit.

SUMMARIA.

- 1 Ciuiliis possessio actu vero aut ficto non interueniente non transit.
- 2 Possessio ciuiliis animo & corpore est acquirenda, etsi acquisita animo tantum retineatur.
- 3 Dominium si transferatur reseruat formalis usufructus, censentur quoque omnia translata quae dominio adhaerent secus in usufructu formali & nu. 9.
- 4 Translata censentur in generali translatione, omnia, quae non sunt reseruat.
- 5 Donans prohibens donatario, ne vita sua durante se in possessionem intromittat, reseruat sibi possessionem ciuilem.

6. V. c. d. d. s.

- 6 *videns rem alienam si constituat se possidere nomine emptoris, manet dominium & ciuiliis possessio penes emptorem.*
- 7 *Debitor qui rem suam pignori tradidit, licet non insistat in re, habet tamen possessionem ciuilem, & ius praescribendi.*
- 8 *Clausula, dedit, transiit, & c. si in vita donantis nihil operantur, post mortem eius sortiuntur effectum.*

DECISIO CCXVI.

In causa Romana castri Feliciani proposui dubium, 18. Februarij, 1549. an per instrumentum donationis, de quo in actis cum reservationibus, de quibus in ea possessio ciuiliis transeat in Comitem donatarium, vel potius remanserit apud Archiepiscopum donantem. Et fuit resolutum, quod ciuiliis non transtulisset, sed remansisset penes Archiepiscopum donantem. Fundamentum resolutionis fuit: quia aut ista ciuiliis transtulit mediante actu vero vel ficto: sed nullus istorum interuenit, ergo ciuiliis non transtulit. Quod actus verus non interuenit, patet, quia licet mediante animo ciuiliis retineatur, tamen non acquiritur nisi mediante animo & corpore: Sed hic non interuenit corpus, non est ergo actus verus: & ideo non potuit transferri: actus fictus non interuenit: quia non constitutum, & quando constitutum interuenisset, intelligeretur post mortem eius: ex quo durante vita sua reseruauit sibi donans dominium, vsum, iurisdictionem, & administrationem. Itaque constitutum referendum esset post mortem donantis: sed cessabat ista disputatio, ex quo constitutum non erat appositum. Non obstat reseruatio usufructus, itaque videretur esse in terminis. I. quif quis. C. de dona. vt per fictum illud actum diceretur possessio ciuiliis translata: quia fuit dictum, quod d. l. quif quis, loquebatur in usufructu formali: nam quando quis reseruat sibi usufructum, & transfert dominium, videtur tacite transferre cuiuslibet, quae illi dominio, adhaerent: & sic transferendo dominium videretur possessionem ciuilem tradere, & ita loquitur gloss. & Doctores ibi: sed in casu nostro eramus in usufructu casuali. Nam donator reseruauerat sibi dominium, usufructum, iurisdictionem, & administrationem: cum non transtulisset dominium, non eramus in terminis dictae l. quif quis, nec alius actus fictus interuenit. Itaque qui donans in donatione dixerat, quod donatarius in dominio, usufructu, iurisdictione, & administratione, nec alio quouis modo se possit intromittere: & cum possessio ciuiliis esset ius insistendi in re, & donans generaliter prohibuisset, & eius vita durante insisterit in ipsa re, sequitur, quod ciuiliis nullo modo translata foret, non obstantibus modo iis, quae pro parte aduersa dicebantur, quod in generali translatione omnia censentur translata, quae non sunt reseruat: & hic cum non sit reseruat possessio ciuiliis, ergo non est translata: quia duobus modis videtur: primo, quia ciuiliis non fuit translata: quia modus transferendi nec verus nec fictus interuenit: secundo, quod si satis possessio ciuiliis esset reseruat, ex quo donans prohibuerat, quod donatarius eius vita durante non possit se intromittere. Non obstat, quod possessio ciuiliis possit stare sine dominio, Bartol. in l. 2. colum. 3. ff. de acquirend. possess. & patet in vendente rem alienam, & constituyente & possidere nomine emptoris: quia dominium & ciuiliis possessio manet penes emptorem: quia fuit dictum, quod istud est ratio actus ficti, videlicet contractus, non ob id quod dato, quod quis non habeat instantiam in re, nihilominus habet ciuilem: & in de bitorem, qui rem suam pignore creditori tradidit: nam licet ipse debitor non possit in se insistere, tamen ha-

bet ciuilem: hinc est, quod ipse praescribit: quia fuit responsum, quod istud est propter dominium, quod habet: & hic donatarius illud non habebat. Non obstante, quod si possessio ciuiliis non est translata, ergo illa si verba in donatione posita, dedit, transtulit, & c. essent sine effectu operandi: quia fuit responsum, quod talia verba satis operantur post mortem donantis. Itaque fuit dictum, quod l. quif quis est exorbitans à dispositione iuris communis, & continet vnum de mirabilibus in mundo, vt dicunt Doctores ibi, & licet, quando reseruat usufructus foemalis, transtulit possessio ciuiliis & dominium, vt dicit gloss. final. quam sequuntur ibi Doctores, & Curt. Iun. consil. 127. non debemus extendere illam l. quando quis reseruet dominium, aut usufructum: & tanto magis stante prohibitione testatoris, vt nullo modo in re donata durante eius vita se intromittat.

SUMMARIA.

- 1 Portionario, qui retenta portione ascendit ad dignitatem, qua ad seruitia portionarij incumbunt non tenetur nec deputatur, sed sedem & vocem portionarij amittit, antequam antiquiori debeatur canonicatus.

DECISIO CCXVII.

In causa Salamantina, canonicatus dubitavi die 18. Februarij, 1549. posito, quod portionario si nomine pensionis, tenetur decantare missas, deferuire altari, & assumere cappam, & cum illa ascendere ad chorum, & cantare, & alia officia facere: & quod si portionario retenta portione ascendit ad dignitatem in eadem Ecclesia, non tenetur ulterius ad dicta seruitia portionariis incumbunt, sed amittit sedem & vocem portionarij nec ulterius vt portionario ad officia & seruitia infra & extra Ecclesiam deputatur, an tali portionario tanquam antiquiori iuxta bullam Nicolai debeatur canonicatus, de quo agitur. Pro negativa fiebat fundamentum, quod cessante causa cessaret dispositio: & causa ascensionis erat remuneratio seruitij: & cum iste portionario propter dignitatem non teneretur ad seruitium, ergo ascendere non poterat. Adducebat illud, quod dicitur de illo, qui promisit dare se acuminatum cum pedibus, & c. & multa alia similia, de quibus in informationibus. Quibus non obstantibus, fuit resolutum contrarium, eo quia hic non cessabat causa: quia huic portionario etiam quod esset dignitas, dabatur accessio propter antiqua seruitia: & quia licet haberet dignitatem, habebat etiam portionem: & licet actu non seruire poterat, tamen vt portionario seruire.

EPITOME.

In causa Malacitan. decimatum.

SUMMARIA.

- 1 Bulla Innocentij quo casu non censetur subreptitia quo ad assertionem Papae in ea contentam.
- 2 Papa Ordinis mentionem faciens non praesumitur eius statum ignorare.

DECISIO CCXVIII.

Die 20. Februarij 1549. in vna Malacitan. decimarum, dubitavi praesupposito, quod à primæua institutione magistratus Ordinis de Calantiana, cuius Petrus Magister erat creatus in d. magistratu pro defensione fidei Christianae ad pugnandum contra infideles: & quod reditus dicti magistratus fuerunt deputati, vt opponerentur in bello contra infideles: & quod

quod non constat dictum Petrum Magistrum habuisse alios redditus, nisi redditus dicti magistratus, an Bulla Innocentij tacite de præmissis reddatur subreptitia, vel saltem non verificata: & fuit resolutum, quod Bulla non esset obreptitia vel subreptitia: quia in Bulla Innocentij fuit narratum, quod Petrus esset Magister militiæ Calatianæ: & in Bulla Roderici Episcopi, ad quam Bulla Innocentij se referebat, fuit dictum, quod d. Petrus erat Magister militiæ Ordinis de Calatiana. Et cum Papa intellexerit Petrum esse Magistrum militiæ, per consequens quod nihil proprium haberet: & cum isti milites teneantur ad tria vota, sicut & alij religiosi, idem faciendo mentionem, quod ex quo erat Magister Ordinis militiæ, Papa intellexit, quod erat pauper, & nihil habebat, ex quo de istis facit mentionem, Card. in c. san. colu. 3. in 4. notab. de regularib. & cum eius status, & ad quem finem sint redditus inuenti, non est dicendum, quod Papa ignorauerat statum eorum, dicendo, Petrum esse Magistrum, & per consequens non est subreptitia, immo verificata. No oblat, quod dictum fuerit Petrum recuperasse, argu. l. post mensm. §. inter iuncta gloss. & ibi Bart. & alij norant. ff. quom. ex facto tutoris, &c. & suum dicitur, quoad utilitatem & administrationem.

SVMMA RIA.

- 1 Portionarius habens dignitatem an possit ratione antiquitatis etiam obtinere canonicatum.
- 2 Seruitia quomodo portionario non obstant in ascensione.
- 3 Portionarius potest non ratione dignitatis, sed ut portionarius deseruendo distributiones quotidianas ratione portionis consequi.
- 4 Remissoria danda est ad probandam quod habentes beneficia pensionem grauatam non possunt ascendere.

DECISIO CCXIX.

In causa Salamantin. canonicatus & præbendæ, die 25. Februarij, 1549. proposui dubium, an Petrus habens portionem ad dignitatem, possit etiam ratione portionis ad canonicatum ascendere: & an sit danda remissoria super eo, quod habentes beneficia grauatam pensionem non possent ascendere. Et super prima parte dubij, quod cum Anton. duplicem personam repræsentaret, & quod ratione portionis poterat etiam portionarius ascendere, prout etiam resolutum fuerat supra decis. 217. Non oblat, quod causa ascensus erat seruitia, & idem necessarium erat, quod seruitia adessent tempore, quo ascendere volebant: & cum isto casu teneretur deseruire, ergo non poterat ascendere: quia fuit negatum, quod esset necessarium, quod tempore ascensus deseruire teneretur, quia aliis sequeretur, quod simplex portionarius impeditus, & actui non deseruiens non possit ascendere. Et idem quia iste ascensus fiebat propter seruitia præterita, & propter antiquitatem, sufficiebat, quod esset antiquior, & in præteritum deseruisset non oblat quod iste si interesset in choro, non possit consequi distributiones quotidianas duplicatas: quia fuit dictum, quod cum distributiones dentur ratione inter essentia, & cum non possit pro duobus interesse, nimirum sic non consequatur distributiones quotidianas duplicatas: sed ille non erat casus noster, & maxime cum Antonius licet ut dignitas in multis non teneretur deseruire, ut portionarius deseruiret. Quoad secundum caputstante finito fuit dictum, quod daretur remissoria. Et non oblat, quod Michael haberet portionem grauatam, quando ipse ascendit: quia fuit dictum, quod istud non constitit capitulo, nec contra eum fuit oppositum, quando ipse

volebat ascendere. Et fuit dictum, quod daretur portio, an portio & dignitas essent incompatibiles ex constitutionibus Ecclesiæ Salamantin. propter 11. aut 14. cap. ita ut Antonius tanquam portionarius ascendere non possit.

EPITOME.

In causa Romana casalis decretum iudicis quo casu præsumptum fuerit erroneum.

SVMMA RIA.

- 2 Decretum iudicis dicitur esse inconsideratè & per errorem interpositum super rerum minorum immobilium alienatione, si in instrumento venditionis dicatur, quod venditores (qui erant minores) tenerentur de euictione, etiamsi actoris culpa & negligentia res euinceretur, aut per imprudentiam iudicis.

DECISIO CCXX.

In causa Romana casalis die vigesimoquinto Februarij, 1549. proposui dubium, an ad instrumentum, de quo agitur, constat decretum interpositum à iudice fuisse & esse erroneum, & de falsa causa saltè in tantum, ut transferatur onus probandi contrarium in actores non obstante iuramento. Et fuit resolutum, quod ex quo in instrumento erat positum, quod venditores tenerentur de euictione, etiam si culpa & negligentia actoris res euinceretur, etiam per imprudentiam iudicis, quod ex quo super ista regula iudex interposuerat decretum quod euidenter apparebat, quod non consideratè, immo potius per errorem decretum suum interposuisset: & sicut super eo consideratum fuerat, ita etiam super aliis, quod non erat faciendum fundamentum super decreto, sed quod dubitaretur, an ex quo venditio fuit facta ex causa ris alieni, & quia creditores urgebant, causa presumatur vera, ex quo sumus in contractu minorum iurato.

EPITOME.

In causa Fundana Sancti Antonij.

SVMMA RIA.

- 1 Titulus canonicus ad obtinendam absolutionem ex quibus presumitur.

DECISIO CCXXI.

In causa Fundana. Sancti Antonij vigesimoquinto Februarij, 1549. proposui dubium, an præsupposita emissione trium votorum, emissionum in manibus Episcopi, de cuius facultate non constat, & possessione viginti annorum vel circa, ac solutione annui census per dictum tempus priorum, de quo agitur, stantibus literis Apostolicis, dicatur satis constare de canonico titulo, ad effectum obtinendi absolutionem. Et fuit dictum & resolutum, quod stante deperditione scripturarum confecta & possessio annorum viginti vel circa, & solutione censuum, quod presumerentur omnia solemnia: quia maxime agebatur de auferendo beneficium possessum per Episcopum per viginti annos fuit bene dictum, quod daretur dubium, an cedula retentionis sit surreptitia, ita ut præceptorum per promotionem ad Episcopatum dicatur vacasse.

EPITOME.

In causa Romana castri Feliciani usufructus appositio an intelligatur de casuali, & non de formali.

SVM

SVMMA RIA.

- 1 Usufructus à donante reseruatus non de formali, sed casuali intelligitur, qui cum proprietate coniunctus est.
- 2 Fudo legato appellatione fundi venit usufructus & dominium, & postea legato usufructu, necessariò intelligitur de formali.
- 3 Usufructus & dominium sunt quidem incompatibilia: sed clausul. quod donans reseruauit sibi usufructum dominij, indicat donantem durante vita sua planam sibi proprietatem reseruasse.
- 4 Dominium alteri reseruato usufructu casuali donatum est possessorem iurisdictionis, habetque causam proprietatis admixtam.

DECISIO CCXXII.

In causa Roman. castri Feliciani die 10. Martij, 1549. proposui dubium, an reseruatio usufructu, de qua in instrumento donationis Archiepiscopi intelligitur de casuali vel potius formali: Et posito, quod de casuali, an sit possessorium iurisdictionis, & habeat admixtam causam proprietatis, ita quod sit locus Egidianæ. Et fuit determinatum circa primam partem dubij, quod intelligeretur de casuali, & non de formali, per l. usufructu relicto, ff. de usufruct. Nam ex quo donans in casu isto reseruauerat sibi dominium non poterat intelligi de usufructu formali: nam res sua nemini seruire potest. Et idem intelligendum erat de usufructu casuali, qui coniunctus est cum proprietate, iuxta no. per Baldum in l. si ita stipulatus. §. Titius, ff. de verborum obligationib. Nec inter ista erat aliqua incompatibilitas, prout erat in l. si Titio fundus, ff. si usufructu legat, quia legando fundam appellatione fundi venit usufructus, & dominium. Postea legando usufructum de necessitate erat intelligendum de formali, & cum ista essent incompatibilia, copula ponebatur pro disiuncta. Et licet usufructus proprietarij, & dominij sint incompatibilia: tamè verba notarij dicitis, quod donas reseruauit sibi usufructum Dominij, nec erant intelligenda improprie pro illa commo ditate vtendi fruendi: ita quod sensus erat, quod donans durante eius vita plenam proprietatem sibi reseruare volebat. Ad secundam partem dubij fuit dictum, quod istud esset possessorium iurisdictionis: & quando agitur contra Principem, tunc habet iustam causam proprietatis, & ita intelligenda erat decis. Cal. ad. l. de restit. spoliat. Tamen hic non agebatur contra Principem, sed contra priuatum. Et in Saluiano nuda possessio vocatur qualiscunque sit illa possessio, quæ erat penes hypothecam, hinc precaria fuit, & alia danda erat actio eam sua qualitate.

EPITOME.

Cap. lator. qui filij sunt legitimi, quomodo intellectum.

SVMMA RIA.

- 1 Termini duorum mensium præfixio ad expediendam illegitimitatis causam non accipitur indistinctè, sed quando de malitia constat.

DECISIO CCXXIII.

In vna Carthaginens. illegitimitatis coram me pendente vndecima Martij, 1549. fuit resolutum, quod Cap. lator. qui filij sunt legit. loquitur de præfixione termini duorum mensium ad expediendum causam ille-

gitimitatis, intelligebatur non ita indistinctè, sed quando constat de malitia, ut erat in casu illo, in quo causa pendebat coram Episcopo. Nannitino, qui causam expediebat. Itaq; Papa mandauit Episcopo, ut causam intra duos menses expediret. aliàs quod remitteret causam bonorum determinandam iudicibus secularibus. Et ita illum textum intelligunt ibi Abb. & Præposit.

EPITOME.

In causa matrimoniali etiam inuitis coniugibus fratres uxoris admitti pro eorum interesse.

SVMMA RIA.

- 1 Fratres uxoris si peccant se in causa matrimoniali admitti pro suo ipsorum interesse, audiendi sunt, non autem si veniant ut procuratores sororis, nisi speciale habeant mandatum. §. nu. 4.
- 2 Coniunctus non potest in causa matrimoniali pro uxore interuenire, si ipsa constituerit procuratorem.
- 3 Pater non potest pro filio eo inuito procuratorem in causa matrimoniali constituere.

DECISIO CCXXIII.

In vna Hispalen. matrimonij coram Domino Peregrino 11. Martij, 1549. fuit resolutum, quod in causa matrimoniali pendente inter Marchionem & Marchionissam de Tariffa super fegdere matrimonij dato, quod ipsi inter se agerent, quia Marchionissa petebat dissolutionem, & Marchio stabat pro validitate. Tamen non obstant. fratres Marchionissæ, qui petebant se admitti ad causam per eorum interesse, quod erat ad causam admittendi per dictum Specul. in titul. qui matri. de cons. part. §. debet. verficul. si verò hi quos. dum dicit etiam inuitis coniugibus. Et quia si ipsi fratres pro reintegratione matrimonij essent admittendi, ut dicit Abb. post Hostiens. in c. tenor. nu. 7. de re iudic. facilius admitti debeant ad petendum eius conseruationem. Non oblat, quod Marchionissa constituisset procuratorem, & idem coniunctus non potuisset isto casu ipsa interuenire, ut dicit las. in l. exigendi. colum. 2. in 3. limit. C. de procur. cum videatur cum prohibuisset se constituendo alium. Item quia in causa matrimoniali requiritur speciale mandatum, prout dicit las. in di. sta l. exigendi. colum. 3. in 5. limit. Item quia videtur gloss. in c. accedens. de procur. quod pater pro filio inuito in causa matrimoniali procuratorem constituc re non potest: ita ergo dicendum in casu isto, quod fratres inuitis coniugibus agere non possent: quia ad ista omnia fuit dictum, quod si isti fratres vellent venire tanquam procuratores ipsius Marchionissæ, quod istud non possent: & ita proceditur allegata. Sed si isti fratres volunt agere, & venire ad causam pro eorum interesse, quod erant admittendi, per superius dicta.

EPITOME.

Clemen. quod filij presbyterorum non possunt tenere beneficia parentum, quomodo intellecta.

DECISIO CCXXV.

In vna Calciaten. canonicatus coram Domino Fabio 11. Martij, 1549. fuit resolutum, quod ex quo in illo casu Petrus pater Hieronymi per 20. annos ante Clem. dimiserat beneficium, de quo agebatur, & quod in beneficio patris ipse succedebat post 20. annos à die factæ resignationis per dictum ipsius resignatarij, quod verba Clemen. quæ dicunt, tenore presentium statuimus & ordinamus, quod filij presbyterorum de cetero obtinere non possint beneficia eorum parentum, quæ aliquando obtinuerunt post Clem. quasi illa dictio,

diſtio de cætero in principio poſita omnia ſequentia determinaret: Et quia eramus in cõſtitutione correſtoria iuris communis, vt minus cenſeretur lædere ius cõmune, & tantõ magis in caſu iſto, in quo nulla fraus excogitari poterat, & Clemens erat inuenta ad obuiandum fraudibus.

EPI TOME.

Coadiutorias Papa concedendo in omnibus menſibus cum futura ſucceſſione dicitur concordatis contrahere.

S V M M A R I A.

- 1 Coadiutoria cum futura ſucceſſione in omnibus menſibus per Papam concedi non poteſt ſi aliud ex concordia per Sedem Apoſtolicam confirmata obſeruetur. & num. 17.
- 2 Regula de menſibus ordinariarum remouet tantum reſeruationes & expectatiuas aliorum ordinariarum diſpoſitione impedientes.
- 3 Coadiutoria cum non niſi durante coadiutoriã daret, ipſius morte beneficium vacare dicitur.
- 4 Legatis dulcibus, veniunt potabilia & comediabilia: ſed legata vini amphora & omnibus dulcibus relatione ad vinum facta veniunt tantum potabilia.
- 5 Vniuerſalis clauſula debet referri tantum ad ea, quæ ſunt eiusdem non autem diſſimilis ſpeciei.
- 6 L. in teſtamento. ff. de reg. l. i. iur. locum non habet in legatis.
- 7 Reſeruatõ non de incerto tantum corpore ſed de certo quæque fieri poteſt & de poſſidentis conſenſu, quæ ſpecialis nuncupatur reſeruatõ.
- 8 Clauſ. quæcumque aliam diſpoſitionem, reſertur ſemper ad ſimiliter expreſſa.
- 9 Coadiutoria cum conſenſu de futura ſucceſſione non eſt reſeruatõ ſimplex, nec ſimplex reſeruatõ diſpoſitio, ſed mixtum quiddam propter conſenſum.
- 10 Coadiutoria de futura ſucceſſione, cuius reſpectu deſuncti conſenſus nihil operatur, ſimplex eſt diſpoſitio.
- 11 Regreſſus cum ſit ex voluntate reſignantis non niſi ſeruatõ regreſſu reſignare volentis, non inducitur noua vacatõ ſed eſt quedam primi iuris continuatõ propter eius voluntatem, quæ cum locus eſt regreſſui, adhuc durat, qui legem rei ſua præſcribit.
- 12 Coadiutoria ſiſtione non vacationem aut primi iuris, quod coadiutor habebat, in coadiutor continuationem recipit, cum ius ſit tẽſtare.
- 13 Coadiutoria non ob heremita ſed Eccleſiæ neceſſitatem datur, & in laborum recompensam fructuum portio coadiutori conceditur.
- 14 Coadiutor ſi ordinariis ceſſantibus detur per appoſitionem manus Papæ, an ordinariis de coadiutoria ceſſante diſponere non poſſit.
- 15 Ordinario quando non obſtet affectio per manus appoſitionem à Papa factam in diſpoſitione de coadiutoria.
- 16 Regreſſus cum habeat cauſam à iure de præſcripto, ſemper præſumitur: at non coadiutoria.

DECISIO CCXXVI.

IN vna Germana concordatorum, quam propoſui u. Martij, 1549. dubitauimus, an ſtantibus ꝑ verbis concordatorum, maxime in illis verbis: Placet etiã quod per quamcumque aliam reſeruationem, Papa concedendo coadiutorias cum futura ſucceſſione in omnibus menſibus, dicatur concordatis contrahere. Et pro reſolutione fuit præſuppoſitum, quod in concordatis fiebat mentio de duplici reſeruatione, ſcripta in iure, & de qua Papa loquitur vſque ad verba, placet etiã nobis in ſecunda reſeruatione, quæ non eſt,

ſcripta in iure: & de cauſa habetur fermo in dicto verſicul. placet etiã nobis. Secundõ fuit præſuppoſitum quod concordata erant facta cauſa vniõis, pacis, & tranquillitatis inter Eccleſiam Romanam & Principes tã eccleſiaſticos, quã ſeculares nationis Germaniæ, quod per regulam cancellariæ concedebat aliis ordinariis: & gratia vberior in duobus conſiſtit. Primõ reſpectu temporis: quia vbi Papa aliis ordinariis concedit quatuor menſes, illis ordinariis Germaniæ concedit ſex menſes. Secundõ vbertas gratiæ ex alio conſtat, videlicet circa remotione obſtaculorum: quia ꝑ quo ad alios ordinarios Papa in regula de menſibus ordinariarum tantum remouit reſeruationes, & gratias expectatiuas, impedientes diſpoſitionem aliorum ordinariarum. Et hic Papa, vltra reſeruationes & gratias expectatiuas, voluit remouere quæcumque impedimenta impedientia ordinarios Germaniæ in diſpoſitione ſua quodam illos ſex menſes. Iſtis ſic præſuppoſitis, quod Papa videretur contrahere, fuit per omnes concluditur: Et quod deciſi. Caſſad vnica, pact. eſſet vera. Et pro cõcluſione dicebatur pro parte affirmatiua, quod conuenienter verba legis, cõuenit iſta lex coadiutoriarum futura ſucceſſione, & eius diſpoſitio, ad not. per Doct. in c. cum in illis. §. 1. de præb. in 6. Item ꝑ mortem coadiuti beneficium dicitur vacare: cum coadiutoria non duret niſi durante vita coadiuti, Cardin. in cap. ſin. de materia coadiutoriarum, in tractatu de clericis egrotant. & ſic cum coadiutoria ſit diſpoſitio de beneficio vacanti: & Papa promittit in illis verbis, quod in ſex menſibus non vult impedire ordinarios per ſuas reſeruationes, gratias expectatiuas, & quæcumque alias diſpoſitiones, & per conſequens coadiutorias. Non obſtant modo adducta in contrarium, ex quorum reſponſione iſta materia clara redditur. Et in primis dum opponitur, de textu in l. ſin. §. cui dulcia. Et fuit motiuum Dom. Anto. Galeſij. Nam ibi dicitur, ꝑ quod cui dulcia legata ſunt vina, dulcia potabilia & comediabilia veniunt. Sed ſi dictum fuerit: lego vini amphoram, & omnia dulcia, collatione vini tantum veniant potabilia: ita eſſet in caſu noſtro dicendum, vt illa verba, vel quamuis aliam diſpoſitione, ex collatione prima præcedente verberum eſſent reſtringenda ad diſpoſitionem ſimilem præcedentem, videlicet reſeruationibus & expectatiuis, quæ ſunt ſine conſenſu, & ad certum corpus: ergo ſub illis verbis generalibus nõ venit coadiutoria: quia tantum illa ꝑ vniuerſalis debet referri ad illa, quæ ſunt eiſdem ſpeciei, non autem diſſimilis ſpeciei, per dictum §. cui dulcia. Sed ad illum textum fuit reſponſum quatuor modis, & primõ, quod illud dicitur in materia reſtringibili: quod patet, quia concordia erat facta ex cauſa, & Papa propterea intendebat vberiorẽ illis ordinariis gratiam, quã aliis facere. Et ſi dicatur, quod text. in d. l. ſin. §. cui dulcia. loquitur in materia reſtringibili, quia in legatis, in quibus voluntas teſtatoris plenius interpretatur. l. in teſtamento. ff. de regul. iuris. fuit reſponſum, quod ꝑ text. d. l. in teſtamento non habet locum in legatis, ſecundum Dec. ibid. vel ſaltem dictus §. cui dulcia, ſtriçtè eſt interpretandus, ex quo tractatur de præiudicio heredis: quo caſu etiã in legatis etiã ſit ſtriçtè, ſecundum Cagn. in d. l. in teſtamento. Secundõ fuit reſponſum, quod licet in principio illius §. placet etiã nobis: vbi iuriſcõſultus incipit ab enunciatione ſpecierum enumeratarum: Tamen in alia parte poſtẽ ſubſequenti ponitur genus abſque enumeratione ſpecierum, vt patet in illis verbis, reſeruationibus aliis præmiſſis & diſpoſitionibus nõ obſtãtibz quibuscuque: &

& ſic cum generaliter loquitur, generaliter debet intelligi. Item & tertio fuit dictum, quod falſum erat, quod reſeruatõ fieret tantum ad incerta corpora, cum etiã poſſit fieri de certo corpore & de conſenſu poſſidentis, & illa appellatur ſpecialis reſeruatõ, vt Aeneas de Falco. in tractat. reſeruat. 2. q. in princip. dicitur tractat. de triplici reſeruatione. Et idẽ cum reſeruatõ poſſit fieri de cõſenſu, & ſiue ad certum corpus, vel incertum: & Papa excludere quæcumque reſeruationem, ita & excludit quæcumque diſpoſitionem de conſenſu, vel ſiue ad certum corpus vel incertum. Itaque verum erat dicere, quod ꝑ verbum, quamuis aliam diſpoſitionem, ſemper referatur ad ſimilia expreſſa: & niſi dicamus, quod verbum, reſeruatõ præcedens, excludat reſeruationem etiã de conſenſu, certe parata eſſet via, qua concordata eluderentur, videlicet, quia quilibet conſentiret, vt Papa beneficium pro ſuo nepote vel conſanguineo poſt vitam ſuam reſeruet. Quarto fuit dictum, quod illa verba, quamuis aliam diſpoſitionem impedientem ordinariarum in ſua diſpoſitione in illis ſex menſibus, non obſtant quatuor fundamentis Domini Antonij Gabrielis: dum dicebat, quod ꝑ coadiutoria de conſenſu cum futura ſucceſſione non eſt ſimplex reſeruatõ, nec ſimplex reſeruatõ diſpoſitio: ergo excludendo expectatiuas & reſeruationes non excludit coadiutorias, tanquam ſint diſpoſitiones mixtæ: quia fuit reſponſum, quod ſi coadiutoria dicitur quid mixtum per conſenſum, dico, quod eſſet reſeruatõ cum conſenſu, quæ eſt excluſa quod eſſet quid mixtum: ergo merito ab vno ad aliud licitum erit arguere. Item licet coadiutoria reſpectu conſenſus ſit quid mixtum, tamen quia iſto caſu non tractabatur de iſta coadiutoria, ꝑ ſed de illa ſucceſſione, reſpectu cuius conſenſus deſuncti nihil operatur, ſequitur, quod ſumus in diſpoſitione ſimplici. Et iſtud eſt, quod dicit Alciat. in l. 2. ff. de verb. obligat. quod quando duæ diſpoſitiones æquè principaliter conglutinantur, iudicantur pro ſeparatis & ſimplicibus, poſt Doctores quos ibi allegat. Non obſtat, quod regreſſus in concordatis non comprehenditur: Ergo nec coadiutoria: cum æquiparentur: & ſic videmus, quod ex ſilio referendariorum in ſuſpenſione quarumcumque gratiarum ſen præſupponitur regreſſus, & accedens de conſenſu coadiutoriarum: quia fuit reſponſum tenendo cum deciſi. Caſſad. in hoc caſu contra Tranſmontanos, quod diuerſa erat ratio. Nam ꝑ regreſſus idẽ non comprehenditur ſub concordatis, quia ex voluntate reſignantis non aliter volentis reſignare, niſi reſeruatõ ſibi regreſſu: Et Papa ita admittens præſcriptionem iuris, non videtur inducta vacatõ, ſed potius eſt quedam continuatõ primi iuris, propter voluntatem eius, qui legem in re ſua apponit: & illa voluntas tempore, quo locus eſt regreſſui, adhuc durat: & ſic fingitur, quod nulla interuenit vacatõ. Et quia ſit diſpoſitio in eadem perſona, & non diuerſa & concordata, videmus loqui in diſpoſitione, quæ tempore vacationis ſit in diuerſam perſonam. Sed in ꝑ coadiutoria iſta ſiſtione non vacationis fieri non poteſt, nec coadiutor poteſt continuare: cum ius eſſet titolare, & idẽ diſpoſitio dicitur fieri in diuerſam perſonam, & non in eandem, et quod dicitur contrahere. Non obſtat, quod coadiutoria datur propter benemerita, & idẽ diſpoſitio ſimpliciter loquens non habet locum in diſpoſitione remunerationis, l. Aquil. reg. ff. de donat. quia illud non eſt verum, ſed datur propter neceſſitatem Eccleſiæ, cui coadiutor non poteſt inferri, c. 1. de cleric. egrotant. 6. & toto tit. extra. & in recompensam ſuorum

laborum coadiutori datur portio fructuum, d. c. 1. de rectoribus. de cleric. egrotant. & idẽ ſi aliunde remunerationem haberet, non deberet ſibi dari accessus, nec quod ſoluatur compensatio quicquam facit, propter compensationem non dicitur Papa à ſua remuneratione vel promiſſione recedere: Non obſtat ſecundõ, quod per appoſitionem manus Papæ dando coadiutorem, ordinariis ceſſantibus, coadiutor de illa diſponere non poteſt. Et iſta coadiutoria de iure licet ſit futura ſucceſſio, nihil de nouo inducit: quia abſque ea etiã ordinarius diſponere non poteſt: quia fuit reſponſum, & primõ dubitatum, an ꝑ ꝑ dationem coadiutoris induceretur talis effectus, vt ordinarius diſponere non poſſit: quia ſimile quid adducebatur de commenda, vbi non habet locum: quia in commenda beneficium vacabat, & Papa per manus appoſitionem declarabat, quod de eo diſponere intendebat: ſed in iſto caſu quando datur coadiutor, beneficium non vacat, ſed facit illud, quod eſt de iure. Et ratio non videtur per talẽ appoſitionem beneficium afficere, ita vt ordinarius ceſſante coadiutoria non poſſet de beneficio diſponere. Sed poſitio, quod Per dationem coadiutorie beneficium eſſet affectum, tamen ꝑ cum Papa dicat in concordatis in d. verſic. reſeruationibus aliis ac præmiſſis diſpoſitionibus non obſtantibus quibuscuque, & iſta reſeruatõ ſeu affectio inter præmiſſa non ſit enumerata, ſequitur, quod talis affectio ordinario nõ obſtat. Etiam fundamentum Domini Martini Antonij, quod ſicut ꝑ regreſſus præſumitur, quia habet cauſam à iure de præterito, ita & coadiutoria: cui videatur dependere ab illo iure de præterito: quia ex præmiſſis colligitur reſponſio, quod ſucceſſio nullam dependentiam habeat à iure de præterito. Immo cum contineat duo, quæ æquè principaliter reputantur pro ſeparatis, iuxta Alciat. in l. 2. ff. de verb. oblig. Non obſtat motiuum Domini Martini Romani. dum dicitur, quod Papa de iure poteſt coadiutorem cum futura ſucceſſione deputare, vt patet in c. ſicut. §. ex his auctoritatibus. l. 4. quæſt. 5. & in c. ſequent. §. non autem. vbi Angelus ſucceſſit in Eccleſia Hipponen. de conſenſu poſſeſſoris: quia non negatur, quin Papa iſtud poſſit, ſed ſtantibus concordatis dicitur, quod poſſima Papa deputando coadiutores cum futura ſucceſſione dicitur concordatis contrahere: ex quo verba concordatorum conueniunt iſto caſu, vt in principio dixi. Et quando Papa in ſimili caſu illorum iurium ex cauſa, de qua ibi, & ſimiles perſonas, de quibus ibi ſit mentio, deputaret, credo, quod natio Germanica nõ contradiceret: & idẽ ſublatis fundamentis fuit concludum, quod deci. Caſſad. eſſet vera.

EPI TOME

Familiaris primi Cardinalis deſuncti, qui ante familiaritatem primi beneficii obtinebat, ſi tranſit ad familiaritatem ſecundi Cardinalis, & ea durante decebat, an Papa debeat conferre de conſenſu illius Cardinalis.

S V M M A R I A.

- 1 Papa an poſſit liberè cõferre beneficia familiaris Cardinalis, ſine conſenſu ſecundi Cardinalis, in cuius familiaritatem tranſiens obierat. & nu. 4.
- 2 Beneficia familiaris moriente primo Cardinalis tranſeunt ad aliam familiaritatem non poteſt lucrari Papa, ſed ex priori familiaritate affecta manent, & ſecundi Cardinalis conſenſus non requiritur.
- 3 Collatio ſi ad aliquem de conſilio alterius, qui mortuus eſt, ſpectet, nec cum conſimili haberi poſſit. pertinebit liberè

ad primum.
 5 *Reservatio maior officiat minorem si sit personalis: secus si realis.*

DECISIO CCXXVII.

Bernardinus de Grassis obtinens quaedam beneficia, & inter alia canonicatum & prebendam Ecclesie Fulgin. primo fuit familiaris Reverendissimi Cardinalis Neapol. & post eius obitum transiit ad familiaritatem Reverendissimi Sabelli: & durante dicta familiaritate obiit, post cuius obitum fuit dubitatum, an Papa posset conferre beneficia vacantia per obitum dicti Bernardini sine consensu Cardinalis Sabelli. Et ad instantiam Datarij 15. Martij, 1549. proposui huiusmodi dubium, an Papa posset libere sine consensu Reverendissimi Cardinalis Sabelli providere de beneficiis vacantibus per obitum Domini Bernardini de Grassis, qui in familiaritate continua & commensalitate dicti Reverendissimi Cardinalis Sabelli decessit, attento, quod Dominus Bernardinus, quod antea fuerat familiaris continuus commensalis bo. mem. Cardinalis Neapol. dicta beneficia obtinebat. Causa erat intitulata Fulginat. canonicatus. istam questionem ponit Sarnen. in reg. de impetrandis beneficiis vacantibus per obitum familiaris Cardin. q. 80. & arguit ad partes, & eam non resoluit. Ego eum casum seu articulum bis posui in Rota, & post binam positionem etiam sumus divisi. Na ego, ex quo causa erat extra Rotam, cum tribus aliis, & sic quatuor, tenebamus quod Papa posset solus conferre abfq; consensu Cardinalis Fundamentum unum in duobus consistit. Primum, quia in reg. referuat beneficia familiarium Cardinalium: & quia ex ista reservatione commodu Papa sentit, & Cardinalis, propter quem vel cuius causa inducitur reservatio, prestat alimentum ipsi familiari, ideo Papa in totum non vult excludere Cardinale a collatione, sed vult facere collationem cum consensu Cardinalis: & cum ille Cardinalis moritur, & ille familiaris transit ad aliam familiaritatem, quod beneficia prius obtenta, Papa non potest lucrari, cum iam beneficia ex prima familiaritate remaneant affecta. Et ideo non est mirum, si consensu secundi Cardinalis non requiratur: quia ex eius familiaritate nihil queritur. Inde inferrebat, quod per obitum primi Cardinalis beneficia remanebant affecta, & reservata: & ista tanquam maior reservatio debebat offuscare aliam ex familiaritate dicti Cardinalis, si que considerari poterat, tanquam minorem: & istud videbatur considerare Commentator in reg. de impetrand. benefic. famil. Cardi. Secundum fundamentum fuit: quia licet ad impetrand. beneficia si familiaritas ei preiudicat, generaliter loquendo, quod requiritur consensus Cardinalis. Tamen postea subdit, quod familiaris fuit duorum Cardinalium, quod requiritur consensus primi Cardinalis, si est mortuus. Casus est omisus a regula: & ideo dicitur determinari secundum dispositionem iuris communis: & de iure est, si vbi collatio pertinet ad aliquem de consilio alterius, & ille est mortuus, cum consilio haberi non possit, collatio liberè ad primum pertinebit, & ideo dicit. text. in c. 1. §. fin. ne sede vacan. in 6. Ergo erit dicendum in isto casu, quod Papa qui debet conferre de consensu primi, nam ille primus mortuus non posset consentire, quod collatio liberè spectat ad Papam. Alij vero quatuor tenuerunt contrarium, videlicet quod Papa teneretur conferre cum consensu Cardinalis, moti amico fundamento, videlicet propter generalitatem regule de impetratione beneficij vacan. per obitum familiarium Cardinalium. Nam regula in

principio vult, quod debeat intervenire consensus Cardinalis: & licet regula dicat, quod quando est familiaris duorum Cardinalium, & requiratur consensus primi tantum, quando primus moritur remanemus in terminis regule: vt illius consensus requiratur. Itē propter expelas, quas secūdus Cardinalis illi familiaris sua ministrat, propter quod Papa vult, quod consensus debeat prestari. Non obstat, quod dicebatur de minori familiaritate, vt illa secunda familiaritas Cardinalis debeat ad primam reservationem Papae observari: quia dicebat vnus ex istis quatuor, quod illa reservatio esset realis, & non personalis: quo casu istud non procedit, vt declarat Sarnen. in reg. de impetran. beneficiis familiarium, q. 15.

EPITOME.

Portio & dignitas in Ecclesia Salamantina non sunt beneficia incompatibilia nec ex iure, nec ex constitutione Nicolai V.

DECISIO CCXXVIII.

In causa Salamantina canonicatus, 23. Martij, 1549. proposui dubium, an portio & dignitas sint beneficia incompatibilia in Ecclesia Salamantina de iure, vel ex forma constitutionis Nicolai Papae V. Et fuit resolutum, quod de iure non essent incompatibilia, per consil. Cardin. 3. Ex constitutione Nicolai non erat etiam beneficium incompatibile: quia licet beneficium dicat in 10. cap. & idem dicit in 14. & 15. cap. quod vacante dignitate provideatur de ea antiquiori canonico, & canonicatu antiquiori portionario, & de portione antiquiori capellano, & sic in capitulo debet providere, & non potest providere, nisi beneficium vacet, sequitur, quod inducitur vacatio: Et per consequens ex ista constitutione incompatibilitas: quia fuit responsum primum, quod ista ratio non erat bona, Capitulum debet providere, seu provideat, ergo beneficium vacat: quia debet intelligi, quod debet providere, videlicet eo dimittente: & si nollet dimittere, vel non ascendere, per sententiam erat cogendus, ita quod non erat verum dicere, quod inducitur vacatio ipso iure: quia non est dandam nisi in casibus à iure expressis. Item & 2. fuit dictum, quod illa capitula 10. 14. 15. loquebantur, in quibus provisio spectat ad capitulum vel Episcopum, & sic vt mensibus ordinariis: non autem eramus in provisione Apostolica, de qua constitutio non loquitur, Et Antonius Loarte per Papam fuerat provisus, & ideo non eramus in terminis constitutionis.

EPITOME.

Verba privilegij scriptorum quomodo interpretata.

DECISIO CCXXIX.

Dubitavit Dominus Antonius Augustinus 15. Februarij 1549. in vna Conchen. parochialis Sancti Iacobi Huerta. an privilegia scriptorum iuvent eos ad expectatias sub quacunque data futuras: & fuit resolutum, quod sic, ex istis privilegij verbis: vbi ita dicebatur: Ipsisque familiaribus concessum, quod in assequutione canonicatus & aliorum beneficiorum, quae vigore gratiarum expectatiuarum eis subdata Calēd. Septembris, Pontificatus anno secundo per nos concessa, aut sub alia data concedenda, erant referenda ad verba gratiarum expectatiuarum, non autem ad verbum extensionum.

EPITO-

EPITOME.

In causa Fundan. Præceptoriaz.

SUMMARIA.

1 *Beneficium si per promotionem Episcopi in Curia factum vacaverit apud Sedem, potest Præceptor generalis contra Episcopum agere vt ordinarius, vt remoueat, & postea de beneficio alteri provideatur.*

DECISIO CCXXX.

In causa Fundan. Sancti Antonij, proposui dubium die Veneris 22. Martij, 1549. posito, quod beneficium, de quo agitur, per promotionem Episcopi in Curia factam vacaverit apud Sedem, an Præceptor generalis Neapolitan. possit agere eo modo, quo agit contra Episcopum possessorem. Et fuit resolutum, quod et tēto. Alvarus de la Guardia erat Præceptor generalis, & Vicarius Abbatij S. Antonij, licet de isto beneficio tanquam vacante in Curia disponere non possit, quod vt Vicarius & ordinarius agere poterat contra Episcopum, vt remoueretur, & provideatur postea de beneficio & Præceptoriaz per illum qui de ea, disponere poterat.

EPITOME.

Supplicationibus extractis ex registro Legati de Latere adhibenda est fides, si non ad canonizationem, sed ad probandum provisionem esse certis personis factam producantur: & si liber pro legali habeatur.

DECISIO CCXXXI.

Proposuerat Dominus Peregrin. 22. Martij 1549. in vna Terracon. Canonicatus & præbendæ dubium, videlicet vtrum supplicationi extractæ ex registro legati de Latere standum sit. Et licet pro parte negatiua allegaretur decis. 221. & 681. in antiq. de quibus meminit Staph. in tracta. de lit. grat. & iusti. fol. 140. q. 2. in quibus dicitur, quod supplicationibus iudicaretur: & in casu isto istæ supplicationes non erant productæ, vt canonizarentur, sed vt eis probaretur, quod de certis beneficiis erat provisum per legatum certis personis, quod postea cessaret, & ista cessatio petebatur canonizari. Et ideo fuit conclusum, quod si ille liber, ex quo erant extractæ istæ supplicationes erat tentus per personam legalem & quod esset ordinatè tentus, & quod per Cardinales & alios erat tentus pro libro legali, quod istæ supplicationes facerent fidem ad finem, de quo agebatur. Non obstat, quod extractis ex registro supplicationum Papæ non statuitur: Ergo à fortiori supplicationibus extractis ex registro legati: quia fuit dictum, quod illæ decis. pendebant ad effectum, vt ex illis supplicationibus canonizatio peteretur.

EPITOME.

Regule de mutationibus collationum requirenti consensum debere prestari intra triduum, præsumitur satisfactum, ex quo sunt expedite literæ.

DECISIO CCXXXII.

In vna Paduan. parochialis Sancti Antonij, corā Do. Ant. Augustino 22. Martij, 1549. fuit resolutum, quod dicens formam regule de mutationibus collationum non esse seruatum, videlicet consensum non fore extensum post triduum, ex quo ille, contra quem opponeretur, habebat literas expeditas: & præsumptio erat pro executorialibus, & maxime cum

regula dicat, quod aliter expediri non possint: Et cum actus reperiretur factus, præsumebatur in tempore factus, per ea quæ dicit Abbas in c. biduum. de reg. iur. Deci. in c. in præsentia. in 10. notab. de probat.

EPITOME.

Exceptio vel replicatio quando dicatur requirere altiore indagationem.

SUMMARIA.

1 *Saluanum interdictum admittit de iure exceptionem dominij incontinenti probandi.*
 2 *Exceptio de statutis vrbis contra donationem factam an requirat altiore indagationem, sic vt exceptio dominij opposita pro donatario non dicatur incontinenti probari.*
 3 *Questio dubia in iure, quæ varias habet opiniones Doctorum, & in qua non reperitur communis opinio, altiore requirit indagationem.*
 4 *Questio in iure dubia, licet varia de ea Doctorum sint opiniones, si tamen pro vna parte communem habeat opinionem, ius clarum continere dicitur, & altiore non requirere indagationem.*
 5 *Statutum laicorum de donationibus non comprehendit donationem clericorum, quæ de bonis suis etiam in laicorum fauorem disponunt.*

DECISIO CCXXXIII.

Die 29. Martij, 1549. dubitavi in causa Roman. castri Felician. præsupposito, quod iudicium Feliciani interdicti de iure admittat exceptionem dominij, quæ incontinenti probetur, & sine veri præiudicio, quod Archiepiscopus testatus esset de castro Feliciani, & donauit, asserens se dominum, & vterque videlicet Henricus & Comes ex iure Archiepiscopi veniant, an
 2 *exceptio de statutis vrbis contra donationem ipsi Comiti factam, per Illustrē Dominam Helenam opposita, ita dicatur requirere altiore indagationem, vt exceptio dominij opposita pro parte Comitum facta, non dicatur incontinenti probari. Fuit resolutum, quod licet exceptio, de statutis, pro parte Domine Helenæ opposita, videretur requirere altiore indagationem, tamen exceptio dominij, opposita pro parte Comitum non requirebat altiore indagationem nisi ex replicatione Domine Helenæ: & ideo non esse referendam ad merita causæ: sed esse executiendum, an dicta statuta obtarent donationi, per decis. Matr. Afflic. 63. incipien. fuit dubitatum. Item & secundo fuit dictum, quod licet quæstio sit dubia in iure, quæ habeat varias opiniones Doctorum, & in qua non reperitur communis opinio, sed est intricata propter opiniones, dicatur requirere altiore indagationem, & ita intelligit Caputaquen. decis. Neap. 10. colum. fin. Tamen quando
 3 *quæstio, licet in ea sint variaz opiniones Doctorum habet communem opinionem pro vna parte, tunc dicitur continere ius clarum, & non requirere altiore indagationem. Et isto casu communis opinio erat, quod statutum Felicianum non caperet donationem clericorum, in qua disponebant de bonis propriis etiam in fauore laici, per ea quæ dicit Dec. in c. ecclesia sancte Mariæ. col. 23. vers. si. occurrit illa questio, de conslit.**

EPITOME.

Simoniaca illa est electio, de qua hic.

SUMMARIA.

1 *Electio cum pacto, quod aliter quid exprimit, quam de iure iussit, est simoniaca.*

Parochialis Ecclesie rector duos secum clericos de iure habere tenetur.

DECISIO CCXXXIII.

Dubitari die 23. Martij, 1549. in causa Bononien. sancti Thomae de Brauia, an electio facta de fratre Hieronymo fuit simoniaca: & fuit resoluta, quod esset simoniaca: quia continebat pactum, quod haberet secum duos clericos Bononien. & inter alios vnum filium ex vno de electoribus: & licet Rector parochialis Ecclesie debeat habere secum duos clericos de iure: Tamen quando exprimitur aliter, quam iussit de iure etiam quod simus in spiritualibus inducit simoniam, ita Deci. in c. significasti. col. 5. nu. 17. de electione, & exprimitur, quod iste teneatur habere clericos Bonon. & vnum ex filiis electoris, est exprimeret aliter, quam iussit de iure: & ideo pactum erat simoniacum. Nunc erit videndum an frater Hieronymus habuerit notitiam de dicto pacto, & an per praesentationem fuerat recessus a dicto pacto: & casu, quo electio esset simoniaca, an simus in terminis c. nobis. de simon.

EPITOME.

Regula de infirmis resignantibus habet etiam locum in resignatione ex causa permutationis & data aequalitate.

DECISIO CCXXXV.

Die 27. Maij, 1549. fuit resolutum in vna Maioricens. sancti Nicolai, coram D. Antonio Augustino, pro Mattheo filio contra Franciscum Thomam Iasquet, quod regula de infirmis resignantibus habet etiam locum, quando resignatio fieret ex causa permutationis, & quod permutatio esset aequalis: & fuit praesuppositum fore in illo casu propter verba regulae, quae dicunt etiam ex causa permutationis, quicquid dixerit Sarni. in commento reg. de infirmis resigna. q. 19.

EPITOME.

Is quanto tempore habita pro extincta etiam quoad partem, vide commentatorem regularum cancellariae super reg. 23. pag. 5. in princip.

DECISIO CCXXXVI.

In vna Zamoren. parochialis de Villabar, coram D. Achille, 27. Martij, 1549. fuit tentum, quod lis mota ab eo, de cuius aliquo iure non constabat in actis, sed tantum de solutione, & quod esset elapsus decennium a die motae litis, & postea superuenerat dominus mouens litem, qui triennio possederat, possit gaudere beneficio regulae de trienniali. Sed istud fuit determinatum per decisi. 2. Bisignet. de rerum permutat. vbi q. litis motio iniusta non habet vitium litigiosum, & ista dicebatur satis iniusta, ex quo non constabat de aliquo iure mouentis: & in isto casu, fuit dictum, quod dato, quod deficerent viginti dies ad complendum decennium, tamen ex quo erat modicum tempus, quod perinde erat, ac si decennium completum fuisset.

EPITOME.

Non fuit causa rationabilis, ex qua in concessione decimarum facta laico venient decimae noualium.

SVMARIA.

- 1 Noualiorum decima etiam propter recuperationem terra a manibus infidelium non debetur.
2 Episcopus non potest in praedictum successorum donare: sed ipsius donatio sic interpretatur, ut minus ius commune ledatur.

DECISIO CCXXXVII.

In causa Malacitanens. decimarum 16. Martij, 1549. proposui, an sit aliqua rationabilis causa, propter quam in concessione decimarum veniant decimae noualiter: & fuit resolutum, quod causa recuperationis a manibus infidelium, nec quod concessio erat remuneratiua, non erat causa rationabilis. Nam tex. in c. tua. §. nec occasione, de decim. vult, quod in concessione decimarum facta laico non veniat decimae, quae ex causa antiqua prius concedebatur: quia auxilio eorum fiebat recuperatio a manibus infidelium, & defendebatur Ecclesia, ut declarat gloss. in cap. quibus de decimis, & Abb. in c. cum Apostolica. de his quae sunt a praelatis. & tamen non fit extensio ad noualia, ut dicit text. in d. c. tua. & gloss. in dicto c. quamuis. in fin. Nec verba concessionis Roderici, in quibus dicitur, quod donat decimas, quae debentur, & debebantur, pertinent & pertinebant, fuerunt habita in consideratione: cum Episcopus non potuisset in praedictum successorum donare. Tum quia illa verba intelliguntur de decimis, quae sunt de presenti, quae debentur & debebantur in futurum, ut minus ledere- tur ius commune, ex quo eramus in concessione decimarum, quae fiebat laico quae erat stricte interpretanda: & ideo fuit dictum, quod rationabilis causa esset, si primo loco, antequam terree essent reductae ad culturam, essent pacuae, ex quibus soluerentur decimae, vel si a principio tempore concessionis nullae decimae ex illis terris percipiabantur.

EPITOME.

Portio de qua hic non litigiosa.

SVMARIUM.

- 1 Portio obtenta tempore, quo antiquior noluit ascendere non est litigiosa.

DECISIO CCXXXVIII.

In vna causa Salaman. Canonicatus, pro Antonio Loarte, contra Michaellem Aluaro, 1. April. 1549. dubitauit, an portio obtenta per Antonium tempore, quo Antonius voluit ascendere ad canonicatum, esset litigiosa. Fuit resolutum, quod non quia ex quo Antonius Palenzuela vigore commissionis per eum presentate dicit in commissione, quod tantum erat seruatum, quod Antonius Palenzuela non debebat de nouo seruare, per decisi. 406. in nou. & Felin. in c. cum super. column. penultim. versicul. & dixit, Rota de re iudic. item dicit, quando aliquis venit ad causam, quod processus non est reuocandus.

EPITOME.

Iurisdictio non censetur data Episcopo Augustano cumlatiue cum praelato inferiori.

SVMARIA.

- 1 Dicitio Praelatus, an comprehendat saltem Episcopos, an vero etiam inferiores ab eo, sic ut iurisdictio omnibus accumulatiue concessa dicatur.

1 Iurisdi-

- 1 Iurisdictio praelatorum regularium in monachos suos priuata est ad Episcopum.
2 Iurisdictio cumulatiue data censetur, si de ea danda tractetur, non autem si de conseruanda praelati in monachos suos.
4 Episcopus non potest concurrere cum Praelato in correctione Monachorum, qui parochiales administrant.

DECISIO CCXXXIX.

Die prima Aprilis, 1549. dubitauit in causa Augustan. iurisditionis, an verbum praelati, de quo in c. 3. §. 5. intelligatur de Episcopis saltem accumulatiue cum in inferioribus praelatis. Et pro parte affirmatiua videtur, quod saltem cumulatiue comprehendit Episcopos, adducebatur fundamentum: quia iurisdictio censetur cumulatiue concessa: & ideo praedicta visitatio concessa censetur accumulatiue ad tributa, Ias. ibi ponit communem in l. quod in rerum. §. si quis column. penult. versic. breuiter. ff. de legat. 1. in c. pastoralis. in princip. de offic. ordinari. Sed non obstat. Fuit resolutum, quod nec etiam censetur cumulatiue tributa. Nam licet verbum praelati comprehendat etiam Episcopos, & alios superiores, sed etiam alios Praelatos inferiores, ut est text. in c. Roman. §. ab Archidiacono. de appellat. in 6. & in c. 1. §. nec etiam suffraganeum. de for. compet. in 6. tamen quia hic agitur de iurisditione praelatorum regularium super monachos suos, quae iurisdictio est priuatiua ad Episcopum, ut per Abb. in c. pastoralis. & ibi Felin. col. 4. versicul. limita 7. de offic. ordinari. ideo cum praelatus inferior habeat iurisditionem priuatiue ad Episcopum, non est dicendum, quod constitutio Concilij fuit providere contra exemptos, & a praelatis suis corrigi debeant, non autem Praelato iurisditionem habenti aliquam tribuere velle. Non obstat, quod quando dicitur iurisdictio, censetur data cumulatiue, allegando Iason. in d. l. quod in rerum. §. si quis post. quia verum est vbi tractatur de danda iurisditione: constitutio autem conciliaris non tractat de danda iurisditione, sed tantum de conseruanda praelatis suis: & ideo in casu isto conclusum fuit, quod Episcopus Augustanus non potest concurrere: cum Praeposito montis Iouis in correctione suorum Monachorum.

EPITOME.

Retentio in promotione nec solutio censuum longo tempore isto casu non profuit.

SVMARIA.

- 1 Retentio in promotione ad Episcopatum concessa cum sit subreptitia, non suffragatur Episcopo.
2 Commenda, quae possessa est per 10. annos, narrata vera esse praesumitur, nisi expressus Praelati productione tituli constet, praelatum non fuisse datam in titulum sed in commendam.
3 Censuum receptio non suffragatur Episcopo: nec potest ab ordinario ad exhibendum dignitate titulum possessor cogi, nisi illa possessio sit contraria.

DECISIO CCXL.

In causa Fundamenti Sancti Antonij prima Aprilis, 1549. proposui, an retentio in promotione ad Episcopatum concessa, vel quia longo tempore, soluit census Aluaro tanquam Praeceptorum, suffragatur Domino Episcopo Firmano: & fuit resolutum, quod retentio

in promotione tanquam surreptitia non suffragatur, quia erat fictitia: cum in ea diceretur, quod praepetoriam retinebant in commendam: quia si dixisset Papa, quod eam in titulum & non in commendam retinebant, prout per eum articulatus fuerat, & probatus, Papa difficiliter consensisset: vel etiam quod eodem modo concessisset, quia erat obreptitia, reddebat gratiam nullam, ut per Inno. in c. super literis. col. 1. de rescript. Non obstat, quod ex quo possederat prius ante promotionem per 10. annos, quia erat praesumendum, quod commenda narrata esset vera: quia fuit resolutum, quod illud esset verum, quando ipsemet Episcopus Firmanus non produxisset titulum suum: ex quo constabat quod praepetoria ei in titulum & non commendam fuerat concessa: quia melius fuisset, quod non produxisset titulum infectum. Non obstat, quia quod post 10. annos Abb. seu Aluaro vicarius receperat census ab Episcopo Firmano, quod talis receptio Episcopo suffragaretur, & ideo non posset amplius cogi ab ordinario ad exhibendum titulum praepetoriae: ex quo tacite fuerat approbatus, ut per Bart. in c. ordinarij. in prin. de offic. ordinarij. in 6. quia fuit responsum, quod Prob. ibi declarat istud, nisi illa possessio esset contra ius, prout est in casu isto, in quo Episcopus Firm. post promotionem de iure praepetoriam retinere non poterat, & sic poterat cogi ad exhibendum titulum suae dispensationis. Non obstat solutio plurius annorum,

EPITOME.

Consuetudo, ut delegatus non inferat in citationibus facultatem suam praeter ius est, & non contra.

SVMARIA.

- 1 Consuetudo non inferendi facultatem a generali vicario in citationibus non contra, sed praeter ius est, & quare.
2 Executio si dirigatur alicui, & magnum agatur praedictum requiritur facultatis suae a delegato inferio in citatione decernenda.
4 Iurisditionis iudicis certum esse, est contrarium in legis, si res sit grauis, & magnum praedictum, requiritur quoque 40. annorum praescriptio.
5 Consuetudo licet contra communem sit opinionem, non est tamen contra ius.

DECISIO CCXLI.

In vna CaesarAugustan. Praeceptorum de Algenibria 1. Aprilis 1549. dubitauit D. Fabius, an consuetudo, ut locum tenens generalis Magni Magistrum non inferat suam facultatem in citationibus, esset contra ius vel praeter ius, ita ut sufficerent decem anni: & aduertere, quia fuit praesuppositum, quod locum tenens esset delegatus. Et fuit resolutum, quod consuetudo esset praeter ius, & non contra: quia nullibi cauatur in iure, & est non dare legem vel canonem expresse requirentem istam insertionem. Nam in c. de dilatione. ibi fuit contingetia facti. tex. in c. iurisdictio de offic. de leg. procedit, quando praeter ius dirigatur alicui, & si fuimus in facto graui, & sic dicitur in terminis prohibitis de iure fisci, lib. 1. l. 1. de mandat. Princip. & loquitur etiam in graui praedictio: & creditur illi, qui dixit se missum a Principe, ut faciat quicquid fecit: & in isto casu tractabamus de primo iudicio, quod per comparitionem tollitur. Non obstat, quod saltem est contra rationem legis, ut quis certus sit de iurisditione iudicis: quo casu consuetudo annorum 40. requiritur

ritur, vt per Felin. in c. statum, nu. 4. de maiori. & obedi. quia fuit responsum, quod illa ratio, vt quis sit certus de iurisdictione iudicis, procedit in grauibus, & iuribus, de quibus supra: Secus autem est in his, quae modici sunt praedicti, & tanto magis in casu isto, in quo incitatione aderat sigillu Conuentus & Vice cancellarij Religionis. Non obstat, quod f esset contra opinionem communem volendo, quod facultas debet inferri: quia licet sit contra communem opinionem, non tamen est contra ius.

EPITOME.

Stilus, quod non fiat citatio ad sententiam, isto casu non probatur: & an intersit, quod sententia reuocetur.

SVMARIA.

- 1 Stilus, qui citationem ad sententiam non exigit, cum sit iuri contrarius per testes non deponentes de obseruantia non probatur.
2 Sententia ex stilo non probato lata sine citatione, si intersit, reuocari debent.

DECISIO CCXLII.

IN causa Galaguritan. subsidiorum, 5. Aprilis 1549. dubitauit, an per testes examinatos probetur stilus, quod ad sententiam in oppido Valissoleti non fiat citatio: & si non, an intersit pro parte Episcopatus sententias latas reuocari. Quoad primam partem fuit dictum, quod f stilus non probaretur: quia stilus erat contrarius, & testes non deponebant de obseruantia in oppido Valissoleti coram iudicibus ecclesiasticis delegatis. Quoad secundam partem fuit dictum, quod ex quo in Rota pendebat causa super eo, quod parochia de Hero & Hurones pretendebant se grauatos, quod non tenerentur contribuere pro tertia parte, quod viderentur testes examinati pro parte Episcopatus de Rozas, an ipsi probarent, quod etiam quod subsidium imponatur exigendo per veros valores, & etiam tali casu quod tertia pars spectet ad parochias de Haro & Hurones, et si ipsi probarent, ex eo per sententias Archiepiscopatus reuocarent sententias: si autem istud non probaretur, quod illi delegati etiam Cardinalis tenerentur exigere secundum veros valores, stante concordia facta inter Cleru & Imperatore.

EPITOME.

Oppositio de decimis statutis per Dominam Helenam recipiat replicationem ipsius D. Helenae, & non exceptionem Comitum.

SVMARIA.

- 1 Insnuationis defectus ex statuto proueniens inducit nullitatem donationis, nec potest iuramento suppleri.
2 Statuta producentia si a sua parte habeat difficultatem, discutendum est an casus controuersus contineatur sub statuto, & non est referuandum ad merita cause.

DECISIO CCXLIII.

Die octaua Aprilis 1549. in causa castri Feliciani, proposui, praesupposito, quod D. Helena f possit dicere de nullitate donationis ex defectu insnuationis ex statuto proueniens, sicut & eius Auctor possisset, an oppositio de decimis statutis recipiat exceptionem Comitum ad replicationem ipsius Dominae Helenae, ita vt non sit referuandus ad merita cause, sed discutendum in hoc iudicio, iuxta decisio. Afflicti. 63. Quia Comes, qui poterat excipere in hoc iudicio, vt supra dictum est, de dominio incontinenti proban-

do, producebat donationem de iure validam, ex quo erat iurata. Et dato, quod haberet defectum insnuationis, non poterat iuramento suppleri, de debebat criticare, quod statuta comprehenderent Clericum donantem. Nam non sufficiebat producere statuta, sed quod comprehendebant casum, de quo agebatur & ideo f cum difficultas orietur ex parte Dominae Helenae producentis statuta, erat discutiendum, an comprehenderent casum vel non, & non erat referuandum ad merita cause.

EPITOME.

In causa Colonen. legitimitatis.

SVMARIA.

- 1 Ignorantiam probabilem non potest causare contrahens cum professi, in inclusorio inter Moniales habitante, que ita vt in habitu est iudicari debet.
2 Statum eius, cum quo contrahitur, debet indagare contrahens, si contrahat cum alienigena, & non ex eodem loco oriunda, praesertim si sit religiosa, aut habitu religioso incedat.
3 Edicta congruenti loco & tempore non proposita bonam fidem non faciunt, nec contrahentem matrimonium cum alienigena habitu religioso uente purgant.
4 Fama & vox publica quando non excusent, nec in bona fide matrimonium contrahentem cum religiosa constituunt.

DECISIO CCXLIIII.

IN causa Colonen. legitimitatis, 10. Maij 1549. proposui praesupposita professione Sophiae in loco de Niuerstat, & quod ab eo loco discessit, & uenit ad locum Distarum, in quo inter Biguttas Inclusorij ad 4. annos permanit: non tamen probatur, quod dictae Biguttas emittant professionem, saluo, quod domus uocaretur Inclusorium, & haberet transitum liberum ad ecclesiam, seu illi contiguum locum, in quo per fenestras cancellatas diuina audirent, & orarent personae illae: nec non quod portarent habitum religionis, & nominarentur sorores, & reputarentur personae religiose, in vulgari Germanico itegabent personae, & se pro talibus reputarent: & quod Ioannes eodem tempore, ac dudum antea, in domo sua habitauerit, & de tali cohabitatione, nominatione, reputatione, habitu, ac perseverantia ipsius Sophiae in dicto inclusorio, & inter dictas Biguttas notitiam habuerit: & orta fama impragnationis Sophiae, ab ipso Ioanne in eandem libidinem ipsa secum extra Monasterium conspiraret, se absentando a loco, cum eodem recesserat Colomo: & tandem in uillagio Ancherot, patre mortuo, vna cum duabus prolibus aduersariis dudum antea natis, & Sophia illorum matre, ibidem incognita, & habitu seculari gestante comparuerit, & matrimonium contrahendo edictum ibidem publicauerit: & post aliquot annos Ancherot recededo: & vna cum Sophia reuersus ad Distarum locum cu ipsa in domo sua habitare cepit: & testes plures in loco Distaru ipsos coniugatis & coniugibus reputarunt: & ab aliis reputarunt uisite seu audiuisse dixerunt: & duo testes de communi fama matrimonij in oppido de Niuerstat, an deteoto postea impedimento professionis ex reputatione huiusmodi defectus suppleatur dictorum, & Ioannes dicatur esse in bona fide, vt proles praedicta quoad eum dicatur legitima, seu legitimata, seu legitima, etiam quoad successione, & in terris Imperij: Et fuit facta resolutio pro parte negatiua, quod f quoad Ioannem non posset bona fides causari ex aliqua probabili ignorantia facti dicti impedimenti: Et talis bona fides debet adesse tempore conceptionis vt p Abb.

Abb. in c. referente. qui filij sint legitimi. At hic nulla est bona fides, cum Ioannes nouerit Sophiam cohabitantem tanquam religiosam & in inclusorio. Et licet non probeat, quod tales ibi habitantes professionem emittant: Tamen talis Sophia erat iudicanda, qualis in habitu reperiebatur: & indagandum erat, quod esse poterat, ex quo f quis tenetur indagare statum eius cum quo contrahere debebat, l. qui cum aliquo contra hit. ff. de reg. iuris. Ista ergo diligentia indagandi statum eius, cum qua contrahit: ex quo contraheret alienigena, & non oriunda ex loco Distarum: & quia erat in habitu religioso, debebat diligentia inquirere de statu Sophiae. Et cum f edictu no proposuisset, nec in dicto loco Niuerstat, nec dicto loco inclusorij: Sed post impragnationem facta inde recesserat, & in loco Ancherot edictum proposuisset, & sic non fuisset propolita in loco debito, iuxta doctrinam Praepos. in c. fin. qui filij sint legitimi: & alia resolutu fuit, vt supra annotauit, sequitur, quod illa mala fides Ioannis contrahentis cum alienigena, & existente in habitu religioso, no fuit purgata per propositionem edictorum in loco. Et non obstat f publica vox & fama orta ex quo probalibus ipsi ad inuicem se habebant, & uidentes tractatu eorum poterat credere, vel quod Sophia non esset professa, vel quod si sciebant professionem, matrimoniu esset ex dispensatione apostolica, uidelicet cum ista publica vox & fama esset expulsiu ab animo, & factum ipsius Ioannis nullatenus poterat purgare mala in fide Ioannis. Et idem fuit dictum de testibus deponentibus de publica voce & fama in loco de Niuerstat. vide infra decis. 251. 262. 257.

EPITOME.

Causa venditionis in contractu iurato praesumitur vera.

SVMARIA.

- 1 Contractus venditionis a minore factus cum iuramento etiam absque causa, validus est.
2 Infirmamento causam aliquam asserenti & exprimenti in contractu venditionis inter personas non prohibitas statuta.
3 Minores non possunt bona immobilia absque causa & decreto iudicis alienare, nisi iuramentum interueniat, quod minorem maiorem facit, & omnes solennitates requisitas supplet.
4 Decretum iudicis quamuis asseritionem causa non iustificet, minoris tamen iuramentum contractum, omnia que in eo contenta confirmat.
5 Iuramentum minoris in bonorum alienatione ex falsa causa interpositum contractum venditionis confirmat, si de falsitate nihil constituerit: secus si causa falsitatem non ignorauerit minor.

DECISIO CCXLV.

IN causa Romana medietatis fructuum, & Casalidis delia Bortachia, 10. Maij 1549. proposui, an ex quo uenditio facta fuit ex causa xris alieni, & quia creditores urgebat, praesumitur valida, ex quo sumus in contractu minorum iurato: & fuit resolutum, quod ex quo f contractus venditionis, factus a minore cum iuramento absque causa, est validus, per authent. sacramenta puber. idem erit dicendum, quando contractus venditionis erat factus ex causa, quae asserbatur in instrumento. Nam tali asseritioni inter personas non prohibitas standum est. Nam si minor uendens cum iuramento sine causa asseritionis no esset prohibitus contrahere, & talis contractus tenet, ergo idem erit dicendum,

quando cum iuramento contrahit, & causam exprimit quia f isto casu cide asseritioni standum est, vt in simili dicit Ripa lib. 3. suaru respol. respol. 3. col. fin. ubi dicit, quod quando sumus inter personas no prohibitas, statuta asseritioni: vt in casu isto minor cum iuramento non prohibetur, immo teneatur seruare contractum. Non obstat tex. in l. magis puto. ff. de reb. eorum ubi minores f non possunt vendere bona immobilia absque causa, & decreto iudicis: quia ille tex. no procedit, ubi interuenit iuramentum, quod facit minorem maiorem, & supplet omnes solennitates requisitas. Et tanto magis erit dicendum in casu isto, ubi erat obligatio in forma Camerae, ubi erant clausulae in parte renunciatua, in quibus renunciatur rei non sic gesta, aut aliter facte doli, visimulationis, exceptionis, & generaliter omnibus aliis exceptionibus: & promittit contra praemissa omnia, & singula non dicere, uenire, aut facere: & sic iurat, & promittit, ita quod non solum sumus in iuramento asseritionis, sed etiam promissione. Quare si illi della Cithara possent dicere causam non esse veram, nihil dictum esset, quod aperire uiam perierit: cum ex clausulis positis in dicta parte renunciatua, apparet quod ipsi non possint dicere asseritionem non esse veram, & sic admittendo eos ad dicendum non manifeste procurarent. Non obstat, quod esset resolutum, quod f decretum iudicis non iustificaret asseritionem cause, vt aliis erat resolutum: quia licet decretum non iustificaret, tamen iuramentum contractum, & omnia in eo contenta, confirmabat: ex eo quod ita erat iuratum. Non obstat, f quod iuramentum ex causa falsa interpositum contractum venditionis non confirmabat, prout aliis in ista causa resolutum fuerat: quia istud erat uerum, si constaret de falsitate cause, & si non constaret, standum erat asseritioni, de qua in contractu venditionis.

EPITOME.

Pensio legitime dicitur traslata, dato, quod bulla fuerit inserta in processu coram transfereute producta, fuit iterum posita 24. Maij 1549. idem statutum.

SVMARIA.

- 1 Pensio litensis non nisi in processu fulminato insertis & non presentatis, traslata sortitur effectum.
2 Pensionis traslatio litensis no presentatis, cum index potestatem suam & formam ignoret, non tenet.
3 Insertum quamuis non probet, potest index ei pro parte non opponente fidem dare.
4 Citatio in actu traslationis non requiritur: et si parte nihilominus comparente opponatur, litere originales si productae fuerint in tempore productae esse censentur.
5 Index transfrens inferio seu exemplo credit, si index processus appposito sigillo suo attestatus fuerit se originales uidisse literas.
6 Citationi sine insertione facultatis originalis credendum est, si a Popa Curio fiat.

DECISIO CCXLVI.

IN vna Zamoren. pensionis 11. Aprilis 1549. proposuit D. Achilles, an pensio f fuerit bene traslata, attento, quod litere non fuerunt, nec sunt presentatae, nisi insertae, in processu fulminato. Et prima facie uidebatur dicendum, quod traslatio non teneret, per decis. in nou. 459. quia f quando litere non presentantur, traslatio non tenet, vt dicit ista decisio: & quia iudex ignorat potestatem suam, & formam: & istud & potest dici

dici in casu nostro, quod quandoquaque infertum non facit fidem, Authen. si quis in aliquo. C. de edend. iudex videtur ignorare facultatem & formam. Sed non obstante hoc fundamento fuit contrarium resolutum: quia per productionem inferti iudex erat certus de iurisdictione & forma eius, & ita cessabat ratio nostrae decif. Non obstat, quod infertum non probat: quia fuit responsum, quod imò iudex potest dare fidem inferto, & exemplo parte non opponente, vt per Dec. in Authen. si quis in aliquo. iuxta fallen. C. de eden. sic etiam iudex potuit credere huic inferto. Non obstat, quod pars non potuit opponere: quia non fuit citata, quia respondetur, quod in actu translationis citatio non requirebatur, & nihilominus quando pars postea opposuit, statim fuerunt productae literae originales, & sic videbatur in tempore productae, vt per Dec. in dicta authen. si quis in aliquo. in 1. not. & in c. 1. not. 1. de fid. instrumen. Et tanto magis cum non essemus in casu isto in nudo exemplo, attento quod iudex pro cessus attestabatur vidiisse literas originales, & eas inseruat, & sigillum suum apposuerat, vt merito iudex transferens adhiberet fidem ipsis, iuxta notata in c. cum interpretatus. de offic. delega. vbi Felin. in 2. col. dicit, quod sicut quando citatio mittitur in longinquas partes, debet inferi facultas: illud tamen fallit, quando habet adminiculum, vt puta si est facta per curforem Papae: quia tunc sine infertione facultatis citacioni creditur.

EPITOME.

Literae isto casu quoad valorem & possessionem non sunt verificandae.

SUMMARIUM.

- 1 Beneficium impuberi commendatum si sit, & possessio durante commenda capta, non sunt verificandae valoris aut pensionis literae, nec professionis emissio, & numer. 3.
- 2 Beneficia commendata non comprehenduntur sub reg. de exprimendo valore.

DECISIO CCXLVII.

In causa Casaraugustana Praeceptoriae del Villel, dubitauit 13. Maij 1549. an D. Hieronymus teneatur iustificare literas suae commende quoad valorem Praeceptoriae, & ipsum emisisse professionem. Ex vno fundamento Domini inclinabant, quod non teneretur verificare valorem nec pensionem, ex quo beneficium huic Praeceptoriae erat commendatum ipsi Hieronymo, existenti tunc in 11. suae aetatis anno vsq; ad aetatem legitimam, & possessio capta per Hieronymum fuerat capta durante Commenda, & sic antequam legitimam aetatem attingisset, & sic 14. annum: quo tempore in titulo sibi concederetur emissio prius per eum professione. Ratio fuit, quia in beneficiis commendatis non habet locum regula de valore, vt per Sarn. in reg. de non exprimendo. q. 7. & ita etiam non tenebatur professionem verificare, ex quo omnia erant facta durante Commenda.

EPITOME.

Contrauentum testamento an isto casu fuerit.

SUMMARIUM.

- 1 Legatarij pretendentes appellatione vineae venire alia, quae in legato non veniunt, si probabiliter dubitauerint, non priuantur legato ex testamento iis competente.

In vna Romana honorum pro Belagufis contra R. chum Blancalana, dubitauit 13. Maij 1549. an per Belagufos vltimo testamento sit contrauentum, sine priuati legato. Et fuit resolutum, quod cum Belagufi venirent ex testamento, pretendendo, quod in appellatione vineae veniret conuentum, vt per multas auctoritates per eos allegatas & quoad montem etiam praeponderent, quod in testamento locus non esset institutus, vt latius in informationibus eorundem, non diceretur contrauentum: quia quaelibet causa excusat a poena, & non erat dubium, quod probabiliter in praemissis dubitari poterat, ex quo etiam Rota dubitauerat.

EPITOME.

Sequestrum de muliere propter potentiam, quo casu negatum.

SUMMARIUM.

- 1 Sequestratio mulieris in matrimonio plenè non probato admittenda non est propter potentiam alterius. & numer. 3.
- 2 Mulier sequestranda est, si maritus propter potentiam veraur ne executio fieri possit, dummodo alter eam possideat, & matrimonium plenè sit probatum.

DECISIO CCXLIX.

In vna Neapolitan. & Teatin. matrimonij, 17. Maij 1549. dubitauit, an D. Anna sit sequestranda iuxta formam commissiois: & quia commissio dicebat, quod timor erat propter potentiam aduersarij & fauoris habita sententia executio eius fieri non posset, quod si de iure sequestratio fieri debebat, quod fieret. Ideò dubitauit, vt supra, & fuit resolutum, quod matrimonium inter Ioannem & Annam erat contractum, & consummatum, quod a sequestro incipiendum non esset: cum sequestra sint odiosa, l. vnica. C. de prohib. sequestr. Item & secundò, quia quisquis non erat lite pendente sua possessione priuatus, c. 1. vt lite pendens, & quia matrimonium Antonij, petentis Annam sequestrari, erat probatum per vnū testem, & alios duos, vel tres de publica voce: idè non erat plenè probatum in praedictum matrimonij, secundum Dec. c. 6. si. 132. cum alijs in informatione allegatis. Et licet Dd. in c. locum dicant, quod quando timens, quod executio propter potentiam fieri non potest, mulier sit sequestranda, vt ibi Io. Andr. & Praepos. gl. 2. super gl. fin. fuit dictum, quod loquuntur, quando mulier est virgo vel corrupta, extat ipsa mulier contra matrimonium, sed secundus maritus eam possidet, & matrimonium plenè est probatum, & consummatum quoad instantiam petendi sequestrum, Doctores ibi hoc non dicunt. Sed tanto magis dicebat, quod in casu isto propter potentiam Viceregis mulier non est sequestranda: quia si petens sequestrum de Anna fieri in regno sperabat. quod Vicerex esset pariturus literis executiualibus post sententiam, & tanto magis cum non Vicerex sed Imperator esset Dominus Regni: & quod ad Imperatorem poterat haberet refugium in euentum, in quem Vicerex executionem facere differret, maxime cum Antonius impetrasset literas a Vicerexe, vt ipse obediret sententiis Rotalibus. Fuit tamè dictum, quod daretur dubium, an Anna esset sequestranda propter timorem ferri, vel veneni in euentum, quod pronuncia retur pro Antonio.

EPITOME.

In causa Romana Pintigliana dotis, onus faciendi renunciare Liuiam ex verbis instrumenti non spectat ad Comitem Io. Franciscum.

SUMMARIUM.

SUMMARIUM.

- 1 Renunciacionem matrimonij filia alterius promittens non assumit in se onus vt faciat filiam alterius renunciare sine consensu mariti.
- 2 Pater non promittens dotem certae quantitatis, nisi filia renunciet, non transfert in se onus cogendi ad renunciacionem suam filiam.

DECISIO CCL.

Die 13. Maij 1549. in causa Romana Pintigliana dotis, dubitauit, an onus faciendi renunciare D. Liuiam ex verbis instrumenti, spectet ad Illustrem D. Io. Antonium, vel ad Comitem Io. Franciscum: quia licet Ioan. Franciscus promississet, quod Liuia renunciaret, & ista renunciatio Liuiam esset in fauorem Io. Antonij, tamen ex hoc non sequebatur, quod Comes Io. Franciscus promississet, quod ipse faceret Liuiam renunciare. Non obstat, quod debebat ea esse inter promittentem & stipulantem. Et non erat verisimile, quod Io. Antonius voluisset teneri ad faciendum eius filiam renunciare: quia ex quo renunciatio fieri debebat cum consensu Nicolai mariti, quoad illum consensum Comes Io. Franciscus tenebatur, & Ioannes quoad illum erat inter stipulantem & promittentem. Et licet Ioan. Antonius non promississet dotem 12. mill. ducat. nisi etiam Liuia renunciasset, tamen per hoc non sequebatur, quod ex verbis instrumenti Comes Ioan. Franciscus illam faceret renunciare. Et idè fuit resolutum, quod ipse talem renunciacionem non promississet. Similiter fuit dictum, quod nec D. Ioan. Antonius cogebatur facere Liuiam renunciare, nec etiam istud Ioannes promiserat. Sed quia super hoc comes Io. Franciscus voluit melius audiri, idè dedi dubium, praesupposito, quod onus faciendi renunciari D. Liuiam non spectet ad Comitem, an spectet ad D. Ioan. Antonium. Item fuit dictum, quod quando onus non spectat ad Comitem Ioan. Franciscum, nec ad Ioan. Antonium, tunc daretur dubium, an Comes Ioan. Franciscus possit agere ad dotem absque eo, quod Liuia renunciaret: vide infra decif. 255. 258. cū seq. & 261.

EPITOME.

Scientia praesumpta, seu mala fides praesumpta, quo casu non fuerit purgata spatio 30. vel 40. annorum.

SUMMARIUM.

- 1 Fides mala praesumpta spatio 10. annorum non purgatur, vbi titulus est à iure reprobus.
- 2 Filij ex matrimonio etiam ignoranter cum religiosa contracto nati sunt illegitimi, si in loco debito & consueto edita non fuerint proposita.

DECISIO CCLI.

In causa Colonien. legitimitatis, dubitauit 20. Maij 1549. an praesumpta praetensa mala fides Francisci, quae colligi videtur ab eius discessu à loco Distarum, & ex contractu matrimonij postea in alio loco cum Sophia, si non purgetur per eius reditum factum ad dictum locum Distarum, vbi habitauit vsque ad eius obitum subsequuta communi reputatione & fama de matrimonio contracto inter eosdem, saltem post lapsum 30. vel 40. annorum, prout in casu nostro videtur purgata vel sublata. Et pro parte affirmatiua, quae praesumpta mala fides per lapsum 30. vel 40. annorum conferretur esse sublata & purgata, allegabatur in terminis Bart. in l. fin. circa finem. C. vnde vi. in vers. item ista allega-

tio malae fidei, quod dictum Bar. sequitur Alex. conf. 6. viso themate. col. penul. lib. Roman. conf. 107. num. 7. vol. 7. Decius conf. 266. col. si. nu. 5. & conf. sequent. col. 4. ad finem. & conf. 375. ad finem. Socin. conf. 141. nu. 3. vol. 2. Istit tamen non obstantibus fuit contrarium decifum in casu isto, quia praesumpta mala fides, vbi est titulus à iure reprobus, non purgatur spatio 30. annorum: quia licet error iuris & titulus à iure reprobus, secundum Paulum Cast. in l. Celsus. col. 1. & ibi Bal. in 4. not. de vsucap. & certum est, quod in matrimonio requiritur titulus, & cum iste titulus non propositus editis in loco, vbi est consuetudo proponendi, immò recedendo à loco, vbi erant edita proponenda, & ibi ea proponendo erat, & error iuris ex quois reprobat isto casu titulum, certe iste talis titulus non erat sufficiens ad purgandum illam malam fidem etiam spatio 40. annorum, vt per Bald. in dicto 4. nota. Item & secundò fuit dictum, quod dato, quod non esset praesupposita mala fides, sed ignorantia, tamen ex quo non appositus editus in loco, vbi erat consuetudo, detecto post ea impedimento, quod filij non erant legitimi, per text. in c. si. i. incip. si quis verò. de cladem. defponsa.

EPITOME.

Praescriptio & non consuetudo quando dicatur: & praescriptio quo casu non fuit locus.

SUMMARIUM.

- 1 Vfus & consuetudo interpretatiua, aut praescriptio an possit ob possessionem praeminentiarum à capitulo maiore post erectionem collegiatae habitatae allegari contra capitulum ecclesiae collegiatae.
- 2 Bona fides in praescriptione non requiritur, si de iure vni collegio quaesito per alium praescribendo agatur, secus si de iure quaerendo.
- 3 Praescriptio vnius ecclesiae ad alteram regulariter 40. annorum spatium exigit.
- 4 Priuilegio vt per non usum renunciatum conseatur, necessarius est 40. annorum cursus.

DECISIO CCLII.

Ad die 20. Maij 1549. in causa Salamā. praeminentiarum, dubitauit, an per possessionem praeminentiarum per Capitulum maius post erectionem collegiatae habitatae, vel intimatam, idem Capitulum maius possit allegare usum & consuetudinem interpretatiuam, aut praescriptionem. Et fuit resolutum, quod consuetudinem interpretatiuam allegare non poterat: quia hic non agebatur de consuetudine, sed de praescriptione: ex quo agebatur de praescriptione iuris quaesiti vni collegio ad alterum: & idè dicebatur praescriptio, & non consuetudo, vt post Ioan. And. declarat Abb. in c. fin. col. antepenul. vers. & idè notabiliter dicit. de consuetud. prout istud aliàs fuit resolutum, vt annotauit in 2. libro. Fuit tamen etiam dictum, quod ex quo eramus in iure quaesito collegiatae praescribendo per capitulum maius, & non in iure quaerendo: non requiritur bona fides: vt in legatario non cognoscente legatum, & aliud ius delatum: quia hic eramus in iure quaesito: Et idè quia tractabatur de praescriptione Ecclesiae ad ecclesiam, in qua requiritur regulariter spatium 40. annorum, & hic non erant decursi tot anni propter deductionem faciendam de dicto tempore, illo tempore quo sedes Abbatialis vacauit, quod erat tempus sex vel septem annorum: quod propter defectum dicti temporis non erat completa praescriptio.

prescriptio ante superuenientiam litis. Nec etiam poterat dici renunciatum priuilegio per non vsum: cui etiam in priuilegio concessio Ecclesie vt non dicatur per non vsum ei renunciatum, requiritur cursus 40. annorum: cum collegiales & alij non potuissent, si voluissent, expresse renunciare priuilegiis Ecclesie, ex notat. per Innocen. & alios in c. acceden. de priuileg. Abb. & communiter Dd. in c. cum accessissent. de consuet. col. penult.

EPITOME.

Ius considerabile quo casu ex oppositione quaesitum,

SVMMARIA.

- 1 Canonicius Doctoralis cum ex priuilegio Papae non nisi sub certa verborum forma qualitates debitas habente conferri possit, an ex oppositione & appellatione Doctoris ipsi quaratur ius considerabile, sic vt aduersarius eius mentionem facere teneatur. & nu. 4.
2 Praesentare, aut eligere seipsum, aut sibi met ius aliquod tribuere nemo potest.
3 Oppositione ius in re non acquiritur, nisi quando in constitutione dicitur.

DECISIO CCLII.

Vbitaui D. Reomanus 20. Maij 1549. in vna Burgen. Canonicius & praebendae Doctoraliu, stante priuilegio Sixti, quod Canonicius doctoralis non potest conferri nisi sub certa forma, & habent debitas qualitates, vtrum ex oppositione & appellatione doctoris Fuente fuerit quaesitum ius considerabile ad Canoniciatum vacantem, cui no fuerat derogatum per nouam aduersarij prouisionem. Et fuit resolutum, quod ex oppositione ista esset quaesitum ius Doctori considerabile, de quo in prouisione aduersarij erat faciendae mentio. Vtrum autem esset sufficiens de eo facta mentio, & ei sufficiens derogatum, fuit dictum, quod postea disputaretur. Ratio dubitationis fuit consideratum, quod hic non erat simplex & nuda oppositio, quo casu militant rationes Cassad. in de c. 18. de praebend. quia nemo potest sibi ipsi aliquod ius attribuere: sicut nec aliquis potest se ipsum praesentare vel eligere. Item fuit dictum, quod per istam oppositionem no erat quaesitum ius secundo: quia istud priuilegium Sixti no dicebat: & etiam isto casu bene loquitur dicta decisio. 1. dum dicit, quod ex oppositione non acquiritur ius in re, nisi quando istud in constitutione dicitur. Sed fuit dictum, ex quo priuilegium Sixti vult, quod Capitulum canonicatum Doctoralem teneatur conferre magis idoneo, & qualificato secundum qualitates determinatas in dicta prouisione, & adueniente vacatione Capitulum iuxta earum consuetudinem vocauerit omnes, qui dictas qualitates haberent, vt se opponerent: inter quos Doctor Fuente se opposuerat, & vltra oppositionem qualitates necessarias Doctor Fuente probauerat, quod ex tali oppositione, vocatione facta per Capitulum, & verificatione qualitatium, esset ipsi Doctori quaesitum ius considerabile: & ista oppositio in isto casu magis assimilaretur praesentationi seu electioni potius qua acceptationi. Nam illud, quod se opposuerat, ex quo qualitates necessarias per priuilegium iustificauerat, censebatur ab ipso priuilegio vocatus: & si alias praesentatus seu electus sit, ita vt sola prouisio deficeret, quod non erat in casu considerandus Cassad. nimiru, si ipse vult, & bene, quod in illo casu oppositio assimilatur acceptationi potius qua praesentationi. Et cer-

te etiam non est dubium, quod si Papae ista per aduersarium fuissent narrata, vel nouam prouisionem non concessisset, vel difficilior coaccessisset.

EPITOME.

Beneficium vbi est commendatum ad tempus, vt prouisio valeat in fauorem eiusdem personae, debet valor in ea expressus verificari.

SVMMARIA.

- 1 Commendatarius tenetur verificare valorem, si faciat fructus Commendae suos: secus si non faciat. & nu. 3.
2 Resignatarius vt commendatarium excludat, debet resignationem in sui fauorem factam verificare.

DECISIO CCLIII.

Die 24. Maij 1549. in causa Caesaraugustan. Praeceptoris del Villed, dubitauit, an D. Hieronymus teneatur verificare literas suae commendae quoad valorem Praeceptoris, & ipsum emisisset professionem, attento, quod possessio per Hieronymum capta fuit durante commenda temporali: Et licet supra sub die 13. Maij Dominus dixisset, quod attento, quod possessio capta fuerat durante commenda. Hieronymus non tenebatur ad verificationem valoris per rationes, de quibus ibi: Tamen re melius intellecta & discussa, omnes nemine discrepante concluderunt, quod Hieronymus tenebatur verificare valorem: quia ex quo Hieronymus etiam durante commenda faciebat fructus suos, & idem cum negari non posset, quin ista confessio esset gratia, tenebatur gratias omnia per eum narrata verificare, iuxta nota. per Io. Andream, & alios in c. 1. de litis contestat. in 6. & per Felin. in c. constitutus. in princ. de rescrip. alias gratia tanquam surreptitia erat nulla. Et ita erat dicendum in casu nostro, in quo Ludouicus verificauerat extrema ad spolia, & docuerat de titulo, vnde si intentio Ludouici per resignationem, in fauorem eius facta, Hieronymum excludere volebat, debebat resignationem verificare: quia ea non verificata ius remanserat peres resignantem, & vacabat per eius obitum, & in rabat prouisio ordinarij facta: ad effectum vt prouisio valeret. Praeceptoris erat Hieronymo commendata, & sic cum prouisio esset principalis, erat de necessitate valor exprimentus: quia alias sub specie Commendae annata & alia iura spectantia ad officiales non soluerentur. Non obstant ea, quae dicit Sarnen. in reg. de exprimendo vero valore. q. 7. quia procedunt in Commenda mere temporali, & ex quo quis non facit fructus suos: & talis Comenda est ordinata ad effectum, vt prouisio valeat in personam eiusdem, cui facta est Comenda Praeceptoris.

EPITOME.

Renunciandi onus, id est, facere & curare, quod Liuia renunciet, hic ad D. Io. Antonium spectat.

SVMMARIA.

- 1 Claus. omnia pro ea promissa obseruare, obligat promittentem, vt curat ea exequi, quae alter promissit.
2 Promitto pro tali, aut nomine talis paria sunt.
3 Aliud est, promitto nomine ipsius, & aliud, recipio promissionem alterius vel dationem talis.
4 Renunciationem procurabit filius pater, si promiserit se omnia pro ea promissa obseruaturum.

DECISIO CCLV.

Vltima Maij 1549. proposui in causa Roman, Pintiglian. dotis, an de verbis instrumenti

menti, videlicet ac omnia pro ea promissa obseruabit Illustri D. Antonius, an teneatur facere renunciare D. Liuiam: & fuit resolutum, quod illa verba, pro ea promissa, acciperentur, id est, nomine ipsius, per tex. & quod ibi not. Barto. in l. fideicommiss. §. interdum. in prin. ff. de legat. 3. Paria enim sunt dicere promissum pro tali, vel nomine talis, Barto. in l. 1. §. renuncia. col. 3. vers. sed quod dicit. ff. de nou. oper. nunciatio. & aliud est, quod quis promittat nomine ipsius, vt declarat Bald. consil. 44. num. 3. lib. 5. & aliud, quod quis recipiat promissionem alterius, vel dationem pro tali: & tunc intelligitur, id est, ad utilitatem, Corn. consil. 169. colum. 3. vers. nec potest. lib. 1. Sarnen. consil. 228. col. 1. vers. cum ergo lib. 2. & non possent intellegi illa verba, pro ea promissa, id est, ad utilitatem Liuiam. Nam cum agatur de obseruata faciendae per Liuiam, non potest dici, quod promiserit obseruantiam illorum, quae sunt ad utilitatem ipsius: & sic considerentur omnia capitula, apparebit manifeste, quod clausula generalis, omnia pro ea promissa obseruare, non potest ad aliud referri, quam ad dictam renunciationem per Liuiam faciendam. Nam quod contraheret matrimonium, & consummaret illud, specialiter promissum est, l. hac edictali. ff. de verb. obligat. alia etiam expentia capitula respiciunt factum expressum Ioan. Antonij, vt patet, quod dotem solueret: sequitur ergo, quod Ioan. Antonius promittat, quod Domina Liuia obseruaret: & Comes Ioan. Franciscus tenebatur pro ea promissa. Et cum iam esset specificum dictum de matrimonio contrahendo & consummando, quod illa clausula non possit referri nisi ad illam renunciationem: cum omnia alia obseruanda essent per D. Ioannem Antonium, non per Liuiam: Et ideo fuit resolutum, quod cum Comes Ioan. Franciscus ageret ad dotem, & D. Ioan. Antonius exciperet de renunciatione Liuiam, quod hic excipiendo non posset petere executionem obligationis: cum iste effectus onus faciendi renunciare Liuiam spectaret ad D. Ioan. Antonium: & sic tenebatur facere & curare, quod Liuia renunciaret: & Comes Ioan. Franciscus facere tenebatur, quod Nicolaus eius filius consentiret: An vero sufficeret consensus per Nicolaum praestitus, super hoc erat informandum.

EPITOME.

In causa Romana Castri Feliciani Franciscus haeres patris cuius beneficium inuentarij licet de euisione per patrem promissa renerecur, tamen poterat dici Castrum Feliciani ad patrem non spectare.

SVMMARIUM.

- 1 Haeres creditoris si aliquid insolutum a debitore accipiat, idque ratum habeat, succedens alteri qui id quod in solutum accepit, suum esse asserit, non confectio inuentario contra debitoris heredem, qui inuentarium confecit, quamuis euisione defunctus debitor promiserit, agere non potest.

DECISIO CCLVI.

In causa Roman. Castri Feliciani, die 3. Iulij 1549. proposui, an D. Comes Ioan. Franciscus cum sit haeres Ludouici eius patris, possit negari D. Henricum Comitem Nollae esse heredem D. Helenae: cum Comiti Henrico Castrum, de quo agitur, datum fuerit in solutum per D. Comitem Ludouicum, asserentem etiam illud ad se spectare. In positione proposui, quod Comes Io. Franciscus esset haeres patris sui, & eius hereditatem adisset cum beneficio legis & inuentarij. Itē praesupponendum erat, quod probaretur, quod Henricus Comes Nollae dictam dationem in solutum ra-

tam habuisset: quae datio in solutum facta fuerat de anno 1515. Et licet verum esset, quod Comes Ludouicus de dicto tempore dominus esset, & dominium per dationem in solutum in Comitem Henricum transuulisset. Item quia postea de anno 1526. Comes Henricus haereditatem Archiepiscopi adiuuit sine beneficio legis & inuentarij. Et in testamento Archiepiscopus asseruit castrum Feliciani ad se spectare. Ex additione per eum facta sine beneficio legis & inuentarij Comes Henricus sibi praedicauit, vt confessionem testatoris, videlicet Archiepiscopi, in testamento factam, quod Castrum ad se spectabat, impugnare non posset, l. cum a matre. C. de rei vendic. Bartol. in l. rem alienam. in fin. ff. de pignorat. actio. & tantò magis, cum tantum tempus interuenerit a datione in solutum facta de anno 1515. vsque ad annum 1526. in quo Henricus constitutus fuit haeres: quia isto tempore intermedio poterit dominium acquiri Archiepiscopo: & cum ipse asserat in testamento, castrum esse suum, & Henricus eius haereditatem adiuuit sine beneficio inuentarij, tenetur confessioni auctoris sui stare, per dictum Bart. in dicta l. rem alienam. in fin. ff. de pignorat. actio. Comes autem Ioannes Franciscus cum haereditatem paternam adiuisset cum beneficio inuentarij, licet ad euisionem promissam per Ludouicum patrem in datione in solutum factam teneretur, tamen propter beneficium inuentarij poterit dicere castrum ad patrem suum non spectare, per text. in l. fin. C. de euictio. & per Corn. consil. 445. post nu. 8. & sequen. & tantò magis cum diceret tempore hypothecae factae per Henricum, ex quo ex confessione Archiepiscopi, cuius haeres erat, castrum ad se spectare, & sic de errore eius patris constabat.

EPITOME.

In causa Colonien. illegitimitatis.

SVMMARIA.

- 1 Matrimonium spirituale vt per lapsum decemij praesumitur, sic etiam carnale, nisi aliquid detegatur impedimentum.
2 Matrimonij impedimentum cum inter personas cohabitantes detegitur, non fiunt filij inde nati legitimi.
3 Dispensatio lapsu 30. annorum praesumitur in iis, quae a Papa concedi solent.
4 Dispensatio cum professanone nisi de maxima causa, quae inter priuatos interuenire non potest, conceditur.
5 C. fin. de cland. despo. pena an incurratur, si matrimonium in facie ecclesiae contrahatur, etiam si edicta proponi sint solita.

DECISIO CCLVII.

In causa Colonien. illegitimitatis, 7. Iunij 1549. proposui stantibus dictis testium in Ancherot, videlicet vnus de matrimonio contracto 30. annos & plurium aliorum dicentium de tempore non recordari propter longitudinem temporis: & quod a tempore solennizationis matrimonij Ioannes & Sophia fuerunt semper reputati & habiti pro legitimis coniugibus, & filij pro legitimis liberis, salua praetensa lite & controuersia, & vnus testis in Distarum, quod ex communi fama audiuit Ioannem & Sophiam predictos fuisse legitimos coniuges, & sese pro talibus reputasse, & ab aliis reputari & haberi, & aliorum testium in Distarum, quod Ioannes & Sophia reuersi sunt in Distarum.

& ab illo tēpore semper pro legitimis coniugibus fuerunt reputati & habiti, & filij pro legitimis filiis: & trifi testium in Nuerstat de dispensatione ex auditu vnius, videlicet de dispensatione a legato, & alterius dicentis, quod sepius audiuit de dispensatione in vrbe Roma obtenta: & tertij de dispensatione a sede apostolica: & quatuor testium in eodem loco de cōmuni fama audiuisse, quod foret conuentus in Nuerstat, & solebant facere professionem, addendo etiā se bene dici audiuisse, quod nonnullæ ex dicti conuentus sororibus eundem conuentum exiissent & matrimonium cōtraxissent: antequam admodum matrimonium spirituale per lapsum decennij presumitur esse ex bona fide ita & in matrimonio carnali, aded quod Ioannes ex prædictis vna cum lapsu 40. & vltra annorum, à tēpore contracti matrimonij vsque ad examen testium, accedente reputatione & fama, vt præmittitur, potuerit colligi, quod fuerit in bona fide. Pro parte affirmatiua primo adducebatur id, quod dicunt Hostien. & Abb. in c. illud. col. 4. de presumpcio. quod sicut in Ecclēsia per lapsum decennij, ex eo quod ordinarij solēt inquirere, presumitur titulus: ita in matrimonio carnali: cum consanguinei non patiantur cōiunctas sanguine haberi, vt concubinas, & ibi Hosti. & Abb. faciunt differentiam, an factum sit recens vel antiquum. Sed ad istud fundamentum fuit responsum, vbi ali- quod impedimentum non detegitur. Nam presumi- tur tunc ex cohabitatione decenniali matrimonium: sed vbi detegitur inter personis contrahentes, prout erat in casu isto. in quo non solum constabat de ma- trimonio consummato sed etiam realiter cōtracto: ta- men detectum postea fuit impedimētum: tum ex quo nō fuit seruata forma c. si de clādēti. d. spōs. tunc filij nō sunt legitimi, ad d. c. si. si quis vero. Se vñ dice- batur ex lapsu 30. annorū presumitur dispensatio, p ea que tradidit Aret. cōf. 36. & Cass. d. dec. 3. de procur. fuit responsum, qd conf. Aret. procedit in his, quæ per Papam solent cōcedi: & dispensatio cum professa nō solet de facili cōcedi, nisi cum maxima causa, quæ in- ter priuatos interuenire non poterat, iuxta not. per Abb. in c. cum ad Monasterium de statu monach. Nō obstant testes de dispensatione: quia erāt testes de audi- tu. Non obstat, quod aliquæ ex sororibus Monasterij de Nuerstat exiissent, & matrimonium cōtraxissent: quia non probatur, quod illæ sorores essent professe, vt erat Sophia Itaque istis sublatis, fuit resolutum pro inualiditate. Sed quia pro ista parte allegabatur, quod Sophia metu professionem fecisset, quo casu proba- tur causa, ex qua dispensatio interuenire potuisset, ided fuit dictum, vt supra, quod daretur dubium. Allegaba- tur etiā pro ista parte affirmatiua id, quod dicit Abb. in c. fin. de clandest. despons. vbi dicit, quod etiam stan- te consuetudine interponendi edicta, quod si matri- monium est contractum in facie Ecclēsiæ, quod pœ- na illius c. fin. non habet locum: tamen fuit respon- sum, quod contrarium tenet idem Abb. in c. quod no- bis, qui filij sint legitim. vbi dicit, quod contrarium est verius.

SVMMA RIA.

- 1 Consensus filij, ad quem procurandum pater tenebatur, se- mel si sit præstitus, an si ex euictione sit nullus, pater pro- missis suis satisfecisse dicitur.
- 2 Testator si mandauerit heredi fieri compromissum, & pri- ma vice non fuerit sortitum effectum, vltimus heredi cō- promittens non tenebitur, cum mentis disponentis satis-

- fecerit.
- 3 Consensus non reiterabilis promissus si sit, intelligitur de pri- mo actu valido, non autem inualido.
- 4 Consensus vtriusque partis contrahentis requisitus si contra- ctu per aliquod accidens annullato est inualidus, confir- mato contractum reuoluitur quoque consensus.
- 5 Matrimonium si propter defectum patris est nullum, super- ueniente consensu fingitur ab initio fuisse validum.
- 6 Solemnitatis defectu si consensus renunciationis matrimonij sit nullus, adueniente ea conualidari non potest, sed de no- uo consensus requiritur.
- 7 Consensus semel præstitus semper durare presumitur, si sim- pliciter sit præstitus, & ad vnicum actum non restrictus.

DECISIO CCLVIII.

IN causa Romana Pintigliana Dotis, propofui 12. Iu- nij 1549. præsupposito, quod Comes Io. Franciscus teneatur facere consentire D. Nicolaum suum filium, vtrum dicatur satisfecisse, ex quo semel fuit præstitus consensus Nicolai, licet in euictione sit nullus: Et po- sito, quod non, an excusetur rebus sic stantibus, ita vt nihilominus possit agere, & nō retardetur executio. Quoad primam partem dubij fuit resolutum, quod consensus Nicolai, qui erat prestandus super renun- ciatione Liuiæ, erat intelligendus de causa super renū- ciatione valida, prout in dubio interpretandum erat, l. 1. §. edocere. ff. si quis eū qui in ius. l. 4. §. cōdēnatū. de re iud. Bar. in l. nō putauit. §. nō quibus. ff. de bon. poss. cōtra tab. Et tātō magis cū in cōuentione additum ef- fet, qd renunciatio fieri deberet ad cōsiliū supradic- tum. Ex quibus clarē colligitur intētio disponentis, l. Labeo. §. idem cū verō. ff. de supell. lega. Nam aliās cōuentionio esset superflua, si dictus Ioan. Antonius te- neatur facere Liuiam renunciare, & consensus renun- ciationi inualidē satisfaceret: quod nō est dicendum, Bal. in rub. C. de fid. instrum. Nō obstat, quod debeant intelligi pro prima vice: etiam si in prima vice cōsumi- debeat, iuxta notata, per Dec. cōf. 32. vbi intelligitur de prima vice, etiam si consensus non habuit effe- ctum, vt putat in testatore, qui mandauit heredi fieri compromissum, qui non teneatur facere nisi semel etiā si illa vice nō fuerit laudā sequutū. Quia fuit res- ponsum, qd ibi in prima vice cōpromissum tenuit ex dispositione testatoris: nam ad nihil aliud tenebatur nisi compromittere: Et ided licet compromissum nō fuerit consequutum effectum, satisfecit menti dispo- nentis. Sed in casu nostro, cū renunciatio primo loco facta nō teneat, & sumus in dispositione hominis reiterabili, intelligitur de primo actu valido, non autem inualido, secundum Feli. in c. 2. col. 2. in r. fal- lent. de treug. & pac. Socin. in l. hæc conditio filie. col. 2. vers. vltimo nota. de conditio. & demonstrat. Non obstat, quod quando est consensus vtriusque partis contrahentis, & contractus est nullus propter aliquod accidens, si illud accidens interuenit, licet quod actus efficitur validus, dicitur idem actus, secundum Bartol. in d. l. hæc conditio filie. dum allegat text. in l. dotis promissio, matrimonium ibi contractum erat nul- lum propter defectum consensus patris, & vbi ille con- sensus superuenit, fingitur illud matrimonium vsque retro validum, prout dicit gloss. final. ibi in dicta l. do- tis promissio. & not. per Doctōr. in regula, quod ab initio. ff. de regul. iur. is. Secūs est in casu nostro, in quo renunciatio est ex defectu solemnitatis, qui de- fectus superueniens nō potest cōualidari, nec retro sic ri de nouo: & ided est necessariū, vt illi renunciationi

de nouo fiendæ præstetur de nouo consensus. Nō ob- stat textus in l. matrimonij. ff. qui & à quibus. vbi intel- ligitur de primo matrimonio, quādo scienter aliquis illicite fecit, secundum Bart. in d. l. hæc conditio fi- lie. ff. de condit. & demonstrat. quia ad illam l. matri- monij, respondent glo. Bar. & Taf. in l. qui per salutem. ff. de iurcuran. procedit, quādo tractatur de iure quæ- sitio, prout etiam est hic. Nam D. Ioanni Antonio erat ius quæsitum ex stipulatione, & ided non verificatur in primo actu. Non obstat, quod semel præstitus præ- sumitur durare: quia verum esset, quando consensus esset simpliciter præstitus, vt putat, si Nicolaus consen- sisset renunciationi faciendæ: sed quando consensus est ad certum actum limitatus, vt erat in casu isto, in quo renunciatio erat facta cum consensu & volunta- te Nicolai. Nam talis consensus ad illum actum erat limitatus, l. in agris. ff. de acquir. rer. domin. Cumulat multa Feli. in c. cum ordinem. col. 5. de rescrip. stipula- tio sua intelligeretur de consensu super actu valido, donec stipulatio sit adimpleta, nihil ei imputari po- test, sed semper ad illum consensum agere potest: post- quam stipulatio ad sui fauorem est interposita, & tan- tō magis, cū consiliū sapientis ipsi interposuerint, & non teneatur consiliū sapientis requirere, vt ait Bar. in l. de pœn. & auth. illar. & etiam ibi dicit, quod sufficit, vnus, quoniam est deputatus de publico: & etiam quia Notarius est doctōr, vt pars, si necesse erat, asserbat se probaturum. Ad secundam partem dubij non fuit informatum: quia dixerat aduocati D. Ioā- nis Antonij, quod prius debebat declarare Comes, quis esset iste rerum status præsens mutatus à primo.

SVMMA RIA.

- 1 Consensus semel præstitus cum in renunciatione matrimonij reiterari debeat, an si pater filia renunciat & diffiat eū vsque dum oriatur inimicitia, possit opponere de consen- sus defectu.
- 2 Patris promissio de procurando consensu filij rebus sic stan- tibus integris & durante potestate sua in filium intelligen- tur, etiam si fuerit iurata.
- 3 Pater pro filij consensu quamuis ve non integra ex contra- ctu, quem promissit, cōueniri nō possit, aded vt à mora quo- que excusetur, si tamen ex eodem contractu promissio ve- lit agere, & rebitur simpliciter, nec status mutatus attende- tur, nisi aliqua culpa ipsi imputari possit.

DECISIO CCLIX.

IN causa Romana Pintigliana dotis die 21. Iunij 1549. dedi dubium, præsupposito, quod consensus Nicolai semel præstitus ad effectum renunciationis D. Liuiæ veniret reiterandus super renunciatione Li- uiæ, an ex quo D. Ioannes Antonius distulit vsque ad casum in actis allegatum, videlicet casum inimicitia- rum ortarum inter patrem & filium, quod Comes nō potest facere consentire filium, D. Ioan. Antonius pos- sit ad impediendum executionem obligationis sue excipere de defectu dicti consensus: quia promissio sua de faciēdo cōsentire. Nicolaus filij intelligebatur rebus sic stantibus. Idem est quādiū foret sub obediē- tia sua, vt expressum est in l. cum quis. ff. de solutio. & Doctōr ibi not. & in l. filius familias. §. procuratorem. ff. de procur. etiā si promissio esset iurata, prout est ex- pressum in l. quemadmodum. de iureiurand. Sed istud fundamentum fuit apud dominos dubitatum, & in eo variabant: quia licet talis prouisio habeat talem intel- lectum quoad hoc, vt quis in contractu, in quo promi- sit, non potest conuenire ex illo, quia intelligitur re- bus sic stantibus, vt etiam excusetur à mora: & ita pro-

cederet cōf. Decij 313. col. penult. lib. 2. Tamen quā- do quis vult agere ex contractu, ex quo aliquid pro- misit, debet simpliciter, & non attenditur, quod status fuerit, mutatus, per ea quæ dicit Abb. in cap. licet. & in l. 3. col. 2. ver. sed quæro hic dicitur, de iureiurā. Sed alij Domini, quibus placebat fundamētū, factum pro parte Comitum, replicabant, quod dicit Abb. haberet locum, nisi D. Io. Antonio aliqua culpa imputari pos- set, ex quo tempore renunciationis factæ per Liuiā, & consensus præstiti per Nicolaum, nihil ipsi Comiti fue- rat significatum. Nam si aliquid fuisset ipsi Comiti di- ctum, tunc adhibēdo peritiores fecisset, quod Liuiā adhiberet solennitates debitas: & sic cōsensus Nico- lai fuisset bonus. Et maximē cū tantū se ad Io. Anto- nium arctasset, & non percunctando si renunciatio pri- mo loco facta erat bona, & non curando, quod Nico- laus maneret sub obedientia patris, iterū super valida renunciatione cōsentiret: Vnde postea propter talē negligentiam superuenissent inimicitie, vt nō possit tūc facere cōsentire filium: & tantō magis cū non inter- esset D. Io. Antonij, quod consensus Nicolai adhibere- tur, cū sine consensu Nicolai renunciatio per Liuiā facta esset valida, ex quo hereditas patris ad filium pertinebat, & ided filius de ea disponere poterat. Et sic ex istis duobus, quod Io. Antonius in renunciatio- ne Liuiæ nō vocasset Comitem, & cū postea D. Io. Antonius se arctasset, & quod nō intererat eius, quod consensus Nicolai interueniret in renunciatione, fuit resolutum contra D. Ioannem Antonium, & dictum, quod Comes faceret literas requisitorias ad filium.

SVMMA RIA.

- 1 Dominium & iurisdictio an & quomodo ex verbis senten- tiæ antique probetur.

DECISIO CCLX.

IN causa Parmensis status Castri Colurni, 26. Iunij 1549. dubitauit, an ex verbis sententiæ, de quibus in in- stitamento, de anno 1267. constet Reuerendiss. D. Epi- scopum Parmen. habere dominium directum & iuris- dictionem. Fuit resolutum, quod ex verbis sententiæ constaret Episcopum Parmensem habere dominium directū: cū vsufructus ided in sententia fuerit adiu- dicatus ipsi Episcopo propter dominium directum, quod in eo erat. Sed fuit dictum, quod ex isto instru- mento probatur, quod caltrum Colurni nō haberet iurisdictionem, nec etiam quod haberet dominium. Nā licet ex eo constaret, quod Communitas Parmæ habe- ret iurisdictionē in Caltrū, posset etiam esse, quod ha- beret tanquā supernus Dominus, & episcopus tanquā dicti Castri haberet iurisdict. Et ided fuit dictum, qd da- retur nouum dubium, præsupposito quod in corte de Cuna & pertinentibus probetur, quod Caltrum Colu- ni haberet territorium, an ex instrumēto de anno 1267. in quo continetur sententia per communitatem Parmæ lata, & de iure communi, quod illud territorium sit sine iurisdictione.

SVMMA RIA.

- 1 Bona specialiter pro dote hypothecata si postea alienentur, audiendus est petens residuum dotis vigore instrumenti primi, in quo nouum factum est capitulum.
- 2 Debitor si rem suam det pignori creditori, & illam postea alienet, valet alienatio, nisi promiserit se non alienatu- rum aut venditurum quod hypothecatum est.

DECISIO CCLXI.

IN causa Romana Pintigliana dotis, 18. Iunij, pro- posui, cū in nouo capitulo pro cōseruatione & refe-

ctione dotis & Accochij Comes obligauerit per specialem hypothecam la terra di Fiano libera: cum tenuta sua vilitate iurisdictionis & pertinentia: & nihilominus eandem terram prout in testamento in actis producto pater alienauit, an sit audiendus petens residuum dotis vigore iuris instrumenti primi, in quo dictum est nouum capitulum. Et fuit resolutum, quod Comes esset audiendus: quia debitor, qui rem suam hypothecat vel pignorat creditor, si illam alienat, valet alienatio: nec dicitur facere contra legem hypothecae nec pignoris: ex quo in contractu non promisit non alienare vel vendere, per text. in l. districtus. C. de pignor. & ibi omnes, maxime Bald. Et ratio est, quae colligitur ex dicta l. districtus. quia ex tali alienatione ius creditoris non efficitur deterius. Nam contra debitor alienantes habet actionem personalem. & contra emptorem hypothecariam. No obstat, quod Comes hypothecando dixit, la tenuta di Fiano libera: quia intelligitur tempore hypothecae, licet postea facta fuerit. Sed fuit dictum, quod daretur punctus, an Comes propter alienationem per cum factam, & quia dixerat in articulis se ere alieno grauatum, diceretur vergerere ad inopiam, ita vt esset locus repetitioni partis dotis soluendae.

S Y M M A R I A.

- 1 Bona fides in matrimonio cum religiosa contracto, quando presumatur, ad hoc vt filij ex eis nati fiant legitimi.
- 2 Metus paternus in professione interueniens eam rescindit, nisi purgetur reuersione diuturna in monasterio.
- 3 Matrimonium in facie ecclesie contractum non dicitur clandestinum, nec proles est illegitima si edita proponi non consueuerint.
- 4 Matrimonium in facie ecclesie contrahens, etiamsi edita proponi soleant, an euadat penam c. fm. de clandestin.

DECISIO CCLXII.

IN causa Colonien. illegitimitatis proposui 28. Iunii 1549. praesupposita professione Sophie & Mariae: illius fororis in loco de Niuerstat, in quo parentes habitabant, quae vna cum consanguineis professionem emisserant, & quod Maria post professionem paucoduntaxat tempore, sed vltra annum, & Sophia per sex annos, & vltra, & vsque ad deualtationem conuentus in eo permanferit, & quod deinde ab eo loco recessit, & venit ad locum Distarum, in quo inter Biguttas in inclusorio, & pro Moniali in habitu religioso per quatuor annos permanferit, in eodem loco habitauerit, & tali habitatione Sophia inter dictas moniales seu Biguttas notitiam habuerit, ac deinde cum Sophia ad locum Distarum recessisset: & tandem cum ea & duabus prolibus in villagio Ancherot apparuerit, & ibidem factis in Ecclesia tribus editis matrimoniis contraxit: & tandem ab eo loco recessit Colonia, seu in alio loco Distarum, inde reuersus cum Sophia habitauerit, & quod testes de Niuerstat id no uerint, sed Sophiam quadam vice cum duobus filiis iuuenibus viderunt in loco Niuerstat, an statibus testibus aliquibus in Niuerstat de metu paterno Sophie & Mariae, & quatuor de fama matrimonij, & tribus de auditu & dispensatione, non probata aliis consuetudine proclamandi in Niuerstat & Distarum, nisi forte testis in curia super obseruatione editi in Ciuitate & dioecesi Colonien. & Leodien. examinati aliqui dicant, quorum dicta publicata no sunt, praesumatur ex istis bona fides inter Ioannem & Sophiam contracti matrimonij, vel saltem deprehendatur bona fides

des Ioannis, ita vt proles dudum ante genita censetur quoad eum legit mata, etiam quoad successiorem & in terris Imperij. Et quia quoad ea, quae in puncto praesupponuntur, iam alias fuit resolutum, quod metus paternus in professione potens sit rescindendum professionem, non probatur per ea quae dicit Abb. in c. cum vnum. de reg. & testes super eo deponentes non concludenter illud probant. Immo si aliquis metus esset probatus, esset purgatus eo, quia Sophia permanfit in monasterio, prout Maria eius foror exiuit. Item quia vnus testis deponere, de metu, tamen alij moniales, quae in professione intererant, nihil de professione dicunt. Item testes de fama & auditu nihil referunt ad bonam fidem Ioannis, cui ista non interuenit tempore conceptionis prolium, nec tempore contracti matrimonij, cum sit quid intrinsecum ab eis, puta ista fama superueniens. Sola difficultas erat, ex quo non probatur, quod esset consuetudo in loco de Niuerstat proponendi edita, nec in Distarum, per illud quod dicit Abb. in c. si de clandestin. despon. nu. 9. Sed fuit dictum, quod illud dicit Abb. nihil facit. Nam Abb. dicit, quod quando non est consuetudo, quod proponatur edita, tunc matrimonium in facie Ecclesiae contractum non dicitur clandestinum, & proles dicitur legitima. Iste casus primus noster. Nam conclusum fuit, quod edita erant ponenda in loco maioris: & cum ille haberet ius commune pro se, secundum dictum c. si. & quod ibi dicit Alex. de clandestin. despon. qui volebat dicere, quod non tenebatur proponere edita, debebat probare in casu isto, quod illa consuetudo non erat probata. Item dum in 2. casu Abb. dicit, quod etiam data consuetudine quod quando matrimonium est in facie Ecclesiae contractum, quod tunc poen. illius c. loci non habeat istud dictum Abba. non est verum, & contrarium tenet idem Abb. in c. quod nobis. qui filij sint legitimi. & quando dictum Abb. etiam in dicto c. esset verum, illud procederet, quando quis in loco maiorum contrahit, & hic in Ioanne negari non potest culpa. Quia cum ipse cognouerit, tamen loco Distarum inter Biguttas cognouit eam & ad tertium locum introduxit, vbi mutato habitu cum ea contraxit & ibi fraus & dolus ipsius deprehenditur.

S Y M M A R I A.

- 1 Abbatis praescriptio contra collegiatum capitulum an sufficiat ad excludendum collegiatam quoad commutandum praerogantias cum prelato, quae ipsi de iure competunt.
- 2 Capitulum maius, si Abbas praescripserit praerogantias, potest se aduersus omiffam allegationem restituere.

DECISIO CCLXIII.

IN causa Salamant. praerogantiarum 28. Iunii 1549. proposui, an praescriptio Abbatis contra Capitulum collegiatum sufficiat ad exclusionem illius collegiatae quoad commutandum cum prelato de praerogantias, quae de iure ipsi prelato competunt. Et licet pro parte collegiatae diceretur, quod ipsa habebat tres sententias contra Capitulum maius, & modò Capitulum maius veniebat per viam restitutionis in integrum, & ideo in isto iudicio debebat docere de lesione iuris proprii, non autem debebat dare de iure tertij, & sic de praescriptione Abbatis. Et tamen Domini in hoc valde dubitarunt, & potius in contrariam partem inclinauerunt, quia praesupposito, quod Abbas praescripisset, poterat Capitulum maius se restituere aduersus omiffam

omiffam allegationem. Nam poterat dici, quod si in illis tribus instantiis opposuisset de praescriptione Abbatis, cum per praescriptionem omne ius collegiatae esset sublatum, sicut & homines. C. de praescrip. 30. annorum certe collegiatam a iudicio erat exclusa: & non obtinuisset tres sententias: & contra illam allegationem Capitulum maius erat restituendum: & sic collegiatam excluderet.

S Y M M A R I A.

- 1 Filius an possit factum patris, cuius est haeres, improbare eo quod haereditatem cum beneficio inuentarij adierit, si simul doceat se se defuncti factum approbei, vltra vires haereditarias obligatum iri.
- 2 Haeres conficiens inuentarium potest defuncti voluntati contrahere, cum ex haereditate nihil ipsi haeredi remanet.
- 3 Inuentario legitime confecto si probetur haereditatem non esse soluendam, vltior non requiritur ab haerede probatio: sed id neganti onus probandi contrarium incumbet.

DECISIO CCLXIII.

IN causa Rom. Castr. Feliciani, 3. Iulij, 1549. in qua dedi punctum, de quo supra: & postea aliud videlicet an D. Comes possit improbare factum patris, cuius est haeres, sub praetextu, quod adiuu haereditatem cum beneficio inuentarij, nisi pariter doceat, quod si factum defuncti approbare, obligaretur vltra vires haereditarias. Iste punctus non fuit positus in Rota: quia informantes pro vtraque parte conueniebant in iure: quia prout dicit Dec. in l. qua persona. ff. de regu. iur. quod haeres, qui facit inuentarium, potest contrahere, quando ex haereditate nihil remanet ipsi haeredi: Et ideo dicebat D. Michael aduocatus D. Io. Francisci, quod cum Comes Io. Franciscus legitime inuentarium confecisset, & quod ex lectura illius appareret haereditatem non esse soluendam, appareret haereditatem probasse. Negatiuum itaq; asserenti, quod essent plura bona, incumbere onus probandi, prout est expressum in l. si. si verò. & §. licentia. C. de iure delib. & ibi Bal. Salic. Ang. & Ioan. Andreas in r. not. Et ideo pro parte D. Helenae fuit articulatum, & probatum, quod Comes Io. Franciscus fuisset haeres, & haereditate patris adiisset, & Castrum Betiliani & Soriani cum eorum fenimentis habuisset: & pro parte D. Ioan. Comitis fuit productum inuentarium, & laborat nunc in probando credita in inuentario narrata, vt doceat, quod haereditas non est soluenda.

S Y M M A R I A.

- 1 Marito vel socero male sua vti substantia incipiente datur repetitio dotis, etiamsi ambo pro ea sine obligati.
- 2 Dilapidatio vnde praesumatur.
- 3 Dotis soluta & soluenda et si agatur praedictum, potest tamen solui illa & de repetitione haeres opponere.
- 4 Dotis repetitio ex quibus causis fiat, & cesset.
- 5 Alimenta an debeant pro parte, vel pro tota dote, non etiā soluta assignari: si autem haeres filius omnia bona patris occupet, dubium non est, quin integra ex ipsius bonis percipiatur.

DECISIO CCXLV.

IN causa Roman. Pintigliana dotis, proposui 2. Iulij 1549. an instantibus deductis contra D. Comitem possit D. Ioannes Antonius repetere partem dotis solu-

te, & non soluta retinere. Pro parte D. Io. Antonij dicebatur, quod statim quod maritus, vel socer incipit male vti substantia sua, datur repetitio dotis, vt per Bart. in l. si constante. q. 7. quem communiter sequuntur Doctor. & Crot. ibi in 2. lectura testatur. nu. 54. vers. querit Bart. & in forioribus terminis tenet Barto. in dicta l. si constante, que. 8. quod quando maritus & socer sunt obligati pro dote, quod quando vnus incipit male vti substantia sua, quod contra abutentem facultatibus suis datur actio constante matrimonio, etiam quod alter sit diues, vt Crot. d. lect. 1. nu. 5. vers. & collige ex dictis Bar. Et quod Comes in cepisset male vti substantia sua, intelligebatur ex venditione Castr. Feliciani, Morlu. 1. & Fabij: & quod articulasset: quod erat oppressus a re alieno. Sed pro parte Comitis dicebatur, quod postquam Comes in ceperat male vti substantia sua, Dominus Ioanes Antonius cum eo contraxerat emedo iura Castr. Feliciani, & faciendo se surrogari in iuribus Illust. D. Horatij Famelij: ergo videbatur D. Io. Anton. ibi praedictasse. Sed aduerte, quod ad istud fundamentum posset dici quod si in aliquo praedictum ex illo instrumento oriretur respectu dotis iam soluta, & quod ad dotem, seu partem dotis soluendam in instrumento D. Horatij, in cuius iuribus fuit surrogatus D. Io. Antonius, dicebatur, quod si tota dos solueretur, posset D. Horatius illam soluere: & antequam dicta dos sit soluta, D. Io. Anton. opponat de repetitione, vel melius de retentione: non videtur per dictum instrumentum renunciatum, cum sit euentuale. Sed pro parte D. Comitis adducebatur illa ratio, quae placuit Dominis. Nam repetitio sit ex duabus causis: vna est, vt dos sit in tuto: Secunda, vt ex ea ita rim marit' & vxor se alere possint. Sed ex instrumento cum D. Io. Anto. facto, qui surrogabatur in iuribus D. Horat. dos dicitur esse secuta. Na ipse habebat Castrum Feliciani: & no tenebatur illud restituere nisi restituta dote soluta, & sic dos videtur esse in tuto. Itē & secundò quò ad alimenta, licet aliis ex eo subiraue rim in hoc ipso, an alimenta possint pro tota dote, no etiā soluta, assignari: Tamē hodie ista dubitatio cessabat, ex quo D. Nicol. occupabat omnia bona patris, & sic soceri Liuig: & sic integra alimenta percipiēbāt in bonis ipsius Comitis: & per istam rationem, quae Dominis placuit, no est locus repetitioni dotis. Sed cum pars D. Io. Antonij post egressum de Rota intellexisset fundamentum, quo Rota fundabat, dixit illud esse falsum, quod quoad alimenta esset promissum D. Liuig pro tota summa dotis. Nam licet fundamentum militaret quoad praesentem statum occupationis bonorum per Nicolaum: Tamen quia Comes posset pro parte illa omnia bona recuperare, vel per expulsionem ipsius Nicolai, vel per obitum, vel alio modo, tunc dos reperiretur in totum soluta, & alimenta non reperiebatur pro tota dote assignata. Vnde pro parte Comitis fuit dictum, quod ex registro volebat docere, quod assignata essent alimenta pro tota dote: & quado istud est verum, ex quo Liuia venit ad causam: & in instrumento D. Horatij, in iuribus cuius D. Antonius erat surrogatus, dicitur, quod si infra 20. annos D. Comes Castrum non redimeret, vel si infra dictos duodecim annos locus esset restitutioni dotis, quod tali casu Castrum esset venditum, & posset satisfacere D. Liuig de dicta dote. Pone, quod Comes infra duodecim annos Castrum redimeret, & locus non esset restitutioni dotis, talis casus non est, promissus in instrumento: & isto casu non esset prouisum D. Liuig. Quia Comes post redemptionem posset de Castro disponere & sic Liuia litibus inuolueretur.

EPITOME.

Expectans apostolicus quando concurrit cum prouiso ab ordinario prouisor debet plenè probare beneficium vacasse in mense apostolico.

SUMMARIUM.

- 1 Acceptatio si presumatur in tempore facta, an ex eo probetur beneficium vacasse in mense apostolico.
2 Prouisus ab ordinario si sit possessor & expectans apostolicus actor, tenetur hic plenè probare beneficium in mense apostolico vacasse, sic ut de necessitate concludat.
3 Probatio per publicam vocem & famam non sufficit, cum agitur de praeiudicio tertij, & semiplenam tantum est.
4 Obitus probatur per publicam vocem & famam, sed non tempus obitus.

DECISIO CCLXVI.

In vna Vrgillen. de Cauarufa, dubitauit D. Achilles, 7. Octob. 1549. an stante prouisione ordinarij expectans teneretur probare vacationem in mense Apostolicis: & in eo casu an probatio de publica voce & fama sufficiat. Et casus erat: quia expectans acceptauerat beneficium vacans 7. Septembris 1549. Et quia acceptatio presumitur in tempore facta, praeiudicabat ex eo probasse, quod beneficium vacasset in mense Augusti, & sic in mense apostolico: cum aliter presumendo praesumatur delictum in ipso acceptante. Et tanto magis cum haberet probationem de publica voce & fama de vacatione vit. Augusti. Hoc non obstante, quia prouisus per ordinarium erat possessor, & expectans erat actor, fuit resolutum, quod teneretur probare aliter beneficium vacasse de mense Apostolico, & sic de mense Augusti: cum ita possibile erat, quod vacasset de mense Septembris, sicut in mense Augusti. Vnde probatio illa non erat necessaria, prout debet de necessitate concludere. Et non sequitur, acceptatio presumitur in tempore facta, ergo obiit in mense Apostolico. Quia ista acceptatio erat in tempore facta, cum prima vel secunda Septembris obiisset, ac si penultima vel alia die Augusti. Probatio de publica voce & fama non sufficit, ubi agitur de praeiudicio tertij: cum talis probatio non faciat nisi semiplenam probationem, ad not. in c. veniens. de restitution. spoliati. Non obstat, quod Rota concluderit, quod obitus probetur per publicam vocem & famam: quia hic non agebatur de obitu, sed de tempore: quod erat fundamentum intentionis expectantis: & ideo cum ipse esset actor, debebat prius probare contra possessorem.

EPITOME.

In confectioe inuentarij sufficit vna citatio contra incertos absque peremptorio.

SUMMARIUM.

- 1 Inuentarium, quod careat citationis peremptoriae sollemnitate, an sit nullum.
2 Inuentarium cum est conficiendum, citandi sunt tertij per proclamationem creditores, quod cum trium citationum sollemnitate fieri debet.
3 Creditoribus cum ad agendum terminus praesigitur, peremptoriè assignari debet.
4 Citatio vnica etiam contra incertos creditores in conficiendo inuentario sufficit, nec requiritur peremptorium.
5 I. si eo tempore. C. de distract. pign. an trinam requirat citationem, & quomodo.

- 6 Dilatio extraiudicialia est peremptoria, sicut & iudicialia quae ad agendum vel accusandum praescribitur.
7 Inuentarij confectio modici est praesudicij.

DECISIO CCLXVII.

In causa castri Feliciani, 5. Octobris, 1549. proposui, an inuentarium, de quo dictum est, pro parte Comitum sit nullum: cum inter alia careat sollemnitate citationis peremptoriae: Et D. Helena sit sub generalitate creditorum incertorum. Et quoad vltimam partem dubij vtraque pars conuenit, quod D. Helena esset inter creditores incertos: quia de eius credito nullam notitiam habuit. Quoad primam partem dubij pro parte affirmatiua, quod requiretur peremptorium, dicebatur, quod in confectioe inuentarij tertij creditores per proclamationem erant citandi, Bar. in l. si. §. 1. col. 2. C. de iur. delib. Dec. conf. 251. col. pen. & Maria, Sozin. in tract. de citat. artic. 12. col. 1. vers. de consanguin. igitur inde succedit regula, quod huiusmodi citatio generalis fieri debeat cum sollemnitate trium citationum, & vna cum peremptorio non sufficeret, vt tradit Soz. sup. artic. 12. col. 2. q. 2. vers. & aduerte. quod haec citatio generalis. Et est aduertendum, quod Marian. ibidem, q. 4. loquitur de inuentario: & postea in sequenti q. quando sit citatio de incerto, vult, quod requiretur inuentarium, vt Bald. in tracta. de aditione cum inuentario. colum. 1. Gnid. etiam in tract. de forma inuentarij. col. 3. vers. & pro introitu. Et ratio: quia cum vigilantibus creditoribus, & primo venientibus haeres cum inuentario satisfacere potest, videtur agi de magno praeiudicio, quod quando agitur, peremptorie citandi sunt, e. quoniam frequenter s. foro. vt lite non contest. Non obstat l. eo tempore. C. de remiss. pign. quia ille tex. dum loquitur de proclama, est intelligendus cum peremptorio, prout ita tenere videtur Bald. ibi & Ang. post alios. Vltimò ratione confirmatur: quia cum per se ibi in distract. pign. assignetur quasi terminus ad agendum creditoribus, debet assignari peremptorie terminus, l. diffamari. C. de ingenu. & manumif. prout illum tex. ita ponderat Soz. vbi supra, art. 27. vers. 10. exigitur. Sed istis non obstantibus istud fuit decisum, etiam pro ista parte, quod non requiratur peremptorium, sed sufficiat vna citatio etiam contra incertos, vt tenet Corn. in l. fin. in prin. col. 6. in fi. vers. cum agitur. col. 4. vers. item adde. C. de iur. dom. impetran. quia cum Bartol. in dicta l. fin. dicat, quod incerti vocandi sunt per proclama, per textum in leg. creditor. C. de distract. pign. & tamen ille textus intelligitur de proclamatione peremptoria, prout ita sentit glos. in l. Papinianus. §. si post rem. ff. de inoffic. testamen. & ibi Bald. Angel. & Abb. in perempt. l. si eo tempore. vbi agitur de magno praeiudicio, utpote de pignore distractendo, in praeiudicium habentis hypothecam: a fortiori dicendum est in confectioe inuentarij, in qua vocantur creditores videlicet, vnum proclama sufficit absque peremptorio. Non obstat, quod Angel. & Bald. in dicta l. si eo tempore. dicant, quod requiretur peremptorium in terminis illius legis: quia istud non est verum, quod debent: tutius ergo, non etiam necessarium. Et quod in terminis illius l. si eo tempore, non requiritur peremptorium, tenet Salicetus in l. si ea quae crimen. colum. penult. versicul. quæro quando dicitur. C. qui accus. non pos. vbi facit duos casus ad propositum: quia dicit, aut peremptorium: aut sumus in actu iudiciali, & tunc si statuerit terminos ad accusandum vel agendum, est terminus

nes peremptorius. Et vltra praedicta quod in d. l. si eo tempore, non requiratur trina citatio, facit idem textus, dum dicit de proclamata & cum proclamatis. & Marian. Sozin. in d. artic. 12. dum dicit, quod requiretur trina citatio, intelligendo quando sumus in dilatione extraiudicialia, non autem in dilatione, vt quis veniat ad agendum, prout distinguit Ang. Bal. & Albert. in l. Papinianus. §. si post rem. ff. de inoff. testam. & Salicet. in dicta l. si ea quae crimen, colum. penultim. Et pro ista parte facit, quia eram in actu extraiudiciali, vel quasi, prout ita dicit Angel. in dict. l. si. h. ac stipulatio. & Bal. in d. l. fin. & ideo non requiritur peremptorium, prout istud latius sumat Sozin. vbi supra, artic. 27. col. 5. versicul. quædã verò requisitio. & col. 10. vers. sic item 23. Itẽ in his, quae sunt parui praeiudicij: vbi nõ requiritur trina citatio seu peremptoriũ, vt per eundẽ Sozin. articulo 27. col. 4. requisit. 2. Et confectio inuentarij est modici praeiudicij: quia vel in eo aliqui ex creditoribus comparuerunt, & haeres aliquis occultat: & tenetur ad duplum. Item pro decisione fuit confidendum, quod nimis durum videbatur, vt qui cecidisset a syllaba caderet a toro: cum non maiorem notitiam consequantur creditores incerti per illam dictionem & peremptorie.

EPITOME.

Resignatione non probata omnes clausulae tanquam nullae nihil operantur.

SUMMARIUM.

- 1 Resignatio si facta sit & post biennium praesetur consensus, nisi alter ex obitu veniat, licet sit posterior in data, priorẽ resignatarij gratiam subreptitiam faciat.
2 Consensus resignationem praecedere potest & sequi, & quando a superioribus superuenit, retrotrahitur ad datã supplicationis.
3 Consensus quando ad diem data supplicationis nõ retrotrahitur.
4 Supplicatio quando de mandato resignans etiam in Curia cum signatur praesentis, quando porrecta non praesumatur.
5 Narratiua dolose facta vitiat totam gratiam.

DECISIO CCLXVIII.

In causa Legionen. Canonicatus, pro Georgio de Quignones contra Antonium de Mulgar, etiam repetebatur quædam resignatio dicti canonicatus per Gundissaluum Perez, in fauorem Petri de Brauia, sub 28. Octobris, 1540. aliàs Nouembris: tamen consensus dictae resignationis non erat praestitus per Gundissaluum, nisi post biennium, siue literis expeditis dictae resignationis dicebatur, siue per obitum, siue aliàs quouis modo vacet. Vigore cuius clausulae Petrus de Brauia, siue Antonius Mulgar ex eius iure veniens dicebat, quod dato, quod Petrus de Brauia ex resignatione Gundissalui nihil fecisset: tamen per clausulam illam, siue per obitum, cipebat beneficium & canonicatũ vacantem per obitũ Ioannis Simonis de Capella, qui obierat 9. Nouemb. eiusdẽ anni. Sed pro parte Georgij dicebatur, quod illud esset verum, nisi Cardinalis Farnesius esset prouisus sub 28. Nouẽbris, 1540. qui licet esset posterior in data, tamen quia nõ probabatur resignatio facta per Gundissaluum, nisi post biennium, quod illa gratia esset subreptitia: & ideo illa non suffragabatur Petro de Brauia. Ideo dubitauit 14. Octobris 1549. an gratia Petri sit subreptitia, ex eo quia in ea fit mentio de resignatione, in qua post

biennium, & ante triennium, post datam supplicationis superuenit consensus Gundissalui. Et pro parte negativa, quod nõ esset subreptitia dicebatur, quod consensus poterat praecedere, & sequi, c. cura. & cap. suggestũ. de iure patronat. Doctor. in l. si quis mihi bona. §. missum. ff. de acq. h. red. & quandoquã consensus superuenit, retrotrahitur ad datam supplicationis, gratia ergo non potest dici subreptitia: quia tempore datæ non constabat de aliqua resignatione cum consensus superuenisset post biennium. Nec obstat, quod retrotrahitur ad diem datæ supplicationis, quia dicebatur, quod in casu isto in praeiudicium iurũ Cardinali Farnesio quaesiti retrotrahi non poterat: & ideo cum tempore impetrationis factæ per Cardinalem nulla esset resignatio, illa gratia praecedens, tanquam subreptitia, erat nulla, & ideo operabatur. Non obstat, quod dicebatur, quod ex quo in actis constabat quod tempore, quo supplicatio fuit signata, Gundissalvus fuit praesens in Curia, & ideo praesumebatur de eius mandato porrecta, vt per Fel. in c. nonnulli. §. sunt & alij. nu. 15. col. 6. & c. 7. nu. 17. de rescrip. ex qua supplicatione dicebatur resignatio perfecta, licet postea consensus superuenisset: & ideo poterat fieri retrotractio, seu verius erat declaratio resignationis antea factæ, ad Cassad. decis. 1. de renunciat. Sarnen. regul. de publican. q. 7. num. 3. & ideo gratia nõ esset subreptitia: quia fuit dictum, quod ex tribus nõ praesumebatur de mandato Gundissalui supplicationis porrectio. Primò quia erat modica impensa: secundò, quia de nullo lucro ipsius Gundissalui tractaretur, sed tantum de eius praeiudicio: cum nihil in tali resignatione in fauorem Gundissalui reseruaretur: tertio, propter intervallum temporis, quod fuit inter supplicationem signatam & consensus eius: quod denotabat, quod a principio fuit data absque consensu eius: & postea fuit tractatũ, vt Gundissalvus supplicationi consentiret. Non obstat clausula, siue per obitum, quae videbatur aequè principaliter in supplicatione appõssa: quia non facit quod accessorium esset ad resignationem narratam: & ideo illa narratiua quod erat dolose facta vitabat totam gratiam, vt per Abb. in c. super literis. in princip. & ibi Fel. col. 3. vers. h. iura 5. de rescrip. & non erat dubiũ, quod si non fuisset facta mentio resignationis, quod Papa canonicatum Legionen. per obitum non concessisset.

EPITOME.

Gratia de consensu Cardinalis concessa tempore, quo Cardinalis iam obierat, est nulla.

SUMMARIUM.

- 1 Prouisio absque consensu Cardinalis, qui mortuus erat tempore prouisionis, an sit valida, & nu. 3.
2 Clausula de consensu Cardinalis, quomodo sit accipienda.

DECISIO CCLXIX.

Ferdinandus de Contieras post obitum Cardinalis Hispalen. qui fuit 22. Aprilis 1546. ignorans obitũ dicti Cardinalis, dubitauit in vna Astoricẽ. canonicat. an per prouisio Ferdinandi sit valida absque consensu Cardinalis Hispalen. attento, quod Cardinalis erat mortuus tempore prouisionis. Pro parte Ferdinandi dicebatur quod esset valida: quia verba illa in prouisione posita, de consensu Cardinalis, erant posita ad praesertuandum praeiudicium, quod poterat fieri Cardinali, si sine eius consensu poterat fieri prouisio: Sed cum

cum in casu isto existente Cardinali mortuo nullum præiudicium Cardinali fiebat, ergo illa verba, de consensu Cardinalis, habebantur non apposita. Iste non obstantibus fuit decifum contrarium, videlicet quod gratia esset nulla. Ratio, quia illa verba, de Cardinalis consensu, fiebant gratiam conditionalem. ergo sub contraria conditione videbatur non dedisse, l. pecuniâ quam. ff. si cert. pet. Aymo. consi. 93. nu. 2. & est tex. in c. si pro te. de rescript. in 6. Item & secundò, quia Papa concedendo per obitum familiaris, de consensu Cardinalis, illud fecit, quia negare non potest stante regula de impetran. benefi. vacan. per obitum Cardinalis: & si Papa sciisset, quod collatio Canonicatus pertinuerit ei liberè, certè non concessisset, seu difficilius. Et ideò illa impetratio dicitur odiosa, & surreptitia: quæ surreptio etiam nocet, dato, quod procedat ex simplicitate vel ignorantia, ad cons. Calder. 31. in 3. col. vers. & hoc coniungo. Felin. in c. super literis. col. 4. nume. 13. vers. limita 2. de rescrip.

S V M M A R I A.

- 1 Reintegrandi in remedio agentem possedisse probare sufficit & alium hodie possidere.
- 2 Articuli siue positiones semper cum sua qualitate adiuncta interpretari debent.

DECISIO CCLXX.

IN vna Hispanen. capellanæ dubitavi decimafexta Octobris 1549. an probetur, quod Franc. de Hortigiola spoliaverit seu successerit in vitium spolij, ad hoc vt Ioannes Grassis ad possessionem Capellanæ, de qua agitur, sit restituendus: & fuit resolutum, quod constaret de spolio: quia quodam remedio reintegrandi sufficit probare possedisse, & alium hodie possidere Ioannes Grassis probat se 4. Maij, 1546. accepisse possessionem, prout constabat ex instrumento in actis producto: & ex instrumento mandati Franc. de Hortegioia prima Augulti, 1547. constabat, quod ipse non possidebat. Nec obtinebat, quod in eodem instrumento idem Franciscus diceret, quod Ludouicus prius tenebat illud beneficium seu capellaniam, & ideò poterat esse, qd possessio Ludouici esset antiquior, quam Ioannis: & ideò Franciscus non successerit in vitium spolij: quia fuit dictum quod confessio ni Francisci non erat standum, quod quatenus staretur, debebat probare, quod esset anterior: ex quo Ioannes Grassis docebat de claro initio suæ possessionis. Non obstat, quod pro parte Ioannis Grassis esset articulatam, quod Ludouicus, deinde Franciscus possederat: quia articulus dicebat spoliando: & ideò confessio Ioannis Grassis erat capièda cum sua qualitate.

E P I T O M E.

Appellare licet isto casu à sententia declaratoria incurfus censurarum, & effectum illarum suspendit.

S V M M A R I A.

- 1 An liceat à sententia declaratoria incurfus censurarum literis Apostolicis contentarum. in qua simul eas canonizandò pronunciatum est appellare.
- 2 Monitio iudicum in partibus, vt infra certum diem sub pena excommunicationis appareant, in simplicem citationem resoluitur, si monitus contradicat & appellet.
- 3 Monitus ex decreto iudicis iustæ habet contradicendi causam.
- 4 Monitio vel citatio noua ad excommunicationem ferendam est necessaria, si prior per contradictionem in simpli-

cem citationem fuerit resoluta.

- 5 Declaratoria vnicam per sententiam, à qua appellatum, est non prebet factum, quo quis excommunicatus esse declarari debeat.
- 6 Executor cum non nisi contra rebelles & indebitè resistentes iurisdictionem habeat, non nisi etiam de facto contradicentis excommunicare potest.
- 7 Possessor, qui possessionem sine causa cognitione dimittit non vult, monitorio iudicis decreto indebito nõ contradicere.

DECISIO CCLXXI.

PAPA Episcopo Gerund. indultum dederat de percipiendis fructibus duarum portionum, quas vt canonicus in Ecclesia habebat sub pœnis & censuris cū assistentia iudicum: Iudices in monitorio monerunt Capitulum, & non obedientes ferebant ex tunc, vt de fructibus ipsi Episcopo responderent. Cui monitorio vna pars capituli paruit: alij verò contradixerunt, & à monitorio appellarunt. Et causa ad Curiam deuoluta commiserunt causam surreptionis, & obreptionis dicti breuis Do. Fabio, qui causa pendente seruatis terminis & præfixo termino pro prima Episcopo ad dicendum de surreptione, & nihil docto, Dominus Fabius canonizauit literas dicti indulti: & in eadem sententia declarauit illos tres vel quatuor contradicentes incurrisse in censuras in literis Apostolicis contentas. Ab ista sententia fuerat appellatus, & causa commissa D. Achilli, dubitauit D. Ach. 21. Oct. 1549. an liceat à declaratoria sententia, in qua pronunciauit canonizandò literas Apostolicas appellare: nõ quid eodè modo licet appellare stante intimatione & canonizatione executionis in partibus, & non possit aliter declarati absolui ad beneplacitum. Et fuit resolutum, qd à tali declaratoria licuisset appellare: & quod per appellationem effectus illius fuisset suspensus. Quia fuit dictum, quod illa monitio & iudicium in partibus, vt infra sex dies deberent comparere sub pœna excommunicationis, quam ex tunc in eos ferebat, per contradictionem & appellationem illa monitio iudicum & præceptum videbatur resolui in viam simplicis citationis: quoniam & monitus habet iustam causam contradicendi, vt dicit Inn. in c. de eo habit. de cler. & mulier. Bart. leg. 1. c. de exec. rei public. Alexan. & las. in d. l. de pupill. §. meminisse. de op. nou. nunc. las. in l. nequequam §. vbi decreti. nu. 6. ff. de off. procò. & leg. Et ideò cū illud & præceptum propter contradictionem esset resolutum ideò vel ex communicationem requirebatur alia monitio vel citatio, iuxta text. in capitulo. sacro. de senten. excommun. quodam declaratoriam. vt iuxta Felinum, in capitulo Rodulphus. column. penultim. versicul. citata etiam pars. de rescript. & Dd. in c. reprehensibilis. Rota. decisi. 14. in nouis. Abb. in cap. peruenit. de appell. & Aretin. in consi. 163. nume. 7. post dictam monitione iudex causa cognita potest procedere ad declarationem eos scilicet excommunicationem à iure vel ab homine latam incurrisse, à qua quidè declaratoria potest appellari, Fel. in d. c. Rodulphus. col. penul. vers. eitata etiam pars. de rescript. & Abb. in d. c. peruenit. Franc. in c. his qui. 6. fin. vers. limita 6. de senten. excommun. in 6. quia cū à veritate indultum dependeat, illa declaratoria & per vnam sententiam, à qua est appellatum, non dicitur constare de facto, propter quod quis debeat declarari excommunicatus. Item fuit dictum, quod illa confidens ratio excommunicationis, facta per iudicem, non erat in aliqua consideratione: quia à præcepto executoris licet appellaretur, prout appellatum erat in isto casu, & sententia excommunicationis nõ valeret: quia & executor non

non potest excommunicare nisi contradicentes de facto: cū non habeat iurisdictionem nisi contra rebelles vel resistentes indebitè, prout declarat Franc. in d. c. in princip. colum. fin. vers. quod preterit de cons. præbend. in 6. & in isto casu erant contradicentes de iure, & causa pendebat in Rota: & possessor & nolendo possessionem dimittere sine causâ cognitione, non dicitur indebitè contradicere, c. fin. de præb. & in c. super literis in executorialibus, in verb. contradicentes. pag. 214.

S V M M A R I A.

- 1 Cancellatio in supplicatiõne à Papa facta priorem facultatem si à Papæ voluntate dependeat, & ab ipso cæletur. admittit, nec diutius durat.
- 2 Voluntas ad beneplacitum alterius data sub contraria conditione denegata videtur.
- 3 Dispositio menti cū non est satisfactum, sermo de prima vice nõ intelligitur, nisi aliud de ipsius consensu consiterit.

DECISIO CCLXXII.

IN causa Toletan. pensionis 500. ducatur. inter Reuerendiss. Dom. Caurien. & Ioanem Quignones ex alia, dubitauit Domin. Peregrinus 21. Octobris, 1549. an post cancellationem clausulæ in supplicatione capite durauerit voluntas Cardinalis Caurien. circa facultatem cassandæ & notandi faciendâ per Cardinalem S. Crucis, maximè stante mandato nuper in actis producto: Et fuit resolutum, qd non durasset. Nam cū concordia esset facta, vt pensione 4600. ducatur. referuata posset cessare 600. & referuare in personâ nominandam per Cardinalem Sanctæ Crucis sub beneplacito Sedis Apostolicæ: siue illa verba starent conditio nalter, siue modaliter, siue ad certum corpus, certum est, quod voluntas Cardinalis Caurien. referuabatur ad beneplacitum Papæ: quæ & voluntas ad beneplacitum Papæ data, cessante ea, videtur denegata, l. pecuniam quâ. ff. si cert. pet. si ergo Cardinalis Caurien. visa supplicatione, in qua clausula nominationis erat cassata, ergo Papæ non placebat: ergo illa voluntas ad beneplacitum data videur sub contraria conditione negata. Et tantò magis cū post supplicationem cū illa clausula. signat. iuxta illius formam, Cardinalis nõ consensit & sic videtur declarasse suam voluntatem, quod sub illa cassatura gratiam acceptabat. Et per hoc fuit sublatum, quod & quado non est satisfactum menti dispositis. tunc sermo non intelligitur de prima vice, iuxta not. per Felin. in c. fin. colum. penult. 5. fallen. de treug. & pac. & cum illa secunda concordia esset facta timore, ne noua lis inferretur: ne ergo pateret aditus ad dictam litem post negatione illius clausulæ, videbatur qd mēs Cardinalis esset, vt quodocunq; Papa concessisset, qd esset voluntas illius, videlicet Cardinalis, vt in illius concessione perduraret. Quia fuit responsum, quod per consensum post cassationem positum cessabat ista interpretatio: quia apparebat, quod illam supplicationem sic cassatam Caurien. acceptauerit. Quodam mandatum, cū esset super diuersis fructibus, & super diuersa quantitate, fuit dictum, quod ex diuersis non fit illatio.

E P I T O M E.

In causa Toletan. decimarum pro Duce de Alua.

S V M M A R I A.

- 1 Dilationis decretum non transit in rem iudicatam, si infra

annum ultra commissionem aliquid factum, sit.

- 2 Dilatio etiam si transierit in rem iudicatam, potest tamen eam ex causa iudex reuocare.

DECISIO CCLXXIII.

IN causa Toletan. decimarum pro Duce de Alua contra Archiepiscopum Toletan. 21. Octobris, 1549. proposui, an decretum & dilationis probaretur, si tractaret quodam iudicem in rem iudicatam, vel alterari possit in partis præiudicium, an dilatio esset concessa: Et fuit resolutum, quod non esset res iudicata: quia in fra annum ultra commissionem aliquid fecerat, quia produxerat iura: item per longum tempus ante vacatias præteritas fuerat disputatum, an Archiepiscopus esset spoliator. Item fuit dictum, quod dato, quod transiisset & in rem iudicatam: tamen iudex ex causa reuocare poterat. & quod causa erat, vt lites quodocunq; finiuntur: tamen fuit dictum in remissoria sine retardatione, vt interim disputaretur super causa, nõ tamen ferretur sententia vsq; ad vacatias, expectando, quod remissoria repeteretur de partibus, & quod si non veniret, causa tunc expediretur.

S V M M A R I A.

- 1 Donatio facta vni cuiusque descendentes & successoribus, iis deficientibus est resoluta.
- 2 Donata res an possit per vltimos descendentes transmitti ad matrem, que ad secunda vota transiit. & nu. 4.
- 3 Donatio facta à Rege Equiti vel militi eiusq; heredibus ex ipsius corpore descendentes, non defertur alteri quam ab eo descendenti.
- 5 Donatio simplex est perpetua, nec res donata ad donantem reuertitur, si semel perfecta fuerit.
- 6 Donata res in certum euentum ad donantis hæredes reuertuntur.
- 7 Donata res deficientibus descendentes licet non ratione donationis, tamen ratione transmissionis, ad matrem superstitem defertur.

DECISIO CCLXXIII.

ILLustris Afcanius Colon. donauit Dominico Portæ suisq; heredibus, & successoribus, ex suo corpore legitime natis & nascituris, tam maribus quam feminis, certa bona. Ex Dominico & Constantia coniugibus nati fuerunt Antonius & Iulia, & superstitice matre Constantia defuncti. Que Constantia transit ad secunda vota cum Hieronymo de Canciis: qui tanquam hæredes Constantiæ matris petunt se restitui ad bona donata per Dominum Afcanium Dominico. Ex aduerso fuit oppositum, dicta bona eis non deberi, quia si donatio esset resoluta, & ideò bona illa viderentur reuersa ad Dominum Afcanium donantem, & loco ipsius ad fiscum: cū bona Domini Afcanij essent fiscaria. Et ratio est, quia & donatio erat facta Dominico pro se suisque filiis ex suo corpore descendentes: & cū ipsi non descenderent ex corpore Dominici, videbatur donatio resoluta. Et ideò 25. Octob. 1549. dubitauit Do. Fabius, an per & vltimam descendentiæ potuerint res donatæ transmitti ad matrem attempto donationis tenore, & eius clausulis. Pro parte negatiua dicebatur, quod ex quo donatio erat facta pro se & descendentes ex suo corpore heredibus & successoribus intelligebatur de descendentes heredibus, secundum Salic. in auth. sed & si quis. col. si vers. ego puto C. de secund. nup. & isti non erant descendentes veri & hæredes Dom. Secundo allegebatur decisi. Cyn. in d.

in d. auth. sed & si quis. quam sequitur Alex. consil. 43. lib. 8. & consil. 83. lib. 6. dum loquitur de donatione facta à Rege Equiti vel militi pro se & descendenti- bus ex suo corpore: & voluerit, quod non deferatur nisi hæredi de corpore suo. Vltimo loco pro ista parte negatiua fuit adductus Soz. consil. 53. lib. 2. vbi consulti in donatione facta masculo tantum, & non fœminis, & voluit, quod mortuis masculis res donata reuertentur ad donatorem. Istis non obstantibus contrarium fuit decisum. Et pro parte affirmatiua, quod transmittetur ad matrem, & non reuertetur ad donatorem est ingens ratio. Quia de donationis simplici natura est, vt sit perpetua, & res donata non reuertatur, l. 1. in prin. ff. de donationibus. l. senatus. ff. de donationibus causa mort. & postquam semel donatio perfecta est, res donata non est amplius donatoris, sed eius, cui donata est, nimirum, si cum certis rebus illius transit ad successorẽ donatarij, & ad donatarij, & ad donantem reuerti non debet. Et in simili adducebatur, arguendo, dominum donatorem ad donationem non negasse agnationem facti, quo casu per vltimum de agnatione ad quoscunque transmittitur: & si illud factum sit, vt in familia maneat, l. cum liberi. de leg. 2. l. pater. §. 1. de legat. 3. Item adducebatur clausula & habent venden. &c. de cuius virtute ponit Grammat. consil. 7. numer. 2. lib. 2. Non obstant adducta in contrarium: quia autoritas Cyni debet intelligi secundum thema propositum, videlicet quando dixit, quod ad se reuertetur. Et idem est in casu Alexand. in dicto consil. 45. & 53. quia præcipiendo thema consiliorum. Fuit dictum, quod in certum euentum res donata reuertetur ad hæredes donantis. Et ideo quia autoritates istorum patrum non obstant, fuit dictum, quod consilium Sozin, iunioris non erat verum: quia fundabatur tantum in illa ratione, quod donatio masculis, ergo non volebat dare fœminis: Et sic in casu nostro, quod donando descendenti ex suo corpore non volebat donare aliis, per l. dum Prætor. de iudic. & l. cum ita legatum. de condit. & demonstrat. Nã etiam & nos fatebamur, quod vigore donationis isti non veniebant: Sed ex quo res erat donata redeat ad donantem: quod licet in casu isto mater non veniret ex donatione, veniebat tamen ex iure transmissionis. Et ita etiam erat dicendum in casu Soz. quod licet donator in casu illo voluerit donare tantum masculis, id est, concurrentibus masculis & fœminis, masculi habeant iure donationis, tamen deficientibus masculis licet non iure donationis, fœminæ tamen iure transmissionis succedere debebant, & non redire ad hæredem donatarij, cum iure non caueatur.

SUMMARIA.

- 1 Oeconomia literis nõ expeditis an stante sola supplicationis signatura beneficia possint conferre.
- 2 Signatura sola quando perficiat gratiam.
- 3 Executor non nisi presentatis literis iurisdictionem habet, qui in gratia est nominandus, nisi expresse in supplicatione fuerit deputatus.

DECISIO CCLXXV.

DVbitauit Dom. Peregrinus, die 25. Octobris, 1549. Vtrum si Oeconomi literis non expeditis potuerint conferre beneficia stante sola signatura supplicationis: & fuit resolutum, quod sic. quia in tali economatu non erat extrauag. iniuncta. cum oconomus non dicatur titularis, sed potius quidam commendatarius: & in commendatario iam alias per Ro-

tam resolutum fuerat nona Decembris, 1542. quod non esset locus dictæ extrauag. iniunctæ. Et ideo cum esset necessaria expeditio literarum in supplicatione: expresse iste esset deputatus oconomus, sola signatura gratiam perficiebat, secundum communẽ opinionem, vt per Felin. in rubric. de constit. Et ad illas decisiones, quæ dicunt, quod executor nisi presentatis literis non habet iurisdictionem, fuit dictum, quod loquitur in illis executoribus, qui non sunt in gratia nominandi, sed eorum nominatio dependet à cancellaria: quod secus erat hic: cum oconomus expresse in supplicatione esset deputatus: Et fuit dictum quod cum iste oconomus per duos annos pro oconomio se gessisset, quod præsumeretur quod habuisset notitiam de supplicatione, & etiam habuisset, nec præsumeretur in eo delictum, maxime cum esset in quasi possessione conferendi.

EPITOME.

Qui habet retentionem domus propter melioramenta, durante retentione tenetur compensare pensionem cum melioramentis, exceptis pensionibus perceptis propter melioramenta.

DECISIO CCLXXVI.

IN vna Romana Minororum Gallorum 25. Octobris, 1549. fuit resolutum coram Dom. Achille, quod ille, qui habebat retentionem domus ex sententia Auditoris Camerae propter melioramenta, quod durante retentione tenebatur compensare pensiones domus cum melioramentis, per l. sumptu. ff. de rei vend. cad. aures. de reb. Eccles. & Negusan. in tractat. de pignori. memb. 5. 5. part. principal. column. 4. num. 186. vers. 5. conclusion. Corn. consil. 69. in fin. lib. 1. Alexand. consil. 104. artic. 2. lib. 1. fuit tamen dictum, quod si per melioramenta pensio esset aucta, quod ad illud augmentum non teneretur, quod procederet ex re sua, donec melioramenta essent soluta.

EPITOME.

Possessio transfertur ex contractu per minorem facta, & ex defectu consensus nullone potest agere spolio minor, quia si non esset translata possessio.

SUMMARIA.

- 1 Contractus à minore factus si est nullus, non transfertur possessio, nisi facta suo à possessione ceciderit. & nu. 4. & 7.
- 2 Possessio per minorem vel Ecclesiasticum translata, solennitate non obseruata, conditione indebiti reperi potest.
- 3 Remedium can. reintebran. & conditio indebiti dantur pro re male alienata, & possessio in alium ex contractu inualido translata & nu. 6.
- 5 Possessorium remedium quibus detur minoribus.

DECISIO CCLXXVII.

MINor alienauerat domum, & alienatio erat nulla, tamen possessio domus erat tradita Petro: Cui Petro postea hospitale sancti Iacobi successerat, contra quod hospitale ipse minor iam factus maior agebat spolio: hospitale excipiebat, quod non poterat agere spolio: quia ex contractu suo à possessione ceciderat: & sic non erat locus remedio possessorio, vt tenet Sozin. in l. rem quæ nobis. colum. 4. vers. 5. dubitauit. ff. de excep. post Alexand. consil. 90. vol. 1. In vna Romana ergo 30. Octobris, 1549. propositum dubium, an Anton. possit agere contra hospitale remedio restitutorio, & iste Antonius fuit minor, qui nulliter domum

DECISIO. CCLXXVIII.

IN causa Romana Pintigliana dotis 30. Octo. 1549. propositum, præsupposito, quod D. Ioannes Antonius soluat Comiti residuum dotis non soluta: iuxta formam suæ obligationis, an si Comes velit redimere censum & terram Feliciani & solucn. summam pacti. interim venisset casus restitutionis dotis. D. Io. Antonius an possit retinere castrum Feliciani, donec integra dos fuerit restituta & fuit resolutum, quod possit retinere & in hoc vtraque pars informans conuenit. Et ratio est, quia in instrumento facto 15. Octobris, 1544. fuit dictum non recedendo ab hypotheca prius pro dote facta, imo ibi specialiter pro restitutione dotis castrum Feliciani obligat. Item & si secundo quia creditor, qui pro vna re pignus accepit, potest pro alia, pro qua non est hypotheca facta, obligationem retinere.

EPITOME.

Restitutio in integrum semel denegata iterum concedenda est ex nouis probationibus super ætate, sed etiam super læsione licet contrarium fuerit decisum supra eadem decisi 229 & Put. de restit. in integrum decisi. 13.

SUMMARIA.

- 1 Sententia si transeat in rem iudicatam, & aduersus eam petatur restitutio in integrum, sed ea non probata procedatur ad executionem, an postea superuenientibus nouis probationibus danda sit iterum restitutio. & nu. 3.
- 2 Probationes nouæ si super ætate & non læsione minorum superueniant, an nouam faciant causam.
- 4 Restitutio aduersus rem iudicatam non datur etiam ob instrumenta de nouo reperia.

DECISIO CCLXXIX.

ALphonus Moram in causa beneficii repotauerat sententiam quæ transuerat in rem iudicatam: aduersus quam petebat restitutionem in integrum. Et cum in negotio restitutionis nihil probaret, fuit processum ad executionem rei iudicatæ, & sic tacite fuit restitutio denegata. Postea superuenientibus sibi nouis probationibus commisit iterum causam restitutoriam & signatura dedit, prout iuris fuerit. Fuit dubitatum per Dominum Peregrinum 3. Octobr. 1549. an Alphonus si iterum esset restitutus & videbatur quod sic ex noua causa prout videtur text. in l. 2. & fin. C. si sapius in integr. restit. petat. cap. fin. de restit. in integrum. Et licet alias in vna Romana domus, de qua dixi supra. 279. noua causa & dicitur, quando superueniunt nouæ probationes super ætate, non autem super læsione, per Dominum Ang. in l. 1. C. si sapius in integr. restit. petat. Doctor. quos ibi allegauit, maxime Bartol. in l. fin. C. si minor se maiorem dixerit: tamen illa opinio Angeli non placuit Dominis melius scrutantibus istam materiam quoniam contra Bartol. & angel. tenet Paul de Cast. in dicta l. 1. C. si sapius. & in dicta l. fin. C. si minor se maior. dixerunt dicens quod ista distinctio nullam habet in se rationem: & Salic. in d. l. fin. dum dicit hic fuit allegata noua causa licet testimonio falsa vel ætas non sit restringenda ad probationem super ætate, & in l. 2. & fin. C. si sapius in integr. ceteri generaliter de noua causa loquuntur, & nõ magis super ætate quam super probationibus. Et etiã Bartol. ibidem generaliter loquitur in d. l. 1. Et istud patet ex exemplis de restit. in integrum, quæ ponit Cyn. in d. l. 1. in 6. conclusion. & etiam Abb. in cap. fin. de restit. in integrum, col. 1. num. 4. Et in 2. not. vbi dicitur

EPITOME.

Agitur in causa Romana pintigliana de dote non soluta.

SUMMARIA.

- 1 Dote non soluta an possit retineri pignus, etiam si restitutio detur.
- 2 Creditor qui pro vna re pignus accepit, potest pro alia, pro qua non est facta hypotheca, obligationem retinere.

dictis exemplis patet, quod intelligendo quando no-
uæ probationes superueniunt super lesione & ex di-
ctis Domini recesserunt de illa distinctione Bart. in l.
fi. C. si minor se. maior dixer. & Angel. ubi supra. Ta-
men ex alia ratione fuit dictum, quod in t casu isto in
beneficialibus non erat danda restitutio secunda. Nā
illa iura videlicet l. r. & fin. C. si sepius & c. fin. de re-
stitut. loquitur in Ecclesia & minore, quæ sunt perso-
næ priuilegiatæ & hic eramus in maiori: & licet prin-
ceps ex iure speciali maiori concedat primam resti-
tutionem parito iudicatio: tamen cum hic essemus in se-
cunda restitutione, quæ concedebatur prout de iure,
tunc respondebatur, quod de iure maiori, & ex noua
causa restitutio esset danda. Sicut diximus, quod t post
rem iudicatam etiam propter instrumenta de nouo re-
perta, non auditur aduersus rem iudicatam. Et iam a-
lias fuerat resolutum coram Domino de Thanis in
vna Casaraugustan. de Coralua, quod post quadrien-
nium elapsum, etiam quod constaret de bono iure:
Ita & etiā isto casu voluit denegare, vt sit litiū finis.

EPI TOME.

Hæredes Doctoris occisi an possint agere pro dānis & in-
teresse contra interfectores pro tempore, quo verisimiliter oc-
cisi viuere potuissent.

SVMARI A.

- 1 Doctoris hæredes occisi possunt pro dānis & interesse con-
tra interfectores agere ad tēpus. quo de iure verisimiliter
viuere potuissent, si agat vt filius: secus si vt hæres. &
num. 4.
- 2 Homo non accipit extimationem
- 3 Hominis opera sunt incerta in homine vulnerato non autem
occiso.
- 4 Opera non veniunt in hæreditate nec ad illas hæres extra-
neus agere potest.
- 5 Doctoris occisi filio debentur ab interfecore alimenta, etiā
si artificium habeat.
- 6 Doctoris occisi ope. & quomodo sint taxanda.

DECISIO CCLXXX.

IN vna Tudertin. homicidij, 30. Octobris, 1549. pro-
posui dubium, an t pro dānis & interesse Docto-
ris occisi hæredes possint contra interfectores agere,
vt occisores teneantur illa præstare pro toto tempo-
re, quo de iure verisimiliter viuere potuissent. Doctor
occisus. Et pro parte affirmatiua, quod hæredes pos-
sent agere, & interfectores tenerentur, fuit allegatus
Speculator de iniuriis. §. 2. vers. sed nunquid. quem
sequitur Gofredus in tract. de actio. decret. l. Aquilia.
§. l. vers. sed pone quod liber homo. Abb. in c. l. col.
1. in fin. ver. vterius quæro. de iurciuran. Hyppol. con-
sil. l. 5. nu. 19 & consil. l. 31. nu. 94. Gramma. consil. 92.
lib. 2. Non obstat, quod homo t non recipiat extima-
tionem: quia non pro extimatione tenetur, sed ratio-
ne interesse, quod probant ob carentiam operarum, se-
cundum Fulgositum post glo. ibi in d. l. qua actione. §.
si quis in collucta. quam videtur sequi Io. And. in
addit. ad Specul. d. §. 2. de iureiuran. Fulgos. in l. ex
hac scriptura. & in l. r. §. 1. ff. de his qui satisficere co-
gantur. Et pro alia parte fiebant multa fundamenta
per Dominum Michaelem Aduocatū in informatio-
nibus: & inter cætera illud præcipuum erat, quod iu-
ra, in quibus se fundabant Speculator, & alij, loque-
bantur in homine libero vulnerato, nō autem occiso.
Tamen istis non obstantibus maior pars Dominorū
inclinauit cum dicto Specul. dicendo quod iura, quæ
quærentur in vulnerato, quod eadem ratione erat in

occiso, vt etiam dicit Grammat. dicto consil. 92. Non
obstat, quod t operæ hominis mortui sunt incertæ:
quia incertitudo militat in homine vulnerato. Nec e-
tiam obstat, quod actio l. Aquilia non datur nisi pro
damno de præterito sed istud erat damnum de futuro,
quia fuit dictum quod traheretur damnum de præterito
& ab illo comprehendebatur. Vnus ex Dominis distin-
guebat, quod t aut iste qui petebat damnum & inter-
esse agebat vt filius & isto casu esset vera opinio Ab-
bas quam sequitur Specul. contra vulgā. vt talis filius
possit agere ad alimenta. & ita procederet text. in d. l.
qua actione. §. si quis in colluctatione qui loquitur in
filio: vt Azo in summa & quod isto casu esset commu-
nis opinio. & ita hoc casu procederet opinio Pauli in
tract. de feud. fol. 100. vers. quia plures est dictum &
sentit Aymo. fol. 119. secus si iste egisset, vt hæres:
quia ex quo t operæ non fuerunt in hæreditate ad
illas non poterat agere per text. in l. nam sicuti. §. si
dominus. ff. ad l. Aquil. ubi illa actio, quæ non compe-
rat defuncto, non datur eius heredi. Tamen quia in
casu isto egerat vt filius & heres & spe probabili ille
opere poterat dici esse in hæreditate, dicebat maior
pars, quod agere potuisset: & ita textus procederet in
hærede extraneo. Et dixerunt Domini, quod quoad
alimenta t non erat dubium qd deberetur & licet ha-
beat filius artificium, quod illud habuerat necessitate
coactus. Nam forsā si pater vixisset, illud minime
sumpsisset: sed quoad t operas multorum, tunc de pro-
cederem in taxatione computando in eis sumptus
quos verisimiliter aduocatus ratione Doctoratus fa-
cere potuisset videlicet deducendo ex eo quod lucratus
fuisset sumptus quos pro honore Doctoratus facere
potuisset.

EPI TOME.

Remissoria relaxata sine retardatione.

SVMARI A.

- 1 Mora quomodo remissoria sine retardatione relaxari faciat
- 2 Procurator datus in remissoria quid facere teneatur vt mo-
ram euadat.

DECISIO CCLXXXI.

IN vna Toletan. seu Gadizen. decimarum 4. Octo-
bris, 1549. proposui dubium, an quod t Archiepi-
scopus fuerit in mora petendi remissoria, ita vt ho-
die sit decernenda sine retardatione: & fuit resolutum
quod constaret de mora pro parte Archiepiscopi, cū
in partibus fuerit Archiepiscopus citatus 17. Februar.
1547. vt alisteret executioni remissoria: vnde quia
procurator interuenit, potuit Archiepiscopus certior-
rari de materiis articulatis, & quis esset causæ auditor
& notarius: & ex ipsis materiis datis poterat percipi
quod in contrarium quod pro parte Archiepiscopi
esset probatum & articulatum. Vnde cum Archiepi-
scopus postea de mense Martij, 1547. procuratorem
constituerat, vt ad Curia veniret de mense Mar. 1547.
& quia t procurator apparet de mense Iunij eiusdē
anni, debebat esse instructus saltem de nomine audi-
toris & notarij. Et ideo debebat perquirere registrū
causæ, vt posset defensiones, & articulos componere
pro remissoria & non debebat expectare pro decreto
remissoriae vsque ad 5. Iulij, 1549. & ideo remissoria
erat relaxanda sine retardatione. Non obstat. decis.
170. in antiq. quia immo in fine, dū loquitur de causis
summaris, facit pro ista parte: & ista erant summaria.
& licet ibi dicat, qd nō currat terminus, nec Rota etiā
hoc casu videbat qd curreret terminus, ex quo volebat
remif.

remissoria concedere, sed sine retardatione.

EPI TOME.

Clausula in supplicatione de consensu Cardinalis quatenus
requiratur, quomodo intellecta.

SVMARI A.

- 1 Prouisio sine consensu Cardinalis facta an sit valida si suppli-
catio habeat claus. de consensu Cardinalis quatenus requi-
ratur.
- 2 Claus. de consensu facit conditionem, & ea non adimpleta
non valet prouisio.
- 3 Consensus conditionem faciens expressè interuenire debet,
nec tacitus sufficit.

DECISIO CCLXXXII.

Adem die 4. Octob. in vna Astorican. canonica-
tus & præbendæ, in qua Ambrosio impetrante ca-
nonicatum per obitum Stephani de Contieras nar-
rando in supplicatione, qd erat familiaris Cardinalis
Hispalē. & in fine supplicationis videlicet in fine clau-
sularum erat clausula, & de consensu præb. Cardinalis
quatenus requiratur: dubitauit ego an t prouisio Am-
brosio sine consensu Cardinalis sit valida, attento, quod
habet claus. & de consensu Cardinalis quatenus re-
quiratur, poterat esse porrecta duplici de causa: vel
quia familiaris Cardinalis, affirmatiue non probatur,
ed quia in supplicatione dicebatur vel ex eo, qd Do.
Stephanus familiaris fuit Cardinalis, vel ex alia cau-
sa, quia Cardinalis erat absens & datarius, dubitauit
an haberet breue præfentialitatis: quod ad omnia certū
erat, quod consensus requirebatur. Et ideo illa t ver-
ba, de consensu, faciunt conditionem. Nam deficiente
conditio deficiebat prouisio: & casu, quo conditio
defecisset, videlicet quod fuisset prouisum ad haben-
dum consensum, ita infra modicum tempus, quo Car-
dinalis superuixit, vt notat. per Doctor. in l. ff. de cō-
dit. instit. & per Ias. in l. r. C. de institut. & substitut.
Non obstat, quod illa t conditio, de consensu Cardi-
nalis, & cum Cardinalis mortuus esset, alio non nomi-
nato, quod ille tacitus consensus sufficere debeat: quia
fuit responsum, quod vt conditio adimpleretur, neces-
sarium erat, quod expressè & non tacitè confentiret,
ita Ias. in l. 2. §. voluntate nu. 6. ff. solut. matrim. Sar-
nenf. in regul. de non tollen. iure quæsit. q. 26.

EPI TOME.

Sententia canonizatoria regressus, in qua procurator ge-
neralis & non principalis fuit citatus, est nulla.

DECISIO CCLXXXIII.

Die 4. Octobris, 1549. fuit resolutū in vna Segō-
bien. pensionis, coram Do. Peregrino, in quo fue-
rat canonizatus regressus ob non solutionem pensio-
nis, citato procuratore generali pensionarij, qui fuerat
constitutus per duos menses, antequam cōmissa esset
causa. super canonizatoria regressus: & post causam
commisam per octo menses post venit ad causam nō
citatus ad defensionem causæ: & cum eo fuit proces-
sum ad sententiam canonizatoriam: & quia ab ea non
fuerat appellatum, fuit processum ad omnes censuras
vsque ad brachium secularis: Fuit dictum, qd ex quo
eramus in causa priuationis, quod licet auditor cano-
nizasset regressum, tamen in necessarium antecedens
pronuntiat super priuatione, qd principalis primò
debebat citari, per decis. Rotæ 150. & 471. in antiq.
& ideo sententia exinde sequuta esset nulla. Bene ve-
rum est, quod si apparuisset de aliqua citatiōe cōtra

principalem, quod tunc presumeretur procurator à
Domino aduifarus, per decis. 207. & 871. in nou. &
quod dicit Abb. in c. bonæ. colum. penult. vers. sic. in
ca. gloss. de elect.

EPI TOME.

Potentia Capitularis manet in reuocantibus, qui sunt vo-
ci ab habente potestatem.

DECISIO CCLXXXIII.

Tenuimus in causa Genuen. iurisdictionis coram
Do. Reomano 14. Octob. 1549. quod quando Ca-
pitulum est conuocatum de mandato illius, qui potest
conuocare, quod licet conueniant duæ partes capitu-
li, tamē potentia capitularis manet in illis, qui veniūt,
& gesta per illos valent tanquā gesta à capitulo, per
ea quæ dicit Abb. in c. cum omnes. colum. fin. vers. si-
cut. tamen vnā difficultatem. de constitutionib. &
latè Caccialup. in repetit. l. omnes attestantur de cō-
muni. quicquid dicat Decius in d. c. cum omnēs popu-
li in 1. parte. vide ad propositum Cardinal. Iacob. in
tractat. de consil. pagin. 170. colum. 2.

EPI TOME.

Abbatissa sola potest procuratorem constituere ad agen-
dum super hæreditate ex monialis successione ad monasteriū
deuoluta.

DECISIO CCLXXXV.

IN vna Romana hæreditatis de Pelosis, in qua hæ-
reditas ex cuiusdam monialis habitu erat delata ad
monasterium Sancti Laurentij in Palisperna & sola
Abbatissa constituerat procuratorem ad agendum: &
pro ea in fauorem monasterij fuerunt latæ duæ sentē-
tiæ: & dicebatur coram me de nullitate sententiarum,
ex quo cum Abbatissa non interuenerat duæ ex tri-
bus partibus. Fuit coram me resolutum 28. Nouemb.
1549. quod sola Abbatissa potuisset procuratorem cō-
stituire, ex quo ipsa habebat administrationem, & nō
eramus in arduis, vt puta cum ageretur de mandato
ad lites, per tradita per Abb. in c. edoceri. num. 6. 4. q.
de rescript. Bald. in l. neque tutores. colum. 2. num. 3.
C. de procur. & ibi Aretin. circa princip. & Bald. in l.
1. C. de bon. mater.

SVMARI A.

- 1 Præscriptio quamuis curvat contra hæreditatem iacentem
si tamen præscribens eius contra quem præscribit fiat
hæres & hæreditas iacens defensorum non habeat, dabitur
aduersus præscribentem restitutio.
- 2 Ecclesia potest durante prælati alienam vitam restitutionē
petere etiam quadriennio elapso.

DECISIO CCLXXXVI.

IN vna Romana Castri Feliciani, dubitauit 8. Octo-
bris 1549. an t possit de iure dici Do. Franciscum
præscripsisse in præiudiciū Ludouici. & ab eo causam
habere Felicianum castri, de quo in actis, ex pater-
na successione ad Dominum Ludouicum spectans: &
circa istam præscriptionem fuit aliqua varietas inter
Dominos: Tamen dixerunt quod dato quod adesset
præscriptio quod ex quo Ioannes Franciscus qui præ-
scribebat, erat etiam hæres Comitis Ludouici, contra
quem præscribebatur cum propter confectiōem in-
uentarij hæreditas Comitis habebatur pro iacente, qd
ex quo hæreditas nullum habebat defensorum, quod
semper poterat petere restitutionem: sicut dicimus

- 2 † in praelato alienante, vt semper durante vita eius Ec-
clesia posset petere restitutionem etiam quoad qua-
driennium elapsum

E P I T O M E.

Illerden pecuniaria.

S V M M A R I A.

- 1 Pactum si fuerit me recuperaturum alteri omnes & singu-
las pensiones certe dignitatis sub certa regressus mihi re-
seruandi condicione an si alter propria auctoritate parte
dictorum fructuum recuperauerit & illos me non citato di-
straxerit ego sum a promissione mea liberatus & condicio
ne quasi impleta ad regressum certa summa mihi referua-
ri promissum agere possim.

DECISIO CCLXXXVII.

IN causa Illerden, pecuniaria, inter Dominum Ioan-
nem Pola ex vna, & Carolum Sargan. ex alia, du-
bitauit 29. Nouemb. 1549. praesupposito, quod Do.
Paulus teneatur facere & curare, quod † Carolus re-
cuperaret omnes & singulas pensiones Archidiacona-
tus, pacto adito, quod si vltra 1000. ascenderent, di-
ctus Carolus teneatur restituere eidem Paulo totum
illud plus: vsque ad summam 7000. ducat. essent ipsius
Caroli, si vero non ascenderent ad 750. ducat. vsque
ad dictam quantitatem D. Paulus seruare teneatur
& praesupposito, quod Carolus propria auctoritate
partem dictorum fructuum recuperauerit, & illos non
citato dicto Paulo distaxerit, an ex hoc sit liberatus
Paulus a promissione, & an illam adimpleuerit, ita
vt possit agere ex cedula ad 30. scuta: & Domini incli-
nabant ad illam partem, quod quia Paulus in exactio-
ne & distractione fructuum de eius interesse agebat-
ur, non satis poterat dici esse satisfactus de summa
per eum promissa, tamen fuit dictum quod si Carolus
doceret de fructibus ex actis & legaliter venditis quod
non ascenderent ad summam 1000. ducat, quod Pau-
lus teneatur ei seruare vsque ad summam 200.

E P I T O M E.

Scientia tituli superuenientis ex actis non probatur, & re-
quiritur scientia tituli: causa iterum posita 17. Martij 1550.
fuit idem resolutum

S V M M A R I A.

- 1 Tituli superuenientis scientia an mutet possessionis causam
que pendet ab animo.
2 Publice quae sunt, omnibus, ad quos spectet negotium, nota
esse praesumuntur.
3 Scire aut indagare praesumitur id quilibet, quod ad suum
pertinet commodum & ad alterius prauidium.
4 Possessionis mutatio antequam inducatur quid sit inspiciedu.
5 Possessionem continuans dicitur de nouo acquirere, nec re-
quiritur de nouo acquirendi sed possidendi animus si prius
ex vna causa non possideret.
6 Opinio magis quam veritas inspicitur in iis, quae dependent
ab animo.

DECISIO CCLXXXVIII.

Die Veneris, vltima Februarij, 1550. in causa Ce-
saraugustan. Praeceptoriae del Villel proposui
dubium, an ex actis constet, quod † Dom. frater Lu-
dovicus habuerit scientiam tituli superuenientis ad
hoc, vt ex causa superueniente censetur mutasse pos-
sessionem. Et fuit resolutum quod ex actis non constat

de scientia. Non obstat, quod expeditio literarum in
60. esset facta in Cancellaria, & literae in locis praedi-
ctis retro retringuntur: & † quae publice fiunt, praes-
sumuntur nota omnibus, maxime his, quos negotium
tangit, ad gloss. Bartol. & alios in l. si tutor. C. de poen.
tuto. Quia responsum fuit id esse verum, quando Lu-
dovicus fuisset praesens. Non obstat, quod † quilibet
praesumitur indagare & scire id, quod ad eius commo-
dum spectet. Clemen. vnic. de concess. praebend. in fin.
& ibi Card. in 7. nota. quia est verum, ad eius prauidi-
cium, & ita procedit text. in d. Clemen. vnic. in fin.

Non obstat tertio, quod in partibus pendente lite in-
ter Ioannem Ludovicum & Hieronymum, fuerunt produ-
cta literae: & videretur, quod procurator adiuuaret
Ludovicum, iuxta consil. Roman. 480. quia reperitur

4 quod procurator erat † assertus: & quoniam esset ve-
rus procurator, non sufficiebat, quod procurator
adiuisset dominum de expeditione literarum, sed &
de summa, in qua erant literae expeditae: & probandum
erat, quod Ludovicus tunc temporis sciuisset Prae-
ceptoriam esse maioris valoris quam summa expressa
in expeditione literarum ad hoc vt sciret summam
male expressam & consequenter praeceptoriam iterum
vacare, & ideo ex tali causa possessionem mutasset. Et
omnibus ista videbantur verisimilia: & quia Do. Pau-
lus Pla. in informatione dicebat, quod non require-
batur licentia seu scientia tali causa superueniente ad
hoc, & quatenus diceretur mutare possessionem, nisi
causa superueniat: si ergo ex causa superueniente sit
mutatio, ergo requiritur scientia. Non obstat, quod
dicunt communiter Doctores in l. 7. in prin. quod quis
† continuando possessionem dicitur de nouo acquirere

re: & Bart. ibi dicit, quod non requiritur animus de
nouo acquirendi, sed possidendi & Ias. ibi sequitur nu.
28. quia fuit responsum, quod illa communis opinio
loquitur in terminis illius gloss. quando quis prius non
possidebat ex vna causa: nim si vult possidere ex alia,
oportet quod superueniat: & sicut in casu nostro &
illius gloss. non possidebat prius ex aliqua causa: ideo
animus possidendi operabatur nouam acquisitionem:
quia habebat animum possidendi. Sed in casu nostro
prius possidebat ex vna causa, si ex alia diceretur pos-
sidere, oportebat, quod causa superueniat. Non obstat
quod dicebatur, quod iste esset vnus casus, in quo in-
spiceretur potius veritas tituli, quam opinio, iuxta
text. in l. 2. §. si sub condicione. & ibi Barto. num. 2. ff.
de vlucap. pro emptor. quia fuit responsum, quod
6 Bart. ibi istud declarat, dum dicit, quod in † his, quae
dependent ab animo, potius inspicitur opinio, quam
veritas: & cum mutatio possessionis dependeat ab ani-
mo quia dependet a causa denuo superueniente data
scientia, ergo inspicitur opinio, non veritas.

E P I T O M E.

Regulae de non tollendo iure quaesito derogatum fuit etiam
isto casu in quo deferebatur ius;

S V M M A R I A.

- 1 Derogatio regulae de non tollendo iure quaesito an sit in re-
signatione & vnione in qua Papa sciente sit prauidium
necessaria. & nu. 3.
2 Regula de non tollendo iure quaesito, quando procedat.
3 Ius, quod defert causam dilationem efficit notabilem & ma-
ximi temporis.
4 Ius ita in parte temporis notabilis tollitur, sicut & in totum.

DECISIO CCLXXXIX.

Pompeius de S. Seuerino commendatarius S. An-
tonij Parm. cui perpetuo vnita erat Praeceptoriam
ad

ad vitam Io. Baptistae, vel illam quomodolibet dimi-
ttere dictam Praeceptoriam Regens. resignauit, donec in
pristinum statum reuerteretur, vt prius, & vnita Prae-
ceptoriam conferretur. Eo ipso dictus Ioan. Baptista illa
cesseret postea in fauorem Cardinalis Farnesij, & praes-
supponebatur, vt aliis fuerat decisum in Rota, quod
in resignatione facta etiam in fauorem Cardinalis &
Camilli, quod Papa intellexisset illud decretum, quod
cedente vel decedente Ioan. Baptista Praeceptoriam ce-
deret reuersura ad priuinam vnionem: & sic constabat
de mente Papae, quod intellexerat prauidium. Et
fuit mortuo Io. Baptista commendatarius agebat ad
suam vnionem: Camillus ergo dicebat, non esse locum
ex quo Papa intellexerat, & nihilominus resignatio-
nem admitteret. Dubitauit Do. Fabius in vna Regien.
Praeceptoriam 15. Martij 1550. an in casu, de quo agi-
tur, ita † fuerit sublatum ius, vt fuerit necessaria deroga-
tio regulae de non tollendo iure quaesito, Pro parte ne-
gatiua, quod non esset necessaria derogatio, dicebatur

2 quod † regula loquitur, quando ius quaesito tollitur
non autem vbi defertur, vt erat ibi de vno ad alium
transferebatur: & ita poterat mori Cardinalis vel Ca-
millus sicut & Io. Baptista & differentia erat inter tol-
lere & deferre, glo. in l. quamuis. ff. de arbitris & in l.
quoties. ff. de precib. Imp. offerre. & ita dicebatur tene-
re Sarnen. in reg. de non tollendo iure quaesito in r. q. nu.
3. & 4. q. in fi. Istis non obstat, fuit decisum † contrarium:

quia isto casu, in quo agebatur de vita trium non erat
expectanda mors Io. Baptistae reseruatorij fructuum
Cardinalis habentis regressum, & Camilli titularis,
sed requirebatur derogatio regulae. Nam † licet ius
commendatarij deferat causam, dilatio erat notabilis
& maximi temporis: & ideo dicebatur in illo notabili
tempore ius tale quaesito, & istud sentit Dominicus in
c. 11. col. 1. in prin. vers. nec obstat quod in exemplo. de
praeb. in 6. & Fel. in c. in nostra. in 23. correll. de
rescrip. vbi intelligitur, quod ita tollitur ius per dila-
tionem, quando in totum: Et pro parte ista facit, quia
ista regula loquitur generaliter de non tollendo iure
5 quaesito quod quidem ius † ita tollitur in parte tem-
poris, saltem quando est tempus notabile, vt erat hic,
sicut quando tollitur in totum: & illa decisio Sarnen.
ideo erat intelligenda, quod illae dilationes essent mo-
di temporis, prout ita loquebatur text. in d. 1. quamuis.
& in l. quoties. superius allegatus.

E P I T O M E.

Regulae de publican. an fuerit locus in casu, de quo hic. Itē
in articulo posito Domini fuerunt varij, & casus non erat decisus.

S V M M A R I A.

- 1 Resignatarius surrogatus etiam quoad executionem exe-
cutorialium a resignante obtentarium, nondum tamen pu-
blicitatum ipso decedente potest possessionem petere. &
resignationem publicare.
2 Resignatarius ad executorialium prosecutionem citatus di-
ligentiam in possessione consequenda adhibendam a se do-
cere debet.
3 Resignans in cessione meri iuris a possessione separati, sic vt
nunquam vigore iuris cessi possessionem habuerit si dece-
dat, non potest eius resignatarius possessionem petere, aut
resignationem publicare.
4 Dicitur vacare intelligitur ita de vacatione iuris qua facti.

DECISIO CCXC.

Fuit decisum in vna Salam. parochialis del Capo
coram Domino Achille, 5. Martij, 1550. q. si

1 Ioannes † de Legna, qui obtinuerat tres sententias &
executoriales, qui ante adeptam possessionem paro-
chialis vigore executorialium resignauit, seu cessit
in fauorem Ioannis Gomescij, qui Ioannes Gomescius
fuit surrogatus etiam quoad executionem execu-
torialium: quod si Ioannes de Legna vigore concordiae
postea factae inter eum & eius aduerarium possessio-
nem ingressus fuit, & eam per duos annos continua-
uit, & in ea mortuus fuit absque eo, quod Ioannes
Gomescius resignatarius publicauerit resignationem,
nec possessionem petierit, quod talis resignatarius po-
terat petere, cum esset surrogatus ad prosecutionem
executorialium possessionis parochialis. Item pote-
rat publicare resignationem, & si petiisset, resignans
non esset mortuus in possessione. Item militans ratio-
nes regulae de non publican. videlicet ne expectans &
ordinarius fraudentur, vt hic fraudabantur, sententias
Ioannē de Legna resignantem habuisse tres sententias
& executoriales, cum possidere putabant ex illo iure
& esse verum electorem, vt potē ignorantes resigna-
tionem per eum factam. Et ideo ne ista fraus adesset,
2 debebat † resignatarius surrogatus ad prosecutionem
executorialium docere de diligentia per eum facta
quoad consequutionem possessionis. Non obstat, qd
dicit Sarnensis in regula de publican. quaest. 20. quia
3 Sarnens. ibi loquitur † in cessione meri iuris, separati
a possessione, ita vt nunquam vigore iuris cessi resi-
gnans possessionem habuerit: & tunc procedebat e-
ius decisio: quia verba regulae de publican. non con-
ueniunt: quia resignans non decessit in possessione. Et
hoc non sequitur, quod non militans rationes dictae
regulae, quod ex vacatione dicti iuris cessi nec expe-
ctans nec ordinarius fraudatur. Cum † verbum vaca-
re, intelligitur tam de vacatione iuris quam facti, &
per cessionem iuris particularis non dicitur vacare.

S V M M A R I A.

- 1 Filius si habitet a patre seorsum an alteri competat actio
ad dotis residuum contra eum.
2 Filio habitanti seorsum a patre datur retentio, si pater dotē
teneatur restituere nec onera matrimonij sustineat.
3 Pater sustinens onera matrimonij pro parte dotis receptae,
videtur etiam alterius partis non soluta administrationem
tacite suscepisse.
4 Coniuges si habent iustam a patre recedendi causam, an pos-
sit alter agere ad residuum dotis.
5 Fructuum transactio in dote an faciat constare de voluntate
primum obscura.
6 Contractus dotis per inobseruantiam resolutis non iuuat con-
iuges contra patrem.

DECISIO CCXCI.

IN vna Romana Pintigliana dotis 10. Martij, 1550.
proposui dubium, an † constet quod Do. Nicolaus
habitaret seorsum a patre, ita vt per illum Comiti non
competit actio ad residuum dotis, & fuit dictum qd
si consideretur illa habitatio castri Pintigliani, & fru-
ctus dicti castri pro sustentatione ipsorum coniugum
quod talis habitatio & fructus assignatio non faciunt
quod esset actio dotis pro residuo. Nam Angl. & Dd.
in l. si cum dotem. §. transgrediatur. ff. solut. matrim. qd
2 quando † filius habitat seorsum a patre quod datur.
filio retentio, si pater teneatur restituere dotem, habet
locum, vbi filius habitat seorsum, & pater non vult
sustinere onera matrimonij & in casu isto inter patrem
& filium est conuentum, vt pro dote recepta habeat
fructus, ergo non sumus in casu Doctor. in quo quādo
L 3 filius

filii habitat seorsum, nullos habet fructus, vel pater vult retinere dotem: quia tunc honestum est, ex quo pater non vult sustinere onera matrimonij. Nec obstat, quod tantum sullivanat pro parte dotis receptæ, & idem alia videtur nolle curare: quia fuit responsum quod sicut pater pro illa parte recepta elegit illam viam retinendi dotem, seu eius administrationem, ita etiam verisimile est, quod etiam voluit retinere administrationem alterius partis, quando solueretur: qua soluta tunc tenebitur dare fructus eius, si primo assignati non sunt sufficientes. Aut fiebat fundamentum in illo recessu Liniæ & Nicolai, de anno 35. ad domum dicti Io. Antonij, in qua coniuges habitauerunt vsque ad annum 41. quo tempore lis fuit inchoata coram Reuerendissimo tunc Cardinali de Monte: & isti coniuges nunquam per Comitem patrem fuerunt reuocati: & idem colligitur tacita voluntas, quod puta non curarent dotali habitatione seorsum facta: quia fuit dictum, quod isto casu tantum est curandum de ista tacita voluntate, & filius ex causa iniusta recesserat, & maxime cum isto recessu non obstante Nicolaus dictos fructus Pintigliani & Soriani perceperit. Et ita fuit dictum circa istud caput quod erat dubitandum an filius haberet iustam causam recedendi à patre, vel an coniuges de anno 35. ex causa iniusta recesserint, ita vt actio ad residuum dotis Comiti non competat. Sed quia Dominus Michael in informatione sua faciebat duo fundamenta, per quæ intendebat probare.

4 quod dato, quod coniuges ex iusta causa recessissent, nihilominus Comes etiam ad residuum dotis agere possit: Fuit dictum quod daretur dubium, presupposito quod coniuges ex causa iusta à patre recesserint, an Comiti nihilominus competat actio ad residuum dotis, Circa illud caput de fructibus assignatis in castro Morlupi & habitatione de anno 42. fuit dictum, quod cum illi fructus essent surrogati in locum fructuum assignatorum super castris Pintigliani & Soriani: quia sicut per illos fructus non constabat de voluntate patris, ita vt actio non competeret, ita etiam esset dicendum de illis fructibus loco illorum surrogandis. Item

6 fuit dictum, quod cum ille contractus propter inobseruantiam esset resolutus quod ex illo contractu tras actionis non poterant coniuges se iuuare, quia licet ex actu nullo colligatur voluntas, non tamen ex actu resolutio. Tota difficultas remansit in instrumentis de anno 1544. quando fructus castri Meani fuerunt dati loco fructus castri Morlupi attento quod in instrumento permutationis dicitur, cum iisdem pactis & capitulis, de quibus in instrumento transactionis Et idem erat dandum dubium, presupposito, quod fructus sint assignati coniugibus pro summa 5000. ducat. recepta, an ex instrumento permutationis de anno 1544. fructus Morlupi cum fructibus tenuate ita constet de voluntate patris, quod Comes filius habitaret seorsum, vt amplius domino Comiti non competat actio ad residuum dotis.

EPI TOME.

In causa Romana medietatis Casalis della Bottachia.

S V M M A R I A.

- 1 Læso enormis aut falsitas cause venditionis decreto iudicis factæ non docetur etiam si probetur alia fuisse bona nisi sufficienter deponant alia minus fuisse damosa si instrumentum minorum contractui interuenit.
- 2 Minorum bona cum sunt ex decreto vendenda, an potius obligatio quam venditio fieri an mobilia an vero immobilium vendi conuenit: iudicis est estimatio nisi instrumentum solennitatis suppleuerit.

3 Consensus defictus ex falsa causa arguitur.

DECISIO CCXCII.

IN causa Romana medietatis Casalis della Bottachia, 10. Maij, 1550. proposui dubium, an domini della Cithara probauerint sufficienter falsitatem cause venditionis, aut enormem læsionem, ita quod propterea à iuramento apposito in contractu ipsi excusentur à periurio & non possit agere ad resolutionem instrumenti. Et fuit dictum quod licet ipsi probauerint, quod alia bona haberent, puta domum, vineam, hortum, & scuta: tamè ultra hoc debet probare ista bona minus damosa, & que tertio alienari poterant. Nam in contractu inserto dicebatur quod facta discussione non fuerunt reperta alia bona minus damosa que alienari poterant quam dictum Casale. Tali narrationi insertæ standum erat, vt alias resolutum fuerat. Vnde probando, quod non erant alia bona nunc probatur priusquam in instrumento dicatur quod non fuerunt reperta alia bona minus damosa, vnde præsupponebatur quod essent alia bona. Non obstat, quod læsio probaretur non solum in tertia parte, sed in totum, in quo non fuit forma seruata de qua in l. magis. §. nec passim. ff. de reb. eorum vbi prætor æstimare debet, an potius debeat fieri obligatio quam venditio, item potius vendere alia bona quam prædia, & alia de quibus ibi: quia fuit dictum, quod alia fuerat dictum, quod iuramentum minorum supplebat defectum iofolennitatum, de quibus in d. §. nec passim. Sed non supplebat defectum consensus, qui defectus consensus arguebatur de falsa causa: & idem fuit iniunctum istis de Cithara, vt deberent probare istam falsitatem cause de enormi læsione in contractu venditionis. Nihil fuit probatum, licet fuerit probata ipsa læsio in solutione: & ista differunt, vt per Bart. in l. si quidem. C. de præb. minor.

EPI TOME.

Articuli super valore non fuerunt admissi stante suspensione petitorij etiam quod adesset commissio arbitrio auditoris.

S V M M A R I A.

- 1 Spoliatoris articuli contra valorem expectatiue producti non admittuntur, etiam si incontinenti eos probare sit paratus, si suspensum sit petitorium.
- 2 Probationes extrinsecæ in petitorio suspensio non admittuntur, si nondum sint factæ.
- 3 Execrabilis non est restituendus si execrabilitas ante suspensionem petitorij sit probata non autem si super ea probanda dentur articuli.
- 4 Expectatiua ad tempus sex mensium concessa post illud non dat titulum coloratum, si acceptatio sit extra tēpus facta.
- 5 Articuli ad iustificandam beneficii reservationem, sic vt articulus & possessio iis probatis discoloratur, sunt admittendi.
- 6 Articuli ad probandum reservationem quod nempe tale beneficium sit dignitas principalis vel Auditoris Rotæ, admittuntur in suspensione petitorij.

DECISIO CCXCIII.

IN vna Toletan. Parochialis de Gallapagar in qua Ludouicus de Heredia agebat spolio contra Ioannem Poggio Episcopum Trobien. Nam Ludouicus docebat se de possessione sua, & quod postea fuerat spoliatus dicta parochialis: & pro titulo colorato docebatur

decebat de expectatiua ad summam ducatorum 1000 secundum taxam decimæ. Ex aduerso pro parte Episcopi fuerunt dati articuli, in quibus ad discolorandum dictum titulum deducebatur valor dictæ parochialis, & quod parochialis erat valoris 600. & quod non poterat comprehendi sub expectatiua. Item pro parte eiusdem Episcopi erat præsentata commissio, eo quia Ludouicus suspenderat petitorium: In qua commissio dicebatur, quod procederet ad expeditionem cause petitorij, & illius prosecutione omissa, & signatura manu Papæ respondit, placet arbitrio auditoris. Dubitauit D. Peregrinus 14. Maij 1550. stante suspensione petitorij, & commissione vltimo presentata, an articuli producti veniant admittendi, & vt dixi articuli erant ad probandum valorem 600. ducat. cum expectatiua non daret nisi vsque ad summam 1000. vt supra dixi. Et fuit dictum, quod articuli non admittuntur: quia ex quo probations erant faciendæ, & quod esset paratus probare in Curia in continenti, tamen erant probations extrinsecæ, & adhuc non erant factæ. Et quia probatio non excludit probationem, & respiciebant petitorium, quod tales probationes non admitterentur: sicut alias resolutum fuerat. quod licet & execrabilis non esset restituendus, illud erat verum, quando execrabilitas erat probata, secus quando articuli darentur ad probandum execrabilitatem: vt in excommunicato, & similibus. Et non obstat, quod alia in Ianuario 1545. coram D. Thoma de Thania in vna Astorican parochialis fuit resolutum, quod expectatiua, ad tempus sex mensium concessa, post illud tempus non dedisset titulum coloratum: quia fuit responsum in illo casu ex data concessionis expectatiue, vt ex acceptance in actis producta apparebat, quod acceptatio erat extra tēpus facta: secus erat hic. Et idem argumentum de tempore ad rem non valebat. Non obstat, quod fuerat coram me resolutum in vna Cesarangulita. Præceptorij del Villel, quod fuissent admissi articuli ad iustificandum reservationem beneficii ad effectum discolorandi titulum Ludouici de Talauera: quia fuit dictum, quod in illo casu apparebat de reservatione beneficii in manibus Papæ, facta in fauorem certæ personæ: & tantum articuli fuerant admissi ad iustificationem ætatis, vel valoris expressi in resignatione. Item 2. articuli ad probandum reservationem, puta quod tale beneficium esset dignitas principalis vel auditoris Rotæ erant admittendi: quia talis reservatio non solum discolorabat titulum, sed etiam possessionem.

EPI TOME.

Cap. ad audientiam de cleric. non residen. locum habet in canonicatu doctorali & magistrati, non autem in duobus beneficiis, necessitas ecclesiæ aliud exigat.

DECISIO CCXCIII.

IN vna Placētīn. fructuū. die Vener. 14. Martij 1550. coram D. Fabio. fuit resolutum, quod c. ad audientiam de cleric. non residen. locum haberet in canonicatibus doctorali & magistrati: quia loquitur indistinctè de duobus canonicis. Et vt qualitas Doctoratus seu magistratij in ipso canonicatu erat inneta, vt deseruiet Ecclesiæ: ita etiā in d. c. ad audientiam. per illam constitutionem erat innectum, vt Canonici tenerentur ecclesiæ deseruire, non obstante cōstitutione debebat fructus percipere: ita esset dicendum in canonicatu doctorali & magistrati, vt deseruendo Episcopo diceretur Ecclesiæ deseruire. Et eodē fuit die decisum, quod non haberet locum in duobus beneficiis eiusdem

dem Ecclesiæ. nisi necessitas Ecclesiæ vrgeret, quod dicti beneficiati penes Episcopum existerent, per ea que dicit Abb. in dicto c. ad audientiam. circa fin.

EPI TOME.

Scriptor apostolicus habens expectatiua ad largam præfertur Scriptori archiepiscopi habenti gratiā creationis in Canonicū Iste punctus fuit iterum positus 17. Octobris 1550. & eodem modo resolutum.

DECISIO CCXCV.

Die 17. Maij 1550. in vna Legionen. Canoniciatus & præbend. proposui dubium, an creatio in canonicum pro scriptore Archiepiscopi præferatur gratiis expectatiuis ad largam scriptoribus Apostolicis concessis. Et fuit resolutum, quod scriptor apostolicus, dato, quod haberet gratiam expectatiua ad largam præferatur per reg. Canll. Pauli de prælationibus siue prærogatiuis gratiis expectatiuis, vbi dicitur, scriptores apostolicos omnibus aliis qualitercunque qualificatis in executione quorumcunque beneficiorū, quæ huiusmodi gratiarum vigore expectabant, quacunque diligentia, receptione, vel creatione in canonicum non obitante potiores examināt. Et licet. Commentat. super eadem reg. immò dicat, quod regula loquitur, quando receptio & creatio simul concurrunt, per rationes, de quibus ibi per eum: Staphil. tamen in tractat. de lit. grat. & iustit. fol. 118. vers. 2. principaliter damnat illud dictum collectoris, & tenet, quod regula habet locum, etiam quod illa omnia concurrant. & ita Domini dictum Staphil. fuerunt sequuti.

EPI TOME.

Capitulum id fecit, & Canonici capitulariter congregati id fecerunt, idem est dicere.

DECISIO CCXCVI.

Fuit resolutum in vna Giennen. iurisdictionis, coram D. Thoma 1. Martij 1550. quod idem esset dicere Canonici capitulariter congregati id fecerunt, quod Capitulum id fecit, per cons. Oldrad. 100. incipien. in executione & per Panni. in tracta. de off. & potestat. c. in 1. prælud. nu. 10. vers. & ponderando, quod capitulum etiam vbiunque actus expediat, per consensum premissum in communi dicitur per collegium ipsum gestū vt dicit Abb. in c. cum omnes. col. 6. nu. 7. vers. ad vltimum an consensus. & ibi Felin. col. 15. q. 41. vers. eadē glo. & per totā col. seq. constit. & ibi Abb. in c. fin. de fortileg. & tantò magis erat in casu illo, in quo præcedebant omnia signa requisita, ad hoc vt actus per canonicos in vnum congregatos gestus dicitur Capitularis, videlicet sonus campanæ, vocatio perniciū, locus Capituli & alia, de quibus. per Egid. decis. 10. incipien. canonici capitulariter. & per Fel. in c. 1. col. 10. nu. 13. vers. aliud singuli. de rescript. per Card. Paris. cons. 92. incip. primi dubij clariore resolutione col. 3. nu. 6. & nu. 17. in 4. vol.

EPI TOME.

Regressui per decessum fuit locus in casu regulæ de infirmis resignantibus.

S V M M A R I A.

- 1 Resignans si moriatur infra 20. dies, habens regressum per decessum beneficium illud regressus vigore capit.
- 2 Vacatio si non venit sub dispositione loquēte de vacatione per

per obitum, nisi Papa annullat collationes, si infirmus infra certum, diem decedat.

3 In his quæ sunt iuris paria sunt aliquid esse, & haberi pro tali

DECISIO CCXCVII.

Regressui per decessum est locus in casu regulari de infirmis resignantibus: itaque si resignans obierit infra 20. dies, habens regressum per decessum beneficium illud capit vigore regressus. Ita fuit decisis coram D. Achille 17. Martij 1550. in vna Bononien. regressus. Non obstant ea, quæ dicit Sarnen. post Roman. in dicta regula de infirmis resignan. dum dicit, quod si ista vacatio est ficta, & ideo non venit in dispositione, loquente de vacatione per obitum: quia fuit responsum, quod ex quo Papa annullat collationes, si infirmus decedat infra sex dies, & hic non admittat illam resignationem, ius beneficij dicitur esse penes resignantem, per ea quæ dicit Bisignet. decis. 1. de renuncia. Et cum ius sit penes resignantem, vacat per obitum, & ita intrat regressus. Non obstat, quod regula dicat, & ita censetur vacare, quod verbum videtur sonare infectionem, quia si in his, quæ sunt iuris, paria sunt aliquid esse, vel haberi pro tali.

EPITOME.

Quo casu iudicatum fuerit mandatum non esse sufficiens.

SUMMARIA.

- 1 Instrumentum substitutionis, interrogatoria, articuli, & positiones per substitutum facta an probent eum habuisse mandatum sufficiens in causa spolij.
2 Mandatum cum constet esse in actis sufficiens, & aliud insufficiente agens habeat: videtur agere seu defendere vigore mandati, quod substituit.

DECISIO CCXCVIII.

In causa Toletan. Beneficij S. Sebastiani de Madrid, 19. Martij 1550. an ex instrumto, si substitutionis factæ in persona Ioannis de Segobia de anno 1546. ex interrogatoriis, & articulis, & positionibus per ipsum Ioannem factis, in actis, constet, quod D. Ioannes habeat mandatum sufficiens in causa spolij, de quo agitur. Et fuit resolutum, quod mandatum non esset sufficiens: quia Ioannes videbatur comparuisse vigore mandati, quod erat in actis, etiam si esset insufficiente, non autem vigore mandati, quod ignorabat. Non obstat decisio 248. in antiq. quia procedit, ubi si constaret quod aliud mandatum esset in actis: quia tunc videretur agere seu defendere vigore mandati, quod esset in rerum natura.

EPITOME.

Potestio supplicationis isto casu non fuit præsumpta de mandato principalis.

SUMMARIA.

- 1 Supplicatio præsentata in curia principali porrecta, & ab eius sollicitatore scripta, an censetur de mandato ipsius porrecta.
2 Porrectio supplicationis de mandato in curia presentis principalis facta non præsumitur, si modica requiratur impensa, & de præiudicio principalis, nullo autem favore agatur.
3 Argumentum à solitis optime ducitur, nisi sint diuersa.

DECISIO CCXCIX.

Adem die 19. Martij 1550. proposui dubium in vna Legionen. canonicatus & præbendæ, præsupposito quod tempore datæ supplicationis Gundissalvus esset prius in curia, & quod supplicatio sit scripta per sollicitatorem D. Gundissalvi, per quem aliis diuersis commissionibus & supplicationibus eiusdem Gundissalvi scriptæ apparent: & stante mandato desuper ad præstandum consensum post datam supplicationis, an præsumatur propterea supplicationem, de qua in actis, per eundem Gundissalvum, aut de eius mandato porrectam fuisse. Et fuit resolutum, quod ex illis non præsumeretur porrectio de mandato Gundissalvi: Non obstat, quod Gundissalvus esset in curia præfens, quo casu si præsumebatur de eius mandato porrectio, ad not. per Felin. in c. non iudi. §. sunt & alij. in 6. col. nu. 15. de rescrip. per Sarnen. in reg. de publican. q. 5. num. 13. quia fuit responsum, quod hic eramus in actu, in quo modica impensa requirebatur, & tractabatur de præiudicio ipsius Gundissalvi, & de nullo eius favore, ut putat de simplici resignatione absque eo, quod aliquid in supplicatione referuaretur: & ideo non præsumitur de mandato Gundissalvi porrecta. Non obstat, quod fecundo loco dicebatur, quod præsumeretur ex scriptura sollicitatoris: quia aliis scripserat, quibus Gundissalvus usus est: & si validum erat argumentum à solitis quia fuit responsum, quod ex diuersis non sit illatio: & in illis animus Gundissalvi non ex mandato sed ex ratificatione per usum inducta colligebatur. Non obstat, quod tertio dicebatur, quod ex mandato postea dato in personam sollicitatoris declararetur, quod voluit, quod de præterito porrexisset: quia ex sequentibus præcedentia declarant: quia fuit responsum, quod potius istud retorquebatur: quia sicut post biennium Gundissalvus dedit mandatum, ita etiam dedisset ab initio, si voluisset: & ideo videntes isti, quod illa porrectio resignationis effectum sortiri non poterat, ideo procurarunt, quod Gundissalvus mitteret mandatum.

SUMMARIA.

- 1 Executores ex concessione certæ quartæ partis si iurisdictionem, quoad valores habeant ex commissione illi concessa, illos exequi possunt, nisi super his in Rota agatur.

DECISIO CCC.

Die 20. Martij 1550. in causa Calagurit. subdiorum proposui dubium, an si stante concessione quartæ partis fructuum, facta de anno 1539. & reductione ad certam summam, & solutione pro parte curi. super modo soluendi in curia introducta, potuerit postea Cardinalis Hispalen. executor deputatus in concessione quartæ partis, facta de anno 1539. exigere ab eodem Clero de Haro & Brionis eo modo, quo fecit: & fuit dictum, ut viderem. breue, circa quos valores daret iurisdictionem iudicibus de partibus, an circa valores beneficiorum, & tunc circa illos potuerint illi iudices exequi, ex quo causa in Rota non pendebat circa hoc, sed tantum quod onera non debebant diuidi pro tertio. Item veri valores Episcopatus erant liquidati, sed non veri valores singulorum beneficiorum, & ideo erat videndum & breue & commissio.

SUMMARIA.

- 1 Commissio sequatoria arbitrio iudicis non operatur, si testes extra

extra tempus & locum procuratore de nullitate & contradicente ex aminentur, nec sanari potest, nisi interrogatoria data respiciant tam testes inductos quam in futurum inducendos. & nu. 3.

2 Examen factum cum interrogatoriis etiam si nulliter sit factum, sanatur, si interrogatoria dederit, sic ut tacitus interueniat consensus.

DECISIO CCCI.

Emense Aprilis 1550. in causa Toletan. decimarum, dubitavi, an ex processu remisforiali constet de aliqua nullitate, quæ non possit sanari per commissionem, de qua in actis. Et pro parte Episcopi dicebatur, quod si testes examinati extra tempus & locum procuratore Archiepiscopi protestante de nullitate & contradicente, quod tunc commissio sequatoria arbitrio iudicis non debebat operari: quia quod sit factum, sanetur, ideo est, quia dando interrogatoria videtur tacite consentire: sed hic nullus erat consensus, sed potius dissensus expressus. Et ideo videbatur, quod non poterat sanari illa nullitas per dationem interrogatoriorum, quæ erat data, quod testes erant examinati extra locum & tempus. Tamen Domini non obstante ista ratione dixerunt, quod viderentur interrogatoria data: si quia si illa respiciebant tam testes inductos, quam inducendos in futurum, ita quod nihil aliud potuisset circa illos testes releuans adduci, quod non fuisset adductum in illis interrogatoriis primò datis, quod tali casu examen, etiam nullum per commissionem, arbitrio iudicis sanaretur, & esset validum.

SUMMARIA.

- 1 Claus. quatenus consensus Cardinalis requiratur, quomodo intelligatur.

DECISIO CCCII.

In causa Astoricens. Canonicatus, 2. Maij 1550. dubitavi hoc modo quæ fuerit mens Papæ in appositione verborum, quatenus consensus Cardinalis, pro validitate provisionis Antonij. Et fuit resolutum hoc modo, quod illa verba, quatenus consensus Cardinalis requiratur, erant apposta propter narratam familiaritatem Cardinalis, & absentiam eius à curia: Sed quia poterat habere bene presentia, ideo fuit appositum verbum, quatenus consensus Cardinalis, requiratur, ita ut illa verba starent conditionaliter. Et fuit resolutum, quod stante familiaritate, & breui presentia, si illud breue erat validum, quod requirebatur consensus Cardinalis pro validitate: & ita iam fuerat resolutum 4. Octob. 1549. vt supra annotaui.

EPITOME.

Statutum Infanenſe excludens filiam propter filium masculinum, non comprehendit filium legitimatum.

SUMMARIA.

- 1 Filius legitimatus an excludat filiam legitimam ab intestato
2 Legitimatus quando non excludat feminam.
3 Legitimatus vna cum filia ab intestato non succedit.

DECISIO CCCIII.

In causa Infanenſis hæreditatis proposui dubium 2. Maij 1550. an statutum productum comprehendat

spurium legitimatum ad exclusionem filia legitimæ: & statutum dicebat, quod filia dotata non succederet stante filio seu fratre, qui cum ea cõcurreret ad successionem ab intestato. Et fuit resolutum, quod licet essent resolutiones, decisiones, etiam Doctores varij in eo, an statutum excludat filiam fœminam propter filium legitimatum, Tiragu. in repet. l. si vnquam. C. de reuocand. donat. in gloss. in verb. susceperit liberos. nu. 81. enumerat multos Doctores, quod talis si filius legitimatus non excludat filiam legitimam. Sed oppositum tenet Albert. Brun. in tractat. statut. excluden. fœmin. propter mascul. in 12. artic. in 4. q. Tamẽ omnes Domini concluderunt in casu isto, quod ex hoc quod constabat de mente statuti volentis, quod excluderentur propter masculum, qui cum ea ad successionem ab intestato concurrebat: & isto casu iste spurius si legitimatus etiã sine præiudicio veniens ab intestato, per quam non clarè censetur habitatus ad successionem patris ab intestato, secundum communem opinionem, vt per Decium in conf. 610. in princip. & conf. 52. num. 3. vers. ad confirmationem Chastan. in consuetud. Burgun. fol. 306. col. 1. ver. 3. facit. Et ideo cum si filius legitimatus non succedat vna cum filia ab intestato, & sic verba statuti non conueniunt, ergo nec ipsius statuti dispositio.

EPITOME.

Præscriptio inter patrem & filium in aduentitiis, in quibus patri quaeritur vsusfructus potuit inchoari.

SUMMARIA.

- 1 Præscriptio an potuerit à filio contra patrem inchoari & nu. 4.
2 Pater durante patria potestate non potest contra filium actionem exercere in rebus vsufructuariis.
3 Pater potest in filium manum exercere regiam cum officio iudicis: quod si non faciat, negligens habetur.

DECISIO CCCIII.

In causa Romana Caſtri Feliciani dubitavi 5. Maij 1550. an cõstet ex actis, quod Comes Ludouicus possit prætere tendere titulum ex persona propria, an ex persona Nicolai, minoris sui nepotis: & sic diuersum à prætenſa donatione potuerit præscriptio inchoari. Quoad primam partem fuit præsuppositum constare ex actis, quod Comes Ludouicus prætenderet titulum diuersum à donatione: quia Nicolaus fuerat institutus hæres per Henricum Comitem Nole dominum dictorum Caſtrorum: & Comes decessit antequam acciperet possessionem dictorum Caſtrorum: & Nicolaus postea aduerit hæreditatem Comitis Henrici. Et quoniam in hoc erat difficultas, videbitur in facto, quod dicat veritatem. Quoad secundam partem dubij videlicet, an præscriptio potuerit inchoari, dicebat D. Syluester, aduocatus D. Helene, quod cum inter Comitem Ludouicum patrem, & Io. Franciscum iudicium confisteret, non poterat, per text. in l. vis nulla. ff. de re iudicat. etiam in omnibus si causis, in quibus patri quaeritur vsusfructus, etiã si daretur patri aliquo casu actio, omninò durante patria potestate non possit illam exercere, vt declarat Ioan. Baptista de S. Seuerino in l. frater à fratre. §. quaesitum. nu. 57. ver. 1. super 3. q. ff. de cond. indebit. Bald. in l. si pater in fin. C. mandat. & idem Salic. & idem est de mente Bal. confil. 169. vers. præterea quando. volu. etiam non volenti agere non currit præscriptio. Illis non obstantibus fuit contrarium decisis, quod præscriptio potuisset in hoc arti: quia totum fundamentum domini Syluestri consistit,

consistit, quod patri nulla potest negligentia imputari propter defectum exercitij actionis. Sed dixerunt Domini, quod licet pater non posset exercere in filium actionem, poterat tamen manum Regiam, quam in eum habet, exercere, ut dicit Iason in l. frater a fratre. col. 20. vers. sed etiam ista solutio, ff. de condi. indebit. etiam vigore eius poterat implorare officium iudicis ut sententiam pro patre latam exqueretur, ut dicit Barb. in l. fina. ff. de iudic. vnde tunc cum pater istam manum regiam habeat, & illam non exercuerit vna cum officio iudicis, in hoc dicitur esse negligens. Et ideo licet non habeat exercitium actionis, tamen illud remedium habeat, & in hoc arguitur negligentia eius & sic prescriptio inchoari potuit.

SUMMARIVM.

- 1 Indulsum presentialitatis si sit validum requiritur ipsius consensus Cardinalis, cuius familiari facta est provisio cum claus. quatenus consensus Cardinalis requiratur.

DECISIO CCCV.

Die 5. Maij 1550. in causa Astoricen. Canonica tus dubitavi, an indulsum tunc presentialitatis sit validum, ita quod stante eo requiratur consensus Cardinalis. Et fuit resolutum, quod esset validum quia indulsum Clementis: dabat Cardinali Hispalen. non solum indulsum quodam collationes in omnibus mensibus, prout omnes Cardinales presentes, sed etiam prerogativas, fauores & gratias, quas presentes habebant, etiam quoad regulas Cancellariæ editas & edendas, excipien. tantum quodam diuisionem emolumentorum.

SUMMARIVM.

- 1 Literæ Pape certi quid afferentes quoad solutionem decimarum sufficiunt ad victoriam, cum sunt antiquæ.

DECISIO CCCVI.

In causa Toletan. seu Gadizen. decimarum, inter Ducem de Alua, & Archiepiscopum Toletan. pendente, 9. Maij 1550. dedi dubium, an literæ Alexandri de anno 1501. sufficiant ad victoriam: & sic an confessio facta in literis Clementis per ducem Federicum, quod literæ non sint in usu in locis de Heustar, & Castillia tollatur per probationes factas in remissoria, dicentes, quod in loco de Heustar & Castillia a nouiter conuersis exiguntur dux tertiarum, & ab antiquis vna: ac gratia, perinde valere, tempore Paul. expedita, in qua confessio non usus dictarum literarum per Ferdinandum sanatur, seu reuocatur. Et quodam primam partem fuit resolutum, sicut & aliis, quod literæ tunc Alexandri referentes aliis, ex quo continebant certum, videlicet duas tertias, quales mixtas personales, & reales, a quibus videlicet a Christianis nouiter conuersis, in antiquis essent sufficientes ad victoriam, etiam si de relato non constaret. Quodam tertiam partem dubij fuit dictum, quod daretur dubium, an ex quo per longissimum tempus Dux non fuerat usus priuilegio quodam duas tertias decimarum in antiquis, non exigendo illud amississet.

SUMMARIA.

- 1 Literæ relative an sufficiant, non constito de relatiuarum tenore, ad probandum duarum tertiarum decimas.
2 Ecclesiæ sufficiens & decens constructio arbitrio iudicis remittitur, quod certum est.

- 3 Claus. prout plenius in literis continetur, quomodo accipienda
4 Canonizationem literarum antiquarum qui petit, id quod in eis continetur, probare tenetur, si dubitationem recipere possint, & respectum sint.

DECISIO CCCVII.

In causa Tolctā. decimarum 16. Maij 1550. proposui, an attento quod in literis tunc Alexandri, de quibus non constat, conceduntur duæ tertiarum decimarum cum onere custodiendi Ecclesias ex propriis bonis ipsorum Regum: & in literis ipsius Alexandri de anno 1501. dicitur contineri iuxta tenorem aliarum literarum, sufficiant dictæ literæ non constito de tenore: & an probetur priuilegium Alexandri de duabus tertijs, exigendis ab antiquis de dicto anno 1501. concessum non fore in usu. Quodam partem primam dubij, quod verba, quæ loquuntur relatiuè, de quibus non constabat, erant huiusmodi tenoris: Vna tertia parte dictarum decimarum pro dote ecclesiarum remanente, quas dictus Ferdinandus & Elizabetha Reges ex propriis bonis sufficienter & decenter construere & edificare tenerentur, prout in literis plenius continetur, quod quodam conseruationem sufficientem & decentem literæ referentes certum quid referant: Nam tenebantur Ecclesias sufficienter & decenter construere: & ista tunc decens & sufficiens constructio arbitrio iudicis remittebatur, iuxta notata per Bartol. in l. filius familias, ff. de donatio. Ias. in l. si sic, num. 3. 4. col. ff. de legat. 1. Felin. in c. 1. col. 2. de constitut. quod arbitrium iudicis certum est. ideo non est necessarium, quod constet de relato. Et illa tunc verba, prout plenius in literis continetur, referebantur ad omnia præcedentia: & licet plenius naratis in literis primis continetur, sufficit, quod non in istis secundis plenius continetur. Tamen dixerunt Domini, quod quia tunc concessio duarum tertiarum erat facta respectiue, & ex causa, ut Ferdinandus & Elizabetha tenerentur conseruare Ecclesias ex suis propriis bonis, quod si dux agebat ad canonizationem literarum Alexandri, quod debebat docere de constructione de propriis bonis: cum etiam possit esse, quod illa concessio duarum tertiarum esset promissa vel conditionaliter, vel modaliter, id est, ut duæ tertiarum concederentur, si construxit, vel postquam, vel dummodo id construxerit. Circa secundum dubium, quia fuit restrictum quis teneretur probare de iure communi priuilegium non esse in usu, nihil fuit pro illa audientia dec. sum, sed mandatum quod reseruetur pro alia audientia.

SUMMARIA.

- 1 Canonici vacans per obitum familiaris Cardinalis an dicatur reseruatus, etiam si ex priuilegio alteri ius patronatus competat. & nu. 4.
2 Ius patronatus laicorum ex fundatione & donatione non comprehendit dispositio generalis: sed cum ius patronatus ex priuilegio speciali competit.
3 Ius patronatus ex priuilegio non est in gratia Apostolice faciendæ mencio.

DECISIO CCCVIII.

Clemens VII. concessit Marchioni Astoricen. eius vita durante, ius patronatus in Canoniciatibus & præbendis Ecclesiæ Astoricen. sub istis verbis: Quæ de cætero, quibusuis modis, ex quorumcunque per

fontis de tempore vacare contigerit, concedimus tibi ius patronatus huiusmodi, ac si tibi ex vera fundatione & dotatione competeret, etiam per sedem apostolicam, nisi de toto tenore, & data presentium plena, specifica, in diuisiua, & expressa: de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio fiat, & tuus ad id accesserit consensus, derogari non possit, nec derogatum censeri, sic que per quoscunque iudicari & ac irritum & c. decernimus Dubitavi ego 16. Maij 1550. an tunc statu priuilegio Marchionis Astoricen. Canoniciatus, de quo agitur, vacans per obitum familiaris Cardinalis dicatur reseruatus. Et pro vna parte, videlicet affirmatiua multa fuerunt allegata. quod canoniciatus diceretur reseruatus. Nam licet generalis tunc dispositio non comprehendere ius patronatus laicorum ex fundatione & dotatione, tamen secus est, quando est ius patronatus competens ex priuilegio, ut Abb. post Ant. & Alcia. in c. dilectus. in fi. de offic. deleg. & tunc de iure patronatus ex priuilegio in gratia apostolica non est faciendæ mentio, ad cons. Federici c. 64. nu. 2. Dec. cons. 149. Roch. in tractat. de iure patro. in verb. competens alicui. q. 24. vers. limita. Lamber. in tract. iuris patro. in 3. part. lib. 2. col. 3. 8. q. in princip. Item licet c. 2. de præb. in 6. non comprehendat beneficia de iure patro. de priuilegio, Domi. in d. c. 2. nu. 13. post Archid. de præb. in 6. & ibi Franc. & Dec. c. 61. 149. num. 6. Tamen hoc non obstant fuit conclusum pro parte negatiua, tunc propter clausulam derogatoriæ contentam in dicto priuilegio, in quo continebatur, quod derogari possit, nisi de toto tenore & data presentium mentio facta esset: quæ inducebat protestationem voluntatis defectus in dispositione sequenti, nisi expresse fiat reuocatio, ut per Bartol. & alios in l. si quis in princip. text. de leg. 3. & in regula reseruatoria nulla clausula erat derogatiua, nec ei derogatum fuerat.

SUMMARIA.

- 1 Canonizationem literarum antiquarum petens post lapsum longi temporis modum in iis relatum docebit esse adimpletum, alioquin non audietur.
2 Priuilegium concessiois gratiæ qui habet, potest agere ad contenta in gratia, etiam si modus seu onus adiectum non sit adimpletum, dummodo offerat se onus iniunctum expe diturum.
3 Priuilegium si nulla in parte sit sortitum effectum, contenta pro eo incumbit onus probandi priuilegium in usu fuisse: sed si pro aliqua parte sortitum esse effectum consueverit.

DECISIO CCCIX.

Die tertia Maij 1550. in causa Toletan. decimarum, proposui, an dux tunc agens ad canonizationem literarum Alexandri teneatur de conseruatione Ecclesiarum docere absque eo, quod domino teneatur docere de tenore literarum Alexandri. Ad primam partem maior pars Dominorum tenuit, quod ex quo post lapsum longi temporis agebatur ad canonizationem literarum, & constructio modaliter in literis relata erat concepta, tamen quod si modus non erat adimpletus, puta ipsa conseruatio, quod dux non poterat agere ad canonizationem: quia propter non implementum modi executio gratiæ poterat deferri. Secus dicebatur, si effectus in priuilegio tunc concessiois gratiæ: quia tunc etiam quod modus seu onus adiectum non esset adimpletum, tamen poterat quis agere ad contenta in gratia, & se offerre adimpleturum onus

iniunctum. Ad secundam partem dubij omnes dicebant quod si sit priuilegium Alex. in nulla sui parte erat sortitum effectum, quod ad ducem spectaret onus probandi priuilegium fuisse in usu: sed si constaret priuilegium Alexandri pro aliqua parte fuisse sortitum effectum: quia pro parte ducis dicebatur, quod priuilegium Alexandri quodam vnam tertiam erat sortitum effectum suum: licet pro parte Episcopi diceretur, quod licet Dux seu Reges exegissent duos nouenos, tamen quod illos duos nouenos exegerunt non vigore priuilegij Alexandri, sed vigore priuilegij Innocentij VIII.

EPITOME.

In causa Romana medietatis Casalis, quod iuramentum in parte nullum presumptione per statutum non sit in totum nullum.

SUMMARIA.

- 1 Iuramentum minorum si reperitur inualidum, & pro parte tantum obligatorium an aliis in instrumentis contentis quoque præiudicet. & nu. 5.
2 Iuramentum ratione statuti pro parte presumptiuè inuualidum non reddit cætera inualida.
3 Iuramentum est super pluribus rebus & capitulis interponendum, est tamen vnicum.
4 Iuramentum cum in parte verè est nullum propter vnitatem totum instrumenti annullatur: sed si presumptiuè sit nullum.

DECISIO CCCX.

In causa Roma. medietatis della Bottachia, dubitavi 28. Maij 1550. an ex quo tunc iuramentum reperitur inualidum, & non obligatorium pro parte, respectu duorum millium præiudicet quoad alia contenta in instrumento. Et fuit resolutum, quod iuramentum super confessione duorum millium interposita erat inualidum ex presumptione statuti: quod ex quo non erat seruata, forma statuti requirentis interuentum propinquorum, & aliarum solentiarum, præsumebatur iuramentum, esse dolo & metu extortum. Vnde dicebant Domini, quod ista presumptio non erat extendenda ultra eum, etiam illud verum esset, quod venditio esset sequuta: Item quod dicti de Cithara 350. ducat. recepissent: Vnde cum ista vera essent, non poteramus dicere, quod licet tunc iuramentum erat pro parte inualidum ratione statuti presumptiuè, quod ideo deberemus dicere in reliquis esse etiam inualidum. Non obstant not. per Innoc. in c. fraternitatis, de hæret. & Archid. in c. inter cæteras, quem refert Iason in l. scire debemus, col. 4. num. 6. in vers. nunquid autem reg. huius text. de verb. obliga. dum isti Dd. dicunt quod tunc iuramentum est vnicum, etiam si sit super pluribus rebus & capitulis interpositum, ut per Ias. in d. l. scire debemus. & ideo Innocen. & alij in d. c. fraternitatis, dicunt, quod si dictum testis est in parte nullum erit in totum nullum propter vnitatem iuramenti: quia illud procedit, quando iuramentum tunc in parte verè est nullum, tunc in totum erit nullum: sed si iuramentum, in parte presumptiuè sit nullum, quia tunc non erit nullum in reliquis, ita Felin. in dicto c. fraternitatis, col. 3. in l. limitat. de hæret. Et ideo cum tunc iuramentum in nostro casu in parte per statutum presumptiuè esset nullum, non debebamus extendere illam presumptionem ad reliquas partes instrumenti, in quibus non militabat eadem ratio statuti.

EPITOME.

Appellatio extra iudicialis quod casu non deuoluerit.

SUMMARIA.

SUMMARIA.

- 1 Appellatio in fine actus interposita cum claus. in contrarium faciendo appellat &c. an operetur deuolutionem cause, sic ut à victore appellationis causa committi, & per contradi-ctas procedi poterit appellante non citato.
- 2 Appellatio conditionalis non operatur deuolutionem.
- 3 Claus. si contrarium fiat appello. quomodo intelligatur.
- 4 Appellatio à futuro grauamine d. uoluit, etsi tempus tacitè habeat conditionem.

DECISIO CCCXI.

Adem die 28. Maij 1550. proposui dubium in vna Giennen. Scholastrix, an appellatio interposita per Gabrielem in fine actus, ibi, in contrarium faciendo appellat &c. operata fuerit deuolutionem cause inter Gabrielem & Solanum ita ut per Solanum appellationis causa committi, & per cōtradictas procedi poterit, Gabriele aliter non citato. Et fuit resolutum, quod dicta appellatio nō erat operata deuolutio- nem, ex t̄ quo erat conditionalis, videlicet con- trarium faciendo, quæ verba resoluebantur condi- tionaliter, si contrarium fecerit. Et cum Capitulum nō fecisset contrarium: nam Gabriel dicebat, quod Capitulum non traderet vigore regressus possessionē Scholastrix Solano, sed quod eum daret in compe- titorem, & t̄ si contrarium fieret, quod appellabat: etiam quia Capitulum respondit procuratori Solani quod non poterat spoliare Gabrielem non citatum, sed quod eum dabat in competitorem: & idē non fecisset contrarium eius, quod dixisset Gabriel, idē quod illa appellatio sub conditione non deuoluebat. Non obstabat, quod appellatio extraiudicialis à fu- turo grauamine deuoluit, & tamen tempus habet ta- citam conditionē, & grauamen sequitur, quod fuerit dictum, quod quando quis appellat à futuro grauam- ine, semper instat tenor illius futuri grauaminis, nimirum si talis appellatio deuoluit, & hic est appel- latum, si contrarium fecerit, & sic expresse sub illa cō- ditione: & isto casu taciti & expressi non eadem ratio.

EPITOME.

Presentatio nomine Antonij facta quo casu non censetur ratificata.

SUMMARIA.

- 1 Presentatio ab vno patronorum tam suo quam alterius com- patroni nomine facta an valeat, si ex actis de ratificatione tantum alterius consiterit, & de mandato eiusdem aliter non doceatur.
- 2 Patronus non presentando dicitur post lapsum quadrime- stris consentire presentatōni per alterum ex com- patronis facta, non tamen ratificare quod ignorabat.

DECISIO CCCXII.

Die 30. Maij 1550. in vna Valentin. beneficij S. Laurentij, proposui, an t̄ constet in actis de ra- tificatione Antonij alterius ex patronis, ita quod præ- sentatio per Didacum Vasco alium patronū, tam suo quam dicti Antonij nomine facta valeat, non aliter docto de mandato eiusdem Antonij. Et fuit resolutū, quod ex actis non constaret de ratificatione: quia ap- positio edictorum erat generalis, & non concludebat ad presentationem factam per Didacum Vasco no- mine Antonij. Item responsio facta per Antonium ad articulos nihil concludebat ad ratificationem, ex quo in articulis nihil dicebatur de presentatione

ipsius Antonij nomine facta. & idē quod ignorabat Antonius ratificare non poterat. Non obstat, quod t̄ per lapsum quadrimestris patronus non præsen- tando dicitur consentire, quod illa presentatio per vnum ex cōpatronis facta valebat: Sed ex hoc non sequitur, ut dicatur ratificare factum nomine suo, quod ipse ignorabat: & ita presentatus per illum taciturni- tatem non poterat dicere, quod ipse habebat duas voces.

EPITOME.

Appellatio extraiudicialis vbi interponitur non sequit̄ grauamine non currit tempus ad prosequendum.

SUMMARIA.

- 1 appellatio extraiudicialis an possit prosequi, antequam sub- sequatur grauamen.
- 2 Appellatio extraiudicialis à possessione tradenda nō sequit̄ grauamine resoluitur: si autem tradatur possessio sequi- tur grauamen, & procedit appellatio.
- 3 Appellationis conditionalis prosequende terminus à die illati grauaminis currit.

DECISIO CCCXIII.

Die 13. Iunij 1550. in causa Giennen. Scholastrix dubitauit, præsupposito sine veri præiudicio, quod t̄ stante appellatione Gabrielis, si possessio fuisset tra- dita Ioanni Solano, fuisset attentata, an Ioannes po- tuerit prosequi dictam appellationem, antequam se- queretur grauamen Gabrielis. Et fuit resolutū, quod non sequito grauamine Ioannes Solano nō poterit prosequi, per Clem. sicut appellationem, & ibi glo. in verb. extraiudiciale. & in verb. à futuro de appellat. Non obstat, quod t̄ Ioannes Solano presentando li- teras regressus, & petendo possessionē, quam Gabriel iuste tenuit, & respectu istius tenoris potuit appellare prout fuit appellatum, dicēdo ex nunc prout extunc: quia fuit responsum, quod ex quo grauamen non fuit sequutum, quod illa appellatio fuit resoluta. Non ob- stat præsuppositum in dubio, quod si possessio fuisset Ioanni Solano tradita, fuisset attentata: si ergo præ- supponitur illi, illa non potuit interuenire, nisi per ap- pellationem extraiudiciale: quia fuit responsum, quod si possessio fuisset tradita, tunc sequutum fuisset gra- uamen, nimirum si causa fuisset deuoluta, & per con- sequens t̄ terminus ad prosequendam appellationem à die illati grauaminis cucurrisset: ut fuit dictū, quod sicut non sequito grauamine appellans non poterat suam appellationem prosequi, ita nec appellatum.

EPITOME.

Ecclesiæ præsumuntur constructæ ab eis, qui tenebantur illas construere.

SUMMARIA.

- 1 Ecclesiarum concedens ac sufficiens constructio à personis in privilegio Papæ nominatis longissimo tempore facta per duos testes præsumitur, si de iure conseruando, non autem querendo agatur.
- 2 Præsumptio duplex cū ex diuerso fonte procedit, valida est.
- 3 Ecclesia si habuerit constructionis tempore bona, præsumi- tur potius ex propriis bonis constructa.

DECISIO CCCXIII.

Adem die 13. Iunij 1550. in causa Toletan. deci- macum, dubitauit, an t̄ stantibus duobus testibus deponētibz quod à 37. annis citrà sunt duæ ecclesiæ in

in Ciuitate de Huescar, præsumuntur dictarum Eccle- siarum facta con cedens & sufficiens constructio à per- sonis, de quibus in priuilegio Alexandri. Et fuit re- solutum, quod præsumeretur à personis de quibus in priuilegio ex quo priuilegium erat acceptatum pro parte Regum, & vigore illius erant in possessione exi- gendi decimas, licet non integraliter per doct̄in. Bar. in l. cum seruus. de verb. obligat. & licet allegaretur, quod doct̄in. Bar. procederet, quando ageretur de iu- re conseruando, & non querendo: fuit dictum, quod hic ageretur de iure conseruando, postquam priui- legium erat in vsu. Nam tunc ageretur de iure admit- tendo respectu ipsius ducis. Nam ex quo Dux per v- sum ipsius priuilegij ius acquisiuerat, iam tractaretur de damno ipsius, si illud admittebat. Item quod esset decens & sufficiens conseruatio, præsumebatur pro- pter visitationem ordinarij. Non obstat, quod duplex præsumptio non esset sumenda & quod ex bonis propriis, & quod esset decens: quia quando procedunt ex diuerso fonte possunt procedere: & præsum- ptio decentiæ procedit ex capite visitationis. Et ista re- solutio fuit facta præsuppositis duobus, & quod non constaret, quod tempore quo præsumuntur ecclesiæ constructæ, ecclesiæ haberēt aliunde, vnde si t̄ ex actis constaret, quod ecclesiæ illo tempore haberent bona tunc præsumeretur potius ex bonis propriis constructæ: & secundò quod priuilegium esset in vsu, priuile- gium Alexandri quoad duos nouenos percipere po- terat vigore alterius priuilegij.

EPITOME.

In causa Romana Casalis Fabij poterunt adimplere con- tractum, & cogere illos della Cithara ad traditionem.

SUMMARIA.

- 1 Venditores quando possint ab emptoribus ad traditionem compelli, & ad implementum contractus nominati cogi.

DECISIO CCCXV.

Die 16. Iunij 1550. in causa Romana Casalis della Bottachia, dubitauit, stantia t̄ sciente Dominorū de Fabijs, stante instrumento venditionis de anno 1527. ex commissione Dominorum della Cithara, præ- fixationis termini de anno 1526. & solutione 300. ducat. & contractu in instrumento venditionis appposito, an Domini de Fabijs possint hodie contractum pro par- te eorum adimplere, ita ut possint Dominos de Citha- ra ad traditionem Casalis cogere. Et fuit resolutum, quod possint adimplere, & cogere ad traditionē: quia eramus in contractu nominato, in hō non licet pernite- re, & maximè stante constituto, per quod & domi- niū & possessio erat tradita: & si illi della Cithara ali- quid prætendebant, poterant ad interesse agere, si con- tra eos de adimplimento non fuerat exceptum, ut per Alexan. in l. si filia. C. de collation. Non obstat etiam commissio de anno 46. quia ibi dicitur, quo elapso ab- soluat, prout iuris fuerit, & absolutio erat danda vel ab obseruatione iudicij, vel quod si emptor volebat rem consequi, teneretur ad pretium, quod hodie Fabij ad- implere volebant.

SUMMARIA.

- 1 Promissus de dignitate si in instrumento alleget se prouisum, & in possessione esse, supplicet q̄; à bullis & recessu ad Pa- pam & Auditores Rotæ, postulans effectum bullarum sus- pendij, an deuoluta sit causa.
- 2 Supplicans ab actu principis ad principem non appellare sed supplicare dicitur.

- 3 Supplicatio non deuoluitur, nisi per eundem principem sit por- recta.

DECISIO CCCXVI.

In causa Giennē. Scholastrix dubitauit ego 20. Iunij 1550. ex quo Gabriel t̄ vt in instru- mento dixit & al- legauit fuisse sibi prouisum de Scholastria, & esse in possessione illius, & supplicauit à bullis & regressu ad Papam & auditores Rotæ, & voluit, quod ex huius- modi supplicatione suspenderit effectum bullarum, an ex istis & aliis in d. instrumento sit causa deuoluta. Et fuit resolutum, quod ex quo erat t̄ supplicatum à bul- lis & regressu, & sic ab actu principis ad ipsum prin- cipem, quod esset supplicatio, & non appellatio: cum appellatio sit ab inferiori ad superiorem: & sic suppli- catur ad eundem: & cum t̄ esset supplicatio non deuolui- tur, nisi quando est porrecta principi per eundem.

EPITOME.

Noua prouisio an suppleat regulæ de publican. diligentias.

DECISIO CCCXVII.

Adem die 20. Iunij 1550. dubitauit in vna Abulen. præstimoniorum, an noua prouisio obta per resignationem suppleat diligentias regulæ de publi- candis resignationibus. Et in isto puncto Domini fue- runt varij, attento, quod eramus in præstimonis, & idē nil fuit resolutum: licet maior pars inclinauerit, quod non esset satisfactum.

SUMMARIA.

- 1 Instrumento possessionis & arrendamenti trium annorum, an satisfactum sit regulæ de publicandis.

DECISIO CCCXVIII.

In causa Abulen. præstimoniorum dubitauit 23. Iunij 1550. an ex instrumento t̄ possessionis & arrendamēti trium annorum pro parte Gabrielis producto sit satisfactum regulæ de publicandis. Quod secun- dam eius partem Domini inclinabant, quod ex quo possessio erat petita ab executore sententiæ vigore clausulæ, quod esset petita ab his, quos tangebatur, & idē esset satisfactum secundæ parti regulæ: Tamen quia causa erat exemplaris nolui habere punctum pro resolutum, quia erant colores.

SUMMARIA.

- 1 Decima regibus & eorū successoribus data an possint perci- pi ab iis, qui aut causam aut domina temporalia ab ipsis habent, si ex Papæ literis aut priuilegiis aut posterioribus aliquid consiterit.

DECISIO CCCXIX.

Die 23. Iunij 1550. in causa Toletan. decimarum pro Duce de Alua contra Archiepiscopum To- letan. proposui, an t̄ stantibus literis Alexandri de anno 1494. in quibus motu proprio datur Regibus & successoribus suis citrà facultas percipiendi partes ter- tias nuncupatas decimarum in regno Granate, prout percipiunt in regno Castiliæ, in quibus nulla sit men- tio, quod habentes causam à Regibus possent illas per- cipere: & stantibus literis Innocentij narratis per Du- cē ex priuilegio Clem. loquen. de vna tertia, tertias

M vulg a-

vulgariter nuncupat. & etiam aliis literis eiusdem Alexandri de anno 1507 in quibus ad Regem supplicationem datur de regibus, & successoribus, & aliis ab eis dominia temporalia habentibus ius percipiendi duas partes integrales dictarum decimarum à nouis & antiquis Christianis in locis, in quibus habitabant Saraceni. Et præsupposito, quod in ecclesia Beate Mariæ oppidi de Hebita, quod oppidum aliàs fuit de locis prædictis Saracenorum, Dux perceperit duas ex nouem partibus ab antiquis Christianis, quarum literarum vigore dicitur perceptio facta. Iste punctus fuit postus, & varia fuerunt vota: & nihil resolutum, vnde referuabatur resolutio ad Calendas Octobris.

SUMMARIUM.

- Instrumenta duo antiquissima facta à tribus vicinis seu parochianis, quando magis collationem seu prouisionem de consensu parochianorum factam, quam præsentationem sapiant.

DECISIO CCCXX.

IN causa Bon. parochialis de Mafella, dubitauit 23. Junij 1550. an instrumenta de anno 1443. & 1473. habeant vim præsentationis: & aduertendum est quod instrumentum siue mandatum ad præsentandum de anno 1443. erat factum per tres vicinos seu parochianos: & ideo non inferebatur ex hoc ad actum communis: & ideo Domini dixerunt, quod illa duo instrumenta potius sapiebant collationem seu prouisionem factam de consensu Parochianorum quam saperent præsentationem: & dicebant Domini, quod illa instrumenta dedissent postea causam aliis præsentationibus, vnde videbatur constare de usurpatione certo modo.

EPITOME.

Locatio, seu verus cessio ad vitam Petri, post mortem eius non reuertitur ad Antonium: & quando domus fuisset reuerfa, non fuisset datum remedium possessorum.

SUMMARIUM.

- Cessio ad vitam quando post mortem eius ad cedentem non reuertatur.
- Cedenti qui facta suo semel possessionem amisit, non datur remedium possessorum, etiam si res ad vitam cessu post mortem ad eum redeat.

DECISIO CCCXXI.

IN causa Romana domorum pro Antonio Côticias contra administratores S. Jac. Hispanorum. 6. Oct. 1550. proposui, an cessio domus & melioramentorum facta ad vitam tantum ipsius Petri, ita vt post mortem Petri ipse Antonius potuerit agere remedio possessorio contra administratores S. Jac. & detur copia instrumenti. Et fuit primo resolutum, quod ex quo venditio seu cessio erat facta referuato consensu administratorum, & administratores consenserant: quia cessio erat in utilitatem ecclesiæ, & non in incommodum, ex quo fiebat in seniore, quod ista verba declarabant præcedentia, quod Antonius, qui volebat cedere de consensu administratorum, quod ipse cessisset ad vitam Petri, ita vt Petrus moriente domus non reuertetur ad Antonium. Quod etiam declarabatur ex processu & petitione Curatoris, dum curator petitus fuerat per Antonium ad vendendum & non fuerit dictum, ita vt

post mortem emptoris domus reuertetur: sed simpliciter fuit dictum de venditione. Item & secundo fuit dictum, quod dato, quod domus esset reuertura ad Antonium per mortem Petri, tam ei non competeret remedium possessorium, ex quo Antonius semel cecidit facta suo à possessione, & tempore, quo administratores ingressi fuerunt, ipse non erat in possessione.

EPITOME.

Nominandi facultas ad collectorem habens ius conferendi ultra sex beneficia incumbit onus probandi nominato, quod ille collator habeat conferre ultra sex beneficia.

SUMMARIUM.

- Nominatio si fuerit respectu privilegij facta, tenetur nominatus privilegium verificare.
- Impetrans certi valoris gratiam, tenetur valorem & omniam ea expressa verificare.
- Nuncius si habeat facultatem conferendi beneficia ad certum valorem, obligatus est prouisus probare collationem esse infra illum valorem.

DECISIO CCCXXII.

EAdem die 6. Octobris 1550. in causa Leodien. seu Traiecten. Canonatus & præbendæ dubitauit, an Ioanni Iodoco incumbat onus probandi, quod Prepositus, ad cuius collationem nominatus est, habet conferre sex beneficia. Et casus est, quod Vincetius Louanien. habet facultatem nominandi ad quemcunque collatorum, dummodo habeat ius conferendi ultra sex beneficia: Todocus fuit nominatus ad primū beneficium vacaturum in Ecclesia beate Mariæ, oppidi Traiecten. & non verificauit, quod Prepositus collator posset conferre ultra sex beneficia. Et dicebatur, quod non tenebatur verificare: quia ex quo actus & nominatio reperiebantur facta, & præsumebantur facta prout de iure fieri debeant, ad nos in c. præsentia. de probat. & in c. viduam. de reg. iur. in 6. cum multis aliis concordantibus in informationibus. Iste non obtulit. fuit decisum contrarium, per dictum Ioan. Andr. relatū per Felin. in c. constitutus. in princip. de rescript. Nam cum nominatio fuerit facta respectu privilegij, & sic relatum sit in referente, debebat agere ex ipsa nominatione: sicut dicimus quod impetrans gratiam debet verificare valorem & omnia expressa in gratia. Et pro ista parte fuit dictum decisi. 348. in nou. de nuncio, qui habet facultatem conferendi beneficia certi valoris, prouisus debet probare esse infra illum valorem.

EPITOME.

Inhibitio vigore commissionis, quatenus causa non sit instructa non facit, quod si attentatum, quod sit post illius inhibitionem.

DECISIO CCCXXIII.

SI vigore commissionis auocatoris causæ de partibus cum clausula, quatenus causa non sit instructa, sit inhibitum iudici de partibus illud, quod sit post inhibitionem, non est attentatum, quando notorie constat tempore præsentationis inhibitionis, quod causa erat instructa. Itafuit decisum in vna Algar. beneficij Sanctæ. Ant. coram Domino. Fabio Decano 16. Octobris 1550. vt erat in illo casu, in quo inhibitio erat præsentata post sententiam latam tam in prima instantia coram ordinario. quam etiam in causa appellationis contra Metropolitan. quæ sententia Metropolitan. transiit postea in rem iudicatam: & ideo inhi-

inhibitio facta post istas sententias, ex quo notorie constat iudici de partibus, quod causa erat instructa, ideo executio facta per Metropolitan. putā immissio in possessionem post inhibitionem non fuit reuocata per viam attentati.

EPITOME.

Administration ratio quomodo sit reddenda.

SUMMARIUM.

- Administrator tenetur librum conficere, & ex eo rationem reddere.
- Amicus in administratorem electus tenetur quidem administrationis suæ reddere rationem, sed vt solitus est de rebus suis: adeo vt si librum de rebus suis non conficiat, non teneatur quoque in rei alterius administratione.

DECISIO CCCXXIII.

EAdem die coram eodem D. Fabio in vna Romana præsentæ administrationis fuit dictum, quod licet quilibet administrator teneatur reddere rationem administrationis, & sic librum conficere: Tamen ubi quis amicum elegit administratorem, ille tenetur reddere administrationis rationem, prout est solitus reddere de rebus suis: ita vt si in rebus suis non est solitus librum conficere, ita ex isto casu: dum tamen reddat rationem administrationis.

SUMMARIUM.

- Testes remissoria vigore examinati, qui sunt in causa, & cum vniuersitate supplicarunt, quoad attentatorum causam soli sufficere & sunt idonei, si vniuersitatis non agatur interesse: quoad negotium verò principale soli non sunt idonei, sed vna cum aliis probant.

DECISIO CCCXXV.

DEcima Octobris 1550. in vna Tirafonen. erectionis, proposui, an testes examinati vigore remissorie pro parte vicariorum, & beneficiariorum, & vniuersitatis, & hominum oppidi de Corella, qui sunt in causa, & supplicarunt pro erectione, sint idonei, & illis sit adhibenda fides. Et fuit resolutum, quoad causam attentatorum, ex quo non agebatur de interesse hominum, & vniuersitatis, quod essent idonei testes: Sed quoad negotium principale, & sic agebatur de eorum laude vel vituperio: Item de eorum interesse, quia erant in sententia ad expensas condemnati, & in bulla poterant ad nutum eorum remouere Capellanos, & alios ponere, quod ipsi soli non essent idonei testes, sed vna cum aliis, qui non erant de vniuersitate, danda esset fides: quia fides eorum ex dictis aliorum supplenda erat.

SUMMARIUM.

- Venditio prædio rustico cum omnibus terris & pascuis an veniat in venditione via pro illius medietate, attendi debet mensura & pretium.

DECISIO CCCXXVI.

EAdem decima Octobris 1550. in causa Romana Cafalis della Bottachia, proposui, an attentio fitu Cafalis, prout habetur in designo, & quod non detur pro confini via, neque Bottachia, & consideratis verbis instrumenti videlicet quod venditur medietas Cafalis, seu tenementi della Bottachia, cum omnibus

terris, pascuis, intelligi debeat comprehensa in venditione etiam dicta Bottachia pro illius medietate, & fuit resolutum, quod pro resolutione huius puncti deueniret ad mensuram & pretium, & ex qualitate pretij iudicaretur, quod in venditione veniret. vide infra decisi. 341.

EPITOME.

Expectans pauper quando sit præferendus alteri expectanti pauperi diligentiori in processu.

SUMMARIUM.

- Pauper expectans habens tria beneficia in gratia sua præferatur alteri pauperi in processu diligentiori, si habeat in gratia claus. sit primus. & nu. 3.
- Diligentior in processu alteri est præferendus si sint ambo pares: sed cum primus est prærogatiua prioritatis minus.

DECISIO CCCXXVII.

IN vna Casaraugustan. vicariæ de Megallo, coram Do. Reomano, 10. Octobris 1550. fuit resolutum, quod pauper expectans habens in gratia sua tria beneficia, & sit primus: & alter pauper habens beneficia constituit, legit, & cantat, & sic secundus, qui licet pares sint in data, tamen secundus erat diligentior in processu, quod non obstante tali diligentia primus esset præferendus: quoniam illa verba, sit primus dicunt prærogatiua: & sic D. Ponens informauerat se ab Abbreviatoribus. Bene verum est, quod Domini dicebant, quod non referebat, an primus haberet tria beneficia, & secundus haberet tantum vnum beneficium: quia istud beneficium secundi, ex quo erat in principio, referebatur ad omnia sequentia, & æquipollebat tribus beneficiis, Et ad regulam secundam expectatiuarum, dum loquitur de tribus beneficiis, dicebatur, quod dicitur ad differentiam illius, qui habet duo beneficia, & vnum competenter. Et ad aliud, quod quia diligentior in processu esset, præferendus erat, per c. duobus. de rescript. in 6. & vide Staphil. in tracta. lit. grat. & in lit. fol. 2. pag. 7. nam dicebatur, quod procedit, quando sunt per omnia pares: Secus est, quando primus pauper est prærogatiua, & per consequens gratia sua est pinguior, vt dicit Fran. in d. c. duobus. in glo. in verb. concurrat. Et quod iste expectans pauper habebat tria beneficia, fuit etiam diligentior in acceptatione, & noua prouisione, ista non fuerunt considerata, sed tantum illud, quod fuerat dictum, sit primus.

EPITOME.

Intrusio præstat legitimum impedimentum, vt quis non incidat in poenam Decret. posit. in duello.

SUMMARIUM.

- Prouisus, qui infra sex menses à die prouisionis non obstat, quæ docuit, intrusione literas expedire super noua prouisione tenetur, an intrusio excuset.
- Intrusione probata potest cum cautione literas super noua prouisione expedire, nisi decretum expresse ad solvendas annatas obliget.

DECISIO CCCXXVIII.

IN vna Abulen. parochialis S. Ioannis 20. Octobris 1550. proposui, an Franciscus Ferechilla, stante decreto indulti, teneat. infra sex menses à die prouisionis, non obstat intrusione: de qua docuit, expedire literas super noua prouisione & iura Camere soluere, & si non fecit, an beneficium iuxta formam dicti decreti

vacauerit. Et fuit resolutum, quod ad effectum amissionis iuris intrusio haberetur pro legitimo impedimento: Nam cum in decreto diceretur, quod a die prouisionis teneretur nouas prouisiones & literas expedire, & intra Camerę cum effectu soluere, nisi legitimo impedimento essent detenti, Domini dixerunt, quod ad excusandum Franciscum, ne incideret in poenam, quod intrusio esset legitimum impedimentum. Quia cum annata esset soluenda de fructibus, quos intrusus percipiebat, non tenebatur de suo illos soluere. Non obstat, quod probata intrusione poterat expedire cum cautione: quia dicebatur, quod decretum obligabat ad soluendum cum effectu annatarum. ita quod ad realiter soluendum obligabat. Vnde cum essemus in pœnalibus, non debebamus facere extensionem ad causam, in qua sub obligatione quis expedire tenebatur. Item dicebatur, quod Franciscus forsan non poterat intrusionem probare, nec cautionem: & idem non erat priuandus iure suo. Et ita causę bis posita fuit resolutum.

EPITOME.

Lis ex quibus non fuerit indelta.

SVMMARIA.

- 1 *Possessio an sit interrupta, sic ut regula de trienniali in possidens fauorem locus non esset; si commissio nomine possidentis, decretum citationis, & eius pro parte possessoris executio, cum notarij ex dictis testium assertione interuenirent.*
- 2 *Claus. pro parte possessoris, quomodo in executione intelligi possit.*
- 3 *Notarij assertioni lite pendente & parte non citata facta non facit fidem in executione decreta.*
- 4 *Regula de trienniali ex coniecturis non infringitur.*

DECISIO CCCXXIX.

In vna Salamantin. Parochialis de Mercadillo, 20. Octobris, 1550. proposui, an f. stante commissione nomine Didaci, ac decreto citationis, & illius executione pro parte eiusdem Didaci, nec non assertione notarij ex dictis testium, & aliis in actis deductis interrupta fuerit D. Didaci possessio, vt regula de trienniali in eius fauorem locus esse non possit. Et fuit resolutum, quod possessio non esset interrupta. Non obstat executio facta pro parte Didaci: quia fuit dictum, quod f. illa dictio, pro parte Didaci, esset æquiuoca, & intelligi poterat, id est, nomine Didaci. Item f. assertio notarij in partibus facta erat lite pendente parte non citata, & idem non faciebat fidem: & testes in Curia examinati non probant illud, quod dicebatur, quod executio facta ad instanciam illius, cuius intereat, maximè quia requirebat expensam: Fuit responsum, quod hic eramus in præiudicialibus: & f. vt faceremus beneficium litigiosum ad effectum, vt Didacus non posset se tueri regula de trienniali, quo casu non erat iudicandum ex coniecturis.

EPITOME.

Cap. 1. de cleric. pugnan. in duello locum habet in quocunque duello.

SVMMARIVM.

- 1 *Duellum non tam propter scandala quam mortis periculum cum sit prohibitum, omne duellum generaliter prohibitum esse censetur.*

DECISIO CCCXXX.

Fuit resolutum in vna Dœstufan. Sacrificiæ pro Gulielmo Cassadoro cõtra Ioannem de Mile, eorũ D. Achille, de mense Octobris 1550. q. cap. 1. de cleric. pugnan. in duell. sine solemnitate fuit, non vt erat in illo casu, in quo Ioannes prouocauerat quandam Galparen, & ambo extra ciuitatem pugnauerant: & idem quia lex loquitur generaliter, idem de quolibet duello intelligi debebat: tum quia definitio duelli tradita per Hostien. in summ. illius tituli, & per Ioan. de Leg. & Martin. Lauden. in tract. de duell. cõueniebat huic casui quia f. duellum non erat prohibitum tam propter scandalum, quam quia ex eo mors prouenire solet, prout dicit Pontifex in c. r. de torneamen. vnde cum ex quocunque duello mors prouenire solet, sequitur, quod ille textus loquitur in quocunque duello.

SVMMARIVM.

- 1 *Debitori an possit simul donari creditum, & legari aliud sic vt vtrumque capiat.*

DECISIO CCCXXXI.

In causa Romana hereditatis p. Rocho Blanchalaua contra Ioannem Baptistam Belaguisa, 24. Octobris 1550. dubitauit, f. an Io. Baptista Belaguisa possit habere donationem crediti Montis, & vineam legatarij: Et fuit resolutum, quod si Rochus erat institutus in illis 500. ducat. Baptistæ, quod isto casu non possit habere vtrumque: quia ex quo in iustum cõto donationis testabatur, debebat amittere vineam. Sed pro parte Io. Baptistæ dicebatur, quod Rochus erat tantum institutus in pecuniis Montis, existentibus sub nomine Ioan. Francisci: & dicebatur ex eius parte, quod statim, quod erat facta nominatio pro Ioannem Franciscum in illis 500. quod ex forma priuilegiorum dicebatur Ioan. Baptista descriptus in morte fidei: & idem non dicerentur illæ pecuniæ existere sub nomine Ioan. Francisci: & idem institutio facta de Rocho non poterat dictas fœminas comprehendere: & idem fuit dictum, quod videretur priuilegium, an istud esset verum.

EPITOME.

Priuilegium de anno 1501. quod ad duos nouenos in vsu.

SVMMARIA.

- 1 *Priuilegia Papa duo, quorum alterum antiquius concedit decimarum tertias, prout in certo loco recipi consueuerunt, & alterum recentius easdem pro loci istius, in quo dantur, qualitate concedit, si Regibus & ab illis causam habentibus dantur an decimas percipisse ex veteri an ex nouo priuilegio censentur. & numer. 4.*
- 2 *Priuilegium datum regibus & successoribus intelligendum an sit de vniuersalibus tantum.*
- 3 *Appellatione successoris venit etiam particularis.*
- 4 *Decimarum quota vnius priuilegij si alterius quota non conueniat, dummodò posterior minor sit, maiori priori includitur.*

DECISIO CCCXXXII.

In causa Totalen. decimarum 27. Octobris 1550. proposui, an stantibus f. priuilegiis Alexandri de anno 1494. in quo dantur Regibus illæ partes decimarum, tertias nuncupate, in Regno Granatæ, quas percipiunt in regno Castiliæ & Legionis, eod quod testes depoñant illas tertias esse in pluribus locis regni Castiliæ & Legionis

Legionis duos nouenos, & quod in pluribus locis in regno Granatæ duos nouenos: & stante alio priuilegio Alex. de anno 1501. in quo in locis Sarracenorũ, regni Granatæ dantur Regibus & ab eis causam habentibus duæ tertias partes decimarum: An dux de Alua, qui in Ecclesia Beatæ Mariæ de Huercos, qui erat locus Sarracenorum, recepit duos nouenos, dicatur illos percipere vigore priuilegij de anno 1494. vel 1501. præsupposito etiam, q. vsus priuilegij de anno 1501. probetur ex pluribus locis circumuicinis. Et fuit resolutum, quod ex quo f. priuilegium de anno 1494. loquebatur de Regibus & successoribus, secundum subiectam materiam non poterat intelligi nisi de successoribus vniuersalibus, alia causa, pro qua erat illud priuilegium concessum pro custodia regni. Et quia in tendebat Bellum contra infideles gerere: quæ omnia ad vniuersales successores, & non particulares spectabant. Et licet textus in l. cõminarum s. adicitur. ff. ne quis in sum. public. ædific. dicat quod f. appellatione successoris venit etiam particularis, illud verum est secundum subiectam materiam que in casu illo conueniebat particulari. Et idem cum Dux de Alua vigore illius non posset percipere, dicendum erat, q. non diceretur percipere f. nisi virtute priuilegij de anno 1501. Imò si dux ante illud priuilegium de facto percipisset, adueniente priuilegio de anno 1501. per illud priuilegium, habens causam à Regibus, statim secundum intelligentiam Rotæ absq. alia declaratione diceretur sibi mutasse possessionem, vtpote de illicita in licitã. Non obstat, quod f. quota decimarum non conueniret illi quorũ decimarũ priuilegij anno 1501. in quo conceduntur duæ tertias: quia fuit dictum, quod cum duæ tertias faciant sex nouenos, quod Dux de Alua, qui vigore posterioris priuilegij potest percipere sex nouenos potuit etiam duos nouenos percipere: cum in maiori summa minor insit. Item etiam fuit pro resolutione considerata vltima pars dubij, in qua præsupponitur, quod in multis locis circumuicinis priuilegium erat in vsu. Nam vtendo in partibus vicinis apparetur de mente, quod etiam in loco malo vti licet non eadem qualitate.

EPITOME.

Regula referuatoria octo mēsiũ aduenientibus expectatiuis expirauit, dato, quod in loco non sint expectantes.

DECISIO CCCXXXIII.

In causa Pampilonen. Prioratus, coram D. Vesta. fuit resolutum, quod regula referuatoria octo mēsiũ non haberet tempore expectatiuarum, & in loco, vbi non erant expectatiui: vt erat in illo casu, non approbat, quod in diocesi Páilonen. essent concessæ expectatiue: Et tamen Domini voluerunt, quod ex quo de anno 1546. erat facta generalis expeditio: Itē quia referuatio fit ad effectum, vt donec fiat generalis expeditio, Papa prouideat pauperibus clericis: Cum ergo per concessionem expectatiuarum clericis pauperibus sit prouisum, debet cessare ipsa referuatio.

EPITOME.

Regula de trienniali prorogatio quo casu non profuerit cessionario.

SVMMARIA.

- 1 *Cessionario non prodest prorogatio regula de trienniali cedenti concessæ, in cuius ius omne, quod ipsi tempore cessionis cõtinebatur, ipse est surrogatus.*

2 *Cedentis consensu postea sequens, sed ad cessionem limitatus nihil de nouo tribuit, si ius superueniens in cessione non comprehendatur.*

DECISIO CCCXXXIII.

Die 29. Octobris 1550. in causa Salamantin. parochialis de Mercadillo dubitauit, an prorogatio regulæ de trienniali proficit Ioanni de Scalona. Et fuit resolutum, quod ex f. quo cessio erat facta 21. Augusti, 1542. & prorogatio regulæ erat facta pro Antonio ecedente de mense Nouembris postea sequente, dato q. in cessione daretur surrogatio Ioanni in omni iure, & ad omne ius, quod ipsi Antonio tempore cessionis competeat, non prodesset cessionario. Non obstat, quod consensus fuerit præstius de mense Decembris postea sequentis: quia f. consensus erat tantum, quod Antonius consentiebat cessionis, & literarum expeditioni: vnde cum in cessione ius superueniens non comprehenderetur, idem consensus postea sequens ad cessionem limitatus nihil de nouo tribuebat.

SVMMARIA.

- 1 *Administratores an teneatur rationem reddere de hypothecc pensionibus, quam testator ab aliis conduxerat.*
- 2 *Apocha certo pretio singulis annis locata, tenetur illius rationem reddere administrator, nisi ea se spoliatum doceat.*

DECISIO CCCXXXV.

Die 5. Nouemb. 1550. in causa Romana redditio nis administrationis, dubitauit, an D. Io. Andreas f. teneatur reddere rationem de pensionibus hypothecc, quam testator habebat conductam ab ipsi de Iacobatitiis, & ipsam apocham restituere, nec non gemas siue lapillos preciosas, de quibus in actis & inuẽntario constat de redditione rationis de prædictis facta. Ad primum dubium dicebatur, quod f. quia Io. Andreas locauerat de anno 1535. apocham pretio 46. duca. singulo anno, quod de illis tenebatur reddere rationem, nisi Ioannes Andreas doceret, quod illa apocham fuerat spoliatus. Item circa lapillos fuit dictum, q. teneatur reddere rationem, & iustificare intentionem suam.

EPITOME.

Sententia lata contra proprietarium non nocet usufructuario ignorantiam etiam à proprietario causam habentem.

SVMMARIA.

- 1 *Sententia contra proprietarium sciens usufructuario lata, ei nocet: sed eo ignorante, minime.*
- 2 *Sententia contra vasallum lata nocet domino venire vnde tñ ex iure vasalli condemnari.*
- 3 *Sententia contra eum lata, de cuius interesse principaliter agitur, nocet omnibus interesse præcedentibus, si saltem per contraditas fuerint citati omnes interesse præcedentes.*

DECISIO CCCXXXVI.

Edem die 5. Nouembris, 1550. in causa Romana domus, proposui, an sententia & res iudicata contra Laurentium proprietarium noceret usufructuario habenti causam à dicto Laurentio, etiam quod Desiderius ignorauerit causam contra proprietarium agi. Et fuit decisum, quod non noceret, Marian. Socin. & Ioan. de Imol. in l. sepè. & ibi Alexan. num. 108. ff. de re iudic. & Afflic. decis. 496. num. 4. loquuntur quando f. sententia est lata contra proprietatem scientē usufructuario, & tunc nocet: sentiunt ergo isti, quod si lata est ignorante usufructuario non nocet ipsi. Non obstat tex. in c. 1. s. si vasallus in fi. si de feud.

fuerit controuers. inter dominum & agnat. Nam ille
 2 text. loquitur quando ¶ vult venire ex iure vasalli cō-
 demnati, tunc sententia lata contra vasallum nocet
 dominō. Sed in casu nostro, quando Desiderius ve-
 niebat ex iure damnato Laurentij, si veniebat ex
 iure quōd competebat sibi antequam ius Lau-
 3 rentij esset condemnatum. Non obstat, quōd ¶ sentē-
 tia lata contra eum, de cuius interesse principaliter a-
 gitur, nocet omnibus prætendentibus interesse in cō-
 sequentiam, vt per Felin. in c. quamuis col. 4. & col. 15.
 circa fin. de re iudic. quoniam ad istud fuit rēponsum
 quōd istud procedit, quando illi habentes interesse se-
 cundario fuerunt citati saltem per contradictas, & tūc
 sententia lata contra prætendentem habere principa-
 liter interesse prēiudicat omnibus qui prætendunt in-
 teresse in consequentiam: & ita aliās fuerat decisum
 coram me in vna Nouarien.

EPI TOME.

An casu isto resignans dicatur decessisse in possessione.

SVMMA R. I. A.

- 1 Resignans in possessione vel non obuisse an ex instrumen-
tis apprehensionis & arrendamenti probari possit. & nu. 4.
- 2 Resignatio quando ciuilitur & naturaliter in resignatarium
transfert.
- 3 Cedens si fructus tanquam reservatarius percipiat, præsū-
mitur esse in possessione.
- 5 Regula de publicandis resign. quōd ad decedentes in resigna-
tione quomodo operetur.

DECISIO CCCXXXVII.

Die 11. Nou. 1550. quaz fuit dies Mercurij, in cau-
 1 sa Abulen. prætimoniorum, dubitau, an ¶ stan-
 tibus instrumentis apprehensionis possessionis, & ar-
 rendamenti pro parte Gabrielis productis dici possit,
 quōd Didacus resignans obierit in possessione vel nō.
 Aliqui ex dom. dixerunt, quōd sic: quia fatebantur,
 quōd per instrumentum possessionis capta de consen-
 su Didaci, & per arrendamenta facta per Didacum,
 2 quaz ¶ resignatio transit ciuilitur & naturaliter in re-
 signatarium, iuxta dec. 1. de renunciat. immō etiam
 hic interuenerat apprehensio possessionis, & idēd dici
 posset, quōd resignatarius ciuilitur & naturaliter pos-
 sideret: tamen quia regula dicit, quōd resignantes in
 possessione nō decedant: & aliud sit possidere, & aliud
 decedere in possessione: Cūm aliud respiciat detenta-
 3 tionem. Et propter ¶ fructuum perceptionem, quam
 faciebat Didacus tanquam reservatarius, non pote-
 rat negari, quin Didacus esset in possessione. Idēd ve-
 rum est dicere, quōd Didacus decesserat in posses-
 sione: & si licet Gabriel possideret, tamen Didacus
 erat in possessione: cūm ista differant, iuxta tex. in l. si
 quis autem, ff. de acquir. posses. & in terminis vi-
 deatur cons. Corn. 137. in 3. vol. Quia stante
 illa detentatione reservatarij ita decipiebantur expe-
 ctantes, & ordinarius credebatur, quōd Didacus resi-
 gnans esset prætimoniaris: & idēd si non erat satisf-
 actum aliis duabus partibus regu. puta publicatio-
 ni, vel quōd possessio fuisset petita a his, quos tan-
 4 gebat, quōd esset locus regulaz. Alij vno Domini
 dicebant, quōd ¶ ad effectum regulaz de publican.
 Didacus diceretur decessisse in possessione, ex quo cū
 per resignationē & consensum ipsius Didaci postea
 prætium in capiēda possessione Didacus desuisset
 possidere. Et licet postea fuisset in possessione perci-
 5 pendi fructus, illud erat propter reservationē fructuū,
 & sic ex titulo nouo quazito, intelligentes ¶ regulam,

quando quis deccederet nō habito titulo de nouo, Et
 idēd erat addendus punctus post illa verba, decesserit
 in possessione, ad effectum, vt iuxta regulam dicatur re-
 signans decessisse in possessione non obstante reserva-
 tione fructuum.

SVMMA R. I. V. M.

- 1 Narratio Papae motu proprio non facta non stantur.

DECISIO CCCXXXVIII.

EAdem die in causa Segob. parochialis de Momū-
 cillo, dubitau, præsūposito, quōd Petrus Martini
 fuerit eiectus de capella tempore Clem. VII. vtrum
 1 narratiuaz ¶ Pauli III. in prouisione facta Antonio de
 Oliuedo, in qua narratur Petrum esse capellanum Ca-
 pellaz, sit fides adhibenda: & si nō, an magister Cappelle
 potuerit validē præsentrare prætictum Antoniu, atten-
 to, quōd Petrus desierat esse capellanus tempore Cle-
 mentis. Et fuit resolutum quōd ad primam partē, quōd
 narratiuē non esset standum, ex quo nō erat motu pro-
 prio. Ad secundam partem fuit dictum, quōd melius
 informaretur, & quōd viderentur verba priuilegij
 Cantorum.

SVMMA R. I. A.

- 1 Dos non est diutius soluenda patri sustinenti pro parte dotis
soluta onera matrimonij, sed filio, qui ex iusta causa a patre
secessit, & seorsum habitare incepit.
- 2 Pater concedens dilationem ad soluendum dotem tenetur ad
integra coniugum alimenta.
- 3 Filio seorsum de patris voluntate habitanti competit dotis
actio, & non patri.

DECISIO CCCXXXIX.

Die Veneris 14. Nouemb. 1550. in causa Roman.
 1 Pintigliana dotis, dubitau, an exceptio opposita
 ¶ per illustrem Dom. Io. Antonium, quōd illustri Do.
 Comes Anton. non sustineat onera matrimonij nisi
 pro parte dotis solutz debeat impedire executionem
 obligationis in forma Cameraz. Contra illustrem D.
 Ioan. Anotonium multa fuerunt dicta per informan-
 tes hinc inde: Sed quia pro parte Domini Ioannis
 Antonij fuit dictum, quōd Comiti fuerat soluta 3500.
 in tempore: & de reliqua summa vsq; ad summā 1200.
 scut. fuerat habita fides vsque ad certa tempora: & idēd
 2 ¶ Comes, quia dederat dilationem ad soluendum, tene-
 batur dare integra alimenta: & antequam veniret tem-
 pus solutionis propter carentiam victus, tenuitatem a-
 limentorū, & mala portamenta coniuges disceserant
 a Comite, meritō dicebatur, quōd non amplius dos e-
 rat, soluenda Comiti, sed filio sustinenti onera matri-
 monij. Itē dicebatur per Do. Io. Anton. Gabrielium,
 quōd ¶ filius decesserat de voluntate patris, & habita-
 3 bat seorsum a Patre, & idēd propter talem habitatio-
 nem seorsum actio competebat filio, & nō patri. Idēd
 ex istis duobus nō possunt firmari duo dubia: primum
 propter alimēta & habitatiōem in castro Morlupi asis-
 gnatam, & deindē tenentam Meang loco illarum asis-
 gnatam, ita dicatur filius a patre de voluntate patris
 seorsum habitare, vt actio de dote nō competat patri,
 sed filio. Item secundō præsūposito, quōd testes dicāt
 & hic ponantur dicta testium, vt actio de dote ipsi filio
 competat. Item & tertio, an Comes & filius hodie sint
 in tali casu constituti, vt Dom. Liuia neutri eorum te-
 neatur dotem soluere.

EPI TOME.

Iura compulsata quo casu fuerint validē extracta.

SVM-

SVMMA R. I. A.

- 1 Compulsor in partibus, euocata ab vno Auditore causa, &
alteri commissis, si longum post tempus ad iurium extra-
stio-rem procedat, an validē sint iura extracta parte non
opponente. & nu. 4.
- 2 Iudex auocatus post auocationem causae nihil potest facere,
nec iurisdictionem perpetuare, si nihil antea egerit.
- 3 Auditores omnes vnum constituunt tribunal, & alter al-
terius dicitur esse surrogatus.

DECISIO CCXL.

IN vna Salamantin. canonicatus, coram me, eadem
 die 14. Nouēb. 1550. casus erat: quia pro parte Anto-
 nij de Vega, qui causam cōmiserat D. Pighino contra
 Michaelē Aluaro, & eius surrogatum Dom. Anto-
 nium Augustinum, decreuerat literas cōpulsoriales,
 & citationem ad partes. Postea videns idem Antonius
 de Vega, qd pro parte Antonij de Suarte procedeba-
 1 tur super eodem canonicatu contra eundem Michae-
 lem, idēd Antonius auocauit causam a Dom. Pighino,
 & eam mihi commisit. Compulsor: ¶ verō in partibus,
 postquam causa fuit auocata a Pighino, & mihi com-
 missa, longē post processit ad extractionem iurium.
 Dubitau ego, an dicta iura sit cōpulsata essent validē
 2 extracta. Et ratio dubitationis fuit: quia sicut ¶ post
 auocationē causae factam a D. Pighino, ipse D. Pighi-
 nus nihil poterat facere, ita a fortiori iudex delegatus
 cōpulsor, maxime cūm nihil antea fecisset, per quod
 dici posset, quod eius iurisdictionem perpetuasset. Do-
 3 mini tamen voluerunt, quōd ex quo ¶ omnes Audi-
 tores faciunt vnum tribunal, & vnus alterius dicitur
 esse surrogatus, quōd si in partibus iura essent extra-
 4 cta, parte ¶ non opponente, extractio esset valida: secus
 si pars opposuisset.

SVMMA R. I. A.

- 1 Prædia rustica an & quomodo probentur esse diuisa aut
vni.
- 2 Locatio duorum prædiorum rusticorum & separatorum, sed
coniugum locatorum an probet prædia esse vni.
- 3 Copula, & quaz ponitur inter duo diuersa, resoluitur in duas
singularitates.

DECISIO CCCXLI.

IN causa Romana casalis della Botachia, die 17. No-
 1 uembris, 1550. proposui, an ¶ ex dictis testium, & iuri-
 bus nouiter deductis productis probetur casale Bo-
 tachiolaz seu Botachiaz esse vnum, & idem, quod casa-
 le Botachiaz, an verō quōd erat diuersa casalia. Quōd
 esset vnum & idem adducebantur multaz locationes
 per illos de Cithara factaz, & multi actus de anno 1534.
 40. 41. 44. in quibus illi della Cithara locabant her-
 bas Botachiaz, & Botachiolaz: itē in mandatis de im-
 mittēdo in possessionē dicebatur casal Botachiaz & Bo-
 tachiolaz: ex quo inferebant illi de Fabiis, quōd illi de
 Cithara habuissent pro vno & eodem casali, vocando
 in singulari casale: quia in locatione facta Sebastiano
 Buteanello dicebatur, qd illi de Cithara locauerāt her-
 2 bas casalis Botachig, & Botachiolē pretio 620. scut. &
 postea in rationibus suis fecerāt debitorē Sebastianū
 de dictis 620. occasione locationis factaz de herbis ca-
 salis Botachiaz & Botachiolaz. Erce ergo quōd illa
 duo habebantur pro vno casali. Item & tertio dice-
 3 bant etiam isti, quōd instrumentum cum fontibus &
 aquarum decursibus, qui erant in casali Botachiolaz &

non Botachiaz: ergo habebantur pro vno & eodem ca-
 sali, aliās ista qualitas non posset verificari. Istis tamen
 nō obstantibus cōtrarium fuit resolutum qd essent di-
 uersa casalia & non vnum: tum propter diuersitatem
 nominum, tum propter sitū: quia in casali Botachio-
 laz erat turris, sicut in casali Botachiaz, quaz turris non
 solet esse impedita: Tum quia testes deponebant fo-
 2 lere pro diuersis teneri: Item quia etiā de anno 1544.
 in dicto registro producto pro parte Fabiorum erant
 etiam multi actus, in quibus constabat, quōd illi della
 Cithara appellabant illa casalia in plurali: item quia
 etiam istud multum mouit Dd. quōd fuit productum
 instrumentum per dominos de Cithara, in quo ipsi an-
 te tempus veditiōnis, qd fuit de anno 1522. hypothe-
 cauerant casale Botachiolaz. pro precio 2000. ducat.
 Ecce ergo habebant illud pro separato a casali Bota-
 3 chiaz, & illud erat tempus ante venditionem. Non ob-
 stat modō, quōd post ¶ duodecim annos a tempore vē-
 ditionis isti locauerāt herbas casalis Botachiaz, & Bo-
 tachiolaz: quia ¶ propter illam copulam, & quaz pon-
 nitur inter diuersa, resolutur in duas singularita-
 res. Non obstat, quōd illi de Cithara in rationibus po-
 4 suissent herbas Botachig & Botachiolaz: quia fuit di-
 ctum, qd non simpliciter illud dixerant, sed referendo
 se ad cedulam locationis, & cūm relatu sit in referen-
 te ergo, &c. Non obstat, quod dicebatur de fontibus
 & aquarum decursibus: quia illud non verificabatur
 in facto, imō pro parte illorum de Cithara diceba-
 tur, quōd fontes oriēbantur in casali Botachig, & de-
 currebant vsque ad casale Botachiolē.

SVMMA R. I. A.

- 1 Mandatum originale quomodo & vnde constet esse produ-
ctum & nu. 3.
- 2 Notarius de presentatione sed non tenore mandati fidem
facere potest.

DECISIO CCCXLII.

EAdem die in vna Giennens. Scholastrie proposui,
 1 an ex ¶ actu vltim. Augusti per procuratorem So-
 lani facto constet, mandatum originale ipsius fuisse
 productum in capitulo: Et fuit resolutum, quōd sic:
 quia ex verbis notarij expressis in actu constabat de
 2 presentatione coram capitulo: quia ¶ notarius cer-
 tum est, quod facit fidem de presentatione: & licet nō
 faciat fidem de tenore: quia tamen tenor mandati erat
 insertus in alio actu facto per Sebastianum etiam pro
 3 curatorem vna cum Didaco substituto, & hodie ¶ con-
 stabat in actis, quōd mandatu originale de illo tempo-
 re erat in rerum natura, pro validitate actus præsūmē-
 dum erat, quōd notarius intelligeret de mandato origi-
 nali, & non de inserto & inualido, maxime cūm nota-
 rius dicit, quōd per publica documenta, quaz ostendit,
 item cūm pluralitas non præsūmitur, quōd illud man-
 datum productum sit istud, maxime cūm insertum cū
 eo conueniat.

EPI TOME.

Filius isto casu non dicitur ita seorsum a patre habitare, vt actio de dote patri non competat.

SVMMA R. I. A.

- 1 Filium de voluntate patris seorsum habitare an constet per a-
limenta, habitationem separata, & transactionem cū patre
factam, sic vt patri amplius dotis actio non competat.
- 2 Transactione iuxta promissa non ad impleta si contrahens
fiat periturus non potest aliquo illius pacti cōmodo gaudere.

M 4

3 Voluntas

DECISIO CCCXLIII.

- 3 *Voluntas colligitur ex actu nullo, sed non ex resolutio, in quo partes a priori voluntate recessisse videntur.*
- 4 *Filius seorsum a patre habitans de voluntate ipsius, si solus per se onera matrimonij sustineat, & nihil a patre accipiat, dotis solutionem sibi vendicat.*

DECISIO CCCXLIII.

IN causa Romana Pintigliana dotis, 2. 1. Nouembris, 1550. proposui, an per alimenta & habitationem in castro Morlupi assignatam, & deinde tenutam Meane loco illorum assignatam, ita dicatur filius de voluntate patris seorsum habitare, vt actio de dote non comperat patri, & D. Ioan. Antonius dicatur excipere de iure tertij exclusiuo in totu iuris agen. Et fuit resolutum primò, quòd Ioan. Antonius ad demonstrandū voluntatem patris fuisse, seorsum a patre filium habitare, non posse se fundare in instrumento transactionis coram Papa, in quo Comes assignauit fructus, & habitationem castri Morlupi: ex quo in tempore octo dierum non fecerat ratificare Dominam Liuiam, prout ipse promiserat: & idèd cum ex non implemento diceretur esse periurus, non poterat aliquo commodo illius contractus gaudere, per l. si quis maior. Et minus se poterat Do. Ioan. Antonius fundare in instrumento permutationis tenute Meane, ex quo erat fructuario in fructibus castri Morlupi: & ex quo illo tempore Comes ignorabat Do. Antonium adimpleuisse, pro parte sua erat nulla: & hæc ratificatio per Comitem inducebatur, cum statim, quod intellexit Dom. Ioan. Antonium non impleuisse, potuerit & contra transactionem & contra instrumentum permutationis tenute Meane venire. Non obstat, quòd ex actu nullo colligitur voluntas: quia fuit responsum, quòd licet ex actu nullo colligitur, non tamen ex actu resolutio. Et ratio est, quòd resolutio, per non implementum, & altera pars acceptet, videntur partes a priore voluntate recessisse. Non obstat, quòd voluntas factò durauerit, ex quo per permutationem Nicolai & Liuia fructus tenute Meane percipiebant: quia illa voluntas etiam factò declarata durauit, quousque Comes ab ipsis contractibus propter non implementum sequutum voluit recedere. Et vltra fuit dictum, quòd quando constaret de voluntate, tamen illa voluntas patris erat limitata, dummodò coniuges de manibus suis alimenta perciperent, & idèd imperiti debebant habere dotem. Et dictum Angel. & aliorum in l. si cum dote. §. transgrediamur. ff. solut. matrim. locum habet, quando filius seorsum a patre habitatur, ita vt per se onera matrimonij sustineat, & nihil a patre habet: & ita etiam in isto casu aliàs resolutum fuerat. Item actio ex stipulatu sine dubio erat patri quaesita: & licet filius posset contra patrem agere, & si bi actionem cedere, certè Dominus Ioannes Antonius in hoc dabat de iure tertij, quòd non excludebat intentionem agentis: quia poterat dicere Comes, veniat filius & petat cessionem actionis.

SVMMA R. I. A.

- 1 *Sententia lata an ex defectu iurisdictionis seu pena iudicialia sit nulla.*
- 2 *Appellationis causa deserta an quoque negotij principalis causa deserta videatur.*
- 3 *Iniustitia & nullitas ex eadem sententia procedunt: sed non negotij principalis & appellationis causa.*
- 4 *Appellationis causa, quando cum negotio principali committitur, & si nil appareat de appellatione potest in negotio principali auditor procedere.*

IN causa Britonoricen. Monasterij, 24. Nouembris, 1550. proposui, an sententia lata sit nulla ex defectu iurisdictionis seu pena iudicialia. Quòd ex defectu iurisdictionis non esset nulla, probabatur, quia licet causa appellationis esset commissa inter Carolum & congregationem: tamen tertius poterat venire ad causam pro suo interesse, iuxta dictum Abb. & ibi Felin. in c. veniens, 2. de testib. suspensio petitorij dicebatur etiam reuocata per sermonem Dominorum, prout in prima, & quia etiam respiciebat petitorium: cum termini essent seruati sub hac intitulatione Britonoricen. Monasterij, & non spolij. Defectus pena iudicialia non obstat, ex quo tertius semper dicitur venire in eo statu, &c. & non est necessaria alia seruatio terminorum, per decis. Rotæ 456. in nou. in fin. & per Felin. in c. cum super. colum. penultim. de re iud. Nò obstat, quòd tempore, quo Camerarius venit ad litem esset deserta causa appellationis, & per consequens etiam causa negotij principalis: sicut dicimus, quòd deserta causa appellationis censetur deserta causa nullitatis, quæ venit aequè principaliter: quia fuit responsum, quòd istud non erat bonum simile: quia cum iniustitia & nullitas ex eadem sententia procedunt, mirum sic deserta causa appellationis censetur deserta causa nullitatis. Et in casu nostro causa negotij principalis nò oriebatur ex sententia: Cui illa tantu in possessorio esset lata, & penes primum iudicem remanisset, nisi in commissione esset commissa causa appellationis vna cum negotio principali: & idèd videbitur. Et quando committitur causa appellationis a sententia lata partibus vna cum negotio principali, licet nò appareat de appellatione, potest auditor procedere in negotio principali.

SVMMA R. I. A.

- 1 *Restitutio in integrum an & quando detur aduersus regulam de triennali iuxta formam commissionis impenetrata a cessionario. & nu. 4.*
- 2 *Restitutio ex iusta causa negari non potest, & quam habeatur iusta causa.*
- 3 *Actus impensam requirens presumendus est ad cedentis instantiam factus potissimum si ille non alteri quam cedenti conuenire queat.*
- 5 *Cessionarius vi a negligentia excusetur, ad qua teneatur.*
- 6 *Executio citationi neglecta quando non excusetur.*

DECISIO CCCXLV.

Die 28. Nouembris 1550. dubitauit in causa Salamantini. parochialis de Mercadillo tan Ioann. de Solano aduersus regulam de triennali, iuxta formam commissionis pro eius parte presentata, & ex causis, de quibus in actis, debebat in integrum restitui. Et pro parte affirmatiua, quòd deberetur, dicebatur, quòd ex iusta causa restitutio negari non poterat: & iusta causa erat, si Ioannes Solano in actis viderat pro parte Didaci commissionem presentatā, citationem decretam, & in partibus pro parte Didaci executam, & cum esset factus, qui requirebat impensam, debebat presumi ad instantiam Didaci factus, & maxime cum ille actus non poterat alteri conuenire, quam ipsi Didaco. Sed istis non obstantibus fuit resolutum pro negatiua, quòd non daretur restitutio: quia Ioannes cessionarius veniens ad causam commisit illam infra triennium, & tali tempore infra quod citatio exequi contra Didacum poterat, imputandum est ergo sibi, si nò fecit

fecit, etiam cum impedimentum à iudice vel parte nò prouenerit, iuxta decis. 2. Cassad. de resti. in integrum. Non obstat illa executio, de qua in actis, in qua dicitur pro parte Didaci: quia resolutum fuit in Rota, vt non intelligeretur ad instantiam Didaci: & idèd Ioannes poterat consulere in iure peritiores, & in facto à notario exequente & testibus sciscitari: Secundo, an esset citatio exequuta ad instantiam Didaci vel prorogationem regulæ de triennali obtinere vt ista interim faceret. Item negligentia Ioanni imputari poterat, ex quo videbat, quòd Antonius auctor eius prorogationem regulæ de triennali obtinuerat, quæ tamen ipsi Ioanni non profuit, vt dixi supra: & idèd sicut auctor suus non obstante illa executione prorogationem obtinuerat, ita etiam ipse obtinere debebat: Item ipse Ioannes causam infra triennium obtinuerat committi, vnde debuerat diligentiam fecisse de exequi faciendò dictam citationem.

EPITOME.

Receptio gratiosa non trahenda est in consequentiam.

DECISIO CCCXLVI.

Eadem die 28. in causa Adrien. denegationis seruicij, dubitauit, an ex capitulis Cleri. Adrien. fuerit recessum per receptionem sedecim, qui fuerunt absentes, & sine licentia promoti: & quòd nullus inueniatur exclusus. Et fuit resolutum pro parte negatiua: nam cum illa receptio redeuntium fuerit gratiosa, prout testes dicunt, illud, quòd ob gratiam aliquibus concessum fuerat, non debebat in consequentiam: & in exemplum ab aliis trahi, Cardin. consil. 130. in quadam Eccles. Cathedrali. colum. 2.

EPITOME.

Sequestrum in causa ista indicatum fuit validum.

SVMMA R. I. A.

- 1 *Sequestrum post sententiam in possessorio latam appositum, an sit validum. & nu. 4.*
- 2 *Sequestrum vt contra triennale pacificum possessorem non potest decerni, ita nec contra eius cessionarium, nisi beneficium possessionis triennalis sit personale.*
- 3 *Beneficium in persona auctoris litigiosum si transeat in vitio litis ad cessionarium, non potest dici triennio pacifico possessum.*

DECISIO CCCXLVII.

IN causa Britonorien. Monasterij dubitauit 10. Decembris, 1550. an sequestrum sit nullum. Et pro parte affirmatiua, quòd esset nullum, allegabatur, quòd esset lata prius sententia in possessorio in Monasterij fauore: ergo non debebat poni sequestrum in fauore Camerarij, fuit ad istud responsum, quòd licet sententia esset lata, in possessorio in fauorem monasterij, tamen ista erat prima in petitorio contra monasterium, & vna sententia lata in petitorio vel possessorio debet poni sequestrum, secundum Clem. 1. de sequestrat. posses. Item & secundò dicebatur, quia Petrus Franciscus auctor fratrum ante motam litem pacificè triennio possederat: ergo sic contra Petrum Franciscum auctorem pacificum triennale sequestrum decerni non poterat, dicta Clem. 1. ita nec contra eius cessionarium. Fuit responsum, quòd beneficium possessionis triennalis erat personale, & Petro Fran-

cisco suffragabatur, ex quo ipse ante cessionem fuerat triennalis pacificus: at in isto casu nò poterat suffragari congregationi, ex quo congregatio tanquam triennio pacificè possederat. Tertio dicebatur, quòd congregatio à die cessionis factæ, quæ fuit de anno 1528. vique ad annum 1535. pacificè triennio possederat, quia de dicto anno 35. fuit motalis contra congregationem. Ad istud fuit responsum, quòd ex quo beneficium erat litigiosum, in personam Petri Francisci auctoris, quòd beneficium transibat in vitio litis in congregationem: & idèd non poterat dici beneficium triennio pacificè possessum, ex quo congregatio beneficium effecerat, etiam in casu q. Sarn. super reg. de triennali q. 4. ibi ille, qui acceperat beneficium, non illud receperat de manu colligantis: Et idèd remotis istis fundamentis fuit resolutum, quòd sequestrum esset validè appositum.

EPITOME.

Priuilegium datum Magistro Capellæ quomodo intellectū.

SVMMA R. I. A.

- 1 *Presentandi potestatem habes ad beneficium per certam personam obitum vacans, si ea tempore mortis fuerit cecidit, an a que potueris conferre.*
- 2 *Clausul. per obitum Capellanorum, quomodo accipiatur.*

DECISIO CCCXLVIII.

Eadem 10. Decembris, 1550. proposui in vna Segobicensi. parochialis de Motoncillo, an magister Capellæ Cantorum ex forma priuilegij Innocentij VIII. potuerit presentare ad beneficium vacans per obitum Petri Martini, qui tempore obitus sui erat cecidit à Capella. Et fuit resolutum, quòd non potuerit: quia illa verba posita in principio, per obitum Capellanorum qui fuerunt ad beneficia vacantia, oportebat, quòd essent tempore vacationis in possessione: & sic intelligebatur, quòd tempore vacationis, & sic tempore obitus esset Capellanus. Cum autem in casu isto tempore Petri Martini non esset Capellanus sed cecidit à Capella, qualitas requisita nò verificabatur tempore vacationis, ergo ex forma priuilegij presentare nò poterat.

SVMMA R. I. A.

- 1 *Scientia litis an in usufructuario probetur per inquilinum examinatum, & dicentem usufructuarium possi, motam litem notariam cause conuenisse, vt merita cause ab eo sciret, & per alia adminicula.*
- 2 *Litis scientia ex coniecturis probatur.*
- 3 *Lis a patrono usufructuarij in Rota translata si fuerit, præsuntur usufructuaris eius habuisse notitiam.*

DECISIO CCCXLIX.

IN causa Romana presentis spolij domus pro Desiderio contra Io. Iulianu 18. Decemb. 1550. proposui, præsupposito, quòd inquilinus domus nouissimè examinatus dicat, quòd ipse post motam litem coram Governatore dixerit, dictum Desiderium ad notariu causæ accessisse, vt merita causæ ab eo scire posset. An ex huiusmodi dicto & aliis, de quibus in actis, ita constet de scientia litis, vt sententia lata contra proprietarium noccat Desiderio usufructuario, & mès puncti in hoc vertebatur, vt quia Desiderius dicebat, quòd attentò, quòd executio erat facta in domo, ipse tanquam spoliatus volebat restitui, Idèd datum prædictu dubiu, & voluerunt Dd. quòd quia ex coniecturis scientia probatur, quòd satis est dictum istius testis, vt quòd Desiderius

derius tempore motæ litis morabatur in domo Laurentij: & Laurecius fuisse etiam domi citatus, quod verisimiliter notitiâ de lite Desiderius habuisset. Non obstat, quod dato, quod probaretur de lite coram Gubernatore, tamen non probatur, quod Desiderius habuisset notitiam de lite in Rota commissa: quia dicebat Domini, quod præsupposita notitia litis coram Gubernatore, cum illa per Laurentium patrum ipsius Desiderij in Rota fuisset translata, quæ verisimiliter de ea Desiderius notitiam habuit, aliâ præsumeretur crassa & supina ignorantia. Et ideo fuit dictum, ut diuiso possessorio deueniretur ad petitorium.

S V M M A R I A.

1. *Literæ decimarum quomodo & quando non probentur ante certum tempus esse concessæ.*
2. *Diligentia in partibus cum perfectè facta esse non probatur ceteræ probationes omnes nihil concludunt.*
3. *Scripturæ narratiuæ si in iudicium productæ nihil probant, tum nec testes se eas vidisse deponentes fidem faciunt.*

DECISIO CCCL.

Adem die 13. Decembris, 1550. in causa Toletana seu Gadicensium decimarum proposita, præsupposita conuersione Saracenorum de mense Martij, 100. in locis, de quibus agitur, & quod testes dicant ex tunc Reges percepisse duas partes à nouiter conuersis, & quod credunt per Bullas Apostolicas fuisse, & quod Alexand. vndecima Calend. Decembris eiusdem narrando se aliâ concessisse Regibus & habentibus causam ab eis in locis Saracenorum à nouiter conuertendis post datam narratiuam Bullarum seu literarum duas partes decimarum, reliqua tertia pro dote Ecclesiarum remanente, extendit dictam concessionem ad omnes habitatores tam nouos quam antiquos Christianos remanente dicta tertia pro fabricis Ecclesiarum, & stantibus depositionibus testium dicentium vidisse erectionem dictarum Ecclesiarum diocesis Gadicensium productis in registro in lite inter Episcopum & Capitulum Gadicense contra Archiepiscopum opum & Capitulum Tolet. pro parte Episcopi & Capituli productis, in qua erectione applicatur tertia pars decimarum fabricis Ecclesiarum iuxta literas Alexan. 9. Julij, 1500. Aliis eiusdem Alex. 11. Calend. Decemb. ann. 10. & aliis testibus deponētibus vidisse libros Regios, in quibus sunt annotata omnia bona spectantia ad Reges in dictis Regionibus, ubi narratur ad Reges spectare duas partes decimarum in locis Saracenorum regni Granatæ iuxta literas Alex. sub data prædicta: qui testes sunt iurisperiti: & stante diligentia de perquirendis literis in Camera, & Cancellaria, ac combustione & de prædatione 36. capti aru Regalium Scripturarum in ciuitate Burgen. existent. penes Didacum, qui illas pro Regibus stipendiat custodiebat, & rebellionibus & bellis dictorum Regnorum, & lapsu 30. annorum: An ex istis omnibus sit probatum literas relatas esse concessas ante prædictam conuersionem Saracenorum. Et breuiter fuit resolutum, quod non: Tum quia cum agatur de scripturis pertinentibus ad regnum Granatæ, de Archiuis illius Regni nil probatur, quod in eis fuisset digna diligentia facta: & ideo cum diligentia perfecta in partibus facta non probaretur, aliæ probationes, nil concluderent, quia testes deponētēs vidisse erectionem & libros regios, referētēs & narrantes datam illius concessionem, non magis probabant, quam si illa scripturæ in iudicio producerentur: sed certè dictæ scripturæ, ex quo sunt narratiuæ, si producerentur, nil probarent, et

gò nec testes.

E P I T O M E.

Valor gratiæ secundum taxam decimæ probatur per valorem duplicatum secundum communem estimationem, licet non probetur beneficium non esse taxatum.

DECISIO CCCLII.

Leo X. concessit gratiâ expectatiuâ cuidam Ferdinando Martini, in qua valor beneficiorum vigore dictæ gratiæ acceptandus erat limitatus, videlicet cum cura aut dignitate, &c. 100. si verò sine cura, librarum Turonen. paruorum fructuum secundum taxationem decimæ valore annuum non excedant. Dubitauit Do. Achilles in vna Calaguritan. Archidiaconatus de mense Decembris, 1550. an Martinus cessionarius dicti Ferdinandi, qui vigore expectatiuæ acceptauerat, ipse vel eius auctor Archidiaconatus Ecclesie Calaguritanæ, verificasset valorem Archidiaconatus per testes examinatos in remissoria, qui probabant valorem Archidiaconatus secundum estimationem communem non excedere 200. duc. licet non probaret, quod beneficium non esset taxatum, Et pro parte negatiua, quod esset probatum, dicebatur, quod licet verum sit, quod stilus Rotæ sit duplicare valorem, quando datur gratia secundum taxationem decimæ tantummodo, ut puta si gratia data ad 100. duc. taxat decimæ, nos permitimus, quod possit acceptare beneficium valoris 200. prout voluit Ioan. And. in add. ad Specu. in rubric. de concess. præben. quem refert Archidiacon. in Clemen. 1. pen. chart. de præben. Collect. in c. super. nu. 3. de decim. Beleng. in tract. de charit. subsid. q. 34. Rota in antiqu. decis. 74. tamen dicebatur, quod ille stilus intelligendus erat secundum Doct. allegat. videlicet in beneficiis non taxatis: & ideo Martinus im primis probare debebat, quod beneficia in Ecclesia Calaguritan. non essent taxata, cum præsumptio esset pro taxatione, ex quo longo tempore erant in possessione soluendi decimas: & ideo cum Martinus non probaret talem non taxationem, dicendum erat, quod non erat locus stilo Rotali: Tamen istis non obstantibus, ex septem votantibus exceptis duobus & Ponente, reliqui, & sic quinque, voluerunt, quod illa probatio sufficeret, dicendo, quod aliter dicendo diluere tur probatio, quæ fuerat admissa pro verificatione multarum gratiarum dantium valorem secundum taxam decimæ per communem estimationem duplicatam: sed illi duo dicebant, quod illud procedebat, ubi non erat appositum: sed quia in casu nostro apponebatur, debebat probari non taxatio: aliâ stilus non videretur habere locum, ut expressè dicit Beleng. in d. tract. de charit. subsid. in d. 34. q. sed hoc non obstant. præualuit opinio illorum quinque tanquam maioris partis. Et ista resolutio fuit facta decima Decemb. 1550.

E P I T O M E.

Substitutio vulgaris, quæ comprehenditur sub illis verbis, si sine liberis, habet effectum antequam hæres sine liberis decedat.

S V M M A R I A.

1. *Conditio, sine liberis, an sit ad actum necessaria, an verò voluntaria, sic ut ad alios actus trahi non debeat, sed in forma specifica sit adimplenda. & nu. 3.*
2. *Liberorum defectus quare in vulgari substitutione, quæ habet claus. sine liberis, non sit expectandus.*

DECISIO CCCLII.

Postquâ aliâs in Rota in vna Theatin. hæreditatis coram me decissum, in lib. non annotauit, & informatio

mationem perdidit, voluerat, quæ illa verba testatoris, & per chelo herede cioè Glo. Baptista può morire fen 22 figlioli in tal caso distribuisco lamia hæredita, &c. & primò fuerunt facta legata, & post illa legata dicit, del restante lasso la mitta à mia figlia & à l'altra mitta al monte, importarent compendiosam substitutionem propter illa verba, sine liberis, quæ verba habent tractum in futurum, & verbum commune reliquo iuncto vniuersitati bonorum, & quod ista compendiosa contineret sub se vulgarem, quæ ex capite impotentia, id est, quia Io. Baptista tanquam incapax, id est, spurius, esset isto casu locus substitutioni, & ab illo gradu testamentum incipere poterat, Dubitauit 19. Decembr. 1550. an substitutio vulgaris, quæ præterditum efficit in testamento Do. Danielis sub illis verbis, si sine liberis, &c. habeat effectum priusquam scriptus hæres, id est, Io. Baptista sine liberis decedat. Et pro parte negatiua, quod non haberet locum, dicebatur, quod substitutio vulgaris quæ continetur sub illis verbis, sine liberis, decederit, non habet effectum, non suppleatur conditio deficientiæ liberorum, Bar. in l. centurio. nu. 32. de vulg. Oldrad. consil. 139. Thema tale est. Anch. consil. 151. Io. And. in trac. de test. §. 1. Soc. consil. 140. nu. 9. lib. 1. Soc. l. 1. in 2. q. prin. ff. de vulg. & in l. cum auus. nu. 20. de cond. & demonst. & in terminis Ruy. consil. 93. nu. 1. lib. 2. pro quo facit, quia cum conditio, sine liberis, non sit necessaria ad actum, sed sit voluntaria, non debet trahi ad alios actus, sed est implenda in forma specifica, Bart. & alij in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posth. Sed istis non obstant. contrarium fuit conclusum per rationes, quas adducit Dec. contra hoc consil. 416. per tot. in 3. vol. Curt. Iun. consil. 33. col. 2. vers. sed quid. Paris. consil. 19. col. 3. nu. 93. vers. & licet Soc. vol. 2. Marian. Iun. consil. 100. col. 2. nu. 3. vers. placent tamen, &c. vol. 1. & idem Ruy. sibi contrarius videtur. consil. 92. nu. 3. vol. 2. & in consil. super quo emanauit, Ruy. consuluit, & contra Soz. & Dec. quod placent substitutiones Ruy. contra Soz. & pro ista parte fuit producta vna ratio, quod in vulgari non est expectandus euentus deficientiæ liberorum, quia dato, quod filij extarent, si est locus vulgari, vel quia heres nolit vel non possit, certi liberi isto casu possunt habere, & ideo ille euentus non est attendendus, quod secus est in fidei commissis, quia in ea stantibus liberis videtur ipsi saltem ab intestato vocati: & ideo talis euentus esset expectandus.

E P I T O M E.

Regula de publican. acceptation. locum non habet non solum in expectatiuis, sed etiam in reseruat.

DECISIO CCCLIII.

Adem die 19. Decemb. 1550. fuit resolutum in vna Legionen. Sacristæ de Ville, coram D. Prospero, quod licet regula de publican. acceptationibus loquatur in expectatiuis, tamen haberet etiam locum in reserua habenti clausulam acceptandis dato quod non caueretur infra certum tempus acceptare, per decis. 25. Cass. in reg. Canc. incip. firmum est, & similiter adducta fuit alia decis. Simonet. quæ idem attestabatur ita tenent fuisse, quia reserua est pinguis expectatiua: nec Dd. voluerunt facere differentiam, an reserua haberet certum tempus acceptandi, an verò esset sine tempore, quia vtroque casu dixerunt, quod regula haberet locum, maxime ponderando, quod regula loquitur de acceptatione nullum tempus ei præfigit. Item ratio, quæ militat in expectatiua ut teneatur

publicare acceptationem, ne expectans inuoluet multa beneficia, militat & in reseruatua, etiam quod non habeat certum tempus ad acceptandum.

E P I T O M E.

Lis tantum per committentem introducta an per cessionem beneficii sit extincta, non facta litis mentione resignante.

S V M M A R I A.

1. *Cessio non facta litis mentione est subreptitia, & nulla. & nu. 3.*
2. *Colligantibus duobus mortuis extinguitur lis, & beneficium fit liberum.*
4. *Cedens pro mortuo habetur, si cessio sit valida, secus si sit nulla.*
5. *Cessio nulla litem non extinguunt, se nisi sit valida.*

DECISIO CCCLIIII.

In causa Britonor. Monasterij, dubitauit 9. Ianuarij, 1551. an lis per Petrum Franciscum introducta per resignationem Monasterij facta, non facta mentione de lite, fuerit extincta, & in facto præsupponebatur, quod per Franciscum commendatum Monasterij præd. Mariæ de Diana Britonor. fuerat per 15. annos pacificus possessor dicti Monasterij: & quod postea de anno 1517. commisit causam molestationis super dicto monasterio contra quen. Io. Ant. omnesque alios, &c. & obtinuerat decretum citationis, sed non apparebat, quod vnquâ dicta citatio fuisset executâ: postea de an. 1528. D. Petrus Franciscus renuntiavit dictum Monasterium in fauorem congregationis Camaldulan. non facta mentione de lite: & quia dicebatur, quod ex quo monasterium erat litigiosum, saltem quoad Petr. Franciscum, & non fuerat facta mentio de lite, quod cessio erat surreptitia, & per consequens nulla. Dubitauit ego, an per cessionem seu renuntiationem factam esset lis extincta. Et ratio dubitandi fuit, quod sicut quando lis est inter duos super beneficio, mortuis ambobus colligantibus, lis extinguuntur, & beneficium manet liberum, Clem. vnic. in prin. vt lit. pen. ita videtur, quod quando est lis pro parte vnus introducta, quod per cessionem eius lis dicatur extincta: cum mors naturalis & ciuilibus æquiparetur ad Clē. si. de procu. & est decis. Rotæ in nou. Et non est dubium, quod cedens beneficium dicitur quoad beneficium mori ciuilitate. Hoc non obstat. Domini inclinauerunt in partem contrariam per ea, quæ dicit Sar. in compen. sig. nu. 64. & 65. & Staph. in trac. de literis grat. & inst. fol. 144. in quibus locis videntur sentire, quod etiam, 3. quando est introducta lis pro parte Actoris tantum, quod cedendo, non facta mentione litis, cessio sit nulla. Et ad illud quod dicebatur, quod cedens habetur pro mortuo, respondebatur, quod illud verum erat, quando cessio erat valida, sed ex quo beneficium erat litigiosum, & non erat facta mentio illius litis, cessio est nulla, per tex. in c. 2. vt lit. pen. in 6. ergo cessio nulla non potest operari illum effectum, quæ operatur mors naturalis vera. Tamen fuit dictum quia causa erat exemplaris, melius informaretur, fuit iterum posita 19. Ianua. 1551. & resolutum, quod esset extincta: quia per commissionem cum decreto citationis erat lis quoad committentem: & ex quo in cessione non erat facta mentio de lite, cessio erat nulla: & ideo cessio nullo modo poterat litem extinguere: sed beneficium cessio valida, & istud est quod dicit Sarn. & Staph. in locis hic allegatis.

E P I T O M E.

Citatio in casu isto bene est executâ.

S V M M A R I A.

SUMMARIA.

- 1 Executio facta in habitationis domo, etiam si in particulari non fiat, nulla est.
- 2 Dispositio legis aut hominis intelligenda est prout consuetum est fieri.
- 3 Executor prout sibi mandatum est exequendo nihil peccat.
- 4 Sigillum in citationis executio e appositum habet locum decreti.

DECISIO CCCLV.

In vna Perusina liquidationis fructuum, pro Brachio Ballono contra Rodolphum Ballonium & litis confortes, 23. Ianuar. 1551. propositi, an citatio fuerit bene executio. Et casus erat, quod iam 18. annis elapsis Brachius Ballonus commiserat causam contra Rodolphum & litis confortes: & assertus procurator obtinuerat decerni citationem cum inhibitione. Postea notarius in extensione citationis dixerat, quod si eos commodè habere poterit in eorum propriis personis, sin autem, in domo habitationis, si ad eam vobis tutus pateat accessus: & non apposuerat illa verba, quae sunt solita apponi communiter de stilo Curiae in omnibus citationibus, & in particulari, &c. & ideo executor, qui viderat, quod in citatione erat dictum, in domo habitationis, tantum facta diligentia de reperiendo, & non inuenit Rodolpho, & aliis confortibus citauit eos in domo habitationis, & non particulari, ex quo non dicebatur in citatione. Postea vigore illius executionis fuerat processum in causa, & lata sententia contra Rodolphum & litis confortes, quae transierat in iudicatum: & cum ageretur contra Rodolphum ad executionem rei iudicatae, Rodolphus dixit de nullitate sententiae, ex quo citatio tantum fuerat executio in domo, & non in particulari. & iudex decernendo citationem visum erat decreuisse iuxta formam solitam: cum quilibet dispositio hominis siue legis semper sit intelligenda, prout est consuetum fieri, Abb. in c. certum, de sepulchris, l. certi conditio, §. si nummos, col. 3. vers. 3. principaliter, &c. ff. si cer. pet. Tamen istis non obstantibus, contrarium fuit decernit: quia executor exequendo, prout sibi erat mandatum, in nullo peccauit. Nec obstat, quod iudex non decreuit nisi citationem: ex quo intelligendum erat iuxta formam solitam mandasse, & ideo notarius ita debebat extendere, quia fuit dictum, quod ex quo citationes, antequam mittantur, sigillo Auditoris sigillatur, quod sigillum habetur loco decreti. & tunc demum, quando literae sunt sigillatae, videtur Auditor mandasse, & ideo cum mandauerit ita citare, debet valere talis citatio, & tanto magis cum talis citatio fuerit executio iuxta formam iuris communis volentis, quod si non reperitur particularis, fiat domi, iuxta not. per Bart. in l. 4. §. praetor ait. ff. de dam. infect. & de iure communi non requiritur, quod fiat in parochia. & Clem. causam, loquitur in beneficialibus, nos autem eramus in prophanis.

SUMMARIA.

- 1 Stipulationi propter inopiam quando locus non sit, ut detur dotis retentio & executio instrumenti impediatur. & nu. 3.
- 2 Prouiso in euentum restitutionis dotis inopia causam non comprehendit, sed consignatio potius dicitur.
- 3 Nurus an possit executionem instrumenti venditionis census per socerum peccare impedire, ratione dotis aut donationis propter nuptias, aut alimentorum.
- 4 Filius tenetur patrem, si pauper sit, alere.

DECISIO CCCLVI.

In causa Roma. dotis 12. Ianuar. 1551. dedi dubium partibus, an per causam inopia sit commissa stipulatio venditionis panni, de qua agitur in instrumentis census cum D. Horatio, & hodie cum D. Io. Ant. Et praesupposito, quod non, an per dicta instrumenta sit taliter prouisum D. Liuia quoad dotem, ut non possit iuari iuribus, de inopia loquentibus, ad impediendam executionem instrumenti contra D. Io. Ant. pro residuo dotis non solute. Et pro intelligentia dubij est sciendum, quod in instrumentis census in fauorem D. Horatii super fructibus castri Feliciani venditi, in quod dabatur facultas D. Comiti redimendi dictum census usque ad 12. annum, quia fuit cogitatum, quod in terim infra dictos 12. annos, antequam Comes redimeret dictum census, ut etiam post lapsum termini 12. annorum, postquam illum dictus Comes infra dictum terminum non redemisset, posset venire casus restitutionis dotis, & quod esset locus hypothecae, quam super Castro Feliciano D. Liuia pro dote habebat, & recureret ad dictum Castrum: ideo in istis casibus euenientibus consuleretur restitutioni dotis D. Liuiae, ac etiam indēnitati D. Horatii, dicti Comes & Horatius in eodem instrumento conuenerunt, quod in singulos casus predictos, videlicet quod interim pedēte termino 12. annorum, ad redimendum veniret casus restitutionis dictae dotis, quod d. Comes infra 10. annos non redimeret 100. in vtroque; dictorum casuum Castrum ipsum Feliciani esset venditum socero 9500. duc. in quibus computaretur 1500. pro censu, & census extingueretur, & pariformiter Comes consensit & mandauit: quod de eodem pretio 3500. duc. solueret dotem tunc solut. ad soluen. adueniente casu restitutionis ut sup. dixi: & sic intra dubium, an propter inopiam Comitis dicitur commissa stipulatio, videlicet, ut dicitur esse locus repetitioni, & a fortiori, retentioni, & ita retinendo poterat impediri executio instrumenti contra D. Io. Ant. super isto primo capite, quod propter inopiam non esset locus tali stipulationi, allegauit D. Michael Bart. & ibi Paul. Cast. in l. si quis stipula. ff. sol. mat. vbi prouiso in euentum restitutionis dotis non comprehendit causam inopiae cum tunc potius dicitur consignatio, quam restitutio, dec. Neap. 199. Alex. col. 5. 42. vol. 5. & hanc opinionem affirmat Ripa esse communem in l. si constante. nu. 95. ff. sol. mat. & multa alia iura, & doctrinas, quas tunc D. Michael allegauit. Et hoc itante, quod non esset locus restitutioni, sequebatur, quod cum D. Ioan. Anto. esset subrogatus in laudum D. Horatii, & sic in euentum restitutionis, ipse haberet, quicquid soluisset Comiti pro dote Liuiae de illis 3500. duc. dicebat ipse, quoad sortem erat cautum D. Liuiae, & tanto magis cum d. surrogatio D. Io. Antonij in locum D. Horatii esset facta de consensu D. Liuiae, quod apparebat ex instrumento mandati, vbi patet, quod ipsa consentit, quod D. Io. Anto. solus emat eisdem pactis & conditionibus, quibus emerat D. Horatius: & ideo si ipsi D. Liuiae erat de voluntate sua cautum, non est locus iuribus de inopia loquentibus quia in casu inopiae iura ideo volunt, ut sit locus repetitioni dotis ad effectum, ut dos in tuto ponatur: Sed hic erat in tuto, cum esset super castro Feliciani, quod erat in manibus D. Io. Anton. Hanc informationem dedi Aduocato D. Ioan. Ant. & falsi fuerunt, quod non erat locus restitutioni, & quod quoad dotem, & sic sortem, principale, erat cautum: tamen dixerunt ipsi, & informarunt, quod non erat cautum quoad donationem propter nuptias & quoad alimenta: & ideo transmiserunt ad me punctum sub alia forma proponendum, ut infra Praesup

praesupposita inopia soceri, & commissionibus per nulum praesentatis, & inhibitionibus illorum vigore factis, an si nurus in casu nostro possit executionem instrumenti, per socerum contra dictum Io. Ant. petita impedire, tam ratione dotis & donationis propter nuptias, quam ratione alimentorum, non obstantem cautione dotis, de qua in instrumento venditionis census. Istud dubium fuit positum 29. Ianu. 1551. & fuit resolutum, quod non possit impedire. Non enim ratione dotis, ex quo de ea erat cautum in instrumento venditionis census, ut supra dictum fuit, non etiam ratione donationis propter nuptias: quoniam donatio propter nuptias de iure super bonis soceri constituitur: & ideo cum in euentum restitutionis dotis castrum Feliciani sit venditum pretio 3500. duc. & detractis 1500. pro censu, & 1200. pro dote, quae constituitur summam 2700. remanet summa 8000. soluenda D. Comiti, certe donatio propter nuptias, quae est operata pars, & sic summa 3000. de iure super illis 8000. censetur esse constituta, & sic respectu donationis propter nuptias dicitur etiam ipsi Liuiae esse cautum. Nec etiam debet impediri respectu alimentorum: quoniam pro summa 1500. coniuges habebat fructus tenentem Meanae, & pro reliqua summa D. Nicolaus habebat fructus Pitigliani & Sorani, quorum partem a principio pro alimentis Comes Nicolao filio assignauerat: & si tunc haberet fructus, in totum debet illis esse contentus, maxime quod quando filius habet, unde se alat, & pater est pauper, non solum tenetur uxorem & filios, sed etiam patrem alere, secun. Rot. in rep. l. fratris a fratre. ff. de cond. indeb. Non obstat etiam, quod Comes possit infra 12. annos redimere, & si infra 12. annos redemerit, D. Io. Ant. non possit retinere, nisi summam 5500. duc. prout est in instrumento dictum, qui etiam poterit retinere aliam summam 6500. soluen. per tex. in l. vnic. C. de chirog. pecunia.

EPI TOM E.

Agens ex contractu debet probare se prius impleuisse.

DECISIO CCCLVII.

In vna Roman. rescissionis contractus pro Andrea Guerro contra Doctorem Castillo, propositi 23. Ianuarij, 1551. praesupposito sine veri praedictio, quod fuerit prouisum tradere summam 185. pro complemento duc. 500. & quod illa non sunt soluta, an agi possit pro duc. 315. praesertim non relictis expensis. Et casus erat, quod Marina mulier vendiderat Iulio Albizino bona mobilia videlicet massaritas, suppellectilia & utensilia domus, quae aestimata fuerunt ad dictam summam 500. Sed pro parte Iulij erat probatum, quod in contractu fuerat conuentum inter Marinam & Iulium, quod ad faciem dictam summam 500. Scut. Marina teneretur numerare eidem Iulio summam 185. qui simul cum summa 315. duc. faciebant summam 500. quam Iulius promiserat solvere: & huic obligationi accesserat Doctor Castillo, qui cum contra eum ageretur vigore obligationis in forma Camerae, apposuit dictam summam 185. non fore solutam, & praesupponebatur fore probatam, & itante huiusmodi praesupposito, fuit resolutum, quod non posset agere Andreas Guerros haeres Marinae ad illam summam 185. quia quantum quis agit ex contractu reciproco non debet pro-

bare se impleuisse, l. Iulianus. §. efferri. vbi Bart. & alij. ff. de act. emp. & in specie in fideiussore. Soc. consil. 23. col. 2. vers. 2. principaliter. vol. 2. in tantum quod propter vnum minimum capitulum non obseruatum obstat exceptio agenti, ad Bald. in l. pacta conuenta. in 2. no. ff. de contrah. empr. l. as. consil. 3. colum. pen. vol. 4. & consil. 41. vol. 3.

EPI TOM E.

Resignans post resignationem percipiens fructus non dicitur decedere in possessione beneficij.

DECISIO CCCLVIII.

Adem die in causa Abulen. praesimioniorum propositi, an stantibus instrumentis apprehensionis possessionis & arrendamenti pro parte Gabrielis productis dici possit, quod Didacus resignans obierit in possessione. Et casus erat, quod Didacus resignauerat multa praesimonia in fauorem Gabrielis nepotis, qui facta resignatione expedierat bullas, & processum fulminauerat, & vigore literarum & processu Gabriel de consensu Didaci accepterat possessionem de manu Rectorum seu locatenentium Ecclesiarum, in quibus dicta praesimonia consistebant, verum etiam quod fuit factum coram notario & testibus duobus, itaque non erat signatio publicata: & istud fuit de anno 1538. postea de anno 1540. Didacus, qui in resignatione referuauerat fructus de consensu Gabrielis arrendauerat fructus ad triennium, & ista sunt instrumenta apprehensionis possessionis, & arrendamenti, de quibus in dubio est, per quae instrumenta liceat, iuncta resignatione, & sine ea, apparet clarè, quod Didacus possessor commississet, tamen quia resignatio non erat publicata, nec etiam petita ab his, quos contingebat vt aduersarij pretendebant. Dicebant etiam, quod ex quo Didacus semper fructus perceperat usque ad eius obitum, qui fuit de ann. 45. quod diceretur decessisse in possessione, & per consequens quod ex omni parte locus esset regulae de publicandis, & praesimonia vacassent per eius obitum, non autem per resignationem: & considerabant, quod licet Didacus per resignationem & eius consensum praesimonia, tam in resignatione quam apprehensione possessionis & arrendamenti perdidisset possessionem tam naturalem quam civilem, tamen propter perceptionem fructuum diceretur esse in possessione, quae sufficit per regulam: & aliud est possidere & aliud esse in possessione, l. si quis autem. ff. de acq. poss. & Corn. in terminis regulae de publican. consil. 137. vol. 3. Tamen istis non obstantibus fuit per omnes Dominos resolutum, excepto vno, quod non diceretur Didacus decessisse in possessione, ad effectum vt regula intra ret. Nam licet Didacus diceretur decessisse in possessione fructuum, non tamen in possessione beneficij, prout a regula requirebatur, quae tanquam exorbitans in terminis nostris erat tenenda. Non obstat, quod in terminis possessio praesimonia non sit considerata, ex quo non requirit residentiam, neque aliquod seruitium praestare tenebatur: quia fuit responsum, quod licet non requiratur residentiam, tamen potest praesimoniarius intrare chorum, & seruire Ecclesiae tanquam praesimoniarius: & cum Didacus nunquam aliquid tale fecisset, non poterat diceretur decessisse in possessione beneficij, sed tantum in possessione fructuum ex causa de nouo superueniente. D. I. Putei. N te,

te, videlicet vigore reservationis fructuum positae; in resignatione praestimoniorum; & idem regula intelligitur, quando quis non obstante resignatione beneficij postea remanet in detentatione beneficij, vtruta vt beneficiatus deseruendo quod non erat, vbi si percipiebat fructus, ex causa reservationis percipiebat.

E P I T O M E.

Repetitio dotis ex causa inopiam non potuit impediri dacta cautione etiam in isto casu.

S V M M A R I V M.

L. si constante ff. sol. mat. quomodo intelligenda.

DECISIO CCCLIX.

IN causa Rom. seu Pintigliana dotis 26. Ianuarij 1551. dubitauit nunquid Liuia teneatur dare dotem suam focero vergenti ad inopiam sub euictione. Et pro parte Liuiæ dicebatur, quod remedijs l. si constante. ff. sol. mat. l. vbi adhuc. & in l. rei. C. de iur. dot. est locus, quando focer incipit vergere ad inopiam contra ipsum focerum, vt post gl. tenet Cyn. & alij in l. vbi adhuc. Bart. in l. si constante. in 7. q. 1. partis. & ibi Alex. num. 2. versu. in gloss. 2. dicit quod cum Bart. transeunt alij & Iaf. ibi. num. 24. Tamen ista non procedunt, vt possit agere contra focerum vergentem ad inopiam, etiam quod filius sit diues, gloss. in §. illud. in verbo, inchoante. in auth. de aqua. dot. & ibi sequuntur Iacob. de Bell. & Angel. idem gloss. in l. vbi adhuc. & in l. si constante. & ibi Bart. in 8. q. & ibi erat in l. lectur. in 8. q. num. 35. cõtra igitur vergentem ad inopiam non est verum, quod mulier possit vti remedijs dictarum legum, nec dicta remedia excluduntur. per oblationem fideiussoris de dote conseruanda, vt post gloss. & Cyn. & Bartol. in d. l. si constante. in 10. q. 1. partis. & ibi Alexan. nu. 19. vbi dicit hanc esse communem: quia mulier non habet se committere fragilitati cautionis, & ibi Crot. in l. lect. num. 63. Nam vt dicit Abb. in c. per nostras. not. 12. de don. inter vir. & vxor. secundum iura haud est locus remedijs dictarum legum, quando incipit vir malè vti substantia sua: licet ipse vir sit ditissimus, vt habeat bona sufficientia pro dote assecurada, & pro alimentis. & sequitur Bartol. & alij in l. si constante. iura simpliciter non considerant cautionem dotis & alimenta, sed considerant id, quod deuenire potest, & malos euentus: & quod mali euentus sint in consideratione in materia dotis, & quod hoc sit speciale in ipsa dote, tenet Bal. Nouel. in tract. de dot. in 1. part. in 12. pruil. & Alexan. in l. si cum dotē. §. si maritus in 1. not. ff. sol. matr. & Crot. in l. si constante. in l. lect. num. 24. Ad excluden. ergo dicta remedia non fit fundamentum per Doct. in cautione: nec etiam fit fundamentum in alimentis de praesenti, quia de facili potest deficere: sed fit fundamentum in eo, quod euenire potest, & in hoc iura fauebant mulieribus. Item pro parte Liuiæ dicebatur, quod dos etiam non erat soluenda Nicolao, imò si esset, locus esset repetitioni. ex quo notum erat, quod filius malè utebatur substantia sua: & idem cum tam respectu fororis quam Nicolai locus esset repetitioni; à fortiori non solutioni: quia cui damus actionem, tantò magis exceptionem, nec soluenda erat sub cautione, per superius dicta. Sed pro parte Co-

thori respondebatur ad ista, quod cautio seu prouisio data in instrumento venditionis census super castro Feliciani in fauorem D. Io. Antonij, non erat simplex cautio, sed habebat vim solutionis: cum D. Ioan. Ant. in emptione ipsius castri, quae censebatur esse facta in eius fauorem, teneretur excomputare 1200. duc. pro parte Liuiæ. Sed pro parte Liuiæ replicabatur, quod licet respectu Ioan. Anton. haberet vim solutionis, tamen quod respectu ipsius Liuiæ, D. Ioan. Anton. erat fideiussor, seu expromissor, & ipsi fideiussori Liuia non tenebatur stare. Secundò dicebat Comes, quod opinio prima non obstante sit locus repetitioni, nec habet locum, quando mulier acceptauit expromissorem, seu fideiussorem, vt dicit Bald. in l. & haered. §. filius. ff. de pact. Alex. refert & sequitur in d. l. si constante. num. 17. dicta autem Liuia in dicto instrumento census Feliciani consensit, quod dos in euentum restitutionis esset penes patrem, ergo debet stare ipsi prouisioni: & sic sumus extra dictam communem opinionem, quae habet, quod non sit locus cautioni: quia istud esset verum nisi semel per dictam Liuiam esset approbata. Sed ad istud fundamentum fuit pro parte D. Liuiæ replicatum, quod idem de anno 1544. ipsa in instrumento venditionis census consenserat, attento quod Comes de anno 1542. in transactione dixerat, quod respectu residui illud petere non intendebat. Cum autem post annum 1544. Comes inceperit de nullitate transactionis dicere, & volebat residuum dotis petere, tunc quia intererat ipsius Liuiæ illud residuum conseruare, idem voluit stare illi consensui per eam praestito. Quia tunc idem consensit: quia Comes nolebat petere residuum; & idem ipsius Liuiæ non intererat. Secundò dicebatur pro parte D. Liuiæ, quod ipse consenserat in euentum restitutionis, & etiam in stipulatione, quae est stricti iuris: & nos eramus nunc in casu repetitionis, vt supra fuit dictum, quod de vno ad alium casum non referebatur, vt per Bart. in l. si quis. ff. sol. matr. Tertio pro parte Comitris dicebatur, quod quando dicta Liuia fuit contenta prouisione facta in personam D. Io. Ant. quod iam comes inceperat malè vti substantia, videlicet cum non poterat opponere de eius inopia, per ea quae dicit Bart. & post eum Iaf. qui reprobatur Bart. in l. si constante. in 6. q. 1. partis. ff. sol. matr. Sed ad istud pro parte Liuiæ fuit replicatum, quod de ista scientia Liuiæ non constabat: secundò, quia dato, quod constaret, tamen quia post illum contractum de anno 1544. an ex quo ipsa Liuia consenserat, & Comes in decem verterat, idem hodie poterat venire contra, quia sufficit quod aliquantisper conditionem suam deteriore a priori faciat. Et ita in omnibus istis fuit conclusum contra Comitrem, vt non esset locus solutioni, etiam cum ista cautione D. Io. Anto.

S V M M A R I V M.

Hæres si ius an donationem & prescriptionem allegando contra factum patris sui veniat.

DECISIO CCCLX.

EAdem die in causa Roman. castri Feliciani proposita, an f. D. Comes allegando donationem & prescriptionem dici possit venire contra factum patris, cuius est hæres, & quæ dedit in solutum a-

thori

thori Do. Helenæ. Et fuit resolutum ex vno tantum fundamento, cum reliqua fundamenta fuerint reputata friuola, quod Comes non diceretur venire contra factum patris sui. Nam cum inter dationem in solutum factam de 1516. & donationem factam Comiti per Archiepiscopum factam de anno 25. interuenerint anni 10. & in illa donatione Archiepiscopus asseruerit se Dominum Castrorum, quod idem asseruit in testamento per eum postea facto: quam assertionem postea Henricus adeundo hereditatem ex testamento sine beneficio legis & inuentarij probauerat, ex quo contra eum venire non poterat. Ex isto facto legitimo Comes poterat donationem & prescriptionem allegare & non dicebatur assertionem patris in datione in solutum impugnare: quia ista poterant stare: & quod Ludouicus de anno 1515. esset dominus illius castri, vt postea tempore assertionis de anno 25. Archiepiscopus esset dominus, ex quo illa assertio erat per Comitrem Henricum acceptata, quam impugnare non poterat: ex quo erat hæres Archiepiscopi sine beneficio legis & inuentarij. Et aduerte ad informationem factam, quam ista die facit D. Octavianus Vestrius: quia ponit totum factum ipsius causæ.

E P I T O M E.

Surrogatus in omni iure, & ad omne ius, etiam quoad actionem spolijs isto casu non cessit, vel non censetur ad fructus praeteritos surrogatus.

S V M M A R I A.

- 1 Surrogatione in omni iure & ad omne ius etiam quoad actionem spolijs veniunt fructus quando sunt petiti.
- 2 Reseruans fructus futuros an praeteritos quoque reseruasse censetur.

DECISIO CCCLXI.

IN causa Pientium fruct. 30. Ianuarij, 1551. proposita, an Marcus Antonius surrogatus in omni iure Petri Francisci sibi competens. in Ecclesia vel ad Ecclesiam, & prout in supplicatione de qua dabitur copia, censetur etiam surrogatus ad petendum fructus, in quibus aduersarij condemnati fuerant per vnam sententiam: ex quo Petrus Franciscus sibi reseruauit fructum & administrationem. Et fuit resolutum, quod non censetur surrogatus: nam licet f. in surrogatione in omni iure & ad omne ius etiã, quoad actionem spolijs veniant fructus, quando sunt petiti: & tantò magis in isto casu, in quo in fauorem Petri Francisci erat lata prima sententia cum condemnatione fructuum, & in eius fauorem erat decretum sequestri, & post sequestri cesserat omne ius sibi competens cum surrogatione, etiam quoad actionem spolijs, sic vt in tali surrogatione venirent fructus, per decisionem Egid. 387. Tamen quia in casu nostro Petrus Franciscus cedendo ne nimium dispendium pateretur, reseruauerat sibi omnes fructus, ergo intelligendum erat, quod reseruasset non solum fructus futuros sed etiam praesentes. Nam si f. propter dispendium euitandum reseruasset secundum intelligentiam aduersariorum fructus futuros, à fortiori intelligendum est sibi voluisse reseruare fructus praeteritos, qui iam sibi quaesiti fuerant. Non obstant illa verba in supplicatione posita, etiam propria auctoritate: & etiam illa verba,

ita quod per Marcum Ant. & eius successores molestari non poterit, quia id erat ex quo reseruabat fructus propria auctoritate perceptos: Quia fuit responsum, quod etiam poterat referri ad fructus praeteritos, quia poterat velle illos percipere sine ministerio Marci Ant. sed propria auctoritate post condemnationem secuta in. Item etiam & in dictis fructibus praeteritis nolebat molestari per Marcum Ant. nec eius successores. Non obstat illa clausula in clausulis supplicationis posita, & de reservatione fructuum ad vitam cum derogatione regulae de praestian. consensu in pensionibus, per quam videbatur quod posset referri ad reservationem fructuum futurorum. Quia fuit dictum, quod per hoc non censebatur esse recessum à reservatione omnium fructuum. Et quia etiam veniebant futuri, idem fuit petita clausula, vel potius derogatio dictae regulae.

E P I T O M E.

Lis vbi est quoad actorem tantum, & cedit beneficium in alium, non facta mentione debiti, cessio est nulla.

S V M M A R I A.

- 1 C. 2. lit. pend. in 6. an procedat, vbi lis est quoad actorem tantum, & nullus est reus.
- 2 Cessio facta non habita mentione litis, in qua solus actor aduersario non citato ligat, an reus & possessor de tali cessio subreptione dicere possit.
- 3 Beneficium, de quo lis est inter actorem & reum, vt nõ potest in fauorem alterius cedi, ita quando solus litigat actor, non potest in fauorem alterius beneficium litigiosum cedere.

DECISIO CCCLXII.

IN causa Britonoricen. 4. Februarij 1551. proposita, an f. c. 2. vt lit. pend. in 6. locum habeat, vbi est lis quoad actorem tantum, & nullus est reus: & si nõ alibi caueatur, quod stante lite, quoad committentem tantum cedendo beneficium super quo per eum est introducta lis, tantum de lite mentionem facere. Pro parte negatiua adducebatur, quod text. loquitur quando hic contra quem est lis mota, cedit vel decedit, & text. loquitur in actore & reo. Item dum text. dicit, ne nouus aduersarius detur: & in casu nostro ista verba verificari non possunt, cum Actor nullum aduersarium haberet, ex quo eum non citauerat. Et istud videtur dicere expressè Arch. in d. c. 7. col. si. ver. sed quod hic dicitur intelligi in casu, in quo loquitur, vide quando est lis inter actorem & reum. Item adducebatur conf. Oldrad. 299. circ. si. vbi vult quod c. 2. vt lit. pend. in 6. locum habeant, quando res est in iudicium adducta & durabat litem prosequens. At in casu nostro non erat superstes litem prosequens, quia actor cedendo demonstrabat animum suum se velle amplius litem prosequi: ergo non eramus in terminis dicti c. Item pro ista parte adducebatur, quod licet Sarnè. in comp. sign. c. 68. & Staph. in tract. de lit. gras. & Inst. fol. 144. ponant tres effectus istius litis motae per actorem contra reum: & in tertio effectu ponunt, quod quando cessio fit non facta mentione de tali lite, quod reus & possessor potest dicere de surreptione talis cessio: quod si vnde viderentur verba istorum Dd. quod ipsi loquebantur in fauorem D. I. Putei. N 2 ipius

ipſius rei & poſſeſſoris, ita quòd nominatim in cõmiſſione & contra eum citatio non eſſet executã, ſed tantum decreta, poterat, ſi volebat Papa acta reuocare. Item quòd ceſſio non facta mentione de huiusmodi lite annullaretur, ſed cum iſta eſſent in fauorem iſtius rei nominatim in commiſſione, non poterat tertius nominatus petere, quòd iſta ceſſio per viam ſurreptionis reuocaretur. Iſtis nõ obſtan. Dd. concluderunt contrarium. Nam licet ex verbis illius rex. non eſſemus in terminis illius c. 2. tamen ex interpretatione Palatii, volentis, quòd in odium cõmunitatis & obtinētis decretum citationis dicatur eſſe lis, vt dicit Egid. decif. 345. in ſi. & ſunt multe deciſiones. Et ſi Palatium teneret, quòd ſit lis, ergo in impetratione, & ſucceſſione, de lite pendente erat mentio faciendã, vt per plura, vltra Sarnen. & Staphil. ſuperius allegat. firmat Fel. in c. ſuper lite ris. col. 1. verſ. 6. regul. de reſcript. vbi dicit, quòd lis dicitur pendere per citationem decretam quòdã ipſum actorem: ſed certè illud dictum Fel. non videtur ad cauſam noſtram allegatum, quia loquitur de reſcriptis ad lit. cauſa pend. alteri committente, non autem de præſcriptione rerum pro confidente, prout dicit ipſe Fel. in d. c. ſuper lit. col. 8. verſ. & adde, quòd per appellacionem etiam ipſe Fel. in 2. reg. loquitur in reſcript. ad lites ſed pro iſta parte extrat auctoritas Sarnen. & Staph. ſupra alleg. Pro quibus facit, quòd ſicut quando eſt lis inter actorem & reum in odium ipſorum gratiã pendente lite impetratã non valet, cap. fin. vt lit. penden. & ibi Abb. c. fin. & Fel. c. 1. col. 10. verſ. fallit 6. de reſcript. & ſicut ſi quando lis pendet inter actorem & reum ſuper beneficio, beneficium non poteſt in fauorem alterius cedi, vt eſt deciſ. Rota 56. in nou. ita quando eſt lis quòdã actorem, in odium ipſius actoris non poterit ipſe actor in fauorem alterius ipſum beneficium cedere, maxime reſeruata penſione in fauorem ſuum, vt erat in iſto caſu, in quo Petrus Franciſcus ceſſerat in fauorem Monafterij notabilem penſionem, & idè ex quo erat lis in odium ipſius, quicquid fiebat poſtea in fauorem ipſius non facta mentione de lite debet annullari, & tantò magis, ex quo cedendo in monafterium videbatur cedere in potentiorẽ, & ita faciebant conditionem omnium intereſſe putantium deteriorẽ: & cum in iſto caſu Petrus Franciſcus commiſiſſet cauſam contra Ioannem Antonium, & intereſſe putantes licet acta ſic non eſſent tamen ex quo erant nominati iſti deſtinationi, iſti erant rei: idè que poterant petere ceſſionem in Monafterio factam tanquam in præiudicium ipſorum reuocari. Sed ad iſtud fundamentum puto aduertendum, quòd quando eſt lis inter actorem & reum, ex quo beneficium eſt litigioſum, in præiudicium litis ceſſio fieri non poſſet: quia cum vnus ſine alio litij renunciare non poteſt, & idè cum actor vel reus ſine alterius conſenſu aliter cedere non poſſit, non eſt mirum, ſi beneficium nõ poteſt in alterum tanquam viſio litis affectum cedere. In caſu autem noſtro licet actor obrinuerit decretum citationis, tamen poterat ibi renunciare, vt dicit Egid. deciſ. 456. quòd videtur feciſſe cedendo beneficio: nam iſto modo videtur declarare animũ ſuum quòd ipſe non vellet litigari: & idè ſi tacite renunciat per ceſſionem litis, non eſt neceſſaria mentio de litis pendente. Sed ad iſtud replicabatur, quòd per ceſſionem bene factam lis non dicitur inſtru-

cta, ſed oportet expreſſè renunciare ipſi litij: quia poſſent omnes iſti, contra quos cauſa eſt commiſſa venire ad litem. Et licet condemnatio ſuper beneficio fieri non poſſet, tamẽ iudicium valeret etiam quòdã expenſas. Ad id quòd dicebatur, quòd Sarnen. & Staph. dicunt, ceſſionem eſſe nullam in fauorem nominati in commiſſione, non autem tertij, vt erat Camerarius, fuit reſponſum, quòd ex quo de litis pendente nõ erat facta mentio in ſupplicatione, gratia erat ſurrepticia & nulla: & cum gratia eſſet ipſo iure nulla de tali nullitate quilibet iudicare poterat, iuxta Dd. Bart. in l. 2. ff. de except. re iud. Ad conſ. Oldrad. 290. dicebant Domini, q̄ eramus in re in iudicio adducta: & actor donec renunciaret litij, dicebatur in lite remanere: & idè conſ. Oldrad. extorquebatur in contrarium: & ſi vltimus ſuper iſta lite eſſet informandum, erit dubitandum ſtante lite per Petrum Franciſcum quòdã eum tantum introducta an ſit talis lis, vt non facta mentione de ea in ceſſione per eum facta ceſſio ſit nulla: & an de tali nullitate non ſolum per nominatos in commiſſione, ſed hodie per Camerarium dari poſſet.

E P I T O M E.

Mandatum in actu extra iudiciali etiam cum lapſu 75. annorum enunciatum non fuit præſumptum.

DECISIO CCCLXIII.

IN vna Rhodien. ſeu Maiorican. cauſa erat, quòd in notariis in vna quitantia 5500. ducat. faciebat ſidem, quòd procurator Ioannes de Tazan. de cuius mandato aſſeruit docuiſſe publico inſtrumento exhibitò & oſtenſo ſano & integro, nec in aliqua ſibi parte ſuſpecto, ſubſcripto, & ſignato manu & ſigno publici notarij, qui bona fide recognouit, & conſeſſus fuit à religioſo habuiſſe, & realiter accepit ſummam 5500. ducat. Dubitauit D. Peregrinus 4. Februarij 1551. an quitantia pro parte Magiſtri & Conuentus releuet religionem pro ſumma in ea contenta, id eſt, prober ſolutionem illorum 5500. Et tota difficultas erat, an ex quo mandatum enunciatum, & eramus in tempore 75. annorum an mandatum enunciatum probetur interueniſſe. Et pro parte affirmatiua adducebatur conſ. Curt. Senen. 77. ſuper motiuo. & conſil. Dec. 36. & Caſa. 3. de procur. ſed ad iſta fuit dictum, quòd non faciebant ad propoſitum in deciſionibus eorum. Nam decidebant cauſam, in quo interuenerat vltra 100. anni bene tamen fuit dictum, quòd rationes eorum faciebant ad propoſitum, dum Curt. Sen. Caſa. & omnes circa princ. dicebant, quòd per lapſum 30. annorum vel 40. ſolenitas extrinſeca præſumebatur, prout latius declarat Aym. in tracta. de antiq. temp. 7. q. in princ. & cum hic eſſemus in tempore vltra 40. anno. præſumendum erat ſolenitas mandati, & tantò magis dum eramus in mandato enunciatum, prout in caſu iſto. Et per illam deciſ. Caſad. Rota pluries tenuerat, quòd vbi mandatum erat enunciatum, & erat lapſum longiſſimum tempus ſolenitas extrinſeca præſumeretur, quando interuenit ſcientia, & patientia eius, de cuius præiudicio agitur, vt optime declarat Aym. vbi ſup. fol. 82. pag. 7. Sed in caſu noſtro nulla ſcientia & patientia Io. interuenerat, ergo non debebamus præſumere

ſumere mandatum. Idem etiam fuit dictum quòd deciſ. Caſad. non faciebat ad propoſitum: quoniam loquitur in actu iudiciali: & nos eramus in actu extrajudiciali: vnde non erat conueniens, vt tanta fides danda eſſet mandato contracto à notario quantum dabitur nominato à iudice. & ita dicebat Aym. vbi ſupra 2. pag. fol. 174. pag. 1. & licet in inſtrumento interueniant teſtes, non tamen adhibentur ad iſtam narrationem notarij: Et licet conſ. Curtij 77. & deciſ. 36. loquantur in aliis actibus, quàm iudicialibus: tamen loquuntur in tempore antiquo, & vltra antiquitatem temporis admittunt alias coniecturas: & tantò magis in caſu iſto erat præſumendum pro mandato. quia, vt dicit Dec. d. q. 36. colum. 3. in princ. quòd dicitur quòd ex antiquitate non præſumatur mandatum, procedit in tali actu, ad quem veriſimiliter quis eum ſine mandato accederet, vt erat in caſu noſtro tam reſpectu recipientis quàm illius, qui pretendit ſoluiffe: ex quo in caſu noſtro non conſtabat de reali ſolutione, ſed tantum de confeſſione. Et licet in quitantia diceretur, in veritate & realiter conſeſſus eſt recepiffe, quæ verba viderentur importare realem ſolutionem, prout Bald. in c. ex inſinuatione: quam dicitur ſequi laſ. in l. 2. §. creditum. ff. ſi cert. petat. tamen illud dictum Bart. declarat ibi Purp. nume. 92. & quia dicit. in l. 2. Cui ex ſal. in ſti. communiter tenetur. Vnde ex antiquitate tẽporis mandatum non præſumitur, prout illud dicit commune Abb. & Brun. in trac. de for. & ſolen. fol. 80. col. 3. Go de ſted. conſ. 11. col. 3. & Franc. Bal. in trac. p. reſcript. in part. 3. princ. q. 10. col. 3. & ſaltem illud dictum habet locum in actu extrajudiciali, vt erat iſte. Idè Domini concluderunt pro parte negatiua, quòd iſto caſu mandatum non præſumeretur, & quitantia non releuaret religionem ad præſumendum ſolutionem.

S V M M A R I A.

1. Proviſio ſeu diſpoſitio pro conſeruatione dotis an ex mandato a matre ſeu nuru conſeſſo, & permutationis inſtrumento probari poſſit.
2. Dotis repetitioni an propter mutationẽ ſtatus ſit locus.
3. Mulier an poſſit ob inopiam ſeu mutationem ſtatus à cautione ſeu diſpoſitione aut prouiſione partis dotis etiam poſt mandati interuentionem, & tranſactionem recedere.
4. Mulier ſibi in dote præiudicare an poſſit.

DECISIO CCCLXIII.

Secunda Februarij 1551. in cauſa Roman. Pintigliana dotis propoſui, an ex mandato per D. Liuiam numero conſeſſo, & inſtrumentum permutationis ſubſecutum probetur, quòd Liuia conſeſſerit prouiſioni ſeu diſpoſitioni pro conſeruatione dotis: & ſi ſic, an attenda mutatione ſtatus D. Liuiæ poſſit declinare à cautione, prouiſione, ſeu diſpoſitione partis, in quas ſemel conſeſſit, hodie cedere. Et fuit reſolutum, quòd ſi inſtrumentũ dicti mandati à principio, id eſt promiſſione in auctoritate data ad remedium poſtea ſecutum, videlicet in inſtrumento permutationis, ex quo conſeſſus Liuiæ non poteſt colligi, quòd inte. uenerit pro ſumma 5500. ſoluta. Nam licet ſit in dicto inſtrumento permutationis dicta auctoritas redimen. cum eiſdem partibus, conditionibus, modis, & ſo. mis, prout in inſtrumento

facto D. Horatio: tamen ſubiungitur hoc pacto adiccto, quòd in euentum reſtitutionis dotis D. Ioan. datum poſſit excomputare vltra ſummam 1500. ducat. que ſumma erat pretium cenſus venditi, prout aliam ſummam ſolutam pro dote excomputare: ergo reſiduum dotis à contratio nõluit ex eo computare, & ſic in illam ſummam reſtantem nõ conſeſſit, quòd ſolueretur. Item ſi videatur bene inſtrumentum factum D. Horatio; nil nõcebit D. Liuiæ. Nam in eo dicitur, quòd in euentum dotis reſtitutionis poſſit D. Horatio dorem ſolutam & ſoluedam retinere, & in pretio 3500. ducat. excomputare. Dato ergo, quòd D. Liuia huic pacto conſeſſerit in mandato, tamen D. Liuia tempore illius mandati non ſe obligauit in plus, quàm prius tenebatur: & cenſus eſt, quòd ſi ipſam dorem totam ſolueret, vult, quòd D. Io. Ant. poſſit totam retinere, ſicut potuit D. Horat. Cuius ergo D. Liuia per d. mandatum non in plus obligaretur, quàm antea per ſuam obligationem erat, ſed in ſua facultate poſſet totam dorem ſoluere, ponimus, quòd dictum mandatum non ſit factum: certum eſt, quòd propter mutationem ſtatus Comitum poterat dicere Liuia, quòd propter iura loquentia de inopia, eſſet locus repetitioni, ita etiã poterit ſtante mandato: cum conſeſſus, qui ex mandato colligitur circa reſiduum dotis non ſoluta, non ſit pura & libera, ſed potius euentualis & conditionalis, ſi ſolueret. Circa ſecundam partem dubij dixerunt Domini, quòd ſi dato, q̄ Liuia conſeſſit, quòd propter mutationem ſtatus Comitum, cum ab illo tempore conſeſſus præſtiti Comitum fortuna deterior effecta fuiſſet, poterat Liuia ab ipſo conſenſu recedere, per ea quæ dicit Bart. in d. l. ſi conſtan. in 2. lect. nu. 34. vbi dicit, ſi poſt approbationem maritus aliquam ſperet conditionem, & ſua deteriorauerat, q̄ mulier non obſtante approbatione ſua poteſt agere de remedio legis loquentis de inopia. Et ratio, quia diſpoſitio intelligitur, rebus ſic ſtantibus: & quia mulier in dote non poteſt ſibi præiudicare, vt idem Crot. dicit ibidem commune. & Alex. in d. l. ſi conſtante, allegat multos Doct. tenen. contra Bart. dicentem, q̄ mulier poteſt tibi præiudicare, tamen Alexan. ibi ponit, iſtud eſſe in electione mulieris ipſius. Item dicebatur, quòd tẽpore conſeſſus præſtiti per Liuiam filius & pater erant amici, & pater poſſidebat caſtra multa. Itaque ſtante concordia inter patrem & filium, non ſolum quia erat tuta quòdã dorem, ſed etiam quòdã alimenta, & de præſenti & de futuro, & quando pater & filius recuſarent præſtare alimenta, poſſet ad præſtationem per Pontificem compelli: cum adhuc non eſſet detectum, q̄ illa caſtra eſſent Imperialia: hodie verd ſtatibus inimicitias capitalibus inter patrem & filium, item & inimicitias exortis inter vaſallos & Nicolaum, Liuia non eſt tuta quòdã alimenta de futuro: & in iſta materia multi euentus ſunt in conſideratione, maxime cum ſint in potentia illa propinqua. Item & quòd facile erat, ſi dos ſolueretur D. Comiti, quòd Nicolaus in odiũ eius poteſt expellere eius vxorẽ, & tunc de facili recuſum ad Caſarem ipſa Liuia habere non poſſet.

E P I T O M E.

Statutum Siciliae, quod minor 13. annorum haberetur pro minore ſeruandum in vrbẽ, vt huiusmodi minori non ſit deputandus curator.

D. I. Putei. N 3 DECI

DECISIO CCCLXV.

IN vna Panormitan. feudi, in quo erat producta constitutio Regni Sicilia, quod ita dicebat: Minores, tam masculos quam feminas, intelligimus eos, qui vel quæ nondum ætatis suæ ann. 18. exceperint: quo completo ipsos tam in contractibus, quam in iudiciis, & in omnibus perfectæ ætatis volumus reputari. Dubitavit D. Guidobonus, 23. Februarij 1551. an stante præscripta cõstitutione, an in iudicio pro Marthæo contra Petrum minorem 18. ann. in Rom. Cur. mota lite fuerit deputandus curatort, ita quod eo non deputato processum & omnia cõtra Petrum lata essent nulla. Et fuit resolutum, quod non: quia statutum habilitans personam habilitat eam ubique etiam extra territorium, Bald. in l. 1. q. 23. C. de sum. trini. maxime in casu isto, in quo fuerat actum inter subditos ipsius regni, & de bonis subditorum statuen. & maxime cum ipse minor existens in partibus dedisset mandatum ad litigandum. Vnde ille locus erat attendendus, prout ita in terminis determinat Ioan. Bapt. de S. Seuerino in rep. d. l. 2. nume. 152. vers. sed quid dicit. per totam illam col. C. de sum. trini.

E P I T O M E.

Noualia quomodo intellecta.

DECISIO CCCLXVI.

IN causa Malacitan. dubitauit 27. Februarij 1551. præsupposito, quod priuilegium Innoc. etiam quod ex causa remunerationis foret concessum, non intelligitur de decimis noualiu; ac etiam præsupposito, quod extet memoria de cultura illarum terrarum, de quarum decimis agitur, ex quo testes dicunt audiuisse à suis maioribus terras esse cultas, qui videntur calculi, an ex eo, quod isti testes dicant, quod à tempore depositionis post 100. annos fuerant culte, & ex signis apparet ex nunc, ex dictis terris post dictas terras à manibus infidelium per Christianos expugnatas, & dictum priuilegium in noualibus laicorum contra Ecclesiam concessis prouenien. dicantur prouenire ex noualibus, per text. in c. quod si nõ aliter, de verb. sig. & licet ille text. non loquatur in priuilegio concessio contra ecclesiam, & in fauore Ecclesie accipit, illa interpretatio est contraria, & à iure civili extranea: & vbi dicitur, quod ibi generaliter ponitur, interpretatio istius verbi noualis, ita generaliter in omni materia debet intelligi: & ibi text. exemplifican. posuit contingentiam facti. Non obstat, quod deberet habere vim noualium, per text. in c. fin. de priuil. quia fuit dictum, quod si ille text. inspiceretur, nõ faciebat ad propositum: Non obstat, quod testes deponentes de 700. annis, quod terra non fuerunt cultæ, videantur deponere memoriam non stare: cum memoria hominis non transgrediat 100. ann. secundum Innoc. & alios, in c. venimus. de verb. signifi. quia fuit responsum, quod illud est verum, nisi alio modo probaretur stare, vtputa per testes, qui dicebant audiuisse à maioribus suis, qui viderant eos coli, prout in memoriam stare dicit probare Inno. & alij, in c. quod pernotat. in verb. memoriam. de verbor. sign. imò ex signis memoria probatur, aut quod non sit nouale, vt per Specul. tit. de probat. 81. col. 12. nume. 21. vers.

quod si non est. quem videtur sequi Anto. in cap. col. 3. vers. sed quatit Spec. de verb. signifi. Non obstat, quod recuperate fuerant à manibus infidelium: quia & ipsi etiam tenentur, dato, quod nõ soluant de terris, Beleuz. de charit. subfid. q. 67. in fin. vers. 10. q. 7. num. 3.

E P I T O M E.

Procedi an possit super exceptione debita apposta ad processum & negotium principale.

DECISIO CCCLXVII.

EAdem die dubitauit in vna Roma. Portarum, præsupposito, quod exceptio transactionis sit apposta ad processum, & non contineat læsionem in possessorio an stante statut. 77. & 4. Inno. resor. sententia Capitolina sit valida & ad nullitatem ipsius sententia tria deducebantur. Primum stante appositione d. exceptionis in vim declaratorie iudex pronunciaffet etiam in negotio principali, quod non poterat facere, ergo sententia nulla fuit, respectu quod imo iudex potest procedere super vtroque, secundum communem opinionem, & tenet Card. in c. exhibita. de iud. & ibi col. penul. & Felin. col. 3. in fin. & Aret. qui dicit communem, consil. 106. col. 2. vers. 3. casus. item & 2. per Felin. in c. suborta. de re iudic. dum dicit, quod si per aliquem actum contra sententiam insurgit tacita pronuntiatio, super emergente, hæc sufficit: & cum in casu isto post productam transactionem contra eum multa apposta fuerunt, & super illis facta decisi. iudex dissentiendo & ad vltiora procedendo videtur ab ea recessisse. Ideo fuit dictum, quod cum transactio fuisset apposta post licentiam contestatam, videntur magis esse apposta ad instructionem causarum, quam in vim dilationis, vt dicit Bar. in l. cum quærebatur. ff. de iud. & dilationes aliquando apponuntur ante litis contestatam: fuit adducta nullitas, de qua per stat. 4. in no. resor. ubi dicit, quod in casu isto erat apposta ad refectionem translationis, à qua per dictum statutum poterat appellari: ergo pendente appellatione non poterat iudex in negotio principali procedere. Sed fuit resolutum, quod non erat verum, quod ante correptionem foret appellatum sed ante sententiam d. finitiuam. Tertia nullitas adducebatur, quod processum & sententia erant lata vigore rescripti subreptitij: dum in rescripto nõ esset facta mentio, vel non concessisset, vel difficilius. Ad istud fuit responsum, quod ante transactionem causa pendebat in curia Capitolina, & post transactionem multæ commissiones facte fuerunt pro vtraque parte faciendo mentionem de transactione.

E P I T O M E.

Scriptores absentes gaudent priuilegiis suis quoad prærogatiuas descriptas.

DECISIO CCCLXVIII.

IN vna Legionen. car. proposui, 2. Martij 1551. an scriptores Apostolici absentes gaudeant priuilegiis suis, iuncta maxime clausula derogationis suæ de prærogatiuis. Et fuit resolutum, quod sic, prout aliàs fuit resolutum in vna Leodien. coram D. Ant.

D. Ant. Aug. prout supra. Non obstant iura nec doctrina, quæ volunt, quod priuilegia, quæ secularibus & militibus intelliguntur concessa, illis qui exercent officia sua concessa videntur: quia fuit responsum, quod illa procedunt in his priuilegiis, quæ dantur ratione laborum: sed ista priuilegia dantur ex conventionione inter Papam & scriptores, pro quibus scriptores soluent singulis annis cyphum aureum Papæ. Item dantur, vt facilius inueniantur emptores: & sic dantur pro pecunia, in qua interueniunt secundum præsentem. Non obstat, quod dicebatur, quod vel regula præcedebat priuilegia, vel sequebatur de actu scribentis, ita erant etiam intelligenda priuilegia, etiam quod generaliter loquerentur, vt videlicet ipsa priuilegia à regula interpretationem sumere deberent. Quia fuit responsum, quod alia erat ratio regulæ, & alia priuilegiorum: quando regula loquebatur de prærogatiuis datis ob labores, vt patet, dum ibi enumerantur auditores, vt Referendarij, & illis erant concessi ex gratia, & ideo iidem scriptores: quod illæ prærogatiuæ non suffragabantur omnibus scriptoribus, sed tantum actu seruientibus, idem voluerunt transigere cum Papa, & voluerunt sibi alia priuilegia & prærogatiuas accumulare: & istud non est contrarium in cumulando sibi plures gratias.

S V M M A R I V M.

Cambium propriis soluendum an ad soluentem, an vero ad committentem damnum fallimenti spectet.

DECISIO CCCLXIX.

EAdem die in vna Florentin. Cambij proposui, dato quod Pau. solueret de f. propriis pecuniis super his Cambiis, an damnum fallimenti spectet ad ipsum vel ad Bartholum. Et fuit dictum, quod primo debet produci prima commissio data per Bartholum ipsi Paulo: quia illa de die 9. Septembris non erat prima per Bartholum, cum eadem die esset data in ciuitate Florentina: quia fuit factum Cambium hic in urbe: & quando procederet prima commissio, & diceret id, quod dicit commissio data die 9. dum dicit, procurabitur exactio, & postea mittatur: erit dubitandum an cambium factum per Paulum de propriis pecuniis sit quid diuersum à commissione data per Bartholum Paulo.

E P I T O M E.

Titulum coloratum quoad effectum regulæ de triennali, præstat secunda resignatio.

DECISIO CCCLXX.

EAdem die in vna Placétin. Parochialis de Valueda: in qua quidam primo resignauerat parochialem in fauorem vnus: & die sequenti in fauorem alterius: & ille resignans possidebat ipsam parochialem per 5. annos: & secundo notario agenti opponebat de regula de triennali: & pro titulo colorato deducebat suam resignationem. Fuit dubitatum coram D. Ant. Augustino an illa secunda resignatio præstaret titulum coloratum. Et pro ne-

gatiua adducebatur, quod ex prima resignatione beneficium erat plenum, & sic resignatio facta de beneficio pleno, & sic viuente nõ valebat, per text. in c. de concess. præbend. Item dicebatur, quod ita aliàs coram me fuerat resolutum in vna Hispalen. dimidia portionis. Istis non obstantibus fuit resolutum, quod ista secunda resignatio præstaret titulum coloratum ad effectum regulæ de triennali: cum esset facta ab eo, qui dare titulum poterat. Et quia poterat euenire, vt prima resignatio ex defectu resignatarij non teneret, quod satis colligebatur ex taciturnitate quinquennij: aliàs si diceremus, quod resignatio non præstaret titulum coloratum, nunquam esset locus regulæ de triennali: cum ferè in omnibus semper sint plures prouisi prius & posterius: & ex hoc quod alicui sit prius vni quàm alteri prouisum, non potest per hoc dici beneficium plenum: & ad id quod dicebatur fuisse aliàs coram me resolutum, contrarium fuerunt reperta computa mea, & inuentum, quod erat casus diuersus.

E P I T O M E.

Regula de publican. quoad illa verba, in possessione beneficiorum decederent, quomodo intellecta.

S V M M A R I A.

- 1 Resignans quando in præstimoniorum possessione decessisse presumatur. & n. 3.
2 Præstimonia nec residuum nec seruitium requirunt: nec in eis alia possessio quàm fructuum perceptio considerari potest.

DECISIO CCCLXXI.

DIE 6. Martij 1551. in causa Abulen. præstimoniorum, de quibus agitur ex continuata possessione Didaci, habentis illos referuatos auctoritate apostolica, vsque ad eius obitum: & ex testibus productis examinatis in actis super vacatione, & super eo quod Episcopus Abulen. habita notitia vacationis misit ad Curiam pro habendis dictis præstimoniis pro Reuerendissimo Farnesio tanquam vacante per obitum Didaci, censetur idem Didacus obiisse in possessione eorundem præstimoniorum iuxta formam regulæ. Pro parte affirmatiua, quod Didacus censetur obiisse, dicebatur quod ipse resignauerat de ann. 1537. vsque ad 45. quo obierat, semper fuerat tenus & reputatus pro domino & possessore, vt constabat ex literis, in quibus dicebatur præstimonium Didaci de Hindebio & c. iuxta not. in rub. de no. oper. nunt. Item ex testibus examinatis, quorum vnus deponerat ex publica voce & fama in partibus, tertius quod audierat à pluribus hic in Curia, quod vacabant per obitum Didaci, & ideo licet per renunciationem Didaci desisset ciuilitate & naturaliter possidere, tamen ex quo remanserat in perceptione, cum aliud sit possidere, aliud esse in possessione. l. si quis ante. ff. de acquiren. posses. & tanto magis cum Episcopus seu vicarius eius post eius obitum miserit ad Curiam pro impetrandis dictis præstimoniis: & ex hoc sequitur, quod ordinarius & alius ex illa possessione fuerunt delusi: & ideo ratio regulæ de publican. militat isto casu, quæ est, vt quis teneatur, ne aliàs ordinarius expectando & Parochiani decipiantur: & D. I. Purci. N 4 cum

2 cum ꝑ ꝑꝛæstimoniam non requirant residentiam, nec aliquod seruitium, ille, qui decedit in possessione fructuum decedere in possessione ꝑꝛæstimonij censetur. Cum in ꝑꝛæstimonio nulla alia possessio considerari possit, quam fructuum perceptio. Itis tamen non obstat, per omnes nemine discrepante

3 fuit resolutum pro negativa, quod Didacus ꝑ non diceretur decessisse in possessione: quia quantumcunque resignatio sit nulla, videlicet non publicata, si resignans decedit in possessione, non est locus regulæ de publican. Ideo omnia fundamenta supra adducta, quod resignatio non fuerit mota, & Episcopus miserit cursorem, & reputaretur in retruden. Didacus vt possessor, non faciebant ad dubium, quod veritas erat in casu isto, quod Gabriel resignans expediuerat literas suæ resignationis, & sic non fraudabantur officiales. Item Gabriel expressè narrata resignatione & reservatione fructuum in fauorem Didaci, præsentè Didaco & consentiente, constituerit procuratorem ad capiendum possessionem ꝑꝛæstimoniorum: qui procurator postea illam accepit de manu Rectoris, & locum tenen. de anno 1540. Item Didacus tanquam resignatarius de consensu Gabrielis domini & tutoris donauerat fructus ꝑꝛæstimoniorum ad triennium. Vnde cum ex istis constaret, quod perceptio fructuum erat facta ratione resignationis, & ex noua causa, non erat locus coniecturis: cum veritas apparcat, quod Didacus non esset in possessione, nec detentatione ꝑꝛæstimoniorum. Nec obstat inscriptio dantis, qui in libris scribebat ꝑꝛæstimonium Didaci: cum talis inscriptio non posset veritatem mutare, & tanto magis cum per vnum testem ex aduerso examinatum etiam probaretur, quod reuidentia etiam dabatur seu reservatione fructuum pro rato, & darentur literæ reuidentia: & ideo illa verba, ꝑꝛæstimonium Didaci, intelligenda erant ratione illius reservationis fructuum, quam Didacus habebat. Et licet ꝑꝛæstimoniam non requirant residentiam nec seruitium, tamen nulli dubium est, quod ꝑꝛæstimoniaris in illa ecclesia, in qua habet ꝑꝛæstimonium, potest vt ꝑꝛæstimoniaris deseruire, putando chorum, & vt horis ꝑꝛæstimoniaris interesset, quod tamen Didacus post resignationem non fecerat: & ideo aliud est, quod Didacus decesserat in possessione beneficiorum, quod regula requirat, quod Didacus non fecerat.

SUMMARI A.

- 1 Coniectura plures simul iuncta an probent literas relationas ante certis temporis lapsu aut 50. annorum cursum esse concessas.
- 2 Prioritas seu precedenza ex coniecturis probatur.
- 3 Instrumentum quod habet adiunctum horam preferitur non habenti adscriptam.
- 4 Priuilegium relatiuum ad quæ probare spectet, & quod ad omni probandi transferatur.

DECISIO CCCLXXII.

IN causa Toletan. decimarum, eadem die 6. Martij 1551. dedi ꝑ idem dubium, quod supra, post illa verba, ex lapsu 50. annorum, & ex instrumento erectionis nouiter producto, an ex his omnibus sit

probatum literas relatas esse concessas ante precedentem conuersionem Sacerdotum: Et maior pars inclinauit, quod ex omnibus illis coniecturis probaretur. Et quia non habui punctum pro resolutio, sed fuit dictum, vt iterum informaretur: ideo non pono moria. Postea 18. Martij proposui idem dubium: & fuit resolutum pro Duce de Alua, quod ex omnibus probationibus simul iunctis probatur relatiuas esse concessas ante conuersionem Sacerdotum: motiua erant infrascripta. Primum, quod hic non agebatur de probando priuilegio relati: quia per relationem factam in referente priuilegium relatum erat probatum, vt aliàs fuerat resolutum: sed tantum agebatur de quadam prioritate ante conuersionem, quia ꝑ prioritas ex coniecturis probari potest, secundum Dec. in Rubric. de constit. in 2. lect. in fin. num. 17. prout ꝑ ex appositione horæ præsumitur instrumentum præcessisse aliud non habens horam, vt per Doct. in l. ff. solut. matrimon. & ex instrumento possessionis præsumitur prioritas inter gratias, cap. si a sede. de præb. in 6. Item & secundò cum præsumptiones sint mundissimæ probationes, licet ff. de leg. 1. & Dec. in rubr. de consti. Cum priuilegium sit de nouiter conuertendis, & postquam conuersi fuerint: & ista loca de Frineste & Castillez sint loca vltimò ad fidem conuersa, & priuilegium det in locis. in quibus infideles ad fidem post datam conuersi fuerint, certè si priuilegium non præcederet conuersionem, esset frustratorium & superfluum impertare, nec præsumendum est Reges ita frustratos fuisse. Tertio cum in præsupposito dicatur, quod Reges statim post conuersionem perceperunt duas tertias, certè vt excludatur delictum, dicendum est, quod vigore tituli precedentis & alius titulus præcedere non poterat, nisi priuilegium: ergo vigore illius. Nec obstat, quod à conuersione, quæ fuit de mense Martij 1501. ad aliud priuilegium, quod fuit de mense Nouembris, & vsque ad exactionem decimarum, quæ fuit de mense Augusti seu Septembris, sit notabile tempus: & ideo potuit illud priuilegium post mensem Martij superuenire. Quia fuit dictum, quod hoc modo præsumeretur delictum, quod tam in Catholicis Regibus præsumendum non erat, maxime cum videremus, quod Reges ipsi semper ad sedem Apostolicam pro impetrandis huiusmodi priuilegiis recursum habuissent: quod si sibi decimas vsurpare voluissent, non erat necessaria impetratio priuilegij, quoniam

4 ꝑ ponderabant Domini testes, qui viderant datam in libris Regis, & vltimo instrumentum exactio-nis, in quo executor datus ad exigendum & dotandum ecclesias, attestabatur de eius data ante conuersionem, qui executor erat Archiepiscopus Hispalen. Et pro facto executionis tam probi viri præsumendum erat. Item diligentia hic in Curia & in partibus, licet non esset in partibus plenè facta. Ita omnia mouebant Dominos ad transferendum saltem onus probandi contrarium in aduersarium, quod priuilegium non præcessit conuersionem. Non obstat confessio Ducis Federici, quod literæ non erant in vsu in locis de Hueffar & Castillez: quia erat reuocata per modernum Ducem in gratia, perinde valere, propter errorem: & de errore constabat per testes, dicentes quod Reges erant in possessione statim post conuersionem.

tionem exigendi duas decimas à nouiter conuertis. Non obstat, quod ageretur contra Archiepiscopum possessorem saltem ab antiquis: quæ possessio erat longa, putà 30. annorum: quia dictum fuit, quod cum præsumptiones violentæ sint liquida probationes, etiam possessor ex illis commendari poterat. Nam ipse possessor probaret contrarium. Non obstat, quod alia priuilegia essent producta pro parte Ducis, & istud non esset productum, & ideo erat præsumptio, quod in eo esset aliqua clausula, quæ ei nocere debebat: quia replicabatur, quod ea, quæ potuit producere, produxit: & ad euitandum istam suspicionem fuit dictum, quod Dux deberet iurare, quod ipse non habebat notitiam de ipso priuilegio, nec sciebat vbi esset.

EPITOME.

Ratificatio commissionis per mandatum subsequens non inducitur.

SUMMARI A.

- 1 Mandato generali ad omnes causas presentes, & futuras, motas & mouendas actiue & passiuè non censetur ratificari id, quod ignoratur.
- 2 Valor intra 10. annos probari debet.

DECISIO CCCLXXIII.

IN causa Augusten. Præposituræ dubitanti 13. Martij 1551. an per mandatum concessum per Episcopum sub 7. Februarij 1546. sit ratificata causa commissæ per assertum procuratorem: & an, valor in resignatione expressus sit probatus. Fuit resolutum, quod per ꝑ mandatum generale ad omnes causas presentes & futuras motas & mouendas actiue & passiuè Episcopus Vornatiens. non censetur ratificasse illud, quod ignorabat, & non probatur scientia illius commissionis precedentis: & tantò magis cum Episcopus per mandatum non constituisset procuratorem assertum, qui impetrauerat commissionem, sed alios procuratores, iuxta not. per Paul. Cast. in l. Paulus. ff. rem ratam hab. & in l. Iulia. ff. qui fatid. cog. & tantò magis cum vnus ex dictis constitutis producentibus mandatum protestatus fuisset, quod non intendebat ratificare commissionem per assertum procuratorem impetratam quoad valorem expressum in supplicatione resignationis pro parte magni Magistri & 150. marchas argenti puri. Non obstat quod pro parte ipsius diceretur, quod probabatur per aliam impetrationem factam per Episcopum, in qua narrabat fructus Præposituræ non excedere 150. marchas simpliciter: & ideo ex confessione Episcopi dicebatur valorem expressum in resignatione esse probatum: fuit responsum, quod cum ꝑ ab illa resignatione ad tempus impetrationis esset effluxum tempus 24. ann. quod illa probatio non erat bona: cum valor debeat probari à 10. annis citrà, ad not. in l. pretia rerum. ff. ad leg. Fal. & tantò magis dedisset mandatum ad consentiendum ex causa dictæ resignationis in fauorem dicti Episcopi annuatim recipere 1200. duca. super Præpositura, & tamen 150. marchæ argenti puri constituebant 500. duca. Item in supplicatione resignationis erat

dictum, quod 1200. duca. non excedebant medietatem fructuum. & super illa supplicatione procurator magni Magistri præstitit ratificationem, & sic causam approbauerat.

EPITOME.

Expense in mutatione iudicij quando non sint reficiendæ.

DECISIO CCCLXXIII.

IN causa Roman. della Bottachia 9. Martij 1551. proposui, an Domini de Fabiis teneantur de iure reficere expensas iudicij hæctenus agitari: & si sic, an teneantur illa reficere de præsentè, vel si sit simultaneè procedendum etiam iuxta formam commissionis pro ipsis Fabiis desuper præsentata. Et fuit resolutum, quod licet ex vigore esset aliquod dubium, an expensæ venirent reficiendæ: quia videbitur mutare iudicium, iuxta not. in l. edita. C. de edend. & etiam per statutum vrbis Innoc. refer. cap. 1. in fi. tamen quia fuit consideratum quod pro parte filiorum nulla temeritas interuenisset, tamen iustissimam causam habuissent litigandi, & articulus nimium fuerit dubius & in iure & in facto: in iure. nam fuit dubitatum, an contractus emptionis ex capite falsæ causæ narratæ fuerit nullus: & multum super his fuit disputatum. Et in facto, videlicet an casale vicarij, & facile esset vnum & idem casale: & propter probationes de nouo factas per illos de Cithara fuit probatum de diuersitate casalium: & ideo attenda bona fide Fabiorum, licet in Rota non consideretur iuxta ista causa litigandi quoad condemnationem expensatum: tamen quoad hoc simultaneè esset procedendum, sit considerata ista causa litigandi: & quod quando mutans non fuit temerarius, non debet in expensas condemnari, fuit allegat. Per pur. in l. edita. C. de edep. colum. penult. vers. limitatur. tertio. Et tantò magis fuit dictum in isto casu procedere: quia istud quod modo petebatur, erat dependens à primo iudicio, dando optionem aduersario, vel vt traderet casale, vel restitueret pretium & animalia cum fructibus, aliàs in solutum data solita dari.

EPITOME.

Testis varius in sua depositione non habetur pro integro.

DECISIO CCCLXXV.

IN vna Parmen. districtus, dubitanti 16. Martij 1551. an initium famulatus Pagani cum D. Bernardo intelligatur post conflictum Gerole: & propterea ex varietatibus & mendacijs, quæ resultant ex dicto Pagani eiusdem, dicatur non idoneus testis. Et fuit resolutum, quod recordatus inciperet post conflictum Gerole, propter verba testis, qui dicit in primo, quod non recordatur de quanto tempore, sed quod recordatur de consultatione Rodulphi Gerole, in qua interfectus fuit Rodolphus Mantua, & ab inde citrà recordatur, maxime iuncto interrogatorio, in quo interrogatus, de quo tempore recordetur, & de vltimo anno,

quo ipsi recordantur, quod denotabant experimentum millesimum: & cum hic testis de ultimo anno, de quo ipse recordatur, & millesimo, voluit exprimere conflictum Gerole, pro anno millesimo, quo ipsi recordantur, & ab inde citra, & dinumerando tempora sui famulatus secundum eius dinumerationem initium famulatus sui cum Bernardo de anno 15. vel circa, & tamen quando deponit de raptu, qui fuit de anno 1490. Item Pasainus deponit, quod ipse erat familiaris Bernardi, & existens in famulatu interuenit in raptu armatus, & tranfuit foueas, sustinendo nauiculam, & sic in hoc videtur varius, & non deponens verisimilia, vt ita iuuenis in simili casu armatus incederet, & foueas tranfret, vt ipse fecit. Non obstat, quod pro parte Rangortotum diceretur, quod ipse haberet contestes, qui dicebant, quod Pasainus interuenerat raptui: quia fuit dictum, quod ipse post recordatum suum, qui incipiebat de an. 1490. quo tempore fuit factus. conflictus Gerole, dinumeratuit tot famulatus & annos, vt meliorem colorem daret literis, quas depositurus erat, & vt magis sibi crederetur. Nā cum in recordatu suo, videlicet de anno 1495. qui recordatus potest esse in infante, maxime de facto tam notabili, vel in existente in decem annis raptus fuerit factus de an. 1496. & sic per annum post suum recordatum non deposuisset verisimilia, de his, que dicebat, quod interuenerat ita armatus, & tranfisset foueas plenas aqua: & ideo tot famulatus dinumerauit, vt pateret, quod quando venit ad famulatum Bernardi iam esset grandior effectus. Item ponderabatur alia suspicio in eo, cum deponeret de anno 1532. & dixerunt, quod sunt anni 25. circa ex indicio testis quod cognouit Martham vxorem cuiusdam, qui vocabatur Elfra notarij: & dinumerando Rota 25. ann. in circa percuteret tempus anterior. 1509. 1510. & tamen Elfra notarius erat defunctus de anno 1497. & ab illo tempore citra fuerat maritus ipsius Marthæ quidam Ioan. Iacobus de Leonardis: & sic ex istis varietatibus, & quod iste testis erat subditus, & rusticus, Domini dixerunt, quod non habebant eum pro integro teste, & candido sed imbrattato: & ideo fuit dictum, quod viderentur alij testes.

E P I T O M E.

Extimatio bonorum in dote in solutum datorum quando emptionem non constituat, & an res vna cum fructibus sint restituenda: aut saltem earum pretium, permutatio ne dissoluta.

DECISIO CCCLXXVI.

IN Roman. Cafalis della Bottachia 16. Martij 1551. Adubitaui an Domini de Cithara teneantur restituere animalia habita in solutum vna cum fructibus & foetibus illorum, vel pretium tantum. Et pro patre negatiua: quod non teneantur restituere animalia, dicebatur, quia illa animalia fuerunt per prius extimata, & data in solutum pro pretio cafalis: & datio in solutum facit compositionem: & ideo periculum transit in emptorē, vt per plura consuluit Paris. consil. 64. col. pen. lib. 4. Alexan. consil. 68. eleganter. Tamen istis non obstantibus ex pluribus aliis, quæ fuerunt deducta, fuit resolutum, quod illi de Cithara teneantur restituere animalia cum foetibus, per text. in l. in rebus. §. ff. de iure dot. quam-

uis & alijs extimatio faciat emptionem, per text. in l. §. sumunt. & §. extimatio. C. de rei vxor. act. Tamen mulier extimata dedit bona in dorem, si nuptiæ secuta non fuerit, vel quia nulla, vel quauis alia ratione non extimata restituenda sint res datur: vt assignat text. duas rationes. Prima est tacite actum inter partes, videlicet vt ita demum extimatio rata sit, si nuptiæ sequantur. Secunda, quia nulla alia ratio fuit contrahentium quam ipsa nuptiæ: & vtraque ratio in isto casu militat, & ideo in d. l. in rebus. §. not. ex illo tex. habere hanc tacitam conditionem, si contrahentes ipsi principaliter agerent, sequebatur etiā res, licet extimata reperitur, & non pretium, si nuptiæ non sequantur: & alia etiam allegata fuerunt, vt in informationibus.

E P I T O M E.

Clausula subreptionis & obreptionis & defectus intentionis, & sic per quoscunque iudices & c. in coadiutoria posita, quomodo sit intellecta.

S Y M M A R I V M.

Coadiutor futuram successionem canonizari petens coadiutori etatem docere tenetur, nisi propter clausulam, quod litera coadiutoria non possint impugnari vitio nullitatis, subreptionis, &c. teneatur impugnans habere commissionem, qua de subreptione dicendi facultatem prestaret.

DECISIO CCCLXXVII.

IN vna Hispalen. portio. in qua Gaspar del Rio agebat contra Georgium Vasquez & Alexium Ronero vigore coadiutoria: in qua ipse Gaspar erat reputatus coadiutor cuidam Ioanni Martinez: & in coadiutoria narrabatur, quod Ioannes Martinez erat annorum 60. vel circa. Et ideo petebat sibi Gasparem in coadiutorem: & cum Gaspar attentasser etatem Ioan. Martinez, & illam non probasset, & Alexius replicaret, quod si ¶ volebat canonizari futuram successionem, quæ erat pars ipsius coadiutoria, quod debebat etatem narratā probare, per not. per Ioan. Andr. in c. de lit. contest. lib. 1. & Felin. in c. constitutus. in princ. de rescrip. Voluerunt Domini, quod ex quo in literis Coadiutoria erant clausula, quod litera non possent impugnari vitio nullitatis, vel subreptionis, obreptionis, & defectus intentionis, sicq; per quoscunque iudices, & c. quod Alexander non esset audiendus etiā per viam replicationis, nisi habita commissione, quæ aperiret ius dicendi de subreptione: & ita resolutum fuit coram D. Peregrino 16. Martij 1551.

E P I T O M E.

L. si infanti. C. de iur. delib. per ius auth. correctā.

DECISIO CCCLXXVIII.

IN vna Roman. Dotis, coram D. Reomano 16. Martij 1551. fuit resolutum, quod l. si infanti. C. de iure deliberan. quæ transmittit hereditatem de latam infanti non adita ad annum, qui habet infantem in potestate, & non ad partem, esset correctā per authentic. defunct. C. ad Tertulia. vsque transmitteretur ad patrem: & fuimus secuti gloss. Bald. & Bart. ibi, prout in d. l. si infanti. col. 2. ponit Cornel.

Cornelius qui dicit, quod in practica non est recedendum ab opinione gloss. & Bart. Non obstat, quod illud ante ius auth. iam esset dispositum de iure, videlicet quod hereditas filij ad patrem, & non ad auum spectaret, ergo correctio non inducebatur per ius auth. Et fuit responsum, quod non erat inconueniens, quod d. l. si infanti. & per consequens corrigeretur etiam l. quod sciuit. C. de bonis quæ lib. quæ erat lex eiusdem Imperatoris, qui l. si infanti. ediderat: & ideo poterat seipsum corrigere: & ultra hoc non inconueniebat, quod per ius auth. corrigeretur.

E P I T O M E.

Appellari non potest à sententiā lata in possessorio Castri, licet ritulum pro colore requiratur.

DECISIO CCCLXXIX.

IN vna Tiburtin. coram D. Capischo, in qua D. Camillus Pardus obtinuerat se immitti in possessionem dicti Castri remedio adipiscenda: & dubitabatur, an D. Iulius delle Riucra, contra quem sententia erat lata, posset ab huiusmodi sententia appellare, in qua agebatur de possessione Castri, quod de natura videbatur habere mixtam causam proprietatis, per decis. 1. Cassa. de restit. spol. Tamē hoc non obstante 20. Martij 1551. fuit resolutum, quod non: quia licet in his possessorijs requiratur ritulus pro colore, vt dicit bi Cass. tamen non ex hoc sequitur, quod sit possessorium habens mixtam causam proprietatis, secundum decis. in antiquis. Imò isto casu posset possessorium à proprietate separari, quo casu appellatur, iuxta Doct. & Dec. in l. 2. de bon. pos. sec. tab. Item hic non agebatur possessorio contra Principem, sed contra tertium: quo casu nec color tituli erat necessarius, per id quod dicit Ripa in §. nil commune. nu. 78. 4. vers. intellige 9. & c. & ita alijs in vna Sarfinaten. Castorum contra D. Vespasianum de Tiberis in remedio recuperandi fuit decisum. quam decis. annor. in lib. 2. annotationum mearum incipien. in vna Sarfinaten.

E P I T O M E.

Testis, de quo hic, an sit omni exceptione maior.

DECISIO CCCLXXX.

DIE 13. Aprilis 1551. in causa Parmen. status proposui, an ex dicto Angelini eliciatur non esse idoneum testem, & verisimilia non deponere: & tria adducebatur contra ipsum. Primum quod erat vasallus: Sed fuit dictum, quod istud non obstabat, ex quo non probabatur terribilitas domini feudorum: Secundum quod adducebatur contra eum, erat, quia dicebatur primò, quod ipse deponebat, quod inuenerat in ciuitate Bernardum existentem in lecto cum Margarita nepote Cather. Secundò deponebat, quod alia via inuenerat Bernardum tenentem brachium ad collum Margaritæ. Tertio deponebat, quod inuenerat Bernardum in loco Salignani tenentem brachium ad collum Margaritæ. Quarto deponebat, quod alia vice audierat in loco suspecto Bernardum dicentē, Quare tristis es: & illa respondit, Quia non seruasti quod mihi promissisti: quia promissisti te me ducere in vxorē, & hoc non

facis, & c. Et cum iste Angelinus non esset seruitor D. Bernardi, verisimile erat, quod toties in tot locis reperisset Bernardum exercentem istos actus illicitos, quasi esset ymbra sequens hominem: sed ad istud respondetur, quod erat possibile: & ideo ex quo ita fuisse deponebat, quod erat verisimile. Tertio dicebatur contra istum testem, quod eius depositio non erat verisimilis: dum dicit, quod Margarita dixit Bernardo: quia promissisti me ducere in vxorē, & non fecisti. Nam non videtur verisimile, quod mulier maritata peteret, vt alius vir duceret eam in vxorē, & maxime in loco, vbi erant personæ notæ, & matrimonium erat omnibus notorium. Ad istud tamen pro parte Rangianorum respondetur, quod sunt multa iura in decretalibus, in quibus dicitur, quod de facto mulier seu vir secundo contraxit. Quarto dicebatur contra testem, quod erat rusticus: & ideo omnibus istis consideratis, Domini non habuerunt eum pro omni exceptione maiorem. Sed dixerunt, quod videndi essent alij testes, ex quibus pretendebatur ista datio fidei probata, vt videretur, an iste testis vnā cum alijs probaret dationem fidei.

E P I T O M E.

Euctio vbi fit factio Principis, non tenetur venditor ad restitutionem pretij.

S Y M M A R I A.

1. Lucius. ff. de euctio. quo casu locum habeat.
2. Emptor potest ad rei euctio pretium agere contra fiscum non autem contra debitorem, si euctio ex Principis restitutione oriatur.
3. Princeps quando teneatur ad pretium rei euctio.

DECISIO CCCLXXXI.

IN causa Bononien. Palatij 13. Aprilis 1551. proposita, præsupposita palatij euctio abscque citatione 40. & immitt. in poss. per breue, an Domini 40. teneatur saltem ad pretium. Et casus erat, quod de anno 1506. Iulius I. cōsiliauerat bona Bentiuolorum de anno 1508. Domini 40. dederunt in solutum Cardinali Papien. pro summa 2600. duc. eis mutua dictum palatium & omnia bona. Postea Leo X. de anno 1514. restituit Bentiuolos, & per suū Breue dedit facultatem Commissario, vt statim abscque dilatione immitteret in possessionem bonorum Bentiuolos. quod etiam fuit factum à Commissario: vnde ¶ cum euctio facta fuisset ex facto Principis, & ex certa causa post venditionē, certē venditor non tenebatur de euctio, per text. in l. Lucius. ff. de euctio. Nec bona erat responsio, quod illud ille text. loqueretur de stipulatione de duplo: cum imò ille text. dicat, quod venditor potest agere ad pretium, multò fortius si fuerit debitori soluendo potest illud retinere. Nec obstat, quod dicit Innoc. in cap. quia diligentia. de elect. & Dec. in c. f. col. 3. de const. quod isto casu, ¶ quo res euincitur, quod emptor potest agere ad pretium: quia ibi Imol. dicit, quod emptor potest agere ad pretium cōtra fiscum, non autem dicit contra debitorem. Et quia isto casu Camera Bononien. est diuersa à Camera Apostolica, ideo dicebatur, quod Camera Bonon. non tenebatur

432
tenebatur: quia aut Camera Bonon. dederat illa bona tamquam deuoluta & cōfiscata ad Cameram Apostolicam, & Princeps, qui restitubar ad illa bona cōfiscata, debebat soluere pretium, vt dicit Inno. in d. c. quia diligentia. Aut Camera Bonon. dederat illa bona in solutum tanquam bona sibi donata: & tunc quia restitutio eius intelligitur sine praiudicio tertij, & quando de plenitudine potestatis vult praiudicare, quod restitucionem bonorum, tunc etiam honestum est, quod ipse Princeps teneatur ad pretium: & ita etiam potest intelligi dictum Inno. in d. c. quia diligentia. alias obstat ext. in d. l. Lucius. qui vult, quod secuta euisione ex facto Principis, quod venditor potest pretium petere, a fortiori ergo & retinere.

EPITOME.

Sententia ante relationem peritorum, de qua hic, reuocanda.

DECISIO CCCLXXXII.

Proposui 17. Aprilis 1551. in vna Florentin. pecuniaria dubitavi, an stante relatione peritorum sit reuocanda sententia saltem pro summa debita ante diem instrumenti. Et fuit resolutum, quod sic: quia instrumentum erat in forma Camere, quod non admittebat nisi exceptionem solutionis & falsitatis: & exceptio falsitatis contra instrumentum appositā erat etiam resoluta in fauorem antiquorum agentium ex instrumento, ita vt sententia absolutoria a falsitate transisset in rem iudicatam. Item fuerat coram D. Anto. Augustino resolutum, quod huic instrumento non obstat statutum Ferrariæ requirens certam solennitatem propter iuramentum, quod supplet omnes solennitates: & ideo cum ex libris productis per Auditores cessaret illa suspensio, quæ alias fuerat orta ex non exhibitione librorum, & periti retulissent, quod in libris apparebat, quod vsque ad 6. Jun. 1518. isti fratres de Benedictis erant debitores in summa 2300. ducat. & postea instrumentum confectum fuit sub 15. Iunij 1528. quod pro ista summa liquida erat danda executio instrumenti, nec erat honestum, quod ex quo erant producti libri, quod deberet fieri calculus de omnibus illis partitis, etiam quod deberet tolli executio instrumenti: cum potius dicendum esset, quod prius erat agendum ex instrumento, & illis satisfaciendum per Benedictos propter obligationem in forma Camere: & postea ipsi Benedicti, si quid prætendebant, ex libris repeterent.

SVMARIAVM.

- 1 Donatarius, si ante institutionem hæredis testator quamcunque donationem inter viuos causa mortis factam reuocauerit, an donatione & legatum simul habere possit contra testamenti priorem clausulam.

DECISIO CCCLXXXIII.

Adem die 17. Aprilis 1551. in vna Roman. legati pro Rocho Blancalana, contra Io. Balagufam, proposui, an stante reuocatione donationis, de qua in instrumento, Rochus per illa verba, posita in institutione hæredis per ipsum Rocho d. q. Io. Franc. facta, & in pecuniis existen. sub nomine ipsius in monte fidei tam emptis quam donatis. Et si

non, an Ioan. Baptista pretium 500. dona. sibi & legat. in testamento valeat accipere contra testamentum. Et fuit resolutum, quod Rochus censebatur institutus in 500. per prius donat. Ioan. Bapt. Ratio: quia cum testator ante institutionem D. Rocho factam reuocauerit quamcunque donationem inter viuos causa mortis factam, & per alia verba prægnantia in reuocatione facta, licet verba non potuerint reuocare istam donationem inter viuos acceptam, tamen certum est, quod extimationem illam reuocauit, & presentauit, vel quod eum est habenda pro reuocata: & cum postea sequatur institutio hæredis de ipso Rocho facta sub illis verbis, de omnibus bonis, mobilibus & immobilibus, & in pecunia sub nomine ipsius in monte existente: cum illa pecunia tunc temporis essent sub nomine Ioan. Franc. attento quod adhuc non erat ipse Ioan. Baptista descriptus in monte, sed ipse Ioan. Franciscus post donationem descriptus remanserat propter vsum fructum pecuniarum dictarum sibi seruatum, sequitur, quod Rochus distinctionem ipsius Ioannis Francisci in illis 500. donat. consequi voluisset: tamen causatiue poterat institui, id est, si Ioan. Baptista legatum in testamento factum consequi voluisset. Cum de iure sit, quod non solum hæres, sed etiam legatarius, si hereditatem vel legitimam consequi voluerit, etiam in propria grauari possit, l. Imperator. §. si certum. ff. de leg. 2. iunct. gloss. in d. §. si certum. in verb. propria. & tanto magis isto casu, in quo dicitur, & casu quo contrauerit, vigore cuiuscumque testamenti, seu assertæ donationis, quod amitteretur legatum, itaque ex verbis testatoris constabat de voluntate, quod vtrunque haberet & donatione & legatum.

SVMARIA.

- 1 Erektionis instrumentum non est in forma probanti, si nil constet de subscriptione nec sigillo notarij.
- 2 Executori de pacto proprio attestanti cum eius sigillo creditur.
- 3 Instrumentum subscriptione & sigillo deficiente non est authenticum.

DECISIO CCCLXXXIII.

IN causa Toleran. decimarum proposui 20. Aprilis 1551. an instrumentum erektionis, pro parte ducis productum sit in forma probante: & fuit decisum quod non, attento quod in fine instrumenti dicebatur: in quorum fidem volumus per infra scriptum Notar. subscribi, & sigillo nostro communiri: Et cum non constaret de subscriptione nec sigillo, ergo instrumentum non erat in forma probanti. Nec obstat, quod creditur executori attestanti de facto proprio cum eius sigillo: quia dicebatur, quod hic non erat sigillum. Item executor hic volebat, quod ita demum credatur instrumento, si Notarij subscriptio esset appositā. Quod cum factum non fuisset, non erat authenticum, nec poterat facere fidem: ex quo dicebatur esse extractum ex archiuo, potest esse scriptura non authentica. Item dicebatur, quod non erat archiuum: cum non esset locus publicus, sed domus priuata Francisci de los Rios, nec iura erant publica, sed priuata ad Regem pertinentia: nec persona publica a Principe approbata. Item necessarium erat, quod apponeretur manus

nus Petri archiuist. attestans extractum ex archiuo: quod hic non erat, Sed ista non sunt necessaria, quæ dicuntur de Archiuo: cum deficiente subscriptione & sigillo instrumentum non erat authenticum.

SVMARIA.

- 1 Bona fides in prescriptione quando in malam committitur: & mala in bonam.
- 2 Prescriptionem interruptit quilibet actus, qui malam inducit fidem.
- 3 Citatio sola cum sit actus, qui malam fidem generat, prescriptionem inchoari impedit.
- 4 Civilis interruptio quoad illum tantum, contra quem lis est mota, operatur.

DECISIO CCCLXXXV.

IN causa Roman. Castri Feliciani dubitavi 14. Aprilis 1551. an instantibus presentibus iuribus pro parte D. Helenæ ultimò productis D. Io. Franc. potest se tueri prescriptione 10. vel 20. annor. Pro parte Comitum dicebatur, quod ipse poterat se tueri prescriptione 10. vel 20. annor. quia habebat ritulum videlicet donationem, bonam fidem resulantem ex assertione Episcopi in donatione facta: dum asserit Castra esse sua: quæ assertio fuit comprobata per aditionem hereditatis Henrici sine confectioe inuentarij factam, aderat etiam vltra 10. annos: & cum esset interpretandum, erat tempus sufficiens ad prescriptionem. Fuit pro parte D. Helenæ replicatum, quod ista bona fides erat sublatā ex literis patentibus per Henricum factis & subscriptis per Comitum Ludouicum, & Io. Franciscum. Nam cum ipse Henricus in dictis literis donauisset certa bona existentia in Castro Feliciani cuidam familiari suo: in qua donatione plures Henricus asserbat Castrum ad se pertinere, & Comes Io. Franciscus dictam schedulam seu literas patentes subscripsisset: ergo videbatur approbasse contenta in scriptura, & per consequens de mala fide Ioan. Francisci constabat. Sed quia ad istud fundamentum fuit responsum, quod verum est tempore subscriptionis factæ per Comitum Io. Franciscum quæ fuit de anno 1526. constabat de scientia rei alienæ: sed quia interuenit actus intermedius, videlicet de anno 1526. in quo Archiepiscopus etiam in donatione facta Comiti, & in testamento facto in fauorem Henrici asseruit, Castra ad eum spectare, & postea hæres simpliciter illam assertionem videretur accepisse: ergo ex actu intermedio mala fides Comitum fuit mutata in bonam fidem. Fuit dictum, quod istud fundamentum non obstat. Sed secundò pro parte D. Helenæ dicebatur, quod in Actis nouissimè erant producta duo breuia, ex quibus inducebatur mala fides ipsius Comitum. Nam primum Breue erat de anno 1527. post mortem Archiepiscopi, in quo Comes Henricus actor D. Helenæ timens, ne via facti molestaretur à Comite Ludonico, patre Ioannis Francisci, obtinuerat Breue à Clemente directum omnibus legatis Gubernatoribus, ne permitterent D. Comitum Henricum via facti molestari. Et postea fuit pro parte eiusdem D. Helenæ productum aliud Breue, in quo de anno 1528. dicebatur per Clementem, quod conquestus ei fuerat Ioan. Franc. quod

per dictum Breue fuisset ei inhibitum, ne liceret sibi via facti molestare ipsum Henricum: cum propter donationem sibi ab Archiepiscopo factam, & propter civilem possessionem in eum translata liceret sibi debere Episcopum in possessione naturali. Idem Clemens ipsum Henricum monet, vt compareat cum iuribus suis: & sic ex istis duabus rationibus breuis, præcipue secundi, in qua dicitur, conquestus fuit, apparet, quod Ioannes Franciscus notitiam haberet de primo breui: cum sit narratiua de facto proprio. Nam Papa ibi attestabatur, quod de querela sibi facta per Io. Franc. & per illam querelam videbatur introducta lis coram Clemente super dictis Castris: & de iure Canonico quilibet actus, qui sit aptus introducere malam fidem, interruptit prescriptionem, Bar. in l. naturales. col. 2. vers. quæro vtrum superueniens. ff. de vscapio. Bald. de præscript. 3. part. 6. par. prin. sicbat enim res litigiosa quoad ipsum Ioannem Franciscum, qui Papam adiuit, commissionem citationis impetrauit, & inhibitionem, & si nulliter non esset executā, vel deuenisset ad notitiam Comitum, notat Rot. 426. in anriq. cum vulg. Itaque ex isto actu inducebatur mala fides in Comite, quæ impediabat initium & cursum prescriptionis: cum prescriptio cum mala fide non currat. Et ideo si prescriptio erat inchoata per dictam hęc introducta, non erat interrupta: quia sola citatio cum sit actus, ex quo inducitur mala fides, impediabat illam inchoari. Nec obstat quod ista erat interruptio civilis, quæ non interruptit nisi quoad illum, contra quem lis est mota, vt tractat Bal. in præscrip. 3. par. 6. prin. & ideo quod esset interrupta contra Comitum Io. Franc. de quo nunc agebatur: quia duobus modis fuit responsum. Et primo quia si erat hic introducta mala fides per illum actum, dicebatur interruptio generalis: & ideo contra omnes interrompebat, vt per Bald. vbi supra. Secundo, quia interruptio facta contra Henricum, qui erat cessionarius Comitum Ludouici, qui cedebat cedenti, cui directè remanserat, secundum Bart. in l. cum quis. §. si quis pro reo. col. 2. vers. sed hoc dico. de solut.

SVMARIA.

- 1 Gratia posteriorem habens datam an prior suspendat, etiam si non fiat prioris in secunda mentio, & prior habeat claus. sine praiudicio similes gratias prosequentiū.
- 2 Clausul. sine praiudicio similes gratias prosequentiū, quomodo intellectu.

DECISIO CCCLXXXVI.

Adem 24. Aprilis 1551. in vna Roman. Clericus S. Petri dubitavi, an gratia Petri Aloysij, qui habet posteriorem datam, suspendat gratiam Bernardini. Pro parte Bernardini dicebatur, quod non: quia de sua gratia non fiebat mentio in gratia posteriori Petri Aloysij de gratia Bernardini: & de iure id non debebat fieri, alias secunda gratia nihil valet, Sarn. in reg. de non tollen. iur. quæ. q. 4. & in reg. de surrog. q. 8. Secundo dicebatur, quod gratia Aloysij erat cum clausula, sine praiudicio similes gratias prosequentiū. Et cum Bernardinus similem gratiam prosequeretur, etiam anteriorem, ergo non erat illi derogatum. Tertio, gratia Petri Aloysij restituebat ad regulam

gulam reuocatoriā, non autem aduersus alias gratias. Iſtis tamen non obſtantibus, quōd gratia Petri Aloyſij ſuſpenderet gratiam Bernardini: Tum quia ſaltem de ea per verba generalia ſiebat merito, reuocabat quaſcunque gratias, ex quibusuis facultatibus ſuis conceſſas: Tum quia non ſolum reſtituebat ipſum Petrum Aloyſiū aduerſus regulam reuocatoriā, ſed etiam aduerſus regulas medio tempore conceſſas, vel à tempore reuocationis vſque ad tēpus reualidationis; & illa ſerua, ſine præiudicio ſimilium gratiarū reſerebantur ad tempus, quō primo loco gratia fuit conceſſa: aliās eſſet repugnantia in regula, videlicet quōd voluiſſet alias gratias præſeruare, & poſtea reuocariſſet gratias conceſſas à tempore regulæ reuocatoriæ vſque ad tempus reualidationis.

EPI TOME.

Alternatiuæ non ſuffragantur ante expeditionem literarum.

SVMARIA.

- 1 Collatio ante literarum expeditionem in menſe alternato non valet.
- 2 Iurisdicctio ſi alio modo quā de iure competat, requiritur quoque alia literarum, quā de iure neceſſaria eſt, expeditio.
- 3 Literarum expeditio quōd ſecundam conceſſionem an ſit neceſſaria.

DECISIO CCCLXXXVII.

Coram D. Achille 28. Aprilis 1551. in vna Placentin. Paroch. fuit reſolutum, quōd alternatiua conceſſa Epifcopo Placentin. non ſuffragatur ei ante dictam expeditionem in menſe alternato non valeret: quia ſolēret dici, quōd alternatiuæ ſunt remotiū obſtaculorum, & ſic nil vidētur de nouo, nec aliquam iurisdictionē Epifcopo tribuere: cum ex iurisdictione ordinaria illud ſibi competat. Tamen dicebatur, quōd alio modo competebat, videlicet priuatiuē ad Papam propter decretum irritū in alternatiua, quōd decretū ligabat manus Papæ: & idē ſcū alio modo, quā de iure competeret, ad exercitiū illius iurisdictionis, alio modo, quā de iure competebat, requirebatur expeditio literarum, vt notæ ſunt deciſ. Rotæ. quōd ante expeditas & præſentatas, literas executor & iudex delegatus nihil poteſt. Item quia in literis ſolet apponi clauſula, quōd ordinarius renunciet quatuor menſibus ſibi per regulam conceſſis: quōd non eſt in ſupplicatione, ergō cum alia forma ſoleat in literis apponi, neceſſaria videtur expeditio literarū. Item quia in illa ſupplicatione Placentin. ſuper alternatiua, de qua agebatur, dicebatur, ac ſuper præſentibus conſcient. literas &c. & alibi in eadem ſupplicatione erat alia clauſula, ac literas deſuper expedire mandare. Itaque iſta verba videbantur importare, quōd neceſſaria erat literarum expeditio: Tum quia idem Epifcopus tempore Clem. habuerat alternatiuæ ſupplicationem, ſuper qua literas expeditur, etiam licet Paulus alternatiuas per regulas reuocariſſet. Tamen quia in eadem ſupplicatione reualidabantur dictæ alternatiuæ per Clem. conceſſa

Paul. dicebat, intentionem fuiſſe & eſſe prædictam alternatiuam per hoc nunquam reuocariſſe nec reuocare voluiſſe. Domini dixerūt, quōd attentis iſtis verbis non erat neceſſaria expeditio iſtius ſecundæ conceſſionis. Nam Epifcopus Placentin. poterat vigore indulti ſeu alternatiuæ per Clem. conceſſæ conferre: & ſi opponeretur de regula reuocatoriæ alternatiuarum, ſatis erat docere de ſupplicatione declaratoriā mentis Papæ; in qua volebat dictam alternatiuam reuocare.

EPI TOME.

Processus ad vltiora factus habuit in iſto caſu vim erectionis.

SVMARIA.

- 1 Exceptio tranſactionis à reo ad proceſſum ſi ſit appoſita, & poſtea ſuper tranſactione proceſſum fuerit coram iudice, an exceptio tranſactionis reiecta dicatur, & ad proceſſum appoſita.
- 2 Iudex ſi ex interuallo & non incontinenti propoſita exceptione proceſſerit ad vltiora, videtur per talem proceſſum de exceptione emergente cognouiſſe, & exceptioni propoſita renunciaſſe.
- 3 Proceſſus reo petente nullus eſt, ſi iudex exceptione appoſita per reum ad proceſſum, & ſuper negotio principali actore petente, vbi ſimul & ſemel proceditur, pronunciet.

DECISIO CCCLXXXVIII.

In caſu Romana Portarum dubitauit 4. Maij 1551. ſtante exceptione tranſactionis appoſita per Innocentium reum ad proceſſum: & poſtea fuerit proceſſum ſuper tranſactione coram iudice, an ad informationem aduerſariorum ſuper dubiis productis dicatur reiecta exceptio tranſactionis, & appoſita ad proceſſum. Et fuit reſolutum ex his, quæ dicit Franc. in cap. ex parte. 2. col. 3. verſic. aliquando. in 1. oppo. cum ſeq. ver. aliquo: & 2. de appellat. vbi dicit, quōd ſi eſt cognitum ſuper exceptione emergente propoſita, quōd tunc procedendo ad vltiora talis proceſſus eſt validus: & procedendo videtur exceptionem propoſitam reiicere, cum ceſſatum eſſet appellare, aliās proceſſus eſt validus. Inno. & Coll. ſuper hac difficultate dicunt, quōd ſi ex ſeruallo & non incontinenti propoſita exceptione iudex proceſſerit ad vltiora, præſumitur de exceptione emergente cognouiſſe, & per talem proceſſum videtur renunciaſſe exceptioni propoſitæ: Ergo cum iſto caſu iudex cognouit ſuper exceptione tranſactionis, vt patet ex dubiis productis quia verba tendunt ad validitatem vel inualiditatem tranſactionis, cognoscenda: & ſic per varias diſputationes fuerit cognitū de inualiditate ipſius tranſactionis, Poſtea iudex cum ſibi loqueretur de negotio principali citando ad ſententiā, ſuper ipſo negotio principali videtur exceptionē tranſactionis ad proceſſum propoſitum conceſſiſſe: & valet talis proceſſus, ſi fuit appellatum, vt dicit text. in dicto cap. ex parte. & per Felin. in ca. ſuborta. col. 4. verſic. & cum iſtis concordat Imol. & c. vbi dicit, quōd quando eſt executæ exceptio, & iudex procedit ad vltiora, proceſſus non eſt nullus, nec annullandus: quia tacitè pronunciat ipſum non obſtare,

obſtare, in eadem col. verſic. limita primò. Non obſtat, quod dicebatur, quōd iſta ſi non procedunt, vbi ſimul & ſemel proceditur, & ſuper exceptione appoſita ad proceſſum per reum, & ſuper negotio principali actore petente: nam tunc, & reo petente proceſſus eſt nullus, vt notanter tenet Inno. in l. ſi queramus. col. 2. verſic. ſi autem proponatur à diuerſis. ff. de teſtamen. & ſequitur Arctin. conſil. 73. in 3. col. in 1. verſi. ſed dubium remanet reſpectu Anton. quem allegat in addi. Abb. in cap. 1. ſuper verb. condition. & in col. penult. in verb. oppoſitum. de ordin. cog. & ſentit Felin. in dicto cap. ſuborta. col. 21. in princip. verſic. limita 2. de iureiur. Quia fuit dictum, quōd non erat verum, quōd iſto caſu ſimul & ſemel ſuper exceptione per reum appoſita & negotio principali fuiſſet cognitum. Imò vltimò dubia omnia diſputata de conſenſu partium concernebant inualiditatem tranſactionis: & ſuper iſtis dubiis datis, & diſcuſſis, non conſtabat de antiqua proclamatione partium: imò ſemper vtraque pars informauerat: Imò ſi Innocentius reclamaret, cum ob exceptionem tranſactionis per eum propoſitam cogebatur ſuper validitate ipſius informare: cum non niſi tranſactio foret valida, non poterat proceſſus ad vltiora retardari: & idē cum cognitum fuiſſet ſuper dicta exceptione appoſita ad proceſſum, & conſtare, quōd erat inualida, & negotium principale: quōd erat immitrendus in poſſeſſione portarum ex ſtatuto vrbis: an ex actis merito omiſſa permutatione ſuper dicta executione potuit iudex ſuper negotio principali pronunciare: quia per talem proceſſum videbatur exceptioni appoſita renunciare, poſtquam de illa erat cognitum: & voluit proceſſiſſe, per Franc. in d. c. ex parte. 2. & Felin. in c. ſuborta. in 4. col. in 1. limit. de re iud. vide infra deciſ. 400.

EPI TOME.

Commissionis forma in cambio, quādo dicatur ſeruata.

DECISIO CCCLXXXIX.

Die 11. Maij 1551. in vna Florent. Cambij dubitauit, an Cambium factum per Paulum de propriis pecuniis ſit quid diuerſum in commiſſione datum per Bartolum Paul. Et pro parte Bartoli quōd eſſet quid diuerſum, dicebatur, quōd duò erant remedia. Primum, quōd exigerent 400. ſibi tranſmiſſi, in Benediccti Clauerium. Secundò, quōd dictam ſummam remitteret. Vnde cum Paul. dictam ſummā non exegiſſet prius, ſi poſtea de propriis pecuniis cambium facit, dicitur quid diuerſum à forma commiſſionis. feciſſe, & tunc ſubintrat, quōd forma mandati eſt ſeruanda diligenter, etiam ſi melius complectatur, l. præſerea. & ibi Fulgo. ff. mandar. Paul. Caſtrenſ. in l. ſi quis mihi bona. §. penult. ff. de acquirend. hæredit. Petr. de Anchar. conſil. 321. 5. col. Bartol. conſil. 93. num. 3. & volum. 1. Hoc non obſtante fuit contrarium deciſum. Et eſt præmittendum, quōd 26. Auguſti fuit dicta commiſſio data per Bartholum Paul. in qua dicebatur, quōd curaret hodie. pagamentum 400. ſibi tranſmiſſi. & poſtea remitteret, cum poſſibili auantagio, quod poſſet, idem reſcripſiſſet idem Bart. 7. Septembris, & idē Paul. 9. Septembris, qui erat dies ſabbathi, manualiter fecit cambium, etiam

ſoluendo incongruenti pecuniis, licet de more Urbis ſit ſoluere in ſequenti ſabbatho, tamen propter ſolutionem manualiter factam, fuit factum auantagium in cambio. Item præſupponendum erat, quōd licet 9. Septembris fuit factum cambium, & pecuniæ non eſſent exactæ: Tamen die Luna ſequent. cadebat, & dicebatur dies ſolutionis ipſorum 400. qui realiter à Paulo 13. fuerant exacti: 16. quibus fuit ſecutum fallimentum, videlicet cum eſſet modicum interuallum ad diem Cambij ad diem ſolutionis per Benedicctum factæ, poterat dici, quōd Paulus fuiſſet ſecutus formam commiſſionis, videlicet quōd de pecuniis exactis cambium feciſſet, ex quo Paul. de ſoluendo eadem die promiſſionem habuiſſet, & tempore facti Cambij dies ſolutionis erat de proximè ventura. Item dicebatur, quōd pro Paulo nullus dolus conſiderari poterat: cum illud feciſſet, ad vtilitatem committentis cui poſtea caſus ſuperueniens decoctio ni imputari non debebat.

EPI TOME.

Mandatum poſſeſſoris an extendatur ad perſonam competitoris dati ab eo contra quem mandatum eſt dictum.

DECISIO CCCXC.

Vndecima Maij 1551. in vna Giennen. Scholaſtica dubitauit, an mandatum Solani in perſonam Alphonſi Aluarez ſit reſtriſctum tantum contra Capitulum, vel extendatur etiam contra Gabrielem. Et fuit reſolutum, quōd non: ſed extenditur ad Gabrielem, propter illam clauſulam, quaſdam literas, & proceſſum deſuper fulminatam in omnibus & per omnia proſequedo & pertractando: etiam per aliam clauſulam, & ſi neceſſe fuerit pro præmiſſis omnibus & ſingulis in quocunq; iudicio comparen. &c. Nam cum proceſſus ratione eſſent d. r. et omnibus & ſingulis, quorum intereſt &c. ne debeant moleſtare Solanum in euentum regressus: & pro promiſſis dabatur mandatum ad lites contra Gabrielem. Item fuit dictum, quōd per illam dictionem ab Epifcopo & Capitulo &c. vgniebat augmentatio. vide ſuprà deciſ. 311. & 312.

EPI TOME.

Decretum in reſeruatione poſitum ligat manus inferioris, licet reſeruationes non acceptet, non autem manus Papæ.

DECISIO CCCXCI.

In vna Calaguritan. Archidiaconatus 11. Maij 1551. coram D. Achille fuit dictum, quōd licet decretum poſitum in reſeruatione liget manus inferioris: & quod reſeruans non acceptet infra menſem, non tamen ligabat manus Papæ, ſi non acceptet: quia dicitur ligare, reſeruatō acceptando, vt per Felin. in c. ex officio. correll. 9. de præſcript. & Caſſad. 1. & 2. de decret. in refer. & not. per Gem. & Franc. in c. quoddam. de conſeſ. præben. in 6. intelligitur reſeruatō acceptando: & ita fuit deciſum.

EPITOME.

Regul. de interpretando certo modo ultra impetratio- nem requirit molestiam.

DECISIO CCCXCII.

EAdem die in vna Astorice. parochialis de Con- gesso, coram Dom. Chisan. fuit resolutum, quod regula de impetrandis non habet locum in eo, qui impetravit, & causam commisit, & decretum citatio- nis obtinuit: si tamen per talem impetrationem nul- la alia molestia possessori annali illata fuit; sed im- petrans, ut fuerat in illo casu, licet cessit: quia fuit di- ctum, quod regula de impetrandis certo modo lo- cum habet, quando ultra impetrationem interve- nit etiam molestia: & quod hoc requirunt verba di- ctæ regulæ. Et ita aliàs fuit decisum coram Domino Romano, in vna Florentina aliàs Fesetan.

EPITOME.

Probatio quæ sit sufficiens ad dissolutionem matrimo- nij.

DECISIO CCCXCIII.

Dabitavit in vna Hispanen. matrimonij Dom. Vestan. 12. Maij 1551. an ex vno teste cum fama, & testibus de auditu, ac confessione coniugum stan- te contra matrimonium, an ex testibus Remissoria nulliter examinatis inducatur plena probatio dis- solutionis matrimonij. Et sciendum est, quod con- iunx ferebatur consanguinitatem in tertio gradu, De hoc etiam erat probata fama vnius testis, & aliæ probationes, de quibus in informationibus. Et fuit dictum, quod glo. in cap. super eod. ibi, quod dixi: & glo. in cap. requisisti, in vers. 7. nume. 33. q. 1. in cap. fin. distin. 35. vbi volebat, quod sufficeret, cum fuerit conjugatorum fama: tamen Dd. in dict. cap. super eo dem in hac materia varij erant, & quasi maior pars contrarium tenebat. Nam quia in isto casu ultra con- fessionem & famam aliæ coniectiones concurrebant, fuit dictum, quod ista esset sufficiens probatio ad dissolutionem, ex quo ultra conf. sionem & famam concurrebant aliæ coniectiones, de quibus in pacto; & ita dicebat Anton. Butri. in dict. cap. super eod. Negus. & Card. & etiam Præpos. idem videntur sentire.

EPITOME.

Fideicommissum si sit particulatim factum non instituto hærede vniuersali, & canonizatum, fideicommissarius non detrahit Trebellianicam, nec Falcidiam.

DECISIO CCCXCIIII.

Decima quinta Maij 1551. in vna Romana seu Ve- nezianum aut Burgen. Bonorum proposui, an fideicommissum canonizatum in Rota sit particu- lare: & dato quod sic, an sit locus Trebellianicæ. Et fuit resolutum, quod esset particulare, & per conse- quens non esset locus Trebellianicæ nec Falcidie. Et casus erat, quod Nicolaus Ursinus Comes Piti- glianus senior, habens tres filios, vnicuique reliquit certa bona, videlicet Ludouico castrum Pitigl. & Sorani: D. Ant. nepoti filio ex filio præmortuo, vide-

licet generali dimisso comitatu, inde sic recuperare poterit: & si non recuperetur, reliquit Castra ipsius existentia in tertis Ruin. quod primò Ludouico re- liquerat cum castro Pitigliani & Sorani: Sed filio Bastardo Cypriano nuncupato reliquit bona exi- stentia in partibus Lombardiæ: & ista diuisione bo- norum inter filios facta; non aliter aliquo eorum constituto hærede vniuersali, aliàs Rota canoniza- uerat diuisionem habere, vim vltimæ voluntatis in genere: & ista voluntas fuit facta de anno 1524. Po- stea de anno 1509. volens proficisci scribit quosdam literas ad suum amicum. Vnde in euentum mortis suæ commendat etiam Cyprianum filium suum. Et dato quod in euentum mortis filij Cypriani sine fi- liis, tantum illud quod esset in partibus Lombardiæ pro medietate spectat ad filios Ludouici, & pro alia medietate ad Henricum alium filium Gentilis filij præmortui, & quia aliàs Rota canonizauerat fidei- commissum retenta tantum legitima & Trebellia- nica, quatenus deberetur: & ideo fuit datum prædi- ctum dubium, & dictum, quod erat facta in minus solemni voluntate, & non per totum, sed per certa corpora nullo hærede vniuersali instituto, & tunc illi, quibus erant illa corpora legata, non haberentur pro institutis, sed pro legatariis, seu particulari- bus fideicommissariis, iuxta glo. communiter appro- batam in l. quorrens, in gl. in verb. diuid. C. famil. her- cisc. & ibi posui vnâ add. ad illam glo. & habetur in l. si quis seruum. §. si cui certum. cum l. seq. ff. de leg. 2. & ibi Paul. Castren. facit l. quorrens. §. fin. ff. de vsu- fruct. & ideo cum essent legatarij, sequitur, quod particularis legatarius non detrahit Falcidiam nec Trebellianicam; quod cessat non aditione hæredi- tatis. Et pro hoc est text. in l. Falcid. §. fin. ff. ad leg. Falcid. & ita per illum text. dicit Salic. in d. §. fin. co- lum. 9. versic. sed dic. & ibi la. col. 6. versic. 2. princi- paliter. vide Cassand. cõsi. 67. videtur. colum. 19. & est text. in l. mulier. §. si. ff. ad Trebell.

EPITOME.

Noua prouisio ordinarij non facta expressa familiarita- tis mentione non est subreptitia, si sit motu proprio facta.

DECISIO CCCXCV.

In vna Abulen. paroch. Sanctæ Mariæ, dubitavi 20. Maij 1551. an prouisio Francisci de Frechilla sit subreptitia, attento quod in dicta prouisione non fuit facta de familiaritate Q. Matthæi, protonota- rij & scutiferij Apostolici mentio. Et fuit resolu- tum, quod prouisio ordinarij, dato quod in ea non sit expressa familiaritas Matthæi protonotarij, ta- men per hoc non subreptitia fuit: quia prouisio ordi- narij fuit motu proprio facta, & ordinarius prouidit Ecclesiis; & non personis; & causa præsumi- tur, quod ordinarius habet notitiam personarum habentium beneficia in sua diocesi propter visita- tiones, quando ordinarius confert ad impetratio- nem alicuius, sed motu proprio præsumitur habere notitiam illius personæ, per cuius obitum vacat: & ideo non est exprimenda qualitas illius personæ, nec quod beneficia propter protonotariatum & fa- miliaritatem aliquo modo fuerint reseruatæ: sufficit enim, prout in casu isto, quod ordinarius amplissi- mam habeat facultatem conferendi beneficia quæ- rumcunque reseruatæ etiam per obitum familia- rium:

rum: quod secus erat in Papa. Nam cum Papa præ- sumatur ignorare ea, quæ in facto consistunt, debet ei qualitas reseruatiõis proponi: quia si Papa pro- uideret ad impetrationem partis, & narratur, quod talia beneficia sunt reseruata per obitum familia- rium, vel protonotariarum, difficilius huiusmodi beneficia concederet. Ad secundum fuit dictum: quod in vna noua prouisione non erat dictum, prout dicitur in dubio, videlicet quod fuisset dictum, quod ordinarius prouidisset per obitum protono- tarij, & scutiferij. Bene verum est, quod fuit dictum, quod beneficia seu parochialia, vacantia per obitum familiaris & protonotarij, quod ordinarius sede va- cante de illo prouiderat Francisco Garziæ, verum plura dubitabat &c. & ideo noua prouisio non erat subreptitia. Et valor. 80. duc. qui narratur, cum in noua prouisione verificabatur, quod ad prouisiones ordinarij videndum erat, an Mathæus, qui resigna- uerat in fauorem Matthiæ eius nepotis, num id pro- betur per testes, quod decesserit in possessione pa- rochialis: quia hoc viso, locus erat regulæ de publi- candis.

EPITOME.

Prouisio seu collatio facta cum onere illicito est nulla.

DECISIO CCCXCVI.

EAdem die 20. Maij, 1551. in vna Pampil. Prio- ratu de Velate, dubitavit Domin. Vestan. an prouisio Episcopi facta Ioan. de Falces de dicto Prioratu cum vinculo obligationis, & onere legen- di, & Sacram scripturam interpretandi esset valida. Et fuit resolutum, quod gloss. in c. pen. & ibi Cassa. sequitur & Io. de Anan. & Host. & Imo. in c. signi- ficauit col. 2. versic. in gloss. 1. de præben. & Abb. ibi. nume. 7. per communem doct. quod collatio est di- cenda libera, & pura, vt per gloss. quam sequun- tur Dd. in c. 2. de elect. in 6. & ibi Francisc. colum. 2. qui respondet ad c. significasti. de electio. & ad c. si- gnificauit. de præben. licet in d. c. significasti. vide- tur huic decisione obstare, tamen cum ille text. ha- beat duas lecturas, vt ibi gloss. dicit, tenenda est pri- ma lectura, quæ vult, quod res ibi annexa & ad præ- bend. vacan. & cet. quicquid dicat ibi Deci. qui di- cit quod ille intellectus est in se diuinarus: & quod istud est verum, patet ex text. in c. ex multis. §. con- stituimus. 1. q. 3. vbi non valet collatio cum onere, vt aliquid det pro fabrica Ecclesiæ, & pro pauperi- bus: Et ideo ex istis, non obstante consi. Paris. 20. vol. 4. maxime cum secundû gloss. in d. c. 2. de elect. in 6. collationes dicantur in se puræ & liberæ, fuit dictum, quod nisi ostenderetur, quod onus legendi esset annexum illi Prioratu per prius, quod Car- dinalis prouisio esset nulla, etiam quod contineret onus licitum.

SVMMARIA.

- 1 Legatarius si cognitio legato ab illo rursus cadat, an sit locus iuri accrescendi in collegatariis.
- 2 Appellatione vineæ non venit cannetum.

DECISIO CCCXCVII.

In causa Rom. legati pro Rocho Blanchalana contra Franciscum & Ioannem Baptistam de

1 Balaguis 22. Maij, 1551. proposui, an ex quo Ba- ptista cognouit legatum, conuenienter ab illo ce- cidit, & an sit locus iuri accrescendi in perso- nam Francisci collegatarij, qui appellauit a man- dato de immittendo in possessionem, & adhuc pro- rogat fatalia. In isto puncto adducebantur duo fun- damenta pro parte Rochi: primû, quod Franciscus contrauenerat, & non solum non debebat sibi portio Baptistæ accrescere, sed etiam sua portione erat priuatus. Fuit responsum, quod iam erat resolu- tum, quod Franciscus non contrauenerat: quia probabilem causam habebat dubitandi, an appellatio- ne vineæ venisset Cannerum: & an Rochus esset institutus in illis 500. scutis, vt supra. Non obstat, quod hodie sit resolutum, quod f. cannetum non venit appellatione vineæ, & etiam quod Rochus est institutus in illis 500. ducat. & ideo hodie susti- nendo litem & prorogando fatalia dicitur contra- uenire. Quia fuit responsum, quod donec feratur sententia, Franciscus potest sperare, quod Dominus possunt contrarium resolvere: dato de nouo puncto, difficultas remansit, an quia legatum per Baptistam erat cognitum, esset locus iuri accrescendi. vide infra decisi. 401.

SVMMARIA.

- 1 Sententia subscriptio, quæ lata est in fauorem eius, cui remissoria erat decreta, & præfixo ad illius expeditionem termino, effluxo petita, prætextu iurium post sententiam productorum sit impedienda.

DECISIO CCCXCVIII.

In vna Oueten. releuationis indemnitate, dubi- tavi 22. Maij, 1551. præsupposito, quod remissoria fuerit Aluaro decreta, & illi terminus præfixus ad illius expeditionem, & transacto tempore ad peti- tionem eiusdem Aluari pronuntiatum fuit, an præ- textu iurium post sententiam productorum sit im- pedienda subscriptio sententiæ in fauorem Ferdi- nandi late. Et fuit resolutum, quod sic: quia cum 3. Maij, 1540. fuerit facta ratificatio in Curia per Al- uarum, & alium fideiussorem: & 12. Martij, in partibus Camillus fuerit carceratus: quia non caue- bat pro summa 200. duc. aliàs postea 16. Martij Camillus pro summa 200. duc. arrestatus fuit, licet Camillus postea 29. Martij relaxatus fuerit, sequitur quod Camillus iam conditionem suam, propter dictam suam carcerationem, deteriorasset: quam deteriorationem si fideiussores ita subito factam sensissent, nõ est verisimile, quod illam solutionem extra tempus factam approbassent. Sed ad istud fundamentum posset pro parte Ferdinandi respon- deri, quod cum tempore ratificationis Camillus es- set idoneus, & post paucos dies effectus fuit de- terioris conditionis, tamen non ita conditionem suam deteriorauerat, vt pro summa 116. florenorum Camillus non possit satisfacere. Sed pro parte fideiussoris additum fuit, quod postea in men- se sequenti, videlicet in Mense Aprilis fuerunt examinati testes, ex quibus constat, quod Camil- lus de illo Mense Aprilis à Valliadolid se abstraxit. D. I. Patei. O uerat,

uerat, & pro facto prætendebatur: & ideo prætermisissis testibus decernit mandatum, quod vbiçique reperiretur Camillus, caperetur: ideo stantibus istis probationibus, quæ erant sufficientes ad decernendum mandatum contra Camillum, quod non sufficienter fuerant examinati, parte nõ citata, tamen satis erant sufficientes ad decernendum remissionem ipsi fideiussoribus ad probandum fallimentum de illo mense Aprilis.

E P I T O M E.

Appellatio extraiudicialis isto casu deuoluit causam ad Curiam, ita vt possit procedi per contradictas.

S V M M A R I A.

- 1 Appellatio extraiudicialis presente appellato facta causam deuoluit ad Curiam, & vim citationis habet. Et num. 6.
- 2 C. i. de elect. in 6. quomodo sit accipiendum.
- 3 Clem. causam. de elect. quomodo procedat.
- 4 Superior cum potest pro tertio appellare, & appellat. non à superiore sed à tertio appellatum censetur, siue de iudiciali siue extraiudiciali appellatione agatur, & tertius, pro quo ille actus gestus est, pro appellante habetur.
- 5 Competitio per superiorem data quomodo causam ad Curiam in appellatione extraiudiciali deuoluat.

DECISIO CCCXCIX.

De 25. Maij 1551. dubitauit in causa Giennen. Scholastria, an appellatio pro parte Io. Solano interposita deuoluat causam ad Curiam contra Gabrielem, ita vt per contradictas contra ipsum, procedi potuerit. Et fuit resolutum, quod appellatio extraiudicialis deuoluerit causam ad Curiam contra Gabrielem, ita vt per contradictas per ipsum procedi potuerit. Et fuit resolutum quod appellatio taliter deuolueret causam, vt potuerit procedi per contradictas. Ratio: quia in beneficiis appellatio extraiudicialis, in presertim appellati interposita, deuoluit causam ad Curiam, & habet vim citationis, c. i. de elect. in 6. iux. Clem. cau. iam. de elect. in princ. quia Clem. causam, ad interpretandum. d. c. i. fuit edita, vt ibi dicunt communiter: & per dictam appellationem extraiudicialem afficiuntur illi, qui impugnant provisionem, & propter illam appellant: & etiam afficiuntur illi, quibus prouisio est facta, & illam defendunt: necnon illi afficiuntur, quorum interest, prout dicit text. in d. c. statuimus. in versic. iam qui apponit, quando is, qui defendit, & generaliter omnes alij, quorum interest, & ceter. & licet text. in d. c. statuimus. velit, quod appellatio interposita afficiat dictas personas, non intelligeretur ita indistincte, vt ex interpositione d. appellationis dicta persona afficeretur: ideo superuenit dicta Clem. causam. quæ ponit tres casus, primus, quando appellatio interponitur in persona appellati: secundus, quando in absentia, & tunc requiritur intimatio: tertius, quando non fuit facta intimatio, sed ad appellatum deuenit plena notitia. Hic autem appellatio interposita fuit à capitulo in presertim Gabrielis, ergo appellatio deuoluit causam taliter, quod procedi potuit, per d. c. statuimus. c. d. Clem.

causam. Non obstat, quod dicebatur, quod appellat. isto casu fuit interposita à capitulo, & nõ à Gabriele: & ideo capitulo nõ autem Gabriele pro appellato haberi debeat: quia fuit responsum, quod in omni appellatione, siue iudiciali, siue extraiudiciali, quando potest appellari à superiori, qui fecit actum in fauorem & utilitatem tertij, tunc à superiore non autem à tertio est appellatum: & ille tertius, in cuius fauorem actus gestus est, pro appellante habetur. c. appellatio. vbi gloss. Gem. & Francisc. de appellat. in 6. Hic autem superior erat capitulo, ad quod spectabat traditio possessionis: & cum capitulo grauasset Solano in non tradendo possessionem eius procuratori in fauorem Gabrielis, dicendo, quod non poterat tradere possessionem Solano, (quia illud faciendo. spoliasset Gabrielem, qui erat prouisor & possessionem habuerat.) ideo licuit ipsi procuratori Solani à capitulo seu verius à denegata possessionis traditione per capitulo in fauorem Gabrielis appellare: & illa appellatio Dominum Gabrielem affecit, vt in d. c. appellatio. & tanto magis cum procurator Solani contra appellasset petens possessionem Scholastria nomine Solani sibi tradi, & contrarium faciendo appellabat: quando ergo capitulo respondit, quod non poterat ei tradere possessionem, quia iam erat tradita Gabrieli, tunc dicitur dicta appellatio interposita: & cum tunc Gabriel esset presens, & esset in fauorem eius denegatio facta, ergo appellatio deuoluebatur contra eum; quia dicebatur actum defendere, & sic contra Gabrielem. Non obstat, quod Gabriel esset vt capitularis, & non vt pars: & ideo appellatio contra capitularem non debebat eum defendere, vt particularem: quia fuit dictum, quod ex quo Gabriel quando fuit ei presertim Bulla tanquam procuratori dixit, quod habebat pro interesse, & ideo delegauit alium in prouisorem. Item & secundo 19. Martij comparuit in capitulo, & dixit, quod non darent possessionem Io. Solano, & ideo, quod daret in competitorem dicto Io. Solano. ex istis apparet, quod Gabriel voluit esse pars, & ideo in isto casu non poterat esse in capitulo, vt capitularis, sed particularis: quia non poterat esse pars & iudex: & tanto magis quia in responsione, quam fecit capitulo procuratori Io. Solani, ipsum capitulo dat in competitorem ipsum Gabrielem: & ideo ex istis fuit resolutum, quod appellatio de nouo deuoluit causam ad Curiam, ita vt per contradictas procedi potuerit. vide supra decis. 311. 312. & 390.

E P I T O M E.

In causa Roman. Portarum appellatio fuit necessaria isto casu.

S V M M A R I A.

- 1 Exceptione transactionis à reo ad processum adiecta, si coram iudice procedatur, an valeat processus ad vltiora, si vt exclusis exceptionibus appellare fuerit necessarium.
- 2 Causa specificè est exprimenda cum appellatur ab interlocutoria.

DECISIO CCCC.

Eadem

DECISIO CCCCII.

EAdem die 25. Maij, 1551. dubitauit in causa Roman. Portarum, an f. sententia, de qua agitur, sit Rotalis vel Capitulina, & Do. Senator sit iudex, quod est sententia est Capitulina & senatus commissio, quod senator procedat de voto Domin. Anton. an dubia data per Anton. ad informandum Rotam, de quibus in Actis, habeant vim processus ad vltiora, qui excludat exceptiones, ita quod opus fuerit appellare. Et fuit resolutum, quod dato, quod sententia esset Capitulina, quod dubia data habeant vim processus ad vltiora, & quod necesse erat appellare, prout dicit statutum in nou. reformationibus, c. 49. & quod illa appellatio interposita per Inno. reum à denegatione publicationis, & aliis grauaminibus ex actis collegialibus non esset bona: quia f. causa est specificè exprimenda, quando appellatur ab interlocutoria. vide sup. decis. 388.

S V M M A R I A.

- 1 Causa probabilis veniendi contra testamentum quomodo excuset legatarium, ne legatum suum amittat.

DECISIO CCCCII.

In causa Roman. bonorum pro Francisco Balagusa contra Rochum, dubitauit 29. Maij 1551. an stantibus verbis donationis, ibi, donec aliter disposuerit: & aliis verbis testamenti, de pecuniis extan. in monte & ceter. Franciscus f. dicitur habuisse probabilem causam contraueniendi: & non dicatur cecidisse à legato. Et fuit resolutum, quod Franciscus habuisset probabilem causam contraueniendi, vt non dicatur cecidisse à legato. Tum primo, quia probabile fuit dubium, an appellatione vineæ veniret cannetum, ex eo quod eadem emptione & vinea & cannetum esset empta: Tum & secundo, quia cum 500. essent donati Francisco, donec aliter per ipsum Ioannem Franciscum donatum ordinatum foret, probabile dubium erat, an illa ordinatio debebat esse specialis, specialiter disponendo de ipsis 500. Tum & tertio, quia ex quo Ioannes Franciscus erat creditor in monte & in aliis creditis, & sic haberet alia credita, quoad proprietatem & vsum fructum, & in istis 500. tantum erat creditor quoad vsum fructum & Franciscus Balagusa esset descriptus in vita Ioannis Francisci, licet descriptio eius diceret quod ita demum haberet effectum, quando Ioannes Franciscus esset mortuus: tamen quia illa verba, sub nomine eius existentibus sub nomine Ioannis Francisci, quoad proprietatem & ad vsum fructum, licet Rota resoluisset contrarium, tamen probabiliter per Franciscum erat dubitatum: Ideo cum haberet causam probabilem dubitandi, non cecidit à legato suo.

E P I T O M E.

Intimatio legitima ex trina presentatione quomodo ad effectum deuoluendi causam non fuit iudicata sufficiens.

Prima Iunij 1551. in causa Giennen. Scholastria, proposuit dubium, An costet de aliqua legitima intimatione mandati originalis, quæ sufficiat ad deuolutionem causæ. Et cum in processu de partibus esset triplex presentatio mandati: Prima fuit die vltima Augusti 1548. in qua comparuit Voluentula Procurator substitutus; vt docuit per publica instrumenta: Et Domini tenuerunt, quod licet iste docuisset, quod esset procurator; tamen quia de mandato suo dicebat ante obitum Iuliani de Olmedo ad effectum, quod succedente obitu daretur possessio Scholastriae Io. Solano, cum tunc illo casu Don Gabriel de Sanza nullum in Scholastria ius haberet, quod dicta presentatio eam efficere non deberet, vt particularem: sed si eam afficiebat, id erat vt vnum de capitulo, & tamen contra eum vt particularem processum non erat. Secunda presentatio mandati fuit facta sub die 13. Martij 1549. quo tempore iam Iulianus obierat: cum mortuus esset 14. Martij. & licet Domini dicerent, quod illo tempore essent presentata capitulo instrumenta publica mandati & substitutionis: tamen notarius faciebat fidem de presentatione huiusmodi mandatorum: tum quia mandatum vna cum substitutione erant registrata: tum quia etiam tertio mandatum originale cum substitutione in calce hodie coram me productum erat: tum quia illa productio illorum mandatorum facta fuerat ad effectum vt notarius intimaret literas regressus, & processum fulminatum super illis ad effectum, vt daretur possessio procuratori Ioan. Solano, non autem ad effectum appellandi: cum etiam istud posset fieri sine mandato, videlicet, intimatio illa potuit efficere, vt Don Gabriel, qui erat presens in capitulo, iustam causam haberet non perscrutandi totum mandatum, videlicet an ad effectum appellandi sese extendere. Tertia autem presentatio mandati pro parte Io. Solano fuit sub die 22. Septem. 1548. quo die fuit appellatum: & isto tempore nulla fuit facta presentatio mandatorum, nec illorum repetitio in capitulo: quia Sebastianus Martinez procurator substitutus comparuit in capitulo, & fecit productionem cuiusdam scripti, & cuiusdam testimonij, in quo quidem scripto ponitur, quod iste Sebastianus Martinez dicebat, quorum mandati & substitutionis facio presentationem & ostensionem: & licet ista essent verba istius Sebastiani, tamen ipsi non erat credendum, cum notarius nõ faceret fidem de dicta presentatione, nec etiam faceret fidem dictorum mandatorum: & poterat esse, quod dicta mandata originalia non essent in manibus notarij: & quando fuissent, non tenebatur credere Don Gabriel illi verbali assertioni procuratoris id asserentis. Et ideo concluderunt Domini, quod ex ista trina presentatione non constaret de aliqua legitima intimatione sufficienti ad deuolutionem causæ. vide infra decis. 405.

S V M M A R I A.

- 1 Ratificatio solutionis extra tempus facta per procuratores creditoris an valeat.
- 2 Creditoris de solutione extra tempus facta, notitia eius ratificationem non inducit.

D. I. Putci.

O 2

DECISIO CCCCIII.

Die 9. Iunij 1551. in causa Oneten. releuationis indemitatis, proposui dubium, an constet ex actis de aliqua rarihabitione Aluari & Christophori ante diem tertiam Martij 1545. quae sit sufficiens ad exclusionem remissionis. Et fuit resolutum, quod non constaret: quia illa verba prolata per Augustinum de Saraualis in fine quitantie Camilli Saraceni, dum dicit, quod ipse non acceptabat solutionem in partibus factam: & quod erat hic satisfactus ab ipso Aluaro & Christophoro: & quod erat paratus dare literas suis procuratoribus in partibus, non nocebat: quia non constabat, quod de illis ipse Aluarus & Christophorus habuissent notitiam de solutione in partibus facta extra tempus: tamen talis notitia non inducebat aliquam ratificationem. Quia ipsi non habebant ratificare solutionem, sed Augustinus qui erat creditor. Et dato, quod ipsi habuerint notitiam, quod Augustinus non acceptauerit, non sequitur, quod ipsi acceptarent solutionem extra tempus factam: quia ad eos non spectabat talis acceptatio. Non obstat, quod dicebatur, quod ultra scientiam fecerunt etiam ipsi Aluarus & Christophorus actum posituum, videlicet acceptando litteram scriptam per Augustinum sub die 8. Octobr. 1544. in qua littera per August. scribitur Camillo, quod soluat pecunias procuratoribus Aluari & Christophori. Sed fuit responsum pro parte aduersa, quod non constet, quod de illa habuerint ipsi notitiam: & quod nec eam acceptauerunt. Cum Ferdinandus dictam litteram in actis produxerit, & sic illam Ferdinandus aliunde quam ab ipsis habuit. Non obstant ea, quae dicuntur per Aluarium & Christophorum in mandato facto 3. Martij 1548. dum faciunt mentionem de quitantiis & literis Augustini: quia de illis faciunt mentionem quoad hoc, ut Augustinus noluerit acceptare quitantias, non autem quoad hoc, quod ipsi acceptauerint literas, in quibus dicebatur, quod solucretur procuratoribus ipsorum.

S V M M A R I A.

1. *Heres protestationis biduo ante testamentum confectum interposita ignorans, an aditione sine beneficio inuentarij celebrata possit ipse aut causam ab eo habens venire contra factum aut quamcunque confessionem ex dicta aditione resultantem.*
2. *Testamentarium rerum dispositio facienda si est vana & fictitia, institutio quoque vana erit, & nihil operabitur, poteritq; heres contrauenire defuncti testatoris facto.*
3. *Aditio hereditatis si sit erronea non tenetur heres ad aliquod factum defuncti, & confessio ex eadem aditione resultans nulla est.*
4. *L. fin. C. de iure delib. quomodo procedat, & quo casu non.*
5. *Minor hereditatem sine tutore vel curatore si adeat, aditio ex defectu consensus nulla est, si deceptum se inueniat, & vtrum confectum sit inuentarium, necne, nihil refert.*

DECISIO CCCCIII.

In causa Romana castri Feliciani, dubitauit die 8. Iunij 1551. an stante protestatione biduo ante co-

fectionem testamenti factam, & aditione per Henricum dictae protestationis ignatum, sine beneficio inuentarij facta, possit hodie D. Henricus seu habes causam ab eo, aduersus factum Henrici seu quamcunque confessionem ex dicta aditione sine beneficio inuentarij resultantem, venire. Pro parte Dominae Helenae tria fundamenta fiebant. Primum erat, quod si Archiepiscopus protestatus fuerat, quod dispositio de dictis castris facienda esset fictitia, & colorata ad effectum, ne castra depopularentur a militibus Caesariis, ergo institutio de dictis castris facta erat vana, & nil debet operari: & sic Henricus post se venire contra factum defuncti, & eius confessionem a dicta aditione resultantem. Sed ad istud fundamentum respondetur, quod licet institutio fuisse quoad castra fictitia & simulata, tamen quoad reliqua erat valida, & respectu aliorum honorum institutio operari debebat: vt ex quo sine inuentario hereditatem adiurar. sibi erat imputandum, & idem contra factum defuncti deuenire non poterat. Secundum fundamentum pro parte Henrici adducebatur, quod aditio esset erronea: cum Henricus iuste crederetur maiorem partem hereditatis ad se spectare, hae vere spectaret ad alium, ex quo simulatae in illis castris instituerat, & in testamento expresse non inuenerat, & non obstante institutione volebat castra ad alium spectare. si quis mihi bona. §. pater Seio. versi. sed si mandauit. ff. de acquirend. hered. & quod dicunt Angel. Imol. & Paul. in l. si quis extraneus. §. sciendum. ff. de acquirend. hered. Deci. consil. 14. col. 1. in princ. & idem existente erronea aditione, non potest dici Henricus teneri quoquo modo seruari aliquod factum defuncti, neque etiam ex confessione ne resultant ex aditione, quae nulla est. l. 4. §. condemnat. ff. de re iudic. Et quia ad istas auctoritates non puto bene fuisse responsum, dum dicebatur, quod imputandum erat sibi, quia hereditatem non adiuit cum beneficio inuentarij, & sic Comiti Henrico videbatur ob stare l. fin. C. de iur. delib. Nam vide tur mihi, quod illa l. si. nihil facit. Nam illa lex praesupponit aditionem validam: & tunc stante aditione valida Imperator consulit, quod si quis non vult teneri ad onera, seu debita improuista, & incerto exitu obuentionia, quod tunc adeat cum inuentario: Sed in casu nostro dicit Henricus, aditio non tenuit a principio: cum putarem hereditatem adire, quia ex maiori parte inueni me esse institutum, propter auctoritates superius allegatas. Et stante aditione nulla, non refert, an inuentarium confecerim, vel non: sicut si minor hereditatem adisset sine tutore vel curatore, certe talis aditio ex defectu consensus est nulla: & tunc non attenditur, an sit confectum inuentarium vel non. Et ideo videtur mihi dubium restringendum esse, an ista aditio eo modo, vt fuit facta, sit erronea, & per consequens nulla. vide infra decif. 421.

S V M M A R I A.

1. *Scientia mandati concessi quam post trinam praesentationem sufficit ad deuoluendum causam ad Curiam in appellatione extraiudiciali.*
2. *Appellandi mandatum in appellatione porrigi & legi debet, vel saltem postea intimari, nec ille, contra quem appellatur, mandatum requirere tenetur, & n. s.*
3. *Notitiam habens unius partis mandati, an alterius quoque*

quoque notitiam habere presumatur, nec ignorantiam allegare possit.

4. *L. non est ferendus. ff. de transaction. quomodo intelligatur.*
6. *Gloss. in Clem. causam. de appellat. quomodo sit accipienda.*
7. *Appellatio si interposita fuerit per appellantem in appellatione absentia, necessarium est eam appellato intimare: si autem id fieri non possit, sufficit appellatum eius habere vel habere debuisse notitiam.*

DECISIO CCCCIV.

In causa Giennens. Scholastriae, die 8. Iunij 1551. dubitauit, an probetur talis scientia Don Gabrielis de mandato concessio per D. Io. Solano ad appellandum, quod sit sufficiens ad deuolutionem causae contra Don Gabrielem: vel responsio per capitulum procuratori Io. Solano facta sit sufficiens ad deuolutionem dictae causae. Nam praesentatio mandatorum facta die vlt. Augusti 1548. dum intimauit Bullas processus, & mandata, fuit facta ad effectum, vt sibi daretur possessio post mortem Iuliani: & licet capitulum & singulares possent credere, quod intimans haberet mandatum ad illum actum, tamen non tenebatur capitulum, nec singulares credere, quod procurator haberet mandatum ad actum appellandi: cum quis non teneatur istud perquirere. Sed quando appellatur, debeat mandatum porrigi, vel legi: Quod in casu isto tempore appellationis non fuit factum. Et idem fuit dictum in secunda praesentatione, facta 18. Septembris 1548. per obitum Iuliani: dum fuerunt praesentata mandata petendo possessionem sibi tradidit: quia poterant credere capitulum, & singulares, quod ad illud mandatum haberet: & ideo etiam tempore appellationis eandem productionem mandatorum debebat facere quod non fuit factum: sed tantum procurator dixit verbo, quod faciebat ostensionem & productionem mandatorum in cedula per eum exhibita. & notarius non attestabatur, quod talem ostensionem & productionem fecisset. Non obstat, quod dicebatur pro parte Ioan. Solani, quod si capitulum & singulares habebant notitiam de mandato quoad illam partem traditionis possessionis, quod non poterant allegare ignorantiam quoad aliam partem appellationis, videlicet, quod procurator haberet mandatum ad appellandum, ad text. in l. non est ferendus. ff. de transact. quia fuit responsum, quod in l. non est ferendus. ille transgens habuerat notitiam de testamento, quia non visis cognitisque verbis testamenti transigi non potest, l. de his. ff. de transact. Idem nil mirum, si non poterat dicere, partem vidi, aliam non. Item in l. non est ferendus. ille generaliter transegerat super contentis in testamento: & idem non poterat dicere, quod super contentis ip prior parte, & non in posteriore parte. At in hoc casu quando mandata fuerunt producta super traditione possessionis, licet quod ad illum effectum quis teneretur videre, an haberet mandatum, tamen non teneretur reliqua videre: & potuit absque visione credere, quod mandatum ad illum effectum haberet. Sed cum tempore appellationis mandata non forent intimata, non tenebatur ipse perquirere, si in mandatis primò productis facultas appellandi adesset: cum debeat tempore appellationis porrigi, vel perlegi, vel saltem post intimari,

Clem. causam. de appel. Nec reperitur, quod sufficiat ante appellationem mandatum ad alium effectum intimasse, si tempore appellationis de tali mandato non fuit admonitus, per ea quae dicit Bar. in l. furioso. in vltimis, de re iud. quando fertur sententia contra presentem, quia necessarium est, quod ad hoc moneatur. Non obstat notitia, quae allegabatur pro parte Io. Solano in comparitione, quam fecit Gabriel de Senara in capitulo die 19. Septembris. dum dicit, quod per partem in tempore nec in forma opponebatur: quia dicendo per partem, videbatur Gabriel fateri, quod comparens pro parte Io. Solano die 18. Septembris. erat procurator, si erat pars. quia fuit responsum, quod ad illum actum petitionis possessionis potuit credere, quod ille esset procurator, sed non tenebatur credere quod actum appellationis: & illa verba, quod darent eum in competitorem, non excluderent nouam citationem, & omnia quae de iure erant necessaria. Non obstat. 4. loco responsio capituli, dum dicitur in primo respondendo procuratori Io. Solano: quia illa verba erant notarij, non capituli, vt apparebat ex lectione dictae responsionis: & illa verba, quae dabant ipsum in competitorem, & prosequeretur appellationem, restringebantur, prout iuris fuerit, prout etiam in responsione dicebatur. Non obstat. 7. gloss. in Clem. causam. in verb. plana & certa, dum dicit: certa dicit, vt indubitanter sibi sit vel esse debeat: ergo ex productione mandatorum facta in aliis praesentationibus, pura vlti. Augusti, 1548. vel 18. Septembris. eiusdem anni indubitanter esse sibi debebat, & quia gloss. dicta verba prosequendo declarat, quando postea dicit: postea autem hoc constare, quia super appellatione consuluit aduocatos, amicos, vel simili modo, forte per amicum proprium, vel amicum appellantis sibi plenè fuerit intimata: quia dicta gloss. iuncta ad d. Clem. causam. loquitur, quando appellatio sit interposita per appellantem in absentia appellati: & tunc requiritur, quod intimetur appellato: quod si per potentiam non possit intimari, sufficit, quod appellatus habeat, vel habere debeat notitiam. quod est, quando consuluit super appellatione aduocatum, amicum, vel sibi vel proprium amicum, vel per amicum appellantis fuit intimatum: quod in casu nostro non fuit. Nam non constat, quod Gabriel super mandato consuluerit aduocatos, vel amicos, nec ei de mandato quicquam per amicum proprium, vel appellantis aliquid fuerit intimatum. vide supra decif. 401.

S V M M A R I A.

1. *Legatum agnatum an probetur ex possessione legatarij ante & post publicationem testamenti.*
2. *Legatarius ex titulo legati possidere presumitur, si alius validus non appareat titulus.*
3. *Defuncti voluntati quomodo contrauenisse censetur legatarius, sic vt à legato cadat.*

DECISIO CCCCVI.

In causa Romana legati pro Rocho contra Vala glossam, dubitauit, an ex actis constet, quod Baptista ante & post publicationem testamenti possederit, vt dicatur propterea agnouisse legatum vineae, & ideo teneatur dimittere 500. non obstat renouatione confessionis, de qua in actis. Et fuit resolutum.

lurum, quod non probatur, quod Baptista agnouisset legatum: quia de legato nullibi apparebat, nisi in responsione data per procuratorem, quam confessionem Baptista reuocauerat: cum constaret de possessione vineæ post obitum Io. Francisci, & de nullo alio titulo valido appareret, quam de titulo legati, quod præsumeretur vigore illius tituli possidere, ad quædam mulier. ff. de rei vend. Quia fuit responsum, quod illud erat in dubio: Sed hic eramus in casu claro, in quo apparebat ex articulis medio iuramento datis per Valag. quod ipse possidebat ex titulo donationis, & non ex titulo legati: & licet de de illo titulo donationis non appareret, sufficit, quod ipse Io. Baptista putaret ex illo titulo possidere. Et in omnem euentum, & ex protestatione per procuratorem facta, etiam quod non esset reuocata, & ex articulis datis constabat, quod Baptista possederat vineam contraueniendo, & non acquiescendo voluntati testatoris, quia in omnibus locis dicit, quod possidet vineam, & creditum montis, quod prius agnouerat, utputa cum per duos dies ante obitum Io. Francisci, foret descriptus in monte, quod illud creditum volebat vna cum vinea retinere, & sic contraueniendo voluntati Ioan. Francisci defuncti, & ideo factis erat, quod caderet à legato.

S V M M A R I V M.

- 1 Legati portio amissa an accrescat conlegatario an heredi, mens testatoris est consideranda.

DECISIO CCCCVII.

1 De 19. Iunij 1551. in causa Roman. legati pro Rocho contra Francisc. Valag. dubitauit, an portio vineæ habitæ accrescat Francisco. Et fuit resolutum, quod non accresceret, sed ex mente testatoris, qui reuocauit omnia præcedentia, videlicet donationem testamenti præcedens quocumque; ad vilitatem heredis, ut esset pinguior hæreditas, in fauorem heredis: & ideo testator mandauit, quod legatarij deberent assistere testamento, quatenus legata consequi vellent: quod attenda tali mente testatoris illa portio debeat accrescere heredi, non autem coniuncto, per ea quæ dicit Bart. in l. post legat. §. amittere. nu. 2. ff. de his quib. ut indig. & Bart. in auth. de hæ. & Falcid. §. si quis autem non impletis. col. 2. vers. sed illud verum est.

S V M M A R I V M.

- 1 Seruus Domini qui raptus adest, an ex raptu teneatur.

DECISIO CCCCVIII.

1 De 22. Iunij, 1551. in causa Parmens. status propo sui dubium, an Pasainus tanquam socius in raptu Catharinæ iuxta formam eius dicti repellatur à testimonio in causa, de qua agitur. Et fuit resolutum quod ex quo Pasainus erat seruitor Bernardini, cum quo Bernardinus non erat verisimile quod consilium raptus communicasset: quia seruitor sequitur dominum quocumque vadit, quod poenæ contra auxiliantes in raptu non habeant locum in casu isto, & tunc magis cum à tempore raptus ad tempus depositionis legitimum tempus esset

elapsus, & non fuisset processum contra Pasainum, neque de tali delicto fuisset inquisitus.

S V M M A R I V M.

- 1 Mandatum ad recipiendum solutionem quando procuratoribus datum non censetur.

DECISIO CCCCIX.

1 In causa Oueten. releuationis indemnitas, dubitauit die 22. Iunij 1551. an ex epistola producta veniant condemnandi Christophorus & Aluarus. Et fuit resolutum, quod venirent condemnandi: quia ex ea apparebat de ratificatione facta per eos acceptando illam literam ab Augustino de Craualis, sub die 8. Octob. 1544. in qua dicebatur, quod solueretur procuratoribus Aluari & Christophori: & tamen illam cessarunt mittere vsque ad diem 15. Martij 1545. Non obstat, quod in literis dicebant Aluarus & Christophorus, quod Ferdinandus in partibus solueret, & recuperaret à Camillo pecunias etiam solutas: quia Ferdinandus non poterat recuperare absque mandato Augustini & Augustinus dederat mandatum ad recuperandum procuratoribus Christophori & Aluari: & isti Christophorus & Aluarus sub die 3. Martij 1545. constituerunt procuratores particulares ad exigendum in partibus: & ideo epistola, in qua dicebatur, quod Ferdinandus exigeret, non dabat mandatum ipsi Ferdinandus, quod nomine eorum exigeret: & quando dedisset mandatum, fuit nimis tardè, cum Camillus de ea decoxerit postea sub die 18. Aprilis, 1545.

E P I T O M E.

Retrocessio si est nulla, remanet ius in resignante.

S V M M A R I A.

- 1 Provisio per resignationem ab altero faciendam an possit canonizari, etiam si petita sit remissoria.
2 Regressus sub male expressum valorem sit nullus, non abdicatur ius à resignante.
3 Regulæ publicandis, etiam ex regressu nulliter seruato excusatur.

DECISIO CCCCX.

1 Propositi 26. Iunij, 1551. in causa Pábilonen. Prioratus dedi mandatum, an f. provisio Ludouici per resignationem Sanctij facta possit canonizari, non obstante, quod pro parte Io. de Balancha petitur remissoria. Et fuit conclusum, quod provisio Ludouici per resignationem, in qua erat expressus valor 430. duc. posset canonizari: quia si regressus seruatus in retrocessione facta per Ludouicum in fauorem eiusdem Sanctij erat nullus, eo quia in ipso erat malus valor expressus: (nam fructus erant expressi ad valorem 150.) & cum retrocessio esset facta seruato regressu, si regressus non erat validus nil erat abdicatum à Ludouico: & ideo Ludouicus poterat vigore resignationis in eum factæ capere Prioratū. Non obstat f. regulæ publicandis, quia ex quo Ludouicus cesserat seu retrocesserat in fauorem Sanctij, licet nulliter, tamen, quia quælibet causa excusat à poenâ, stante dicta retrocessione, erat Ludouicus excusandus à poenâ regulæ: & stantibus istis remissoria non erat concedenda Io. Balancha.

S V M M A

S V M M A R I V M.

- 1 Testes in probanda domus ruina qui ei interfuere, in restitutione quando non sunt idonei.

DECISIO CCCCXI.

1 Eadem die dubitauit in vna Anagnina castri Lancati, an testes de Lancato sint idonei testes in causa restitutionis pro illis de Annibalis: & an testes, qui interfuerunt ruinae, sint idonei testes pro Luca & Iatis consortibus? Et fuit resolutum, quod illi de Lancato essent idonei testes, eo quia nullus poterat melius deponere, quam ipsi de Lancato, qui essent tempore ruinae possessionis: quia nullum lucrum ex eo ipsi consequerantur, siue essent illi de Annibalis, siue illi de Comitibus. Econtra verò fuit dictum, quod illi, qui interfuerant, eo quia criminosi de per se non erant idonei testes, sed administratiue cum aliis. Non obstat, quod Prosper potuisset recuperare naturalem rationem ciuili, & ideo potuit secum milites adducere: quia fuit responsum, quod verum erat, quod illud poterat, sed non licuit Prospero, & militibus deripere bona, interficere, incendere, & castrum solo equare. Et ista ratione erant criminosi, & ideo de per se non erant idonei, vide infra decisi. vltim.

E P I T O M E.

Ecclesiam fundare quomodo quis dicatur.

DECISIO CCCCXII.

1 Eadem die 26. Iunij, 1551. in vna Malicitan. decernarum dubitauit, an ex quo narratum fuit, quod Io. N. proponebat Ecclesiam parochialem edificare, erigere, & fundare de propriis bonis in oppido de Oluera, possit dari absolutoria, aliter non iustificata narratiua, quam per testes legendos in Rota. Et fuit resolutum, quod ex testibus iustificabatur narratiua: cum ipsi dicerent, quod Comes de Vregna dederat Mosquit, ex qua facta erat Ecclesia, & ampliauerat eam, iungendo duas domos, & faciendū Capellam magnam: & ille, qui dat domum, ut ex ea Ecclesia fiat, dicitur fundare Ecclesiam, ut per Rochum in tract. iuris patron. in vers. & fundauit. in 9. q.

S V M M A R I V M.

- 1 Retrocedens cum verbis, seruato sibi accessu, & non aliter, si sciens in supplicatione falsum expressit valorem, an sub pretextu isto, quod noluerit cedere nisi accessu valide seruato, possit ad primam suam redire provisionem.

DECISIO CCCCXIII.

1 De 1. Iulij, 1551. dubitauit in causa Pampilon. Prioratus, an retrocedens cum verbis, seruato sibi accessu, & non aliter, qui sciens in dicta supplicatione expressit falsum valorem, possit velle redire ad suam primam provisionem sub pretextu dictorum verborum, quod noluerit cedere, nisi accessu sibi validè seruato, stantibus præter-

tim regulis de ann. & de public. resign. Et fuit dictum, quod regula de ann. isto casu non obstat, quia retrocessio facta per Ludouicum erat facta in fauore possessoris: regula verò loquitur quando sit in fauore alterius, qui non est possessor: Sed quoad regulam de publicandis his Domini dubitauerunt, data scientia ipsius Ludouici in expressione, quia decisi. Casad. 27. super regulis, quod cedens infradictus non teneatur ad publicationem, videtur intelligenda de cedente in alium validè: secus quando scienter inualidè: alius aperta esset via fraudibus, ut quilibet, qui nollet publicare, resignaret nulliter: & ideo quæ est istud dubium probabile, fuit remissum ad Calend. Octob. sed quia ista sententia non probabatur ex isto capite, fuit mandatum, quod causa expediretur.

S V M M A R I A.

- 1 Possessio pendente ad appellandum termino capta, si sententia nulla sit, attentata dicitur.
2 Claus. appellatione remota si procedatur, nihil operatur, ubi quis notoriè grauatur.
3 Restituendus si multis sit implicitus vitis, ad evitanda scandala, non restituatur, sed sequestranda est ad manus Rote, nisi alio modo evitari possit sequestrum ex breui perpetuum imponente silentium.

DECISIO CCCCXIII.

1 Eadem die 1. Iulij, 1551. in causa Mantuan. prioratus, propo sui dubium, an possessio capta per Monnetrum tanquam attentata sit reuocanda, vel desuper decernendum sequestrum: an verò dictus Petrus possessor sit absoluendus ab hac molestia: Et quia septem vel octo testes præsupponebantur validè examinati, utputa Benedicto citato in contumaciam per afflictionem ad valuas prioratus, & isti testes detegebant malam vitam ipsius Cropelli. Et postea quam f. Cropellus comparuit per legitimum procuratorem, & petit testes repeti cum interrogatoriis, & dilationem ad faciendum defensionem tuas, & testes non fuerunt repetiti, nec dilatio data, immò statim lata sententia priuatoria, & pendente termino ad appellandum erat capta possessio. Domini dixerunt, quod propter denegatam defensionem, sententia videbatur nulla: & tam propter dictam nullitatem, quam etiam quod possessio erat capta durante termino ad appellandum, quod possessio esset attentata. Et licet f. in breui diceretur, quod procederet appellatione remota, tamen dicta clausula nihil operatur, ubi quis notoriè grauatur, ad glo. iunct. text. in l. ex conquestione. de resti. spol. & not. in c. pastoralis. in princ. de appellat. Et licet ista possessio esset attentata: tamen quia per testes probabatur, quod f. Benedictus erat multis vitis implicitus, dixerunt Domini propter vitandam scandalum, quod non erat restituendus, sed possessio sequestranda ad manus Rote, nisi istud sequestrum posset evitari ex illo Breui, in quo imponitur perpetuum silentium ipsi Benedicto. Vide etiã an Benedictus fuerit à principio citatus personaliter, ex quo causa est priuationis, & sufficiant diligentia facta à principio: quia isto modo si non sufficienter fuerent testes contra ipsum examinati.

S V M M A R I V M.

- 1 Diligentia extrajudicialis quomodo in fructuum perceptione probetur facta esse.

DECISIO CCCCXV.

Adem 1. Iulij, 1551. in causa Mantuana fructuum adubitaui, an Reuerendissimus Pisanus...

EPITOME.

Procurator constitutus ad exigendum confitens se recepisse, quo casu praedictus constituitur.

SVMARIA.

- 1 Procurator datus ad recipiendum & exigendum confitendo se recepisse & exegisse non praedictat principali...

DECISIO CCCCXVI.

Prima Iulij 1551. in vna Maioricens. seu Rodiens. pecuniaria pro religione contra Matthae. Tagamauer...

nem, & in triennio, quod superuixit post confessionem factam per procuratorem, non apparebat de aliqua contradictione ipsius Gualielmi...

SVMARIA.

- 1 Creditum an sub eodem hereat territorio, in quo celebratus est contractus. 2 Debitoris magis quoad territorium, quam creditoris consideratur persona...

DECISIO CCCCXVII.

IN vna causa Amatricis coram me penden. extra Rotam inter illos de Franchis ex vna, & communitatem Amatricis ex alia, tota difficultas reducebatur...

regum, per text. in l. 2. C. de bo. praescrip. Nec obstat, quod ille textus loquatur in deportatis...

SVMARIIVM.

- 1 Fructuum valor ad quem quis condemnatus est, quomodo sit probandus.

DECISIO CCCCXVIII.

IN Pientin. liquidationis fructuum die 5. Octobris, 1551. coram me fuit resolutum, quod stante confessione Ioan. de Venturis...

valebat 100. ducen. & alius testis pro parte Ioan. de Venturis dicebat, quod in illis partibus audiuit a pluribus personis...

SVMARIA.

- 1 Regula de non tollend. iur. quasit. an noceat ei, qui gratiam habet restrictam. 2 Gratia aliis fieri solita si habenti gratiam restrictam denegatur...

DECISIO CCCCXIX.

NONa Oct. 1551. in causa Adrien. denegationis fructuum, propositi dubium, an i regula de non tollendo ius quasitum noceat Dom. Sebastiano...

SVMARIA.

- 1 Articuli pro remissoria producti an prosint & sint releuantes & num. 4.

- 2 Ordinarius non potest beneficij resignationem admittere ab illo, qui ab ordinario est exemptus, antequam illam Papa approbet & admittat.
- 3 Beneficium superveniente noua prouisione non vacat, si ordinarius resignationem admittere non potest: & noua prouisio facta vacationis mentione est subreptitia.
- 4 Notarius laicus non potest coram se resignantis clerici renuntiationem admittere.

DECISIO CCCCXX.

Die 12. Octob. 1551. in causa Leodien. Canonica-
 1 tus Sancti Martini, dubitauit, an f. articuli pro
 remissoria per Liuinum producti profint, etiam si
 probarentur eum releuare, attento maxime, quod
 Leonardus erat cantor in Capella, & familia-
 ris Papæ. Et pro parte Nicolai contra Liuinum,
 quod non essent releuantes, adducebatur decis.
 Bilsg. 4. de renun. & 573. quidam Cardin. in antiqui-
 2 vbi dicitur, quod f. ordinarius non potest admittere
 resignationem beneficij illius, qui erat exemptus
 ab ordinario: & in casu nostro Leonardus, quia can-
 tori non solum beneficium erat referuatum, sed
 etiam ipse erat exemptus propter priuilegia cantorum:
 3 unde ordinarius non potuit resignationem
 admittere: & si non potuit, beneficium f. non vacat
 tempore, quo superuenit noua prouisio ipsi Leuino:
 & ideo noua prouisio superueniens, in qua fit mentio
 de vacatione, erat subreptitia. Sed istis non obstantibus
 per eandem decis. fuit resolutum,
 4 quod articuli f. essent releuantes: quia licet non potest
 ordinarius admittere dictam resignationem, illud est
 verum, antequam Papa illam resignationem approbet,
 & admittat. Et in noua prouisione sunt verba generalia,
 siue præmissa siue alio quouis modo vacet, etiam coram
 notario & testibus: & certum est, quod f. notarius,
 cum sit laicus, non potest admittere resignationem
 clericorum coram eo resignantis. Et propter verba
 generalia patet, quod Papa illam resignationem
 admittit, ita vt in casu isto: & istud dicunt illæ
 decisiones, si bene videantur.

EPITOME.

Aditio hereditatis tanquam erronea est nulla, & l. fin. C. de iur. delib. non habet locum.

DECISIO CCCCXXI.

In vna Roman. castri Feliciani, die 26. Octob. 1551.
 1 proposui dubium, an stante donatione & protestatione,
 ac testamento Archiepiscopi, in quo Henricus
 f. institutus fuit in castris Morlupi, Fiani & Feliciani,
 aditio Henrici de huiusmodi facta institutione
 ignari tanquam erronea, sit nulla, & ei non obstat
 l. fin. C. de iur. delib. Et in facto est sciendum,
 quod Archiepiscopus de ann. 1526. donauerat
 donatione inter viuos ista tria castra Dom. Ioann.
 Francisc. Comiti Pitigliani. Postea de anno 27. cum
 esset infirmus, & volens condere testamentum, in
 quo volebat instituire heredem vniuersalem Henricum
 Comitem Nolæ, biduo ante confectionem testamenti
 fecit quandam protestationem coram notario & duobus
 testibus, quod per quamcunque dispositionem per
 eum in fauorem Henrici facien-

EPITOME.

Transumptum extractum ex registro Camerae quo casu non facit fidem.

DECISIO

S Y M M A R I A.

- 1 Legatarij a legato suo cadentis portio an collegatario, an vero hæredi accrescat.
- 2 Legati onus, quod in alio consistit, per alium impleri potest: sed, si adimplenti accrescere alterius portio.
- 3 Onus vnicuique legatariorum nominatim impositum non transit ad alterum, nisi consistat in dando.
- 4 Onus acquisitioni legati appositum ad alium non transfertur.

DECISIO CCCCXXIII.

In causa Rom. legati seu vineæ pro Rocho contra
 1 Frañiscum Balagussam, proposuit dubium die 4.
 Octob. 1551. an ex f. deductis colligatur mens testatoris,
 quod voluerit portionem vineæ accrescere coniuncto
 collegatario, aut hæredi, vel saltem sit aliquod onus,
 cum quo ipsa portio accrescere debeat. Et incipiendū
 a secunda parte dubij, fuit resolutum, quod esset tale
 onus, cum quo portio debeat accrescere. Nam certum
 est, quod testator grauauit legatario: supradictos, &
 quemlibet eorum, vt deberent assistere presenti
 testamento: in quo testamento testator quæcunque
 donationes reuocauerat, ad effectum, vt ille ad heredem
 spectarent. Et ideo licet quoad formalitatem verborum
 illa verba, quod legatarij, & quilibet eorum debeat
 assistere, videtur onus personale, & respicere personam
 cuiuslibet legatarij: ita quod tale onus non potest
 impleri per alium: cum consistat in faciendo, & non
 contrariuentiondo: tamen quoad effectum illa verba
 continent onus in dando. Nam reuocata donatione
 tenebatur Toñ. Baptista dare 500. si volebat
 2 portionem legati: & cum f. istud onus consistat in
 dando, potest per alium impleri, & sic portio accre-
 scit Franc. cum onere dandi 500. & ita colligitur ex
 his quæ dicit Corne. in l. vnica s. ne autem. nu. 2. & 3.
 de cad. toll. cuius dictum sequitur Bald. ibidem ante
 Corn. nu. 3. & 59. sic si Baptista agnouisset legatum,
 non est dubium, quod hæres ratione illius portionis
 habuisset 500. Ergo si portio accrescit Francisco,
 debet accrescere cum onere suo, secundum Croc. in
 lre coniuncti. num. 105. & ibi Rip. nu. 194. de leg. 3.
 Non obstat, quod pro parte contraria dicebatur,
 quod onus esset personale, id est, assistere & non
 contrariuentiondo: quia prout verba sonant, verum est:
 sed quoad effectum non respicit personam, sed consistit
 in dando, quod per alium impleri poterat. Nec quicquam
 facit, quod sic Franciscus duplici onere graua-
 reetur: primo pro portione sua in dimitendis 500.
 & pro alia portione in alijs. Quia fuit responsum,
 quod illud procedit, ex quo Franciscus vult habere
 duas portiones, nimirum si duplicatum onus sentit.
 3 Non obstat, quod onus nominatim vnicuique legatariorum
 esset impositum: & ideo non transit ad alium
 per iura, quæ allegabantur in inform. Quia fuit
 responsum, quod non est verum, quando onus est in
 dando, vt supra, ex quo per alium potest impleri.
 4 Non obstat etiam, quod f. onus sit impositum
 acquisitioni legati: cum testator dixerit, & quatenus
 legatum consequi velint, &c. & quando onus est
 impositum acquisitioni legati, non transfertur in alium,
 secundum Socin. consil. 236. col. 2. versic. aliquando. vol. 2. per text. in
 l. pen. s. si de leg. 3. Respondetur, quod ille text. & consil.
 Socin. non faciunt ad casum nostrum. Nam nos habemus
 conclusionem, quod in iure accrescendi portio

In causa Toletan. decimarum die 26. Nouembrijs, 1551. proposui dubium, de quo supra, nisi quod post illa verba, ex lapsu æannorum, addidi, & statim literis Alex. vltimo productis ex archiuis regibus per iudicem compulsorem extractis, in quibus Alex. sub data 4. Idus Nouembrijs, 1550. afferit concessisse duas partes decimarum regibus, & tertiam ecclesijs, de cuius bulla data fit mentio in dicta erectione ecclesiasticum, & sumptu dictarum literarum Alexan. ex Camera extracto, quod fuit registratum in libris Camerae ex Camerali decreto pendente lite & scripturis, pro parte Archiepiscopi nouissime productis, an ex omnibus simul iunctis probetur præcedentia literarum Alex. de quibus non apparet ad conuersionem. In ista positione casus fuit oblitus facere mentionem de sumpto literarum Alex. extracto per compulsorem, sed tantum fecit mentionem de sumpto literarum extracto ex Camera & registrato in libris Camerae ex decreto Camerali. Et fuit dictum, illud sumptum licet sit registratum in libris Camerae nullam tamen fidem facere: quia si illud in partibus extractum lite pendente, & ex libris regis parte non citata non faciebat fidem: ergo nec istud registratum ex illo: & ita fuit resolutum contra Ducem, quod non probaretur præcedentia literarum.

S Y M M A R I A.

- 1 Transumptum vigore compulsorium generalium in partibus extractum an sit in forma probanti, sic vt conuentionem cum alijs coniecturis semiplenis fidem faciat de decimarum terijs a papa concessis.
- 2 Transumptum valide quidem sed non ex originali & per notarium publicum collationando extractum fidem non facit.

DECISIO CCCCXXIII.

Postea 30. Octobris, 1551. in eadem Toletan. decimarum posui dubium, an transumptum Bullæ Alex. sub data 4. Idus Nouembrijs, 1550. de quo in paruo registro de partibus fol. 53. vigore compulsorium generalium in partibus extractum sit in forma probanti, ita vt conuentionem cum alijs coniecturis datis in præcedenti dubio probet præcedentiam literarum Alex. ad conuersionem: & sic in isto dubio dubitauit particulariter de eo, quod omiseram in præcedenti dubio informationis casus. Et Dd. primo inclinabant pro nullitate istius sumpti extracti in partibus per compulsorem, ex quo in prima citatione non erat inserta facultas iudicis delegantis, cum esset in longinquis partibus, iuxta not. in cap. cum in iure peritus. de offic. deleg. 2. Sed vltius præsupposita f. valida extractione dicti sumpti dixerunt Dd. quod illud sumptum dato quod per compulsorem esset valide extractum, tamen non probaret, ex quo est extractum ex libris regis, & non ex originali: & sic sumptum ex sumpto: quo casu non probat, Purpur. auth. si quis in aliquo. C. de eden. lmo dixerunt Dd. quod cum illud sumptum esset simpliciter registratum in libris regis, & non per notarium publicum, qui diceret esse collationatum cum originali, dixerunt, quod esset simplex copia, & ideo nullam fidem faciat.

portio accrescit portioni cum onere suo: Socin. autem loquitur in legato relicto vni cum onere, an si tale legatum transferatur in alium, censeatur cum onere translatum: & sic diuersa materia. Et ita postquam fuit decisum secundum dubium, quia ponebat gladium ad radicem, & ex eo constabat, quod Franciscus tenebatur ad onus impositum Baptista: non fuit ulterius quaesitum super prima parte dubij.

EPITOME.

Operarius effectus titularis Canoniciusque non dicitur habere duplicatam portionem.

DECISIO CCCCXXV.

Adem die 4. Nouembris 1551. in vna Caesaraugustan. subreptionis literarum seu operariarum dubitauit, an ratione gratiae, vbi confertur Michaeli operaria in titulum, quam habebat in commendam, sibi debeatur portio canonialis, quam etiam operarij titulares non solent habere: Et casus erat, quod Michael Ortiz habens in commendam operariam, quae est officium in ecclesia Beatae Mariae de Pilari ordinis Canonico regularium ciuitatis Caesaraugustanae impetrauit a Papa, vt postquam habitum per religiosos dictae ecclesiae gestari solitum & professionem emisisset, quod haberet operariam in titulum, & vteretur omnibus priuilegijs, & iuribus, quibus reliqui Canonici dictae Ecclesiae vtuntur, & poiuntur; & postea dicebatur in gratia, quod possit eligere personam in dignitate vel Canonicatu constitutam, in manibus cuius habitum suscipere & professionem emitte possit: & postquam illud fecisset, quod aggregaretur consortio Canonico regularium derogatione statuti de certo numero Canonico regularium, &c. dato quod ibi non esset certus numerus, sed numerus indeterminatus Canonico regularium: & sic ex ista gratia dicebat Michael Ortiz, quod cum ipse vltra quod habebat operariam in titulum, efficeretur Canonicus, statim quod erat Canonicus vltra fructus operariae debebat habere portionem Canonicalem: cum statim quod est Canonicus debet habere talem portionem, secundum Abbat. in capitulo dilectus. de praebend. Sed contrarium fuit resolutum, quia in dubio non praesumitur duplici onere velle eundem respectu vnus grauare: & ideo operarius vel debebat esse contentus fructibus operariae, ex quo illi fructus pro vita operarij erant assignati: vel portione Canonicali. Nam statim quod operarius professionem emittebat, statim erat Canonicus regularis, licet illud officium operarij vltra Canonico regularium haberet. Non tamen ideo duplicatam portionem habere debebat. Nam in istis regularibus, dato, quod quis sit professus, & etiam officium in Monasterio habeat, non tamen per hoc duplicatam portionem consequitur.

EPITOME.

Pendente iudicio caducitatis iniusto potest quis de nouo in commissum incidere.

DECISIO CCCCXXVI.

Adem die 4. Nouembris 1551. coram D. Anton. Augustino fuit resolutum in vna Bononien.

locationis pro Bentiuolis contra Peregrinos, quod licet Bentiuoli ab initio iniuste egissent ad caducitatem bonorum locatorum ob census non solutos, tamen quia pendente lite super illo iudicio iniuste moto cessauerant per biennium soluere, quod statim commissione de nouo impetrata per Bentiuolos, super noua caducitate, quod Peregrini dicebantur lite pendente in commissum incidisse, per decis. Cap. 16. & iura ibi alleg. Nam in l. si rem. §. fin. de pign. act. ibi ab initio iudicium erat iniuste motum: & tamen ibi conualidabatur, ita & hic. Nam dato, quod Bentiuoli ab initio iniuste egissent: tamen cessantibus Peregrinis biennio soluere, causa iniusta agendi efficiebatur iusta: & ideo data de nouo iurisdictione, prout erat data, Peregrini erant declarandi in commissum cecidisse. Nec obstat quod Peregrini dicerent eos excusari, ex quo Bentiuoli semper egerunt ad caducitatem perendo rem & fructus: & ideo excusari debebant ipsi, si pensionem interim non soluerent, quasi ipsi non seruauerint instrumentum. Sed potius dicerentur Peregrinos molestatos: quia tunc fuit responsum, quod cum ipsi in bonorum possessione non molestarentur, sed ipsis fruerebantur, licet Bentiuoli etiam falsa causa adducti agerent ad caducitatem, tamen Peregrini, qui nitebantur contractui & instrumento emphyteosis, de cuius natura est, quod emphyteota pensiones etiam non interpellatus debet offerre, l. 2. C. de iur. emphyt. debebant soluere, vel saltem offerre legitime: aliter sequeretur magnum inconueniens, quod Peregrini niterentur validitati contractus & instrumenti fructum percipiendo, & tamen debiti canonem non soluerent. Et ideo fuit dictum, quod videtur, an Peregrini aliquam aliam excusationem habere possent, quare non soluerent.

EPITOME.

Regul. de verisimili, opponens tenetur probare quod impetratio praecedat obitum.

DECISIO CCCCXXVII.

Coram D. Rossanen. die 13. Nouembris 1551. in vna Cremonensi S. Petri fuit dubitatum, an onus probandi verisimilem notitiam obitus incumbat impetranti vel danti de regula. Nam ex quo constabat, quod obitus praecedebat impetrationem & aduersarius obiceret tantum temporis non intercessisse inter obitum & impetrationem, vt verisimilis notitia obitus haberi potuerit: & praeterea opponeret de regula, de non verisimili notitia, propterea ipse debet probare, cum sit fundamentum intentionis suae: & quod sit mere negatiua, siue agat siue excipiat, Innoc. in c. super his. de accusat. Barr. in l. in illa. de verb. obligat. Maxime quia praesumitur pro impetrante, quod impetratio sit valida, & legitimo tempore facta, Barr. in l. non solum. §. sed & probari. ff. de no. oper. nuoc. & quod dicit Deci. in c. in praesentia. in 10. not. de probat. Abb. in cap. viduam. de regul. Propter quod dixit Cassad. decisio. 3. super regul. quod si constat de commissione causa, & literarum expeditione, & non constet, quod fuerit prius impetrata commissio, quod literae praesumuntur expeditae tempore legitimo, & sic ante Commissionem, quod voluit idem Sarnen.

Sarnen. in regul. de non iudic. iuxta form. sup. pl. q. 15. & in compend. resign. num. 54. Non obstat, quod Sarnen. testetur in reg. de veris. not. q. 6. quod contrarium fuit tentum: quia non fuit tenta illa decisio: & expresse reprobat per praedictas rationes, & alias, de quibus in informatione.

SVMMA RIA.

- 1 Testes numero pares & super eadem re diuersi deponentes, quinam sint preferendi & num. 3.
- 2 Testis deponens de visu in tempore immemorabili quomodo sit intelligendus.
- 4 Nota in libro Camerae reperta quando non probet.

DECISIO CCCLXXIII.

In causa Castri Lancati disputata coram me de Imense Iunij 1551. postquam iura Cardinalis Annibalis habent octo testes, probantes, quod in transitu Regis Caroli ipsi Annibali erant Domini & possessores Castri Lancati: & quod Prosper expulit eos: qui postea recedens cum exercitu ipsius Regis Caroli, versus Neapolim, reuersi sunt in Castrum, & expulerunt officiales positos ibi per Prosperum: & Prosper rediens a regno Neapolis videns rebellionem ad Castrum Lancati accessit, illud expugnauit, & solo aequauit, ac combussit. Et licet Alphonfus Brancalonus, & Lucas de Viatoricis habeant sex testes bene probatos: & vnum qui non bene probat, & sic septimus, & octauus qui est homicida duorum, quod in aduentu Regis Caroli in possessione Castri erant Andreas & Iacobus de Comitibus, qui fuerunt expulsi per Regem a dicto Castro, eo quod fraudauerant pagam acceptam a Rege: tamen dixi, quod melius probabant possessionem illi de Annibalis: quia erant meliores testes, & octo numero: alij vero sex, & duo non omni exceptione maiores. Nam vnus homicida, aliter non bene probabat. Item dicebam, quod illi octo, pro parte Annibalorum examinati, erant meliores: cum essent vel omnes vel maior pars eorum de Castro Lancati, & deponant de actu specifico possessionis: quia dicunt soluisse responsiones quartae seu quintae partis territorij, & recognitionem dominij: in Natiuitate Domini praesentasse ipsi Dominis spatulas porci, & certa munera, & ipsi Domini dabant eis collationem. Testes autem aduersariorum deponunt de possessione in genere, puta quia viderunt Iacobum & Andream possidere, vel factores eorum exigere: & si bene videantur, non ita específicos actus possessorios deponunt: & nullus melius, quam ipsi poterant deponere de possessione Castri tempore expulsionis factae per Prosperum, cum omnes dicant, quod illo tempore erat in Castro Lancati, & ipsi melius scire possunt, quam alij testes, pro parte Alphonfi examinati, qui non fuit de Castro. Item testes Annibalorum verisimiliora deponunt. Nam plene probatur per testes, quod ipsi Annibali expulerunt officiales positos per Prosperum, & possederunt vsque ad ruinam Castri: & certe si Comites fuissent praedicti possessores primo tempore, quo Prosper expulit dominos & possessores Castri sicut Annibali in recessu Prosperi versus Neapolim expulerunt officiales Prosperi, ita, fecissent &

ipsi Comites: & tamen nullus testium deponit, quod Comites vnquam redierint post primam expulsionem. Item D. Iannella de domo Comitibus examinata pro parte Annibalorum deponit, quod Comites nunquam fuerunt Domini, nec possessores, neque aliquando habuerunt in dicto Castro. Item attestat, quod Alphonfus & Lucas varianter testantur. Nam Alphonfus articulans dandum articulos medicis iuramento per principes, quod ante aduentum Regis Caroli Prosper per decennium fuit in possessione dicti Castri, & illud probauit per duos testes: cum tamen alio tempore prius articulasset, quod Comites erant in possessione ante aduentum dicti Regis. Et sic existit veritate colligitur, quod nec ipsi articulantes sciebant veritatem rei: & faciebant deponere testes eorum modo. Non obstat, quod diceretur, quod Georgius de Valmontone, vnus ex testibus Annibalorum de illis octo super 13. interrogatorio deponeret quod Annibali fuerunt possessores ante aduentum Regis dicti Castri Lancati vsque ad ruinam ipsius: cum tamen dicitur, quod medio tempore per expulsionem factam per Prosperum per appositionem officialium, ipse Prosper possederit: quia si videatur bene dictum dicti Georgij in dicto 13. interrogatorio non dicit Georgius istud: & quando dixisset, quia propter redium Annibalorum ipsi Annibali non habuerunt se prospoliatis, potuit dicere testis, quod vsque ad ruinam possederint. Non obstat, quod Iacobus Falconellus super 2. articulo examinatus pro parte Annibalorum, qui est vnus de octo deponat, quod Annibali possederunt vsque ad ruinam: quia respondetur, vt supra, quia propter possessionem ciuilem Annibalorum, ex quo non habuerunt se prospoliatis, bene deponunt. Non obstat quod Georgius de quo supra in primo articulo, in quo pro parte Annibalorum articulatur, quod post tempore immemorabili, & a 50. & 40. annis Annibali possederunt, dicat articulum verum, ex visu, & sic cum visus non possit esse ab immemorabili, sequitur, quod iste testis videtur falsus, seu saltem nimis affectionate deponere: quia dicitur, quod ex quo deponit de visu, debet referri ad illud tempus, ad quod visus se potest protendere. Non obstat, quod Iacobus Lanfr. testis inductus pro parte Annibalorum fuerit accusatus de subordinatione: quia dicitur, quod iste comparuit coram Auditore Camerae, & nihil confessus est, sed data cautione fuit relaxatus: & accusatio si videatur, non tendit ad subordinationem. Item dicto eius isti Annibali non videntur. Et sic ex omnibus istis fuit conclusum pro parte Annibalorum, quod melius & verisimilius probauerint: & ideo fuerint restituti. Non obstat, quod post duos annos post latam sententiam & inde de mense Iunij 1551. fuit data quadam fides mihi extrajudicialiter ex libris registri, vbi de anno 1498. & sic tempore transitus Regis Caroli inter Castra Iacobi Conte reperitur annotatum istud Castrum Lancati: quia fuit dictum, quod est productum post sententiam. Item quod nescitur, per quem fuerit annotatum in libris Camerae, & ad quem finem: quia non constat, quod illa nota in libris Camerae fuerit data per ipsummet Iacobum, cuius nomen in nota scriptum fuit: quo casu posset dubitari, an liber Esli mi probet dominium seu possessionem eius, qui patitur

DECIS. R. P. IAC. PVTEI.

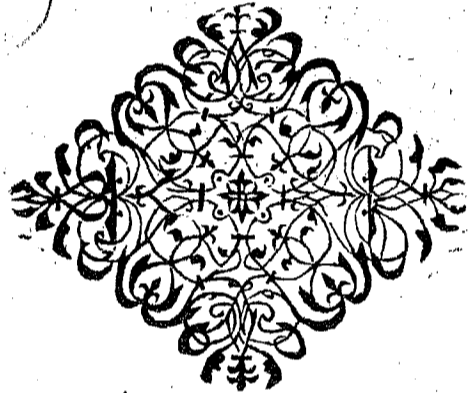
patitur describi nomen suum in illis rebus, de quibus agitur: at in casu nostro potuit illud nomen Iacobi dari per aliquem Commissarium, qui non potest deponere nisi de auditu: quo casu nihil probat: & tanto magis, cum ipsi Brancaloni & Lucas de Victoris in eorum articulis dicant, quod Castrum Lancati per Iacobum & Andream tunc pertineret. & ideo nota sub nomine Iacobi non videatur vera, & testes pro maiori parte, quod

ad Andream pertineret, deponunt. Item quia illa annotatio nihil infert ad possessionem Castrum. Item quod testes Anniballorum verisimiliora deponant, constat, cum nullus pro parte Comitis agat: & si fuisse Castrum, ad litem pro eorum interesse venissent, & isti Alphonfus & Lucas per istam sententiam releuantur à peccato, cum sint successores in spolio. Nam succedunt Prospero violento possessori. Vide supra decis. 411.

Finis Libri Tertij Decisionum R. P.

Iacobi Putci.

L A V S D E O S E M P E R.

Dirigido al Doctor Juan Marco Arceadiano de garagoga.

Y Medicina Victorian garagogano, natural de la Puebla de Aborton.

PRONOSTICO

DISCURSO DEL TIEMPO

P O, S O B R E E L A Ñ O M. D. X C I I. Calculado al Meridiano, y elevacion del Polo de la ciudad de garagoga, por el Doctor en Artes y Medicina Victorian garagogano,

9. horas de la tarde, estado de la luna en el otoño, viviendo a las Virgillas, el cielo se cubra de nubes gruesas, con vientos humedos al principio, el medio ser frió con nubes altas, al fin ser frió y ventoso.

El lleno sera Martes a los 28. del mes, a las cinco horas y un quarto de la tarde, estado de la luna en el Leo, el tiempo sera del principio hasta el medio frió, y ventoso, al fin ser templado.

FEBRERO.

El quarto menguante sera Miércoles a los 5. del mes, al punto de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser frió y ventoso, al medio tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

La conjunción sera Jueves a los 11. horas y un quarto de la tarde, estado de la luna en el Tauro, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El quarto creciente sera Viernes a los 17. horas y un quarto de la tarde, estado de la luna en el Leo, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El lleno sera Viernes a las tres y poco menos de tres quattros de la tarde, estado de la luna en los Geminos eclipsada con diametros apedados, y conjuntos, el tiempo sera tan ventoso y humedo del principio hasta el fin, que dicho el baxel maritimo que se hallare en el puerto: y a si ferano antes de la vesana, y en un tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

DEZIE MBR E.

La conjunción sera en Jueves a los tres dias del mes, a las onze y poco menos de los tres quattros de la noche, estado de la luna en el Sagitario, el tiempo sera al principio templado, con poco viento, al medio nebuloso, y al fin sereno. El quarto creciente sera en Viernes a onze, al punto de media noche, estado de la luna en los peces, el tiempo sera bueno, sin borrasca, ni tormenta, con dias serenos.

El lleno sera Viernes a las tres y poco menos de tres quattros de la mañana, estado de la luna en la Virgen. El tiempo sera sereno con nubes altas, y reziros vientos, al fin ser templado, con nubes altas, y reziros vientos, al fin ser templado, con nubes altas, y reziros vientos.

MARÇO.

El quarto menguante sera Viernes a los 6. dias del mes, a las 9. horas del dia, estado de la luna en el Sagitario. El tiempo ser variable del principio hasta el fin, con grande viento al principio. La conjunción sera Viernes a los 13. dias del mes, a las 9. horas y poco mas de medio quarto de la tarde, estado de la luna en los peces. El tiempo continúa con humidades, y viento, al fin y dara sereno.

El quarto creciente sera Viernes a los 20. dias del mes, a las 11. del dia, estado de la luna en el Cancer. El tiempo sera muy frió, con aguaniente y granizo: mal tiempo para colmenas.

El lleno sera Viernes a los 27. a las 11. horas, y un quarto de la noche siguiente, estado de la luna en la Libra, el tiempo sera al principio frió, y ventoso, el medio sereno, el fin ventoso y humedo, que Saturno lo causara.

Abril.

El quarto menguante sera Domingo a los 5. del mes, a las dos horas de la tarde, estado de la luna en el Capricornio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

La conjunción de la luna sera en Viernes a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Tauro, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

A G O S T O.

El cuarto creciente sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El quarto menguante sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El cuarto creciente sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

I V L I O.

El quarto menguante sera en Jueves a los dos dias del mes, al punto de medio dia, estado de la luna en el Aries, el tiempo sera al principio ventoso y humedo, al medio templado, y al fin sereno.

La conjunción sera en Jueves a nueue, a las 2. horas y mas de dos quattros de la mañana, estado de la luna en el Cancer con otras influencias: ha estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El quarto creciente sera en Viernes a las 10. a las diez horas del dia, estado de la luna en la Libra: el tiempo sera al principio nebuloso, y humedo, con poco viento, el medio sera mas humedo, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El cuarto creciente sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El cuarto creciente sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El cuarto creciente sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El cuarto creciente sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El cuarto creciente sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El cuarto creciente sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El cuarto creciente sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.

El cuarto creciente sera en Sábado a las tres y poco menos de medio dia, estado de la luna en el Escorpio, otros aspectos celestes han estado en el tiempo ser templado, y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser frió y ventoso, con nubes altas, y en un tiempo ser templado, y ventoso.